BIBLIOGRAFIA ROMÂNEASCĂ VECHE

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

BIBLIOGRAFIA ROMÂNEASCĂ VECHE

1508-1830

Intr-atâta lungâ vrîame scriîndu şi tălmăcindu câte am pututŭ birul în aceştĭ vîacĭ greĭ a ţărâĭ.

Mitrop. Dosoftei, prefaţă la *Viaţa Sfinţilor*.

DE

IOAN BIANU
BIBLIOTECARUL ACADEMIEI ROMÂNE
PROFESOR UNIVERSITAR

ŞI

NERVA HODOŞ
BIBLIOTECAR-AJUTOR AL ACADEMIEI ROMÂNE

TOMUL II

1716-1808

BIBLIOTECA MUNICIPIULUI BUCUREŞTI

EDIŢIUNEA ACADEMIEI ROMÂNE

BUCUREŞTI

ATELIERELE **SOCEC & Co.,** SOC. ANONIMĂ

1910.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

283. Frontispiciu din *Antologhion*, Iaşi 1726.

1717.

177. Formular pentru scutirea de dăjdii a slujitorilor, sub Ioan Alexandru Mavrocordat, 1 Mai 7225 (1717).

Foaie volantă de 17×24 cm.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BIBLIOTECA - MUNICIPIULUI - BUCUREŞTI 1719

178. N. Mavrocordat, *Despre datorii,* Bucureşti 1719. — Greceşte.

ΠΕΡΙ᾽ ΤΩ᾽Ν | ΚΑΘΗΚΌΝΤΩΝ | ΒΙ᾽ΒΛΟΣ, | Συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ Εὐσεβεστάτου, Ὑψη- | λοτάτου καὶ Σοφωτάτου Αὐθέντου καὶ Ἡγεμόνος | Πάσης Οὐγγροβλαχίας | ΚΥ῾ΡΙΟΥ῾ ΚΥ῾ΡΙΟΥ῾ | ᾽ΙΩΆΝΝΟΥ῾ ΝΙΚΟΛΆΟΥ῾ | ᾽ΑΛΕΞΆΝΔΡΟΥ῾ ΜΑΥ῾ΡΟΚΟΡΔΆΤΟΥ῾ | ΒΟΕΒΌΔΑ | Νῦν πρῶτον Τύποις ἐκδοθεῖσα ἐπὶ τῆς Ἡγε- | μονείας τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος, | ᾽Αρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου καὶ Θεοπρο- | βλήτου Μητροπολίτου | ΚΥ῾ΡΙΟΥ῾ ΔΑΝΙΗ᾽Λ, ᾽Επιμελείᾳ καὶ διορθώσει τοῦ λογιωτάτου κὺρ | Γεωργίου Τραπεζουντίου, διδασκάλου τῆς ἐν | Βουκουρεστίῳ αὐθεντικῆς σχολῆς, | ᾽Εν τῇ σεβασμίᾳ Μονῇ τῶν Ἁγίων Πάντων τῇ ἐν Βουκουρεστίῳ. ῞Ετει ἀπὸ Θεογονίας ᾳψιθ᾽. | Κατὰ Μῆνα Δεκέμβριον.

(Despre Datorii, carte compusă de prea evlaviosul, prea înaltul şi prea înţeleptul stăpân şi domn a toată Ungrovlahia Domnul Domn Ioan Nicolae Alexandru Mavrocordat Voevod. Acum întâi tipărită pe timpul domnici înălţimei sale, păstorind prea sfântul şi de Dumnezeu păzitul Mitropolit Domnul Daniil, cu îngrijirea şi îndreptarea prea învăţatului domn Gheorghe din Trapezunt, profesor la şcoala domnească din Bucureşti. In cinstita Mănăstire a tuturor sfinţilor din Bucureşti, în anul dela naşterea Domnului 1719, luna Decbemvrie).

In-4° mic de 8 foi fară numerotaţie şi 176 pagine.

Titlul e incadrat în flori de compoziţie tipografica. Pe verso, stema Moldovei şi a Ţarii-Româneşti întrunite şi înconjurate de iniţialele domneşti ale lui Nicolae Alexandru Mavrocordat (facs. nº 284). Sub aceasta stema, şi continuând pe cele două pagine următoare, se

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

afla versuri de lauda catre acelaş domnitor, semnate de Gheorghe din Trapezunt, dascalul şcoalei domneşti din Bucureşti. Urmeaza apoi o scrisoare a lui Ieroteu Comnenul, Mitropolit al Silistrei, fostul Doctor Ioan Comnen, precum şi câteva versuri semnate de Dimitrie Gheorgulis Notara şi de dascalul Gheorghe. Pe ultima foaie liminara se află aratarea cuprinsului.

284. — Stema Moldovei şi a Ţarii-Româneşti din *Cartea despre datorii* a lui N. Mavrocordat (Bucureşti 1719).

La sfârşit se citeşte:

Ὁ ἐπιστάτης τῆς κατὰ τέχνην ἐντυπώσεως τῆς παρούσης βίβλου, Στώϊκας ἱερεὺς ὁ Ἰακωβίτζης. (Ingrijitorul pentru meşteşugul tipăririi acestei cărţi, preotu Stoica Iacovici).

Pentru ediţiile următoare v. indicele.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1720.

179. Octoih, Bucureşti 1720.

ОКТѠИХЪ. Ꙗкѕмь ѧдо́а ѿаръ тълмъчи́тъ пре лимва рѕ мжнѣскъ, спре ѩцелѣчерѣ де ѿбще: шѝ Тѵпъри́тъ Ꙗа ѧтжюлъ а̃нъ ѧ ѧнълцатей дом- нiй, а̃прѣ Ѧѕминатѕлѣй ѡклъдѕнтóрѡ ѧтóатъ Цáра Рѕмжнѣскъ, Іѡáнъ Нiколае Ѩлеѯáндр. Коекод: Кѕ Клагѣкенiѧ прѣ сфѣцитѕлѣй Митро полѝтъ ѧлъ Ѯггрокалáхiей Кѵр Данiйлъ. | Ѧ сфѣта Мжнъстúре, ѧтѕтѕрώрѣ сфѣцилώрѣ. ѧ Кѕкѕрѣщ. Ла а̃нѕлъ Дела Хѣ, ѧѱѣ. Де Сáка Іеромѡнáхѕлъ ѣгѕменѕлъ.

Titlu comunicat de parintele Protopop Andrei Ghidiu, din Caransebeş.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Exemplarul din Biblioteca Academiei este necomplet.

In-4° mic, de 4 foi şi 464 + 159 pag. Tipărit cu negru şi roşu, cu 26 de rânduri pe pagină. Textul Octoihului, care este în întregime românesc, se termină la pag. 464. Pe paginele următoare se găsesc «slujbele de obşte a tuturorŭ sfinţilorŭ».

In foile liminare se află prefaţa, pe trei pagine, arătarea cuprinsului (pinax), o pagină fără text şi o gravură reprezentând pe Sf. Ioan Damaschin.

Prefaţa:

Prè luminatuluĭ, înnălţatuluĭ, şi pre înţeleptuluĭ Domnŭ, Măriĭ sale Ioan Nicolae Alexandru voevodŭ, prè creştinuluĭ oblăduitor a toată Ţara rumânéscă, plecata închinăcĭune.

Precumŭ mathimaticiĭ zicŭ că înpuntura ĭaste începére şi sfârşitŭ a totŭ felĭulŭ de dungă şi nicĭ odinioară n-are zmintélă acĭastă îndreptare: aşa să cuvine şi politicilorŭ a zice, că oblăduitorĭuluĭ ĭaste începére şi sfârşitŭ tuturor lucrurilor care să facŭ suptŭ oblastiĭa luĭ pentru folosulŭ de obşte, pentru că clŭ ĭaste înpuntura dintru caré totŭ omulŭ îşĭ ià înlesniré ca de la un ţeſŭ a curge pre lesne spre isprăviré lucruluĭ celuĭ folositorĭu, şi ĭară la clŭ să săvârşaşte lauda care vine dentr-acelŭ bine. Decĭ, de vrème ce cârmuiré creştinesculuĭ scaunŭ alŭ ţăriĭ rumâneştĭ ĭaste încredinţată de la Dumnezeu înţelepcĭuniĭ înnălţimeĭ tale, dovéditŭ lucru ĭaste că prinŭ oprăvuiré cărmeĭ cè bună şi înţelèptă a mare cuviinţeĭ Măriĭ tale fieşte care să îndăstulézà de liniştè limanuluĭ înnălţimeĭ tale spre a săvârşì lucraré slujbeĭ sale pre de plinŭ. Pentru acéĭa şi harurile şi laudele şi mulţumita să cade să să aducă ĭarŭ Maricĭ tale, ca cumŭ eştĭ începéré şi sfârşitulŭ a totŭ lucruluĭ bunŭ şi de folosŭ. Dreptŭ acéĭa şi cu smeritulŭ uĭtându-mă la facerile de bine şi la pârlejulŭ ce de a pururè cunoscŭ de la mare însufleţiré înnălţimeĭ tale, şi puindŭ în typar acumŭ a doa oară Octoihulŭ pre limba rumânéscă, amŭ socotitŭ că înnălţimeĭ tale, ca uneĭ începere bună şi sfârşitŭ alesŭ a totŭ bineluĭ pravoslavniceĭ Ţăriĭ rumâneştĭ să cuvine a-lŭ închina. Ca cumŭ eştĭ chip însufleţit a tuturor bunătăţilor şi încorunatŭ nu numaĭ de la Dumnezeu cu podoaba Domnieĭ, ci şi dinŭ firé Mărieĭ tale cé blagorodnică cu bunătaté înţelepcĭuneĭ, încâtŭ nu numaĭ pre toţĭ aĭ vèculuĭ cestuĭ de acumŭ îĭ întrecĭ cu ştiinţa şi cu învăţătura, ci şi di(nŭ) ceĭ vechĭ pre mulţĭ ĭ-aĭ lăsatŭ în urmă. Caré acĭasta ĭaste mare laudă şi podoabă Ţării noastre, de vréme ce s-au învrednicitŭ unuĭ Iroosŭ ca Măriĭa ta. Insă la acĭastă typărire a Octoihuluĭ s-au maĭ adaosŭ şi Slujbele de obşte ale tuturorŭ Sfinţilorŭ, care la céle dintâĭ nu era. Primèşte darŭ, luminate şi pré înnălţate Doamne, acĭastă mică şi smeritä ostenélă a mé, ca o mirézmă de mirosŭ bun, de nu pentru nevredniciĭa mé, încaĭ pentru măriré celorŭ ce să cuprindŭ întru ĭa. Ca Domnulŭ Dumnezeu, carele să slăvéşte şi să propoveduĭaşte prinŭ mijlociré eĭ de apururè în vilégŭ, să păzéscă pre Măriĭa ta suptŭ acoperemântulŭ mileĭ sale ceĭ bogate, cu viaţă lină şi pacĭnică, întru luminat scaunulŭ Măricĭ tale. Aminŭ.

Pe ultima pagina a textului se află următoarea notiţă:

Typăritu-s-au la anul de la zidiré lumiĭ 7228, începându-se de răposatul Dionisie Ieromonahul typ: S-au sfârşitŭ prin osârdiĭa şi ostenéla Savvei Ieromonahul, igumen besèric. tut. sfinţilor, typ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Urmează apoi, pe pagina următoare, scara slujbelor de obște, iar pe cea din urma cererea de iertare pentru greșelile de tipar.

Rugăciune către pravoslavnicii cititori.

Rogu-mă dragostii dumnelorŭ-voastre, întru Hs. fraţi, iubitorĭ de citire și cântăreţi aĭ celuĭ în troiță Dumnezeu adevăratŭ, ca de veţi găsi niscare alunecăturĭ și greșale, să nu ne puneţi în ponos, iubiţilorŭ, ci cu duhul blândeţilorŭ să îndreptaţi. Pentru că fiind și noĭ oamenĭ pătimitorĭ multe vom fi greșit, care unele nicĭ cum nu le-am putut vedé, altele le-am prins véste după ce s-aŭ tipărit, ci ne-având ce să fac aŭ trecut. Că veţi ști, fraţilorŭ, și acĭasta, că oamenii ceĭ învăţaţĭ au căzut, și rămâind numaĭ eu însumĭ, Dumnezeu știe cu câtă nevoință am tipărit rămășiţa ce-au rămas, cu oamenĭ proștĭ și neînvăţaţĭ, ca și Domnulŭ Dumnezeu să vă ĭarte tuturorŭ greșalele voastre. Amin.

București: Biblioteca Academiei Române. — Bisericile comunelor Iaz, Poiana și Ruginos, din Banat.

1722.

180. D. Cantemir, *Sistema religiunii mahometane,* Petersburg 1722. — Ruseşte.

КНІГА | СУСТІМА | ілп | СОСТОЯНІЕ | МУХАММЕДАНСКІЯ РЕЛІГІИ. Напечатася повелѣнїемъ его величества | ПЕТРА ВЕЛІКАГО | Імператора и Самодержца все Россінскаго | Въ типографіи царствующаго | Санктъпітербурха. | Лѣта 1722. Декабря въ 22 День.

(Cartea Sistemei sau despre Starea Religiunii Mahometane. S'a tiparit din porunca Maiestăţii Sale Petru cel Mare, Impăratul și Autocratul tutulor Rusiilor. In tipografia Sanctpetersburgului stăpânitor. In anul 1722, în 22 zile ale lunei Dechemvrie).

In-4°; are 1 foaie pentru titlu, 5 pagine pentru dedicaţia lui Cantemir catre Petru cel Mare, 12 pag. cu oda Arhimandritului Teofilact și dedicaţia lui Wiszniowski catre Cantemir, 8 pag. pentru prefaţa lui Dimitrie Cantemir, și, în fine, 379 pagine pentru text.

In faţa titlului se află o gravura cu însemnarea: Трыд. А. Зубов, care pare a figura visul Sultanului Osman I în casa lui Edebali (v. Hammer, *Geschichte,* I, 49), adica un om culcat la pământ, din pântecele caruia creşte un pom, iar sub acesta se văd trei femei încoronate, reprezentând continentele Asia, Africa și Europa.

Foile liminare cuprind următoarele:

ПЕТРУ ВЕЛІКОМУ.

Священнаго россінскаго государства, освященнѣйшему автократору, вѣры православныя всебод ственнѣйшему защітітелю, імператору благочестівѣйшему, преблагому отцу отечества. злодѣяній прогонітелю, добродѣтелій же и свободныхъ наукъ, и художествъ насадітелю. славенскіхъ народовъ вѣчныя славы началнѣйшему автору, велікому князю, побѣдітелю, падшіхъ возставітелю, царства прібавітелю и распространітелю. ордіна святаго апостола андреа основателю смотрелівѣйшему. и [и]ныхъ ордіновъ кавалеру предостоінѣи[ше]м[у] преображенскаго полка верховному хіліарху, обоего воінска марсу, и архістратігу генералнѣйшему, нашего вѣка державнѣйшему нептуну, на четырехъ моряхъ россінскаго флота віцеадміралу: аглінскаго же, галанскаго, и дацкаго

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

адміралу избранному. и протч: и протч: и протч: государю и повелітелю своему всемілостівѣйшему и прекротчайшему,

Словопріношеніе.

Девятый уже преходїтъ годъ, імператоровъ благочестівѣйшіи, отъ нелїже преїзобїлнѣйшїя мілости своея, особлївою на мя излїваемою благостїю, подъ сѣнь, и щітъ Россїйскаго Орла прїяти мене, и покровїтелствовати, благоволїло велїчество ваше. Десятое лѣто уже начїнается, отъ нелїже въ сеи Православнороссїйскои Монархїи благотишную жїзнь препровождаю. А еще безъ всякїя, почесомулїбо хвалїмыя, показанныя отъ мене службы. Ваше велїчество своїмъ едїнымъ, еже сродно себѣ имѣетъ, человѣколюбїемъ, подвїжено, таковая, и толїкая (во їстїнну Імператорская) на мя излїяло благодѣянїя, яко за сїя, ни равенство службы, ни повїновенїя соравненїе, или благодарствованїя прїлїчное удобство, и должное воздаянїе во мнѣ, не токмо обрѣстїся, но нїже словомъ изречено, паче же нїже мыслїю, обьято быти можетъ! Сїе же паче всѣхъ благополучнѣйшее быти разсуждаю, яко самою вашего велїчества прїсутственною Конверсацїею, и (аще и сїе лѣть есть рещи) паче неже отческїмъ люблепїемъ, елїко убо съ стороны велїчества вашего, свободно и преизобїлно; Елїко же съ моеи, служебнїчески, якоже подобаетъ, и благоговѣйно въ сладость насыщаюся, и во всякои тїшїнѣ онымъ увеселяюся. (своїственно бо есть вашему величеству не кїченїя, но добродѣтелеи Імператорамъ прїлїчныхъ искати, и на самыхъ клятвою совѣщавшїхся крамолнїковъ, и явныхѣ супостатовъ, ради исправленїя, а не ради разоренїя наступати) сїя безъ всякаго сумнѣнія (въ государѣхъ мїлосерднѣїшїи) человѣку своїмъ щастїя жребїемъ доволствующемуся, и право о своемъ званїи разсуждающему не мала, но зѣло велїка: не скудна, но премнога: нїже средняя или нїжняя, но превысокая и превосходная имѣются, и суть. Но азъ своего благополучїя не смотрѣлївыи (яко мню) мѣрїтель, и толь превосходныхъ Государскїхъ щедротъ, можетъ быть, неразумѣющїи, (да не реку неблагодарныи) и слабаго разсужденїя человѣкъ, чрезъ все времене сего теченїе, нїже безсловесныхъ овецъ подражати научїхся, которые предъ пастырями своїми, и отъ хїщныхъ волковъ защїщающїми господїями, не о поляхъ зеленѣющїхся: не о тучныхъ и здравыхъ горъ версѣхъ; не о злачныхъ лугахъ и травахъ, яже ядяху; нїже о источнїкахъ, яже пїяху хвалїтїся, и оная имъ показовати (якоже мене сотворша, самъ доброхотно обвїняю) обычаи имѣютъ: но тѣми внутрь упасшеся, издаютъ волну, млеко, и протчая изъ огустѣнїя его бывающая. Къ тому аще нужда востребуетъ, и плоти своя, и кровь (въ неїже душѣ жївотныхъ состоятїся сказуетъ священныи естествословецъ) безъ всякаго роптанїя, и прекословїя предаютъ въ волю и употребленїе господїна своего. Сїя егда въ скотахъ малочювственныхъ, началнїкъ моралныя фїлософїи Епїктетъ нашъ похваляетъ; во мнѣ воїстїнну зѣло жестоко облїчаетъ и порїцаетъ. Нїчїмже к отчаїшая сїхъ громогласїтъ и Персїдянїнъ нѣкто моралїстъ изрядныи глаголя; яко не ученыи поселянїнъ земледѣлствующїи, многополезнѣїшїи есть републїкѣ, неже князь лѣностную жїзнь провождающїи, и безъ общїя ползы время изнуряющїи. Которая, во правду златая, изреченїя, о мнѣ яко лѣнївомъ и невѣждѣ сущомъ своїственно, по прїлїчности и по достоїнству глаголатїся моглїбы; обаче аще вашему величеству любїтелнѣїшему правоты судїи, моего чрезъ толь долгое время глубочаїшаго молчанїя вїну выслушати угодно будетъ готовѣїшую и ясную, яко же мню предложу прїчїну. Суть бо мнѣ аки едїноутробные и куннородные три недостатки, отъ нїхже убо первыи сухость изсохшаго древеси являетъ; Вторыи твердѣїшаго желѣза тягость носїтъ; Третїи же пера легкость и удобообращенїе имѣетъ. Сїя глаголю три недостатки въ прїродѣ моеи таковыя качест-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

венныя изображаетъ вїды, каковыя именемъ, вещїю, и яко же глаголатїся обыче, цѣлымъ небомъ между собою разиствующїе, протївные, и взаїмно отъ себе далече бѣгающїе, въ сокровеннѣйшемъ молчанїя углу истаеваютъ, и тако егда чрезъ себе нїкоего же двїженїя и послѣдователно нїкоего же дѣла проїзвести могутъ, аки хїмїческїи нѣкїи вїдъ (его же они хїмїки мертвою главою названа) на дно безъ плодныя жїзни по своему сп естеству нїзпущаются. Но аще бы благоволїло величества вашего, не утрудїмое, въ изъясненїи скрытостеи, каковыя лїбо вещи, удобоїскуство и сонзволїло бы нѣколїко высочаїшїмъ вещь изслѣдовати разсужденїемъ, обрѣло бы (аще непрельщаюся) яко аще три оныя вещества, то есть древо, желѣзо, и перо, хїтростнѣ и благостроящею, добраго художнїка рукою во едїно, и пожде совокупнѣ употребленны будутъ дѣло, и аще изъ сложенїя трехъ тѣхъ между собою протївныхъ плотеи, едїна содѣлана будетъ стрѣла, еще иное нѣкое въ онои отъ прїродныхъ ен своїствъ далече отмѣнное и удївленїя, не недостоїное дѣло, проїзыдетъ. Тоїбо своюси не двїжїмость, тягость, и легость, аки за бывшеи, усмотряемъ, яко древо зѣло скоро двїжется; желѣзо въ высоту возлетаетъ; и перо много тяжчаїшая себе на воздухъ и облоки возносїтъ тѣлеса. (О художества и трудовъ! О временъ и обычаевъ!) Сего прїклада прїравненїемъ, аще мнѣ (якоже лѣпотствуетъ) во первыхъ не настоялабы нужда избѣженїя овохвалства, и обереженїе себе отъ скаредства славолюбїя (хотя дерзновеннѣе и не толь умѣренно) дерзнулбыхъ велегласно возопїти.

Древо, желѣзо, перо, три недушевленны монаршу велѣнїю суть повїновенны. Но понеже явственно есть, яко въ труднѣйшемъ коеждо художествѣ и наукъ, нїкое же таїтся чудо. Нїже показанїе къ тому потребно (ибо оные состоятся чїсломъ своїмъ, мѣрою и вагою) токмо бы прїсутствовала продвїзателная и управїтелная рука и воля; якоже со мною сотворшую вїдѣхъ, творящую дознаю и уповаю яко и въ предь творїти имать велїчество ваше). Послѣдователно есть (да безъ прїстрастїя реку) яко Ваше дѣїствїтелнѣйшее повелѣнїе, сїя во мнѣ ослабѣлыя и усыпленныя колїчества, толїко возбудїло, толїко исправїло и управїло; и толь поспѣшны и охотны сотворїло, яко въ предь о проїзведенїи ихъ въ дѣло, много иначе возмнѣвъ; реченїю и мудрованїю Пе спдскаго нѣкоего Пїшты безъ прїнужденїя послѣдовати буду, которыи изданную отъ себе книжїцу Царю Персїдскому прїпїсашную, егда прїнесе ему, и Царь благодарно оную воспрїявъ Царски обѣщалъ его имѣти въ своемъ покровїтелствѣ, сїцевое воспѣлъ двостїшїе [1]):

То есть: отъ котораго времени твое прїзрѣнїе есть на мя убогаго, изданїя моя яснѣїша пребываютъ слѣдовъ Солнечныхъ. Но понеже мы нынѣ разсуждаемъ, яко зѣло высоко Пїшта оныи о своемъ трудѣ мудрствоваше, того ради и о мнѣ чаю рекутъ жесточаїшїи книжныхъ изданїи Судїи, яко нреїзлїше самолюбное о моемъ трудѣ возмечталъ мнѣнїе; обаче сїмъ нїчто же протївомогущїмъ, не подвїжныи якоже уповаю, стоїтъ праваго разсужденїя (о немже пїктоже посрамїлся когда) Обелїскъ, на которомъ таковое начертати надпїсанїе, мню яко не стыдно будетъ [1]):

[1]) Versurile originale cari trebuiau sa urmeze aci în limba persana au fost lasate afara în toate exemplarele vazute de noi, fie ca tipografia nu avea caracterele necesare, fie ca n'au fost tiparite cu un clişeu sau scrise cu mâna, în aceste exemplare.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

то есть: аще и вся ѕлонравїя въ семъ служїтелѣ совокупїшася, обаче всякое, хотя и худое дѣло, не імператору благопрїятное, добродѣтель есть.

Тако убо Монарховъ діакрітікотате, изданіе сїе (которое Сїстїма [состоянїе] Мухаммеданскїя релїгїи нарещи изволїся) по вашему повелѣнїю, сочїненное, яко твоя отъ твоїхъ тебѣ прїносящи, хотя продерзѣе, оное о мнѣ рещи являюся, неже праваго разсужденїя требовало бы равномѣрїе; обаче не хотѣлъ быхъ толь бездїскретныи быти, дабыхъ пенщевалъ яко изъ злыхъ вїнъ, добрая могутъ проїзвестїся дѣла (добро бо небываетъ, развѣ изъ добра, и добрѣ сотворенно будетъ) но сїю имѣю и блюду въ сердцѣ моемъ надежду, яко аще велїчество ваше, подъ свое державнѣїшее защїщенїе прїявъ трудъ мои веселымъ и мїлостївымъ на оныи благоволїтъ воззрѣти окомъ, тогда азъ чувственно уразумѣти, таже и исповѣдати имамъ, яко Декада [десятїца] трудовъ моїхъ взїрая къ Мурїадамъ [тмамъ] щедротъ твоїхъ андалагматосъ, подобїе нѣкое, и должнаго услугованїя Іхнографїю, въ себѣ являетъ и прїносїтъ.

Наконецъ же [1]).

То есть: прощенїя моленіе несовершенныя прїношу службы. На услугу бо мою уповати немогу. Едїною навсегда пребывая

Вашего імператорскаго велічества, государя нашего всемілостівѣішаго.

Всепїжаїшїи рабъ

ДІМІТРІИ КАНТЕМІРЪ.

LUI PETRU CEL MARE,

Autocratului prea sfinţit al sfintei împărăţii ruseşti, apărătorului prea viteaz al legei ortodoxe, împăratului prea cuvios, prea bunului, părintelui patriei, prigonitorului faptelor rele, săditorului virtuţii, al ştiinţelor slobode şi al artelor, autorului celui dintâiu al gloriei veşnice a popoarelor slave, marelui duce, învingătorului, restauratorului celor căzuţi, măritorului împărăţiei, întemeetorului prevăzător al ordinului Sfântului Apostol Andrei şi cavalerului prea vrednic al altor ordine, hiliarhului suprem al regimentului Preobrajenschi, Martele ambelor arme şi archistrategului general, Neptunul cel mai puternic al veacului nostru, viceadmiralul flotei ruse din cele patru mări, şi admiral ales al flotelor engleză, olandeză şi daneză, etc., etc., etc., stăpânitorului şi poruncitorului său prea milostiv şi prea blând,

Dedicaţie:

Al nouălea an se sfârşeşte, o cel mai evlavios dintre împăraţi, de când Maiestatea Voastră a binevoit a mă ocroti, luându-mă sub umbra şi scutul vulturului rus şi revărsând asupra mea bunătatea şi mila Voastră prea mare. Şi începe al zecelea an de când duc o viaţă bună şi liniştită în această monarhie ortodoxă rusească, şi încă fără vre-o slujbă făcută de mine, laudabilă dintr'un motiv sau altul, Maiestatea Voastră, împinsă numai de iubirea firească de oameni, a revărsat asupra mea atâtea şi aşa fel de binefaceri (în adevăr împărăteşti), încât ele nu numai că n'au găsit în mine răsplata cuvenită fie în slujbe corespunzătoare, fie în stă-

[1]) V. nota precedentă.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ruința în supunere, fie în modul cuvenit de mulțumire, ci ele nici nu pot fi exprimate prin cuvinte, cu atât mai puțin îmbrățisate cu mintea! Și mă cred prea fericit, că mă bucur în toată liniștea de convorbirea personală cu Maiestatea Voastră și (dacă și aceasta trebue să fie spus) de iubirea mai mult decât părintească, care din partea Maiestății Voastre îmi vine în mod firesc, liberă și prea îndestulătoare; iar eu din partea mea, ca slujbaș o primesc, cum se cuvine și cu respect mă îndestulez de bunătate și în tihnă mă veselesc. (In caracterul Maiestății Voastre este de a arătà nu mândria, ci virtuțile potrivite împăraților, și de a pedepsì pe cei ce țin sfaturi în taină și jură a face răscoale și pe cei ce sunt vrăjmași pe față, nu pentru a-i nimicì, ci pentru a-i îndreptà). Fără nici o îndoială, prea bunule între monarhi, acestea pentru omul care e mulțumit cu soarta sa fericită, are dreptul de a vorbì de chemarea sa, nu sunt mici, ci foarte mari, nu puține, ci foarte multe, nici mijlocii sau de jos, ci prea înalte și prea distinse. Ci eu, pe cât mi se pare, măsurător neprevăzător al fericirei mele și poate neînțelegător (nu zic nemulțămitor) de atâta covârșitoare generozitate împărătească, ca om de slabă judecată în tot cursul timpului acesta, nu m'am învățat încă a urma exemplul oilor necuvântătoare, cari înaintea păstorilor și a stăpânilor ce le apără de lupii răpitori, n'au obiceiul a se lăudà și a le arătà lor (cum am făcut eu, singur de bună voe mà acuz) câmpiile înverzite, sau vârfurile marilor și rodnicilor munți, sau luncile grase și erburile, ce le pasc, sau izvoarele la cari se adapă, ci de dânșii înăuntrul lor păzite dau lână, lapte și altele, ce din îngrășarea lor se fac. Pe lângă aceasta, când trebuința cere, fără nici un murmur, fără nici o împotrivire își dau în voia și întrebuințarea stăpânului și trupul și sângele lor (în care, după spusa sfântului povestitor al naturei, există sufletul animalelor). Dacă Epictet al nostru, capul filozofiei morale, laudă aceasta la dobitoace puțin simțitoare, atunci în adevăr pe mine foarte aspru mă învinovățește și mă mustrează. Cu nimic mai blând vorbește și un Persian, unul din moraliștii distinși, când zice că săteanul neînvățat ce lucrează pământul este mult mai folositor statului decât principele, ce duce o viață trândavă și-și pierde timpul fără a contribuì la binele obștesc. Aceste spuse, în adevăr de aur, ar putea fi aplicate mie, după cuviință și merit, ca unuia ce din fire sunt leneș și ignorant. Dacă însă Maiestatea Voastră, judecătorul cel mai iubitor de dreptate, ar binevoì să afle vina tăcerii mele celei mai profunde într'un timp așà de lung, atunci aș arătà pricina, după părerea mea, cea mai adevărată și clară. Am trei neajunsuri deodată și din aceeaș mamă născute, dintre care cel dintâiu arată uscăciunea lemnului uscat, al doilea poartă greutatea ferului celui mai greu, iar al treilea are ușurința și mobilitatea penei. Aceste trei neajunsuri din fire, zic, au la mine astfel de înfățișeri, că prin numirea și natura lor se deosebesc foarte mult și sunt opuse așa zicând ca cerul de pământ și fugind departe una de alta, se pierd în colțul cel mai ascuns al tăcerei, și astfel când ele prin sine însuși nu sunt în stare a produce nici o mișcare și în consecință nici o lucrare, se lasă la fund nedătătoare de viață după natura aceasta a lor ca un element oarecare chimic (pe care chimiștii l'au numit cap mort). Dacă însă iscusința ne-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

obosită a Maiestăţei Voastre în lămurirea tainelor oricărui lucru ar binevoi a se pune la lucru şi întru câtva ar cercetà lucrul prin înalta judecată, ar găsì (dacă nu mă înşel) că, dacă aceste trei substanţe, adică lemnul, ferul şi pana, vor fi împreună întrebuinţate pentru un singur lucru cu pricepere de o mână iscusită a unui artist priceput, şi dacă din împreunarea acestor trei elemente vrăjmaşe între sine se va produce o săgeată, va eşì şi un alt lucru cu însuşiri foarte deosebite şi demn de mirare. Căci dacă ne uităm la imobilitatea, greutatea şi uşurinţa ei, ea ca lemn se mişcă foarte repede, ca fer sboară în înălţime, iar ca pană ridică în aer şi până la nouri corpuri cu mult mai grele decât dânsa (o, artă şi muncă! o timpuri şi obiceiuri!) Prin comparaţiuni de această natură, dacă n'ar trebuì să evit (precum se cuvine) de a mă lăudà prin vorbe şi de a mă ferì de păcatul urît al iubirii de glorie (deşì mai îndrăzneţ şi nu atât de cumpătat) aş îndrăznì a spune cu glas tare [:]

Lemnul, ferul, pana, trei lucruri neînsufleţite, sunt supuse poruncii monarchului. Dar fiindcă este vederat că în orice artă şi în orice ştiinţă grea este ascunsă un fel de minune, nu mai e nevoe de a demonstrà acest lucru (căci ele au numărul, măsura şi greutatea lor), numai să existe mâna ce pune în mişcare şi conduce, şi voinţa (precum am văzut că a făcut cu mine, precum ştiu că face şi va face şi pe viitor Maiestatea Voastră) — de unde urmează (o spun fără părtinire) că porunca ascultată a Maiestăţei Voastre aceste puteri, slăbite şi adormite în mine, întru atât le-a pus în mişcare, le-a îndreptat şi le-a dat o direcţiune şi într'atât de iuţi şi voioase la lucru, încât mi-am format o părere cu mult deosebită despre punerea lor în lucrare pe viitor şi voiu urmà, fără greutate spusei şi înţelepciunei unui poet persian, care, când a adus regelui Persici o carte publicată şi dedicată lui şi împăratul, primind-o, i-a promis a-l avea sub protecţiunea sa împărătească, a făcut următoarele două versuri [1]):

Adică: de când protecţiunea ta este îndreptată asupra mea, nevoiaşul, tipăriturile mele sunt mai strălucite decât urmele de soare. Dar fiindcă noi spunem acum, că poetul acela îşi aprecià foarte mult opera sa, de aceea şi despre mine vor spune poate cei mai severi judecători ai cărţilor, că şi despre opera mea mi-am format o părere prea măgulitoare; totuşi în faţa acestora, ce nu pot să facă nimic în contra, stă, precum sper neclintit obeliscul judecăţei drepte (de care nimeni nu s'a ruşinat niciodată) pe care cred că nu va fi o ruşine a pune următoarea inscripţiune [1]):

Adică: de s'ar fi unit în acest servitor chiar toate răutăţile, totuşi orice faptă, fie şi rea, dar plăcută Impăratului, constitue o virtute.

Aşà dar, prea înţeleptule între suverani, aducându-ţi ca a ta dintre ale tale această carte (care se numeşte «Sistema religiunei mahometane»), scrisă din ordinul Vostru, deşì par că vorbesc despre mine mai îndrăzneţ decât ar fi cerut dreapta şi măsurata judecată, totuşi n'am voit să fiu atât de naiv, încât să cred că din pricini rele pot să iasă lucruri bune (căci binele nu se naşte decât din bine, şi va fi bine făcut). Am însă şi păstrez în inima mea speranţa că, dacă Maiestatea Voastră, luând sub pro-

[1]) V. nota dela pag. 6.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

tecţiunea Sa Suverană opera mea, o va privì cu ochi plini de bucurie şi bunătate, atunci voiu înţelege în mod simţitor şi voiu mărturisì că decada operilor mele, în raport cu myriadele binefacerilor tale, prezintă un fel de andalagmatos, şi o «ihnografie» a slujbelor datorite.

In sfârşit...[1]) — adecă: rog a mă ertà de imperfecţiile slujbei. Pe meritul meu însă nu pot pune speranţe. Şi rămân odată pentru totdeauna

Al Maiestăţei Voastre Imperiale, stăpânitorul nostru prea milostiv,

Cel mai plecat rob,
DIMITRIE CANTEMIR.

După scrisoarea de închinare urmează:

ODE IN LAUDEM OPERIS SERENISSIMI PRINCIPIS DEMETRIJ KANTEMIRI SYSTEMA, DICTI DE RELIGIONE ET STATU IMPERIJ TURCICI.

Si qvem cupido noscere Turcica
Urit: scelesti Muhamedi genus
Illiqve cognatam Gelonum
progeniem vitiosiorem.
Regni nefandi qvanta potentia,
diri potentis faedera, bellaqve,
artes, doli, status, fidesque
relligio male sana Turcae.
Jlli, relicto pulvere patriae
non est rotundis Iapeti rotis
aut Thessalum impigro caballo
Odrysias properandum ad oras.
Non est necessum carbasa navium
depicta pandi remige plurimo
aut alitis vastas per avras
Fulmineae volitare pennâ
Jntra penatum dulcia Limina
inclusus, haerens absqve periculis
hoc non fatigatus volumen
mente terat manibusqve verset.
Jstic videbit cuncta othomanica
qvidqvid profanum, qvidve sacrum impijs
totum velut magno in theatro
vel speculo nitidoqve vitro.
Authoris ingens gloria Principis
lectoris ingens utilitas pij
illi laboris stat corona
huic opus emolumenta donat.

[1]) V. notele precedente.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Scripsere multi historia non nego,
multi sed unus certius & satius
hic Princeps serenus
visa alijs nisi per Dioptram.
Preclarum opus vel marmore firmius
insigne scriptum ipso aere perennius
Authore dignum Cantemiro
Principe Demetrio celebri.
Demitte fastus perfida Turcia
terere spectris desine inanibus,
fucos adhuc iactare contra
Christiadas copiasqve divúm
Jam nota nobis omnia sommia, &
fastus tuorum, vel penetralia
nudata jam prostant Deorum
fana, domus, populus, senatus.
Ligno licet se comparet inclytus
ferroqve princeps & volucri alitum
pennae, sed his iunctis per artem
qvâ rapidam faciunt sagittam
Ex his timenda est Rossiaci tibi
Petri tonantis sceptrigera manu
effecta fatalis sarissa
jn jugum ruitura, Princeps.
Dodona clavam procreat Herculis
ferrum gradivi cudit Acinaces
lethum velox penna feretur
Mille dabunt sociata mortes
Turcis ferales, at non tibi Rossia
grandis refulget spes reparabilis
Tantae pellasgorum ruinae
Hellados ac Orientis omnis
Franges tumentis cornua Boshori
solvesqve Graium ferrea vincula,
jntende robustos lacertos
& scythicos scythicis seca arcus.

Ita cecinit Eius celsitudinis
Devinctissimus Servus
&
Archimandrita Theophylactus
Scholarum Moscuensis Rector.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

SERENISSIMO
&
CELSISSIMO
DEMETRIO CANTEMIR
S: ROSSIACI IMPERIJ PRINCIPI
TERRARUM MOLDAVIÆ HÆREDITARIO
DOMINO
tam praeclaris animi dotibus
qvam antiqvis principum Moldaviae imaginibus
ILLUSTRI
Felici politioris litteraturae cultori
Cultorumqve Patrono gratiosissimo
Opus suum de systemate religionis Muhamedanae &c:
in lucem edenti
votum hoc
vovet, dicat, dedicat.

Intuere lux publica
illustrem Fetum mentis Serenissimae
Et ex lineis Apellem, ex literarum umbris solem
ex sua Minerva metire Jovem
lucem tuam non ambit,
Divinioris hic Minervae partus
Qvi Serenissimis totiqve Orbi claris fulget natalibus
Eam tamen videre meruit, ut plures illustraret
Lege grata, evolve venerabunda
Magnum opus
Magnis partum conatibus, grandi refertum eruditione,
Ingenti destinatum commodo
Novum in eloqventia Tullium,
Redivivum in politicis Lypsium,
Rossiacum in sensu Catonem
in omnibus
Principem ingeniorum & ingenium Principum
miratura.
DEMETRIUM CANTEMIRIUM.
qvem
Augusto magnorum MOLDAVIÆ Principum ortum sangvine,
Substrata purpura vix lucina excepit,
Ornamento polorum, commodis populorum
Educandum Palladi commendavit.
Felix incrementum
Qvem avito solio extulit natura super capita
Politior litteratura altius evexit super ingenia
Una dedit Principem vitam,
Altera Principem vitam

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Ut utriusque suffragio tot dotibus coronata mens,
Ubiqve teneat Prinçipatum.
Primo tamen regend[a]e Moldavorum fortunae celitus destinari debuerat;
In avito horum Capite monstraturus orbi,
Qvantum valeat in singula eius membra
Decernat Divinus Plato:
Utrum regna felicius adorent regnantem philosophum,
An fortunatius parcant regi philosopho?
Utroque grata audijt Moldavia citra controversiam.
In PRINCIPE CANTEMIRIO
in qvo
Cum regali serto coniunctam sapientiae lavream adorabat
Nec a Prudentia gubernandi seiunctam gloriam philosophi mirabatur
Verum ambiendae tanti Principis amplitudini
Ingenti MOLDAVIA non suffecit vastitate,
Rossiam inde provectus & transvectus;
Non ignarus, coronatis Rossorum Aqvilis amicum esse lumen,
Qvod non minus à splendore natalium, qvam a Cleantis lucerna trahitur.
Uindex nimirum avitae fidei & libertatis
Desertis rebellium Deo castris, sponte Aqvilas secutus Rossiacas.
Solum pro opimis spolijs Christum induendo;
Maluitque libere alterius subjici imperio,
CHRISTO & PETRO POTENTISSIMIS.
Captivando semetipsum in obseqvium fidei perpetuae
Qvam sub iugo Barbarorum alijs imperare.
BONIS AVIBUS
Progredere ab Oriente Sol principum
Altiorem avspicare gradum in Rossiaco climate
ubique
Ceu Astrorum ita terrarum Princeps audis
hic etiam
SERENISSIMUS
At
Non defecit ascensu nobilis virtutis impetus:
in alto Fortunae positus
Uirtutibus passus altius promovit,
Si sequi alios debuisset,
non praeire non poterat;
praeire iussus
Continuis meritis gloriam magnorum superavit.
Humili nimirum collis pro Alpibus est,
Cui vero Augusta virtutum placuere insignia
Ipsâ luctâ animatur.
Augusti id genus ingenij & Tui PRINCEPS SERENISSIME.
Invenisse tibi domi tanta Decora parum est,
Qvin virtutibus promoveas;

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Sublimi majorum gloriae fastigio qvod addas,
qvaeris, Addis.
Virtus verus animi honor, gloriosum CANTEMIRIANUMqve satellitium
Jta nomine & re Princeps
Unius Rossiae meruit, totius orbis dici potuit.
Uno purpureo illustris sangvinis, altero candido virtutis suffragio
Avgusta conscendit culmina.
Ni tamen ad trabeata fastigia scabellum posuisset natura,
Cortinae, Rostra, cathedrae Doctorales ascensus fecissent purpureos.
Erubescunt alij in Purpura Doctorum volumina
Qvasi avgustus murex pallorem paginae aversetur,
Avrumqve coronarium non ferat lituras literarum;
cum tamen
Infauste Regnis exoriantur coronati Soles,
Qvibus praeambula sapientiae non praelucet avrora.
ut enim
Vix fortunatius literariae comitantur umbrae,
Qvam nomina avita serenitate ilustria
Ita vix auspicacius Avgusti Soles illucescunt orbi post noctes
qvam Atticas.
Qvam raro igitur
Ut bonae Fortunae, ita magnae cum sapientia convenis
Tam magnifice
Utranqve iunctam Palladi glorioso sinu amplexus es.
CANTEMIRE SERENISSIME,
Nec fortunatus sibi visus,
Nisi opibus cumulareris sapientiae,
Nec magnus,
Nisi doctiori penna, coronata praetervolares fastigia.
Probasti exemplo, firmasti omnium iudicio
Sufficere virum Avgustis Ostris & Rostris literarijs,
tam rarum
quam TU
Eadem confinia sapientiae & virtuti,
Eadem, sapientiae & Tibi.
Ut tamen magis proximam faceres
Utramqve lateri admovisti,
Ut qvi illam atqve hanc intersissimae mentis Tuae speculo intuentur,
Utramqve laudent, ament, mirentur,
Utramqve merito,
Neutram satis.
Annexuisti principi Tiarae, doctas Taenias
Et frontis & vitae ornando tempora;
Nunqvam Serenissimus sibi visus, nisi literis qvoqve claresceres,
Nunqvam Princeps, nisi mentium qvoqve teneres principatum,
Nunqvam auitis ceris clarus, nisi eas literis obsignares.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Hinc ob rara Togae sagiqve decora,
Illustris societatis scientiarum Brandeburgensis coronae Doctorum inscriptus,
Nobilis corporis membrum principale,
Hoc est caput, dici meruisti.
Auitum diademma, gentilitium caput coronavit,
Doctorale, educatam sub illo coronare debuit sapientiam
qvam pulchre convenit Annulo DOCTORALI
Principum gemma, musarum pretium CANTEMIRIUS:
qvem dum ornat
Ab eodem pariter sui pretium capit
SALVE PRINCEPS & DOCTOR,
Ac ne nomina mutem, quae Tua virtus dignitasqve in unum coniunxere,
SALVE BIS PRINCEPS,
Saepius magne, saepius digne,
Caelitum atqvae hominum suffragijs,
documento orbi:
Qvod tibi nec docti desunt, nec principis artes,
Mixta sed animo cum jove musa Tuo.
O dignum caelo terrisqve spectaculum!
PRINCEPS in purpura, PRIMAS in Toga,
in Throno caput,
In musaeo totus avreus CANTEMIRIUS.
Illic natura in solium extulit,
Hic sapientia in culmen sublimavit,
Utriqve fastigio supparem indolem,
Magistra & Architecta,
VIRTUS.
O iucunda Terrarum monumenta!
Domus Academia, palatium palaestra, praecepta exempla,
Integra avla, nobile virtutis sacrarium,
Amplissimum sapientiae Theatrum.
Qvod Domestici,
Tot artium iuxta ac Probitatis discipuli,
Qvot famuli, tot studiosi,
Qvot Advenae
Tot stupendae eruditionis auditores,
Omnes Admiratores.
Non potuit non plurimum sapere sapientia,
tanto virtutis ac sapientiae
publico professore;
In qvo
Magisne laudandus sit erga peritos omnes Amor,
Tantus enim est literarum aestimator, ut in aliys qvoqve eas aestimet,
An Admiranda Peritia?
Qvae tanta est,
Ut non plus ardenter affectet, qvam probe calleat scientias.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In lingvis omnibus eruditis accuratam doctrinam,
In rebus civilibus summam Prudentiae atqve integritatis gloriam
Constantem fidem in Theologicis
Subtilem rationem in logicis,
Solidam in Physicis experientiam,
Sinceram in Ethycis probitatem
Aliasque nobilis animi dotes,
Qvas in singulis vel anteacta vidit aetas, vel secutura expectat,
in uno spectamus, laudamus, miramur
CANTEMIRIO
Priorum imagine, secuturorum ideâ
omnium compendio.
Quas huic memor posteritas laudes non deseret
Jn qvot tot decora concentrata suspiciet?
Ferum, clavam, calamum,
Forti pectore, candido corde, acri ingenio,
Vibrat, regit, versat,
Ut mortem Hostibus, amorem civibus, pretium literi
Omnibus aestimationem sui ingerat.
A pondere tamen ingenij ac rationum,
Praecipuum ubiqve sibi vendicat pretium:
Quid qvid aggreditur, comite Laude auspicatur,
Quid qvid auspicatur, omnium commendatione perficit
Quid qvid perficit, omnium Admiratio coronat;
ita ut
Singulis eius scriptis
Laus, honor, et admiratio subscribant.
Jn maximis maximae Domûs negotijs,
Potiores temporis partes impendit Eruditioni
Potiorem eruditionem depingend[a]e Aul[a]e Othomanicae;
qvam
Uivis coloribus ea felicitate ingenij expressit,
Qva nulli alteri licuit.
Ingens illa Barbaricae molis magnitudo
Tanta hic spectatur in pagina,
Qvanta in se est;
Tanta illa in se est,
Qvantam haec exhibet.
Par magnitudini rerum delineatio
Par delineationi jndustria,
Qvam breviter in paginam contraxit calamo,
Brevius in punctum contrahendam gladio ominatur,
uivit virtutibus Christianorum,
Scripsit vitia Barbarorum.
Ex illis ut Christum legeret
Ex his ut Mahumetum proscriberet,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Uitijs aliorum suam probavit virtutem
ceu
De toxico salutare instaurando antidotum
nimirum
Qua voce scelus reprehenditur, laudatur virtus,
Crimen improborum, panegyris virtuosorum?
Avdatia Tirannorum, gloria Imperatorum;
Non illis qvisqvam potest sentire sceleratius, non hoc sanctius;
Jlli Numinis contemptores nefarij,
Hic cultor religiosissimus;
Qvantum scelus hostis, tanta Huius laus est,
Capita libri
Capita sunt aulae Turcicae;
Hypocrisis & Tyrannis.
Altero dum irreligiosam religionem recenset
Ad sincerum Dei cultum convocat,
Altero dum palliatae politie tyrannidi larvam detrahit
gementes sub iugo populos in libertatem evocat.
utrobiqve
Eam eruditionem clavdit,
Qvam Doctissimi viri suam optent
PRINCIPIS optimi admirabundi profitcantur.
Qvoties calamum arripuit
Totics omnes praetervolasse visus.
Qvot duxit lineas
Tot consummatae eruditionis impressit characteres;
Qvot verba fudit, tot oracula,
Qvot literas posuit
Tot suffragia composuit ad syllabum aeternitatis.
Qvot paginas implevit, tot tabulas
Qvibus nobile encomium perenni stylo inarabit immortalitas.
Qvot apices pinxit
Tot sibi obeliscos, tirannidi metas fixit.
Et ferrea armatus casside, & solida galeatus ratione
Barbaricum prosternit ictum.
nec mirum
Assueta trophaeis manus etiam calamo triumphare novit.
Si in laudes excurrit virtutum, caelas videntur ascendere
In vitia si invehitur, exanimata sponte ruunt infra Orcum.
Periclem credidisses
E sublimi dignitates suggestu fulminatricem evibrantem facundiam,
ni Jovem potius dixeris è Rossiaco detonantem caelo,
ne tam probrosi crescant Gigantes.
Haec est pacificarum mentium pugna:
Decertare contra vitia, confodere stylo tirannidem,
Prosternere indomitos Barbarorum spiritus,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Ducere in triumpho plausus saeculorum.
Cuius fastum glorioso olim calcavit pede,
Calcandum orbi exhibet universo.
Stingit simul gladium & calamum:
ne plures hostes ducat in compede,
Qvam cives in sui amorem avreo mancipet eloqvio
Doctior Hercules
Evanescet infensum regnis astrum ad praesetintiam Solis literarij
Subibit ecclypsim (: O utinam:) perpetuam:
e diametro opponitur,
Apollo Serenissimus.
Non amplius cruenta Luna fucato terris illudet lumine,
Latentia in sinu suo monstra universo manifestabit orbi
Divinus Plato
ita est
Dum alij ad hostes apertos talpae
CANTEMIRIJ SERENISSIMI
Etiam ad occultos Lincea sagacitas.
Frustra
Tot arcanis muniris seris Porta Othomanica,
Nemini non pervia prostas
Exemplo CANTEMIRIJ
ne sentiatur, plurimum interest nosse malum.
Ignota causa morbum reddit incurabilem,
Toxicum, qvo magis latet, maxime necat.
Nisi Troiano eqvo inclusae insidiae laterent Trojanos,
Staret Troja
Altum infligit vulnus celatus dolus.
Praevisa jacula minus feriunt.
O qvot suffocavit regna toti Asiae extensus laqveus!
Qvot absorpsit provincias lac imis populorum innatans malefida Charybdis
Scopulus erat toti Christianitati formidandus.
Causa in promptu:
Qvia plurimis ignotus.
At
Dum omnibus innotescet
Amittet sui pretium ars dolosa
Succisa radice, sponte vites corruunt.
Occluso ostio, etiam rapidissima siccantur flumina
sint Othomani Gigantes,
CANTEMIRIUS JOZUES
Qvot iactant robur, erit rubori.
Hydra capere sueta, mox capta erit.
Contra tam atrox monstrum, talem Christianus Orbis Herculem suspirabat.
Erige triumphalia signa sacra militia.
Jurati tui hostis exarmata iacent castra,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Eversa maenia, reculsa propugnacula, patente janua stat PORTA
Ad Labyrinthum tot maeandris involutum,
Victricem filum CANTEMIRIANA porrigit Ariadnae,
Minotaurus qvi praedari cupit
mox praeda erit.
Palmaris Tullij fuerit gloria
Sanguinarium civem ab una urbe exegisse facundiâ;
plus CANTEMIRIO deferat posteritas
qvi tirannum ab Orbe proscribit universo.
Huc Plinij non Lisippi,
Ingenia non marmora,
Stylum non scalpra,
acuite
Uocales Aencomiastas non elingves obeliscos meretur,
dignus elogio non ostentatione
CANTEMIRIUS.
Assurge altius Principum gloria;
Unico orbi oblato libro
Barbarorum metum, Christianorum gratitudinem, Eruditorum panegyres
Omnium lavdem nancisceris.
Qvamvis
Responsura tuo nunqvam est par Fama labori. Hor: li: 2: sat: 8.

Vestrae Serenitati
devinctissimus
HIERN GEDEON WISZNIOWSKI
Ph: D: H: Th: P.

Dabam ex Collegio S. C. M.
Mosqvensi 22 Novembr:
1719.

București: Biblioteca Academiei Române.

Ov. Densușianu, *Notițe asupra lui Dim. Cantemir*, în *Revista critică-literară*, II (1894), 62.

181. N. A. Mavrocordat, *Despre datorii,* Lipsca 1722. — Grecește și latinește.

ΠΕΡΙ᾽ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ | ΒΙΒΛΟΣ | Συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου, | ὑψιλοτάτου, | καὶ σοφωτάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσις | Οὐγγροβλαχίας | ΚΥΡΙΟΥ, ΚΥΡΙΟΥ | ΙΩΑΝΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ | ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ | ΒΟΕΒΟΔΑ. ‖ LIBER | DE OFFICIIS | Conscriptus a piissimo, celsissimo atque sapien | tissimo Principe ac duce totius Ungro-Valachiae | Domino, Domino | JOANNE NICOLAO | ALEXANDRI MAUROCORDATO | VOIVODA. | *Editione hac secunda latine conversus.* | * | Lipsiae | Ex officina Thomae Fritschii, 1722.

In-4° mic de 2 foi, 212 pagine și 1 foae pentru errata.
Traducerea latina a textului e tipărită în josul paginelor, pe doua coloane.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In faţa titlului se află portretul autorului cu inscripţiunea: CELSISS: ATQ: SAPIENTISS: TOTIUS VALLACHIAE PRINCEPS, DD: IOANNES NICOLAUS ALEXANDRI MAVROCORDATO DE SCARLATI, şi cu numele gravorului: *J. G. Wolfgang, Sc. Reg. sc. Berlin 1721.*

Verso titlului e alb. Pe foaia următoare se afla nişte versuri greceşti ale lui Ἰωάννης ὁ Ἄλβερτος Φαβρίκιος şi patru versuri latineşti de Stephanus Bergler, precum şi înştiinţarea care se reproduce mai jos.

In fruntea textului se afla o gravura reprezentând pe Orfeu înconjurat de animale, cântând sub un arbore.

LECTORI BENEVOLO
THOMAS FRITSCH S.

Cum ad me ante annum liber hic CELSISSIMI VALLACHIAE PRINCIPIS de Officiis esset perlatus, mirum ille protinus eruditorum studium excitavit, qui ejus copiam sibi fieri avide propemodum postulabant.

Repetebant alii ex Historia novissimorum temporum ALEXANDRI MAUROCORDATI memoriam, quem inter Byzantinos Proceres Interpretis praecipui munere, et legationibus Viennae et Carlovicii in arduo pacis negotio, et eruditione quoque conspicuum meminerant. Alii filium narrabant propria virtute ad principale fastigium evectum, paucis abhinc annis, belli tempore a Caesaris militibus in Transsylvaniam abreptum, post pacem restitutum, in omni fortuna tam excelsum habere animum, ut hunc ipsum commentarium in captivitate, quasi per otium composuerit. Cuncti tamen non propter haec externa potissimum, quod esset curiositatis; sed propter ipsam operis structuram librum hunc esse quaerendum, memini, quod affirmarint. Scilicet in argumento gravissimo summam tractandi solertiam, rerum haud vulgare pondus, luculentam ordinis concinnitatem, elegantissimum sermonis ornatum praedicabant. Imo cuncti uno fatebantur ore, non decessisse Musas ex oriente, nec situm ibi literas duxisse, verum hinc potius, quam splendide habitent, apparere.

His motus autoritatibus, cogitavi statim, quomodo minus impeditum operis hujus usum redderem. Adeoque, ne Bukuresto per longinquum iter et nostris commerciis insolentius ejus exempla accersere cogeremur, hic illud recudi curavi et nunc cum Cl. Stephani Bergleri Interpretatione latina propono.

Ad ornatum autem libri plurimum esse accessurum merito credidi si, quam nactus eram forte, PRINCIPIS autoris imaginem adjicerem, ut vultus etiam EJUS cum gravitate serenus nosceretur, qui mentem in his Commentariis tam pulchre expresserat.

Denique sponsor sum eruditis, qui me ab hanc curam suscipiendam accenderunt, fore, ut, siquid postea hujusmodi cimeliorum ad me perveniat, cum ipsis illud pariter communicetur.

Lipsiae. Cal. Febr. 1722.

La sfârşit:

Excudit Joh. Georg. Schniebes.

V. mai sus n° 178.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1723.

182. Evanghelie, Bucureşti 1723.

СФ҃НТА ШИ ДМ҃НЕЗЕЮСКА | ЄѴАНГЕ́ЛІЄ | Кꙋ вóѧ прѣ лꙋмина́тꙋлꙋй, ши́ ѧ҆нъл | ца́тꙋлꙋй Дм҃нь, ши́ ѡ҆блъдꙋитóрю | а҆тóатъ ца́ра Рꙋмѫнѣ́скъ Іѡ҃ НІКОЛА́Є | 'Алеѯа́ндрꙋ Воевóдь. | МАѴРОКОРДА́ТꙊ | Кꙋ Блгс҃вéнїѧ ши́ тоатъ кїелтꙋѩла пꙋр | тъторюлꙋй правосла́вїей прѣ Сфн҃ци́тꙋль | Кѵр: ДАНІИ́ЛЬ | Митрополи́тꙋль а҆ тóатъ ца́ра Рꙋмѫ | нѣ́скъ ши́ Є҆ѯа́рхꙋ пла́юрилѡрь. | Акꙋмь ѧ҆трачéста҃ ки́нь тѵ҃пъри́тъ ши́ | дїѡрдоси́тъ, ѧ҆ ска́ꙋнꙋль | Дм҃нїей ѧ҆ Бꙋкꙋрéщй. | Ла̀ а҃нꙋль дела сп҃сенїѧ Лꙋ́мїй, ҂аѱк҃г. | Де кꙋчѣ́рникꙋль ѧ҆трꙋ Прéѡци, | Пóпа Стóйка, Ꙗ҆кѡви́ч.

In-folio de 4 foi fără numerotaţie şi 180 numerotate. Tipărit cu roşu şi negru, pe două coloane, incadrate în chenare de linii, şi cu 35 de rânduri în coloană.

Volumul are câteva ornamente şi gravuri. Acestea din urmă reprezintă pe cei patru evanghelişti. Printre ele se află şi gravura lui Ursul zugrav, reprezentând pe Luca Evanghelistul, reprodusă mai sus (facs. n° 251, vol. I, p. 458) dupa Apostolul din 1704.

Pe verso titlului se află stema lui Mavrocordat din cartea *Despre datorii* şi urmatoarele:

Verşuri politice 10 asupra Stemeĭ pré luminatuluĭ, slăvituluĭ şi blagocestivuluĭ Io. Nicolae Alexandru Voevodŭ.

Doao închipuirĭ ce-n pecéte s-au însemnatŭ
Domnuluĭ Nicolae de la Hs. i-s-au datŭ.
Bourul stăpân Moldoveĭ îlŭ adeveréză,
Corbul alŭ Vlahieĭ Domnŭ îlŭ încredinţéză.
Amândoao Steme de Domnie încorunatŭ,
Pre acestŭ de bunŭ némŭ Mavrocordatŭ.
Pre Domnul Nicolae celŭ de bună viţă,
Păzéscă-l Dumnezău cu multă biruinţă,
Ce acumŭ domnéşte Ţara Rumânéscă,
Domnu-lŭ păzéscă ca s-o stăpânéscă.

La sfârşit se citesc următoarele:

Slavă, cinste, şi închinăcĭune celuĭ în Troiţă unuĭa Dumnezău, care ne-au ajutatŭ după începutŭ de amŭ ajunsŭ şi sfârşitulŭ. Iară ceĭ ce vă veţi întâmplà a citì bucuraţi-vă în Domnulŭ, şi vă rugaţi pentru mine, şi ce greşală veţi aflà îndreptaţi cu Duhulŭ blândéţelorŭ nepuindu-ne în ponosŭ. Că nu ĭaste lucrare de Ingerŭ, cì ĭaste lucrată de mână de ţărână. Că pre cum ĭaste cu neputinţă a nu gustà cinevà dinŭ moarte, într-acestaşĭ chipŭ şi Typografulŭ a scăpà fără de greşală.

Typăritu-s-au în anulŭ de la spăseniĭa lumiĭ 1723. De cucérniculŭ întru Preoţi,

Popa Stoica Iacovicĭ.

A tratajilorŭ rânduită urmare:

Абвгдежѕзиїклмнопрстꙋфхѿцчшщъыѣюѩѯѱѳѵ. А҃бвгдеж. Acésté toate îndoite.

Precumŭ celŭ de călătorie supăratŭ, şi de zăduhu îngreuĭatŭ,
Dorindŭ a ajunge la loc umbros desfătat, cu apă îndestulatŭ,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

De călătorie să odihnéscă, de zăduhŭ să să răcoréscă,
Lipsa de călătorie să-ş plinéscă, la odihnă să-ş soséscă,
Intr-acestaş chipŭ şi Typografulŭ, de a cărţiĭ sfârşire,
Laudă neîncetată luĭ Dumnezău dă, şi mulţemire.

București: Biblioteca Academiei Române.

183. Acolutia sfinţilor Neofit şi Maxim, Bucureşti 1723. — Greceşte.

Βιβλίον περιέχον τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Νεοφύτου, καὶ τοῦ ἁγίου Μαξίμου, τοῦ ὁμολογητοῦ.

Ἐτυπώτη ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Οὐγγροβλαχίας. Παρὰ Στοΐκᾳ ἱερεῖ τυπογράφῳ Ἰακοβίτζῃ. Ἐν ἔτει ἀπὸ θεογονίας 1723. Κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον.

Carte cuprinzând slujba sfântului marelui martir Neofit şi a sfântului Maxim mărturisitorul.

S'a tipărit în Bucureştiul Ungrovlahiei, de preotul Stoica tipograful Iacovici. In anul dela naşterea Domnului 1723, în luna Aprilie.

In-? Exemplar nu am vazut. Titlul il luăm după C. Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 91.

1724.

184. Catavasier, Bucureşti 1724.

КАТ҃ВАСІА҆ГІ҆ѠРЮ КѪ ѢЛТЕ ТРЕБЪНИЧО́АСЕ КЪНТА́РИ ЧЕСЪ КЪНТЪ ПРЕСТЕ ТО́ТЪ А҃НЪЛЪ. ЙКѢМЪ А҆ДО́А ШАРЪ ТѸПЪРИ́ТЪ, ✠ ЗИ́ ЛЕЛЕ ПРѢ ЛЪМИНА́ТЪЛЪЙ ДО́МЪ Ї҆ѠАНЪ НІКОЛА́Є ЙЛЕ҆ѮА́НДРЪ МАҀРОКОРДА́ТЪ ЕВЕВО́ДЪ. КѪ БЛАГОВЕНІѢ ПРѢ СФѢЦИТЪЛЪЙ МИ ТРОПОЛИ́ТЪ ÂЛЪ ѲҀГРОКЛА́ХІЙ, КѶРЪ ДАНІ́ЙЛЪ, ✠ СКА́ЗНЪЛЪ ДОМНІЕ́Й ✠ ЕѪКЪРЕ́ЦІИ. ЛА А҃НЪЛЪ ДЕЛА ФА́ЧЕРѢ ЛЪМІЙ, ЗСА҃К ЙЖРЪ ДЕЛА ✠ТРЪПАРѢ ЛЪЙ ХС, ѦѰЌД. ДЕ КѪЧѢРНИКЪЛЪ ✠ТРЪ ПРЕ҃ШЦИ, ПО́ПА СТО́ЙКА ЙКШВИЧ.

In-8⁰ mic de 2 foi nenumerotate şi peste 134 foi numerotate. Tiparit cu negru şi roşu, cu 19 rânduri in pagina incadrata. In primele doua foi se afla titlul de mai sus şi scara cărţii; iar în celelalte, rugac'unile obişnuite şi, la urma, pascalia pe 20 de ani.

Sibiiu: Biblioteca Arhiepiscopeasca (comunicat de Dr. Ilarion Puşcariu).

185. Damaschin, Episcop de Râmnic, *Invăţătură despre şapte taine*, (Râmnic) 1724.

In-? — Excmplar nu am vazut; titlul şi prefaţa sunt luate din *Biserica ortodoxa*, XIV (1890-91), p. 439:

S-ar cădè maĭ multe şi maĭ pre larg învăţăturĭ să vă dam voaa, cucérnicilor preoţĭ, pentru şépte taĭne besèriceştĭ; iar de vrème ce întru acéstè toate, céle ce sânt spre folosul şi învăţătura voastră v-am arătat, ĭată dar că am lăsat céle maĭ multe să vă adeveriţĭ şi să vă învaţaţĭ din céle ce urmézà.

Numaĭ ĭar zicem pre scurt şi vă poruncim, ca sa nu vă leniţĭ la cetaniia acestor învăţăturĭ, şi nu numai să le cetiţĭ, ci să le învaţaţĭ de rost; să ştiţĭ da răspunsul pentru fieşte-care taĭnă, că va să fie mare cercare pentru acéste taĭne. Ci să nu fiţĭ nebăgătorĭ de sémă pentru darul

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

preoţieĭ noastre, ce ĭaste întru voĭ, carele s-au dat voao prin puneré mâniĭ Arhiereilor voştri, precum scrie Pavel către Timoteĭu, cap. 4, stih 14.

Că apoĭ nu numaĭ veţĭ avé pedépsă de la Dumnezeu pentru nepurtaré de grijă a voastră, cì şi de la noĭ, de vréme ce, de nu vă vom certà noi pre voĭ, apoĭ Dumnezeu ne va certà pre noĭ, precum poruncéşte Pavel, la faptele Apostolilor, cap. 20, zicând: Paziţi-vă pre voĭ şi toată turma, la caré Duhul Sfânt v-au pus pre voĭ episcopĭ, ca să paşteţĭ besérica lui Dumnezeu, caré o au căştigat cu sângele său.

Insă taĭnele sfinteĭ besericĭ sânt acestè: sfântul botez, sfântul mir, rânduĭala preoţieĭ, sfânta ispovedanie sau pocăinţa, sfânta cuminecătură, caré să săvârşaste la sfânta liturghie, nunta sau căsătoria caré să face pre lége, sfântul maslu. De caré taĭne acésta trebuĭaşte să ştiţĭ, că unele sânt date ca să le isprăviţĭ şi voĭ, adeca: Sfântul botez şi ungeré cu sfântul mir, cariĭ datorĭ sânteţĭ să luaţĭ de la Arhiereiĭ voştri, să ungeţĭ pre cei botezaţĭ; sfânta ispovedanie sau pocăinţa; sfânta cuminecătură, care să săvârşaşte la sfânta liturghie; nunta sau căsătoria caré să face pre lége; sfântul maslu; — ĭar sfinţiré sfântuluĭ mir şi rânduĭala preoţieĭ nu sânt date voao să le isprăviţĭ, că numaĭ Arhiereiĭ sfinţesc sfântul mir şi rânduesc au la diaconie au la preoţie. Pentru caré ĭarăşĭ vă zicem, să nu fiţĭ nebăgătorĭ de sémă, ca să puteţĭ dobândì şi dar şi răsplătire de la Dumnezeu pentru pliniré poruncilor luĭ, al căruĭa darul şi mila rugăm ca să fie cu molitvele voastre şi să vă spăşiţĭ întru Domnul.

1725.

186. Psaltire, Râmnic 1725.

N'am vazut exemplare.
Popp, *Disertaţie,* 73.

187. Taina sfântului Botez, Târgovişte 1725.

N'am văzut exemplare.
Cartea ar avea o prefaţa a Mitropolitului Daniil.

I. D. Petrescu, *Mitropoliele tierrei,* Bucureşti 1870, p. 113.

188. N. Mavrocordat, *Despre datorii,* Londra. — Greceşte şi latineşte.

In-12. Cu portretul autorului.
Este a treia retipărire a carţii lui Mavrocordat, (V. nº 178 şi 181).

Papadopoulos-Vretos, Νεοελληνικὴ φιλολογία, II, p. 46. — A. G. Mavrocordato, *Cu ocaziunea scrisorii lui Le Quien,* în *Arhiva* (Iaşi), X (1899), p. 189.

1726.

189. Antologhion, Iaşi 1726.

ЙНѲОЛОГІОН | ЙДЄКЪ ФЛОЙРѢ КѸЕННТЄЛѠРЪ.

Кáре кѵпрйнде .ѧ сйне тоатъ слѫжба че и съ кѵкйне лѧй | а сфйтей Ецкрнч, шесте тотъ ѧнѵль. | Йкѵмь .ѧтъю .ѧтрачéста кйпь тупърйть шй ашезáть | дѵпъ чéль Грчéскь. | .ѧтрѵ зйлеле Ѧгочестйвлѧй шй де Хс ювиторюлѧй | Дѡнвлѧй пóстрѵ,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ѠЙНЬ МИХАЙ РЪКОВИЦЪ ВОЄВОДЙ. | Къ ѧ Мъріи сале Мйлъ шй ѧюютóрю шй къ Бл҃гословенїѧ шй | ѡстенѣла Прѣосфѣщенствѧ Митрополитъ ѧ Мольдóкїй | Кур Геѡргие. | Спре чѣ де б҃ще ѧ Бесѣрничилѡрь лзй Хс҃ требзницѣ шй | ѧлъ Православничилѡрь фолосъ: | Шй сáз типърйтъ ѧ Сфйта Митрополїе ѧ МШЬ Оу҃нде ѣсте хрáмзль стретéнїй Дмнзлзй нóстрз Іс҃. | Хс҃. | Ла Йнзль дела Зндйре Лзмй, ✠ Х҃слд. | Дѣ Їеремйѧ Гзмеѡнь Тзпографзль.

In-folio de 3 foi fără număr și 410 foi numerotate, cu greșeli. Primele 27 foi sunt numerotate pe verso. Tiparul e roșu și negru, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană. Titlul este încadrat și are un frontispiciu (facs. nº 283), care se reproduce și în fruntea textului. Pe verso titlului se afla stema Moldovei din *Liturghia* dela 1715 (vol. I, p. 498) între inițialele domnești ale lui Michail Racoviță. Sub aceasta stema se afla versurile de mai jos. Inițialele lor formează numele Domnitorului.

La sfârșitul scrisorii de dedicație a Mitropolitului Gheorghe se afla o gravura semnata *Ieremiia Mr.* care amintește pe cea din *Cheia înțelesului* (București, 1678) reprodusa mai sus (vol. I, 221).

Stihurĭ politice 14 asupra numeluĭ Prè Luminatuluĭ Slăvituluĭ Domnu Io Mihaĭ R. Voevoda.

*M*arè încuviințata vâlfa și lauda creștinĭască
*I*vitu-s-au oare-când credincĭosuluĭ Stăpanitor arma cerĭască.
*H*arulu cel de susŭ a prè înfințateĭ Dumnădăiri cerești
A căruĭa vrednici s-au aflatŭ vécliĭ Răcoviță̆ști.
*I*nemă curată către pământu-ș arătară
*L*uminatŭ nume fiilorŭ saĭ în véci căștigară.
*R*àvnă mare spre întăriria herbuluĭ acestuĭa și Mărie-sa au arătatŭ
A căruĭa vrednicŭ stăpănitorŭ drĭapta celuĭ de sus l-au încoronatŭ.
*C*u biruință și certare pre aĭ săĭ nepriĭatini de tot să-ĭ smerĭască,
O Dumnădău sfinte, pururè întăréște-l ca să oblăduĭască.
*V*oevodiĭ cei cerești, asămănat fiindu numitu,
*Ț*ără̆i-și patron să fie tot-deuna neclătitŭ.
*Î*n mulți ani cu pace dăĭ să domnéscâ
*P*rè bunulŭ lui nume să sa proslăvascâ.

Prefața:

Prè blagocestivuluĭ, Prè luminatuluĭ, Prè înnălțatuluĭ Domnu și oblăduitorĭu a toată Moldaviĭa, Domnuluĭ Domnuluĭ nostru Ion Mihaĭu Răcoviță Voevoda, sănătate pacĭnică viĭață Bucurii de biruință și spăsenie ca să să dărŭiască Mării tale rugămu.

Intre toate cele din sporu-ĭ și purtarè de grije celuĭ de sus, avem cĭale bune ale nostre între toate celelalte dararĭ a lui, care ca cu dégitulŭ arată pre om a fi chipulŭ și asămănarè lui Dumneḑău, céĭa ce ĭaste cale și mijlocire agĭungereĭ bunătăților vécĭnice. Care și aicè toată nărociré noastră o chivernisește una ĭaste, și unile ca acĭalé putincĭoasă a le lucra pre lăudata bunâtate, milostive, pré luminate și pre înnălțate Doamne. Că acĭasta pururé pentru a noastră cĭa maĭ de margine întru Dumnădău fericire, a ne îndeletnici ne îndĭamnâ ca aceluĭa a să-ĭ urmăm întru carele vieţ̦uim și mișcăm și sintem, de vréme ce bunătaté nu este vrémi, nice întamplâri slujitorĭu, ce înpărat tuturora. Că pre vrăjmași îĭ smerește, și pre

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

neprietinĭ îĭ înfricoşaḑă. Şi precum fără de bunătate nice o nărocire nu-ĭ stătătoare, nice o mărire, nice o laudă adevărată. Că fără de bunătate nice o frumusşeţare sau podoabă şi nice o tărie nu-ĭ, ce toate-s răzvrătite şi peritoare, într-acesta chipŭ cu povăţuire acéştiĭ înpărătésé, (a bunătăţiĭ, ḑic) toate-s frumoase şi cu rânduĭală întărite şi bine întemeĭate sântŭ. Şi de vréme ce bunătaté ĭaste capŭ tuturorŭ bunătăţilorŭ, şi ĭaste cu adevărat jârtvă maĭ cu bunŭ mirosŭ de câtŭ toate jărtvele, bunătaté cu mulţămită. Că denŭ tr-ânsa esŭ toate bunătăţile, ca dentr-o firéscă rădăcină şi într-ânsa ca o mirézmă întru céle cu bun miros aromate să cuprinde. Căci că mulţămita arată bunătaté şi mărturiséşte mila şi purtaré de grijă şi toată faceré de bine a făcătorĭuluĭ cătră făptură, precumŭ ḑice fericitulŭ Zlataustŭ. Şi cu jărtvă ca acĭasta să lipéşte de Dumnăḑău, stăpânulŭ şi izvorulŭ bunătăţilorŭ, şi-l întoarce spre sine cu milă mulţemitorĭulŭ, carele nu-l laudă numaĭ den gură ce din singurŭ adevărulŭ inimiĭ: ĭară de ceĭ nemulţămitorĭu, avemŭ pildă maĭ luminată, afară de alŭţiĭ pre stramoşulŭ nostru Adamŭ, cărue ca cela ce erà întâĭa zidit, i să cădé să cunoască bunătaté făcătorĭuluĭ şi să-ĭ mulŭţămascâ căci l-au adusŭ dentru neființă întru fiinţă şi cu chipulŭ său l-au cinstitŭ, şi l-au pusŭ înpăratu preste alte făpturĭ, că şi porunca pentru acéĭa îĭ pusă luĭ ca o lucrare firĭască, ca să-l diştepte spre mulŭţămită. Dară elŭ înnălŭţindu-să cu minte şi călcândŭ porunca şi atingându-să şi de-a cinsté făcătorĭuluĭ după sfatulŭ şerpeluĭ şi cuvântulŭ Eviĭ că vor fi ca nişte Dumnăḑăĭ, s-au făcutŭ întâĭ elŭ pildă de pedĭapsa nemulŭţămitorilorŭ. Că ş-au întorsu mila sa de cătră dănsulŭ Dumnăḑău, şi l-au lepâdatu afară din dulcĭaţa Raĭuluĭ. Cu acéste şi eu, nevrédniculŭ fapta a mănilorŭ luĭ Dumnăḑău, stăpânuluĭ celuĭ proslăvitŭ în troiţă, deşteptându-mă spre cunoştinţa bunătâţiĭ sfinţiĭ sale ceĭ mulŭte, ce au făcutu şi face cu mine, ştiindu că nemică dintru a mĭa vredniciĭa nu facŭ, ce ori ce începŭ spre lauda luĭ, a luĭ ĭaste voinţa, şi ce sfărŭşescu a luĭ este lucraré. Pentru acéĭa plecŭ şi trupulŭ mieu şi sufletulŭ înpreună cu toate simŭţirile şi mă închinŭ luĭ şi proslăvăscŭ sfântŭ numele luĭ şi-ĭ mulţămăscŭ de toată facere luĭ de bine. Că ce bine au voitŭ de m-au făcutŭ luişŭ slujitorŭ şi lucrătorĭu întru a luĭ duhovnicĭască vie şi m-au îndemănatŭ de amŭ începutŭ, şi mi-au agĭutatŭ de amŭ tipăritŭ acĭastă sfântă carte, ce să chiemă Anthologhionŭ, adecă floare cuvintelorŭ, slavoslovie tuturorŭ sfinţilorŭ şi dintru a Măriĭ tale milă şi agĭutorŭ, aceste căḑute şi datornice fiindŭ ca se le dămŭ întâĭ stăpânuluĭ stăpânilorŭ Dumnăḑău, pentru bunătăţile luĭ. Ştimŭ că şi porunca luĭ Hs. măntuitorĭuluĭ avemu să dâm după făcătorĭulŭ şi stâpânilor peminteştĭ céle ce să cuvine, că ḑice: Daţi ce este a luĭ Dumnăḑău, luĭ Dumnăḑău, şi ce ĭaste alu chesarĭuluĭ, chesarĭuluĭ, adecă să dămu noĭ ceşti maĭ micĭ celorŭ de Dumneḑău încununaţi cu stăpăniĭa, datorŭnică cinste şi mulţămită, ca unorŭ purtători de grije de binele de obşte, precumŭ şi Dumnăḑăesculu Pavelu apostolŭ ḑice cătră Timotheĭ: căţi sintu suptu gĭugŭ slugi, pre stăpâniĭ săĭ a toată cinste vrednici a fi să-ĭ socotĭască. Acĭastă poruncă a stăpânuluĭ Hs. cu totŭ sufletulŭ cuprinḑându-o şi cu cĭa de Dumnăḑău însuflată învăţătură a fericituluĭ Pavelu, luminându-mĭ ochiĭ proasteĭ mĭale minţi, eu,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

smeritulŭ rugătoriu de sănătate Mării tale, cautŭ la acĭale mari și din cĭa firĭască bunătate Mării tale făcute isprăvi spre mine mulțŭ plecatulŭ. Căce cu vrére stăpănului Hs. m-aĭ luat și la păstoriia acĭasta a turmeĭ ceĭ cuvăntătoare a luĭ m-aĭ rădicatŭ, nu după vre-o vredniciia (căcĭ întru mine nice o facere de bine nu știu) ce după mare mila Mării tale făcându. Ce voiu răsplăti dară Domnuluĭ și stăpănuluĭ mieu, Mării tale, pré înnălțate Doamne, pentru toate cĭale ce aĭ făcutŭ și facĭ cu a mé nevrednicul? Știu că sloboḍeniia mĭa este cumpărată cu multŭ prețulŭ bunătĭĭ Mării tale, că luĭ Dumnăḍău și părinților și tăcătorilorŭ de bine nice odată a face den destulŭ sau a răsplăti cumŭ să cade nimene nu poate. Și ce vrednică răsplătire pociu eu smeritulŭ să aduc Mării tale? fără numaĭ mulțămită și osărdiia inimiĭ méle întru cinsté de Dumnăḍău încununateĭ stăpănieĭ Mării tale: Iară în loc de stujbă aducŭ și închinŭ Mării tale acĭastă mică ostenĭală a noastră, adecă acĭastă Sfântă Carte cu a Mării tale milă și agĭutorŭ, măcarŭ că la acéste vremi gréle și cumplite și năvarŭnice și nelesne suferitoare, dară însă cu cale au fostu și cu multă cuviință în Dumnăḍăĭasca pronie și acistu lucru, adecă ca la nimené alțiĭ denŭ ceĭ maĭ denainte Stăpănitori a să da în tiparĭu acĭastă cuvioasă carte Anthologhionŭ în caré s-au pusu la un locŭ și Ohtaĭulŭ, organul bogosloviĭ cel măngăĭosŭ a fericituluĭ Ioanŭ Damaschin în caré este întăĭu slavoslovie de viĭață începătoaré Troițe, patimilé și învieré Domnuluĭ Dumnăḍăuluĭ și măn(tui)torĭuluĭ nostru Is. Hs., și laudele Presfinteĭ de Dumnăḍau născătoaré și pururé fecĭoaréi Mariĭ. Iară în Anthologhionŭ ce să tălcuĭaște floaré cuvintelorŭ adevărat a neveștițiteloru florilorŭ vicțuitorilorŭ raĭuluĭ sfinților, a cărora viĭață, stradanie și mucenie să proslăvéște într-ănsa, a prorocilorŭ, a apostolilorŭ, a mucenicilorŭ, și a tutulorŭ pré cuviosilorŭ și drepților, a cărora în totŭ pământulŭ s-au vărsatu darulŭ loru și până la marginele lumĭ au stralucitŭ minunele lorŭ, prinŭ a cărora rugi pururé să fiĭ acoperitŭ și păzitŭ Márie ta. Pentru că, de vréme ce Mariia ta ai stătutu țărăĭ aceștiia singurŭ după Dumnăḍău prin alégeré alesu Stapănitorĭu și mântuitoru și păzitorŭ și înnainte luptătorĭu și o aĭ pazitu cu cĭa desăvărșitu înțalepcĭuné Mării tale, și den naltă știință și chivernisire de răutățile celora ce amagescu numele creștinătățĭ cu neadormită priveghĭare o aĭ pazit. Decĭ și acestu organu sufletescu fiindu scutitŭ suptu mare încuviințatu numele Mării tale, va rămăné slobod și în pace de liulirė zavistnicelorŭ, că lucrurile céle tinere și de nou ivite în lume tare scutĭala și acoperemântu le trebue, suptu care să vorŭ cunoaște ceĭ după dar fiĭ credincioși, și vor afla pre lesne povațuire spre toate bunătățile și (ca să ḍic în scurt și să nu lungescu voroava) vedé-te-voru și nĭamurile cĭale viitoare cu cătă osardie ai fost nevoitoru spre înmulțire avuțici, nu de auru și de argintu a înmulți zădiri, ci obarșiré bunătățiloru și înfrumsețaré obicéilorŭ celorŭ bune, că acéĭa ĭaste avéré cĭa adevărată, acéĭa ĭaste cĭa drĭaptă moșicĭ tărie, acĭaĭa ĭaste dobanda cia nepieitoare și vécĭnică, caré cu oserdiia rugăm să o înmulțască Dumnăḍău în ḍilele Mării tale. Că acésté săntŭ lucrurile Măriei tale, pré mare încuvințate și de Dumnăḍau ĭubitoare, și vrednice bunătățiĭ și Blagorodiei Mării tale și a celorŭ deapururé pomeniți strămoșilorŭ Marii tale Racoviteștilorŭ, care săntu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

de folos şi spre sufletĭască spăsenic, şi spre a besericĭ luĭ Hs. podoabă. Şi avemŭ nedejde că şi cele-lalte căte or fi tribuitore sfinteĭ Beserecĭ le vi purtà de grije Măriĭa ta într-acesta chipŭ pre cumŭ alŭ domnieĭ neîndemnat de nimene şi până a nu fi rugat de nimene cu drĭapta cumpănă a dreptăţĭ, cu privegliĭarĭa şi cu osărdiĭa de la Mărie ta le chivernisăşti, aşĭa şi cĭale besericeşti lucruri cu ochĭu sărguitor luând aminte la cele ce lipsescŭ dentru dânsele le plineşti însuţĭ lucrându fărŭ de cérérĭa de la alţii. Măcarŭ că ostenĭala noastră la acĭasta slabă şi mică au fostu, căcĭ nimic dentru ale noastre n-am adus, ce povaţă avându pre ceĭ maĭ desăvărşit luminaţĭ în minte, ce mai nainte au aşezat şi au rănduit, numai am mai lămurit înţălégeré vorbeĭ după obiceĭulŭ pământuluĭ schimbându câte-va slove, precum să véde, păzindu cu amăruntulŭ unire cuvintelorŭ. La cele (darŭ) marc laude şi vrednice, şi la fo(lo)sulŭ căruţii aceştiĭa maĭ multu uitându-te Măriĭa ta cu ochiĭ blăndeţălorŭ, deşchide braţulŭ milostivii Măriĭ tale şi o cuprinde înpriună cu osărdie inima şi înnălţare mănulorŭ noastre, care facemŭ cu glas de rugăcĭune la Dumnăḑău, rădicându cu toţi cei dinpreună cu mine fraţi şi înpreună slujitori episcopi şi cu totŭ preuţesculŭ şi călugăresculŭ cinŭ, ce să afla întru Ţara Măriĭ tale. Rogŭ pre a-totŭ-putĭarniculŭ şi pre bunulu Dumnăḑău ca să dăruĭască Măriĭ tale într-acĭastă lumĭa viĭaţă îndélungată, linâ, pacĭnică, nesupărată, cu sănătate, cu norocire şi cu toată bucuriĭa, păzindu-te pre Măriĭa ta, întru celŭ pre înnaltŭ scaunŭ a ceĭ de Dumnăḑău slăvite Domŭniĭ Măriĭ tale, ĭară în véculŭ cel viitorĭu să te învredniciască a celoru negrăite céreşti bunătăţi a înpăraţiĭ sale, să te bucuri cu pre cuvioşiĭ, să te veseleşti cu dreptiĭ, să petreci înpreună cu blagocestiviĭ şi milostiviĭ Inpăraţi şi Domni. Aminŭ.

A Măricĭ tale fierbinte spre Dumnăḑău rugătorĭu,

Smeritulu Gheorghie, Mitropolitŭ Moldavĭ.

Citirile şi tipicul sunt în româneşte, iar cântările în slavoneşte.
La sfârşit, după obişnuitele scuze pentru greşelile de tipar, se citeşte:

Typăritu-s-au în anulŭ de la spăseniĭa lumiĭ 1726. De Ieremiĭa Typografulŭ.

Octoihul anunţat în prefaţă, ca formând un adaos la acest Antologhion, s'a tiparit cu un titlu şi cu paginaţie deosebite. V. mai jos, nº 191.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

190. Catechism, Sàmbăta-Mare 17–6.

Катехисмоу҃цъ сас҃ ѓвъцъ҃тъ҃ръ крепиньскъ. ѓ҃ фолосъ Нѣмъскій рѕсскѕ (? дин Царі оу҃нгѕріаскъ, датъ афаръ шинь wсърдна, ши wстенела Мъріі сале Дwмнъскій Д. Іwан Іwсифъ Декаминист. Іпископа Себастъскій, ши а Мънкачъскій. и. проч. Чинъскій прѣwцеск оу҃нит дин лецеа грецаскъ Викаринь Апостолическѕ ѓ Цара оу҃нгѕріаскъ, сфинтей ши ѓнълцатій ѓмъръцій Рѣмъскій сфетникѕ. ѓ҃ лимба рѕмънѣскъ ѓтоарсъ ши типъритъ. ѓ҃ Сѣмѣта маре. ѓ҃н Типографіа Академичаскъ. Анъ дела Хс҃ ѧ҃ѱ҃кѕ.

Nu cunoaştem exemplare. Titlul îl luam dupa Popp, *Disertaţie,* 92.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

191. Octoih, Iaşi 1726.

О'КТѠИХОС ѦДЄКЪ ОЄМОГЛАСНИКЪ: Кáре ѿре .ѧ сúне тóатъ слáжба чє съ кѵрúне ѧ Бъскѡнєлѡрь. Ѧпрѣснъ шй ѡ Сѣптъмáнъ кѵ тóате ѧле ёй рѫндѵѧле. Йкѵмь .ѧтѫю .ѧтрачёста кúпь ѧшєзáть шй тѵпърúть Ѧ сúлєле Прѣлѧминáтѵлѧй шй .ѧнълцáтѵлѧй Дóмнь, шй ѡблъдѵитóрю ѧтóатъ Цáра Молдáкїй ІѠЙНЪ МЙХЙЙ РЪКОВИЦЪ ВОЄВОДЙ. Кѵ ѧ Мѣрїй сáле Мйлъ шй ѧюторю шй кѵ Бáгословенїѧ шй ѡстенѣла Прѣѡсфѣщєнтѵлѧй Митрополúть, ѧ Молдáкїй. Кѵр Гєѡргіє. Спрє чѣ де ѳкрє ѧ Бечѣкр(еч)нлѡрь лѧй Хѵ̈ трєбнúць, шй ѧль Прѧвослáвнічнлѡрь фолос. Шй сáѕ тнпърúть .ѧ Сфѵ̈та Мнтрополїє .ѧ МШЪ. Оѹ̈нде ёсте Хрáмъль стрετёнїй Дмнѵлй нóстрѵ Їс, Хс. Ла Йнѵль дела зидúрѣ лѵмй, ѧзёлд. Де Іеремїѧ Стмєѡнь Тѵпографѵль.

In folio, de 2 foi fară numerotaţie şi 84 foi numerotate. Tiparit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloana. Titlul tiparit de asemenea cu negru şi roşu, este incadrat şi înfrumuseţat cu un frontispiciu (facs. nº 283, p. 1).

Pe verso titlului se află stema Moldovei din *Liturghia* din 1715, între iniţialele domneşti ale lui Io Mihail Racoviţa Voevod, din mila lui Dumnezeu Domn Ţării Moldovii (I-M, P-Ĕ, Д-M, Л-Д, Д-Ц, M-O) şi urmatoarele:

Stihurĭ 12 asupra stemeĭ, a pré luminatuluĭ şi înnălţatuluĭ Domnu Ioan Mihaĭ Răcoviţă Voevoda.

Slăvita Corona a ţăriĭ Moldoviĭ,
Ce să încununĭaḑă Luminaţiĭ Domnĭ,
Blagocestivuluĭ Domnu s-au dăruitŭ,
Luĭ Mihaĭ Răcoviţă, de bunŭ némŭ odrăslitŭ.
De tată din vestiţiĭ Răcoviţeştĭ,
De pre mumă den Catacozoneşti
Slăvì-vor ceĭ de pre urmă pré sfânta Troiţă,
Ne-uĭtându-ĭ numele celŭ de bună viţă,
Cu a luĭ bune fapte toate le plinéşte,
De toţi vraşmaşiĭ Ţara-şĭ păzeşte.
Doamne întăreşte-l cu a ta puteré,
Să nu pătimască nice o scăderé.

Pe verso foaeĭ a 2-a liminare, se afla o gravură reprezentând pe Sf. Ioan Damaschin şi versurile în onoarea sa, reproduse dupa Octoihul dela Râmnic din 1706 (V. mai sus, vol. I, 468).

Pe verso filei 71 se afla reprezentata *răstignirea Domnului,* cu urmatoarele versuri:

Dumneḑăeştile palme, Is. pe Cruce-au întinsŭ
Şi ḑidirea mâinilorŭ luĭ cătră sine au cuprinsu,
Pătimire luându numaĭ cu firea omenească,
Iar nicĭ o durére simţind firé Dumnăḑăĭască,
Răscumpărându-ne pre noĭ cu alŭ său sfântŭ scumpŭ sânge,
Norodŭ alesu Părinteluĭ Cerescŭ ĭarăş ne strânge.
Pentr-acéĭa cu credinţă Patemilorŭ ne închinăm,
Slăvindu-le, mărindu-le cu cinste le sărutăm.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Altele:

Dinŭ lemnulŭ vieţiĭ Adamŭ au mâncatŭ cu dulcĭaţă
Şi noao cestorŭ pământeşti blestemulŭ ne-au fost grĕţă.
Iară pre Lemnulŭ Crucii Hristos amară moarte au gustatŭ.
Şi pre noi denŭ-tracelŭ blăstămŭ şi grĕţă ne-au ridicatŭ.
Ce ca tâlharĭulŭ să-ĭ strigămŭ cu glasŭ de cuviinţă:
Pomenéşte pre noi Doamne într-a ta moşteninţă.

Gravura este semnată: Ieremiïa Mrcv.

Textul cântărilor este slavonesc, iar indicaţiunile tipicului şi bucăţile de citit sunt in româneşte.

Această carte s'a tipărit ca un fel de suplement la Antologhionul din acelaş an, şi nu cuprinde întregul Octoih, ci numai cântările în onoarea s-tei Treimi, patimile şi învierea Mântuitorului şi laudele s-tei Fecioare.

Bucureşti: Biblioteça Academiei Române.
S. Fl. Marian, *Inscripţiuni*, I, 98.

192. Octoih, Bucureşti 1726.

In-folio.
N'am văzut exemplare.

Undolĭski, Очеркъ славяно-русской библиографіи, Moscova 1871,—col. 176, nº 1731.

193. Intâia învăţătură pentru tinerĭ, Râmnic 1726.—Slavoneşte şi româneşte.

ПЄРВОЄ ЎЧЄНІЄ ÔТРОКѠМЪ к нéмже Бѣ́ккы, и слóги. Тáже Крáткое Толковáнїе закóнnаго Десятослóвїа, Мáтцы Гдн̃я, сúмвола Вѣ́ры, и дéвяти Блаженствъ. Напечатáся же повелѣ́нїемъ и блáгосло- | вéнїемъ, и всякимъ ѝждивенїем Прѣ ч̃тнѣ́йшаго, и Прѣѡсщ̃енн·ѣ́йшаго | Гдна Мѡ̃сéя Петрóвича Православнаго Ар̃хїепископа и Митрополита Бѣлиградá, и и̃нныхъ странъ, Въ Єп̃скопіи Рымнической. Лѣ́то Гдне: ѕ ᾱ ψ̃кѕ. Ѝлїа ѿ Чернáводы: Т̃ипографъ.

Intâia învăţătură pentru tineri, cu litere şi silabe într'însa. Scurtă tîlcuire a legii celor zece Cuvinte, Rugăciuneĭ Domnuluĭ, Simbolului credinţeĭ şi a celor nouă Fericiri. S'a tipărit din porunca, cu blagoslovenia şi toată cheltuiala Preacinstitului şi Preasfinţitului Domn Moise Petrovici, Pravoslavnic Arhiepiscop şi Mitropolit al Belgradului şi al altor ţări, în episcopia Râmnicului. Anul de la Christos 1726. Ilie de la Cernavoda: tipograf.

In-8º mic de 6 foi fără numar şi 129 numerotate, cu 19 rânduri pe pagină. Textul slavonesc e tipărit pe pagina din stânga, iar cel românesc pe cea din dreapta.

In foile liminare se afla: titlul, niste stihuri în onoarea Mitropolitului Moise. numele corectorului, o prefaţă şi elementele scrierii slavoneşti.

СТИХИ СЛУЖЄНИ

Єгдá Бг̃ъ с Мѡ̃сéмъ на горѣ́ глáше,
Сохранúти закóнъ людéмъ повелѣ́вáше:
Ôнъ же Їс̃лю тѡ̀ слóво ѝзвѣ́вилъ ѥ̃сть,
Єгдá на скрижáли завѣ́тъ сéй предложúлъ ѥ̃сть,
На нúхже ѓкѣ десáть запокѣ́дїй бѣ́хѫ,
Їѭ̃же вселюбéзнѡ всѣ́ людїе прїѣ́хѫ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Сѝмъ ѝ нáмъ Мѡѷсе́й Верхо́вный Митрѡполи́тъ
С ѓа́сным свои́мъ то́лком навчи́тисѧ моли́тъ:
Прїи́мѣмъ же ѹ҃се́рдно на́ше наказа́нїе,
Да полꙋчи́мъ и́мѣть к нб҃ѣ пребыва́нїе.
Е҆́же и҆́стинно Нáмъ правосла́вным дарꙋ́етъ,
Бг҃ъ Пребл҃гі́й, и҆́же въ вѣ́къ вѣ́ка цр҃ствꙋ́етъ.

Слове́нскагѡ дїа́лекта, ѝ Вла́скихъ слове́съ ѹ҃се́рдный попрáви́тель, недостóйный бг҃омо́лецъ Стефáнъ Іерамона́хъ, Ігꙋ́менъ Мн҃трѧ Говóрскагѡ.

Sârguitor corector al dialectului slavon şi al cuvintelor româneşti nedestoinicul rugător de Dumnezeu Ştefan ieromonahul igumenul mănăstirei Govora.

ПРѢДОСЛОВІЄ

Ѡ҃ците ко всѣмъ правосла́вным

Мѡѷсе́й Петро́вичь Бж҃ією Мл҃сты́ю Правосла́вный Архїепе́ско́пъ Белиградскїй, ѝ Митрѡполи́т всегѡ Хр҃тїа́нскагѡ наро́да под кла́стію Престáгѡ Рꙑмскагѡ Це́саря, во Се́рбїи, Славо́нии, Ѵнгарїи, Хорва́тской, Оу҃ггрокла́хїи Цесáрской, ѝ Банáтѣ Темишва́рскомъ: ѝ є҆гѡ престáго цесáрскагѡ Велúчества съвѣ́тникъ мúрнагѡ зра́кїа, ѝ дш҃е́внагѡ спсе́нїа ѿ Гд҃а Бг҃а желáем, ѝ проси́мъ ва́шемꙋ хр҃толю́бїю, ѝ ны́не Архїере́йское благослове́нїе посыла́ем ѡ҃бще всѣ́мъ, я҆́кѡ моймъ возлюбленным чáдомъ.

Не ѡ҆ хлѣ́бѣ є҆́диномъ жи́въ бꙋ́детъ чл҃вкъ, ѿ҃ нѣ́ма возлюбле́нна чáда Правосла́вїи хр҃тїа́не: но ѡ҆́всѣкомъ гл҃ѣ и҆сходя́щемъ и҆з ѹ҃стъ Бж҃їихъ, Мѳ҆ѳ҃ : гллк : Д҃. е҆́же ѝ Па́влъ пропове́дникъ вѣ́ры ѹ҃чи́т гл҃а : к : Тѝ : ѓ. Всѣ́кое писа́нїе Бг҃одохновéнно ѝ полéзно е҆́сть ко ѹ҃че́нїю, ко ѡ҆бличе́нїю, ко и҆спра́вленїю, ко наказа́нїю е҆́же къ пра́вдѣ, да совершéнъ бꙋ́детъ Бж҃їй чл҃вѣ́къ, на всѣ́ко дѣ́ло бл҃го ѹ҃готова́нъ. Тѣ́мже ѝ мы́ вѣ́дѧще толи́кꙋ дш҃еполе́зное сѣ́ще Бж҃їе сло́во, та́кѡ проповѣ́данное, я҆́кѡ ѝ писа́нное, по нѣ́ей до́лжности не ѡ҆ставля́емъ ка́съ лиша́нных сло́ва Бж҃їа, ѝ сты́хъ є҆гѡ запове́дїй. Но ѹ҃мыслѝхомъ представи́ти ва́мъ сію дх҃о́вную Трапе́зꙋ, ѡ҆вѣ́дъ дх҃о́вный ѿ пи́щъ сло́ва Бж҃їа ѹ҃готова́нный, сію гл҃е́мъ Кни́жицꙋ содержа́щꙋю в себѣ́ ѻ҆троковчи́тельныа бо́жвы ѝ толкова́нїе деса́ти запове́дїй Бо́жіихъ, ѝ толкова́нїе сѝмвола вѣ́ры ѝ мл҃твы Гд҃ня, ѝ деса́ти Блаженствъ, ѻ҆́же Тѵ́ном ѿ҃да́ти изволи́хѡ҃ къ славе́нскомꙋ кла́скомъ дїа́лектѣ, ѹ҃до́бнагѡ ра́ди разꙋмѣ́нїа сѝхъ дво́хъ ꙗ҆зы́кивъ. Прїи́мѝте ѹ҃бѡ сію Кни́жицꙋ, ѝ четáюще я҆́же в нéй, разꙋмѣ́йте ѝ сло́ва сѝлꙋ, да бы́сте мо́гли и҆спра́вити свое́ жи́тїе, ѝ по запове́демъ Бж҃їимъ ходи́ти, (Е҆́же належи́т всѣ́комꙋ Правосла́вномꙋ христїа́нинꙋ) ѝ кѝ́ждо чáдо, ѝ и҆́ныа домáшны кѝ́ждо по ка́шей до́лжности та́кожде и҆спра́вля́йте ѿ҃ безчи́нїа ѝх, ѝ зако́нꙋ Бж҃ію нау́чáйте ѩ҃.

Наи́пáче же вы́ Бл҃гочестны́и Протопо́пи ѝ про́чіи По́пове, ѝ сѷ́щеннѝцы, нау́чите ва́ша Пароха́лны зако́на Бж҃їа всѣ́кимъ ѹ҃се́рдїемъ, я҆́кѡ и҆мꙋщіи козда́ти сло́ко за ны́хъ: не лѣ́нитесѧ ѹ҃бѡ, но трезвѝтесѧ ѝ шбращáйте ꙗ ѿ҃ всѣ́хъ непра́вдъ и҆́хъ, ѹ҃ча́ще Па́влъ гла́ть: а҆, тѝ, Д҃. ѿ҃рлꙋ́ кꙋ́ди вѣ́рным сло́вомъ, жи́тїемъ, люво́вію, Дх҃омъ, вѣ́рою, чистотóю, ѝ храни́ себѣ́ ѝ ѹ҃чéнїе, ѝ пребыва́й в нéмъ: сі́м бо творя́ ѝ тебѣ́ самóгѡ спсе́ши, ѝ послꙋша́ющыа тѧ: Я҆́кѡ да сподо́битесѧ тогѡ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Блжѣннагѡ гласа : вѣгій и вѣрный рабе над малыми былъ єси вѣренъ, надъ мно-гими поставлю тѧ, вниди въ радость Гда твоегѡ, єже бы́ди, бы́ди.

Вшегѡ Хр̃толюбїа всѣхъ благихъ, и дшєкнагѡ спсєнїа желѣтель вышше имєнитый.

Precuvântare în deobşte către toţi pravoslavnicii. Moise Petrovici, din mila lui Dumnezeu pravoslavnic Arhiepiscop al Belgradului şi Mitropolit al tot poporului creştin de sub puterea Prealuminatului împărat Roman, în Serbia, Slavonia, Ungaria, Croaţia, Ugrovlahia împărătească şi în Banatul Temişoarei, şi sfetnic al Prealuminatei Sale Măriri împărăteşti, dorim şi cerem de la Domnul Dumnezeu sănătate liniştită şi mântuire sufletească, pentru voi iubitori de Christos, în deobşte tutulor trimitem blagoslovenia noastră arhierească ca unor fii ai mei iubiţi.

Omul va vieţui nu numai cu pânea, o iubiţii noştri fii creştini pravoslavnici, ci şi cu fie-ce cuvânt eşit din gura lui Dumnezeu, Matei capitolul 4. Şi Pavel propovăduitorul credinţei învaţă zicând: Ori-ce scriere este înspirată de Dumnezeu şi folositoare pentru învăţătură, pentru arătarea greşelilor, pentru îndreptare, pentru învăţarea adevărului, ca omul lui Dumnezeu să fie perfect şi gata la ori-ce faptă bună. Deaceea şi noi, văzând atâta folos sufletesc în cuvântul lui Dumnezeu atât cel propovăduit cât şi cel scris, în puterea datoriei noastre nu vă lăsăm lipsiţi de cuvântul lui Dumnezău şi de sfintele lui porunci, ci ne-am gândit a vă oferi această trapeză sufletească, hrană sufletească pregătită din cuvântul lui Dumnezeu, această cărticică ce cuprinde în sine literele pentru învăţătura copiilor, şi tâlcuiala celor zece Porunci ale lui Dumnezău, şi tâlcuiala Simbolului Credinţei, şi a rugăciunii Domnului şi a celor nouă fericiri, pe care am bine-voit a o tipări în dialectul slavonesc şi românesc pentru înţelegerea mai uşoară a acestor două limbi. Primiţi aşa dar aceasta cărticică, şi citind-o, înţelegeţi şi puterea cuvântului, pentru ca să fiţi în stare a vă îndrepta viaţa voastră şi a vă purta după poruncile lui Dumnezeu, precum se cuvine ori-cărui creştin pravoslavnic, şi pe copii voştri, şi pe alţii din casa voastră asemenea îi îndreptaţi în greşelile lor şi îi învăţaţi legea lui Dumnezeu, după datoria voastră.

Cu deosebire voi, prea cuvioşi Protopopi şi ceilalţi Popi şi ierei, învăţaţi pe parohienii voştri legea lui Dumnezeu cu toată osărdia, ca unii ce aveţi a răspunde pentru dânşii; aşa dar nu vă leneviţi, ci lucraţi şi îi scăpaţi de toate nedreptăţile lor, precum zice Pavel învăţând: Fii pildă cu cuvîntul credinţei, cu viaţa, cu iubirea, cu sufletul, cu credinţa, cu curăţenia, şi păstrează-te pe tine şi învăţătura, trăind după dânsa, căci făcând aceasta, te vei mântuì şi pe tine însuţi şi pe ascultătorii tăi. Ca să vă asămănaţi acelui glas fericit: bunule şi credinciosule rob, ai fost credincios peste cei puţini, te voi pune peste cei mulţi; împărtăşeşte bucuria Domnului tău, care va fi, va fi.

Vouă, iubitorilor de Christos, vă doreşte fericirile şi mântuire sufletească mai sus numitul.

Cartea cuprinde: 1) cele zece porunci, cu tâlcuirile lor, în întrebări şi raspunsuri. 2) «Înştiinţările de obşte care sântu trebuincioase spre legé luĭ Dumnezeu». 3) «Tâlcuĭala

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

rugăcĭunii Domnuluĭ: Tatalŭ nostru». 4) Rugăciunea arhanghelului către S-ta Fecioară. 5) «Symvolulŭ Sfinteĭ pravoslavniciĭ credinţe, prinŭ tâlcuĭală luminatŭ». 6) «Talcuĭală pe scurtŭ pentru fericirile Evangheliei». 7) «Intrebare de obşte pentru fericirĭ».

Bucureştĭ: Biblioteca Academieĭ Române.

194. Slujba S-lui Andreiu, (Bucureşti) 1726.

СЛЮЖБА | МИРСЛЮИ КАНѠНЬ. | Йчелюй днйтрѕ сфйци Пърйнтелюй нострѕ Йндрей Йрхїепскопюль дела Крйть | Йкѣмь .ѧтжй Тълмъчйть пре лимба Рѡмжнѣскъ: | Кѕ Благословїа Прѣ сфйцйтюлюй Ми- | трополйть Ѳлѣ Ѳгровлахїей Кѵр ДАНІЙЛЬ. | Прйнь ѡсѣрдїѧ шй келтюѧла Попей | Нїколей ѿ вѕкърещи: Сйѣ Дамаскйнь | схїмонахъ: Джндсе .ѧ дарь пе ла | сфйтеле Бисѣрічи. Чй ла кáре бисѣрикъ | сáрь рждюй сав чйне ѡ арь добжндй | Съ хйкъ Дмнезеѕ сѣль бртє. | Ѧ йнюль дела фáчерѣ Лѣмїй. ѯсáд. | Де квчѣрникюль .ѧтрѕ Прéщи | попа Стóйка Йкѡкйч Тѵпограф.

In-4° de 2 foi fară număr şi 40 de foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 25 de rânduri pe pagina. Titlul, de asemenea cu negru şi roşu, este încadrat. Prefaţa, care începe îndată pe verso titlului, sună astfel:

Cătră Cititori de bine voitoriu.

Invăţătoriulŭ Bisériciloru, Dumnezeesculŭ Pavelu, învăţându bisérica Corinthéniloru, prinŭ Poslaniia cé dinŭtâiu, pentru înţelesulu Rugăciuniĭ ce să roagă bisérica de obşte, aduce la mijlocu pildă ca acĭasta, zicându: de va da trâmbiţa glasŭ ne însemnătoriu, cine se va gătì de războiu? Glasu neînsemnătoriu, (iubiţeĭ micĭ cititoriu), şi fântână pecetluită, de pe zisa înţeleptuluĭ, sântŭ cu adevăratŭ la sfânta rugă cuvintele céle de umilinţă care sântŭ pre limbă streină, de nu cadŭ la înţelégeré tuturoru. Dreptŭ acéĭa celĭ ce ĭaste cu oare carele darŭ Dumnezeescŭ, putincĭosŭ spre a descoperì dintr-altă limbă pre limba némuluĭ său scripturi bisericeşti, acela ĭaste datoriu să dé şi însemnare graĭurilorŭ spre înţelégere, şi pre câtŭ i să poate să despecetluĭască fântâna Duhovniceştiloru tâlcuiri, ca să se adape cu înţelégeré cei ce ascultă şi să se zidéscă spre umilinţă: pentru că fiindu acestu canonu plinŭ de umilinţă, şi vrédnicu de aplecaré totu félĭulŭ de inimă creştinéscă spre cucerie, şi fiindu până acumu pecetluită suptu pecété neînţelégeriĭ, să cântă la bisérici pe limbă străină; ĭara acumŭ dinu Dumnezeĭască îndemnare s-au tălmăcitu pre limba rumânéscă, cu porunca şi blagosloveniia pré sfinţituluĭ Mitropolitu alu Ungrovlahieĭ Chyrŭ Daniilu, şi s-au datŭ în tiparĭu cu osârdiia şi cheltuĭala cucérniculuĭ întru Preoţi Popeĭ Nicoliĭ ce au fostu Protopopŭ Bucureştilorŭ; dându-le în darŭ sfinteloru bisérici. Dreptu acéĭa şi voĭ, o iubiţiloru cititori, să-lu priimiţi cu dragoste cinstindu-lŭ şi citindu-lŭ cu inimă curată şi plecată, luându aminte cu bună socotélă, ca să vă îndulciţi de toate céle ce (se) cuprindu întru elu. Şi la sfintele voastre rugăciuni să vă aduceţi aminte şi pentru ceĭ ce s-au ostenitŭ, ertându-ĭ pentru céle ce nu-ĭ va fi ajunsu înţelégeré, şi făr de bănuĭală îndreptaţi greşalele, ca cu toţiĭ dinu preună să ne învrednicimu a ne îndulcì şi de glasurile cântăriloru îngereşti în viĭaţa véculuĭ celuĭa ce va să fie. Aminŭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Rugătorĭu cătră Dumnezeu pentru Pravoslavniciĭ Creştini, Popa Nicola ot Prundŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

195. Triodul săptămânei mari, (Bucureşti) 1726.

ТРИѠ҆ДІОНЬ | (А҆ДЕКЪ) | ТРЕ҆И КЪНТЪРИ. | Чѐ кꙋпри́нде ҂ѵтрꙋ си́не слꙋ́жба чѐй съ кꙋ- | кине, а҆ Съптъмѫ́нїй Сфи́телѡр҃ Па́тим҃, | динь сѫмбъта Дрѐптꙋлꙋй Ла́ѕарь, пѫ́нъ ҂ѵ сѣ́ра сфи́тей шѝ лꙋмина́тей ѕи́ а҆ Ѧвїе- | рїй Дм҃нꙋлꙋй но́стрꙋ І҆с҃ Хс҃. | А҆кꙋ́ма ҂ѵтрꙋ ҂ѵтѫ́ю Тълмъчи́тъ пре ли́(м)ба | Рꙋмѫнѣ́скъ, ҂ѵтрꙋ фоло́сꙋль тꙋтꙋрѡрь Прѐѡ- | цилѡрь, шѝ спре ҂ѵцелѐсꙋль Крещи́нилѡрь. | Ѧ҆ ѕи́леле прѣ лꙋмина́тꙋлꙋй шѝ прѣ ҂ѵнъл- | ца́тꙋлꙋй Дм҃нь | І҆ѡ҃ Нїколае А҆леѯа́ндрꙋ Воеводь. | МАѴРОКОРДАТꙊ. | Кꙋ Блгс҃вѐнїѧ прѣ сфи́цитꙋлꙋй Митропо- | ли́ть а҆ль Оуггровла́хїей. | Кѵр Данїи́ль. | Ѧ҆ а҃нꙋль дела фа́черѣ Лꙋ́мїй. ҂ѕсл҃д. | Де кꙋчѣ́рникꙋль ҂ѵтрꙋ Прѐѡци по́па | Сто́йка Ꙗ҆кови́чь Тѵпогра́фь.

In-4° mic de 3 foi fără număr şi 152 foi numerotate. Tiparul e roşu şi negru, cu 26 de rânduri pe pagină. Titlul e incadrat, iar pe verso titlului se află stema luĭ Nicolae Mavrocordat din *Cartea despre datorii* (facs. 284) şi următoarele versuri:

Bourulŭ pecétė Moldoveĭ însemnéză,
Corbulŭ a Ţărâĭ Rumâneşti adeveréză,
Bourulŭ şi corbulŭ, ce în stemă însemnéză,
Domnuluĭ Nicolae armă tare spre pază;
Prė cinstita cruce, ca să biruĭască
Pre aĭ săĭ vrăjmaşi şi să-ĭ stăpânéscă,
In mulţi ani cu pace într-a sa domnie,
Hs. dăruĭască-ĭ multă stăpânie.

Prefaţa:

Pré sfinţituluĭ şi de Dumnezeu trimisuluĭ Mitropolitŭ al Ungrovlahieĭ pré cinstitŭ şi Exarhŭ plaĭurilorŭ, sfinţii-sale Chyr Daniilŭ stăpânuluĭ mieu şi făcătorĭuluĭ de bine, plecata închinăcĭune.

Dinŭ vrémé ce Domnulŭ nostru Is. Hs.. Arhiereulŭ celŭ desăvârşitŭ, au înnălţatŭ pre sfinţiĭa-ta la trépta cé înnaltă a arhiericĭ (pré sfinţite Părinte) nu aĭ încetatŭ a purtà grija pentru oile luĭ Hs. céle cuvântătoare, ĭară maĭ alesŭ de cândŭ Dumnezeĭasca pronie te-au mutatŭ la pré sfinţitulŭ scaunŭ alŭ Ungrovlahieĭ, aĭ adaosŭ a maĭ înmulţì purtaré de grijă ca unŭ păstorĭu adevăratŭ, ĭară nu ca un năĭmitŭ şi ca ceĭa ce aducŭ stricăcĭune şi smintélă turmeĭ luĭ Hs. Dară sfinţiĭa ta cu păstorésca purtare de grijă le dăpărtezi câtŭ ĭaste prinŭ putinţă, şi céle de folosŭ şi de mântuiré sufletuluĭ totŭ dé-una le socoteşti şi în totŭ chipulŭ te nevoeşti a fi următorĭu învăţăturilorŭ luĭ Hs., ca unŭ purtătorĭu de grijă alŭ taĭnilorŭ luĭ, încâtŭ cu adevăratŭ te-aĭ arătatŭ păstorĭu, întrândŭ în staululŭ oilorŭ prinŭ uşă. Ce dară dintr-acĭastă arhieraticĭască bunătate fiindŭ îndemnatŭ tot dé-una, socotindŭ: cu ce mijlocire s-arŭ puté să adaogi sfinţiĭa-ta folosinţa creştinilor némuluĭ nostru, pentru ca să-ĭ îndemnezi la cucerie maĭ multŭ şi la umilinţă ca unŭ părinte şi adevăratŭ purtătorĭu de grijă? Dreptŭ acéĭa cunoscândŭ sfinţiĭa-ta, că din câte cărţi ale sfinteĭ biséricii noastre ce s-au alcătuitŭ şi

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

au cântatŭ cântăreţiĭ ceĭ bisericeşti pre limba noastră cé rumânéscă, dinŭ toate maĭ de umilinţă şi maĭ agonisitoare de zdrobiré inimiĭ şi de pocăinţă ĭaste folositorĭulŭ de sufletŭ Triodulŭ. Şi ĭarăşĭ, dinŭ câte slujbe să cuprind într-ânsul, între toate acélé întrecŭ slujbele săptămâniĭ ceĭ mari a sfintelorŭ patimi ale Domnuluĭ nostru Is. Hs., care săptămână ĭaste cu atâté minuni şi plină de umilinţă.

Dreptŭ acéĭa pré de folosŭ, şi după plăcéré lui Dumnezeu, aĭ datŭ sfinţiĭa-ta blagoslovenie să să typăréscă acéle slujbe ale Trioduluĭ, adecă din Sâmbăta dreptuluĭ Lazarŭ până în sfânta şi luminata Duminecă a Paştilorŭ la lyturghie, pre limba rumânéscă, pentru ca pricepândŭ toată prostimé să să umiléscă la rugăcĭunile lorŭ. Ci darŭ şi eu, plecată sluga sfinţii tale, amŭ socotitŭ a fi datorie netăgăduĭtă, ca cu plecăcĭune să închinŭ la sfinţiĭa-ta acĭastă mică ostenélă, ca unŭ lucru bisericescŭ la grijniculŭ folositorĭu alŭ bisérecii. De care mă rogŭ sfinţiĭ tale cu plecăcĭune să o priĭmeştĭ ca pre o pârgă a florilorŭ celorŭ cu dulce mirosŭ, eşită dinŭ mijloculŭ Edemuluĭ, adecă ce ĭaste între Triodŭ şi între Penticostarĭu, căriĭa să cuvine a fi închinată sfinţiĭ tale, ca la unŭ părinte ĭubitorĭu de fiĭ şi stăpânŭ sufletescŭ, nu numaĭ mie, ci şi tuturorŭ creştinilorŭ Ţărâĭ-Rumâneşti, ca prinŭ sfintele şi la Dumnezeu ascultatele rugăcĭuni ale sfinţiĭ tale, să agonisésckă rodŭ acĭastă carte şi să aducă umilinţă şi mântuire sufletéscă la creştiniĭ ceĭ ce o vorŭ citì şi ca să se întăréscă, să poată să biruĭască şi să se lăţéscă pravoslavnica şi pré curată credinţa creştinilorŭ a bisériciĭ răsărituluĭ şi prinŭ ĭa, fiindŭ ajutoare rugăcĭuné şi blagosloveniĭa sfinţiĭ tale, să moştenéscă toţi înpărăţiĭa cerĭuluĭ. Aminŭ.

Alŭ sfinţiĭ tale plecatŭ şi smeritŭ între poslușnici,

Popa Stoĭca, Typograf.

Pe ultima pagină liminară se afla o gravură reprezentând învierea lui Lazăr. Clișeul este cel din Triodul de la Buzău din 1700 (reprodus mai sus, vol. I, p. 402). Sub aceasta gravura, se citesc versurile urmatoare:

Plângi pre Lazarŭ, Iisuse, după omenire,
Şi-lŭ scoli întru putére prinŭ Dumnezeire.
Atuncé ĭadulŭ s-au cutremuratŭ
De glasulŭ tău celŭ înfricoşatŭ,
Că tuturorŭ li s-au vestitŭ slobozire,
Celorŭ ce şădé în tunérecŭ cu mare oprire.

La sfârşit:

Iară ceĭ ce vă veţi întâmplà a cetì, ĭubitorilorŭ de Dumnezeu creştini, bucuraţi-vă în Domnulŭ, şi ori-ce veţĭ aflà greşitŭ, îndreptaţi cu duhulŭ blândéţelor, nepuindu-ne în ponosŭ, veri în cuvinte, veri în slove, veri în scurtaré typicelorŭ şi a parimiilorŭ dinŭ Sâmbăta cé mare, că amŭ scurtatŭ pentru neputinţa noroduluĭ celuĭ de obşte, ca să le fie mai pe uşorŭ nesupărându-să, şi să le fie ascultaré cé cu dragoste priĭmită la Dumnezeu, a căruĭa milă să fie cu voĭ cu toţĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1728.

196. Liturghie, Bucureşti 1728.

Дмн҃езеє́щиле шѝ сфн҃теле | ЛѴ҃ТѸРГІЙ. | А чє́лѡрь динтрꙋ сфн҃ци Пърѝнцилорь | нóщри а҆ лꙋ́й Іѡа́ннь Златоꙋ́сть, а҆ лꙋ́й Ва- | сѝлїє чє́ль Ма́ре, шѝ а҆ Преждесщ҃енїй. | Акꙋ́мь, ѧ҆тр-ачє́сташь кѝпь Тѵ҃пърѝтъ. | Ѧ҆ ѕѝлиле прѣ Лꙋмина́тꙋлꙋй До́мнь, шѝ | ѡ҆блъдꙋйто́рю а҆ то́тъ Ца́ра Рꙋмѫнѣ́скъ, | І҆ѡа́ннь Никѡ́лае А҆леѯа́ндрꙋ Воеводь | Кꙋ то́атъ кїелтꙋѧ́ла прѣ сфн҃цѝтꙋлꙋй | Митрополѝть а҆ль оу҆гровлахїе́й, | Кѵр Данїѝль. | Ѧ҆ сфн҃та Митрополіе а҆ Бꙋкꙋрє́щилѡрь. | Ла а҆́нꙋль де ла Хс҃, ѧѱк҃и. | Де кꙋчѣ́рникꙋл ѧ҆нтрꙋ Прє́ѡц҃ По́па Сто́йка Ꙗкѡвѝчь.

In-8° mic de 2 foi fără număr şi peste 244 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, cu 26 rânduri pe pagină, şi cu câteva ornamente şi gravuri; între altele, la pag. 12, frontispiciul din *Noul Testament* (Bucureşti, 1703) reprodus mai sus (vol. I, p. 478.)

Pe verso titlului stema lui Nicolae Mavrocordat (facs. n° 284) şi următoarele versuri:

Asupra peceţiĭ Stihuri politice
A ţăriĭ Rumâneşti cu bună ferice.

Acéste doao închipuirĭ ce-n pecété sântŭ ivite,
Domnuluĭ Nicolae de la Hs. îĭ sântŭ dăruite,
Să-ĭ fie spre pază cu bună voire,
Şi să-lŭ îndelunge întru stăpânire.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

197. Hristofor Emborocomitu, *Manual despre purcederea Sfântului Duh*, Bucureşti 1728. — Greceşte.

Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἤτοι Ἀπολογία πρὸς τὸν αἰδεσιμώτατον Κυρίον Νικόλαον Κομνηνὸν Παπαδόπουλον, συντεθεῖσα παρὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου ἐν ἱερομονάχοις καὶ ἱεροδιδασκάλου Χριστοφόρου Ἐμποροκομήτου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.

Ἐτυπώτη ἐν Βουκουρεστίω ἐν ἔτει 1728, κατὰ μῆνα Φεβρουάριον.

Manual despre purcederea Sfântului Duh sau Apologie către prea respectatul Domn Nicolae Comnen Papadopol, compusă de prea respectatul între ieromonahi şi sfinţiţii învăţători Hristofor Emborocomitu din Ioanina.

S'a tipărit în Bucureşti, în anul 1728, în luna Fevruarie.

In-4°.

C. Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 92.

198. Manual despre superioritatea Ierusalimului şi a Sfântului Mormânt, Bucureşti 1728. — Greceşte.

Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς κατ'ἐξοχὴν ὑπεροχῆς τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ τοῦ ἁγίου ζωοδόχου Τάφου. Ἐν Βουκουρεστίῳ, 1728.

Manual despre superioritatea prin escelenţă a Sfintei cetăţi Ierusatimului şi a dătătorului de viaţă Sfânt Mormânt. In Bucureşti 1728.

C. N. Sathas, Νεοελληνικὴ φιλολογία, 434. — C. Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 92.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1729.

199. Molitvenic, Bucureşti 1729.

ЕѲХОЛОГІОN ѧДЄ̑КЪ | МѦТЕНИКЪ. | Ѩкѣмь ѧтрачѣсташь кнпь Тѵ̈пъ-рйтъ, дѣпъ | рѫндѣѧла чѣлѣй Гречѣскь. | А̓ зйлеле, де Дмнезѣѕ ѧнъліцатей Дом- | нйй а прѣ Ѧѕминатѣлѣй ѡблъдѣнтѡрю | а тѡатъ Цара Рѕмжнѣскъ, | Іѡа́нь Нїколае Але-ѯа́ндрѣ: Еѳекод. | Кѣ Блгсвѣнїѧ шй кѣ тоатъ кїелтѣѧла прѣ | сфйцйтѣлѣй Митро-политъ ал Оуґровлахїей | Кѵр Данїйль. | А̓ сфйта Митрополіе а Бѣкѣрѣшилѡрь. | Ла а̃нѣлъ дела Хс̃, ѧа̑ѱкѳ. | Де Кѣчѣрникѣль ѧтрѣ Прѣѡци, | Пѡпа Стѡка Йкѡвйч̑.

In-4° mic de 2 foi fără număr, 564 pagine şi încă câteva foi nenumerotate, pentru tabla de materii.

Pe verso titlului se află stema lui Nicolae Mavrocordat (facs n° 284) şi următoarele versuri:

Buurul, corbul şi crucé, treĭ sémne minunate
Darurile tale vestescŭ, Doamne pré înnălţate.

Buurul, Domnu Moldoveĭ că aĭ fost te însemnézã,
Corbul al ţăriĭ Rumăneştĭ stăpân te adeveréză;
Iar crucé, pravoslavicĭ bun paznic te arată,
Nicolae pré înţeleptule, cu inimă curată,
Acĭasta în véci te va păzì cu cinste şi cu pace
Şi pre vrăjmaşĭ îĭ va surpà, ca praful îĭ va face.

Pe faţa următoare se da extrasul din scrisoarea apostolului Pavel, privitoare la limba slujbei bisericeşti.

La pag. 555, se află următoarea notiţa:

Insă să ştii şi acĭasta, că de vei cercetà pre amăruntulŭ rânduĭalele şi tălmăciré acestuĭ Molitvenicŭ şi de l veĭ potrivì cu niscare izvoade slovenești, veri de unde ar fi typărite, şi nu să va potrivì, să nu te pripeşti îndată a defăimà, căci noĭ amŭ urmatŭ Molitveniculuĭ grecescŭ, carele l-au tipăritŭ Nicolae Glichì, la anulŭ de la Hs. 1691, şi după câtŭ ne-au fostŭ putinţa, şi întru înţelesŭ şi întru rânduĭale amŭ aşăzatŭ. Pre alocuré amŭ şi adaosŭ în tâlmăcire pentru scurtaré limbiĭ rumâneşti, aşijderé şi la învăţături şi la rânduĭale pentru prostimé preoţilorŭ şi pentru mai lesnele lorŭ. Iară céle ce nu s-au pusŭ nici de cumŭ, s-au lăsatŭ, unile pentru că sântŭ arhiereşti, ĭară altele pentru că nu le slujescŭ pre acéste locuri.

Urmeaza apoi câteva rugaciuni şi o «invaţatură pentru ispovedanic».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1730.

200. Molitvenic, Râmnic 1730.

МѦТЕ̑НКЪ | Ѩкѣмь ѧтр-дчѣстъ кйпь Тѵ̈пърйтъ: | А̓ сфйта Е̑пїскопіе а Римникѣлѣй, | Кѣ некойница шй кѣ тоатъ кїелтѣѧла а Прѣсфйцйтѣлѣй шй | де Дмнезѣѕ ѡбнтѡрюлѣй, | Кѵр: ЙНОКЄ́НТЇЄ, | Е̑пїскопѣль Римникѣлѣй. | А̓ а̃нѣлъ дела Наѩерѣ лѣй Хс̃ | ѧа̑ѱл. фек, а̃. | Де Іереміа Йданасіевичь.

In-4° mic de 10 foi fără număr, 510 pag. şi o foaie la sfârşit. Tiparul roşu şi negru cu 26 de rânduri pe pagina.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In foile liminare se află următoarele: 1) Titlul. 2) Pe verso, o gravură reprezentând pe Sf. Nicolae (facs. nº 285). 3) Pe foaia următoare, stihuri politice închinate lui Sf. Nicolae. Pagina următoare e albă. 4) Pe foaia a treia, pe verso, se afla stihuri închinate Mitropolitului Belgradului. 5) Pe verso aceleiaşi foi, versuri închinate Episcopului de Râmnic. 6) Prefaţa episcopului Inochentie, pe patru foi, ultima pagina fiind alba. 7) Extracte din sf. Scriptură şi 8) Tabla cuprinsului pe 5 pagine.

Volumul cuprinde şi câteva ornamente şi gravuri. Printre acestea se afla reprezentate scena botezului (p. 32), a cununiei (p. 59) şi a ungerii cu sf. maslu (p. 88).

Stihuri politice 14 închinate sfântului şi făcătorĭului de minuni Nicolae.

Sfinte Nicolae, celŭ ce în lume aĭ strălucitŭ,
Cu mari minunĭ eşti vestitŭ,
Că în toată lumé minuni aĭ arătatŭ
Şi de toţi eşti pré lăudatŭ;
Pre toţi ceĭ ce te chĭamă îĭ izbăveşti,
Şi dinŭ toate primejdiile îĭ mântueşti,
Priimĕşte şi dela noĭ acĭastă închinăcĭune,
Ci nu ne uĭtà dintr-a ta rugăcĭune.
Ca celŭ ce aĭ la Dumnezeu multă îndrăznire
Şi poţi să-lŭ faci spre noĭ cu milostivire.
Ţie dinŭtr-alc talc, Ierarşe sfinte,
Acestŭ odorŭ aducemŭ cu sufletŭ fierbinte;
Tindc-ţĭ darŭ sfânta mână şi-lŭ priimĕşte
Şi cu rugăcĭuné ta pre noĭ ne păzĕşte.

Stihuri închinate pré sfinţituluĭ Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ alŭ Belgraduluĭ.

Némulŭ sârbescŭ celŭ slăvitŭ,
Pre tinc te-au agonisitŭ
Ca pre celŭ ce aĭ strălucitŭ
A fi Arhipăstorĭu cinstitŭ.
Că acelŭ némŭ îlŭ slăveşti
Şi cu bunătăţi îlŭ măreşti,
Că într-ânsul eşti minunatŭ
Şi în fapte bune arătatŭ,
Pré pravoslavnicŭ fiindŭ
Şi pre norodŭ povăţuindŭ
La calé pocăinţiĭ,
Cé vrédnică mântuinţiĭ,
Dreptŭ fiindŭ întru toate
Pentru că ţi să şi poate,
De Chesarĭulŭ înnălţatŭ
A fi svétnicŭ pré minunatŭ.
Dumnezeu să-ţĭ sporéscă,
In raĭu să te odihnéscă,
Cu sfinţiĭ întru una
Ca să ĭaĭ cé de véci cununa,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Caré ţi s-au şi gătitŭ,
Pentru caré te-aĭ nevoitŭ,
In véci a te odihnì,
Cu drepţiĭ a te veselì.

Stihuri politice ĭubitorĭuluĭ de Dumnezeu Episcopŭ al Rimniculuĭ, alŭ Chesariceştiĭ Valahiĭ.

Bucură-să Vlahiĭa
Văzându-şĭ blagorodiĭa,
Caré prin păstorĭulŭ său
O întăréşte Dumnezeu.
Arhiereu credinciosŭ,
Induratŭ şi nelenevosŭ
Şi turma a-şĭ cercetà,
Bine a o înfrumseţà,
Şi foarte multŭ să siléste,
Besérecile înpodobéşte
Cu cărţi ca şi cu alte.
Dumnezeu să-ĭ facă parte,
In vécinice lăcaşuri
Să ĭa pré vrédnice daruri,
Pentru toţi să grijască
Ca parte să dobândéscă.
La înpărăţie lăcaşŭ,
Căriĭa să-ĭ fie părtaşĭ
Cu toţĭ plecaţiĭ fiiĭ luĭ
Cariĭ facŭ poruncile luĭ,
Şi pentru toţĭ elŭ mijlocindŭ
In raĭ înpreună sălăşluindŭ,
Unde Dumnezeu lăcuĭaşte
Şi în véci înpărăţéşte.

Urmează apoi prefaţa episcopului de Râmnic, Inochentie:

Prédoslovie, adecă cuvântŭ înnainte.

Pré sfinţituluĭ şi pré pravoslavniculuĭ Arhiepiscopuluĭ alŭ Belgraduluĭ şi Mitropolituluĭ a totŭ creştinesculŭ norodŭ de suptŭ stăpâniré pré sfinţituluĭ înpăratŭ alŭ Romiĭ, în Serviĭa, în Slavoniĭa, în Hungariĭa, în Horvaţiĭa, în Sirmiĭa, în Ungrovlahiĭa chesaricĭască, în Banatulŭ Timişvaruluĭ, şi alŭ pré înnălţateĭ chesariceştiĭ Măriri sfétnicŭ, Chyriu Chyrŭ Moyĭsi Petrovicĭ, cu smerită plecăcĭune o închinŭ.

De multe ori multe lucruri pré minunate vedemŭ, pré sfinţite Arhiierarhule dintru care puţinŭ putemŭ a înţelége sau a spune: Vedemŭ cerĭulŭ întinsŭ ca o boltă désupra noastră; vedemŭ soarele, celŭ rânduitŭ cu mare înfierbinţélă încălzându spre stăpâniré ziliĭ (Fac. 1. stih. 20); vedemŭ lumina luniĭ luminându spre stăpâniré nopţiĭ; vedemù şi stélele şi alte podoabe ale cerĭuluĭ; ĭară pentru toate pre amăruntulŭ nu putemŭ a grăì sau a pricépe.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Dară maĭ multŭ cându gândimŭ pentru făcătoriulŭ lorŭ, covârşaşte toată minté, nu numaĭ pământéscă, ci tocma şi cé îngeréscă, cumŭ din nimica au făcutŭ toate céle văzute şi céle nevăzute, şi cumŭ pre omŭ au făcutŭ dinŭ pământŭ şi cu al săŭ chipŭ l-au cinstitŭ, cu care nici pre îngeri au cinstitŭ. Incă şi pentru alte minunate taĭnĭ ale luĭ Dumnezeu: şi ĭară firé omenéscă au unitŭ cu cé Dumnezeĭască. Pentru care şi Proroculŭ Davidŭ, mirându-să zicé: Doamne, ce ĭaste omulŭ că te-aĭ făcutŭ cunoscutŭ luĭ? (Psalm 145 stih. 4), adecă te-aĭ unitŭ cu elŭ. Cu ce darŭ trebue a răsplăti noĭ luĭ Dumnezeu? Fără numaĭ cu lauda ce i să cuvine pentru toate, dela fieşte carele după putință-ĭ: ceĭ cu multulŭ, multŭ; cei cu puţinulŭ, puţinŭ: fieşte carele după cumŭ i s-au măsuratŭ. Acumŭ dară ca altŭ cerĭu sfânta Bisérică o vedemŭ, în caré légé daruluĭ ca soarele luminéză, légé vechie ca luna, Sfinţiĭ ca stélele, uniĭ maĭ multŭ, alţiĭ maĭ puţinŭ. (1. Corin. 15 stih. 41).

Intru caré şi noĭ datorĭ sântemŭ a da luĭ Dumnezeu laudă de mulţămită, ceĭ cu maĭ mulţĭ talanţĭ, maĭ multŭ a neguţătorì (Mathei 25, stih. 4). Precumŭ ceĭ maĭ dinŭtâĭ cĭata Arhieréscă sântŭ, dupre cum zice sfântulŭ Ieronimŭ, dintre cariĭ celŭ dintâĭ pré înmulţitorŭ de talanţiĭ ceĭ încredinţaţĭ, te vedemŭ pe pré Sfinţiĭa-tà, o pré luminate Păstoriu şi vrédnicule de laudă Arhierarhule, că nenumărate sântŭ ale pré sfinţiriĭ tale faceri de bine spre toţĭ ceĭ umbriţĭ suptŭ aripa părinţeştiĭ miliĭ tale. Că buna chiverniséla pentru toţĭ, alŭ doilé Moyĭsi te arată. Dară cu zic şi maĭ pre susŭ de Moyĭsi pentru vredniciĭa Arhipăstoricĭ tale, că precumŭ Moyĭsi prinŭ mare, prinŭ pustie, prinŭtre protivnici în totŭ chipulŭ s-au meşteşugitŭ, ca să aşaze pre celŭ de dânsulŭ povăţuitŭ norodŭ în ţara cé făgăduită a Palestiniĭ, aşà şi pré sfinţiré tà, Arhipăstoriule, turma céĭa ce dela Dumnezeu ţi s-au încredinţatŭ, ca prinŭ mare, prinŭ pustie, prinŭ turburate vremĭ şi răzmiriţe o aĭ povăţuitŭ, până cându ca în ţara cé făgăduită, fieşte căruĭa în ţara şi în patriĭa sa i-aĭ făcutŭ odihnă. Iară încă şi maĭ vârtosŭ le povăţueştĭ sufletele tuturor în lume ca în mare, şi-ĭ scoţĭ dinŭ pustiiré păcatelorŭ şi dintre vrăjmaşiĭ sufletelorŭ, râdicându-ĭ la ţara cé făgăduită, la Ierusalimulŭ celŭ cerescŭ. Cu cine dară te voĭu asemănà, o slăvitule, fără de numaĭ cu acelŭ Zorovavelŭ? (Esdrà, 4, stih. 45). Că pre cumŭ acela prinŭ vredniciĭa înţelepcĭuniĭ cuvântuluĭ săŭ celŭ cătră Darie Inpăratŭ Persulŭ, nu numaĭ că luĭ ş-au căştigatŭ a să înbrăcà în porfiră şi lanţu de aurŭ a purtà înprejurulŭ grumazuluĭ săŭ şi coronă de vissonŭ în capulŭ săŭ, şi alte podoabe, şi alŭ doilé a şedé după Inpăratulŭ (care erà numaĭ slava sa), ci încă maĭ multŭ au grijitŭ pentru folosulŭ celŭ de obşte a bucurà némulŭ săŭ, cu înnoiré Ierusalimuluĭ şi a Besérecii, de a căruĭa înţelepcĭune mirându-să Inpăratul cu aĭ săĭ, toată céreré ĭ-au plinitŭ, încă şi maĭ multe ĭ-au datŭ. Aşà şi pré sfinţiré-ta, arătându-te ca unŭ nou Zorovavelŭ, pré înţelépte, înnainté pré stăpânitoriuluĭ alŭ Romeĭ Inpăratŭ, carele şi văzându-ţĭ întréga minte şi luminata-ţĭ faţă şi vorba cé blândă, înpreună cu toţi Ministriĭ (mirându-să) te-au învrednicit a te înbrăcà luminatŭ, şi pré luminată şi pravoslavnicĭască cruce şi lanţ de aur a purtà, şi cu arhipăstoréscă coronă a te înpodobì, şi sfétnicŭ de aproape Inpărăţieĭ, Chesariceştiĭ măriri a fi te-au rânduitŭ, întru care vrednicie văzându-te, nu te-aĭ bucuratŭ maĭ multŭ de

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

acĭasta de câtŭ a grijì pentru celŭ de obşte folosŭ, şi odihna tuturorŭ şi a rămâné ĭeşte care întru ale sale rânduĭale şi obicĭaĭuri pravoslavniceşti. Cu adevăratŭ odraslă alésă şi sfântă eşti pré sfinţiĭa-ta, întru acelaşĭ vrédnicŭ de laudă scaunŭ alŭ Arhiereiĭ te-aĭ înnălţatŭ, ca o făclie în sfeştnicŭ suindu-te, ne luminezi noao fiilorŭ tăĭ pentru care putemŭ zice şi noĭ ca fericitulŭ Pavelŭ: Arhiereu ca acesta să cuveniĭà noao să avemŭ, dreptŭ, blândŭ, fără răutate, ferindu-să de toate lucrurile réle. (Evreĭ 7, stih. 27). Că acésté toate să plinescŭ întru pré sfintiré tà, vrédnicule de laudă. Că măcară că şi alţiĭ maĭ nainte de a ta arhipăstorie s-au aflatŭ vrednici de laudă şi de chivernisiré aceluĭ de Dumnezeu păzitŭ scaunŭ, ĭară pré slăvita a ta chivernisire pre toţi covărşaşte, că maĭ presusŭ de toţi scaunulŭ ţe-aĭ înpodobitŭ cu vredniciĭa arhierarhieĭ şi a nălţimeĭ conzilieriĭ a pré sfinţiteĭ chesariceştiĭ Măriri, că pentru toate putemŭ zice că alegându-te Dumnezeu te-au unsŭ cu untulŭ de lemnŭ alŭ bucurieĭ maĭ multŭ de câtŭ pre toţĭ părtaşiĭ tăi pentru blândéţé şi adevărulŭ şi dreptaté (Psalm: 44. stih. 9), şi te-au încoronatŭ. Pentru care toţi ceĭ ce s-au îndulcitŭ de harurile tale, mărturisescu bunătaté ta, precumŭ şi eu cestŭ maĭ smeritŭ ucenicŭ alŭ arhipăstorieĭ tale, carele de pré sfintele măĭni ale vredniciĭ tale fiindŭ rânduitŭ la acĭastă stepenă a arhieriĭ, la acĭastă de Dumnezeu păzită eparhie a Episcopieĭ Râmniculuĭ în Chesaricĭasca Valahie, a fi păstorĭu şi cercetătorĭu, amŭ socotitŭ darŭ şi cu: cu ce mijlocire aşŭ puté înmulţi talantulŭ stăpânuluĭ mieu, celŭ datŭ mie? Şi întâĭ amŭ pusŭ în cugetŭ grija sfintelorŭ Besérici din eparhiĭa smereniĭ mélc, şi văzându-le pré lipsite de trebuincĭoasele cărţĭ în limba noastra cé de moşie, măcarŭ că acumŭ de o vréme încoace cevaşŭ s-au maĭ luminatŭ cu tălmăcituri în limba noastră rumânéscă cé de moşie în patriĭa noastră, că maĭ nainte cu limba elinéscă şi cu slovenéscă să îndestuliĭà. Amŭ socotitŭ a înbogăţi sfintele Besérici cu înmulţiré sfintelorŭ cărţi în limba patrieĭ noastre rumâneştĭ, şi socotindŭ, ce ar fi maĭ de folosŭ şi maĭ de trebuinţă, maĭ întâĭ amŭ aflatŭ maĭ multă lipsă de Evhologhionŭ, adecă de Molitvenicŭ, şi nu numaĭ în eparhiĭa noastră, ci şi într-alte osibite locuri, ce s-au obicĭnuit cu acĭastăşŭ limbă a să îndestuli, măcarŭ că s-au şi mai tipăritŭ de acestŭ félĭu de cărţi, dară sânt puţine şi nu-sŭ de ajunsŭ, acésté întâĭ maĭ diorthosindu-să şi acumu maĭ bine întocmindu-să. cevaşŭ s-au şi maĭ adaos ce au fostŭ lipsă, socotindŭ că cu acĭastă pré trebuincĭoasă carte să povăţuĭaşte omulŭ la calé mântuinţeĭ, că în sine maĭ întâĭ cuprinde săvârşiré a şapte tainĭ, că acésté sântŭ céle şapte făcliĭ între care să află Dumnezeu celŭ ce luminézà toate (Apocal: 1, stih. 13). Sântŭ şi aceĭ şapte stâlpi pentu care zice: Inţelepcĭuné ş-au zidit ei-şĭ casă, şi au întăritŭ şapte stâlpi. (Pilde 9, stih. 1). Inţelepciuné, cuvântulŭ luĭ Dumnezeu; casa, sfânta, Besérică; şapte stâlpi, şapte taĭni, care sântŭ într-acĭastă carte şi alte multe trebuinţe care să vădŭ, pentru care nu pocĭu pre amăruntulŭ a le arătà aici. Dară acĭastá carte acumŭ prinŭ blagosloveniĭa Arhipăstorieĭ tale o amŭ datŭ în typarĭu. Pre caré ĭaraşĭ ca unŭ darŭ micŭ, după datoriĭa mé, cătră pré sfinţiĭa ta amŭ adusŭ, caré în părinţeştile tale braţe primésté-o şi în vistieriile harurilorŭ tale o aşază, şi pentru noĭ fiiĭ taĭ cătră Dumnezeu te fă mijlocitorĭu prinŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

sfintele-ţĭ rugăcĭunĭ. Şi Dumnezeu în toate să-ţĭ ajute întru îndelungaţi ani.

Alŭ pré sfinţieĭ tale smeritŭ ucenicŭ,

Inochentie, Episcopulŭ Râmniculuĭ.

La pag. 510 se află înştiinţarea despre greşelile de tipar, întocmai ca cea din Molitvenicul din Bucureşti de la 1729. De asemenea se reproduce şi însemnarea dela sfârşitul acestui Molitvenic, cu deosebirea frazei finale care aici sună astfel: «Şi încă am maĭ adaosŭ de am pusŭ şi alte Molitve trebuincĭoase, carele n-au fost într'acelŭ Molitvenicŭ, precumu la scară le veĭ află.»

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1731.

201. Ceaslov, (Bucureşti) 1731.

Textul ceaslovului este slavonesc, iar tipicul românesc.

M. Gaster, *Geschichte der rumänischen Litteratur,* în Gröber, *Grundriss der romanischen Philologie* (Strassburg, Trübner, 1901), II, 3, p. 306.

202. Octoih, Bucureşti 1731.

О К Т Ѡ Й Х Ъ, | Ꙗкѣмь ѧтрачѣсташ҃ кнѩь тълмъчѝть пре | лѝмба Рѣмжнѣскь, спре ѧцелѣуерѣ де | ѿвще, шѝ Тѷпърѝть. | Фїѝндь ѧчепѣть ѣсъ Тѷпърѝ ѧ зѝлеле Ръпо- | сатѣлѣи Їѡ Нїколае Ѫлеѯандрѣ Воеводь. | Їѝръ сфършѝтѣль ѣс лѣать ла пѣнерѣ | прѣ ѧнълцатей Дѫнїй, ѣ фїюлѣ мърїей сале | ѣ прѣ лѣмнатѣлѣй нѣстрѣ Дѫнь, шѝ | ѡблъдѣнтѣрю ѣ тѣатъ Цара Рѣмжнѣскъ. | Їѡ Кѡнстантинь Николае Воеводь. | Кѣ Блгсвѣнїа, шѝ кѣ кїелтѣѧла прѣ | сфѝцѝтѣлѣ Мнтрополѝть ѧл Ѹггровлахїей | Кнр Данїѝль. | Ѧ сфѝта Мнтрополіе ѧ Бѣкърѣцїи. | Ла ѭнѣль дела Хс̃ ѧѱѯ (*sic*). Їѝръ дела фачерѣ Лѣмїй ѯзлѝ. | Де Кѣчѣрникѣль ѧтрѣ Прѣщн, Попа | Стѣка Їѡкѡвѝчь Тѷпографѣль.

In 4° mic 2 foi fără număr 464 + 167 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, cu 26 rânduri pe pagină.

Amândouă datele din titlu sunt greşite. Anul cel adevarat se vede în notiţa de la sfârşitul cărţii.

Pe verso titlului se afla stema Ţării Româneşti din Testamentul nou de la 1703 (v. vol. I, p. 440.)

Pe ultima foaie liminară se afla reprezentat Sf. Ioan Damaschin.

Octoihul propriu zis este reprodus întocmai, linie cu linie şi cuvânt cu cuvânt, dupa Octoihul dela 1720. La «slujbele de obşte» se gasesc oarecari deosebiri.

Sub stemă se vad versurile urmatoare:

Stihuri asupra pecetiĭ Ţăriĭ Rumâneşti, ce i s-au dat
Domnuluĭ Costandinŭ Nicolae Voevodŭ Mavrocordatŭ:

Corbulŭ, crucé, pecétе Ţăriĭ Rumâneştĭ însemnéză
Pre Constandinŭ Nicolae Voevodŭ, Domnŭ lânărŭ adeveréză,
Dumnezeu să-lŭ întărescă, Ţara Rumânéscă să o stăpânéscă
In domnie îndelungată, de toţĭ vrăjmaşiĭ Dumnezeu să-l păzéscă.

La pag. 167, a parţii a doua, sub scara slujbelor de obşte, dar numai în unele exemplare, se citeşte:

Alŭ sfinţiilorŭ voastre micŭ şi plecatŭ, Radulŭ Logofătulŭ Iacovicĭ typografulŭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pe verso aceleiași foi, la sfârșitul cărței:

Typăritu-s-au la anulŭ de la zidirė lumiĭ 7239. In Mitropoliĭa Bucureștilorŭ.

De Cucėrniculŭ întru preoți Popa Stoica Iacovicĭ Typografulŭ.

București: Biblioteca Academiei Române.

203. Psaltire, Iași 1731. — Slavonește.

Ѱ Л Л Т И Р Ѣ | Прорόкъ҃ъ҃ш҃ій ѩпъра́тъ҃ъ҃ій | Д Л В І Д | Йкъ҃мь ѧтрачеста кнігь ту- | пърйтъ, | ѧ ꙁйлеле прѣ лъ҃минáтъ҃ъ҃ій | Дóмнь Іωáннь Григорїе Г: | Воєвóдь. Шй къ҃ а҃мъріи сáле а҃жъ҃торю | Къ ѣлгословéніе шй кїелтъ҃ала | прѣωсфйцйтъ҃ъ҃ій Митропо | литъ Ѳ҃ячавски, Кур Йнтонїе | ѧ сфйта Митрополїе | а҃ Ѧшилóрь | Ла а҃нъ҃ль дела Хр҃е а҃ѱ҃ла. | Де Їереміе Ѳ҃міевнь Тυпографъ҃ъ.

In-4° de 4 foi nenumerotate și peste 260 de pagine, tiparit într'o singură coloare cu 20 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se afla stema Moldovei și următoarele:

Stihurĭ politice 6 asupra Stemiĭ prė luminatuluĭ Domnŭ.

Buorulŭ Domnŭ Moldaveĭ a fi te-nsemnėḑă,
Iară Corona drept stăpăn patri te-adeverėḑă.
Cruce pravoslavieĭ bunŭ paznicŭ te-arată.
Grigorie prė-nţălėpte cu inimă curată,
Acĭasta 'n vėci te va păzi cu cinste și pace,
Că pre vrăjmașĭ veĭ surpa, ca praful veĭ face.

Pe cele 2 foi următoare se află o Predoslovie adresată de către Mitropolitul Antonie lui Grigorie Ghica, Domnul Moldovei. Pe ultima față a foilor liminare se află o gravura reprezentând pe David șezând, cu o harpa în mâna.

Toată cartea, afară de titlu, versurile de mai sus și prefața, este slavoncasca.

Manăstirea Neamțului.

204. Triod, Râmnic 1731.

Т Р И Ѡ Д І Ѡ Н | Йкъ҃мь ѧтъ҃й ѧтрачéсть кнігь | Тъ҃пърйтъ. | ѧ сфйта Ꙗпс҃кωпіе а҃ Рймникъ҃ъ҃ій. | Шй десъвр҃шйтъ май лъ҃минáть ѧ Йм- | ба рꙗмѧнѣскъ Йшеѕáть. | Къ невойница шй къ тóатъ кїелтъ҃ала а҃ | Прѣ Ѳфйцйтъ҃ъ҃ій шй де Дмнеѕéѕ | ѭбитóрюбій | Кур: Й Н О К Ѳ Н Т І Ѳ, | Ꙗпс҃кωпъ҃ль Рймникъ҃ъ҃ій. | ѧ а҃нъ҃ль дела Хр҃е, а҃ѱ҃ла. Іъ҃лїе, к҃.

In folio de 4 foi fără numar, 420 foi numerotate și 1 foaie la sfârșit. Tiparul negru și roșu, pe doua coloane în pagina încadrată, și cu 40 de rânduri în coloană. Volumul este înfrumusețat cu câteva gravuri și ornamente. Unul din aceste din urma poartă semnătura în caractere latine: *demiter — 7238.*

Pe verso titlului se află chipul S-lui Nicolae, gravat de acelaș Dimitrie (Δημ-ΤΡΙΘ), pe care l-am mai văzut în Molitvenicul dela Râmnic din 1730(facs. n° 285); iar sub el, următoarele:

Stihuri politice inchinate sfântuluĭ și făcătorĭuluĭ de minunĭ Nicolae.

Ție dintr-ale tale, Ierarșe sfinte,
Acestŭ odoru aducemŭ cu sufletŭ fierbinte.
Tinde-ți dară sfânta mână și-lŭ priĭmește,
Și cu rugăcĭune ta pre noĭ ne păzește.

Scrisoarea de dedicație a episcopului de Râmnic Inochentie e adresată Mitropolitului «Vychentie Ioannovici», cu aceeaș titulatură ca a Mitropolitului din Belgrad Moise Petrovici, în Molitvenicul dela Râmnic din 1730. Din ea estragem urmatoarele:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

285. — Sf. Nicolae, după Molitvenicul dela Râmnic, 1730.

Cândŭ veĭ cetì întru acĭastă carte ce să chiĭamă Triodŭ deplinu, care cu osârdioasă dragoste, cu ostenélă şi cu multă chieltuĭală, acumŭ de nou, adecă dintâĭu l-amŭ typăritŭ pe limba rumânéscă, — cetindŭ cu cuviinţă şi cu umilinţă, veĭ aflà toată orânduĭala besériciĭ şi folosulŭ postuluĭ şi alŭ mântuiriĭ sufletuluĭ, şi veĭ fi de acumŭ, înnoindu-se tynéreţele tale, ca ale vulturuluĭ. Atuncé gura ta întru acĭastă carte va grăì înţelepcĭune, că prinŭ înţelepcĭuné luĭ Dumnezeu şi putére, vei zice cu psalomniculù: Toate cu înţelepcĭune le-aĭ făcutu. (Psalmŭ 190, stih. 25).

Acĭastă carte, ce să chiĭamă Triodŭ, luminéză pre totu omulŭ, ce vine în lume. Că ĭaste candela cé îndestulată cu untulŭ de lemnŭ, de va fi strigare în miezul nopţiĭ: Iată mirele vine în miezul nopţiĭ. Ca nu se împuţinéza

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

dintrânsa untulŭ de lemnŭ alŭ rugăcĭuniĭ şi alŭ postuluĭ. Cu fecĭoarele cêle înţelépte veĭ eşì întru întîmpinare. Că luminându-te cu luminaré acestorŭ tălmăcirĭ ale Trioduluĭ, veĭ putè în toată vrémé şi totŭ cĭasulŭ, ca cu o trâmbiţă cu treĭ răsunărĭ, adecă cu treĭ cântărĭ, a glăsuì. Inpăratulŭ Davidŭ numaĭ în zilele praznicilorŭ poruncĭà să dé glasŭ în trâmbiţe. Trâmbiţaţĭ, zice, la lună noao cu trâmbiţe, întru vestitele zile ale praznicilorŭ Domnuluĭ. (Psalmŭ 59). Pentru acéĭa şi cântaré acĭasta alesu-s-au a să cântà numaĭ în osebitele zile cêle de jale ale sfântuluĭ postŭ alŭ părésemilorŭ spre mântuiré sufletuluĭ. Cu acĭastă trâmbiţă a Trioduluĭ în toată vrémĭa veĭ putè trâmbità înpreună cu celŭ de Dumnezeu încorunatŭ, proroculŭ Davidŭ, într-acestaşĭ chipŭ: Sĕra şi dimineţa şi amiază zi, spunevoiŭ şi voiŭ vestì, şi veĭ auzì glasulŭ mieu. (Psalmŭ 59, stihŭ 19)...

Decĭ şi eŭ smeritulŭ văzându acĭastă eparhie a patrii noastre lipsită de o comoară ca acĭasta, caré ĭaste foarte trebuincĭoasă sfinteĭ besérecĭ a răsărituluĭ, amŭ socotitŭ dară şi eu, cu ce mijlocire aşĭ putè înmulţì talantulŭ stăpânuluĭ mieu celŭ datŭ mic. Şi întâiŭ amŭ pusŭ în cugetŭ grija sfintelorŭ besérecĭ, dinŭ eparhiĭa smerenicĭ noastre dintr-acĭastă chesaricĭască Valahie. Văzându sfintele beséricĭ pré lipsite de trebuincĭoasele cărţĭ în limba noastră cé de moşie ce să chĭamă rumânéscă; dară maĭ multŭ de acĭastă pré trebuincĭoasă şi folositoare carte, ce să chiĭamă Triodion, caré ĭaste plină de umilinţă şi îndemnătoare spre pocăinţă sufletuluĭ creştinescu, fiindŭ-că de alte cărţĭ în limba noastră s-au maĭ typăritŭ, ĭară acĭastă carte până acumŭ maĭ nainte dinŭ typografie nu s-aŭ datŭ în lumina limbeĭ noastre ceĭ rumâneştĭ să se fie typăritŭ, precumŭ nicĭ într-alte părţĭ, unde să află patriĭa rumânéscă nu s-au maĭ typăritŭ; ci până acum cu limba ellinéscă şi slovenéscă se îndestula şi acĭastă limba rumânéscă. Care carte şi acĭasta acumŭ prin blagosloveniĭa arhipăstorieĭ tale typărindu-se, ìarăşĭ ca unŭ darŭ micŭ după datoria mé cătră pré sfinţiĭa ta a(cu)mŭ o aducŭ, caré în părinteştile tale braţe priĭméşte-o şi în vistieriile harurilor tale o aşază; şi pentru noĭ, fiĭ tăĭ, cătră Dumnezeu te fă mijlocitorĭu prin sfintele tale rugăcĭunĭ, şi Dumnezeu întru toate să-ţĭ ajute, întru indelungaţĭ anĭ. Aminŭ.

Alŭ pré sfinţicĭ tale plecatŭ,

Inochentie, Episcopulŭ Rimniculuĭ.

La sfârşit:

Să să ştie că acestŭ Triodŭ ce l-amŭ typăritu acumŭ întâĭ pre limba rumânéscă aicĭ în sfânta Episcopie a Râmniculuĭ, l-amu aşezatŭ în stihuri şi în cuvinte, după cumu au tălmăcitŭ întru Dumnezeu răposatulŭ Chyrŭ Damaschinŭ Episcopulŭ Râmniculuĭ, nimica schimbându cuvintele. Iară typiculŭ cu toată învăţătura luĭ, l-amu aşezatŭ şi amŭ urmatu Trioduluĭ celuĭ moschicescu, pre cumu amŭ găsitu acolo, care ĭaste typăritŭ în zilele Inpăratuluĭ Ioannu Alexievicĭ la lét 7191.

Pe verso aceleiaşi foi:

Iară ceĭ ce vă veţĭ întâmplà a cetì bucuraţi-vă în Domnulŭ şi vă rugaţĭ pentru noĭ şi ce greşala veţi aflà, veră în cuvinte, veră in slove, îndreptaţĭ cu duhulu blândeţelorŭ, ne puindu-ne în ponosŭ. Că pre cumŭ ĭaste

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

cu neputinţă cerĭulŭ a să vedé fără de norĭ, aşa şi typarĭulŭ fără de greşală.

De Ieremiĭa Athanasievicĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.
Biserica ortodoxă, XV, 127.

1732.

205. Chiriacodromion, Bucureşti 1732.

КѴРІАКѠДРОМІѠН | саѹ҃ | ЄѴГЛІЄ ѦВЪЦЪТѠАРЄ҃ | Ка́ре а҃ре ѧ҆трѹ ѧ҃ Каѕа́нїй ла то́ате Дѹми́нечиле | престе а҃нь, ши́ ла Пра́ѕничеле Домне́щи, ши́ | ла сфн҃цїй че́й нѹми́ци. | А҃кѹмь ѧ҆трачéста ки́пь Тѵ҃пъри́тъ, ши́ дїѡрдо- | си́тъ май лѹмина́ть ѧ҆ ли́мба | Рѹмѫнѣ́скъ | Ѧ҆трѹ ѧ҆тѫ́юль а҃нь а҃ль че́їй де Дѹмнеѕе́ѹ ѧ҆нълца́тей | Домнїй а҃ прѣ Лѹмина́тѹлѹй ши́ ѧ҆нълца́тѹ- | лѹй До́мнѹлѹй но́стрѹ | І҆Ѡ КѠНСТАНТИ́НЬ | Нїкола́е Воеводь | Кѹ Блгс҃лове́нїѧ, ши́ кѹ то́атъ кїелтѹѧ́ла а҆ прѣ | сфн҃ци́тѹлѹй Митрополи́ть а҃ль Оу҃ггровла́хїей | Ку́рь Сте́фань. | Ѧ҆ сфн҃та Митрополіе ѧ҆ Бѹкѹре́щи. | Ла а҃нѹль дела ѕиди́рѣ Лѹ́мїй лѣт, ҂зс҃м. | Ѩ҃ръ дела ѧ҆трѹпа́рѣ Дм҃нѹлѹй ҂аѱл҃в. | Де Кѹчѣ́рникѹль ѧ҆тре Пре́ѡци По́па Сто́йка | Ѩ҃кѡви́чь Тѵ҃погра́фѹль.

In-folio de 4 foi fără număr şi 414 foi numerotate. Tiparul numai cu negru, afară de titlu, unde este şi roşu; cu 32 de rânduri în pagina incadrată. Litera pare a fi nouă, iar ornamentele-frontispicii s'au luat din alte carţi, ca Liturghia, Buzău 1702, (facs. 263), Noul Testament, 1703, (facs. 261), etc.

Pe verso titlului, care este incadrat în flori de compoziţie tipografică, se află stema ţarii (facs. 249, vol. I, p. 449) cu iniţialele domneşti ale lui Constantin Mavrocordat; iar sub stemă urmatoarele versuri:

Stihuri politice 10 asupra stemeĭ pré luminatuluĭ, slăvituluĭ, şi blagocestivuluĭ Domnŭ
Io Constantinŭ Nicolae Voevodŭ.

Straşnicŭ şi înfricoşatŭ semnŭ ce s-au arătatŭ
Mareluĭ Constantinŭ, creştinuluĭ înpăratŭ,
O cruce de stéle pre cerĭu închipuită,
Asupra vrăjmaşilorŭ armă nebiruită,
Cu slove-nprejurŭ scrise-n limbă râmlenéscă,
Pre toţi protivniciĭ săĭ ca să-ĭ biruĭască.
Acumŭ şi corbulŭ în pecéte o arată
Domnuluĭ Constantinŭ încă-ntr-acĭastă dată,
Dându-ĭ luĭ şi putére cu nădéjde bună
Ţara să stăpânéscă, că-ĭ de viţă bună.

Prefaţa:

Pré blagocestivuluĭ, luminatuluĭ şi pré înnălţatuluĭ, şi oblăduitorĭuluĭ a toată Ungrovlahiĭa Domnuluĭ nostru Io Constantinŭ Nicolae Voevodŭ, sănătate, viĭaţă îndelungată, pace, şi spăsenie de la Dumnezeu rugămŭ, ĭară de la smereniĭa noastră, molitvă şi blagoslovenie.

Cuvântulŭ celŭ adevăratŭ şi mărturisitŭ de toţi ĭaste, pre cumŭ şi Sinesie filosofulŭ grăĭaşte, pré înnălţate şi luminate Doamne, cândŭ unŭ omŭ, şi maĭ vârtosŭ putérnicŭ fiindŭ, bine şi înţelepţéşte s-arŭ chibzuì şi s-arŭ socoti, îndulci-să-vorŭ de minté şi de cunoştiinţa aceluĭa şi de bună-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

tăţile luĭ, nu numaĭ oraşe, ce şi cetăţi, şi ţări, şi domniĭ, şi limbi multe, şi cele de aproape şi cele de departe, şi de multe ori şi toată lumé. Pre cumŭ arŭ vedé neştine o grădină, şi arŭ vré cu mintè să o cunoască de ĭaste frumoasă şi roditoare, şi dintr-alte sémne poate să o cunoască desăvârşitŭ; ĭară de va vedé maĭ chiarŭ că în grădina acéĭa ĭaste mulţime de ape curătoare dinŭ izvoară şi dinŭ râuri, care ape să adape pre acé fericită grădină, şi de acolĭà să să facă roada şi frumusétè în pomiĭ şi în copaciĭ aceiĭ frumoase şi roditoare grădină, văzândŭ acéstè ochĭulŭ omuluĭ, îndată cunoaşte mintè luĭ că ĭaste frumoasă şi vrédnică de multe laude grădina acéĭa. Acĭasta afară dinŭ ce o adeverézà socotéla firéscă, ĭară şi Dumnezcĭasca scriptură (o adeverézà) zicândŭ: Că Dumnezeu cândŭ au făcutŭ raĭulŭ, într-acé grădină a fericiriĭ au pusŭ înlăuntru şi o fântână, înpărţindu-să în patru încéperi, adecă în patru râuri, ca să adape raĭulŭ. Deci să cunoaşte că fântâna acéĭa şi cele dintru dânsa râurĭ făcé maĭ frumosŭ şi maĭ roditorĭu pre raĭu. Grădină ca acéĭa ĭaste Besérica luĭ Hs., pentru carè Ezechiilŭ Proroculŭ zice, Cap: 36 stih: 17: Pământulŭ acela stricatulŭ, s-au făcutŭ ca o grădină de hrană. Stricatŭ pământŭ ca acesta era Besére ca cé pustiità, carè nice odată n-au datŭ roadă, precumŭ scric la întâĭa înpărăţie cap. 2, de zice: Că maĭ mulţi sântŭ fiĭ ceĭ lăsate de câtŭ aceĭa ce are bărbatŭ. Iară cândŭ au bine vrutŭ lucrătorĭulŭ spre ĭa, pământulŭ acela s-au făcutŭ grădină de hrană. Grădină ca acéĭa şi sadŭ ca acela ĭaste Biséreca, întru care s-au săditŭ grăunţulŭ celŭ de muştarĭu, pre carele luându-lŭ omulŭ l-au sămănatŭ în grădina luĭ, şi au crescutŭ şi s-au făcutŭ copacĭu mare. Blagoslovità e grădina, care are grădinarĭu ca acesta, carele samănă mici şi să facŭ mari. Grăunţulŭ de mustarĭu ĭaste credinţa cé întru Hs. care s-au sămănatŭ în Biséreca şi s-au făcutŭ copacĭu mare, ca şi cela ce vedé proroculŭ Daniilŭ, capŭ: 4 stih. 8: care ajungĭà pănă în cerĭu şi turpina luĭ până la marginile pământuluĭ, şi fierile şi pasările să sălaşluĭà într-ânsulŭ şi să hrăniĭà dinŭ cerĭu, adecă limbile cele ce n-avé légе şi nu cunoştè pre Dumnezeu; ĭară după ce au cunoscutŭ, s-au făcutŭ copacĭu mare, înpărăţie sfinţitoare şi limbă sfântă. Grădină dară numéşte Duhulu sfântŭ pre Bisérică, aĭ căriĭa frumusétè şi podoabă o cunoaştemŭ dinŭ mulţimé apelorŭ acelorŭ 4 răuri, cariĭ izvorâscŭ întru dânsa, cariĭ sântŭ 4 evangheliĭ a celorŭ 4 evanghelişti, care facŭ pre lume maĭ frumoasă şi o fericescŭ, adăpându-o neîncetatu cu Dumnezeĭasca învăţătură ce să află întru ĭalc, şi fiindŭ ape, adapă sufletele cele însetate, şi le răcoréste, şi le luminézà maĭ vârtosŭ de câtŭ toată lumina lumésca, pre totŭ omulŭ ce vine în lume. Cu adevăratŭ sfânta evanghelie covârşaste toată sfânta scriptură, şi de vréme ce evangheliĭa ĭaste prorocie acoperità şi ne precepută la ceĭ maĭ mulţi, ĭarŭ acĭasta, ce să ţice Chyriacodromionŭ, ĭaste prorocie descoperità, cuvântulŭ sfinteĭ evangheliĭ tălcuitŭ spre înţelesulŭ limbiĭ rumâneşti, ce cuprinde întru sine evangheliile Dumineciloru anuluĭ cu Cazaniile şi cu tălcuĭala lorŭ, dintru acéle 4 râuri ale Bisérieii acelorŭ 4 evanghelişti, şi Cazaniile Synaxarĭuluĭ a Praznicilorŭ celorŭ înpărăteşti ale Précistiĭ şi ale sfinţilorŭ celoru mari. Dreptŭ acéĭa şi eu smeritulŭ rugătorĭu de sănătaté Mărieĭ tale, fiindŭ datoru după toate a mulţămì Dumnezeuluĭ mieu zioa şi noapté, şi Mărieĭ tale, însă luĭ Dumnezcu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

pentru căci bine au vrutŭ spre mine nevrédniculŭ robulŭ său a mă suì la pré înnalta trépță a Arhierieĭ, și a fi mijlocitorĭu de grijă pentru oile céle cuvântătoare, de care avemŭ a daré răspunsŭ la înfricoșatulŭ judeţŭ. Și văzândŭ că acĭastă sfântă carte, ce s-au numitŭ maĭ susŭ, ĭaste foarte folositoare și mântuitoare de suflete, și vrédnică de minune, atâta câtŭ ĭaste îndestulată a aduce la umilinţă și singurŭ sufletulŭ celŭ maĭ înpietritŭ, și de vréme ce zice scriptura că moarté cuvântătorĭuluĭ sufletŭ ĭaste ne-Dumnezeiré și necunoștinţa știinţiĭ și a înţelégeriĭ cuvintelorŭ celorŭ Dumnezeești, amŭ pusŭ în typarĭu acĭastă de suflete folositoare carte. Măcarŭ că mulţi dinŭ Domniĭ și dinŭ Arhiereiĭ ţăriĭ noastre spre multe alte sfinte cărţi a typărì s-au îndemnatŭ, ĭarŭ acĭastă sfântă carte, nici au cercatŭ alţiĭ, nici au typăritŭ, așà pre cumŭ s-au typăritŭ acumŭ pe scurtŭ, și întru înţelesulŭ tuturorŭ; ci dintru toţi s-au păzitŭ de Dumnezeu a să typărì acĭastă întru-ntâĭulŭ anŭ alŭ înnălţatiĭ Domnieĭ Măriĭ tale. De care și eu maĭ nainte de toţi, precumŭ de Dumnezeu sântŭ pusŭ dintru mare mila sa Arhiereu aceștiĭ întărite de Dumnezeu eparhiĭ, cunoscândŭ faceré mé de bine caré dintru-ntâĭ o au începutŭ Măriĭa sa fericitulŭ și pururé pomenitulŭ părintele Măriĭ tale Iò Nicolae Alexandru Voevodŭ, de m-au făcutŭ Episcopŭ Buzăuluĭ. Și iarŭ proniĭa luĭ Dumnezeu înnălţândŭ pe Marĭa ta la scaunulŭ celŭ părintescŭ cu stăpâniré Domnieĭ ţăriĭ noastre, maĭ desăvârșitŭ o aĭ înplinitŭ, rădicându-mă la maĭ înnaltulŭ scaunŭ alŭ Vlădicieĭ.

Pentru care, văzândŭ maré cuviinţă închipuită la creștinésca înnălţimé Măriĭ tale, strălucindŭ într-ânsa Dumnezeĭasca maré podoabă, bunătaté faptelorŭ, înţelepcĭuné cé politicĭască, direptaté cé cu socotinţă, caré o aĭ înpreună cu blândéţé și cu îndelungă răbdare. Pentru acéĭa ca Davidŭ voĭu zice: Cu direptate te-au unsŭ pre tine Domnulŭ Dumnezeulŭ tău cu untŭ de bucurie, maĭ vârtosŭ de câtŭ pre părtașiĭ tăĭ; cu direptate te-au întâmpinatŭ cu blagosloveniile bunătâţiĭ, și ca pre unŭ alesŭ dinŭ casa părinteluĭ tău, cu direptate te-au înnălţatŭ în scaunulŭ Domnieĭ acestuĭ de Dumnezeu păzitŭ pământŭ. Decĭ darŭ, pentru acéste înpodobite bunătăţi, pré înnălţate Doamne, și pentru cé fără de asămănare dragoste ce aĭ la céle Dumnezecești, smereniĭa noastră cu mare dragoste aduce darŭ acĭastă sfântă carte și o închinŭ ceĭ de Dumnezeu cinstiteĭ înnălţimeĭ tale, nădăjduescŭ făr de nici o îndoĭală că va aflà vrédnică și foarte veselă priimélă. Pentru care cu céle dinŭ sufletŭ, și din inimă, și din rostŭ rugăcĭuni, rogŭ pre a-totŭ-putérniculŭ Dumnezeu să dăruĭască Măriĭ tale într-acĭastă lume viĭaţă îndelungată, pace lină, cu norocire și cu toată bucuriĭa, păzindŭ pre Măriĭa ta suptŭ acoperemântulŭ Dumnezeeștilorŭ sale aripi, întru celŭ pré înnălţatŭ scaunŭ alŭ ceĭ de Dumnezeu slăvite Domnieĭ Măriĭ tale, și maĭ pe désupra de toată înpotriviré văzuţilorŭ și nevăzuţilorŭ vrăjmași, înpreună cu toţi cinstiţiĭ boĭari aĭ ţăriĭ, și cu creștinescul norodŭ, ce suptŭ dirépta oblăduire a Măriĭ tale să află întru îndelungaţi ani neclintitŭ. Alŭ caruĭa darŭ și milă rugămŭ să fie cu Măriĭa ta pururé.

Ceiĭ de Dumnezeu slăviteĭ Domnieĭ Măriĭ tale în toată vrémé cătră Dumnezeu rugătorĭu,

Smeritulŭ Mitropolitŭ alu Ungrovlahicĭ,
Stefanŭ.

București: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

206. Invăţături preoţeşti despre Taine, Iaşi 1732.

N'am văzut exemplare. V. Popp, *Disertaţie*, 79

1733.

207. Calendar, Braşov 1733.

КАЛЕНДАРИ. | 'Акȣ́мь ѧ҆тѫ́й Рȣмѫнéскь | 'Алкътȣи́ть депе чéл сърбескь | Ашезáтȣ-с-аȣ пе лúмба рȣмъ | нѣскь. Ка ѧ҆трȣ р҃ де а҃ни | съ слȣжáскъ. Къ шѝ чель | словенéскь ѧ҆тр-ачéсть кúпь | аȣ фóсть. Фїи́ндь де ѹ҆н | мáре астролóгь ла кїéк скось | Де ȣн мáре дóхтор мȣскáль | с-аȣ тълмъчи́т. Ѧ҆тр-ачéста | кúп прекȣ́м акȣ́м саȣ и҆зво | ди́ть. Шѝ прекȣм ѧ҆ и҆звóд а҃м | афлáть. Акȣ́мь ѧ҆ стамбъ нѡ҃а | саȣ дáть. Ѧ҆ брашóвь. ҂Аѱл҃г | фе҃ к҃

In-4⁰ mic de 40 de foi fără numar; ultimele 3 pagine sunt albe. 18 rânduri pe pagină. Titlul este incadrat în flori de compoziţie tipografică.

Există exemplare fară indicaţiunea locului tiparirii.

Pe foaia 3 a caietului Д se afla urmatoarea notiţa:

Sfârşitu Călindarĭuluĭ. Prinŭ ostenéla Dascaluluĭ Petcu Şoanulŭ dela Braşovŭ. Şi luĭ Dumnezău Laudă.

Urmează apoi arătarea sărbatorilor nemişcatoare începând cu luna Septemvrie.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

208. Liturghie, Râmnic 1733.

Сѫ҃нтеле шѝ дм҃незеѣщи҃ле | ЛИТȢРГІИ. | А чéлѡрь динтрȣ сфн҃цй Пъри́нцилѡрь нó | щри а҃лȣ́й І҆ѡаннь Златоȣ́сть, а҃лȣ́й Васілїе | чéль Мáре, шѝ а҃ Преждесщ҃енїй. | Акȣ́мь ѧ҆трȣ а҃чéсташй Кúпь Тѵ҃пъри́те | Рȣмѫнѣ́ще. | Ѧ҆ Сфи҃та Є҃пс҃копіе а҃ Ри́мникȣлȣй. | Кȣ невои́нца, шѝ кȣ тóатъ кїелтȣѧ́ла, | а҃ Прѣ сфи҃цитȣлȣй шѝ де Дм҃незéȣ | Юбитóрюлȣй, | Кѵр И҃НОКЕ́НТІЕ. | Є҃пс҃кѡ́пȣль Ри́мникȣлȣй. | Лȣ́на лȣ́й Декéмврїе, а҃. | Ла а҃нȣль дела Хс҃, ҂аѱл҃г.

In-4⁰ de 2 foi nenumerotate (cuprinzând titlul incadrat, chipul Sf-tului Nicolae din Molitvenicul (1730) şi din Triodul (1731) dela Râmnic, şi tabla de materii) — şi 270 pag. numerotate. Tipărit cu negru şi roşu cu 24 rânduri pe pagină. Mai cuprinde o gravura reprezentând pe Sf. Vasilie; o alta, cu chipul S-lui Ioan Gură-de-Aur, semnata МИХАИ; şi, în fine, chipul S-lui Grigore, semnată astfel: *Mihail* Рим. — *1733.*

La sfârşit:

Typăritu-s-au acĭastă sfântă şi Dumnezeĭască Lyturghie: Prinŭ ostenéla Diorthosiriĭ a popeĭ Ivanŭ Făgărăşanulu.

De Vladulu Gherghievicĭ, Typografulŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. — Galaţi: Biblioteca Urechia.

1734.

209. Cantemir, *Istoria Imperiului Otoman*, trad. de N. Tindal, Londra 1734 - 35.

Cantemir (Demetrius) Prince of Moldavia.

The History of the growth and decay of the Othman Empire... Written Originally in Latin by Demetrius Cantemir... Translated into English... by N. Tindal, etc.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

London; Printed for James, John and Paul Knapton, at the *Crown* in *Ludgate Street.* MDCCXXXIV.

In-folio de 4+XV+460 pag.

Ediţia din 1756 — a cărei descriere se va vedea mai departe — este retipărirea acesteia, cu o mică deosebire în titlu. Prefaţa, scrisoarea traducătorului, stampele şi gravurile sunt aceleaşi. Partea II a primei ediţii începe la p. 275 şi are o pagină de titlu deosebită şi acciaşi tipografi; data însa este MDCCXXXV.

Notiţă comunicată de R. Nisbet Bain, dela British Museum.

Londra: British Museum.

210. Catavasier, Râmnic 1734.

КАТАВАСІАРІО | Рѣмнѣскѣ: Їѣкѵмѣ .ѧтрѵ | âчѣстѣ кѵпѣ Тѵпжрйтѣ .Ѧ сфйта Єпёкwпіє â | Рмнникѵлѵй: Кѵ ѡсѫр- | дїѧ, Прѣ сфйцйтѵ- | лѵй шй де Дмйнєѯёѵ | Юбитѳрклѵй, Кѵрѣ | ЇНСѾКЁНТÎЄ | Ёпёкѡпѵлѣ Рмнникѵлѵй. лѣт, ѧѱѓѧд.

In-32 (8×6,5) de peste 320 foi nenumerotate. Tipărit numai cu negru, cu 10 rânduri pe pagina.

Pe verso titlului se afla o gravură pe lemn reprezentând «Naşteré luĭ Hs.» semnată $M^{\overline{H}}$, cu urmatoarea legendă:

Hs. să naşte din fecĭoară,
Pre diĭavolul jos oboară.

Nu cunoaştem exemplare complete.

Pomenirea Domnitorului ţarii şi a Episcopului de Râmnic glăsueşte astfel:

Intru îndelungată viĭaţă, pacé, sănătaté, spăseniĭa, anĭ mulţĭ şi asupra vrăşmaşilor biruinţă, Blagocestivuluĭ, pré luminatuluĭ şi pré înnălţatuluĭ Domnuluĭ nostru (N), Domnulŭ să-l păzéscă pre el întru mulţĭ anĭ.

Răspunsu. Mulţĭ anĭ facă Domnulŭ Dumnezeu Blagocestivuluĭ, pré luminatuluĭ, pré înnălţatuluĭ Domnuluĭ nostru (N). Domnulŭ să-lŭ păzéscă pre elŭ întru mulţĭ anĭ.

Iarŭ pentru Episcopulŭ Rimniculuĭ, zicemŭ: Intru sănătaté, pacé, spăseniĭa, anĭ mulţĭ şi bunĭ, şi biruinţă asupra tuturorŭ văzuţilorŭ şi nevăzuţilorŭ vrăjmaşĭ: Pré sfinţituluĭ, pré înţeleptuluĭ şi de Dumnezeu ĭubitorĭuluĭ Episcopulŭ Râmniculuĭ şi Exarhulŭ Severinuluĭ şi a toată Mehediĭa şi altorŭ părţĭ poruncitorĭu, Chyriu Chyrŭ (N), Domnulŭ să-lŭ păzéscă întru mulţĭ anĭ.

Răspunsu. Mulţĭ anĭ facă Domnulŭ, etc.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1735.

211. Psaltire, Bucureşti 1735.

Psaltirea prorocului şi împăratului David, acum într'acest chip tipărită în zilele Preaînălţatului Domn Ioan Grigorie Ghica Voevod, cu cheltuiala şi blagoslovenia Preasfinţitului Mitropolit al Ungro-Vlahiei Kir Stefan,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

în sfânta Mitropolie în Bucureşti, la anul de la facerea lumii 7243, de cucernicul între preoţi popa Stoica Iacovi(ci) tipograf.

Textul psaltirii e slavonesc. iar «Polieleul» pe româneşte.

Dr. Il. Puşcariu. *Documente pentru limbă şi istorie,* Sibiiu. 1889—97. II. 372.

1736.

212. Antologhion, Bucureşti 1736.

'Ѧ Н Ѳ О Л О́ Г І О Н | ЇѦ С Ѣ К Ъ Ф Л О Я Р Ѣ К Ѫ́ В Н Н Т Є́ Л Ѡ Р Ь | Кáрє кѕпрúнде ѧ̀ сúне тóатъ сал҃жба чє и̂ съ кѣкúне лѣй | ѧ̀ сфúтей Бесѣ́кричй, прєсте тóтъ а҃нѣлъ. Ѩкѣмь ѧ̀ дѣ́ѡаръ тупѣрúть дѣпъ и̂зкóдѣлъ чéлѣй | днь тѫ́й. | Ѧ̀ зúлеле Прѣлѣминáтѣлѣй, шй ѧ̀пѣлцáтѣлѣй Дóмнь, шй | ѡблъдѣпитóрю ѧ̀ тóатъ Цáра Рѣмѫнѣ́скъ | Іѡáннь Кѡнстандíнь Нїколáє Воєвóдь | Кѣ кáгословéнїѧ шй кѣ тóатъ кїелтѣ́ѧ Прѣ сфúцйтѣ- | лѣй Митрополúтъ а҃лъ Оу҃гровлахїéй. | Кѵр. Стє́фань. | Ѧ̀ сфúта Митрополíє ѧ̀ Бѣкѣрещи. | Ла а҃нѣлъ дела зидúрѣ Лѣмíй ѯ҃мд. | Дє кѣчѣрникѣлъ ѧ̀тре Прéщи Пѡпа Стѡ́йка | Їѫ́кѡкúчь Тѵпографѣлъ.

In-folio (32 22) de 1 foaie fara număr şi 410 foi numerotate. Tiparul negru şi roşu. pe doua coloane. cu 40 de rânduri în coloană.

Pe verso titlului stema dublă. a Moldovei şi Ţării-Româneşti din Istoria sfânta a lui Alexandru Mavrocordat (v. vol. I. p. 509). cu iniţialele domneşti ale lui Constantin Mavrocordat. Sub stema se afla versurile urmatoare:

Stihurĭ politice asupra stemeĭ pré luminatuluĭ şi înnălţatuluĭ, blagocestivuluĭ Domnŭ: Io Constandinŭ Nicolae Voevodu.

Doao chipurĭ cu steme ce-n pecéte s-au însemnatu,
Domnuluĭ Constandinŭ Nicolae s-au încredinţatu.
Buurulu Domnu alu Moldoveĭ că au fostu îlu arată,
Corbulu ĭar alu ţăriĭ Rumâneştĭ într-acĭastă data.
Adeveréză şi crucé ce are de-lu pazéşte,
Pre Constantinu Nicolae care acumu domnéşte,
Pre carė în cerĭu s-au arătatŭ cu slove râmleneştĭ,
Cu acéĭa acum protivniciĭ toţĭ să-ĭ birueştĭ.
Acĭasta te va păzì cu pace-ntr-a sa domnie
Şi va da ndelungată viĭaţă cu stăpânie.

Pe f. 406 se afla obişnuitele scuze pentru greşelile de tipar şi notiţa urmatoare:

Typăritu-s-au în anulu dela spăseniĭa Lumiĭ 1736.

Prinŭ ostenéla cucerniculuĭ între Preoţi Popa Stoĭca Iacovicì Typografulu.

Şi a celuĭ micŭ şi plecatu Radulŭ logofăt Iacovicĭ, typografu.

Pe foile urmatoare. până la sfârşit şi ca un fel de adaos. se afla: «Evangheliile utrenilorŭ celoru 11 vascr e sne.»

Cântarile sunt în slavoneşte. iar citirile şi tipicul în româneşte.

De obiceiu. la un loc cu acest Antologhion. se afla legat Octoihul tiparit în acelaş an şi loc.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

213. Octoih, Bucureşti 1736.

ѺКТѠѮИХОѠ | ЇѦДѤКЪ ОѠМОГЛАСНЇКЪ. | Кѧре ѣ҆ре ⁘ сѷне тѳаг҃ъ слѫжба че ѝ съ кѵкѷне ѧ҆ Ѣъскрѣснелѡрь. | ⁘Ѧпрѣѕнъ шѝ ѡ҆ съптъмѫкѷ кѵ тѳате ѧ҆ле ѣй ржндѵѧле. | Ѧкѵмь ѧ҆дѳаwаръ тѷпърѷтъ дѵпъ ѩзкѳдѵль чѣлѵй | днь тѫй. | ⁘Ѧ ѯѷлеле Прѣкѵмнатѵлѵй Дѳмнь, шѝ | ѡблъдѵнтѳрю ѧ҆ тѳатъ Цѧра Рѵмѫнѣскъ. Іѡа́ннъ Кѡнстандѷнъ Нїколае Воєводъ. | Кѵ бл҃гословенїѧ шѝ кѵ тѳатъ кїелтѵѧла Прѣсфѷщѷтѵ- | лѵй Мнтрополѷтъ ѧ҆ле Ѳ҆ггроклахїей | Кѵр Стефанъ. ⁘Ѧ сфѷта Мнтрополіе ⁘Ѧ Ѥѵкѵрѣщи. | Ѧа ѣнѵль дела ѯндѷрѣ лѵмїй, ѯѣмд. | Де Рѧдѵль Логоѳѣтъ Їѡкѡкѷй | Тѷпографъ.

In-folio (32×22), de 2 foi fără număr şi peste 80 de foi numerotate. Tiparul negru şi roşu, pe două coloane, cu 40 rânduri în coloană.

In foile liminare se află stema dublă, cu iniţialele lui Constantin Mavrocordat şi cu versurile din Antologhionul descris la numărul precedent, o pagină ocupată cu flori de compoziţie tipografică, o gravură reprezentând pe Sf. Ioan Damaschin, sub cari se citesc versurile reproduse mai sus (vol. I, p. 468) din Octoihul dela 1706.

Sunt exemplare cari au în titlu, în locul lui Radul Logofăt Iacovicĭ, numele lui Popa Stoica Iacovicĭ, tipograful.

Pe o foaie dela sfârşit se află reprodusă gravura lui Ivan Bacov din 1678 (v. vol. I p. 221) din *Cheia înţelesului.*

Acest Octoih este, de obiceiu, legat la un loc cu Antologhionul tiparit în acelaş an.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

214. Acolutii (sf. Haralambie, Matrona din Hio şi Spiridon), Bucureşti 1736.— Greceşte.

ΒΙΒΛΙΟΝ | ΠΕΡΙΕΧΟΝ Τ᾽ΑΣ | ᾽ΙΕΡΑ᾽Σ ᾽ΑΚΟΛΟΥΘΙ᾽ΑΣ | Τοῦ Ἁγίου ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους, τοῦ θαυ- | ματουργοῦ. | Τῆς Ὁσίας Ματρώνης τῆς Χιοπολίτιδος. | Τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος Ἐπισκό- | που Τριμυθοῦντος τοῦ θαυματουργοῦ. | Νεωστὶ χάριν εὐλαβείας Τυπωθέν. | Ἐπὶ τοῦ Εὐσεβεστάτου, καὶ ὑψηλοτάτου Αὐθέντου καὶ | Ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυρίου Κυρίου | Ἰωάννου Κωνσταντίνου Νικολάου Βοεβόδα. | Ἀρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κυρίου Στεφάνου. | Ἀναλώμασι, καὶ δαπάνῃ τοῦ τιμιωτάτου, καὶ λογιωτά- | του δευτέρου Λογοθέτου τε ἐκλαμπροτάτης Αὐθεν- | τίας Κυρίου Κωνσταντίνου Γεωργίου Ξ: τοῦ ἀπὸ Σω- | τῆρος τοῦ Ζαγορᾶ, ἵνα δίδωται δωρεάν. | Ἐπιμελείᾳ, καὶ διορθώσιᾳ Κωνσταντίνου Δαπόντε Ἀνα- | γνώστου τοῦ ἐκ Νήσου Σκοπέλου. | Ἐν τῇ κατὰ τὸ Βουκουρέστιον Ἁγιω- τάτῃ Μητροπόλει. | Ἐν ἔτει τῳ σωτηρίῳ ᾰφλ᾽. | Παρὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου ἐν ἱερεῦσι Στοΐκα Ἰακω- | βίτζη τοῦ Τυπογράφου.

Carte cuprinzând sfinţitele slujbe ale sfântului sfinţit martir Haralambie făcătorul de minuni şi a cuvioasei Matrona din oraşul Hio, a celui întru sfinţi părintelui nostru Spiridon Episcopul Trimitundiei, făcătorul de minuni, — tipărită din nou pentru evlavie, pe timpul prea piosului şi prea înălţatului Domn şi stăpânitor a toată Ungrovlahia, Domnul Domn Ioan Constantin Nicolae Voevod, pe când erà arhiereu preasfinţitul Mitropolit Domnul Ştefan, cu cheltuiala şi ajutorul prea cinstitului şi prea învăţatului al doilea logofăt al strălucitei domnii, Domnul Constantin al lui Gheorghe X. din Sotiro-Zagora, ca să se împartă în dar. Prin îngrijirea şi corectarea lui Constantin Daponte anagnost, din insula Scopelos, în prea sfânta Mitro-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

polie din Bucureşti, în anul mântuirii 1736, de cătră prea cuviosul între preoţi Stoica Iacovici, tipograful.

In-4⁰ de 60 de foi nenumerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 28 rânduri pe pagină. Titlul încadrat.

Pe verso titlului, stema dublă din Περὶ τῶν καθηκόντων (pag. 2) cu iniţialele domneşti ale lui Constantin Mavrocordat. Sub stemă se află două poezii, una de nouă versuri şi alta de două.

Urmează apoi o prefaţă semnată de Κωνσταντῖνος Δεύτερος Λογοθέτης.

V. vol. I, p. 440, nº 134.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1737.

215. Antologhion, Râmnic 1737.

ЙНѲОЛОГІОН ||чє сѣ зи҃чє | ФЛОЙРѢ КѸВИНТЄЛѠРЪ Кáрє кѕпрйнде .ѧтрѕ сйнє рждѕа҃ла Дмінєзеи҃ни- | лwрь Празниче, шй ѧле стѣпжней де Дмінезеѕ | Нѣскѣтоарє, шй пр҃рѣ Фечóарѣ Мар҃іей. Шй | ѧле сфйцилwрь челwрь нѕмиций: Чє сѣ пръзнѣєскь пєстє | а҃нь, шй ѧле сфйцилwрь де ѿвцие .ѧ фіеціе кáрє зй. Йкѕмь .ѧтжй Тѣпърйтѣ Рѕмжнѣціе, сѕпть | стѣпжнйрѣ Пр҃ѣ .ѧнълцáтѕлзй Маестáть Дпъ- | рáть ѧль Рѡмéй: | КЙРОЛЬ ЙЛЬ ШЯGЄ̃ЛѢ. | Фїиндь Дрéкторь Цáржй Йрдѣклзлзй: шй Вала- | хїей Є̃кцелéнцїѧ сà Грѡфь де Вáлесь. | Кѕ Бл҃гословéнїѧ шй кѕ тóатѣ кїелтѕжла Пр҃ѣ | сфйцúтѕлзй шй де Дмінезéѕ ѭбитóрюлзй | Кѵр, КЛЙМЄ̃НТЬ: | Єпс̃кwпѕль Рымникѕлзи: | Шй с-ѕ Тѣпърить .ѧ сфйта Єпс̃кwпіе а Рымникѕлзй. | Ла Йнѕль дела фачерѣ лѕмїй: ѧзсмє | Йрѣ дела Нáщерѣ лзй Хс̃: ѧѱ҃лз. | .ѧтжѧ зй â лзй Йѵгѕсть. | Де Дїмúтр҃іе Пáндокичй: Тѣпогрáфѕль:

Un vol. in-folio de 4 foi nenumerotate şi 650 numerotate. Tipărit cu doua colori pe două coloane, cu numeroase gravuri (semnate Mihai, Mi. Ath. sau M. A. sau Mihai Ath. Rim.) şi câteva iniţiale şi ornamente, dintre cari una semnata: *demiter* — 7238. (facs. 286). Cu 34 rânduri pe coloană. Titlul e incadrat de o gravura cu compartimente şi inscripţii. Pe verso titlului, altă gravură cu compartimente şi următoarele:

Stihurĭ politice închinate sfântuluĭ şi făcătorĭuluĭ de minunĭ Nicolae.

O Nicolae alŭ nostru folositoriŭ prè sfinţite,
Iubitorĭule de fiĭ şi alŭ nostru Părinte,
Aceste stihurĭ îţĭ închină Typografulŭ,
La tine cela ce eştĭ bunelorŭ învăţăturĭ Capulŭ.
Precumŭ la soborulŭ celŭ dintâĭ ai smeritŭ,
Pre Arie celŭ vrédnicŭ de hulitŭ,
Şi toate eresurile cu cuvintele scripturiĭ
Le-aĭ surpatŭ şi le-aĭ tăĭatŭ cu cuvintele guriĭ.
Că Domnulŭ celŭ tare şi pré putérnicŭ
Te-au alesŭ şi te-au rânduitŭ păstorĭu vrédnicŭ.
Ci, precumŭ atuncè aĭ păstoritŭ cu vrednicie,
Aşa şi acumŭ ne povăţuĭaşte la viĭaţa de vecie.

Pe cele-lalte foi liminare se afla o «Prédoslovie» adresată lui Climentŭ Episcopul Râmnicului şi Noului Severin, şi iscalită de «Lavrentie, Iromonahulŭ dela sfânta Mănastire Hurezii»; o pagină de estrase din sf. scriptură şi în fine o gravură incadrată reprezentând pe Christos în templu pe un tron, la picioarele caruia e scris anul 1737, iar sub gravură, următoarea legendă gravată:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Hs. stă în mijlocŭ de jidovĭ carii Dascălĭ să numiĭa
Şi ochiĭ tuturorŭ la dânsulŭ privĭa şi să întreba.
Iar eĭ pre sine să făcĭa ucinicĭ luĭ Moysi Prorocŭ
Şi de învăţăturile luĭ Hs. îşĭ băté jocŭ.
Decĭ Hs. dintru a lorŭ scriptură dela Proroculŭ Isaiĭa
Incă le dovediĭa pre sine a fi elŭ Mesiĭa,
Şi spuindu-le că să va lăsa casa lor pustie:
«Cacĭ (zice) nu aţĭ crezutŭ Prorocilorŭ şi mie.»

Pe pag. 573. verso, se află următoarea notiţă:

La acĭastă sfântă carte, — ce s'au typăritŭ acumŭ de iznoavă pre limba noastră rumânéscă, ce cuprinde întru sine totŭ anulŭ, după izvodulŭ *Mineiuluĭ celuĭ rumânescŭ,* cu porunca şi cu toată chieltuĭala pré sfinţituluĭ Chyriu Chyrŭ Climentŭ de Dumnezeu ĭubitorĭu Episcopŭ alŭ Râmniculuĭ, — fost-amŭ diorthositorĭu, eu, Lavrentie Ieromonahulŭ de la sfânta Mânăstire Hureziĭ. Nu doară cu vre-o procopsélă de învăţătură, care nu o amŭ, numai atingându-mă şi eu de unŭ dégetŭ dinŭ céle micĭ alŭ picĭoarelorŭ mărituluĭ Episcopulŭ Damaschinŭ amŭ fostŭ diorthositorĭu. Şi multe alunecăturĭ şi greşale voiŭ fi făcutŭ, nu dinŭ neînvăţătură, ci dinŭ alunecare: unele pentru asemănaré slovelorŭ, care nu pré facŭ osebire unele de cătră altele, cumŭ e ѧ de cătră ѧ, cumŭ e ѣ de cătră ѣ, cumŭ e и de cătră и, ѕ de cătră ѕ, ъ de cătră ъ, şi altele; care unele pentru graba cetiriĭ la probe (căcĭ că acestŭ lucru s'au lucratŭ cu mare sărguială şi cu grabă pentru turburăcĭoasele vremĭ de oştĭ); altele pentru supărare nopţiĭ, că şi noaptè în une vremĭ o amŭ făcutŭ în locŭ de zi; altele pentru multa ostenélă nu le voĭu fi prinsŭ de véste, ci le voĭŭ fi trecutŭ.

Decĭ cu totŭ sufletulŭ mă rogŭ tuturorŭ, pravoslavnicĭ cetitorĭ, să nu defăĭmaţĭ, ci să îndreptaţĭ cu duhulŭ blândéţelorŭ, nepuindu-ne în ponosŭ. Iară de voiŭ fi greşitŭ, şi eu omŭ pătimaşŭ sântŭ, şi câtŭ despre partè putinţiĭ méle, asemene vĭarmeluĭ ce să tăvăléste pre pământŭ. Şi maĭ multŭ de câtŭ alţiĭ cuprinsŭ de slabiciunè firiĭ, caré nu lasă pre nicĭ unŭ omŭ fără de greşală. Că câtŭ am pututŭ m-amŭ nevoitŭ de amŭ îndreptatŭ dinŭ cuvântŭ în cuvântŭ, nimicŭ schimbândŭ, ci dreptŭ după cumŭ amŭ găsitŭ într-acelŭ izvodŭ. Şi ĭarăşĭ cu plecăcĭune mă rogŭ să mă ertaţĭ, aducându-vă aminte de cuvântulŭ luĭ Hs, care grăĭaste: De veţĭ erta, erta-să-va voao. Căriĭa ertări să vă învredniciască Dumnezeu prinŭ rugăcĭunile tuturorŭ sfinţilorŭ câţĭ să proslăvescŭ în cartea acĭasta.

Că precumŭ lumè nu poate fi fără de focŭ şi fără de apă, aşa şi typarĭulŭ a fi fără de greşală.

Şi precumŭ dorescŭ ceĭ învăluiţĭ şi bătuţĭ de furtunele mariĭ a ajunge la limanŭ, aşa şi noĭ a ajunge la sfârşitulŭ cărţiĭ.

Inceputu-s-au acestŭ Dumnezeescŭ lucru în luna luĭ Iulie în 19 zile, la anulŭ de la naşteré luĭ Hs. 1736 şi s-au sfârşitŭ la Agustŭ 30, la anulŭ de la naşteré lui Hs. 1737.

Urmează apoi dela f. 574, slujbele de obşte.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. — Mănăstirea Neamţului.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1739.

216. N. Mavrocordat, *Despre datorii,* Ansbach 1739. — Nemţeşte.

Περὶ Καθηκόντων βίβλος. Kurzgefasste Moral. Das ist ein Buch von tugendlicher Aufführung geschrieben von dem gewessten preiswürdigst regierenden Walachischen Fürsten und Herrn Herrn Johann Nikolaus Alexander Maurocordato de Scarlat. Nach dem Griechischen verteutschet durch Johann Balthasar Bernhard D. iuu P. P. bei der Nürnberg. Universität Altdorff Onolzbach zu finden bei Rönnagel und Keul, 1739.

A. G. Mavrocordat, în *Arhiva* (Iaşi), X, 189, nota 17. — W. Heinsius, *Allgemeines Bücher-Lexikon,* II, 944.

1740.

217. *Carte de iertare a păcatelor* dată de Partenie, Patriarhul Ierusalimului.

Foaie volanta (27×38).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1741.

218. Antim, *Învăţătură bisericească,* ed. II. Bucureşti 1741.

Ѧ Б Ъ Ц Ъ Т Ѕ Р Ъ | Б Є Є Г Р И Ч Й Є К Ъ | Я кажднкꙋ Йндїмь. | Й дѣ wарѫ Тѵпкрйтѫ Ѧ | ѡрѧшѧль Бѫкѕрѣцилшрь. | Ѧ Тѵпографїѫ Шкѡлаїей | Бѫкѕрѣцилшоѫ. Ла ѣнѕль дѣла Хѣ | ѧѱѓѧ.

In-8° mic (16×11) de 6+34 foi fara numerotaţie. Tiparit cu negru, cu câte 19 rânduri pe pagina.

Pe verso, o gravura reprezentând pe Hristos pe un tron. Pe cele patru foi urmatoare se afla «Cartea pastorïului catra Preoţi» adica prefaţa lui Antim, din ed. I, afara de formula începatoare. Urmeaza apoi «Scara acestii carticele», întocmai ca în ed. I (V. vol. I, pag. 481 şi 543).

La sfârşit:

Typăritu-s-au în oraşulŭ Bucureştilorŭ. La anulŭ dela zidiré lumiï 7249. De Popa Stoïca Iacovicï.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

219. Intrebări bogosloveşti, Bucureşti 1741.

Ѧ Т Р Є Б Ъ Р Й | Б Г Ѻ Г Л О В Є Щ Й, | Шй кѕ Рѫсшѣсѵри, Йдѵнáте днинь скрипт$рилє | Мáрєвй Йдамáсїє, шй дєлá | ѣлци Нѫрйнци, шй Тѫкѵйте | пре лймка Рѕмжнєскѫ. | Де Йнáке кйкь к : Постєлнкь. | Ѧ Тѵпографїѫ Шкѡлаїй Бѫкѕрѣцилшрь | Ла ѣнѕль дєла ѯидйрѣ Лѣмїй | ѕсáд. | Де пóпа стойка ѿкшкичь.

In-8° mic de 4 foi fara numar şi 70 numerotate. 17 rânduri pe pagina.

Prefaţa:

Predoslovie cu rugăcïunĭ.

De vrême ce toata darè bună şi de săvârşitŭ ïaste de la tine, Tatălŭ luminiloru, ïubitorule de oameni, şi prè bunule Doamne, deschide-mï ochiĭ gânduluï şi-ï luminézà pre eï, ca să vazà putérè ta şi să vestéscă mărirè Dumnezeiriï tale. Curaţeşte-mï buzele cèle necurate şi-mi spală gura cè

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

spurcată, ca să povestescu lauda şi marè cuviinţa ta cè înfricoşată şi slăvită. Luminèză mintè mè cè întunecoasă prinŭ sfântulŭ şi făcătorĭulŭ de lumină Duhulŭ tău, ca să grăescŭ dreptŭ pentru Dumnezeirè ta cè în treĭ staturi, pentru că eşti focŭ arzândŭ păcatele şi luminându inimile celorŭ ce cu dreptŭ socotescŭ şi înţelegŭ, şi credŭ, şi să închină unĭĭ Dumnezeirĭĭ tale, care să cunoaşte în treĭ obraze, Tatălŭ celŭ fărŭ de începutŭ şi fără de sfârşitŭ, şi Fĭĭulŭ celŭ dinŭ preună tără de începutŭ şi de o fiinţă şi potrivă de unŭ scaunŭ şi de o mărire. Şi întru prè sfinţitulĭ şi mângâitorĭulŭ Duhŭ, care ĭaste vècĭnicŭ şi prè bunŭ şi întocma de cinste şi de o fiinţă cu Tatălŭ şi cu Duhulŭ, căruĭa i să cade cinstè, şi mărirè şi stăpânire vecĭnică, acumŭ, şi pururè şi în vècuri nesfârşite. Aminŭ.

București: Biblioteca Academiei Române (dăruită de Eliseiu M. Câmpeanu).

220. Liturghie, București 1741.

ДМ҃НЄЗЄ҃Є҃ЦЇЙЛЄ҃ ШЇЙ СѲ҃НТЄ҃ЛЄ҃ | ЛѸТѲ҃РГІ҃Й. | Я чѣлwрѣ дшнтрѳ сѳ҃їцы Пѣрѵ҃ницлwрѣ | нѡцыри â лѣ҃й Їѡа҃ннѣ Златоѷ҃стѣ, â лѣ҃й Ва- | сѵ҃лїє чѣ́лѣ Мѣ́ре, шѵ҃ й â Прежде҃сѵ҃ѣнїй. | Ѩкѣ҃мѣ .ѣтрачѣ́станнѣ кѵ҃нѣ Тѵ҃пѣрѵ҃тє. | ѦЗѵ҃лєлє прѣ́ лѣ҃мнѵ҃тѣ҃лѣ҃й Дѡ́мнѣ, шѵ҃ й | ѡ҃блѣдѣ҃нтѡ́рю â тѡлтѣ Цѣ́ра Рѣ҃мжнѣ́скѣ, | Їѡа́ннѣ Кѡнстантѵ҃нѣ | Нїкола́є Боекѡ́дѣ, | Кѣ҃ келтѣ҃ѧла прѣ́ сѳ҃їцѵ҃тѣ҃лѣ҃й Митро- | полѵ҃тѣ, âлѣ Кесарїе́й Палестѵ҃нєй. | Кѵр Ѵанѵ҃ѣ. | Шѵ҃ с-лѣ Тѵ҃пѣрѵ҃тѣ .ѣ Мѣ҃нѣстѵ҃рѣ сѳ҃їтѣ҃лѣ҃й | Сѧ́ккєй .ѣ Бѣ҃кѣрє́щи, Чє ѩ҃стє .ѣкнѧ́тѣ, | Їєрѣсалѵ҃мѣ҃лѣ҃й | Ѧ тѵ҃пографѵ҃ѣ Шкwа́лѵ҃й | Вѣ҃кѣрещлwрѣ | Ла Ѵнѣ҃лѣ дела Хѳ҃ ѧѱ҃ѵ҃а | Де кѣ҃чѣ́рникѣ҃лѣ .ѣтрє Прѣ́щѵ҃й Пѡ́па | Стѡ́йка Йкwвѵ҃чѣ.

In-4⁰ de 2 foi fără număr şi peste 234 de pagine. Tipar negru şi roşu, cu 26 de rânduri pe pagina. Printre frontispicii, se găseşte şi cel reprodus mai sus, (facs. nº 261 p 478); iar printre gravuri, chipul S-lui Vasilie, reprodus la nº 247, p 438.

Pe verso titlului, stema îndoita (facs. 284), cu iniţialele domneşti ale lui Constantin Mavrocordat şi urmatoarele versuri:

Asupra peceţiĭ stihuri poetice,
A Ţărĭĭ Rumâneşti cu bună ferice.

Acéste doao peceţĭ Hs. le gătéşte
Şi Domnuluĭ Constantinŭ i le dăruĭaşte,
Ca să poată stăpâni cu bună voire,
Indălungându-lŭ pre elŭ întru norocire.

Pe foaia urmatoare se afla aratarea cuprinsului.

București: Biblioteca Academiei Române.

221. Molitvenic, București 1741.

ЄѲ҃ХѲ҃ЛѲГІѲ҃N | ЯДЄКЪ | МѦ҃ТѲ҃ВѢ҃НЇЙКЬ. | Ѩкѣ҃мѣ .ѣтр-ачѣ́станнѣ кѵ҃нѣ Тѵ҃пѣрѵ҃тѣ, дѣ҃нъ | ржндѣ҃ѧла чѣ́лѣ́й Грачѣ́скѣ. | Ѧ ѩ҃йлєлє, дє Дѵ҃нєѕ҃є́ .ѣнѣлацѧ́тєй Дѵ҃нѵ҃й | â прѣ́ лѣ҃мнѧ́тѣ҃лѣ҃й ѡ҃блѣдѣ҃нтѡ́рю â тѡлтѣ | Цѣ́ра Рѣ҃мѣнѣ́скѣ, | Їѡа́нѣ Мѵхаи́ Рѣ҃ковѵ҃цѣ Боекѡ́дѣ. | Кѣ҃ Бѵ҃гословє́нїѧ прѣ́ сѳ҃їцѵ҃тѣ҃лѣ҃й Митрополѵ҃тѣ âлѣ Ѻѵ҃ггровлахїе́й. | Кѵр Неѡ́фѵ҃тѣ. | Кѣ҃ келтѣ҃ѧла сѳ҃їцѵ҃й сâлє Пѣрѵ҃нтелѣ҃

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Кесаріѣ а | Палестинѣ Кур Їоаніа. | ✠ Ѡраѣшѣлъ Бѣкѣрѣпилорь. | Ла ѣнѣлъ де ла Хс, алѵлїа. | Де квчѣрникѣлъ .ѧтре Прѣвиця, | Пѣпа Стѡйка Їакѡвічи.

In-4⁰ (21×15) de 4 foi fara număr, şi peste 554 de pagine. Tiparit cu negru şi roşu, cu 26 de rânduri pe pagină.

Pe verso se afla stema dubla de un model nou (facs. 288), cu iniţialele domneşti ale lui Mihail Racoviţa şi versurile acestea:

Buurulŭ, Corbulĭ şi Crucé treĭ sémne minunate
Darurile tale vestescŭ, Doamne prė înnălţate.
Buurulŭ, Domnŭ Moldoveĭ că aĭ fost te însemnézĕ.
Corbulŭ alŭ ţăriĭ Rumăneştĭ stăpânŭ te adeverézĕ,
Iarŭ Crucė pravoslavieĭ bun paznicŭ te arată,
Mihaile, cu blândéţe, cu inimă curată.
Acĭasta în vécĭ te va păzì cu cinste şi cu pace,
Şi pre vrăjmaşĭ îĭ va surpà, ca praful îĭ va face.

N'am avut la indemâna exemplar complet.

Bucureşti: Biblioteca Academici Române.

1742.

222. Catavasier, Bucureşti 1742.

Кѧтѧвасіарю | Тѫлмачитъ пре лимба Рѕмънѣскъ | Кѕ мѣлте трекѕиичѡасе Кѫнтѣрїй | че сѫ кѫнтъ преств тѡтъ ѣнѣлъ, | Каре с-ѧѕ Тѵпърйтъ ѧкѣмъ .ѧ | Тѵпографїа чѣ нѡаѡ Їсфй- | тей Мнтрополїй Бѣкѣрѣпилоръ | Ла ѣнѣлъ дннтѫй алъ .ѧнъцатѣ | де Дїнеѕѣѕ, ѧ дѡаѡ Дїніе, ѧ- | прѣ лѕминатѕлѕй Дїмъ їй ѧ тѡ | атъ Цара Рѕм ж)нѣскъ ѡблъдѕйторь Іѡ Мнхаїй Ракоцицъ Воевод. Кѕ Благѣвенїѫ шій кѕ тѡатъ кел- | тѕѫла прѣ сфїцитѕлѕй Мн- | трополитъ ѣлъ Оѵгрокла-хїей. | Кѵрь Неѡфитъ. | Ла ѣнѣлъ дела Зѵ Лѣмїй ѧзсіі.

In-8⁰ mic (15 10) de 2 foi, fără numar, şi 159 numerotate. Tipar negru şi roşu, cu 18 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se afla o gravură pe lemn reprezentând pe S-ţiĭ Constantin şi Elena, cu aceasta legenda:

Crucii tale ne închinămŭ, stăpâne, şi sfântă inviĭarė ta cântamu şi o slăvimŭ.

Urmeaza apoi, în foile liminare, aratarea cuprinsului carţii şi o prefaţa în versuri a tipografului Dimitrie Pandovici, care se reproduce mai jos.

Insemnare de câte să află într-acestŭ Catavasiĭarĭu.

Catavasiĭle toate de preste totŭ anulŭ, cu Hvalitele, cu Troparile şi cu Condacele. Slavele şi Troparile şi Condacele la sărbătorile cele mari. Rânduĭala cântărilorŭ câte trebuescu la Utrene. Cântările câte sa cânta la câte trėle lyturghiile, şi cu alte răspunsuri. Polyieleulu, cu Psalmiĭ Izbrani, şi cu pripėlele la toate Praznicile. Cântările cėle veselitoare şi Irmoasele, care să cântă la Anaforă şi la Masa. Podobiile toate ale tuturorŭ Glasuriloru. Paraclisulu Précistiĭ. Şi prevel(a). Şi îndreptarė legiĭ. Pentru rudeniĭa de sânge

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Către pravoslavnicul norodŭ alŭ ţărâĭ Rumănceşti.

O pravoslavnice norodŭ, limbă rum(â)néscă,
păzită de Dumnezeu ţară creştinéscă,
In Domnulŭ să vă bucuraţĭ prin sfânta cântare
cu credinţă, cu nădĭajde, cu dragoste mare,
Că ĭată s-au tâlmăcitŭ spre alŭ vostru folosŭ,
caré cu nevoinţă dinŭ grecie s-au scosŭ.
Cântaţĭ, slăviţĭ, lăudaţĭ pre Dumnezeu celŭ marc
cu dragoste, cu fricĭ, că e înpăratŭ tare.
Şi pre sfânta stăpână să o lăudaţi,
cu toţĭ sfinţiĭ înpreună slavă mare să-ĭ daţi.
A sfintelor praznice taĭnă să cinstiţi,
cântându cu înţelégere şi să o proslăviţi.
Şi cu toţi dinpreună rugăcĭune făcându,
din totŭ sufletulŭ nostru să grăimŭ zicându:
Pré putérnice înpărate, Dumnezeu celŭ marc,
a-tot-ţiitorĭule, Doamne celŭ pré tare,
Dă pace şi sănătate, bună norocire,
ani mulţi şi zile bune, şi cu fericire
Domnuluĭ Mihai Vod(ă) ca să stăpânéscă
ţara Ugrovlahieĭ. şi să odihnéscă
Intru pré înnălţatulŭ scaunŭ prccumŭ să cuvine,
păzindŭ ţara, miluindŭ cum ĭaste maĭ bine,
Cu multă veselie, cu multe bunéţe,
cu viaţa îndelungată într-adânci bătrânéţe,
Cu Doamna, cu coconii întru toată nălţimé,
cu rudele, cu boĭarĭ, cu toată mulţimé,
Biruindŭ vrăjmaşii săĭ cu putére de susŭ,
cu paloşŭ, cu buzduganŭ, prin stema ce ĭ-aĭ pusŭ.
Că a ta ĭaste măriré, slava şi putéré
stăpăniré şi cinsté şi toată ţinéré,
Celŭ ce eşti mai nainte de véci făr-începutŭ
acumŭ şi pururé şi în véci de véci fără sfârşitŭ. Aminŭ.

Pe foaia urmatoare:

De Dimitrie Pandovicĭ, Typografulŭ.

La sfârşit:

Ostenitorĭu şi diorthositorĭu: Muşatŭ Logofătulŭ.

București: Biblioteca Academiei Române

223. **Cazaniile** *lui Ilie Miniat,* Bucureşti 1742.

К Ѧ З И Н І И | ДЄ ПРѢЗНИЙРЄ | Ла тóате Прáзничиле чѣле Дúнеци, âле лсй Ѝ Л Î Є Миніáтъ. Кáре âкъмъ де îнъвáкъ сáѳ тълмáчитъ дѳпре лúмба гречáскъ, пре лúмба Рѳмжнѣскъ. | ѦЄ зúлеле прѣ лѳминáтѳлсй шй прѣ ѳнклацáтѳлсй Дúмѳлсй нóстрѳ | ІѠ МИХÁІЮ РѦКОВИЦЪ ВОЄВÓДЪ: | Ѧтрѳ âдóаw

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

домніе â мкрїй сáле âйчи .ѧ цáра Рѕм: | Кѕ Ѣагословéнїа шй кѕ тóатѣ келтѕáла прѣ | сфйцйтѕлѕй Митрополйтъ | КѸРЬ-НЄѠФИТЬ. | дела Крйтъ. | â тóатѣ цáра Рѕм, шй ѣдáрхъ плáюр: | Шй с-áѕ дáтъ .ѧ тѵ̑пáрю .ѧ Тѵп: чѣ нóлѡ â сфйтéй Митрофїлїй. Ла Йнѕлѣ дела зид Лѕм: зс̑н.

In-folio (29×20) de 4 foi. fără număr, și 267 numerotate. 35 de rânduri pe pagina. Frontispicii și ornamente noua.

Pe verso titlului se afla stema îndoită din Molitvenicul din 1741 (facs. 288), cu inițialele lui Mihai Racoviță și următoarele versuri:

Doao chipuri cu steme ce în pecéte s-au însemnatŭ
Domnuluĭ Mihaĭu Racoviță Vodă s-au încredințatŭ.

Bourulŭ Domnŭ Moldoveĭ că au fostŭ îl arată,
Corbulŭ ĭarŭ alŭ Țărâĭ Rumânești într-acĭastă dată.

Amândoao steme de Dumnezeu încorunatŭ
Până la adânci bătrânețe i s-au datŭ.

Pre Domnulŭ Mihailŭ ce-ĭ zicŭ Racoviță,
Păzéscă-lŭ Dumnezeu cu multă biruință,

Ce acuma domnéște Țara Rumâncască,
Domnulŭ păzéscă-lŭ ca să o stăpânéscă.

Urmează apoi această prefață:

Neofitŭ, cu mila luĭ Dumnezeu Arhiepiscopŭ și Mitropolitŭ
a toată Ungrovlahiĭa. Prè cinstitŭ, și
Exarhŭ Plaĭurilorŭ.

Pravoslavniculuĭ și ĭubitorĭuluĭ de Dumnezeu cititorĭu, milă, pace, spăsenie de la Dumnezeu celŭ cu totulŭ bunŭ, pohtimu.

Iată spre îndreptarè și spre povățuirè către căștigarè moșteniriĭ noastre ceĭ cerești amŭ săditŭ și în Dumnezeĭasca grădina acĭasta (adecă întru acĭastă sfântă și Dumnezeĭască Bisèrică a Ungrovlahieĭ, cariĭa sàntemŭ păstori și purtători de grijă) acĭastă minunată floare sufletéscă, ca dinŭ grădina cè plină de flori mirositoare ale raĭuluĭ. Care atâta ĭaste de luminată, câtŭ cu mirosulŭ celŭ prè scumpŭ și cu gustulŭ rodurilorŭ eĭ însănătoșază și veselèște sufletele noastre, care până acumŭ nici s-au maĭ săditŭ, nici au maĭ crescutŭ în grădina acĭastă. Căci ca o floare scumpă ce ĭaste toată de trebuință, și rădăcina și tulpina și frunzile și înfloritura, așa și acĭastă duhovnicĭască floare cu totulu de folosŭ, cu totulŭ de trebuință, adecă toate învățăturile cuprinde întru sine, de mare folosŭ sufletelorŭ noastre. Și precumŭ toată floarè ce răsare dinŭ rădăcina eĭ, crèște cu tulpina și să înnalță de la pământŭ în susu, așà și acĭastă minunată și Dumnezeĭască floare foarte are crèșterè eĭ cu înnălțime, prè carè mirosindŭ, adecă citindu-o cu înțelégere, ne umplemŭ de prè scumpulŭ eĭ mirosŭ, ca de o Dumnezeĭască mirèzmă, și înnalță sufletele noastre întru înnălțimè suișuluĭ cerescŭ la moșteniré noastră. Căci rădicândŭ ochiĭ noștri dinŭ răvnă Dumnezeĭască și privindu la florile grădiniĭ aceștiĭa, ca să vedemu: oare

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

BIBLIOTECA CAZANII, 1742 - MUNICIPIULUI - BUCUREȘTI

sântŭ crescute într-ânsa cele cu [illegible] sântŭ de trebuința doftorieĭ sufletești? și văzându cumŭ că între altele lipsește și acĭastă minunată floare ce ĭaste de suflete folositoare, adecă Cazaniile sau didahiile lui Ilie Miniĭatŭ, ce s-au făcutŭ acumŭ în zilele noastre în sfânta bisérica luĭ Hs. cé mare a Țarigraduluĭ, care sântŭ înpodobite de cuvinte Dumnezeești, și cu meșteșugŭ ritoricescŭ, și cu pilde filosofești, și cu bogoslovie adăpate, și cu mărturiĭ dinŭ sfânta scriptură, care vinŭ la adevărŭ. Cu multă dorire dinŭ căldurosŭ sufletŭ, amŭ pusŭ de s-au tâlmăcitŭ dupre limba grecĭască pre limba rumânéscă și cu cheltuĭala noastră s-au datŭ în typarĭu în typografiĭa cé noao a sfinteĭ Mitropoliĭ, pentru folosulŭ tuturor de obște, spre adăparé și lecuiré sufletelorŭ acelorŭ ce o vorŭ citì cu bună înțelégere, și ale celorŭ ce crescŭ întru buna credință a Pravoslavieĭ patrieĭ aceștiĭa, și alțiĭ dupre înprejurŭ pravoslavnici, cariĭ grăescŭ totŭ cu acĭastă limbă Rumânéscă. Că nici unŭ lucru nu ĭaste maĭ bunŭ și maĭ Dumnezeescŭ suptŭ soare de câtŭ binele și folosulŭ de obște alŭ tuturorŭ, și nici unŭ lucru nu ĭaste maĭ slăvitŭ și maĭ lăudatŭ în lume de câtŭ dinŭ neștiutŭ a face știutŭ, și a căștigà pre ceĭ ce n-au, cu céĭa ce le lipsésțe. Și nici ĭaste maĭ sfântŭ și maĭ plăcutŭ luĭ Dumnezeu de câtŭ a povățuì neștine la lumină pre ceĭ ce trăescŭ întru întunéreculŭ necunoștinții și alŭ neștiinții. Priiméște darŭ, ĭubite cititorĭu, acĭastă minunată și Dumnezeĭască floare, dintru care curgŭ picăturĭ Dumnezeești de vrăcĭuiri, însă cu fierbinte sufletŭ și cu curată inimă, mirosindŭ cu dulcĭață, adecă citindu-le, puneți minté ca să înțelegi cèle ce citești, că de veĭ citì cu înțelégere, și cu dreptŭ și fierbinte sufletŭ de veĭ priimì, créde cumŭ că nu numaĭ sufletésțe, ci și trupésțe veĭ pricépe cumŭ că multă cunoștință și mare folosŭ veĭ dobândì, și multă depărtare de cèle pământești și aproape de céle cerești, unde ĭaste dorită moșteniré noastră. Dreptŭ acéĭa rugămŭ și pre toți ceĭ ce să vorŭ întâmplà a citì acĭastă Dumnezeĭască carte, care dinŭ nevoința noastră s-au tâlmăcitŭ dupre limba grecĭască pre limba rumânéscă, să o citiți cu credință dréptă ca să dobândiți acé fericire vécĭnică a luĭ Dumnezeu, ca cu toțiĭ înpreună să ne învrednicimŭ înpărățieĭ luĭ, că a luĭ ĭaste slava și putéré în véciĭ vécilorŭ. Aminŭ.

Pe ultima foaie liminară se află o gravura mare reprezentând pe S-ții Constantin și Elena, și aceste versuri:

Semnŭ mare să arată, armă nebiruită,
Tuturorŭ credincĭoșilorŭ crucé cé prè cinstită,
De Constandinŭ cu maĭcă-sa, mariĭ între înpărați
Și întocma cu Apostoliĭ așa sântŭ lăudați.
Acestora dăruĭaște sfânta acĭasta carte,
Cazaniile Miniĭatuluĭ tălcuite bine foarte,
Spre a noastră înțelégere cu multă ostenélă
Cu nevoința inimiĭ și încă cu chieltuĭală,
Luĭ Neofitŭ Critènulŭ, smeritulŭ alŭ Ungrovlahicĭ
Mitropolitulŭ țăriĭ a toateĭ eparhieĭ.

La sfârșit, adica pe foaia 267 v°, se citesc urmatoarele:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Dumnévoastră, pravoslavnici cititori, vă rugămŭ, unde veţi aflà în cartè acĭasta niscare alunecături şi greşăli, au dinŭ cuvinte, au dinŭ slove, au dinŭ greşala typografuluĭ, au dinŭ tâlmăcitulŭ elinieĭ pre limbă rumânéscă, nu huliţi, nici nu ne puneţi în ponosŭ, nici nu blestemaţi, că unulŭ Dumnezeu ĭaste făr de greşală, căci acumŭ s-au tâlmăcitŭ acĭastă carte şi acumŭ întâĭu s-au datŭ în typarĭŭ. Şi ori ce lucru care să dă întâĭ în typarĭu totŭ va să fie câte o alunecare.

Ci ertaţi şi îndreptaţi, ca şi pe Dumnévoastră să vă ĭarte Dumnezeu şi să vă îndreptéze cătră cerésca înpărăţie, căriia părtaşi şi noĭ rugămŭ să fiţi. Aminŭ.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

224. Evanghelie, Bucureşti 1742.

СФѢТАЯ ШИ ДИѢЗЄИСКАЯ | Є V А Н Г Є Л І Є | Кáрѣ с-áѕ Тѵ̑пъ́рйтъ .ѧ̂ зйлєлє прѣ | .ѧ̂нъ̀кліáтѕáзй Дúнь, шй ѿблъ̀дзй | тóрю âтóатъ Цáра Рѕмжнъ̀скъ Їѡ | МИХѢЙЮ | Ръ̀ковйцъ Воєво́дь. | Кѕ Блг̀скéнїѧ шй кѕ тóатъ кєлтѕáла иѕр тъ̀тóрюзй прàкослáкїей прѣ Сфйцйтѕлъ Кур : И Є Ѳ Ф І Т Ь | Дєла Крйтъ, Мнтрополйтѕлъ â тóатъ Цáра Рѕмж | нѣскъ шй ѣ̂áрхѕ плáюрнлшръ. | Йкѕмь .ѧ̂тр-áчéсташь кúпь Тѵ̑пъ́рйтъ шй дїшр | досйтъ, .ѧ̂ скáзнѕлъ Домнiей .ѧ̂ Бѕкѕ | рєцн .ѧ̂ Тѵ̑пографѣѧ Мнтрополiей. | Ла ѣ̂нѕлъ дела сйсéнїѧ Лѣмїй, ѧѱáк. | Дє кѕчѣрнкѕлъ .ѧтрє Прéѿцн, | Пóпа Стѿ́нка, Йкѡвйчн.

In-folio de 4 foi nenumerotate şi 180 numerotate. Caietele de câte 4 foi. Cu negru şi roşu, pe două coloane incadrate, cu 31 rânduri în coloana. Titlul incadrat şi cu frontispiciu. Câteva ornamente şi gravuri reprezentând pe cei patru evangelişti.

Pe verso titlului se afla stemele ambelor ţari incadrate (facs. 288) şi urmatoarele:

Versuri politice 10 asupra Stemeĭ prè luminatuluĭ, slăvituluĭ, şi blagocestivuluĭ Io Mihaĭ Răcoviţă Voevodŭ.

Doao închipuirĭ ce-n pecéte s-au însemnatŭ
Domnuluĭ Mihaĭ dela Hs. i s-au datŭ.
Buurulŭ stăpânŭ Moldoveĭ îlŭ adeveréză,
Corbulŭ alŭ Vlahieĭ Domnŭ îl încredinţéză.
Amândoao Steme de Domnie încorunatŭ.
Până la adâncĭ bătrânéţe i le-au datu.
Pre Domnulŭ Mihailŭ ce-ĭ zicu Răcoviţă,
Păzéscă-lŭ Dumnezeu cu multă biruinţă,
Ce acumŭ domnéşte Ţara Rumânéscă,
Domnu-lŭ păzéscă ca s-o stăpânéscă.

In foile liminare se mai află doua vieţĭ ale s-tuluĭ Ioan, niste indicaţium pentru cetirea evangheliilor, şi gravura reprezentând pe St. Ioan.

Pe ultima pagina (f. 180 v.), dupa formula obişnuită pentru greşelile de tipar, se zice:

Typăritu-s-au în anulu dela spăseniĭa Lumiĭ 1742.
De cucérnicul între Preoţi Popa Stoica, Iacovicĭ,
cu celŭ dinu preună ostenitorĭu şi frate Radulŭ, Log. Iacovicĭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

A tratajilorŭ rânduită urmare:

Ѧ Б В Г Д Є Ж Ѕ З И І К Л М Н О П Р С Т Ѹ Ф Х Ѿ Ц Ч Ш Щ Ъ Ы Ь Ѣ Ю Ꙗ Ѫ Ѱ Ѳ Ѵ. Ѧ Б В Г Д Є Ж.

Acésté toate îndoite.

Pre cumŭ dorescŭ să soséscă la vadul cel cu adăpostire
Cariĭ să[ntŭ bă]tuți de valurile Mării cu ne-odihnire,
Intr-acesta[șŭ chipŭ și] Typografulŭ, de a cărțiĭ sfârșire,
Laudă ne-în[cetată] luĭ Dumnezeu dă, și mulțămire.

București: Biblioteca Academiei Române.—Galați: Biblioteca Urechiă.

225. Hrisovul lui Constantin Mavrocordat, ca Domn al Moldovei, pentru locuitorii de pe moșiile mănăstirești, 1742.

O coală (34×23) tipărita numai pe fața întâi.

București, Biblioteca Academiei Române.

N. Iorga, *Două hotărîri domnești din secolul al XVIII-lea*, în *Noua Revistă Română*, 1900, Nov. p. 352.

226. Liturghie, București 1742.

S. Liturghie supt Cost. Nicolae Vv. cu cheltuiala prés. Mitropolit al Chesarieĭ, Palestinei chyr Anania. S'au tip. în Mănăstirea s. Sava în București în Tipografia Școalei Văcărești lor, 1742.

Nu cunoaștem exemplar. — Popp, *Disertație*, 65.

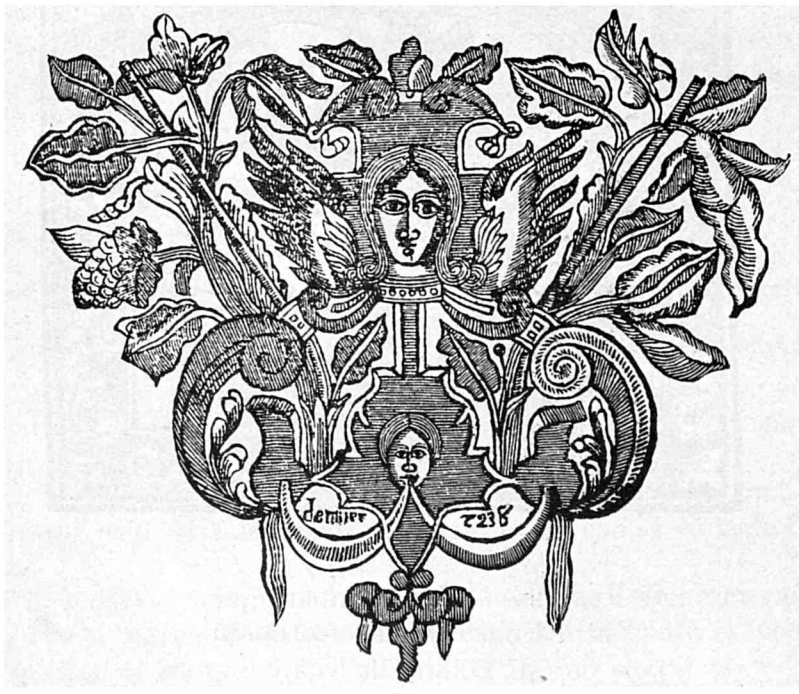

286.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

227. Octoih, Râmnic 1742.

Ѡ К Т Ѡ Й Х Ъ | Чѣ кѕпрѝнде .ѧ сѝне, слѫжба Ѣскрѣ҃нєлwрѣ | Я wпть Гла-сѕрй, шй чѣле, аї . Ёуг҃аїй, | шй Ѻбщѣ, кѕ Тропа́рєле, шй Конда- | чєле, шй Бг҃о-родѝчнеле, ла тоцй сфйцїи дє ёбцıє. Шй Сѵ̑наѯа́рюлѣ: Кѕ | Брѕцѣ Лѣто, пєсте то́ть Йнѕлѣ. | Йкѕма .ѧтр-ачѐста кнпѣ Тѵ̑пъритъ Рѕмжнѣцıє | Ѧтрѕ âдо́лw Дмйнıє, â Прѣ Лѕмина- | тѕлѕй, но́стрѕ Дѡ́мнѣ: | І ѡ МІХЙЙ РЯКѠВЙЦЪ ВОЁВѢОДѢ Кѕ Бл҃гослокéнїѧ Йпрѣ сфйцйтѕлѕй | Митрополи́тъ âлѣ Оу̑грокла́хїей, | К ѵ р НЄ Ѻ̑ФЙТЪ. | Шй кѕ то́атъ кїелтѕ́ѧла сфйцїй са́ле | дє Дмйнезѐѕ Юкито́рюлѕй К ѵ р. КЛЙМЄНТЪ, Ёпскѡ́пѕлѣ Рым: | Ѧ сфйта Ёпс̑кwпıє Ѧ Рымникѕлѕй. А҃: ѕзс̑на. 1742. | Дє кѕчѣрникѕлѣ .ѧтрє Прѣwицй Пѡ́па | Мїха́й Ѯданáсїєвйчь, Тѵ̑погра́фѕлѣ:

In-4º (22×16) de 4 foi fara număr şi 253 + 124 foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu cu 23 de rânduri pe pagina.

Pe verso titlului stema îndoită (fasc. 286) cu iniţialele domneşti ale lui Mihail Racoviţă şi urmatoarele:

Stihurĭ Politice asupra Luminatuluĭ Domn.

287. — Stemъ din *Octoih*, Ramnic 1742.

De Dumnezeu fiindŭ mànatu
Şi în Ungrovlahiïa încorunatŭ,
Cela ce eştĭ Domnu de viţă,
Mihaĭ Voevodŭ Racoviţă,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Dându-ţĭ elŭ putére cu armă pré tare,
Spata, buzduganulŭ, biruinţă mare.

Urmează apoi o predoslovie a lui «Lavrentie Iermonahŭ diorthositorĭulŭ» despre însemnătatea Octoihului, care se termină astfel:

Lăuda-voiŭ darŭ multa răbdare a sudalmelorŭ şi suferiré jafurilorŭ şi a primejdiilorŭ, şi răpiré oştenilorŭ Agarénĭ şi Tranzilvănénĭ ce au pătimitŭ în vrémė răzmiriţiĭ în 3 anĭ pré cinstitul Părinte şi ĭubitorĭulŭ de Dumnezeu Episcopŭ alŭ Râmniculuĭ Kyr Climentŭ. Aşijderé şi multa răvnă şi purtare de grijă ce are şi până acuma, pentru toată eparhiĭa sfinţieĭ sale, şi maĭ multŭ şi maĭ alesŭ pentru cinstita cĭată a cucernicieĭ voastre Preoţilorŭ. Că văzândŭ multă lipsă de cărţĭ prinŭ toată eparhiĭa sfinţieĭ sale, au datŭ în typarĭ cu a sa chieltuĭală acĭastă carte a Octoihuluĭ, întru caré să află taĭnele céle maĭ înnalte a legiĭ noastre, pentru ca să poată şi cĭata Preoţilorŭ şi copiiĭ creştinilorŭ cariĭ să nevoescŭ la învăţătura cărţiĭ, să o căştige pre lesne şi să o cetéscă, nu numaĭ în şcoale, ci maĭ alesŭ în sfintele besericĭ, spre lauda luĭ Dumnezeu. Priĭmiţi-o darŭ cu dragoste şi o cetiţĭ cu mulţămită, rugândŭ neîncetatŭ pre Dumnezeu, atăta pentru buna norocire şi pacĭnica stare şi îndelungata viĭaţă a pré luminatuluĭ nostru Domnŭ Io Mihaĭ Racoviţă Voevodŭ, întru ale căruĭa norocite zile sânteţĭ în pace toţĭ creştiniĭ, câtŭ şi pentru sănătaté şi sporiré turmeĭ ceĭ cuvântătoare şi bună chivernisiré a pré sfinţituluĭ Mitropolitŭ Kyr Neofitŭ, carele cu pravoslavie ocărmuĭaşte toată Ugrovlahiĭa. Aşijderé şi pentru cinsté şi întrėga sănătate şi spăseniĭa sufletéscă a celuĭ maĭ susŭ numitŭ părinte Episcopŭ, carele cu mângăioaselc luĭ vorbe şi înbunătăţitelc ostenéle şi cu a sa vrednică de laudă viĭaţă, vă îndémnă totŭ-déuna să fiţĭ iscusiţĭ la toată grija şi paza sfinteĭ besericĭ. Şi vă bucuraţĭ în Domnulŭ, căruĭa îĭ ĭaste slava în véci. Aminŭ.

Pe ultima faţa a foilor liminare se află reprezentat Sf. Ioan Damaschin, cu următorul distih drept legendă:

Ioannŭ Damaschinŭ, tocmindŭ canoane şi tropare,
Bine mărturisindŭ naşteré prė sfinteĭ Fecĭoare.

Chipul acesta, precum şi versurile, se maĭ află reproduse la f. 19 v. a parţii a doua a cărţii.

Pe primele 253 de foi se află Octoihul propriu zis, iar pe cele următoare: Sinaxarul lunilor, slujbele de obşte şi Bogorodicĭnele troparelor sfinţilor.

La sfârşit, adică la f. 124 v. a parţii a doua, se află următoarea notiţă:

Typăritu-s-aŭ acestŭ Octoihŭ şi cu céle ce să maĭ cuprindŭ într-ânsulŭ prinŭ ostenéla diorthosiriĭ luĭ Lavrentie Iermonahulŭ dela sfânta Mânăstire Hureziĭ.

Iară celorŭ ce vă veţĭ întâmplà a cetì, cu plecăcĭune mă rogŭ, ca orĭ-ce greşală veţĭ găsì, îndreptaţĭ şi ertaţĭ, ca şi voao să vă ĭarte Dumnezeu greşalele.

Slavă, cinste şi închinăcĭune şi mulţămită luĭ Dumnezeu celuĭ slăvitŭ în sfânta Troiţă, carele ne-au îndemnatŭ de amŭ începutŭ şi ne-au ajutatŭ de amŭ ajunsŭ şi sfârşitulŭ.

Şi s-au începutŭ acestŭ sfântŭ şi Dumnezeescŭ lucru la luna luĭ Maĭ,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

25 de zile, şi au luatŭ sfârşitŭ la luna luĭ Septemvrie 11 zile. La anulŭ dela Hs. 1742.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.—Galaţi: Biblioteca Urechia.

1743.

228. Acatistul Născătoarei de Dumnezeu, (Bucureşti) 1743.

In-8° mic (16×10) de ? + 153 foi nenumerotate. Tiparit cu negru şi roşu, cu 17 rânduri în pagina incadrată cu flori de compoziţie tipografică. O gravura reprezentând Buna vestire, se afla la f. 4 v. şi repetata la f. 21 v.

In exemplarul nostru lipsesc primele foi, cu titlu şi cele ce vor mai fi fost.

La sfârşit, dupa obişnuitele scuze pentru greşelile de tipar, se spune:

Typăritu-s'au în anulŭ de la spăseniĭa lumiĭ 1743.
De Ioanŭ Stoĭcovicĭ, Typografulŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

229. Apostol, Bucureşti 1743.

Й П҃Т О Л Ъ | КѪ МИЛЯ ЛѢЙ ДМНЄЗЄѪ | Сфїитѣлъ | Кáрєле âкѣмъ â трєѫ ѽáрѣ прєкѣмъ май напите âѕ | фостъ âпѣкзатъ дѣпре чéлъ Гречéскъ, сáѕ Тѵ̀лкрнитъ. ⁘Л зйлєле прѣ̀ лѣмнáтѣлѣй шй прѣ̀ ⁘нѣлъ- | цáтѣлѣй Дмнѣлѣй нѣстрѣ | І ҆Ѡ҃ МИХÂЮ РѢКОВИЦЪ ВОЄВОДЪ: | ⁘Лтрѣ âдѣáѫ домніє â мъкрій сáле âнчй ⁘ цáра Рѣм: | Кѣ вгоскéнїѫ шй кѣ тѣáтъ келтѣáла прѣ̀ сфй- | цйтѣлѣй Мнтрополйтъ Кѵр НЄѠФЙТЪ | дела Крйтъ. â тѣáтъ цáра Рѣм. шй є҆ѯархъ | плáкр: Шй сáѕ датъ ⁘ Тѵп: чѣ нѣáѫ | â сфйтей Мнтрополій Ла ⁘нѣлъ дела зид. Лѣм: зёла. | Дє Дмнй-трїє ПандѪичъ Тѵпографѣлъ.

In-folio (28×19), de 2 foi, fara numar, şi 178 numerotate. Tipar negru şi roşu, cu 34 de rânduri pe pagina.

Pe verso titlului se afla stema şi stihurile din Cazania de la Bucureşti din 1742.

La f. 26 mai multe gravuri şi ornamente, iar la f. 130, «Duminica tuturor Sfinţilor» cu inscripţiune slavonă.

Prefaţa:

Neofitŭ, cu mila luĭ Dumnezeu Archiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toata Ungrovlah. prè cinstitu, şi exarhŭ plaĭurilorŭ.

Predoslovie cătră pravoslavniculu norodu.

Toată lucrarè bună şi de folosu ce să face de oamenĭ ĭaste bine placută luĭ Dumnezeu, ĭară maĭ vârtos ĭaste céĭa ce sa face spre cinstè şi lauda şi spre adaogeré propoveduirĭ cuvântuluĭ celuĭ adevaratu şi spre lauda sfinteĭ besérecĭ (precumŭ dumnezeeştiĭ şi sfinţiĭ Apostolĭ prin propoveduirè loru au înmulţitu şi au semănatu în toată lumè sămânţa buneĭ propoveduiri a cuvântuluĭ celuĭ adevăratu). Dreptu acéĭa şi smereniĭa noastră, de vréme ce din proniĭa cè Dumnezeĭască am priimitu arhiepăstorésca turma a aceştiĭ de Dumnezeu pazite ţări a Ungrovlahieĭ a-ĭ purtà grija şi a ocărmuì şi a o aduce către păşĭune şi hrană vie, văzându cumu că sfintele besérecĭ sântu lipsite de sfintele cărţi, între care cărţi unele dintr-ânsele s-au şi maĭ typaritŭ de s-au maĭ adaosŭ pre la sfintele Besérecĭ pre unde erà lipsă, iarŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

acĭastă dumnezeĭască propoveduire, ce să numéşte Apostolŭ, fiindŭ că dinŭ zilele răposatuluĭ Consta[n]tinŭ Vodă Basarabŭ nu s-au maĭ datŭ în typarĭu, şi lipsindŭ maĭ pre la toate sfintele beséreci acĭastă trebuincĭoasă carte, dinŭ râvnă Dumnezeĭască ne-amŭ îndemnatŭ smereniĭa noastră, şi cu toată cheltuĭala noastră amŭ pusŭ de s-au datŭ în typarĭu a treĭa oară, în typografiĭa cé noao a sfinteĭ Mitropoliĭ. Deci vă pohtimŭ ca să o priimiţi cu mare bucurie ca pre unŭ odorŭ Dumnezeescŭ, dândŭ slavă şi mulţămită luĭ Dumnezeu celuĭ în Troiţă proslăvitŭ. Căruĭa să cuvine cinsté şi închinăcĭuné în véci. Aminŭ.

La sfârşit, adică pe f. 178 v. se află scuzele tipografului pentru greşelile de tipar.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

230. Apostol, Buzău 1743.

А҆ П Е҃ Т О҃ Л Ь | КꙊ МИ҆ЛА҆ ЛꙊЙ Д МНЕ҃ЗЕ҃Ꙋ | Сфн҃тꙋль. | Ка́реле а̂кꙋ́мь а̂трѐѧѡаръ, прекꙋ́мь май найнте | а̂ꙋ фо́сть а̂шъза́ть дꙋпъ че́ль Грече́скь, | саꙋ Тѵ̀пъри́ть. | Ѧ҆ ѕи́леле прѣ Ѧ҆нълца́тꙋлꙋй До́мнь, ши̇ ѡ҆блъ- | дꙋито́рю а̂то́атъ Ца́ра Рꙋмѫнѣ́скъ, | І҆ѡ́ Миха́й Ръкови́цъ Воевѡ́дь. | Митрополи́ть фїи́ндь а̂то́атъ Ца́ра, | Кѵ́рь Неѡ́фить | Кꙋ келтꙋѩ́ла Ю҆бито́рюлꙋй де Дм҃незе́ꙋ, | Е҃пс҃копꙋль Бꙋзѫ́ꙋлꙋй, | Кѵ́рь Меѳѡ́дїе | Ши̇ саꙋ Тѵ̀пъри́ть ѧ҆ сфн҃та е҆пс҃копі́е дин Бꙋзѫ́ꙋ | Ѧ҆ а҃нꙋль дела ѕиди́рѣ Лꙋмїй. ҂зсн҃а. | Ꙗ҆́ръ дела На́щерѣ лꙋй Хс҃, ҂аѱмг. | Де І҆ѡаннь Стѡ̀ко́вичй Тѵ̀погра́фꙋль.

In-folio (26×18) de 2 foi, fără număr, şi peste 176 numerotate. Tipar negru şi roşu, cu 34 de rânduri pe pagină.

In fruntea textului se află o gravură reprezentând Inălţarea, tipărită cu clişeul din Apostolul, tot dela Buzău, din 1704, din care s'a şters numele gravorului şi data. In faţă, se află o altă gravură de o pagină întreagă reprezentând pe sf. Luca; la f. 26: Soborul Maicii Domnului; la f. 122, frontispiciul din Evanghelia dela Snagov din 1697 (v. vol. I, p. 355); la f. 130, o gravură, «Duminica tuturor Sfinţilor», tipărită cu clişeul din Cheia Inţelesului (Bucureşti 1678), fără inscripţia slavonească, dar cu numele gravorului şi cu data: Іван Баков — 1678.

Pe verso titlului se află stema dublă din Istoria Sfântă a lui Alex. Mavrocordat (facs. nº 270), cu iniţialele domneşti ale lui Mihail Racoviţă şi cu versurile urmatoare:

Stihurĭ politice 10 asupra pré înnălţatuluĭ, slăvituluĭ şi blagocestivuluĭ Domnŭ Io Mihaĭ Răcoviţă Voevoda.

Acéste doao peceţĭ Hs. le gătéşte
Şi Domnuluĭ Mihailŭ i-le dăruĭaşte,
Ca să poată stăpănì cu bună voire,
Indelungându-lŭ pre elŭ întru norocire.
Buurulŭ, stăpânŭ Moldoveĭ că aĭ fostŭ te însemnéză,
Corbulŭ alŭ ţăriĭ Rumăneştĭ Domnŭ te adeveréză.
Iar crucé pravoslavieĭ bunŭ paznicŭ te arată,
Mihaile, cu blândéţe, cu inimă curată,
Acĭasta în vécĭ te va păzì cu cinste şi cu pace
Şi pre vrăjmaşĭ îĭ va surpà, ca prafulŭ îĭ va face.

N'am avut la îndemână exemplare complete.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

231. Cantemir, *Istoria Imperiului otoman,* traducere franceză de Joncquières, Paris 1743.

H I S T O I R E
D E
L ' E M P I R E O T H O M A N,
OÙ SE VOYENT LES CAUSES
D E S O N A G G R A N D I S S E M E N T
E T
DE SA DECADENCE
Avec des Notes très-instructives
Par. S. A. S. Demetrius Cantimir, *Prince de Moldavie.*
Traduite en François par M. de Joncquieres, Commandeur, Chanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier.
T O M E I.

*

A P A R I S,
Chez Louis-Etienne Ganeau, ruë Saint Jacques, vis-à-vis Saint Yves, à Saint Louis.
M. DCC. XLIII.
Avec Approbation & Privilege du Roy

2 vol. în-4°. Volumul al doilea are acelaş titlu, afară de numarul de ordine. Volumul I cuprinde: Titlul fals. — Titlul. — Pag. I—IX: Prefaţa traducătorului. X—XXXI: Prefaţa autorului. XXXII — XXXIII: Adaos la prefaţă, cuprinzând o metoda pentru transformarea anilor Egirei în ani dela naşterea lui Hristos. XXXIV—XXXV: Inştiinţare către cititor, pentru transcierea numelor proprii turceşti. XXXVI—XLVII: Explicarea cuvintelor turceşti. XLVIII: Impăraţii turci.

Pag. 1—240: Textul împărţit în capitole, după Sultanii cari au domnit. Fiecare capitol este urmat de note, între cari s'au intercalat şi unele de ale traducătorului. 241 — 300: Tabla de materii, sau, mai exact, indicele alfabetic al materiilor coprinse în vol. I.

Vol. II: Titlu pentru vol. II. Titlul fals. F. 3 şi 4 liminare: Scrisoarea de dedicaţie a lui Desmoletz către Comitele de Noailles. Alt titlu. Pag. 3—317: Text, urmat de note, ca în vol. I. 318—324: Viaţa lui Dim. Cantemir. 325—389: Tabla de materii.

Din dedicaţia lui Desmoletz estragem următoarele:

A Son Excellence Monseigneur le Comte de Noailles, etc.

Monseigneur,

L'histoire du progrès et de la décadence de l'Empire Othoman, que j'ai l'honneur de présenter à Votre Excellence, est l'ouvrage d'un Prince plus illustre par ses vertus et par l'étendue de ses connaissances, que par la noblesse de son Sang et l'ancienneté de son Origine.

Issu du grand Tamerlan, ce conquérant fameux de la plus belle partie de l'Asie, il sçut se vanger des caprices de la fortune par l'élévation de son génie supérieur aux Thrônes et aux Couronnes. Le Prince, son fils,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

héritier de ses excellentes qualités, aprés avoir mérité la considération de la Cour d'Angleterre dans son Ambassade, reçoit aujourd'hui dans celle de France nos tributs légitimes d'amour et de vénération.

C'est à la haute estime que ce Prince a pour vous, Monseigneur, que e Public est redevable de voir Votre Nom à la tête de cette Histoire, après celui du Prince de Moldavie, son illustre Auteur. L'amour exact de la vérité qui faisoit son caractère, semble en assurer le succès à la postérité. La vérité est l'ame de l'Histoire, si le faits en sont le corps: sans elle l'Historien le plus ingénieux devient le méprisable auteur d'un Roman. C'est par ce grand principe que le Prince Cantimir a sacrifié tous les faits singuliers et intéressants, qui auroient jetté beaucoup d'agrément et de variété dans son Ouvrage, dès qu'ils lui ont paru suspects.

Mais ce n'est point assez pour un Historien d'être vrai, il doit encore être utile. Dans cette vûë l'Auteur a tâché de rendre aimable et de faire remarquer les faits dignes d'être imités et capables d'encourager à la vertu par la force de l'exemple; dans le même tems qu'il a fletri d'opprobre et d'ignominie les vices, dont le spectacle seul est si contagieux.

. . . . . .

Je suis avec un très profond respect, Monseigneur, de votre Excellence, le très-humble, très-obéissant, et très devoué serviteur, DESMOLETZ Prêtre de l'Oratoire.

A Paris le 22 Decembre 1742.

Din prefaţa traducătorului:

Disons un mot de l'Histoire dont on donne ici la traduction. Le Prince Cantemir qui en est l'auteur, et l'a écrite en latin, a été longtems attaché aux intérêts de la Porte Othomane en qualité de Prince de Moldavie, dignité qui lui avoit été conférée par les Turcs aussi-bien qu'à son père. Il a dû connoître le fort et le foible d'une nation, parmi laquelle il a été élevé; et il a eu tous les moyens possibles de s'instruire à fond de tout ce qui la concerne. Il nous représente les Turcs marchant pas à pas vers la plus haute fortune, sans se démentir en rien: toujours même esprit, système suivi et soutenu; conduite et courage invariable, jusqu'à ce qu'aveuglés par leur propre bonheur, ils viennent à déchoir, et se montrent entièrement contraires à eux-mêmes.

Les sources où l'Auteur puise, sont domestiques, c'est-à-dire, qu'il parle d'après les écrivains mahométans, et souvent il employe leurs expressions. On aurait tort de le blâmer de la préférence qu'il leur donne, puisqu'en censurant comme il fait la plûpart des auteurs étrangers, et sur tout les chrétiens, il fait remarquer fort judicieusement, que l'ignorance ou les préjugés dans ceux-ci ont été les causes de leurs méprises; et ont plutôt servi a jetter de l'obscurité sur leur sujet, qu'à l'éclaircir.

L'objection qui vient naturellement à l'esprit, est de sçavoir si les historiens turcs méritent d'être crus sur leur parole, préférablement aux chrétiens. Ceux-ci peuvent manquer de lumières; ceux-là ne sont pas à couvert du soupçon de partialité: cependant on ne sçauroit se refuser à

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ceux qui écrivent leurs propres affaires. Nous ne pourrons nous flatter d'avoir acune connoissance de ce qui s'est passé dans les siècles les plus reculés, si nous donnons carriere au pirrhonisme. La justesse d'esprit ne consiste pas à rejetter les écrits dont on doute, mais à voir s'ils ne choquent pas le bon sens. Au reste, si un auteur, tel que le Prince Cantemir, fait gloire de souscrire au témoignage des Turcs; le lecteur ne risque rien, et ne peut que se méprendre avec un guide, sous les yeux duquel il seroit quasi pardonnable de tomber dans l'erreur. Après tout, ce ne sont que des faits simples qu'on présente: il y auroit une fausse gloire à en imposer au monde, et tirer vanité de dire des choses nouvelles. Du moins le lecteur goûtera cette Histoire par un endroit particulier; c'est qu'elle le mettra en état de faire usage de son jugement à l'avantage de la vérité; en faisant le paralléle des auteurs qui ont écrit sur le même sujet, et qu'il verra démentis en plusieurs endroits.

Pour ce qui est du stile, j'avouë que les descriptions y sont succintes, souvent même elles ont l'air d'un Journal: mais cependant on voit par tout un Prince qui parle avec dignité, et se soutient dans un juste milieu; loüant ou blâmant sans affectation ce qui paroît digne de remarque. Il se contente de nommer une fois les principaux auteurs qu'il a pris pour ses garands; après quoi il ne cite plus. C'est une gêne à laquelle il est rare qu'un génie supérieur s'assujettisse. Enfin, lorsque le Prince Cantemir raconte comment il quitta le service des Turcs; il ne se répand point contr'eux en paroles outrageantes; il prend le parti qui lui plaît: c'est le propre d'un Prince de placer librement ses affections.

Pe ultima pagină se citesc următoarele:

Approbation.

J'ai lû par l'ordre de Monseigneur le Chancelier le Manuscrit qui a pour titre, *Histoire de l'Aggrandissement et de la Décadence de l'Empire Othoman,* écrite en Latin par Demetrius Cantimir, dernier Prince de *Moldavie*, et nouvellement traduite en François. Cette Histoire m'a paru très digne de l'Auteur, et j'ai trouvé fort curieuses et fort instructives les Notes dont il a crû devoir l'enrichir. A Paris ce 1 Mai, 1742.

Souchay.

Urmează apoi privilegiul regelui Ludovic, contrasemnat de Sainson:

Privilége du Roy.

Louis par la grace de Dieu, Roi de France et de Navarre: A nos amez et féaux Conseillers, les Gens tenans nos Cours de Parlement, Maîtres des Requêtes ordinaires de notre Hôtel, Grand Conseil, Prevôt de Paris, Baillifs, Sénéchaux, leur Lieutenans Civils, et autres nos Justiciers qu'il appartiendra, *Salut.* Notre bien amé Louis-Etienne Ganeau Libraire à Paris, Nous a fait exposer qu'il désireroit faire imprimer et donner au Public un Ouvrage intitulé, *Histoire de l'Aggrandissement et de la Décadence de l'Empire Othoman,* s'il Nous plaisoit lui accorder nos Lettres de Privilege pour ce nécessaires. *A ces causes,* voulant favorablement traiter l'Exposant, Nous

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

lui avons permis et permettons par ces Présentes de faire imprimer ledit Ouvrage, en un ou plusieurs volumes, et autant de fois que bon lui semblera; et de le vendre, faire vendre et débiter par tout notre Royaume, pendant le tems de douze années consécutives, à compter du jour de la datte desdites Présentes. Faisons défenses à toutes sortes de personnes de quelque qualité et condition qu'elles soient, d'en introduire d'impression étrangere dans aucun lieu de notre obéissance, comme aussi à tous Libraires, Imprimeurs et autres d'imprimer, faire imprimer, vendre ni contrefaire ledit Ouvrage, ni d'en faire aucun extrait sous quelque prétexte que ce soit d'augmentation, corrections, changemens, ou autres sans la permission expresse et par écrit dudit Exposant ou de ceux qui auront droit de lui, à peine de confiscation des Exemplaires contrefaits et de trois mille livres d'amende contre chacun des Contrevenens, dont un tiers à Nous, un tiers à l'Hôtel Dieu de Paris, et l'autre tiers audit Exposant, et de tous dépens dommages et interêts: A la charge que ces Présentes seront enregistrées tout au long sur le Registre de la Communauté des Libraires et Imprimeurs de Paris, dans trois mois de la datte d'icelles; que l'impression dudit Ouvrage sera faite dans notre Royaume et non ailleurs, en bon papier et beaux caractéres, conformément à la feüille imprimée, attachée pour modéle sous le contrescel desdites Présentes: Que l'Impétrant se conformera en tout aux Reglemens de la Librairie, et notamment à celui du dix Avril mil sept cent vingt-cinq; qu'avant que de les exposer en vente, le Manuscrit ou Imprimé qui aura servi de copie à l'impression dudit Ouvrage, sera remis dans le même état où l'Approbation y aura été donnée, ès mains de notre très-cher et féal Chevalier le Sieur Daguesseau, Chancelier de France, Commandeur de nos Ordres; et qu'il en sera ensuite remis deux Exemplaires dans notre Bibliothéque publique, un dans celle de nôtre Château du Louvre, et un dans celle de notredit très-cher et féal Chevalier le Sieur Daguesseau, Chancelier de France; le tout à peine de nullité des Présentes: du contenu desquelles nous mandons et enjoignons de faire joüir ledit Exposant ou ses ayans cause, pleinement et paisiblement, sans souffrir qu'il leur soit fait aucun trouble ou empêchement. Voulons que la copie desdites Présentes qui sera imprimée tout au long au commencement ou à la fin dudit Ouvrage, soit tenuë pour dûement signifiée, et qu'aux copies collationnées par l'un de nos amez et feaux Conseillers-Sécrétaires, foi soit ajoutée comme à l'original; commandons au premier notre Huissier ou Sergent de faire pour l'exécution d'icelles tous actes requis et nécessaires, sans demander autre permission, et nonobstant clameur de Haro, Charte Normande et Lettres à ce contraires: Car tel est notre plaisir. Donné à Paris le huitiéme jour du mois de Juin, l'an de grace mil sept cens quarante-deux, et de notre Regne le vingt-septiéme.

Par le Roi en son Conseil.

Sainson.

Urmează apoi înregistrarea Camerei regale a librarilor şi tipografilor din Paris, din 11 Iunie 1742, semnată de sindicul Saugrain, şi urmatoarea declaraţie a librarului Ganeau:

«J'ai cedé à Messieurs Nyon pere, Huart, le Clerc aîné, Barois fils, Nyon fils, Des-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

pilly, le Clerc jeune. et Savoye, le présent Privilege, pour en jouir conjointement avec moi, chacun par part égale, suivant nos conventions. A Paris ce 2 Juillet 1742.»

Librarii cari s'au folosit de privilegiul de a edità opera lui Cantemir, în urma cesiuniei lui Ganeau, sunt, dupa câte ştim până astăzi, următorii: «Huart, Libraire et Imprimeur de Monseigneur le Dauphin, proche la Fontaine S. Severin, à la Justice»; «Le Clerc, pere et fils, Quay des Augustins, à la Toison d'or»; Jacques-Nicolas le Clerc, au deuxième Pilier de la Grand' Salle du Palais, du côté de la Chapelle, à la Prudence» şi «Savoye, Libraire, rue S. Jacques, proche la Fontaine S. Severin, à l'Esperance».

Textul a fost compus o singura dată, afară de titluri, câteva pagine şi poate indicele alfabetic, şi s'a tipărit în două feluri: într'o ediţie în două volume in-4⁰ pe două coloane pentru Ganeau, Le Clerc père et fils şi Savoye; iar pentru Huart şi J.-N. le Clerc s'a tras o ediţie mică în 4 volume in-12.

Numele tipografului se gaseşte numai în ediţia cea mică:

«De l'Imprimerie de Ballard, fils, au bas de la ruë S. Jean de Beauvais, à sainte Cécile, 1743».

Ediţiunea in-12 se compune din 4 volume cu acelaş titlu ca şi cea mare, afară de numerile de ordine ale volumelor; iar tabla de materii este împărţita pe volume.

Colaţionarea vol. I:

F. 1: Titlu.

2—5 (fără numár): Dedicaţia lui Desmoletz catre Comitele de Noailles, din care s'a dat mai sus un extras.

Pag. I—XXVIII: Prefaţa traducătorului.
» XXIX—XCVI: Prefaţa autorului.
» XCVII—C: Adaos la prefaţă.
» CI—CIV: Inştiinţare catre cititor.
» CV—CXLII: Explicarea numirilor turceşti.
» CXLIII—CXLIV: Lista împăraţilor turci.

P. 1—297: Text.

P. 298—366: Tabla de materii, — adică, indicele alfabetic.

Vol. II e de 502 p., dintre cari 430 pentru text şi celelalte pentru indice.

Vol. III, de 576, dintre cari 503 pentru text.

Vol. IV: P. 1—466, textul. P. 467—488: Viaţa lui Dim. Cantemir. P. 489—568: Indicele.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

232. **Penticostar**, Bucureşti 1743.

ПЄНТІКОСТАРЇОН | Чѐ а҆́ре ѧ҆́трꙋ си́не Слꙋжба чѐ и҆́съ кꙋви́не. | Ка́ре а҆кꙋмь ѧ҆тѫ́й са́ꙋ тѫлмъчить пе Ли́мба Рꙋ- | мънѣ́скъ, Шѝ саꙋ Тꙋ́пъри́ть. | Ѧ҆ зи́леле прѣ̀ Ѧ҆нълца́тꙋлꙋй Дм҃нь І҆ѡ̀ | МИХА́Й РЪКОВИ́ЦЪ БОЄВОДЬ | Кꙋ Бл҃гослове́нїѧ, шѝ кꙋ келтꙋѧ́ла прѣ̀ | сфн҃ци́тꙋлꙋй Митрополи́ть а҆ то́атъ | Оу҆ггровла́хїѧ, Кѵр: | НЕ҃ѠФИ́ТЬ ДЕ҃ЛА КРИ́ТЬ | Ѧ҆ Ѡ҆́рашь ѧ҆ Бꙋкꙋре́щй, Ла Лѣть ҂зс҃на. | Де кꙋчѣ́рникꙋль ѧ҆тре Пре́ѡци, Пѡ́па | Стѡ́йка, Ꙗ҆́кѡви́чь Тѵп:

In-folio (30×21) de 2 foi, fără numar, şi 224 numerotate. Tipar negru şi roşu, pe doua coloane, cu 40 de rânduri în coloană. Titlul incadrat într'un cadru cu compartimente, în cari se află reprezentaţi diferiţi sfinţi. Gravuri şi ornamente: La f. 1: Invierea, imitată după Apostolul din Buzău de la 1704, (v. vol. I, p. 455); f. 28 şi 118 v.: frontispiciu (clişeul din Evanghelia de la Snagov 1697, v. vol. I, p. 328); f. 46 şi 143: frontispiciu din aceeaş Evanghelie (vol. I, p. 355); f. 47 v.: Mironosiţele; f. 70, 156, 181 v.: Frontispiciu nou; f. 71: Vindecarea bolnavilor; f. 95 v.: Frontispiciu nou; f. 97: Isus cu Samarineana la puţ; f. 120: Vindecarea orbului; f. 144 v.: Inalţarea; f. 185 v.: Soborul Maicii Domnului, a doua oara; f. 183 v. (eroare de paginaţie): Duminica tuturor sfinţilor (comp. vol. I, p. 221).

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pe verso titlului se află stema dublă (facs. 289) cu inițialele domnești ale lui Mihail Racoviță și următoarele stihuri:

Stihuri politice 12 asupra peceții pré înnălțatuluĭ, slăvituluĭ și blagocestivuluĭ Domnŭ Io Mihaĭ Răcoviță Voevoda.

Buurulŭ, corbulŭ, doao sémne minunate,
Darurile-ți arată, Doamne prénălțate.
Acéste închipuire arată înnălțări
Ale acestorŭ doao maĭ josŭ numite Țărĭ:
Buurulŭ a Moldoveĭ stemă de Domnie,
Corbulŭ a Ungrovlahieĭ de stăpânie
A Domnuluĭ Mihaĭ Voevodŭ ce-ĭ zicŭ Răcoviță,
Carele le-au stăpânitŭ cu multă credință,
Pre care acumŭ Dumnezeu îlŭ păzéscă,
Țara Rumânéscă să-o stăpânéscă,
Pre toți vrăjmașiĭ săĭ supuindu-ĭ suptŭ sine,
Ocărmuindŭ țara cumŭ ĭaste maĭ bine.

Pe a doua foaie liminară se citește următoarea prefață:

Neofitŭ, dinŭ mila luĭ Dumnezeu Arhiepiscopŭ și Mitropolitŭ alŭ Ungrovlahieĭ, tuturorŭ cititorilorŭ harŭ, milă și pace de la Dumnezeu a-totŭ-țiitorĭulŭ.

Nu numaĭ Dumnezeĭasca Bogoslovie, ce și filosofiĭa cé iscoditoare celorŭ firești, socotéște și adeveréză pre Dumnezeu celŭ de săvârșitŭ, a fi cumpănă adevărată și îndreptare săvârșiriĭ tuturorŭ lucrurilorŭ, ĭubițilorŭ Dumnévostră cititori. Pentru că nu ĭaste nici o săvârșire a zidirilorŭ celorŭ ce sântŭ de față și celorŭ ce vorŭ să fie, și celorŭ ce ĭaste prinŭ putință a fi, care să nu să afle la acelŭ necuprinsŭ crugŭ alŭ săvârșiriĭ. Cumpănă cu adevăratŭ și îndreptare au pusŭ Dumnezeĭasca pronie la pravoslavnica Bisérică trépta cé maĭ de vârfŭ a Preoțieĭ. De care tréptă toate câte sântŭ ale pravoslavieĭ să poartă și să cârmuescŭ, cercându-să și lămurindu-să ca aurulŭ celŭ lămuritŭ în foculŭ socotințiĭ și alŭ îndreptăriĭ. Și de ĭaste fânŭ, sau lémne, sau trestie, le arde și le topéște cu lucraré cé arzătoare a izgoniriĭ, ĭară de ĭaste aurŭ saŭ argintŭ sau altŭ cevașŭ dinŭ făuriĭle céle de mare prețŭ, le arată maĭ luminoase și maĭ curate cu lucraré daruluĭ cé strălucitoare. La acé tréptă de vârfŭ a Arhieriеĭ învrednicindŭ pronia cé Dumnezeĭască pre smereniĭa noastră, și încredințându-ni-să cârmele pravoslavniculuĭ scaunŭ alŭ Mitropolieĭ Ungrovlahieĭ, nu puțină grijă avemŭ (de pre datoriĭa cé ne-tăgăduită) a lămurì și a îndreptà câtŭ arŭ fì prinŭ putință céle ce să cuvine Bisériciĭ, cu pravoslavie lepădându și izgonindŭ céle netrébnice, și alegându cu priință bună céle folositoare și trebuincĭoase de pre darulŭ Duhuluĭ sfântŭ care ni s-au datŭ de la Tatălŭ luminilorŭ. Și maĭ alesŭ cugetându totŭ-dé-una a luminà și a înpodobì turma cé cuvântătoare, care ni s-au încredințatŭ, cu cărțile céle trebuincĭoase sfintelorŭ și Dumnezeeștilorŭ Bisérici spre înțelégeré tuturorŭ de obște, urmându Apostoleștilorŭ cuvinte, ca să ĭà Bisérica întărire. Ci darŭ, de vréme ce între alte cărți cu care să slujaște pré sfânta Bisérica răsărituluĭ ĭaste și Penticostarĭulŭ, care cuprinde slujbele bisericești dinŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

luminată zioa Învieriĭ Domnuluĭ şi a izbăvitorĭuluĭ nostru Hs., pănă la sfânta Dumineca a tuturorŭ sfinţilorŭ, fiindŭ pre limba slovenéscă, pré puţinteĭ atăta dinŭ Preoţi, câtŭ şi din miréni să aflà înţelegându-lŭ, ĭarŭ la céĭa-laltă obştime să vedé ca o grădină închisă, şi ca o fàntână pecetluită, — care ĭubitorĭulŭ de Dumnezeu şi întocma fratele nostru răposatulŭ Damaschinŭ Episcopulŭ Râmniculuĭ, socotindŭ a-lŭ aduce la lumină ca să înţelégă toţi şi să să foloséscă sufletéşte, l-au tâlcuitŭ de pre slovenie pre limba rumânéscă. Deci smereniĭa noastră dinŭ râvnă Dumnezeĭască îndemnându-ne a-lŭ scoate la ivélă prinŭ typare pentru folosulŭ tuturorŭ de obşte, şi socotindŭ că dinŭ limba elinéscă a să tâlcuì rumânéşte prinŭ limba slovenéscă s-ar fi pututŭ întâmplà a să pricinuì multe greşăli, amŭ pohtitŭ pre duhovnicesculŭ nostru fiĭu Dumnéluĭ Ianachie Vtori Post. ca să-lŭ îndreptéze maĭ cu dédinsulŭ de pre limba cé elinéscă. Carele ca unŭ fiĭu alŭ Bisérecii, plecându-se pohtiriĭ noastre, au luatŭ ostenélă de l-au îndreptatŭ, urmândŭ limbiĭ ellinéşti pre câtŭ s-au pututŭ a să apropiĭa şi a să atinge limba cé rumănéscă de cé ellinéscă, care îndreptare, cercându-o şi smereniĭa noastră, o amŭ aflatŭ a fi bună şi maĭ cu înţelégere de câtŭ tâlcuiré cé de pre slovenie. Ci darŭ (pre cumŭ maĭ susŭ amŭ zisŭ), fiindu-ne în gândŭ şi în cugetŭ totŭ déuna a înpodobì şi a luminà sfintele şi Dumnezeeştile Bisérici ale pravoslavniculuĭ acestuĭa scaunŭ Arhieraticescŭ, încă şi alte sfinte Bisérici care să slujescŭ cu limba rumănéscă, amŭ voitŭ smereniĭa noastră de s-au typăritŭ acĭastă cinstită carte Penticostarĭulŭ întru înţelégeré tuturorŭ. De care pohtimŭ pre toţi ceĭ ce să vorŭ slujì cu acĭastă sfinţită carte, priimindu-o cu umilinţă, să roage pre a-totŭ-putérniculŭ Dumnezeu şi pentru spăseniĭa smerenieĭ noastre, ca şi eĭ să nemeréscă cereştile bunătăţi. Cărora să ne învrednicimŭ cu toţi, prinŭ darulŭ şi prinŭ ĭubiré de oameni a Domnuluĭ nostru Is. Hs. Aminŭ.

Pe ultima foaie, se citeşte următoarea notiţă:

Slavă, cinste şi închinăcĭune celuĭ în Troiţă unuĭa Dumnezeu, care ne-au ajutatŭ după începutŭ de amŭ ajunsŭ şi sfârşitulŭ.

Iară ceĭ ce vă veţĭ întâmplà a citì, bucuraţi-vă în Domnulŭ şi vă rugaţi pentru noĭ, şi ce greşale veţi aflà, veri în cuvinte, veri în slove, îndreptaţi cu duhulŭ blândeţelorŭ, ne puindu-ne în ponosŭ, în slove pentru lunecaré şi neputinţa treceriĭ ochilorŭ, ĭară în cuvinte pentru tâlmăciré cé de pre limba ellynéscă pre cé rumănéscă pe câtŭ s-au pututŭ apropiĭa cuvântulŭ întru înţelesŭ: că pre cumŭ ĭaste cu neputinţă omuluĭ a nu păcătuì, aşà şi typografuluĭ a nu greşì.

Typăritu-s-au în anulŭ de la spăseniĭa lumiĭ 1743, de cucerniculŭ între Preoţi, Popa Stoĭca Iacovicĭ, cu celŭ dinŭ-preună ostenitorĭu şi frate Radulŭ, logothetŭ, Iacovicĭ, Typog.

A tratajilorŭ rânduită urmare:

А б в г д є ж ѕ з и ї к л м н о п р с т ѹ ѳ ф х ѫ ѣ ы ѿ ѡ ц ч ш щ ѣ ѧ ꙗ ю ѫ ѯ ѱ ѵ ѱ ѵ. А б в г д є ж ѕ з и ї к л м.

Acéstè toate îndoite.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

233. Penticostar, Râmnic 1743.

ПѢНТИКОСТА́РІОН | Чѣ кѫпри́нде ѡ҃трѫ сѝне слѫ́жба чѣ и҃ сѫ кѫвѝне: | Ка́рєле май наи́нтє с-лѫ Тѫлмѧчи́тъ дє Єпⷭкꙋ- | пѫль Дамаскѝнь дє пли́нь пє Ли́мба рѫмѫ- | нѣскѫ: Йѣрх акѫ́мь с-лѫ Тѷпхри́тъ | А҃ зи́лєле Прѣ Лѫмина́тѫлѫй До́мнь Іѡ: | МІХА́Й РАКѠВЕ́ЦЪ ВѠЄВѠ́ДЪ. | Фѷи́ндь Митрополи́тъ Цѣрꙋ́ Кѵ̄р | НЄ́Ѳ́ФѢТЬ. | Кѫ нєкои́нца шѝ кѫ то́атъ кєлтѫ́ла, Юби- | то́рюлѫй дє Дмнєзє́ѡ Кѵ̄р КЛЙМЄ́НТЬ | Єпⷭкѡпѫль Рѣмникꙋлѫй. | А҃ Сфи́та Єпⷭкѡпіє а҃ Рѣмникꙋлѫй | Ла Лѣ́тѣ: ѯсна. Йѣрх дєла Хⷭ҃: 1743. | Дє Кѵчѣрникꙋль ѡ҃трє Прѣѡцй Па́па | МѷХа́й Йѳанасі́є Ба́чй: Тѷпогра́фѫль.

In folio (30×21) de 3 foi, fără număr, şi 257 numerotate. Tipar negru şi roşu, pe două coloane şi cu 38 de rânduri în coloană. Titlul, de asemenea cu roşu şi negru, are un frontispiciu cu compartimente: la mijloc Sf. Nicolae pe un tron, la stânga Domnul Hristos şi la dreapta Maica Domnului.

Gravuri mai sunt la f. 1: Invierea; f. 29: Toma Necredinciosul, semnată: П: Мх: Тγп. 1742, şi cu inscripţia: «Credinţa Thomei»; f. 52: Mironosiţele, semnată П: Міхан Типографь. Рымничай; f. 76: Vindecarea bolnavilor; f. 105: Christos cu Samarineana la puţ; f. 125 v.: Vindecarea orbului; f. 144: Inalţarea Domnului; f. 162 v.: «Când s'au aratat Hs. Patriarhului Petru dela Alexandria»; f. 186: Soborul Maicii Domnului; f. 211: Duminica tuturor sfinţilor; f. 225: Fontispiciul din titlu.

Pe verso titlului se află stema dublă (facs. 287) cu iniţialele domneşti ale lui Mihail Racoviţă şi cu versurile acestea:

Stihurĭ politicescĭ 12 asupra peceţiĭ pré înnălţatuluĭ, slavituluĭ şi blagocestivuluĭ Domnŭ Io Mihaĭ Racoviţă Voevodŭ.

Acestŭ semnŭ alŭ Crucii, ce corbulŭ ivéşte,
Pre Mihaĭ Voevodŭ Hs cu elŭ îlŭ păzéşte.
Aşijderé şi Bourulŭ e fiĭară buĭacă
Şi cătră Măriĭa sa coarnele îşĭ plécă.
Spata, buzduganulŭ, îlŭ arată
Stăpânŭ aicé întru acestă dată.
Dinŭ cerĭu avândŭ nume nemuritorĭu
Pre Îngerulŭ Mihailŭ aicé păzitorĭu.
Mihailŭ păzitorĭu să închipuĭaşte;
Decĭ numele şi fapta bine-lŭ dovedéşte
Şi întru alŭ său Dumnezcescŭ lăcaşŭ şi fericire,
Să-ĭ dé ceresculŭ Inpăratŭ parte de moştenire

Urméză apoi următoarea «Prédoslovie»:

Pré blagocestivuluĭ, luminatuluĭ, prè înnălţatuluĭ Domnŭ şi oblăduitorĭu a toată Ţara Rumânéscă Io Mihaĭ Racoviţă Voevodŭ. întrégă sănătate, viĭaţă îndelungată, pace şi spăsenie de la Dumnezeu ca să dăruĭască Măriei tale, rugămŭ.

Pare-mi-se, milostive şi prè luminate Doamne, că maĭ slăvitŭ lucru de câte sântŭ în lume, altulŭ să nu fie, de cătŭ omulŭ acela, carele să va învrednicì dela înpăratulŭ, întru slăvită şi înnaltă orânduĭală de stăpânire, precumŭ s-au arătatŭ la Mardoheu jidovulŭ, ce s-au cinstiŭ de Arthaxersŭ Inpăratŭ, rânduindu-lŭ a fi poruncitorĭu la 127 de crăiĭ şi înpodobindu-lŭ cu văşmântŭ înpărătescŭ şi cu cunună de aurŭ şi cu diadimă, şi puindu-lŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

pe calŭ înpărătescŭ, şi strigândŭ pristavii: «Aşa va fi la totŭ omulŭ, pre carele va vré înpăratulŭ să-lŭ cinstéscă». Isthirŭ, cap. 6. Sau precumŭ au fostŭ la fericitulŭ Iosifŭ, carele s-au slăvitŭ întru cinste înpărătéscă de Faraonŭ, Înpăratulŭ Eghypetuluĭ, a fi poruncitorĭu la toată casa Înpăratuluĭ, şi oblăduiré luĭ şi a să purtà în carâtă de aurŭ. Facere, capŭ 41. Cărora următorŭ văz pe Măriĭa ta, învrednicindu-te dela pré putérnica Inpărăţie întru naltă orânduĭală de oblăduire a ţărâĭ aceştiĭa, ca unŭ soare strălucindŭ în politiĭa pravoslavieĭ. Decĭ avândŭ noĭ ceştĭ duhovniceştĭ porunca stăpânuluĭ Hs., ca ce ĭaste alŭ luĭ Dumnezeu, să dămŭ luĭ Dumnezeu, şi ce ĭaste alŭ Inpăratuluĭ, să dămŭ Inpăratuluĭ; că aşà şi Dumnezeesculŭ Pavelŭ poruncéşte, ca să dămŭ noĭ ceştĭ supuşĭ celorŭ încununaţĭ de Dumnezeu cu stăpâniĭa, datornică slujbă şi cinsté ce li se cuvine, ca unorŭ capete polyticeştĭ, ce au maĭ mare lucrare preste norodulŭ ce-lŭ stăpânescŭ eĭ. Acĭastă datorie rânduită a fi a să da stăpânilorŭ dela supuşĭ, ştiindu-o eu, smeritulŭ rugătorĭulŭ Mărieĭ tale, nu putuĭ lăsà a mă arătà de totŭ netrébnicŭ a nu aduce sufletéscă slujbă Mărieĭ tale, ca stăpânuluĭ nostru şi de Dumnezeu încununatuluĭ Domnŭ, m-amŭ îndemnatŭ de amŭ datŭ în typarĭu acĭastă sfântă carte, ce să chĭamă Penticostarĭu, carė să încépe dinŭ luminata zi a sfintelorŭ Paştĭ, şi să sue pănă la Dumineca tuturorŭ sfinţilorŭ, fiindŭ tălmăcită de pre limba elinéscă, slovenéscă şi latinéscă deplinŭ pre limba noastră rumânéscă, prinŭ ostenéla, şi toată osârdiĭa şi nevoinţa celuĭ întru Dumnezeu răposatŭ părinte Episcopŭ, şi Dascalŭ şi alŭ nostru întru Duhulŭ sfântŭ frate chyr Damaschinŭ, carele au urmatŭ cuvântuluĭ îngeruluĭ, ce au zisŭ cătră Ezdra: «Deşchide-mĭ cele închise şi-m scoate de acolò vânturile», pentru-că sfânta scriptură, tălmăcindu-se şi descoperindu-se de Dumnezeeştĭ dascalĭ, deşchide şi luminézà pre pruncĭ. Iarà ce ĭaste lauda cărţiĭ aceştiĭa, nu ĭaste prinŭ putinţa mé a spune, sfiindu-mà multŭ, ca să nu pătimescŭ întunecaré minţiĭ, precumŭ pătimescŭ întunecaré ochilorŭ ceĭ ce îndrăznescŭ să vazà fulgerulŭ sau măcarŭ şi singurà raza soarcluĭ. Slobozindŭ darŭ cuvântulŭ mieu, ca unŭ vântişorŭ micŭ ce arŭ tréce prinŭ mijloculŭ unorŭ crinĭ, va da bunŭ mirosŭ în sufletulŭ Mărieĭ tale şi a toată pravoslaviĭa. Că precumŭ au obicéĭu, pré înnălţate Doamne, ceĭ ce mergŭ pre căĭ îndelungate, cândŭ li să întâmplà a tréce pre lângă vre-o grădină, întrà în lăuntru şi nu să saturà numaĭ cu vedéré, ci încă culegu şi dinŭ florile care mirosescŭ maĭ bine, şi dintru acélé unele punŭ la capŭ pentru frumuséţé, altele punŭ la pieptŭ pentru veseliĭa, altele ţinŭ în mâĭnĭ pentru mirosulŭ, şi aşà îşŭ facŭ şi cĭalaltă călătorie cu mângâĭare. Călătorĭulŭ acela văzŭ a fi şi Măriĭa ta, carele dir tru acéste trecătoare şi putrede ale aceştiĭ lumĭ, călătoreştĭ cu bună cuviinţă la neveştejitele florĭ ale raĭuluĭ, avândŭ sfintele rugăcĭunĭ, ce să cuprindŭ în carté acĭasta, ce dau mirosŭ cu bună mirézmă de mângăĭare. Că precumŭ raĭulŭ ĭaste grădină de multe felĭurĭ de florĭ, aşà şi carté acĭasta ĭaste grădină de multe cuvinte, care ne povăţuescŭ la raĭu. Şi precumŭ pasăriĭ i s-au datŭ aripĭ să scape dinŭ mâna omuluĭ, aşà şi noao ni s-au datŭ sfintele cărţĭ, ca cu dânsele să scăpămŭ dinŭ mâĭnile diavoluluĭ, precumŭ scrie la Cântaré cântărilorŭ, cap. 6: «Frăţiorulŭ mieu pogoare-se la grădinĭ», adecă sufletulŭ la raĭu;

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

şi ìarŭ: «Scoală, vino, ĭubita mé, că florile să iviră pre pământŭ, şi viĭa noastră au înfloritŭ, vrémé veselieĭ au sositŭ», caré însemnéză prinŭ iviré florilorŭ pre pământŭ pré creştinulŭ înpăratŭ Costantinŭ şi toţĭ înpăraţiĭ şi domniĭ ceĭ creştinĭ şi sfintele soboară, precumŭ zice Solomonŭ cap. 9: «Inţelepcĭuné ş-au ziditŭ eĭ-şĭ casă şi au întăritŭ 7 stâlpĭ»; şi proroculŭ Davidŭ grăiaşte, psalmŭ 11: «Cuvintele Domnuluĭ, cuvinte curate, argintŭ lămuritŭ, curăţitŭ de 7 orĭ», care să înţelegŭ 7 sfintele soboară, ce au lămuritŭ légé de şapte orĭ, precumŭ zice sfântulŭ Athanasie, Augustinŭ, Amvrosie, Vasilie, Ieronimŭ. Ĭarăşĭ scrie la Cânt(aré) cântărilorŭ cap. 4: «Iarna au trecutŭ, scoală-te criveţe şi vino austrule», care prinŭ ĭarnă şi prinŭ criveţŭ să înţelegŭ toţĭ înpăraţiĭ ceĭ închinătorĭ la idolĭ, cariĭ, ca unŭ criveţŭ ce suflă tare dinŭ locurile céle recĭ ale Tartaruluĭ, suflà cu îngrozire asupra creştinilorŭ; ĭarŭ vântulŭ austru, Hristos, viindŭ şi suflândŭ în potriva acelorŭ organe, aceĭ norĭ întunecaţĭ şi negurĭ toate le-au răsipitŭ, şi lumé au luminatŭ şi pre diavolulŭ au surpatŭ. Zice proroculŭ Davidŭ, psalmŭ 9: «Vrăjmaşuluĭ ĭ-aŭ lipsitŭ armele până în sfârşitŭ şi cetăţile i-aĭ sfărămatŭ», adecă ĭadulŭ şi toate capiştile. Şi proroculŭ Zahariĭa, capŭ 11, zice: «Şi va fi întru una de zilele acélé, şi zioa acéĭa va fi lumină», şi ĭarŭ psalmŭ 117: «Acĭasta ĭaste zioa, caré o au făcutŭ Domnulŭ să ne bucurămŭ şi să ne veselim într-ânsa». Celŭ mare între prorocĭ şi Dumnezeescululŭ Moysì scrie la Carté faceriĭ cap. 5, lăudândŭ şi zicândŭ: «Acĭasta ĭaste Carté faceriĭ lui Adamŭ»: ĭarŭ eu, lăudând carté acĭasta, voĭ zice: «Acĭasta ĭastè Carté izbăviriĭ luĭ Adamŭ». Cu adevăratŭ marc ĭaste Carté faceriĭ, care ĭaste întrèga biblie; darŭ mare şi luminată ĭaste şi carté acĭasta, că acolò scrie pentru faceré luĭ Adamŭ, ĭarŭ aicé pentru izbăviré la totŭ némulŭ luĭ Adamŭ; acolò închideré raĭuluĭ, ĭarŭ aicé deşchideré uşilorŭ raĭuluĭ, precumŭ Damaschinŭ cântă: «Hs:, celŭ ce au înviĭatŭ dinŭ groapă şi ne-au deşchisŭ noao uşile raĭuluĭ». Acolo poruncéşte Dumnezeu Jidovilorŭ să facă Paştile, răzmându-se în toĭage, ca cumŭ ar fi odihnindu-se, ĭarŭ aicé poruncéşte acelaşŭ Dumnezeu să facemŭ Paştile răzmându-ne în darŭ; în care darŭ şi credinţă şi Măriĭa-ta străluceştĭ şi légé creştinéscă bine o păzeştĭ. Priiméşte darŭ, luminate Doamne, cu carté acĭasta şi inima mé, caré pururé doréşte să te încununéze Dumnezeu cu darulŭ sănătăţiĭ şi alŭ păciĭ, ca să-şĭ poată luà adunaré creştinéscă înmulţiré sa, întăriré şi sporĭulŭ, spre lauda luĭ Dumnezeu întru norocite zilele şi îndelungata viĭaţă Mărieĭ-tale, ĭarŭ în véculŭ viitorĭu să te învrednicéscă ca să te în lulceştĭ de dulcĭ cântărĭ întru înpărăţiĭa cerĭuluĭ, ĭarŭ aicé cu toată polytiĭa şi obşté cu bucurie săltândŭ şi cântândŭ zioa învieriĭ noroadelorŭ, să ne luminămŭ, Paştile Domnuluĭ, Paştile, că dinŭ moarte la viĭaţă şi de pre pământŭ la cerĭu Hs. Dumnezeu ne-au trecutŭ pre noĭ, căruĭa să cuvine toată slava, cinsté şi închinăcĭuné cu părintele celŭ făr-de începutŭ şi cu pré stântulŭ şi bunulŭ şi de viaţă făcătorĭulŭ Duhŭ, acumŭ şi pururé şi în vécĭ. Aminŭ.

Alŭ Mărieĭ-tale, cătră Dumnezeu fierbinte rugătorĭu Climentŭ, Episcopulŭ Râmniculuĭ.

La sfârşit, adică pe f. 257 v. se află urmatoarea notiţă:

Typăritu-s-au acestŭ Penticostarĭu prinŭ ostenéla diorthosiriĭ luĭ Lavrentie

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Ieromonahulŭ de la sfânta mănăstire Hurezuluĭ. Şi tuturorŭ pravoslavnicilorŭ cetitorĭ cu plecăcĭune mă rogŭ, ca or-ce greşală veţĭ aflà, sau în cuvinte sau în slove, care să întâmplézà dinŭ slăbicĭuné firiĭ şi alunecaré minţiĭ şi a trécerii vederiĭ ochilorŭ prin cetiré prubelorŭ de noaptè — că şi noaptè uneorĭ o amŭ făcutŭ în locŭ de zi, — ca niştе înţelepţĭ ertaţĭ, ca şi voĭ să aflaţĭ ertare de la milostivulŭ Dumnezeu. Insă şi acĭasta să ştiĭ, o ĭubitorĭule de Hs. cetitorĭu, că de veĭ ostenì a cercetà cu amăruntulŭ tălmăciré aceştiĭ sfinte cărţĭ, şi de veĭ potrivì cu nescarĭ izvoade tălmăcite de alţĭ dascalĭ de acumŭ, şi nu se va potrivì, să nu te pripeştĭ a hulì, pentru că noĭ amŭ urmatŭ izvoduluĭ răposatuluĭ părinteluĭ Damaschinŭ, episcopulŭ Râmniculuĭ, din cuvântŭ în cuvântŭ, nimicŭ schimbându, sau spre alte tălmăcicurĭ alunecându-ne, slujindu-ne din cuvintele sfinţieĭ-sale, ce scrie şi mărturişéşte aşà la începutulŭ Tripésniţuluĭ, că: lăsându alte izvoade ale limbiĭ latineştĭ şi sloveneştĭ, au urmatŭ maĭ multŭ, şi au tălmăcitŭ şi au îndreptatŭ dreptŭ de pre celŭ grecescŭ Penticostarĭu, ca să nu să facă zmintélă rânduĭaleĭ greceştĭ şi zăticnéla limbiĭ rumăneştĭ, ca să poată da folosŭ la ceĭ ce să nevoescŭ să facă roadă după învăţătură ca niştе înţelepţĭ mulţămitorĭ.

Slavă, laudă, cinste şi închinăcĭune luĭ Dumnezeu celuĭ slăvitŭ în sfânta Troiţă, carele ne-au ajutatŭ de amŭ începutŭ şi amŭ ajunsŭ şi sfârşitulŭ.

Precumŭ doresc să ajungă la vadulŭ celŭ cu liniştе ceĭ învăluiţĭ şi bătuţĭ de furtunĭ în luciulŭ mării, aşà dorèşte şi typografulŭ să ajungă la sfârşitulŭ cărţiĭ.

Şi s-au începutŭ acestŭ sfântŭ şi Dumnezeescù lucru la luna luĭ Octombrie, 20, lètŭ 7251 şi au luatŭ sfârşitŭ la luna luĭ Martie în 20 de zile, lètŭ 1743.

Bucureşti: Biblioteca Academieĭ Române.

234. Psaltire, Iaşi 1743.

Ψ A Λ T H· P I O N | Ѩ ПРОРОКѠЛЮ́Ѩ | ШЙ ѦПЪРѦТѠЛЮ́Ѩ ДЕ͡ДЬ, | Ѯѕ рѕгѣчѡнилє лд тѣдтє Кадиѕмилє, ѯѕ тѣлкѕ- | ри лѣ фіеѡє кáре ѱалóмь, ѯѕ Кѫнтáриле лю́й Мѡ | ѣси, ѯѕ ѱáлмїй чéй алéшй, ѯѕ припѣлиле лѡрь, | ѯѕ пѕцúнъ йсторїе â нѣмелѡрь жидовѣцúй, ѯѕ пâс- | хáлїй, дє рⷭѕ, дє Йнн. Ѧпрєѣнѣ ѯѕ Стъл: ѣѵг: шй ѯѕ Ѣѕс: | Кáре ѯѕ ѯѣчерíє сáѕ Ѧкинáтѣ, Прѣ лѕминáтѣлѣ | шй Прѣ Ѧнѣлцáтѣлю́й Дмнѕ шй ѡблѣдѣйтóрю | â тóатѣ Цáра Молдóвїй. | Їѡáнь Николáе Мавроκордáтъ Воєводь. | Пѕртѫндь Кѫрма Православкїей, | Прѣ Сфинцúтѣль Митрополúтъ Кѵр Никúфорь | Пелопонисиѡнѕль. | Дѣ Дѣка Сѡтиръѡвúчь Тѵпогрá- | фѕль дѣ лѣ Θáссось. Ѯѕ â кѣрѕѫ кїелтѕѡлѣ Якмѕ Ѧтѣй Ѧтра- | чéсташй кúпъ сáѕ Тѵпърúтъ Ѧ Йшь Ѧ Йнѕль дела Зидúрѣ Лѕмїй. ѧзс͡нѳ. | Йръ дела мѫнтѕúрѣ, ѧѱмг.

In folio (47×17), de 6 foi, fara numar, şi 160 numerotate. Tiparul numai negru, cu 32 rànduri în pagina încadrată într'un chenar de linii.

Pe verso titlului se afla stema Moldovei şi stihurile cari se reproduc mai jos. Urmează apoi predoslovia lui Duca Sotiriovici şi înştiinţarea aceluiaşi catre cititori, reproduse şi ele mai jos; «învaţatura cum sa citeşte Psaltiré» şi «orănduĭala cum

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

să cade a începe a ceti Psaltiré.» Pe ultima faţă a foilor liminare se află reprezentat Impăratul David.

Stihuri asupra stemeĭ:

Pré luminata stemă a ţărâĭ moldovineşti,
Cu care s-au încoronatŭ vechiĭ Mavrocordăţeşti,
Blagocestivuluĭ Domnu Ioanŭ s-au dăruitŭ,
Că dinŭ fericită a lorŭ sămânţă s-au odrăslitŭ,
Şi bunele lorŭ fapte câtŭ poate le plinéşte,
Şi ţara despre toţi vrăjmaşiĭ o păzéşte.
Dé-ĭ Dumnăḑău ani mulţi cu pace să stăpânéscă,
Fericitulŭ luĭ nume ca luĭ Davidŭ să trăĭască.
A Mărieĭ-tale plecatŭ robŭ,
Duca Sotiriovicĭ, Typografŭ.

Prédoslovie.

Blagocestivuluĭ, pré credincĭosuluĭ, pré luminatuluĭ, pré linuluĭ, şi de Dumnăḑău încoronatŭ Domnu şi oblăduitorĭu a toată ţara Moldoviĭ, Domnuluĭ, Domnuluĭ Io Ioanŭ Neculae Mavrocordatŭ Voevodŭ,

Spăsenie, bună viĭaţă, bună moştenire de la Dumnăḑău, şi desăvărşitŭ bună petréciré.

Inceputŭ, mijlocŭ şi sfărşitŭ, stăpănŭ şi domnu celorŭ fiĭtoare tuturorŭ simţitorilorŭ şi gănditorilorŭ, pré înnălţate Doamne, este plăzmuĭtorĭulŭ şi ziditorĭulŭ a tuturorŭ, Dumnăḑău. Stăpănŭ darŭ şi sfărşitŭ tuturorŭ celorŭ ce săntŭ suptŭ lună este omulŭ. A omuluĭ sfărşitŭ, pentru care s-au ziditŭ dela Dumnăḑău este câştigaré şi fericiré acestuĭ Dumnăḑău. Şi de vréme că pentru omŭ acĭastă toată lume s-au făcutŭ şi omulŭ (ḑice) s-au făcutŭ dela Dumnăḑău, ca să câştige pre Dumnăḑău; deci câştigă oameniĭ pre Dumnăḑău, adecă aceĭa cariĭ credŭ dreptŭ întru dânsulŭ şi păzăscŭ poruncile luĭ cu amăruntulŭ. Darŭ sfintele luĭ porunci să cuprindŭ într'aceste doao singure părţi, adecă ḑicŭ cătră Dumnăḑău şi cătră aproapele tău dragoste. Atunce să sfărşeşte şi să cunoaşte dragoste cătră Dumnăḑău, cândŭ vomŭ păzi, cumŭ am ḑisŭ, cu amăruntulŭ sfintele poruncile luĭ, precumŭ hotărăşte şi Domnulŭ la evanghelie, ḑicându, dacă mă ĭubiţi pre mine, păziţi poruncile méle. Cătră aproapele tău dragoste atunci să săvărşaşte şi să face, cându ĭubimŭ cu fapte şi cu totŭ sufletulŭ unulŭ pre altulŭ ca însuşŭ pre noĭ, după porunca luĭ Dumnăḑău: Să ĭubeşti ḑice, pre Domnulŭ Dumnăḑăulŭ tău den toată inema ta şi den totŭ sufletulŭ tău, şi den toată puteré ta şi den tot cugetulŭ tău, şi pre aproapele tău ca şi pre tine, şi ĭarăşŭ: Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, acéste vă poruncescŭ voao ca să vă ĭubiţi unulŭ pre altulŭ. Deci atunci vomŭ săvărşi acĭastă dragoste, cându sărguimŭ şi agĭutămŭ unulŭ pre altulŭ la cele bune şi plăcute, la cele trupeşti, maĭ vărtosŭ şi la cele sufletéşti şi mântuĭtoare, fieşti care după putéré sa, şi după iscusiré sa. Deci, de vreme că eu altă putére n-amŭ spre agĭutorinţa aproapeluĭ mieu fără numaĭ meşterşugulŭ typografieĭ, nu voĭ lipsì a folosì de acmù înnainte după putinţă-mi pe aĭ mieĭ denŭ Hristos fraţĭ, typărindŭ cărţi folositoare şi de suflete mântuitoare. Pentru

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

acĭasta darŭ, pré înnălţate Doamne, m-amŭ apucatŭ de amŭ typăritŭ cu agĭutorĭulŭ luĭ Dumnăḑău acĭastă de Duhulŭ sfăntŭ pren rostulŭ fericituluĭ Davidŭ suflată căntare, care să numéşte de obşte Psaltîre (Ψαλτήρε) pre care vrăndŭ cine-va să-o laude, să ĭa pildă de pre alte preste fire lucruri ale sfăntuluĭ Duhŭ, şi să ĭa sama voroavelorŭ ce au toţi psalmiĭ eĭ, şi aşĭa poate cunoaşté ce felĭu de laudă i să cuvine. Deci auḑindŭ, pré înnălţate Doamne, de oare carii învăţaţi, pre cumŭ să fi fostŭ obiceĭu vechĭu, că fieşte carii meşterŭ şi învăţatŭ să aducă céle maĭ dentăĭ ale meşterşuguluĭ sau ale învăţăturiĭ luĭ de toate întăĭ înpăratuluĭ saŭ Domnuluĭ loculuĭ. Şi acĭasta, ḑicŭ că o făcé pentru doao pricini: una pentru că să cade şi este cu dreptate, şi alta pentru ca să fie lucrurile lorŭ maĭ meşterşuguite, maĭ vărtosŭ şi certate puindu-le înnainté ochĭuluĭ înpăratuluĭ. Dreptŭ acĭasta amŭ vrutŭ şi eu maĭ miculŭ robulŭ Mărieĭ-tale, măcarŭ că nevrédnicŭ săntŭ, să urmeḑu acestuĭ lucru, care nu numaĭ căci este noao, ce căci este şi începătură a typografieĭ care amŭ învăţatŭ făcăndŭ dentr-acĭasta începătură întăĭ typografieĭ. Cu plecăcĭune darŭ şi cu genunclıe plecate aducŭ şi puĭu înnainte către milosărdulŭ şi pré linulŭ ochĭulŭ Marieĭ tale, acĭastă Psaltîre, care Mariĭa-tà, după urmaré înpăraţilorŭ şi domnilorŭ celor de demultŭ, ca unŭ strenepotŭ alŭ domnilorŭ, şi maĭ înnaltŭ şi maĭ alesŭ de cătŭ domniĭ ceĭ de începutŭ, mă rogŭ să o priĭmeşti cu blăndeţe şi cu ĭubire de omŭ, pre cumŭ marele înpăratŭ alŭ Persilorŭ, Kyrŭ, acè puţintè apăa ăraculuĭ, sau ca ceĭ doĭ bani mici aĭ văduviĭ; şi Dumnăḑăulŭ tuturorŭ, dătătorĭulŭ şi săvărşitorĭulŭ a toată învăţătura şi meşterşugulŭ, să păzască pre Mărĭĭa-tà maĭ presusŭ de toată răutaté celorŭ înpotrivnici, întărindu-te întru pre înnălţatulŭ şi de Dumnăḑăŭ păzitulŭ scaunulŭ alŭ domnieĭ, în mulţi ani, şi pre norociţi, cu pace şi fără tulburare, dăruindu-ţĭ viĭaţă îndelungată întru veselie, înpreună cu pre luminaţiĭ cuconiĭ a Mărieĭ-tale şi cu toată curté. Aminŭ.

A slăviteĭ de Dumnăḑău înnălţimeĭ tale, maĭ micŭ şi plecatŭ robŭ,

Duca Sotiriovicĭŭ, typografulŭ, de la Thassosŭ.

Prédoslovie către cititori.

Tuturorŭ de Dumnăḑăŭ credincĭoşilorŭ cetitori Duca Sotiriovicĭŭ, typografulŭ, rogŭ sănătate şi norocire.

Are datorie fieşte carele veri cu ce mijlocŭ ar puté să facă folosŭ patrieĭ luĭ, pentru căci ĭa ĭlŭ prieşte şi-lŭ hrăneşte, ĭa ĭlŭ cinstéşte şi-lŭ păzéşte. Dreptŭ aceĭa darŭ şi eu maĭ miculŭ tuturorŭ, măcarŭ că nu-mŭ este patriĭa ţara Moldoviĭ, ĭarŭ pentru că amŭ căştigatŭ întru acestŭ pământŭ (streinŭ fiindŭ) şi cinste şi priinţă, cunoscŭ că amŭ aceĭaşĭ datorie ce au şi lăcuitoriĭ ceĭ adevăraţi. Deci, pentru ca să daŭ către dânsa unŭ sămnŭ de mulţămită, şi ne-avândŭ cu altŭ ce, amŭ pusŭ nevoinţă de amŭ typăritŭ acĭastă Psaltîre spre folosulŭ aceştiĭ patriĭ. Că văḑăndŭ folosulŭ sufletescŭ ce este ascunsu într-ănsa, şi măcarŭ că au fostŭ şi de alţi maĭ de nainte în multe felĭuri typărită, ĭarŭ acmù maĭ cu multă osărdie o amŭ scosŭ la lumină şi o amŭ înpodobitŭ maĭ vărtosŭ de câtŭ alţiĭ, adecă tălmăcită chiar în limba moldovinéscă şi la fieşte care psalmŭ amŭ pusŭ şi tălcurile luĭ, care tălcuri s-aŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

tălmăcitŭ de pre limba jidovască şi elinéscă, şi pentru toate cathizmele cu tropare şi cu molitve de rugăcĭune, pentru maĭ multŭ folosŭ şi înţălesulŭ celorŭ ce vorŭ cetì, adăogându-să cu prépélile, cu puţinică istorie de numele jidoveşti de pre limba grecĭască, întru care arată pentru ce proroculŭ Davidŭ au pomenitŭ în psalmiĭ luĭ aceste nume, şi cu pashaliĭ de 197 de ani, împreună cu stălpiĭ evanghelieĭ şi cu văscresne, pentru maĭ multă îndreptarė cétiĭ bisăriceşti. Priimiţi darŭ dreptŭ aceĭa, o dinŭ Hristos fraţiĭ meĭ, dela meşterşugulŭ mănulorŭ mele acĭastă mică arătare, şi mă rogŭ dumiilor voastre ca să ertaţi de veţi găsì greşală au la slovă, au la cuvinte, au la stihŭ, şi să diorthosiţi cu duhulŭ blăndeţilorŭ şi să nu bănuiţi, de vreme că ştimŭ că toţi o fiinţă neputincĭoasă şi spre căděre pré lesne lunecătoare purtămŭ, ĭarŭ cé desăvărşitŭ negreşire numaĭ săngurŭ luĭ Dumnăḑău s-au datŭ, a cărue milă să fie cu noĭ cu toţi pururé. Aminŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1744.

235. Bucoavnă, Cluj 1744.

Б҃КОВНЪ | Че а҃ре ѧ сине депрі́ндерѣ | ѧнвъцътѫ́рїй копїилѡрь ла | карте. шй сѵмколѧль кре- | динцїй крецинещи. зѣче | порѫ́нчи але леџїй вѣки, | ши але чей ноаѡ̃ шап- | те таине але бесѣре- | чїй ръсърі́тѫ́лѫй | й прочь: | Ѻ҃кѫмь адоѡръ типъритъ ѧн Клѫжь кѫ | Типарюль Чинститй Ѧкадемїй | Де Мїха́й Бечкереки Ѻ҃нѫль Домнѫлѫи | ѧа҃ѵмд҃.

Exemplar necomplet, comunicat de canonicul I. M. Moldovanu.

In 8° mic. 27—28 rânduri pe pagină. In titlu se află un clişeu mic reprezentând pe Maica Domnului cu Isus în braţe.

Pe dosul titlului începe îndată abecedarul cu litere chirilice şi, sub el, cu litere latine. Urmează apoi «Tatălŭ nostru» şi «Ѧкнинъчѫнѣ (sic) Ѧнцерѫлѫй», tipărite în rânduri succesive, cirilice şi latine.

Dăm aci începutul oraţiunei dominicale, observând că s de forma lungă se transcrie prin *s*·

Tatel nostru carele jest in Cserůri: Sfincsaskese numele teu. Se vi ůnperecie ta: fie voje ta, kum in cserů, asa *si* pre pement. Peinæ noasstre cse de toate zilele denio noao astez.....

După partea alfabetică urmează: «Insemnare pentru cumŭ să cade a slovni slovele ce au de supra titlă».

Mai cuprinde şi «Oare câte întrebărĭ foarte de lipsă şi de folosŭ».

Blaj: Blibioteca canonicului I. M. Moldovanu.

236. Catavasier, Rădăuţi 1744.

Катавасїа́рю тълмъчи́тъ пре лимба рѫмънѣ́скъ: кѫ мѫлте тебѫ́нчоасъ кѫнтѣ́рй а҃кѫм тѵпъри́тъ ѧ҃ типографїа чѣ ноаѡ а҃ сфи́нтїй е҃пископїй ръдъѫ́цѫлѫй де дѫмнезе́ѫ дми́н а҃ то́атъ ца́ра молдовїй і҃ѡ нїколае воевѡд кѫ бла́гословѣнїѧ прѣсфи́ци́тѫлѫй митрополи́т а҃ле молдовла́хїен кѵрі́ѫ кѵр некифорь. і҃еръ кѫ то́атъ келтѫ́ѫла а҃ ѭбито́рюлѫй де дѫмнезе́ѫ е҃пископїй ръдъѫ́цѫлѫи кѵр варлам ла́ а҃нѫл де ла зидирѣ лѫмїй ѧзи́к.

S. Fl. Marian, *Inscripţiuni de pe manuscripte şi cărţi vechi*, I, 70.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1745.

237. Antologhion, Râmnic 1745.

А҆ НѲОЛѠ́ГЇОН | че сѫ зи҆́че | ѦФЛОРИ́РѢ КѸВИ́НТЄЛѠРЬ | Ка́ре кѹпри́нде ѧ҆трѹ си́не Рѫндѹѧ́ла Дм҃незеѐ- | щилѡрь пра́зниче: а҆ле сфн҃цилѡрь нѹми́цй, ши̑ | а҆ле сфн҃цилѡрь де ѡ҆́бще: че сѫ прѣзнѹе́скъ | ѧ҆ в҃ї: Лѹни̑ а҆ле а҆нѹлѹй. | А҆кѹ́мь а҆ до́а ѡ҆аръ тѵ҆пъри́ть Рѹмънѣ́ще, ѧ҆ зи́- | леле Лѹмина́тѹлѹй Дм҃нь: | ІѠ КОНСТА́НДИ́НЬ НІ̂КОЛА́Є҆ ВОЄВОДЬ | Кѹ Бл҃гословѐнїѧ прѣ̀ сфн҃ци́тѹлѹй митро- | поли́ть а҆́ль Оу҆гроклáхїей: | Кѵр НЄѠФИ́ТЬ | Кѹ то́атъ ѡ҆сѫрдїѧ ши̑ келтѹѧ́ла сфн҃цїей- | сале Юбито́рюлѹй де Дм҃незе́ѹ | Кѵр: КЛИ́МЄ҆НТЬ: Є҆п(с҃)копѹль Рым: | ѦѦ сфн҃та е҆пископі́е а҆ Ры́мникѹлѹй. | Ла̀ а҆́нѹль де ла на́щерѣ лѹй Хс҃: ҂аѱм҃е | Де Кѹчѣ́рникѹль ѧ҆трє Преѡцй, По́па Мїхай А҆ѳана́сїеви́чй | Тѵ҆пографѹль: Ры́мничѣ́нѹль.

In folio de 4 foi fără număr şi peste 554 foi numerotate. Tiparul roşu şi negru, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană. Frumoase iniţiale ornate. Titlul este încadrat. Pe verso lui se află stema dubla (v. facs nº 287) cu versurile de mai jos. In celelalte foi liminare se află două prefeţe, una a lui Clement, Episcopul Râmnicului şi alta a Ieromonahului Lavrentie, cari se reproduc de asemenea mai jos, şi cunoscuta gravură simbolizând Dumineca tuturor Sfinţilor, cu o invocaţiune în proză, drept legendă.

Coroana pré luminatuluĭ Domnŭ Io Constandinŭ
Nicolae Alixandru Voevodŭ.

Cu nemernicie călătorindŭ în pustie
Celŭ de Dumnezeu trimisŭ proroculŭ Ilie,
Corbulŭ îĭ aducé luĭ hrana cé trupéscă,
Iară acumă noao, hrană sufletéscă.
Că ţine în gura sa pré cinstita cruce,
Prinŭ caré ţăriĭ noastre Hs. slavă aduce.
Că bisérica créşte în bună sporire,
Intr-a Mărieĭ tale bună norocire.
Asemene bourulŭ fiindŭ fiară buĭacă
Pré cu multe blândéţe, Ţie capulŭ plécă.
Decĭ şi acumŭ domnéşte Ţara Rumănéscă,
Domnulŭ celŭ putérnicŭ bine să te întăréscă.

Pré luminatuluĭ, înnălţatuluĭ şi bunuluĭ credinciosŭ Domnŭ şi oblăduitoriŭ
a toată Ţara Rumânéscă,
Io Constandinŭ Nicolae Voevodŭ.

Obicéĭu au, milostive şi pré luminate Doamne, oare care noroade, cândŭ să întâmplă de vădŭ vre-unŭ Inpăratŭ, multŭ să miră, şi îndată spunŭ haĭnele luĭ şi ce ţiné în mâĭnele luĭ pentru cinsté înpărăţieĭ, şi atâta să minunéză câtŭ să rătăcescŭ, şi de câte orĭ vorŭ să maĭ spue totŭ acéĭa spunŭ, şi le pare că n-au spusŭ maĭ nainte. Darŭ eu cumŭ voĭ lăudà multa-ţĭ purtaré de grijá ce aĭ pentru toate? Iar mai multŭ pentru întemeĭaré Dumnezeeştilorŭ lăcaşurĭ, şi odihna céteĭ preoţilorŭ şi învăţătura şi folosulŭ celorŭ tinerĭ; că cu ne-adormită purtare de grijă te nevoeştĭ în totŭ chipulŭ spre folosulŭ a toată obşté, ca cela ce eştĭ ochĭulŭ creştinătăţiĭ, că precumŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ochĭulŭ să află în trupulŭ omuluĭ luminândŭ şi strălucindŭ toate părţile trupuluĭ, şi precumŭ soarele cu razele luĭ, după porunca luĭ Dumnezeu, toată lumé luminézĕ şi céle dintr-ânsa créşte, aşà şi Inpăratulŭ şi Domnulŭ celŭ mare, fiindŭ poruncitoriŭ de la Dumnezeu în lumé acĭasta. Cade-să darŭ acestora, ca unorŭ ale lorŭ mădulărĭ adecă părţĭ de trupŭ, tuturorŭ celorŭ de suptŭ stăpâniré lorŭ să le poarte grijă. Inţelégeré acĭasta nu numaĭ la céle trupeştĭ să cade a fi, ci şi la céle sufleteştĭ şi încă maĭ multŭ la céle Dumnezeeştĭ. Pentru că avândŭ ajutoriu şi milă şi odihnă, ceĭ ce stau în toate zilele înnainté luĭ Dumnezeu, adecă zicŭ cĭata călugărésca şi preoţéscă, îndemnândŭ şi îndreptândŭ céle sfinte prin care oameniĭ să povăţuescŭ la vécĭnica viĭaţă, mâĭnĭ curate către celŭ putérnicŭ râdicândŭ şi de acolo Inpăraţilorŭ şi Domnilorŭ crăştinilorŭ milă aduc. Cărora în légé véche, nu numaĭ cinste şi odihnă le făcé, înpăraţiĭ, ci şi zăcĭuĭală le dà de la totŭ omulŭ cu porunca luĭ Dumnezeu. Acelaşĭ Dumnezeu acumŭ vedemŭ că au pusŭ şi în inima Mărieĭ tale a fi în pace şi odihnă totŭ clirulŭ bisericescŭ. Şi aicé să plinéşte cuvântulŭ Proroculuĭ Davidŭ, că: Dreptulŭ ca finiculŭ va înflorì şi ca unŭ pomŭ răsăditŭ lângă izvoarăle apelorŭ, cariĭ roada sa va dà la vrémé sa şi frunza luĭ nu va cădé, şi orĭ câte va face vorŭ sporì; care pomŭ cu roada ospetézĕ pre ceĭ călătorĭ şi cu mirosulŭ florilorŭ veseléşte, şi cu verdéţa bucură vedéré, şi cu sunetulŭ frunzelorŭ îndulcéşte auzulŭ acelora, şi suptŭ umbra ramurilorŭ odihnéşte pre mulţĭ. Acestŭ félĭu de pomŭ bine înfloritŭ şi roditŭ, au săditŭ ceresculŭ săditoriu Dumnezeu pre Măriĭa ta, pré luminate Doamne, întru acĭastă de Dumnezeu săditá grădină a ţărăĭ noastre rumâneştĭ, întru acoperemântulŭ şi odihna supuşilorŭ Mărieĭ tale, pentru că nicĭ odată fără de roadă nu te afli. Intru care pomŭ toţĭ găsescŭ dulcĭ şi coapte poame şi alése roduri, care sântŭ sfintele cărţĭ, care în linişté zilelorŭ Mărieĭ tale s-au typăritŭ şi să typărescŭ, şi înfloreştĭ şi rodeştĭ roduri ca acésté, pentru că eştĭ săditŭ întru creştinătate, măcarŭ că te afli înfăşuratŭ cu multe grijĭ pentru înţelépta şi drépta chiverniséla noastră. Dintru cariĭ şi eu smeritulŭ rugătoriulŭ de sănătaté Măr.eĭ tale, aflândŭ harŭ şi odihnă în zilele Mărieĭ tale şi temându-mă să nu mă asémănŭ slugiĭ ceiĭ léneşe, ce au ascunsŭ talantulŭ Domnuluĭ său, m-amŭ îndemnatŭ de amŭ datŭ în typarĭ acĭastă sfântă carte, ce să chémă pe limba elinéscă A(n)thologhionŭ, adecă înflorirea cuvintelorŭ, după tălmăciré răposatuluĭ Chyr Damaschinŭ, Episcopŭ. Şi cu multă bucurie amŭ începutŭ acestŭ sfântŭ lucru şi cu alŭ luĭ Dumnezeu ajutoriu la sfârşitŭ amŭ adusŭ. Şi măcarŭ că prinŭ ostenéla şi cheltuĭala smereniei noastre s-au typăritŭ, ĭarŭ dinŭ linişté şi căldura Mărieĭ tale îĭ ĭaste însufleţiré şi créşteré, şi cu smerenie o închinŭ Mărieĭ tale.

Carté Leviţ. Cap. 27.

Psal. 13.

Psal. 1.

Pentru acéĭa priiméste, pré luminate Doamne, acĭastă mică ostenélă precumŭ au priimitŭ Dumnezeu jârfa luĭ Avelŭ, spre lauda Dumnezeeştiĭ sale măririĭ. Şi acelaşĭ Dumnezeu să dé Mărieĭ tale viĭaţă îndelungată şi pacĭnică, păzindŭ pe Măriĭa ta suptŭ Dumnezeeştile sale aripĭ întru mulţĭ anĭ.

Alŭ Mărieĭ tale către Dumnezeu fierbinte rugătoriu,

Climentŭ Episcopulŭ, Rîm.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prédoslovie cătră cetitor.

Lucru plăcutŭ luĭ Dumnezeu, maĭ multŭ de câtŭ alte bunătăţĭ, ne învăţămŭ dinŭ Dumnezeĭasca Scriptură, pravoslavnice Cetitoriu, că ĭaste
Psal. 143. lauda sfântuluĭ numeluĭ luĭ şi mulţămita ce să face în toate zilele dela ceĭ mulţămitoriĭ. Intru acéstă ca o mirézmă întru céle cu bunŭ mirosŭ floriĭ să
Cân. cântă. cap. I. cuprindŭ şi cuvintele ce scriu. Intăriţi-mă întru mirosurĭ, clădiţi-mă în meriĭ, şi ĭarăşĭ înflorit-au mărulŭ celŭ bine mirositoriu şi trandafirulŭ celŭ Dumnezeescŭ s-au arătatŭ şi au umplutŭ de bunŭ mirosŭ toată lumé, şi putoaré păcatuluĭ au gonitŭ: Prinŭ care mărŭ să înţelége légé creştinéscă, ĭară prinŭ floriĭ, scriptură sfântă. Că ĭarăşĭ grăĭaşte: în umbra măruluĭ amŭ
Cântariĭ. Cap. 2. şăzutŭ şi rodulŭ luĭ dulce e în gâtlejulŭ mieu. Iară prinŭ trandafirŭ, sfânta biséricâ, că ĭarăşĭ scrie: Eu, floaré câmpuluĭ, crinulŭ văilorŭ, juru-vă pre voĭ,
Cânt. Cap. 2, stih. 1. fétele Ierusalimuluĭ, să auziţĭ glasulŭ ĭubituluĭ mieu; că ĭată vine sărindŭ ca unŭ cerbŭ preste munţiĭ Vithelŭ uĭtându-se la mine prinŭ ferestri, prinŭ zăbréle. Prinŭ careĭ munţĭ să înţelegŭ, cerĭu(ri)le; ĭară prin cerbŭ, Hristos; ĭară căutaré prinŭ zăbréle, căutaré luĭ la noĭ prinŭ proorocĭ; că scrie: fétele lorŭ înpodobite pré înfrumuseţate; ĭară boiĭ lorŭ, graşĭ. Prinŭ féte să înţelegŭ biséricile jidoveştĭ, că erà înpodobite cu cărţile prorocilorŭ; ĭară prinŭ boĭ să înţelegŭ boĭariĭ jidoveştĭ, că nu vré să asculte scripturile căr-
Psal. 134. ţilorŭ, nicĭ citiré leviţilorŭ, adecă a preoţilorŭ, că precumŭ sfânta scriptură face boĭ pre oameniĭ ceĭ neascul(tă)torĭ, aşijderé laudă pre ceĭ ascultătorĭ,
Cân. cânt. cap. 8. că scrie: Cine e acesta ce să sue de la pustie iubi(tŭ) şi înfloritŭ? Adecă, cine va scăpà de înşelăcĭunile aceştiĭ lumĭ ce ĭaste pustie de bunătăţĭ. Iară prinŭ înfloritŭ, Dumnezeĭască scriptură, precumŭ şi carté acĭasta să numéşte *Anthologhionŭ,* adecă înfloriré cuvintelorŭ, şi grădina raĭuluĭ întru caré sântŭ sădite Dumnezeeştĭ floriĭ, că cununa şi lauda limbilorŭ strcine ĭaste bogăţiĭa lorŭ, ĭară cununa şi lauda creştinilorŭ ĭaste paza şi înpodobiré biséricieĭ, mirésa ceresculuĭ înpăratŭ, pentru că multe cărţĭ ce avemŭ noĭ creştiniĭ sântŭ bune şi spre podoaba biséricieĭ, darŭ acĭasta încununéză preste toate, şi pre toţĭ chémă zicândŭ: Iată masă duhovnicĭască tuturorŭ pusă înnainte, ĭată holdă sufletéscă tuturorŭ celorŭ ce vorŭ vré să sécere mântuire. Iată scară alésă. caré sue la ceriurĭ; tréptele eĭ sântŭ înfruniuseţate şi tuturorŭ îndreptézâ calé. Uşa raĭuluĭ tuturorŭ să dăşchide. Veniţĭ lucrătoriĭ vieĭ, adecă păzitoriĭ sfinteĭ biséricĭ, faceţĭ roduri vrédnice de
Luca, cap. 21, stih. 26. pocăinţă, că scurtă ĭaste vrémé a aceştiĭ vieţĭ. Ne-încetatŭ vă rugaţĭ şi
Ioan. Cap. 4, stih. 38. priveghiaţĭ, că acĭasta pre mulţĭ fără numărŭ ĭ-au făcutŭ soţĭ luĭ Dumnezeu şi moşténĭ înpărăţieĭ ceriuluĭ. Că maĭ aproape ĭaste noao mântuiré acumŭ de câtŭ celorŭ de demultŭ; că zice Hristos, alţiĭ s-au ostenitŭ
Facere. Cap. 8, stih. 18. şi au sămănatŭ, ĭară voĭ săceraţĭ în ostenélele lorŭ. Adecă sfinţĭ părinţi
Inpar. Cap. 4, stih. 35. aĭ celor 7 săboară au făcutŭ şi aŭ tocmitu sfintele cărţĭ. Măcarŭ că şi Noe au făcutŭ corabie, darŭ printr-acéĭa s-au mântuitŭ numaĭ 8 suflete; ĭară
7 săboara. prinŭ carté acĭasta să mântuĭaşte toată creştinătaté. Ajungé luĭ Elisseĭ să se pléce şi să sufle numaĭ odată preste prunculŭ văduveĭ şi să-l înviĭaze; darŭ, ca un prorocŭ ştiindŭ céle ce era să fie, s-au plecatŭ de 7 orĭ, apoĭ l-au inviĭatŭ. Care sfinte săboară au făcutŭ noao carté acĭasta, şi au tocmitŭ să facemŭ laudă şi mulţămită, întâĭ înpăratuluĭ înpăraţilorŭ, luĭ Dumnezeu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

şi omuluĭ Domnuluĭ nostru Iisus Hristos, pâĭné cé de viĭaţă şi izvorulŭ vieţiĭ şi însuşĭ viĭaţa de la carele trăimŭ şi viemŭ şi sântemŭ. Aşijderé şi înpărătéseĭ caré stă dé drépta luĭ, pré sfinteĭ, pré blagosloviteĭ stăpâniĭ noastre Psal. 44. de Dumnezeu născătoare şi pururé fecĭoareĭ Marieĭ, maĭca vieţiĭ noastre, înpărătésa ceriuluĭ şi a pământuluĭ, şi a noastră folositoare şi acoperemântŭ. Aşijderé şi sfinţilorŭ să cade de la noĭ laudă, careĭ să roagă luĭ Dumnezeu pentru noĭ; că precumŭ pământulŭ ĭaste înpodobitŭ cu de totŭ félĭu de florĭ şi ceriulŭ cu stéle, aşa şi sfânta besérică cu laudele sfinţilorŭ. Că zice să cinstimŭ sfinţiĭ ca pre nişte folositorĭ aĭ lumiĭ şi următorĭ luĭ Amvros. cap. Dumnezeu, careĭ sântŭ în lăcaşurile luĭ, că zice: celŭ ce şade în grădinĭ 14. Cânt. cânt. luundŭ aminte glasulŭ tău. Aicé vedemŭ şi cunoaştemŭ că multe grădinĭ, adecă lăcaşurĭ ale desfătăcĭunii sfinţilorŭ sântŭ. Că de sântŭ şi morţĭ în pământŭ, şi răsipiţĭ cu trupurile, şi uĭtându-ne şi văzându noĭ oase goale, să nu gândimŭ acélé a fi nelucrătoare, ci să înţelégemŭ oare-care putére şi lucrare de sufletŭ a daruluĭ Duhuluĭ sfântŭ. Că zice sfântulŭ Ioanŭ Damaschinŭ: slavă Dumnezeuluĭ nostru că oase goale izvorăscŭ tămăduirĭ. Şi ĭarăşĭ zice: păzéşte Domnulŭ toate oasele lorŭ. Şi ĭarăşĭ: ĭară mie foarte Psal. 33. îmŭ sântŭ cinstiţĭ priĭateniĭ tăĭ, Dumnezeule. Şi ĭarăşĭ: scumpă este înnainté Psal. 38. Domnuluĭ moartea cuvioşilorŭ luĭ. Şi ĭarăşĭ: Sufletele dreptţilorŭ sântŭ în Psal. 115. mâna luĭ Dumnezeu, şi ce ĭaste maĭ cinstitŭ de câtŭ a fi în mâĭnile luĭ Solomon. Dumnezeu, că adevăratŭ, Dumnezeu viĭaţă ĭaste şi lumină. Măcarŭ că în cap. 3. légé véche au fostŭ poruncă ca, de să va atinge cine-va de mortŭ să so- Numere, cap. cotiĭa luĭ necinste. Insă aceşté între ceĭ morţĭ, nicĭ de cumŭ nu să numără 19, stih. 11. a fi, de cândŭ viĭaţa noastră şi începătorĭulŭ vieţiĭ între ceĭ morţĭ s-au socotitŭ. Că scrie, că înpărăţiĭa luĭ Dumnezeu asemene ĭaste grăunţuluĭ de Luca, cap. 13, muştari, pre carele luundu-lŭ omulŭ l-au pusŭ în grădina sa. Prinŭ care stih. 19. grăunţŭ să înţelége însuşĭ Domnulŭ, carele prostŭ şi micŭ s-au arătatŭ şi fiĭu teslarĭuluĭ s-aŭ numitŭ. Iară căzândŭ în inima pământuluĭ, cândŭ au muritŭ şi în grădină îngropându-se, ramurĭ frumoase pre Apostolĭ au făcutŭ, întru careĭ să odihnescŭ toţĭ, careĭ maĭ nainte ca pasările zburătoare să purtă de totŭ Duhulŭ, pentru minté lor cé lesne întorcăcĭoasă şi plină de multă uşurime. Pentru cariĭ ce laudă maĭ trebue acolò unde grăĭaşte singurŭ Hristos: Veniţĭ, blagosloviţiĭ Părinteluĭ mieu, de moşteniţĭ înpărăţiĭa ceriuluĭ, care e gătită voao de la faceré lumiĭ.

Căriĭa înpărăţiĭ să vă învrednicĭască acela graĭ dumnezeescŭ pre toţĭ pravoslavniciĭ creştinĭ, înpreună cu toţĭ sfinţiĭ căţĭ să proslăvescŭ în carté acĭasta.

Alŭ pravoslavieĭ voastre cu totulŭ plecat,

Lavrentie Ieremonahŭ,
de la mănăstiré Hureziĭ.

Nu cunoaştem exemplare complete.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

238. D. Cantemir, *Istoria Imperiului otoman,* trad. germană, Hamburg 1745.

Geſchichte
des
osmanischen Reichs
nach ſeinem
Anwachſe und Abnehmen,
beſchrieben von
Demetrie Kantemir,
ehemaligem Fürſten in Moldau.
Nebſt den Bildern der türkiſchen Kaiſer,
die urſprünglich
von den Gemälden in dem Seraj durch des Sultans Hofmaler
ſind abgenommen worden.
Aus dem Engliſchen überſetzet.

*

Hamburg, bey Chriſtian Herold. 1745.

[La sfârşit:]

Hamburg, gedruckt mit Piſcators Schriften.

In-4° (47×21) de 64+852 pag., o foaie pentru errata şi un plan al Constantinopolei
In titlu, o vinietă desinată de C. A. Wagner şi săpată de G. D. Heuman.

In primele 4 foi se află scrisoarea de dedicaţie a traducatorului, adresată Mariei Teresiei, având în frunte o gravură a aceloraş artişti şi reprezentând apoteozarea Împaratesei. Urmează apoi prefaţa traducătorului german, prefaţa autorului, comparaţia anilor Hegirei cu ai erei creştine şi o tabela pentru valoarea monedelor turceşti faţa de cele saxone.

La începutul şi la sfârşitul celor două parţi ale cărţii se află câte o vinieta semnata de Mart. Tyroff. Mai sunt câteva frumoase iniţiale gravate, precum şi portretele sultanilor, în dreptul fiecărui capitol care tratează despre ei.

La sfârşit se află: tabla de materii, o consemnare a cuvintelor straine, un indice alfabetic al materiilor şi viaţa lui Dim. Cantemir

Această ediţie este înfrumuseţată cu un portret al lui Cantemir, gravat de C. Fritzsch în 1745, cu suscripţia următoare:

Demetrie Kantemir, des h. russis. Reichs und in Moldau Fürst, bey dem russ. Kaiser Peter dem Grossen des hohen Senats Mitglied und geheimer Rath.

Dedesubt, între cuvintele suscripţiei, se află stema familiei Cantemir.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

Istori'a imperiului ottomanu, creşterea şi scaderea lui, cu note fórte instructive de Demetriu Cantemiru, Principe de Moldavi'a, traducere româna de Dr. Ios. Hodosiu, Bucureşti. Ediţiunea Societaţei Academice Române, MDCCCLXXVI, in-8° de 807+CXXXIII pagine.

239. Carte de iertare a păcatelor, dată de Silvestru, patriarh al Antiohiei, (Bucureşti) 1745.

Foaie volantă cu text românesc, tipărită, foarte probabil, în Bucureşti.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

240. Ceaslov, Râmnic 1745.

Semnalat de P. P. Aaron în *Păstoriceasca poslanie,* Blaj 1760, p. 44 şi de Popp în *Disertaţie,* 73.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Grigorie, episcop de Argeş, în prefaţa *Loghicei* (1826), îl numeşte *Orologhion* şi spune că a fost tălmăcit de Damaschin, episcopul de Râmnic.

241. Ceaslov, Rădăuţi 1745.

Ѧ҃тѳѕ слáва сфѝтей дѣ ѿ фїѝнцей | дѣ вїáцѣ фѫкѫтóдрей шѝ нѣ дѣспѣ- | рцѝтей трóице: Тáтѫлѹ шѝ Фїю- | лѹ шѝ Дх҃ѕлѹ сфѝть. Типѫрѝтѕ- | (с-лѕ) Ѫчѣ́сть Часослóвъ дѕпѣ ѿрѫндѹáла чѣ- | лѹ гречѣ́скъ, âкмѣ ѧ҃тѣѭ Ѧ҃ сѝлеле | Прѣ- лѹминáтѕлѹ Шѝ прѣ҃ ѧнѣлцáтѕ- | лѹ Дѝнъ: | ІѠѦНЪ НИКОЛАЄ КОЄВѪДА | МѪѴРОКОРДАТѢ: | Кѕ блѣ́кенїе прѣ҃ ѡсфѝцѝтѕлѹ | Кѝрь Никифо́рь Пелопонисáнѕлъ. | Митрополѝть â тоáтѣ Молдóва: | Кѕ wсѝрдїе рѫпосатѕлѹ Кѵ̀рь Варлаáмъ: | Єпископъ Рѫдѫцѕлѫ ѧ҃тѳѕ âсà дѝнъ | нóѕ фѫкѕ̀тѣ типографáфїе дѝнъ | рѫдѫ́ци: | Ѧ҃ ѧ̃нїй дела сѫдѝрѣ лѫ̃мї̀: ѯѕ̑нд: | Ѭр дела Хр̃е, ѯѱмѝе: мц̑а Гѓ. кѧ.

In-folio mic de 1 foaie fără număr, 513 pagine şi 1 foaie la sfârşit.

Tipărit cu negru şi roşu, cu caractere de două mărimi, dintre cari cele mari amintesc pe cele din cărţile de pe vremea lui Vasile Lupu. Pagina încadrată cuprinde 23 de rânduri cu caractere mari şi 36 cu caractere mici.

Volumul cuprinde şi câteva gravuri de câte o pagină.

Pe verso titlului se afla chipul S-lui Nicolae, semnat Г. С. şi următoarele versuri:

Cu rugăcĭunile tale, Sfinte Ierarhe Nicolae,
Intăréşte pre Domnulŭ nostru Ioanŭ Nicolae
Să-şŭ domnĭască ţara cu bună nărocire,
Până la adânci bătrânéţe, cu mare fericire.

In faţa pag. 420 se află reprezentată Buna-vestire într'o gravură semnată: Григорие Г. Сандъ Т. Лт. зснг.

In faţa paginei 444 se află apoteoza Domnului Christos, gravată de aceiaşi, având sub ea, ca legenda, o invocaţiune în proză. In faţa pag. 464, Îngerul păzitor, gravat tot de Г. şi С. In faţa pag. 474 se află simbolizarea sfintei cuminecături (facs. 288): In centru Isus Christos binecuvintează vinul şi pâinea, iar în cele patru colţuri sunt reprezentaţi: Sf. Iacov fratele Domnului, Sf. Vasile-cel-mare, Sf. Ion Gură-de-aur şi Sf. Grigorie; iar ca legendă următorul distih:

Hristos, a vieţiĭ pâĭne cerĭască,
Cu darulŭ pre toţi păcătoşiĭ va să hrănĭască.

Pe ultima foae se află o notiţă din care extragem următoarele:

Slavă, cinste, mulţămită şi închinăcĭune Unuĭa în troiţă proslăvituluĭ Dumneḑău, Tatăluĭ şi Fiĭuluĭ şi Duhuluĭ sfântŭ, celuĭ ce au agĭutat după începutŭ de amŭ văḑutŭ şi sfârşitulŭ.

Precumŭ dorescŭ ceĭ ce sântŭ bătuţĭ de furtună în luceulŭ *(sic)* măriĭ să sosască la limanŭ cu adăpostire, întru acesta chipŭ amŭ doritŭ şi noĭ să sosimŭ la săvărşiré lucruluĭ aceştiĭ cărţi.

. . . . . .

Tipăritu-s-au acéste sfinte şi dumneḑăeşti Cĭasosloave în aniĭ dela zâdirĕ lumiĭ: 7254, iar dela întruparé lui Hs. 1745, мц̑а: Sept. 18.

Fiindŭ meşterŭ mare şi făcătorĭu a tŏtŭ lucrulŭ tipografieĭ dinŭ nou: Grigorie Stan Braşovanulŭ. Iară aşăḑători şi îndreptători tiparelorŭ: Ierodiĭacon Iosif din mănăstire Nĭamţuluĭ şi cu Sandulŭ sinŭ Irimiĭa tipografulŭ otIaş, şi cu ceĭ dinpreună ostenitori cu noĭ, Necula zăţarĭu şi Ion Bulĭandră şi ĭarăş Ion, drugariĭ, şi Lupulŭ Marăşŭ şi Simionŭ, pilcariĭ, i Ştefanŭ poslușnicŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. — Putna: Biblioteca Mănăstirii.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

288. – Gravura di *Ceaslovul* de la Radauți, 1745.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

242. Invăţături preoţeşti despre şapte Taine, Iaşi 1745.

Probabil o reproducere a ediţiei din 1732.

Popp, *Disertaţie,* 79.

243. Liturghia S-lui Ioan Gură-de-aur, Rădăuţi 1745.

ЛѵТѫРГЇЄ | Я ЄѲНТѫЛѫЙ ІѠЯНЪ | ЗЛЇТОѫЄТЬ. | Кѕ мйла лѣй Дмнезѣѕ âкѣмь | Ѧтѣѳ Тѵпърйтъ ѧ типографїа â Єѳй- | тей Єпⷭкопїй Рѫдѫѣцѣлѣ | Ѧ зйлеле прѣ Лѣминáтѣлъй Дмнь. | Iw ÎѠЯНЪ НИКОЛАЄ БОЄБОДЬ. МИЛОСЕРДЇТЬ | Кѕ блгⷭловенїѣ прѣ сфйцйтѣлъй Кѵрь | Нéкйфѡрь Митрополйтѣль | â тóатѫ Молдóва. | Кѕ ѡстенѣла шй тóатѫ Келтѣмла | â Юбитóрюлъй де Дмнезѣѕ кѵрь | ІЯКОВЬ, Єпискѡпѣль | Рѫдѫѣцѣлъй. | Фїйндь кѣрѣль їннлѡрь дела зидйрѣ | Лѣмїй: ѯзⷭнд. | Йрѫ дела ѧтрѣпáрѣ лѣй Хⷭ, ѯаѱме | Ши с-ѧѕ т[ѵпърйть . . . . .] Îримїй типографѫѣлъй.

In-folio mic, de 2 foi fără număr şi 38 de pagine. Tipărit cu negru şi roşu, cu 23 de rânduri în pagina incadrată într'un chenar de linii.

Titlul. de asemenea cu negru şi roşu, este incadrat cu flori de compoziţie tipografică. Pe verso chipul s-tului Nicolae din *Ceaslovul* tipărit tot la Rădăuţi, cu aceleaşi versuri (v. mai sus, p. 85). Urmează o pagină albă; apoi, în faţa textului, chipul Mântuitorului din aceeaş carte.

Tipicul este românesc, iar textul slavonesc. Câteva rugăciuni sunt în amândouă limbile.

Într'unul din exemplarele aflate în biblioteca Academiei Române se află următoarea notiţă, tiparită pe ultima pagină:

Acĭastă Sfântă Liturghie amŭ dăruit-o Sfinteĭ şi Dumneḑăĭaştiĭ mitropoliĭ dinŭ Iaşŭ.

Iĭacovŭ, cu mila luĭ Dumneḑău Episcopŭ Rădăuţuluĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

244. Pravoslavnica mărturisire, Bucureşti 1745.

ПРѪВОСЛѪВНИКЯ | МЪРТѫРИСЄЙРЄ | Й съборничѣщїй шй ѧпостолѣщїй | бисѣричїй â ръсърйтѣлъй, | Я дѣѡрѫ тѵпърйтъ день порѫнка прѣ Лѣ- | минáтѣлъй шй прѣ ѧнѣлцáтѣлъй, | Дóмнѣлъй нóстрѣ, | Îѡáнь, Кѡнстандйнь | Нїколáе Ѥшевѡдь. | Кѕ блгословенїѣ прѣ сфйцйтѣлъй митро- | полйтъ âль Оѵггровлáхїей, | Кѵр Неóфитъ | Тѵпърйтѣ-с-ѧѕ ѧ тѵпографїѣ Домнѣскъ | ѧ ѡрáшѣль Бѣкѣрѣщилѡрь. | Ла âнѣль дела ѯзидйрѣ Лѣмїй. ѯзбг. | Де кѣчѣрникѣль ѧтрѣ прѣщй пóпа Стѡйка | Йкѡнйчй типографѫѣль.

In-4⁰ de 1 foaie şi 172 de pagine, 24 de rânduri în pagina incadrată în chenar de linii.

Titlul e incadrat în flori de compoziţie tipografică. Pe verso, stema îndoită (facs. 289) cu iniţialele domneşti ale lui Constantin Mavrocordat şi versurile acestea:

Crucé, corbulŭ, zâmbru, sémne minunate,
Milostive Doamne, de susŭ îţĭ sântŭ date,
A acestorŭ ţărĭ stăpânŭ te arată,
Păstorindu-ţi turma de lupi apărată.
Şi arăţi spre toţi o milostivire,
Domnulŭ să te ţie întru stăpânire,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

289. — Stema din *Pravoslavnica mărturisire* (1745), etc.

Cârmuindŭ norodulŭ, cu bună credinţă,
Către toţi vrăjmaşiĭ puindŭ biruinţă.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

245. Psaltire, Bucureşti 1745. — Slavoneşte.

ѰАЛТИ́РѢ | Прр҃кꙋлꙋй шй ѧпъра́тꙋлꙋй | ДАВІДЬ: | А҆́кꙋмь ѧтр-ачéсташь кипь тѵ҃- | пъри́тъ Ѧ҆ ѕи́леле прѣ ѧнъль- | ца́тꙋлꙋй Домнꙋль нóстрꙋ | Іѡа́нь Кѡнстанди́нь | Нїколáе Воевóдь | Кꙋ благословéнїѧ прѣ сфн҃- | ци́тꙋлꙋ҃ Митрополить а҆ль Оу҆ггро- | влáхїей Кѵр Неóфѵть. | Ѧ҆ тѵ҃пографїѧ домнѣ́скъ ѧ҆ Бꙋкꙋрéщи. | Ла а҆́нꙋль дела фáчерѣ Лꙋ́мїй | ҂зс҃нг. | Де кꙋчѣ́рникꙋль ѧтре прéѡцй пóпа | Стѡйка Ꙗ҆кѡви́чй типогрáфꙋль.

In-8° mic de 1 foaie fără număr şi 168 numerotate. 19 rânduri pe pagina.
Pe verso titlului se află chipul lui David şezând pe un tron.
Textul psaltirii e slavonesc.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1746.

246. Evanghelie, Râmnic 1746.

СФН҃ТА́ ШИ ДМ҃НЕЗЕ҃ѦСКА | ЕѴАНГЕ́ЛИЕ | А҆́кꙋма ѧтѫ́й Тѵ҃пъри́тъ, ѧтрꙋ а҆ль | Дóйлѣ А҆нь, Динь А҆пáтра Дѡмніе а | Цѣ́ръй Рꙋмѫнéщй, А҆ прѣ лꙋминáтꙋлꙋй | шй Прѣ Ѧнълцáтꙋлꙋй Дóмнь | ІѠ҃ КѠНСТА́НТИ́НЬ | Нїколáе Воевóдь. | Кꙋ Бл҃гословéнїѧ прѣ Сфн҃ци́тꙋлꙋй | Митрополи́ть А҆ль Оу҆гровлáхїей:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Кѵр НЄ̃ОФЙТЬ | Шй кѕ тѡ́атъ ѡсѧ́рдїѧ шй Келтѕ́ѧла | Сфйцїей сѧ́ле Ювитѡ́рюлѕй дє Дмнезѐѕ: | Кѵр КЛЙМЄНТЬ | Єпйскѡпѕль Рымникѕлѕй. | Л сфйта Є̃пископіє ѧ̀ Рымникѕлѕй. | Ла Йнїй дела Фа́чєрѣ Лѣмїй ѯсн̃д. | Йѵръ дела Хс̃ ѯаѱѡ̀ѕ: Дє Кѵчѣрникѕль ѧ̀тре Прѣѡщй Попа Мїха́й Ѯданасне Бичй | Тѵпографѣѕль Рымничѧ́нѕль.

In-folio de 4 foi fără număr şi 164 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane incadrate în chenare de linii, şi cu 40 de rânduri în coloană.

Titlul, tipărit de asemenea cu negru şi roşu, este incadrat în flori de compoziţie tipografică şi are un frontispiciu reprezentând pe sf. Nicolae pe un tron, iar la dreapta şi la stânga, pe Maica Domnului şi pe Isus Hristos.

Pe verso titlului stema îndoita cu iniţialele domneşti ale lui Constantin Mavrocordat (facs. 287) Sub această stemă se află stihurile poetice de mai jos. Aceste versuri nu sunt decât imitaţia celor din Evanghelia din 1723, în cari numele lui Constantin Mavrocordat înlocueşte pe acela al lui Nicolae Racoviţă. Compară-le şi cu cele din Evanghelia dela 1742.

Doao închipuirĭ ce în pecéte s-au însemnatŭ,
Domnuluĭ Constandinŭ dela Hs. i s-au datŭ.
Bourulŭ stăpânŭ Moldoveĭ îlŭ adeveréză,
Corbulŭ alŭ Vlahieĭ Domnŭ îlŭ încredinţéză.
Amândoao steme de domnie încorunatŭ
Pre acestŭ de bunŭ némŭ Mavrocordatŭ,
Pre Domnulŭ Constandinŭ celŭ de bună viţă,
Păzéscă-lŭ Dumnezeu cu multă biruinţă,
Ce acumŭ domnéşte Ţara Rumânéscă,
Domnu-lŭ păzéscă ca s-o stăpânéscă.

Scrisoarea de dedicaţie a episcopului Clement :

Pré blagocestivuluĭ, pré luminatuluĭ, pré înnălţatuluĭ şi oblăduitorĭuluĭ a toată ţara Ungrovlahiĭa, Domnuluĭ Domnuluĭ nostru Io Constandinŭ Nicolae Voevodŭ, sănătate, viĭaţă îndelungată, pace şi spăsenie dela Dumnezeu ca să dăruĭască Măriei tale, rugămŭ.

Totŭ lucrulŭ ĭaste maĭ bunŭ şi maĭ lăudatŭ întru acĭastă lume, luminate şi pré milostive Doamne, folosulŭ şi faceré (de) bine de obşte, şi ĭarăşĭ a-şĭ căştigà cine-va nume nemuritorĭu. Şi pentru ce sântŭ maĭ lăudate acéste doao? Pentru căcĭ că folosulŭ şi binele de obşte ĭaste lucru dumnezeescŭ; ĭară căştigaré numeluĭ nemuritorĭ, încă să véde a fi lucru dé pururé lăudatŭ şi câtŭ vieţuĭaşte omulŭ întru acĭastă lume şi încă şi după ce să mută dintru acĭastă viĭaţă. Şi de acĭasta avemŭ bune dovedirĭ dinŭ faptele oamenilorŭ celorŭ vechĭ, căcĭ că eĭ s-au dusŭ dinŭ lumé acĭasta, ĭară numele lorŭ şi istoriile lorŭ sântŭ până astăzĭ în miĭ de cărţĭ. Pentru acéĭa zice Isus Sirahŭ: «Omule, câtŭ eştĭ pre lume silĕşte-te pentru nume, că numaĭ acesta rămâne după moarte, ca o mie de comorĭ de aurŭ. Decĭ de acéste doao lucrurĭ vedemŭ pe Măriĭa ta că pururé te nevoeştĭ a le căştigà. Intâĭ cu folosulŭ faceriĭ de bine de obşte şi multa-ţĭ sârguĭală şi nevoinţă ce arăţĭ: ca să créscă şi să să lăţască cuvântulŭ sfinţeĭ scripturĭ nu numaĭ în ţara Măriei tale, ci în toate ţările şi ţinuturile ce vorbescŭ în limba rumănéscă, poruncindŭ a să scrie şi a să typări

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

multe félĭurĭ de cărţĭ spre folosulŭ a totŭ sufletulŭ creştinescŭ. Acĭasta ĭaste căştigaré numeluĭ, care rămâne nemuritorĭu după moarte. Decĭ şi eu smeritulŭ Episcopŭ alŭ Rîm: Noulŭ Severin, cu bunŭ sfatulŭ şi voĭa Mărieĭ tale, amŭ datŭ în typarĭ acĭastă dumnezeĭască şi podoabă maĭ alésă a sfinteĭ Besericĭ Sfânta Evanghelie (zicŭ) pre limba rumânéscă, spre folosulŭ a totŭ sufletulŭ creştinescŭ şi întru nemuritoare pomeniré numeluĭ Mărieĭ tale. Iară ce ĭaste Evangheliĭa, caré cu plecăcĭune ca unŭ multŭ îndatoratŭ şi smeritŭ rugătorĭu, ce aducŭ Mărieĭ tale darŭ? Sângură vredniciĭa eĭ o laudă. Pentru că Domnulŭ nostru Is. Hs. aşà cu sfinţiĭ Apostolĭ de faţă vorbindŭ şi darulŭ Duhuluĭ sfântŭ învăţătorĭu le-au trimisŭ. Iară de vréme ce după acéĭa era să răsae eresurĭ şi obicéĭurile noastre să să strice, bine au voitŭ a să scrie Evangheliile, ca dintru acésté învăţându-ne adevărulŭ să nu ne amăgimŭ de mincĭuna eresurilorŭ. Însă 4 Evangheliĭ ne-au datŭ noao, pentru că patru stâlpĭ sântŭ acésté lumiĭ, şi patru părţĭ ale lumiĭ fiindŭ: răsăritulŭ, apusulŭ, miază-noapte şi miază-zi, cu cuviinţă ĭaste a fi şi stâlpĭ patru. Şi evanghelie să zice căci ne vestéşte noao lucrurĭ bune, adecă ertaré păcatelorŭ, dreptaté, suiré la cerĭurĭ, luaré de fiĭ aĭ luĭ Dumnezeu şi vestéşte cumŭ că lesne acésté le-amŭ luatŭ. Nu că noĭ doară ne-amŭ ostenitŭ întru căştigaré acestorŭ bunătăţĭ, sau dintru ale noastre fapte bune acésté amŭ luatŭ, ci prinŭ darulŭ şi ĭubiré de oamenĭ a luĭ Dumnezeu a atâté bunătăţi ne-amŭ învrednicitŭ. Patru evangheliştĭ sântŭ, dinŭ cariĭ doĭ, Mattheĭ şi Ioannŭ, sântŭ dinŭ cĭata celorŭ doĭsprăzéce, ĭară doĭ, Marco şi Lucà, dinŭ ceĭ 70. Şi Marco au fostŭ ucenicŭ luĭ Petru, ĭară Lucà luĭ Pavelŭ ucenicŭ. Insă Mattheĭ maĭ întâĭ de câtŭ toţĭ au scrisŭ evangheliĭa pre limba jidovéscă, cătră ceĭ ce crezuse dinŭ Jidovĭ, după 8 anĭ aĭ înnălţăriĭ luĭ Hs. şi o au tălmăcitŭ Ioannŭ de pre limba jidovéscă în cé ellinéscă, precumŭ spunŭ; ĭară Marco după 10 anĭ dela înnălţare au scrisŭ Evangheliĭa sa, de Petru fiindŭ învăţatŭ; ĭară Lucà după 15; ĭară Ioannŭ celŭ maĭ bogoslovŭ după 32. Şi să asémănă aceştĭ patru evangheliştĭ cu patru heruvimĭ, ce au văzutŭ Iezechiilŭ şezândŭ Dumnezeu pre eĭ. Şi fieşte care dinŭ heruvimĭ, unulŭ avé faţă asemene cu leulŭ, ĭară altulŭ cu omulŭ, ĭară altulŭ cu vultùrulŭ şi altulŭ cu viţelulŭ. Decĭ evangheliĭa cé de la Ioannŭ are faţă de leu, că leulŭ înpărătéscă putére şi stăpânire are; asémene şi Ioannŭ dela cé înpărătéscă şi stăpânéscă vrednicie a Dumnezăiriĭ cuvântuluĭ au începutŭ zicândŭ: «La începutŭ era cuvântulŭ, şi Dumnezeu erà cuvântulŭ». Iară cé de la Mattheĭ are obrazŭ de omŭ: că de naşteré cé după trupŭ a luĭ Hs. au începutŭ. Iară cé de la Marco cu vùlturulŭ să asémănă, că de la proroculŭ Ioannŭ au începutŭ şi daru luĭ prorocescŭ maĭ nainte văzătorĭu fiindŭ, şi curândŭ céle de departe văzându-le, ca vùlturulŭ ĭaste, că zicŭ că vulturulŭ pré limpede văzătorĭu ĭaste, că elŭ dinŭ alte pasărĭ să poate uĭtà dreptŭ la soare neclipindŭ. Iară cé de la Lucà cu viţelulŭ ĭaste asémene, că elŭ de preoţiĭa Zaharieĭ au începutŭ, cândŭ au tămâĭatŭ elŭ pentru păcatele noroduluĭ, şi viţelulŭ erà jârtvindu-se atuncé. Pentru cariĭ neajungându-ne cuvântulŭ a scrie de lauda sfinţilorŭ Evangheliştĭ şi Apostolĭ, pre cariĭ îĭ laudă toată lumé, vomŭ venì la cuvântulŭ celŭ dinŭ tâĭ. Că de vréme (ce) celŭ întocma cu Apostoliĭ Constan-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ĭinŭ Inpăratŭ, căcĭ au poruncitŭ de s-au scrisŭ sfânta scriptură la o sémă de cărţĭ, ca să să citéscă la beséricile céle dinŭ Ţarigradŭ să laudă şi să cinstéşte pănă în zioa acĭasta: cu câtŭ maĭ multŭ vrédnicŭ de miĭ de laude eştĭ Măriĭa ta, că în zilele Mărieĭ tale, cu luminata-ţĭ poruncă scriindu-se şi typărindu-se multe félĭurĭ de cărţĭ, cu care să luminéză nu numaĭ o sémă de norodŭ, ci toată pravoslaviĭa, ca oare-ce făclie fiindŭ nu pusă suptŭ acoperemântŭ, ci în sfeşnicŭ şi luminândŭ nu numaĭ celorŭ dinŭ casă, adecă dinŭ ţara Mărieĭ tale, ci tuturorŭ celorŭ ce vorbescŭ în limba rumânéscă. Laudă-să sfântulŭ Ioannŭ Zlatoustŭ căcĭ au botezatŭ şi au luminatŭ pre Rumânĭ *(sic)* şi ĭ-au învăţatŭ légé. Iară Măriĭa ta îndemnândŭ şi învăţândŭ, nu numaĭ pre Rumânĭ, ci a toate noroade să cugete zĭoa şi noapté în légé luĭ Dumnezeu. Marele înpăratŭ Constantinŭ ospătândŭ pre oare care Episcopĭ, pre cumŭ Evsevie scrie, n-au vrutŭ să laude de coroană şi de diadimă şi de înnălţimé înpărăţieĭ şi de biruinţele războaelorŭ, ci să lăudà cătră aceĭa şi să bucurà, căcĭ să aflà înpreună cu Apostoliĭ lucrătorĭu la Evangheliĭa luĭ Hs. Pentru acéĭa au zisŭ: Voĭ sănteţĭ Episcopĭ creştinilorŭ pre taĭnă lucrândŭ, ĭară eu însumĭ sântŭ Episcopŭ lucrândŭ céle den-afară înnoindŭ şi ajutorindŭ Beséricilorŭ şi odihnindŭ cĭata preoţilorŭ, ca maĭ multŭ cuvântulŭ luĭ Dumnezeu să să laude şi să să lăţască şi să să înmulţască spre noroade. Ca acésté sântŭ şi ale Mărieĭ tale laude şi îndreptărĭ, care înţelepcĭuné luĭ Dumnezeu te-au născutŭ şi te-au crescutŭ umplându-te de Duhulŭ sfântŭ, ca pre unŭ alŭ doĭlé Veseleilŭ, şi ochĭ te-au arătatŭ văzândŭ şi luminândŭ pre ceĭ de suptŭ ascultaré Mărieĭ tale. Decĭ priĭméşte, pré înnălţate Doamne, şi acĭastă ostenélă a smerenieĭ méle, precumŭ şi Stăpânuluĭ Hs. au priĭmitŭ acelŭ puţinŭ darŭ alŭ văduveĭ, aşa şi Măriĭa-ta încă şi inima mé, caré pururé dorésté să te întăréscă pré putérnicul Dumnezeu ca pre marele Inpăratŭ Constantinŭ asupra luptătorilorŭ înprotiva luĭ Dumnezeu şi a sfinteĭ luĭ Beséricĭ, şi să te încorunéze cu darul sănătăţiĭ şi alŭ păciĭ întru norocită şi îndelungată viĭaţă în vrémé de acumŭ, ĭară în véculŭ viitorĭu să te învrednicesţĭ vieţiĭ vécĭnice înpreună cu toţĭ drepţiĭ Inpăraţĭ şi sfinţĭ.

Alŭ Mărieĭ tale cătră Dumnezeu fierbinte rugătorĭu,

Climentŭ, Episcopulŭ Rîm.

Urmează cele două notiţe obişnuite asupra vieţii S-lui Ioan Evanghelistul şi un chip al acestuia, într'o gravură de o pagină, şi cu următoarea legendă:

Ioanne pré fericite,
Alŭ lui Hs. apostolŭ ĭubite,
Că Domnulŭ celŭ pré putérnicŭ,
Te-au alesŭ ca pre unŭ vrédnicŭ,
Ca pre Creştinĭ să-ĭ întăreştĭ
Şi pre ereticĭ să-ĭ smereştĭ.

La f. 19 v. se află viaţa Evanghelistului Matei, iar pe verso aceleeaş foi, chipul său şi versurile acestea:

O Mathee Leviĭane,
Pierzătorĭulŭ dogmelorŭ celorŭ vicléne,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Ţie, dinŭ-trale tale, Matthee sfinte,
Acestŭ odorŭ aducemŭ cu sufletŭ fierbinte.

Pe f. 50 v. se află viaţa Evanghelistului Luca, chipul său şi acest distih:

O Luco pré lăudate, întru toate aĭ pusŭ nevoinţă
Ca să ne scoţĭ pre noĭ la credinţă.

Pe f. 88 verso se găseşte viaţa Evanghelistului Marcu, tot de Sofronie; iar pe 89 «a lui Theofilact, Episcopul Bulgarieĭ, tâlcuire de viĭaţa luĭ Marco». Pe verso acestei foi se află chipul lui Marcu, gravat de «Popa Mihaĭ, typograf», care este probabil şi autorul celorlalte gravuri. Legenda sună astfel:

O Marco, Apostole pré sfinţite,
N-ai pregetatŭ prinŭ cuvinte.

La f. 120 începe «Minologhion întru carele să cuprinde orânduĭala evangheliilor pre lună»; de la f. 156 v. «evangheliile de obşte la zilele sfinţilorŭ cariĭ n-au evangheliĭ de rândŭ la Minologhion, adeca la orânduĭala lunilorŭ» şi altele. La f. 163 v., o «înştiinţare pentru cetaniĭa evangheliilorŭ....»; şi în fine, pe ultima pagină, următoarea notiţă:

Typăritu-s-au acĭastă sfântă Evanghelie prinŭ ostenéla diorthosiriĭ luĭ Lavrentie Ieromonahŭ de la sfânta Mânăstire Hureziĭ. Şi cu plecăcĭune mă rogŭ tuturorŭ celorŭ ce vă veţĭ întâmplà a cetì: orĭ ce greşală veţĭ aflà, îndreptaţĭ cu duhulŭ blândéţelorŭ, nepuindu-ne în ponosŭ, că precumŭ ĭaste cu neputinţă omuluĭ a nu păcătuì, într-acestaşŭ chipŭ şi typografuluĭ a rămâné fără de greşală.

Şi acĭasta ĭarăşĭ să ştiĭ, o ĭubitorĭule de Hs. cetitorĭu, că de veĭ potrivì acĭastă sfântă evanghelie cu niscarĭ izvoade greceştĭ sau şi rumâneştĭ, typărite maĭ de nainte, să ştiĭ că pe multe locurĭ nu să va potrivì la cuvinte pentru că eu amŭ urmatŭ tălmăcituriĭ izvoduluĭ Părinteluĭ Damaschinŭ Episcopulŭ, dascalulŭ celŭ mare, alcătuitŭ după tâlcuĭala luĭ Theofilactŭ, şi până n-amŭ cetitŭ şi tâlculŭ, n-amŭ aşezatŭ fieşte care cuvântŭ.

Urmează apoi versurile de mai jos cari seamănă cu cele dela sfârşitul Liturghierului georgian, tipărit de Mihail Iştvanovici la Tiflis în 1710.

Precumŭ ceĭ streinĭ dorescŭ moşiĭa să-şŭ vază,
Cândŭ sântŭ într-altă ţară de nu potŭ să şază,
Şi ca ceĭ ce-sŭ pre mare bântuiţi de furtună,
Şi roagă pre Dumnezeu de linişte bună:
Aşà şi typografulŭ de a cărţiĭ sfârşire
Laudă neîncetată dă şi mulţămire.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

247. Invăţătură bisericĭască, Râmnic 1746.

Ѧ҆ВЪЦЪТꙊРЪ | Бесеричáскъ | пе скꙋ́рть. | Пентрꙋ шл҃пте тл҃йпе, кл҃ре | сѫ́нть де мáре фолóсь спре | ѧ҆въцътꙋ́ра Прéѡцилѡрь: | 'Акꙋмь а҆ трéѧѡаръ ѧ҆ е҆пс҃ко- | пїѧ Рымникꙋлꙋй, май пе | скꙋ́рть Тѵ҃пъри́тъ: ѧ҆ а҃нꙋль | дела Нáщерѣ лꙋ́й Хрс҃тóсь, | ҂аѱм҃ѕ: Ꙗръ дела фáчерѣ | Лꙋ́мїй, ҂зсн҃д. | Лꙋ́на лꙋ́й Аѵг: зи́ле, ѕ҃. Де Попа Мїхáй Тѵ҃поѵрáф.

In 8° mic de 30 de foi numerotate. 20 de rânduri pe pagină.

Cartea este precedată de o scrisoare a Episcopului Clement, începând pe verso

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

titlului, care însă este reproducerea prefeței Episcopului Damaschin din *Învățătura* sa, tipărită la Râmnic în 1724. (V. mai sus, nº 185).

Galați: Biblioteca Urechiă.

248. Mărgăritare, București 1746.

МЪРГЪРИТАРЕ | ЙДЄКЪ | Кѵвинте де мѣлте фѣлюрй | Йчелѣй дйнтрѳ Сфйци Пърйнтеле нóстрѳ, | ÎѠÂÑЬ ÂРХІЄПЙЄКОПѢЛЬ | Цариградѣлѣи Златоѹстъ. | Шй але ăлтарь Сфйци Пъринци, де мѣлци Дă- | скали тѫлмъчйте. Дѣпъ лймба Єлинѣскъ пе | лймба Гречѣскъ. | Йкѹмъ ădоаѳра Тѵпърйте пе лймба рѳмѫнѣскъ | Кѹ Благослокенїѧ прѣ Сфйцйтѣлѣй Митропо- | лйть але Цăрїй, Кѵрь | Неóфѵть дела Крйть. Шй сѧ Тѵпърйть ѧ ѡрăшѣле Бѣкѹрéщилѡрь | Ла ăнѣле дела ѕидйрѣ Лѣмїй ѧзсн̃д. | Йръ дела Нăщерѣ лѣй Хс̃, ѧ аѱмѕ | Де кѵчѣрникѹле ѧтре Прéѡци, | Пóпа Єтѡйка Йкѡкѵйчи Тѵп.

In 4º de 3 foi fără număr, şi 257 numerotate, 35 de rânduri pe pagină.

In primele foi se află titlul, un chip al S-lui Ioan şi scara cărţii. In unele exemplare scara este legată la sfârşit.

In fruntea textului se află frontispiciul din Evanghelia dela Snagov din 1697, reprodus mai sus (vol I, p. 328).

București: Biblioteca Academiei Române.

249. Octoih, București 1746.

Ѡ К Т Ѡ Й Х Ь. | 'Йкѹмь Тѵпърйть, ѧтрѳ але дóйлѣ ăнь, | днь а пáтра Домніе а цăрїй Рѳмѫнéщй, | а прѣ лѹминáтѹлѹй шй прѣ ѧнълцáтѳ- | лѹй Дóмнѹлѹй нóстрѳ, | Îѡáннь Кѡнстандинь | Нїколáе Воєвóдь. | Кѹ благословенїѧ прѣ сфйцйтѣлѹй Ми- | трополйть але Оѵѓгровлáхїей, | Кѵр Неóфѵть. | Шй с-ѧ Тѵпърйть ѧ Тѵпографїѧ Дом- | нѣскъ, ѧ ѡрăшѣле Бѣкѹрéщилѡрь. | Ла Йнѣле дела ѕидйрѣ Лѣмїй ѧзсн̃д. | Йрь дель Хс : ѧаѱмѕ. | — Де кѵчѣрникѹль ѧтре Прéѡщй Пóпа | Єтѡйка Йкѡкѵйч Тѵпографѣль.

In-4º de 464 + 200 pagine numerotate.

Tipărit cu negru şi roşu.

Pe verso titlului stema combinată a Moldovei şi a Ţării Româneşti (facs. 289), între literele ІѠ-КѠ-НЇ-ВО şi sub dânsa versurile:

Crucé, corbulŭ, zâmbru, sémne minunate,
Milostive Doamne, de susŭ îţĭ sântŭ date,
A acestorŭ ţări stăpânŭ te arată.
Păstorindu-ţi turma de lupi apărată,
Şi arăţi spre toţi o milostivire.
Domnulŭ să te ţie întru stăpânire,
Cârmuindŭ norodulŭ cu bună credinţă,
Cătră toţi vrăjmaşiĭ puindŭ biruinţă.

Urmează apoi o pagină cu cuprinsul cărţii şi o alta cu o gravură reprezentând pe St. Ioan Damaschin, cu obişnuitul distih ca legendă.

București: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

250. Psaltire, Râmnic 1746.

Ѱ Й Л Т Й Р Ѣ | Пр҃ро́кꙋ шй ѧпꙋра́тꙋ | Д Й Ѳ И Д Ъ | Йкѹ́ма ѧтрачє́ста кнпь | Тѵ̈пърйтъ : ѧ зйлєѥ | Лѧмнйа́тꙋй Дм҃нь | І҃ѡ Кѡнстандйнь Нїколаѥ | Ѳоєво́дъ. | Кѹ порѹ́нка шй тоа- | тъ кєлтѹ́ѧла сф҃нцїй | сѧѥ Пърнитєлѹ́й | Кѵр Клймєнтъ, | Ѥпс҃кѡпꙋ Рымникꙋлй. | Ла Йнꙋль, ѯзс҃нд.

In 16, de 1 foaie fără număr şi 437 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 16 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află reprezentat prorocul David.

La sfârşit:

De cucérniculŭ Popa Mihaĭ Athanasievicĭ typografulŭ Râmnicĭanulŭ. Şi s-au diorthositŭ de Lavrentie Ieromonah de la mănăstiré Hureziĭ. Şi tuturorŭ cititorilorŭ cu umilinţă mă rogŭ, ca ori ce greşală veţi aflà îndreptaţi şi pre noĭ să nu ne defăimaţi, ca să vă învredníceascà Dumnezeu a dobândi ertare. Că pre cumŭ nu ĭaste cu putinţă omului a nu păcătuì, aşa şi typografului a nu greşì.

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

1747.

251. Apostol, Râmnic 1747.

Й П О Ѳ Т О Л Ъ | Йкѹ́мь ѧтрачє́сть кнпь Тѵ̈пърйть. Ѧтрѹ | ѧ̈лъ трє́йлѣ ѧ̈нь днь ѧ пѧ́тра Домніе | ѧ̈ Цѣ́ръй Рѹмѫнє́щй. Й прѣ Лѧмнйа- | тѹлѹ́й шй прѣ Дѣнълцѧ́тѹлѹ́й Дѡ́мнь | Іѡ Ѳ Ѻ Н Ѳ Т Й Н Д И Н Ь Нїкѡ́лаѥ Ѳоєво́дь. | Кѹ Благословє́нїѧ Прѣсфщѧ́тѹлѹ́ Митрополитъ | Кѵр Н Ѳ О Ф И Т Ъ. | Шй кѹ тѡ́атъ ѡсѫ́рдїѧ шй Кїєлтѹ́ѧла | сф҃нцїй сѧѥ ѡбнтѡ́рюлѹ́й дѥ Дм҃нєзѐ́ | Кѵр К Л Й М Ѳ Н Т Ъ Ѳпископъ Рымникꙋлй | Ѧ сф҃йта ѥпс҃кѡпїѥ ѧ Рымникꙋлй. | Ла Йнꙋль Дєла Фѧчєрѣ Лѧмї́й: ѯзсне : | Йр҃ъ Дєла Хс҃: ѯаѱ́лѯ. | Ѳѧ тѵ̈пърйть дѥ кѡчѣрникꙋль ѧтрѥ Прє́щєй | Пѡ́па Мнхаи́ Йѳанáсїѥ Кнчй Тѵ̈пографѹ́ль І Рымничáнꙋль.

In 4° mic de 4 foi fără numerotaţie şi 256 numerotate. Tiparul roşu şi negru, cu 27 rânduri pe pagină.

Pe verso, stema îndoită, (facs. 287) cu iniţialele domneşti ale lui Constantin Mavrocordat şi cu obişnuitele versuri:

Asupra peceţiĭ stihurĭ poetice
A Ţăriĭ Rumâneştĭ cu bună ferice.

Acéste doao peceţĭ Hs. le gătéşte,
Şi Domnuluĭ Constandinŭ i le dăruĭaşte,
Ca să poată stăpânì cu bună voire,
Indelungându-lŭ pre elŭ întru norocire.

Pe cele cinci pagine următoare se află prefaţa de închinare a Episcopului Clement al Râmniculuì:

Prédoslovie cătră Măriĭa sa Vodă.

Pré luminatuluĭ, înnălţatuluĭ şi bunuluĭ credincĭosŭ Domnŭ şi oblăduitorĭu a toată Ţara Rumânéscă Io Constandinŭ Nicolae Voevodŭ:

Sănătate, bună viĭaţă, întărire, bucurie şi cé cătră vrăjmaşĭ biruinţă.

Acĭastă sfântă şi dumnezeĭască carte, pré înnălţate Doamne, caré să numéşte Apostolŭ, adecă trimiterĭ, la altă faţă nu cĭarcă să se închine fără

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

numai la înnălţimé cé de Dumnezeu încorunată a Mărieĭ tale, care eştĭ fiĭulŭ celŭ adevăratŭ şi alesŭ alŭ Besérecii, îndreptătoriulŭ celŭ lăudatŭ alŭ Politieĭ, slava cé luminată a pravoslavnicilorŭ şi luminatulŭ sprijinitoriu alŭ creştinătăţiĭ. Şi adevăratŭ céreré imĭ ĭaste drépt̆ă şi închinăcĭuné cuvioasă, pentru căcĭ acĭasta ĭaste carté verhovnicilorŭ celorŭ doĭ Apostolĭ marĭ, Petru şi Pavelŭ, pre carii îĭ numéşte sfântulŭ Ioannŭ bogoslovul, maslini şi sfé̆şnice, zicândŭ: «Aceşté sântŭ ceĭ doĭ maslinĭ şi doao své̆şnice, ce stau înnainté Dumnezeuluĭ pământuluĭ», şi ĭarŭ la Carté faceriĭ zice: «Şi făcù Dumnezeu ceĭ doĭ luminătorĭ marĭ». Şi ĭarăşi la Carté faceriĭ zice: «Patriarhulŭ Iacovŭ cândŭ blagosloviĭa pre fiiĭ săĭ: «Dinŭ tine, Iudo, va veni celŭ ce ĭaste aşteptaré némurilorŭ, ochiĭ luĭ maĭ véselĭ decâtŭ vinulŭ şi dinţiĭ luĭ maĭ albĭ decâtŭ laptele.» Care prinŭ ochĭ să înţelegŭ prorociĭ, căcĭ, precumŭ ochiĭ văd departe înnainte, aşa şi prorociĭ vedé şi spuné de pogorâré luĭ Dumnezeu la noĭ şi să veseliĭà. Iară prinŭ dinţiĭ să înţelegŭ sfinţiĭ Apostolĭ, că cu învăţăturile gurii lorŭ au albitŭ lumé. Şi iarăşĭ scrie la Carté Numerilorŭ, zicândŭ: «Şi zise Dumnezeu cătră Moyĭsì: fă ţie doao trâmbiţe de argintŭ, poleite cu aurŭ, şi vor fi ţie ca să chéme noroadele şi să aşaze tabăra». Şi ĭarăşĭ la Levyţĭ zice: «Şi se va auzi glasulŭ trâmbiţelorŭ în totŭ pământulŭ». Şi acésté închipuescŭ şi erà pildă celorŭ viitoare. Şi cu adevăratŭ carte ca acĭasta n-au eşitŭ dinŭ typografiĭa acĭasta. Aşà şi în scaunulŭ ţării aceştiĭa n-au şezutŭ altŭ Domnŭ cu atâté daruri înfrumscţatŭ, câte strălucescŭ în creştinesculŭ sufletulŭ Mărieĭ tale, măcarŭ că au fostŭ ceĭ ce maĭ nainte ce au stăpânitŭ, uniĭ luminaţi pentru numele celŭ mare alŭ némuluĭ lorŭ şi alţiĭ lăudaţĭ pentru bunătaté cé multă; alţiĭ vestiţĭ pentru înţelepcĭuné, şi alţiĭ minunaţĭ pentru vitejiĭa lorŭ; ĭară Măriĭa ta, odrasla cé alésă a creştinătăţiĭ aĭ întrecutŭ şi aĭ cuvârşitŭ pre toţĭ, de vréme ce toate ale celoralalţĭ Domnĭ înpărţite daruri le vedemŭ cu mare cuviinţă închipuite, darŭ şi creştinătaté ta strălucéşte într-ânsa Domnésca podoabă, înfrumuseţată cu bunătaté faptelorŭ, înţelepcĭunea cé politicĭască, darŭ unitŭ cu răvna cé creştinéscă; sfatulŭ celŭ mare, darŭ însoţitŭ cu putéré credinţiĭ; dreptaté cé cu socotinţă şi înpreunată cu blândé̆ţa şi cu îndelungă răbdaré. Insă decâtŭ toate acésté ale Mărieĭ tale vrédnice de laudă bunătăţĭ, o, câtŭ să véde luminată multa-ţĭ cucerie ce aĭ cătră céle Dumnezeeştĭ! Cu acĭasta şi pre Dumnezeu cu faptele tale céle cuvioase necontenitŭ măreştĭ şi Besérĕca cu ascultaré cinsteştĭ, şi cĭata preoţască cu facerile de bine odihneştĭ şi Dumnezeeştile lăcaşurĭ cu luminate-ţĭ daruri înpodobeştĭ. Aşà bine crezândŭ că Măriĭa ta, ca unŭ milostivŭ şi dinŭ fire plecatŭ spre céle sufleteştĭ, veĭ priimì la înţeleptŭ şi blândŭ sufletulŭ Mărieĭ tale şi acĭastă de Duhulŭ sfântŭ însuflată carte şi între céle scumpe odoară ale Mărieĭ tale ce aĭ dăruitŭ Dumnezeeştilorŭ Besérecĭ o veĭ numărà şi acĭasta. Uĭtându-se Măriĭa ta, nu la vredniciĭa lucruluĭ cì la măriré cărţiĭ şi a apostoleştilorŭ isprăvĭ: că în totŭ pământulŭ, zice, au eşitŭ vestiré lorŭ şi la marginile lumiĭ graĭurile lorŭ. Căcĭ şi acĭasta spre lauda luĭ Dumnezeu unuĭa în Troiţă şi spre folosulŭ rugătorilorŭ Mărieĭ tale preoţilorŭ şi a totŭ pravoslavniculŭ norodŭ, şi întru nemuritoare pomeniré numeluĭ Mărieĭ tale o aducemŭ, măcarŭ că ostenéla noastră la acĭasta,

Apocalipsis Cap. 11.

Cap. 1, 3, 17.

Cap. 49, s. 12.

Cap. 10.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

slabă şi mică au fostŭ, căcĭ nimica dintru ale noastre n-amŭ adusŭ, ci povaţă avândŭ pre ceĭ maĭ desăvârşitŭ luminaţĭ în minte, ce maĭ nainte au tălmăcitŭ şi au aşezatŭ şi au rânduitŭ. Dreptŭ acéĭa, cumŭ zice Davidŭ, cu dreptate te-au unsŭ pre tine Domnulŭ Dumnezeulŭ tău cu untŭ de bucurie maĭ multŭ de câtŭ pre părtaşiĭ tăĭ; cu dreptate te-au întimpinatŭ cu blagosloveniile bunătăţiĭ, şi ca pre unŭ alesŭ dinŭ norodulŭ luĭ cu dreptate te-au înnălţatŭ în scaunulŭ Domnieĭ acestuĭa de Dumnezeu păzitŭ pământŭ, ca văzândŭ ceĭ supuşĭ părintésca-ţĭ dragoste, multa-ţĭ bunătate, luminata-ţĭ facere de bine şi celélalte de Dumnezeu plăcute lucrurĭ, ca lumina luminândŭ înnainté oamenilorŭ, să măréscă pre Părintele nostru celŭ dinŭ cerĭurĭ, carele ne-au cercetatŭ pre noĭ dintru înnălţime şi au râdicatŭ cornŭ de mântuire noao, dăruindu-ne Domnŭ ca acesta, blândŭ, milostivŭ, dreptŭ, ĭubitorĭu de străinĭ, făr-dă răutate, făcătorĭu de bine, ĭubitorĭu bunătăţiĭ şi izgonitorĭu răutăţiĭ. Decĭ dară pentru acéste înpodobite bunătăţĭ, pré înnălţate Doamne, şi cé fără de asemănare cucerie spre céle Dumnezeeştĭ, smereniĭa noastră cu mare dragoste aduce darŭ acĭastă sfântă carte şi o închină Mărieĭ tale.

Şi nădăjduescŭ făr-de nicĭ o îndoĭală că va aflà vrédnică şi véselă priĭmélă, întru care să cuprinde laudele şi vredniciile sfinţilorŭ Apostolĭ, pre cariĭ creştinésca-ţĭ cucerie îĭ cinsteştĭ, şi te închinĭ lorŭ şi-ĭ chiemĭ pururé întru ajutorĭu. Ale cărora ne-încetate rugăcĭunĭ către Dumnezeu şi Dumnezeesculŭ Darŭ, ce păzéşte pre credincĭoşiĭ Domnĭ, să păzéscă pe Măriĭa ta întru pré luminatŭ scaunulŭ Domnieĭ, cu pace întemeĭată, cu slavă lăudată şi cu norocire adevărată, pentru lauda polìtieĭ, pentru folosulŭ noroduluĭ şi pentru buna chivernisélă a toată ţara.

Alŭ Mărieĭ tale fierbinte rugătorĭu,

Climentŭ, Episcopŭ Rîmniculuĭ.

Pe ultima pagină a foilor liminare se află o gravura reprezentând soborul Maicii Domnului, care se mai reproduce odată la p. 37.

Minologhiul, adică sinaxarul lunilor, începe la p. 184.

Pe ultima pagină (f. 256 v.) se citesc urmatoarele:

Typăritu-s-au acestŭ sfântŭ Apostolŭ prinŭ diorthosiré luĭ Lavrentie Ieromonah de la sfânta mănăstire Hureziĭ. Şi cu plecăcĭune vă rogŭ, etc.

Şi s-au început acest sfântŭ şi Dumnezeescŭ lucru de la luna luĭ Dechiemvrie în 13 zile şi au luatŭ sfârşit la luna Martie în 7 zile.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

252. Catavasier, Râmnic 1747.

КАТАВАСІ҆ѦРЮ | А҆кꙋмь Ѧ҆трачéсть Кипь Тѵ҆пъри́ть | Ѧ҆ ѕи́леле Прѣ Лꙋмина́тꙋлꙋй До́мнь, | І҆ѡ КѠНСТАНТИНЬ Нїколáе Воеводь | Кꙋ Благословéнїѧ прѣ сфн҃ци́тꙋлꙋй | Митрополи́ть Кѵр НЕ҆О҆ФИ҆ТЬ | Ши́ кꙋ кїелтꙋѧ́ла юбито́рюлꙋй де Дм҃неѕеꙋ | Кѵр КЛИМЕ҆НТЬ Е҆пс҃кѡпь Рымникꙋлꙋй. | Ѧ҆ сфн҃та Е҆пискѡпїе а҆ Рымникꙋлꙋй. | Ла А҆нꙋль ҂ѕсн҃е. | Саꙋ Тѵ҆пъри́ть Де Кꙋчѣ́рникꙋль Ѧ҆тре Преѡцй Попа Мїха́й А҆ѳана́сіе | По́поВичй Тѵ҆пографꙋль Рымнича́нꙋль.

Exemplar necomplet.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In-8° mic de 1 foaie fără număr, 56 + 160 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 23 de rânduri pe pagină, cu caractere mici.

Pe verso titlului se află chipul Maicii Domnului, având deasupra o invocaţie în greceşte, tipărită cu caractere cirilice. Această gravură se mai reproduce la f. 28 v., 56 v. şi la f. 94 din partea a doua.

In primele 28 file textul este grecesc, tipărit cu cirilice, şi indicaţiile sunt româneşti. In cele următoare, până la f. 56, textul este slavonesc.

Partea a doua a cărţii, având numerotaţia foilor ca şi signatura colilor iarăşi dela început, este întreagă românească.

Pascalia începe la f. 117 v.; iar la f. 157 v. se citesc următoarele:

Aïcé, la sfârşitulŭ cărţiï, pusemŭ şi stihirile ce le cântă copiiï cândŭ umblă cu stéoa în séra Naşteriï luï Hs. Şi, cetitoriule, ce vei cetì şi cu poetica vei socotì, şi de nu vorŭ venì la numărŭ, bine să ştiï, că noï, precumŭ le-amŭ găsitŭ, aşa le-amŭ şi typăritŭ, dupre cumŭ s-au obicĭnuitŭ a să cântà, ĭarŭ n-amŭ maï umblatŭ a le numărà:

Stéoa de susŭ răsare
Cu o taĭnă mare.
Stéoa strălucéşte,
Pre Hs. vestéşte.
Stéoa îşĭ dă rază,
Pre maghï îï luminéză.
Şi maghiï grăescŭ
Graï filosofescŭ:
«Tu eştï cé prorocità
De Valaamŭ vestità,
«Că de cândŭ pământulŭ
N-au născutŭ cuvântulŭ
«Şi fără de acesta
N-au născutŭ Précista.
«Născù pre Hristosŭ
Lumiï spre folosŭ.
«O, sté pré luminoasă,
Dinŭ toate alésă,
«Cu a ta ivire
Ne înveţï întocmire.
«Şi noao ne scrie
In astronomie
«Că s-au născutŭ josŭ
Inpăratulŭ Hristosŭ,
«In cetaté luï Davidŭ,
Pildă arătândŭ».
Şi déca au văzutŭ
Au călătoritŭ
Treï craï despre răsăritŭ,
In Vithléemŭ au venitŭ
Şi îndată au aflatŭ
Pre celŭ ce au căutatŭ
Şi i s-au închinatŭ
Ca unuï înpăratŭ,
Daruriï în mâĭnï ţiindŭ
Şi luï Hristosŭ cântăndŭ:
«Cocoane înpărate,
Şi pré luminate,
«Te ştimŭ cine eştï măritŭ
Şi în troiţă slăvitŭ;
«In ce chipŭ aï venitŭ
Şi dinŭ fecĭoară te-aï născutŭ,
«Dinŭ fecĭoară curată,
Şi pré nevinovată,
«Pentru acéĭa ne rugămŭ
ca şi de la noi să priimeştï
Daruriï lumeştï».

Oraţie.

Dumné-voastră, cinstiţï boïarï, acĭasta ĭaste stéoa, de caré au prorocitŭ maï nainte verhovniculŭ Valaamŭ, zicândŭ că va răsărì o sté dinŭ Iacovŭ, şi să va rădicà unŭ înpăratŭ dinŭ Israilténï, şi va sfărâmà pre toţï domniï Moaviténilorŭ, care sté fost-au povăţuiţï aceï treï craï şi de lumină purtătorï filosofï, şi dupre raza eï mergând până la Vithléemŭ, găsât-au pre Hs.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

258. Molitvenic, Buzău 1747.

ЕѴХОЛОГІОN | А҆ДЕКЪ | МЛ҃ТВНИ́КЬ | А҆кꙋ́мь ѧ҆трачéсташь кипь Тѵ҆пъри́ть, дꙋпъ | ѡ҆рѫндꙋѧ́ла чéлꙋй Гречéскь. | Ѧ҆трꙋ а҆́ль трéйлѣ а҆́нь, динь а҆ пáтра | Дм҃ніе а҆ цѣ́ръїй рꙋмѫнéщй а҆ прѣ лꙋминáтꙋлꙋ̀ | шѝ ѧ҆нълцáтꙋлꙋ̀ Дм҃нꙋлꙋй нóстрꙋ | Іѡ Костандинь Нїколáе Воеводь. | Митрополи́ть фїи́ндь а҆ тóатъ цáра | рꙋмѫнѣ́скъ Кѵр Неѡфить: | Кꙋ тóатъ келтꙋѧ́ла Ю҆битóрюлꙋй | де Дм҃незéꙋ Е҆пи́скопꙋль Бꙋзѣ́ꙋлꙋй. | Кѵр Меѳѡ́дїе. | Ѧ҆ сфн҃та е҆пископіе а҆ Бꙋзѣ́ꙋлꙋй, | Ла а҆́нꙋль ҂ зс҃не.

In-4° de 4 foi şi 562 de pagine, tipărite cu negru şi roşu, cu 26 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema îndoită (facs. 291), cu iniţialele Domnului şi cu versurile acestea:

Buurulŭ, corbulŭ şi crucé, treĭ sémne minunate
Darurile tale vestescŭ, Doamne pré înnălţate.

291. — Stema din *Molitvenicul* dela Buzău, 1747.

Buurulŭ Domnu Moldoveĭ că aĭ fostŭ te însemnéză,
Corbulŭ alŭ Ţăriĭ Rumâneştĭ stăpânŭ te adeveréză,
Iară crucé, pravoslavieĭ bunŭ paznicŭ te arată,
Constandine, pré înţeleptule, cu inimă curată,
Acĭasta în véci te va păzì cu cinste şi cu pace
Şi pre vrăjmaşĭ îĭ va surpà, ca praful îĭ va face.

Pe pagina următoare se află estractul din scrisoarea către Corintieni privitor la limba serviciului divin:

I. Corinthéni: glav. 14, stih. 6.

Iară acumŭ, fraţilorŭ, de voĭ venì către voĭ cu limbi grăindŭ, ce voĭ folosì voao, de nu voĭu grăì voao au întru descoperire, au întru înţelégere, au întru prorocie, au întru învăţătură. *Stih. 19.* [Intr]u besérecă voescŭ cinci cuvinte a grăì cu înţelesŭ [ca| şi pre alţiĭ să-i învăţŭ, de câtŭ zéce miĭ de [cuvin]te, în limbă streină.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Urmează apoi arătarea cuprinsului.

Pe una din paginele de la sfârşit se află numele tiparitorului: «Sandul Irimiia typografulŭ».

Urmează obişnuitele scuze pentru greşelile de tipar, şi următoarea înştiinţare:

Insă să ştiĭ şi acĭasta, că de veĭ cerceta pre amăruntulŭ rânduĭalele şi tălmăciré acestuĭ Molitvenicŭ şi de-l veĭ potrivì cu niscare izvoade slovenesti, veri de unde ar fi typărite, şi nu să va potrivì, să nu te pripeşti îndată a defăĭmà, căci noĭ amŭ urmatŭ Molitveniculuĭ grecescŭ, carele l-au typăritŭ Nicolae Glichì, la anulŭ de la Hs. 1691, şi după câtŭ ne-au fostŭ putinţa, şi întru înţelesŭ şi întru rânduĭale amŭ aşăzatŭ; pre alocuré amŭ şi adaosŭ în tâlmăcire pentru scurtaré limbiĭ rumâneşti, aşijderé şi la învăţături şi la rânduĭale pentru prostimé preoţilorŭ şi pentru maĭ lesnele lorŭ. Iară cèle ce nu s-au pusŭ nicĭ decumŭ, s-au lăsatŭ, unele pentru că sântŭ arhiereşti, ĭară altele pentru că nu le slujescŭ pre acéste locurĭ.

Ultima pagină e ocupată de o «rugăcĭune la semănătură.»

Bucureşti: Biblioteca Adademiei Române.

259. Molitvenic, Râmnic 1747.

МѢТЕ́НИКЪ | Їѣкѵмъ .ѧтр-ачѣстъ кѵпъ Тѵпърить. Ѧтрѵ | ѧлъ трелѣ їнъ, динъ а̀ пѧтра Домніе | ѧ Цѣръй Рѵмжнѣщй. Й прѣ Лѵмина- | тѵлѵй шй прѣ Ѧнълцѧтѵлѵй Дѻмнъ | Iw КѺНСТѦНДИНЪ Нікѻлае Коекѻдъ | Кѵ Благословѣнїѧ Прѣ сфйцйтѵлѵ Митрополить | Кѵр НЄѺФИТЪ. | Шй кѵ тѻатъ wсѫрдїѧ шй Кїелтѵѧла | сфйцїей сале ѽвиторюлѵй де Дмнєзѣѵ | Кѵр Каймент Ѣпискѡпъ Рѵмникѵлѵй. | Ѧ сфйта Ѣпискѡпїе ѧ Рѵмникѵлѵй | Ла Йнѵлъ Дела Фѧчерѣ' Лѵмїй : ѯ҃зс҃не. | — Ѻ-ѵ Тѵпърйть Де Кѵчкрникѵ[лъ Ѧтре Прешцй] | Пѽпа Мїхай Йѳанасїе Вйчй Тѵпографѵлъ | Рѵмничѧнѵлъ.

In-4° mic de 4 foi fără număr şi peste 252 numerotate, tipărit cu negru şi roşu, cu 27 de rânduri pe pagină. Pe verso titlului se află aceleaşi versuri ca şi în Liturghia din Bucureşti din acelaş an. Stema însă este cea din Octoihul de la Râmnic, din 1742 (facs. 287). Celelalte foi liminare cuprind tabla de materii.

Pe una din foile dela urmă se află următoarea înştiinţare:

Typăritu-s-au acestŭ Molitvenicŭ prin diorthosiré lui Lavrentie Ieromonahŭ de la sfânta Mănăstire Hurezii; şi cu plecăcĭune mă rogŭ tuturorŭ celorŭ ce veţi ceti, ori-ce greşală veţi aflà îndreptaţi, neponosluindŭ, că pre cumŭ ĭaste cu neputinţă omului a nu păcătuì aşà şi typarĭulŭ fără greşală. Insă să ştiţi şi acĭasta, că de veţi cercetà cu amăruntulŭ rânduĭalele typiculuĭ acestuĭ Molitvenic, nu să va potrivì pre multe locuri cu cel grecescŭ, căcĭ că noĭ la typicurĭ, pentru prostimé preoţilor şi maĭ lesnele lor, amŭ urmatŭ Ustavuluĭ celuĭ Moschicescŭ; ĭarŭ în tălmăciré cuvintelorŭ şi aşezaré vorbeĭ rumâneştĭ, amŭ urmatŭ tălmăciturilorŭ părinteluĭ Damaschinŭ Episcopŭ şi Dascălulŭ. Şi ĭarăşĭ mă rog a toată vărsta, celorŭ bătrânĭ ca unorŭ părinţi şi celorŭ tinerĭ ca unor fraţi, cetindŭ pre carté acĭasta, să nu mă defăĭmaţi pre mine ne ştiindŭ eu nimica, care nu pocĭ să adăpŭ răsădiré părinteluĭ şi dascăluluĭ celuĭ numitŭ maĭ susŭ, şi ce voĭ adaoge către mărgăritarĭulŭ luĭ, eu ticălosulŭ? Numaĭ trudă şi neajungere. Iarŭ maĭ multŭ la urma învăţă-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

258. Molitvenic, Buzău 1747.

ЕУХОЛОГІОN | ЙДЄКѢ | МЛ̃ТВНЙКЪ | Йкѣмь ѧтрачéсташк кипь Тѷпърúть, дѧпъ | ѿржндѧáла чéлвй Гречéскь. | Ѧтрѕ ăлъ трéйлѣ ăнь, днь â пáтра | Дмніе â цѣръїй рѧмжнéцій â прѣлѧминáтѧлѧ | шй ѧнълцáтѧлѧ Дмнѧлвй нóстрѕ | Іѡ Костандинь Нїколáе Воєводь. | Мнтрополúть фїúндь â тóлтъ цáра | рѧмжнѣскъ Кир Неѡфитъ: | Кѕ тóлтъ келтѧáла Ѻбнтóрюлвй | де Дмнєзéѕ Ёпúскопѧлъ Бѕзѣлвй. | Кир Медѡдїе. | Ѧ сфúта êпископíе â Бѕзѣлвй, | Ла ăнѧль ѧ зс̃не.

In-4° de 4 foi şi 562 de pagine, tipărite cu negru şi roşu, cu 26 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema îndoită (facs. 291), cu iniţialele Domnului şi cu versurile acestea:

Buurulŭ, corbulŭ şi crucé, treĭ sémne minunate
Darurile tale vestescŭ, Doamne pré înnălţate.

291. — Stema din *Molitvenicul* dela Buzau, 1747.

Buurulŭ Domnu Moldoveĭ că aĭ fostŭ te însemnézĕ,
Corbulŭ alŭ Ţăriĭ Rumâneştĭ stăpânŭ te adeverézĕ,
Iară crucé, pravoslavieĭ bunŭ paznicŭ te arată,
Constandine, pré înţeleptule, cu inimă curată,
Acĭasta în véci te va păzì cu cinste şi cu pace
Şi pre vrăjmaşĭ îĭ va surpà, ca praful îĭ va face.

Pe pagina următoare se află estractul din scrisoarea catre Corintieni privitor la limba serviciului divin:

I. Corinthéni: glav. 14, stih. 6.

Iară acumŭ, fraţilorŭ, de voĭ venì cătră voĭ cu limbi grăindŭ, ce voĭ folosì voao, de nu voĭu grăì voao au întru descoperire, au întru înţelégere, au întru prorocie, au întru învăţătură. *Stih. 19.* [Intr]u besérecă voescŭ cinci cuvinte a grăì cu înţelesŭ [ca] şi pre alţiĭ să-i învăţŭ, de câtŭ zéce miĭ de [cuvin]te, în limbă streină.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Urmează apoi arătarea cuprinsului.

Pe una din paginele de la sfârşit se află numele tipăritorului: «Sandul Irimiia typografulŭ».

Urmează obişnuitele scuze pentru greşelile de tipar, şi următoarea înştiinţare:

Insă să ştiĭ şi acĭasta, că de veĭ cerceta pre amăruntulŭ rânduĭalele şi tălmăciré acestuĭ Molitvenicŭ şi de-l veĭ potrivì cu niscare izvoade sloveneşti, veri de unde ar fi typărite, şi nu să va potrivì, să nu te pripeşti îndată a defăĭmà, căci noĭ amŭ urmatŭ Molitveniculuĭ grecescŭ, carele l-au typăritŭ Nicolae Glichì, la anulŭ de la Hs. 1691, şi după câtŭ ne-au fostŭ putinţa, şi întru înţelesŭ şi întru rânduĭale amŭ aşăzatŭ; pre alocuré amŭ şi adaosŭ în tâlmăcire pentru scurtaré limbiĭ rumâneşti, aşijderé şi la învăţături şi la rânduĭale pentru prostimé preoţilorŭ şi pentru maĭ lesnele lorŭ. Iară céle ce nu s-au pusŭ nicĭ decumŭ, s-au lăsatŭ, unele pentru că sântŭ arhiereşti, ĭară altele pentru că nu le slujescŭ pre acéste locurĭ.

Ultima pagină e ocupată de o «rugăcĭune la semănătură.»

Bucureşti: Biblioteca Adademiei Române.

259. Molitvenic, Râmnic 1747.

МЛТВ҃НИКЪ | Йкѣмъ ѧтр-ачѣстъ кнгъ Тѵпърить. Ѧтрѕ | âлъ трелѣ ѧнь, днь а пáтра Домніе | а Цѣръкй Рѕмънѣщй. Й прѣ Лѕмина- | тѕлѕй шй прѣ Ѧнълцáтѕлѕй Дóмнь | Iw КѺНСТѦНДИНЪ Нікóлае Воєвóдь | Кѕ Благословѣнїѧ Прѣ сфйцйтѕлѕ Митрополитъ | Кѵр НЄОФИТЪ. | Шй кѕ тóатъ wсѣрдїѧ шй Кїелтѕѧла | сфйцїей сáле ѳвиторюлѕй де Дмнезѣѕ | Кѵр Клймєнтъ Ёпискѡпь Рымникѕлѕй. | Ѧ сфйта Ёпискѡпїе â Рымникѕлѕй | Ла Йнѕлъ Дела Фáчерѣ | Лѕмїй : ѯ҃зн҃е. | — Г-ѕ Тѵпърйть Де Кѕчкрникѕ[лъ Ѧтре Прѣщй] | Пѡпа Мїхáй Ѳданáсїе Йчй Тѵпографѕлъ | Рымничáнѕлъ.

In-4° mic de 4 foi fără număr şi peste 252 numerotate, tipărit cu negru şi roşu, cu 27 de rânduri pe pagină. Pe verso titlului se află aceleaşi versuri ca şi în Liturghia din Bucureşti din acelaş an. Stema însă este cea din Octoihul de la Râmnic, din 1742 (facs. 287). Celelalte foi liminare cuprind tabla de materii.

Pe una din foile dela urma se află urmatoarea înştiinţare:

Typăritu-s-au acestŭ Molitvenicŭ prin diorthosiré lui Lavrentie Ieromonahŭ de la sfânta Mănăstire Hureziĭ; şi cu plecăcĭune mă rogŭ tuturorŭ celorŭ ce veţi ceti, ori-ce greşală veţĭ aflà îndreptaţĭ, neponosluindŭ, că pre cumŭ ĭaste cu neputinţă omului a nu păcătuì aşà şi typarĭulŭ fără greşală. Insă să ştiţĭ şi acĭasta, că de veţĭ cercetà cu amăruntulŭ rânduĭalele typiculuĭ acestuĭ Molitvenic, nu să va potrivì pre multe locuri cu cel grecescŭ, căcĭ că noĭ la typicurĭ, pentru prostimé preoţilor şi maĭ lesnele lor, amŭ urmatŭ Ustavuluĭ celuĭ Moschicescŭ; ĭarŭ în tălmăciré cuvintelorŭ şi aşezaré vorbeĭ rumâneştĭ, amŭ urmatŭ tălmăciturilorŭ părinteluĭ Damaschinŭ Episcopŭ şi Dascălulŭ. Şi ĭarăşĭ mă rog a toată vărsta, celorŭ bătrânĭ ca unorŭ părinţĭ şi celorŭ tinerĭ ca unor fraţĭ, cetindŭ pre carté acĭasta, să nu mă defăĭmaţĭ pre mine ne ştiindŭ eu nimica, care nu pocĭ să adăpŭ răsădiré părinteluĭ şi dascăluluĭ celuĭ numitŭ maĭ susŭ, şi ce voĭ adaoge cătră mărgăritarĭulŭ luĭ, eu ticălosulŭ? Numaĭ trudă şi neajungere. Iarŭ maĭ multŭ la urma învăţă-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

turiĭ luĭ acĭasta mi să pare, că va îndrepta pre voĭ a cunoaşte pre lesne cele ce să vorbescŭ în limba Rumânéscă.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

260. Sinopsis, Iaşi 1747.

Semnalat de Popp în *Disertaţie*, 70, fara alta indicaţie. Petru Pavel Aaron în *Pàstoriceasca poslanie,* Blaj 1760, p. 59 îl citează ca fiind tipărit în 7254 (1746).

Vezi mai jos, sub anul 1751.

261. Triod, Bucureşti 1747.

Semnalat de Popp în *Disertaţie*, 66, fără nici o alta indicaţie.

262. Triod, Iaşi 1747.

ТРІѠДІѠН | каре ѧ҃ зйлеле прѣ҃ лѧминатѫлъвій шй ѧ҃- | нълцатѫлъвій Дѡмнѫлъвій нѡстрѫ, | І҃Ѡ ГРИГОРІЄ ГИКЙ | Воєводѣ | Кѫ Блгословенїѥ â прѣ҃ сфинцй- | тѫлъвій Митрополитъ | Кѵрь | НІКИФѠРЪ | Йкѣмь ѧ҃тѣю ѧ҃тр- ачѥсташь | кнпь, с-ѧ Тѵпърйтъ | Дѥ Дѣка Гѡтирїѡвйчь Тѵпографѣлъ | дела Θѧсось. кѫ â кѣрѫм келтѫмлъ | ѧ҃трѫ â сѣ Тѵпографѣѥ ѧ҃ Мшй. | Ла ѣнѫлъ дела ѯидйрѣ҃ Лѧмїй : | ѯ҃ѯѥне : | Мръ дела ѧ҃трѫпáрѣ҃ Дѡмнѫлъвій | ѯ҃аѱ҃ѯ҃.

In-folio de 2 foi fără numerotaţie şi 297 numerotate, cu greşeli. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 48 rânduri în coloană.

Titlul este încadrat într'o «poartă» gravată pe lemn. Pe verso se află stema îndoita (facs. n° 292) înconjurată de inscripţia: *Io Grigorie Ghica Voevodŭ, cu mila lui Dumnezău Domnŭ şi Oblăduitoriu a toatei ţări Moldaviei,* iar dedesubt, versurile urmatoare:

Stihuri politice 6 asupra stemeĭ pré luminatuluĭ, slăvituluĭ şi blagocestivuluĭ Domnuluĭ Io Grigoriĭ Ghica Voevodŭ.

Corbulŭ şi cu Crucé aĭavé te adeveréză,
Că aĭ stăpănitŭ Vlahieĭ te însemnéză;
Iară Buorulŭ, Domnŭ Moldavieĭ te încredinţază
Şi a ta dreptate pre toţĭ îndestuléză.
Dă-ĭ Doamne putére mare cu nădéjde bună,
Ţara să stăpânéscă tare cu dreptate bună.

A Mărieĭ tale plecatŭ robŭ,
Duca Sotiriovicĭ Typografulŭ dela Thasosŭ.

Pe foaia urmatoare se afla prefaţa aceluiaş Duca Sotiriovici, adresată Domnului Moldovei.

Blagocestivuluĭ, pré credincĭosuluĭ, pré luminatuluĭ, prè linuluĭ, şi de Dumnezeu încoronatŭ Domnŭ şi oblăduĭtorĭu a toată Ţara Moldoviĭ, Domnuluĭ Domnuluĭ Io Grigorie Ghica Voevodŭ, spăsănie, bună viĭaţă, bună moştenire de la Dumnezeu şi de săvârşitŭ bună petrécere.

Fieşte ce légé drépţă mă silèşte pre mine, prè înnălţate şi de Dumnezău credincĭoase Doamne, ca să închinŭ Măririĭ tale cu datorita cinste şi evlavie pre acestŭ de sufletŭ folositorĭu Triodŭ, care acumŭ cu cheltuĭală nu puţină vruĭu ca să-lŭ typărescŭ pre limba moldovenéscă, spre

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

292. — Stema din *Triodul* dela Iași, 1747.

de săvârșita înțălégere și urmata folosința lăcuitorilorŭ Țăriĭ aceștiĭa, întru carĕ ĭarăși au așezatŭ și au înnălțatŭ Dumnezeĭasca Pronie pre a ta înnălțime apărătorĭu vrédnicŭ și oblăduitorĭu bunŭ cuviințatŭ. Eu nu luasemŭ altŭ scoposŭ la acĭasta, închinărиĭ, fără numaĭ pre arătaré a uniĭ câtŭ maĭ multă datorită, încă pré atâta cu evlavie supunerиĭ nevrednicieĭ méle, lângă a ta înnălțime și uniré închinărиĭ a uniĭ cărțĭ, care pentru alesulŭ materiĭ, cerŭ fără de îndoĭală și alesulŭ chipuluĭ, adecă pre închinaré la celŭ maĭ înnaltŭ și mare cuviințatŭ obrazŭ, pentru ca să ĭa cé de săvârșitŭ și închipuitoare închipuire. Acumŭ cumŭ era cu putință, fără de nicĭ o vrédnică de hulă stricare a dreptățiĭ și aĭavé năpaste a cuviințărиĭ, să închinŭ la

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

altŭ obrazŭ pre închinaré acĭasta, fără la acela alŭ Măriĭ tale, la care au alergatŭ să să unéscă acelŭ întreitŭ chipŭ alŭ bunătăţilorŭ, noroculŭ, firé şi vréré, ca să te facă pre celŭ singurŭ obrazŭ a măririĭ ceĭ obşteşti, şi osebita laudă a némuluĭ celuĭ pravoslavnicŭ. Sântŭ la acĭasta mulţĭ marturĭ, nu numaĭ céle frumoase ramuri de înbe părţĭ a pré slăvituluĭ némuluĭ tău, carii toţĭ, pre cumŭ zice Eclisiastulŭ, întru némuri s-au slăvitŭ şi în zilele lorŭ laudă (Sirahŭ, cap. 44), ce încă cé osebită înţelepcĭune şi blândéţe, lângă célé lalte trupeştĭ şi sufleteştĭ înpodobiri, a Mărireĭ tale, cu carele nu numaĭ aĭ robitŭ inimile supuşilorŭ tăĭ, ce încă te-aĭ făcutŭ chipulŭ a uniĭ adevărateĭ vestiriĭ, care au vestitŭ în totŭ locŭlŭ pré vestitulŭ numele tău putându să dé cine-va fără frică ca să greşască la a ta înnălţime pre acéĭa chĭarŭ lauda carele odănioară au strigatŭ Sirahŭ, pentru Solomonŭ, cumŭ, adecă, în depărtate ostroave s-au dusŭ numele tău, şi te-aĭ ĭubitŭ întru păcĭuiré ta. Cap. 47: Sirahŭ. Cu adevăratŭ să va vedé îndrăznéţa începere dinŭ parté celuĭa ce închină fiindŭ că sântŭ lipsitŭ dinŭ toate acéle mijlociri, care puté să facă maĭ priĭmită închinăriĭ. Cu acésté toate acĭastă bună cuviinţată legare, caré să face dinŭ amândoao părţile a vrednicieĭ, adecă a închinăriĭ cătră cela care o închină, va fi îndestulâ răspundere la fieşte ce răvnitoare inimă pentru nevredniciĭa celuĭa ce închină şi îndestulă îndemnare la alésa înţelepcĭune şi blândéţe înnălţimeĭ tale, ca să o priiméscă, pre cumŭ amŭ zisŭ, ca unŭ semnŭ de evlavie şi de supunere maĭ multŭ de câtŭ ca o îndrăznélă, căutând-o de pururé pre a mé nevrednicie cu acé dinŭ lăuntru mila ta, cu care totŭ déuna obicĭnueşti de priĭmeşti până şi pre ceĭ maĭ săracĭ. Pentru acéĭa dară, închinându acĭastă sfântă carte înpreună şi pre mine însumĭ la acéle mare cuviinţate picĭoare a Mărieĭ tale, sărutându cu plecate genunche mâĭnile şi poala Mărieĭ tale, rogŭ pré milostivulŭ Dumnezeu, ca să păzască pre Măriĭa ta maĭ pre susŭ de toată ráotaté celorŭ înprotivnicĭ, întărindu-te întru pré înnălţatulŭ şi de Dumnezeu păzitulŭ scaunulŭ alŭ Domnieĭ, în mulţĭ anĭ şi pré norociţĭ, cu pace şi fără turburare, dăruindu-ţĭ viĭaţă îndelungată întru veselie, înpreună cu pré luminaţiĭ beĭzadéle a Mărieĭ tale şi cu toată curté. Amin.

A slăviteĭ de Dumnezeu înnălţimeĭ tale maĭ micŭ şi plecatŭ robŭ,
Duca Sotiriovicĭ Typografulŭ dela Thasosŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

293.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1748.

263. Cazanii, Râmnic 1748.

КАЗАНІЇ | Чє Кѵпрїнде ѧ сйнє Ѥѵ҃гаїйле тѫлкѵйтє Йле | Дѵмйнечилwрь де прєстє Йнь, шй кѵ Казá- | нїйле Ѻ҃надáрюлѵй Прáзничилwрь Ѧпърътёщй, | Шй âле Ѻфйцилwрь чёлwрь Мáрй, â Вг҃ : | Лѵнй де прєстє Йнь, Кáрє Йкѵмь ѧтѫй с-лѵ | Тѵпърйть ѧ зйлеле прѣ Лѵминáтѵлѵй Домнь | ІѠ ГРЙГОРІѢ Гйка Воєводь. | Ѧтрѵ âль дѡwалѣ Дмнїє. | Кѵ Бл҃гословёнїа прѣ Ѻфйцйтѵлѵй Митрополитъ Кѵръ НЄѢОФИТЪ. Шй кѵ тóатъ Келтѵмла Ѻфйцiей сáле | Ювитóрюлѵй де Дмнезёѵ: Кѵр КЛЙМЄНТЬ | Єпйскwпѵль Рымникѵлѵй. | Ѧ сфйта Ѥпискwпiє â Рымникѵлѵй | Ла Йнїй дела Фáчерѣ Лѵмїй : ѯзсйѵ. | Ѻ-лѵ Тѵпърйть де Кѵчѣрникѵль ѧтрє Прѣwцй Пóпа Міхáй | Йданáсїє Попо Бйчй Тѵпографѳль Рымничáнѵль.

In-folio de 3 foi fără număr şi 200+110 foi numerotate. 34 de rânduri în pagina încadrată în chenar de linii.

Titlul, de asemenea încadrat, are frontispiciul cu Sf. Nicolae de care s'a vorbit mai sus (p. 73). Pe verso titlului stema dublă (facs. 287), cu iniţialele domneşti ale lui Grigorie Ghica şi cu aceste versuri:

Stihuri poetice 10 asupra stemeĭ pré luminatuluĭ,
slăvituluĭ şi blagocestivuluĭ Io Grigorie Ghica Voevodŭ.

Doao închipuirĭ ce în pecéte s-au însemnatŭ
Domnuluĭ Grigorie de la Hs. i s-au datŭ.
Bourulŭ stăpânŭ Moldoveĭ îlŭ adeveréză,
Corbulŭ alŭ Valahieĭ Domnŭ îlŭ încredinţéză.
Amândoao stemele de Domnie încorunatŭ
Pre acestŭ de bunŭ némŭ şi lăudatŭ,
Pre Domnulŭ Grigorie celŭ de bună viţă,
Păzéscă-lŭ Dumnezeu cu multă biruinţă,
Ce acumŭ domnéşte Ţara Rumânéscă,
Domnu-lŭ păzéscă ca s-o stăpânéscă.

Pe cele trei feţe următoare se află prefaţa:

Prédoslovie
cătră totŭ cetitorĭulŭ şi de Hs. ĭubitorĭulŭ.

Intru toate zilele învăţându-ne şi cu meşteşugulŭ Sfintelorŭ Scripturĭ deprinzându-ne, pravoslavnicilorŭ Cititorĭ, putemŭ cunoaşte că omulŭ şi toate dîhaniile cumŭ să deprindŭ şi să învaţă din vărsta tineréţelorŭ, acélĕşŭ deprinderĭ ţinŭ până întru adâncĭ bătrânéţe, şi nu numaĭ firé omenéscă şi a dîhaniilorŭ, ci şi pomiĭ orĭ ce fĕlĭ de roadă vorŭ avé de tinerĭ, aşa sântŭ şi până la sfârşitŭ.

Aşijderé şi orĭ ce vasŭ în care să vorŭ pune nescarĭ unsorĭ mirositoare, şi după ce să sparge şi hărburile luĭ toate mirosescŭ. Pre cumŭ vedemŭ şi pre acestŭ minunatŭ omŭ, pré cinstitulŭ şi de Dumnezeu ĭubitorĭulŭ Chyrŭ Climentŭ, Episcopulŭ Rîmniculuĭ, că fiindŭ deprinsŭ dinŭ tănără vărsta sa cu céle Dumnezeeştĭ şi făcându-se vasŭ alesŭ, nu plinŭ de unsorĭ mirositoare, ci de Dumnezeeesculŭ darŭ, au datŭ şi dă bunŭ mirosŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

duhovnicescŭ sfinteĭ luĭ Dumnezeu Biséreclĭ şi a toată pravoslaviĭa, anĭ 10 lunĭ 3, typărindŭ multe félurĭ de cărţĭ în toţĭ aniĭ. Şi aicé să plinì cuvântulŭ înţeleptuluĭ ce scrie la Cântaré cântărilorŭ: «Lapte ĭaste suptŭ limba ta, şi mirosulŭ hainelorŭ tale, ca mirosulŭ Lyvanuluĭ şi ca o grădină plină de rodiĭ şi crinĭ.» Capŭ 4, stihŭ 11.

Pentru că bunătaté nu să trage, nicĭ vine după némŭ, aşijderé şi răutaté, pentru că orĭ-ce omŭ de ar fi să se tragă despre părinţĭ şi despre rudenie de oamenĭ marĭ şi vestiţĭ şi îmbunătăţiţĭ, ĭarŭ lucrurile luĭ să fie proaste, şi urâte şi fără ispravă, unulŭ ca acela ĭaste batjocoritŭ de toţĭ. Iarŭ cândŭ răsare o odraslă bună întru satŭ prostŭ şi să face cu nevoinţă şi cu multă socotinţă şi înţelepcĭune minunată întru lucrurĭ şi procopséşte întru bunătăţĭ, atuncé să cade unulŭ ca acela să fie lăudatŭ cumŭ să cade de toţĭ, precumŭ se arătâ chérŭ, şi să véde la acestŭ de Dumnezeu alesŭ şi cinstitŭ părinte, mirându-se de dânsulŭ toţĭ văzându-lŭ dintr-unŭ locŭ ca acela şi satŭ de josŭ, dinŭ care s-au ivitŭ şi au crescutŭ o odraslă ca acĭasta, înpodobitŭ cu atâté bunătăţĭ şi darurĭ. După alte facerĭ de bine ce au făcutŭ în vrémé răzmiriţeĭ, fiindŭ mijlocitorĭu de pace şi înblănzitorĭu de cumpliţiĭ oşténĭ, s-au cinstitŭ şi s-au întăritŭ de doĭ Inpăraţĭ marĭ, adecă de Inpăratulŭ Romanilorŭ şi alŭ Otomanilorŭ, fieşte carele după obicéĭulŭ lorŭ, dela unulŭ trimiţându-ĭ dicret de întărire şi dela celalaltŭ trimiţându-i-să fermanŭ şi caftanŭ de stăpânire.

Aşijderé şi de luminaţiĭ Domnĭ aĭ ţăriĭ aceştiĭa de toţĭ s-au cinstitŭ şi s-au ĭubitŭ şi au avutŭ trécere de cuvântŭ, întru ale cărora norocite şi luminate zile nu s-au odihnitŭ, ci multe cărţĭ au typăritŭ, împodobindŭ sfintele Bisericĭ precumŭ să véde. Acumŭ maĭ pre urmă dat-au în typarĭ şi acĭastă Dumnezeĭască carte ce să chiamă Chyriacodromionŭ, ce ĭaste prorocie descoperită a sfinteĭ Evangheliĭ, ce cuprinde întru sine evangheliile Dumineciloru anuluĭ cu Cazaniile şi tălcuĭala lorŭ, şi Cazaniile Synaxarĭuluĭ a praznicilorŭ înpărăteştĭ, şi ale sfinţilorŭ celorŭ marĭ. Văzândŭ că şi acĭastă sfântă carte ĭaste foarte folositoare şi de sufletŭ mântuitoare, atâta câtŭ ĭaste îndestulată a aduce la umilinţă şi singurŭ sufletulŭ celŭ împietritŭ. Şi s-au începutŭ acestŭ sfântŭ şi dumnezeescŭ lucru în Domniĭa Mărieĭ sale Io Costandinŭ Nicolae Voevodŭ, la anulŭ 7255 (= 1747) şi au luatŭ săvârşitŭ în zilele Mărieĭ sale luminatuluĭ Domnuluĭ nostru Io Grigorie Ghica Voevodŭ, la létŭ 7256 (=1748). Pentru că în zilele acestuĭ blagocestivŭ Domnŭ, la létulŭ ce scrie maĭ susŭ, la luna luĭ Maĭ în 8, mergândŭ acestŭ maĭ susŭ numitŭ Părinte Arhiereu înnainté Mărieĭ sale şi a toată boerimé, de bună voĭa sfinţieĭ sale au făcutŭ par[etis]isŭ şi au lăsatŭ scaunulŭ săŭ ĭubituluĭ săŭ ucenicŭ Chyr Grigorie episcopŭ, urmândŭ păstorĭuluĭ celuĭ mareluĭ Is Hs, care au datŭ pe sémă oare cândŭ turma oĭlorŭ sale ĭubituluĭ săŭ ucenicŭ luĭ Petru. Decĭ să venimŭ la scurtaré cuvântuluĭ: Lăuda-voĭ darŭ multa nevoinţă, multa răvnă şi purtare de grijă, ce au avutŭ şi are şi până acuma pentru toată creştinătaté, ĭarŭ maĭ multŭ pentru voĭ, cucérnicilorŭ preoţĭ. Carele călătoriĭa ş-au plinitŭ şi credinţa dréptă au păzitŭ, şi văzândŭ că au înbătrânitŭ şi au slăbitŭ, de bună voĭa sa s-au prostitŭ şi cu umilinţă la toată obşté să roagă, să nu fie uĭtatŭ, că le va

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

fi păcatŭ. Priimiţĭ darŭ cu dragŭ şi acĭastă maĭ de pre urmă a luĭ Carte, ca şi célélalte, ce maĭ nainte de câtŭ acĭasta s-au făcutŭ, şi o cetiţĭ cu mulţămită, rugându pre Dumnezeu neîncetatŭ pentru spăseniĭa sfinţieĭ sale, ca şi acumŭ întru rămăşiţa zilelorŭ sfinţieĭ sale să dobândéscă ertare, ca şi lucrătorĭulŭ celŭ ce au venitŭ în cĭasulŭ celŭ alŭ unsprăzécelé. Să să înveredniclască să dobândéscă cĭata Arhiereĭlor, veseliĭa dreptilorŭ, hrana raĭuluĭ, bucuriĭa cé nespusă şi negrăită, care ochĭ nu o au văzutŭ şi la inimă de omŭ n-au întratŭ, precumŭ zice fericitulŭ Apostolŭ Pavelŭ, şi vă bucuraţĭ întru Domnulŭ, a căruĭa ĭaste slava în véclĭ. Aminŭ.

In josul acestei prefeţe se află următoarea notiţă:

S-au typăritŭ şi de Costandinŭ Typografulŭ Bratŭ (= fratele) Popa Mihaĭ Typografulŭ.

La sfârşitul părţii a II-a, f. 109:

Typăritu-s-au acĭastă sfântă carte prinŭ ostenéla diorthosiriĭ luĭ Lavrentie Ieromonahulŭ, Dimitrie Vicĭ.

Pe ultima pagină a foilor liminare se află reprezentat Săborul Maicii Domnului, iar la început un frontispiciu imitând pe cel din Evanghelia de la Snagov din 1697 (v. I, p. 327) şi purtând anul *1745* cu ţifre arabe.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

264. Psaltire, Bucureşti 1748.

Tipărită în 520 de exemplare, după cum rezultă din sămile Mitropoliei Ungrovlahiei, păstrate în Biblioteca Academiei Române.

Biserica ortodoxă, XXIII, 128.—Cf. Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII-lea,* I, 514.

1749.

265. Bucoavnă, Râmnic 1749.

Bucoavnă pentru învăţătura pruncilorŭ, întru care se cuprindŭ buchele şi slovele şi cele zece poruncĭ, ce au datŭ Dumnezeu luĭ Moisi; şi Simvolulŭ Credinţeĭ şi cele zece fericirĭ, cu tâlcuĭala lorŭ pe scurtŭ. Acumŭ întâĭu tipărită cu blagoslovenia şi porunca Sfinţieĭ Sale de Dumnezeu ĭubitorĭuluĭ chir Grigorie, Episcopulŭ Râmniculuĭ, în sfânta Episcopie a Râmniculuĭ, la anulŭ 7257 (= 1749). Prinŭ diorthosirea luĭ Lavrentie Ieromonahulŭ Dimitrievicĭ. De Constantinŭ Athanasievicĭ tipografulŭ.

N'am văzut exemplare. Titlul acesta, ca şi prefaţa şi celelalte ştiri, le luăm după un articol al lui C. Erbiceanu.

In-16° de 80 de foi, tipărit cu caracterele din cărţile lui Antim (?).

Prefaţa:

Predoslovie către toţĭ Pravoslavniciĭ creştinĭ.

Grigorie, cu mila luĭ Dumnezeu episcopŭ alŭ Râmniculuĭ Noulŭ Severinŭ, cucérnicilorŭ preoţĭ, i diaconĭ şi tuturorŭ pravoslavnicĭ creştinĭ, câţĭ vă aflaţĭ în eparhia smerenieĭ noastre, de la prea putérnicululŭ Dumnezeu vă rugămŭ milă, pace, sănătate şi viĭaţă curată şi spăsenie sufletească, ĭar

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

de la smereniĭa noastră molitvă şi blagoslovenie trimitemŭ tuturorŭ de obşte, ca unorŭ aĭ noştri ĭubiţĭ fiĭ.

Nu numaĭ cu pâine va fi viu omulŭ, ĭubiţiĭ noştriĭ fiĭ pravoslavnicĭ creştinĭ, ci cu totŭ cuvântulŭ ce ĭase din gura luĭ Dumnezeu (Mathei, cap. 4). Pentru care şi Apostolulŭ Pavelŭ, propoveduitorĭulŭ credinţeĭ învaţă, grăindŭ, 2 Tim. 3: «Toată Scriptura cea de Dumnezeu însufleţită de folosŭ ĭaste cătră învăţătură şi dojană, că acéĭa îndreptéză cătră cunoştinţă şi dreptate şi face desăvârşitŭ pre omŭ a fi alŭ luĭ Dumnezeu, îndreptându-lŭ spre totŭ lucrulŭ bunŭ»; pentru acéĭa şi noĭ ştiind câtă folosinţă sufletéscă are cuvântulŭ luĭ Dumnezeu, aşa propovăduimŭ precumŭ şi scrie, şi după datoria noastră nu vom să vă lăsămŭ pre voĭ a fi lipsiţĭ de Dumnezăeştile cuvinte şi sfinte poruncile luĭ, ci vă punemŭ înnainte acéstă de gândŭ şi duhovnicéscă masă, plină şi gata de duhovnicească hrană, adecă de Dumnezăeştile cuvinte, carté acésta, zicŭ, ce cuprinde întru sine buchile de învăţătura pruncilorŭ şi tâlcuĭala celor zéce poruncĭ ale luĭ Dumnezeu, şi tâlcuĭala Simvoluluĭ Credinţeĭ şi céle zéce fericirĭ.

Priĭmiţĭ dar cartea acésta, şi cetiţĭ céle dintr-ânsa şi înţelegeţĭ putérea cuvintelorŭ, ca să puteţĭ a îndreptà viĭaţa voastră şi a umbla în poruncile luĭ Dumnezeu, care să cuvine tuturorŭ pravoslavnicilorŭ creştinĭ, şi voao fiilorŭ, şi celorŭ lalţĭ casnicĭ aĭ voştri, după a voastră datorie aşijderea să-ĭ îndreptaţĭ şi de la fără rânduĭalele lorŭ şi să-ĭ învăţaţĭ légé luĭ Dumnezeu; şi maĭ vârtos să cuvine voao, cucérnicilorŭ Protopopĭ, şi celorŭ lalţĭ preoţĭ să învăţaţĭ pe noriaşiĭ voştri légé luĭ Dumnezeu cu toată osârdiĭa, că aveţĭ a da cuvântŭ pentru dânşiĭ la înfricoşata judecată a luĭ Christos.

Nu lenindu-vă dar, ci trezindu-vă întru toate să-ĭ întoarceţĭ pre dânşiĭ de către toate nedreptăţile lorŭ, învăţându-ĭ precumŭ Pavelŭ grăeşte (I. Tom. 4)...

Urmează apoi rânduiala vecerniei, a liturghiei (raspunsurile sunt în româneşte şi în greceşte, tipărite cu litere cirilice), simbolul S-lui Atanasie, cele zece porunci explicate, explicarea crezului şi a fericirilor, şi, în fine, Bucoavna. Aceasta din urmă se încheie cu cuvintele urmatoare:

Acesté toate pentru légé luĭ Dumnezeu, pentru rugăcĭunile Domnuluĭ, pentru simvolulŭ pravoslavnicĭĭ credinţe şi pentru noao fericire, s-au tipăritŭ cu tălcuĭală pe scurtŭ, pentru cea dintâĭ îndreptare a coconilorŭ; ĭar Cliricĭĭ cariĭ învaţă pe coconĭ, datorĭ suntŭ acéste tălcuĭale singurĭ de rostŭ a le învăţà, ca să poată maĭ bine învăţà pre coconĭ, şi învăţându-ĭ, să-ĭ întrebe răspunsurile, spre întărirea pravoslavnicĭĭ credinţe a unuia în Troiţă slăvitŭ Dumnezeu, a căruia ĭaste înpărăţia şi stăpânia în nesfârşiţĭ vécĭ. Aminŭ.

Pop, *Disertaţie,* 73. — C. Erbiceanu, *Material pentru Istoria învăţământului cărţei la Români,* în *Biserica ortodoxă,* XII (1888—89), 480. — Cf. *Cronicarii greci* ai aceluiaş, p. XXXIV.

266. Carte pentru iertarea păcatelor, dată de Partenie Patriarhul de Ierusalim, 1749.

Foaie. Textul este slavonesc.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

267. Ceaslov, Bucureşti 1749.—Slavonesc.

Dintr'o notiţă aflată în condicile Mitropoliei din Bucureşti rezultă că la 15 Dec. 7258 se isprăvise de tipărit un ceaslov slavonesc. Acest ceaslov s'a tipărit în 500 de exemplare şi a costat 154 taleri. Mitropolitul hotăreşte ca ele să se vândă cu câte un zlot exemplarul nelegat, din care Mitropolia va luá 25 parale, Eclesiarhul 3 şi diortositorul (corectorul) 6 bani.

C. Erbiceanu, *Documente privitoare la Istoria bisericească şi politică a Românilor,* în *Biserica ortodoxă,* XXIII, 131.

268. Molitvenic, Iaşi 1749.

ЄѴХОЛОГІОН | ЙДЄКЪ | МЛ҃ТВНЙК | Йкмѕ ѧтр-ачѣста кнпъ Тѵпърйтъ, дѕпъ | ржндѕіала чѣлѣй Грчѣскь | Лa â дóaw дe Дмнєзѣѕ ѧнълцáтєй Дом-| нїй â прѣ лѕминáтѕаѣй ѿблъдѕитóрю | â тóатъ Цáрд Молдóвєй, | Іѡáнъ Григóрїє Гúка, Воєвóдъ | Кѕ Блг҃словéнїм шй кѕ тóатъ кїєлтѕіала прѣ | сфнцйтѕлѣй Митрополитъ âлъ Молдóкїй | Кѵр Нєкúфѡр Пєлѡпоннисанѕлъ дела Náфплй. | Л сфйта Митрополíм вѣкїє ѧ Йшн | Лa âнѕлъ дела Хс̃, ѧлѵ́д. | Дє Ієрємíм Мáркѡ Тѵпографѣѕлъ.

In-4° de 4 foi şi 564 de pagine. Tipărit cu negru şi roşu, cu 26 de rânduri pe pagină. Pe verso titlului se afla stema îndoită şi următoarele versuri:

Stihuri politice asupra stemei pré Luminatuluĭ şi-nălţatuluĭ Domnŭ.

Spata, buzduganulŭ, armă înpărătéscă,
Corona şi buorulŭ, Domnŭ Moldoviĭ că eştĭ te arată.
Soarele şi luna cu lumina dau-ţi raze,
Corbulŭ Ţărâĭ-rumâneştĭ stăpânŭ c-aĭ fost te sămnéḑă;
Iară sfânta cruce, armă sufletéscă,
Pravoslavieĭ bunŭ paznicŭ te arată.
Grigorie, pré înţăleptule cu inimă curată,
Incinge-ţi, Doamne, acĭastă armă de biruinţă,
Ia-ţĭ pre Hristosŭ săgĭată cu bună credinţă.
Incordéză-lŭ spre pizmaşŭ cu nădéjde mare
Şi Domnulŭ îţi va agĭutà, celŭ în războĭu tare.
Acĭasta în véci te va păzì cu cinste şi pace
Pre vrăjmaşi veĭ surpa, ca prafulŭ s-orŭ face.
După acésté toate, luminate Doamne,
Veĭ dobândì în cerĭu cu sfinţiĭ împăraţĭ făgăduita part(e).

Pe foaia următoare se află extractul din scrisoarea către Corintieni relativ la limba serviciului divin, ca şi în Molitvenicul dela Buzău (1747). Urmează tabla de materii.

La pag. 554 se află scuzele pentru greşelile de tipar. Urmează apoi trei rugăciuni, numele tipăritorului: «Sandulŭ copilŭ zăţarĭu» şi o «Învăţătură pentru ispovedanie».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

269. Octoih, Iaşi 1749.

ПѦРѦКЛИТИКИ | Кѕ дѕмнезѣѕ сфѧнтѕлъ | Йдекъ мѫнгъйтодрѣ. чє кѕпрйнде ѧтрѕ сйне | слѫжба â ѿптъ Глáсѡй. | Йкѣмь ѧтѣй тълмъчйть дѕпре

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ѐлини. | Ѧ лимба ромънѣскъ. | Шѝ с-аꙋ Тꙋпърѝть | де Дꙋ́ка Сотирїѡвичи | Тꙋпографꙋль. делà Ѳáсось. | Ѧтрꙋ â сà Тꙋпографїе ѧ Ꙗшй. | Лѣть. ҂зс҃из âвгꙋ́сть. гї.

Un vol. fol. de peste 909 pag. şi o foaie cu titlu. Tipărit într'o singură coloare pe două coloane, cu 38 rânduri în coloană. Titlul e încadrat în flori de compoziţie tipografică.

Fără prefaţă. Necunoscând exemplare complete nu ştim dacă a avut un epilog.

Mănăstirea Neamţului.

270. Preoţia, Râmnic 1749.

С Щ҃Н С Т В А | Адекъ Преѡцїѧ ѧ че кѝпь âре даторїе Прѐѡтꙋль шѝ | Дїáконꙋль съ съвѫршáскъ Тáйнеле Бесеречѐщй, | Шѝ кꙋ́мь требꙋе съ съ гътѣскъ май найнте спре лꙋкрáрѣ сфн҃телѡрь : Ꙗ҃рь май âлéсь спре Дм҃не- | ꙁеѧ́ска Лїтꙋргїе, шѝ кꙋ́мь съ фáкъ ла ѧтѫм- | плъриле чѣле грáбниче : кáре сѫнть фоарте грѣле шѝ не | причепꙋ́те : А҃кꙋ́мь ѧтѫ́й Тѵ҃пърѝтъ, ѧ ꙁѝле- | ле Лꙋминáтꙋлꙋй Дѡ́мнь. | І Ѡ҃ ГРЙГѠРІЕ҃ ГЙКА҃ ВОЕ҃ВОДЬ | Кꙋ Блг҃словéнїѧ шѝ келтꙋѧ́ла сфн҃цїей сáле | ѡбитóрюлꙋй де Дм҃неꙁéꙋ | Кѵр ГРЙГОРІЕ ЕПИ(С)КОПꙊЛЬ РЙМНЙКꙊЛꙊЙ | Ѧ сфн҃та Е҃пископїе â Рымникꙋлꙋй. | Ла а҃нꙋль дела нáщерѣ лꙋй Хс҃. ҂аѱм҃д. | Принь дїѡрдосѝрѣ лꙋй Лаꙋрéнтїе : Іермонáхъ : | Дїмѝтрїе Вѝчй | Де Кѡнстандѝнь Тѵпографꙋль Аѳанáсїеви́чй | Рымничáнꙋль.

In 4°, de 2 foi fără număr şi peste 31 foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 27 de rânduri pe pagină. Titlul încadrat cu flori de compoziţie tipografica.

In unele exemplare cuvântul *foarte* lipseşte, iar în locul cuvintelor: *cu blagosloveniĭa şi cheltuĭala* se află: *cu toată osârdiĭa şi cheltuĭala.*

Prefaţa începe chiar pe verso titlului:

Grigorie, cu mila lui Dumnezeu Episcopŭ alŭ Rîmniculuĭ noulŭ Severinŭ.

Cucérnicilorŭ Preoţĭ, i diaconĭ dinŭ toată eparhiĭa smerenieĭ noastre tuturorŭ de obşte, dela pré putérniculŭ Dumnezeu, vă rugămŭ milă, pace sănătate, viĭaţă curată şi spăsenie sufletéscă, ĭarŭ dela smereniĭa noastră molitvă şi blagoslovenie şi ertăcĭune.

Milostivulŭ Dumnezeu, carele ca unŭ părinte alŭ milostivirilorŭ, chivernisésţe, mântuĭaşte şi înnalţă pre toţĭ câţĭ nădăjduescŭ spre mila luĭ, acelaşŭ părinte alŭ îndurărilorŭ au căutatŭ şi spre smerenia noastră şi m-au înnălţatŭ pre tréptele scaunuluĭ acestuĭa, dându-mi pre sémă păstoriĭa cuvântătoarelorŭ oĭ ale Eparhieĭ aceştiĭa şi încredinţându-mĭ talantulŭ său, puindu-ne înnainte Dumnezeĭasca poruncă ca să căştigămŭ cu dânsulŭ nu aurŭ curatŭ, sau pietri scumpe sau păunĭ pestriţĭ, precumŭ au obicéĭu a căştigà ceĭ ce trecŭ cu corăbiile la Tharsisŭ, ci sufletele creştinilorŭ, pentru că acĭasta ĭaste datoriĭa cé păstoréscă şi întru ceĭ ce nascŭ creştiniĭ, adecă cĭata preoţéscă. Iarŭ maĭ multŭ Arhiereulŭ să cade a îndreptà pre toţi ceĭ de suptŭ stăpăniré sa după lége, cu putéré cé singură desăvârşitŭ, după porunca sfinteĭ pravile, caré hotăraşte ca pentru toate lucrurile besericeşti Episcopulŭ să poarte grijă şi să îndreptéze, că măcarŭ că Dumnezeu lucréză toate, ĭarŭ şi noĭ de dânsulŭ fiindŭ rânduiţi trebue să lucrămŭ înpreună cu lucraré mântuiriĭ noastre şi mântuiré cuvântătoarelorŭ oĭ; că precumŭ Dumnezeu în cerĭu are duhurĭ slujitoare trimiţându-ĭ spre slujbă pentru îndreptaré şi paza pământénilorŭ aşà şi aicé pre pământŭ au aşezatŭ duhovniceştĭ slujitorĭ înpărţitorĭ de cereştĭ taine; că comoara ascunsă nu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

dă nicĭ unŭ folosŭ; aşa şi talanturile sufleteştĭ, cândŭ nu să dau de la uniĭ la alţiĭ, nu să chiamă talanturĭ, că zice Ecclisiĭastul: «Grădină închisă şi fântână pecetluită, ce folosŭ e într-amândoao?» Pentru care trebue să socotimŭ şi numărulŭ talanţilorŭ, că zice că au datŭ unuĭa 5, altuĭa 2, altuĭa unulŭ. Decĭ să cade fieşte care talantulŭ său să-lŭ înmulţéscă. Şi acĭasta pentru ce? Pentru că are stăpânulŭ Hs. a ne luoà séma şi pentru talanţĭ şi pentru dobânda lorŭ. Şi acĭasta când? „Cândŭ voiŭ venì", zice, adecă la a dooa venire, la care vedemŭ că puţină ĭaste vrémé a neguţătorì talantulŭ Dumnezeesculuĭ darŭ, carele ni s-au datŭ. Auzindŭ acĭasta eu smeritulŭ, după darulŭ ce mi s-au datŭ dinŭ mila luĭ Dumnezeu, să dămŭ şi celorŭ ce sântŭ suptŭ stăpâniré noastră. Acumŭ de acĭastă dată vă dămŭ întâĭa învăţătură, precumŭ are datorie preotulŭ şi diaconulŭ să săvârşască slujba sfinteĭ besericĭ, şi precumŭ să să gătéscă maĭ nainte spre lucraré sfintelorŭ, ĭarŭ maĭ alesŭ spre Dumnezeĭasca Liturghie. Şi cumŭ să facă la întâmplările céle grabnice, care-sŭ foarte gréle şi nepricepute spre îndreptaré unora ca acestora amŭ datŭ în typarĭ acĭastă cărticică ca o pârgă de învăţătură a toată cĭata preoţéscă ca să poată şi ceĭ învăţaţĭ şi ceĭ maĭ proştĭ a luoà îndreptare. Decĭ cuprindeţĭ acĭasta cu sufletulŭ voiosŭ, spre alŭ vostru folosŭ. Şi vă témeţĭ de Dumnezeu, şi poruncile luĭ păziţĭ, aşteptând cu bună nădéjde zioa veniriĭ luĭ la judecată, că va venì avândŭ plata sa cu sine, ca să dé fieşte căruĭa după lucrulŭ luĭ; precumŭ însuşŭ să făgăduĭaşte: Apocal. cap. 22: stihŭ, 7, 12, zicândŭ: «Iată viu curândŭ şi plata mé cu mine ĭaste, ca să dau fieşte căruĭa dupre cumŭ îĭ va fi fapta luĭ». Şi făcândŭ să credeţĭ că cu adevăratŭ veţĭ luoà plata ostenéleĭ voastre, pentru care şi smereniĭa noastră vă îndemnămŭ totŭ déuna să fiţĭ iscusiţĭ şi cu grijă la toată lucraré şi paza sfinteĭ besericĭ. Şi vă bucuraţĭ în Domnulŭ, a căruĭa ĭaste slava în vécĭ. Aminŭ.

Nu cunoaştem exemplare complete.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

271. Prescurtare de rugăciuni din Psaltire, Bucureşti 1749. — Greceşte.

Σύνοψις εὐχῶν ἐκ τοῦ ψαλτηρίου, συλλεγῆσα παρὰ τοῦ σοφωτάτου Γενναδίου Σχολαρίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐτυπώτη ἐν τῇ τυπωγραφίᾳ τῇ ἀφιερωθείσῃ παρὰ τοῦ Ὑψηλοτάτου καὶ Θεοσεβεστάτου Αὐθέντου καὶ Ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυρίου Κυρίου Ἰωάννου Γρηγορίου Γκίκα Βοεβόδα, τῇ ἁγιωτάτῃ Μητροπόλει Οὐγγροβλαχίας, ἐν Βουκουρεστίῳ. 1749. Παρὰ Στόϊκᾳ πρεσβιτέρῳ τῷ Ἰακοβίτζῃ.

Prescurtare de rugăciuni din Psaltire, adunată de prea înţeleptul Ghenadie Scholarul, Patriarchul Constantinopolului.

S'a tipărit în tipografia afierosită de prea înălţatul şi prea evseviosul Domn şi Egemon a toată Ungrovlahia, Domnul Domn Ioan Grigorĭe Ghica Voevod, prea sfintei Mitropolii a Ungrovlahiei. In Bucureşti 1749. De Stoica preotul Iacovicĭ.

In 8°.

Pe verso titlului se află icoana hramului Mitropoliei, cu inscripţia românească:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

«Sfântul Constantin, Sfânta Elena». Urmează apoi o dedicaţie către Domn a Mitropolitului Neofit şi o prefaţă, în care se arată că cartea se tipăreşte pentru uzul credincioşilor. După psalmi, în număr de 36, urmează câteva răgăciuni.

C. Erbiceanu, *Bibliografia greacă,* 97.

1750.

272. Canonul S-lui Spiridon, Iaşi 1750.

Canonul a celuĭ dintru sfinţĭ părinteluĭ nostru Spiridon, Episcopul Trimithundieĭ făcătorul de minuni. Acum d'întâiŭ tălmăcit şi tĭpărit, în zilele prea luminatuluĭ Domnuluĭ nostru şi oblăduitoruluĭ a toateĭ ţăriĭ Moldoviĭ I. C. M. G. V. V., Mitropolit fiind Kyr Nichifor peloponisianul. Cu cheltuiala a prea cinstituluĭ şi de bun neam Dumisale Constantin Razul vel vornic. De Duca Sotiriovicĭ tipograful dela Thasos, întru a căruia tipografia *(sic),* vlét 7258.

Nu cunoaştem exemplare. Titlul acesta este luat după un studiu al Episcopului Melchisedec, care n'a văzut decât un exemplar necomplet.

In-folio.

Cuprinde slujba sfântului şi, la sfârşit biografia lui.

Putna: Biblioteca mănăstirii.

Episcopul Melchisedec, *O vizită la câteva mănăstiri şi biserici antice din Bucovina* în *Analele Academiei Române,* VII, II, 243 şi în *Revista*-Tocilescu, I, 273.

273. Catavasier, ed. II, Râmnic 1750.

КАТАВАСІѦРЮ | А҆́кꙋмь А҆́доаѡ ѿаръ Тѵ҆пърить | Ѧ҆ зилеле Прѣ Лꙋмина́тꙋлꙋй До́мнь, | Іѡ҆ ГРІ҆ГОРІ҆Є҆ Гика Вое[вод] | Кꙋ Бл҃гословенїѧ ши Порꙋ[нка ши кꙋ] кїел- | тꙋѧла Сфн҃цїе са́ле де Дм҃не[зеꙋ ѡ҆биторюль] | Кѵр ГРИ҆ГОРІ҆Є҆ Є҆пискѡпь [Рымникꙋлꙋй] | Ѧ҆ сфн҃та Є҆пискѡпїе а҆ Рь[імникꙋлꙋй] | Ла А҆нꙋль ҂зсн҃и. | — [С-аꙋ Тѵ҆]пърить де Кꙋчѣрникꙋль Ѧтре | [Преѡцй] По́па Мїха́й А҆ѳана́сїе | [По́пович] Тѵ҆пографꙋль Рымнича́нꙋль.

In-8° mic de peste 205 pagine. Tipărit cu negru şi roşu.

Pe verso titlului începe îndată o prefaţă a lui Laurentie Ieromonah, adresată lui Grigorie, episcopul de Râmnic.

Cuprinde cântările în greceşte (tipărite cu litere cirilice), în slavoneşte şi româneşte.

Gherla: Biblioteca Penitenciarului. (Comunicat de Gavriil Hango).

274. Ceaslov, Iaşi 1750.

ЧАСОСЛОВЬ | Ка́ре кꙋпри́нде ѧ҆ си́не то́атъ слꙋжба де | зи́, ши́ де но́апте. | А҆кꙋ́мь ѧ҆тр-ачѐсташь ки́пь Тѵпъри́ть, Ѧ | зи́леле Прѣ крещи́нꙋлꙋй ши́ прѣ Ѧ҆нълца́- | тꙋлꙋй До́мнь, ши́ Ѡблъдꙋито́рю а҆ тоа- | тъ Ца́ра Молда́вїей, | І҆ѡа́ннь Кѡстанди́нь Нїкола́е, | Вѡевѡ́дь, Маврокорда́ть. | Кꙋ благословенїѧ прѣ сфинци́тꙋлꙋй Кѵ́рь | Нїки́фѡрь Ми́трополи́ть а҆ то́атъ | Молда́вїей, | Де Дꙋка, Сѡтирїѡви́чь Дела Ѳа́сось | Тѵпогра́фꙋль. | Ѧтрꙋ а҆къ́рꙋѧ Тѵпогра́фїе, ѧ҆ Ѧши́ | Влѣть, ҂зсн҃и.

In-4° de 2 foi şi 555 de pagine. 26 de rânduri pe pagină. Titlul e incadrat. Pe verso se vede stema din Triodul tipărit tot la Iaşi în 1747 şi aceleaşi versuri puţin modificate:

Corbul şi cu Crucea adevăratŭ te încorunează,
Că aĭ oblăduĭtŭ Vlahie te înfăţăşază.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Bourulŭ darŭ Domnŭ Moldavieĭ te adeverézã
Căci a ta dreptate pe toţi îndestulézã.
A Mării tale robŭ
Duca S(otiriovicĭ), T(ipografulŭ).

La sfârşit se află formula obişnuită pentru greşelile de tipar.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

275. Evanghelie, Bucureşti, 1750.

ЄФ҃ТГ Я ШЙ ДМ҃НЄЗЄЙ́СКЯ | Є҆ V Я Н Г Є́ Л І Є | Якѣ́мь ѧ҆тжѝ тѵ̑пърѝтъ, ѧ҆трѕ а҆ дѻаѡ | Домніе а҆ Цр҃ѣ́й Рѕмжнѣ́щи, а҆ прѣ҆ | Л҃нълцáтѕлзй Дѡ́мнь | Їѡ҃ ГРИГО́РЇЄ ГИ́КЯ Воєвѡдъ. | Мр҃ъ кѕ Блгословéнїѧ шй тóатъ кел- | тѕ́ѧла а҆ прѣ҆ Сфйцйтѕлзй | Кѵрь НЄ҆Ѡ҃ФИТЬ Критѣ́нзль, | Митрополи́тѕль а҆ тóатей Цр҃ей | Рѕмжнѣ́щи, шй є҆дáрхъ плáюрилюрь. | Шй с-áѕ Тѵ̑пърѝтъ кѕ скáра ѣ́й дѕпъ ѡ- | ржндѕ́ѧла чéй гречéщи. | Л҃ сфйта Митрополíє ѧ҆ Бѕкѕрéщи: | Лà а҃нїй дела ѯидѝрѣ́ Лѣ́мїй, ѧзсѝи. | — Дє Бáрбѕль Бѕ҃к: й Григѡ́рїє Тѵ̑погрáфи.

In-folio mic, de 3 foi fără număr, 182 numerotate şi alte 19 foi nenumerotate la sfârşit. Tiparit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 35 de rânduri în coloană.

Titlul e incadrat şi cu frontispiciu. Pe verso, stema îndoită (facs. 289) cu iniţialele domneşti şi cu versurile din *Cazania* de la Râmnic din 1748, cu o uşoară schimbare în versul al 6-lea *(cu adevărată,* în loc de: *şi lăudată).*

Pe foaia următoare se află obişnuitele notiţe biografice despre S. Ioan Evanghelistul, iar în faţa textului, chipul acestuia gravat pe lemn.

Pe f. 21 viaţa S-lui Matei şi chipul lui; pe f. 55 v. viaţa S-lui Luca şi pe f. 56 v. chipul lui; pe f. 99 viaţa şi chipul S-lui Marcu. La f. 134 începe Minologhionul; la f. 172 v. Evangheliile de obşte.

La f. 180 v. se află formula pentru greşelile de tipar.

Urmează apoi instrucţiuni pentru citirea Evangheliilor.

La sfârşit, cunoscutele versuri:

«Precumă ceĭ streini dorescă moşia să-şĭ vază...»

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

276. Floarea adevărului, Blaj 1750.

N'am văzut exemplare.

Ediţia a doua a acestei cărţi, tipărită la Blaj în 1816, are următorul titlu: «Floaré Adevărului pentru pacé şi dragosté de obşte. Din grădinile Sfintelor scripturi prin marea stradaniïa cucérnicilor între Ieromonaşĭ, în Manăstiré Sfinteĭ Troiţă dela Blaj la anul 1750 culeasă...» Iar în prefaţă se spune ca «această cărticică, Floaré Adevăruluĭ numită, s-au fost tipărit întiïa dată ĭar aicĭ în Blaj, la anul 1750, Martie 30...»

V. mai jos sub anul 1816 şi Popp, *Disertaţie,* 46.

277. Octoih, Râmnic 1750.

О К Т Ѡ И Х Ъ | Ч҃Ѣ Ѻ҃Ъ ЗЙЧЄ Є҆ЛЙНѢЦІЄ | П Й Р Й К Л Й Т И К Й | Якѣ́мь ѧ҆тжѝ Тѵ̑пърѝтъ дєплúнь рѕ- | мжнѣ́щіе, ѧ҆трѕ а҆ дѻаѡ Домніе а҆ цъ- | ржй Рѕмжнéщій: а҆ лѕминáтѕлзй | Дóмнь ІѠ҃ ГРЙГОРЇЄ Гúка | Воєвѡ́дь. Кѕ Блгословекéнїѧ прѣ҆ сфй- | цйтѕлзй Мѵ̑трополúтъ âль Оу̑грокла- | хїей Кѵр НЄ҆Ѡ҃ФЙТЬ. Прúнь | ѡсжрдїѧ шй тóатъ кїелтѕ́ѧла сфй- | цíей сáле ѭбитóрюлзй дє Дмнєзєѕ Кѵрь | ГРЙГОРІЄ Ѻ҃йскѡпзль Рым. | Л҃ сфйта є҆пúскѡпіе а҆ Рым: Лà а҃нїй |

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Дела Ѣдамь ѯсѣни, тр дела Хс ѧѱй. | Де квчѣрникѹль ѧтре Прѣщй, Пѡпа Мїхаи | Ѣданасїе Попѡкиѡ: Тѵпографѹл Рымничѣнѹл.

In-folio de 4 foi fără numerotaţie şi peste 371 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 41 de rânduri în coloană. Titlul este încadrat într'o gravură cu compartimente, gravată de «Diiac. Costandin Typ. Râm.»

Pe verso titlului se află stema dublă (facs. 287), cu iniţialele lui Grigorie Ghica şi cu următoarele versuri:

In Saretha şi Carmilŭ, munte cu pustie,
Cu trude nemernicindŭ Proroculŭ Ilie,
Corbulŭ îĭ aducé luĭ hrana cé trupéscă,
Iară acuma noao, hrana cé sufletéscă:
Că ţine în gura sa pré cinstita cruce,
Prinŭ caré Ţărâĭ noastre Hs. slavă aduce;
Că Besérica créşte în bună sporire,
Intr-a Mărieĭ tale bună norocire.
Asémene Bourulŭ, fiind fiară buĭacă,
Pré cu multă blândéţă ţie capu-şĭ plécă.
Decĭ şi acumŭ domneştĭ Ţara Rumânéscă,
Domnulŭ celŭ pré putérnicŭ să te întăréscă.

Urmează apoi cele două prefeţe de mai jos:

Prédoslovie.

Pré blagocestivuluĭ, pré luminatuluĭ, pré înnălţatuluĭ Domnŭ şi oblăduitorĭuluĭ a toată Ţara Rumânéscă, Io Grigorie Ghica Voevodŭ, întrégă sănătate, viĭaţă îndelungată, pace şi spăsenie sufletéscă de la Dumnezeu, ca să dăruĭască Mărieĭ tale, rugămŭ.

Multe şi nespuse darurĭ lucrătoare de bine Dumnezeu, a toate Inpăratulŭ cerescŭ, cu milostivire au dăruitŭ némuluĭ omenescŭ, pré luminate şi pré înnălţate Doamne, spre chivernisiré aceştiĭ vieţĭ, prinŭ caré s-au rânduitŭ a căştigà totŭ pământénulŭ bunătăţile cele vécĭnice şi bucuriĭa cé netrecătoare, prinŭ caré ceĭ ce să fericescŭ au căştigatŭ înpărăţiĭa cé fără de sfârşitŭ şi bucuriĭa cé dinŭ preună cu cetele îngereştĭ. Ales-au înpăraţĭ, domnĭ şi povăţuitorĭ noroduluĭ său, ca să chiverniséscă şi să poarte neputinţele şi întru odihnă să le povăţuĭască. Precumŭ Arhiereilorŭ şi Păstorilorŭ Dumnezeeştiĭ turme s-au încredinţatŭ purtaré de grijă a sufletelorŭ, aşà şi înpăraţilorŭ şi domnilorŭ chivernisiré noroadelorŭ. Precumŭ la sfânta scriptură să véde de judecătoriĭ luĭ Israilŭ şi de înpăraţĭ: Iată ostenélă avé pentru odihna noroduluĭ, pentru sporiré casiĭ luĭ Dumnezeu, precumŭ Pavelŭ Apostolulŭ grăĭaşte (Evrei, cap. 11 stih. 32): «Nu-mĭ ajunge a spune de Ghedeonŭ, de Eftahe, de Sampsonŭ şi de Davidŭ, i procĭ». Că cu adevăratŭ scrie de Davidŭ că au zisŭ: «Râvna casiĭ tale m-au mâncatŭ»; răvnindŭ odihna Besériciĭ, dorindu folosulŭ noroduluĭ, au grăitŭ pentru o chivernisire ca acĭasta.

Intru care vremĭ astă dată asémené domnŭ şi povăţuitorĭu acestuĭ norodŭ alŭ Ţăriĭ Rumâneştĭ te-au rânduitŭ, te-au alesŭ înpăratulŭ celŭ cerescŭ pe Măriĭa ta,—întru a căruĭa mână ţine toate înpărăţiile şi domniile aceştiĭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

lumĭ,—te-au unsŭ întru bătrânéţe, pré cuvioase, ca pre Avraamŭ, tată acestuĭ norodŭ, ca pre Moysì celŭ ce au povăţuitŭ noroade. Şi Măriĭa ta, acumŭ acestuĭ norodŭ eştĭ Domnŭ şi povăţuitorĭu, ca acela atuncĭ acelora în robiĭa Eghypetuluĭ. Măriĭa tà acumŭ celorŭ de suptŭ jugulŭ streinilorŭ te-au alesŭ ca pre Davidŭ întru blândéţe şi adâncă răbdare, căruĭa i s-au făgăduitŭ (Psalmŭ 88): «Aflat-amŭ pre Davidŭ sluga mé, cu untŭ de lemnŭ sfântŭ alŭ mieu l-amŭ unsŭ pre dânsulŭ şi mâna mé va apărà pre dânsulŭ, şi braţulŭ mieu va întărì pre dânsulŭ, şi vrăjmaşulŭ nu va putè asupra luĭ», i procĭ. Şi ĭară psalmŭ 131 stihŭ 11: «Dinŭ rodulŭ pântecelуĭ tău voĭ pune pre scaunulŭ tău». Şi ĭară, zice, psalmŭ 127, stihŭ 4: «pentru că aşa să blagoslovéşte omulŭ celŭ ce să téme de Domnulŭ, pentru că acela înparte scripturile şi coroanele înpăraţilorŭ şi domnilorŭ, acela va şi chiemà pre înpăraţĭ cu norodulŭ său şi va da ca unuĭ chivernisitorĭ bunŭ plata cé bună.» Math. cap. ќı (30?), zicândŭ: «peste puţinŭ aĭ fostŭ, preste multŭ să fiĭ»; precumŭ şi la Apocalipsi cap. 19 stih. 10, zice: «şi văzuĭ scaunŭ şi 24 de bătrânĭ cădé înnaintè celuĭ ce şedé pre scaunŭ şi punè coroanele lorŭ înnaintè luĭ, închinându-se şi zicândŭ: vrédnicŭ eştĭ, Doamne, să ĭaĭ mărire, cinste şi închinăcĭune, că tu aĭ ziditŭ toate şi ne-aĭ făcutŭ pre noĭ înpăraţĭ şi domnĭ.» Acesta Inpăratŭ alŭ înpăraţilorŭ şi Domnŭ alŭ domnilorŭ au pusŭ şi pre pré cinstitŭ capulŭ Mărieĭ tale scumpă coroană, asemănându-te cu aceĭ 24 de bătrânĭ, precum zice psalmistulŭ: «dreptulŭ ca finiculŭ va înflorì întru bătrânéţe unse şi ca chiedrulŭ celŭ dinŭ Livanŭ să va înmulţi, şi va fi ca unŭ maslinŭ roditorĭu în casa luĭ Dumnezeu.» Că precumŭ pomiĭ aceştè înflorindŭ şi rodindŭ, nu numaĭ cu roadele ospetézà pre călători, ci şi cu mirosulŭ florilorŭ îĭ veselescŭ, şi cu podoaba cé vérde a frunzelorŭ bucură vedéré lorŭ şi suptŭ umbra lorŭ priimescŭ întru răcorélă pre ceĭ osteniţĭ; de vréme ce şi maslinulŭ cu alŭ său untŭ vindecă trupurile celorŭ neputincĭoşĭ şi faţa netezéşte, — dintr-aceştè şi cununĭ să înpletiĭà celorŭ de demultŭ biruitorĭ aĭ vre unuĭ războĭ, şi ramurile finiculuĭ întru semnŭ de biruinţă să socotiĭà,— întru acestaşĭ chipŭ cu adevăratŭ şi dreptulŭ fiindŭ săditŭ în casa luĭ Dumnezeu înfloréşte pururé, şi roduriĭ dulcĭ la vréme aduce şi să facè lui-şŭ veselie şi celoralalţĭ bucurie. Intru acestaşĭ chipŭ, naltŭ chiedru şi înfloritŭ finicŭ şi maslinŭ roditorĭu te-au săditŭ ceresculŭ Inpăratŭ pre înnălţimé ta întru acĭastă Dumnezeĭască grădină a Ţărâĭ Rumâneştĭ, înflorindŭ întru politie, acoperindŭ şi apărându patriĭa acĭasta, odihnindŭ pre toţĭ cu umbriré şi bunătaté înnălţimeĭ tale, pentru că dépururé tuturorŭ florĭ de mângâĭare şi roduriĭ de bunătate te afli Măriĭa ta, dintru cariĭ şi eu smeritulŭ rădicându-mă la scaunulŭ Arhierieĭ prinŭ bunăvoiré şi luminatŭ gândulŭ Mărieĭ tale, şi odihnindu-mă suptŭ umbra înnălţimeĭ tale întru acĭastă de Dumnezeu păzită eparhie, amŭ socotitŭ, între altele folositoare florĭ sufleteştĭ şi roduriĭ de hrana vécĭniciĭ vieţĭ, a aduce unŭ talantŭ lucrătorĭ de dobânda sufletuluĭ noroduluĭ rumânescŭ, şi luundŭ pildă dela Potolomeĭu Inpăratulŭ Eghyptuluĭ, care întrebându oare cându pre filosofiĭ luĭ: ce lucru arŭ face ca să fie luĭ stătătorĭu în lume şi după a sa moarte? aceĭa l-au sfătuitŭ să tălmăcĭască sfânta scriptură, ce să zicé Bibliĭa, de pre limba ovreĭască pre limba elinéscă, şi acĭasta făcându, stă pomeniré luĭ până acumŭ;—ĭată aducŭ înnăl-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ţimeĭ tale, ca unuĭ Domnŭ şi stăpânŭ, acĭastă însufleţită grădină plină de florĭ dumnezeeştĭ şi roduri, care îndulcescŭ auzulŭ şi sufletulŭ, care să chiamă Παρακλητική şi Ὠκτώηχος, de care carte până acumŭ era Besérica noroduluĭ rumânescŭ lipsită în limba rumânéscă, ĭarŭ acumŭ tâlmăcindu-să dinŭ izvodulŭ slovenescŭ, întru norocită stăpâniré Innălţimeĭ tale, s-au typăritŭ pentru maĭ bună înţelégeré acestuĭ némŭ rumânescŭ, de vréme cé după istoriile céle vechĭ nu să cade omuluĭ elinŭ a nu şti limba elinéscă, dară cu dreptate ĭaste şi acestorŭ pravoslavnicĭ creştinĭ aĭ limbiĭ rumâneştĭ să ştie legile luĭ Dumnezeu întru a lorŭ limbă. Uĭtându-mă şi la cuvântulŭ apostol(uluĭ) Filipŭ, carele au grăitŭ cătră hadâmbulŭ înpărătéseĭ Etheopieĭ: «Oare înţelegĭ céle ce ceteştĭ?» Iarŭ acela au zisŭ: «Dar de nu-m va tălmăcĭ cine-va, cum voiŭ înţélege?» Şi ĭarăşĭ marele Apostolŭ Pavelŭ, Corinthénĭ, cap. 14, stih. 9. zice: «In besérică voescŭ cincĭ cuvinte a grăi cu înţelesŭ, de câtŭ zéce miĭ de cuvinte în limbă streină», zicându că Dumnezeu nu e numaĭ alŭ jidovilorŭ ci şi alŭ limbilorŭ. La care vedemŭ că de mare folosŭ ĭaste a şti fieşte ce némŭ în limba luĭ a lăudà pre Dumnezeu. Pentru că tâlmăciré Dumnezeeştilorŭ scripturĭ să chémă chée, caré deşchide vistieriile Dumnezeeştilorŭ scripturĭ, prinŭ care să descopere şi să cunoaşte cuvântulŭ luĭ Dumnezeu, că nedescoperită fiindŭ, zice înţeleptulŭ Solomonŭ, de o grădină închisă şi fântână pecetluită, ce folosŭ ĭaste într-amândoao? Pentru că şi Domnulŭ nostru Is. Hs. au zisŭ sfinţilorŭ săĭ ucenicĭ şi apostolĭ: «Mérgeţĭ în toată lumé şi vestiţĭ evangheliĭa la toată zidiré, ca să nu rămâe nicĭ o limbă neluminată, ci toate limbile să ştie taĭnele luĭ Dumnezeu». Fapte cap. 2.

Să cădé darŭ şi norodulŭ limbiĭ rumâneştĭ a să luminà precumŭ cu pravoslavnica credinţă aşa şi cu tâlcuiré sfinteĭ scripturĭ, precumŭ au zisŭ ĭarăşĭ Isaiĭa, capŭ 9, stihŭ 2: «Norodulŭ celŭ ce şădé intru întunérecŭ, văzù lumină mare». Că precumŭ darŭ la faceré turnuluĭ s-au amestecatŭ toată înţelégeré limbilorŭ, Facere cap. 11, stih. 7., aşà şi în foişorulŭ celŭ dinŭ Ierusalimŭ, cu veniré pré sfântuluĭ Duhŭ, s-au luminatŭ toate limbile, fieşte care auzindŭ şi înţelegându: Facere, cap. 2, stih. 1. întru a sa limbă măririle luĭ Dumnezeu, céle ce-sŭ grăite de Apostolĭ. Cuvine-să dar şi acestuĭ norodŭ întocma a înţelége întru a sa limbă măririle luĭ Dumnezeu, că făr-de înţelégeré cetiriĭ sfinteĭ scripturĭ niminé nu cunoaşte pre sine şi pre Dumnezeu. La acésté gândindŭ şi uĭtându-mă, m-amŭ nevoitŭ de amŭ datŭ în typarĭ acĭastă maĭ susŭ numită carte, caré până acumŭ de aicé sau dinŭ alte typografiĭ n-au eşitŭ, nicĭ maĭ înpodobită, nicĭ de totŭ tâlmăcită de plinŭ pre limba rumânéscă, înpreună cu rânduĭala typiculuĭ eĭ. Şi măcarŭ că cu ajutorĭulŭ luĭ Dumnezeu prinŭ multa chieltuĭală şi ostenélă de noĭ s-au typăritŭ, darŭ Măriĭa ta iĭ eştĭ pricina şi viaţa şi însufleţiré, de au venitŭ la lumină şi la acĭastă bună întocmire. Decĭ la altă faţă nu cĭarcă a să închinà fără numaĭ la înnălţimé cé de Dumnezeu cinstită a Mărieĭ tale, carele eştĭ fiĭulŭ celŭ alesŭ alŭ Besériciĭ, sprijinitorĭulŭ creştinătăţiĭ. Şi adevăratŭ aduceré ĭaste dréptă şi închinăcĭuné cuvioase. Şi nădăjduescŭ cu făr-de nicĭ o îndoĭală că va afla vrédnică şi véselă priĭmire. Decĭ priiméşte, luminate Doamne, ale tale dintru ale tale, precumŭ au

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

priimitŭ oare cândŭ Proroculŭ Moysì ostenéla Mareluĭ meşterŭ Veseleilŭ a faceriĭ cortuluĭ mărturieĭ, Eşire capŭ 31, stihŭ 2., care cortŭ şi Dumnezeu l-au ĭubitŭ atuncé şi de slava sa l-au umplutŭ pre elŭ; a căruĭa milă şi ajutoriu şi Dumnezeescului darŭ, ce păzéşte pre credincĭoşiĭ domnì, să păzéscă pe Măriĭa ta întru pré luminatŭ scaunulŭ Domnieĭ, cu pace întemeĭată, cu slavă lăudată, cu norocire adevărată, înpreună cu toţĭ ĭubiţiĭ şi luminaţĭ fiiĭ Măreĭ tale suptŭ acoperemântulŭ Dumnezeeştilorŭ luĭ aripì, întru mulţĭ annì.

Ceiĭ de Dumnezeu slăviteĭ domnieĭ Mărieĭ-tale în toată vrémé cătră Dumnezeu rugătoriu,

Smeritulŭ Episcopŭ al Rîmniculuĭ, Grigorie.

Pré cinstituluĭ, pré sfinţituluĭ, de Dumnezeu trimisuluĭ şi cuvântăreţuluĭ Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Ţara Rumânéscă, Chyriu Chyrŭ Neofitŭ, pré cinstitŭ, şi exarhŭ plaĭurilorŭ, alŭ mieu părinte sufletescŭ şi de multŭ binc făcătoriu, plecată închinăcĭune.

Precumŭ ochĭulŭ să află în trupulŭ omuluĭ, luminândŭ şi zărindŭ toate părţile trupuluĭ, şi precumŭ soarele cu razele luĭ, după porunca luĭ Dumnezeu, ne-încetatŭ totŭ pământulŭ luminéză şi încălzéşte şi céle de pre dânsulŭ créşte, aşà şi din oameniĭ ceĭ ce să învrednicescŭ la stăpâniriì înnalte, dându-li-să talantŭ şi darŭ de stăpânire în lumé acĭasta, cade-să darŭ acestora, orì înpăraţĭ, orì domnì, orì arhiereĭ, cu ale lorŭ înpărţite daruriì de la Dumnezeu, a folosì şi a înpărţi şi celorŭ de suptŭ stăpâniré lorŭ. Inţelégeré acĭasta nu numaĭ la céle trupeştĭ să cade a fi, ci şi la céle sufleteştĭ, precumŭ însuşi Domnulŭ Hs., vrândŭ să să ducă dinŭ lumé acĭasta, au lăsatŭ în mâinile ucenicilorŭ săĭ, fericiţilorŭ apostolĭ, acelaşŭ talantŭ zicândŭ: «neguţătoriţĭ până ce ĭarăşĭ voĭu venì;» aşijderé dela sfinţiĭ apostolĭ şi noao arhiereilorŭ l-au încredinţatŭ, precumŭ Evanghelistulŭ Ioanŭ zice, cap. I.: «Şi din pliniré luĭ noĭ toţĭ amŭ luatŭ şi darŭ după darŭ.» Precumŭ şi Ilie luĭ Eliseĭ ĭ-au datŭ îndoitŭ darŭ, precumŭ scrie la a 4 Inpărăţie, cap. 2. Care darŭ, precumŭ sfinţilorŭ apostolĭ de la Hs, şi luĭ Eliseĭ de la Ilie, dându-mi-să şi mie smerituluĭ prinŭ blagosloveniĭa pré sfinţieĭ tale şi zicându-mĭ: «ĭată acesta să făcù ca unulŭ dinŭ noĭ;» pentru care nu mă pricepŭ ce mulţămită şi ce laudă vrédnică voĭu aduce acolò unde mărturisescŭ lucrurile; numaĭ uitându-mă la înţeleptulŭ Is. Sirahŭ, unde scrie: «Să lăudămŭ darŭ pre bărbaţiĭ ceĭ slăviţĭ şi pre părinţiĭ ce ne-au născutŭ», cap. 21, stih 1, zicândŭ: «Simonŭ fiĭulŭ Onieĭ, preotŭ mare, carele în viĭaţa sa zidì casa şi întărì Besérică, ca un lucĭafărŭ de diminéţa prinŭ mijloculŭ noruluĭ şi ca luna plină în zilele eĭ, şi ca soarele luminândŭ spre Besérica celuĭ pré înnaltŭ.» Aşà şi pré sfinţiĭa ta, ca un lucĭafărŭ strălucindŭ, şi ca luna plină luminândŭ, şi ca soarele preste toţĭ stăpânindŭ, câtŭ toată turma cé cuvântătoare, văzându-ţĭ lumina învăţăturiĭ şi grija ce aĭ pentru dânsa, să îndestuléză suptŭ acĭastă lumină a Arhipăstorieĭ tale, ca suptŭ a soareluĭ oblăduire şi căldură. De Aaronŭ ĭară zice Sirahŭ, cap. 45: «Aaronŭ, carele s-au înbrăcatŭ cu săvârşiré laudeĭ cu haină până în pământŭ, podoabă sfântă cu aurŭ şi cu cunună de aurŭ désupra mitreĭ, întru care asemănare

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

era de pecéte, scriindŭ într-ânsa: acesta ĭaste sfântulŭ Domnuluĭ, lauda cinsteĭ luĭ. Aşijderé şi pré sfinţiĭa tà, înbrăcându-te întru podoabele sfinţenieĭ după asemănaré podoabeĭ veşmintelorŭ luĭ Aaronŭ, şi pogorându cuvântulŭ dinŭ capŭ pre barbă, precumŭ myrulŭ pre capulŭ şi barba luĭ Aaronŭ, şi aicé să plinî cuvântulŭ Ieremieĭ prorocŭ, cap. 1., carele zice: «da-voĭu voao păstorĭ după inima mé, carii vorŭ paşte pre voĭ spre pricépere şi cunoştinţă.» La care vedemŭ, pré sfinţite părinte, că nicĭ unŭ lucru nu ĭaste maĭ bunŭ sau maĭ lăudatŭ în lumé acĭasta decâtŭ folosulŭ faceriĭ bineluĭ de obşte, pentru căcĭ că folosulŭ bineluĭ de obşte ĭaste cu adevăratŭ lucru Dumnezeescŭ, precumŭ scrie la Ezdra, cap. 6, 7: «Şi venì Ezdrà la Ierusalimŭ spre înnoiré şi întăriré luĭ.» Şi ĭarăşĭ la Macaveĭ scric, capŭ 10 stih. 67: «Şi venì Dimitrie alŭ luĭ Dimitrie dela Critŭ la Ierusalimŭ, la pământulŭ celŭ bunŭ şi alesŭ dinŭ carele curge miare şi lapte.» Venit-aĭ şi pré sfinţiĭa ta dela acelaş Critŭ întru acestŭ de Dumnezeu păzitŭ pământŭ, nu cu arme, ca Dimitrie la pământulŭ acela, ci cu sfinte ape ale izvoruluĭ daruluĭ Duhuluĭ sfântŭ, dintru care adăpându-se rodéşte şi izvoraşte nu miare şi lapte de hrană trupéscă ci sufletéscă, adecă întăriré sfintelorŭ besericĭ şi săvârşirĭ de arhiereĭ şi preoţĭ, hrănindu-ĭ cu învăţătura şi săvârşindu-ĭ cu Duhulŭ sfântŭ, după cumŭ însuşŭ Hs. grăĭaşte, Matheĭ, capŭ 4 stih. 3: «că nu numaĭ cu pâine va trăì omulŭ, ci şi cu totŭ cuvântulŭ ce ĭase dinŭ gura luĭ Dumnezeu.» Dintru cariĭ dinŭ ceĭ hrăniţĭ nu cu hrană trupéscă şi lapte necuvântătorĭu, ci cu hrană sufletéscă şi lapte înţelegătorĭu, care ĭaste învăţătura şi săvârşiré Duhuluĭ sfântŭ prinŭ puneré mâinilorŭ pré sfinţieĭ tale, învrednicindu-mă şi eu smeritulŭ uceniculŭ pré sfinţieĭ tale, şi temându-mă de pedépsa slugiĭ ceĭ léneşe, ce au îngropatŭ talantulŭ domnuluĭ săŭ, Math. cap. 25, stihŭ 15, şi ca să nu mă arătŭ nemulţămitorĭu făcătorĭuluĭ mieu de bine, m-amŭ îndemnatŭ de amŭ datŭ (în) typarĭu acĭastă sfântă carte, ce să chiĭamă pre limba elinéscă **ПАРАКЛИТІКЙ**, deplinŭ tălmăcită pre limba rumânéscă, fiindŭ lipsă sfintelorŭ besericĭ. Primĕşte dar, pré sfinţite Părinte, înpreună cu carté acĭasta, şi inima mé, caré dorĕşte să te ţie şi să te întărĕscă pré putérniculŭ Dumnezeu întreg întrarmat cu toată arma cé sufletéscă asupra văzuţilorŭ şi nevăzuţilorŭ vrăjmaşĭ, spre paza creştinătăţiĭ şi întăriré şi ajutorĭulŭ céteĭ besereceştĭ şi a politieĭ aicé, întru mulţĭ anĭ, şi acolo, în aniĭ ceĭ nehotărâţĭ, înpreună cu toţĭ sfinţiĭ arhiereĭ şi cu toţĭ dreptiĭ. Aminŭ.

Alŭ pré sfinţieĭ tale plecat ucenicŭ, Grigorie Episcop. Rîm.

In alte exemplare, începutul acestei scrisori de dedicaţie sună astfel:

Pré cinstituluĭ, pré sfinţituluĭ, şi de Dumnezeu alesuluĭ şi trimisuluĭ, şi cu darul Duhuluĭ sfântŭ înpodobitŭ, chyriu chyrŭ Neofitŭ, Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Ţara Rumânéscă, Exarhú plaĭurilorŭ, alŭ mieu pré milostivŭ stăpânŭ şi duhovnicescŭ părinte şi de multe binefăcătorĭu, plecată închinăcĭune aducŭ Sfinţieĭ tale.

La f. 367 se află obişnuitele scuze pentru greşelile de tipar semnate de:

Alŭ pravoslavieĭ voastre cu totulŭ plecatŭ.

Lavrentie Ieromonahŭ Dimitrie Vicĭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Şi s-au începutŭ acestŭ sfântŭ şi Dumnezeescŭ lucru la luna luĭ Ghenuarie în 2 şi au luatŭ sfârşitulŭ la luna luĭ Iunie 15, létŭ 7258, ĭarŭ de la Hs. 1750.

Urmează apoi «arătare pentru slujba peste toată săptămâna».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1751.

278. Adunare de rugăciuni, Iaşi 1751.

ꙗДꙋНАРЄ | Дє рѕгъчіѡнй. | Якѣмь ѧтѫю тупърйтє | ѦѦ зйлєлє прѣ ѧнълцáтѕ- | лѕй Дóмнь Їѡáннъ. Кѡн- | стандйнь. М. Р. Б. | Кѣ Благословéнїѧ прѣ | сфинцйтѕлѕй Митропо- | лйть Кѵрíѕ Кѵ̀рь Іакѡ̑вь. | Кѣ келтѕйала Дѣмисáлє | Щіéфань Бóсїє Къмърáшь | Дє йзкóадє. | Дє Дѣка Ѳѡтирїѡвйчь Тѵ- | погрáфѕль дє ла Ѳасось. | Єлѣть, ѯзн̑д.

In-8⁰ de 1 foaie şi peste 164 de pagine numerotate greşit (1—109, 200—212, 214—219, 300—337). 16 rânduri pe paginĕ.

Pe verso titlului se află chipul lui David.

Titlul dela începutul textului este acesta:

Synopsisŭ de Molitve dinŭ Psaltire, adunate de pré înţeleptulŭ Ghenadie Sholarie, Patriarhulŭ Ţarigraduluĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

279. Adunarea celor şapte Taine, Iaşi 1751.

ѲИНОѰІѲЪ | Йдєкъ âдѣнáрѣ â чѣлwрь шáптє Тáйнй. | шй â чѣлwрь шáптє Лáѕдє Йй сфйнтей Би- | сѣричй, Шй канóлнє дйнь сфѧнта Прáкилъ, | чє сѧнть трєбѣничóасє лà Тáйна Дѣховни- | чіей. Чє с-áѕ Тупърйть âкѣмь ѧтѫю Кѣ | кїєлтѕйала â Прѣ сфинцйтѕлѕй Кѵрíѕ, Кѵрь | Їакѡ̑вь, Мйтрополйть â тóатъ Молдáвїѧ. | ѦѦ зйлєлє прѣ Лѣминáтѕлѕй шй Прѣ Ѧнъліцá- | тѕлѕй Дóмнь ІѠ Кѡнстантйнь Михáйль | Раковйцъ Воєвóда. | Дє Дѣка Ѳѡтирїѡвйчь Тупографѣль Дє лà | Ѳасось | Ѧ ѓшй. ѯзн̑д.

In-4⁰ mic de 65 foi fără numerotaţie. 22 rânduri pe paginĕ.

Verso titlului e alb.

Prefaţa, în primele ei rânduri, este copiată după prefaţa de la *Învăţătura bisericească* a lui Antim din 1710 şi retipărită în 1741, şi anume după ediţia aceasta din urmă, intitulându-se tot: «Cartea Păstoriului către preoţi». (V. mai sus, vol. I, p. 549 şi vol. II, p. 54).

La acĭastă stepenă înnaltă a Arhierieĭ..... m-amŭ îndemnatŭ fiindŭ cuprinsŭ de frica dumnezeĭască a vă înştiinţa cu acĭastă | carte caré cuprinde în sine-şŭ céle 7 taĭne marĭ ale sfinteĭ bisericĭ şi alte învăţăturĭ trebuincĭoase. Că socotimŭ cumŭ că cu acéste puţine învăţăturĭ veţĭ putè să vă îndestulaţĭ de lumina cunoştinţeĭ şi să ajutoraţĭ şi pre creştiniĭ ceĭ lipsiţĭ. Iară de veţĭ fi şi cu acésté aşà de nesimţitorĭ câtŭ să nu vă puteţĭ dumirì, nicĭ să vă puteţĭ îndreptà, fiindŭ aşa de puţinéle şi foarte pre înţelesŭ şi prostéşte, atuncé să va cunoaşte, că nu veţĭ să vă nevoiţĭ pentru dragosté luĭ Hs., pentru întemeĭaré besericiĭ, pentru folosulŭ creştinilorŭ şi pentru cinsté voastră, şi maĭ vârtosŭ pentru plata ce vă s-arŭ da dela Dumnezeu pentru ostenéla ce aţĭ face. Şi pentru acéĭa voĭ veţĭ da

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

séma la înfricoşata şi straşnica judecată a luĭ Hs., căcĭ eu v-amŭ învăţatŭ câte sântŭ trebuincĭoase şi de folosŭ şi mĭ-amŭ făcutŭ datoriĭa, după cumŭ zice Hs. la Ioanŭ în 15 capete: «de n-aş fi venitŭ şi de n-aş fi grăitŭ lorŭ, păcatŭ n-arŭ avé; ĭară acumŭ pricină n-au pentru păcatulŭ lor.» Iară, de veţĭ socotì în gândulŭ vostru cumŭ că nu le puteţĭ face acéstĕ, pentru nevoĭle şi păsurile ce aveţĭ, cu acĭasta nimică nu vă veţĭ folosì, nicĭ veţĭ putĕ să vă îndreptaţĭ înnaintĕ dreptuluĭ judecătorĭu, că zice Domnulŭ Hs., la Matheĭ în 22 de capete: «Daţĭ ale Chesarĭuluĭ, Chesarĭuluĭ, şi ale luĭ Dumnezeu, luĭ Dumnezeu.» Că precumŭ cére înpăratulŭ dăjdĭ de la supuşiĭ luĭ, aşa cére şi Dumnezeu de la creştinĭ, şi maĭ vârtosŭ de la preoţĭ, credinţă şi fapte bune, de la unulŭ multŭ şi de la altulŭ puţinŭ. de la fieştc carele după putinţa sa şi după vredniciĭa ce i s-au datŭ. Dreptŭ acéĭa dară, să lăsaţĭ toate pricinile într-o parte, că sântŭ deşărtăcĭunĭ, şi de vă veţĭ da la lenevie, veţĭ cădé în blestemŭ, după cumŭ zice Ieremiĭa prorocŭ, capŭ 48, ce siliţĭ în totŭ chipulŭ pentru spăseniĭa norodulŭĭ creştinescŭ, ca să vă învredniciţĭ fieşte carele dinŭ voĭ să auziţĭ glasulŭ celŭ fericitŭ: «întră slugă bună întru bucuriĭa Domnuluĭ tău,» căriĭa bucurie să vă învrednicéscă darulŭ luĭ Dumnezeu şi cu rugăcĭunĕ smereniei noastre.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

280. Psaltire, Râmnic, 1751.

ѰАЛТИРЪ | ФѢРЙЧЙТѢЛѢЙ ПРОРОКЪ | Шй Дпъра́тъ Дѣдь. Кѣ мл̑твеле лл тоа́те Кдо: шй кѣ кѫнтарйле | лѣй Мшу́сй: кѣ ѱ̑алми ллеший шй кѣ При- | пѣлеле лю́рь: Кѣ пѣцйнъ йсторїе л нѣмелюрь | жидовещй: кѣ Пасхалїе пънъ лл сфрши́тѣл | кѣкѣлѣй: Кѣ парлклисѣль Прѣчистїй. лкѣмь | мл̑ кїмр Тиї: Дл зйлеле Лѣмина́тѣлѣй Дмнь, | ІСЏ ГРИГОРІЄ Гика Воєво́дь. | Кѣ Бл̑гословє́нїм, шй келтѣ́лл ювито́рю- | лѣй де Дмнезе́ѣ Пърйнтелѣй | Кур ГРЙГОРІЄ Єпискюпь Рымникѣлѣй. | Дл сфи́та Єпискюпїе Й рымникѣлѣй. | Лл Йнѣль дела Фа́черѣ лѣмїй: ѧсйд. | Є-лѣ тѫпърйтъ Де Гюргїе Йоанасїе Бучь | Тѫпографѣль Рымничанѣль.

In-4⁰ de 7 foi fără numeroţaţie şi 226 numerotate. 24 de rânduri de pagina încadrată în chenar de linii. Titlul, de asemenea cu roşu şi negru, e incadrat în flori de compoziţie tipografica. Pe verso, stema dublă (facs. 285) şi versurile din *Liturghia* de la Bucuresti din 1741, în care numele Constantin este înlocuit cu Grigorie (v. mai sus, p. 55).

Urmează apoi predoslovie despre însemnătatea Psaltirei şi instrucţiuni pentru citirea ei.

Pe ultima faţă a foilor liminare se afla chipul lui David, cu inscripţiune românească, cu numele gravorului, «Pop(a) Costandin Ty(pografu)» şi cu data: 7259, în cifre arabe.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1752.

281. Antologhion, Râmnic 1752.

ЙНѲОЛѺГІОН | Че съ зйче | ДФЛОРЙРѢ КѪВЙНТЄЛѺРЬ | Карелє кѣприндє ѧнтрѣ сйне рждѣлл | Дѣмнезеещйлюр прасни́че, лле сфин- | цилюр нѣмицй, шй лле сфинцилюр | де wкще, че съ пръснѣеск ѧн Ки лѣнй лле анлѣй. Йкѣм л трем wаръ тупърит рѣмжнѣще | Дл зйлеле Лѣмйнатѣлѣй Домн. | Іw МЯТЄЙ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ГРИ́ГОРІЄ ГИ́КА В. В. | Кꙋ Благословеніѧ ши́ ѡсѫ́рдіѧ ши́ | тоатъ Келтꙋѧла, Сфи́нцїй сале | Юби́торюлꙋй де Дм҃незеꙋ | Кѵр. ГРИ́ГОРІЄ Єпи́скѡпꙋл Рм҃: | Ѧ сфѫ́нта Єпискѡпїе а Рѫмни́кꙋлꙋй. | Ла анꙋль дела Хс҃ ҂аѱнк.

Titlu comunicat de Protopopul Andreiu Ghidiu din Caransebeș.

Bisericile comunelor: Iaz și Mărul (Banat).

282. **Psaltire,** Iași 1752.

Semnalată de Popp, *Disertație,* 79.

283. **Târnosanie,** Iași 1752.

ТЪРНОСАНІЄ | Чче (sic) с-а́ꙋ ско́сь де пре Єленіе, ѧ҆ ли́мба ромънѣ́скъ, кꙋ то́атъ ѡ҆сѫ́рдіе, ши́ келтꙋѧ́ла а҆ прѣ̀ | ѡ҆сфинци́тꙋлꙋй Кꙋріꙋ Кꙋрь Ꙗко́вь Митропо- | ли́ть а҆ то́атъ Молда́вїѧ. | Ѧ зи́леле прѣ̀ лꙋмина́тꙋлꙋй ши́ прѣ̀ ѧ҆нълца́ | тꙋлꙋй До́мнꙋлꙋй но́стрꙋ І҆Ѡ. Кѡнстанди́нь | Михаи́ль Ракови́цъ вое Во́да (sic). | Де Дꙋ́ка Сѡтирїѡви́чь Тꙋппогра́фꙋль дела | Ѳа́сось. ѧ҆трꙋ а҆ (с)а тꙋпогра́фїе. | лѣ̀ть. ҂зсѯ.

In-4° de 42 foi nenumerotate, tipărite cu roșu și negru cu 22 rânduri pe pagină. Fără prefață și epilog.

București: Biblioteca Academiei Române. — Iași: Biblioteca Centrală. — Cernăuți: Biblioteca Facultăți de Teologie (com. Dr. K. Reifenkugel).

1753.

284. **Adunare de multe învățături,** Iași 1753.

Адꙋнаре де мꙋлте ѧ҆въцътꙋрй, каре акꙋм ѧ҆тѫю̀ с-аꙋ тꙋпърит ѧ҆тр-ачеста кип ѧ҆ зилеле лꙋй Іѡ. Скарлат Гика Вв҃. 1753.

Popp, *Disertație,* 79.

285. **Carte osebită** a Sf. Grigorie Decapolitul, Râmnic 1753.

КАРТЄ | ѠСЄ̃БИ́ТЪ | А҆ сфи́тꙋлꙋй григѡ́рїе декаполи́ть | Акꙋ́ма ѧ҆тѫ́й Тꙋ̀пърить, ѧ҆ зи́- | леле Лꙋмина́тꙋлꙋй Дм҃нь: | І҆Ѡ МА҆ТЄ̂И григѡ́рїе ги́ка | Воево́дь: Кꙋ то́атъ бꙋ́на воинца | ши́ кїелтꙋѧ́ла сфи́цїи сале ю̀би- | то́рюлꙋй де Дм҃незе́ꙋ: Ки́рь: | ГРИ́ГО́РЇЄ Є҆писко́пꙋль | Рымникꙋлꙋй Ѧ сфи́та є҆пископїе | а҆ Рымникꙋлꙋй Ла а҆́нꙋль дела на́- | щирѣ лꙋй Хс҃ ҂аѱнг. | При́нь диѡрдоси́рѣ лꙋ́й Лавре́н- | тїе Іермона́хъ Дїми́трїе ки́чь. | С-а́ꙋ Тꙋ̀пърить де попа Костан- | ди́нь А҆дана́сїе ви́чь Тꙋ̀погра́фꙋль | рѫмничѣ́нꙋль.

In-4° mic de 2 foi fără numar și 60 de foi numerotate. Tiparul roșu și negru, cu 24 de rânduri.

Prefața Episcopului Grigorie începe pe verso titlului și are următorul cuprins:

Prédoslovie către cetitorĭu.

Lucru plăcutŭ luĭ Dumnezeu, maĭ multŭ de câtŭ alte bunătățĭ, ne învățămŭ dinŭ dumnezeĭasca Scriptură, pravoslavnice cetitorĭu, că ĭaste mulțămita și lauda sfântuluĭ numeluĭ luĭ și a sfințilorŭ luĭ, precum grăĭaște Amvrosie, cap. 14: «Să cinstimŭ, zice, sfințiĭ, ca pre niște folositorĭ aĭ lumiĭ și următorĭ luĭ Dumnezeu, cariĭ sântŭ în lăcașurile luĭ»; precumŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

scrie la Cântaré cântărilorŭ, cap. 8, stih. 13: «Celŭ ce şade în grădinĭ, luundŭ aminte glasulŭ tău». Aicé vedemŭ că multe grădinĭ, adecă lăcaşurĭ, sântŭ la Dumnezeu întru care să odihnescŭ sfinţiĭ, că de sântŭ şi morţĭ în pământŭ şi răsipiţĭ cu trupurile, şi uĭtându-ne şi văzându oase goale şi uscate, să nu gândimŭ acélé a fi nelucrătoare, ci să înţelégemŭ oare care putére şi lucrare a daruluĭ Duhuluĭ sfântŭ, că zice sfântulŭ Ioanŭ Damaschinŭ: «Slavă, Dumnezeulŭ nostru, că oase goale izvorăscŭ tămăduirĭ», şi Davidŭ, Psalmĭ, 38: «Iarŭ mie foarte îmŭ sântŭ cinstiţĭ priĭateniĭ tăĭ Dumnezeule». Decĭ şi eu smeritulŭ, găsindŭ acĭastă cărticică a sfântuluĭ Grigorie Decapolitulŭ la sfânta mănăstire Bistriţa, — unde şi cinstite şi sfintele luĭ moaşte să află, — slovenéscă, amŭ poruncitŭ de s-au tălmăcitŭ şi cu multă bucurie o amŭ datŭ în typarĭu spre lauda lui Dumnezeu şi povhala sfântuluĭ, şi o amŭ datŭ în darŭ, şi cu inimă neîndoită mă nădăjduescŭ, că va fi de mare folosŭ celorŭ ce vorŭ ceti şi vorŭ ascultà viĭaţa şi minunile sfântuluĭ, precumŭ le-am aşăzatŭ aicé, ca să se îndemnéze spre nevoinţe şi să se îndreptéze spre lucrurĭ bune cu darulŭ luĭ Dumnezeu şi rugăcĭunile sfântuluĭ. Decĭ cu părintéscă dragoste vă rugămŭ ca cu dragoste şi cu evlavie să o priimiţĭ şi să o cetiţĭ acĭastă osebită şi aşăzată şi tocmită slujbă şi în céĭa vréme, darŭ cu maĭ multă osârdie şi Dumnezeĭască dragoste în zioa, caré să prăznuĭaşte sfântulŭ, aşijderé şi viĭaţa şi minunile sfinţieĭ sale, care au făcutŭ câtŭ au fostŭ în viĭaţa acĭasta, şi face şi acuma la ceĭ ce mergŭ la dânsulŭ cu credinţă, carele s-au învrednicitŭ a să bucurà acuma în cĭata sfinţilorŭ şi în dăsfătăcĭuné raĭuluĭ şi întru înpărăţiĭa cerĭuluĭ. Căriĭa înpărăţiĭ să vă învrednicĭască Dumnezeu, prinŭ ruga sfântuluĭ Grigorie, şi pre voĭ pre toţĭ pravoslavnicĭ creştinĭ. Aminŭ.

Alŭ pravoslavieĭ voastre cătră Dumnezeu rugătorĭu, Grigorie, smeritulŭ Epis. alŭ Rîmniculuĭ.

In faţa textului se află chipul Sfântului Grigorie.

Pe f. 18 se citesc următoarele:

... Şi sfintele luĭ moaşte, ale acestuĭ sfântŭ Grigorie să află pe deplinŭ aicĭ în ţară la sfânta mănăstire, ce să chiamă Bistriţa, caré ĭaste făcută dinŭ temelie de răposatulŭ Banulŭ Barbulŭ Craiovesculŭ.

Décĭĭ acestŭ Banŭ Barbulŭ cu multă cheltuĭală au adusŭ acéste sfinte moaşte la acĭastă sfântă mănăstire, ce să află şi până astă-zĭ făcătorĭ de minunĭ, precumŭ şi sfânta acĭastă mănăstire de multe primejdiĭ ĭaste ferită, şi pământulŭ acesta multă folosinţă şi ajutorĭu are; şi cine mérge la sfântŭ cu smerire şi cu credinţă, află folosinţă şi tămăduire, atâta trupéşte, câtŭ şi sufletéşte.

La sfârşitul exemplarului din Biblioteca Academiei Române, se află legate încă cinci foi, cu o numerotaţie nouă, cari cuprind rugăciuni şi orânduiala slujbei «la vréme de cĭumă pentru încetarea morţii cei naprasnice».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

286. Catavasier, Râmnic 1753.

К А Т А В А С І А Р Ю | Ѩкѹмы Ѩ трем҃ ѡ҆́ръ Тѵпърѝть | Къ Бл҃гослове́нїѥ, Шѝ Келтѹ́ала | Сфѝцїй са́ле Ювнтóрюлѹ́й Де Дн҃езѣ́ѹ | ГРѢГОРІЄ Є́пѝскѹпъль Рымни-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

кꙋлꙋі | ѧ Сфн҃та е҆пискѡпїе Рымникꙋлꙋй : | Ла А҆нꙋль дела Хс҃, ҂ѧѱнг: Принь дїѡрѳісирѣ лꙋй Лаврентїе І҆ромонах : | Дꙋмитрїе, Вичй : | С-аꙋ Тѵпърить Де Попа Кѡстандинь : | Атанасїе : Вичй : Тѵпографꙋль Рым- | ничѣнꙋль.

Titlu comunicat de Protopopul Andreiu Ghidiu din Caransebeş.

Exemplar necomplet în Biblioteca Academiei.

In-8° mic de 2 foi fără numerotaţie şi peste 213 foi numerotate. Tiparul negru şi roşu, cu 23 rânduri pe pagină. O gravură mică, reprezentând pe Maica Domnului, cu copilul Isus în braţe, la f. 95 şi la f. 117 v.

Catavasiile la naşterea Domnului şi cele următoare sunt tiparite în slavoneşte (f. 118—145) şi în greceşte (f. 146—172) cu caractere cirilice. Urmează apoi Pashaliile, iarăşi în româneşte.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române. — Biserica comunei Ruginos (Banat).

287. **Catechism mare,** Blaj 1753.

Amintit de Gaster, fără arătarea izvorului. Ar fi, după dânsul, ediţia I a *Invăţăturii creştineşti,* tipărite tot la Blaj în 1756 (v. mai jos).

Gaster, *Gesch. der rum. Litt.,* p. 308.

288. **Ceaslov,** Râmnic 1753.

ЧАСОСЛОВЬ | Дꙋпъ рѫндꙋѧла сфн҃телѡрь Мѫнъстирй | а҆ле І҆ерꙋсалимꙋлꙋи, А҆кꙋмь а҆ трѣѧ ѡ҆аръ | Тѵпърить. ѧ зилеле Лꙋминатꙋлꙋй Домнь | Іѡ Константинь Раковицъ Воеводь. | Кꙋ келтꙋѧла сфн҃цїей сале де Дм҃незеꙋ | юбиторюлꙋй Кѵрь ГРИГОРІЕ Е҆пископꙋль : | Рымникꙋлꙋй. | ѧ сфн҃та е҆пископїе а҆ Рымникꙋлꙋй : | Принь дїѡрѳосирѣ лꙋй Лаврентїе І҆еро- | монахь : Дела мѫнъстирѣ Хꙋрезїй : | Ла а҆нїй дела Хс҃ ҂а҆ѱнг. | Ши с-аꙋ Тѵпърить, де Кꙋчѣрникꙋль | ѧтре Прѣѡцй, Попа Констандинь А҆ѳа- | насїе Вичй Тѵпографꙋль Рымничанꙋль.

In-4° de 2 foi nepaginate, cuprinzând titlul, tabla cuprinsului şi o gravură reprezentând pe Christos şezând pe tron, iar la spate Maica Domnului şi Sf. Ioan, — şi 288 foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 25 rânduri pe pagină.

Gravura este semnată П. К., iar o alta, reprezentând Bunavestirea, are numele gravorului întreg : *Pop(a) Costandin.*

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

289. **Penticostar,** Iaşi 1753.

ПЕНТИКОСТАРІОН | Чѐ а҆ре ѧтрꙋ сине слꙋжба чѐ и҆ съ кꙋвине. | Каре а҆кꙋмь ѧтѫю с-аꙋ типърить. | ѧ зилеле прѣ ѧнълцатꙋлꙋй Дм҃нь : | І҆ѡ Костантинь Михай Рѫковицъ Вое Водь. | Кꙋ Благословенїѧ, ши кꙋ кїелтꙋѧла Прѣ сфн҃цитꙋлꙋй Митрополить, а҆ тоатъ | Молдовлахїѧ, Кѵрь : Ꙗкѡвь : | ѧ ѡ҆рашꙋль ꙗшилѡрь : | Ла а҆нꙋль ҂зсѯа. | Де кꙋчерникꙋль ѧтре дїѧкѡнй Іѡань Сѵмеѡновичь, | тѵпографь а҆рделѣнь.

In-folio de 2 foi fără num. şi 224 numerotate. Tiparit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 40 de rânduri.

Pe verso titlului se află stema Moldovei (facs. 294), cu iniţialele Domnului şi versurile acestea :

Stihurĭ politice 14 asupra peceţiĭ pré înnălţatuluĭ, slăvituluĭ şi blagocestivuluĭ Domnŭ Io Constantinŭ Mihaĭ Cehanŭ Racoviţă Voevoda.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

294.

Buorulŭ luminatŭ stema ţărăĭ însemnéză
şi némuluĭ vechilorŭ Racoviţeşti Domnie le adeverézã,
Intâĭu Mărиĭ sale luĭ Mihaĭu Racoviţă Domnŭ vestitŭ,
alŭ 2 luĭ Io Constantinŭ, fiĭulŭ Mărieĭ sale celŭ ĭubitŭ,
Luminătorĭu născându-să némuluĭ şi moşieĭ,
pré vrédnicŭ stăpânitorĭu ţărиĭ şi politieĭ.
Cade-ni-să dară toţi de obşte pre Dumnezeu să rugămŭ
ca pre Mărиĭa sa Domnŭ nemişcatŭ să-lŭ avemŭ.
Spre vrăjmaşiĭ ceĭ văzuţi şi nevăzuţi cu mare biruinţă,
precumŭ céremŭ de la Dumnezeu cu multă umilinţă,
Să-lŭ întăréscă minunatŭ în Domnie slăvită,
cu pace, cu linişte şi viĭaţă norocită,
Şi întru alŭ său Dumnezeescŭ lăcaşŭ şi fericire,
să-ĭ dé ceresculŭ înpăratŭ parte de moştenire.

Foaia urmatoare cuprinde prefaţa:

Iacovŭ dinŭ mila luĭ Dumnezeu
Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ alŭ Moldavieĭ.

Tuturorŭ cititorilorŭ harŭ, milă şi pace de la Dumnezeu a totŭ ţiĭtorĭulŭ.

Blagorodiĭa şi vredniciĭa a toată fapta bună, după cumŭ zicŭ filosofiĭ, urmézã după bunulŭ némŭ şi vredniciĭa celuĭ ce să ţine de dânsa, maĭ multŭ de cătŭ aceluĭ ce ar fi născutŭ dinŭ tr-ânsa. Dumné-voastră, o ĭubiţi cititorĭ, căriĭa blagorodie de să va aflà neştine vrédnicŭ şi iscusitŭ, însă şi acéĭaşŭ faptă bună cu adevăratŭ maĭ blagorodnică şi maĭ vrédnică întru sineşŭ o va arătà. Şi cu cătŭ fapta cé bună ĭaste maĭ înpărtăşită

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

vrednicieĭ şi iscusinţeĭ, cu atâta ĭaste maĭ lăudată şi în toate părţi vestită. Căcĭ bunătăţile cinstindu-să să mărescŭ, precumŭ şi necinstindu-să să micşoréză. Dreptŭ acéĭa şi smereniĭa noastră fiindŭ răvnitorĭu dumnezeeştilorŭ porunci ale stăpânuluĭ Hs, carele ca unŭ Părinte de obşte cu duioasă inimă pohtimŭ mântuiré tuturorŭ fiilorŭ noştri pravoslavnicilorŭ creştini şi folosulŭ sufletelorŭ lorŭ, ca o pré mare dobândă a noastră fără îndoire o socotimŭ. Care folosŭ nu caută la niscare-va lucruri vremélnice pământeşti şi putrede, ci la céle vécĭnice şi cereşti şi neputrede. Pentru că céle trupeşti sântŭ peritoare, şi în ţărnă să savârşăscŭ şi maĭ puţină grijă să cade să avemŭ pentru dânsele. Că bogăţiĭle şi şi desfătaré lumiĭ nu ĭaste altŭ cevaşŭ, fără numaĭ umbre, plăzmuirĭ, bunătăţi mincinoase şi răotăţĭ adevărate, care nu aducŭ altă fără numaĭ nenorocirĭ şi dureri, şi cé maĭ mare vrednicie şi norocire a lumiĭ ĭaste însoţită cu scârbe şi cu suspinărĭ; ĭară pentru céle netrupeşti, precumŭ ĭaste nemuritorĭuluĭ sufletŭ, şi pentru nevăzutele bunătăţi ce sântŭ făgăduite noao să ca le toată grija a o pune pentru acésté; că Dumnezeu ne-au ziditŭ pre noĭ ca să ne bucurămŭ de dânsulŭ, ĭară carele nu va socoti cumŭ că ĭaste făcutŭ pentru Dumnezeu îşŭ piĭarde fericiré sa, şi să păgubéşte pre sine. Că celŭ ce-şŭ închide ochiĭ săĭ ca să nu vază lumina, şi să înpiĭadecă şi-şĭ piĭarde calé şi-şĭ căştigă lui-şi pericĭune. Pentru că fieşte care lucru ĭaste făcutŭ dela Dumnezeu pentru oare care săvârşitŭ, precumŭ ĭaste foculŭ ca să încălzască, soarele ca să luminéze şi altele aşijderé. Că soarele de n-arŭ lumină, ce ar fi? Asijderé şi omulŭ, care s-au făcutŭ pentru Dumnezeu de nu să va osteni ca să căştige acelŭ maĭ adevăratŭ săvârşitŭ pentru care s-au ziditŭ, adecă pre Dumnezu, în deşărtŭ şi fără nici unŭ folosŭ să ostenéşte. Pentru acéĭa şi noĭ cu multă căldură şi cu dragoste dinŭ totŭ sufletulŭ, de cândŭ milostivulŭ Dumnezeu dintru a sa mare milă, necăutândŭ la a noastră nevrednicie, ne-au rădicatŭ la trépta Arhierieĭ, nu puţină grijă avemŭ, nici amŭ contenitŭ dintru a noastră neputinţă a nu ne silì cu bună lucraré aceştiĭ de obşte trupeştĭ şi sufleteştĭ folosinţe a typografieĭ. Şi maĭ alesŭ cugetândŭ noĭ cu dorire totŭ-dé-una a luminà şi a înpodobi turma cé cuvântătoare ce ni s-au încredinţatŭ noao şi văzând sfintele şi Dumnezeeştile Bisérici lipsite de multe félĭurĭ de cărţĭ trebuincĭoase, ĭară maĭ alesŭ de acĭastă sfântă carte Penticostarĭulŭ care cuprinde întru sine slujbele bisericeştĭ, dinŭ luminata zioa învieriĭ Domnuluĭ Iisus Hristos până la sfântă Dumineca a tuturorŭ sfinţilorŭ, uitândŭ noĭ toate necazurile ce să întâmpléză, şi nepuindŭ la socotélă chieltuĭala, — ne-amŭ silitŭ de amŭ dat-o în tiparĭu, nu pentru vre-unŭ căştigŭ atâta de multŭ câtŭ pentru folosulŭ de obşte. De care cu părintéscă dragoste pohtimŭ pre toţi ceĭ ce vă veţi slujì cu acĭastă sfântă carte, priĭmindu-o cu umilinţă, să rugaţĭ pre a totŭ putérniculŭ Dumnezeu şi pentru spăseniĭa smereniei noastre ca şi voĭ să căştigaţi bunătăţile cereştĭ. Cărora să ne învrednicimŭ cu toţiĭ prinŭ darulŭ şi iubiré de oamenì a Domnuluĭ nostru Iisus Hristos. Aminŭ.

Diorthositorĭu slovelorŭ fiindŭ alŭ tuturorŭ greşiţilorŭ,

Greşitulŭ Cosmà Iermonahŭ Vlahulŭ.

La începutul textului se află o gravură reprezentând Invierea.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

La sfârşit, pe f. 224:

Typăritu-s-au în Iaşŭ la anulŭ de la zidiré lumiĭ 7262.
De cucérniculŭ între diĭaconi Ioanŭ Symeonovicĭ, tipografŭ, ardelénŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

290. Strastnic, Blaj 1753.

Popp, *Disertaţie,* 46.

1754.

291. Molitvenic, Iaşi 1754.

Evhologhion adică Molitvenic. Acum într-acestaşĭ chip tipărit, în zilele prė luminatuluĭ şi înălţatuluĭ Domnuluĭ nostru Ioan Mateĭ Ghica Voevod. Cu blagoslovenia şi cu toată chieltuiala prėsfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ Kyr Iacov. In sfânta Mitropolie în Iaşĭ, la aniĭ dela Hs. 1754. De cucernicul între diaconĭ Ioan Simionovicĭ tipograful ardelén.

Amintit de Episcopul Melchisedec în studiul citat.
Pe verso titlului se află stema dublă şi următoarele stihuri:

Două închipuirĭ, ce în pecete s-au însemnatŭ,
Cu aceste amândouă steme s-au încoronatŭ
Măria sa Ghica, cel de bună viţă;
Păzască-l Domnul cu multă biruinţă,
Ţara bine în pace să o domnėscă
Şi pe vrăjmaşiĭ săi pururé să-ĭ biruĭască.

Mănăstirea Putna.
Episc. Melchisedec, *O visită,* în *An. Ac. Rom.* VII (1884-5), 243 şi *Revista* Tocilescu, I, 273.

292. Psaltire, Bucureşti 1754. Slavoneşte.

C. Erbiceanu aminteşte o Psaltire tipărită în zilele lui Const. M. Racoviţă în Bucureşti de Barbu. In această Psaltire numai titlul şi prefaţa sunt în româneşte, iar textul e slavonesc.

E., *Titlurile şi Notele extrase din cărţile scolastice aflate în Mitropolia Moldovei şi care au rămas de la şcoala greacă domnească, numită Academie,* în *Revista Teologică,* III (1885), 100.

1755.

293. Antologhion, Iaşi 1755.

АНѲОЛѠГІОНЬ | Че съ зи҃чѣ | Флоарѣ Кꙋкинтелѡрь: Каре ко- | принде ѧтрꙋ сине тоатъ слꙋжба | Празничилѡрь Дм҃незъещи, Ши а- | тꙋтꙋрѡрь сфи҃цилѡрь престе тоть | а҃нꙋль. А҃кꙋмь Тѵпъритъ ѧ зи- | леле прѣ Лꙋминатꙋлꙋй прѣ Ѧнъл-цатꙋлꙋй Дм҃нꙋлꙋй нострꙋ, Іѡ МАТЕЙ ГѴКА ВОЕВѠДЬ. | Кꙋ Благословенїѧ ши тоатъ кїелтꙋ- | ѧла прѣ Сфи҃цитꙋлꙋй Митрополитъ | а тоатъ Молдовлахїѧ Кирїꙋ Кѵрь | І҃А҃КѠВЬ. Ѧтрꙋ а са де нꙋ | Тѵпографїе, ѧ Сфита Митропо- | лїе ѧ Ѧши, Ла а҃нїй дела А҃дамь | ҂зсѯг҃. | Григорїе и Сандꙋль, Типографи.

In-folio de 3 foi fără numerotaţie, 499 numerotate, 9 fara numerotaţie şi peste 45 de foi iaraşi numerotate de la început. Tipărit pe două coloane, cu 39 de rânduri în coloana.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Titlul este încadrat într'o «poartă» gravată de *Grigorie T*(ipograful) şi *Sandul T*(ipograful). Pe verso stema dublă (facs. 295) şi următoarele versuri:

Stihuri poeticeşti asupra peceţiĭ adecă coroaneĭ pré luminatuluĭ Domnŭ Mateĭ Ghyca Voevodŭ.

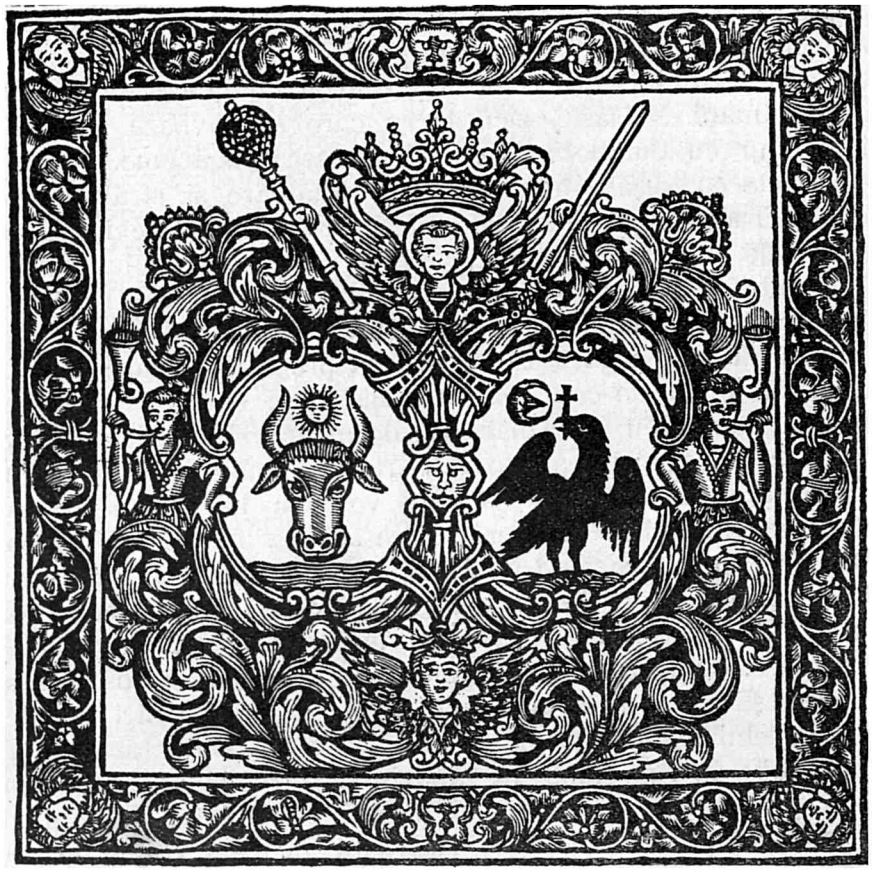

295.

Buorulŭ încă şi corbulŭ dinŭ preună
Spata, buzduganulŭ, spre laudă să adună.
Acéste doao închipuiri ce s-au însemnatŭ
Domnuluĭ Mateĭ Ghyca de la Hs. i s-au datŭ.
Corbulŭ Vlahieĭ stăpânŭ îlŭ adeveréză,
Buorulŭ al Moldoviĭ Domnŭ îlŭ încredinţéză.
Pre acestŭ Domnŭ vrédnicŭ şi de bună viţă
Păzéscă-lŭ Dumnezău întru mulţi ani cu mare biruinţă
Să se întăréscă minunatŭ în Domnie slavită,
Cu pace, cu linişte şi viaţă norocită.
Patriĭa sa cu norocire să o stăpânéscă
Şi pre vrăjmaşi văzuţi şi nevăzuţi pururé să-ĭ biruĭască.

Pe cele două foi liminare următoare se află scrisoarea de închinare a Mitropolitului Moldovei Iacov către Domn:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pré blagocestivuluĭ, pré luminatuluĭ, pré înnălţatuluĭ Domnŭ şi oblăduitorĭuluĭ a toată Ţara Moldoviĭ, Domnuluĭ, Domnuluĭ nostru Io Matei Ghyca Voevodŭ, întrégă sănătate, viĭaţă îndelungată, pace şi spăsenie sufletéscă de la Dumnezău, ca să dăruĭască Mărieĭ tale rugămŭ.

Acé maĭ mare norocire şi bogăţiia cé de prisositŭ şi săvârşitulŭ celŭ de apoĭ alŭ bunătăţilorŭ socotescŭ să nu fie altulŭ, pré luminate Doamne, de câtŭ acéĭa cândŭ arŭ vieţuì neştine pururé întru slujba şi cugetulŭ celŭ Dumnezăescŭ şi cândŭ s-arŭ rugà luĭ cu toată inima curată şi sufletŭ de patimi nevătămatŭ. Nu ĭaste, zicŭ, lucru care să înviĭaze sufletulŭ şi să unéscă pe omŭ cu Dumnezău, ca Dumnezăĭasca rugăcĭune. De vreme că precumŭ acéle cu ruşaţa înfrumuseţate arătătoare şi strălucitoare zori, cândŭ slobodŭ înnainté lorŭ razele soareluĭ céle luminoase înprăştiĭază şi răsipescŭ toată fumegaré întunéreculuĭ, şi cu străluciré luminéză toată faţa pământuluĭ şi o créşte şi frumosŭ o înverzéşte, aşà şi Dumnezăĭasca rugăcĭune, aducândŭ lumina luĭ Iisus Hristos în sufletele noastre şi răsipindŭ dintru dânsulŭ negura ce-lŭ vatamă pre elŭ, îlŭ face maĭ apoĭ cu multŭ maĭ luminatŭ de câtŭ soarele, căci aĭavé ştiutŭ ĭaste că celŭ ce vorovéşte cu Dumnezău ĭaste maĭ susŭ de moarte şi de stricăcĭune. Şi precumŭ cela ce ĭa întru sine ale soareluĭ raze să mântuĭaşte de întunérecŭ, aşà şi cela ce să căştigă pre sine cu voroava luĭ Dumnezău, nu maĭ poate fi de acolé înnainte muritorĭu. Care acĭasta maĭ bine o cunoaştemŭ de la Daniilŭ Prorocŭ, carele îşŭ alése lui-şŭ maĭ bine să moară de câtŭ să să lipséscă în treĭ zile de rugăcĭune. Cu acĭastă rugăcĭune Inpăratulŭ şi Proroculŭ Davidŭ îngrădé oasté sa. Acĭasta au izbăvitŭ pe cetaté Ninevy de perire. Cu acĭasta Inpăratulŭ Ezechie stătù înprotiva mulţimeĭ oştilorŭ perseşti şi de moarte scăpă. Fără de acĭasta nici unŭ félĭu de mântuire sufletuluĭ nu poate fi. Dreptŭ acéĭa şi Dumnezăesculŭ Pavelŭ strigă zicândŭ: In rugăcĭune vă zăboviţi şi petréceţi, şi întru dânsa cu mulţămilă priveghiaţi, neîncetatŭ vă rugaţi, întru toate mulţămindŭ, că acĭasta ĭaste voĭa luĭ Dumnezeu; rugaţi-vă în toată vremé cu Duhulŭ. Dreptŭ acéĭa să cade întru acĭastă sfântă şi Dumnezăĭască rugăcĭune să ne petrécemŭ şi întru dânsa pururé cu inimă curată şi cu priveghiĭare să adăpămŭ sufletele noastre. Acĭasta ĭaste caré s-au orânduitŭ de la întâĭulŭ Ierarhŭ şi marele Preotŭ Domnulŭ nostru Iisus Hristos, carele s-au jărtvitŭ pe sine-şŭ luĭ Dumnezău, carele ĭaste Mielulŭ luĭ celŭ junghiatŭ pentru păcatulŭ şi mântuiré a toată lumé. Că însuşi zice: «Priveghiaţi şi vă rugaţi, ca să nu cădeţi în ispită.» Deci după urmaré aceiĭaşŭ dela Dumnezău rânduite rugăcĭuni luândŭ şi sfintele Besérici facŭ ne încetate rugi, pănă întru céle de apoi rămăşiţe ale oamenilorŭ, pre însuşi Preotulŭ şi sfinţitulŭ jărtvitorĭu avându-lŭ organŭ alŭ ceiĭ maĭ de aproape rugăcĭuni cătră Dumnezău. Care Preotŭ, sau să zicŭ: dumnezăescŭ jărtvitorĭu ca din parté norodului luĭ, şi ca un următorĭu alu luĭ Hristos şi moştenitorĭu apostoleştiĭ vrednicii, pogoară din cerĭu, nu mannă putredă şi vremélnică, ci pre însu-şi Fiĭulŭ luĭ Dumnezău pentru milostiviré întrupatŭ pre însu-şi ziditorĭulŭ Domnulŭ şi stăpânitorĭulŭ îngerilorŭ, pre Soarele dreptăţiĭ Hristos, cu alŭ căruĭa darŭ izbăvéşte pre totŭ omulŭ de toŭ félĭulŭ de neputinţă

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

a păcatuluĭ celuĭ sufletescŭ. Ale căruĭa rugăcĭuni chipurile în multe deosebiri şi în multe félĭuri le-au rânduitŭ săbornicĭasca Bisérică să fie, începândŭ dinŭ cé véche şi noao scriptură şi ajungândŭ pănă la înfloritele cuvinte ale făcătorilorŭ de dulcile cântări, ale celorŭ de pré sfântulŭ Duhŭ purtătorilorŭ Părinţi. Caré sfânta Besérică, ca o albină neobositoare, adunândŭ dinŭ cé véchie şi dinŭ cé noao scriptură céle maĭ mirositoare flori ale Dumnezăeştilorŭ cuvinte, au alcătuitŭ dulci cântări de séra şi de diminéţa, spre măriré şi lauda celuĭ în treĭ féţe proslăvitŭ Dumnezău şi spre cinsté celorŭ ce pre luni preste totŭ anulŭ să prăznuescŭ, sfinţilorŭ săĭ, cariĭ dinŭ véculŭ bine aŭ plăcutŭ luĭ. Care ca o înflorită adunare din livezile sfintelorŭ scripturi şi numele ş-au luatŭ a să chiemà Anthologhionŭ, care au rânduit-o Dumnezăeştile săboară a fi una dinŭ cărţile sfinteĭ Besérici céle rânduite spre slujba şi lauda şi bună rânduĭala eĭ. Ci, de vréme că obicéĭu ĭaste la politiceştile stăpâniri a pedepsì şi a învăţà pe supuşiĭ lorŭ spre totŭ félĭulŭ de dregătorie şi învăţătură şi a-ĭ face a să créşte bine înpodobiţi cu chibzuitoare bune fapte, ca, cândŭ vorŭ venì la desăvârşita vârstă, să să poată chivernisì nu numaĭ pe sineşŭ ci şi pe toată politiĭa, — maĭ cu asupră datoare ĭaste Ierarhiĭa Besériciĭ luĭ Hristos, să învéţe pre aĭ săĭ, adecă pe Preoţi, cu creştineşti fapte bune şi învăţături, pentru ca să poată chivernisì nu numaĭ pe sineşi ci şi pe însăşi Besérica luĭ în vrémé cândŭ vorŭ venì eĭ în stepena Preoţieĭ. Fiindŭ că apostolescului Arhipăstorĭu ĭaste ca altŭ arhistratigŭ asupra oştiĭ sale ceiĭ duhovniceşti şi are mulţi vrăjmaşi văzuţi şi nevăzuţi, foarte meşteşugoşi şi vicléni, întrarmaţi cu totŭ félĭulŭ de arme, cariĭ necontenitŭ să silescŭ să supue pre ostaşiĭ ce dau războĭu suptŭ stégulŭ luĭ dinŭ preună cu ostaşulŭ. Deci acestaşŭ Arhistratigŭ să cade să aĭbă chibzuitoare dregătorie şi desăvârşitŭ bună meşteşugire, ca după câtŭ ar fi putinţa să sté în protiva acelora şi să să izbăvéscă însuşi pe sineşi şi pre ceĭ ce sântŭ suptŭ sine. Intru care arhipăstorescŭ scaunŭ şi smereniĭa noastră aflându-ne dinŭ darulŭ şi mila luĭ Dumnezău, şi văzândŭ pre ostaşiĭ noştri Preoţiĭ neîntrarmaţi cu trebuincĭoasele arme, — care arme sântŭ sau închipuescŭ cărţile cetaniĭ şi ale rugăcĭunilorŭ celorŭ cătră Dumnezău, care cărţi fiindŭ că foarte să împuţinase şi încă şi câte erà într-altă limbă typărite, câtŭ în ţara noastră citeţiĭ nu înţelegé ce citescŭ, — pentru acéĭa şi noĭ luândŭ pre Dumnezău într-ajutorĭu, şi măcarŭ că în lipsă, darŭ nebăgândŭ samă de multa chĭeltuĭală, amŭ făcutŭ a noastră typografie şi amŭ typăritŭ, pe lângă alte cărţi, şi acĭastă carte Anthologhionŭ, ce să zice Floaré Cuvintelorŭ, cu care mi să pare bine să fiu întrarmatŭ pe ostaşiĭ ceĭ de suptŭ noĭ şi pre ceĭ ce vorŭ fi după noĭ apostolesculuĭ darŭ, pre Preoţi, zicŭ, cătră duhovnicĭasca luptă. Caré carté acĭasta Anthologhionŭ, ca céĭa ce ĭaste înfloriré cuvintelorŭ sfinteĭ de Dumnezău însuflateĭ scripturi, adunată de duhovnicĭasca albină a bărbaţi de Dumnezău purtători, năzuĭaşte a-şŭ aşăzà duhovnicĭasca eĭ miĭare în sânurile floriĭ ceiĭ desăvârşitŭ a faptelorŭ celorŭ bune, a pré înnălţateĭ bunătăţiĭ Mării tale, ca cela ce Măriĭa ta eşti floaré dumnezăeştilorŭ cuvinte şi mirézma buneĭ creştinătăţi, şi dela Dumnezău întăritŭ întru alŭ Mării tale pré

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

înnaltŭ scaunŭ, aduce primăvara a toată buna chivernisire cătră toţi supuşiĭ Innălţimeĭ tale. Şi pentru că nu-mi ajunge cuvântŭ a spune de acelŭ fericitŭ şi de Dumnezău văzătorĭu sufletŭ alŭ celuĭ întru vecĭnica fericire răposatŭ Părintele Mării tale, de cé cătră săraci multa luĭ milostivire şi cătră greşiţi ertare şi mângâĭare, carele şi multe sfinte Dumnezăeştĭ besérici de aicé şi de pre aĭuré au înzestratŭ cu multe félĭuri de faceri de bine, ale căruĭa Dumnezăeşti fapte bune întru pré înnaltă stăpâniĭa ta ca întru o adevărată icoană minunatŭ strălucescŭ, precumŭ ĭaste înţelepcĭuné, buna podoabă a firiĭ, înfrânaré, nemândriĭa, smereniĭa, firé cé deşteptată, cugetulŭ celŭ cu totulŭ spre bunătate pornitŭ, pré drépta chivernisire asupra supuşilorŭ Mării tale şi céle lalte ale Innălţimeĭ tale pré înnalte vredniciĭ, la care lucrătorĭu ĭaste celŭ întru Măriĭa ta Dumnezăescŭ darŭ şi sălăşluitoare ĭaste cé întru Innălţimé ta buna faptă şi noroculŭ următorĭu Innălţimeĭ tale, pre carele cu părintésca dragoste te chiemŭ rugându-te ca cu bună credinţă şi cu obicĭnuitele blândéţe să priimeşti Măriĭa ta acĭastă aducere a mé, caré ĭaste bună pildă acciĭ cătră Măriĭa ta dinŭ curată inimă mulţămiteĭ méle, pe care o afierosescŭ suptŭ acoperemântulŭ ceiĭ de Dumnezău întărite şi încununate Domnieĭ tale, a căriĭa creştinéscă măriré ta veĭ fi vâlfa, şi lauda, şi buna adeverire aceştiĭ aĭ (sic) méle sufleteşti trude spre buna laudă şi înnălţaré némuluĭ creştinescŭ. Priiméşte darŭ, priiméşte, pré luminate, pré înnălţate pravoslavnice, pré bunŭ creştinule şi alŭ mieu de multe bunătăţi făcătorĭule Doamne, acĭastă dinŭ toată bună cugetaré inimiĭ dăruire a noastră, pentru céle multe şi fără numărŭ bune faceri, ce pururé amŭ luatŭ şi ĭau dela bună şi pré fericită înnălţimé Domnieĭ tale. Pentru care noĭ pururé rămânemŭ datori a ruga neîncetatŭ nemărginita luĭ Dumnezău bunătate şi milostivire ca să fie sfânta sa Besérică întru multe vârtejiri ale anilorŭ suptŭ putérnică mâna Mării tale, feritŭ de toată încungĭuraré şi supărulŭ celuĭ viclénŭ, şi măriré stăpâniriĭ Innălţimeĭ tale neclătită şi pururé bine norocită întru pré înnaltŭ şi de Dumnezău dăruitŭ scaunulŭ Mării tale până întru adânci şi cărunte bătrânéţe spre buna staré şi întăriré noroduluĭ Mării tale celuĭ ce de la Dumnezeu ţi s-au încredinţatŭ spre slava şi lauda tuturorŭ pravoslavnicilorŭ. Aminŭ.

Alŭ Mării tale fierbinte de Dumnezău rugătorĭŭ,

Smeritulŭ Iacovŭ, Mitropolitulŭ Moldoviĭ.

Antologhionul ocupă primele 499 de pagine. In cele 9 foi nenumerotate cari urmeaza se afla: «Slujba sfântului marelui mucenicu Ioannu celŭ Nou dela Suciava» şi o «Inştiinţare pentru moaştele sfântului şi marelui mucenicu Ioannu celu Nou de la Socĭavă, cu ce pricină s-au luatŭ dela Moldova şi la acĭasta vréme unde sa află».

In foile urmatoare, cu o numerotaţie noua, atât ca paginaţie. cât şi ca signatura a coalelor, se află «Slujbele de obşte» şi «Bogorodicĭnele voscrésneloru».

Sfârşitul carţii lipseşte în exemplarul Academiei.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

294. Bucvar, Iaşi 1755.

БꙊКВА̃РЬ | **Сáꙋ ҂ѵ҃чѣнере де ҂ѵ҃въцъ-** | **тꙋ́ръ чéлѡрь че вѡ́рь съ** | **҂ѵ҃вéце кáрте кꙋ слóве** | **Словенéщи, че с-áꙋ** | **Тꙋ̑пъри́ть а̑кꙋмь ҂ѵ҃тѫ́й,** | **Кꙋ порꙋнка Прѣѡсфии-**

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ціи҃тєлꙗ҃ Митрополи҃тъ | а҃лъ Молдо҃вїй Кѵ҃ръ | ЇѰКОВЪ. Л҃ сфи҃та | Митрополіе҃ ѧ҃ Мши. | Лѣтъ ѧ҃зсѯ҃г.

In-8⁰ mic de peste 4 foi fără număr și peste 29 foi numerotate. Exemplarul Academiei nu este complet. 18 rânduri pe pagină. Titlul este încadrat în flori de compoziție tipografică și cu un ornament frontispiciu, iar pe verso se află chipul Maicii Domnului cu copilul Isus în brațe.

Prefața:

Predislovie

Cătră buni credincĭoșiĭ Părinți, cătră hrănitori, cătră Ispravnici, cătră stăpâni și cătră toți ceĭa lalți ce au nume părintescŭ preste copiiĭ ceĭ mici.

Toată obicĭnuința vieții omenești stă spre hrană, o ĭubitorilorŭ de Hs. Creșteré pruncĭască atârnă cine ce felŭ de copilŭ ĭaste, aceĭașŭ și décă să face mare, de ĭaste învățatŭ, dinŭ copilărie întru învățătură cinstită și întru frica luĭ Dumnezău (carè ĭaste începerè înțelepcĭuniĭ) să cade a nădăjdui că acela va fi (cu) bună creștere și daca va fi mare; ĭară de-ĭ trece creșterè sa fără de fricĭ și învățătură, puțină nădèjde că va fi maĭ bună ceĭa laltă viĭață a luĭ. Și acĭastă ispitire adevărată întărește pre noĭ atâta câtŭ chipurile eĭ nu numaĭ la fețe osibite ĭaste văzută, ce și la totŭ norodulŭ. De trăĭește cineva întru norodŭ, bine cunoscutŭ ĭaste, că întru acela îndreptare bună ĭaste copiilorŭ; ĭară de trăĭește în norodŭ cu multe sfăzi, urâcĭunĭ, pizme, vicleșuguri și tâlhăriĭ și alte obicèĭuri rèle, nu te îndoì că va fi întru acela îndreptare bună copiilorŭ. Dinŭ créșterè copiilorŭ ca dintru o rădăcină și bună și rè întru toată viĭața curge. Iară pricina aceștiĭa ĭaste acĭasta: că de vrème (ce) prinŭ vătămaré păcatuluĭ strămoșăscŭ plecați sântemŭ dinŭ începutulŭ vieții spre răutate, toată gândiré inimiĭ omenești spre răŭ dinŭ tinerèțele luĭ, zice scriptura. Deci, de nu va dobândì omulŭ dinŭ copilărie hrană bună, nu-ĭ va fi luĭ răulŭ cu ostenélă, carele și s-au născutŭ răŭ. Ci încă și maĭ vârtosŭ răutatè cè dinŭ fire cu deprindere în toate zilele crèște și dinŭ cĭasŭ maĭ mare putère ĭa. Dară ce să zicemŭ, cândŭ încă să va apropiĭa omulŭ de răutățile cèle de obște și a sa răutate cu chipulŭ streinŭ să va întărì și fărŭ-de-lègile cèle neștiute de dânsulŭ din vorbele cèle rèle ticălosulŭ copilŭ să va învățà? Că tare ĭaste cuvântulŭ apostolescŭ: «Strică pre obicèĭurile bune vorbele cèle rèle». Și asèmene Iis. Sirahŭ: «Celŭ ce să atinge de smoală să mânjaște, și celŭ ce să împărtășaște mândruluĭ asèmene luĭ va fi». Cum darŭ veĭ nădăjdui de bine unde nu ĭaste hrană bună copiilorŭ? Iară de hrană ca acèĭa în Țara acĭastă cine nu vède câtă lipsă ĭaste? Care văzândŭ noĭ lipsiți copiiĭ de hrana ce li să cădè, bolindŭ cu inima de nenorocirè învățăturiĭ lorŭ, amŭ datŭ în tiparĭu acĭastă cărțulie, începândŭ de la azbuchi, cu toată orânduĭala, pre cumŭ să vede ca să poată după buchi cetì și cu sloguri întru întărirè cetiriĭ sale, și după acèste rugăcĭuni de sèră și de diminèță, și rânduĭală pentru masă și după masă; asijderè cèle zece porunci și 7 taini creștinești, 7 daruri ale Duhuluĭ sfântŭ, și altele. Și învățătură pentru credința catholicĭască și ce ĭaste credința catholicĭască. Care acèstè toate în-

1. Cor. Cap. 15

Iis. Sir. Cap. 13

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

văţându-le copiĭ de micĭ să poată cunoaşte ce ĭaste frica luĭ Dumnezău
Psal. 118 căci de acĭastă hrană bună a copiilorŭ întrébă şi răspunde Davidŭ: «Intru ce-ş va îndreptà celŭ tânărŭ calé sa, cândŭ va păzì cuvintele tale?» Cade-să darŭ voao, blagocestivilorŭ creştini, şi ceĭ ce aveţi nume părintescŭ preste copiiĭ ceĭ mici, să aveţi purtare de grijă pentru învăţătura copiilorŭ voştri, ca să nu se lipséscă de hrana cé sufletéscă cu povăţuiré cé bună, cariĭ şi sunteţi datori să-ĭ învăţaţi pre dânşiĭ, grăindu-le..... (Urmarea lipseşte).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

295. Gramatică slavonească, Râmnic 1755.

Ко слáвѣ сѵ̑тыѧ Ѣ̑диносѣ̑щныѧ, животкорѧ́щїѧ, и̑ нераздѣ́лимыѧ Трои́цы, О̑ц̃а, и̑ Сн̑а, и̑ Сѵ̑ѧгw Дх̃а: На стоя́нїемъ Прилѣ́жанїемъ: и̑ нждевѣ́нїемъ Пре wсщенне́йшагw и̑ превосходителне́йшагw А̑рхїепе́скопа Карловачкагw, и̑ всегѡ̀ вь держа́кѣ и̑хъ Цѣсаро-Крале́вскагw Величества ѡ̀крѣта́ющагwсѧ Славе́нно, Се́рбскагw, и̑ вала́хїйскагw Наро́да Митрополи́та и̑ о҃бонхъ и̑хъ Цѣ́саро: Крале́вскихъ Величествъ Та́йнагw Совѣ́тника, и̑ прч.: Гѣ́дина П А̑ Ѵ Л А̑ Н Є Н Й Д О В И Ч А̑, Кни́га сїѧ Грамма́тіка вь ползѣ и̑ ѡ҃потребле́нїе ѡ̀тро́кwвъ Се́рбскихъ Желаю́щыхъ wснова́телнагw Наѹ̑ченїѧ Слове́нскагw дїа́лекта. Напечата́сѧ вь Ѣ̑пе́скопїи̑ Рымни́ческой. Лѣ́та Гѣ́дня ѧ̑ѱ-и̑е.

Spre slava sfintei într'o fiinţă Treimi, dătătoare de viaţă şi nedespărţite, a Taţălui, a Fiului şi a Sfântului Duh, cu stăruinţa şi cheltuiala prea sfinţitului şi prea distinsului Archiepiscop de Karlovaţ şi Mitropolit al întregului popor slavo-sârb şi valah din împărăţia Maiestăţii Sale Cesaro-Crăieşti şi a Domnului Pavel Nenadovici, Consilier intim, etc. al Maiestăţii Sale Cesaro-Crăieşti, — s'a tipărit această carte — Gramatica — la Episcopia de Râmnic, spre folosul şi întrebuinţarea tinerilor sârbi, doritori de studii temeinice în ale dialectului slavon, în anul Domnului 1755.

In 8⁰ mic, de 288 foi numerotate.

Prefaţa, care se întinde pe primele 7 foi, nu e subscrisă şi nu prezintă nici un interes istoric sau literar pentru noi.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1756.

296. Apostol, Iaşi 1756.

А̑ П О Ѕ Т О Л Ъ | Кáрєле а҃кѣ́мь .а̑тц̑ѣ́й с-аѧ тр̑ѣ̀пърѝть, .а̑тр҃ѧ а҃чѣ́сташь кѝпь. А҃ зѝлеле прѣ̀ .а̑нѫ̀лцáтѫлвѣй Домнь, | І ѡ̀ К О Ѕ Т Я Н Т И Н Ъ М И Х А̑ И | Ч Ѣ Х А̑ Н Ъ Р Ъ К О В И Ц Ъ В О Ѕ В Ѣ Ѕ Д Ъ, | .а̑тр҃ѧ а̀ дѣ́аѡ Домніе а̀ Мърїи сáле. | Кѣ ѡ̀сѫ́рдїѧ, шй кѣ тѣ́атъ | кїелтѣ́мла прѣ̀ ѡ̀сфиницѝтѫлвѣй | Митрополи́тъ а҃лъ Молдо́вїй. | К Ѵ Р Ъ І А̑ К О́ В Ъ | А҃тр҃ѧ а̀ сѧ̀ тр̑ѣ̀пографа́ѣ, .а̑ Сѳѝта | Митрополіе, .а̑ Мши. | А҃ лнїй дела А̑дáмь, ѕ҃зѣ́д҃. | Й̑ръ дела Наѹ̑ерѣ лвй Хс̑, ѧ̑ѱ-iiѕ.

In folio de 2 foi fara numerotaţie şi peste 173 foi numerotate. Tiparit cu negru şi roşu, cu 38 rânduri pe pagina incadrată. Titlul este incadrat de o gravura cu compartimente semnată *Gligorie T.* şi *Sandulŭ T.*

Pe verso, stemele ambelor ţări incadrate (fac. 295), având la dreapta şi la stânga iniţialele domneşti ale lui Const. Racoviţă Voevod şi urmatoarele:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Stihuri 14 asupra peceţiĭ.

Buorulŭ cu Corbulŭ luminatŭ însemnézĕ,
Şi pentru doao ţări domnŭ adeveréză,
Pre Mărĭa sa Io Costantin Mihaĭ Racoviţă,
Carele le-au stăpânitŭ cu multă credinţă.
Cade-ni-să dară de obşte pre Dumnăzeu să rugămŭ,
Ca pre Mărĭa sa Domnŭ nemişcatŭ să-lŭ avemŭ,
Şi să-lŭ întăréscă minunatŭ în Domnie slăvită,
Cu pace, cu linişte şi în viaţă nărocită.
Patrĭa sa cu bună nărocire să o stăpânéscă
Şi pre vrăjmaşiĭ săĭ pururé să-ĭ biruĭască
Şi întru alŭ său Dumnezăescŭ lăcaşŭ şi fericire
Să-ĭ dé Ceresculŭ înpăratŭ parte de moştenire,
Slăvindŭ ceĭ următori pre sfânta Troiţă,
Ca să nu se uĭte numele luĭ celŭ de bună viţă.

Pe pagina următoare se află o gravură mare reprezentând pe Isus Christos, semnata iarăşi de Grigorie şi Sandul, şi cu următoarea legendă:

O Doamne Iisuse, celŭ ce dela Eleonŭ la Cerĭu te-aĭ suitŭ,
Şi pre Apostoli de Duhulŭ sfântŭ ĭ-aĭ umplutŭ,
Trimiţindu-ĭ în toată lumé să te propoveduĭască
Şi înnainté tyranilorŭ să te mărturiséscă,
Pentru rugăcĭunile lorŭ te milostivéşte,
Şi pre noĭ de păcate ne izbăvéşte.

Iar mai jos:

Şi s-au Typăritŭ de Grigorie Stanovicĭ Typografŭ.

In fine, pe ultima pagina liminară, o gravură ocupând toată pagina şi reprezentând pe Apostolul Luca.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. — Mănăstirea Neamţului.

297. D. Cantemir, *Istoria Imperiului otoman,* traducere engleză de N. Tindal. (Ediţia II), Londra 1756.

The | HISTORY | of the | GROWTH and DECAY | of the OTHMAN EMPIRE. | Part I. Containing the growth of the Othman Empire from the reign of Othman the Founder, to the reign of Mahomet IV. that is, from the year 1300, to the siege of Vienna, in 1683. | Part II. Containing the history of the decay of the Othman Empire, from the reign of Mahomet IV. to the reign of Ahmed III. being the history of the author's own times. | Written originally in latin, | by DEMETRIUS CANTEMIR, late Prince of MOLDAVIA. | Translated into English, from the author's own manuscript, | by N. TINDAL, M. A. Vicar of Great Waltham in Essex. | Adorned with | a plan of Constantinople; and twenty-two heads of the turkish emperors, engraved from copies taken from originals in the Grand Seignor's palace, by the late Sultan's painter. | London, | printed for A. Millar in the Strand. | MDCCLVI.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In-folio de 1 foaie pentru titlu, 4 + XV + 460 de pagine.

In faţa titlului se află un portret al autorului cu stema sa şi cu inscripţia: «Demetrius Cantemir. S. Rossiaci Imperii et Moldaviae Princeps. Petri M. Russoru(m) Imperatoris Senator et ab intimis consiliis».

Verso titlului e alb.

Urmează apoi: lista subscriitorilor pentru volum, în cap cu Regina Angliei şi cu Principele de Wales, pe două foi; o înştiinţare a traducatorului, prefaţa autorului şi o tabela pentru transformarea anilor Hegirei.

La p. 454 un indice de cuvinte turceşti şi de Sultani, şi errata. Pe celelalte foi, până la sfârşit se afla o notiţa biografica a autorului.

Volumul este înfrumuseţat, dupa cum se vede şi din titlu, cu portretele sultanilor; iar la sfârşit se află un plan al Constantinopolei, având într'o parte vederea palatului lui Cantemir din acest oraş.

V. mai sus nº 209 p. 48

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. — Londra: British Museum.

298. *Hrisovul lui Constantin Racoviţă*, Domn al Moldovei, pentru vădrărit, (Iaşi) 1756.

In-8º de 5 foi, fără titlu.

După textul hrisovului, datat: 7264, August 20, urmează cartea de blestem, din 25 August, semnată de Iacob mitropolitul Moldovei, Ioanichie de Roman, Dositei de Radauţi şi Inochentie de Huşi.

In exemplarul Academiei s'a adaugat la sfârşit de mână: «Noi Ioan Sandu Sturdza... Intocmai poruncim şi Domnia mea să sa urmeze. 1827, Sapt. 12»

Publicat de N. Iorga în: *Noua Revistă Română,* 1900, vol. II, p. 354

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

299. Invăţătură creştinească, ed. II, Blaj 1756.

Ѧвѣцѣтѣрѣ крѣщинѣскѣ прин Ѧтрѣбѣрй ши рѣспѣнсѣрй, пентрѣ прокопсѣла шкоалелор. Якѣм а домнарѣ тупъритъ кѣ Благослокенїа Прѣкѡсфинцитѣлѣй Кѵрїѣ Кѵр П. Павел Ѧарон Бл҃ѣдика Фъгърашѣлѣй. Ѧ Мънъстирѣ сфйтей Троицъ ла Блаж. Маѳ й. ѧ҃ѱ҃їѕ. де Дѣмитрѣ Ржмничанѣл.

Titlu luat după Popp.

Popp, *Disertaţie,* 46. — Gaster, *Geschichte der rum. Lit.,* 308.

300. Liturghii, Blaj 1756.

ДѢ҃МНЄ҃ЗЄ҃ЄЩЙЛЄ҃ | ЛИТѢРГЇЙ | Й челоѵѣк динтрѣ сфїци Пъринцилоѵѣ нѡ- | прн Їѡа҃нъ Златоѹстъ, Василе чѣл | Маре, шй ѣ Прежде сѵенней. ЙКѢ҃МЬ | Ѧтжю Ѧтр-ачѣста Кънъ Тъгърйте: | Стъпжнйндъ Прѣнълцата: Кесаро- Кръѵса Романилоѵѣ, Принцеса Ярдѣлѣй | Йпрѡчй. МЙРЇЙ ѲЄ҃РЄ҃ГЇЙ. КѢ БЛЙГОСЛОВЄ҃НІѦ | Прѣ Дѣминатѣлѣй, шй прѣ сфїцйтѣлѣй | Кѵрїѣ Кѵрѣ: | ПЄ҃ТРѢ҃ ПЙВЄ҃ЛЬ ЙЙРОНЬ | БЛѢДЙКЪЙ ФЪГЪРЙШѢ҃ЛѢ҃Й | Ѧ Мънъстирѣ сфйтей Троицъ ла Блажь | Йнѣлъ Дела Хс. ѧ҃ѱ҃їѕ. | — Де Мїхаїл Бечкерекй.

In-4º de 1 foaie fara numar şi 230 pagine. Tiparit cu negru şi roşu, cu câteva ornamente. Pagina are 23 rânduri. Pe verso titlului se află scara carţii.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. — Sibiiu: Biblioteca archiepiscopeasca (comunicat de Dr. Ilarion Puşcariu).

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

301. Psaltire, Bucureşti 1756.

Ѱ Л Л Т И Р Ѣ | Ф Ѳ Р И Ч Й Т Ѫ Л Ѫ Й П Р О Р О К Ъ | Ш Й Д И Ъ Р А Т Ъ Д Ѣ Д Ъ Къ мл҃тѣле лл тѣате Кдⷭ: шй къ кжитѫрилє | лѫй Мшїсй: къ ѱ҃лмй лл҃ешй, шй къ При- | пѣлеле лѡрь: Къ пѫцйнъ йсторїе л҃ нѫмелшрь | жидовѣцій: къ Пасх҃лїе пѣнъ лл сфжршйтѫль | кѣкѫлѫй: Къ Параклисѫль Прѣчистїй. л҃кѫмь | Тѵпърйтъ Д҃ зйлеле Л҃мнл҃тѫлѫй Дмнь, | Іѡ Кѡнстандйнь Нїколл҃є | Воєвѡдь | Къ Благословенїѧ шй келтѫлл Прѣ сфй- | цйтѫлѫй Мтрополйтъ л҃ль Оуґровлахїей. | Кур ФЙЛЙРѢТЬ | Д҃ сфйта Мтрополіє Й бѫкърѣшилшрь. ¦ Лл Йнїй ѧѱ҃ѳѕ | [Дє] Барбѫль Бѫкърищѣнѫль Тѵпографѫль.

In-4⁰ de 8 foi fără numerotaţie şi peste 222 foi numerotate. 24 rânduri pe pagină. Titlul e tipărit cu negru şi roşu. Pe verso, stema dublă (facs. nº 289) cu iniţialele lui Constantin Mavrocordat şi versurile din *Liturghia* dela Bucureşti, din 1747 (v. p. 99).

Pe celelalte foi liminare se află prefaţa reprodusă mai jos, obişnuitele instrucţiuni pentru citirea Psaltirei şi chipul lui David.

Prédoslovie cătră cetitoriu.

Dumnezeulŭ celŭ vécinicŭ şi atoatŭ (sic) putérnicŭ, pravoslavnice cetitoriu, dinŭ noianulŭ măririi şi alŭ bunătăţii sale, au vrutŭ lumé cu toate câte sântŭ într-ânsa şi afară dinŭ tr-ânsa văzute şi nevăzute, dinŭ nimica să zidéscă şi la arătare să le aducă, însă nu numaĭ atâta cu adâncului înţelepciuniĭ sale au vrutŭ să facă şi să tocméscă, ci încă cu nehotărâta socotinţă toate să se ţie una cu alta şi să se chiverniséscă. Şi aşa darŭ cu cé maĭ nainte cunoştinţa sa şi înţelepciuné şi putére luĭ aşezândŭ şi tocmindŭ fiinţele şi făpturile şi lucrurile, ca să fie de toate făpturile lăudatŭ, şi maĭ multŭ de omŭ ca de o făptură maĭ alésă şi maĭ iscusită decâtŭ toate. Precumŭ vedemŭ că acelaşŭ făcătoriu a toate Dumnezeu, cu lucrare Duhuluĭ sfântŭ au suflatŭ şi în alesulŭ său organŭ proroculŭ Davidŭ, de au alcătuitŭ psaltiré, precumŭ scrie la osebitulŭ său psalmŭ, zicândŭ: «Mâĭnile méle au făcutŭ organulŭ şi dégetele méle au alcătuitŭ psaltiré». Iară ce ĭaste Psaltiré, singură vrednicie eĭ o laudă, de vréme ce totŭ fiĭulŭ (?) de laudă Dumnezeĭască şi dohtorie sufletéscă în psalmi să încue, ca într-o vistierie pré bogată, prinŭ carè mare cinste şi laudă aduce psaltiré beséricii luĭ Dumnezeu, precumŭ şi stâlpulŭ besériciĭ legiĭ noao marele Vasilie grăĭaşte: «Maĭ bine soarele să stè dinŭ călătoriĭa sa, decâtŭ Psaltiré dinŭ beséricâ să lipséscă». Şi ĭarăşi au (?) într-altŭ locŭ zice: «Lauda psaltiriĭ sufletulŭ şi gândulŭ luminéză. turburaré, lénè şi grija gonéşte şi să mângâe cu dânsa lácuitoriĭ în pustie.» Cu unŭ cuvântŭ zicândŭ, Psaltiré ĭaste oglindă a drépteĭ credinţăi şi a privirii la Dumnezeu, caré pentru păcate cĭartă, la calé dreptăţiĭ aduce, spre lauda luĭ Dumnezeu deştéptă; credinţă, nădéjde şi dragoste a avé întru Dumnezeu învaţă, frăţiĭa a ĭubi îndemnéză; şi ce nu spune de îngroziré judecăţiĭ ce va să fie, de amărăcĭuné morţiĭ, de peiré necredincĭoşilorŭ, de neîncetaré muncilorŭ? Binele vécĭnicŭ şi plata drepţilorŭ pré de plinŭ arată. Darŭ adâncurile Dumnezeiriĭ în troiţă şi taĭnile întrupăriĭ cuvântuluĭ luĭ Dumnezeu cine le poate grăi, care psaltiré le cuprinde? Încă şi de patimile Mântuitoriuluĭ, de puneré în mormântŭ, şi de înviĭare şi de înnălţaré la ceriu spune şi cu a doao venire ingrozéşte. Pentru care taĭne, ce să cuprindŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

într-ânsa, să îngrozescŭ draciĭ și fugŭ. Ca soarele luminéză, ca apa curățéște, ca foculŭ arde păcatele, ca untulŭ de lemnŭ unge, pohtele trupeștĭ potoléște, mâniĭa înblânzéște și întunéreculŭ păcatelorŭ răsipéște și lumina adevăruluĭ arată. In Psalmi să află stăpăniĭa înpărațilorŭ, buna cuviință a Arhiereilorŭ, îndreptaré preoțilorŭ, întăriré ostașilorŭ și biruința; vărtuté bătrânilorŭ, înfrumusețaré tinerilorŭ, întréga înțelepcĭune păzitorilorŭ de fecĭorie și călugărilorŭ veselie de săvârșitŭ și tuturorŭ dă bună nădéjde de a căștigaré bunătățile céle cereștĭ. Și maĭ mare și maĭ cuprinzătoare, și maĭ pre susŭ de câtŭ toate cărțile ĭaste carté acĭasta, dupre cuvântulŭ mareluĭ Vasilie, și alŭ luĭ Augustinŭ, și alŭ luĭ Ioanŭ Zlatoustŭ. Și măcarŭ că ĭaste véche, dară mai multŭ să véde a fi noao, pentru că într-ânsa tainile Dumnezeeștiĭ evangeliĭ, a daruluĭ legiĭ noao sântŭ. Și măcarŭ că la vedéré eĭ ĭaste mică, ĭarŭ la cuprinderé eĭ ĭaste maĭ mare și maĭ bună și de folosŭ decătŭ alte toate, și aicé să plinéște cuvântulŭ luĭ Solomonŭ, ce grăĭaște: «Mică ĭaste albina întru céle zburătoare, ĭarŭ rodulŭ eĭ maĭ dulce ĭaste de câtŭ alŭ tuturorŭ celorŭ ce zboară suptŭ cerĭu». Deci nu sântŭ eu celŭ ce grăescŭ pentru lauda eĭ, ci ceĭ maĭ susŭ numiți sfinți. Pentru acĭasta tuturorŭ cu umilință mă rogŭ: priĭmițĭ cu dragoste și o cetiți cu înțelégere, că pentru acĭasta ne-amŭ nevoitŭ de o amŭ typăritŭ maĭ chiĭar pre limba noastră rumânéscă și totŭ în stihurĭ pentru maĭ lesne cititorĭuluĭ și înțelégeré deplinŭ. Că celŭ ce cetéște și nu înțelége, ĭaste ca celŭ ce călătoréște
Corinth 13. pe întunérecŭ și calé nu o véde; precumŭ însuși Hristos grăiaște: Vă înșălați ne înțelegândŭ scripturile, nicĭ putéré luĭ Dumnezeu, ci cândŭ citițĭ să înțelégeți céle ce cetiți, ca să nu fiți asémeni clopotuluĭ ce sună și chymvaluluĭ ce răsună cu glasuri neînsuflețite și făr de înțelégere.» Pentru-ca omulŭ fiindŭ ziditŭ după chipulŭ și asemănaré luĭ Dumnezeu, știindŭ binele și răulŭ, cuvine-să darŭ pre făcătorĭulŭ său Dumnezeu să-lu slăvéscă cu
Psalm. 46. Sh. 7. înțelégere, precumŭ proroculŭ grăĭaște: «Cântați Dumnezeuluĭ nostru cântați, cântați înpăratuluĭ nostru cântați, cântați cu înțelégere.» Acĭasta a cântà sau a cetì o înțelégere au. La acéste darŭ bunătăți și folosințe sufletești și trebuințe dinŭ toate zilele și în Besérică și în toate locurile și vremile ce cuprinde Psaltiré uĭtându-te maĭ multŭ, pravoslavnice cetitorĭu, cu plecăcĭune mă rogŭ priiméște-o, cu blândéțe și o cetéște cu înțelégere, că acĭasta pré sfântă carte ĭaste capulu și mijloculŭ și săvârșitulŭ tuturoru pravoslavnicilorŭ cărțĭ ale Beséricii răsărituluĭ, pre cumŭ maĭ susŭ prinŭ drépte mărturiĭ amŭ arătatŭ, ale cărora rugăcĭuni și Dumnezeesculŭ darŭ și milă să fie cu voĭ cu toți. Aminŭ.

Prinŭ îndemnaré și nevoința Cozmeĭ ermonahulŭ, eclisiĭarhulŭ Sfinteĭ Mytropoliĭ.

La f. 191 se afla «Invățatura pentru clucĭulu Pashaliei»; iar la sfârșitul pascaliei, înștiințarea despre ea a lui «Barbulu Buc. Typ».

Urmeaza apoi «Cinstitulu paraclisu alu pré sfinteĭ Nascatoarei de Dumnezeu, facere luĭ Theostirictu Monahulu», și «Istorie de nume jidovești carele pomenéște Davidu la psalmii lui . . .»

Nu cunoaștem exemplare complete.

București: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

302. N. Mauroeides, *Mreaja apostolică*, Iaşi 1756.—Greceşte.

ΤΟ᾽ ᾽ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ᾽Ν | ΔΥ᾽ΚΤΙΟΝ | ᾽Ητοι | Λόγοι ψυχοφελεῖς εἰς τὴν ἁγίαν, | καὶ μεγάλην τεσσαρακοστὴν. Καὶ εἰς | τὴν τεσσαρακονθήμερον νηστείαν | τῶν Χριστοῦ γεννῶν. Συντεθέντες καὶ ἐκφωνηθέντες παρὰ τοῦ ταπεινοῦ ἱεροκήρυκος | ΝΙΚΟΛΑ᾽ΟΥ ΜΑΥΡΟΕΙΔΙΗ᾽ Τοῦ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΕ᾽ΩΣ | ᾽Ιδίᾳ δαπάνῃ τῷ τύπῳ ἐκδοθέντες πρὸς ὠφέλειαν τῶν χριστιανῶν. Καὶ ἀφιερωθέντες τῷ ῾Υψηλοτάτῳ, Γαληνοτάτῳ καὶ Θεοσεβεστάτῳ Αὐθέντῃ | ΚΥΡΙ᾽Ω ΚΥΡΙ᾽Ω ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ᾽ΝΩ ΜΙΧΑΗ᾽Λ ῾ΡΑΚΟΒΙ᾽ΤΖΑ | Βοεβόδα καὶ ῾Ηγεμόνι Μεγαλοπρεπεστάτῳ πάσης Μολδοβλαχίας. | ᾽Εν ᾽Ιασίῳ τῆς Μολδαβίας. | ᾽Εν ῎Ετει Σωτηρίῳ ᾳψνς᾽.

Mreajă apostolică. adică cuvinte de suflet folositoare la sfintele şi marile Păresimi şi la postul de patruzeci de zile ale naşterii lui Christos, compuse şi rostite de smeritul predicator Nicolae Mauroeides Chefalonitul. Cu propria sa cheltuială date în tipar pentru folosul Creştinilor, şi afierosite prea înălţatului, prea luminatului şi de Dumnezeu cinstitorului Domnitor, Domnul Domn Constantin Mihail Racoviţă Voevod şi stăpânitor prea măreţ a toată Moldovlahia. In Iaşii Moldovei, în anul mântuirii 1756.

In-4⁰ de 9 foi nenumerotate şi 402 pagine Tipărit pe două coloane, cu 30 rânduri in coloană.

In foile liminare se afla o dedicaţie către Domn, fară interes, o prefaţă către cititor, aratarea cuprinsului şi un portret al autorului gravat de: «Iereĭ Mihailu Strilbit», (Strilbiţki), cu inscripţia urmatoare: † Νικόλαος Μαυροειδὴς ἱεροκήρυξ ὁ ἐκ Κεφαληνίας, ἀπὸ χώρας ᾽Αργοστολίου, ἐτῶν τεσσαράκοντα, καὶ ὀκτώ. ᾳψνς. 1756.

In prefaţă, autorul spune ca a predicat mai mult timp în Constantinopol, în Ungrovlahia şi in Moldova

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

C. Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 98.

1757.

303. Doctrina christiana, Blaj 1757.

DOCTRINA
CHRISTIANA
Ex probatis authoribus collecta,
a d
Usum hujus Scholasticæ Juventutis
cooptata,
cum adjecto
DE SACRA UNIONE
COLLOQUIO,
JUSSU
Ilustrissimi, ac Reverendissimi
D. D.
PETRI PAULI
AARON
DE BISZTRA
Episcopi FOGARASIENSIS &c.
In Monasterio Sanctissimæ Triadis
typis edita Balasfalvæ.
Per Michaëlẽ Betskereki. Año 1757.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In-12 de 5 foi și 198 pagine. 20 rânduri pe pagina. Pe verso titlului se află chipul Maicii Domnului cu copilul Isus în brațe, gravat de ѧѧѧкѕ în anul ѧѱѵѵ și cu legenda: «Icon Beatae Mariae Virginis ad Claudiopolim lacrymantis».

In foile liminare se citesc următoarele:

Excellentissimo et illustrissimo Domino Domino Ignatio Josepho Bornemiszsza L. B. De Kaszon. Sacrae Caesareae Regiacque Majestatis Statûs & Excelsi Regii in Transylvania Gubernii Consiliario actuali intimo, ac per eundem Principatum partesque reapplicatas thesaurario regio, rerumque cameralium supremo Directori, et sacrae unitae Religionis Protectori, &c. &c.

Illustrissimo item Domino Friderico Vilhelmo L. B. de Dietrich. S. R. I. Equiti, sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Camerae Aulicae, et inclyti Regii in Transylvania Thesaurariatûs Consiliario actuali intimo &c. &c. Dominis suis colendissimis.

Humiles Hieromonachi Canonici Balasfalvenses O. S. Basilii M. Professi, perennem felicitatem.

Excellentissime ac illustrissimi Domini Domini.

Diu nobis dubitandum non fuit, Excellentissime et Illustrissimi Domini, cujus potissimum nomini exiguum hocce quod orthodoxae doctrinae elementa, et Sacrae Unionis refert rudimenta, jam typis demandatum dicare deberemus opusculum. Quidquid enim laudis, probi piique Lectores operis authori rependere poterunt, ad Vos ipsos merito redundare optime intelligebamus; quin et opusculum ipsum peculiari quodam jure ad Vos (per quos etiam publicam meruit aspicere lucem) pertinere minime nos fugiebat; quandoquidem Vos pro eximio illo, quo Sacrae Unionis incrementum, hujusque studiosae juventutis emolumentum ab ipso plane hujus Augustae Fundationis exordio prosequimini studio et affectu, ejusdem opusculi editionem non tam sollicitastis vehementissime, quam procurastis liberalissime, dum pro ipso etiam, qui adhuc desiderabatur, hujusmodi typo recens cudendo munificentiam exhibuistis; compertum insuper, exploratumque nobis erat, quantum utilitatis et ornamenti ex gemina Vestra unita benevolentia, validoque praesidio Sacrae Unitae Religioni, et studiosae huic posset obvenire Juventuti. Quocirca ut jure culpanda fuisset rei maxime necessariae incuria, ita plane decebat, ut avidius arripere non praetermitteremus, quidquid Vos inclinare posset ad eam nobis non immerito concedendam. His itaque justis de causis Vobis demisse oblatum, mole quidem exiguum, magnitudine tamen Vestra haud indignum utpote Sacra doctrina congestum, consveta benevolentia excipite munus, nosque nostramque isthanc Juventutem. Vobis magnopere addictam deditam et studiosissimae, nec unquam defuturae erga Vos reverentiae plenam Vestram in fidem et clientelam recipere, perpetuoque patrocinio fovere, tuerique non dedignemini.

Iidem suis salutem discipulis.

Ecce filioli, libellum, *Doctrinam* inquam *Christianam,* Elementa videlicet exordii sermonum Dei, velut fundamenta solidioris doctrinae, ex probatis authoribus fideliter collectum, ad captum vestrum, quibus lacte adhuc dum opus est, et non solido cibo, cooptatum, materno idiomate nuper expressum, interque biennium bis praelo commissum vobis nuper legendum, et

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

revolvendum propositum, quem subinde et virtute, et nobilitate Viri Clarissimi in Latinum idioma translatum concupiverunt, horum rogatu, vestri amore, Illustrissimique ac Reverendissimi Praesulis Nostri jussu latio sermoni redditum, typisque editum vobis referrimus. Vos igitur, charissimi, illum benevole accipite, legite, masticate, imò verò devorate illum, et faciet amaricari ventrem vestrum, sed in ore vestro erit dulce tanquam mel. Satagite itaque, ut ex eo profectus vester manifestus sit omnibus, utque cum Apostolo nos quoque laetari de vobis possimus, et dicere: quoniam vos estis gloria nostra, et gaudium. Valete.

După textul catechismului, urmează la pag. 124, «Appendix», coprinzând: 1.«Tabula brevis sacramentorum»; 2. «Colloquium discipuli cum magistro de sacra Unione» şi 3. «Epistola Clementis XI. Pont. Max. ad cardinalem Kolonitz, primatem Hungariae».

Pe pag. 196 şi cele urmatoare se afla arătarea cuprinsului.

Bucuresti: Biblioteca Academiei Române.

304. *Hrisovul lui Constantin M. Cehan Racoviţă,* Domnul Moldovei, pentru desfiinţarea văcăritului şi a cuniţei pe vite, (Iaşi) 1757.

In-4° de 4 foi.

La sfârşitul hrisovului s'a tipărit data: 7265 Fevruarie 20, care a fost îndreptată in: Martie 1, şi întarita cu pecetea mica şi iscălitura Domnului.

Urmeaza apoi cartea de blestem a Mitropolitului Iacov al Moldovei, cu pecetea şi semnatura sa.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

305. Iacov, Mitropolitul Moldovei, *Adunare de multe învăţături,* Iaşi 1757.

[СVНОѰИСЬ | а҆декъ А҆дꙋна́ре де мꙋлте ҂ѧкъцътꙋрй | ка́ре а҆кꙋмь] ҂ѧтѫй с-аꙋ тѵ̑пърить [҂ѧнтрꙋ а҆честашь кипь] | Ѧ ѕи́леле прѣ ҂ѧнълца́тꙋлꙋй До́мнꙋлꙋй | но́стрꙋ, І҆ѡ̀ СКАРЛАТЬ Гука Вѡевѡ́дь. | Кꙋ Ѡ҆стенѣ́ла, шѝ то́атъ кїелтꙋѧ́ла а҆ прѣ ѡ҆ | Сфинци́тꙋлꙋй Митрополи́ть аль Молда́кїей, | КVРЬ ІАКѠВЬ. ҂Ѧтрꙋ а҆ са̀ Тꙋпогра́фїе, ҂ѧ | Сфи́та Митрополіе. ҂ѧ Ѧшь | ҂ѧ А҆нїй дела зиди́рѣ Лꙋ́мїй ҂зсѯе. | Ѿръ дела На́щерѣ лꙋй Хрїсто́сь. ҂Аѱнз. | С-аꙋ типъри́ть де Григо́рїе Станови́чь Тꙋпогра́фь. | Шѝ с-аꙋ Дїѡрдоси́ть де Є҆ꙋло́гїе Мона́хъ.

In-4° de 2 foi fără numerotaţie şi 64 numerotate. Tiparit cu caractere de două marimi, cu 25 rânduri pe pagina.

Scrisoarea Mitropolitului catre cititori:

Iacovŭ, cu mila lui Dumnezău, Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Moldavie.

Cucernicilorŭ întru cuviinţă preoţĭ, şi diaconĭ şi altorŭ pravoslavnicĭ şi ĭubitorĭ de Dumnezău cetitorĭ. milă, pace, mântuire de la Dumnezău celŭ cu totulŭ bunŭ vă poftimŭ, ĭară dela smereniĭa noastră arhierescă rugă şi blagoslovenie vă trimitemŭ.

Către celelalte maĭ denainte, ce amŭ făcutŭ spre îndreptare şi povăţuire, către câştigare moşteniriĭ noastre ceiĭ de susŭ, ĭată şi acĭastă Cerescă Floare, adecă cărţulie, am săditŭ întru Dumnezăĭasca grădina acĭasta (adecă întru sfânta Bisérica acĭasta a Moldavieĭ căriĭa, dinŭ Dumnezăĭasca milă, noĭ sântemŭ păstorĭ şi purtătorĭ de grije). Care floare cu mirosulŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

eĭ celŭ prè scumpŭ, veselindŭ sufletulŭ nostru, nădăjduimŭ întru Dumnezău, că cu celŭ prè bunŭ rolulŭ eĭ de învăţătură maĭ multŭ va îndulci ştiinţa şi pricèperè voastră, carè până acumŭ nicĭ s-au maĭ sădĭtŭ nicĭ au maĭ crescutŭ în grădina acĭasta, căcĭ acĭasta acumŭ întâĭu (prinŭ multă ostenéla *tălmăcirii de pre altă limbă) amă scos-o* [1]). Aĭ căriĭa florĭ, şi rădăcina, şi turpina, şi frunzile, şi florile cĭ, totŭ lècurĭ de vindecărĭ sufleteştĭ sântŭ. In rădăcină, adecă: arătare pentru fieşte-ce pricină de primejdie ce s-arŭ întâmplà a să face întru prè sfintele şi de viaţă făcătoarele Taĭne, la vrèmè sfinteĭ liturghiĭ şi cu ce să se îndreptèze. In turpină, adecă: învăţătură pentru însuşĭ molitvele voastre preoţĭ şi diaconĭ, cumŭ vi să cade a vă gătì înpodobindu-vă sufletèşte, maĭ nainte de a sluji sfânta liturghie şi în vrèmè liturghieĭ cu ce evlavie, şi după liturghie cu ce pază. In frunză şi în floare, după cumŭ cu numărulŭ ĭaste de multe, aşa şi lecuirile sântŭ pentru multe, adecă: îndreptare a multorŭ rèle şi de sufletŭ vătămătoare vechi obicèiuri şi închipuiri ale închinătorilorŭ de idoli, ce să face până astăzi de cătrè celŭ de obşte norodŭ, descoperindu-le şi lorŭ arătatŭ, ce ĭaste acèĭa ce o facŭ, şi de cândŭ au luatŭ a să face şi pentru ce să face. Care noĭ pentru o foarte folositoare săditură sau carte ca acĭasta, multŭ ne-amŭ ostenitŭ răsădindu-o întru acestŭ pământŭ alŭ nostru. Deci dară, întâĭ voĭ, preoţilorŭ, să căutaţi şi să citiţi de apururè învăţăturile ce scriu pentru întâmplările înprotivă ce să vorŭ face la sfintele şi prè curatele taine şi pentru altele ce maĭ arătămŭ, ca nu cum-va la o tâmplare ca acéĭa, ne ştiindŭ ce veţi face, să se facă maĭ multă greşală şi zăticnire sfinteĭ liturghiĭ. Iară cèlelalte învăţături, ce sântŭ de obşte, să se citèscă dèpururè prinŭ sfintele besèrici întru auzulŭ tuturorŭ. Şi fiindŭ că sântŭ multe nu să vorŭ putè toate de odată a să cetì, ci rânduri să se citèscă, şi de unde veţi lăsà odată, să încèpeţi altă dată; şi sfârşindu-le, ĭarăşi să le încèpeţi dinŭ tâĭu, ca doară s-arŭ putè dezvăţà şi de totŭ a să părăsi de acéle obicéiuri rèle şi vechi închipuiri aĭ celorŭ dedemultŭ închinători de idoli. Incă şi pentru ca şi molitvelorŭ voastre să vă dè cuviincĭoasa cinste, după cumŭ arătămŭ acolo prè largŭ.

Ci întâĭ şi molitvelorŭ voastre înşi-vă să vă cinstiţi cu fapte vrèdnice numeluĭ preoţescŭ, de la carĭĭ să poată luà şi aceĭ proşti bună pildă de învăţătură. Şi aşa aicè viaţă cinstită şi plăcută luĭ Dumnezău petrecându, acolo cerèsca înpărăţie veţi moşteni întru netrecutĭĭ veci. Aminŭ.

Titlul pentru intrarea în materie este acesta:

«Inştiinţare de învăţatura cumu sa cade şi este datoriu Preotului şi Diaconului a savârşi slujba în sfânta Bisérica şi a sa gati catră lucrarè de cèle ale Preoţieĭ. Iara mai alesŭ la slujba Dumnezaeştiĭ Lyturghiĭ: şi cându s-aru tâmpla vre-unu feliu de primejduire şi nu s-aru pricèpe preotulu cumu s-aru îndrepta maĭ în grabă pentru acè tâmplare: pentru toate s-au însemnatu în scurtu.»

La f 41 începe «Tâlcuĭala celoru zèce porunci dumnezaeşti».

Cu f. 51 încep «Invaţaturi pre scurtu, înprotiva a multorŭ rèle închipuiri, carii neştiindu facu uniĭ din creştinĭ, şi dovediri de unde să tragu acéle fapte rele şi ce închi-

[1]) Cuvintele acestea au fost acoperite cu o faşie de hartie, pe care s'au lipărit cu aceleaşi caractere cuvintele: «*Alcătuită dinŭ multe scripturi*».

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

puescŭ». Dintre acestea mai interesant este capitolul de la p. 60 intitulat: «Invăţătură pentru ca să-şĭ dé fieşte care omu fecĭoriĭ luĭ la carte».

La sfârşit este următorul:

Cuvântŭ la sfârşitulŭ tuturorŭ învăţăturilorŭ.

Precumŭ matca din multe florĭ în vréme de vară tocméşte şi gătéşte céĭa ce ar fi de trebuinţa albinelorŭ în vréme de ĭarnă, şi, de o păzescŭ acéĭa cu bună păstrare, le scoate pre dânsele şi la altŭ timpŭ cu viaţă, aşa şi noĭ acumŭ dinŭ multe scripturĭ, amŭ tocmitŭ şi amŭ gătitŭ acĭastă (maĭ dulce de câtŭ fagurulŭ) sufletéscă hrană, zicŭ, acĭastă cărţulie aĭ căriĭa bune învăţăturĭ, făcându-le şi păstrându-le toate în inimile voastre, să fiţĭ încredinţaţĭ, că şi pre voĭ vă va scoate la altŭ timpŭ aĭ vieţiĭ vécĭnice, însă cu darulŭ Domnuluĭ nostru Iis. Hs., căruĭa să cuvine toată măriré, cinsté şi închinăcĭuné, acumŭ şi în véciĭ vécilorŭ. Aminŭ.

Bucureşti: Biblioteca C. Erbiceanu.

306. Molitvenic, Blaj 1757.

ЕѴХОЛОГІОN | А҃декъ МѠЛИ҃ТВНИКЬ | А҃кѹмь ҂ртѫю ҂ртр-ачеста ки́пь тѵпъри́ть | Кѹ Благословѐнїѧ | ПРѢСФИ҃НЦИ҃ТѸ҃ЛѸ҃И Кѵріѹ Кѵрь. | ПЕ҃ТРѸ҃ ПА҃ВЕЛЬ А҃А҃РОНЬ | Дела Бистра | ВЛЪДИ҃КЪИ҃ ФЪГЪРА҃ШѸ҃ЛѸИ҃ | Ѧ҃ Мънъсти́рѣ Сфи҃тей Трои́це | ла Блажь А҃ни дела Хс҃ ҂аѱи҃з. | — | де Їѡань рымничанѹль:

In 4° de 3 foi, cu titlul şi tabla de materii, 436 + 24 foi cuprinzând textul. Tiparit cu negru şi roşu, cu 25 rânduri pe pagina.

Pe verso titlului se afla o gravura reprezentând «*Sfânta Mănăstire dela Blaj*», şi semnata *Vlaicul*, (facs. 296).

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

296

307. Psaltire, Iaşi 1757.

ѰАЛТИ́РѢ | ФЕ҃РИ҃ЧИ҃ТѸЛѸИ҃ ПРОРОКЬ | Шѝ Ѧпъра́ть Дв҃дь. Кѹ Мл҃тве ла то́ате Кадісмеле: Шѝ кѹ кѫнтѫ́риле лѹй | Моѵсѝ: Кѹ ѱа́лми а҃ле́ши, шѝ кѹ Припѣлеле лѡ́рь. | Кѹ Пасха́лїе: Шѝ кѹ а҃ль до́илѣ Параклись а҃ль Прѣчистїй. Ка́реле а҃кѹмь с-аѹ Тѵпъри́ть ҂ртрѹ а҃че́сташь | ки́пь. Ѧ Зи́леле Лѹмина́тѹлѹй шѝ прѣ | Ѧнълца́тѹлѹй До́мнѹлѹй но́стрѹ. Їѡ | КѠНСТА҃НТИ҃НЬ МИХА҃И҃ ЧЕ҃ХА҃НЬ | Ракѡвицъ ВѡеВѡ́дь: Ѧтрѹ а҃ до́аѡа | Домніе а҃ Мърїи са́ле. | Кѹ Благословѐнїѧ Прѣ ѿ Сфи҃ци́тѹлѹй Митрополи́ть | аль Молда́вїей, КѴРЇѸ҃ КѴРЬ ЇА҃КѠ҃ВЬ. | Ѧтрѹ а҃ сфинцїи са́ле Тѵпогра́фїе, ҂ сфи҃та | Митрополіе, ҂ Ѧшь. | Ѧ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Ѩнїй дела Ѩдамь, ѯзсѣ. | Ѩпръ дела Наѣмерѣ лвй Хс, ѯлѱиѯ. | С-дв Тупърйть де Григорїе Становичь Тупографь.

In-4° de 4 foi fără număr şi 150 numerotate, 27 rânduri pe pagină. Pe verso titlului se află un clişeu mic reprezentând pe Sf. Gheorghe călare, omorând balaurul In celelalte foi liminare se află învăţături pentru citirea Psaltirei, şi, în faţa textului, chipul lui David gravat de *Grigorie Tipo(grafulŭ)*, în anul 7265 (1757).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1758.

308. Molitvenic, Râmnic 1758.

МѦЛТЕѮНЙКЪ | Йкѣмь ѳтр-а чѣсть Кипь Тѵпърйть ѳтрѕ | а чйнчелѣ Домнїе а Цѣрїй Рѕмънѣцй, | а прѣ Лѕминатѕлѕй, шй ѳнълцатѕлѕй | Домнь. | Ію КѺНСТѦНДЙНЪ Нїколае Воєводь. | Ѧ сфйта Ѯпїскопїе а Рымникѕлѕй, кѕ | Блгословенїѧ, шй тоатъ ѽсѫрдїѧ шй | Келтѕѧла а Прѣ сфйцйтѕлѕй шй де Дмнезѣѕ Ювитѳрюлѕй. | Кур ГРЙГОРЇѮ Ѯпїскопь Рымникѕлѕи | Ѧ сфйта Ѯпїскопїе а Рымникѕлѕй | Ла ѧнѕль Дела Фачерѣ Лѕмїй ѯсѣѕ. | Шй с-дв Тѵпърйть де Кѵчѣрникѕль ѳтре Прѣщй | Попа Кѵстанднь Ѩданасїе Вичь Тѵпографь | Рымничанѕль.

In-4°, de 4 foi fără numerotaţie şi 284 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 25 rânduri pe pagina.

Pe verso, stema Ţării Româneşti (facs. 297), cu iniţialele domneşti şi următoarele versuri:

Asupra peceţii stihurĭ poetice,
A Ţării Rumâneştĭ cu bună ferice.

297.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Acestŭ semnŭ ce Corbulŭ îlŭ arată,
Domnuluĭ Costandinŭ într-acĭastă dată,
Dându-ĭ putére cu nădéjde bună,
Ca să stăpânéscă, că-ĭ de viţă bună.

Pe pagina următoare se află extrasele din scriptură şi răspunsul Patriarhului Antiohiei Teodor Balsamon, în privinţa limbii serviciului divin:

I, Corinthéni, glava 14, stihŭ 6.

Iară acumŭ fraţilorŭ, de voĭ veni cătră voĭ cu limbĭ grăindŭ, ce voĭ folosi voao, de nu voĭ grăi voao au întru descoperire, au întru înţelégere, au întru prorocie, au întru învăţătură.

Stih 19.

In Besérică voescŭ cincĭ cuvinte a grăi cu înţelesŭ, ca şi pre alţiĭ să-ĭ învăţŭ, de câtŭ zéce miĭ de cuvinte, în limbă streină.

Mărturie cumŭ că nu ĭaste oprilŭ a sluji lyturghie fieşte ce pravoslavnicŭ în limba sa.

Intrebăcĭune canonicĭască a sfântuluĭ Patriarhulŭ Kyrŭ Marco alŭ Alexandrieĭ, şi răspunsŭ spre acésté alŭ sfântuluĭ Patriarhŭ alŭ Antiohicĭ Kyr Theodorŭ Valsamonŭ.

Intrebăcĭuné 5.

Iaste cu putinţă a slujì sfânta lyturghie Harapiĭ şi Armeniĭ şi alte limbĭ pravoslavnice pre limba lorŭ, au să se nevoĭască să slujască (totŭ) pre limba elinéscă?

Răspunsŭ.

Marele Apostolŭ Pavel scriindŭ cătră Romanĭ la cap. 3, stihŭ 29, zice: Au numaĭ alŭ Jidovilorŭ ĭaste Dumnezeu şi nu şi alŭ limbilorŭ? ba şi alŭ limbilorŭ. Decĭ cariĭ sântŭ pravoslavnicĭ în toate, de nu vorŭ şti limba elinéscă, să slujască în limba lorŭ, având tălmăcite sfintele rugăcĭunĭ asémene celorŭ elineştĭ

Urmeaza apoi aratarea cuprinsului.

In notiţa finală de la f. 284 se citesc următoarele:

Typăritu-s-au acestŭ Molitvenicŭ prin diorthosiré, şi pre alocuré şi tălmăciré luĭ Lavrentie Ieromonahulŭ Dimitrie-Vicĭ...

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

309. Psaltire, Bucureşti 1758.

Dintr'o notiţa aflata în condicele Mitropoliei din Bucureşti, acum în Biblioteca Academiei Române, rezultă că la 13 Aprilie 1758 se terminase de tipărit o Psaltire în 510 exemplare. Cheltuelile au fost de 165 lei, iar exemplarele nelegate se vindeau cu 33 parale, din cari 5 parale se cuvencau Eclesiarhului, 3 parale diaconului Neofit, iar 25 parale ramâneau Mitropoliei.

Biserica ortodoxă, XXIII, 128.

310. *Teatru politic,* tradus de N. Mavrocordat, Lipsca 1758.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ | Μεταγλωττισθὲν | ἐκ τῆς Λατινικῆς εἰς τὴν ἡμετέραν ἁπλῆν Διάλεκτον | παρὰ τοῦ Ὑψηλοτάτου καὶ Σοφωτάτου, Αὐθέντου | τῆς Οὐγγρο-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

βλαχίας | ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ. | Νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθὲν, καὶ ἀφιερωθὲν | τῷ Ὑψηλοτάτῳ, Γαληνοτάτῳ, Θεοσεβεστάτῳ τε, καὶ Σοφωτάτῳ Ὑιῷ αὐτοῦ τῷ Ἡγεμόνι καὶ Αὐθέντῃ τῆς Οὐγγροβλαχίας Κυρίῳ | ΚΥΡΙΩ | ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ ΝΙΚΟΛΑΩ | ΤΩ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΩ | Δαπάνῃ μὲν τῆς σεβασμίας, καὶ βασιλικῆς Μονῆς τῆς | Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς κατὰ τὴν νῆσον Κύπρον, ἐπιφημιζομένης | ΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ | — | Σπουδῇ δὲ, ἐπιμελείᾳ τε, καὶ ἐπιστασίᾳ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου | ΚΥΡΙΟΥ, | ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΤΟΥ ΠΙΣΣΙΔΕΙΟΥ | τοῦ καὶ τῆς αὐτῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρχιμανδρίτου. | Παρὰ Ἰωάννῃ Γόττλοπ Ἐμμανουὴλ Πρεϊτκοπφ Ἐν Λιψίᾳ τῆς Σαξονίας, 1758.

Teatru politic, tradus din limba latină în limba noastră simplă de către prea înaltul şi prea înţeleptul Domn al Ungrovlahiei Nicolae Mavrocordat. Acum întâi tipărit şi închinat prea înaltului, prea blândului, de Dumnezeu cinstitorului şi prea înţeleptului fiu al său, Domn şi stăpân al Ungrovlahiei, Domnului Domn Ioan Constantin Nicolae Mavrocordat, cu cheltuiala prea cinstitei şi împărăteştei Mănăstiri a Prea sfintei Născătoare de Dumnezeu din insula Cipru, supranumită a lui Kykkos. Cu îngrijirea, cu osteneala şi supravegherea prea sfinţitului domn Serafim Pissideios, arhimandritul acestei sfinte mănăstiri La Ioan Gottlob Emanuil Breitkopf, în Lipsca Saxoniei, 1758.

In-8° de 8 foi fără numerotaţie şi 504 pagine. Titlul, tiparit în negru şi roşu, are la mijloc pecetia mănăstirii.

Prefaţa, pe 6 pagine, este o scrisoare de închinare a lui Serafim Pissideios catre Const. Mavrocordat, caruia i se dedică cartea, întâi ca fiu al traducatorului, şi apoi ca unui principe care întruneşte toate calităţile despre care tratează cartea însăşi. Urmează apoi o înştiinţare a editorului către cititor pe 4 pagine, şi tabla de materii, pe alte 4 pagine.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1759.

311. Ceaslov mic, Bucureşti 1759.

In condicile Mitropoliei din Bucureşti, se găseşte următoarea însemnare în greceşte, din Fevruarie 1759:

«Orologii mici, am tipărit noi coale 25.

«Lei 127 75 s'a făcut cheltuiala cu hârtia şi cu plata şi cu carnea şi altele; lei 10 o chilă de pâine ce au mâncat; lei 11.30 pentru 30 μέτρα (vedre?) vin; un leu 15 pentru ceapă. Total 150. Am socotit că lei 66 se vor fi cheltuit la 11 coale care erau tiparite mai nainte. Total 211 toată cheltuiala. Orologiile sunt 750, venind fiecare cu 12 parale.

«Acestea să se vândă deslegate cu un leu, şi să ia Mitropolia parale 32, şi sa ramâna la eclesiarhie 8 parale, din care 4 preasf. Mireon şi (½) parale lui Neofit.»

Biserica Ortodoxă, XXIII, 128.

312. Iacov, Mitropolitul Moldovei, *Despre lemnul sfintei cruci*, (Iaşi 1759).

In-folio de 7 foi fără număr.

Cuprinde: 1) Scrisoarea pastorala a Mitropolitului Iacov din 15 Septemvrie 7268. 2) «Hatişerif al Inparatului Sultan Silimu, ce s-au datŭ calugariloru de la Manastirea Svĭatagorii ce să numéşte Xeropotami», din 9 Martie 1517, şi 3) Hrisovul lui «Romanosu întru Hs., Dumnezau credincĭosu înpărat şi singurŭ stăpânitorĭu alu Greciloru» din 6432 (924).

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Fiecare din aceste documente este de sine stătător și se compun: primul din 1 f., al 2-lea și al 3-lea din câte 3 foi.

La sfârșitul celui dintâi se găsește o finală (ornament xilografic) cu data 1758; la sfârșitul celui de-al doilea se afla: «Tropare de laudă către cinstitulu lemnŭ»; iar în josul pag. 5 a celui de al treilea, următoarea însemnare:

S-au tălmăcitŭ de pe limba ellinéscă pe limba rumânéscă acestŭ hrisovŭ, de Theofilactŭ, bivŭ logofătu za Vistierie.

București: Biblioteca Academiei Române

V. A. Urechiă, *Inscripțiuni după manuscrise*, în *Analele Academiei Române*, IX, Mem. istorice, 54.

313. Liturghie, Iași 1759.

ΛΙΤѲΡΓΙЄ | Кáрѣ ѧкѕмь .ѧтжй с-дѕ Тѷпъритъ | .ѧтрѕ ѧчéсташь кúпь .ѧ ѕúлеле прѣ .ѧнълцáтѕлаѵ | Дѽмнь. Іѡ | ІѠЯННЪ ѲЄѺДѠРЪ ВОЄВѠДЪ Кѕ Ѡсѫрдїѧ, Шй кѕ тóатѫ | кїелтѕѧла Прѣ Ѡсфиницйтѕлаѵ | Митрополúтъ ѧлѣ Мѡлдóвїй, | КѶРЬ ІЯКѠВЬ, | .ѧтрѕ ѧ сѫ Тѷпографѣїе, .ѧ сфйта | Митрополіе, .ѧ Мшн. | Ла ѧнїй дела Ядамь ѕзёѯ | с-дѕ Тѷпърúтъ де Грігóрїе Тѷпографъ.

In-folio de 2 foi fără numerotație și 170 numerotate. Tiparit cu negru și roșu, cu caractere de doua mărimi, cu 25 de rânduri pe pagina cu caracterele mari și 34 cu cele mici. Pagina e încadrata într'un chenar de flori tipografice. Titlul este încadrat într'o poartă cu gravuri, săpată de Grigorie T. In câteva exemplare, ultimul rând sună astfel: *Grigorie Stanovici Tipograf.*

Pe verso se afla stema Moldovei și urmatoarele:

Stihuri asupra pecétiĭ pró înnălțatuluĭ Domnuluĭ nostru.

218.

Buorulu, carele stema Moldoviĭ însemnézŭ
Pre Mărie-sà Ioannŭ Theodorŭ Voevodŭ, Domnu ilŭ adeverézŭ,
Carele pentru a sa bunatate și multa vrednicie
Fu alesŭ de Inpărație și pusŭ la acĭastă Domnie.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Tu dară, Doamne Iisuse Hse, marele Inpăratŭ,
Carele pre acestŭ Domnŭ luminatŭ însuţi l-aĭ încoronatŭ,
Păzéşte-l în pace cu sănătate, cu viaţă fericită,
Intru alŭ Moldavieĭ pré înnălţatŭ scaunŭ cu domnie slăvită;
Iară după toate acéste vremélnice şi trecătoare,
Rugămu-ne ca să dărueşti Mării sale şi véciinica desfătare.

Pe f. următoare se află arătarea cuprinsului şi chipul lui Isus Hristos într'o gravură datată cu cifre arabe *1758* şi între versurile următoare:

Acĭasta este pâĭné caré dinŭ cerĭu pogoară,
Ca ori-cine va mâncà dintr-ânsa să nu moară.
Trupulŭ mieu este adevărată mâncare
Şi sângele mieu este adevărată băutură.

La sfârşit se citesc urmatoarele:

Cade-să a şti şi acĭasta:

Molitvele voastre, Preoţi şi Diaconi, ce veţi slujì pre acéste sfinte liturghiĭ, inştiinţămu-vă pre voĭ şi pentru acĭasta, că une cuvinte, ce să află într-ânsele schimbate şi maĭ alesŭ puse şi tocma pre limba slavenéscă, nu este altă pricină de mândrie, adecă câtŭ să facemŭ şi dela noĭ adaogire de schimbare; ci vrândŭ noĭ a tocmì într-ânsele cuvintele tocma deplinŭ după izvodulŭ ellinescŭ, (cumŭ şi celŭ slavenescŭ urméză), nu s-au pututŭ acéle cuvinte nici într-unŭ chipŭ a să tălmăcì tocma dreptŭ după putérė lorŭ pre limba noastră, căci este puţină. La acĭasta şi noĭ încă dară n-amŭ vrutŭ a micşorà sfintele cuvinte ale dumnezăeştiĭ liturghiĭ, după neputinţa limbiĭ noastre, căci nu este cazanie sau istorie sfânta liturghie, ci tocma însuşi dumnezăeşti şi de Duhulŭ sfântŭ suflate cuvinte. Pentru acéĭa şi noĭ le-amŭ pusŭ slavenéşte. Şi aşa fără de îndoire să şi urmaţi a le zice, ca să fie în véci de totŭ şi întru toate deplinŭ dumnezăĭasca liturghie.

Evloghie monah, diorthositorĭu.

Pe aceeaş pagină, jos, numele tipografilor: «Sandulŭ şi Gheorghie, Zaţariĭ».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

314. Liturghie, Râmnic 1759.

Ѳ Ф҃ Н Т Ѳ Л Ѳ Ш Й Д М҃ Н Ѳ З Ѳ Ѳ҃ Щ И Л Ѳ | Л И Т Ꙋ Р Г І Й | Я чѣлwвъ динтрѡ Ѳфѝцій Пърѝнцилwрь | нѡшри Я҃ лѣй Іwа́ннь Златоѹ́стъ, а лѣй | Васи́лїе чель Ма́ре, Ши а Прѣждесѡ́ѥнїй, | Я҃кѣмь ѳтр-ачѣ́сташь Кѝпь Тꙋ̑пърѝте | ѳтрѡ ѳтѫ́ Домнїе, а Цѣ́рїй Рѣмъ- | нѣщй, а прѣ Лѣмина́тѣлѣй ши прѣ ѳ- | нълца́тѣлѣй Домнь, Іѡ҃ Ѳ К Я Р Л Я́ Т Григо́рїе Гѝка Воєво́дъ | Кѣ Благѣ́кѣнїѫ ши то́атъ ѡ҃сѫ́рдїѫ ши | Келтѣ́лла, а Прѣ Ѳфѝцитѣлѣй ши де Дми́незѣ Ююбито́рюлѣй. Кꙋрь Г Р И Г О Р І Ѳ Ѣ҃ п и с к о п ѣ л ь Рꙑмникѣлѣй | Я҃ сфѝта Ѣ҃пѣ́скопїе а Рꙑмникѣлѣй. | Ла а҃нѣль дела Фа́черѣ Лѣмїй ѯ҃ѕ҃ѯ҃ѕ | Ши с-ае Тꙋ̑пърѝть де Кѣчѣрникѣль ѳтре Прѣ́вщій | По́па Костандѝнь Ѯданасїе Бꙋчь Тꙋ̑пографѣ́ль | Рꙑмничѣ́нѣль

In-4⁰ de 2 foi nenumerotate şi 132 foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu caractere de două marimi. Pagina plină are 30 de rânduri. Ornamente şi gravuri.

Pe verso titlului se afla stema îndoita (facs. 287) cu iniţialele domneşti şi versurile

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

din Apostolul de la Râmnic din 1747, în cari numele de Constantin este înlocuit cu acela de Scarlat.

Pe foaia următoare se află arătarea cuprinsului.

Pe cea dela sfârşit, care are signatura ЛДѣ şi numărul ѧѳ, pe verso, se citeşte:

Typăritu-s-au acĭastă sfântă şi Dumnezeĭască Lyturghie prinŭ ostenéla diorthosiriĭ luĭ Lavrentie Iermonahŭ, dela sfânta Mănăstire Hureziĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. — Sibiiu: Biblioteca Arhiepiscopească (com. Dr. Ilarion Puşcariu).

315. Păstoriceasca datorie, Blaj 1759.

ПѢСТОРЙЧЯѦСКЯ | Даторіе. | Дмнезеєцїй Тѣрме | Вестйтъ. | шй âкѣмѣ кѣ Бл҃гословéнїѧ. | Прѣ ѡсфѧцйтѣлѣй, | Шй прѣ лѣминáтѣлѣй. | Кѵрїѣ Кѵрь. | ПЄТРѢ ПѧВЄЛЬ ѦѦРОНЬ | Влъдйкѣлѣ Фъгърáшѣлѣй. | Дтжю тѵпърйтъ | ѧ Блáжь. | Ла Сфйта Трóицъ. | Йнѣлѣ ѧѵгѣѧ. Май Ки. | Де Петрѣ Сивїанѣлѣ.

In-8⁰ mic, de 1 foaie şi 159 pagine.

Galaţi: Biblioteca Urechia.

316. *Slujba S-tului Visarion,* Bucureşti 1759. — Greceşte.

Ἀ Κ Ο Λ Ο Υ Θ Ι Ά | Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Βησσαρίωνος, Ἀρχιεπι- | σκόπου Λαρίσσης τοῦ θαυματουργοῦ, | Τυπωθεῖσα μὲν τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου αὐθέντου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Βασσαράβα βοεβόδα, | Καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἐξαναλωθεῖσα. Τὰ νῦν δὲ εἰς τύπον | ἐξεδόθη τὸ δεύτερον ἐπὶ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου | Αὐθέντου, καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας, | ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ | ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ ΓΚΙΚΑ ΒΟΕΒΟΔΑ, | Δι' ἀναλωμάτων καὶ δαπάνης τοῦ πανιερωτάτου καὶ θεο- | προβλήτου Μητροπολίτου τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως | Οὐγγροβλαχίας, Κυρίου Κυρίου | ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ ΜΙΧΑΛΙΤΖΗ | Τοῦ ἐκ τῆς περιφήμου Νήσου Ζακύνθου. | Ἐπιμελείας, προτροπῆς τε, καὶ ἐπιστασίας τοῦ εὐγενεστάτου | ἄρχοντος μεγάλου Σατράρη Κυρίου Ἰωάννου, αὐταδέλφου τῆς αὐτοῦ πανιερότητος. | Κόπου δὲ καὶ ἐπιδιορθώσεως Κωνσταντίνου Τριανταφυλλίδου, τοῦ ἐκ Ζαγορᾶς τοῦ σωτῆρος. | Ἐν τῇ κατὰ τὸ Βουκουρέστιον ἁγιωτάτῃ Μητροπόλει, Ἔτει Σωτηρίῳ ᾳ ψ ν θ'. | Παρὰ Γεωργίῳ Στοϊανοβίτζῃ τῷ Τυπογράφῳ.

Slujba celui întru Sfinţi părintelui nostru Visarion, Arhiepiscopul Larisei, făcătorul de minuni, întâi tipărită în zilele pururea pomenitului Domn Ioan Constantin Basarab Voevod, şi cu timpul trecută, acum se tipăreşte a doua oară în zilele prea credinciosului şi prea Inălţatului Domn şi Stăpânitor a toată Ungrovlahia *Ioan Scarlat Ghica Voevod,* cu cheltuiala Prea Sfinţitului şi de Dumnezeu alesul Mitropolit al Prea Sfintei Mitropolii a Ungrovlahiei chir *Filaret Mihalitzes,* originar din renumita insula Zante, cu osârdia, îndemnul şi îngrijirea prea nobilului boier, marele Şătrar chir Ioan, fratele Prea Sfinţiei Sale, cu osteneala şi îndreptarea lui Constantin Triandafilidi din Sotirul Zagorei. In Prea Sfânta Mitropolie din Bucureşti. Anul mântuirei 1759. De tipograful Gheorghe Stoianovici.

In-4⁰ mic, de 5 foi fără numerotaţie şi 26 foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu. In foile liminare se află stema lui Scarlat Ghica Voevod, cu două bucaţi de versuri în onoarea lui; stema Mitropoliei Ungrovlahiei, cu iniţialele Mitropolitului Filaret şi cu patru versuri închinate lui; apoi, o prefaţă a aceluiaş Mitropolit, din care se extrage partea reprodusă mai jos; şi, *în fine,* o gravură reprezentând pe Sf. Visarion, semnata: *Iorda Tip.*

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

... Διὰ τοῦτο ἠθέλησα κἀγὼ ὁ τῶν ἀρχιερέων ἐλάχιστος, καὶ ταπεινὸς Μητροπολίτης τῆς Οὐγγροβλαχίας ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Μιχαλίτζης, ὁ ἐκ τῆς νήσου Ζακύνθου, νὰ τυπώσω τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βησσαρίωνος τοῦ Θαυματουργοῦ, τοῦ ἐν τῇ περιφήμῳ πόλει τῆς Λαρίσσης ἀρχιερατεύσαντος, μὲ ἔξοδα καὶ ἀναλώματα ἐδικάμου, ἐπιστασίᾳ δὲ προτροπῇ, καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ Ἄρχοντος μεγάλου Σατράρη Ἰωάννου τοῦ αὐταδέλφουμας. Πρὸς ὠφέλειαν τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν ὁποῦ εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς πανηγύρεώς του νὰ ἀναγινώσκωσιν εἰς τὰς ἐκκλησίας, διὰ τὴν ἣν εὐλάβειαν ὁποῦ σώζω πρὸς τὸν αὐτὸν ἅγιον ἤτις εἶχε τυπωθῇ πρότερον, ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου αὐθέντου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Βασσαράβα Βοεβόδα κατὰ τὸ χιλοστὸν ἑπτακοσιοστὸν πέμπτον ἔτος τὸ σωτήριον, καὶ μὲ τὸ νὰ διεφθάρη ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τῶν χρόνων, διὰ τοῦτο ἦχθη τώρα εἰς φῶς. ἐπιμελέστερον καὶ καθαρώτερον, ἐπὶ τῇ ἐγεμονίᾳ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου αὐθέντου, Κυρίου Κυρίου ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ Γκίκα Βοεβόδα, νὰ διαμοιράζεται δωρεὰν τοῖς εὐσεβέσι διὰ ψυχικὴν σωτηρίαν καὶ σωματικὴν ὑγιείαν καὶ εὐρωστίαν τῶν ἀναγινωσκόν των εὐλαβῶς, καὶ ἐπιτελούν των τὴν ἑορτὴν τούτου τοῦ ἁγίου ...

... Am vroit şi eu, cel mai mic dintre arhierei şi smerit Mitropolit al Ungro-Vlahiei *Filaret Mihalitzes,* din insula Zante, să tipăresc slujba celui întru sfinţi părintelui nostru Visarion, făcătorul de minuni, care a păstorit în renumitul oraş Larisa, cu cheltuiala mea, cu osârdia, îndemnul şi îngrijirea fratelui meu, boierul Ioan, mare Şătrar, pentru folosul credincioşilor creştini, ca să o citească la praznicul său în biserici, pentru evlavia ce am pentru acest Sfânt. Această carte s'a tipărit mai nainte în zilele pururea pomenitului Domn Ioan Constantin Basarab Voevod în anul mântuirii 1705 şi fiind stricată din cauza timpului mult ce a trecut de atunci, s'a dat acum la lumină cu mai mare îngrijire şi curăţenie, în zilele prea Înălţatului şi Credinciosului Domn Ioan Scarlat Ghica Voevod, pentru a se împărţi fără de plată credincioşilor, spre mântuirea sufletească şi sănătatea trupească a cititorilor evlavioşi, când sărbătoresc praznicul acestui sfânt. . .

V. mai sus, nº 148.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1760.

317. Petru Pavel Aaron, *Păstoriceasca poslanie sau Dogmatica învăţătura,* Blaj 1760.

ПѢСТОРЙЧЙЄКЯ | ПОСЛАЙНІЄ̃ | сѧѕ | ДОГМАТЙКЯ ѦЄѢЦѢТЪ̆РЪ | ѧ Бисѣрєчїй Ръсърйтѕлъй | кътрѣ кѕвжнтътóлрѣ Тѣрмѣ. кѕ Благословєнїѧ Прѣ ѡсфйцйтѕлъй Шй Прѣ лѕминáтѕлъй Кѵрїѕ Кѵрѣ ПЄ̃ТРЪ̆ ПАВЄ̃ЛЬ ЙЙРОНЬ | Блъдйкѕлъ Фъгърáшѕлъй ! ѧкѣмь дáтъ, шй тѵпърйтъ | Ла сфйта Трóйцѣ .ѧ Блаж. | ѧ҃ѱ҃. Мл҃ѳ ѕ҃і. | Де Пєтрѕ Сїбиньлъ Тѵї.

In-8⁰ de 1 foaie şi 106 pagine. 17 rânduri pe pagina. Verso titlului e alb.

Aaron citeaza în aceasta învăţatura urmatoarele carţi româneşti:

1) *Bucoavnă,* Râmnic 7257 (1749). 2) *Tâlcul Liturghiei,* Iaşi 1697. 3) Fotie, *Dejghinari (Carte sau lumină),* Bucureşti 1699. 4) *Triod,* Bucureşti 7255 (1747). 5) *Cazanii* (Iştvanovici), Bucureşti 1732. 6) Petru Moghila, Buzau 7200(?). 7) *Învăţaturi creştineşti,* Bucureşti (recte: Snagov) 1700. 8 Ilie Mineiatu, *Cazanii,* Bucureşti 7250 (1742). 9) *Mineiu,* Râmnic 1737.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

10) *Molitvenic* slavonesc, Buzău 7207 (1699). 11) *Molitvenic* românesc, Râmnic 1706. 12) *Penticostar,* Buzău (Bucureşti?) 7251 (1743). 13) *Ceaslov,* Râmnic 7253 (1745). 14) *Cazania,* Govora. 15) *Cliuciul,* Bucureşti 1678. 16) *Păucenie* (Chiriacodromion, Iştvanovici) 1699. 17) *Învăţătura preoţilor,* Buzau 7210 (1702). 18) Idem, Iaşi 7240 (1732). 19) *Sinopsis,* Iaşi 7254 (1746). 20) *Penticostar,* Râmnic 1743. 21) *Mărgărit,* Bucureşti 7199 (1691). 22) *Octoih,* Râmnic 1742. 23) *Octoih,* Bucureşti 1746. 24) *Octoih,* Râmnic 1750. 25) *Triod,* Buzău 7208 (1700).

O altă ediţie a acestei cărţi a apărut în Blaj la 1816.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

318. Gherontie Cotore, *Carte pastorală,* Blaj 1760.

Гєронтіє Котореанинъл Мареле Василіє Іеромонах, ал Мъріи сале Д. Петрв Павел Пароунь, прин Цара Ардєлвлвй шин Пърцилвр ей Апрєвнате Блъдикзлвй Фъгъраш8лвй ѧ чєле сзфлетєщй генерал Викаріш. Фръцінлвр воастре чинстицилвр Протопопй дела Домнвл Хс̃ ферічире, спъсеніе, шин маре милъ. Л Блаж. ѧ҃ѱ҃з̃.

Popp, *Disertaţie,* 46.

319. Evanghelie, Bucureşti 1760.

ЄФ̃НТЯ ШИ ДМНЄЗЄ̃ЇСКЯ ЄѴАНГЄ'ЛІЄ | Кáрє с-ав Тѵ̈пърúть âкѕмь ѧ зйлеле прѣ | Лнълцáтвлвй Дмнь, шй ѡблъдви- | тóрю â тóатъ Цáра Рѕмжнѣскъ Іѡ | СКЯ̃РЛЯ̃ТЬ | Григóріє Гúка Воєвóдь. | Кѕ Бл̃гослокéнїѧ шй кѕ тóатъ кє(л)тѕáла пѕ(р)- | тътóрювй прáкослáкїей прѣ сфúцúтвль Кѵр ГРЯ̃ГОРІЄ̂ | Митрополúтвль â тóатъ Цáра Рѕмж- | нѣскъ шй ѣ̃ѕáрхѕ плáюрилвръ. | Якѕмь ѧтр-ачéсташь кúпь тѵ̈пърúтъ шй дїѡр- | досúтъ, ѧ скáвнвль Домнúей ѧ Бѕкѕ- | рéщи ѧ Тѵ̈пографїѧ Митрополúей. | Ла ãнвль дела сп̃сéнїѧ Лѣмїй ѧ҃ѱ҃з̃. | Де Іѡрдáке Стѡиковúчь Тѵ̈п̃.

In-folio de 4 foi fără numerotaţie şi 180 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 35 de rânduri în coloana.

Pe verso titlului se afla stema îndoită (facs. nº 270), cu iniţialele domneşti şi cu versurile din Cazania de la Râmnic din 1748, cu schimbarea numelui Domnului şi cu versul al 6-lea schimbat: «Pâna la adânci bătrâneţe i le-au datŭ».

Urmează apoi obişnuitele doua notiţe asupra vieţii sfântului Ioan Evanghelistul şi o înştiinţare pentru citirea evangheliilor.

Pe ultima faţă a foilor liminare se află chipul lui Ioan sapat de *Vasilie Dobromirskiĭ.*

La f. 21 v. chipul lui Matei, la f. 56 v. Luca, la 99 v Marcu, toate fără nume de gravor.

Minologhionul începe la f. 134.

La sfârşit, după notiţa finală obişnuita, se citesc urmatoarele:

Typăritu-s-au în anulŭ de la naşteré lui Hs: 1760 de Iordache Stoicovicĭ Typografulŭ.

A tratajilorŭ rânduită urmare ĭaste după numărŭ, începându-se de la numărulŭ Я (1) până la numărul МѢ (45) întrândŭ acésté numere îndoite, adecă coală în coală.

Apoi versurile cunoscute:

Pr cumŭ doresc ŭ să sosésc ă la vadulŭ celŭ cu adăpostire, etc.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

320. Lafsaicon, Bucureşti 1760.

ЛАФСАЇКОН | Ѧтрꙋ ка́ре съ кꙋпри́нде вїе́ци пꙋстничє́щи, де бър- | ба́ци, шѝ де мꙋѧ́ри. | Че с-аꙋ скри́сь де Ӥраклид Єпи́скопꙋл Кападо́кїей, шѝ | с-аꙋ ѧ҆кина́ть лꙋй Ла́ѵсь препо́ситꙋл ка́ре аꙋ черꙋ́т-ѡ. | Тѵ҆пъри́тꙋ-с-аꙋ а҆кꙋ́мь ѧ҆тѫ́й ѧ҆ зи́леле прѣ̀ лꙋмина́- | тꙋлꙋй шѝ прѣ̀ ѧ҆нълца́тꙋлꙋй но́стрꙋ До́мнь | ІѠ СКАРЛАТЬ ГИ҃КА ВОЄ҃ВѠД: | Кꙋ Благослове́нїѧ прѣ̀ сфн҃ци́тꙋлꙋй Митрополи́ть | а҆ то́атъ Оу҆гро-кла́хїѧ | КѴРЇꙊ КѴР ФИЛА҃РЄТЬ: | Динь ѧ҆демна́рѣ Благорѡ́дникꙋлꙋй Дꙋмнѣлꙋ́й: | Па́нь Костанди́нь Дꙋде́скꙋль Ве́ль Дво́рникь, | Тѫлмъчи́ндꙋ-съ де Ѳеѡфи́лакть би́кь Ве́ль Ключѣ́рь | за̀ а҃рїе, шѝ Тѵ҆пъри́ндꙋ-се кꙋ келтꙋѧ́ла Дꙋмнѣ-лꙋ́й ки́рь Ӥлі́е динь е҆па́рхїѧ прѣ̀ Феричи́тꙋлꙋй Па- | трїа́рхь ѡ҆хридонь. | Ѧ тѵ҆по-гра́фїѧ сфн҃тей Митрополі́й а҆ Бꙋкꙋре́щи- | лѡрь. Ла а҃цїй дела Хс҃ ҂аѱѯ҃: | Де Іѡрда́ке Стойкови́чй Тѵ҆пографꙋль.

In-4° de 12 + 132 foi nepaginate. 25 de rânduri pe pagină.
Pe verso, stema dubla (facs. n° 299) şi următoarele:

Stihuri asupra stemeĭ pré luminatuluĭ şi înnălţatuluĭ Domnŭ Io Scarlatŭ Grigorie Ghica Voevodu.

299.

Bourulŭ, corbulu şi crucé, treĭ sémne minunate,
Darurile tale vestescŭ, Doamne pré înnălţate.
Bourulŭ, Domnŭ Moldoveĭ că aĭ fostŭ te însemnéză,
Corbulu alŭ Ţariĭ Rumâneştĭ stapânŭ te-adeveréză;
Iara crucé pravoslavicĭ bunŭ paznicŭ te arată,
Scarlate, pré creştinule, cu inimă curată.
Acĭasta în véci te va păzì cu cinste şi cu pace,
Şi pre vrăjmaşĭ îĭ va surpà, ca prafulu îĭ va face.

Urmeaza apoi, pe doua foi, urmatoarea scrisoare de închinare:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Inpărate, întocma apostolilorŭ Constantine,

La sfinţitele tale picĭoare alérgă acĭastă carte, o înpărate, nu numaĭ pentru că maĭ nainte vréme erà numaĭ întru o limbă singură, şi încă nici la acĭasta toată cunoscută, şi cu luminatele tale însemnări ale typografieĭ, şi în limba noastră cé rumânéscă *(sic)* aĭ vădit-o, ci şi pentru că tu aĭ stătutŭ întâi celŭ carele dinŭ preună cu porfira cé luminată te-aĭ înbrăcatŭ şi cu văşmântulŭ celŭ maĭ luminatŭ alŭ sfântuluĭ botez şi din preună cu stema cé înpărătéscă te-aĭ înpodobitŭ şi cu acéĭa a buneĭ credinţe, şi aĭ înpodobitŭ lumé cu lăcaşuri sfinţite şi pustiĭulŭ cu schituri minunate. Şi adevăratŭ: la care altulŭ arŭ vré alergà cuvioşiĭ pustnici? fără numaĭ la ajutorĭulŭ lorŭ celŭ denŭtâĭ, la celŭ dintru înpăraţĭ Apostolŭ, carele nici dupe moarte nu încetézi a înnălţà vieţile lorŭ cele îngereştĭ, ca pre nişte lăcaşurĭ ce sântŭ învechite şi să primejduescŭ să se surpe de curgeré vrémiĭ şi să ajungă la uĭtaré cé de săvârşitŭ. Să să înnalţe alte cărţi în nume de înpăraţi slăviţi, să se razime în putéri de prinţipĭ biruĭtori, să se laude învestiri de dregători vestiţi, darŭ acĭastă carte în numele tău celŭ sfinţitŭ să laudă, adevăratŭ de înpăratŭ, însă nu asemené cu ceĭa lalţi înpăraţi. De vréme ce acéĭa nu urmà altŭ cevaşŭ, fără numaĭ desfătări, nu vânà altŭ cevaşŭ, fără numaĭ slave; darŭ tu cu câtŭ eşti maĭ înnaltŭ de câtŭ céĭa lalţi după stăpânire, cu atâtŭ eşti mai adâncŭ întru Dumnezeĭasca smerenie; cu câtŭ maĭ lăţitŭ după înpărăţie, cu atâtŭ maĭ strimtŭ dupe vieţuiré cé pustnicéscă. Şi de au supusŭ armele tale lumé toată, şi au cuprinsŭ vestiré ta pământuluĭ, tu cu toate acésté ţĭ-aĭ supusŭ voinţa ta luĭ Dumnezeu, tu ţĭ-aĭ trecutŭ viĭaţa maĭ chinuitŭ de câtŭ părinţiĭ ceĭ pustnici.

Care altŭ înpăratŭ s-au auzitŭ că petrecé toată noapté întru rugi şi în lacrămi? care stăpânitorĭu s-au auzitŭ că încungĭurà temniţile necunoscutŭ spre cercetaré săracilorŭ celorŭ închişi? Ce e mai mare: (pentru ca să nu prelungescŭ) câte hirotonisésţe şi întocma apostolŭ, care? sau înpăratŭ, saŭ cuviosŭ, sau au povăţuitŭ maĭ mulţi spre bună credinţă, sau au depărtatŭ întocma de la păgânătate? Deci foarte potrivitŭ alérgă la tine carté acĭasta, de vréme ce află şi potrivire pentru viĭaţa ta, şi întărire pentru puteré ta. Deci priĭmésţe-o cu faţă liniştită, înpărate întocma apostole, şi pre pré sfinţitulŭ stăpânŭ şi păstorĭu alŭ nostru Mitropolitŭ Fylaretŭ, pre următorĭulŭ celŭ de săvârşitŭ alŭ cuvioşilorŭ ce să cuprindŭ într-acĭastă carte, carele cu căldură fierbinte ajutoréză la acestŭ félĭu de fapte plăcute luĭ Dumnezeu şi folositoare de sufletŭ, pentru căcĭ însetoşază maĭ multŭ de câtŭ fieşŭ-ce altŭ lucru de mântuiré oĭlorŭ celorŭ cuvântătoare ce sântŭ alése de Dumnezeu, carele să află suptŭ acoperemântulŭ luĭ celŭ sfântŭ, — dăruĭaşte-lŭ cu blagosloveniile tale céle dinŭ cerĭu pogorâte, întăreşte-lŭ întru înnălţimé cé sfinţită a dregătorieĭ sale ceĭ păstoreşti, apără-lŭ de fieşŭ-ce primejdie înprotivnică, caré arŭ vătămà sănătaté luĭ cé de toată lumé dorită. Iarŭ pentru robulŭ tău celŭ smeritŭ şi îndemnătorĭu acestuĭ lucru spăsitorĭu de sufletŭ, blagorodneculŭ şi pré creştinulŭ Panŭ Costandinŭ Dudesculŭ, Velŭ Vornecŭ, aşijderé şi pentru celŭ ce s-au sârguitŭ cu strădanie şi au răvnitŭ a cheltui spre a să typarì, Ilie, oaĭa târleĭ ceĭ creştineşti a Ohredeĭ, fiĭ solitorĭu cătră Dumnezeu neîncetatŭ. Şi prinŭ solirile

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

tale mântuĭaşte pre toţi de vécĭnica muncă, şi pre mine robulŭ tău, carele cu genuche plecate aducŭ cartė acĭasta către Dumnezeĭasca ta cercetare.

A prė sfinţiteĭ tale mărime, smeritŭ robŭ,
Theofylactŭ, Clucérĭu zà arie.

Pe pagina urmatoare se afla câteva versuri greceşti semnate de Manasse Heliade şi de Teofilact Cluceriul.

Urmează o lunga prefaţa la carte.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

321. Nil, Archiepiscopul Solunului, *Carte sau Lumină,* Râmnic 1760.

К Ѝ Р Т Є | Сѝѫ ѪМИНѢ КѪ ДРѢПТЄ ДОВЄДИРИ | Пѣнтрѫ Вакилѡнѫль Чѣль тѣйнѫйть Кáрелє | ѣсте ла рѫмлѣкній: | Ѝ ѧчѣлѫй динтрѫ Сфѣцій Пѣрінтеле нострѫ | Нйль Ѝрхїепйскѡпѫль солѫнѫлѫй | Ѝкѫмь ѧтжй Тѫ̀пърйтъ, рѫмжнѣкшіє: ѧ зй- | лелє лѫминáтѫлѫй Домнь: | Іѡ̀ СКѮРЛЯ́ТЬ Грнгóрїє Гйка ВКД, Кѫ Бл̀гослокéнїѧ Ювитóрюлѫй де Дмнезéѫ | Кѵр ГРЙГОРЇЄ Ѐпискѡпѫль Рѫмникѫлѫй | ѧ сфйта Ѐпископїє â Рѫмникѫлѫй. | Ла ѣнѫль Дела Нáшерѣ лѫй Хс̃: ѧѱ̃д. Сѧ тѫ̀пърйть де Пóпа Кѡстандйнь âдлнá- | сїекúчь Тѫ̀пографѫль рѫмничанѫль.

In-4° mic de 1 foaie fără numar şi 24 numerotate.

Pe verso titlului se află stemele Moldovei şi a Ţerei româneşti, incadrate, şi obişnuitele patru versuri asupra stemei.

Prefaţa începe astfel:

Cuvînt înnainte la carté cé de răspunsŭ înprotiva Râmlénilorŭ, a celuĭ dintru sfinţĭ părintele nostru Nil, Arhiepiscopulŭ Solunuluĭ, că nu fiete cumŭ, nicĭ după întâmplare, ci după cé de demultŭ descoperire a luĭ Dumnezeu s-au făcutŭ depărtarė lorŭ, de la sfânta sobornicĭască şi apostolésca besėrică a răsărituluĭ, şi de la drėpta credinţă a creştinilorŭ.

Comunicat de Gavriil Hango dela Gherla.

322. Octoih, Blaj 1760.

О К Т О Й Х Ь. | Шй | Слѫжкелє сфѣцилшрь де ѿкшіє. | Кѫ бл̀гослокéнїѧ Прѣ ѡ̀ сфѣцйтѫлѫй, | шй прѣ Лѫминáтѫлѫй | Кѵрїѫ, Кѵрь | П Ѣ̃ Т Р Ѫ̃, П Ѝ̃ В Є Л Ь Ѝ̃ Ѝ̃ Р О Н Ь | Д Ѣ̃ Б Ѝ̃ Є Т Р Ѝ̃ | Прінь цáра Ѝ̃рдѣклѫлѫй, шй нъріцилшр | ѣ̃й ѧпрєзнáтє | В Л Ъ Д Ѝ̃ К Ѫ̃ Л Ь Ф Ъ Г Ъ Р Ѝ̃ Ш Ѫ̃ Л Ѫ̃ И. | Тѫ̀пърйть ла сфйта Тройцъ ѧ Блáжь. ѧѱ̃д. | Де Пётрѫ Сївиáнѫль.

In-4° de 1 foaie, 498+219+peste 36 pag. Cu negru şi roşu, cu 25 rânduri pe pagina. Pe verso titlului o gravura reprezentând pe Sf. Ioan Damaschin, cu semnătura cu litere latine «*Ioanni*» (Diaconul Ioanichie Endredi), şi cu obişnuita legenda.

Galaţi: Biblioteca Urechia.

323. Votiva apprecatio, Blaj 1760.

Votiva apprecatio. Illustrissimo, ac, Reverendissimo, Domino, Domino | PETRO, PAULO | AARON de BISTRA, | Dei, et Apostolicae sedis gratia | In Transylvania, | et | Partibus eidem annexis, | Episcopo Fogorasiensi &c. &c. | Patrono Gratiosissimo | a | Typographis Balasfal-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

vensibus | In Gratitudinis & Devoti Animi Signum | In onomastico ejusdem nominis die | facta et oblata.

In-4° de 2 foi.

Pe verso titlului se află o gravura cu stema mitropolitului P. P. Aaron (facs. nº 300. Reproducem aci placheta întreagă:

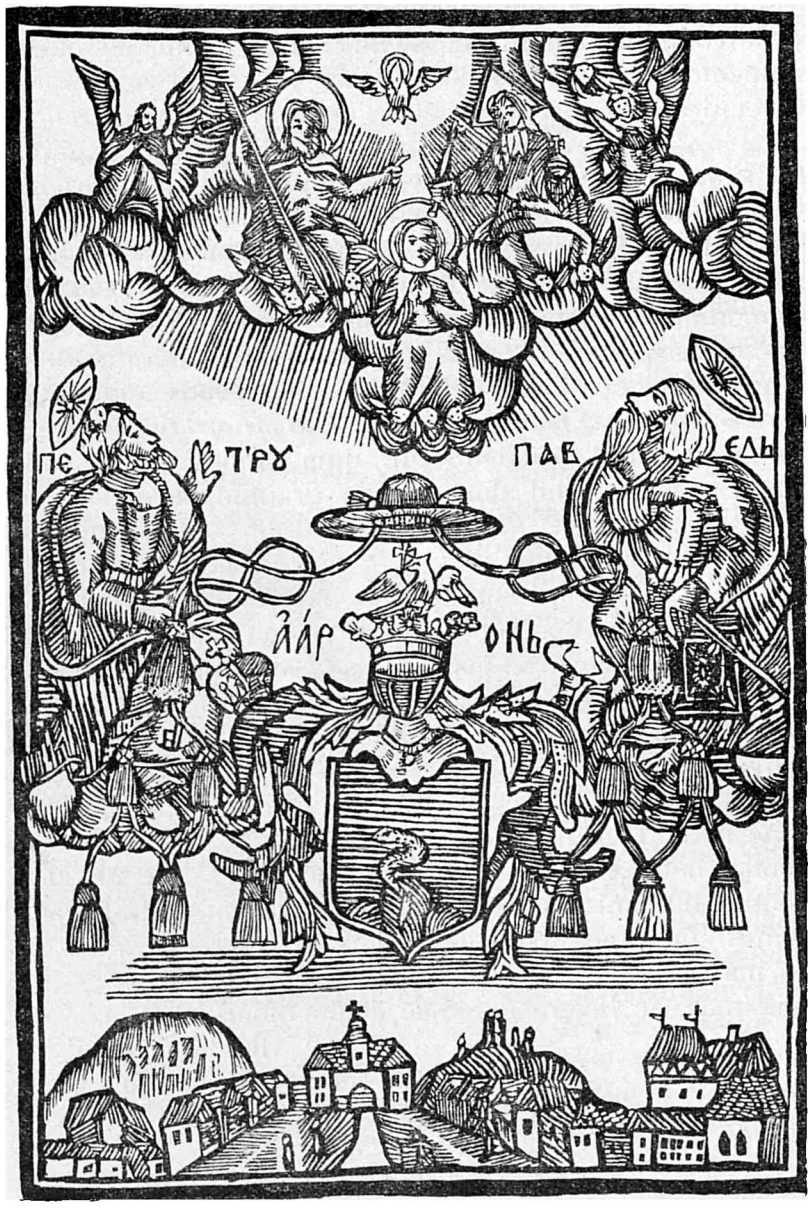

300. — Din *Votiva apprecatio*, Blaj 1760.

Illustrissime ac reverendissime Domine Praesul, Domine Patrone nobis gratiosissime,

Si animalia quoque irrationalia, natura impellente, uti quotidiana habemus experientia, gratitudinem ergà suos benefactores ostendunt; quantò

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

magis nos, rationales cum simus, obligati erimus, hoc gratitudinis officio erga nostros Patronos, à quibus totum nostrum esse, praeter vitam accepimus, & accipimus, inter quos Te primum ac maximum, Illustrissime Domine Praesul, vel inviti cognoscere cogimur. Quis enim nostrum est qui Tuum în hodiernum non expertus est Patrocinium. Ut alios taceam, contestari possunt parvuli, & magni litterarum illi cultores, qui non de micis solum sed de communi etiam mensae tuae pane omni die participant, & duplici augmento Spirituali videlicet, & hoc temporali adolescunt in fede & pietate, veluti tenelli surculi in altum crescunt, & pro incremento hujus Ecclesiae per suos Moderatoros cultivati, in dies magis magisque extenduntur, perficiuntur, elevantur Nos vero, qui in hac Typographiae officina strenuè desudamus gratia *Illustritatis Vestrae* sumus, quid sumus tamquam è nihilo erecti. Profecto Ciceronis hic eloquentia opus esset, ut pro dignitate multitudo beneficiorum tuorum, quam in plurimos confers perstringi valeat.

Proindè animati verbis etiam ipsius Senecae dicentis. Ingratus est qui beneficium dissimulat; ingratus qui non reddit; ingratissimus omnium qui oblitus est. Absit nos hodie deteriores simus brutis animantibus, *Illustrissime ac reverendissime, Domine Praesul, Patrone gratiosissime,* praecipuè in hoc Onomastico TUI NOMINIS DIE, dum omnes non solum circumstantes, sed, & absentes nihil aliud praeter gratitudinis signa, caque laetitiae plena contestari erga *Illustritatem Vestram* observamus. Praeivêre quidem nos alii sua contestaturi vota, a[t?] non animo; quarum votis nostra quoque conjugentes, non possumus non exclamare & Divinum Numen praecari, ut quem nobis hucusque Patrem communem, Patronum benignum, Ecclesiae populique Praesulem vigilantissimum benigne dedit, & conservavit, in futurum quoque per longissimos annorum cursus & recursus, ad singulorum vota pro solatio omnium nostrùm, Ecclesiae vero hujus non nihil malitia Schysmaticorum exagitatae gubernatione, foelicissimè cum integra valetudine conservare non dedignetur sub cujus foelici regimine Scholae ipsae Typographia, Ecclesia denique haec universa, incrementum sentiat non exiguum. Ita in hoc Onomastico Die 29 videlicet Junii Anni currentis Millesimi Septingentesimi Sexagesimi, Balasfalvae dum demisse vovemus, atque nos totos quantos expertis Gratiis, & favoribus commendamus, manemus Praesuleam Manum exosculantes.

Illustrissimae, ac reverendissimae dominationis vestrae,

Humilimi servi,

Petrus Tekeld cum reliquis Typographis.

Comunicat de canonicul I. M. Moldovan dela Blaj.

1761.

324. Petru Pavel Aaron, *Adevărata mângăere,* Blaj 1761.

Printre cărţile tipărite la Blaj, Popp citează şi pe aceasta în modul urmator:

Ѧарон П. П. Ѧдевърата мѫнгѣре .ѧ времій дѣ лнпсѣ. -Ѧ Блаж. 1761.

Aceasta lucrare a apărut în acelaş an şi în latineşte. V nº urmator.

Popp, *Disertaţie,* 47.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

325. P. P. Aaron, *Epistola consolatoria,* Blaj 1761.

Epistola consolatoria | ex | divinitùs inspiratis scripturis | operâ Illutrissimi, ac Reverendissimi Domini | PETRI PAULI AARON | de Bisztra, Episcopi Fagarasiensis | ad tempus tribulationum pro sui gre- | gis utilitate collecta, et adaptata, | cumque Ejusdem | benedictione | Valachico nuper vulgata, nunc rur- | sus Latino idiomate Typis edita. | Balásfalvae Aô MDCCLXI. | Per Joannicium Endrédi Diaconum.

In-16° de 3 foi nepag. şi 61 pagine, 20 rânduri pe pagine.
Cele două foi nepaginate după titlu cuprind dedicaţia următoare:

Excellentissimo, et | illustrissimo | Domino, Domino | Adolpho | Nicolao L. B. de Buccow. Domino Bonorum Medzesvitz, Harbultovitz, Lontzka, superioris, et inferioris Bogorsch, suae Caesareo-Regiae Apostolicae Majestatis Equitatûs *Generali,* Proprietario, et Tribuno unius Cataphractorum Legionis, Supremo per Principatum *Transylvaniae* Armorum Praefecto, nec non ordinatae in eodem Principatu Caesareo-Regiae Commissionis Aulicae *Praesidi,* &c. &c., D. D. D.

Excellentissime ac illustrissime, Domine, Domine!

Quae vidimus, et audivimus, *Patrone excellentissime!* perspicuum nobis planè perhibent testimonium, ne annii amplius perquiramus: *Tu es, qui venturus es, an alium expectamus?* Vidimus quippe gloriosum potenti Regiâ fulcitum dexterâ in hujus Provinciae Metropolim *Tuum* Ingressum ipso scilicet Beatae Virginis ab Angelo nunciatae (stylo quidem veteri) die, quo nempe Archangelus Gabriel ad Virginem missus futuram Ecclesiae pacem annunciavit: Indè mox per publicas Tabellas *Te* omnibus pacem annunciantem audivimus. Vidimus insuper eodem die, quo isthaec Ecclesia Filio Tonitrui sacratum agit diem, sub Fulguris, Tonitruiquè figuris *Te* Salisburgij pacis auspicari symbola mox *Te* Victore Ecclesiam pacis initia capere audivimus; ideóquè etiam *Te Nicolaum* id est Victorem digne cognominari meritò arbitramur. Et haec quidem nobis firmo sunt argumento, quòd per *Te* pacis Ministrum, difficultates, ob quas Regiae, illae virtutes. Clementia nempe, et Justitia, suum hic in hac gente sortiri nequibant effectum, penitus auferentur, illudquè Regii Vatis verificabitur praedictum: *misericordia, et veritas obviaverunt sibi, justitia, et pax osculatae sunt**). Et quoniam pace jam annunciata pacis, id est *Unionis* Ecclesiasticae alumni conscribuntur, scientes scriptum esse: *gaudete autem, quòd nomina vestra scripta sunt in Coelis* *). ne tanti gaudii exortes inveniamur, nos quoque hic cum Sancta *Romana* Ecclesia *Unionem* profitentium albo inserta *Tibi Adolpho Nicolao* cognominato Victori, pacis Angelo nostra exhibemus nomina: opusquè, quod nuper noster Praesul pro interna animarum sibi creditarum pace vulgari sermone ediderat, nunc Latinitate donatum in contestationem

*) Lucae, 10, 20.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

perpetuae nostrae cum Sancta *Romana* Ecclesia *Unionis,* nostraequè adversùm *Te* clientalis observantiae pignus, *Tibi* damus, dicamus, et offerimus.

Clientes infimi
Scholastici Balásfalvenses.

Blaj: Biblioteca canonicului I. M. Moldovan.

326. Triod, Râmnic 1761.

ТРИѠДІОН | Йдекъ: ТРЄЙ КЪНГЪРЙ | Чє а҃рє ѧтрѕ сйнє слѣжба Єфйтѕлѕи | шй Мáрєлѕй Пóстъ. | Кáрє âкѕмь а҃ дѡваръ ѧтр-лчéста Кйпь с-ав Тѵ̑пъръйтъ ѧтрѕ ѧтѫ̑мѫ Домніє а҃ прѣ̑ | Лѕминáтѕлѕй нóстрѕ Дóмнь. Іѡ̑ | ЄКЙРЛЙТЬ ГРЙГОРЇЄ ГѴКЙ | ВОЄ̑ВОДЬ Кѕ Бл҃локéнїѫ шй кїелтѣ́ѫла ѭбитѡ- рюлѕй де Дй̑нзéѕ, Кѵр ГРЙГОРЇЄ̑ | Єпископьлъ Рѣмникѕлѕй ѧ сфйта Єпⷭкопїє | а҃ рѣмникѕлѕй, Ла а҃нїй дела Йдáмь | ꙁзд҃а: йаръ дела Хⷭ ꙁаѱ҃а: | Де кѵчѣрникѕлъ ѧтрє прéѡцй пѡпа Кос- | тандйнь Йѳанáсїевйчь Тѵ̑ї рѣмничѣнѕлъ.

In-folio de 2 foi şi 440 de pagine. Tipărit cu negru şi roşu. Titlul e incadrat într'o gravură pe lemn cu compartimente. Textul e pe două coloane, cu 40 rânduri în coloana.

Pe verso titlului se află stemele Moldovei şi a Ţerii Româneşti sub aceeaşi coroana, incadrate (facs. 287) şi înconjurate de iniţialele domneşti; iar dedesubt, versurile din Octoihul dela Râmnic din 1750.

Pe faţa urmatoare se află extracte din Sf. Scriptura, printre cari se afla şi partea din scrisoarea catre Corintieni relativă la limba serviciului divin. Cartea cuprinde şi câteva gravuri şi ornamente.

La sfârşit se afla urmatoarea înştiinţare:

Creştinuluĭ Cetitorĭu.

Tuturorŭ celoru ce v-aţi învrednicitŭ cu luminarè minţiĭ a privi în oglinda daruluĭ, cu plecacĭune mă rogŭ eu celŭ întunecatŭ la minte: ori ce greşală veţi aflà, sau dinŭ alunecarè minţiĭ, sau cu netocmirè cuvintelorŭ, sau cu nediorthosirè, sau ori în ce chipu, îndreptaţi cu dulıulŭ blândéţelorŭ, şi pre mine celu ce m-amu ostenitu mă ertaţi, căci n-au cetitu îngerŭ, nici au diorthositu heruvimŭ, să nu fie greşitŭ; ci au cetitŭ ochi trupeşti şi au scrisu mână de tină, şi au diorthositŭ o minte întunecată, măcara că lunecarè minţiĭ şi neînţelégerè deplinŭ sa laudă preste totŭ trupulu. Pentru acĭasta ĭaraşĭ mă rogŭ tuturorŭ celora ce aţi luatŭ dela Dumnezeu talantulŭ ştiinţeĭ şi alu ĭubiriĭ de ostenélă, pentru cela ce au luminatŭ mintè sfinţilorŭ săĭ Apostoli a înţelége scripturi, şi prinŭ-trânşiĭ toată lumè au luminatu, priimiţi cu sufletéscă dragoste şi acĭastă ostenéla a prostieĭ mèle, precumŭ au priimitŭ Hs. ceĭ doĭ filèri aĭ văduveĭ ceĭ sărace, ştiindŭ că stapânulŭ vieĭ priĭmèşte pre celŭ de pre urma ca şi pre celŭ dintâiŭ, şi unuĭa adecă platéşte, ĭară pre altulŭ miluĭaşte, pre celŭ dinu tâiŭ mângâe, ĭara celuĭ dupre urmă dăruĭaşte şi nu părăsèşte pre nici unulu a eşì lipsitŭ. Carele şi pre mine neputincĭosulu şi nevrédneculu m-au întăritŭ şi m-au învrednicitŭ la acestŭ lucru după începutŭ de amŭ şi isprăvitŭ.

Alŭ tuturorŭ cu totulŭ plecatŭ, Iordache Stoĭcovicĭ Typ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. — Manastirea Neamţului.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

327. **Pravilă de rugăciuni** pentru sfinţii sârbeşti, Râmnic 1761. — Slavoneşte.

Во Слáвѫ сты҃м ѣдиносѫщны҃м, животворя҆щїм, и҆ нераздѣли́мым҃ Трⷪ́цы, Ѻц҃а, и҆ Сн҃а, и҆ Ст҃а́гѡ дх҃а: Кни́га сі́а ПРА҃ВИЛА МОЛЕ́БНАЯ Ст҃ы́хъ се́рбскихъ Просвѣти́телей въ себѣ содержа́щая: По Бл҃гослове́нїю Прeсвѧще́ннѣйшагѡ и҆ превосходи́тельнѣйшагѡ Гⷭ́дна ПА҃ВЛА, Православна́гѡ А҆рхїепⷭ́кпа Ка́рловачкагѡ, и҆ всегѡ̀ въ держа́вѣ и҆́хъ цесарокралеⷭ́: вели́чества ѡ҆̀ бр҃та́ющагоса҆ славеносе́рбскагѡ и҆ влаⷯ́йскагѡ наро́да Митрополи́та, и҆ ѻ҆бои́хъ цесарокрале́скихъ вели́чествъ та́йнагѡ совѣ́тника. Трⷭ́до́мъ и҆ всѣ́кимъ прилѣ́жнымъ тща́нїемъ со́бранна, и҆ по козмо́жности ко всѣ́мъ и҆спра́кленна, неме́нше же и҆ настоа́нїемъ и҆ и҆ждиве́нїемъ Прeсвѧще́ннагѡ Гⷭ́дна СИНЕ́ОСІА, Православна́гѡ Епⷭ́кпа А҆радскагѡ, Ienопо́льскагѡ, великова́радскагѡ и҆ халма́дьскагѡ: и҆ цесарокрале́скагѡ вели́чества дво́рнагѡ совѣ́тника. Въ че́сть сто҃поманⷭ́ты҃хъ ст҃и́телей, въ по́льзѫ же и҆ ѥ҆гомо́льство ст҃ы́хъ ѡ҆́бителей и҆ цр҃кве́й се́рбскихъ, ко воспомина́нїе же и҆ подража́нїе православна́гѡ се́ркскагѡ ро́да: напеча́тасѧ во Е҆пⷭ́кпїи Ры҃мническо́й: къ лѣ́то ѿ сотворе́нїѧ мі́рⷭ҃. ѕ҃вⷭ҃о: ѿ ржⷭ́тва же по пло́ти бг҃а сло́ва, ѧ҃ѱ҃а. При А҆рхїере́и то́мжде ст҃ѣ́йшїм Епⷭ́кпїи Кир ГРИГОРІ́Й.

Intru mărirea sfintei de-o fiinţă, dătătoare de viaţă şi nedespărţită treime, a Tatălui, a Fiului şi a sfântuluĭ Duh, — Cartea aceasta, cuprinzând în sine *Pravila de rugăciuni* a sfinţilor luminătorilor sârbeşti, cu blagoslovenia prea sfinţitului şi prea măritului Domn Pavel, Arhiepiscopul ortodox din Carlovitz şi Mitropolitul întregului popor slaviano-sârb şi valah, care se află în împărăţia Măriilor lor cesaro-crăeşti, şi consilier intim al amânduror Măriilor lor cesaro-crăeşti. Adunată cu munca şi cu osteneala sârguitoare şi după putinţă în totul îndreptată, şi nu mai puţin cu stăruinţa şi cu cheltuiala preaosfinţitului Domn Synesie, episcopului ortodox al Aradului şi al Ienopolului şi al Orăzii mari şi al Hălmagiului şi consilier de curte al Măriei sale cesaro-crăeşti. In cinstea sfinţilor pomeniţi spre folosul şi pentru slujba sfintelor mănăstiri şi biserici sârbeşti, ca amintire şi ca exemplu spre imitare pentru poporul sârbesc. S'a tipărit în Episcopia Râmnicului în anul dela facerea lumii 7270, iar dela întruparea Cuvântului-Dumnezeu 1761, în timpul Arhiereului aceleiaş prea sfinţe episcopii, chir Grigorie.

In-4⁰ de 2 foi fără numerotaţie şi 261 numerotate. Tiparul e negru şi roşu, cu 24 de rânduri pe pagina.

Volumul, foarte frumos tiparit, cuprinde chipurile câtorva sfinţi din neamul sârbesc, tiparite pe foi deosebite şi cu versuri în lauda lor. Aceşti sfinţi sunt: 1) Simon, fostul rege Ştefan. 2) Sf. Ştefan Ştiinanovici. 3) Sf. Ştefan, despotul. 4) Sf. Arsenie. 5) Sf Milutin, rege. 6) Sf. Ştefan, regele. 7) Sf. Uroş, ţar. 8) Sf. Ioan, despot. 9) Sf. Sava, primul arhiepiscop. 10) Sf. Maxim arhiepiscopul, între Sf. Atanasie cel mare şi Sf. Chiril al Alexandriei. 11) Simion Mirotovici, fost rege. 12) Sf. Cneaz Lazar. 13) Maica Anghelina.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1762.

328. **P. P. Aaron,** *Soborul dela Florenţa,* Blaj 1762.

Дѣчерѣ, Ишезъмѫнтѫл ши Искълитѫриле сфынтѫлуй ши а толтъ лѫмѣ Съборъ дела Флоренцїѫ дин чѣле векй гречещй ши латинещй спре дѣлѣчерѣ ши фолосъл

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Нѣмѕлвй нострѕ акѕм .ѧтжѫ прєфѣкѕтє, шн .ѧтр-ачєст кнн тѵнѣрнтє кѕ благослокєніа Прѣкwсфйцитѕлвй шн прѣлѕминатѕлвй Кѵріѕ Кѵр Петрѕ Павєл Ѩарон Блъдикѕл Фъгъраш҃лвй, лл сфйт. Трониц .ѧ Блаж. Ѧ анѕл Домнѕлвй ѧѱѓѯк. Ѩпр. Кѕ.

Cartea a apărut şi în traducere latinească. V. nº următor.

Popp, *Disertaţie,* 47.

329. P. P. Aaron, *Exordium Synodi florentinae*, Blaj 1762.

Exordium, & Definitio | Sanctae OEcumenicæ | Synodi | florentinæ | ex antiqua Graeco-Latina editione | desumpta | et ab | Illustrissimo, ac Reverendissimo | Domino | Petro Paulo Aáron | de Bisztra | Episcopo Fagarasiensi | ad sui gregis utilitatem, majus nempe | UNIONIS argumentum adaptata, | cumque Ejusdem Benedictione prius | Valachico, nunc rursus Latino idio- | mate typis edita. Balásfalvae apud | Sanctissimam Trinitatem. Anno 1762.

In-16º, mai mult de 4 foi nepaginate la început, 48 pagine, 19 rânduri pe pagina. Pe cele trei foi după titlu se află dedicaţia:

Excellentissimo, et Illustrissimo Domino, Domino *Adolpho Nicolao* libero baroni de Buccovv, Dño Bonorû Medzesvitz, Harbultovitz, Lontzka, superioris, et inferioris Bogorsch. Sacrae Caesareae Regiaeque Apostolicae Majestatis Magnae Crucis Ordinis Militaris Theresiani Equiti, Status Intimi Consiliario Actuali Intimo, Generali Equitatus unius Legionis Cataphractorum Tribuno, per Inclitum Transylvaniae Principatum, Partesque eidem reincorporatas Supremo armorum Praefecto, Regij in eodem Principatu Transylvaniae Gubernij, uti, et Excelsae Aulicae Commissionis in rebus Valachicae Nationis Praesidi, etc. etc. D. D. D.

Excellentissime, ac Illustrissime, Domine, Domine!

Quae audivimus, vidimus, et videmus, *Patrone* Excelentissime! perfectum jam equidem nobis praebent argumentum, quo Fidei veritate ad hanc terram redeunte, Gratiae que Caesareo-Regiae plenitudine adveniente (quod unicum adhuc restabat) sperare jam amplius desinamus, dicente gentium Apostolo: I, Corinth. 13, 10. *Cum autem venerit, quod perfectum est, evacuabitur, quod ex parte est.* Audivimus quippe *Dei* Omnipotentis Misericordia, et Apostolicae Regiae Majestatis Gratia, et Clementia, dum nos in omnibus tribulationem pateremur, summisque in difficultatibus quasi morientes versaremur; *Te* Fidelem inventum, Imperialique Potestate instructum, ad veram, quae cuique convenire videretur, Pacem inter Ecclesiastico-Politicam hanc Graeci Ritûs nationem conciliandam, et dispensandam, ût realem Exarchum fuisse huc missum, et delegatum. Vidimus post primum anno superiore *Tuum* in hanc Provinciam Ingressum, tribulatam hanc Ecclesiam, et cùm ea totam pene Provinciam, optatae jam diu Pacis initia usque quaque fuisse expertam: mox *Te,* Victore, Pacis Exarcho, uberrimos quoque ejusdem fructus eandem omnino tulisse cognovimus, unde meritò *Te* Pacis Insigne, Columbae scilicet Olivae ramum in ore ferentis, gestantem, *Nicolaum,* id est Victorem cognominatum, inter Patriae Filios condignè relatum, et acceptum, jam patriae Patrem videmus, et sus-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

BIBLIOTECA MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

picimus; easque difficultates, ob quas Regiae illae virtutes, Clementia nempe, et Justitia suum in hac gente sortiri nequibant effectum, penitus sublatas esse colligimus.

Audivimus *Te* deinceps pro perenni futurae etiam Tranquilitatis stabilimento pleno Procerum hujus Provinciae consensu, nationalem Militiam erigere volentem, Ad Apostolicum Regiae Majestatis Thronum (ubi plenitudo Clementiae interim remanserat, juxta illud Prophetae: Psalm. 35. *Domine in Coelo Misericordia tua*) tantisper fuisse regressum. Videmus nunc, post secundum tuum ab eodem Apostolico Throno descensum, ipsam Regiae Potestatis plenitudinem, et adversus hanc nationem Gratiae, et Clementiae Caesareo-Regiae complementum, *Tecum* planè descendisse: dum in erigendo praedicto nationali subsidio, novo prorsus, eoque salutari Concordiae modo hoc cum Imperio Sacerdotium conjunxisti, unde Ecclesiastico-Politica haec Graeci Ritûs Catholici natio, realiter jam pacem possidens, caeterisque eandem nunc, et in futurum, *Te* Gubernante, procurans, pleno animi sui gaudio Ecclesiasticum illum decantare valebit Hymnum: Lucae 2, 14. *Gloria in altissimis Deo, et in terra Pax hominibus bonae voluntatis.* Illudque Vatis Regii jure optimo ùt impletum recitare poterit praedictum: Psalm. 84. *misericordia, et veritas obviaverunt sibi, justitia, et Pax esculatae sunt.*

Et cùm jam firmato per Regium quoque assensum hoc tam salutari subsidio, Concordiae Pacis alumni, jam Uniti pedetentim legantur, et conscribantur milites, scientes scriptum esse...

(Sfârșitul lipsește).

V. nº precedent.

Blaj: Biblioteca canonicului I. M. Moldovan.

330. Evanghelie, Iași 1762.

Ѳ Ф҃Н Т Я Ш Й Д М҃Н Ѳ З Ѣ̀ Й С К Я̀ | Ѣ̀ V Г Л І Ѳ | Кдрѣ дкѕмь.ѧтжй с-лѕ Тв҃пъри́тъ ѧтрѕ дчéстшк кйпь. | ѦЗи́лле прѣ .ѧнълцáтѕлѕй Дóмнь | Йѡ Г Р И Г Ѡ Р І Ѳ І Ѡ Я̀ Н Ь К О Ѳ Е В О Д Ь | Кѕ Ѡсѫрдѣ, Шй кѕ тóдтъ | Кѣлтѕлла Прѣ Ѡсфиницáтѕлѕй | Митрополи́тъ дль Мwлдóвїй | К V Р Ь Г Я̀ Р І Й Л Ь. Ѧѧтрѕ д сѧ Тв҃пографѣ, .ѧ сфи́тѣ | Митрополіе, .ѧ ЗШЙ. | ѦЯ̀ Пѣзль дела зидйрѣ лзмїй, ѣзёо | Дѣ Григо́рїѣ Тв҃пографь.

In folio de 4 foi nenumerotate și 194 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 35 de rânduri pe pagină. Titlul este incadrat în o poartă gravată de Gligorie tipograful.

Pe verso se află stema Moldovei (facs. nº 298) cu inițialele domnești și cu următoarele versuri:

Stihuri poetice 10 asupra peceții pré înnălțatuluĭ Domnuluĭ nostru.

Buorulŭ, carele stema Țăriĭ însemnéză
Și Domniĭa Moldoviĭ luminatŭ adeverézǎ,
Mării-salc luĭ Grigorie Domnŭ slăvitŭ,
Carele din Ioannŭ Theodor Voevodŭ au odrăslitŭ,
Domnindŭ acumŭ cu putére și nădéjde bună
Patriĭa sa în pace și dreptate plină,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Dè-ĭ Domnulŭ asupra vrăjmaşilorŭ luĭ biruinţă,
Ca să nu să uĭte nèmulŭ luĭ celŭ de bună viţă,
Şi la ceresculu Inpăratŭ lăcaşŭ de moştenire,
Cu Domniĭ şi Inpăraţiĭ în raĭu sălăşluire.

Urmeaza cele doua notiţe biografice obişnuite şi înştiinţarea pentru citirea evangheliilor.

In faţa textului, chipul lui Sf. Ioan intr'o gravură semnata de: *Ierei Mihaiu* şi *Monah Theofanŭ* şi cu data, în cifre arabe, 1761. Gravura care reprezintă pe Sf. Matei, în faţa f. 23, are numele celui dintâiu, însă întregit: *Ierei Mihailŭ St(rè)lbiţki*. Chipurile Sf. Luca, in faţa f. 60 şi Sf. Marcu f. 106 v. sunt semnate ca cea dintâiu.

Sinaxarul incepe la f. 144.

La sfârşit se afla urmatoarea notiţă:

Typăritu-s-au în anulŭ de la mântuirè lumiĭ 1762 de Grigorie Stanovicĭ Typografŭ, cu celu înpreună ostenitorĭu şi îndreptătorĭu la totŭ lucrulŭ, Sandulĭ Bucureşténulŭ. Şi diorthositorĭu Evloghie Monalı.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1763.

331. Acatist, Blaj 1763.

V. Popp citeaza printre cărţile tiparite la Blaj un Acatist din 1763, fără a da alte amanunte.

Popp, *Disertaţie,* 47.

332. Ceaslov, Iaşi 1763.

Ceaslovŭ, ce cuprinde în sine toată slujba ce i se cuvine, carele acum s'a tipărit întru acestaşĭ chipŭ în zilele prea înalţatuluĭ Domnuluĭ nostru Io Grigorie Teodor Voevod, întru întăia domnie a Marieĭ sale, cu blagoslovenia şi toata cheltuiala sfinţieĭ sale Preaosfinţituluĭ Mitropolit al Moldavieĭ, chiriu chir Gavril, întru a sa tipografie, în sfânta Mitropolie în Iaşĭ, in aniĭ de la Adam 7271, iar de la Hristos 1763.

N'am vazut exemplare. Titlul de mai sus e luat din lista de cărţi româneşti publicată de I. M. Codrescu în *Buciumul român.*

In-12, de 389 foi.

Biblio-hronologie română, in *Buciumul romanu* (Codrescu), I, 478.

333. Joannis Damasceni, *Opera philosophica et theologica,* Blaj 1763.

SANCTI PATRIS NOSTRI | JOANNIS DAMA- | SCENI MONACHI ET PRESBYTERI | HYEROSOLIMITANI | *OPERA PHILOSOPHICA ET THEOLOGICA* | QUÆ EIUS NOMINE CIRCUMFERUNTUR | *Ex editione Veneta et Parisiensi* | Pars secunda complectens | *Quatuor de Fide Orthodoxa Libros* cum Illustrissimi, ac Reverendissimi | Domini | PETRI PAULI AARON de Bisztra Episcopi fogarasiensis Benedictione, | nunc primum hoc ordine typis edita. | Balasfalvae Anno Domini MDCCLXIII.

In-8⁰ mic, de 6 foi şi 445 pagine.

Pe verso titlului se afla un estract din Sf. Grigorie din Nazianz; iar ca introducere

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

se reproduce cartea V, cap. 10, din Istoria eclesiastică a lui Socrat. Tot în foile liminare se află arătarea cuprinsului.

Cartea cuprinde numai cele patru cărţi din «Expositio accurata fidei orthodoxae».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

334. Octoih, Râmnic 1763.

ѺКТѺЙХЪ | Чє сѣ Зи́чє Є̃линнѣцıє | ПѢ́РѢКЛѢТѢКѢ́ | Чє кѕпрінлє ѧ сúнє Глѣ́жба Ѧвґ҃ґ́ій | â ѿпть Глáсѣрй: шѝ чѣ́лє, а҃ї: Є̃вґ҃ґ́ій, | шѝ Сѹ̃надáрюлъ пєстє тотъ Ѣ̃нѕлъ, шѝ Об-|щтъ кѕ Тропáрєлє, ши Кондáчелє: шѝ | Бг҃ородúчнелє, лa тóцй сфúцїй дє бцıє. | Ѣ̃кѣ́мь ѧтр-ачєста кúпь Ѣ̃ дóлwръ Тѹ̃пърúть | Ѧтрѕ â дóлw Домнíє, â Прѣ́ Лѕми-|нáтѕлѕй Нóстрѕ Дóмнь: | Іѡ̀ КѺНСТѦНТІНЪ МИХѢ́Ѣ̃ РѢ̃-|КОВѢ́ЦЪ ВОЄВОДЪ. | Кѕ Бл҃гослокéнїѧ Шѝ кѕ тóатъ Кїелтѕ-|ѧлa Сфúцїи сáлє дє Дмнєзíѕ Ювитóрюлѕ | Кѵрь ГРИГОРІЄ Єпс̑кѡпѕлъ Рым: | Ѧ сфúта епс̑кѡпїє Ѣ̃ Рымникѕлѕй. | Лѣ́тъ ѕѕсо̑а: ѳ҃ръ дела Хс̑ ѕѱ҃г҃г. | Дє Кѕчѣ́рникѕлъ ѧтрє Прéѡцй Пóпа | Кѡнстандúнь Ѣ̃данáсїє Бúчь Тѵ̃й: Рым:

In-4⁰ de 3 foi nenumerotate şi 255 + 127 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 24 rânduri pe pagină.

In foile liminare se află stema îndoită (facs. n⁰ 287), versurile asupra stemei, prefaţa şi chipul S-lui Ioan Damaschin.

Stihurĭ politice asupra luminatuluĭ Domnŭ.

De Dumnezeu fiindŭ mânatŭ,
Şi în Ungrovlahiïa încorunatŭ,
Cela ce eştĭ Domnŭ de viţă,
Constantinŭ Voevodŭ Racoviţă,
Dându-ţĭ elŭ putére cu armă pré tare:
Spata, buzduganulŭ, biruinţă mare.

In «Cuvântŭ înnainte cătră pravoslavniculŭ cititorĭu» se reproduc, la început, cuvintele lui Laurentie monahul din predoslovia la Octoihul din 1742, până la cuvintele: «Aşa şi eu nu pociu spune toate folosinţele şi laudele cărţii aceştia». Apoi urmează astfel:

Ci la acéste darŭ bunătăţĭ şi folosinţe sufleteştĭ şi trebuinţe dinŭ toate zilele, uĭtându-te maĭ multŭ, pravoslavnice cititorĭu, cu plecăcĭune vă rogŭ priimiţi-o cu blândéţe şi pre pré sfânta Fecĭoara Mariïa cântaţi-o cu bună înţelégere. Că acĭastă pré sfântă carte ĭaste capulŭ şi mijloculŭ şi săvârşitulŭ tuturorŭ pravoslavnicilorŭ cărţi ale Besériciĭ răsărituluĭ, pre cumŭ dintru cuprinderé laudelorŭ eĭ care să află într-ânsa să cunoaşte. Alŭ cariïa Dumnezeescŭ darŭ şi folosŭ sufletescŭ, prinŭ rugăcĭunile pré curateĭ Maĭcĭĭ Domnuluĭ nostru Is. Hs., să fie cu voĭ toţĭ. Aminŭ.

Alŭ pravoslavieĭ voastre cu totulŭ plecatŭ, Rafailŭ Monahŭ de la sfânta mănăstire Hureziĭ.

Sinaxarul celor 12 luni, după care urmează «Slujbele de obşte», începe cu paginaţie nouă. La sfârşit se citeşte:

Typăritu-s-au acestŭ Octoihŭ, şi cu céle ce să maĭ cuprindŭ întrânsulŭ, prinŭ ostenéla diorthosiriĭ luĭ Rafailŭ monahulŭ, dela sfânta Mănăstire Hurcziĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1764.

335. Apostol, (Bucureşti?) 1764.

Tipărit de Mitropolitul Grigorie.

Episcopul Melchisedek, *Schiţe biografice din viaţa Mitropolitului Ungro-Vlachiei, Filaret II, 1792,* în *Biserica ortodoxă,* XI, 7.

336. Grigorie Mitropolitul, *Invăţături pentru ispovedanie,* (Bucureşti?) 1764.

Episc. Melchisedek, *Schiţe biografice,* în *Biserica ortodoxă* XI, 7.

337. Molitvenic, Bucureşti 1764.

Amintit de Gaster, care dă şi câteva amănunte asupra cuprinsului. Molitvenicul s'a tipărit din porunca Mitropolitului Grigorie, luându-se ca bază Molitvenicul dela Buzău din 1701, şi revăzându-se după ediţiunea grecească a lui Glykes. Un extras din acest Molitvenic s'ar fi tipărit mai târziu, sub titlul de Aghiasmatar.

Gaster, *Gesch. der rum. Lit.,* 406.

338. Molitvenic, Iaşi 1764.

ЄѴХОЛОГІ̂ОНЬ | А҆ДЕ̑КЪ | МОЛИ̑ТВЕ̑ННИ̑КЬ | Акꙋ́мь ѧ҆трачéсташи ки́пь Тѵпъри́ть, | Ла ѧ҆тѫ́ѧ де Дмнезéꙋ ѧ҆нълца́тей Дом-|ній а прѣ Лꙋмина́тꙋлꙋй ѡ҆блъдꙋито́рю | а̂ то́атъ Ца́ра Молда́вїй, | І̂Ѡ Григо́рїе Алиѯа́нд(р)ꙋ Ги́ка | Воевѡдь. | Кꙋ Бл҃гословéнїѧ шѝ кꙋ то́атъ кїелтꙋѧ́ла | прѣ ѡсфи́(н)ци́тꙋлꙋй Митрополи́ть а̂ль | Молда́вїй | КѴРІꙊ Кѵрь Гаврїи́ль. | Ѧ сфн҃та Митрополі́е, ѧ҆ Ѧши. | Ла а̂нꙋль дела х҃с, ҂аѱѯ҃д. | Де Григо́рїе Станови́чь Тѵпогра́фꙋль.

In-4° de 4 foi şi 827 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, cu 24 de rânduri.

Pe verso titlului, stema Moldovei (facs. n° 298) şi versurile reproduse mai jos. In celelalte 3 foi liminare se află aratarea cuprinsului.

Stihuri politice asupra stemeĭ luminatuluĭ şi înnălţatuluĭ I. G. A. G. V. D. Ţ. M.

Buorulŭ, care stema Ţăriĭ însemnéză,
Şi Domniĭa Moldaviĭ luminatŭ încredinţază,
Mării sale luĭ Grigorie Alixandru Ghica Voevodŭ,
A căruĭa viţă din strămoşi stăpânescŭ acestŭ norodŭ.
Cuvine-să dară, de obşte, pre Dumnezeu să rugămŭ,
Ca pre Măriĭa-sà Domnŭ ne mişcatŭ să-lŭ avemŭ,
Şi să-lŭ întăréscă luminatŭ în Domnie slăvitŭ,
Cu bine, în pace, în linişte şi în viĭaţă norocitŭ,
Pàtriĭa sa cu bună norocire să o stăpânéscă
Şi pre vrăjmaşiĭ săĭ pururé să-i biruĭască.

Pe ultima pagină se citesc următoarele :

Şi s-au diorthositŭ de Evloghie Monahŭ. Iară aşăzătorĭu slovelorŭ, Damaschinŭ Diacon. Tudurache.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

339. Psaltire, Blaj 1764.

Popp, *Disertaţie,* 47.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

340. Psaltire, Râmnic 1764.

Ѱ Л Т Й Р Ѣ | Ферічітѣлѧѵ | Пророкъ Шй Ѧпъратъ Дв҃дь, | Къ Мл҃йтве дѧѵ тоате кадісмеле. | Къ Кѫнтъриле лѧй Моѵсй. | Къ ѱалмй ѧлешй: Шй къ Прип҃леле лѡрь. Къ пасхалїе пѫнъ ла | сф҃ршйтѣль Лѣмїй. Къ Параклисѣль | Прѣчистїй. Къ пѫцйнъ Йсторіе ѧ Нѣ-|мелорь Жидовещй. Тѵпърйтъ ѧкѣмь | Й дѡаѡ ѿлръ, ѧтрѣ ѧтѫ Домніе. | ѧ Прѣ лѧминатѣлѧй Дѡмнь. | І҃Ѡ Щ҃Ф҃Й Н҃Ь Михаиль Воевѡд. | Къ Бл҃гословенїѧ шй тоатъ кїелтѣѧла | Ювитѡрюлѧй де Дмнезѣ. | Кѵрь Г Р Й Г О Р І҃Ѳ Ѳпискѡпъль Рымник. Ѧ сф҃на Ѳпископіе ѧ Рымникѣлѧй. | Лѣна Лѣй Февр҃аріе: ѧѱ҃ѓ҃д. | Ѳѧ Тѵп: де Дїѧконъль Кѡстандинь | Михаи Поповичй Тѵ҃п, Рым.

In-4⁰ de 8 foi nenum. cuprinzând titlul, stema Ţării cu 4 stihuri, «Prédoslovia către cititoriu», indicaţiunile pentru cetirea psaltirei şi o gravură cu inscripţie, reprezentând pe David scriind, — şi 225 foi numerotate, cuprinzând textul. Titlul, tipărit cu negru şi roşu, este incadrat într'o gravură cu stâlpi semnată: *Diacon Costa(ndinŭ).*

Asupra Peceţiĭ Stihurĭ poetice
A Ţăriĭ Rumâneştĭ cu bună ferice.

Acestŭ semnŭ ce corbulŭ îlŭ arată,
Domnuluĭ Ştefanŭ într-acĭastă dată,
Ca să poată stăpâni cu bună voire,
Indelungându-lŭ pre elŭ întru norocire.

Din Predoslovie:

. . . Pentru acĭasta tuturorŭ cu umilinţă mă rogŭ, primiţi-o (Psaltirea) cu dragoste, şi o cetiţĭ cu înţelégere: că pentru acĭasta ne-amŭ nevoitŭ de o amŭ typăritŭ maĭ chiĭarŭ pre limba noastră rumânéscă şi totŭ în stihurĭ, pentru maĭ lesne cititorĭuluĭ şi înţelégeré de plină. . . .

La sfârşit, f. 225:

Typăritu-s-au acĭastă sfântă şi Dumnezeĭască Psaltire, ce se numéşte Carté Psalmilor, prinŭ ostenéla diorthosiriĭ maĭ miculuĭ între monaşĭ, Rafailŭ Monahulŭ dela sfânta Mănăstire Hurezii.

Rogu-mă darŭ voao, de obşte cititori,
Ca să fiţĭ greşalelor méle lesne ertătorĭ,
Nu numaĭ unde va fi lipsa slovelorŭ,
Ci maĭ multŭ pentru aşăzaré slogurilor;
Că pre cumŭ orbulŭ umblândŭ nu e fără potignire,
Aşa şi celŭ ne învăţat fără greşală la diorthosire.

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

1765.

341. Cazanie, (Bucureşti) 1765.

Tipărită de Grigorie Mitropolitul Ungrovlahiei.

Biserica ortodoxă, XI, 7.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

342. Evanghelie, Blaj 1765.

ѲФ҃ТЇ ШІЙ ДМ҃НЄ҃ЗЄ҃ѦСКЇ | ѦЛѪИ І҃Ѳ · Х҃Ѳ · ЄѢѦНГЄЛІЄ҃ | Йкѣмь ѧтѫю Тꙋпъриⷮ҃тъ, сѣпть стъ-|пѫнирѣ Прѣ ѧпълцатей Ѧпъръткѣсей | Рымлѣнилꙋрь Прицѣсей Йрдѣлвлвй, | Й прwчй: | МЇРІЄ҃Й ѲЄ҃РЄ҃СІЇ | Кѣ Бл҃гословеніѣмъ Прѣ Лѣминатвлвй | шй прѣ ѡсфйцйтвлвй, Кꙋ҃рїѣ Кꙋ҃рь | ЙѲЙНЇСІЄ҃ РЪДНЇКЬ | ЕЛЪДЇКЪЇ Фъгъраѣшвлвй, й прwчй: | Ѧ Сфйта Митрополіе ѣ Блажвлвй. | Йнїй дела Хс҃: ѧЙѱ҃е.

In-folio, de 4 foi şi 363 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 39 rânduri.

Titlul este incadrat de o poartă mare, gravată de *Sandulŭ tipografŭ*. Pe ultima faţă a foilor liminare se află chipul lui Ioan şi, la p. 48, al lui Matei, de acelaş gravor. Chipul lui Luca dela p. 117, al lui Marcu dela p. 211, nu au nici o semnătură, deşi par a fi săpate de acelaş meşter.

La sfârşit, după obişnuitele scuze pentru greşelile de tipar, se citesc următoarele:

Typăritu-s-au în anulŭ de la mântuiré lumiĭ 1765, de noĭ ceĭ maĭ josŭ numiţĭ typografĭ:

Sandulŭ typografulŭ de la Iaşĭ, sinŭ Ierimiïa typografŭ, i Petru Rîmnicĭanulŭ Papa Vicĭ, cu Ioannŭ Rîmnicĭanulŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

343. Indreptarea păcătosului, Timişoara 1765. — Tipărit în Iaşi.

Ѧ ДРЄ҃ПТЇЙРѢ ПѢКѢТОСꙊ҃ЛꙊ҃Й | КꙊ҃ ДꙊ҃ХꙊ҃ЛѢ БЛѢНДЄ҃ЦЄЛОРЬ | прекѣмь, | Дохторйлорь челорь | дѫховнйчѣщй, | Йшѧ шй | чѣлорь че съ дохторескь | дѣла дѫнишїй пѣкъ-|тошйлорь чѣлорь че | съ покъѣскь | ѧтрꙋ фолось | ѧшезѧть. | Ѧ Темйшкарвль Банатвлвй, | ла ѧнвль ѧѱ҃е. Лѣна лвй Їѣнїе, й.

In faţa titlului românesc, se află titlul slavonesc:

ЙЄПРЙѢЛЄНЇЄ ГРѢШНЙКЙ | ДѪХОМЪ КРОТОСТЙ | ꙗко | Ер҃ѧчѣмъ дхо҃вным҃ъ | тако | кр҃ѧчꙊ҃ѣмымъ о҃нйхъ | кѧ҃ющымсѧ грѣшнйкомъ | къ | полꙁꙊ҃ | ꙋ остроѣиноѣ. | Въ Темйшкарѣ Банатскомъ | вь Гѣда, ѧѱ҃е, Мѣсяца Їѣнїе, й.

Pe cele două pagine cari precedează acest titlu se citesc următoarele, în slavoneşte şi în româneşte:

Бл҃гословѣнїемъ Прѣ ѕ҃ѣщѣннѣйшагw й прѣосходйтелнѣйшагw Гс҃дна, ПѦВЛѦ ненадовича, Прѧвослѧвно Ѧрхїепископа Кѧрловачкагw, й всегѡ вь держѧкѣ йхъ Цесаро-кралѣвскаго, Ѧпостолйчѣскагw велйчества славѣнно-сѣрбскагw, й влахійскагw народа. Мїтрополйта вь Темишварѣ.

Cu blagoslovenïa pré osfinţitului şi pré covârşitorĭuluĭ Domnuluĭ Pavelŭ Nenadovicĭŭ, Pravoslavniculuĭ Arhiepiscopŭ alŭ Carloveţuluĭ şi Mitropolitŭ la totŭ slaveno-serbescŭ şi rumănescŭ norodŭ, care să află în ţinutulŭ aĭ sale chesaro-crăeştiĭ şi apostoliceştiĭ Măriri.

Pe pagina întâiu a cărţii, care nu s'a păstrat în toate exemplarele, se află urmatoarea notiţă:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Şi s-au typăritŭ cu voĭa şi cu blagosloveniĭa pré osfinţituluĭ Mitropolitŭ alŭ Moldaviĭ Chyriu Chyrŭ Gavriilŭ, în typografiĭa sfinteĭ Mitropoliĭ, în Iaşi.

In-4° de 3 foi şi 167 pagine. Tipărit cu caractere de două mărimi; caracterele mari se întrebuinţează pentru textul slavonesc, iar cele mici pentru cel românesc. Cel dintâiu e tipărit pe faţa din stânga cititorului, iar cel de al doila pe faţa din dreapta.

Pe verso titlului românesc se află un estract din scrisoarea către Galateni, în slavoneşte; iar pe pagina 1 acelaş estract în româneşte.

Reproducem aci prefaţa românească:

Pricina şi îndemnaré faceriĭ cărticéliĭ aceştiĭa.

Neobicĭnuitŭ lucru ĭaste şi la oameniĭ ceĭ înţelepţi în locŭ de râs să socotéşte acéste micĭ târtaze, după cumŭ ĭaste acĭastă cărticică, a le arătà cu lungă înnainte cuvântare, şi pre cititori spre citiré lorŭ a-ĭ îndemnà; pentru acéĭa şi eu nu facŭ înnainte cuvântare la acĭastă cărticică, ci numaĭ arătŭ pricina faceriĭ eĭ.

Oare cândŭ vrândŭ Proniĭa luĭ Dumnezeu a asezà pre mine la scaunulŭ aceştiĭ sfinte Episcopiĭ, şi a da mie paşteré oĭlorŭ sale celorŭ duhovniceşti, îndată vrândŭ a urmà datoriĭ méle amŭ socotitŭ cu bucurie a cerceta încredinţata mie turmă şi cu cuvântulŭ propoveduiriĭ a o mângâĭà, ca întru umblaré mé cé dinŭ tâĭ să pocĭu sămănà în inimile lorŭ oareşŭ care seminţi ale credinţiĭ, dragostiĭ şi témeriĭ de Dumnezeu şi a-ĭ deşteptà pre eĭ cătră datoriĭa şi credincĭoasa ascultare a totŭ pré înnălţaţilorŭ noştri poruncitori şi înpăraţi. Insă întru acé cercetare a mé trecândŭ prinŭ oraşe şi sate, peste nadéjdé mé amŭ aflatŭ multe nespuse spurcăcĭuni şi îngreueri de suflete céle ce şi a le pomeni cu fricà ĭaste, că s-au aflatŭ bătrâni de optŭ zeci de ani, cariĭ, dela naşteré sa, de ispovedanie şi de duhovnicŭ n-au ştiutŭ. Cu câtŭ maĭ vârtosŭ cu sfintele taĭne nu s-au cuminecatŭ; biséricile, lăcaşurile dumnezeeşti ce-sŭ de rugăcĭune, nu le-au văzutŭ, fără de câtŭ cândŭ s-au întâmplatŭ cuĭvà dintru aceştiĭa a să căsătorì şi a să cununà.

Ce félĭu dară de credinţă mântuitoare şi viaţă creştinéscă şi supunere stăpânirilorŭ de la uniĭ ca aceştiĭa putemŭ aşteptà, cândŭ eĭ întru atâta necunoştinţă de Dumnezeu şi de mântuitorĭulŭ Hs. şi întru atâta nebăgare de samă a legiĭ fără de fricà trăindŭ, dobitoacelorŭ şi fiarălorŭ celorŭ sălbatice s-au asămănatŭ maĭ multŭ de câtŭ oamenilorŭ. Dinŭ care ca dela o rădăcină putredă ce félĭu de fărădelegi urâte de Dumnezeu, protivnice luĭ Dumnezeu şi oamenilorŭ, au crescutŭ, şi a créşte ar fi pututŭ, totŭ omulŭ celŭ bine înţelepţitŭ lesne va cunoaşte.

Acéste fărădelegi văzândŭ şi auzindŭ, amŭ simţitŭ durére la inimă şi mi-au părutŭ rău dinŭ sufletŭ. Pentru acéĭa fără de zăbavă spre îndreptaré şi învăţătura lorŭ amŭ rânduitŭ duhovnici, cariĭ să poată a depărtà pre eĭ dela acestŭ félĭu de rătăcire, şi a-ĭ îndreptà la cărările mântuiriĭ. Dară să poată eĭ întru acestŭ pré greu lucru cu bună norocire şi cu folosŭ a umblà şi roadă a aduce, amŭ socotitŭ că va fi bine ca cu acĭastă cărticică să le arătŭ calé lorŭ, cu care ca cu o micà cârmă a porniriĭ pre păcătoşiĭ ceĭ ce înnoată cu nevoe în valurile păcatuluĭ cătră limanulŭ buneĭ alinări şi a odihniriĭ cugetuluĭ şi sufletuluĭ să-ĭ poată îndreptà. Lângă acĭasta rogŭ pre Dumnezeu întru ajutorĭu, ca singurŭ cu darulŭ său întru

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

cunoaşteré luĭ, atâta inimile céle întunecate luminându-le cu lumina înţelegeriĭ evanghelicești, să-ĭ sfinţéscă pre eĭ întru adevărulŭ său, şi părtaşi înpărăţiĭ cereşti să-ĭ facă.

Celélalte care să cuvinŭ ştiinţiĭ şi maĭ buneĭ descoperiri a pricinii faceriĭ cărticeliĭ aceştiĭa, citindŭ cu luoare de samă şi cu isteţie va vedé.

Cu mila luĭ Dumnezeu pravoslavnicŭ Episcopŭ alŭ Temişvaruluĭ, şi alŭ Lipoviĭ, şi alŭ alŭtorŭ districturi, care să cuvinŭ,

Vichentiĭ Ioannovicĭŭ Vidacŭ.

La sfârşitul cărţii, pe pag. 168, se zice:

Slavă şi mulţimită Tatăluĭ şi Fiĭuluĭ şi Duhuluĭ sfântŭ, carele ne-au ajutatŭ după începutŭ de amŭ şi sfârşitŭ pre acĭastă cărţulie în linba slovenéscă şi rumănéscă, în care carte ĭaste învăţătură duhovnicĭască, însă aşăzată de sfinţiĭa sa Vichentie, Episcopulŭ Timişvaruluĭ, dară typăritŭ de Grigorie Stanovicĭu.

Rugămu-vă pre voĭ, Părinţi cititori, aflându greşală în slove sau în cuvinte, să fiţi noao lesne ertători. Că precumŭ orbulŭ înblându nu-ĭ fără de poticnélă, aşà şi typografiĭ a nu fi fără de greşală...

Şi s-au diorthositŭ de Evloghie Monahŭ; ĭară aşăzătorĭu slovelorŭ, Damaschinŭ Diaconŭ şi Ilie zăţarĭu.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

344. Simeon, Arhiepiscopul Tesalonicului, *Voroavă de întrebări şi răspunsuri întru Hristos,* Bucureşti 1765.

Ѯ҃ѴМѲСѠНЬ: | ЙРХІЄПИСКОПЪЛЬ | ѲЄССАЛОНИКЪЛЪИ | Кáрє âкѣмь ѧтѧй ѧтр-ачéста кúпь с-дѧ Тѷпърúть, шй с-дѧ | дїѡрдосúть дѧпъ ѥллинíє прє лúмба рѧмжнѣскъ. | Ѧтрѧ ѧтѧюль âнь âль âчёй дє Дм҃нєзѣ ѧнълцáтєй Домнíй | â прѣ Лѧминáтѧлѧй шй ѧнълцáтѧлѧй Домнѧлѧй нóстрѧ | ІѠ ЩЄФѦНЬ МИХѦЮ | Рáковицъ Воєвúдь. | Кѣ Благословéнїѧ, шй кѣ тóатъ келтѣáла â прѣ сфйцй-|тѧлѧй Митрополúть âль Оу҃ггровлáхїєй | Кѷрь ГРИГОРІЄ҃. | Ѧ сфйта Митрополíє ѧ Бѣкърéщи. | Ла âнѣль дела зидúрѣ Лѣмїй лѣть ѕѯо҃г. | Дє Їврдáкє Стойковúчь Тѷпографъ.

In folio de 4 foi, 562 de pagine şi 1 foaie, la sfârşit-; cu 39 de rânduri în pagina incadrată în chenare de linii.

Pe verso titlului se află stema Ţării-Româneşti, imitată dupa cea din *Noul Testament* din 1703 (v. vol. I, p. 449) şi urmatoarele versuri:

Stihuri politice zéce asupra stemeĭ pré luminatuluĭ, slăvituluĭ şi blagocestivuluĭ Domnuluĭ nostru Io Ştefanŭ Mihaĭu Racoviţă Voevodŭ.

Straşnicŭ şi înfricoşatŭ semnŭ ce s-au arătatŭ
Mareluĭ Constandinŭ, creştinuluĭ înpăratŭ,
O cruce de stéle pre cerĭu închipuită,
Asupra vrăjmaşilorŭ armă nebiruită,
Cu slove înprejurŭ, scrise în limbă râmlenéscă,
Pre toţi protivniciĭ săĭ ca să-ĭ biruĭască.
Acumŭ şi Corbulŭ în pecéte o arată,
Domnuluĭ Ştefanŭ încă într-acĭastă dată,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Dându-ĭ luĭ şi putére cu nădéjde bună,
Ţara să stăpânéscă, că-ĭ de viţă bună.

Urmează apoi următoarele două prefeţe:

Pré blagocestivuluĭ, luminatuluĭ şi pré înnălţatuluĭ şi oblăduĭtorĭuluĭ a toată Ungrovlahiĭa, Domnuluĭ nostru Io Ştefanŭ Mihaĭu Racoviţă Voevodŭ, sănătate, viĭaţă îndelungată, pace şi spăsenie dela Dumnezeu rugămŭ; ĭarŭ dela smereniĭa noastră, molitvă şi blagoslovenie.

Artaxerxŭ, înpăratulŭ Persilorŭ, pré luminate şi înnălţate Doamne, întorcându-să la scaunulŭ săŭ, — fiindŭ că socoté fieşte care cumŭ că să cade a să arătà cu oareşĭ ce mulţămire după datorie către unŭ înpăratŭ cândŭ tréce, — unŭ omŭ săracŭ, ce lucrà cu mâĭnile sale, ne avândŭ altŭ cevaşĭ, au luatŭ apă în pumni din izvorulŭ ce curgé pe acolò, şi au dus-o la înpăratulŭ. Iarŭ eu de multă vréme gândindŭ cu ce mi-aşĭ face datoriĭa ce amŭ către Innălţimé ta, în vrémé acĭasta s-au arătatŭ sfântulŭ marele părinte Symeonŭ Arhiepiscopulŭ Thesaloniculuĭ, şi elŭ vine de înplinéşte datoriĭa şi oareşĭ cumŭ îmŭ dă pricină de a puté să-mĭ arătŭ căzuta mulţămire, ce amŭ către Innălţimé ta. Căcĭ tâlmăcindu-să elŭ din limba ellinéscă în limba noastră cé rumânéscă, până a nu să arătà la altŭ cinevaşi aşa nou, la Innălţimé ta maĭ întâĭ vine arătându bunătăţile luĭ. Căci pre Innălţimé ta te cunoaşte maĭ întâĭ, ĭarŭ maĭ alesŭ să zicŭ, numaĭ pre Innălţimé ta singurŭ te cunoaşte cu totulŭ datŭ la Dumnezeu şi la céle Dumnezeeşti, încâtŭ nimicŭ nu te opréşte hlamida de către grija ce se cade a avé către céle Dumnezeeşti, căci, nu ca ceĭ maĭ mulţi, îndată ce aĭ luatŭ stăpâniré, aĭ arătatŭ lenevire către céle Dumnezeeşti, nici urcându-te întru înnălţimé slaveĭ aĭ lăsatŭ la nebăgare în sémă ale biséricii. Ci de te înpodobiaĭ şi maĭ întâĭ cu fire ĭubitoare de pravoslavie, darŭ şi acumŭ faci adăogire la podoaba cé dinŭtâĭu, nici cumŭ suferindŭ a nu créşte evlaviĭa înpreună cu înnălţimé. Că nici într-unŭ chipŭ n-au pututŭ mulţimé grijilorŭ Domneşti să te dezlipéscă de grija ce aĭ avutŭ ĭubită în toată viaţa pentru lucrurile céle Dumnezeeşti. Ci măcarŭ că te superi oareşĭ cumŭ de miĭ de griji, darŭ laşi şi oareşi ce puţinică vréme a ascultà şi a vorovì de céle Dumnezeeşti. Ce zicŭ puţinică? căci că maĭ multă grijă aĭ pentru acésté, iarŭ céle lalte le aĭ maĭ de josŭ, foarte cu înţelepţie pricepându-le acésté. Aşà amŭ aflatŭ şi laudele oamenilorŭ celorŭ dinŭtâĭu: Inpăratulŭ Constandinŭ, celŭ ce s-au numitŭ întocma cu Apostoliĭ, făcé săboară şi dinŭ preună cu Arhiereiĭ să socoté pentru céle ce erà de folosulŭ Beséricilorŭ; ĭarŭ Iustinianŭ celŭ Mare atâta de multă grijă avé cu totulŭ spre céle Dumnezeeşti, încâtŭ zicŭ cumŭ că vrăjmaşiĭ, (căci făr' de Dumnezeu era aceşté şi înprotivitori dogmeĭ Mântuĭtorĭuluĭ) în locŭ de batjocură zicé către dânsulŭ, cumŭ că până la maĭ multă vréme de noapte şade cu Arhiereiĭ şi să întrébă cu dânşiĭ pentru nişte cuvinte ticăloase (pre cumŭ huliĭà aceĭa). Acestora şi Innălţimé ta urmândŭ, aĭ începutŭ pre cumŭ să cade dela pravoslavie şi aĭ trecutŭ prinŭ toate părţile bunătăţiĭ, la nici una suferindŭ a fi maĭ de josŭ, ci sârguindu-te, pe toţi la toate aĭ covârşitŭ. Că cine ca Innălţimé ta au arătatŭ atâté pilde ale ĭubiriĭ de oameni, ale dreptăţiĭ şi ale altorŭ bunătăţi? Şi maĭ întâĭ cine va puté lăudà dreptaté şi

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ĭubiré de oameni ce aĭ arătatŭ către pământéni? Căci care Eacosŭ, sau care Radamantosŭ atâta de dreptŭ spre sine şi totŭ într-unŭ chipŭ judecătorŭ către toţi s-au arătatŭ? Incâtŭ niminé nu ĭaste, care să să fi dusŭ negăsindŭ dreptaté sa, nici ĭaste cinevà, carele să defaĭme céle ce să hotărăscŭ de către Innălţimé ta, nici de n-au căştigatŭ judecata cela ce au datŭ jalba, nici de s-au biruitŭ cela pentru carele s-au datŭ jalba, ci amândoĭ fiindŭ odihniţi să ploconescŭ şi să ducŭ, şi totŭ o hotărâre ĭau amândoao părţile. Şi de să va întâmplà a pătimì cinevaşi vre-o dojană, nici acĭasta nu o au spre rău căci s-au dojănitŭ şi au luatŭ răsplătire, ci căci nu i s-au datŭ după potriva greşaliĭ, acĭasta o socotescŭ că ĭaste a milostiviriĭ tale. Căci pedepsele, ce faci făcătorilorŭ de rău, nu să socotescŭ că le faci dinŭ vre o urâcĭune, ci să socotescŭ că le faci spre a să înţelepţì, de să va putè, maĭ alesŭ însuşi aceĭa ce să pedepsescŭ, ĭarŭ de nu, ceĭ ce-ĭ vorŭ auzì. Darŭ chipulŭ celŭ blândŭ şi vorba cé alésă şi sloboda întrare la orĭcine va vré, acĭasta nu ĭaste maĭ multŭ decâtŭ toată blândeţé şi ĭubiré de oameni? Că nu socoteşti, Innălţimé ta, cumŭ că atuncé te veĭ lăudà de omŭ mare şi minunatŭ, cândŭ cu anevoe şi rare ori te vorŭ întâlnì oameniĭ, ci maĭ vârtosŭ atuncé socoteşti că veĭ avé acestŭ nume, cândŭ de obşte la toţi ceĭ ce au trebuinţă veĭ arătà dragoste şi ĭubire de oameni. Incă te ştimŭ că nici cumŭ nu te biruieşti de nici o patimă dinŭ cele ce biruescŭ pre oameni, că atâta te-aĭ feritŭ de acésté, încâtŭ dinŭ ceputŭ aĭ ĭubitŭ viaţa cé curată, şi, lucrurile céle de defăĭmare urându-le, te-aĭ făcutŭ pre tine pildă tuturorŭ de înţelepcĭune, încâtŭ de să laudă înfrânaré între oamenĭ, acĭasta crezută ĭaste şi pentru Innălţimé ta, cândŭ să va zice: Darŭ celŭ ce au trecutŭ cu vedéré patimile trupeşti încâtŭ de nici una să nu să biruĭască, şi atâta de multŭ au păzitŭ curăţiĭa încâtŭ altora să să facă pildă, acesta nu ĭaste adevăratŭ biruitorĭulŭ celŭ adevăratŭ? Căci cetăţi care să păré multora a nu fi cu putinţă a le biruì, şi oameniĭ proşti de multe ori le-au stricatŭ, ĭarŭ de patimile céle trupeşti mulţi şi dinŭ ceĭ foarte iscusiţi de multe ori îĭ vedemŭ biruindu-să de dânsele. Iarŭ a să deprinde cinevà a trăì cu ce să poate şi mâncaré să-ĭ fie oareşĭ ce, cine e atâta de vitézŭ, câtŭ să poată cu lesnire a le tréce acésté? Dar ce? Căci nu ĭaste mirare cumŭ că n-amŭ ce să zicŭ pentru Innălţimé ta, ci mă mirŭ cumŭ voĭu să tacŭ pentru Innălţimé ta. Aşa aĭ umplutŭ sufletulŭ Măriĭ tale de miĭ şi în multe félĭuri de bunătăţĭ, încâtŭ cu anevoe ĭaste să poată pricépe cinevaşĭ, de va zice unile bunătăţĭ şi altele le va lăsà, să nu i să parè lăsândŭ cumŭ că lasă céle maĭ marĭ şi maĭ de trébă. Aceste bunătăţi ştiindu-le pentru Innălţimé ta, şi acĭastă carte minunată a sfântuluĭ Symeonŭ la Innălţimé ta vine şi la Innălţimé ta să dă, şi pre Innălţimé ta te va să-ĭ fiĭ eĭ ajutorŭ, socotindŭ ĭa ca o laudă căcĭ să înpodobéşte cu acestŭ félŭ de Domnŭ. Priĭméşte darŭ, cela ce eşti lauda Domnilorŭ, şi socotindu-o acĭasta micŭ semnŭ a mariĭ mulţămiri, ce sântŭ datorŭ către Innălţimé ta, mă numără întru ceĭ maĭ mici, însă întru ceĭ fierbinţi rugătorĭu către Dumnezeu şi suptŭ acoperemântulŭ Innălţimeĭ tale. Iarŭ drépta cé a totŭ stăpânitoare, prinŭ rugăcĭunile sfântuluĭ Symeonŭ, aici să dăruĭască în mulţi ani bunătăţile céle ce aĭ, şi neclătită stăpânire în luminatŭ scaunulŭ Innălţimeĭ tale; ĭarŭ acolò, căştigaré bunătăţilorŭ celorŭ viĭtoare, la care şi Innălţimé ta avândŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

nădéjde, céste de aici ca unile ce-sŭ maĭ de josŭ de bunătaté ta, le tréci cu vedéré.

Ceiĭ de Dumnezeu slăviteĭ Domniĭ Mariĭ tale în toată vrémé către Dumnezeu rugătoriu, smeritulŭ Mitropolitŭ alŭ Ungrovlahieĭ,

Grigorie.

Predoslovie către pravoslavniciĭ cetitori.

Precumŭ nu ĭaste nici unŭ lucru dinŭ céle ce sântŭ, nici maĭ de cinste, nici maĭ trebuincĭosŭ, nici maĭ de obşte de câtŭ lumina soareluĭ, aşa nici altă carte va fi maĭ trebuincĭoasă, sau maĭ cinstită, sau maĭ cu folosŭ obştiĭ, decâtŭ acĭastă carte, ce s-au făcutŭ de sfinţitulŭ şi înţeleptulŭ marele Symeonŭ Arhiepiscopulŭ Thesaloniculuĭ, carele fiindŭ că ĭaste ca o lumină, luminéză foarte curatŭ ochiĭ ceĭ gânditori, cu tâlmăciré taĭnelorŭ celorŭ Dumnezeeşti a sfinteĭ Biséreci, şi fiindŭ că arată pricina a fieşi căriĭa dinŭ céle ce să obicĭnuescŭ de să lucréză de sfânta bisérecă a noastră şi pentru căci că acĭastă carte coprinde şi alte multe întrebări şi răspunsuri foarte trebuincĭoase la toţi pravoslavniciĭ creştini, ĭarŭ maĭ vârtosŭ la cĭata preoţilorŭ, cariĭ sântŭ ca o lumină către norodŭ, căriĭa céte preoţeşti să véde acĭastă carte cumŭ că ĭaste unŭ lucru făr' de care eĭ nu potŭ să facă într-altŭ chipŭ. Darŭ acĭastă carte până acuma erà numaĭ trebuincĭoasă şi de cinste. Şi aşa erà ca o grădină încuĭată şi ca unŭ izvorŭ pecetluitŭ, la ceĭ ce nu puté să o pricĭapă, adecă la ceĭ ce ştiĭà numaĭ limba rumânéscă. Deci acumŭ tâlmăcindu-să pre limba rumânéscă, s-au datŭ în stambă cu buna socotinţă şi chieltuĭală a pré sfinţiĭ sale Părinteluĭ Mitropolitŭ a toată Ungrovlahiĭa Chyriu Chyrŭ Grigorie carele face toată osârdiĭa pentru binele şi folosulŭ celŭ de obşte. Deci sfinţiĭa-sa typărindu-o, au afierosit-o şi au dăruit-o ca unŭ darŭ mare şi foarte cuviincĭosŭ la Maĭca cé de obşte a tuturorŭ, sfânta Besérecă a luĭ Dumnezeu. Ci darŭ tâlmăcindu-să carté acĭasta, de acumŭ va fi de obşte la toţi, pre cumŭ şi lumina, încâtŭ o va pricépe nu numaĭ ceĭ ce ştiu limba ellinéscă, ci şi ceĭ ce nu o ştiu, şi maĭ vârtosŭ némulŭ rumânescŭ, fiindŭ pre limba lorŭ tâlmăcită. Insă fiindŭ că carté acĭasta ĭaste de obşte la toţi şi o pricépe fieşi care, nu trebue pentru acĭasta să fie nebăgată în sémă, ci maĭ vârtosŭ să fie cinstită şi de toţi priĭmită şi ĭubită, pre cumŭ şi lumina. De vréme darŭ ce carté acĭasta s-au arătatŭ cumŭ că ĭaste lumină, de veţi vré ca să vă luminaţi cu lumina cunoştinţiĭ şi a adevăruluĭ, maĭ multŭ de câtŭ alte cărţi pre acĭasta o cetiţi, ĭarŭ maĭ bine să zicŭ după cuvântulŭ Domnuluĭ: Cercaţi pre acĭasta şi veţi aflà într-ânsa viĭaţa cé vécĭnică. Şi de s-au făcutŭ vre-o greşală undevaşĭ de mine, sau vâ să va păré cumŭ că nu s-au tâlmăcitŭ bine, mă rogŭ să mă învredniciţi ertăcĭuniĭ. Căci numaĭ unulŭ Dumnezeu poate a face toate fără greşală, ĭarŭ omulŭ fiindŭ supusŭ naşteriĭ şi stricăcĭuniĭ, şi supusŭ fiindŭ la atâté patimi, nu poate fi nedăfăimatŭ nici o dată, déca să va rădicà acĭastă ertăcĭune dela firé omenéscă. Fiţi sănătoşi în Domnulŭ, ceĭ ce veţi cetì, şi vă aduceţi aminte la rugăcĭunile céle ce faceţi cătră Dumnezeu, şi de mine, celŭ ce amŭ tâlmăcitŭ acĭastă carte, cu multă ostenélă şi făr' de prégetŭ sârguĭală, dinŭ limba ellinéscă pre limba rumânéscă, după Dumnezeu făcândŭ mulţă-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

mire şi celuĭa ce m-au îndemnatŭ şi mi-au poruncitŭ mie a săvârşì acĭastă tâlmăcire, carele au şi datŭ acĭastă carte în typarĭu cu a sa cheltuĭală.

A pré cinstitiĭ pravoslavieĭ Dumévoastră smeritŭ,

Chesariĭa.

Pe ultima faţă a foilor liminare se află reprezentat Simion Arhiepiscopul într'o gravura pe lemn, fară semnatură.

Pe pag. 562, obişnuitele scuze pentru greşelile de tipar sunt semnate de:

Micŭ şi plecatŭ: Iordache Stoĭcovicĭ typ., cu toţi uceniciĭ luĭ.

Pe foaia de la sfârşit se află greşelile cărţii şi această notiţă:

Şi la sfintele voastre rugăcĭuni să nu uitaţi şi pre robul luĭ Dumnezeu, maĭ miculŭ vostru frate, Florŭ Iereĭ Hartofilaxŭ, celŭ ce au procititŭ carté acĭasta.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1766.

345. Antologhion, Râmnic 1766.

А҆НѲОЛѠГЇОН | че съ зи́че | ѧ҆флори́рѣ кꙋви́нтелѡрь | Ка́реле кꙋпри́нде ѧ҆трꙋ си́не рѫндꙋѧ́ла | Дм҃незеє́щилѡрь пра́зниче, а҆ле сфн҃цилѡрь | нꙋми́цй, шѝ а҆ле сфн҃цилѡрь де ѿбще: | че съ пръзнꙋе́скь ѧ҆ в҃ї Лꙋ́ни а҆ле А҆́нꙋлꙋй. | А҆́кꙋмь а҆ па́тра ѿаръ тѵ̑пъри́ть ѧ҆трꙋ̀ а҆ доаѡ | Домніе а҆ Лꙋмина́тꙋлꙋй До́мнь. | **ІѠ̂ СКАРЛАТЬ**: Григо́рїе Ги́ка ВВд: | Кꙋ Бл҃гослове́нїѧ, шѝ ѡ҆сѫ́рдїѧ, Шѝ | то́атъ Кїелтꙋѧ́ла Сфн҃ціе́й са́ле Юби-|то́рюлꙋй де Дм҃незе́ꙋ | Кѵр҃ **ПАРѲЕНІЄ** Єпискѡ́пꙋль Рым. | ѧ҆ Сфн҃та Є҆пискѡпіе а҆ Рымникꙋлꙋй | Ла А҆́нꙋль дела Хс҃: ҂аѱ҃ѯ҃ѕ. | С-аꙋ тѵ̑пъри́ть де по́па Кѡстанди́нь Тѵп҃.

Exemplar necomplet.

In folio de 3 foi fără număr şi peste 571 foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 40 rânduri.

Titlul este incadrat într'o gravură cu compartimente, sapată de *Diac. Costandin typ. Râm.* Pe verso se află stema dublă (facs. nº 287) şi stihurile poeticeşti din Octoihul dela Râmnic din 1750, reproduse şi în Triodul dela Râmnic din 1761.

Urmează apoi o predoslovie pe care n'am vazut-o întreaga, şi, pe ultima faţă a foilor liminare, cunoscuta gravură reprezentând Duminica tuturor Sfinţilor, cu o invocaţiune către divinitate.

Slujbele de obşte încep la f. 519.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

346. Orologhion, Blaj 1766.

ОРОЛОГЇОНЬ | А҆́декъ: | **ЧАСОСЛОВЬ** | Ка́ре кꙋпри́нде ѧ҆ си́не слꙋ́ж-|ба де зѝ шѝ де но́апте, | А҆́кꙋмь ѧ҆тр-ачесть ки́пь а҆ше-|за́ть шѝ тѵпъри́ть дꙋпъ | ръндꙋѧ́ла Бесѣ́ричїй Ръсъри-|тꙋлꙋи. | Кꙋ Бл҃гослове́нїѧ че́лѡрь май | ма́рй. | Тѵпъри́ть ѧ҆ Бла́жь, ѧ҆ Тѵ̑по-|гра́фїѧ Мънъсти́рїй Бꙋнїй | Вести́рй. ҂аѱ҃ѯ҃ѕ. | — Пе́трꙋ Рымнича́нꙋль Тѵ̑пографꙋль.

In-8º de 4 foi fără număr, 799 pagine, şi iar 6 foi fără număr, la sfârşit. Tipar negru şi roşu, cu 20 de rânduri pe pagină.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pe verso titlului se află o gravură reprezentând *Bunavestire,* iar pe a treia foaie liminară, răstignirea lui Hristos. Aceasta din urmă este semnată: *Vlaicul.*

Pe foile nenumerotate dela sfârşit se găseşte Pascalia.

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

Popp, *Disertaţie,* 47.—Asociaţia română pentru înaintarea şi răspândirea ştiinţelor. *Catalogul Expoziţiunei,* Bucureşti 1903, p. 146, nº 22.

347. Psaltire, Iaşi 1766.

Ѱ Й Л Т Й Р Ъ | ФЄ҃РЇЧЇТ҃ѢЛ҃Ѣ҃Й ПРОРОКЪ | Шй Ѧпъра́тъ Дє́дь. | Къ Мл҃тве лд҃ то́тъ Кадісмеле: Шй къ Кѫнтѧрилє лѣй | Мwсeй, | Къ Пасха́лїе: Шй къ а҃ль до́лъ Параклисъ а҃ль Прⷱчистїй | Кѧре а҃кѣмь с-дъ Тупъри́тъ Ѧтръ а҃чєсташи кипь. | Ѧ Сйлеле прⷱ Лѣмина́тѣлѣй шй прⷱ Ѧнъліца́тѣлѣй | Дѡмнѣлѣй но́стръ | ІѠ ГРЇГОРІЄ҃ ѦЛЄ҃ѮѦНДРЪ҃ ГЇКЇ҃ | ЕwєвѡдЪ, | Ѧтрѣ Ѧтѫ҃ Дѡмніе | а҃ Мъріи сале, | Къ Благословє́нїѧ Шй къ то́тъ Келтѹлла а҃ль (sic) Прⷱ ѿ | Сфи҃цитѣлѣй митрополи́тъ а҃ль Молдѡвїй, | КѸРІЄ҃ КѸРЬ ГЇЄВРІЇЛЬ. | Ѧтрѣ а сфи҃цїи сале Тупографїе, Ѧ сфи҃та | Митрополіе, Ѧ Мшь. | Ла Йнїй дела Ѯдамь, ѧѕсо҃д. | Йѿъ дела На҃шерⷱ лѣй Хⷭ, ѧѮѱѓѕ. | Шй с-дъ Тупъри́тъ де Григо́рїе Станови́чь Тупогра́фъ.

In-4º de 4 foi fără numerotaţie, 513 pagine şi iarăşi trei foi nenumerotate, la sfârşit. Tipărit numai cu negru, cu caractere de două mărimi. 18 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema Moldovei (facs. 294, cu alt chenar), cu iniţialele domneşti şi cu următoarele versuri:

Stihuri poetice 10 asupra peceţiĭ pré înnălţatuluĭ Domnuluĭ nostru:

Buorulŭ, carele stema ţăriĭ adevăratŭ însemnéză,
Şi Domniĭa Moldavieĭ luminatŭ o adeveréză,
Mării sale luĭ Grigorie Domnulŭ celŭ slăvitŭ,
Carele dinŭ fericitulŭ Alexandru Ghica aŭ odrăslitŭ,
Domnindŭ acumŭ cu putére şi cu nădéjde bună
Strămoşasca sa patriĭa, în pace şi dreptate plină,
Şi arată spre toţi de obşte mare milostivire,
De care să-lŭ ştie Domnulŭ cu întemeĭată stăpânire.
Dé-ĭ luĭ Domnulŭ asupra vrăjmaşilorŭ biruinţă,
Ca în véci să nu se uite némulŭ luĭ celŭ de bună viţă.

Intr'unele exemplare lipsesc din titlu cuvintele: *Şi cu toată cheltuĭala.* In aceste exemplare, pe verso titlului se află, în locul stemei şi a stihurilor, o gravură reprezentând pe Sf. Gheorghe călare, cu o invocaţiune în proză.

Pe celelalte foi liminare se află obişnuitele instrucţiuni pentru citirea Psaltirei şi chipul lui David gravat de *Grigorie Tipo(graful).*

Psalmii se termină la pag. 460. Urmează apoi cântările lui Moise, până la pag. 495, de unde începe Paraclisul Precistii. In foile nenumerotate dela sfârşit se află: Pascalia, o listă a psalmilor «ce să citescŭ la vréme de primejdie», şi următoarea notiţă:

Şi s-aŭ diorthositŭ de Evloghie Monahŭ, şi tâlcuitorĭu printre psalmi. Iarŭ aşăzătorĭu slovelorŭ, Damaschinŭ Diaconŭ şi Ilie.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1867.

348. Apostol, Blaj 1767.

А П О С Т О Л Ъ | Йкѣмь ѧтжѭ ѧшєзáть шй тꙋпърйть, | дѧпъ рждѧмла Бесѣрничїй Ръсърйтѧлѧй. | Сѧшть стъпжнйрѣ Прѣ ѧнълцáтей | Ѧпъръттѣсей Рымлѣнилwрь Принцѣсей | Йрдѣлѧлѧй. Йпрочй: Дóамней Доамней | МЙРІЄЙ ѲЄРЄЄІЙ. | Кѧ Бл҃гословéнїѧ чѣлwрь май мáрй. | Тꙋпърйть ѧ Блáжь ѧ Тꙋпогрáфїѧ | Мжнъстйрїй Бѣней Бестйрй. | Йнїй дела Хс̃: ѩ҃ѱ҃ѯ҃з. | (Де Пётрѧ Рымничáнѧль Тꙋпогрáфѧль.)

In-folio de 1 foaie cu titlu, şi 140 foi numerotate greşit: dela 136 se întoarce iar la 135 şi urmează astfel până la 138. Tipărit cu negru şi roşu.

Titlul este incadrat de o gravură mare, semnată *Sandul Tipografŭ* şi reprezintă: în cele patru colţuri emblemele Evangheliştilor; sus, pe Domnul Christos binecuvântând lumea; jos Bunavestire; în dreapta şi stânga Apostolii Petru şi Pavel Pe verso titlului, se află reprezentat Evanghelistul Luca. Printre ornamente, la p. 97, se află un frontispiciu reprezentând intr'un medalion, pe «Sf. Simion Stâlpnecul».

Textul este românesc în întregime.

La sfârşit se află formula obişnuită prin care se cere ertare pentru greşelile de tipar.

Gherla: Biblioteca Penitenciarului (comunicat de preotul Gavriil Hango).

349. Ceaslov, Bucureşti 1767.

Ч Ѧ Г О Г Л О′ Б Ъ | Кáре кѕпрйнде ѧ сйне тóатъ слѣжба де | Зй, шй де Нóапте: дѧпъ | рждѧмла сфйтеи Бесѣречй. | Йкѣмь ѧтр-ачéсташа кйпь Тꙋпърйть. | Ѧтрѧ ѧтжѫ Домнíе ѧ мърїй сáле прѣ | Лѧминáтѧлѧй, прѣ Ѧнълцáтѧлѧй, | Домнѧлѧй нóстрѧ, шй ѡблъдѧйтóрю ' ѧ тóатъ Цáра Рѧмжнѣскъ. | Іѡ Ѩ Л Є Ѯ Ѫ Н Д Р Ѹ Гкарлáтъ Гйка Воєвѡдь: Кѧ Бл҃гословéнїѧ шй кѧ тóатъ кел-тѧмла прѣсфйцйтѧлѧй Митрополйть ѧль Оꙋгроклáхїей. Кїрїѧ | Кꙋрь: Г Р Ѩ Г О Р І Є | Ѧ Тꙋпогрáфїѧ сфйтей Митрополїй | ѧ Бѧкѧрéщи. | Ла ѧнїй дела Зидйрѣ Лѧмїй ѩ҃зсоѵ. | Ѩрь дела Хс̃: ѩ҃ѱ҃ѯ҃ѕ | Де Іѡрдáке Стойковйчь Тꙋп.

In-4° de 2 foi fără numerotaţie, 512 pagine şi 10 foi nenumerotate, la sfârşit. Tipărit cu negru şi roşu, cu 26 rânduri pe pagină. Pe verso titlului se află stema Ţerii-Româneşti şi următoarele versuri:

Stihuri politice 8 asupra stémeĭ pré luminatuluĭ şi blagocestivuluĭ Io Alexandru Scarlatŭ Ghica Voevodŭ.

Semnŭ straşnicŭ şi armă la războĭu pré tare
Dinŭ cerĭu fu arătatŭ, o minune mare:
O cruce cu stéle pre cerĭu însemnată,
Carė şi corbulŭ în gură ţiindŭ o arată.
Acĭastă cruce de stema ce în pecéte s-au însemnatŭ
Domnuluĭ Alexandru Ghica Vvd. s-au încredinţat,
Ce acuma domnéşte Ţara-Rumânéscă,
Domnulŭ păzéscă-lŭ ca să o stăpânéscă.

Pe a doua foaie liminară se află aratarea cuprinsului.

In foile nenumerotate dela sfârşit se află «Pashaliĭa» şi o înştiinţare «pentru sfintele posturĭ».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

350. Liturghie, Râmnic 7276 (1767).

Є Ф҃ Н Т Є҆ Л Є҆ Ш Й҆ Д҃М Н Є҆ З Є҆ Є҆-|Щ Й҆ Л Є҆ | Л У Т Ѹ Р Г І Й҆ | Й҆ чѣлwрь динтрѵ сфѝцй Пърѝнцилwрь | нѡштри, а лѣй Їwа́ннь Златоѹ́сть, а лѣй | Васи́лїе чѣль ма́ре, шй҆ а Прежде҆сщѣ́нїи. | Й҆кѣмь ѧтрѵ а҆чѣ́сть кѝпь с-дѵ тѹ̑пърѝть, | ѧтрѵ ѧтѫ҆ Домнїе, а прѣ҆ лѧмина́тѵ-|лѣй До́мнь : | І҆Ѡ҃ Й҆ Л Є҆ Ѯ Й҆ Н Д Р Ѹ҆ Є҆ карла́ Гѝка Воєводь : | Кѵ бл҃гословѣ́нїѫ шй҆ ѡ҆сѫ́рдїѫ, шй҆ кѵ | то́атъ кїелтѵа́ла, Сфѝцїй са́ле Ювито́-|рюлѣй де Дм҃незе́ѵ, | Кѵрь П҆ Й҆ Р Ѳ Є҆ Н І҆ Є҆ Є҆пй҆с-копѵль Рым : | Ѧ҆ сфѝта Є҆пископїе а҆ Рымникѵлѣй : | Ла а҆̃нїй дела Зидѝрѣ лѣ́мїй ѧзсо҃ѕ. | Є-дѵ Тѹ̑пърѝть де По́па Геѡ́ргїе | Й҆ѳдана́сїе Ѥичь Тѵп. Рым.

In-4⁰ de 2 foi fără numerotaţie şi 204 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 25 rânduri pe pagină. Titlul este încadrat într'o poartă gravată de «Diaconul Costa(ntin)».

Pe verso se află stema Ţării-Româneşti (facs. 297) şi patru versuri asupra ei.

La sfârşit se citesc următoarele:

Typăritu-s-au acĭastă sfântă şi Dumnezeĭască carte, ce să chiĭamă Lyturghie prin ostenéla diorthosiriĭ smerituluĭ între ieromonahĭ Grigorie Ieromonahulŭ. Rogu-mă dară, cinstiţĭ cetitorĭ, orĭ-ce greşală veţĭ aflà, au în cuvinte sau în slove, îndreptaţĭ cu duhulŭ blândéţelorŭ, ne puindu-ne în ponosŭ, că pre câtŭ amŭ pututŭ, cu nevoinţă amŭ diorthositŭ, în zi şi în noapte , prinŭ lipsa învăţăturiĭ. Decĭ ertaţĭ, ca şi voĭ să aflaţĭ ertare dela lesne ertătorĭulŭ Dumnezeŭ.

Şi s-au începutŭ acestŭ sfântŭ şi Dumnezeescŭ lucru la luna luĭ Octovrie în zile 15, şi au luatŭ sfârşitŭ la luna luĭ Dichemvrie, în zile 18, 1767.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

351. Penticostar, Râmnic 1767.

П Є Н Т И К О Є Т Й҆ Р І О Н | Чє кѵприндє ѧтрѵ сйне слѣ́жба чє и́ съ кѵ-|кйне : динь сфѝта Лѧмина́та Дѧмй-|нєкъ а Па́цилwрь, пѫ́нъ ла Дѧмйнека тѵ-|тѵрѡ́рь сфѝцилорь. | Й҆кѣмь а҆до́аw ѿ҆ъ тѹ̑пърѝть ѧтрѵ ѧтѫ҆ домнїе а҆ прѣ҆ лѧмина́тѵлѣй До́мнь | І҆Ѡ҃ Й҆ Л Є҆ Ѯ Й҆ Н Д Р Ѹ҆ Є҆ Карла́ть Гѝка ввд. | Кѵ бл҃гословѣ́нїѫ, шй҆ ѡ҆сѫ́рдїѫ, шй҆ | кѵ тоатъ кїелтѵа́ла Сфѝцїей са́ле Ювито́рюлѣй де Дм҃незе́ѵ. | Кѵрь П҆ Й҆ Р Ѳ Є҆ Н І҆ Є҆ Є҆пископь Рым. | Ѧ҆ сфѝта Є҆пископїе а҆ Рымникѵлѣй. | Ла а҆̃нїй дела зидѝрѣ лѣ́мїй ѧзсо҃е. | Де кѵчѣрникѵль ѧтре Прѣ́вцй, По́па | Костандѝнь Й҆ѳдана́сїевйчй Тѹ̑пографѣ́ѵль.

In-folio de 1 foaie cu titlul şi 253 foi numerotate, pentru text. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 38 rânduri în coloană şi cu numeroase ornamente şi gravuri.

Titlul este încadrat într'o gravură mare cu compartimente, gravată de diaconul Constantin.

Pe verso titlului se află stema Ţării-Româneşti (facs. 297) şi versurile din Octoihul dela Râmnic din 1750, afară de cele două versuri privitoare la domnia Moldovei.

Fără prefaţă.

La sfârşit se află această notiţă:

Typăritu-s-au acĭastă sfântă carte, ce să chiamă Penticostarion, prin ostenéla diorthosiriĭ multŭ păcătosuluĭ şi smerituluĭ între Ieromonahĭ Grigorie Ieromonahulŭ dinŭ sfânta Episcopie a Râmniculuĭ. Pentru acĭasta ştiindŭ cu adevăratŭ că totŭ s-au făcutŭ câte o greşală, tuturorŭ pravoslavnicilorŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

cetitorĭ cu plecăcĭune mă rogŭ: orĭ-ce greşală veţĭ aflà, sau în cuvinte, sau în slove, care să întâmpléză dinŭ slăbiciunè firiĭ şi dinŭ alunecarè minţiĭ şi a trécerĭ cu vedéré prin supărarè cetirĭ prubelor de noapté, -- că cu adevăratŭ şi noapté de multe orĭ o amŭ făcutŭ în loc de zi, — ca nişte înţelepţĭ cu duhulŭ blândéţelorŭ să cetiţĭ fieşte care cuvântŭ pre deplinŭ, înplinindŭ lipsa, unde veţĭ găsì, negrăbindu-vă a ne ponosluì, căcĭ amŭ greşitŭ, că şi noĭ oameni pământenĭ sânteınŭ, asémene pătimaşĭ cuprinşĭ de slăbicĭuné firiĭ, carè nu lasă nicĭ prè unŭ omŭ a rămânè fără de greşală, că pre câtŭ amŭ pututŭ, cu nevoinţă amŭ lucratŭ; ci vă rugămŭ ertaţĭ, şi cu inimă bună şi blagocestivă îndreptaţĭ, ca şi dragosté voastră să dobândiţĭ ertăcĭune dela pré putérniculŭ Dumnezeu, ca nişte înţelepţĭ ertătorĭ.

Slavă, laudă, cinste şi închinăcĭune luĭ Dumnezeu celuĭ slăvitŭ în prè sfânta Troiţă, carele ne-au ajutatŭ de amŭ începutŭ şi amŭ ajunsŭ şi la sfârşitŭ.

Pre cumŭ dorescŭ să ajungă la vadulŭ celŭ cu linişte ceĭ învăluiţĭ şi bătuţĭ de furtună în lucĭulŭ mărиĭ, aşà doréste şi typografulŭ să ajungă la sfârşitulŭ cărţiĭ.

Şi s-au începutŭ acestŭ sfântŭ şi Dumnezeescŭ lucru la luna luĭ Dechemvrie în 4 zile, şi au luatŭ sfârşitŭ la luna luĭ Martie în 15 zile, la aniĭ de la Hs., 1767.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

352. Psaltire, Buzău 1767.

Ѱ҃ЛТЙРЬ | ФЄ҃РЙЧЙТѢ҆ЛѢ҆Й ПРОРОКЪ | ШЙ А҃ПЪРИ́ТЪ ДВ҃ДЪ | Къ лиѣ́тєлє дѵпє Кѧ́дисмє, шй кѫй-|тѣ́рилє лѵй Мѡѷсй: Къ ѱалмъ алє́ши, шй | къ припѣ́лелє лѡ́рь: Къ Паракли́сѵлъ Прѣ-|чистїй чє́лъ мѧ́ре, Къ Пасха́ліе. Йкѵмъ | Тѷпърйтъ, А҃ зйлелє Прѣ лѵминáтѵлъй | Дѻ́мнь: Їѡ Плєща́ндрѵ | Скарла́тъ Гйка Ѥѡєкѡ́дъ | Къ Блгословенїѫ Прѣ сфйцйтѵлъй Митрополи́тъ алъ Оуггровлахїей, | Кѷрь ГРЇГОРЇЄ҃ | Прінь ѡсжрдїѫ шй кїелтѵа́ла ѣбитóрю-|лъй де Дмнезѵ, | Кѷрь Козмà Є҃пископъ Бѵзѣ́лъй | А҃ сфйта Є҃пѵскопїе, а Бѵзѣ́лъй. | Дела Йдам, ѕзо҃е. дела Хс҃. Йѱа҃з | де Гйнѣ Дїа́конъ Стѡ҃кови. Тѷп.

In 4⁰ de 7 foi nenumerotate şi 217 foi numerotate, tipărit numai cu negru, cu 24 rânduri pe pagina incadrată în chenar simplu (de linii). Titlul e deasemenea incadrat. Caietele sunt de 4 foi.

Pe verso titlului, stema Ţării-Româneşti şi urmatoarele:

Stihurĭ poetice 8 asupra peceţiĭ pré înnălţatuluĭ Domnŭ, Io Ale. Sc. G. Vvd.

Semnŭ strașnic şi armă la războĭu prè tare
Din Cerĭu fu arătatŭ, o minune mare,
O cruce cu stèle pe Cerĭu însemnată,
Caré şi Corbul în gură ţiind o arată,
Domnuluĭ Alexandru Scarlatŭ,
Care părintesculuĭ scaunŭ s'au încredinţatŭ,
Pre carele acumŭ Domnulŭ să-lŭ păzéscă,
Ţara Rumânéscă să o stăpânéscă.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Urmează apoi o «Prédoslovie cătră cititoriu» şi diferite indicaţiĭ şi rânduelĭ pentru cetirea psalmilor. Pe ultima faţă a foilor liminare se află o gravură reprezentând pe David scriind psaltirea, şi cu inscripţia cunoscută: *Mănile méle au făcut organe şi dégetele méle au încheiat Psaltiré.*

Mănăstirea Neamţului.

353. Slujba sfântului Nicodim, Râmnic 1767.

Слѹжба | Ѡ Ѳе҃вйтѣ | и҃ сфйтѵлвй прⷪ Квкїѡсвлвй Пъ-|рйнтелвй нⷭтрѵ НИКОДИ҃МЪ сфйцй-|тѵлъ, чѣль днвь Λа҃гра сфйтей Мънъ-|стйрй а҃ Тисмѣнеи҃. | И҃кѵмь а҃тѫю тѵ̈пърйтъ, а҃ зйлеле Λѵ-|мнйтѵлвй шй прⷪ а҃нълцатѵлвй Домнь. | І Ѡ И҃ЛѲ҃ДИ҃НДРѴ̆ Скарлатъ Гйка Квд. | Кѵ блгословенїѫ, шй ѡсѫрдїѫ, шй кѵ | тоатъ кїелтѵѫла сфйцїй сале Юбитѡрю-|лвй де Дмйезеѵ: | Кѵ̈рь П҃РѲЄ҃НІЄ Єпйскопѵль Рым: | Λа҃ Сфйта Єпископіе а҃ Рымникѵлвй. | Λа а҃нѵль дела Хс҃. ѯаѱѫз. | Ѳ-ав тѵ̈пърйть де пѡпа Костандйнь Тѵ̈пог.

In-4⁰ de 2 foi nenumerotate şi 34 foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu cu 25 rânduri pe pagină. In foile liminare se află titlul, prefaţa, care se reproduce mai jos, şi chipul sfântului Nicodim gravat de *P(opa) C(ostandinŭ) Typ(ografulŭ).*

Prédoslovie cătră cetitoriu.

Lucru plăcutŭ luĭ Dumnezeu, maĭ multŭ decâtŭ alte bunătăţĭ, ne învăţămŭ din Dumnezeĭasca scriptură, Pravoslavnice cetitoriu, că ĭaste mulţămita şi lauda sfântuluĭ numeluĭ luĭ, şi cinsté sfinţilorŭ luĭ, precumŭ grăĭaşte sfântulŭ Amvrosie, cap. 14: să cinstimŭ, zice, sfinţiĭ, ca pre niştе folositorĭ aĭ lumiĭ şi următorĭ luĭ Dumnezeu, cariĭ sântŭ în lăcaşurile luĭ, pre cumŭ scrie la Cântaré Cântărilorŭ, cap. 8 stih. 13: Cela ce şade în grădinĭ luândŭ aminte glasulŭ tău. Aicĭ vedemŭ că multe grădinĭ, adecă lăcaşurĭ, sântŭ la Dumnezeu, întru care să odihnescŭ sfinţiĭ; că de sântŭ şi morţĭ în pământŭ şi răsăriţĭ cu trupurile şi uitându-ne şi văzândŭ oase goale şi uscate, să nu gândimŭ acélé a fi nelucrătoare, ci să înţelégem oare care putére şi lucrare a daruluĭ Duhuluĭ sfântŭ, că zice sfântulŭ Ioannŭ Damaschinŭ: «Slavă Dumnezeuluĭ nostru, că oase goale izvorăscŭ tămăduirĭ», şi Davidŭ, la psalmŭ 38: «Iară mie foarte îmŭ sântŭ cinstiţĭ priĭatenilĭ tăĭ, Dumnezeule». Decĭ şi eu smeritulŭ, avândŭ multă dragoste şi evlavie cătră sfântulŭ Nicodimŭ, şi văzându cumŭ că slujba sa cé tocmită deosebi lipsésте, ĭ-amŭ scosŭ acĭastă slujbă de la slovenie la limba rumânéscă din slujbele de obşte ale sfinţilorŭ, şi o amŭ aşăzatŭ tocmindu-o precumŭ să véde cu toate pre de plinŭ, şi cu multă bucurie o amŭ datŭ în typarĭu spre lauda luĭ Dumnezeu şi cinsté şi pohvala sfântuluĭ şi spre bucuriĭa şi folosulŭ lăcuitorilorŭ. Decĭ cu părintéscă dragoste vă rugămŭ pre toţĭ, ceĭ ĭubitorĭ de laudele sfinţilorŭ, că cu dragoste şi cu evlavie să o primiţĭ şi să o cetiţĭ acĭastă deosebĭ tocmită şi aşăzată slujbă, şi în céĭalaltă vréme pentru dragosté sfântuluĭ, ĭarŭ maĭ alesŭ şi maĭ multă osârdie şi Dumnezeĭască dragoste ne lipsită în zioa caré să prăznuĭaşte sfântulŭ şi multŭ folosŭ sufletescŭ şi trupescŭ veţĭ căştigà prinŭ mijlociré sa cé cătră milostivulŭ Dumnezeŭ; ca de la cel ce să află lângă dânsul moştenitorĭu bunătăţilorŭ celorŭ negrăite şi împărăţieĭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ceriuluĭ. Căriĭa împărăţiĭ şi bucuriĭ netrecute să vă învredniciască Dumnezeu prinŭ rugăciunile sfântuluĭ Nicodimŭ şi pre voĭ pre toţĭ pravoslavniciĭ creştinĭ. Aminŭ.

Alŭ Pravoslavieĭ voastre cătră Dumnezeu rugătoriu,

Parthenie, smeritulŭ Episcopŭ alŭ Râmniculuĭ.

La sfârşit:

Typăritu-s-au acĭastă sfântă carte prinŭ ostenéla diorthosiriĭ smerituluĭ întru Ieromonahĭ Grigorie Ieromonahŭ. Decĭ, ştiindŭ eu, iubite cetitoriu, că să vorŭ fi făcutŭ multe alunecăturĭ şi greşelĭ dinŭ supărare, mă rogŭ să citeştĭ nepuindu-ne în ponosŭ, ci cu duhulŭ blândéţelorŭ îndreptândŭ şi înplinindŭ lipsa unde veĭ găsì. Şi Dumnezeulŭ păciĭ să fie cu dragosté ta, acoperindu-ţĭ greşalele.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

354. Mărturisirea ortodoxă, Bucureşti 1767. — Greceşte.

Ὀ Ρ Θ Ο· Δ Ο Ξ Ο Σ | Ὁ Μ Ο Λ Ο Γ Ι· Α | Τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς | Ἀ Ν Α Τ Ο Λ Ι Κ Η˜Σ | Ἐ Κ Κ Λ Η Σ Ι΄ Α Σ. | Πάλαι μὲν προτυπωθεῖσα ἄλλοθι καὶ ἐν Πετρουπόλει, | νῦν δὲ μετατυπωθεῖσα ἐπιμελείᾳ καὶ δαπάνῃ | Τοῦ Μακαριωτάτου καὶ Σοφωτάτου | ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ΄ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ | Κ Υ΄ Ρ Ι Ο Υ΄ | Ε Φ Ρ Α Ι Μ | Πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν τῶν Ὀρθοδόξων. | Διορθωθεῖσά τε παρὰ Γεωργίου Κωνσταντίνου | τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων. | Ἐν τῇ Νεοσυσταθείσῃ Τυπογραφίᾳ τοῦ Ὀρθοδόξου | Γ΄ένους τῶν Ῥωμαίων, ἐν Βουκουρεστίῳ. | Ἔτει τῷ Σωτηρίῳ ᾰψξζ΄. | Παρέχεσθαι Δωρεὰν ἐκ μέρους τοῦ Παναγίου Τάφου.

Mărturisirea Ortodoxă a credinţeĭ Bisericiĭ sobornicestĭ şi apostoleştĭ de Răsărit. Acum maĭ mulţĭ anĭ tipărită atât în altă parte, cât şi în Petersburg, iar acum retipărită prin îngrijirea şi cheltuiala Prea fericituluĭ şi Prea înţeleptuluĭ Patriarh al Ierusalimuluĭ chir Efrem, pentru folosul obştesc al Ortodocşilor şi îndreptată de Gheorghe Constantinu, din Ianina.

In tipografia de curând înfiinţată a neamuluĭ Ortodox al Romeilor. Bucureştĭ anul mântuireĭ 1767, pentru a se da în dar din partea Sfântuluĭ Mormânt.

In-8⁰ de 16 foi şi 296 pagine.

In foile liminare se află titlul, o înştiinţare a lui Gheorghe Constantin din Ianina şi arătarea cuprinsului. In faţa textului se vede o xilogravură reprezentând Sfânta Treime.

Vezi precuvîntarea tradusă româneşte în ediţia Sf. Sinod, Bucureşti 1899.

La pag. 3 începe scrisoarea Patriarhului Nectarie al Ierusalimului, din 20 Novembre 1662; iar la pag. 9, o scrisoare a lui Partenie, Patriarhul Constantinopolei, din 11 Martie 1643, contrasemnată de ceilalţi trei Patriarhi şi de întregul Sinod. Vezi traducerea acestor scrisori în aceeaş ediţie tipărită de Sf. Sinod.

La pag. 257 începe indicele alfabetic.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1768.

355. Catavasier, Buzău 1768.

К Я Т Я В Я С Ї Я Р Ю | Къ тѣате чѣле трєѕвнчѣасє кѫн-|тѣрй Чє съ кѫнтъ прєстє тотъ ѣнѕлъ | Катакѣсїй рѕмѫнєщй шй Грєчєщй. | Кѣрє ѧкѕмъ с-ѧѕ Тѵпърйт

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ѦТРЪ | ѦТѦ Домніе: ѧпрѣ Ѧнѣлцѧ-|тѫлвій Дѻмнь | Їѡ Ѧлѣѯандръ Скарлѧтъ Гѷка ЕЕѡд. | Къ Блгословѣніѧ прѣ сѳѭщитѫлѫ | Митрополитъ ѧлъ Оуггроклѧхїей | Кѷрь ГРЇГѺРІЄ | Принь ѱсѫрдїѧ шѝ кїелтѫѧла ѭби-|тѻрюлвій дє Дѷнєвѣ: Єпископ. Бвз. | Кѷрь КОЗМѦ | Ѧ сѳѭта ѥпускопїє, | Дела ѧдѧмь, Зсѣ. Дела Хс ѧѱѯи. | Дє Гѷнѣ Дїѧконѫлъ Стѣкокичь: Тип.

In-8° mic de 2+242 foi nenumerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 18 rânduri pe pagină.

Prefaţa începe pe verso titlului şi are următorul cuprins:

Pré cinstituluĭ şi pré înţeleptuluĭ şi de Dumnezeu ĭubitorĭuluĭ Episcopŭ alŭ sfinteĭ Episcopiĭ a Buzăuluĭ, Chyriu Chyrŭ Cozmà, cé de robŭ cucérnică închinăcĭune.

De vréme ce la firé omenéscă nu ĭaste nicĭ unŭ lucru maĭ desfătatŭ şi maĭ ĭubitŭ, nicĭ maĭ trebuincĭosŭ, nicĭ maĭ de cinste, decâtŭ a cântărilorŭ şi a viersurilorŭ, aşà a avé foarte priinţă, după cumŭ să véde la toţĭ de obşte: Precumŭ la copiiĭ ceĭ micĭ plângătorĭ cu cântecile îi adormŭ; fămeĭle ţesătoare, călătoriĭ pe drumurĭ, corăbiĭarii pe ape, ceĭ ce să dázmierdéză în lume, de vĭersurĭ nu să potŭ îndestulà; leneviré o depărtéză, pe somnŭ îlŭ deştéptă, firé o deşchide. Ci de vréme ce la firé omenéscă acesté sântŭ spre foa(r)te (sic) priinţă, ĭară sufletulŭ toate acesté cu multă supărare le sufere, cu câtŭ maĭ vârtosŭ arŭ fi de trebuinţă céle ce sântŭ maĭ de folosŭ sufletuluĭ, cândŭ arŭ auzì cântărĭ şi cântece Dumnezeeştĭ, lucrurĭ besericeştĭ, care sfinţiĭ părinţĭ aĭ Besériciĭ noastre, din Duhulŭ sfântŭ fiindŭ îndemnaţĭ, le-au alcătuitŭ şi le-au orânduitŭ întru acĭastă carte. Care acĭastă cărticică, ce ĭaste besericĭască, ĭaste maĭ trebuincĭoasă şi maĭ desfătată de câtŭ alte cărţĭ, care are multă dulcĭaţă de viersurĭ într-ânsa. Şi ĭaste începeré şi viersulŭ a toate canoanele sărbătorilorŭ celorŭ stăpâneştĭ, şi ale Maĭciĭ luĭ Dumnezeu, şi ĭaste de folosŭ obştiĭ, şi celorŭ ce cântă, şi celorŭ ce ascultă.

Pentru care şi eu m-amŭ ostenitŭ de o amŭ typăritŭ, ca ceĭ ce o vorŭ ĭubì să cânte catavàsii şi irmoase, ce să cuprindŭ într-ânsa, ĭară nu cântece curveştĭ şi drăceştĭ. Care cu cuviinţă şi cu dreptate să cade să se închine acĭasta la capulŭ Besériciĭ noastre. La care şi eu, de acĭastă dréptă urmare ţiindu-mă, o închinŭ pré cinstituluĭ şi pré înţeleptuluĭ Episcopŭ alŭ sfinteĭ ep'scopiĭ Buzău, Chyrŭ Cozma, alŭ mieu dulce stăpânŭ şi făcătorĭu de bine.

Alŭ sfinţiĭ tale smeritŭ şi cu totulŭ plecatŭ,

Ghiné Diaconŭ Typ.

La sfârşit se află sinaxarul lunilor şi pascalia.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

356. Cazanii, Bucureşti 1768.

КѦЗѦНЇЙ | Чє Кѵпрїнде ѦсѧнЄ Єѵѓєлїиле тѫлкѵйтє Ѧлє | Дѵмінечилѡрь дє прєстє Ѧнь, шѝ къ Казѧ-нїйле Сѣнаѯарюлвій Празничилѡрь Ѧпъръ-тєцій, Шѝ ѧлє сѳѭцилѡрь челѡрь Мѧрій, ѧ їй | Лѵбній, дє прєстє Ѧнь, Кѧрє Ѧкѵмь ѧ є ѿаръ с-дѵ | Тѣпърн(ть) Ѧ зйлєле прѣ лѵминѧтвлвій Дѻмнь | ІѠ ѦЛЄѮѦНДРЪ ГКЯРЛѦТЬ Гѷка ЕЕѡд. | Ѧтрѵ ѦТѦ Домніе. | Къ Блгословѣніѧ шѝ тѻатъ келтѫѧла прѣ | сѳѭцйтвлвій Митрополитъ ѧлъ Оуггроклѧхїей | Кѷрь: ГРИГОРІЄ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Ѧ сфѝта Митрополіе ѧ Бѣкурéщи. | Ла Ѿнѣлѣ дела зндíрѣ Лѣмїй ѩЗсѡѕ. | Ѿрѣ дела ѧтрѣпáрѣ Дмѝнѣлѣй ѩѱѓѧи. | Сѣ-лѣ Тѵпърúтѣ Де Квчѣрникѣлѣ Ѧтре Прѣщй Пóпа Костандúнѣ Тѵпографѣлѣ Рымничáнѣлѣ.

In-4º de 2 foi nenumerotate şi 414 foi numerotate, 32 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema Ţării-Româneşti imitată după cea din Noul Testament dela 1703 (facs. 249) şi urmatoarele versuri asupra ei:

Stihuri politice 10 asupra stemeĭ pré luminatuluĭ, slăvituluĭ şi blagocestivuluĭ Domnŭ Io Alexandru Scarlatŭ Ghica Voevodŭ.

Strașnicŭ şi înfricoșatŭ semnŭ, ce s-au arătatŭ
Mareluĭ Constantinŭ, creştinuluĭ înpăratŭ:
O cruce de stéle pre cerĭu închipuită,
Asupra vrăjmaşilorŭ armă nebiruită,
Cu slove înprejurŭ scrise limbă râmlenéscă,
Pre toţi protivniciĭ săĭ ca să-ĭ biruĭască.
Acumŭ şi corbulŭ în pecéte o arată,
Domnuluĭ Alexandru încă într-acĭastă dată,
Dându-ĭ luĭ şi putére cu nădéjde bună,
Ţara să stăpânéscă, că-ĭ de viţă bună.

Urmează apoi prefaţa Mitropolitului Grigorie:

Prédoslovie către pravoslavniciĭ creştini.

Dumnezeĭasca trâmbiţă, ritorulŭ Beséricii, sfântulŭ Apostolŭ Pavelŭ, la una dinŭ poslaniile luĭ zice că: «Nu amŭ venitŭ la altŭ, ci numaĭ ca să propoveduescŭ». Din care cuvântŭ ĭaste a să mirà cinevaşi că Pavelŭ Apostolulŭ, petrecândŭ în lume au făcutŭ minuni, au şi botezatŭ, ĭară nu numaĭ au propoveduitŭ; însă cu toate acésté elŭ arată că au venitŭ numaĭ ca să propoveduĭască. Şi de va vré cinevaşŭ să pricépă dezlegaré întrebăriĭ, trebue să socotéscă, cumŭ că Apostolu Pavelŭ, vrândŭ ca să arate prinŭ-tr-acestŭ cuvântŭ, cumŭ că propovedaniĭa cuvântuluĭ luĭ Dumnezeu ĭaste maĭ întâĭu şi maĭ multŭ trebuĭncĭoasă de câtŭ toate célelalte céle ce cére Besérica, au zisŭ acĭasta. Pentru acéĭa şi Domnulu Hristos, trimiţândŭ pre Apostoli, le-au zisŭ: «Invăţaţi toate limbile, botezându-ĭ pre eĭ». Iată că întâĭ au pomenitŭ de învăţătură, apoĭ de botezŭ. Şi cu adevăratŭ mare daru are propovedaniĭa cuvântuluĭ luĭ Dumnezeu şi pentru celŭ ce-lŭ propoveduĭaşte şi pentru celŭ ce-lŭ ascultă. Şi câtŭ pentru celŭ ce îlŭ propoveduĭaşte, chiarŭ arată Dumnezeu cumŭ că-lu are în locŭlŭ sau, zicândŭ aşà: «Celŭ ce face vrédnicŭ dinŭ nevrédnicŭ, ca gura mé va fi». Iarŭ celŭ ce ascultă cuvântulŭ luĭ Dumnezeu, căştigă daruri, care folosescŭ şi sufletulŭ şi trupulŭ, că pe sufletŭ îlŭ păzéşte în darulŭ luĭ Dumnezeu, în petréceré uniĭ vieţi duhovniceşti şi îlŭ păzéşte depărtatŭ de înfierbântaré patimilorŭ şi rouréză ĭuţimé gânduluĭ cu învăţături, precumŭ curatŭ o zice acĭasta Proroculŭ: «In légé luĭ să va învăţà zioa şi noaptè şi va fi ca unŭ pomŭ săditŭ lângă izvoarăle apelorŭ». Deci, dându acestŭ felu de putére trupuluĭ, trécc şi dă putére şi sufletuluĭ, că aşà să véde dela Moysì, carele au petrecutŭ nemâncatŭ 40 de zile în muntele Sinaiĭ. Iată darŭ că a petréce 40 de zile ne-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

mâncatŭ, acĭastă putére au luatu dinŭ ascultaré cuvântuluĭ luĭ Dumnezeu, după care să înplinéşte cuvântulŭ luĭ Dumnezeu ce zice, cumŭ că nu va trăì cinevaşĭ numaĭ cu pâĭne, ci cu totŭ cuvântulŭ ce ĭaste dela Dumnezeu. Deci întru acestaşĭ chipŭ fiindŭ propoveduirė cuvântuluĭ şi văzându carté Chyriacodromionŭ, că coprinderė eĭ ĭaste propoveduirė cuvântuluĭ, nu amŭ trecutŭ cu vedéré, ci înştiinţându-ne că puţine să află de acesté, amŭ pusŭ de au typăritŭ, însă nu pre cumŭ au fostŭ izvodulŭ, că amŭ găsitŭ multe greşăli şi pe la multe locuri nu să înteleg̀e. Pentru care cercaţi cărţile céle tipărite maĭ denainte şi céle de acumŭ, şi, de veţi cunoaşte că ĭaste aşa, nu céremŭ altă cérere dela dragosté pravoslaviĭ voastre, fără numaĭ să ne cunoaşteţi, cumŭ că ne sârguimŭ pentru folosulŭ obştiĭ, şi ostenélile noastre ca nişte părinţi ĭubitori de fiĭ vă le dăruimŭ. Priĭmiţi darŭ daru cu dragoste, că toţi vă veţi folosì.

Alŭ pravoslavieĭ voastre rugătorĭu cătră Dumnezeu,

Grigorie, smeritulŭ Mitropolitŭ alŭ Ungrovlahieĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

357. Indreptarea păcătoşilor, Iaşi 1768.

Ѧ Д Р Ѣ П Т Ѧ Ї Р Ѣ П Ъ К Ъ Т О Ш Ї Л Ѡ Р Ь | **Ѩдекъ ѧнѣцътѣръ къ-тръ чѣлъ чѣ съ Покаѧ̀ѥ** | **Кѣмь съ кáдѣ съ сѣ Їсповѣдаѧ̀скъ.** | **Їкѣмь ѧтѧ̀й Тълмачѝтъ дѣ прѣ Лѝмба** | **Гречѣскъ прѣ Лѝмба Ромънѣскъ** | **Шѝ с-áѕ Тѵпърѝтъ ѧ зѝлѣлѣ прѣ Лѣминáтѣлъй,** | **Шѝ прѣ ѧнълцáтѣлъй Дѡмнѣлъй нóстрѣ** | **Ї Ѡ Г Р Ѧ Ї Г О-Р Ї Ѡ Ї Ѡ Ѧ Н Ь К Ѧ Л Ѝ М Ѧ Х Ь** | **Е О Ѡ Е Ѡ Д Ь** | **Ѧ̀трѣ Ѧ̀дѣлѡ Дѡмнѝѣ** | **ѧ Мѧрїѝ сáлѣ.** | **Къ Благословѣнїѧ Шѝ къ тóатъ кїелѣтѣлѣ** | **Прѣѡсфинцѝтѣлъй Митрополѝтъ ѧлъ Мѡлдѡвїѝ** | **К Ѵ Р І Ѡ̆ К Ѵ Р Ь Г Ѧ Ѧ Р Ї Ѧ Л Ь.** | **Ѧ̀трѣ ѧ Сфѧ̀цїѝ сáлѣ Тѵпографѧ̀ѣ, ѧ Сфѧ̀та** | **Митрополѝѣ ѧ Ѧ̀шин.** | **Лѣ ѧ̃нїѝ дѣла Хс̃: ѧ̃ѱѧ̃н:** | **Шѝ с-áѕ Тѵпърѝтъ дѣ Дїѧконъ Дамаскѝнь.**

In unele exemplare ultimul rând sună astfel: «Şi s-au typăritŭ de cucérniculŭ între diĭaconi, Damaschinŭ Typ.».

In-4⁰ de 1 foaie cu titlul şi stemă, şi 161 pagine, cu preţaţa şi textul. 23 rânduri pe pagină Pe verso titlului se află stema Moldovei (facs. 298) şi următoarele versuri:

Bourulŭ, carele stema domniĭ Moldaviĭ însemnéză,
Măriĭ sale luĭ Grigorie Ioanŭ Calimahŭ adeveréză.
Păzască-lŭ Domnulŭ în mulţi ani cu mare biruinţă,
Ca să nu-ĭ să uĭte numele celŭ priveghelnicŭ şi cu bună cuviinţă
Ca pàtrïïa sa cu pace, cu linişte să stăpânéscă
Şi pre vrăjmaşiĭ săĭ de totŭ să-ĭ biruĭască.
Şi în Dumnezăĭasca Inpărăţie lăcaşŭ cu fericire,
Să-ĭ dé Ceresculŭ Inpăratŭ parté de moştenire.

Pe primele 9 pagine se află preţaţa urmatoare:

Predoslovie spre cunoştinţa lucruluĭ.

Nu s-au îndestulatŭ Dumnezeĭasca Pronie pentru că au făcutŭ a să naşte omulŭ, ci cunoscându cumŭ că nu să va păzì în multă vréme sănătosŭ, s-au silitŭ asémene spre a-ĭ gătì maĭ înnainte doftoriĭ la materiĭ, la burueni

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

şi la altele. Acéĭa ce au făcutŭ la rânduĭala firiĭ, au făcutŭ după acéste (însă maĭ cu multă covârşire de dragoste) la rânduĭala Daruluĭ. Nu s-au îndestulatŭ, pentru că au făcutŭ a să naşte omulŭ a daoară (sic) în sfântulŭ Botézŭ, ci văzăndŭ neputinţile céle adése, în care elŭ vré cădé păcătuindŭ, au rânduitŭ o doftorie, care ĭaste desăvârşitŭ tămăduitoare tuturorŭ boalelorŭ, tămăduindŭ toate ranele. Ca bae de mântuire a cinstituluĭ sânge a luĭ Hs., izvorŭ deşchisŭ casiĭ luĭ Davidŭ spre spălaré păcătoşilorŭ (zice Proroculŭ Zaharie). Acĭastă bae ĭaste ispovédanie, una dinŭ céle şapte Taĭne a Bisériciĭ, la care prinŭ értaré Preotuluĭ să ĭarte păcatele păcătosuluĭ ce au făcutŭ după botezŭ. Dreptŭ acéĭa să numéşte şi botezŭ de sfinţiĭ Dascali. Căci Ispovédaniĭa asémene putére are cu Botezulŭ, şi atâta ĭaste de trebuincĭoasă la accla ce au păcătuitŭ după Botézŭ, câtŭ ĭaste şi Botezulŭ la cela ce ĭaste nebotezatŭ. Pentru acĭasta vrăjmaşulŭ diĭavolŭ pururé face maĭ cumplitŭ războĭu asupra aceştiĭ taĭne, îndemnândŭ pre mulţi ca să nu să ispoveduĭască, ĭară de să vorŭ şi ispovédui, să nu să ispovéduĭască bine, ci rău, ca să le fie ne folositoare ispovédaniĭa acéĭa. Căci că nu are altă cursă maĭ tare de câtŭ acĭasta, ca să prinză multe suflete şi să le arunce în prăpastiĭa pierzăriĭ. Acĭasta ĭaste adevărată, de vréme ce mulţi păcătoşi, socotindŭ cumŭ că s-au ispovéduitŭ de multe ori, nu socotescŭ cumŭ că poate sĭ nu să fie ispovéduitŭ nici odinioară bine, şi cu acĭastă socotélă se amăgescŭ. Să întâmplă la toţi acéşté acéĭa ce ĭaste scrisă pentru Fylŭ : acĭastă ticăloasă fiĭară să razimă la un copacĭu ca să doarmă cu odihnă, dară nu socotéşte că nu ĭaste statornicŭ copacĭùlŭ; acestŭ copacĭu la rădăcina luĭ ĭaste herestuitŭ de vânători, şi arată cumŭ că stă statornicŭ, dară nu stă cu adevăratŭ. Dreptŭ acéĭa să întâmplă, ca Fylulŭ fiindu răzămatŭ la acelŭ copacĭu, cade îndată, şi ajungândŭ vânătoriĭ îlŭ prindŭ. Şi acĭasta pătiméşte nu pentru altă, ce pentru că au greşitŭ socotindŭ statornicŭ unŭ razămŭ ce era mincinosu. Iată răutaté cé pre viclénă a vrăjmaşuluĭ: Tae razămulŭ ispovédanieĭ, dară nu desăvărşitŭ; îlŭ tae numaĭ atâta, câtŭ trebueşte a nu avé nici o putére. Nu-ţi zice să nu te ispovédueşti, dară lucréză ca să nu te ispovédueşti bine nici odinioară, să părăseşti cercetaré, să nu fiĭ cu luaré aminte la zdrobire, să nu gândeşti la voinţa cé hotărătoare a nu maĭ păcătui şi să laşi fieşte care alta dintru acéle voinţe, ce eşti datorĭu a le avé. Celŭ ce să razimă preste ispovédanie ca acĭasta cade, şi căderé luĭ ĭaste ne îndreptată. Dreptŭ acéĭa amŭ socotitŭ, că poate nu va fi fară de folosŭ, a adunà oare care învăţături ispitite, care te voru îndemnà şi îţi vorŭ ajutà, ca să te ispovédueşti bine, şi toate vorŭ fi pre cumŭ adevărate, aşa şi lesne. Şi de vréme ce uniĭ ca acéşté, ce nu să ispovéduescŭ după cumŭ să cade, nu sântŭ numaĭ proşti şi ţărani, pre cumu mulţi socotescŭ, ce încă şi unŭ numărŭ mare dinŭ ceĭ de némŭ bunŭ şi cinstiţi; pentru acĭasta vorŭ fi acéste învăţături de obştie folositoare. Rămâne, o cetitoríule, ca Dumnezău celŭ ce te-au luminatu a petréce acĭastă cărticică, întru caré altă nu să cĭarcă, fără numaĭ slava luĭ, să te luminéze asemene şi să-ţi dé darŭ ca să te foloseşti, de vreme ce la cé de pre urmă să cade să ştiĭ, că atâta ĭaste de trebuincĭoasă ispovédaniĭa cé dréptă, câtŭ ĭaste şi mântuiré.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Chiemaré celuĭa ce să pocăĭaşte, ca să se apropie la ispovédanie.

Unŭ omŭ ticălosŭ, ce va fi închisŭ într-o temniţă cu lanţurile în grumazi şi va aşteptà în totŭ cĭasulŭ ca să-lŭ ducă la locului osândiriĭ, nu vré poftì maĭ mare norocire de câtŭ a scăpà viaţa luĭ. Iară de ĭ-arŭ venì o véste ca acĭasta, cumŭ că Inpăratulŭ nu numaĭ că îlŭ ĭartă, ci încă îlŭ face şi fiĭu după făgăduinţă şi moşténŭ Inpărăţieĭ, abiĭa arŭ créde acĭasta, şi crezându-o puté să i să întâmple primejdie, ca bucuriĭa cé preste măsură să-ĭ râdice viĭaţa. Deci de vomŭ vré să asămănămŭ lucrurile céle mici cu céle mari, şi céle vremélnice cu céle vécĭnice: acĭasta ĭaste schimbaré ce să lucréză la unŭ păcătosŭ, prinŭ sfânta ispovédanie. Fiindŭ elŭ greşitŭ, supusŭ, robitŭ, osânditŭ a fi în véci batjocură Sataniĭ, îndată să înnalţă la vredniciĭa fieşteĭ făgăduinţă a luĭ Dumnezeu. Poate până acumŭ să nu fiĭ cunoscutŭ, o cetitorĭule, câtă răutate ĭaste a vieţul întru păcate de moarte. Dreptŭ acéĭa eu nu voĭu lipsì ca să te facŭ să o cunoşti pré deplinŭ. Păcatulŭ celŭ de moarte ĭaste răotaté cé nemărginită, ticăloşiĭa cé nemărginită şi nenorociré cé nemărginită ci poate să se întâmple la sufletulŭ nostru. Maĭ ticălosŭ ĭaste omulŭ cu unŭ păcatŭ de moarte la cugetulŭ său, de câtŭ vré fi de ar fi avutŭ asupră-ĭ pre toţi draciĭ ceĭ dinŭ ĭadŭ ca să-lŭ muncĭască. şi să fie îndrăcitŭ în toată viĭaţa luĭ. Unŭ păcătosŭ ĭaste însuşi ca unŭ diavolŭ. Dreptŭ acéĭa au zisŭ Domnulŭ la sfânta Evanghelie: «Unulŭ dinŭ voĭ ĭaste diĭavolŭ». Căci (pre cumŭ tălmăcescŭ Sfinţiĭ Dascali) a fi diĭavolŭ, va să zică a fi zidire cuvântătoare cu păcate de moarte. De să puté vre odată, ca să se dé către cinevà acĭastă alégere, ori să se surpe fără de păcatŭ gĭosŭ la ĭadŭ, ori să se sue cu păcatulŭ susŭ în cerĭu, fieşte carele să cădé să alégă (pre cumŭ au făcutŭ unŭ sfântŭ săhastru) şi să zică cu mărime de sufletŭ: maĭ curândŭ la ĭadŭ cu nevinovăţiĭa, de câtŭ în cerĭu cu răotaté; de vréme ce înşuşi Dumnezeu au grăitŭ prinŭ Syrahŭ, zicându: «Maĭ de folosŭ le ĭaste lorŭ ĭadulŭ, pentru că munca ĭaste înprotiva voiĭ omuluĭ, ĭară păcatulŭ ĭaste înprotiva voiĭ luĭ Dumnezeu». Socotéşte dară de ĭaste asămănare dispre altă parte, cine poate vre-o-dată a măsurà înnălţimé daruluĭ, prinŭ care ne facemŭ fiĭ după făgăduinţa a luĭ Dumnezeu? Darulŭ celŭ Dumnezeescŭ ĭaste unŭ bine atâta de mare, cătŭ are maĭ multă putére de câtŭ toate bunătăţile; şi cé maĭ mică tréptă a luĭ ĭaste maĭ cinstită de câtŭ toate némurile céle bune, de câtŭ toată înţălepcĭuné, de câtŭ toată frumséţé, de câtŭ toată putéré, de câtŭ toată sănătaté, de cătŭ toate bogăţiile şi de câtŭ toate alte bunătăţi, ce au căştigatŭ vreodată toţi oameniĭ. Maĭ vârtosŭ atâta ĭaste de mare şi de trebuincĭosŭ Dumnezeescului darŭ, câtŭ trebuĭaşte neapăratŭ şi la însuşi firé îngerilorŭ. Dreptŭ acéĭa, de vré fi trebuinţă pentru căştigaré uniĭ trépte a acestuĭ darŭ să se cufunde pământulŭ, să se strice desăvârşitŭ Cerĭulŭ, şi într-unŭ cĭasŭ să piĭară firé, acĭastă pierzare vré fi folositoare pentru atăta căştigare; osebitŭ că îndreptaré acéĭa prinŭ care să răvarsă darulŭ în sufletele noastre, covârşeşte toate lucrurile firiĭ, şi maĭ multŭ face Dumnezeu cândŭ întoarce la pocăinţă pre vre-unŭ păcătosŭ, de cătŭ cândŭ au datŭ mişcaré stélelorŭ, cândŭ au zidităŭ soarel', cândŭ au făcutŭ lumé şi cândŭ vré face o lume

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

noao în fieşte caré vécŭ. Nu ĭaste vrédnică cumpănă sufletuluĭ celuĭ bunŭ, zice Dumnezeu, la înţelepcĭune; nu ĭaste vre-o cinste, care să se asémene cu sufletulŭ celŭ dreptŭ. Ce ţi să pare dară pentru buna nărocire aceluĭa ce va tréce dintru atăta ticăloşie la o stare ca acĭasta? Acumŭ socoteşte păcatulŭ, cumpăneşte-lŭ cu luare aminte, asamănă-lŭ cu celŭ de înprotiva luĭ, adecă cu Darulŭ, şi vezi deosăbiré între păcatŭ şi între dumnezeesculŭ Darŭ. Acéste gândindŭ, veĭ cunoaşte îndată câtă folosinţă să pricinuĭaşte noao, dinŭ ispovédanie, prinŭ care să săvârşaşte acĭastă mare îndreptare şi prinŭ care dumnezeesculŭ Darŭ pururé să înmulţéşte, să întăréşte şi sporéşte, te veĭ mirà, maĭ vârtosŭ te veĭ spăĭmântà, văzândŭ că cu toate acésté să află mulţi păcătoşi cariĭ să ispovéduescŭ pré rarŭ, şi uniĭ nici odată în viĭaţa lorŭ, voindŭ a să odihnì în ticăloşiĭa lorŭ cé nemărginită, ca nişte dobitoace, care maĭ cu multă pohtă stau întru a sa întinăcĭune, de câtŭ vré sta pre paturi de aurŭ. La acĭastă folositoare Taĭnă a ispovédanieĭ, eu te voĭu povăţuì, şi nu socoti cumŭ că chiemându-te ca să te ispovédueşti, te chiemŭ la vre-o muncă groaznică. Maĭ vârtosŭ eu cautŭ să te aducŭ cu acestŭ chipŭ la visteriile céle maĭ bogate a Dumnezăeştiĭ facerĭ de bine, ca să pré înbogăţescŭ sufletulŭ tău. Nu te téme de sunetulŭ acestorŭ nume ce-ţi voĭu zice, adecă cercetaré, pocăinţa, maĭ înnainte hotărâtoare voinţă a nu maĭ păcătuì, ispovédaniĭa. Cetéşte, şi te veĭ încredinţà. De veĭ vré să urmezi povăţuĭtorĭuluĭ tău, veĭ cunoaşte cumŭ că pământulŭ acesta alŭ făgăduinţiĭ nu numaĭ că nu strică pre lăcuitoriĭ luĭ, ce încă le dă viĭaţă, maĭ vârtosŭ prinŭ-tr-ânşiĭ face ca să izvorască miĭare şi pietrile luĭ, adecă dinŭ însuşĭ ostenéla luĭ să naşte o dulcĭaţă, caré liboniciĭ lumiĭ n-au ispititŭ nicĭ odinioară la Eghypetulŭ lorŭ.

La sfârşit se afla urmatoarea însemnare:

Şi s-au diorthositŭ de Evloghie Monahŭ.
Iară aşăzători slovelorŭ, Popa Ioanŭ Marcŭ şi Theodosie.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

358. **Molitvenic**, Râmnic 1768.

МОЛИТВѢНИКЪ. | Ѧ҆́кꙋмь ҂ѧтрꙋ а҆чéсть ки́пь с-аꙋ Тѵ҆пъ-|ри́ть, ҂ѧтрꙋ ҂ѧтѫѧ Домнїе, а҆ прѣ | лꙋмина́тꙋлꙋй До́мнь: | І҆Ѡ А҆ЛЕ҆ѮА҆НДРꙊ Скарла́ть Ги́ка Воевод. | Кꙋ блг҃ословéнїѧ ши́ ѡ҆сѫрдїѧ, ши́ | кꙋ то́атъ кїелтꙋѧ́ла, Сфн҃цїи са́ле | Юбито́рюлꙋй де Дм҃незéꙋ. | Кѵрь ПАРѲЕНЇЕ Е҆пи́скопꙋль Рым. | Ѧ҆ сфн҃та Е҆пископїе а҆ Рымникꙋлꙋй: | Ла а҆нїй дела Зиди́рѣ лꙋмїй ҂зсо҃ѕ. | Са́ꙋ Тѵ҆пъри́ть де По́па Геѡ́ргїе | А҆ѳана́сїе Вичй Тѵп. Рым.

[La sfârşitul arătării cuprinsului:] С-аꙋ тѵ҆пъри́ть ши́ де Кꙋчѣ́рникꙋль ҂ѧтре Прéѡцй По́па Кѡстанди́нь Михаи́лѡвичй Тѵп. Рым.

In-4° de 4 foi nenumerotate şi 340 numerotate. Tiparit cu negru şi roşu, cu 25 rânduri. Pe verso titlului, stema simpla (facs. 297), cu 4 versuri imitate dupa Psaltirea din 1764. Pe celelalte foi liminare se afla arătarea cuprinsului.

La sfârşit se citesc urmatoarele:

Şi s-au typăritu prinŭ ostenéla diorthosiriĭ celuĭ multŭ păcătosŭ Ioannŭ Monahŭ dela sfânta Episcopie a Rimniculuĭ. Şi s-aŭ începutŭ acestŭ Dum-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

nezcescŭ lucru la luna luĭ Ianuarie în 5 zile, şi s-au săvârşitŭ la luna luĭ Maĭ în 10 zile la anulŭ de la Hs. 1768, ĭară de la începutulŭ lumiĭ 7276.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române

359. Penticostar, Bucureşti 1768.

П Є Н Т І К О С Т А Р Ї О Н | Че кꙋпри́нде ѧ҆трꙋ си́не слꙋ́жба че и҆ съ кꙋ-| ки́не: | А҆кꙋ́мь ѧ҆тр-ачє́сташь ки́пь Тѵ҆пъри́ть, | Ѧ҆трꙋ ѧ҆тѫ́ѧ Домніє, а҆ мърїй са́ле прѣ | Лꙋмина́тꙋлꙋй, прѣ ѧ҆нълца́тꙋлꙋй, До́м-|нꙋлꙋй но́стрꙋ, шѝ ѡ҆блъдꙋйто́рю а҆ то́атъ | Ца́ра Рꙋмѫнѣ́скъ. | І҆ѡ҆ А҆ЛЕѮАНДРꙊ СКАРЛАТЬ ГИ́КА ВВД. | Кꙋ Бл҃гослове́нїѧ шѝ то́атъ келтꙋѧ́ла прѣ | сфн҃ци́тꙋлꙋй Митрополи́ть а҆́ль Оуг-гровла́-хїей: Кїріꙋ | Кѵ́рь ГРИГОРЇЄ | Ѧ҆ Тѵ҆пографїѧ сфн҃тей Митро-полі́й ѧ҆ | Бꙋкꙋре́щи. | Ла а҆́нїй дела Зиди́рѣ лꙋ́мїй ҂зсо҃ѕ. | Де По́па Кѡстанди́нь Тѵ҆пографꙋль Рым.

In-folio de 2 foi fără numerotaţie şi 217 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 33 rânduri în coloană.

Pe verso se află stema Ţării Româneşti, imitată după cea din Noul Testament dela 1703, şi versurile asupra stemei.

Prefaţa sună astfel:

Grigorie, cu mila luĭ Dumnezeu Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Ungrovlahiĭa, tuturorŭ celorŭ ce sântŭ fiĭ adevăraţi aĭ Beséricii.

Toate céle lalte lucruri să cinstescŭ după materie sau după formă. Şi după materie să cinstescŭ, precumŭ sântŭ mademurile céle ce scoate pământulŭ, adecă fierulŭ, argintulŭ, aurulŭ şi pietrile céle scumpe. Şi acéste félĭuri de mademuri le protimisimŭ noĭ unulŭ de câtŭ altulŭ după materiĭa lorŭ, că cu unŭ preţŭ avemŭ aurulŭ, cu altŭ preţŭ argintulŭ; darŭ nu să preţuĭaşte totŭ félĭulŭ de mademŭ totŭ cu unŭ preţŭ, fiindŭ că să găséşte după materie şi maĭ bunŭ argintŭ şi maĭ prostŭ; aşijderé şi aurulŭ şi pietrile céle scumpe. Iarŭ după formă, să cinstescŭ lucrurile céle ce săvârşaşte meşterşugulŭ, că totŭ unŭ felĭu de haĭnă lucrându-o mulţi meşteri, cé lucrată maĭ cu meşteşugŭ o zicemŭ că ĭaste maĭ bună, şi o protimisimŭ. Iarŭ cărţile una de câtŭ alta să protimiséşte şi să cade a să cinstì, nu după formă, nici după materie, ci după lucrurile céle ce să cuprindŭ înlăuntru. După care acéste zise, fără de nici o greşală putemŭ arătà, că Penticostarĭulŭ să va maĭ cinstì şi să va socotì maĭ presusŭ de câtŭ toate céle lalte cărţi besericeşti (afară dinŭ sfânta Evanghelie), cu care alcătuimŭ sfintele slujbe céle orânduite ale Beséricii, căci în Penticostarĭu să cuprindŭ şi alte praznice dumnezeeşti şi minunate, darŭ întâĭaşi dată să véde chiarŭ cé maĭ presusŭ de fire şi cu totulŭ minunată minune a învierii Domnuluĭ nostru Is. Hs., în care cu acestŭ felĭu de curate vorbe şi cu acestŭ félĭu de meşteşugite glasuri ne arată aĭavé toate întâmplările, ce s-au făcutŭ la acé Dumnezeĭască înviĭare. Deci cu atâta şi carté Penticostarĭulŭ ĭaste maĭ presusŭ, cu câtŭ şi înviĭaré Domnuluĭ ĭaste maĭ înnaltă de câtŭ toate minunile, ce le-au făcutŭ, fiindŭ pre pământŭ. Că numaĭ cu înviĭare acĭasta s-au arătatŭ pre sine cu totulŭ Dumnezeu adevăratŭ. Că trebue să ştimŭ, că célelalte minuni câte le au făcutŭ Dumnezeu, să arată că le-au făcutŭ şi ceĭalalţi ce au plăcutŭ luĭ Dumnezeu. Că de au umblatŭ Dumnezeu pre apă, precumŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

l-au văzutŭ ucenicii, darŭ şi Moysì, despărţindŭ apa, au trecutŭ. De au înviiatŭ morţi, darŭ şi Elissei proroculŭ au înviiatŭ pre fiiulŭ Sumanitèncii. De au tămăduitŭ orbi şi slăbănogi, darŭ Apostolii numaĭ cu umbrirè lorŭ izbăviia acestŭ felĭu de patimi. De au postitŭ patru zeci de zile, ĭaste asemănare viaţa a multora schimnici, ce au arătatŭ acestŭ felĭu de postŭ; de s-au născutŭ fără de zămislire bărbătéscă, darŭ ar fi pututŭ zice cinevaşi, că cu putére Dumnezeĭască s-au făcutŭ şi acĭasta, precumŭ şi Adamŭ ĭarăşi fără de zămislire de omŭ, cu Dumnezeĭasca poruncă, s-au făcutŭ peste fire. (Pentru acéĭa nici filosofii n-au pututŭ pricépe cu sémne firești zămislirè omuluĭ celuĭ dinŭ tâĭu). Iară a muri cinevaşi şi a înviia însuşi, nu prinŭ putérè altuĭa ci prinŭ a sa putére, nimeni, nici dinŭ ceĭ vechi, nici dinŭ ceĭ noĭ plăcuţi aĭ luĭ Dumnezeu, nu s-au învrednicitŭ, fără numaĭ Fiiulŭ luĭ Dumnezeu, dinŭ carè s-au dovéditŭ Dumnezeirè luĭ. De acéĭa şi vrăjmaşii jidovi la toate célelalte minuni, ce au făcutŭ, îlŭ defăimà, cumŭ că le face cu putérè Veelzevuluĭ. Iarŭ după ce au înviiatŭ, neputândŭ găsi nici o pricinà a maĭ acoperi de la ceĭ proşti pricéperè Dumnezeiriĭ luĭ, cuprinşi fiindŭ de fricà, au datŭ mari dări strejarilorŭ ca să nu zicà că au înviiatŭ, ci cumŭ că l-au furatŭ ucenicii. Aşa dară, precumŭ să arătà mărimè sfinteĭ Invieri, cu atâta să cuvine şi cinstè Penticostarĭuluĭ. Deci, noĭ cumŭ nu vomŭ purtà grijă de o carte ca acĭasta, carè, fiindŭ aşà cinstită, ĭaste şi trebuincĭoasă? Că în ce chipŭ vorŭ cinsti înviiărè Domnuluĭ, ne avândŭ Penticostarĭu? Pentru acĭasta noĭ, după datoriia ce avemŭ spre podoaba Besèriciĭ şi a pravoslavieĭ, amŭ pusu de s-au typăritŭ acĭastă carte, ca să se afle la oricine va cére. Ci vă rugămŭ, fiĭlorŭ, priĭmiţi-ne sârguĭala şi să fiţi încredinţaţi, că nu numaĭ cu acestè ne grijimŭ pentru pravoslaviia voastră, ci încă sântemŭ şi cătră Dumnezeu a pururè rugători fierbinţi.

București: Biblioteca Academiei Române.

360. Invăţătură creştinească, Bucureşti 1768. — Greceşte şi turceşte.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ | ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ | ΤΗ͂Σ ΌΡΘΟΔΟΞΟΥ ἡμῶν ΠΙΣΤΕΩΣ. | Περιέχουσα τὰ ἀναγκαιότερα Ἄρθρα· Τὰ ὁποῖα κάθε | Χριστιανὸς ἔχει χρέος νὰ ἠξεύρῃ διὰ νὰ σωθῇ. | Καὶ μάλιστα οἱ Παιδαγωγοὶ ὀφείλουσι νὰ διδάσκουσι δι' Ἐρω-ταποκρίσεως τὰ τῶν Χριστιανῶν παιδία. | Ἐπὶ τῆς Θεοστηρίκτου Ἡγεμονείας τοῦ Ὑψηλοτάτου ἡμῶν | Αὐθέντου καὶ Ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας | ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ | ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ | ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ ΓΚΙΚΑ ΒΟΕΒΟΔΑ. | Ἀρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ἁγίου | Οὐγγροβλαχίας Κυρίου Κυρίου ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. | Νῦν Πρῶτον τυπωθεῖσα Διγλωττος, εἰς Ἁπλῆν Ῥωμαϊκὴν Γλῶσσαν, καὶ Τουρκικήν. | Ἐν τῇ Νέᾳ Τυπογραφίᾳ τοῦ Ὀρθοδόξου Γένους τῶν Ῥωμαίων, | Τῇ συσταθείσῃ ὑπὸ τὴν Ἐκλαμπρον Ἡγεμονικὴν | Προστασίαν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς αὐτοῦ | Ὑψηλότητος | ἐν Βουκουρεστίῳ. Ἔτει ᾳψξῆ.

Invăţătura creştinească a credinţei noastre ortodoxe, cuprinzând articolele cele mai trebuincioase pe cari ori-ce creştin trebue să le ştie ca să se mântuiască, şi pe cari mai ales dascălii trebue să le predea prin întrebări şi răspunsurĭ. In zilele de Dumnezeu păzitei Domnii a prea Inăl-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ţatului nostru Domn şi stăpânitor a toată Ungro-Vlahia Ioan Alexandru Scarlat Ghica Voevod, Mitropolit fiind al Ungro-Vlahiei prea sfinţitul Grigorie, acum întâia oară tipărită în limba greacă modernă şi în limba turcească. In noua tipografie a neamuluĭ ortodox grecesc, înfiinţată sub ocrotirea luminată a Inălţimii Sale. Bucureşti, în anul 1768.

ΤΑΛΗ͂Μ ΜΕΣΙΧΗ͂ | Ο'ΡΘΟ'ΔΟΞΟΣ Μουσουμὴν Ι'ΜΑΝΗΜΙΖΗ͂Ν | 'Ικτιαλὴ ὸλᾶν Κιταλερὴ Μπούρατα μεβτζοὺτ τουρ, ὸν- | λαρὶ κι μπιλμὲκ ἰκτηζάτιρ, χελασλιγὴ ἰτζὴν χὲρ Χρι- | στιὰν. Βὲ χοὺσουσα Χότζα ὸλαγλὲρ, ταλημ ἐγλεγελὲρ | Σορμα τζεβάπιλεν Χριστιὰν Τζοτζουκλαρινά. | Α'ΛΛΑΧΤΟΥ͂ Α'ΛΛΕΝΗΝ ΝΙΜΕΤΗ'Ι"ΛΕΝ | Τοβλετλοῦ 'Ρεφαετλοῦ βὲ σσὰν 'Αζιμετλοῦ | Γ'ΩΑΝ'ΝΟΥ͂ Α'ΛΕΞΑ'ΝΔΡΟΥ͂ | Σ(Κ)ΑΡΛΑ'ΤΟΥ͂ Γ'ΚΙ'ΚΑ ΒΟΕΒΟ'ΔΑ. | Τζοὺμλε 'Ιφβλὰχ Γερινὴ Μπουγιουρὰν Κερα- | μετλοῦ Μπὲγ 'Εφεντημιζὴν βακτιντά. | Βὲ Κερεμλοῦ Σαπλιγιντὲν Κορουνᾶν 'Ορθόδοξος Μηλλετ τὴν | Γεννὴ Πασμαχανεσιντέ. | Βὲ 'Αζιζετλοῦ Οὐγγροβλαχίας Μητροπολουτοῦν, | Φαζιλετλοῦ ΓΡΗΓΟ'ΡΙΟΣ σοῦν Ζεμανυντά. | Βὲ Κωνσταντίνος σοῦν 'Ογλοῦ 'Αλημετλοῦ Γεὼργιος ταν | Μπουκρεστὲ μπασιλτῆ. ἀψξή. | Σσίμτι ἴλκ ἐββὲλ Τεφαὶρ ὸλουνοὺπ, Γιαβὰν 'Ρῶμτζὰ ντηλιντὲν Τοὺρκ | Αισανηνᾶ, βὲ ζίατε μπακηλὶπ ντουζετιλτῆ, βὲ ἰκὴ Ντίλληλεν | κογιουλτοῦ Χριστιανλαρὶν Κιφαετλιγὴ ἰτζήν. | Σουμελᾶ Παναγίανην 'Αζὴμ Πατισσαχλὴκ Μοναστηρινὴν | Τζεμαετην τὲν ὸλᾶν | Παρθένιος 'Ιερομόναχος Μεταξόπουλος ταν.

Invăţătura Creştinească. Aici se găsesc cărţile trebuincioase credincioşilor credinţei noastre ortodoxe, acelea cari trebuesc cunoscute mai cu seamă de dascăli, precum şi de ori ce creştin pentru mântuirea sa. Dialoguri pentru copiii creştini. Prin mila lui Dumnezeu, în noua tipografie ortodoxă înfiinţată în Bucureşti prin dărnicia Măriei Sale Domnului nostru Ion Alexandru Scarlat Ghica, cel ce porunceşte peste întregul pământ al Valahiei. S'a tipărit la 1768, în timpul acestui Domn şi al I. P. S. Sale Mitropolitului Grigorie al Ungrovlahiei, de către învăţatul Gheorghe, fiul lui Constantin. Acum pentru intâia oară s'a întors din limba cea proastă grecească în limba turcească. S'a îndreptat şi s'a tipărit în aceste două limbi pentru folosul creştinilor de Ieromonahul Partenie Metaxopulo, care face parte din comunitatea marii mănăstiri împărăteşti S-ta Maria Şumela.

In-4º de 64 pagine. Tipărit pe două coloane: în stânga textul grecesc şi în dreapta cel turcesc. La pag. 1, titlul fals; la p. 2 cel grecesc, şi la p. 3 cel turcesc.

Pe verso acestuia se află stema Ţerii Româneşti, imitată după cea din Noul Testament dela 1703, cu următoarele versuri:

'Εφέντημ 'Αλλὰχ Σιμαβητὲν ναζὰρ ἔτ,
Μουμὴν Χαλκινὴγγ Νιαζηνὴ καπούλ ἔτ.
Κουτρὲτ Μπεΐλερὲ Κερεμηγγτὲν ἰχσὰν ἔτ,
Πακὴλ Μελγιουνὲ καρσὴ, βὲ γεγγιτζὴ ἔτ,
Σσὰν Ταχτλερινὴ σενελὲρλεν χιπὲ ἔτ,
Βὲ Ντιβανηγγτὲ Σσαχλιγηγγὲ ναΐλ ἔτ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Πρὸς τὸν Ὑψηλότατον Αὐθέντην.

Σεβὴν Τοβλετλοῦ Κερεμζατὲ Ἐφέντημ,
Ῥαππτὲν Νιμετλοῦ βὲ Σσὰν σσοχρετλοῦ Μπέγημ,
Ἀλλὰχ Ἀζὴμ σσὰν Σιζλερὴ τάγημ ἐτὲ,
Καβὴ, βὲ Μουκκὲμ χόκμουλεν Ταχτινηζτὲ,
Χριστιανλαρὴν ὀβιουνμὲ Φεραχἴτζην,
Βὲ Ντὴν Ἰσλαμὴν χέρταγημ Πολλουγἴτζην.

Doamne Dumnezeule! Uită-Te din ceruri!
Primeşte rugăciunea poporului celui credincios!
Acordă generozitate Suveranilor cu putere,
Şi fă-i învingători în contra blestemaţilor de avari;
Tronul glorios dărueşte-li-l cu anii
Şi fă-i să ajungă la Inpărăţie în Divanul Tău.

Către prea strălucitul Domnitor.

Bucură-te, Măria Ta, fiu de nobil,
O Stăpânul meu! cel vestit, mai binefăcător decât D-zeu.
Dumnezeu,—fie-I gloria mare,—prin porunca sa să vă ţie totdeauna
Tare şi solid pe tronul Vostru,
Pentru bucuria creştinilor
Şi pentru mărirea religiei lui Mahomed.

Urmează apoi această prefaţă:

ΤΖΟΥ˜ΜΑΕ ᾽ΟΡΘΟ˙ΔΟΞΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΑΑΡΑ˙
Η᾽ΑΣΕΛΑ˙Μ ΜΟΥΧΑΠΕ˙Τ
ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ῾ΙΕΡΟΜΟ˙ΝΑΧΟΣ ΤΑΝ.

῞Ολ ᾽Αλαβλὴ Ντερουνημτὲν ὁλᾶν Μουχαπετιμὴ, ᾽Ανατὸλ ταραφιντὰ μουλουνᾶν Χριστιὰν Καρτασλαριμὰ σουνμαγιᾶ Τζοκτὰν μπερὶ ἱστεμέγηλεν, ῾Ρουχανιετλὴκ οὐζρὲ, Νιετιμὲ ἐρέμετημ. ῾Ίλλακι σσίμτι, ᾽Αλλὰχ ῾Αζὴμ ᾽Ινσανὴν Νιμετἴλεν, ῾Ρεφαετλοῦ, βὲ σσὰν ᾽Αζημετλοῦ, ᾽Ιωάννης ᾽Αλέξανδρος Σκαρλάτου Γκίκα Βόεβοτα Τζεμἠ᾽Ιφβλὰχ Γερινὴ Χοὺκμ᾽ ἐτὲν, Κερεμλὴ Μπεἶν, ᾽Αζὴμ Σααπλιγἠἴλαν, ἰτζὰτ ὁλουκᾶν, χριστιὰν Μελλετὴν Μπασμαχανεσινὴ, (ὁ νοῦκι φρεγκισταντὲν ᾽Ιωὰν γιαλη ᾽Αλημετλοῦ Γεὼργιος, Κωνσταντῖνος σουν, ζίατε ἐμὲκ ζαχμέτιλεν, βὲ χὰρτζ μασράφιλεν μπούραγια γκετηρτὴ, κὶ τουρλοῦ Κιταπλὰρ μπασἰπ, ᾽Ορθόδοξος Χριστιανλαρὰ κιφαετλἰκ βερσὶν ντεγιοὺ) Μπέντεγη μπούσεκιλ ᾽Ιλλαχιγὲ Χισμετὴ γκιορμέγιλεν, γκερὶ κοτοῦμ χὲρ τουρλοῦ Νεσνεγὴ, βὲ Μπασμαχανεγὲ γκιρτὴμ, ἐλημτὲν γκελτιγήκαταρ, Καρτασλαριμὰ Κιφαὲτ βερὲμ ντεγιοῦ. βὲ Βουκοὺφ ὁλμάγιλεν, κὶ Σιζλὲρ τζοῦνκι ῾Ρῶμτζα Ντιληντὲν ἀγγναμαμάγιλεν ῾Ιμανὰ Κιφαετλοῦ λαζὴμ ὁλαν Σσεγλερὴ ὅλκαταρ μπιλμέσινηζ, ὀνούνἴτζην, μποῦ Χριστιανικὴ διδασκαλία, γίανε Ταλὴμ. Μεσιχὴ ζἰκρ ὁλουνᾶν Κιταπὴ, τεφσὶρ ἐτμέγιλεν ᾽Ικὴ Λησαντὲ μπασμαγιὰ κοτοὺμ. κὶ ᾽Ορθόδοξος Μουουμὴν ῾Ιμανημιζὴν ἔν ᾽Αζὴμ Σινὼρ Κανουνλαρινὴ χὲρ Χριστιὰν ταλὴμ ὁλοὺπ βουκουφ ὁλσοῦν τεγιοῦ, Χελασλιγὴ ᾽Ιτζὴν. γίανε, ᾽Ιμὰν, Οὐμοὺτ, Μουχαπὲτ, βὲ ᾽Εγιοῦ ἀμελλερὴ, βὲ Μουκαττὲς Κηλσαμιζὴν Γετὴ Συρλαρινὴ, βὲ Μπεγιοὺκ ῾Εορτουλαρινὴ, βὲ Ταχὶ σάἴργη ἰκτιζὰ ᾽Ολανλαρὴ. ῾Ίμτι μαλημινὴζ ὁλσοῦν, κὶ ἄσλα φαρἰκ γκελμὲμ, Τζεσσὶτ Κιταπλὲρ τεφσὶρ ἐτὶπ μπασμαγιὰ κοματὲν. ἔγερημ Λησαντὲν γιανέτε ζαΐφ ὁλοὺπ, γιαγγιλμάμτε βάρισα, Τζούμλενιζτεν

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Μαζὴρ ντιλέρημ, ζὴρα Γιαγγίλμαμακ Φάκατ Μπὶρ 'Αλλαχτουάλλενηντηρ. βὲ Κίνε Νιὰζ ἐτέρημ, Μπενὴμ Μποῦ Ντερούνη Μουχαπετημτὲν σουνουλὰν Σιζλερὲ 'Ρουχανὴ Κιταπὴ Μικταριντὲ κιουτζούκταϊσα, Κεγφιγετηντὲ μπεγιοὺκ γερινὲ ταλάπιλεν καποὺλ ἐτέσινης. βὲ 'Αρανιζτὰ χέρταγημ ὀκουγιάσινης, βὲ Τζοτζουκλαρινηζὰ ταλὴμ ἐτέσινης κὶ 'Αλλαχτουάλλεγε, βε 'Ινσανλαρὰ γιαρὰρ κίμσε ὁλσουνλὰρ. Ταχὶ μποῦ Κιταπὴν 'Αχηριντὰ ἰσσαρὲτ ἐγλετιγὴμ Σουμελᾶ παναγίανην, Τραπουζαντὰ μπουλουνᾶν, Πατισσαχλὴκ βὲ Πατρικλὴκ, Σουλτὰν Βαλιτουλλαχὴν 'Αζὴμ Μοναστηρινὴν Βασιὲτ Ταρηχινὴ, 'Ονὰ βουκοὺφ ὁλοὺπ. βὲ 'Αζημετλὴ Εὐχησινὴ χέρβακιτ 'Ιχτικάτιλεν ὀκουγιοὺπ, Κεντησινὴ Μετεττζὴ βὲ Γιαρτιμτζὴ, μπούρατε, βὲ Χάκ Σσεραὰτ Γκιουνουντὲ, Χουτάϊ 'Ραππιτουάλλενην Κελαμὴ, βὲ Γκεντὴ μουχαπετλὴ 'Αλλάχ 'Ογλουνοὺν Σὰγ ταραφηνὰ, 'Αζὴμ 'Ρητζασῖλεν Νὰσσ ἐτιτζὴ Μπουλαλὴμ. 'Αμὴν.

Salutare cu dragoste din partea lui Partenie Ieromonahul, către toţi creştinii ortodocşi.

De mult încă, dorind să arăt înflăcărata mea dragoste sufletească fraţilor mei creştini cari se găsesc în partea asiatică (în Anatolia), nu atinsesem acest scop al meu pe calea duhovnicească, decât acum, prin mila lui Dumnezeu şi prin dărnicia luminatului Voevod Ioan Alexandru Scarlat Ghica, cel ce porunceşte peste întreaga Valahie, care a făcut o tipografie creştină. Această (maşină) a fost adusă aici din Francia de către învăţatul Ion Fali Gheorghe Constantin, cu multă muncă şi cu mari cheltuieli, în dorul de a se tipări felurite cărţi, pentru îndestularea ortodocşilor creştini. Iar eu văzând acest serviciu sub formă dumnezeească, am dat la o parte orì ce lucru şi am intrat la tipografie, ca să viu, cu cât îmi stă în putinţă, în ajutorul fraţilor mei. Deoarece am ştiut că voi nu înţelegeţi limba greacă, şi deci, nu cunoaşteţi tocmai bine scrierile trebuincioase ale religiei, m'am hotărît să tălmăcesc cartea numită «Hristianiki Didascalia» adică *Învăţătura Creştinească*, tiparindu-o în amândouă limbile, ast-fel ca ori ce creştin să înveţe cele mai mari canoane ale Sinodului din religia noastră ortodoxă. Aceste canoane, ca credinţa, speranţa, dragostea şi faptele bune, precum şi cele şapte taine ale sfintei noastre biserici, marile sărbători şi celelalte trebuincioase, fiecare creştin să le cunoască pentru mântuirea sa.

Vă fac cunoscut că nu voiu lipsì de a mai traduce diferite cărţi şi a le pune sub tipar. Ştiindu-mă slab în cunoştiinţa limbii, cer iertare dela toţi, fiindcă a nu greşì numai unui Dumnezeu e dat. Vă mai rog ca această carte duhovnicească, — mică prin întindere, dar mare prin cuprins, — care a eşit din a mea dragoste internă, să o cereţi şi să o primiţi, şi totdeauna să o citiţi între voi şi să o explicaţi copiilor voştri, ca ei să se facă oameni folositori şi pentru Dumnezeu şi pentru omenire.

La sfârşitul acestei cărţi am menţionat data la Mănăstirea S-ta Maria Şumela cca împărătească şi patriarhicească.

Să aveţi cunoştinţă de data preceptelor mănăstireştì (!) ale «*Sultanuluì Validullah*» (= Impăratul Tată lui Dumnezeu) şi să citiţi în totdeauna cu credinţă marea sa «efchie». Să ajutaţi aicea, pentru ca în ziua Dreptăţei sacre să ne găsim sfătuitori (?) ai cuvântului lui Dum

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

nezeu, prin rugăciunea iubitului Fiu al lui Dumnezeu, care şade la dreapta sa. Amin!

Cartea cuprinde: un catechism, pe primele 42 pagine; o «inştiinţare pentru zilele anului întreg ce datoreşte creştinul sa posteasca sau sa mănânce de dulce», şi, în fine, o «istorisire frumoasă», «despre respectata mănăstire împărătească şi patriarhicească a Nascătoarei, din Sumela».

Traducerile din limba turca sunt facute de G. Iogu, interpret de limba turca la Ministerul Afacerilor straine, iar cele greceşti de D. Roussos, interpret de limba greceasca la acelaş Minister.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

361. Chrisant al Ierusalimului, *Manual despre superioritatea Ierusalimului şi a Sfântului Mormânt,* ed. II. Bucureşti 1768. — Greceşte.

'ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ | ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ | ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ | ΙΕΡΟΣΟΛΥ-ΜΩΝ | Περὶ τῆς κατ' εὐξοχὴν ὑπεροχῆς τῆς Ἁγίας Πόλεως | Ἱερουσαλὴμ, καὶ τοῦ Ἁγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Κυ. | Τῆς τε πρὸς αὐτὸν κεχρεωστημένης ἐλεημοσύνης παρὰ πάντων τῶν | Χριστιανῶν κατὰ τὴν ἀποστολικὴν Διαταγὴν, Καὶ τῆς ὠφε-λείας τῶν εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἐκεῖσε | σεβασμίων τόπων παραγενομένων. | Τυπωθὲν ἤδη δεύτερον Ἐν τῇ Νεωσυσταθείσῃ Τυπογραφίᾳ | Ἐπὶ τῆς Θεοστηρίκτου Ἡγεμονείας τοῦ Ὑψηλοτάτου ἡμῶν | Αὐθέντου καὶ Ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας | Κυρίου Κυρίου Ἰωάννου ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ | Γκίκα Βοεβόδα | Ἐπιμελείᾳ καὶ Δαπάνῃ τοῦ | ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ καὶ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ | ΚΥΡΙΟΥ | ΕΦΡΑΙΜ | ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ | ἐν Βουκουρεστίῳ. Ἔτει ᾳψξῆ. Κατὰ Μῆνα Μάρτιον. | Παρέχεσθαι δωρεὰν ἐκ μέρους τοῦ παναγίου Τάφου.

Chrisant, Patriarh al Ierusalimului, Manual despre superioritatea Sfântului oraş al Ierusalimului şi a S-tului şi primitorului de viaţă Mormânt, şi despre milostenia datorită lui de toţi Creştinii după porunca apostolicească, şi folosul sufletesc persoanelor cari se duc pentru a se închină la Sf. Mormânt şi la celelalte cinstite locuri de acolo. Acum pentru a doua oară tipărit în Tipografia înfiinţată de curând, în timpul Domniei, de Dumnezeu păzită, a Prea Inălţatului Domn şi Stăpânitor a toată Ungro-Vlahia Ioan Alexandru Scarlat Ghica Voevod. Prin îngrijirea şi cu cheltuiala prea fericitului şi prea luminatului Efrem, Patriarh al Ierusalimului.

Bucureştĭ 1768 Luna Martie.

Pentru a se împărţi în dar din partea Prea Sfântului Mormânt.

In-4⁰ mic de 145 pagine.

Verso titlului e alb. Apoi urmează: O prefaţa a Patriarhului Efraim, tratând despre istoria şi însemnatatea oraşului Ierusalim, câteva marturii de-ale sfinţilor asupra aceluiaş oraş; tabla de materii; prefaţa lui Chrisant; textul, dela pag. 19 (20) la 81. Pagina 82 e albă. La pag. 83 se afla o epistola enciclica a lui Paisie, Patriarhul Constantinopolei, din August 1727, în greceşte pentru ajutorarea Sf Mormânt La pag. 93 aceeaş epistola in turceşte, cu caractere greceşti. La pag. 103 o scurta învaţatura creştineasca La pag. 108, catalogul patriarhilor Constantinopolei. La pag. 117, traducerea slavona a epistolei de mai sus; iar la pag. 131, cea românească, sub titlul: «Carte sabornicĭasca la toţi pravoslavnicii creştini, pentru ajutorĭulu sfântuluĭ mormântu».

La sfârşitul catalogului patriarhilor, adica la pag. 115, se afla urmatoarea notiţa:

Διορθωθὲν παρὰ Γεωργίου Κωνσταντίνου, παρὰ τοῦ ὁποίου ἔγινε καὶ προσθήκη εἰς τὸν Πίνακα μὲ βραχὺ Ἐγκώμιον τοῦ νῦν Πατριαρχεύοντος Μακαριωτάτου. Σελίδι ιε'.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

S'a îndreptat de către Gheorghe Constantin, care a făcut şi un adaus la tablă, cu o scurtă laudă a prea fericitului Patriarh de acum. Pag. 15.

Pe pag. 49 sq. a cărţii se citesc următoarele:

Ὁ ὑψηλότατος, Σοφώτατος καὶ Χριστιανικώτατος Ἡγεμὼν πάσης Οὐγγροβλαχίας, ὁ τῆς νίκης Φερώνυμος Κύριος, Κύριος ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑΣ, ὁ τῆς Ἡμετέρας Μετριότητος ἀγαπητὸς καὶ περιπόθητος κατὰ Πνεῦμα Υἱὸς, διασκεδάζων τὸν ζόφον τῶν περιστάσεων καὶ ἀνωμαλιῶν ἀφ' ἡμῶν τῇ ἐπιμόνῳ κηδεμονίᾳ καὶ ὀξυτάτῃ βοηθείᾳ, τῇ τε διηνεκεῖ ὑπερασπίσει αὐτοῦ. ἄνωθεν γὰρ ἐκ τῶν περιφανεστάτων αὐτοῦ προγόνων, γεννητόρων καὶ συγγενῶν κλῆρον ὥσπερ λαβὼν τὸ εἶναι δεφένσορα τοῦ Παναγίου Τάφου τοῦ Κυρίου, ὡς πρὸς τῷ τέλει τοῦ ὀκτωκαιδεκάτου Κεφαλαίου τῆς Ἡμετέρας Ἱστορίας καὶ Περιγραφῆς τῆς Ἁγίας Γῆς δηλοῦται . . . ὅθεν ὅλος τοῦ ἔργου γενόμενος, Ναὸν περίβλεπτον ἀνεγείρει ἐκ βάθρων ἐν τόπῳ Βακαρεστίῳ λεγομένῳ, ὡσεὶ τριῶν μιλίων τοῦ Βουκουρεστίου, ἐν ᾧ ὁ Ἡγεμονικὸς θρόνος, ἀπέχοντι . . . καὶ τείχεσι περιτειχίσας ἅμα τῷ ὑπερανεστηκότι τούτων Καμπαναρείῳ, ὡς εἶναι τὸν τῆς Καμπάνης ἦχον ἔνηχον πᾶσι, καὶ Ἱεροῖς ἀμφίοις ἐξ ἀργύρου καὶ σηρικῶν νημάτων πεποιημένοις καταστολίσας, κτήσεσί τε καὶ προσόδοις κινηταῖς καὶ ἀκινήτοις δαψιλεστάταις καταπλουτίσας, καὶ διατάγμασιν Ἱεροῖς ἀνδράσιν ἀνήκουσιν, ὡς ἐν τῷ Κτιτορικῷ αὐτοῦ Τυπικῷ διαλαμβάνει, τοὺς ἐκεῖ μέλλοντας βιοῦν κατασφαλισάμενος, καὶ Βίβλους ἐκκλησιαστικὰς καὶ ἐξωτερικὰς διαφόρων Γλωσσῶν, Ἑλληνικῶν φημι, Λατινικῶν καὶ Γραικολατινικῶν, Ἀραβικῶν καὶ ἄλλων ἱκανὰς ἀφερώσας. καὶ τοὺς τὰ Ἐγκύκλια καὶ Φιλοσοφικὰ τῶν Μαθημάτων διδάσκοντας δύο εἶναι ἐν αὐτῷ ἐντάξας, πρῶτον μὲν ἀφιεροῖ ὡς εἰκὸς τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ὁμοουσίῳ καὶ Ζωοποιῷ καὶ Ἀδιαιρέτῳ Τριάδι, εἶτα ἐκφαίνων τὸν ἐγκάρδιον πόθον καὶ ἄκραν εὐλάβειαν ἣν ἔχει πρὸς τὸν Θεοδέγμονα τοῦ Κυρίου Τάφον, ἀνατίθησιν αὐτὸν αὐτῷ, δι' ὃν καὶ τὴν μυριάριθμον δαπάνην εἰς τὴν οἰκοδομίαν αὐτοῦ τοῦ τφόντι ἀξιαγάστου Ναοῦ ἐποιήσατο. Ὁ δὲ Παναγιώτατος καὶ Σεβασμιώτατος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ Συλλειτουργὸς τῇ Ἡμῶν Μετριότητι Κύριος Κὺρ Παΐσιος οὐ μόνον κατὰ μίμησιν τῶν πρὸ αὐτοῦ, ἀλλὰ δὴ καὶ ὡς ἐραστὴς καὶ Προσκυνητὴς τοῦ Ἁγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Κυρίου, Συνοδικὸν Γράμμα ἐξέδοτο, ἐν ᾧ τὰ τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν πλήθη προτρεπτικῶς παρακαλεῖ διδόναι τὴν κεχρεωστημένην ἐλεημοσύνην τῷ κοινῷ ἁπαξαπάντων τῶν Χριστιανῶν Εὐαγεστάτῳ Προσκυνήματι Ἁγίῳ τοῦ Κυρίου Τάφῳ. ὅπερ ἡμεῖς ἐν τῷ τέλει τοῦ παρόντος Ἐγχειριδίου ἐτυπώσαμεν Συνοδικὴν μαρτυρίαν τῶν πολλῶν καὶ ἀμετρήτων χρεῶν τοῦ Ἁγίου Τάφου τοῦ Κυρίου, μεταγλωττήσαντες αὐτὸ καὶ εἰς Τουρκικὴν, καὶ Βλαχικὴν, καὶ Σλοβανικὴν διάλεκτον, ἵνα τὸ ἐν ταύταις ταῖς διαλέκτοις τελοῦν χριστεπώνυμον πλήρωμα εἰδέναι ἔχῃ τὰ γεγραμμένα . . .

Prea înălţatul, prea înţeleptul şi prea credinciosul Domn a toată Ungro-Vlahia, Nicolae Alexandru Voevod, al cărui nume e sinonim cu al victoriei [1]), fiul duhovnicesc iubit şi dorit al smereniei noastre, combătând starea rea şi împrejurările neprielnice în cari ne găsim, ne-a ajutat totdeauna pe noi, căci i s'a lăsat ca o moştenire de prea slăviţii săi strămoşi, părinţi şi rude, *a fi «defensor» al Sfântului Mormânt*, precum am spus în a noastră: Istoria şi descrierea S-tei Ţeri, pe la sfârşitul capitolului 18.

Aşa dar, clădeşte din temelie o biserică prea frumoasă în localitatea numită *Văcăreşti*, în depărtare de trei mile de Bucureşti, unde e scaunul

[1]) Νικόλαος, compus din: νίκη şi λαός, însemnează în limba greacă: învingător de popoare.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

domnesc, înconjurând-o cu ziduri şi ridicând o clopotniţă naltă ca să se audă de toţi; pe lângă aceasta a înzestrat-o cu odăjdii de mătasă lucrate cu argint, a îmbogăţit-o cu venituri şi proprietăţi mişcătoare şi nemişcătoare din belşug, a luat dispoziţiuni pentru a asigurà viaţa acelora cari vor trăì acolo, precum se vede în tipicul ctitoricesc, şi a dăruit cărţi bisericeşti şi profane în diferite limbi, anume greceşti, latineşti, greco-latine, arăbeşti, etc. Orânduind ca să fie doi profesori pentru filosofie şi matematică acolo, întâi a închinat-o sfintei şi de aceeaş fiinţă şi dătătoarei de viaţă şi nedespărţitei Treimi, apoi arătând dorinţa sa din inima şi pietatea ce o are pentru Sf. Mormânt, care a primit pe Dumnezeu, o închină Sf. Mormânt, pentru care a făcut şi cheltuială negrăit pe mare clădind această biserică minunată. Iar întru tot Prea Stîntul şi venerabilul Patriarh al Constantinopolei, chir Paisie iubitul nostru în Hristos frate şi conliturgisitor al Smereniei noastre, imitând pe predecesorii săi, şi având dragoste şi râvnă pentru Sfântul Mormânt, de viaţă primitor, a dat o carte sobornicească prin care învită şi îndeamnă poporul a da mila cuvenită Sf. Mormânt, la care se închină toţi creştinii fără deosebire. Această carte am tipărit-o la sfârşitul manualului de faţă, ca o dovadă a nenumăratelor datorii ale Sf. Mormânt, tălmăcind-o şi în limbile turcă, română şi slavonă, ca să ştie conţinutul ei şi turma creştinească care cunoaşte aceste limbi.

Ediţia întâi a acestei cărţi s'a tipărit în Bucureşti în 1728. V. mai sus, n° 198, pag. 35.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

362. Neofit Ierodiaconul, *Comentar la gramatica lui Teodor,* Bucureşti 1768. — Greceşte.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ | ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ͂Σ | ΕΙΣΑΓΩΓΗ͂Σ ΤΩ͂Ν ΕΙΣ ΤΕΣ-ΣΑΡΑ | ΕΙΣ ΤΟ͂ ΤΕΤΑΡΤΟΝ, | Ὑπόμνημα, ἐκ Πολλῶν συνερανισθὲν | Ὑπὸ Νεοφύτου Ἱεροδιακόνου πελοπποννησίου, | Καὶ νῦν πρῶτον Τύποις παρ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν ἐπὶ τῆς Θεοστηρίκτου Αὐθεν-|τείας τοῦ Ὑψηλοτάτου τε καὶ Θεοσεβεστάτου Ἡγεμόνος | πάσης Οὐγκροβλαχίας, | Κυρίου Κυρίου | ΙΩΑΝΝΟΥ | ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ | ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ | Γκίκα Βοεβόδα | Ὡζ, καὶ προσεφονήθη. | Κατὰ προτροπὴν τοῦ Μακαριωτάτου καὶ Σοφωτάτου Ἱεροσολύμων | ΚΥΡΙΟΥ ΕΦΡΑΙΜ. | Ἀρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Οὐγκροβλαχίας, | ΚΥΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. | Ἐπιμελείᾳ μὲν καὶ Διορθώσει τοῦ ἰδίου Ὑπομνηματιστοῦ, | Δαπάνῃ δὲ Αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Πανοσιωτάτου ἐν Ἱερομονάχοις Κυρίου Ἰακώβου | Χίου τοῦ Μαυρογορδάτου | Ἐκσυνδρομῆς τῶν Φιλοχρίστων καὶ Φιλολόγων Ἀνδρῶν, τῶν τε ἐν Χίῳ | καὶ τῶν ἐν Βουκουρεστίῳ. | Ἐν τῇ Νεουργηθείσῃ Τυπογραφίᾳ Ἐν Βουκουρεστίῳ. ᾳψξή.

Comentar la a patra parte din întroducerea în gramatică scrisă de Teodor şi împărţită în patru părţi, compilat din mai mulţi autori de Neofit ierodiaconul din Pelopones, şi acum pentru întâia oară dat la lumină de el, în timpul Domniei de Dumnezeu păzite a Prea Inălţatului şi Prea Credinciosului Domn Ioan Grigorie Alexandru Ghica Voevod, cărui i s'a şi dedicat. După îndemnul prea fericitului şi prea înţeleptului Patriarh al Ierusalimului Chir Efrem; fiind Mitropolit al Ungro-Vlahiei Prea Sfinţia Sa Chir Grigorie. A îngrijit tipărirea şi a făcut îndreptările Comentatorul însuşi. Cu cheltuiala

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

lui şi a Prea Cuviosului Ieromonah chir Iacob Mavrocordat din Hios şi cu ajutorul filologilor şi iubitorilor de Christos, atât din Hios cât şi din Bucureşti. In tipografia cea nouă. Bucureşti 1768.

In-folio mic de 6 foi pentru titlu şi prefeţe, 1298 coloane pentru text, şi 15 foi pentru indice.

In foile liminare se afla: titlul; o dedicaţie a compilatorului Neofit ierodiaconul Kavsokalybites către Domn; scrisoarea lui Teodor Gazes către fraţii lui din Constantinopole, Andronic şi Dimitrie, datată din Roma, Novembre 1451; scrisoarea cardinalului Bessarion către Mihail Apostoli; o epigrama a lui Anghel Politianos către Teodor Gazes; patru versuri din partea cărţii către cititor; un extras din observaţiile critice ale lui Eugeniu Bulgarul, asupra compilaţiei la cartea lui Teodor; o scrisoare a lui Neofit către Eugeniu Bulgarul, din 1758; şi, în fine, prefaţa lui Neofit Kavsokalybites către cititor.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

363. Scrisoarea Patriarhului Paisie, Bucureşti 1768. — Slavoneşte.

Scrisoarea patriarhului Paisie pentru ajutorarea Sfântului Mormânt, despre care se vorbeşte mai sus (p. 188) a apărut şi în ediţie separată, de oarece un bibliograf rus dă următoarea notiţă asupra unei ediţii slavoneşti:

Епистолія патр. Паисія ко всѣмъ Христіанамъ помощи ради св. Гроба, напеч. въ Бухарестѣ, 1768 г.

Scrisoarea Patriarhului Paisie către toţi creştinii pentru ajutorul Sf. Mormânt, tipărită în Bucureşti, în anul 1768.

In-4°.

Undolïskij, Очеркъ, n° 2521.

1769.

364. Catavasier, Blaj 1769.

Popp, *Disertaţie,* 48.

365. Evanghelie, Colocsa 1769.

EVANGELIE
LA TOATE
DUMINICS SI SZERBETORJ
PESZTE TOT ANUL
KARELE
Ku ëndemnàreâ pre Csinsztitej ſi ſzlevitej
Doâmnej Conjiliariczej
MARGARITEJ TOMEJÁN
Szpre limbe Remlenászke' au telmecsuit, ſi dirépt veszelia
jéj ſzufléczászké ku Orthografie Ungurászke' latipár
au dat
P. David Biro dela Szfënt Petru den Rëndul
Piarisztilor.
LA KOLÓCZA:
Ku tipárul Piarisztilor, la Anul MDCCLXIX.

In-4° de 79 pagine (ultimele 3, nepaginate).
Pe verso titlului se află rândurile de mai jos şi «Oratio ante Concionem».

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prafatiuncula ad lectionem Evanghelii.

Ën drágoszteâ csa ëntru Hristosz adunácz, si ku szëngsele luj csel pre szkump reszkumperácz Kristiny, Evangélia pe ásztezi renduite szkriszau szfënt Luka Evangelisztul la doazecs si unul de kap, la doaezecs si csincs dc sztih; Kare szpre Limba Rëmenêaszke asa szau telmecsuit, aszcultacz ku frike Dumnezejászke.

La sfârşit, se află câte-va întrebări şi răspunsuri privitoare la botez, la căsătoric şi jurământ, sub titlul:

Subnectuntur ea | Quae in Sacramento Baptismi et Matrimonii Linguâ Vernacula tractantur.

O ediţie nouă a acestei cărţi a apărut în 1799 la Buda.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

366. Liturghie, Buzău 1769.

ДМ̃НЁЗЁЁЩЙЛЁ ШЙ ЄФНТЁЛЄ | ЛѴТ̆РГІЙ | Я чѣлwрѣ динтрѳ сфѣци Пѫрінцилwрѣ нѡ-шри, â лѳй Іwа́ннѣ Златоу́стѣ: â лѳй Ва-сйлїе чѣль Ма́ре: шй â Прежде́сѷ́ѣнїй. | Йкѳ́мѣ Тѵ̆пърйтъ А̂трѳ а̂тѫ́ Домніе â | Прѣ Лѳминатѳлѳй Дѡмнѳлѳй нѡстрѳ | ІЁ̃ ЙЛЁ̃ЗЙНДРѮ̆ | Єкарла́тѣ Гйка Коекѡ́дѣ. | Кѳ Бл̃гослокѣнїѫ Прѣ сфинцйтѳлѳй Митро-|полйтѣ âлѣ Оўггрокла́хїей: Кѵрь ГРЙГОРІЁ̃ | Принь ѡ̂сѫ́рдїѫ шй тѡ́атъ келтѳ́ѫла ѭби-тѡ́рюлѳй де Дм̃незѣѳ: | Кѵрь КОЗМЙ Ёпс̆копѳлъ Кѳзѫ́лѳй. | А̂ сфйта Ёпископіе â Кѳзѫ́лѳй. | Ла Йнѳлъ дела Зидйрѣ Лѳмїй: ѯЗсо̃з. | Де Костандинъ Оўченйкѳлъ Дескалъ Іwрда́кє Тѵ̆пъ:

In-4⁰ mic de 2 foi, fără numerotaţie, şi 272 pagine numerotate greşit (numarul 155 de două ori şi ultimele 4 pag. fără numerotaţie). Tiparit cu negru şi roşu, cu 24 rânduri pe pagină. Cu ornamentele şi gravurile obişnuite, la p. 78, 132, 197, 233. Chipul Sf. Ioan Zlatoust e semnat de *P. Ghyrie,* iar acele a Sf. Vasile şi a Sf. Grigorie poarta data, cu cifre cirilice, 7254 (1746).

Pe verso titlului, stema Ţerii-Româneşti şi versurile din Psaltirea dela Buzau din 1767.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

367. Triod, Bucureşti 1769.

ТРІѠДІОН | Чє съ Зичє | ТРЄЙ КЪНТЪРЙ | Чє ӑрє а̂трѳ сйнє слѫ́жба сфйтѳ-лѳй шй Ма́рєлѳй Пѡ́сть | Йкѳ́мѣ а̂трѳ ачєсть кйпѣ Тѵ̆нърйть, а̂-трѳ а̂тѫ́ Домніе де Оўггрокла́хїѫ, â | прѣ Лѳминатѳлѳй шй прѣ А̂нълцатѳ-лѳй Дѡ́мнь, ІЁ̃ ГРИГОРІЄ | ЙЛЁ̃ЗЙНДРѮ̆ ГѴКЙ ЁѠЁѨѠДЬ: | Кѳ Бл̃гослокѣнїѫ шй тѡ́атъ кїелтѳ́ѫла | прѣ сфницйтѳлѳй Мѵ̆трополитъ âлѣ Оўг-рокла́хїей, Кѵр ГРИГОРЇЄ | А̂ Тѵ̆пографі́ѫ сфйтей Митрополій а̂ | Бѳкѳрѣщи. Ла Йнїй дела | Зидйрѣ Лѳмїй, ѯЗсо̃з. | Єѳѳ Тѵ̆пъриться де прѣ плекатѳлъ а̂трє Іеромона́хъ, Григо́рїе | Іеромонахъ Тѵп.

Exemplar necomplet:

In-folio de 1 foaie pentru titlu, şi peste 462 foi numerotate. Tiparit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloana. Ornamentele sunt gravate din nou, dupa modele vechi, şi unele din ele poarta însemnarea: *1768. De Grigorie ieromonah.*

Pe verso titlului se află stemele ambelor ţări, de un model nou, şi versurile asupra stemei, reproduse dupa *Cazania* din Râmnic de la 1748 (v. mai sus, p. 105).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

368. Neofit, *Alegere din toată Psaltirea,* Bucureşti 1769. — Greceşte.

Ἐκλόγη | τοῦ Ψαλτηρίου παντός | Εἵς τε Δοξολογίαν καὶ Αἴτησιν | Συλλεγεῖσα μὲν παρὰ Νεοφύτου Ἱερο-|διακόνου τοῦ Πελοποννησίου | Νῦν δὲ Πρῶτον Τύποις ἐκδοθεῖσα, | ἀνετέθη τῇ Παναχράντῳ | τοῦ Θεοῦ Λόγου Μητρὶ, | Ἐπὶ τῆς Ἡγεμονείας τοῦ Γαληνοτάτου | Αὐθέντου πάσης Οὐγκροβλαχίας | Κυρίου Γρηγορίου | Ἰωάννου Γρηγορίου Ἀλεξάνδρου | Γκίκα Βοεβόδα | Ἀρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου | Μητροπολίτου Οὐγκροβλαχίας | Κυρίου Γρηγορίου | Παρὰ τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις Ἐλαχίστου | Παρθενίου Σουμελιώτου Τραπεζουντίου | τοῦ Μεταξοπούλου. | ἐν τῇ κατὰ τὸ Βουκουρέστιον νέᾳ Τυπογραφίᾳ. | Ἔτει τῷ Σωτηρίῳ αψξθ.

Alegere din toată Psaltirea pentru slăvire şi rugăciune, adunată de ierodiaconul Neofit din Peloponez, şi tipărită acum pentru întâia oară. S'a închinat neprihănitei Mame a Cuvântului-Dumnezeu, în timpul domniei prea bunului Domn a toată Ungrovlahia, Domnul Ioan Grigorie Alexandru Ghica Voevod, păstorind prea sfântul Mitropolit al Ungrovlahiei Domnul Grigorie, de către prea smeritul ieromonah Partenie Metaxopulos Sumeliotul din Trapezunt. In noua tipografie din Bucureşti, în anul mântuirii 1769.

In-8⁰ mic de 48 pag.

Pe verso titlului începe o prefaţă-dedicaţie adresată Fecioarei Maria şi semnată de Metaxopulos. Pe pag. 4—7, se află o introducere a lui Neofit Ierodiaconul din Peloponez, din neamul Evreilor; iar pe pag. 8, o gravură reprezentând pe David.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

369. Meletie Pigas, *Invăţătură ortodoxă,* ed. II. Bucureşti, 1769.—Greceşte.

Ὀρθοδοξος διδασκαλία | Συγγραφεῖσα μὲν παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ Σοφωτάτου Πατριάρχου | τῆς μεγάλης Πόλεως Ἀλεξανδρείας, | Κυρίου Μελετίου τοῦ Πηγᾶ. | Πάνυ ὠφέλιμος τοῖς ὀρθοδόξοις Χριστιανοῖς, καὶ ἐσκεμμένως | ταύτην ἀναγινώσκουσι. | Νῦν δὲ δεύτερον τύποις ἐκδοθεῖσα ἐπὶ τῆς θεοφρουρήτου ἡγεμονίας | τοῦ ὑψηλοτάτου, καὶ Φιλοχρίστου Αὐθέντου, πάσης Οὐγκροβλαχίας, | Κυρίου Γρηγορίου Ἀλεξάνδρου Γκίκα Βοεβόδα. | Ἐπιμελείᾳ καὶ δαπάνῃ τοῦ Μακαριωτάτου, καὶ Σοφολογιωτάτου τῶν | Ἱεροσολύμων Πατριάρχου, Κυρίου Ἐφραὶμ. | Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ Πανιερωτάτου, καὶ Λογιωτάτου Μητροπολίτου Κυρίου | Γρηγορίου ἤδη ἀρχιερατεύοντος. | Δι' ἐπιδιορθώσεως τοῦ πανοσιολογιωτάτου Πρωτοσυγκέλλου Καισαρίου. | αψξθ | Παρὰ γρηγορίῳ Ἱερομονάχῳ Τυπ.

Invăţătura ortodoxă, întocmită de prea fericitul şi prea înţeleptul Patriarh al marei cetăţi a Alexandriei, chir Meletie Pigà, foarte folositoare creştinilor ortodoxi, şi celor cari o vor citì cu luare aminte. Acum a doua oară dată la lumină în zilele domniei, de Dumnezeu păzită, a prea înălţatuluï şi de Cristos iubitorului Domn a toată Ungrovlahia Grigorie Alexandru Ghica Voevod. Prin îngrijirea şi cheltuiala prea fericitului şi prea învăţatului Patriarh al Ierusalimului, chir Efrem. In tipografia prea Sfântului şi prea Invăţatului Mitropolit chir Grigorie, care acum păstoreşte. Indreptarea s'a făcut de prea cuviosul şi prea învăţatul Protosinghel Chesarie. 1769. De către Grigorie ieromonahul tip.

In-4⁰ mic de 8 foi nenumerotate (ultima albă), ꝑ320 de pagine şi 2 foi, pentru greşeli.

Pe verso titlului se află stema îndoită şi 6 versurï de dedicaţie către Domn şi 2 către

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

cititor. Urmează o precuvântare către cititor a lui Neofit Ierodiaconul, cuprinzând o scurtă biografie a lui Meletie Pigă; apoi o prefaţă pentru carte, o dedicaţie a autorului, adresată Patriarhului de Alexandria; în fine, 8 versuri ale aceluiaş pentru carte.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1770.

370. *Invăţătură creştinească,* Iaşi 1770.

Al. Philippide aminteşte, printre cărţile «cu titlurile copiate exact», şi următoarea: «Invăţătură creştinească pentru cei cari voesc a lua vreun cin din cele sfinţite şi dumnezeeşti slujbe... Iaşi, 1770».

Al. Philippide, *Introducere în Istoria limbei şi literaturei romîne,* Iaşi 1888, p. 148.

371. Octoih, Blaj 1770.

Citat de Popp. Se mai găsesc exemplare prin bisericile din Ardeal.

Popp, *Disertaţie.* 48. — N. Iorga, *Scrisori şi inscripţii ardelene şi maramureşene,* II, (Bucureşti 1906), 47, 104, 125, 133, 141, 145.

372. *Proclamaţia lui Rumianţov către Cnejia Valahiei,* Iaşi 1770.

O singură coală, tipărită pe primele două feţe, şi începutul celei de-a treia. Proclamaţia este datată din Iaşi, 1770, Noemvrie 29.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

373. Kavalliotis, *Intâia învăţătură,* Veneţia 1770.

ΠΡΩΤΟΠΕΙΡΙΑ
ΠΑΡΑ
ΤΟΥ ΣΟΦΟΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ
Καὶ Αἰδεσιμωτάτου Διδασκάλου
Ἱεροκήρυκος,
Καὶ Πρωτοπαπᾶ Κυρίου
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ
ΚΑΒΑΛΛΙΩΤΟΥ
ΤΟΥ ΜΟΣΧΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΞΥΝΤΕΘΕΙΣΑ,
Καὶ νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα
Δαπάνῃ τοῦ Ἐντιμοτάτου, καὶ Χρησιμωτάτου
Κυρίου Γεωργίου Τρίκουπα, τοῦ καὶ Κοσ-
μήσκη ἐπιλεγομένου ἐκ πατρίδος
Μοσχοπόλεως.
ΕΝΕΤΙΗΙΣΙΝ
,αψο΄ 1770.
Παρὰ Ἀντωνίῳ τῳ Βόρτολι.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

Intâĭa învăţătură, întocmită de prea învăţatul şi prea cucernicul dascăl, predicator şi protoiereu chir Teodor Anastasiu Cavalioti din Moscopole, şi acum pentru întâia oară dată la lumină cu cheltuiala prea cinstitului şi prea

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

darnicului chir Gheorghe Tricupa, supranumit şi Cosmischi, din Moscopole. Veneţia 1770. Tipografia Antonie Bortoli.

In-8⁰ de 104 pag.

Pe pag. 3 se află o scurtă prefaţă fără interes. Pe pag. 4, o gravură de lemn reprezentând Sf. Treime. Pag. 5—12, un abecedar grecesc. Pag. 12 o gravură reprezentând pe Maica Domnului cu copilul Isus. Vocabularul se află pe pag. 13—59, pe trei coloane, în ordinea alfabetică a cuvintelor greceşti (Ρωμαϊϰα). In coloana a doua sunt cuvintele macedo-române (Βλάχιϰα), iar în a treia cele albaneze (Ἀλβανίτιϰα).

La sfârşitul vocabularului, precum şi pe pag. 60 şi 80 se află alte gravuri.

Dela pag. 61 înainte se află: o rugaciune greceascâ, învăţături, adagii şi rugăciuni, numerile greceşti, cifrele arabe, tabla înmulţirii. şi, în fine, un abecedar latinesc.

N'am văzut exemplare. Amanuntele de mai sus le extragem din următoarele publicaţii:

Joh. Thunmann, *Untersuchungen über die Geschichte der östlichen europäischen Völker*, 1. Th. (Leipzig 1774), p. 177 etsq. — Dr. Fr. Miklosich, *Rumunische Untersuchungen*, I, 2 (Wien 1882) pag. 9 (Extras din vol, XXXII din «Denkschriften der philos.-hist. Classe der Kais. Akademie der Wissenschaften» din Viena). — Gustav Meyer, *Albanesische Studien*, IV, în «Sitzungsberichte» ale aceleiaş Academii, tom. 132 (1895). — Cf. A. Papiu Ilarian, *Viaţa, operile şi ideile lui G. Şincai*, 10.

1771.

374. Bucvar, Viena 1771.

БꙋКВАРЪ | Сѣѧ ѧ҃чѣпере дѣ ѧвѫцхтꙋрѫ | чѣлорь че вюрь сѫ ѧвѣце Кѫрте | кꙋ слꙋке Слокенѣцѫ: тꙋпъритꙋ-с-ѧw | Ѧ Кѣсаро-Крѫѧска Четатѣ Бѣчь, | Ѧ привилегїѧта Тꙋпографїе ѫ прѣ-|нѫлцати Кѣсаро-Крѫѣцій Кꙋрци | принь Кꙋрь Їѡсифъ Лаврѣнтїе | Кѣрцбекь. Їнвлѫ ѧ҃ѱѳ҃ѧ Лѣна Їнгѣсть, ѯ҃ѕ.

In-8⁰ mic de peste 59 foi numerotate.

Pe verso titlului se află o gravură reprezentând pe Maica Domnului cu copilul Isus în braţe.

Din prefaţă extragem următoarele:

Predislovie

Cătră buni credincĭoşiĭ părinţi, cătră hrănitorĭ, cătră ispravnicĭ, cătră stăpâni şi cătră toţi ceĭalalţi ce au nume părintescŭ preste copii ceĭ mici.

Toată obicĭnuinţa vieţiĭ omeneşti stă spre hrană, o ĭubitorilorŭ de Hs. Creşterè pruncĭască atârnă, cine ce felĭu de copilŭ ĭaste, acéĭaşĭ şi déca să face mare. De ĭaste învăţatŭ dinŭ copilărie întru învăţătură cinstită şi întru frica luĭ Dumnezău (care ĭaste începeré înţelepcĭuniĭ) să cade a nădăjdui că acela va fi bună créştere şi déca va fi mare, ĭară de-ĭ trece creşteré sa fără de frică şi învăţătură, puţină nădéjde că va fi maĭ bună céĭalaltă viaţă a luĭ. Şi acĭastă ispitire adevărată întăréşte pre noĭ atâta câtŭ chipurile eĭ nu numaĭ la fèţe osebite ĭaste văzută, ce şi la totŭ norodulŭ. De trăĭaşte cineva întru norodŭ bine, cunoscutŭ ĭaste că întru acela îndreptare bună ĭaste copiilorŭ; ĭară de trăĭaşte în norodŭ cu multe sfăzi, urâcĭuni, pizme, vicleşuguri şi tâlhăriĭ şi alte obicéĭurĭ réle, nu te îndoì că va fi întru acela îndreptare bună copiilorŭ...

Cumŭ dară veĭ nădăjduì de bine unde nu ĭaste hrană bună copiilorŭ? Iară de hrană ca acéĭa, în ţara acĭasta, cine nu vède câtă lipsă ĭaste? Care văzândŭ noĭ lipsiţi copii de hrana ce li să cădé, bolindŭ cu inima de neno-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

rociré învăţăturiĭ lorŭ, amŭ datŭ în typarĭŭ acĭastă cărţulie, începândŭ dela азъ̀ки, cu toată orânduĭala precumŭ să véde, ca să poată după buchi cetì şi cu sloguri întru întăriré cetiriĭ sale; şi după acésté rugăcĭuni de séră şi de diminéţă; şi rânduĭala pentru masă şi după masă, însă şi cinstitulŭ paraclisŭ şi sinaxarĭulŭ; aşijderé céle zece porunci, şi 7 taĭni creştineşti, 7 daruri ale sfântuluĭ Duhŭ, şi altele. Şi învăţătură pentru credinţa catholicĭască, şi ce ĭaste credinţa catholicĭască. Care acésté toate înveţându-le copii de mici, să poată cunoaşte, ce ĭaste frica luĭ Dumnezău, căcĭ de acĭastă hrană bună a copiilorŭ întrébă şi răspunde Davidŭ: «Intru ce-ş va îndreptà celŭ tânărŭ calé sa? Cândŭ va păzì cuvintele tale».

Cade-să dară voao, blagocestivilorŭ creştini, şi ceĭ ce aveţĭ nume părintescŭ preste copii ceĭ micĭ, să aveţĭ purtare de grijă pentru învăţătura copiilorŭ voştri, ca să nu se lipséscă de hrana cé sufletéscă, cu povăţuiré cé bună cariĭ şi sânteţĭ datorĭ să-ĭ învăţaţĭ pre dânşiĭ, grăindu-le în casă, şăzândŭ, şi pre cale mergândŭ, şi culcându-vă şi sculându-vă, şi maĭ ales totŭ déuna să-ĭ întrebaţĭ pre dânşiĭ de ştiŭ derostŭ poruncile dintru acĭastă cărţulie, şi de citescŭ molitvele de séră spre [somn?] aşijderé şi de diminéţă; şi de veţĭ vedé că nu păzescŭ céle orânduite lorŭ, îĭ mustraţĭ pre dânşiĭ părintéşte, că de nu veţĭ face aşà după cumŭ vă învăţămŭ noĭ, vă veţĭ socotì ca nişte ucigaşi feciorilorŭ voştri, ĭară urmândŭ porunciĭ şi învăţăturiĭ noastre veţĭ avé nădéjde a vă bucura şi a vă veselì de fiĭ voştri, ca de nişte înţelepţiţĭ de Dumnezău, şi eĭ vorŭ pomenì pre voĭ. Domnulŭ să vă blagoslovéscă pre voĭ, şi blagosloveniĭa sa să se adaogă spre voĭ şi spre fecĭoriĭ voştri. Aminŭ.

Acest *Bucvar*, în afară de materia de abecedar, mai cuprinde câteva rugăciuni, cele 10 porunci, etc., simbolul Patriarhului Atanasie, paraclisul Maicii Domnului şi sinaxarul celor 12 luni.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

375. D. Cantemir, *Descrierea Moldovii*, trad. de J. L. Redslob, Frankfurt şi Leipzig 1771. — Nemţeşte.

Demetrii Kantemirs
ehemaligen Fürſten in der Moldau,
hiſtoriſch-geographiſch-und politiſche
Beſchreibung
der
Moldau,
nebſt
dem Leben des Verfaſſers
und
einer Landcharte
—
Frankfurt und Leipzig
1771.

In-8° de 2 foi, 341 pagine şi o hartă.

In faţa titlului se află portretul lui Cantemir gravat de Rein, cu următoarea subscripţie, de o parte şi de alta a stemei lui Cantemir:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Demetrius Kantemir des Russis. Reichs und in Moldau Fürst, bey dem Russ. Kaiser Peter dem Grossen des hohen Senats Mitglied, und geheimer Rath.

In înştiinţarea dela început se spune că opera lui Cantemir a apărut, în traducere nemţească, întâi în «*Magazin für die Neue Historie und Geograhie, etc.*». In ediţia aceasta s'au îndreptat multe greşeli şi s'a adnotat de Büsching.

Pe primele 22 pagine se află viaţa lui Cantemir; la pag. 24 o înştiinţare a lui Büsching în care se spune că textul i-a fost comunicat de Müller, iar traducerea în nemţeşte s'a făcut de Johann Ludwig Redslob. Urmează apoi o prefaţă a lui G. F. Müller, tabla cuprinsului şi, în fine, la pag. 33, textul.

Harta dela sfârşit este gravată de Kretschmer.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

376. *Invăţătură arhierească*, Iaşi 1771.

M. Gaster posedă o copie după o carte cu acest titlu, care s'ar fi tipărit în Iaşi la 1771.

Gaster, *Geschichte der rumänischen Litteratur*, în Gröber, *Grundriss der romanischen Philologie*, II, 3, pag. 309.

377. *Proclamaţia lui Rumianţov către norodul Cnejiei Moldovei*, Iaşi 1771.

Foaie volantă, datată: Iaşi, 1771, Fevruarie 9.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.
Undolskij, Очеркъ, col. 243, n° 2570.

378. Samuil Ravvi Jidovul, *Alcătuire înaurită,* trad. de Toma [Mandacaşul?], Iaşi 1771.

А҆ЛКЪТꙊИРЕ҃ ѦА҆ꙊРИ҆ТЪ А҆ ЛꙊИ СА҆МꙊИ҆ЛЪ РАВ-|ВИ ЖИДОВꙊЛꙊИ҆, МꙊСТРЪНДЪ РЪТЪЧИ҆ | РѢ ЖИ҆ДОВИ҆ЛОРЬ | А҆кꙋмь ѧ҆тѫй тѫлмѫчи́тѫ пре ли́мба молдовенѣс-|кѫ де Ѳома̀: в҃: логофѣ́ть: принь ѡ҆сѫрдїѧ | а҆ прѣ чинсти́тꙋлꙋй дꙋмиса́ле Іѡа́нь кантакоѕино̀ | ве́ль ви́сь фіюль рѫпѫѡса́тꙋлꙋй Іѡрда́ке ве́ль | логофѣ́ть: Ѧ врѣ́мѣ стѫпѫнирїй а҆ прѣ пꙋте́р-ничїй, шѝ прѣ милости́вїй І҆МПЕ҃РА҆ТРИ҆ЦІИ҆ | а҆ то́атѫ рѡсіѧ Е҃КА҆ТЕ҃РИНІИ а҆л до́йлѣ. | Типѫри́тꙋ-с-аꙋ а҆ча́стѫ ка́рте кꙋ то́атѫ келтꙋѧ́ла | дꙋмиса́ле нꙋми́тꙋлꙋй ве́ль ви́сь: Принь благослове́-|нїѧ а҆ прѣ ѡсфинци́тꙋлꙋй Митрополи́ть а҆ то́атѫ | молда́вїѧ Кѵ́рїꙋ кѵ́рь Гаврїи́ль. | ѧ҆трꙋ а҆са̀ типогра́фїе ѧ҆ ꙗ҆ши́й. | Ла а҆́нꙋл дела х҃с: ҂аѱо҃а: деке́мврїе: к҃в:

In-4° mic, de 10 foi nenumerotate şi 128 pagine.

Verso titlului e alb. Urmează o înştiinţare a lui «Thoma Mandacaşulu" (adică Θῶμας ὁ Μανδακάσης) şi o prefaţă adresată cititorului de «Nichiforŭ Iermonahu Theotochi» Din această din urmă extragem următoarele:

Acĭasta s-au scrisŭ aravicéşte de către dascalulŭ Jidovilorŭ, Samuilŭ celŭ dinŭ înpărăţiĭa luĭ Marocŭ, şi s-au tălmăcitŭ pre limba lătinéscă de către Alfonsŭ Vonomŭ spaniolŭ, celŭ dinŭ tagma fratoricĭască a celorŭ ce să zicŭ Dominicani, care şi «Faptă înaurită» o au numitŭ. De treĭ ori până acumŭ s-au tipăritŭ, precumŭ arată tiparĭulŭ celŭ lătinescŭ, întâĭu la Veneţiĭa, la anulŭ 1339 (!) (҂аѯлѳ); după acéĭa la Maţerata, la anulŭ 1693; maĭ pe urmă la Luţerna, la anulŭ 1736, şi cu toate acéstĕ ĭarăşŭ să află cu anevoe. Poate că o eu orecariĭ jidovi spre rău alergători, cumpărândŭ cărţile şi dându-le în focŭ, temându-să ca nu cumva némulŭ lorŭ să deşchidă prin tra-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

cĭasta ochiĭ şi să gândéscă câtŭ s-au amăgitŭ până acumŭ, ne priĭmindŭ evangheliciasca învăţătură a Mântuĭtoriuluĭ. Insă, ca să nu cadă prepusŭ de prefacere sau de schimbaré noĭmiĭ, s-au făcutŭ tălmăciré curată, pre câtŭ au fostŭ cu putinţă, şi fără de schimbare, şi la însuşĭ cuvintele céle pre scurtŭ a scripturiĭ. (Care şi latinulŭ au făcutŭ, tălmăcindu-să dinŭ carté cé araviciască). Dreptŭ acéĭa unde s-au aflatŭ cuvintele scripturiĭ după tălmăciré celorŭ şaptezeci asémené cu cele araviceşti, s-au pusŭ de o parte. Şi acésté sântŭ destule cătră cetitoriulŭ celŭ cu bună credinţă

Iară pre voĭ, o Jidovilorŭ, numaĭ unŭ lucru vă sfătuescŭ: Să cetiţĭ carté fără de patima acéĭa ce aveţĭ asupra Creştinilorŭ, şi fără de cugetele céle dinŭ începutŭ hulitoare şi mincinoase, care dinŭ copilărie le-aţĭ învăţatŭ dela părinţiĭ voştri, răvnindŭ alcătuĭtoriului cărţiĭ acesté, carele Jidovŭ fiindŭ, mai vârtosŭ şi al vostru dascalŭ, însă fiindŭ că fără de patimă au cetitŭ sfintele scripturi, s-au luminatŭ, precumŭ să véde, şi au cunoscutŭ adevărulŭ. Minté, ĭară nu patema să cade ca să fie judecătoriu; sufletulŭ, ĭară nu cugetulŭ celŭ dinŭ începutŭ [1]). Patima şi cugetulŭ celŭ dinŭ începutŭ fără de sămţire îngroaşă putérė sufletuluĭ, céĭa ce osăbeşte binele şi răulŭ, şi fără de voe răpescŭ maĭ înnainte judecata. De veţĭ vré voĭ ca să dezrădăcinaţĭ patimile céle cu cugete greşite, şi chemându ajutoriulŭ celŭ dinŭ înnălţime, cetiţĭ carté nu ca nişte Jidovi pizmătareţĭ ce ca nişte judecători aĭ adevăruluĭ ce osebescŭ răulŭ şi binele, nu mă îndoescŭ, cumŭ că acĭasta să va face voao povăţuĭtoare de sufletŭ mântuĭtoare.

Nichiforŭ Iermonahŭ, Theotochi.

Urmează o pagina albă, apoi urmatoarele versuri ale lui Thoma, al doilea logofat, de care se vorbeşte în titlu:

Stihuri politiceşti cătră ceĭ ce vorŭ ceti cărticica acĭasta.

Invăţătoriulŭ Jidovilorŭ celŭ pré vestitŭ,
    însuşŭ acĭastă carte o au alcătuitŭ,
Ravvi Samuilŭ cu numiré este numitŭ,
    graĭurile scripturiĭ pré bine le-au întocmitŭ.
Cu venirė luĭ Mesie cé pré adevărată,
    rănduĭala Domnuluĭ cé întrupată.
Cumcă s-au născutŭ dinŭ Fecĭoara cé curată
    dinŭ zisele Prorocilorŭ vădéşte şi arată.
Patima, moartė şi învieré istornicéşte (?),
    înnălţarė cé cătră ceriŭ o proslăvéşte.
A crédė şi a dovedi sângurŭ să nevoeşte
    doao veniriĭ a luĭ Hs: scriptura ilŭ silésţe.
Uciderė acestuĭa nedréptă socotéşte,
    robiĭa lorŭ cé de mulţi ani véciĭnică chibzuĭaşte

[1]) Prolipsisu sa zice grecește acĭasta ce s-au tălmăcitu «cugetu dinu începutu», neputându-se talmaci întraltu chipu; iară înţelégeré cuvântuluĭ este acĭasta, adeca cele ce omulu dinu copilaria lui aude dela parinţii luĭ sau dintr-al[ţ]ii, şi le pune în minté luĭ şi să obicinueşte pururé a le gândi, care pré cu anevoe este a le dezradacină dinŭ cugetulu luĭ, şi după talmaciré acĭasta mai toţi oamenii sântu prolipticoşi, însa acest prolipsisŭ poate uneori sa fie adevaratu, iara de maĭ multe ori mincinoasă şi greşita.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pentru greşala cĭ-au făcutŭ făr de omenie.
părinţiĭ lorŭ ceĭ ucigaşĭ vestiţi întru cruzie.
Şi sângele aceluĭ dreptŭ, pré dreptŭ îĭ osândéşte
urmaşŭ fiindŭ acelora, sângurŭ adeveréste,
Némulŭ Israĭltenescŭ defaĭmă şi jeléste,
de rătăciré némuluĭ foarte să tâ(n)guĭaşte.
Alégiré Biséricelĭ laudă şi slăvéşte,
credinţa pravoslavnica înnalţă şi măréste.
Lepădaré soboruluĭ, zice Dumnezeĭască
orbiré, înpietriré lorŭ, jelnică nebunéscă.
Jertva cé fără de sânge o pré înnalţă,
a fi nepriĭmite alte jertve ne învaţă.
Fiĭ luĭ Dumnezeu pre Apostoli îĭ numéşte
în locului prorocilorŭ, şi nu să îndoeşte.
Cătră Ravinulŭ Isaacŭ au scrisŭ aravicéşte,
Vonomŭ Afonsulŭ tălmăcindŭ acĭasta latineşte,
Nichiforŭ dascalŭ pré numitŭ în limba elinéscă,
dinŭ Theotochi némulŭ luĭ, credinţa creştinéscă,
Lauda răsărituluĭ, apărătorĭu credinţiĭ,
contenéscă zavistiĭa, nu maĭ ascută dinţiĭ
Prinŭ îndemnaré unuĭa vestitŭ întru slăvire,
răvnă asémené avândŭ obştéscă folosire,
S-au nevoitŭ a tălmăcì cărticica grecéşte,
caré acumŭ s-au prefăcutŭ, eu zicŭ, moldoveneşte,
Indemnătorĭu, sârguĭtorĭu fără de îndoire,
Ioanŭ Cantacozinò au fostŭ la tălmăcire
Fiĭulŭ luĭ Iordache, mareluĭ logofătŭ,
acesta este némulŭ său, carele îlu arătŭ,
Aflăndu-să la alŭ visterniciĭ ceĭ mari statŭ,
într-a păzitiĭ ţăriĭ Moldoviĭ sfatŭ,
Căruĭa némulŭ célŭ cinstitŭ pré deplinŭ să cunoaşte
dragosté cătră pàtrie şi răvna să vestéşte.
Faptele céle vrédnice, facerile de bine,
înpodobescŭ sufletulŭ său precumŭ să şi cuvine,
A folosì patriĭa sa cu totulŭ să siléste,
cinsté, nu miaré patrieĭ fierbinte o doreşte.
Insuşŭ acestŭ boĭarĭu numitŭ au vrutŭ să o tipăréscă,
ca toţi aceĭ ce vorŭ cetì pré să se folosască,
Pentru veniré luĭ Hs: să nu să îndoĭască
Şi zisele prorocilorŭ pré să le socotéscă,
Lumina adevăruluĭ, credinţa să păzască,
ca nu cum-và să ĭà şi eĭ osânda jidovéscă.

O Iisuse bunule, lauda îngeréscă,
pré dulce milostivule şi slava cé cerésca,
Acestuĭ bine credincĭosŭ viĭaţă dăruĭaste
în pace şi în linește statornicŭ îlŭ păzéşte.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Curgerile céle de susŭ şi cu bogată dare
varsă-le miloserdnîce în casa dumisale,
Indelungimé anilorŭ cu bună norocire,
şi toate bunătăţile cele de fericire.
Pre fiĭulŭ său Mateĭ cu creşteri îl măréşte,
după urmare tatăluĭ a fi bine voĭaşte.
Iară pre mine nevrédniculŭ tălmăcitorĭulŭ cărţiĭ
de muncă izbăvéşte-mă şi de osânda morţiĭ,
Ca pururé să pro[s]lăvăscŭ mila ta cé bogată,
bunătaté şi dragosté cé ne asămănată.
Aminŭ în véciĭ vécilorŭ fără de contenire,
Thomà îmĭ este numele, nu zicŭ altă numire.

La sfârşit, pag. 127—128, se cítesc următoarele:

Insămnéză

Cumŭ că cărticica acĭasta să vede, că au fostŭ ascunsă de jidovi preste doao sute şi treĭzeci de ani. Care dinŭ tr-acĭasta să chibzueşte: De vréme ce dascalulŭ acesta Samuilŭ celŭ ce au scrisŭ cătră Ravy Isaacŭ, au zisŭ cumŭ că au trecutŭ numaĭ o mie de ani dinŭ vrémé care s-au răsipitŭ Jidoviĭ, pentru că au cuprinsŭ întru stăpânire Titŭ sfânta cetate. Deci să vede, că îndată după ceĭ o mie de ani a robìĭ şi a răsipiriĭ jidovilorŭ s-au scrisŭ carté acĭasta. Darŭ Jidoviĭ văzândŭ pre sineşŭ biruiţi dinŭ mărturiĭle prorocilorŭ céle foarte vădite, au ascunsŭ într-atâta vréme carté acĭasta, ca să nu să mustre de cătră credincĭoşiĭ creştinĭ prin céle ce să cuprindŭ într-ânsa. Dreptŭ acéĭa s-au tălmăcitŭ la aniĭ de la Hs. 1400.

Cartea întreagă, adică împreună cu prefeţele şi cu notiţa finală, a fost tradusă dupa o carte apărută la Lipsca în 1769, cu urmatorul titlu:

Πόνημα Χρυσοῦν Σαμουὴλ Ραββὶ τοῦ Ἰουδαίου, ἐξελέγχον τὴν τῶν Ἰουδαίων πλάνην. Πρῶτον μὲν, ἐκ τῆς ἀραβικῆς εἰς τὴν λατινίδα μεταφρασθὲν· νῦν δὲ ἐκ τῆς λατινίδος εἰς τὴν κοινὴν τῶν ἑλλήνων διάλεκτον. Ἐκδοθὲν ἀναλώμασι τοῦ τιμιωτάτου, καὶ χρησιμωτάτου κυρίου Νικολάου Σκούρτου. Ἐν Λειψίᾳ τῆς Σαξονίας Τυπογραφίᾳ τοῦ Βρεϊτκόπφ. Ἔτει 1769.

Prefeţele sunt numaĭ în greceşte, iar textul în latíneşte şi greceşte.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

379. *Slujba S-lui Alexandru, arhiepiscopul Constantinopolei,* Veneţia 1771. — Greceşte.

ΜΗΝΙ` ΑΥ'ΓΟΥΣΤΟΥ Α΄. | Ἀ Κ Ο Λ Ο Υ Θ Ι΄ Α | ΤΟΥ˜ Ἐ͂Ν ἉΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟ͂Σ ἩΜΩ˜Ν | Ἀ Λ Ε Ξ Α΄ Ν Δ Ρ Ο Υ | ἎΡΧΙΕΠΙΣΚΟ΄ΠΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟ΄ΛΕΩΣ. | Σ Υ Ν Τ Ε Δ Ε Ι͂ Σ Α Ἐ Ν ῾Ε Τ Ε Ι Α͵ Ψ Ξ Ζ΄. | Δὶ ἀξιώσεως τοῦ Ὑψηλοτάτου, καὶ Εὐσεβεστάτου αὐθέντου | πάσης Οὐγγροβλαχίας | ΚΥΡΙ΄ΟΥ ΚΥΡΙ΄ΟΥ | Ἰ Ο Α΄ Ν Ν Ο Υ Ἀ Λ Ε Ξ Α΄ Ν Δ Ρ Ο Υ | Σ Κ Α Ρ Λ Α΄ Τ Ο Υ | Γ Κ Ι΄ Κ Α Β Ο Ε Β Ο΄ Δ Α | Καὶ θεωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου, Σοφωτάτου | ἡμῶν Πατριάρχου τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλὴμ, | Καὶ πάσις Παλαιστίνης, Κυρίου Ἐ͂ΦΡΑΙ΄Μ. Ἆρχιερα- τεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου, Λογιωτάτου καὶ Θεοπρο- βλήτου Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας, | ΚΥΡΙ΄ΟΥ ΚΥΡΙ΄ΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙ΄ΟΥ. | Νῦν δὲ τυπωθεῖσα σπουδῇ, καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ τιμιωτάτου, καὶ Εὐγενε-| στάτου ἄρχοντος ἐκ Βλαχίας Κυρίου Ἰωάννου Βακαρεσκούλου | Μεγάλου Βεστιάρη, καὶ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Μεγάλου Δικαιοφύλακος τῆς | Μεγάλης Ἐκκλησίας τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει | Ἀποστολικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου. | ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ | 1771 ᾳψοά | ΠΑΡΑ ΝΙΚΟΛΑΩ ΓΛΥΚΕΙ ΥΩ ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ. | CON LICENZA DE' SUPERIORI.

Luna August în 30. Slujba celui întru sfinţi părintelui nostru Alexandru, Arhiepiscopul Constantinopolei, întocmită în anul 1767 după cererea Prea Înălţatului şi Prea Credinciosului Domn a toată Ungrovlahia Ioan Alexandru Scarlat Ghica Voevod, şi revăzută de prea fericitul şi prea înţeleptul nostru Patriarh al Sf. Cetăţi Ierusalim şi a toată Palestina chir Efrem, Mitropolit fiind prea Sfinţitul şi de Dumnezeu alesul Domnul Domn Grigorie. Acum tipărită cu osârdia şi îngrijirea prea cinstitului şi prea nobilului boier din Valahia Domnul Ioan Văcărescu, mare Vistier şi mare Dicheofilax al Bisericei celei mari a tronului patriarhal apostolic din Constantinopol. Veneţia 1771. In Tipografia lui Nicolae Glichì din Ianina. Con licenza de' superiori.

In-4° de 39 pagine.

La început se află o dedicaţie în versuri iambice adresată Domnitorului de Νικόλαους ὁ Βελαρᾶς.

Slujba cuprinde câteva poezii religioase, dintre cari unele sunt compuse de Ioan (Ienachiţa) Văcărescu, iar altele de Nicolae Velara şi alţii.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1773.

380. Învăţătura Ecaterinii II, Iaşi 1773.

ДѢѢЦѢТЪ҃РЪ | Й ДѢѲ҃ШИ ѲТЪПЖНЙТОЙРѢЙ МЪРЙРЙ | ЕКАТЕРИНІИ: Е. | Катрѣ ѡржндзйтѣ ѣпитропіе прѣсте | ѧлкѣтзйрѣ ѧрѣтѣрїй ѧ оу҃нїй нѣѧш | ЛѢЦ҃ЗИТОЙРѢ҃ КОНДИКЪ. | Тѣлмѣчйтѣ пре лймба молдокенѣскѣ, | шй типѣрйтѣ принь ДдемнáрѢ лѣминá-|тзлзй Генерáль Фелдмаршáль шй ѧ фѣль | де фѣль де ѡрдине Кавалїёрь шй порзн-|читорюль Ермїей чёй динь тѣй, | ГРЯФЬ ПЕТРЪ҃ ЯЛЕѮЯНДРОВЙЧЬ | РѪМѦНЦОВЬ | Къ тóатѣ ѡсѫрдїѧ шй келтзіала Прѣѣш | сфиницйтзлзй Митрѡполйтъ Їтóатѣ | Молдáвїѧ | КѵРІ҃Ъ҃ ГЯВРÎИЛЬ. | Кáрѣ сав тѣлмѣчйтъ де Ѳомà Е: | Логофётъ. | Ал ѧнїй де ла Хрїстóсъ: ѧѱо҃г: | ѧвгзстъ: зі.

In-4° mic de 4 foi şi 139 pagine.

Verso titlului şi ultima pagină a foilor liminare sunt albe.

Prefaţa are următorul cuprins:

Slăvituluĭ Gheneralŭ Feldmarşalŭ, Poroncitorĭulŭ Armieĭ ceĭ dinŭtâĭ, a Malorosieĭ Gheneralŭ Gubernatorŭ, Prezidentŭ Malorosieneştiĭ Coleghiĭ, Ordinilorŭ Ruseşti Impărăteşti a sfinţilorŭ Apostoluluĭ Andreĭ, oştenesculuĭ mare mucenicŭ şi purtătorĭu de biruinţă Gheorghie de crucé cé mare, a luĭ Alexandru Nevskiĭ şi holştenesculuĭ a sfinteĭ Anniĭ cavalérŭ, Grafŭ Petru Alexandroviciŭ Rumĭanţovŭ.

Intru totŭ facătorĭuluĭ mieu de bine, smerită închinăcĭune.

Eu nu mă înfăţăşezŭ către Innalta Inpărătésca Mărire a pré putérniciĭ şi pré milostiveĭ Doamneĭ şi Imperatriţiĭ noastre, (luminatule, pré înţăleptule şi vitézule Arhistratigŭ), ca să încununezŭ cu laude sufletulŭ Eĭ celŭ plinŭ de înpărăteşti daruri, sau să înnalţŭ cu sunetŭ biruinţele sale céle pré slă-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

vite, ce au săditŭ pretutindenĕ ca alţi finici înpotriva obştesculuĭ vrăjmaşŭ, făcândŭ ca numaĭ arătaré armelorŭ Eiĭ celorŭ purtătoare de cruce să cutremure inimile vrăjmaşilorŭ întorcând taberile lorŭ spre fugă; — sau să laudŭ cu mirare apăraré némuluĭ creştinescŭ de cătră vrăjmăşasca călcare şi cumplire; sau să măresc linişté, odihna şi pacĭnica petrécere a tuturorŭ de obştie în vréme de războĭu şi célélalte nenumărate faceri de bine, cu care s-au îndestulatŭ de prisositŭ maĭ vârtosŭ patriĭa noastră, după înnalta a Eiĭ măriri buna voinţă. Insăşi acéste faceri de bine cu netăcute glasuri şi cu ritoricĭască limbuţie, prefăcându-să într-alte limbi, vestescŭ darurile, ce încunjură scaonulŭ Măririĭ sale, încununézĕ cu cununi de laude aftocratoricesculŭ a Eiĭ măriri créştetŭ. Eu la cé de pe urmă nu îndrăznescŭ a pune suişuri în inima mé spre lauda legĭuitoarelorŭ învăţături, ce să cuprindŭ la acĭastă înpărătéscă carte, ne avândŭ putinţa înpreună alergătoare cu voinţa pentru a lorŭ înnaltă covârşire. In vrémé cândŭ minţile céle maĭ ĭuţi a Filosofilorŭ celorŭ dinŭ Academiile Evropiĭ ce cĭarcă în adâncŭ taĭnile firiĭ şi să poartă cu pohfală preste aflaré fiinţiĭ celorŭ de suptŭ soare, călătorindŭ cu priviré pănă la céle înnalte şi covârşitoare ziditi şi maĭ vârtosŭ covârşiré minţiĭ a unuĭ înpăratŭ între filosofi sau a unuĭ filosofŭ între înpăraţi, şi după dânsulŭ a unuĭ Elinŭ şi după némŭ şi după glasŭ, au rămasŭ la uĭmire pentru priviré aceştiĭ pré slăvite vederi, la care nici odinioară lumé nu s-au învrednicitŭ a privi, nici însuşi Dumnezeesculŭ Platonŭ ce au legĭuitŭ cumŭ că atuncé vorŭ fi cetăţile norocite, cândŭ sau filosofiĭ vorŭ înpărăţi, sau înpăraţiĭ vorŭ avé înţelepcĭuné nedespărţită de schiptru şi înpreună şăzătoare la scaonŭ. Indrăznescŭ numaĭ a arătà înpliniré datorieĭ méle ceĭ ne apărate, şi a îndemnăriĭ ceĭ cu multă răvnă a slăviriĭ tale pentru tipăritulŭ cărţiĭ în limba moldovenească, care prinŭ multa silinţă de iznoavă tâlmăcindu-să de pre limba grecĭască, pre câtŭ au fostŭ cu putinţă maĭ cu curată înţălégere, ĭată că s-au săvârşitŭ. Patrioţiĭ mieĭ vorŭ numărà acĭasta între alte bune lucrări a slăviriĭ tale cé maĭ întâĭ şi maĭ covârşitoare, fiindŭ bine încredinţaţi că, de vorŭ vieţuì suptŭ acéste folositoare pravile întru staré cé neclătită a pronomiilorŭ vechi, să vorŭ face foarte norociţi la politicĭasca înpărtăşire, ca oameniĭ vaculuĭ celuĭ înaurit. Slăviré ta aĭ înplinit şi cu acĭasta buna voinţă a întru totŭ avgustiĭ Doamniĭ şi stăpâniĭ noastre, după cumŭ cu célélalte săvârşiri a slăvitelorŭ biruinţe şi a apărării patrieĭ noastre, unindŭ înţelepcĭuné cu vitejiĭa, smereniĭa cu răbdaré, ĭuţimé isprăvilorŭ cu întregimé minţiĭ, silinţa cu priveghéré, arătându-te vitézŭ arhistratigŭ, înţeleptŭ poroncitorŭ, nebiruitŭ oştenŭ, şi la toate covârşitorŭ celorŭ vechi pré vestiţi arhistratigi, purtândŭ pre câtŭ să poate chipulŭ şi asămănaré înpărăteştiĭ măriri. Eu încă cu smerenie amŭ săvârşitŭ lucrulŭ ce mi s-au încredinţatŭ de cătră slăviré ta cu tălmăcitulŭ şi tipăritulŭ cărţiĭ. După care îndrăznescŭ a zice: Fericite noroadele acélé preste care vorŭ să înpărăţéscă acéste pravile, ce suflă cu totulŭ dreptaté politiceştiĭ înpărtăşirĭ, buna cuviinţă, cinsté cătră Dumnezeu şi dragosté cătră celŭ de aproape.

Alŭ slăviriĭ tale, cătră Dumnezeu fierbinte rugătorŭ,

Gavriilŭ Mitropolitŭ Moldavieĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

381. **Polustav**, ed. IV, Blaj 1773.

ПОЛУСТАВЪ. | Акꙋмь а̑ Пáтра ѡ̑аръ | Тѵ̑пъри́ть. | Кꙋ Бл҃гословéнїѧ чé | лѡрь Мáй мáрй. | Кꙋ Тѵ̑пáрюль Б. Вести́рй | [Ѧ Блáжь]. А̑нꙋль а̑ѱо́г.

In-8° mic de 1 foaie şi 598 de pagine. Tipărit numai cu negru, cu caractere de două mărimi. 19 rânduri pe pagină.

Titlul încadrat într'o gravură mare, semnată de *Sandul* (Tipograful).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

382. **Strastnic**, Blaj 1773.

СТРАСТНИКЪ. | Кáре кꙋпри́нде ѧ̑ си́не | Слꙋ́жба сфн҃телѡрь Пáтимй, | шй а̑ ѧ̑вїéрїй Дм҃нꙋлꙋй Хс҃. | А̑кꙋ́мь а̑доаѡ ѡ̑аръ Тѵ̑нъри́ть | Сꙋ́пть стъпѫни́рѣ прѣ Ѧ- | нълцáтей Кесáрѡ-Кръѧ́сей | МА̑РІЕ̑Й ѲЕ̑РЕ̑СІЙ | Кꙋ Бл҃гословéнїѧ чéлѡрь май мáр̑. | Ѧ Сфн҃та Митрополíе а̑ | Блáжꙋлꙋй. | Кꙋ Тѵ̑пáрюль, шй Кїелтꙋѧ́леле | Фꙋндáцїй Бꙋ́ней Вести́рй. | А̑нїй де ла Хс҃ ,а̑ѱо́г.

In folio de 1 foaie şi 187 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 41 de rânduri în coloană. Titlul este încadrat într'o gravură mare cu compartimente, gravată «de Petru Papavici Rîm. Typ.». Pe verso titlului, o gravură mica de acelaş, reprezentând pe Domnul Cristos pe cruce. Volumul mai cuprinde câteva ornamente şi gravuri.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1774.

383. **Acatistier**, Blaj 1774.

А̑КАѲИСТІ̑Ѧ Р̓(І)О | Кꙋ мꙋ́лте а̑лѣ́се рꙋ-|гъчю́нй пентрꙋ е̑влá-|вїѧ фíеще кѫ-|рꙋѧ Крещи́нь. |Кꙋ Бл҃госло-вéнїѧ чéлѡрь мà |мàр̑. Акꙋ́мь а̑ дóаѡ̑ръ | Тѵ̑пъри́ть ѧ̑ Тѵ̑по-|грáфїѧ М. Б: В: ѧ̑ | Блаж. ,аѱо́д. Де Петрꙋ Пáпа Ви́ч Рым: Тѵ̑пограф:

In-12, de 4 foi şi 604 pagine (numerotate până la 599). Tipărit cu negru şi roşu, cu 17 rânduri pe pagină. Titlul este incadrat într'o gravură săpată de «Petru P(apavici) T(ipograful)». De acelaş meşter sunt sapate şi gravurile din carte: trei în foile liminare şi alte trei în cuprinsul cărţii.

Pe foaia a 2-a liminară se află următoarea «aprobaţie»:

Aprobaţie.

Acĭastă sfântă carte, chiemată Acathistiĭarĭu, cu multe alése rugăcĭunĭ pentru evlaviĭa fieşte căruĭa creştinŭ, o amŭ cetitŭ şi ne aflândŭ nimica întrânsa în protiva sfinteĭ credinţă, o judecŭ a fi vrédnică de-a să typări. Blajŭ, 17 Septemvrie 1774.

I. Silvestru Caliani, celŭ dinŭ tâĭu răvizorŭ a cărţilorŭ.

La sfârşit, pe ultima pagină, se citeşte:

Iubitorĭule de Hs. cetitorĭu, precumŭ cerĭulŭ nu ĭaste fără de norĭ, aşà nicĭ diorthositorĭulŭ fără de greşală; dreptŭ acéĭa orĭ ce smintélă să va aflà în diorthosiré acestuĭ Acathistiĭarĭu, în cuvinte sau în slove, nu defăĭmà, că nu din neştiinţă, nicĭ din lenevire, ci din singură tréceré ochilorŭ să întâmplă, pentru că unele slove nu multŭ să osăbescŭ, pre cumŭ а de л, е de с, н de и, iprocĭ; şi aşà între sine puţinŭ osăbindu-se, lesne să trecŭ cu vedéré; ci

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

îndreptéză cu duhulŭ blândéţelorŭ, şi mă ĭartă, ca şi tu de aceiĭaşĭ ertărĭ să te învredniceştĭ.

Şi s-au diorthositŭ de mine smeritulŭ între ieromonaşĭ, Ghermanŭ de la (Măn)ăstiré Buneĭ Vestirĭ din Blajŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

384. Apostol, Bucureşti 1774.

А҆ПС҃ТОЛЬ | КꙊМИ́ЛА ЛꙊИ ДꙊМНЕЗЕꙊ | Сфи́тꙋль. | Ка́ре а҆кꙋ́мь а҆ па́тра ѿаръ прекꙋ́мь май нани-|те а҆ꙋ фость а҆шъза́ть дꙋпре че́ль Грече́скь саꙋ | тѵ̀-пъри́ть ѧ҆ ѕи́леле прѣ̀ лꙋмина́тꙋлꙋй шѝ | прѣ̀ ѧ҆нълца́тꙋлꙋй Дм҃нꙋлꙋй но́стрꙋ | І҆ѡ̀ А҆ЛЕѮА́НДРꙊ І҆ѠАНЬ | ѴѰИЛАНТЬ ВОЕВОДЬ. | Ѧ҆́трꙋ ѧ҆тѫ́ѧ Домніе а҆ мъріе̑ са́ле а҆и́ч ѧ҆ ца-|ра Рꙋм. Кꙋ блг҃свѐнїѧ шѝ кꙋ тоатъ келтꙋ-|ѧ́ла прѣ̀ сфи́-ци́тꙋлꙋй Митрополи́ть | КѴРЬ ГРИГОРІЄ | Шѝ саꙋ дать ѧ҆ тѵпар ѧ҆ Тѵп: сфи́тей Мѵтроп: | Ла а҆́нꙋль дела Хс҃: ҂аѱо҃д. | Де По́па Костандинь Тѵ̀пографꙋль Рым.

In-folio de 2 foi nenumerotate şi 178 numerotate, tipărit cu negru şi roşu, cu 34 de rânduri în pagina plină. Titlul este încadrat. Pe verso se află stema Ţării-Româneşti, imitată după cea din *Noul Testament* din 1703 (v. facs. 249), cu 10 versuri asupra stemei. Pe foaia următoare se află o prefaţa a Mitropolitului Grigorie, iar pe ultima faţă, gravura lui Ursul Zugrav, reprezentând pe Sf. Luca (facs. 251). Volumul mai cuprinde şi alte ornamente şi gravuri.

Stihurĭ politice asupra stemeĭ pré luminatuluĭ şi pré înnălţatuluĭ Domnuluĭ nostru Io Alexandru Ypsila(n)tŭ Voevodŭ.

Purumbulŭ oare cândŭ — ramură de maslinŭ aducândŭ
Luĭ Noe au vestitŭ — că potopulŭ s-au potolitŭ.
Corbulŭ Ţăriĭ Rumâneştĭ — pre care şi vulturŭ îlŭ numescŭ,
Crucé în gură purtândŭ — şi pravoslaviĭa însemnândŭ,
Tuturorŭ bine vestéşte — că acumŭ în ţară aicé domnéşte
Alexandru Ypsila(n)tŭ,—celŭ cu înţelepcĭune maĭ înnaltŭ
Şi cu toate darurile înpodobitŭ — ca unŭ crinŭ bine înfloritŭ.
Ţăriĭ bine îĭ voĭaşte — cândŭ pacé înpărăţéşte,
Pre carele Domnulŭ să-lŭ proslavéscă
Ca întru mulţĭ ani cu sporire să domnéscă.

Prefaţa:

Grigorie, cu mila luĭ Dumnezeu Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Ungrovlahia, pré cinstitŭ şi exarhŭ plaĭurilorŭ.

Predoslovie către pravoslavniculŭ norodŭ.

Toată lucraré bună şi de folosŭ ce să face de oamenĭ ĭaste bine plăcută luĭ Dumnezeu. Iară maĭ vârtosŭ ĭaste céĭa ce să face spre cinsté şi lauda şi spre adaogiré propoveduiriĭ cuvântuluĭ celuĭ adevăratŭ şi spre lauda sfinteĭ biséricĭ (precumŭ dumnezeeştiĭ şi sfinţiĭ Apostolĭ prinŭ propoveduiré lorŭ au înmulţitŭ şi au semănatŭ în toată lumé sămânţa buneĭ propoveduirĭ a cuvântuluĭ celuĭ adevăratu). Dreptŭ acéĭa şi smereniĭa noastră, de vréme ce dinŭ proniĭa cé dumnezeĭască amŭ priimitŭ arhipăstorésca turmă a aceştiĭ de Dumnezeu păzite Ţărĭ a Ungrovlahieĭ a-ĭ purtà grija şi a ocârmuì şi a o aduce către păşune şi hr ană vie, văzândŭ cumŭ că sfintele beséricĭ sântŭ lipsite de sfin

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

tele cărţĭ, între care cărţĭ unele dintr-ânsele s-au şi maĭ typăritŭ de s-au maĭ adaosŭ pre la sfintele bisericĭ pre unde erà lipsă, ĭară acĭastă Dumnezeĭască propoveduire ce să numéşte Apostolŭ, şi întru trecutele vremĭ scoţându-se la lumină prinŭ typărire, s-au maĭ datŭ în typarĭu şi de acĭastă dată, ca să se dé pre la sfintele besérici acĭastă sfântă şi trebuincĭoasă carte, pre carė dinŭ râvnă Dumnezeĭască ne-am îndemnatŭ şi smereniĭa noastră şi cu toată cheltuĭala noastră, amŭ pusŭ de s-au *typăritŭ şi a patra oară* în Typografiĭa sfinteĭ Mitropoliĭ în Bucureştĭ: Decĭ vă poftimŭ ca să o priimiţĭ cu mare bucurie ca pre unŭ odorŭ Dumnezeescŭ, dândŭ slavă şi mulţămită luĭ Dumnezeu celuĭ în Troiţă proslăvitŭ, căruĭa să cuvine cinsté şi închinăcĭuné în vécĭ. Aminŭ.

La sfârşit, după obişnuitele cereri de iertare pentru greşelile de tipar, se spune:

La acestŭ sfântŭ şi dumnezeescŭ lucru fost-au îndemnătorĭu şi ostenitorĭu şi purtătorĭu de grijă, la toate céle. trebuincĭoase, celŭ între ermonahĭ maĭ micŭ, Ioachimŭ ermonahŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academieĭ Române.

385. *Catehism sârbesc, românesc şi nemţesc,* Viena f. a.

КАТИХИ́СЇСЪ | МА́ЛЬІЙ, | И́ЛЍ | Сокраще́нное правосла́вное | и́спо-вѣда́нїе гре́ческагѡ неѵ́нітскагѡ | закѡ́на, во ѹ҆потребле́нїе | НЕѴНІТСКЇѦ | СЛАВЕНО СЕ́РБСКЇѦ | ІѠ҃НОСТИ, | Сочи́нень, | и҆ ѡт Неѵнітскагѡ Еп҃скопскагѡ въ Ка́рловцѣ | 1774. лѣ́та | Де́ржаннагѡ Сѵно́да потве́рждень. | Съ дозволе́нїемъ правителствꙋ́ющихъ. | Напеча́танъ, и҆ ѡ҆брѣта́етсѧ бод І҆ѡ́сифа Кꙋрцбек | Цесарѡ-Кралев. І҆ллѵ́рїчес. и҆ Во́сточнагѡ | Тѵпогра́фа. Во Вїе́ннѣ.

КАТИХИ́СЇСЬ | МИ́КЬ | са́ꙋ | Скꙋрта́тъ правосла́вникъ | мъртꙋрисѝре а҆ ле́цїй гречѐщй | Неѵни́те, пентрꙋ трѣба | Прꙋнчилѡрь челѡ́рь НЕѴНИ́ЦЙ рꙋмъ-|нещи фъкꙋтъ, | Шѝ дела̀ Неѵнітꙋль Еп҃копе́скꙋль ѧ҆ Карло-|вець ла̀ А҆́нꙋль 1774. | Цинꙋ́тꙋль Сѵнодь ѧ҆търи́ть. | Кꙋ довои́рѣ Стъпънито́рилѡрь. | Са́ꙋ тѵпъритъ шѝ съ а҆́флъ ла І҆ѡ́сифь Кꙋ́рцбекꙋль, | Кеса́ро-Кръе́ск. Іллѵ́рїческꙋль, шѝ а҆ Ръсъри́тꙋлꙋй | Тѵпогра́фь, ѧ҆ бе́чь.

Kleiner | Katechismus | oder | kurze, und aechte Bekenntniß der griechischen | nicht unirten | Religion. | Zum Gebrauche der nicht unirten slavonisch-|servischen und wallachischen Jugend. | Verfasset, und von dem im Jahre 1774. in | Carlowiz abgehaltenen nicht unirten bischoeflichen | Synodus bestaettiget. | *Cum permissu Superiorum.* | Gedruckt, und zu finden bey Joseph Kurzboeck. k. k. | illyrisch-und orientalischen Hofbuchdruckern und | Buchhaendlern in Wien.

In-8° mic de 331 pagine.

Cele trei titluri ocupă fiecare câte o pagină. Textul este ast-fel dispus: Pe pagina din stânga cititorului se află textul sârbesc şi românesc, despărţit printr'o linie verticală; iar în dreapta, textul nemţesc.

Cartea n'are data tipăririi. Ea trebue să fi apărut însă după 1774, când a fost aprobată de sinodul dela Carlovitz, şi înainte de 1784, când apare o ediţie, numai în româneşte şi nemţeşte.

Ediţia în trei limbi pare a fi fost tipărită în trei rânduri judecând după exemplarele necomplete pe cari le-am văzut. Una din ele ar aveà data 1777 (v. *Tribuna,* Sibiu 1892, pag. 1012).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

386. *Hatişerif,* (Bucureşti 1774).

ХАТИШЕРИФЪ АЛЪ ПРѢПУТѢРНИ-|КУЛУЙ АПЪРАТЪ СУЛТАНЪ ХАМИДЪ | Кáре сас дáть принь Рѕгъчю́нѣ ѿвщїй, | чѣ сас тримúсь къ депстáцій дѕмнѣлъй | Пахáрникъль Стáнь Жїáнъль, шй дѕмнѣлъй | Меделничѣрю́ Дѕмитрáке, принь Рекомендáцїѧ | прѣ Анълцáтълъй Фелдмаршáль, Пéтрѕ Ро-|манцóкь: къторъ прѣ слъкйтъль прáгь ал Апъ- | рацíей, Адáтъ дѕпъ Акеáрѣ пъчїй Атре Апъ-|рацíѧ Рѕсѣскъ, шй Атре пóарта ѡдомъ-|нѣскъ, А чѣ днь тѫю́ Домніе а мъ-|рíей сале Алеѯáндрѕ Воевóдь, | Vψилáнть.

In-4° mic de 12 foi numerotate.

Exemplarul nostru nu are alt titlu decât cel reprodus mai sus. După caracterele tipografice, se vede că broşura aceasta a fost tipărită în tipografia Mitropoliei din Bucureşti.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

387. *Învăţătură besericĭască,* (Bucureşti) 1774.

АѢЪЦЪТѲРЪ | БѢѠѠРИЧЯѠКЪ | Фóартефолоситóаре ѿб-|цїй прѣщецій, шй â тóть | Крѣщинéскълъй Нородь, | Кáре акѣмь сас Тѵпърúть: | А зйлеле прѣ лъминáтѕ-|лъй Домнь: Їѡáннь Але-|ѯáндрѕ Vψилáнть Вкд: Кѕ | Благослокéнїѧ прѣ сфй-|цйтълъй Митрополить | Кѵрь ГРИГОРІѠ | Ла ăнъль дела Хѿ ѧψѳд. | Де Пóпа Костандúнъ Тѵпо-|графъль Рѫмничáнъль.

In-8° mic de 2 foi fără numerotaţie şi 73 numerotate.

Pe verso titlului se află reprezentaţi S-ţii Constantin şi Elena. Pe ultima foaie liminară se află arătarea cuprinsului.

Textul este reprodus întocmai după *Învăţătura bisericească* a lui Antim din 1710, tipărită din nou în 1741 (v. mai sus n° 158 şi 218 vol. I, 481 şi 548, şi vol. II, 54).

La sfârşit:

Slavă, cinste şi închinăcĭune unuĭa Dumnezeu în troiţă proslăvitŭ, că după începutŭ ne-au ajutatŭ de amŭ ajunsŭ şi sfârşitulŭ aceştiĭ cărtecele, ce s-au datŭ în tiparĭu prinŭ îndemnaré cuviosuluĭ între Iermonahĭ chyrŭ Grigorie, iconomulŭ sfinteĭ Mitropoliĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

388. Octoih, Bucureşti 1774.

ОКТѲИХЪ | Чѣ съ зйче êлинѣщте шй | ПЯРЯКЛИТІКЙ Йкѣма ѻрхшй Й | дóамарх Тѵпърúть А зйлеле Прѣблагоче-|стúвей Сйнгѵрей стхпжнитóарей Мáрей | Дóамней Нóастре ÎМПѢРЯТРÎ-|ЦѢИ ЄКАТЄРÎНѢИ ÎЛЄК-|СІЄВНѢИ Я тóатѫ Рѡссіѧ, шй â | мощѣнълъй Ёгй Благочестúвълъй Дóмнѕ-|лъй Цесарéвичй шй Марелъй КНЄÎЗЬ | ПÎВЄЛЬ ШЄТРОВИЧИ: Кѕ бла-гослокéнїѧ шй тóатѫ келтѵáла Прѣ сфйцйтѕ-|лъй Мнърополúть ал ѴГгроклáхїей Кѵрь | ГРИГОРІЄ, принь ѡсжрдїѧ шй сжргѵйнца | прѣквкшшéй сале Кѵрь ФІЛÎПЄТЬ, Îрхімандрîтълъ сфйтéй, Мнтрополúй А Бѕкѕ-|рéщй: Ла ăнїй де ла Îдáмь ѧспк. | Де поп. кѡнстантíнь тѵпографъль рѫмничáнъль.

In-folio de 437 foi numerotate. Tipărit cu roşu şi negru, pe doua coloane, cu 41 de rânduri în coloană.

Pe verso titlului se află stema Cantacuzinilor din *Evanghelia* dela 1682 (facs. 200), dată aci ca stemă împărătească, şi următoarele versuri:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Acrostihurĭ prinŭ verşurĭ asupra stemmeĭ înpărăteştĭ.

Eşindŭ dinŭ miezulŭ nopţiĭ o zgrypţură cĭudată,
Imperatriţeĭ de susŭ stemma o arată;
Romfea arma cu groaznecĭ biruinţe,
Cu crucé spre mărĭ în totŭ némulŭ şi seminţe,
Soarele spre lună mare mână şi putinţă
Ecaterinei Avgusteĭ prinŭ darŭ prinŭ credinţă.
Iisuse Doamne, carele stăpâneştĭ toate,
Ramura ceĭ, pre Pavelŭ, creşte-lŭ în sănătate,
A înpărăţi, a domnì milosŭ spre noĭ şi spre toate.
Cu elŭ pre avgusta, pre Doamna, totŭ pre Alexiada
A-ĭ fi Natalia şi luĭ şi noao înstemmată cu roada,
Marindu-lŭ cu ĭa pre Petrulŭ cu Avgusta, zic, cu Iroida.

Urmează apoi urmatoarele două prefeţe:

Prédoslovie.

Pré sfinţituluĭ, de Dumnezeu pré slăvituluĭ şi noao de obşte arhipăstorĭu, arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Ţara Rumânéscă, Chyriu Chyrŭ Grigorie, cé pré cuviincĭoasă, sufletéscă, dinŭ inimă şi pré plecată fiĭască închinăcĭune şi plecăcĭune.

Multe sântŭ, pré sfinţite stăpâne, darurile şi sémnele cu care şi prinŭ care firéşte şi după duhovnicĭasca cuviinţă să strălucéşte, să înpodobéşte şi să alcătuĭaşte acĭastă pré Dumnezeĭască şi pré mare vrednicie şi tréptă a arhierieĭ, că întru acĭasta sântŭ puse şi invisterite, ca întru o Dumnezeĭască şi cerésca vistierie şi comoară, toate daru(ri)le céle maĭ alése şi maĭ ânalte ale Duhuluĭ sfântŭ; întru acĭasta să află chiemaré şi putéré cé apostolicĭască, a legà, adecă, şi a dezlegà; dintru acĭasta, ca dintr-unŭ izvorŭ de aurŭ şi cerescŭ, curgŭ toate săvârşirile céle sfinţitoare şi taĭnice ale sfinteĭ Beséricĭ; dintru acĭasta e preoţiĭa şi célelalte taĭne; acĭasta e înfrumuseţată ca cu o înpărătéscă hlamidă şi pré strălucită porfyră, cu smereniĭa, cu Dumnezeĭasca podoabă şi haĭna întrupăriĭ cuvântuluĭ, cu caré viindŭ pre pământŭ şi trupéşte cu lumé înpreunându-se Domnulŭ, înbrăcatŭ au fostŭ, chipŭ sfinţitŭ, noao de mântuire arătându-ne; acĭasta, ca o încingere luminoasă în chipulŭ soareluĭ, poartă pre coapsele sale fecĭoriĭa şi curăţiĭa, prinŭ caré lumninatŭ Dumnezeesculŭ acela Iosifŭ s-au proslăvitŭ Domnŭ prinŭ trânsa şi înpăratŭ alŭ Eghypetuluĭ arătându-se. Acĭasta ca cu unŭ brâu e înprejuratŭ cu vitejiĭa şi bărbăţiĭa luĭ Sampsonŭ, prinŭ caré gânditorĭu fiindŭ, zdrobiţĭ şi bătuţĭ pierŭ ceĭ de altŭ némŭ, patimile, adecă, şi păcatulŭ; acĭasta ca unŭ schiptru şi toĭag înpărătescŭ ţine în mână cu Dumnezeĭască asemănaré milosteniĭa şi dragosté, prinŭ caré Dumnezeesculŭ Avraamŭ patriarhulŭ ospătătorĭu s-au arătatŭ alŭ troiţeĭ, chipŭ pré luminatŭ şi icoană a ĭubiriĭ de streinĭ prinŭtr-ânsele alcătuindu-se. Acĭasta ca cu o coroană încoronată e cu stemma frumseţiĭ şi a blândéţelorŭ luĭ Davidŭ. Acĭasta ferecată şi strălucită e cu arma cé tăioasă şi râvnoasă a luĭ Ilie: totŭ eresulŭ, totŭ păcatulŭ, toată fărădelégé, toată călcaré de poruncă ce s-ar întâmplà în staululŭ celŭ cuvântătorĭu dinŭ viĭa cĭastă besericĭască tăindu-o şi curăţindu-o. Şi cu toate célelalte

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Dumnezeeştĭ lucrărĭ şi darurĭ înfrumuseţată fiindŭ, cu câte încuviinţatŭ ĭaste sfinţituluĭ Ierarhŭ, cu arhieréscă a să înpodobì sfinţenie. Lasŭ lacrămile, postulŭ, rugăcĭuné, câtă e materialnică, câtă şi nematerialnică gânditoare şi luĭ Dumnezeu maĭ cuviincĭoasă; lasŭ stările céle de toată noapté şi uniré cu Dumnezeu cé curată; lasŭ uĭmirile şi răpirile céle cu voe şi fără de voe cătră vécĭniculŭ Dumnezeu şi cătră véculŭ ce va să fie; lasŭ muriré şi răstigniré despre toată lumé acĭasta, şi de câte alte darurĭ şi bunătăţĭ fiinţa omenéscă fuse priimitoare prinŭ pogorâré şi sălăşluiré întru oamenĭ a Dumnezeuluĭ Cuvântuluĭ. Acésté toate, de şi sântŭ foarte marĭ şi Dumnezeeştĭ darurĭ, cu care, precumŭ amŭ zisŭ, Dumnezeesculuĭ sfinţitorĭu a să înfrumseţà cu cuviinţă îĭ ĭaste, ci însă nicĭ unŭ darŭ dintru céle grăite nicĭ unŭ semnŭ nu-lŭ haractirisésţe, nu-lŭ înpodobésţe atâta, precâtŭ şi precumŭ cuvântulŭ. Acesta pre Vasilie, acesta pre Grigorie, acesta pre Ioannŭ celŭ cu gura de aurŭ, ĭ-au arătatŭ marĭ arhiereĭ şi luminătorĭ aĭ lumiĭ şi pre toţĭ ceĭalalţĭ câţĭ, întru arhiereştile şi sfintele prestoalele sale, cu pravoslovniculŭ şi de Dumnezeu însuflatulŭ cuvântŭ au fostŭ înpodobiţĭ.

Loghionulŭ adecă Encolpionulŭ acesta alŭ cuvântuluĭ, alŭ judecăţiĭ şi păstoreştiĭ grijĭ şi spăsenieĭ noroadelorŭ şi arhiereuluĭ celuĭ dinŭ légé véchc i să puné la pieptŭ prinŭ închipuire; acesta însemnéză şi céle doao trâmbiţe de aurŭ pre care au poruncitŭ Dumnezeu luĭ Moysì a le face, precumŭ arată la scriptură. Ci şi carté cé noaă, caré i s-au datŭ Isaieĭ, şi cărbunele şi hârtiĭa cé spre mâncare pre acesta ilŭ însemnéză. Acestŭ cuvântŭ şi acĭastă Dumnezeĭască lége să închipuĭaşte şi întru palliĭa cé arhieraticĭască a legiĭ ceiĭ dinŭ darulŭ evanghelicescŭ prinŭ râurile veşmânturuĭ şi prinŭ léspezile céle închipuite în haĭnă, darulŭ celŭ mare alŭ cuvânturuĭ însemnându-lŭ. Şi apele, care au făgăduitŭ Mântuitorĭulŭ nostru şi Dumnezeu cumcă vorŭ curge dinŭ pântecele credincioşilorŭ, cuvântulŭ însemnéză, prinŭ care adăpându-se sufletele oamenilorŭ crescŭ şi înfloresc şi rodescŭ roadă de mântuire, în treizecĭ, întru şasezecĭ şi până la o sută, dupre măsura talantuluĭ celuĭ datŭ fieşte căruĭa dinŭ noĭ. Prinŭ acĭastă înţelepcĭune şi prinŭ acestŭ cuvântŭ, vrândŭ cunoscută a fi şi Dumnezeĭasca arhipăstoriĭa ta, maĭ alesŭ şi maĭ multŭ decâtŭ prinŭ toate célelalte Dumnezeeştĭ darurĭ, cu care drépta celuĭ dintru înnălţime cu Dumnezeĭasca cuviinţă l-au înpodobitŭ ca pre o sfântă a sa casă şi pre arhieresculŭ sufletulŭ pré osfinţieĭ tale, adăogândŭ spre céle dintru începuturĭ Dumnezeeştĭ şi arhiereştĭ osârduirĭ şi răvnirĭ deasémené, datu-s-au ĭarăşĭ şi a doaă-oară întru bucuriĭa patrieĭ şi întru lumina limbiĭ rumâneştĭ, după acésté multe ale vremilorŭ premeniri şi clătirĭ ale începătoriilorŭ cestorŭ înpărăteştĭ şi lumeştĭ, acuma întru zilele şi stăpâniĭa şi oblăduiré pré blagocestiveĭ şi de Dumnezeu încoronateĭ Mareĭ Doamneĭ noastre, Imperatriţeĭ Ecaterineĭ Alexievneĭ a toată Rossiĭa şi a moştenitorĭuluĭ eiĭ, bine credincĭosuluĭ Domnuluĭ Ţesarevicĭ şi mareluĭ Cneazŭ Pavelŭ Petrovicĭ, acĭastă mântuitoare şi Dumnezeĭască carte a Octoihuluĭ numită ellinésţe şi Παρακλητικὴ, caré fiindŭ alcătuită şi dată întru înfrumseţaré şi podoaba Dumnezeeştiĭ Beséricĭ de sfântulŭ şi Dumnezeesculŭ Ioannŭ a luminătorĭuluĭ celuĭ dinŭ Damascŭ, şi de alţĭ sfinţĭ şi purtătorĭ de Dumnezeu părinţĭ, înpreunată fiindŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

şi cu alte Dumnezeeştĭ cuvinte şi graĭurĭ dinŭ Evangheliĭ şi dinŭ Apostole (sic), şi dinŭ troparele, şi Ustavulŭ adecă Typiculŭ sfinteĭ Besericĭ şi cu Synacsarĭulŭ şi cu slujba cé de obşte a tuturorŭ sfinţilorŭ celorŭ de obşte, — nu puţinŭ folosŭ, nu puţină lumină dă pravoslavnicilorŭ şi luminaţilorŭ fiilorŭ Besericiĭ. Că cu adevăratŭ ĭaste, după numiré ce are, izvorŭ de toată mângâĭaré celora ce o vorŭ cântà şi o vor cetì cu înţelégere. Intru caré şi drépta bogosloviĭa Troiţeĭ să află, şi întruparé cuvântuluĭ dreptŭ să propoveduĭaşte; taĭna Fecĭoareĭ luminatŭ să vestéşte, Născătoare de Dumnezeu şi pururé Fecĭoară arătându-o. Ci şi câte spre îndreptaré creştinéscă şi spre mântuire sufletéscă privescŭ, toate Dumnezeĭaşte şi pré bine le izbrănéşte, îndemnându-ĭ pre toţĭ spre pocăinţă, spre umilinţă; pomenindŭ de plata dreptilorŭ, de munca păcătoşilorŭ şi de altele de toate câte spre îndreptaré şi luminaré vieţiĭ noastre ceştiĭ creştineştĭ privescŭ. Prinŭ versurile şi laudele céle de cântărĭ, céle aşăzate prinŭ suflaré şi luminaré Duhuluĭ sfântŭ de sfinţiĭ şi dumnezeeştiĭ părinţiĭ noştri, de Ioannŭ Damaschinŭ şi de ceĭalalţĭ, îndulcindŭ şi mângâindŭ sufletele ascultătorilorŭ. De acésté dară, de toate ca o pricinuitoare şi mijlocitoare fiindŭ pravoslavniculuĭ norodŭ Dumnezeĭasca osârdiĭa préosfinţieĭ tale, ca intru o icoană vecĭnică spre dovediré râvneĭ ceiĭ păstoreştĭ şi spre pomenire neuĭtată întru netăcută laudă a bineluĭ, ca întru o stilografie, adăogaĭ şi eu, maĭ micŭlŭ şi pré plecatulŭ duhovnicesculŭ fiĭulŭ préosfinţieĭ tale, dinu proaste cu totulŭ şi neânvăţate buze, ca o pré mică pârgă şi aducere puţina acĭasta înnainte cuvântare a o face, vestitorĭu neâncetatŭ prinŭ tr-ânsa alcătuindu-mă a talantuluĭ, pre carele cu véselă şi luminoasă şi cu îndestulată dragoste l-aţĭ datŭ arhiereşte lumiĭ şi prinŭ typăriré cé de iznoavă a Dumnezeeştiĭ cărţiĭ aceştiĭa, preste puţine fiindŭ cu puneré în lumé acĭasta, preste multe puindu-vá şi luminându-vă întru lumé cé vecĭnică, întru lumina cé neapusă, întru vecĭnica şi negrăita Inpărăţiĭa Tatăluĭ şi a Fiĭuluĭ şi a Duhuluĭ sfântŭ, întru vecĭi cei netrecuţĭ aĭ vecilorŭ. Aminŭ.

Aceiĭ de Dumnezeu proslăviteĭ Arhipăstorieĭ tale maĭ micŭ şi întru totŭ pré plecatŭ fiĭu sufletescŭ,

Filaretŭ Arhimandritulŭ.

Prédoslovie.

Pravoslavnicilorŭ şi de Dumnezeu ĭubitorilorŭ cetitorĭ.

In lumé acĭasta nu e nimica maĭ putérnicŭ, nimica maĭ tare, o cetitorĭ pravoslavnicĭ, decâtŭ cuvântulŭ luĭ Dumnezeu, că de-l vomŭ asemănà şi foculuĭ celuĭ de toată materiĭa mistuitorĭu, acesta cu adevăratŭ maĭ putérnicŭ e şi decâtŭ acesta. Şi spre adeverinţa cuvântuluĭ pildă avemŭ mulţimile Mucenicilorŭ, cariĭ numaĭ pentru dragosté luĭ Dumnezeu şi pentru a levărŭ, nu numaĭ decâtŭ sabiĭa şi decâtŭ toate célelalte chipurĭ ale munçilorŭ, ci şi decâtŭ foculŭ maĭ ânalţĭ s-au arătatŭ şi deşì le-au mistuitŭ numaĭ trupurile, dară vitejiĭa sufletuluĭ nu o au biruitŭ, ci au trecutŭ biruitorĭ sufletéşte prinŭ focŭ şi prinŭ apă, dupre cumŭ grăĭaşte psalmistulŭ. Multe asemănărĭ materialnice putemŭ să-ĭ dămŭ cuvântuluĭ, dară firéşte de câtŭ toate maĭ ânnaltŭ şi maĭ putérnicŭ să véde de-lŭ vomŭ asemănà magnituluĭ. Acesta, nu fierulŭ cătră sine-şĭ, ce e materie neânsufleţită şi peritoare,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ci sufletele cătră adevărŭ şi cătră mântuire le trage. De-ĭ vomŭ da asemănaré cu lumina şi cu razele soareluĭ, îlŭ biruĭaşte cu fiinţa şi pre acesta, încălzândŭ, înflorindŭ şi făcândŭ roditoare, nu céle ce sântŭ pre pământulŭ cestŭ materialnicŭ, ci sufletulŭ, carele înfloréşte prinŭ cuvântulŭ luĭ Dumnezeu, şi rodéşte florĭ cereştĭ şi rodurĭ sufleteştĭ şi vrédnice de jâtniţele céle Dumnezeeştĭ ale înpărăţieĭ cerĭurilorŭ; rodéşte rodurĭ, înf(r)ânaré, curăţeniĭa, fecĭoriĭa, osârdiĭa şi râvna cătră céle Dumnezeeştĭ ale blagocestieĭ, dragosté, milosteniĭa, blândéţele, smereniĭa, ĭubiré de Dumnezeu, ĭubiré de streinĭ şi de săracĭ, şi cu unŭ cuvântŭ a zice, totŭ binele, ce ĭaste trebuitorĭu cătră spăsenie, dintru cuvântulŭ celŭ Dumnezeescŭ să naşte şi izvoraşte. Acesta ĭarăşĭ cu arzătoaré putéré şi lucraré sa, arde lăcomiĭa, mistuĭaşte ĭubiré de argintŭ, piĭarde curviĭa, mândriĭa, mâniĭa şi toate célelalte păcate şi patimĭ, câte dinŭ călcaré cé strămoşască înjugate sântŭ cu firé omenéscă. Acestŭ cuvântŭ Dumnezeescŭ cu pré multă putére şi bogăţie, învistieritŭ fiindŭ şi întru sfânta şi Dumnezeĭasca carté acĭasta a Octoihuluĭ, vrândŭ ca unŭ evanghelicescŭ adevăratŭ şi pravoslavnicŭ semănătorĭu alŭ cuvântuluĭ celuĭ Dumnezeescŭ, maĭ cu multă strălucire şi îndestulare şi alŭ doilé rândŭ a-lŭ sămănà întru toate părţile pravoslavieĭ limbiĭ rumâneştĭ, typăritu-o ĭarăşĭ pré sfinţitulŭ Grigorie alŭ doilé, pré de Dumnezeu ĭubitorĭulŭ Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Ţara Rumânéscă, şi o au dat-o încă pre ĭa hrană şi lumină lumiĭ, maĭ cu frumoase raze luminată şi înpodobită, precumŭ să véde. Priimiţi-o dară carté, o cetitorĭ pravoslavnicĭ şi adevăraţĭ fiĭ aĭ Beséricii Răsărituluĭ, cu creştinéscă şi Dumnezeĭască şi cu cuviincĭoasă dragoste, şi o cetiţĭ cu înţelégere şi cu duhovnicĭască luare aminte spre sufletésca şi vécĭnica spăseniĭa voastră şi spre toată blagosloveniĭa vieţiĭ, caré ĭase dinŭ Dumnezeeştile graĭurile cărţiĭ aceştiĭa, cântândŭ şi lăudândŭ prinŭ tr-ânsa necontenitŭ pre celŭ întru Dumnezeĭasca Troiţă proslăvitŭ Dumnezeu şi făcândŭ neâncetată pomenire întru pravoslavnicele şi Dumnezeeştile voastre slavosloviĭ, şi pentru sănătaté, sufletésca spăseniĭa şi vécĭnica pomeniré pré sfinţii sale. Iară mie smerituluĭ, celuĭa ce şi eu despre o parte m-amŭ truditŭ întru sfânta carté acĭasta cu îndreptaré, destulŭ îmĭ ĭaste dela a voastră ĭubitoare de Dumnezeu pravoslavie ertăriĭ ceiĭ dorite a mă învrednicì, întru câte ca unŭ omŭ şi eu voĭu fi greşitŭ, şi a mi să grăì dela toţĭ cu dragoste: Dumnezeu să-lŭ ĭerte.

Pravoslavieĭ voastre tuturorŭ de obşte smeritŭ doritorĭu de spăsenie,
Ieromonahŭ Macarie, Diorthositorĭul Typografieĭ.

La sfârşit se afla cererea de iertare pentru greşelile de tipar, reprodusă din Octoihul dela Râmnic din 1750 şi semnată de acelaş ieromonah Macarie, «din s(fânta) m(anastire) Dragomirna».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1775.

389. **Capete de poruncă**, ed. II, Bucureşti 1775.

КА́ПЕТЕ ДЕ ПОРУ́НКЪ | Ла то́атъ ча́та Бесерича́скъ. | Пе́нтрꙋ ка съ пъзѣ́скъ фіеще|ка́реле динь Пре́ѡцй шѝ динь | Дїѧ́кони, деплѝнь шѝ кꙋ чи́н-|сте

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

дaтopíѧ Хотáрѕлѧй сѣѕ. | Йкѣмь ѧдóѧшарѫ Тѵ̑пѫрйтє, | Ѧ зйлєлє прѣ ѧнѫлцáтѕлѧй Дóмнь шй ѡблѫдѧйтóрю ѧ- тóатѫ Цáра Рѕмѫжнѣскѫ. | Їѡ Йлєѯáндрѕ Ѱгилáнть Воєвóдь. Ѧ сфйта Митрополіє | ѧ Бѫкѫрéщй. | Ла Лѣтѣ ¸аѱѳ. | Дє Димйтрїє Петрóвїчь Бѫк.

In-8° mic de 20 foi nenumerotate.

In această carte se retipăresc *Capetele de poruncă* ale lui Antim din 1714, şi se dau aci în numele Mitropolitului Grigorie.

In porunca a 11-a se trimete la cărţulia: *Învăţătura besericiască* din 1775 (*recte*: 1774).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

390. **Evanghelie**, Bucureşti 1775.

Є Ф̑ НТ Я ШИ ДМ̑Н Є З Є Й̑ С К Я | Є V Я Н Г Є́ Л І Є | Кáрє сáѕ Тѵ̑пѫрйтѣ ѧкѣмь ѧ зйлєлє прѣ Ѧнѫл- цáтѕлѧй Дм̑нь, шй ѡблѫдѧйтóрю ѧ тóатѫ Цá-|ра Рѕмѫжнѣскѫ Їѡ | Й Л Є Ѯ Й Н Д Р Ѫ І Ѡ̑ Й Н Ь | Ѵ̑ѱгилáнть Воєвóдь. | Кѕ Бл̑гослови́нїѧ шй кѕ тóатѫ келтѕѧ́ла Пѕр- тхтóрюлѧй Прaвослáвїи прѣ сфйцйтѕлѣ | Кѵ̑рь ГРИГО́РІЄ | Митрополйтъ ѧтóатѫ Цáра Рѕмѫжнѣскѫ шй | Є̑ѯáрхѕ Плаюрилшрь. | Йкѣмь ѧтр-ачéсташь кйпь Тѵ̑пѫрйтѫ шй дїѡрдо- сйтѫ ѧ скáѳнѕль Домнíєй ѧ Бѫкѫрéщи ѧ Тѵ̑- пографїѧ Митрополіен | [Ла анѕ]лѣ дєла сп̑сенїѧ Лѣмїи, ¸аѱѳ. | Дє Дїмйтрїє Петрóвичь Бѫкѫрещй.

In-folio de 4 foi nenumerotate şi 180 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 35 de rânduri în coloana. Pagina este încadrată în chenar de linii.

Pe verso titlului se afla stema Ţarii Româneşti, imitata dupa cea din *Noul Testament* din 1703, şi versurile reproduse mai jos.

In celelalte foi liminare se află cele două vieţi cunoscute ale Evanghelistului Ioan şi o «Înştiinţare pentru cetania Evangheliilor". Volumul mai cuprinde câteva gravuri şi ornamente. Unele din acestea au data şi numele gravorului (f. 100): «1768. De Grigorie Ieromonah».

Versurĭ politice 10 asupra stemeĭ pré luminatuluĭ, slăvituluĭ şi blagocestivuluĭ Io Alexandru Ioanŭ Ypsilantŭ Voevodŭ.

Vultùrulŭ ev(an)g(he)liĭ tuturorŭ ne arată
A bogoslovieĭ nălţime minunată;
Vulturulŭ Ugrovlahieĭ, acestŭ ce poartă cruce,
Arată blagocestiĭa, prin semnulŭ ce aduce,
Şi cu zburaré cé pre susŭ, înţelepcĭuné mare
A Domnuluĭ stăpânuluĭ cé făr de asemănare
Luĭ Alexandru Ypsilantŭ celuĭ de susŭ încorunatŭ
Pe care bine Ţara să domnéscă ca un stăpânŭ adevăratŭ,
Hse, Mântuitorĭule, a totŭ stăpânitorĭule,
Invrednicéşte pururé cu pace şi cu linişte.

La sfârşit, după obişnuitele rugari de iertare pentru greşelile de tipar, se spune:

La începeré aceştiĭ sfi(n)te şi Dumnezeeşti Evangheliĭ fost-amŭ maĭ multŭ îndemnătorĭu şi sârguitorĭu celŭ maĭ micŭ între Ieromonahĭ Ioachimŭ Ieromonahulŭ, chivernisitorĭulŭ Typografiĭ sfinteĭ Mitropoliĭ Bucureştiĭ.

Urmează apoi cunoscutele versuri ale tipografilor pentru încheierea cărţii.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

391. Liturghie, Blaj 1775.

Д҃ѴМНЄ҃ЗЄ҃Є҃ЩЙЛЄ҃ | ЛѴТ҃ЎРГЇЙ | Й҃ чѣлwрь дынтрѳ сфѝцй Пхрйнцилwрь нѡшри | Іwа́ннъ Златоу́стъ, Васи́лїе чѣ́лъ Ма́рѣ, шй | а҃ Прежде сщ҃е́ннїй. Й҃КЎМЬ | Й҃ дѣлw ѿарх Тѵпхрйте: Єѕпть стхпжнйрѣ | Прѣ А҃нхлцатей А҃пхрхтѣ́сїй Ржмлѣнилwрь, | Прйнцѣ́сїй Йрдѣлвавй. Й прочй, | Дмне́й Дмне́й. | МЙРЇЄ҃Й ѲЄ҃РЄ҃СЇЙ҃ | Кѳ Бл҃гослове́нїѧ Чѣлwрь лай Ма́рй. | А҃ тѵпогра́фїѧ Мнхстйрїй Бѕне́й Вестйрй: | А҃ Бла́жь. | Йнїй дела Хс҃ | ѧѱѳ́. | Дѣ Пе́трѳ Па́па Вйчй Рымничáнзль Тѵпогра́фѳль.

In-4° de 2 foi fără numerotaţie şi 223 pagine (recte 224: pagina 131 e de 2 ori). Tipar negru şi roşu, 24 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află o gravură reprezentând Buna Vestire, gravată de «Petru T.». Pe foaia urmatoare se află «Aprobaţia» reprodusă mai jos şi scara carţii. Volumul mai cuprinde o gravură (pag. 130), reprezentând pe Vasile cel mare, sapata tot de Petru Papav(ici) Tipograful).

Aprobaţie.

Acĭastă sfântă carte, numită Lyturghie, care cuprinde în sine rânduĭala vecerniĭ şi a utrenii, Dumnezeeştile Lyturghiĭ a luĭ Ioannŭ Zlatoustŭ, a Mareluĭ Vasilie şi a Прежде сщ҃е́ннїй cu alte rugăcĭunĭ şi cuvioase rânduĭale, cetindu-o şi ne aflându întrânsa nicĭ unŭ lucru pentru care nu s-arŭ puté typări, decĭ judecŭ a fi vrédnică a să typări. Blajŭ, 17 Iulie 1775.

Ieronimŭ Calnochĭ, canonicŭ şi a cărţilorŭ revizorŭ.

La sfârşit se citeşte urmatoarea înştiinţare:

Cătră cetitorĭu.

Amŭ vrutŭ să ştiĭ şi acĭasta, ĭubitorĭule de Hs. cetitorĭu, cumŭ că în typăritulŭ aceştiĭ Lyturghiĭ, în tălmăcire şi aşăzarea cuvintelorŭ, amŭ urmatŭ dreptŭ izvoduluĭ celuĭ maĭ vechĭu, nimicŭ schimbându, fără numaĭ pentru maĭ marė îndreptare a preoţilorŭ, amŭ adaosŭ învăţătura pentru uscarė şi ţinérė Agneţuluĭ peste totŭ anulŭ. Decĭ orĭ ce smintélă în slove, sau doară şi in cuvinte s-arŭ întâmplà să aflĭ în diorthosiré aceştiĭa, nu mă judecà, nicĭ mă vinovăţi, ci îndreptézà cu Duhulu blândéţelorŭ, că precumŭ dintr-alţiĭ amŭ înţălesŭ şi amŭ şi priceputŭ, aşà acumŭ insumĭ văzŭ, fără de putinţă a fi a nu trèce cu vedérė desimė şi neosăbirė unelorŭ slove.

Şi s-au diorthositu de mine celŭ maĭ smeritŭ între Ieromonaşĭ, Ghermanŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

392. Macarie Egipteanul, *Omilii,* Bucureşti 1775:

Ѡ́МІЛІ́АІ | Й҃дѣкѣ кѵвінтеле чѣлвй А҃трѳ сфѝнцй шй | дѣ Дѕмнезе́ѳ пѕртхтѡ́рюлвй пхрінтелвй | нѡ́стрѳ МАКА́РІЄ чѣлвй ма́рѣ а҃ ѣгѵптѣ́нлвй, а҃кѣма А҃тѫ́м wарѣ дынтрѳ лі́мба | ѣллинѣ́скѣ ско́асе шй тѵпхрйте А҃ зйлеле прѣ лвмїна́твлвй Дѡмнвлвй нѡ́стрѳ Їѡ҃ | А҃ЛЄ҃ѲАНДРѢ ѴЧИЛИПТ БОЄ҃ВОД: Кѳ | Благослове́нїѧ Прѣсфщицйтвлвй Йрхїе-пі́скоп шй Мнтрополіт а҃тоатѣ Оѵ҃ггро-влахїѧ Кѵ́р ГРИГОРІЄ. Прйн ѡсѫрдїѧ | шй келтвіала прѣквкїшіей сале Кѵ́р | ФІЛИПЕТЬ Йрхїмандрітвл сфйнтей | Мнтрополій А҃ Бѣквре́щй. А҃ А҃нвл | дела Хс҃. ѧѱѳ́. | Дѣ По́па Кѡстандін Тѵпогра́фѳл Ржм.

In folio de 1 foaie şi 6+211 pagine.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pe verso titlului se află stema Ţării Româneşti şi versurile reproduse mai jos. Urmează apoi o înşirare a omiliilor în rezumat; iar la sfârşitul ei, sub o cruce întreită, de compoziţie tipografică, se citesc următoarele:

La începeré typărituluĭ aceştiĭ sfinte şi Dumnezeeştiĭ cărţĭ, fost-am şi eu îndemnătorĭu cel maĭ mic şi smerit între Ieromonaşĭ Ioachim Ieromonahul Chyvernisitorĭul typografieĭ.

Pomenéşte, Doamne, pe robiĭ tăĭ ceĭ ce s-au ostenit la acĭastă sfântă carte.

Versurile asupra stemii:

Stihurĭ asupra peceţiĭ prénnălţatuluĭ Domnuluĭ nostru.

Corbul, carele stemma Valahieĭ însemnéză,
Pre măriĭa sa Ypsilant Alexandrul Domn îl adeveréză,
Carele pentru a sa bunătate şi multa vrednicie,
Fu ales de sus şi pus la acĭastă Domnie.
Tu dară, Doamne Iisuse, marele înpărat,
Carele pre acest Domn luminat l-aĭ âncoronat,
Păzéşte-l în pace cu sănătate, cu viaţă fericită,
Intr-al Ungrovlahiei prénnălţat scaun cu Domnie slăvită;
Iar după toate acéste vremélnice şi trecătoare,
Rugămu-ne a-ĭ da Mărieĭ sale vécĭnica desfătare.

La sfârşitul cărţii se află această înştiinţare:

Cetitorilor celor pravoslavnicĭ.

Mărire, cinste şi închynăcĭune celuĭ unuĭa întru sfânta Troiţă proslăvituluĭ Dumnezeu, carele după început ne-au ânvrednicit de am ajuns şi sfârşitul. Iară ceĭa ce vă veţ întâmplà a cetì bucuraţi-vă întru Domnul, şi orce greşală şi neajungere omenéscă veţ aflà, nu o punereţĭ întru ponos, ci o îndreptaţĭ cu duhul blândéţelorŭ, fiindcă mâna cé de ţărână şi minté cé pământéscă şi omenéscă cu neputinţă e a fi fără de greşală şi fără de smintélă.

Pravoslavieĭ ceiĭ de obşte cugetătorĭu de tot binele,
Ieromonahŭ Macarie,
Smeritul tâlmăcitorĭul sfinteĭ cărţiĭ aceştiĭa.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

393. **Psaltire**, Bucureşti 1775.

ѱАЛТИРЬ Ферічи́тѫлаго Проро́кѫлаго | шй Ѧпⷭа́тѫлаго Дави́дь. Йкѣ́мь бж҃ьствнный а̀ до́мwарѣ | тупⷭри́тѣ ѧ̀ зи́леле Прⷱ-лсмнáтѫлаго До́мнѫлаго | но́стрѡ ІѠ ЇЛѲ-ВА́НДРѹ | Іwаннъ ѱ҃ила́нтъ Воєво́дъ · | Къ Блгослове́нїа шй кѣл-тѫла Прⷱсфи́ци-тѫлаго | Митрополи́тъ дла оⷭ҃ггрова́хїи | Кѵръ ГРИГОРІЄ: ѧ̀ сфи́тѣ | Митрополі́ѧ Бѣ-кѫре́щилwрѣ. | лѣ а҃нѫль дела Ѧда́мѣ рⷭ҃вг. | Сѧ́ Типⷭри́тѣ де По́па Кwн-стандíнь Ти҃пографа́фѫлъ Рым.

In 4° de 8 foi fără numar şi 224 foi numerotate 24 de rânduri în pagina incadrata cu chenar de linii. Pe verso titlului se află stema Ţarii Româneşti, imitata dupa cea din *Noul Testament* din 1703, însă fara chenar, şi 4 versuri asupra stemei, semanând cu cele

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

din Apostolul dela 1747. Pe ultima pagină a foilor liminare se află cunoscuta gravura reprezentând pe David, reprodusă de atâtea ori (v. facs. 239, vol. I, 410).

«Prédoslovia către cetitoriu», nu prezintă nici un interes.

La urma predosloviei se zice:

La începeré typărituluĭ aceştiĭ sfinte şi Dumnezeeştĭ Psaltirĭ fost-amŭ şi eu îndemnătoriu celŭ maĭ micŭ şi smeritŭ între Ieromonaşĭ Ioachimŭ Ieromonahulŭ Chivernisitoriulŭ typografieĭ.

La sfârşit, ietările pentru greşelile de tipar sunt semnate de: «Ieromahŭ Macarie din s. m. Dragomirneĭ, Diorthositoriulŭ Typografieĭ».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1776.

394. Evanghelie, Blaj 1776.

ϵ Φ ͠Н Т Ѩ Й Ш Ѩ Й Д М ͠Н ѢЗ ϵ ѦС К Ѩ Й | Ѩ Л Ѫ Й І Σ. Х ͠Σ. ЄѢ ИНГЄ́ЛІЄ Й-
кѣмь ѧ дѣѧ ѿѧрх Тѵ̈пѯрйтѯ, сѣпть | стхиѫнйрѣ Прѣ ѧнѯлцѧтей Ѧпѯрх- тѣсей
Рымлѣнилѡрь Прицѣсей | Ѩ ͠Рдѣклѧвый, Ѩ ͠Прѡчй: Ѩ ͠Прочй: МѸРІЄ́Ѩ ͠Й ѲЄ́РЄ́СІЙ. | Кѯ
Ѣ ͠Гословє́нїѧ Є́ѧцелѣнцїй сѧ́лє Прѣ | лѧмінѧтвлѧвый, шѝ Прѣ ѡсѳѫцѧтвлѧвый, | Дѧ́нѧлѧвый
Дѧ́нь | Г. ГРЇГѠ́РІЄ́ МѸЄ́РЬ | Влѧдйкый Фѯгѯрѧ́шѧлѧвый, шѝ ѧ̂ль Прѣ ѧ̂- нѯлцѧтей
Кесѧ́рѡ Крѯ́ѥмїй, шѝ Ѩ ͠Построл- чѣцїй Мѯрйрй сѳѣтникь днвь лѧ́вѝтрѧ. | Ѩ ͠Прочй:
Ѩ ͠Прочй: | Ѧ Тѵ̈пографѳ́ѳѧ М: Ѧ́вней Вестйрй: | Ѧ Блѧжь | Ѩ ͠Нїй дєла Хѣ. Ѧ́ѱѡѕ. | Дє
Пє́трѧ Пѡ́пѡ Єйчй Рымничѧ́нѧль Тѵ̈пографѧ́ѧль.

In-folio de 4 foi şi 344 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 39 rânduri în coloana. Titlul este încadrat într'o gravură sapată de Sandul Tipograful, care este şi autorul celor 4 gravuri mari cari reprezintă pe cei patru Evanghelişti, în corpul cărţii.

La sfârşit se află urmatoarea înştiinţare:

Către cetitoriu.

Acumŭ adoao oară typărindu-să acĭastă sfântă Ev(an)g(he)lie, multe alunecăturĭ şi greşale voiu fi făcutŭ, unele dinŭ alunecaré şi tréceré cu vedéré slovelorŭ, care nu multŭ între sine să osăbescŭ, precumŭ ѧ de către л, к de către б, и de către н, є de către с, ѕ de către ь; şi altele pentru graba cetiriĭ probelorŭ; ĭară altele pentru slăbicĭuné firiĭ, care nicĭ pe unŭ omŭ nu lasă fără de greşală. Însă, câtŭ mi-au slujitŭ putinţa, m-amŭ sârguitŭ a urmà întru toate izvoduluĭ. Decĭ orĭ ce smintélă în slove, sau doară şi în cuvinte s-arŭ întâmplà să afli, nu mă judecà nicĭ mă vinovăţì, ci îndreptândŭ cu duhulŭ blândéţelorŭ mă ĭartă, aducându-ţĭ aminte de cuvântulŭ Domnuluĭ, care zice: de veţĭ ertà, erta-să-va voao; şi ĭarăşĭ: şi ne ĭartă noao greşalele noastre pre cumŭ şi noĭ ertămŭ greşiţilorŭ noştri; căriia ertărĭ poftescŭ să vă învredniciţĭ prinŭ rugăcĭunile acestorŭ sfinţĭ Evanghelişti, care ne-au lăsatŭ acĭastă Dumnezeĭască Evanghelie, care dându mărire unuĭa Dumnezeu celuĭ slăvitŭ în sfânta Troiţă, că după începutŭ ne-au învrednicitŭ de amŭ ajunsŭ şi sfârşitulŭ.

S-au diorthositŭ de mine celŭ maĭ smeritŭ între Ieromonaşĭ, Ghermanŭ de la Mănăstiré Buneĭ Vestirĭ dinŭ Blajŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

395. Mineiul *pe Octomvrie,* Râmnic 1776.

МИНЕЮЛЬ | ЛѢНА ЛѢИ ѺКТОВРІЄ | Кáрє с-дѧ Тупкрйтъ âкѣмь ѧтжю Рѕмжнѣцıє ѧтрѕ ѧтжѫ Домнıє â прѣ | ѧнѫлцáтѕлѧй Дóмнь | І҆ѡ ѦЛЄѯѦНДРѢ І҆ѡѦНЬ | ѴѰИЛѦНТЬ БОЄВѺДЬ | Кѕ Блгословéнїѫ, шй тóатх Кїєл-|тѕмла прѣ Сфйщйтѕлѧй Митропо-|лйть âль Оѵ҆ггровлáхıей, Кѵ́рь | ГРИГОРІЄ. | Принь ѡсжрдїѫ сфйщїи сáле ѭбитóрюлѧй | дє Дмнезéѕ. Кѵ́рь КЄСАРІЄ Êпи-скóпѕль Ржм: ѧ҆ сфйта ѥпископıє â | Ржм: Ла ѧ҃нѕль дела Хс:—ѧѱѺѕ: | Сдѧ Тупкрйть дє смерйтѕль ѧтрє Іє-|ромонáхй Клймєнть Іеромонáхѕль Тип. | Шй дє Пóпа Костандйнь Тупографѕль Ржм:

In-folio de 3 foi fără numerotaţie şi 210 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 38 de rânduri în coloană.

Pe verso titlului se află stema Ţării Româneşti din *Molitvenicul* dela Râmnic din 1758 (facs. 297) şi primele 8 versuri din *Octoihul* tipărit tot acolo, în 1750 (v. mai sus, pag. 114). Urmează apoi prefaţa, care se reproduce mai jos şi, pe ultima foaie, o gravură pe lemn a lui P(opa) C(onstantin), reprezentând pe Isus Cristos pe cruce, şi cu o invocaţie în proză.

Prefaţa:

Tuturorŭ celorŭ ce cu cinste duhovnicĭască şi cu cinste politicĭască să despărţescŭ, a ceĭ dintâĭu şi a ceiĭ dupre urmă şădére, înbrăţişare cu căzuta cinste făcându-vă, ceĭu dela acelŭ Cerescŭ dătătorĭu, totŭ darulŭ celŭ bunŭ.

Cându au începutŭ credinţa a să naşte şi a créşte, ceĭ ce să hrăniĭà cu învăţăturile eĭ, întâĭu să socotiĭà ca niştе pruncĭ. Pentru acéĭa şi sfinţiĭ Apostolĭ îĭ hrăniĭà cu lapte, adecă cu învăţăturĭ lesne pricepătoare, cu rugăcĭunĭ uşoare şi neostenitoare. Că dinŭ faptele Apostolilorŭ vedemŭ, că alte slujbe atuncé nu să făcé, fără numaĭ râdicaré pâĭniĭ, rugăcĭunĭ pre scurtŭ alcătuite cu dovedirĭ dinŭ psalmĭ şi învăţăturĭ pentru credinţă, ĭarăşĭ dinŭ izvorulŭ psalmilorŭ şi alŭ Prorocilorŭ. Iară după ce au crescutŭ întru credinţă noroadele, şi au ajunsŭ în vârstă de bărbatŭ, atuncé Diadohiĭ Apostolilorŭ, Păstoriĭ ceiĭ duhovniceştĭ, Arhiereiĭ ceĭ dinŭ toate locurile, au începutŭ a înnălţà graĭurile învăţăturiĭ, a aşăzà slujbe în Besérică la vrémé sa, şi a înmulţi rugăcĭunile pentru podoaba Besériciĭ, şi mântuiré credincĭoşilorŭ. Acéste slujbe, acéste rugăcĭunĭ, alcătuite fiindŭ de luminătoriĭ ceĭ dinŭtâĭu aĭ Besériciĭ, în limba lorŭ cé grecéscă, maĭ pre urmă s-aŭ tâlmăcitŭ şi în limba cé slovenéscă, de ceĭ ce au fostŭ dupre vremĭ, şi pre alocurĭ luminătorĭ în Slovaniĭa. Aşijderé şi luminătoriĭ ceĭ de al treĭlé aĭ Besériciĭ Rumâneştĭ, fiindŭ cu totulŭ înstreinaţĭ de asemănaré limbiĭ ceiĭ greceştĭ, şi maĭ aproape de limba cé slovenéscă, întru acéĭa îşŭ făcé şi slujbele lorŭ. Care slujbe dupre vréme rămâindŭ cu totulŭ neînţelése la ascultătorĭ, dinŭ păstoriĭ Besériciĭ Rumâneştĭ, ceĭ ce au fostŭ adăpaţĭ sau de limba slovenéscă, sau de cé grecéscă, s-aŭ sârguitŭ în totŭ félĭulŭ de au datŭ în limba rumânéscă, pre cumŭ să vădŭ câteva slujbe ale Besériciĭ. Intre céle-lalte cărţĭ de slujbă să vădŭ trebuincĭoase şi slujbele sfinţilorŭ céle ce sântŭ în céle 12 Minée, pre cariĭ sfinţĭ totŭ de o protivă crezându-ĭ şi cinstindu-ĭ Greciĭ, Slovaniĭ şi Rumâniĭ, nu de opotrivă îĭ lăudà Rumâniĭ întru slujbele lorŭ. ci cu o slujbă de obşte a unuĭ Mucenicŭ lăuda o sută de Mucenicĭ, cariĭ toţĭ aceşté avându unŭ nume de mucenicŭ, au fapte deusebite ale mucenicieĭ, la care fapte au asémene şi laude potrivite, pre cumŭ să vădŭ întru

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

acéste 12 Minée. Acésté socotindŭ păstorĭulŭ alŭ Ungrovlahieĭ, carele véculŭ de acumŭ şi-lŭ socotéşte lui-şĭ cinste, şi Pàtriïa sa să făléşte întru sine ca întru o podoabă, pré sfinţia sa Părintele Mitropolitulŭ, Kyriu Kyrŭ Grigorie, carele némulŭ trăgându-şĭ dinŭ ţara Rumânéscă, şi fiindŭ întru saţiu adăpatŭ de limba cé grecĭască ce au izvorâtŭ toate slujbele, încâtŭ după învăţătura limbiĭ să se poată socotì asémene cu ceĭ dintâĭu păstorĭ aĭ Besericiĭ Greceştĭ, şi văzându pre patrioţiĭ săĭ lipsiţĭ de slujbele sfinţilorŭ celorŭ dinŭ toate zilele, n-aŭ puţutŭ suferì acĭastă lipsire de folosŭ, ci vrându ca Besérica Rumânéscă să o înpodobéscă, şi pre fiiĭ săĭ ceĭ Duhovniceştĭ cu rugăcĭunile sfinţilorŭ celorŭ dinŭ toate zilele maĭ tare să-ĭ îngrădéscă, n-au socotitŭ nicĭ ostenélă la tâlmăcire, nicĭ chieltuĭală la tipărire; ci la tâlmăcire cândŭ să puté uşurà de grijile duhovniceştĭ, însuşĭ silindu-se, şi prinŭ tr-aĭ săĭ ucenicĭ dupre datorie ajutându-se; ĭară la chieltuĭală însuşĭ singurŭ încărcându-se. Fost-aŭ rugatŭ de noĭ amândoĭ Episcopiĭ ceĭ supuşĭ sfinţii sale, ca să ne îngreoĭaze şi pre noĭ, ca în Typografiile Episcopieĭ noastre să mişcămŭ măcarŭ dégetele la greotaté cu care să încărcase céle îngreoĭate de vârstă şi de ostenelĭ duhovniceştĭ umerile sfinţiĭ sale. Şi cu rugăcĭunĭ plecândŭ cé fierbinte râvna sa, s-au datŭ la Episcopiïa Râmniculuĭ a să typărì luna luĭ Octovrie şi céle ce urméză după acĭasta, alte doao lunĭ. Decĭ eu cu toată silinţa înbrăţişându tréba, amŭ datŭ în typarĭu, întâĭu luna luĭ Octovrie, amŭ făcutŭ ca să se înţelégă tuturorŭ slujbele sfinţilorŭ ce să laudă întru acĭastă lună. Amŭ protimisitŭ acĭastă lună în typarĭu, fiindŭ că întru acĭastă lună au luatŭ începere rânduĭalele ţăriĭ, céle ce prinŭ pace s-au aşăzatŭ. A sfinţilorŭ dintru acĭastă lună rugăcĭunĭ, au mişcatŭ inima înpărăţieĭ asupra cérerii ţării ce întru acĭastă lună au făcutŭ; rugăcĭunile acestorŭ sfinţĭ au făcutŭ ochĭulŭ blândŭ alŭ înpărăţieĭ asupra ticăloaseĭ Patriĭ, a căriïa au binevoitŭ a-ĭ întărì céle vechĭ privileghĭurĭ şi obicéĭurĭ. Toţĭ darŭ câţĭ aveţĭ evlavie către sfinţiĭ Legiĭ noastre, toţĭ câţĭ aveţĭ credinţă la rugăcĭunile lorŭ, toţĭ câţĭ aveţĭ nădéjde la mijlocirile lorŭ céle către Dumnezeu îndeletniciţi-vă a cetì slujbele sfinţilorŭ, ce să cuprindŭ întru acestŭ Mineĭu şi în céle următoare, pre amăruntulŭ cetiţĭ vieţile lorŭ, şi cetiţĭ şi laudele ce s-aŭ alcătuitŭ întru acéle vieţĭ; vedeţĭ înţelepcĭuné a Dascalilorŭ, ce au alcătuitŭ acéste laude; băgaţĭ sémă la noĭmele ce să cuprindŭ în slujbe; socotiţĭ şi vremile la carele sântŭ orânduite slujbele. Noĭmile toate să zidescŭ şi să alcătuescŭ dinŭ materiïa vieţiĭ, ĭară vecerniïa şi utreniïa arată prinŭ aligorie că sfinţiĭ întru acĭastă lume ca întru o séră sfârşindu-se, să vorŭ sculà la utreniïa învieriĭ ceiĭ de obşte. Decĭ după mărimé haruluĭ, după măsura folosuluĭ care căştigaţĭ dinŭ slujbele sfinţilorŭ, asémené râdicaţĭ glasurĭ de mulţămire pentru osârdiïa pré sfinţituluĭ alŭ nostru păstorĭu, carele ne-au pusŭ înnainte acĭastă masă duhovnicĭască, şi pre mine mă cunoaşteţĭ pururé: că maĭ multŭ cinstescŭ folosulŭ de obşte de câtŭ răsuflaré ce-mĭ ţine viĭaţa, a căriïa toate puterile duhovniceştĭ şi trupeştĭ sântŭ întinse în armonie ca nişte coarde, ca orĭ cândŭ le va mişca dégetele obştiĭ, sântŭ gata a face glasulŭ ce ĭaste plăcutŭ la dragosté tuturorŭ.

Alŭ părţiĭ tuturorŭ, alŭ ceiĭ Besericeştĭ şi alŭ ceiĭ politiceştĭ, fierbinte rugătorĭu către Dumnezeu,

Chesarie, Episcopulŭ Râmniculuĭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

După cum se vede tipărirea Mineelor începe cu luna Octomvrie, iar nu cu Septemvrie, ca de obiceiu. Celelalte luni apar în modul următor: Noemvrie în 1778; Dechemvrie—Martie, în 1779; Aprilie—Septemvrie, în 1780.

București: Biblioteca Academiei Române.

396. **Octoih**, Râmnic 1776.

Ѡ К Т О Й Х Ъ | Ѧ тр҃ѕ кр҃е сѫ кѕпр҃инде слѣ҃жба | Ѧ вт҃ор҃ій а҃ч҃елѡръ о҃пть Гла-сѕрй, | Шй Ч҃кле, а҃ї, Ѳ҃кг҃лїй, Кѕ свѣ-тйлнеле лѡ́ръ, Ѻчнаа́рюль, шй кѕ о҃бщѣ | Кѕ Тропа́реле, шй Кондаче́ле сф҃йцилѡръ | де о҃бще шй Бг҃ородйчнеле прєсте тоть Йнзль. | Кр҃е с-ѕ Тупкрйть Йкѣмь, Ѧ тр҃ѕ Домніѫ | пр҃ѣ Ѧнклцатѕлзй, шй бйне кредйнчѣсѕлзй | ІѠ ЙЛѲѮЙНДРЪ ІѠѦНЪ ѴѰЙЛЙНТ | ВОѲВОДЪ | Кѕ Блгословенїѫ, шй тѣатр Кїелтѕа-ла Пр҃ѣ сф҃йцйтѕлзй шй де Дм҃нєѯѣ | ѡбитѡ́рюлзй Кѵ́рь | КѲѺЙРІѲ Ѳпйс-копзль Рым: | Ѧ сф҃йта ѳпїскопіе а҃ Рымникѕлзй. | Ла Йнзль мѫнтѕйрїй, ѧѱоѕ: | Ѻ-ѕ Тупкрйть де Кѕчѣрникѕль Ѧ тр҃е Прѣѡ-цй Пѡпа Костандйнь Михаилѡ пѡ-|пѡ Вѵчй Тупографѣѕль Рымничѣнзль.

In-4° mic de 2 foi nenumerotate şi 382 numerotate. Tipar negru şi roşu. 24 de rânduri pe pagină. Pe ultima foaie liminară se află reprezentat St. Ioan Damaschin, gravat de: Pop(a) Cost(andinŭ) Mih(ail) Typ(ografulŭ).

Pe verso, stema Ţării Româneşti (facs. 297) şi următoarele versuri:

Stihurĭ ѻ asupra stemeĭ înnălţatuluĭ Domnŭ.

Corbulŭ Ungrovlahieĭ, ce ţine cruce,
Arată buna credinţă prin semnulŭ ce aduce,
Şi cu zburaré, ceiĭ maĭ pre sus de înnaltŭ,
Insemnézĕ stăpâniré Domnuluĭ Alexandru Ypsilantŭ,
Pre carele (ca să domnéscă pre Dachia)
Insuşĭ Dumnezeu l-au trimisŭ stăpânŭ în Valahia.

La sfârşit se spune:

Typăritu-s-au acestŭ Octoihŭ şi s-au diorthositŭ prinŭ ostenéla şi singură silinţa smerituluĭ între Ierodiaconĭ, Anatolie.

Decĭ, pre toţĭ, cariĭ vă veţĭ întâmplà a ceti pre acĭastă carte, cu plecăcĭune vă rogŭ, ca orĭ ce greşelĭ veţĭ aflà, atâtŭ la cuvinte, pre cumŭ şi la lipsa slovelorŭ, nu vă grăbiţĭ a defăimà, ci cu duhulŭ blândeţiĭ ostenindu-vă, îndreptaţĭ, şi pre mine mă ertaţĭ, ca şi voĭ asémené să căştigaţĭ ertare dela Domnulŭ Mântuitorĭulŭ Hs.

Alŭ tuturorŭ supusŭ la poruncĭ,
Anatolie, Iero Diaconŭ dinŭ sfânta episcopie a Râmniculuĭ.

București: Biblioteca Academiei Române.

397. *Teatru politic,* tradus de N. Mavrocordat, ed. II, Lipsca 1776.—Greceşte.

ΘΕΑΤΡΟΝ | ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ | ΜΕΤΑΓΛΩΤΙΣΘΕΝ | ΕΚ ΤΗΣ ΛΑΤΙ-ΝΙΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΗΜΕΤΕΡΑΝ | ΄ΑΠΛΗΝ ΔΙΑΛΕΚΤΟΝ· | ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΥΨΗΛΟ-ΤΑΤΟΥ, ΚΑΙ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ, | ΑΥΘΕΝΤΟΥ ΤΗΣ ΟΥΓΓΡΟΒΛΑΧΙΑΣ, | ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ. | ΝΥΝ | ΕΚ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΤΥΠΟΙΣ ΕΚΔΟΘΕΝ. | ΄Εν Λειψίᾳ τῆς Σαξωνίας, | Παρὰ Βερναρδῳ Χριστοφορῳ Πρέϊτκοπφ, καὶ Υἱῳ. 1776.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Teatru politic, tradus din limba latină în limba noastră simplă de către prea înaltul şi prea înţeleptul Domn al Ungrovlahiei Nicolae Mavrocordat. Acum a doua oară tipărit. In Lipsca Saxoniei, la Bernard Christophor Breitkopf şi Fiul. 1776.

In-8° de 4 foi şi 504 pagine.

Ediţia întâi a apărut tot la Lipsca în 1758, (v. mai sus. p. 143) şi a treia la Veneţia, în 1802.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1777.

398. Antologhion, Bucureşti 1777.

**'Ѧ Н Θ О Л О́ Г І О Н | Чⷭ кѵпрїнде ѧ҃трѳ сйне рѫндѹа҃ла тѵтѵрорь Дм̃-|незеѣцилшрь Пра́зниче, але сфи̃цилшрь че́лшрь | нѵмйцй шй але сфи̃цилшрь де ѿбцїе дѵпесте (sic) | то́ть а҃нѹль кѳ май бѹне ѧ҃дрептврй дїшрдо-|сйть шй май а҃дѫшйть, каре а҃кѹмь де йѕноавѫ с-дѳ | тѵ̃пврй(ть) ѧ҃трѳ а҃ль трейлѣ а҃нь а҃ль Домнїей прѣ | лѵминáтѹлвй Домнѹлвй но́стрѳ | І҃Ѡ ѦЛЄ҃ѲѦ̃НДРѢ҃ ѶѰЙЛИ̃Н|ТЪ КОЄКОДЬ. | ѧ҃трѳ а҃ль шапте(с)презечелѣ а҃нь а҃ль а҃рхїепхсторіей | прѣ сфи̃цитвлвй митрополйть а҃ то́атѫ Оу҃гро-|влáхїѧ Кѵрїѳ Кѵ́рь ГРИ̃ГОРІ҃Ѳ. | Кѳ то́атѫ келтѹа҃ла прѣ сфи̃цїи сáле ѧ҃ сфи̃та | Митрополíе ѧ҃ Бѳкѹре́ци ла а҃нѹль | дела Хс̃ ѧѱо҃ѳ. | Де Димитрїе Петровичь Бѳкѹрецй. Тѵ̃пграфѹль.

In-folio de 1 foaie titlu şi 572 foi text. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană. Titlul este încadrat. Pe verso titlului, stema din *Noul Testament* din 1703 şi următoarele versuri:

Stihurĭ politice 6 asupra stémeĭ pré luminatuluĭ, slăvituluĭ şi blagocestivuluĭ Domnŭ Io Alexandru Ioannŭ Ypsilantŭ Voevodŭ.

Soarele, luna şi corbulŭ înpreună,
Incă şi spata cu buzduganulŭ spre laudă să adună,
Şi acésté, Doamne, îţĭ înpletescŭ stemă înfrumuseţată:
In locŭ de părinţĭ, soarele şi luna ţi să arată;
Iară corbulŭ, carele au hrănitŭ pre celŭ flămândŭ Ilie,
Aduce-ţĭ, Doamne, cu crucé putére şi tărie,
Spre ceĭ văzuţĭ şi ne văzuţĭ cu mare biruinţă,
Pre cumŭ rugămŭ pre Dumnezeu cu multă umilinţă,
Să te întăréscă minunatŭ în domnie slăvită,
Cu pace şi cu linişte, cu viĭaţă norocită,
Şi întru alŭ său Dumnezeescŭ lăcaşŭ şi fericire
Să-ţĭ dé ceresculŭ Inpăratŭ parte de moştenire.

Exemplarul nostru se termină cu foaia 562 (recte: 572). La sfârşitul acesteia se citesc următoarele:

Typăritu-s-au acĭastă sfântă carte ce să numéşte Anthologhionŭ prin ostenéla şi sârguĭala maĭ miculuĭ între Ieromonahĭ Ioachimŭ Ieromonahulŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

399. Arhieraticon, Blaj 1777.

Ꙑ ꙗ ѲХꙈ Ѳ Ꙗ Я Т Ꙏ К О Н | Тѫлкꙋ́ить дѣ пре лимба Ѳлинѣ́скѫ пре | лимба Ꙗꙋмжнѣ́скѫ, Ка́реле кꙋпри́нде | ѧ сине то́атѫ Слꙋ́жба Ꙑрхїерѣ́скѫ, | Ꙗкꙋ́мь ѧтѫ́ю типѫри́ть. | Кꙋ Бл҃гословє́нїѧ Ѳ҃ѫцелє́нцїй са́ле Пр҃ѣ | лꙋмина́тꙋлꙋй шй Пр҃ѣ ѡсфѣ́цитꙋлꙋй | Дꙋ́мнь Дꙋмнꙋлꙋй Митрополи́ть, | Г. ГРꙈГОРІѲ̀ ЌѲ̀РЬ | Влѫдика Фѫгѫра́шꙋлꙋй, шй ѫ то́(а)тѫ | Ца́ра Ꙋрдѣ́лꙋлꙋй ѫ Пр҃ѣ ѧнѫлцатє́й | Кесарѡ Крѫсти́й мꙑри́й Сѫ́тникь | динь | лѫ́нтрꙋ. | ѦѦ Сфи́та Митрополі́е ѧ Бла́жь. | Ꙗнꙋль дела мѫнтꙋи́рѣ Лꙋ́мїй | ѧѱѳ́ꙁ.

In folio de 1 foaie şi 44 pagine. Tipar negru şi roşu. Titlul este incadrat.

Pe verso titlului se află reprezentat Sf. Vasilie cel mare, într'o gravură mai mică decât pagina şi semnată de Petru Papav(i)ci T(ipografulŭ).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

400. Aritmetică, Viena 1777.

«Arithmetică românéscă şi nemţască. In Beci. 1777.»

Popp, *Disertaţie*, 98.

401. Bucoavnă, Blaj 1777.

Б У К О В Н Ъ | Пентрꙋ депри́ндерѣ Прꙋ́нчилꙑ | ла Четаи́ѣ, шй ла темє́юль ѧкѫ- цѫтꙋрїй Крещинѣ́цій, йпрочй. | Кꙋ бл҃гословє́нїѧ Ѳ҃ѫцелѣ́нцїй са́ле Пр҃ѣ Лꙋмина́тꙋлꙋй, шй Пр҃ѣ | ѡсфѣ́цитꙋлꙋй Дꙋ́мнꙋлꙋй | Дꙋ́мнь, | Г: Григо́рїе Ма́ерь Влѫдикѫй Фѫ- гѫра́шꙋлꙋй, шй ѧль пр҃ѣ ꙋ̀Ѧнѫл-|цатєй Кесарѡ Крѫсти́й, шй ꙋ̀Ѧпо-|столичє́цій Мѫрꙑ́рй Сѫ́тникь | динь лѫ́нтрꙋ. йпрочй: йпрочй: | Тꙋ̀пѫри́тѫ ѧ Бла́жь, ѧ Тꙋ̀пографі́ѧ | М: Б: ꙗестꙋ́рій, Февруа́рїе. ѕ҃ї. | Ꙗнїй дела Хр҃ѣ ѧѱѳ́ꙁ. | Дѣ Пе́трꙋ Поповꙋ́чй Ꙗꙋмничанꙋль Тꙋ̀п:

In-8° de preste 19 foi nepaginate, 21 rânduri pe pagină.

In dosul titlului este: «Rugăciuné Sfântuluĭ Maximŭ înnainté Cetaniĭ.»

Cartea cuprinde: «Slovele glavişnoare» (capitale), «Slovele mai micĭ», «Glasnice», «Dyftonghi», «Neglasnicile», «Cadesă a şti că ѧ ѫ ѵ ѱ ѳ pentru numele şi cuvintele grecéştĭ léu priĭmitŭ Slovénĭĭ.» «Prosodiile orthografiĭ.» Rugăciuni şi câteva învăţături trebuincioase creştinuluĭ.

Blaj: Biblioteca canonicului I. M. Moldovanu.

402. Bucvar, Viena 1777.

«Bucvariu pentru pruncii ceĭ româneştĭ, care se află în crăiasca ţară şi hotarăle ei împreunată. Beciu 1777.»

N'am văzut exemplare. Vezi:

Iuliu Vuia, *Scoalele românesci bănăţene în seclul al XVIII.* Studiu istoric (Orăştie 1906), p. 104.

403. *Cartea Mariei Terezei pentru incorporarea Bucovinei*, (Viena) 1777.

2 foi.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

404. Catavasier, Blaj 1777.

КА҃ТА҃ВА҃СІѦРЮ҃ | А҃кꙋмь а҆трє́ѧ ѿаръ Тѵ҃пъри́ть. | Кꙋ Бл҃гословє́нїѧ Єѯцєлє́нцїй | са́лє Прѣ лꙋмина́тꙋлꙋй шѝ | Прѣ ѡ҆сфи҃ци́тꙋлꙋй До́мнь | До́мнꙋлꙋй Митрѡполи́ть, | Г. ГРИ҃ГОРІЄ҃ МА҃ЄРЬ | Влъди́ка Фъгъра́шꙋлꙋй, шѝ | а҆ то́атъ Ца́ра А҃рдѣ́лꙋлꙋй | а҆ Прѣ ѧ҆нълца́тєй Кєсса́рѡ | Кръє́щїй мъри́рй Свѣ́тникь | динь лъꙋ́нтрꙋ. Ѧ҆ Сфи҃та Митрополі́є ѧ҆ | Бла́жь. | А҃нꙋль дєла мѫнтꙋи́рѣ Лꙋ́мїй | ҂аѱо҃з. | Дє Пє́трꙋ По́по Ви́чй Рым: Тѵ҃погра́фꙋль.

In-16, de 3 foi şi 463 pagine. Tipar negru şi roşu. 19 rânduri pe pagina.
Pe verso titlului se află reprezentat Domnul Cristos.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

405. *Catechism mic,* Viena 1777.

Catechismul sârbesc, românesc şi nemţesc despre care s'a vorbit mai sus, p. 205, No. 385 şi care a fost tipărit în trei rânduri, se pare că a eşit într'o ediţie în anul 1777 N'am vazut exemplare. Se află însă amintit în:

Tribuna, (Sibiu) 1892, No. 253, p. 1012. — I. Vuia, *Şcoalele românesci bănăţene în seclul al XVIII,* p. 102.

406. Catahisis, Iaşi 1777.

КА҃ТА҃ХИ҃СІСЬ | Са́ꙋ ѧ҆ скꙋ́рть право-сла́вникъ Мъртꙋрисѝрє | а҆ Лє́цїй крєщинє́щй ка́рє, | а҆кꙋ́мь с-а́ꙋ тѵпъри́ть кꙋ | Бл҃гословє́нїѧ прѣ̀ ѡ҆-|сфи҃ци́тꙋлꙋй Митро-поли́ть а҆ль Молдо́вїй Кѵ́рь | ГА҃ВРІИ҃ЛЬ, ѧ҆ сфи҃та | Митрополі́є ѧ҆ Ѧши́й. | Лѣть, ҂аѱо҃ѯ.

In-16, de 3 foi fără numerotaţie şi 66 numerotate.
Titlul este incadrat. Prefaţa începe pe verso titlului. Pe ultima foaie liminara se reprezinta Domnul Cristos blagoslovind. Gravura este semnată: «Protoierei Mihail Strilb(iţchi)».
Prefaţa:

Predislovie către cetitori.

Fieşte care dreptŭ credincĭosŭ creştinŭ voĭaşte ca să-şi luminéze cugetulŭ inimiĭ luĭ şi a fiilorŭ luĭ cu învăţătura şi cu ştiinţa. Mulţi sântŭ de să silescŭ a ascultà şi a să învăţà dinŭ scripturile sfinţilorŭ părinţi; încă şi pe fiĭ lorŭ în totŭ chipulŭ îĭ nevoescŭ spre învăţătura cé sufletéscă. Darŭ maĭ mulţi sântŭ ceĭ făr-de învăţătură, şi pricìna ĭaste că sântŭ nebăgători de sémă, nu vorŭ să ştie învăţătura bisericĭască, nici pe învăţătoriĭ bisericeşti nu-ĭ ascultă ce încă îĭ defaĭmă. Apoĭ cumŭ potŭ să ştie dogmele legiĭ creştineşti? Deci spre cé de obşte după putinţă luminare ĭată s-au datŭ în tiparĭu acĭastă cărţulie, ce să numéşte Catahisisŭ, adecă în scurtŭ pravoslavnică mărturisire, în care să află tâlcuire la symvolulŭ credinţiĭ, la céle zéce porunci, la rugăcĭuné Domnéscă Tatălŭ nostru şi la céle noao fericiri evangheliceşti, adunare alésă şi de folosŭ fieşte căruĭa pravoslavnicŭ creştinŭ, ca să-şi luminéze cugetulŭ inimiĭ spre cunoştinţa adevăruluĭ. Priimiţi darŭ cu dragoste toţi ceĭ ce poftiţi să vă luminaţi pre voĭ înşi-vă şi maĭ alesŭ pre fiĭ voştri spre cunoştiinţa credinţiĭ ceĭ adevărate şi urmaré faptelorŭ bune, ca

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

să vă rămâe vécĭnică pomeniré. Domnulŭ să vă blagoslovéscă pre voĭ şi blagosloveniĭa sa să se adaogă spre voĭ şi spre fecioriĭ voştri.

Fiindŭ ostenitoriu şi chyvernisitoriu Proto-Iereĭ Mihailŭ Strilbiţchiĭ, exarhŭ Mitropoliĭ din Iaşi.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.
Biserica Ortodoxă, XVI, 914.

407. Ceasoslov, Bucureşti 1777.

ЧѢѠѠЛОВЪ | Кáре кѵпрѝнде ѧ сѝне тóатѣ слѣ́жба, | де зѝ шѝ де нóапте âкѣ́мь ѣ пáтра | ѡáрѣ Тѵ̑пѣрѝть, ѧ зѝлеле прѣ̀ лѣми-|нáтѵлѣй шѝ прѣ̀ ѧнѣлцáтѵлѣй Дóмнь | â тóатѣ цáра рѣмжнѣ́скѣ | ІѠ ЙЛЄ̑ѮЙНДРѢ ІѠЙНЬ ѴѰИЛЙНТЬ ВОЄВОДЬ. | Кѣ блгословéнїѧ, шѝ кѣ тóатѣ кел-тѣ́ѧла â прѣ̀ сфѝцѝтѵлѣй Митро-|полѝть, Йль Оуггроклáхїей Кѵрїѣ | Кѵрь ГРЙГОРІЄ. | ѦтрѢ кáре с-áѣ âлкѣтѵ́ть шѝ Пасхá-| лїй де й: де ѧ̈ній ѧнайнте спре мáй | лéсне прічѣ̀пере дѣпѣ ѣчѣ́ле гречéщй. Шѝ | с-áѣ Тѵ̑пѣрѝть ѧ сфѝта Мѵтрополíе | â Бѣкѵрéщилѡрь ла ѧ̈нѣль мѫнтѵ́рїй | ѧѱѡ́ѕ, ѧ Лѣ́на лѣй мáй ѧ Д: | Прѝнь ѧдемнáрѣ Смерѝтѵлѣй Мѵтро-|полѝть âль Миралíкїей ФІЛИПЄ̑ТЬ. | Де Дмѝтрїе Петрóвичь Бѣкѵрещй Тѵ̑п:

In-4⁰ mic de 2 foi şi 544 pagine. Tipar negru şi roşu, 26 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema Ţării Româneşti cu versurile de mai jos. Urmează apoi arătarea cuprinsului.

Stihuri asupra stemeĭ prè luminatuluĭ şi pré înnălţatuluĭ Domnŭ Alexandru Ypsilantŭ Voevodŭ.

Toate semne minunate, — cé în marcă sântŭ semnate:
Crucé tuturorŭ arată — o pravoslavie luminată;
Corbulŭ lipsiĭ înplinire — în vreme de mâhnicĭune;
Iară soarele bunătaté — şi luna povăţuire;
Armele o stăpânire — cu maĭ bună ocrotire
A Domnuluĭ ce ne-au datŭ — Dumnezeu celŭ pré înduratŭ
Alexandru Ypsilantŭ, — celŭ cu înţelepcĭuné maĭ naltŭ,
Pă care Is. să-lŭ întăréscă, — nesmintitŭ să ni-lŭ feréscă,
Ca cu pace îndelungată — ţara să oblăduĭască.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

408. Ceasoslov, Iaşi 1777.

ЧѢѠѠЛОВЪ | Тѵпѣрѝть ѧ зѝлеле прѣ̀ ѧнѣлцáтѣ-|лѣй дóмнѣлѣй нострѣ Грігорїе ѣ Ѧлеѯáндрѣ Гѝка Воєводь | кѣ блгословéнїѧ прѣ̀кѡсфѝцѝтѣ-лѣй мѵтрополѝть âль молдóвей | Кѵрїѣ Кѵрь Гаврїѝль. | Є-áѣ тѵпѣрѝть ѧ Митрополíе ѧ | ѫшн кѣ тоатѣ келтѣ́ѧла дѣм': | паχ: Іѡникѣй Фійка Рѣпосатѣ-лѣй Рáдѣль Ракóвицъ Бик: Бель | Лѡгофѣ́тъ, дѣрѵйндѣ-ле пела мѣ-нѣстѝри шѝ пела Бисѣ́речи ка сѣ | поменѣ́скѣ нѣмеле дѣми-сáле. | ѧ âнїй дела Хс̃: ѧѱѡ́ѕ.

In-4⁰ de ? + 348 foi numerotate. Tipărit cu roşu şi negru, cu 22 rânduri pe pagină. Titlul e încadrat şi între stâlpi, iar jos într'un cartuş se vede numele *Proto-Ierei Mihailŭ Srilbiţchi, Ecsarhŭ Mitrop.* Pe verso titlului, o gravură pe lemn, reprezentând pe Maica Domnuluĭ cu Isus în braţe, semnată iarăş *Ierei Mihailŭ.*

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

La sfîrşitul cărţei:

S'au typăritŭ de Mihaĭu Braşovénulŭ Typografulŭ.

Mănăstirea Neamţului.

409. *Ducere de mână către cinste,* Viena 1777. — Românește și nemțește.

ДѫЧЄРѢ ДЄ МѢНѢ | КѢТРѢ ЧИНСТѢ ШИ ДИРЄПТѢТѢ | ѢДѢКѢ ла коп҃їи рѹмѹнѣщ҃їи нѣмниц҃їи чен | че ѧ школе чѣле мич' сѫ ѧкацѫ спре | четаніѥ рѫндѹнтѫ | КѢРТѢ. | * | Къ доконрѣ стѫпѫнитор҃лорь. | Типѫрнтѫ ѧ ѧпѫрѫцитоаре четате Бечь ла Їосифь | де Кѹрцбекь Тѵпографѹль Їлѵр҃ическь â | Рѫсѫрнтѹлѹй де Кѹрте ѧ Їнѹль | 1777.

Anleitung | zur | Rechtschaffenheit | oder | das für die in den Trivialſchulen | lernende ſlavoniſch-ſerbiſche nicht unirte | Jugend beſtimmte | Leſebuch. | Mit Erlaubniß der Oberu. Gedruckt in der Kaiſerl. Reſidenzſtadt Wien bey Joſeph Edlen | von Kurzboeck k.k. illyriſch-orientaliſchen Hofbuchdrucker | und Buchhändler. | 1777.

In 8° mic de 263 pagine. Textul românesc în stânga, cel nemțesc în dreapta cititorului.

Fără prefață.

Cartea cuprinde următoarele:

I. Partĭa: Pentru cĕle ce trebue uceniculŭ în şcolă să învéţe, şi cumŭ trebue în şcolă să să ţină cu cinste.

II. Partĭa: Pentru bunănăravŭ, sau pentru direptaté, sau cinsta omuluĭ, întru gândurile lui, faptele, şi întru ţinérĭa lui.

III. Partĭa: Pentru chiline felĭurile de soţie starelorŭ, şi meşteşugurilorŭ, şi întru fieşte care cumŭ trebue să să areté omulŭ cătră toţĭ acéĭa cu cinste şi cu laudă.

IV. Partĭa: Pentru ţinérĭa căşi, şi ce să facă şi ce să ştie pentru că buna gazda să fie.

V. Partĭa: Pentru stare săténilorŭ, şi cumŭ trebue să să ţină oameni stare acĭasta.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

410. Triod, Râmnic 1777.

ТРИѠДІОН | ѢДЄКѪ | ТРЄЙ КѢНТѢРИ | Че ѣре ѧтрѹ сѵне слѫжба Сфѣтѹлѹй | шй Мареліѹ Пѹсть. | Каре с-ѫ Тѵпѫрѣть âкѹмь âтрѣм ѿарѫ | ѧ крѣкмѣ Домніей ѧнѫлцатѹлѹй шй сѵне | Крединичѹсѹлѹй Дѹмнь: Їѡ | ѦЛЄѲѪНДРѪ ІѠѦН ѴѰЇЛѦНТ | БОЄВОДЬ | Къ благѣкѣніѫ шй кїелтѹѫла прѣ сфй-|цій сале ѡбитѹрюлѹи де Дѫмнезѣ êпіскоп | âль Рым: Кѵрь КѲСѦРЇС. | ѧ сфѵта êпіскопіе â Рѵмникѹлѹй ѧ ѣнѹль мѫнтѹнрїй ѦѰѳѯ: | С-ѫ Тѵпѫрѣть де Пѹпа Костандѵнь âдѫ-|нѫсїе вѵчь Тѵпографѹль Рѵмничѣнѹль.

In folio de 2 foi fără numerotaţie şi 421 numerotate. Tipar negru şi roşu, pe doua coloane, cu 40 de rânduri în coloană.

Pe verso titlului se află stema (facs. 297) şi versurile din *Antologhionul* dela Râmnic din 1766.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

La sfârşit, f. 421:

Typăritu-s-au şi s-au diorthositŭ acestŭ Triodionŭ prinŭ ostenéla şi însăşĭ osârdia pré smerituluĭ între Ierodiaconĭ Anatolie.

Iarŭ carii vă veţĭ întâmpla a cetì pre acĭastă carte, veseliţi-vă întru Domnulŭ şi pre mine (mă rogŭ) să mă ertaţĭ pentru greşelile, care ştiu că veţĭ găsì atâtŭ la cuvinte, câtŭ şi în lipsa slovelorŭ, şi cu duhulŭ blândéţelorŭ ostenindu-vă, îndreptaţĭ, ne grăbindu-vă a mă defăĭmà, căcĭ şi noapté în toată curgeré acestuĭ lucru o amŭ făcutŭ în locŭ de zi; pentru că ştiutŭ de toţĭ ĭaste lucrulŭ acesta, că precumŭ ĭaste cu neputinţă omuluĭ a nu greşì, asémené şi typarĭulŭ nu să poate a fi fără de greşală.

Alŭ ceiĭ de Dumnezeu drépteĭ credinţeĭ voastre, pré smeritŭ şi gata a slujì,

Anatolie Ierodiaconŭ, dinŭ sfânta Episcopie a Rîmniculuĭ.

In ce chipŭ dorescŭ ceĭ ce înnoată pre apa măriĭ, ca să ajungă la limanul cel cu adăpostire, cariĭ sântŭ bătuţĭ de valurile măriĭ, asémené şi typografiĭ voescŭ să ajungă la sfârşitulŭ cărţiĭ.

Inceputu-s-au acestŭ Dumnezeescŭ lucru în luna luĭ Octovrie 20 de zile, şi au luatŭ săvârşire la luna luĭ Fevruarie 25, anulŭ 1777.

Să dămŭ darŭ, noĭ toţĭ ostenitoriĭ typografieĭ, laudă, cinste, slavă, închinăcĭune şi mulţemită celuĭ în Troiţă unuĭa slăvitŭ Dumnezeu, carele ne-au ajutatŭ după începutŭ de amŭ ajunsŭ şi sfârşitulŭ.

Sfârşitŭ şi luĭ Dumnezeu slavă.

București: Biblioteca Academiei Române.

411. *Adunare de poezii encomiastice,* Lipsca 1777. — Greceşte.

Σ Υ Λ Λ Ο Γ Η˙ | ΔΙΑΦΟ'ΡΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΙ'ΩΝ 'ΕΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΩ˙Ν | ΠΡΟ'Σ ΤΟ'Ν | 'ΥΨΗΛΟ'ΤΑΤΟΝ ΚΑΙ˙ 'ΕΥΣΕΒΕ'ΣΤΑΤΟΝ 'ΑΥΘΕ'ΝΤΗΝ | ΚΑΙ˙ 'ΗΓΕΜΟ'ΝΑ ΠΑ'ΣΗΣ 'ΟΥΓΚΡΟΒΛΑΧΙ'ΑΣ ΚΥ'ΡΙΟΝ | ΚΥ'ΡΙΟΝ | 'Ι Ω Α'Ν Ν Η Ν 'Α Λ Ε'Ξ Α Ν Δ Ρ Ο Ν | 'Υ Ψ Η Λ Α'Ν Τ Η Ν | Συλλεχθεῖσα μὲν | παρὰ | Ν Ι Κ Ο Λ Α'Ο Υ Β Ε Λ Λ Α Ρ Α˙ | Οὗ τῇ δαπάνῃ τύποις ἐξεδόθη· | 'Επιμελείᾳ δὲ καὶ διορθώσει τοῦ ἰατροφιλοσόφου | Κ Υ Ρ Ι'Ο Υ Θ Ω Μ Α˙ Μ Α Ν Δ Α Κ Α'Σ Η. | 'Εν ἔτει σωτηρίῳ 1777. ἐν Λειψίᾳ. παρὰ τῷ τυπογράφῳ Κυρίῳ Βρεϊτκοπφ.

Adunare de diferite poeziĭ de proslăvire, către prea înălţatul şi prea credinciosul Domn şi stăpânitor a toată ţara Românească, Domnul Domn Ioan Alexandru Ipsilant, adunate de Nicolae Vellara, cu a cărui cheltuială s'au dat în tipar, prin îngrijirea şi diortosirea doctorului în medicină şi filosofie, domnul Toma Mandacaş. In anul mântuirii 1777, în Lipsca. La tipograful domnul Breitkopf.

In-4° de 36 pagine.

Colecţiunea cuprinde:

1. Compuneri de ale lui Nicolae Vellara: *a)* Introducere în proză. *b)* Versuri iambice, compuse cu ocaziunea rezidiriĭ curţii domneşti de către Ipsilant: «Ἰαμβικοὶ εἰς τὴν νεοπαγεῖσαν Κούρτην»; *c)* Diferite poezii scurte elegiace; *d)* Poezii compuse cu ocazia facerii unei cişmele de Ipsilant în Bucureşti; *e)* Versuri iambice şi politice pentru chioşcul făcut de Ipsilant la Herastrău.

2 Cuvintele de laudă adresate la zile mari domnitorului şi familiei sale, scrise în proză de Ambrosie Pamperis, urmate de alte câte-va poezii eroice de acelaş.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

3. Epigrame elegiace scrise de dascalul Teodor dela şcoala domnească din Bucureşti.

4. O elegie eroică scrisă de Constantin Hagi Gheorghe Cehan catre Domn.

5. Stihuri pentru cişmeaua din Focşani de preasfinţitul domn domn Filaret.

6 Versuri elegiace ale Paharnicului Dimitrachi Panaghiotachi pentru chioşcul dela Herăstrau: τὸ ἐν Χερεστρήῳ κιόσκι.

7. Elegia lui Vellara catre Domn pentru cladirea Academiei din Bucureşti.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1778.

412. Catavasier, Iaşi 1778.

КАТАВАСІЄРЮ | Акѹмь ѧтѣю тѵпѣрить ѧ-|трѹ ѧтѣѧ домніє а пре лѹ-минатѹлѹй домнь | КѠСТАНТИН ДИМИТРІѸ | МѸРѸЗЬ ВОЄВОДЬ | Кѹ бл҃гсловенїа ши кїель-тѹѧла пре ѡсфн҃цитѹлѹй | митрополить а҃ль молдовїей | КИРІѸ КѴРЬ ГАВРІИЛЬ | ѧтрѹ аса типогрѣфіє ѧ с фн҃та митрополіє ѧ ѧшь | ѧ а҃нїй дела Хс҃: ҂аѱо҃и.

In-16 de 4 foi fără numerotaţie şi 279 numerotate. Tipar negru, şi roşu, cu 17 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se afla monogramul Mitropolitului, cu diferite ornamente, gravat de Iere(i) Mih(ail Strelbiţchi) (facs. 301).

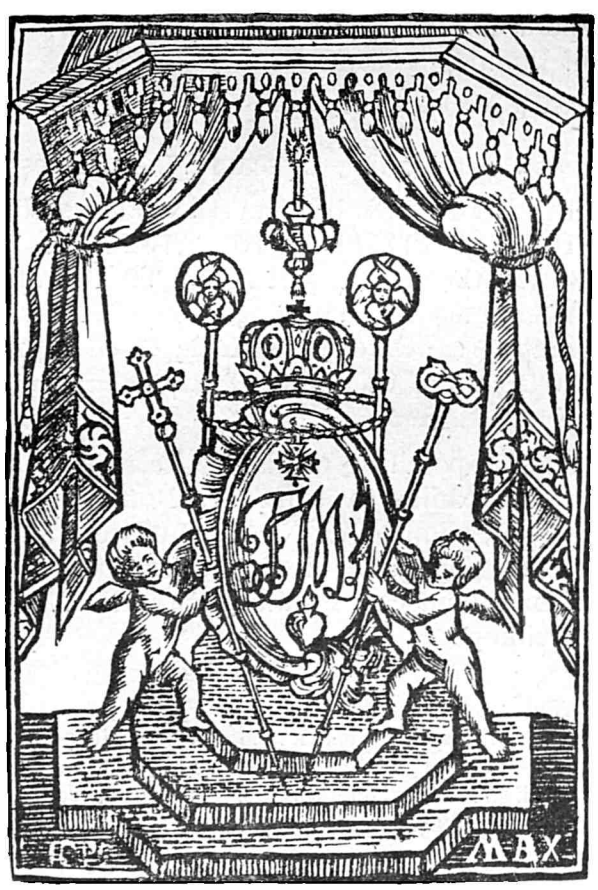

301. — Din *Catavasier,* Iaşi, 1778.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prefaţa:

Cuvântŭ cătră Cuvântulŭ Domnulŭ Dumnezeulŭ nostru Iis. Hs.

Fără de începutŭ, pré vecĭnice, întru totŭ puternice, făcătorĭule şi a totŭ stăpânitorĭule, lumină dinŭ adevărată lumină, izvorulŭ înţelepcĭuniĭ, prinŭ tine toate au fostŭ şi ĭarăşi sintŭ, şi fără de tine nimică n-au fostŭ ce au fostŭ, şi nimenĕ fără tine a face cevà nu poate, că însuşi aĭ zisŭ, că: «Fără de mine nimică nu puteţi să faceţi». Pentru acĭasta şi noĭ nevrédniciĭ robiĭ tăĭ, ceĭ ce s-au ostenitŭ dinŭ preună cu mine în lucrulŭ typográfieĭ şi amŭ fi greşitŭ întru acestŭ lucru a catavàsiĭlorŭ, după slăbăcĭunĕ minţiĭ şi a firiĭ noastre ceiĭ proaste, tu însuţi, Doamne Dumnezeule, îndreptătorĭule, îndreptézà lucrulŭ mâĭnilorŭ nostre cu a ta bunăvoire şi cu lucraré pré sfântuluĭ tău Duhŭ. Cu fricà şi cu cutremurŭ înnaintĕ straşniciĭ slaveĭ tale măriri cădemŭ, şi mâĭnile noastre céle de pământŭ le râdicămŭ, şi cu unŭ glasŭ strigămŭ: Slavă, cinste şi mulţămire ţie începătorĭuluĭ, şi săvârşitorĭuluĭ îţi aducemŭ. Făcătorĭule şi mântuitorulŭ nostru, credemŭ şi mărturisimŭ, că pre sfinţiĭ casiĭ tale ĭ-aĭ îndemnatŭ cu Duhulŭ tău celŭ sfântŭ şi au alcătuitŭ spre folosulŭ celorŭ ce cântă şi celorŭ ce ascultă. Şi ĭarăşi credŭ, că celŭ ce va cântà dinŭ inimă lină şi umilità va fi priimità ca o jărtvă ţie începătorĭuluĭ vieţiĭ, întru mirosŭ ca o bună mirézmă duhovnicĭască. Aceste dinŭ adâncŭlŭ inimiĭ cu osârdie îţi aducemŭ, (că sângurŭ aĭ poroncitŭ zicând: «Dinŭ lucrulŭ mâĭnilorŭ voastre întâĭ Domnuluĭ să-ĭ aduceţi»), şi ĭată că ale tale dintru ale tale sântŭ, că toate cele ce ne-aĭ datŭ noao ale tale sântŭ, cumŭ şi noĭ aĭ tăĭ sâ(n)temŭ.

Păzăşte cu Dumnezăĭasca mila ta pre bine credincĭosulŭ Domnulŭ nostru Costantinŭ Dimitriu Muruzŭ Voevodŭ, corona ţăriĭ Moldoviĭ şi toată curté luĭ cu puterè ta ocrotéşte. Şi pre toţi boeriĭ ceĭ bine voitori ţăriĭ aceştie îĭ ocârmueşte. Păzăşte cu Dumnezăĭasca mila ta pe pre osfinţitulŭ Mitropolitŭ Gavriilŭ cu toată eparhie sa a ţăriĭ Moldoviĭ, cu Dumnezăĭască puteré o îngrădeşte. Şi pre sfinţiţiĭ arhiereĭ şi totŭ cinulŭ preoţescŭ şi călugărescŭ şi pre toţi pravoslavniciĭ creştini îĭ acopere cu mijlociré pre sfinteĭ, pre curateĭ, pre blagoslovitеĭ, slăviteĭ stăpâniĭ noastre, născătoareĭ de Dumnezeu şi pururé fecĭoariĭ Marieĭ, şi cu rugăcĭunile tuturorŭ sfinţilorŭ ceĭ dinŭ vécu care bine au plăcutŭ ţie. Aminŭ.

Celŭ maĭ micŭ între prezviteri amŭ fostŭ ostenitorĭu şi chivirnisitorĭu la tipăritulŭ acestuĭ Catavasierĭu, Proto-Iereĭ Mihailŭ Strilbéţchiĭ şi exarhŭ dinŭ Mitropolie Iaşuluĭ. 1778, Avgustŭ 25.

Cartea începe cu troparіul Naşterii în greceşte, ca un fel de explicaţie a gravurii care urmează şi care se află în faţa textului, şi continuă apoi tot în greceşte.

La pag. 46 acelaş text în româneşte. Tot restul este în româneşte.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

413. Ceasoslov, ed. V., Blaj 1778.

ЧАСОСЛОВЬ | Якѣмь а̑ чинчѣ ѿдръ Тѵ̈пкрйть. | Къ Бл҃гослокéніѧ Ѳ҃ѫцелéнцїй | сáле Прѣ лѧминáтѧлкый шй | Прѣ ѽсфѣщйтѧлкый Дóмнь | Дóмнлкый Митрополйть, | Г: ГРИГОРІЄ МАЄРЬ | Блжднйка Фкгкрáшлкый, шй | а̑ тóлтѣ Цáра Пр-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

дѣлꙋлꙋй, | а҆ Прѣ ѧнѫлца́тей Кесса́рѡ | Крѫе́щїй мѫри́рй Свѣ́тникь | днинь лѫꙋ́нтрꙋ. | Ѧ҆ Сфи́та Митрѡполіе ѧ҆ | Бла́жь. | А҆́нꙋль дела мѫнтꙋи́рѣ | Лꙋ́мїй ҂аѱо́н.

In-8° de 2 foi nenumerotate şi peste 600 pagine. Cu negru, cu 19 rânduri pe pagină şi câteva ilustraţiuni, semnate *Petru P. Typgr.*

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

414. Ceasoslov, Bucureşti 1778.

ЧА́СОСЛОВЬ | Че а҆́ре ѧ҆ си́не слꙋ́жба де зѝ | шѝ де но́апте, дꙋпъ рѫн- | дꙋѧ́ла сфи́тей Бесѣ́ричй. | А҆кꙋ́мь ѧ҆тр-ачесть ки́пь Тѵпъри́ть | Ѧ҆́трꙋ ѧ҆тѫ́ѧ Домніе а҆ прѣ | Лꙋмина́тꙋлꙋй До́мнь Іѡ̀ | А҆леѯа́ндрꙋ Іѡань Ѵѱила́нть Вовд҃. | Кꙋ бл҃гослове́нїѧ шѝ келтꙋѧ́-ла прѣ̀ сфи́цитꙋлꙋй Митро-полі́ть а҆ль Оу҆ггровла́хїей Кѵрь | ГРИГО́РІЕ. Ѧ҆ Тѵпогра́-фїѧ сфи́тей Митрополій | ѧ҆ Бꙋкꙋре́щй: ла а҆́нꙋ ҂аѱо́н. | Де Дими́тріе Петро́кичь Бꙋк: Тѵп҃:

In-8° mic de ? foi fară număr şi 310 foi numerotate, cu 17 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află o gravură, repetată şi la f. 299 v. reprezentând pe Cristos stăpânitorul lumii şi semnată: «De Dimitrie Popovici... typ. 1778». Sub cea dintâi se află versurile acestea:

Iisuse, lumina lumiĭ,
Indreptéză-mĭ lucraré mâĭniĭ,
Ca toţĭ prinŭ ĭa să mărésca
Mila ta s-o proslavéscă.

N'am văzut exemplare complete.

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

415. Mineiul *pe Noemvrie*, trad. de Episcopul Chesarie, Râmnic 1778.

МИНЕЮЛЬ | ЛꙊНА ЛꙊИ НОЕМВРІЕ | Ка́ре с-аꙋ Тѵпъри́ть а҆кꙋ́мь ѧ҆тѫ́ю Рꙋмѫ-нѣ́ще, ѧ҆ зи́леле Прѣ Лꙋмина́тꙋлꙋй До́мнь ІѠ АЛ(Е)ѮАНДРЬ ѴѰІЛАНТ Воево́дь Кꙋ Бл҃гослове́нїѧ прѣ сфи́цитꙋлꙋй Ми-трополи́ть а҆ль Оу҆ггровла́хїей Кѵ́рь | ГРИ́ГОРІЕ | Принь невои́ница шѝ Тѫлмѫчи́рѣ, Юби-то́рюлꙋй. де Дм҃неѯе́ꙋ Кѵ́рь. | КЕСАРІЕ | Е҆пискѡ́пꙋль Рѫ́мникꙋлꙋй. ѧ҆ Сфи́та | е҆пископіе а҆ Рѫ́мникꙋлꙋй. | Ла А҆́нꙋль дела Хс҃: ҂аѱо́н: | Де По́па Костанди́нь Тѵпогра́фꙋль Рѫм: | Шѝ де Дими́трїе Михай По́повичь Тѵп҃.

In-folio de 3 foi fără numerotaţie şi 207 numerotate. Tipărit în acelaş fel ca Mineiul pe Octomvrie (v. mai sus, nº 395).

Pe verso titlului se afla aceeaş stemă; versurile însă sunt altele:

Stihurĭ politice 5, asupra Coroaneĭ pré înnălţatuluĭ, slăvituluĭ şi bine credincĭosuluĭ Domnŭ Io Alexandrŭ Ioannŭ Ypsilantŭ Voevodŭ.

Corbulŭ odinioară pre Ilie au hrănitŭ
şi Dumnezeĭasca poruncă au plinitŭ,
Carele în gura sa ţine crucé cé cinstită,
Céĭa ce ĭaste dinŭ darulŭ luĭ Iis. armă nebiruită.
Acĭasta s-au datŭ nădéjde şi tărie dela ce(lŭ) pré înnaltŭ
Innălţimeĭ tale, Doamne Alexandre Ypsilantŭ,
Prinŭ carè pre toţĭ vrăjmaşiĭ să birueştĭ,
Ca luminata şi slăvita Domnie să-ţĭ întăreştĭ.
Intăréscă-te darŭ Dumnezeu întru Domnie cu mare biruinţă,
Pre cumŭ şi noĭ ne rugămŭ cu fierbinte umilinţă.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prefaţa:

La toată persona ce să va îndeletnicì a cetì, dându cé întru Hs. înbrăţişare, rogŭ pre acelaşĭ dătătorĭu de harurĭ a-ĭ dărui toată fericiré.

Treĭ epohàsŭ adecă vécurĭ însemnate au avutŭ Ţara Rumânéscă: Unŭ vécŭ au fostŭ întru carele s-au luptatŭ cu războae; altulŭ întru carele s-aŭ începutŭ zidiré mănăstirilorŭ celorŭ Domneştĭ; altulŭ întru carele s-aŭ începutŭ tâlmăciré cărţilorŭ dupre slovenie pre limba rumânéscă. Ţara Rumânéscă, cându avé războae, să numiĭa Dàchiĭa, şi lăcuitoriĭ eĭ Dachĭ şi Ghetĭ, cariĭ au avutŭ războae cu Inpăraţiĭ Râmlénĭ; însă dela Avgustŭ Chesarŭ, prelungindu-se războaele până la Traianŭ şi Sevirŭ, fiindŭ Dichevalŭ pre acéle vremĭ Voevodŭ Dachilorŭ, după cumŭ Dionŭ şi Zonarà ceĭ ce istorescŭ de Traianŭ anume arată pre Dichevalŭ cumŭ că au avutŭ războĭu cu Dometianŭ şi cu Traianŭ Inpăratulŭ. Iară zidiré Mănăstirilorŭ s-au începutŭ dela Radulŭ Voevodŭ ce-ĭ zicŭ Negrulŭ, întâĭulŭ Domnŭ alŭ ţăriĭ, carele au zidituŭ Mănăstiré dinŭ Câmpulŭ-lungŭ şi Besérica dinŭ Târgulŭ Argeşuluĭ, unde să află sfintele moaşte ale Muceniţiĭ Filothiĭa. Iară tâlmăciré s-au începutŭ în zilele luĭ Mattheĭ Voevodŭ Basarabŭ, şi s-au adăogitŭ în zilele luĭ Şărbanŭ Voevodŭ Basarabŭ. Iară la cé de săvârşită podoabă au venitŭ în zilele luĭ Constandinŭ Voevodŭ Basarabŭ Brâncovénulŭ, prinŭ osârdiĭa luĭ Kyrŭ Damaschinŭ Episcopulŭ de Râmnicŭ. Dinŭ véculŭ războĭuluĭ avemŭ înştiinţărĭ: Ne-au rămasŭ sémne pline de întristăcĭune, că Dichevalŭ s-au săvârşitŭ în robie în Beligradŭ; ĭară a luĭ Traianŭ şi Sevirŭ pomeniré să săvârşaşte cu picĭoarele poduluĭ de piatră şi cu sfărâmaré turnuluĭ care până acumŭ stau în marginile Dunăriĭ lângă oraşulŭ Cerneţiĭ. Iară din zidiré mănăstirilorŭ să slăvéşte Dumnezeu cu bună orânduĭală; să pomenéşte numele şi să laudă râvna ctitorilorŭ Domnĭ; îşĭ găsescŭ răpaosŭ într-ânsele ceĭ ce fugŭ dinŭ polìtie, precumŭ şi mulţĭ dinŭ politie ajungŭ dinŭ ajutorĭul lorŭ. Toate acéste folosurĭ să socotescŭ micĭ şi vremélnicĭ, cându să potrivescŭ cu folosulŭ tâlmăciriĭ cărţilorŭ. Slavosloviile céle cătră Dumnezeu nu să facŭ numaĭ cu gura, ci aducŭ şi rodŭ minţiĭ ceiĭ pricepătoare, precumŭ Apostolulŭ zice: numele nu rămâne închisŭ numaĭ în zidurile mănăstirilorŭ, ci fiindŭ scrise la începutulŭ cărţilorŭ, precumŭ alŭ luĭ Mattheĭ Voevodŭ în Pravilă şi în alte cărţĭ, alŭ luĭ Şărbanŭ Voevodŭ în Biblie, alŭ luĭ Costandinŭ Voevodŭ în alte multe cărţĭ, ca cu nişte aripĭ alérgă pre la marginile pământuluĭ; să cunoscŭ după moarte de ceĭ ce nu-ĭ ştiĭa în viĭaţă. Şi acĭastă slavă nu să supune vremiĭ, pre cumŭ zidurile mănăstireştĭ stricăcĭuniĭ, ci aduce vréme şi stă înpreună cu curgeré soareluĭ înnoindu-se cu typarĭulŭ, carele stricăcĭosŭ fiindŭ dinŭ fire, şi după alcătuire, dă nestricăcĭune la lucrurile lumiĭ céle stricăcĭoase. Fără nicĭ o sfiĭală pocĭu numì epohì alŭ patrulé, adecă vécŭ însemnatŭ, véculŭ de acumŭ alŭ Ţăriĭ Rumâneştĭ, care l-au făcutŭ însemnatŭ şi în vremile céle viitoare pomenitŭ Domniĭa pré luminatuluĭ nostru Domnŭ Alexandru Ypsilantŭ Voevodŭ, căcĭ numaĭ în zilele Mărieĭ sale s-au învrednicitŭ ţara a căştigà în scrisŭ dela pré putérnica înpărăţie aşăzământurĭ pentru a sa oblăduire. Pentru carele pre cumŭ a să aşăzà s-au străduitŭ Măriĭa sa, asémené a să urmà cu folosŭ de obşte pururé au pri-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

veghiatŭ înţelepcĭuné sa. Acéĭaşĭ înţelepcĭune aŭ întocmitŭ orânduĭală mănăstirilorŭ urmândŭ canoaneloru vieţiĭ călugăreştĭ. Au râdicatŭ dăjdile preoţilorŭ după porunca Domnuluĭ, ce ĭaste scrisă la carté Levyţilor. Şi pentru ca să înplinéscă cuvântulŭ Psalmistuluĭ: «pre săracŭ şi pre văduvă va ajutà», dândŭ pildă cu a sa bogată dare, au pusŭ în mijlocŭ cutie, la caré, dinŭ picăturile prisosuluĭ dândŭ fieşte carele, să adaoge câtŭ unŭ izvorŭ curgătorĭu de harurĭ şi răcoritorĭu de ceĭ însetaţĭ dinŭ lipsă. Iară cé maĭ vrédnică de pomenire faptă socotescŭ a fi acĭasta, că staré dăjdilorŭ, ce erà înfiinţată întru nestatornicie, Măriĭa sa, după ce cu sfatŭ de obşte au aşăzatŭ sumă, au potrivitŭ vrémé, o iotă sau o cirtă n-au maĭ strămutatŭ, şi acĭasta în vremĭ nestatornice. Insă acésté de obşte. Iară deusebitŭ véculŭ Domnieĭ sale l-au însemnatŭ Craiova, caré ca una ce e întâĭu lăcuită decâtŭ toate părţile Ţăriĭ Rumâneştĭ, măcarŭ că unŭ vécŭ au petrecutŭ suptŭ putéré luĭ Dichevalŭ cé războĭnică, măcarŭ că s-au odihnitŭ într-unŭ vécŭ de anĭ 60 suptŭ oblăduiré Basarabilor Banoveţĭ, ce au fostŭ aşăzaţĭ de Râmlénĭ să oblăduĭască cu titlu de Bănie, până cândŭ s-au supusŭ celuĭ întâĭu Domnŭ Radulŭ Voevodŭ, ce să zice Negru, măcarŭ că s-au înmulţitŭ suptŭ cé după vremĭ stăpâniré veciniĭ Austrieĭ, însă nu pomenéşte ca celŭ de acumŭ vécŭ, încungĭuratŭ cu linişte şi cu pace, maĭ multŭ de câtŭ în locurile céle ce să liniştescŭ prinŭ cetăţĭ şi cu războae.

Lăcuitoriĭ Craioveĭ, ceĭ ce nu puté să-şĭ stăpânéscă vieţile, acumŭ şi la prisosulŭ lorŭ nu să supără de stăpânitorĭ. Boerimé, ce să uĭtà pentru depărtare, să cercetéză nevăzându-se şi să miluĭaşte nearătându-se. Decĭ eu întru acestŭ vécŭ cu linişte petrecândŭ, fiindŭ îndemnatŭ de pré Sfinţiĭa sa Părintele Mitropolitulŭ Ţăriĭ, răvnitorĭulŭ patrieĭ şi eparhieĭ, maĭciĭ sale ceiĭ trupeştĭ, şi fiĭcĭ duhovniceştĭ, adaogŭ tălmăciré şi tipăriré a luniĭ luĭ Noemvrie. Toţĭ sfinţiĭ, cariĭ vă prăznuiţĭ pre fieşte care zi, voĭ în viĭaţă prinŭ faptă, ĭară după moarte prinŭ laudele faptelorŭ îndemnaţĭ pre toţĭ spre urmaré voastră, căutaţĭ la atâta norodŭ rumânescŭ, cariĭ vă ştiu numele, vă credŭ sfinţeniĭa, darŭ dinŭ neştiinţa limbiĭ şi din nepricépere nu să îndulcescŭ de buna alcătuire a laudelorŭ voastre, după măsura daruluĭ ce aţĭ aflatŭ înnainté Domnuluĭ, rugaţi-vă pentru paza liniştiĭ véculuĭ de acumŭ, ca să poată fieşte carele a slujì pentru slava voastră, descoperindŭ acoperemântulŭ neînţelégeriĭ prinŭ tâlmăcire şi puindŭ lumina laudelorŭ voastre înnainté oamenilorŭ ca pre unŭ sfĕşnicŭ prin typărire, ca să vază toţĭ faptele voastre prinŭ laude şi să slăvéscă cu cântărĭ pre Părintele Cerescŭ.

Alŭ tuturorŭ fierbinte rugătorĭu cătră Dumnezeu,

Chesarie, Episcopulŭ Râmniculuĭ.

București: Biblioteca Academiei Române.

416. *Orânduiala lui Gavriil Grigorie Maer, Vlădica Făgărașului, pentru rugăciuni în vederea războiului,* Blaj 1778.

1 foae (placard), datată din Blaj, în ziua de Sf. Ilie 1778, cu semnătură autografa şi cu pecetie.

Vladica se intitulează astfel:

Noi, Gavriilŭ Grigorie Maerŭ, din mila luĭ Dumnezeu şi a scaunuluĭ apostolicescŭ prin ţara Ardéluluĭ şi părţile eĭ înpreunate, Românilorŭ, Gre-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

cilorŭ, Ruşilorŭ, Sărbilorŭ şi tuturorŭ celorŭ de légé grecéscă, Vlădica Făgăraşuluĭ, alŭ pré înnălţateĭ chesaro-crăeştiĭ şi apostoliceştiĭ mărimĭ sfétnicŭ din lăuntru.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1779.

417. *Ceasoslov,* Râmnic 1779.

Часослов типърит акȣм ⁂нтрȣ ачесташ кип ⁂ зилеле преа лȣминатȣлȣй Доми Іѡ Алеѯандрȣ Ѵѱилант воевод кȣ келтȣѧла юбиторюлȣй де Дȣмнезеȣ кѵр Кесарїе Єпис. Рым. ⁂ сфнта Єпис. Рым. анȣл 1779. де Димитрїе мих. тѵп..... пȣртъторю де грижъ фїинд тѵпографїей, кѵр Іѡакимь Іеромонахȣл дин сфѫнта митрополїе.

In 8° mic.

Episc. Melchisedec, *Biblioteca Domnului Dimitrie Sturdza de la Miclàuşeni,* în *Rev. p. ist. arch. şi fil.,* an III, vol. V, p. 142.

(24)

ROGACIONI.

DE

SERA.

Maríre tíe Diéu'l noſtru. Maríre tíe. *Imperáte Cereſc. &c. Sante Dieule. &c. Pre Santa Tróitia &c. Táta'l noſtru &c. Domne miluеſce XII. Veníti ſe ne inchiném III. Pſalm ul L. Milue me Diéule. Apói Pſalm ul LXIX.*

Diéu le in ajutóriul meu liéua amente, Domne quà ſé mi ajúti grabéſce. Se ſe

(25)

ſe ruſinéze. ſi ſe ſe infrontéze, céli ce cauta ſufletul meu, ſe ſe intorne inapói, ſi ſe ſe ruſinéze, célice voliésc mie réele. Intorne ſe indátaſi ruſinanduſe, céli ce dic mie: béne, béne, ſe ſe búcure, ſi ſe ſe desfatéze de Téne tóti céli ce Te cauta Diéule: ſi ſe díca púrurea: mariéſca ſe Domn ul, celice iubeſc mantuirea tá. Iár eu ſerác ſint, ſi miſiél, Diéule ajuta mi. Ajutóriul méu, ſi mantuitóriul méu éſti tu Domne, nu intârdia.

Pſalm. CXLII.

Domne audi rogaciónea mea, aſculta cérerea B mea,

302. — Două pagine din *Cartea de rugăciuni* a lui Clain.

418. Clain, *Carte de rugăciuni,* Viena 1779.

CARTE | DE ROGACIONI | PENTRU | EVLAVIA HOMULUI CHRESTIN. | IN VIENNA | typarita la Joseph Nob. de Kurzbek, Annu'l Incarnatii | Domnului MDCCLXXIX.

In-12 de 1 foaie, 87 pagine şi 3 foi, la sfărşit. Pagina e incadrată (v. facs. 302). Fără prefaţa.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

La sfârşit se află normele urmate pentru scrierea cu litere latine. Le reproducem aci:

Littere le Romanilor cele vechi.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V U X Y Z J.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u z j v.

A. *inainte de* n, mb, mp *se dice qua si* ѧ *pane, camp, a far de* lance, *si tot quare cu doi* n *se scriu:* ann.

C. *Inainte de* a, o, u *quasi* к. car, corn, *inainte de* e, i *qua* ч. cine ce face.

D. *Inainte de* i *quasi* zi, se dice.

E. *Inainte* de n, mb, mp, *qua* i, *au quasi* ѧ *adeque* templa, temp, dente, *afar de* venin lenire. *Si ceele ce se scriu cu doi* n.

G. *Inainte de* a, o, u *quasi* г. *inainte de* e, i *quasi* ѵ, fuga, gura, fugit, genere.

H. *Nu se aude, dar de va fi înainte de* h. c. *atunci de este dupe* ch, e, *au* i, *quasi* к. deshhide. *De alta data qua* χ *grecesc:* Christos, chora.

I. *Inainte de* m, n, *la inceput quasi* ѧ intrare, imperat, *in sfarsit de n'or fi doi* ii, *au* ei *se sorbe quat' numai jumatate se aude.*

Li. *de va fi inainte de* li, *au dupe* li: a, e, i, o, u, l *nu se aude,* cali, eli, volie.

O. *Inainte de* mb, mp, n *quasi* u *adeque:* monte, bon, *iar de va fi silaba cu* a, *au* e, *dupe* o, *se dice quasi* oa, morte.

Qu, *quasi* к, quánd, quare, quum.

Si, *quasi* шн, siedi.

Sce, sci, *quasi* цıє, цıн, crescere, scientia.

Ti, *de n'a fi inaninte* s *quasi* ц, tiene.

U, *intra doao vocale nu se aude:* boui, oui, joui.

J. *quasi* ж judec, june.

Ç, *cu coada se dice quasi* ц. façie, ghiaçie.

Diphtongi.

Doao vocale una lang alta se dic qua si cum ar fi numai una, si fiesce quare jumetate den sonetul sau pierde, adeque: pietri, mieu.

Ei, *si qua si* ii *se pote dice.*

De apostrophe.

Quand' un cuvent se gata cu vocale, si quare vene, anche incepe cu vocale atunci, in cuventul, cel dennainte se pote lassa vocalea, si a se pone apostroph (') ; iar de incepe cuventul, ce vene cu in, atunci se lassa i *si se pone* (') *adeque:* n'am, s'au dus la 'ntrare.

Tot cuventul qu(a)re se gata in a, *de nu va fi apostrophit, au duoi* aa, *au* ea, ia *au* a *nu va fi supra insemnat, se dice quasi* ѫ. *In vorbe in tempul presente de acum, unde de multi se dice,* am *se dice* ѫм. laudam noi лѫѕдѫм; *dar de sint doi* a, *au* aua, *se dice* laudauam, лѫѕдам, *si este in tempul ce treceua.*

Au *se pote dice qua si* ѻ, *quum place omului.*

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

419. Mineiul *pe Dechemvrie*, trad. de Episcopul Chesarie, Râmnic 1779.

МИНЕЮЛЬ | ЛꙊНА ЛꙊИ ДЕКЕ́МВРІЕ | Ка́рѣ с-аꙋ Тѵпъри́ть а̂кꙋ́мь ѧ҆тѫ́ю Рꙋмѫ-|нѣ́ще, ѧ҆ зи́леле Прѣ̀ Лꙋмина́тꙋлꙋй | До́мнь: | І̂Ѡ АЛЕ́ѮАНДРЬ ѴѰІЛА́НТЬ Воеко́дь | Кꙋ Бл҃гослове́нїѧ прѣ̀ сфн҃ци́тꙋлꙋй Ми-|трополи́ть а̂ль Оу̂ггровлахі́ей Ку́рь | ГРИГОРІ̂Е. | Принь невои́нца шѝ Тѫлмъчи́рѣ, Юби-|то́рюлꙋй де Дм҃неѯе́ꙋ Ку́рь КЕСА́РІ̂Е | Е̂писко́пꙋль Рѫ́мникꙋлꙋй. ѧ҆ Сфн҃та | Е̂пископі́е а̀ Рѫ́мникꙋлꙋй: | Ла А̃нꙋль Дела Хс҃: ҂Аѱо҃д: | Де По́па Костанди́нь Тѵпогра́фꙋль Рѫм: | Шѝ де Дими́-трїе Миха̀ Попови́ч, Тѵп҃:

In-folio de 3 foi fără numar şi 231 numerotate. Tipărit în acelaş mod ca şi *Mineiul* pe Octomvrie şi Noemvrie (v. mai sus, No. 395 şi 415).

Pe verso se află aceeaş stemă; versurile însă sunt altele:

Stihurĭ 5 îndoite asupra peceţiĭ pré înnălţatuluĭ şi bine credincĭosuluĭ Io. Alexandru Ypsilantŭ Voevodŭ.

Arma luĭ Moysì, ce corbulŭ în gura luĭ poartă,
Lesne biruĭaşte a înnălţimeĭ tale înprotivire toată.
Unŭ soare, celŭ dinŭ drépta, arătatŭ te închipueştĭ,
Idèa dreptăţiĭ, care tuturorŭ înpărţeştĭ.
Alexandre pré înnălţate Doamne Ypsilantŭ,
Nepreţuită Coroana désupra peceţiĭ ţi-o au datŭ
O sabie şi unŭ buzduganŭ ţi s-au datŭ întru putére,
Cu care taĭ lesne şi vindecĭ toate céle réle,
Is. Hs. întru mulţĭ anĭ cu Dumnezeeştĭ puterile sale
Eu mă rogŭ să te păzéscă cu amândoao ramurile
[înnălţimeĭ tale.

Prefaţa:

La toată persona, ce să va îndeletnicì a cetì, dândŭ cé întru Hs. înbrăţişare, rogŭ pre acelaşĭ dătătorĭu de harurĭ, a-ĭ dăruì toată fericiré.

Priimiţĭ dată în lumină tălmăciriĭ şi a tipăririĭ şi luna luĭ Dechemvrie, caré va să zică a zécé. Numărulŭ alŭ zécelé ĭaste cinstitŭ şi săvârşitorĭu tuturorŭ numerilorŭ, căcĭ după ce ajungĭ la numărulŭ alŭ zécelé, ĭarăşŭ începĭ dela unulŭ. Intâĭu Ovréiĭ şi Râmléniĭ până la Numanŭ, alŭ doilé Inpăratŭ alŭ Romeĭ, avé anulŭ de lunĭ zéce, şi începândŭ dela Martie, cândŭ au ziditŭ Dumnezeu lumé, sfârşiĭa anulŭ la luna luĭ Dechemvrie. Intru acĭastă lună ochĭulŭ cerĭuluĭ, soarele celŭ văzutŭ, alergândŭ cu ĭuţime nespusă, ajunge asupra zodieĭ ce să numéşte Cornŭ de capră. Asémené şi Soarele dreptăţiĭ Hs. născându-se după trupŭ întru acĭastă lună, s'au culcatŭ între doao vite fără nicĭ o podoabă. Luna acĭasta, întru caré s-au întâmplatŭ Naşteré, au fostŭ în véculŭ celŭ de alŭ şaptelé alŭ lumiĭ, létŭ 5500 dela zidiré sa. Acestŭ vécŭ ĭaste alŭ Creştinilorŭ şi va ţiné până la sfârşitulŭ lumiĭ. Acĭastă lună au fosŭ la treĭ zecĭ şi noao de anĭ, anulŭ celŭ dupre urmă alŭ înpărăţieĭ luĭ Irodŭ şi la alŭ patruzecilé anŭ alŭ înpărăţieĭ luĭ Avgustŭ Chesarĭulŭ. Intâĭu istoriciĭ numărà aniĭ dela zidiré lumiĭ, sau dela Avraamŭ sau dela Olimbiĭadele Ellinilorŭ. Alţiĭ dela războĭulŭ ce au avutŭ Alexandru înprotiva Persilorŭ, alţiì de la Dioclitianŭ Inpăratulŭ, numindŭ acelŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

vécŭ, vécŭ mucenicescŭ, pentru războiulŭ ce au făcutŭ acelŭ tyranŭ asupra Mucenicilorŭ. Iară dinŭ zilele luĭ Iustinianŭ Inpăratŭ au începutŭ să se numere dela naşteré luĭ Hs. ce să prăznuĭaşte întru acĭastă lună. Iară obicéĭulŭ ce numără aniĭ dela Ianuarie s-au aşăzatŭ, fiindŭ că Ianuarie ĭaste şi începeré anuluĭ după obicéĭuluĭ Râmlénilorŭ ce vomŭ arătà la luna cé viitoare. Şi să arată în Istorie, că obicéĭulŭ de a să numărà aniĭ dela naşteré luĭ Hs. întâĭu povăţuitorĭu s-au arătatŭ Dionysie celŭ Micŭ. Acesta, Tătarŭ fiindŭ după némŭ, monahŭ după cinŭ, numărătorĭu de anĭ după învăţătură, în locŭ de a să numărà aniĭ dela Dioclitiĭanŭ, au aşăzatŭ în Besérică aniĭ ceĭ dela întruparé Domnuluĭ. Sântŭ dinŭ istoriciĭ anilorŭ, cariĭ, cu adâncime cercetândŭ arată că, naşteré luĭ Hs. s-au făcutŭ cu 4 anĭ maĭ nainte decâtŭ au socotitŭ celŭ numitŭ maĭ susŭ Dionysie. Insă toată lumé cu de obşte întocmire au priimitŭ aşăzaré acestuĭ Dionysie, numindu-o cpohì a luĭ Dionysie, caré şì aşà va rămâné în vécĭ nepricinuindu-se nicĭ o bănuĭală la dogmă din bănuĭala vremiĭ. Şi măcarŭ că la numărulŭ anilorŭ istoriciĭ nu să potrivescŭ la naşteré luĭ Hs., dară pentru vréme şi zioa luniĭ toţĭ să întocmescŭ, toţĭ cu unŭ glasŭ voescŭ luna luĭ Dechemvrie să fie, întru caré s-au arătatŭ lumiĭ naşteré Domnuluĭ. Şi maĭ vârtosŭ celŭ întru Arhiereĭ Dascalŭ al lumiĭ Ioannŭ Zlatoustŭ cu nebiruite dovediĭ să ostenéşte a încredinţà Naşteré Mântuitorĭuluĭ a fi întru acĭastă lună. Pentru toate céle maĭ susŭ zise, acĭastă lună ĭaste o mare epolì a tuturorŭ Creştinilorŭ; ĭaste unŭ Chendronŭ, dinŭ carele s-aŭ întinsŭ în totŭ cuprinsulŭ pământuluĭ, celŭ necuprinsŭ Inpăratulŭ Cerĭuluĭ; ĭastc o sferă caré au purtatŭ pre cerĭu unŭ îngerŭ, ce să arătà în chipŭ de sté şi povăţuĭà pre maghĭ. Intru acĭastă lună s-au arătatŭ în lume lucrurĭ minunate, şi preste orânduĭala firiĭ întâmplate, nu numaĭ céle ce au propoveduitŭ trâmbiţele Prorocilorŭ, nu numaĭ céle ce bine vestescŭ Dumnezeştile Evangheliĭ, ci şi céle ce au scrisŭ maĭ nainte în stihurĭ Sivilele Prorociţe, luându darulŭ prorocieĭ plată pentru curăţiĭa şi fecĭoriĭa întru caré au petrecutŭ. Incă şi céle ce dovedescŭ Istoriciĭ ceĭ înnaintc Evangheliciĭ şi ne luminaţĭ de darulŭ eĭ, cariĭ zicŭ cumŭ că unŭ Prupie, popă alŭ Capiştiĭ Ireĭ, ce s-au ziditŭ de Chyrŭ Inpăratulŭ Persilorŭ, au văzutŭ întru acĭastă Capişte o vedéré mare, şi la oameniĭ înfricoşată: idoliĭ ceĭ fără sufletŭ şi ne simţitorĭ dănţuindŭ şi ceĭ fără glasŭ, zicându cu glasŭ: «Veniţĭ să ne bucurămŭ pentru Ira, că poartă în pântęce ca într-unŭ noĭanŭ, corabie de multe aducătoare». Iară maĭ pre urmă au văzutŭ sfărâmându-să acéle Capiştĭ ce dănţuĭà. Totŭ întru acĭastă lună, fiindŭ că s-au născutŭ Proroculu de carele zicé Moysì: «Prorocŭ va râdicà voao Domnulŭ», s-au contenitŭ Mândiile, adecă idoliĭ ceĭa ce să credé de închinătoriĭ lorŭ, cumŭ că prorocescŭ la ceĭa ce-ĭ întrebà pentru céle viitoare. Acéste pricinĭ eu crezŭ cumŭ că vorŭ îndemnà pre fieşte carele a priimì cu dragoste carté luniĭ luĭ Dechemvrie. Acésté vorŭ pricinuì silinţă ca să cinstéscă slujbele ce să cuprindu întru acĭasta, fiindŭ spre slava stăpânuluĭ şi Domnuluĭ nostru, pentru care s-au întâmplatŭ întru acĭastă lună céle maĭ susŭ zise toatc.

Alu tuturorŭ fierbinte rugătorĭu cătră Dumnezeu,

Chesarie, Episcopulŭ Râmniculuĭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

La sfârşit, pe f. 231, se spune:

S-au începutŭ acestŭ lucru la Fevruarie în 6, şi au luatŭ sfârşitŭ la Maĭ în 2.

La acestŭ Mineĭu alŭ luniĭ Dechemvrie au fostŭ ostenitorĭu la scrisŭ cu mâna, tocmitorĭu şi aşăzătorĭu slujbelorŭ cu rânduĭala pre cumŭ să véde, după izvoadele celorŭ ce au fostŭ tâlmăcitorĭ, chyrŭ Anatolie Ierodiaconulŭ dinŭ sfânta Episcopie. Iară la typărire s-au diorthositŭ de Monahulŭ Rafailŭ dinŭ sfânta Mănăstire Hureziĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

420. Mineiul *pe Ianuarie,* trad. de Episcopul Chesarie, Râmnic 1779.

МИНЕЮЛЬ | ЛѢТА ЛѢТИ ЇАНѢАРІЕ, etc.

Titlul urmează întocmai ca la Dechemvrie, până la al doilea tipograf, care este aci:

Попа Костандинъ Михаловичь Тип.

In-folio de 4 foi fără numerotaţie şi 253 numerotate. Tipărit ca şi cele precedente. Versurile asupra stemei:

Stihurĭ 6 îndoite asupra peceţiĭ pré înnălţatuluĭ şi bine credincĭosuluĭ Io. Alexandru Ypsilantŭ Voevodŭ.

La întâĭa zi a aceştiĭ lunĭ ni s-au arătatŭ noao mântuire
Prinŭ tăĭaré înprejurŭ a luĭ Hs. dobândindŭ înnoire.
Şi dascaliĭ Besériciĭ dintr-acĭastaşĭ au făcutŭ începătură
A numărà aniĭ de iznoavă, lăsându cé véche figură.
In aniĭ luĭ Alexandru Ypsilantŭ Dachia să înnoĭaşte,
Şi prinŭ râvna ce-o arată Besérica să înpodobéşte
Prinŭ typarĭulŭ acestorŭ cărţĭ, care în vrémé luĭ s-au începutŭ,
Acésté care ne tâlmăcite mulţĭ anĭ ascunse au zăcutŭ.
Domnulŭ să-ĭ dăruĭască mărireĭ sale anilorŭ prelungire
Ca să vază în zilele luĭ şi fericită săvârşire,
Şi pre Ţara acĭasta cu pace să o stăpânéscă
Rugămŭ pre Prunculŭ celŭ ce s-au tăĭatŭ înprejurŭ ca să-ĭ dăruĭască.

Prefaţa:

La toată persona, ce să va îndeletnicì a cetì, dându cé întru Hs. înbrăţişare, rogŭ pre acelaşĭ dătătorĭu de harurĭ, a-ĭ dărui toată fericiré.

Toată cĭata clirosuluĭ, ce aşteptaţĭ luna luĭ Ianuarie, pentru sfinţeniĭa ce aduceţĭ apelorŭ prinŭ putéré ce aveţĭ a Duhuluĭ; toată ministraţiĭa Boerimeĭ ce aşteptaţĭ pe Ianuarie ca o stìhie schimbătoare dregătoriilorŭ; cĭata neguţătoréscă, ce alergaţĭ la Ianuarie ca la o mişcare a apeĭ şi mréjă cu caré prindeţĭ slujbele, — toţĭ, vă rogŭ, aruncaţĭ ochiĭ în frunté aceştiĭ cărţĭ şi veţĭ vedé, că acĭasta ĭaste unŭ Mineĭu alŭ luniĭ cé aşteptată de toţĭ, Ianuarie, în limba patrieĭ tâlmăcită şi typărită, pentru ca să aibă fieşte care ştiute slujbele sfinţilorŭ pre cariĭ maĭ vârtosŭ îĭ punemŭ mijlocitorĭ a aceştiĭ lunĭ trebuinţelorŭ. Intru acĭastă lună să află soarele în zodiĭa luĭ Idrohoosŭ, adecă vărsătorĭulŭ de ape, cându şi Mântuitorĭulŭ Hs., ĭarăşĭ întru acĭastă lună au stătutŭ la botezŭ în apele Iordanuluĭ. Acĭastă lună a

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

luĭ Ianuarie s-au adăogitŭ de alŭ doilé înpărat alŭ Râmlénilorŭ, Numà Pombie, (fiindŭ că până atuncé anulŭ în zéce lunĭ numărându-se, să închieĭà la Dechemvrie, pre cumŭ s-au şi arătatŭ la predosloviĭa a aceştiĭ lunĭ), carele dându războĭu înprotiva Latinilorŭ şi întru ajutoriu chĭemându pre Ianosŭ dumnezeulŭ şi biruindŭ au întocmitŭ anulŭ de lunĭ unsprezéce, numindu-o luna luĭ Ianuarie, afierosindu-o aceluĭ dumnezeu Ianosŭ, şi încéperé anuluĭ aşăzându-o. Ianosŭ tâlmăcindu-se va să zică portariu. Déciĭa ceĭ vechĭ, după ce s-au aşăzatŭ şi luna luĭ Fevruarie, zugrăviĭa acĭastă lună cu o chée în mâna cé drépтă, răzimatŭ asupra a 12 stâlpĭ, prinŭ care vré să arate cumŭ că acĭasta deşchide uşa la céle lalte lunĭ ale anuluĭ. Acĭastă lună o ţiné toţĭ Râmléniĭ începere de anŭ nou. La încéperé luniĭ aceştiĭa schimbà eĭ ofichiile şi înpărţiĭà dregătoriile. Pré creştinulŭ înpăratŭ Constandinŭ celŭ Mare dinŭ descoperire Dumnezeĭască mutându schiptrurile ale Romeĭ ceiĭ vechĭ la Roma cé noao, ochĭiulŭ răsărituluĭ, pohvala hiriĭ, pré minunatulŭ Vizantie, şi după numele său Constandinopolĭ, au adusŭ într-ânsa şi obicéĭurile Râmuluĭ celuĭ vechĭu. Dela acestŭ sfântŭ înpăratŭ, pre cumŭ alte bune orânduelĭ s-au datŭ spre podoabă la Besérică, aşà şi încéperé luĭ Ianuarie s-au aşăzatŭ praznicŭ de anŭ nou. Eu, cându văzŭ Prinţipaturile Ţăriĭ Rumâneştĭ că dinŭ vechime schimbă dregătoriile la încéperé luĭ Ianuarie, anŭ nou numindu-lŭ şi prăznuindu-lŭ, întorcŭ ochiĭ mieĭ înnapoĭ la vécurile trecute şi débiĭa pomenite, crezŭ cu gândulŭ céĭa ce cetescŭ prinŭ istoriĭ, şi maĭ vârtosŭ pe istoriculŭ Dionŭ, pre carele îlŭ întăréşte Meletie Gheografulŭ Cap. 24, scriindŭ pentru Mysìĭa, unde curatŭ vădéşte că Traianŭ înpăratulŭ, după ce au supusŭ pre Dachĭ cu piĭarderé luĭ Dichevalŭ, au trecutŭ mulţime de Râmlénĭ în părţile acésté, făcându-ĭ pre uniĭ proştĭ lăcuĭtorĭ, pre alţiĭ stăpânĭ lăcuitorilorŭ. De unde să face nù fără de cuvântŭ simberazma că, Prinţipaturile Rumâneştĭ, ca nişte apichiĭ ale Râmlénilorŭ, urmézà dela aducere şi ale lorŭ obicéĭurĭ. Iară cându văzŭ şi pre istoriculŭ Bò, că arată pre marele Constandinŭ înpăratulŭ că arŭ fi avutŭ lucrurĭ ostăşăştĭ într-acéste locurĭ, la care şi Meletie Gheografulŭ scriindŭ pentru Mysìĭa de susŭ, arată pre acestŭ sfântŭ înpăratŭ tăbărâtŭ cu oştile aproape de Silistra, nu mă sfiescŭ a da socotélă că marele Constandinŭ călcându ale acestuĭ locŭ părţĭ, sau însuşĭ întâĭu au adusŭ obicéĭurile Râmlénilorŭ, sau le-au întăritŭ găsindu-le, ca unŭ înpăratŭ alŭ Râmuluĭ celuĭ nou. Ci orĭ de la Traianŭ sau dela marele Constandinŭ, de să tragŭ cu urmaré acéste obicéĭurĭ, nu facŭ filonichie. Insă eu dintru acésté descoperĭu lucrurĭ minunate, aflu liniĭa némuluĭ rumânescŭ, dinŭ vechiu trăgându-să dinŭ slăvitŭ némŭ alŭ Romanilorŭ, (Valahiĭ numindu-să după limba slovenéscă), a cărora slavă au strălucitŭ înpreună unde ş-aŭ întinsŭ şi soarele razele. Decĭ acĭastă lună a luĭ Ianuarie pentru obicéĭulŭ ce să păzéşte la încéperé eĭ, ĭaste ca o planită carè poartă în sine pohvalele Patrieĭ noastre; ĭaste ca o planită întru carè să vădŭ pre anŭ odată razele Patrieĭ; ĭaste ca unŭ sfèşnicŭ carele şì pusŭ suptŭ obrocŭ prinŭ crăpăturĭ şi prinŭ marginĭ ivéşte lumina între care să slăviĭa odată céle vechĭ vécurĭ ale Patrieĭ. O vécurĭ, vécurĭ, ce învecheştĭ lucrurile şi prefacĭ stările! Pravilă véche dinŭ tâĭu ĭaste dată în toată lumé ca să nască şi să moară,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ca să ĭa începere şi sfârşitŭ toate lucrurile. Stăpânulŭ alŭ tuturorŭ n-au voitŭ să fie nicĭ unŭ lucru stătătorĭu. Toate câte vezĭ şi te minunezĭ prinŭ prefacere au că să ducŭ la pierzare sau la oareşĭ care schimbare. Vezĭ acelŭ soare, lipséşte, luna pătiméşte şi scade, stélele cadŭ; pogoară-te dela céle dinŭ cerĭu şi te uĭtă la aerŭ: acesta să preface în totŭ cĭasulŭ şi vine de să face vântŭ, norŭ şi ploae; pogoară-te la ape: dintr-acéle marĭ gârle ce le numimŭ noĭ pururé curgătoare, unele cu totulŭ s-au uscatŭ, altele au schimbatŭ mătcile şi drumurile; însuşĭ ochiĭanulŭ, lucrulŭ firiĭ ceiĭ mare şi tainicŭ, aciĭ de furtunĭ să înnalţă, aciĭ să smeréste, şi când lipsescŭ furtunile, nu lipsescŭ dela dânsulŭ vărsările şi céle înnapoĭ curgerĭ; créşte şi să micşoréză în toate zilele pre alocuré, încâtŭ poate cinevaşĭ să hotărască cumŭ că ĭaste odată să se usuce şi să se aducă întru neflinţă cu totulŭ. Insuşĭ şi pământulŭ, de veĭ căutà, care îlŭ dovedescŭ nemişcatŭ şi întru sine statornicŭ? In unele locurĭ cade şi de Duhŭ ascunsŭ să cutremură, în alte locurĭ de ape să cufundă, sau de focŭ să arde. Decĭ, cândŭ acéste marĭ trupurĭ şi véclnice oareşĭ cumŭ după vedéré noastră sântŭ orânduite spre prefacere şi pierzare, ce socoteştĭ pentru cetăţĭ, stăpânirĭ şi înpărăţiĭ, carele atâta sântŭ de muritoare şi stricăcĭoase încâtŭ sântŭ şi aceĭa cariĭ le-au întocmitŭ? Şi precumŭ la oamenĭ sântŭ tinerétje, urméză vârsta bărbătéscă, bătrânéţele şi moarté, aşa şi acésté au începere, créştere, stare, înnălţare şi toate le are pentru acĭasta ca să şi cază. Unŭ cutremurŭ dinŭ zilele luĭ Tiverie, 12 slăvite oraşă ale Asieĭ le-au surpatŭ; unŭ cutremurŭ în zilele mareluĭ Constandinŭ 12 sate ale Cambanieĭ le-au înghiţitŭ; unŭ războiŭ alŭ Atileĭ maĭ multŭ de o sută de oraşă le-au prefăcutŭ în pulbere. Thivele céle vechĭ ale Eghypetuluĭ débiĭa auziré le pomenéşte. Céle o sută de oraşă ale Crituluĭ abiĭa cinevaşĭ le créde. Oraşulŭ Carhidonuluĭ, alŭ Corinthuluĭ, alŭ Athineĭ, alŭ Spartieĭ, şi alte slăvite oraşă, ceĭ vechi le-au văzutŭ şi s-au minunatŭ, noĭ auzindu-le şi nevăzându-le ne minunămŭ, ne spăĭmântămŭ, că nu găsimŭ nicĭ sémnele lorŭ. Sate, amŭ zisŭ până acumŭ şi oraşă; însă şi înpărăţiĭ întregĭ şi stăpânirĭ numite să prăvălescŭ într-acé râpă a pierzăriĭ. Infloriĭà odată Anadolulŭ, Asyriĭa, Eghypetulŭ şi Iudeĭa. Erà putérnice la arme, erà iscusite la minte. Greciĭ erà întru minune la învăţătură. Soarta acĭasta s-au mutatŭ la Evropa. Aştéptă şi cădéré eĭ, câtŭ îĭ vezĭ şi înnălţaré. Şi pentru ca să crezĭ céle trecute, ce nu vezĭ, vezĭ céle de acumŭ, ce le crezĭ: Poloniĭa cé ca o nemărginită, ĭată micşorată şi înpărţită; Iezuviţiĭ, ce duhovniciĭà şi pre taĭnă înpărăţiĭà, dinŭ orânduĭala lorŭ râdicaţĭ; Sfeţiĭa dinŭ republică în despotie râdicată şi în monarhie; Bavariĭa în multe félĭurĭ bărduită şi alte stăpânirĭ prefăcute în noao oblăduirĭ, maĭ întâĭu necrezute, ĭarŭ acumŭ văzute şi pipăite. De unde să véde, că marele acela Meşterŭ şi Ziditorĭu are pentru lucrurile omeneştĭ multe félĭurĭ de chipurĭ, şi dupre plăcére unde socotéşte le şi potrivéşte, şi proniĭa Dumnezeĭască alergândŭ cu umbletŭ fără de sunetŭ, cu glăsuire fără de auzire zice unuĭa să se scoale şi altuĭa să cază, unuĭa să înpărăţéscă, altuĭa să se supue, unuĭa să se ascunză altuĭa şi să se ivéscă. Asémené şi oblăduiré Ţăriĭ Rumâneştĭ, fiindŭ şi maĭ multŭ supusă suptŭ nestatornică pravilă a lucrurilorŭ omeneştĭ, fiindŭ curgeré eĭ prinŭ râpe şi pietre ascunse, avândŭ ţărmurile eĭ fără limanurĭ, s-au asemănatŭ stăpâniré eĭ cu Paliriile,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

adecă cu apele céle ce de diminéţă până la o vréme curgŭ în susŭ, ĭarŭ dela o vréme îşĭ întorcŭ curgeré lorŭ în josŭ; să asémănă şi cu curgeré măriĭ pre la Vizantiĭa, pre caré, vântulŭ austruluĭ cândŭ bate îĭ pricinuĭaşte curgeré într-o parte, şi când dela miază noapte bate, întoarce curgeré înnapoĭ. Intru acestŭ félĭu de grabnice mutărĭ s-au aruncatŭ soarta Ţărâĭ Rumâneştĭ. Cândŭ erà ceĭ dintâĭu lăcuitorĭ cu nume de Dachĭ, eĭ biruindŭ pre Râmlénĭ de luà dajde, dupre cum ĭar Meletie scrie pentru Mysiĭa, şi trecândŭ dincoace haznelele ce ţiné ca în nişte vistierĭi în locurile apeĭ Arghentiĭ (poate fi Argeşulŭ); ĭarŭ de la Traianŭ s-au supusŭ Dachiĭ, plătindŭ eĭ dajde la Râmlénĭ : ĭată biruitoriĭ supuşĭ. Intru acĭastă supunere râmlenéscă s-au oblăduitŭ până la Radu Vodă Negrulŭ, lt. 1080, sau după alţĭ istoricĭ 1313. De atuncé Banulŭ Craioveĭ supuindu-se luĭ Radu Vodă şi unŭ trupŭ făcându-să, totŭ prinţipatulŭ Ţărâĭ Rumâneştĭ să oblăduĭà cu formă de avtonomie de despotimosŭ şi de alégere la diĭadohie a Domnieĭ între fiiĭ şi rudele Domnuluĭ, sau dupre întâmplare între Boĭarĭ cu sfatŭ şi priiminţă de obşte a Clirosuluĭ şi a Boĭarilorŭ. Acĭastă formă s-au urmatŭ până la Laiota Basaraba Domnulŭ lt. 1454. La acesta s-au supusŭ Ţara strălucitoareĭ şi pré putérniciĭ Porţĭ plătindŭ dajde şi oblăduindu-să cu priveleghĭurile sale. Care oblăduire la multe Domniĭ s-au păzitŭ şi Ţara s-au mulţămitŭ. Iară dela o vréme în multe reformĭ s-au schimbatŭ, şi dela Constandinŭ Vodă Basaraba Brâncovénulŭ cu totulŭ s-au prefăcutŭ, precumŭ ĭaste de toţĭ ştiutŭ. Acumŭ ĭarăşĭ o suflare de vântŭ cu linişte, o prefacere a drépteĭ celuĭ Préînnaltŭ, au adusŭ curgeré oblăduiriĭ Ţărâĭ la matca sa, au opritŭ vânturile, au potolitŭ valurile, care strâmbà cârma oblăduiriĭ, şi nelăsândŭ corabiĭa să ajungă la limanŭ în multe rândurĭ, o cufundà şi o spărgé, débiĭà scăpândŭ cu trupulŭ Cârmuitorĭulŭ. Ţara Rumânéscă s-au asemănatŭ acumŭ cu pasăré ce să numéşte Finixŭ, carele cu ale sale aripĭ aprinzândŭ focŭ, să aprinde şi arde pre sine-şĭ, şi făcându-se cu totulŭ cenuşă, ĭarăşĭ dinŭ pulberé cenuşăĭ să naşte şi créşte. Aşà şi ĭa cu lucrările războĭuluĭ, şi de singură însăşĭ între dânsa şi de alţiĭ arzându-să, s-au adusŭ măririle sale în cenuşă şi în pulbere. Şi prinŭ încenuşata staré eĭ trăgându ochĭulŭ milostiviriĭ alŭ pré putérniciĭ noastre înpărăţiĭ, a doao oară s-au născutŭ şi s-au întocmitŭ în forma oblăduiriĭ, cu caré să ocrotiĭà întâĭu. Au căştigatŭ bogatele milĭ ale înpărăţieĭ, dăruindu-să cu privileghĭurile sale. Clirosulŭ Besericescŭ s-au rădicatŭ în cinste, aşăzându-se scaunulŭ Mitropolieĭ la şădéré scaunuluĭ Chesarieĭ Cappadochieĭ. Boerimé să înnalţă după liniĭa familieĭ. Pământéniĭ să protimisescŭ după cuvântulŭ Praviliĭ ceiĭ politiceştĭ; streiniĭ să miluescŭ dupre datoriĭa firiĭ şi a creştinătăţiĭ; neguţătoriĭa să sporéşte avândŭ curgeré sa slobodă; dajniciĭ să adaogă nebănuindu-să de adăogirĭ de dăjdĭ. Toţĭ petrecŭ în mulţămire, rugându-se ca să caute dinŭ cerĭu Domnulŭ asupra ţărâĭ aceştiĭa, ce ĭaste ca o vie săditä de mâna sa cé Dumnezeĭască, lucratä şi ploatä dinŭ darurile sale céle cereştĭ, ca să o feréscă de grindinĭ ce stricä rodurile uneorĭ şi asupra coptuluĭ. Fie Doamne, fie mila ta spre noĭ, precumŭ amŭ nădăjduitŭ spre tine.

Alŭ tuturorŭ fierbinte rugătorĭu cătră Dumnezeŭ,

Chesarie, Episcopulŭ Râmniculuĭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

La sfârşit:

S-au începutŭ acestŭ lucru la Maĭ în 18, şi au luatŭ sfârşitŭ la Avgustŭ în 8.

Copistul şi corectorul sunt aceiaşi: Anatolie Ierodiaconul şi Monahul Rafail.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

421. Mineiul *pe Fevruarie*, tradus de Episcopul Chesarie, Râmnic 1779.

Titlul este acelaş ca şi pentru Ianuarie.
In folio de 5 foi fără număr şi 161 numerotate. Tipărit ca cele precedente.
Versurile asupra stemei sunt iarăş altele:

Stihurĭ asupra peceţiĭ pré înnălţatuluĭ şi bine credincĭosuluĭ Io. Alexandrŭ Ypsilantŭ Voevodŭ.

Luminatulŭ semnŭ, ce corbulŭ în gura luĭ poartă,
Inima înnălţimeĭ tale la dreptate o sue toată.
Alexandre, pré înălţate Doamne Ypsylantŭ,
Fără preţŭ coroană désupra peceţiĭ ţe-au datŭ.
Acĭasta s-au datŭ tărie şi putére dela celŭ de susŭ,
Rugăcĭunĭ trimiţându celuĭ ce pre créştetŭ ţe-au pusŭ.
Unŭ soare pământescŭ într-acĭastă vréme lumiĭ te arată,
Hs. prinŭ typăriré acestorŭ cărţĭ într-acĭastă dată,
A te acoperì rogŭ de céle ce aducŭ întristare,
Ne supăratŭ de céle protivnice cu putére tare.
O sabie şi unŭ buzduganŭ ţi s-aŭ datŭ ca să stăpâneştĭ.
Maĭ multŭ printr-acésté milueştĭ decâtŭ cu pedépsă izbândeştĭ.

Prefaţa:

La toată persona, ce să va îndeletnicì a cetì, după cé întru Hs. înbrăţişare, rogŭ pre acelaşĭ dătătorĭu de harurĭ, a-ĭ dărui toată fericiré.

Deşchideţĭ carté acĭasta şi veţĭ vedé luna luĭ Fevruarie. Pre acĭastă lună o au aşăzatŭ ĭarăşĭ Numà, înpăratulŭ Râmlénilorŭ, căcĭ chiemându întru ajutorĭu pre dumnezeu Fidosŭ la războĭulŭ ce avé înprotiva Latinilorŭ, şi biruindu-ĭ, au adăogatŭ şi acĭastă lună a luĭ Fevruarie şi au închieĭat anulŭ desăvârşitŭ de 12 lunĭ. Decĭ acĭastă lună a luĭ Fevruarie, întâĭu cându începé anulŭ de să numărà dela Martie, cădé cé dupre urmă lună a anuluĭ; ĭară după ce Râmléniĭ au făcutŭ încépere anuluĭ luna luĭ Ianuarie (pre cumŭ şi noĭ păzimŭ acestŭ obicéĭu) acumŭ să numără a doao lună după încéperé anuluĭ. Uniĭ o numiĭà Februarie, fiindŭ că norodulŭ Râmlénilorŭ făcé jărtve în céle după urmă 12 zile ale anuluĭ ce să cuprindé în luna acĭasta, ca să se curăţéscă şi ca să cĭară dela Dumnezeu odihnă celorŭ morţĭ. Care acéste jărtve şi acéste curăţeniĭ numindu-le eĭ Februa, pentru acéĭa numiĭà acĭastă lună Februarie. Ovidŭ asémené arată cumŭ că ceĭ vechĭ toate acélĭa ce să făcé pentru curăţenie le numiĭà Februa, şi arată cumŭ că în luna acĭasta ceĭ vechĭ făcé jărtve asupra mormânturilorŭ. La acĭastă lună soarele să află asupra zodieĭ peştilorŭ, cându şi Soarele dreptăţiĭ, cuvântulŭ şi înţelepcĭuné Tatăluĭ, ca un peşte nescoţându graĭu, şi ne alcătuindŭ cuvântŭ, s-au priimitŭ de dreptulŭ Symeonŭ pruncŭ de 40

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

de zile. Pentru acĭastă sărbătoare a Sretenieĭ, ce să sărbéză într-acĭastă lună, să mărésce şi cinsté luniĭ aceştiĭa, să măsură şi trebuinţa slujbelor luniĭ aceştiĭa. Luna darŭ să mărésce după mărimé sărbătoriĭ, ĭară sărbătoaré să mărésce după mărimé minuniĭ ce au lucratŭ Minunatulŭ Dumnezeu. Că pre cumŭ Naşteré cu stéoa, Botezulŭ cu deschideré cerĭuluĭ şi alte praznice le-au măritŭ cu minunĭ, aşà şi acestŭ praznicŭ dinŭ luna acĭasta l-au măritŭ cu delungaré întru care au vieţuitŭ bătrânulŭ Symeonŭ la acé vréme preste hotarăle firiĭ. Să face întrebare de au fostŭ Symeonŭ preotŭ sau nu. Sfântulŭ Epifanie să véde că zice cum că au fostŭ preotŭ; decĭ ca unŭ preotŭ au avutŭ putére să blagoslovéscă pre Iosifŭ şi pre Născătoaré de Dumnezeu. Iară Dumnezeesculŭ Chyrilŭ zice cumŭ că n-au fostŭ preotŭ, dupre cumŭ şi Theofylactŭ la tâlmăciré evangheliei de la Lucà arată. Iarŭ de au blagoslovitŭ, a blagoslovi însemnéză a să rugà, a urà pentru cinevaşŭ bine, pre cumŭ vedemŭ la Facere cap. 44, unde zice: «Şi au blagoslovitŭ Iacovŭ pre Faraò» adecă ĭ-au uratŭ bine. Şi dinŭ evanghelie să véde că n-au fostŭ preotŭ, ci numaĭ omŭ dreptŭ: «Şi erà în Ierusalimŭ unŭ omŭ dreptŭ, numele luĭ Symeonŭ». Insă dinŭ altele să arată că au fostŭ Preotŭ, căcĭ s-au arătatŭ înbrăcatŭ preoţéşte, ţiindŭ în mână şi toĭagŭ vérde. Nichiforŭ Calistŭ, la a şapté carte a istorieĭ sale, scrie cumŭ că Symeonŭ multŭ gândindŭ cu mirare la cuvântulŭ celŭ prorocescŭ alŭ Isaieĭ ce zice: «Ĭată fecĭoara va luà în pântece» şi dinŭ mirare căzândŭ la îndoĭală, i s-au arătatŭ îngerulŭ Domnuluĭ şi ĭ-au zisŭ, cumŭ că nu va vedé moarté până ce va vedé cu ochiĭ săĭ pre Hs. Domnulŭ. Iară Ighisipŭ istoriculŭ arată şi oareşĭ ce maĭ multŭ, adecă că fiindŭ Symeonŭ unulŭ dinŭ tâlmăcitoriĭ Bibliei ceĭ dinŭ vrémé luĭ Ptolomeĭ, şi ajungândŭ cu tâlmăciré până la Prorociĭa Isaieĭ ce amŭ zisŭ «Iată fecĭoara», au socotitŭ că acelŭ lexisŭ «fecĭoară», trebue a să tâlmăcì «o tânără ascunsă de bărbatulŭ său», ĭarŭ să nu să pue «fecĭoară». Dară, o arătare Dumnezeĭască! Acéle cuvinte care le-au pusŭ elŭ ca cândŭ s-arŭ fi ştersŭ de cinevaşĭ, s-au găsitŭ ĭară lexisŭ de Fecĭoară; şi ĭarăşĭ ştergândŭ acelŭ lexisŭ, ĭară s-au găsitŭ pre cumŭ întâĭu «Iată Fecĭoară», şi îndată pentru necredinţa luĭ i s-au descoperitŭ cumù că ĭaste să se învrednicĭască a vedé pre acé Fecĭoară cu ochiĭ săĭ şi pre Fiĭulŭ său zămislitŭ fără înpreunare bărbătéscă. Şi pentru acćĭa zice evanghelistulŭ cumŭ că îĭ erà luĭ grăitŭ dela Duhulŭ sfântŭ, să nu vază moarté până ce va vedé pre Hristosul Domnuluĭ. Şi adevăratŭ Dumnezeescŭ au fostŭ graĭulŭ, Dumnezeĭască porunca ca să nŭ vază moarté, că numaĭ însuşĭ Dumnezeu ĭaste Stăpânulŭ vieţiĭ şi morţiĭ. Elŭ viaţa preste orânduĭala firiĭ o preface în somnŭ de moarte şi putéré morţiĭ o preface în Duhŭ de viaţă. Pre Avimelehŭ, pre ceĭ şapte coconĭ Iamvlihŭ şi ceĭa lalţĭ, ce s-au descoperitŭ în zilele înpăratuluĭ Theodosie unde floaré tineréţelorŭ le suflà Duhŭ de vĭaţă, Duhulŭ Domnuluĭ ĭ-au uĭmitŭ întru somnŭ de moarte. Şi ĭarăşĭ pre Enohŭ, pre Ilie, pre cariĭ firé ĭ-ar fi dat ca o dajde de obşte stăpâniriĭ morţiĭ, Duhulŭ Domnuluĭ ĭ-au râdicatŭ dinŭ locŭlŭ stricăcĭuniĭ şi-ĭ păzéşte întru mirézmele nemuririĭ. Acelaşŭ Duhŭ, ce suflă în câte patru părţile lumiĭ, acéĭaşĭ pré putérnică voe, la care să supune toată voiré firiĭ, au păzitŭ pre dreptulŭ Symeonŭ, întărindu-ĭ puterile firiĭ peste fire, l-au păzitŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

dinŭ zilele înpăratuluĭ Ptolomeĭ, cândŭ erà anĭĭ de la Adamŭ 5223, până la anulŭ alŭ 37 alŭ înpărăţieĭ luĭ Irodŭ şi alŭ 40 alŭ înpărăţieĭ luĭ Avgust, cândŭ ajunsese anĭĭ de la Adamŭ 5506, cândŭ s-au născutŭ şi s-au tăĭatŭ înprejurŭ şi s-au adusŭ la Besérică Hs. Care anĭ dela Ptolomeĭ până la Sretenie facŭ anĭ 283, şi maĭ adăogându-se anĭ 77, întru carii anĭ aĭ vârsteĭ au fostŭ cândŭ au tâlmăcitŭ sfânta scriptură pre vrémé luĭ Ptolomeĭ, preste totŭ să adună numărulŭ anilorŭ 360. Şi nu poate să zică cinevaşĭ că Symeonŭ au vieţuitŭ întru atâta vréme de anĭ, ţiindŭ că vieţele celorŭ vechĭ să prelungĭà în anĭ maĭ mulţĭ, adecă, pre cumŭ să arată de lungiré anilorŭ întru care pomenéşte Bibliĭa că au petrecutŭ oamenii ceĭ vechĭ. Căcĭ acéĭaşĭ Bibliĭe pre aceĭ oamenĭ cu viaţă îndelungată îĭ arată numaĭ la véculŭ celŭ dinŭ tâĭu, ĭară maĭ pre urmă dinŭ vécŭ în vécŭ îĭ arată cu viaţă maĭ scurtă. Căcĭ la véculŭ dinŭ tâĭu, ce să încépe de la Adamŭ şi ţine până la Noe, să véde că au trăitŭ oamenii pre cumŭ Adamŭ anĭ 930 şi Mathusala anĭ 969, şi însuşĭ Noe anĭ 950; ĭară la alŭ doilé vécŭ ce să încépe dela Simŭ şi mérge până la Avraamŭ să véde că s-au înjumătăţitŭ anii vieţii omeneştĭ, căcĭ că Simŭ au ajunsŭ numaĭ până la anĭ 600; celŭ după dânsulŭ Arfaxadŭ s-au şi maĭ scăzutŭ cu anii. Avraamŭ, dela carele să încépe şi alŭ treilé vécŭ, au vieţuitŭ numaĭ 175 de anĭ. Şi la acĭastă scădére de anĭ întru caré au ajunsŭ Avraamŭ erà anulŭ de la zidiré lumiĭ 3477, dinŭ care poate face cineva simberazma cu temeĭu de cuvântŭ, că de s-au scăzutŭ mulţimé anilorŭ întru care vieţuĭà ceĭ maĭ dinŭ tâĭu în 3477 ce au fostŭ trecutŭ de la Adamŭ până la sfârşitulŭ luĭ Avraamŭ şi s-au înpuţinatŭ, pre cumŭ curatŭ vedemŭ, că dela Adamŭ ce au trăitŭ anĭ 930 la véculŭ celŭ dinŭ tâĭu şi Noe 950, care puindu-se la numărulŭ socotéliĭ, să véde că în 3477 dela Adamŭ până la Avraamŭ, s-au scăzutŭ viaţa omenéscă cu 755 de anĭ; asémenéşĭ socotindŭ fleşte carele că cu curgeré vremiĭ firé omenéscă au cursŭ spre slăbicĭune. Numărându 1706 anĭ de la Avraamŭ până la Ptolomeĭu cândŭ au fostŭ Symeonŭ, să siléste a créde că într-atâta mulţime de anĭ trebuĭà firé omenéscă să slăbéscă dinŭ vécŭ în vécŭ, să scază lungimé vieţiĭ şi să se micşoréze numărulŭ anilorŭ eĭ ca să ajungă la hotarulŭ ce s-au prorocitŭ de Davidŭ la anĭĭ 1493, carele zice: «Anĭĭ lorŭ ca unŭ păĭajânŭ, zilele anilorŭ lor 70 de anĭ, ĭară de vorŭ fi în puterĭ 80 şi prisosulŭ lorŭ ostenélă şi durére». De acestŭ hotarŭ alŭ vieţiĭ de anĭ 70 sau 80, au fostŭ încungĭuratŭ şi bătrânulŭ Symeonŭ, vieţuindŭ în zilele luĭ Ptolomeĭ, ce au înpărăţitŭ în urma luĭ Davidŭ cu 730 de anĭ. La care vréme şi Symeonŭ vieţuindŭ, pre cumŭ s-au arătatŭ, să véde că au fostŭ în urma hotaruluĭ vieţiĭ ceĭ de 70 şi de 80, totŭ cu aceĭ 730 de anĭ. După acestŭ hotarŭ nestrămutatŭ poate că firé l-ar fi maĭ ajutatŭ cu 20 sau 40 de anĭ, ca să ajungă la vârstă de anĭ 120, pre cumŭ şi acumŭ vedemŭ rarĭ întâmplărĭ dinŭ usebită alcătuiré firiĭ; ĭară a ajunge cu vieţuiré până la anĭ 360, întru unŭ vécŭ ca acela cândŭ viaţa omenéscă încă cu 730 de anĭ maĭ nainte erà hotărâtă prinŭ gura luĭ Davidŭ de 70 sau de 80 de anĭ, o prelungire ca acĭasta a anilorŭ ĭaste dinŭ harŭ Dumnezeescŭ şi dinŭ tăriĭa celuĭ prè înnaltŭ, a căruĭa putére să săvârşaşte întru neputinţă, carele au alesŭ pre céle slabe ca să înfruntéze pre céle tarĭ, carele au ascunsŭ de

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ceĭ înţelepţĭ taĭnele sale şi le-au descoperitŭ la pruncĭ, la neînvăţaţĭ; carele prinŭ ceĭ socotiţĭ de lume nebunĭ, au mustratŭ pre ceĭ înţelepţĭ şi au luminatŭ lumé; carele luminézŭ pre ceĭ orbĭ şi rădică pre ceĭ căzuţĭ, acelaşĭ însuşĭ au lucratŭ amândoao minunate minunĭ în bătrânulŭ Symeonŭ, întărindu-ĭ viaţa de au trăitŭ preste putéré firiĭ şi luminându-ĭ gândulŭ ca să cunoască pre stăpânulŭ Hs. ca pre unŭ pré véciniciŭ, ĭară nù pre cumŭ îlŭ socotiià alţiĭ văzându-lŭ de 40 de zile. Şi acĭastă luminare a luĭ Symeonŭ însuşĭ evangheliĭa o arată zicându: «Au venitŭ cu Duhulŭ în Besérică» adecă dinŭ descoperire a Duhuluĭ sfîntŭ, de Dumnezeĭască luminare încungĭuratŭ, de strălucire minunată la faţa sa înpodobitŭ, de Dumnezeĭască uĭmire cuprinsŭ. De acéste mişcărĭ fiindŭ pornitŭ, pre cumŭ arată ierosolimitulŭ Timotheĭ, viindŭ în Besérică au văzutŭ pre Hs. pruncŭ şi cu faţa ca a fulgeruluĭ, ĭară pre Maria Fecĭoara de cerésca lumină încungĭurată şi între céle lalte mueriĭ ce erà întru adunaré sa, pre dânsa o au cunoscutŭ că ĭaste Maĭca luĭ Dumnezeu celuĭ pré înnaltŭ, şi aşà umplându-se de Duhŭ prorocescŭ, au grăitŭ înnainte céle viitoare, atâta pentru patima Stăpânuluĭ Hs. câtŭ şi pentru patima Maĭciĭ sale, ce va să simţă în sufletŭ pentru patima Fiĭuluĭ său. Şi după ce au prorocitŭ acésté, au grăitŭ cătră Domnulŭ: «O Cela ce te vezĭ cu ochiĭ trupuluĭ pruncŭ, ĭară cu ochiĭ minţiĭ vechĭu întru zile şi pré véciniciŭ! Cela ce te vezi dinŭ Mumă născutŭ de 40 de zile, ĭară dinŭ Tatălŭ te mărturiseştĭ maĭ întâĭu născutŭ de câtŭ toată zidiré! Eu ştiu că amŭ fostŭ a nu murì opritŭ până cândŭ te-amŭ văzutŭ şi te-amŭ primiitŭ; şi de vréme ce, pre cumŭ mi s-au grăitŭ, în mâĭnĭ te-amŭ pipăitŭ, acumŭ te rogŭ: Slobozéşte pre robulŭ tău. Trupulŭ mieu îlŭ simţŭ ca o închisoare; scoate dinŭ temniţa trupuluĭ sufletulŭ mieu, că ĭată te mărturisescŭ nu pre cumŭ te văzŭ, Pruncŭ, cì pre cumŭ te crezŭ, Mântuitorĭu a totŭ norodulŭ prinŭ patima ta. Lumină descoperitoare prinŭ propoveduiré evangheliei şi slavă luĭ Israilŭ». Slavă ĭaste Hs. luĭ Israilŭ, căcĭ Hs. cu némulŭ nu să trăgé dinŭ limbĭ, ci dinŭ Israilténĭ, nicĭ s-au născutŭ în părţile Elladeĭ, ci în Ierusalimŭ; slavă luĭ Israilŭ, căcĭ Hs. după Iosifŭ să trăgé de némŭ înpărătescŭ, pre cumŭ şi după Maĭca sa Fecĭoara; slavă luĭ Israilŭ, căcĭ ceĭ slăviţĭ în Israilŭ să socotiià ceĭa ce erà unşĭ pentru putéré preoţieĭ sau coroana înpărăţieĭ, sau darulŭ proroscieĭ, pre cumŭ Aaronŭ pentru preoţie, Davidŭ pentru înpărăţie, şi toţĭ prorociĭ pentru prorocie. Ĭară Hs. ĭaste şi maĭ înnaltă slavă a luĭ Israilŭ, avândŭ acésté câte tréle daruri ale Legiĭ şi dregătorieĭ: alŭ prorocieĭ, cumŭ au zisŭ Moysì: «Prorocŭ va rădicà lorŭ dinŭ mijloculŭ fraţilorŭ luĭ»; alŭ înpărăţieĭ, pre cumŭ au zisŭ Isaia: «Pruncŭ s-au născutŭ, a căruĭa stăpâniré pre umărulŭ său», pre cumŭ bine au vestitŭ şi Gavriilŭ: «Şi va da luĭ Domnulŭ Dumnezeu scaunulŭ luĭ Davidŭ»; ĭară preotŭ după cuvântulŭ Psalmistuluĭ: «Tu eştĭ preotŭ în vécŭ după rânduĭala luĭ Melhisedec». Dreptŭ acéeĭa şi: ca unŭ prorocŭ bine vestiià la limbĭ; ca unŭ preotŭ vindecà pre ceĭ zdrobiţĭ la inimă şi s-au adusŭ pre sine jărtvă pre cruce; ca unŭ înpăratŭ propoveduià celorŭ robiţĭ izbăvire. Şi îndată săvârşindŭ acéste cuvinte bătrânulŭ Symeonŭ, (scrie Calistŭ Nichiforŭ), ş-au datŭ Duhulŭ şi au muritŭ. Darŭ n-au muritŭ, ci vieţuĭaşte, că dreptĭi vieţuescŭ în Domnulŭ, pre cumŭ zice Solomonŭ. Aşa Symeonŭ în Domnulŭ vieţuindŭ, la

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

noĭ privindŭ, mâĭnile ce le-au întinsŭ pentru priiminţa luĭ Hs. acumŭ le întinde cătră Hs. pentru alŭ obştiĭ folosŭ, elŭ socotindu-se ca unŭ mucenicŭ pentru stradaniĭa bătrânéţelorŭ, ca unŭ prorocŭ pentru prorociĭa mântuitoareĭ patimĭ, ca unŭ apostolŭ pentru că au propoveduitŭ pre celŭ întrupatŭ Stăpânŭ. Intru putéré acestorŭ daruriĭ maĭ multŭ de câtŭ toţĭ pentru toţĭ să ascultă. Fie, fie, precumŭ tuturorŭ, şi mie.

Alŭ tuturorŭ fierbinte rugătoriu cătră Dumnezeu,

Chesarie, Episcopulŭ Râmniculuĭ.

După aceasta urmează un fel de cronologie biblică.
Pe ultima pagină a foilor liminare, jos, se citesc următoarele:

S-au îndreptatŭ tâlmăciré acestuĭ Mineĭu dinŭ limba ellinéscă pre limba rumânéscă de Dumnéluĭ Iordanŭ bivŭ velŭ grammaticŭ Cappadochianulŭ.

La sfârşit:

S-au începutŭ acestŭ lucru la Avgustŭ în 9, şi au luatŭ sfârşitŭ la Septemvrie în 28.

Copistul şi corectorul sunt aceiaşi ca şi pentru volumele precedente.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

422. **Mineiul** *pe Martie*, tradus de Episcopul Chesarie, Râmnic 1779.

Titlul întocmai ca la cele două precedente, afară de numele lunii.
In-folio, de 4 foi liminare şi 151 numerotate. Tipărit ca celelalte.
Stihurile asupra stemei sunt iarăş altele:

Stihuriĭ 14 asupra coroaneĭ înnălţimeĭ sale Domnuluĭ Io Alexandrŭ Ioanŭ Ypsilantŭ Voevodŭ, stăpânulŭ Ţăriĭ Rumâneştĭ.

Corbule, în gură arma Do(m)nilorŭ ţiindŭ,
Pentru ce aĭ zburatŭ în Valahia viindŭ,
Despre amândoao părţile pre Apollonŭ avândŭ
Şi pre génile nopţiĭ frumosŭ luminândŭ?
Noe pre pământŭ m-au trimisŭ dinŭ casa cé întunecoasă,
De va fi încetatŭ potopulŭ, ceĭ dinŭ clıyvotŭ să ĭasă,
Că dela întâĭa zi a luniĭ apa s-au înpuţinatŭ,
Prinŭ stâlpare vérde porumbiţa au adevăratŭ;
Darŭ eu nu m-amŭ întorsŭ la elŭ dinŭ pricina lăcomieĭ,
Ci amŭ mersŭ la cetaté cé sfântă a Elieĭ,
Unde amŭ văzutŭ cé ré înşălăcĭune surpându-se,
Iarŭ Adamŭ prinŭ cinstită cruce mântuindu-se,
Caré, căcĭ amŭ hrănitŭ pre Ilie, Eliĭa mi-o au datŭ,
Să o dăruescŭ acumŭ Domnuluĭ Alexandrŭ Ypsilantŭ.

Prefaţa:

La toată persona, ce să va îndeletnicĭ a cetĭ, dândŭ cé întru Hs. înbrăţişare, rogŭ pre acelaşĭ dătătoriu de haruriĭ, a-ĭ dăruĭ toată fericiré.

Cândŭ ochĭulŭ ceriuluĭ, luminătoriulŭ lumiĭ, soarele celŭ simţitoriu, vine asupra zodieĭ Berbécele în luna luĭ Martie, ce veselie nu pricinuĭaşte? Vedéré nu să saturŭ de priviriĭa verdeţiĭ, auziré să deştéptă şi să plécă la

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

muzica pasărilorŭ, céĭa ce cu armonie răsună în dumbrăvile céle aurite de florĭ şi de verdeţurĭ, şi toate simţirile omuluĭ simtŭ cu bucurie unŭ Duhŭ de viaţă ce le mişcă spre a lorŭ enèrghie. Luna acĭasta a luĭ Martie s-au numitŭ aşà, căcĭ Romulŭ, înpăratulŭ celŭ dinŭ tâĭu alŭ Râmuluĭ, înpărţindŭ totŭ anulŭ în zéce lunĭ, cé dinŭ tâĭŭ rânduĭală au datŭ la acĭastă lună, care au şi numit-o după numele luĭ Marsu tătâne-său. Innainte, până nu aşăzase Numà alŭ doilé înpăratŭ alŭ Râmuluĭ, luna luĭ Ianuarie şi Fevruarie, Râmlénii avé pre Martie lună întâĭu a anuluĭ, pre cumŭ şi Ovreiĭ ţiné. Iară uniĭ zicŭ, că Martie să numéşte după Marsŭ dumnezeu, ce-lŭ credé ceĭ de atuncĭ închinătorĭ de idolĭ, dumnezeu ajutătorĭu războaelorŭ. Şi măcarŭ că luna o numiĭà după numele dumnezeuluĭ Marsŭ, darŭ o avé afierosită suptŭ protèxia dumnezeoaeĭ Athinà, ce însemnà înţelepcĭuné, prinŭ caré vré să arate înţelepţiĭ Râmlénĭ, cumŭ că ceĭ ce să gătescŭ spre războae în luna luĭ Martie, lângă ajutorĭulŭ dumnezeuluĭ Marsŭ, trebue să aibă şi pre Athinà înţelepcĭuné povăţuitoare. Zilele aceştiĭ lunĭ erà însemnate pentru multele obiceĭurĭ ce să păziĭà de Râmlénĭ întru acĭastă lună. Căcĭ întru acĭastă lună înnoĭà foculŭ ce-lŭ zicé eĭ nestinsŭ, la o capişte Vesta; întru acĭasta râdicà ramurile céle vechĭ de finicurĭ ce erà pre la porţile celorŭ marĭ şi puné altele noĭ; într-acésté multe sărbătorĭ, ĭară maĭ bine să zicŭ disidemoniĭ, eĭ paziĭà. Râmléniĭ avândŭ înnainté ochilorŭ carté cé deşchisă a zidirilorŭ, dinŭ mişcaré şi lucraré lorŭ, ne cinstindŭ carté luĭ Moysì, ce descopere vrémé zidiriĭ lumiĭ, s-au luminatŭ la minte ca dinŭ descoperire Dumnezcĭascà şi au priceputŭ dinŭ preinnoiré zidirilorŭ ce să face în luna luĭ Martie, cumŭ că acĭasta ĭaste luna întru caré s-au ziditŭ lumé şi pentru acéĭa o însemnà cu multe félĭurĭ de ţermoniĭ pentru cinsté eĭ. Cu câtŭ maĭ alesŭ sântemŭ datorĭ noĭ a dà cé maĭ mare cinste la luna luĭ Martie, nù pentru lucrurile ce arată într-acĭastă lună soarele celŭ simţitorĭu la care să uĭtà Râmléniĭ şi cinstiĭà luna, ci pentru minunate lucrurĭ ce au lucratŭ soarele dreptaţiĭ celu gânditorĭu, întru acĭastă lună a luĭ Martie. Căcĭ la Martie s-au ziditŭ lumé, caré ĭaste propoveduitorĭulŭ celŭ mare alŭ măririĭ luĭ Dumnezeu; la Martie norodulŭ celŭ israiltenescŭ cu mână tare a minunilorŭ au eşitŭ din Eghypetŭ, şi cu braţulŭ celŭ acoperitorĭu alŭ celuĭ pré înnaltŭ au trecutŭ Maré Roşie; la Martie s-au întàmplatŭ celŭ înfricoşatŭ a toată lumé potopŭ; la Martie s-au bine vestitŭ pré blagosloviteĭ Fecĭoareĭ Marieĭ şi, întru pré curatŭ pântecele eĭ, Fiulŭ luĭ Dumnezeu s-au întrupatŭ; la Martie s-au şi răstignitŭ după trupŭ. O ce adunărĭ de lucrurĭ minunate, şi totŭ la o vréme întâmplate! Darŭ nu după întâmplare, ci dinŭ Dumnezeĭască lucrare pentru a marĭ taĭnĭ arătare! Căcĭ pre cumŭ Martie ĭaste încéperé primăverii şi sfârşitulŭ erniĭ, aşà şi Fiĭulŭ luĭ Dumnezeu, întrupându-se întru acĭastă lună, au făcutŭ să încetéze ĭarna Legiĭ ceiĭ vechĭ şi să înfloréscă primăvara daruluĭ celuĭ nou, să răsară şi să încolţéscă florile Evangheliei ale legiĭ ceiĭ noao. Taĭnele luĭ Dumnezeu céle de îngerĭ ne ştiute, fiindŭ la numărŭ ne numărate, la înţelégere ne cuprinse, la mărime ne ajunse, Dumnezeu le-au descoperitŭ prinŭ zidirĭ, prinŭ locurĭ şi prinŭ vremĭ. Prinŭ zidirĭ pre cumŭ prinu soare, carele fiindŭ unŭ trupŭ ne însufleţitŭ, rânduitŭ de Dumnezeu a luminà şi prinŭ mişcaré sa vremĭ a schimbà, unulŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

fiindŭ după numărŭ, cuprinde încă doao lucrurĭ, adecă razele şi căldura; şi aşà să numără treĭ, adecă: rotocolulŭ soareluĭ, raza şi căldura luĭ. Pomulŭ ĭaste unulŭ, şi să véde că cuprinde încă doao, ramurile şi florile, cu care să numără treĭ. Şi aşà printr-acéste zidirĭ, soarele şi pomulŭ, să închipuĭaşte, să descopere taĭna aceiĭ maĭ pre susŭ de fire Dumnezeeştiĭ Troiţe. Iară prinŭ locurĭ pre cumŭ ĭaste pământulŭ, care ĭaste aproape lângă mormântulŭ Mântuitorĭuluĭ, căcĭ fiindŭ înpărtăşitŭ de sfinţenie, lucréză tămăduirĭ la multe boale; aşijderé şi ţarina olarĭuluĭ, caré ĭaste spre parté Austruluĭ pre lângă sfântulŭ Sionŭ, după încredinţaré sfântuluĭ Ieronimŭ, pre ceĭ streinĭ ce să îngroapă acolò, până în 24 de cĭasurĭ îĭ dezlégă dinŭ închieturĭ, însă acĭasta nu lucréză şi la pământénĭ, cândŭ să îngroapă la acestŭ pământŭ. Au maĭ istorisitŭ şi Monahulŭ Alexandru, cumŭ că închinătoriĭ de idolĭ văzândŭ pre creştinĭ că mergŭ de să închină la sfântulŭ locŭ alŭ Golgotheĭ, sfătuiţĭ fiindŭ de vrăjmaşulŭ diavolŭ, au ziditŭ capişte a necurateĭ Afroditeĭ, şi s-au opritŭ mulţimé creştinilorŭ de a maĭ mérge la loculŭ acela. Dinŭ care după vremĭ sfintele locurĭ au rămasŭ ne cunoscute la toţĭ creştiniĭ. Darŭ Dumnezeu n-au îngăduitŭ a nu să ştì acéste locurĭ, cì ca unŭ ziditorĭu, prinŭ busiiocŭ, ce creşté pururé asupra acelorŭ locurĭ, carele de ceĭ necredincĭoşĭ să smulgé, darŭ ĭarăşĭ răsăriĭà, au făcutŭ acéle locurĭ cunoscute la ceĭ după urmă şi pentru pomeniré aceştiĭ minunĭ şi descoperiré aceştiĭ taĭnĭ întru acestŭ locŭ, noĭ obicĭnuimŭ a face cu busiiocŭ osf(e)ştanie. Iară prinŭ vremĭ vedemŭ pre luna luĭ Martie, căcĭ întru acĭastă lună s-au ziditŭ şi au căzutŭ Adamŭ, şi ĭarăşĭ întru acĭastă lună s-au iconomisitŭ a doao zidire şi râdicare prinŭ întrupare şi răstignire. Şi nu numaĭ la lună s-au alcătuitŭ acĭastă a vremilorŭ potrivire, pentru a taĭnelorŭ arătare şi descoperire, ci şi la zi şi la cĭasŭ. Căcĭ Vineri s-au ziditŭ omulŭ în raĭu, Vineri s-au izgonitŭ dinŭ raĭu; Vineri ĭarăşĭ s-au făcutŭ buna Vestire întrupăriĭ, şi ĭarăşĭ Vineri au priimitŭ Mântuitorĭulŭ răstignire. La şase cĭasurĭ dinŭ zi s-au gonitŭ Adamŭ dinŭ raĭu, şi ĭarăşĭ la şase cĭasurĭ au priimitŭ Mântuitorĭulŭ răstignire, care acĭasta o cântă Besérica la Dumineca Samarinéncĭi zicândŭ: «Chiamă pre Samarinénca la alŭ şaselé cĭasŭ, cândŭ ĭarăşĭ la cĭasulŭ alŭ şaselé au gonitŭ pre Eva dinŭ raĭu». O minunată lună a luĭ Martie, plină de dulcĭaţa văzduhuluĭ, încorunată cu florĭ de bucurie, arătătoare de minunĭ, descoperitoare de taĭnĭ Dumnezeeştĭ! Pre dânsa Râmléniĭ ceĭ ne luminaţĭ o cinstiĭà cu ramurĭ şi cu florĭ, ĭară strănepoţiĭ lorŭ (dinŭ liniĭa cărora şi noĭ ne tragemŭ), după ce s-au luminatŭ, ĭ-au încununatŭ zilele cu florĭ de pomenirile sfinţilorŭ. Darŭ ce nedreptate! Limbile ce întâĭu până întru atâtŭ nu te-au cinstitŭ, de florile tale céle duhovniceştĭ s-au înpărtăşitŭ; ĭarŭ strănepoţiĭ Râmlénilorŭ celorŭ întâĭu aĭ tăĭ cunoscătorĭ, débiĭa acéste florĭ duhovniceştĭ le vedé, căcĭ numaĭ numele sfinţilorŭ le ştiĭà. Véculŭ de acumŭ înpreună cu altele şi acĭastă ne dreptate dela Românĭ au râdicatŭ, şi toate florile sfinţilorŭ, ce întru tine ca întru unŭ raĭu s-au săditŭ, ĭată întru acĭastă carte pre înţelesŭ s-au descoperitŭ. Poarta cărţiĭ ĭaste deschisă: cine va vré să intre să culégă florile céle duhovniceştĭ, de a lorŭ mirézmă să se înpărtăşască şi pre sfinţĭ să-ĭ slăvéscă.

Fierbinte rugatorĭu cătră Dumnezeu,

Chesarie Episcopulŭ Râmniculuĭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

La sfârşitul prefeţii s'a intercalat următoarea notiţă despre moartea Episcopului Chesarie:

1780, Ianuarie în 9, într-o zi Joĭ, către sĕră, s-au mutatŭ din viaţa acĭasta la vecĭnicile lăcaşurĭ, acestŭ plinŭ de râvnă sfântŭ părinte, ce ĭaste maĭ susŭ numitŭ, care, cu mare dragoste fiindŭ aprinsŭ spre folosulŭ de obşte, s-au apucatŭ a da în typarĭu Minéele pe lunĭ, cu multă chieltuĭala sa. Cine va cetì aicĭ să zică: Dumnezeu să-lŭ ĭarte.

La sfârşitul cărţii:

S-aŭ începutŭ acestŭ lucru la Octovrie în 15, şi au luatŭ sfârşitŭ la Dechemvrie în 5.

Purtătorĭu de grijă fiindŭ typografieĭ chyrŭ Ioachimŭ Ieromonahulŭ dinŭ sfânta Mitropolie.

Talmăcirea a fost îndreptată tot de «Iordanŭ bivu velŭ grammaticu Cappadochianulu»; iar copistul şi corectorul sunt acciaşi: Anatolie şi Rafail.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

423. Psaltire, Râmnic 1779.

Ѱ Л А Т И Р Ѣ | Прорóкъ сл҃ви шй А҆пхрáтъ сл҃вый Дв҃дь. | Йкóмь ѧтр-ачéсташий Кúпь Тупърúтъ | А҆ Зúлеле прѣ Лѣминáтъ сл҃вый Дóмнь | ІѠ Л҃Е҃Ѯ҃А҃НДРЪ ѴѰÎЛÁНТЪ Воєвóдь. | Къ Благоволенїѧ шй Тóатъ Кїелтъ-ѧла Ювитóрюлый де Дмнезéѕ Кúрь | К҃Е҃С҃А҃РІ҃Е҃ | Є҃пископъ Рѫмникъ сл҃вый. | А҆ сфúта Є҃пископíе ѧ Рѫмникъ сл҃вый, | Ла ѧнъ Дела Зидúрѣ Лѣмїй, | ѧз҃пз҃: ѿръ Дела Хс҃: ѧѱ҃д҃: | Де Пóпа Костандúнь Ѱданáсїевúчь: | Типогрáфъ Рѫмничáнъ.

In-4°, de 8 foi nepaginate şi 242 foi numerotate. Titlul incadrat de o xilografie semnată: *Diacon Costa(ndinŭ).* Pagina incadrată.

Pe verso titlului, stema Ţarii-Româneşti şi următoarele versuri:

Asupra Peceţiĭ stihurĭ poetice,
A Ţăriĭ Rumâneştĭ cu bună ferice.

Amândoĭ luminătoriĭ din cerĭu bine închipuĭaşte
Că într-această vréme Valahiĭa să stăpânéşte
De Domnulŭ Alexandru Ypsilantŭ
Celŭ unsŭ din drépta celuĭ Pré înnaltŭ.
Asémene şi corbulŭ crucé o arată
A înnălţimeĭ sale Domniĭ într-acĭastă dată.

Pe a doua foaie începe prefaţa Episcopului Râmnicului Chesarie sub titlul:

La toată persona ce să va îndeletnicì la cetiré Psalmilorŭ, dândŭ cé întru Hs. înbrăţisare, rog pre acelaşĭ dătătorĭu de harurĭ a-ĭ dărui toată fericiré.

La urma Invăţăturii «cumu să cetéşte psaltiré»:

Purtătorĭu de grijă fiindŭ typografieĭ Chirŭ Ioachimŭ Ieromonahŭ, dinŭ sfânta Mitropolie.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pe ultima faţă (f. 242 v.):

Acĭastă carte ce să numéşte Psaltire
Iaste bine tocmită întru tipărire.
Caré dela Duhulŭ sfântŭ Davidŭ o au grăitŭ
Şi face pre sufletŭ bine umilitŭ.
Cetiţĭ-o darŭ cu bună înţelégere
Ca să aflaţĭ la cerĭurĭ lesne mérgere.
Că are cuvinte pline de umilinţă,
Numaĭ de o veţĭ cetì cu bună credinţă.
La calé pocăinţeĭ pre toţĭ povăţuĭaşte,
Carii cu înţelégere negrăbindu-se cetéşte.
Rugămu-vă darŭ de obşte cetitorĭ
Să fiţĭ greşalelorŭ noastre lesne ertătorĭ.
Şi ne pomeniţĭ pre noĭ carii ne-amŭ ostenitŭ,
Că multă nevoinţă amŭ pusŭ la diorthositŭ.

Tuturorŭ plecaţĭ şi poftitorĭ de totŭ binele,
Anatolie Ierod. dinŭ episcopiĭa Râmniculuĭ, cu Monahulŭ Rafailŭ din Mănăstiré Hureziĭ, diorthositorii.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

424. *Slujba cuviosului Dimitrie dela Basarabov,* Bucureşti 1779.

СЛ҃ЖБ҃Й КѸВ҃ІОСѸЛѸЙ | Пѫрйнтелѧй Димйтрїе дела Басарабо́вѣ ка́рѣ сѫ | прѣзнѧ́ще .ѧ кз҃: де зйле а̂ле лѧ́й Ѡктомврїе | Ка́рѣ с-а́ѕ а̂лкѫтѧйть де пр҃ѣ сфи҃цїа сѣ пѫрйн-|теле Мирі́ѡнь Кѵ́рь Филаре́тъ (а̂фа́рх динь кано́не | шй динь тропа́рѣ дела̀ фалі́тѣ,) ѧ зйлеле | пр҃ѣ лѧмина́тѧлѧй шй пр҃ѣ .ѧнъліа́тѧлѧй шй | пр҃ѣ бѧ́нѧлѧй ѳблажндѧнто́рю҃ *(sic)* Дмнь а̀ то́атѫ | Ца́ра Рѧмжнѣскѫ. | ІѠ ЙЛЄ҃ЗЙНДРѸ ІѠЙНЪ | ѴѰИЛЙНТЪ ЕѲ҃ЕѲОДЪ | Кѧ Бл҃гослокенїѫ, шй кѧ то́атѫ келтѧ́ла а̂- пр҃ѣ сфи҃цйтѧлѧй. Мйтрополйть а̂лъ Ѳѵ̂ггро-|клахїей, Кѵрїѧ Кѵ́рь ГРЙГОРІЄ҃. Шй с-а́ѕ тѵ- пѫрйть .ѧ сфйта Мйтрополіе а̂ Бѧкѫрещилорь лà а̃нѧлъ мжнтѧйрїй: ѧѱѳ́д: .ѧ лѧ́на лѧ́н ма́рте. | Фйндъ ѡстеннто́рю҃ ла а̂чéсть сфйть лѧ́кр҃ѧ | станчѧлъ Лѡг.

In-4°, de 3 foi liminare şi 21 numerotate. Tipar negru. Pe verso stema obişnuită şi versurile asupra stemei, reproduse după *Ceaslovul* din Bucureşti, din 1777 (v. mai sus n° 407, p. 221) cu două mici schimbări în versurile: 6 (fără *pré)* şi 8 *(nemişcate să-i,* în loc de *nesmintitŭ să ni-lŭ* feréscă).

Precuvântarea cătră cititori este semnată de Filaretŭ, Mitropolitul Miralichiei.

Din text extragem următoarele:

Acestŭ cuviosŭ părinte au fostŭ pe vremé blagocestivilorŭ Inpăraţĭ bulgarĭ dintr-unŭ satŭ dinŭ ţara sârbéscă, ce să chiĭamă Basarabovŭ, după margené apeĭ Lomuluĭ (f. 13).

... şi mergândŭ veste în toate părţile de aflaré sfântuluĭ, au ajunsŭ şi la urechile Domnuluĭ dinŭ Bucureştĭ, carele îndată au şi trimisŭ preoţĭ şi boerĭ să aducă pre sfântulŭ la biserica curţiĭ domnéştĭ; şi mergândŭ trimişiĭ acéĭa la Basarabovŭ, au luatŭ pre sfântulŭ şi au purcesŭ să mérgă la Bucureştĭ; şi sosindŭ până aproape de Ruşĭ unde este o fântână, n-au

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

vrutŭ să mérgă maĭ naĭnte; care văzândŭ preoţiĭ şi Boeriĭ acé minune şi ne ştiindŭ ce să facă, s-au socotitŭ cu sfatŭ de obşte de au înjugatŭ doĭ juncĭ tineri ne învăţaţĭ, ca să vază unde ĭaste voĭa sfântuluĭ să mérgă; şi aşà (o minune) s-au întorsŭ îndată sfântulŭ la Basarabovŭ în mijloculŭ satuluĭ şi acolò au stătutŭ; ĭarŭ preoţiĭ şi Boeriĭ întorcându-să la Bucureştĭ, au spusŭ toate ce au văzutŭ. Decĭ Domnulŭ au trimisŭ boeriĭ cu cheltuĭală de au făcutŭ o biserică în numele cuviosuluĭ Dimitrie la Basarabovŭ unde s-au şi aşăzatŭ sfântulŭ (f. 13 v. şi 14).

... ĭară cândŭ au fostŭ cursulŭ anilorŭ létŭ 1769, aprinzându-să foculŭ războĭuluĭ între Turcĭ şi între Muscalĭ, carii călcându ţara Moldoveĭ, s-au întinsŭ şi păn toată ţara noastră, şi cândŭ aŭ fostŭ la létŭ 1774, în luna luĭ Iulie, trecând an-şăfŭ gheneralŭ Petru Salticovŭ Dunăré, au datŭ războĭu tare cetăţiĭ Ruşcĭuculuĭ, şi neizbândindŭ a o luà s-au întinsŭ de au călcatŭ satele de peste Dunăre şi oraşulŭ Cernavodă şi altele, între care au călcatŭ şi satulŭ Basarabovuluĭ unde să aflà moaştele sfântuluĭ, care luîndu-le, vré numitulŭ ghenărarĭu să le trimiţă în ţara ruséscă, ĭar unŭ blagocestivŭ creştinŭ ce s-au întâmplatŭ pă lângă ghenărarŭ, anume Hagi Dimitrie Mehst(?), au căzutŭ cu rugăcĭune ca să nu să înstreineze sfintele moaşte, ci în locŭlŭ prăzilorŭ şi jafurilorŭ şi stricăcĭuniĭ ce au pătimitŭ ţara să o mângăe cu acestŭ harŭ alŭ sfintelorŭ moaşte, şi înduplecându-să ghenăraru l-au hărăzit ţăriĭ. Şi aşà priimindu-lŭ cu mare cinste şi evlavie totŭ norod(ulŭ), s-au aşăzatŭ în bisérica cé mare a sfinteĭ Mitropoliĭ dinŭ Bucureştĭ, în zilele pré sfinţituluĭ Mitropolitŭ alŭ ţăriĭ Chyrŭ Grigorie, şi îndată au simţitŭ totŭ norodulŭ ocrotiré sfântuluĭ, că nu numaĭ flacăra războĭuluĭ au potolitŭ, ci şi boala cĭumiĭ cé grozavă cu totulŭ au contenitŭ, şi multŭ ajutorŭ şi mare folosŭ au câştigatŭ toţĭ, ceĭ ce cu credinţă au năzuitŭ cătră sfântulŭ (f. 15 v. şi 16).

La sfârşit, urmatoarea notiţa:

Amŭ fostŭ şi eu sârguitorŭ la tocmiré accştiĭ cărţĭ, Grigorie Arhimandritŭ Delénu.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1780.

425. Alexandru Ipsilanti, *Mic manual de legi*, Bucureşti 1780. — Greceşte şi româneşte. (Titlul numai greceşte).

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΟΝ ΝΟΜΙΚΟΝ | Περὶ εὐταξίας, καὶ τοῦ καθήκοντος ἑκάστου τῶν κριτηρίων καὶ τῶν ὀφφικίων | τοῦ πριντζιπάτου τῆς βλαχίας τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ πολιτικόν. | Ὁδηγία τῆς εἰς τὸ ἑξῆς ἀποφάσεως τῶν ὡς τύπον ἤδη συλλεχθεισῶν ὑποθέσεων. | Καὶ συμφωνία τῶν τοπικῶν ἐθίμων, τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνχρήσει γενομένων, μετὰ τῶν Βασιλικῶν διαταγῶν. Πρὸς ἀκριβῆ | τοῦ δικαίου συντήρησιν, καὶ πρὸς τὸ τῶν πτωχῶν ἐκ | παντὸς τρόπου ἀνεπηρέαστον. | Φιλοπονηθὲν παρὰ τοῦ Εὐσεβεστάτου Σοφωτάτου καὶ Μεγαλοπρεπεστάτου | ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΠΑΣΗΣ ΟΥΓΓΡΟΒΛΑΧΙΑΣ Κυρίου Κυρίου | ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΗ ΒΟΕΒΟΔΑ, Κατὰ τὸν ἕβδομον χρόνον τῆς Θεοστηρίκτου αὐτοῦ Αὐθεντείας | Ἱεραρχοῦντος τοῦ Πανιερολογιωτάτου Μητροπολίτου | Κυρίου Κυρίου ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. | Νῦν τύποις πρῶτον ἐκδοθὲν

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

εἰς Ῥωμαϊκὴν καὶ πάτριον Γλῶτταν. | Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Οὐγγροβλαχίας. | Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ. ᾳψπ. Κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον.

Mic manual de legi despre buna orânduială şi datoria fiecăreia din instanţele şi din slujbele Principatuluĭ Valahieĭ, privitoare la cârmuire. Indrumare a hotărîrilĭ pentru viitor a pricinilor, adunate acum ca model. Şi dispoziţia obiceiurilor locale, cari sunt mai ales în uz, împreună cu dispoziţiile bazilicale. Pentru păstrarea întocmai a dreptului şi pentru neasuprirea cu nici un chip a celor săraci. Alcătuit de prea evlaviosul, prea înţeleptul şi prea măreţul Domn al întregii Ungrovlahii Domnul Domn Ioan Alexandru Ioan Ipsilanti Voevod. In al şaptele an al domniei lui celei de Dumnezeu păzite, păstorind prea sfântul şi prea învăţatul Mitropolit, Domnul Domn Grigorie. Acum pentru întâia oară dat la lumină, în limba greacă şi într'a ţării. In tipografia prea sfintei Mitropolii a Ungrovlahiei, în anul mântuirii 1780, în luna Septemvrie.

In-folio 2 foi nenumerotate şi 48 numerotate. Tiparit pe două coloane, cu textul grecesc în stânga cititorului, iar cel românesc în dreapta. Pagina e încadrată în chenar de linii.

Titlul are un frontispiciu cu stema ţării (facs. 303). Verso titlului e alb. Pe următoarea foaie liminară se află cuprinsul cărţii.

Reproducem aci prefaţa în redacţia românească:

Io Alexandru Ioanŭ Ypsilant V.V: cu mila luĭ Dumnezeu Domn şi oblăduitorĭu a toată Ugrovlahiĭa.

Cu câtŭ ĭaste trebuincĭosŭ povăţuitorĭulŭ la unŭ călătorĭu ce va să trécă prin locurĭ pustiĭ ca să nu rătăcéscă dinŭ drumŭ în locurĭ ne umblate, şi cu câtŭ are trebuinţă de lumină unulŭ ce umblă întru întunérecŭ, ca să nu dé preste prăpăstiĭ şi adâncăturĭ, atâtŭ sântŭ de trebuincĭoase şi pravilele la o polĭtie, ca printr-ânsele să să povăţuĭască spre chipzuiré dreptăţii şi adevărului, şi să nu greşască întru cé maĭ trebuincĭoasă şi a toateĭ buneĭ orânduelĭ păzitoaré, adecă judecata luĭ Dumnezeu (căcĭ noĭ după chipulŭ celŭ Dumnezeescŭ nu numaĭ avemŭ a stăpânì pe pământŭ, cì şi a judecà după asemănaré judecătorĭului tuturorŭ ni-s-au dăruitŭ). Şi măcară că întru ştiinţa şi chipzuiré omului sântŭ oareş-care scântee ale dreptăţii semănate, după care fieş care, de ar voì, poate să să povăţuĭască spre dreptate, după cumŭ ĭaste zisŭ: céĭa ce ţie nu place, altuĭa nu face; căci întru acĭastă coprinzătoare poruncă toată pravila şi toată dreptaté să înţelege; dară fiindŭ că curgeré anilorŭ nu încontenéşte de a schimbà şi a preface pururé pricinile vieţiĭ céle întâmplătoare, pentru acéĭa face trebuinţă a avé o podoabă maĭ pe largŭ. Dreptŭ acéĭa, miluindu-ne Dumnezeu cu Domniĭa acestuĭ Prinţipatŭ, pe lângă céle lalte facerĭ de bine, ce ne-amŭ străduitŭ să arătămŭ la toţĭ de obşte şi de osebitŭ la fişte care, amŭ socotitŭ Domniĭa mé, că acĭasta ĭaste cé maĭ de folosŭ, nu numaĭ pentru buna petreceré lăcuitorilorŭ, ci şi pentru cinsté lorŭ, pentru că altă maĭ multă defăĭmare nu poate a fì la unŭ norod, şi mai vârtosŭ la celŭ de bună credinţă, de câtŭ a vieţuì fără de pravilĭ, adecă sau să nu aibă pravilĭ, sau să nu urmeze după pravilĭ. Intr-acestaş chipŭ amŭ aflatŭ Domniĭa mé pre lăcuitoriĭ Valahiĭ, cariĭ măcarŭ că uniorĭ urmà înpărăteştilorŭ pravilĭ celorŭ de obşte şi alte orĭ obiceĭu-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

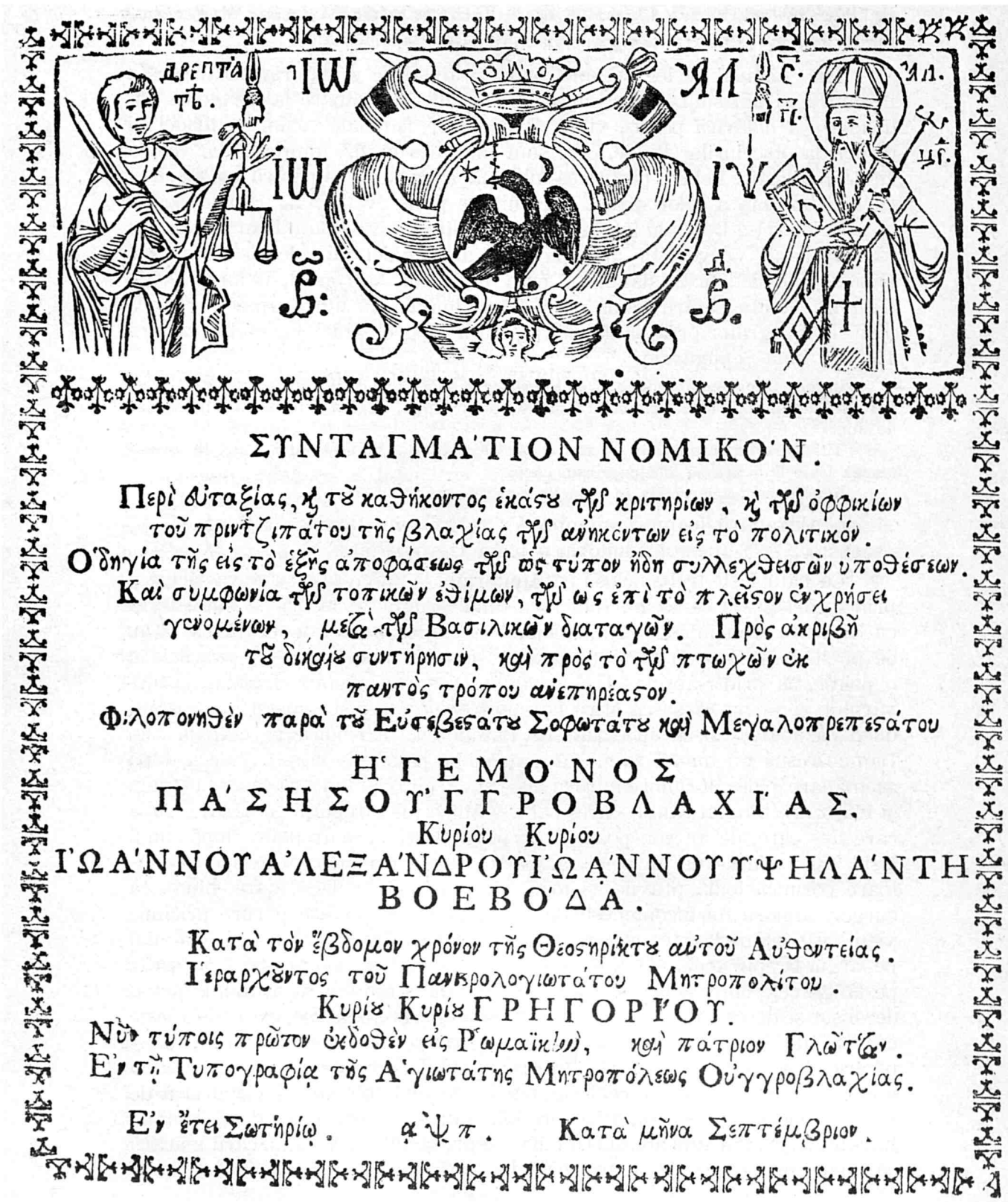

ΣΥΝΤΑΓΜΑ'ΤΙΟΝ ΝΟΜΙΚΟ'Ν.

Περὶ εὐταξίας, καὶ τοῦ καθήκοντος ἑκάστου τῶν κριτηρίων, καὶ τῶν ὀφφικίων τοῦ πριντζιπάτου τῆς βλαχίας τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ πολιτικόν.
Ὁδηγία τῆς εἰς τὸ ἑξῆς ἀποφάσεως τῶν ὡς τύπον ἤδη συλλεχθεισῶν ὑποθέσεων.
Καὶ συμφωνία τῶν τοπικῶν ἐθίμων, τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνχρήσει γενομένων, μετὰ τῶν Βασιλικῶν διαταγῶν. Πρὸς ἀκριβῆ τοῦ δικαίου συντήρησιν, καὶ πρὸς τὸ τῶν πτωχῶν ἐκ παντὸς τρόπου ἀνεπηρέαστον.
Φιλοπονηθὲν παρὰ τοῦ Εὐσεβεστάτου Σοφωτάτου καὶ Μεγαλοπρεπεστάτου

Η'ΓΕΜΟ'ΝΟΣ
ΠΑ'ΣΗΣΟΥ'ΓΓΡΟΒΛΑΧΙ'ΑΣ.
Κυρίου Κυρίου
Ι'ΩΑ'ΝΝΟΥΑ'ΛΕΞΑ'ΝΔΡΟΥΙ'ΩΑ'ΝΝΟΥΥ'ΨΗΛΑ'ΝΤΗ
ΒΟΕΒΟ'ΔΑ.

Κατὰ τὸν ἕβδομον χρόνον τῆς Θεοστηρίκτου αὐτοῦ Αὐθεντείας.
Ἱεραρχοῦντος τοῦ Πανιερολογιωτάτου Μητροπολίτου.
Κυρίου Κυρίου ΓΡΗΓΟΡΙ'ΟΥ.
Νῦν τύποις πρῶτον ἐκδοθὲν εἰς Ῥωμαϊκὴν, καὶ πάτριον Γλῶττάν.
Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Οὐγγροβλαχίας.

Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ. ἀψπ. Κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον.

303. — Titlul *Manualului de legi* al lui Alexandru Ipsilant.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

rilorŭ celorŭ pământeştĭ, care obiceĭurĭ cu cuvânt că sântŭ dinŭ vechime, să sârguià spre a avé întărire. Dară cu toate acéstě nici pravilile pururé într-unŭ chip păzé, nicĭ vechimé obiceĭurilorŭ ne zmintitŭ ţiné, cì cândŭ cu pravilile stricà obicéĭurile, cândŭ ĭarăşŭ cu obicéĭurile să înpotriviĭa pravililorŭ. Dreptŭ acéĭa dinŭ începutulŭ Domniĭ méle, dinŭ multele grijĭ, care pururé ne coprindŭ, pârlejindŭ vreme cu neîncetate ostenelĭ amŭ strânsŭ Domniĭa mé, însă dinŭ pravilĭ céle ce sântŭ maĭ tribuincĭoase spre povaţa judecăţilorŭ, ĭară dinŭ obiceĭurĭ amŭ alesŭ céle maĭ adesé urmate în ţară, asemănându-se oareşcumŭ şi cu pravilile. Pe lângă acéstě şi altele oareş care povăţĭ de înşi-ne alcătuindŭ Domniĭa mé dinŭ jălbile şi pricini ce pe toate zilele să aduc la auzulŭ nostru, acumŭ la alŭ şaselé anŭ alŭ Domnieĭ mele (ce cu mila luĭ Dumnezeu curge) arnŭ aşăzutŭ noao alcătuită pravilă, ca unŭ izvodŭ şi îndreptare tuturorŭ celora ce să vorŭ aflà judecându cu sfatŭ de obşte şi cu adeveriré pré sfinţiĭ sale Mitropolituluĭ, i a ĭubitorilorŭ de Dumnezeu Episcopĭ şi a veliţilorŭ Boerilorŭ Domniĭ méle, că printr-ânsa povăţuindu-să, drepte să facă şi eĭ hotărârile judecăţilorŭ şi toţĭ ceĭ năpăstuiţĭ să-şi afle dreptaté lorŭ la limanulŭ bunelorŭ pravilĭ şi la toţĭ supuşiĭ noştri să se arate biruitoare dreptaté. Căcĭ judecata, după cumŭ am zisŭ, ĭaste a luĭ Dumnezeu. Dreptŭ aceĭa câţĭ s-au învrednicitŭ aceştiĭ dregătoriĭ de judecătorĭ, să cuvine a şti, că pentru ori ce pricină vor judecà, celŭ ce să va osândì de către dânşiĭ fără de dreptate, sau cu dreptate pentru ori ce felĭu de vină va fi, de o va obihnì cu mulţămită şi făr de cârtélă hotărâré judecăţiĭ, nu maĭ rămâne a să osândì la judecata cé viitoare, pentru că acĭastă pământéscă judecată ĭaste a însuşĭ luĭ Dumnezeu judecată; dară, vaĭ de judecătorĭulŭ acela ce va mituì la hotărârile judecăţilorŭ pentru voe veghétă, sau va stricà dreptaté pentru luare de mită sau va trece cu vedéré dreptaté pentru pizmă, căcĭ înfricoşatŭ cuvântu va auzì ca unŭ strâmbŭ judecătorĭu de către dreptulŭ judecătorĭu în zioa cé înfricoşată a nefăţarniciĭ judecăţĭ ceĭ viĭtoare, şi nu numaĭ acolo cì şi aicĭ unulŭ ca acela aflându-se de Domniĭa mé cu or-ce mijlocŭ viclenindŭ la hotărârile judecăţilorŭ, să ştie că nicĭ într-unŭ chipŭ nu va puté scăpà de gré pedépsa a Domniĭ méle. Decĭ maĭ întâĭ aşăzămŭ oranduĭala departamenturilorŭ, după care să cuvine a să îndreptà toate departamenturile céle marĭ şi céle micĭ şi spre oranduĭala lorŭ hotărâmŭ într-acestaşŭ chipŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

Vezi: C. N. Brăiloiu, *Pravilniceasca condică a Domnului Alecsandru Ioan Ipsilant V. V.*, Bucureşti 1841. — Const N Brăiloiu, *Colecţiune de legi, ordonanţe şi decrete domneşci*, Bucureşti 1867 (urmare la *Legiuirea Caragea, a doa ediţiune*, Buc. 1865), p. 763. — I. M. Bujoreanu, *Bibl'otheca de legislaţiune. Colecţiune de legiuirile României vechi şi nuoi*, vol. II, (Bucureşti 1875), lit. D.

426. *Carte de bir pentru ţiganii domneşti*, (Bucureşti) 1780.

1 foaie, cu data «1780, luna lui Ghenare» şi cu numele Domnului Alexandru Ipsilanti în monogram roşu.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

427. *Carte de preoție*, Râmnic 1780.

Foaie volanta.

Formular pentru carte de preoție (hirotonisire) dat în numele lui Filaret, episcopul de Râmnic. Pe verso se puneau semnalamentele celui hirotonit.

București: Biblioteca Academiei Române (Mss. rom. 1290).

428. *Catechizmul cel mare pentru învățătura tuturora*, Buda 1780.

K A T E K I Z M U L
CSEL MARE
KU ENTRÆBÆRY,
SI
RÆSZPUNSZURY TOKMIT
PÆNTRU ÆNVÆCÆTURA TOTURORA
KRESTINO-KATOLICSILOR
ÆN CÆRILE [1])
PRÊA ÆNNÆLCZATEJ, SI PRÊLUMINA-
TEJ ÆMPÆRÆTÊASZEJ-KRÆJEASZI
APOSZTOLICSESTY

ÆN BÚDA,
Ku Szlóvele Kræjeszkuluj Univerzsitás
—
ANNÚL MDCCLXXX

In -8° de 3 foi și vre-o 120 de pagine. N'am vazut exemplare complete.

Verso titlului e alb. In foile liminare se afla tabla de materii: «Aretarêa acselora, care æn Katekizmul acsészta szænt kuprinsæ.»

Intrebările sunt tiparite cu cursive, iar raspunsurile cu litere drepte.

In exemplarul din Biblioteca Academiei greșelile de tipar sunt îndreptate prin lipirea unei mici hârtiuțe pe care este scrisa forma corectă.

O ediție prescurtată apare în acelaș an «pentru învațatura tinerilor» (v. n[l] urmator). Mai există încă o a treia ediție și mai prescurtata (20 de pagini), din care n'am vazut decât un fragment.

București: Biblioteca Academiei Române.

429. *Catechizmul pentru învățătura tinerilor*, Buda 1780.

KATEKIZMUL | ku Æntræbæry, | si | Ræszpunszury tokmit | pæntru Ænvæcætura Tinerilor | a Krestino-Katolicsilor | æn cærile [1]) | Prêa Ænnælczatej, si Prealumina-|tej Æmpærætêaszej-Kræjeaszi Aposztolicsesty. | Æn Búda, | Cu szlovele Kræjeszkuluj Universitás | Annúl MDCCLXXX.

In -8° de peste 58 pagine.

Verso titlului e alb. Fară prefață.

Textul este o prescurtare a *Catechizmului celui mare*, descris la n[rul] precedent.

București: Biblioteca Academiei Române.

[1]) Citește: țarile.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

430. Clain-Şincai, *Elementa linguæ daco-romanæ sive valachicæ*, Vindobonæ 1780.

ELEMENTA
LINGUÆ
DACO-ROMANÆ
SIVE
VALACHICÆ
COMPOSITA
AB
SAMUELE KLEIN DE SZAD,
ORD. S BASILII M. IN COLLEGIO GRÆCI
RITUS CATHOLICORUM VINDOBONENSI
AD. S. BARBARAM EPHEMERIO:
LOCUPLETATA VERO, ET INHUNC
ORDINEM REDACTA
A
GEORGIO GABRIELE SINKAI
EJUSDEM ORDINIS, AA. LL. PHIL.
ET SS. TH. D.

VINDOBONÆ
TYP. JOSEPHI NOB. DE KURZBÓKH
MDCCLXXX

In -folio de 5 foi şi 94 pagine.

Prefaţa:

Georgius Gabriel Sinkai Candido lectori
S. P. D.

Septimum supra decimum sæculum est, a quo TRAJANUS devicto Decebalo in orbatam incolis Daciam coloniam duxit[1]). Ab illo tempore quot, quantisque vicissitudinibus fuerint expositi Romanorum in ea Posteri, qui vel mediocriter in Historiis versati sunt, facile conjicient. Primum enim sub Gallieni imperio a Gotthis, dein a Gepidis, a Bulgaris postea, aliisve Septentrionalibus barbaris sub jugum redactos fuisse, præter Jornandem[2]) sexcenti alii, illo partim antiquiores, partim posteriores, Historici testantur: quorum nonnulla magis præcipua testimonia ante aliquot annos collegit Eruditissimus Samuel Klein in Ms. suo opere de *Orig. Daco-Romanorum;* plura ego in adversaria mea toto illo quinquenio, quo Romae in Celeberrimo Urbano Collegio de Prop. Fide moratus sum, retuli.

Hujuscemodi servitute plurimum corruptam fuisse Latinam Majorum nostrorum Linguam, ecquis inficias ire audeat? corruptam tamen prout nunc est falsò quis adsereret. Constat enim e Scriptoribus rerum Daco-Romanorum, et præsertim e *Chronico Ms.* Constantis Miron, Logothetæ Principatus Moldaviæ[3]) quon non adeo pridem legendum nobis concessit Erudi-

[1]) Videatur Dion *in Trajanum:* Flav. Vopiscus *in Aurelianum;* Sexti Rufi *Brev. Rer. Rom.* Orosius, Eutropius, & c.

[2]) De rebus Geticis.

[3]) In Alexandrum, I. Cap. 18 § 5.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

tissimus æque ac Doctissimus D. Franciscus Josephus Sulzer, atque etiam e *Descriptione Moldaviæ* Serenissimi D. Demetrii Cantemir, ejusdem Provinciæ quondam Authentis et Principis, tum demum in barbarismum, in quo nunc sumus, degenerasse Majores nostros, cum Litteralem Slavinorum, vel (si mavis) Illyricanorum Linguam in celebrandis SACRIS circa tempus Concilii Florentini sat malis avibus adhibere cœperunt. Quod ideo factum fuisse tradit Serenissimus Author, ut obsecundarent voluntati Archi-Praesulis civitatis Achridæ in Bulgaria, qui instigatus a Marco (ut creditur) Ephesio intendebat hoc modo præcludere nostris omnem aditum ad S. unionem cum Eccl. Romana.

Verebantur nempe hi duo Schismatici, ne, si Daco-Romani, ut antea[1]), dein quoque materna sua Lingua DIVINA peragerent, Italo-Romani hanc ob summam cum sua affinitatem absque multo labore addiscerent, libellosve, quibus noster populus facilius adduci posset, ut unionem amplectatur, in lucem emitterent. Idcirco præfatus Bulgaricus Arhi-Præsul nullum non movit lapidem, ut Daco-Romanos in suam sententiam attrahat.

Nec spes eum fefellit sua. Re enim vera Alexander I. Moldaviæ Authentes, et Princeps eidem morem gessit, et Linguam Slavico-Illyricam in SACRIS per totum suum Principatum adhiberi jussit. Hujus exemplum secuti fuêre postea etiam alii Daco-Romanorum Dynastæ, etsi cum duplici totius Nationis damno, nimirum cum longæva ejusdem ab Ecclesia Latina scissione, et cum summo Linguæ propriæ detrimento: quorum primo ut *Deus Ter optimus* medelam aliquando adferre dignetur, ex animo precor; alteri ex parte adlatum jam est remedium, Linguam enim Slavicam, retentis characteribus, paulo post, sæculo videlicet elapso, Majores nostri iterum expunxerunt: ex parte adferre conabimur, dum Scholæ Valachicæ ad normam Germanicarum Austriacarum e feliciter regnantium Augustissimorum clementia instituentur.

Quod ideo commemorandum hic duxi, ne quis existimet, nos in toto hoc opere aliud præ oculis habuisse nihil, nisi ut maternam nostram Linguam perficiamus. Non enim eam perficere studuimus, sed docere, non quidem alium in finem, nisi ut nostrum publicæ utilitati prospiciendi studium, et amorem contestemur, atque obsecundemus votis Daco-Romanorum Alumnorum Collegii Græci ad S. Barbaram, qui, ut sunt amantissimi eruditionis, non solum pridem a nobis postularunt, ut hoc opusculum luci edamus, sed etiam in multis nobis concurrerunt. Quibus eo libentius adsensum præbuimus nostrum, quod longe prius præviderimus, multos cujuscunque conditionis, statusve homines summum ex hoc nostro labore emolumentum relaturos.

[1]) Daco-Romanos jam inde ab initio susceptæ Fidei Christianæ, hoc est a Sæculo II, quo exeunte eos Christianos fuisse, Tertullianus in *Lib. advers. Judæos* abunde testatur, usque ad Sæculum XV, materna sua Lingua peregisse DIVINA, ostendam in Historia, quam de rebus a Majoribus nostris gestis adornare constitui; hic solummodo moneo, Clarissimum Virum Patrem Le-Quien in *Oriente* suo *Christiano* miraturum haud fuisse, quod plurium Episcoporum Daciæ Nomina, et varias subscriptiones Latinas offenderit, si notum ei fuisset, hos origine æque, ac Linguâ Romanos fuisse.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Sive enim Commercium cum Daco-Romanis quispiam exercuerit, sive iter per Valachiam Transalpinam, Moldaviam, Transylvaniam, Marmatiam, Hungariam Trans-Tybiscanam, Silvaniam, Banatum, Kuzo-Valachiam, Bessarabiam, ipsam adeo Crimeam, fecerit, Daco-Romana Lingua præ cæteris indigebit, quippe qua frequentiorem in enumeratis provinciis audias nullam. Verum de his satis.

Illud mihi postremò a te, Lector, etiam atque etiam petendum est, ut memineris, hanc Grammaticam primam esse, quæ in Daco-Romana Lingua lucem aspexerit: ob eamque rem mirum tibi non sit, si aliqua aut ommissa, aut errata, aut non suo loco modoque in ea dicta repereris. Nostrum erit deinceps, navare operam, ut quæ huic Editioni defuerint, addamus, errata emendemus, et hanc ipsam Grammaticam unà cum Dictionario Daco-Romano, quod (dummodo otium nobis, et scribendi commodum non desit) componere fert animus, ad majorem perfectionem deducamus, publicoque usui utiliorem reddamus.

Tu interea, Candide Lector, hunc qualemcunque nostrum laborem, et fatigium æqui bonique consulito, et valeto.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

431. *Intrebări şi răspunsuri despre Unire*, Blaj (1780).

Ѧтребърй ши ръспѹнсѹрй деспре сфн҃та Оунире. Кърциле Бесѣричїй кѹлесе.

In-8° de 7 foi nepaginate.
Litera este cea cu care s'a tiparit Psaltirea de Blaj la anul 1780.

Comunicare a canonicului I. M. Moldovan.

432. Liturghii, Bucureşti 1780.

Д҃МНЕ҃ЗЕ҃ЩИ҃ЛЕ ШИ҃ СФНТЕ҃ЛЕ҃ | ЛѴТѸРГІ҃Й. | А҃чѐлѡрь динтрѹ сфн҃ци Пѫринцилѡрь нó-щри, а҃ лѹй Іѡáннь Златоѹ́сть: а҃ лѹи Ва-сѝлїе чѐль Мáре: ши̇ а҃ преждесщенїй. | А҃кѹ́мь с-а̀ѹ Тѵпѫрѝтѫ (ѧ)трѹ ѧтѫ́ѧ Домніе | а҃ прѣ Лѹминáтѹлѹй Дóмнѹлѹй нóстрѹ | ІѠ̀ А҃ЛЕѮА҃НДРѸ І҃Ѡ А҃НЪ ѴѰИ҃ЛА҃НТЪ ВОЕ҃ВОДЬ | Кѹ благословéнїѧ, ши̇ кѹ тóатѫ кел-тѹѧ́ла а҃ прѣ̀ сфн҃цитѹлѹ́й Митропо-|лѝть, А҃ль Оуггровлáхїей | Кѵ̈рі́ѹ Кѵ̈рь ГРИ҃ГОРІ҃Е҃ | Ши̇ с-аѹ Тѵ́пѫрѝть ѧ҃ сфн҃та Мѵтрополіе | а́ Бѹкѹрéщилѡрь ла а҃нѹль мѫнтѹ́йрїи ҂аѱп | Де Стáнчюль Тѵп҃. Бѹкь.

In-4° mic pe 2 foi şi peste 263 pagine. Tipar negru şi roşu, cu 24 rânduri, pe pagina.
Pe verso titlului se află stema Ţarii Româneşti şi versurile asupra stemei din *Ceaslovul* dela Bucureşti, din 1777 (v. mai sus p. 221, n. 407).

Pe foaie urmatoare se află arătarea cuprinsului, după care se zice:

Fraţi preoţi şi miréni, mari şi mici, pomeniţi pre robulŭ luĭ Dumnezeu Irimiĭa Irodiĭaconulŭ, chivernisitorĭulŭ typografiei şi dychiu al sfinteĭ Mitropolii.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

433. Mineiul *pe Aprilie,* tradus de Filaret, Râmnic 1780.

МИНЄЮЛЬ | ЛꙊНА̂ ЛꙊЙ А̂ПРІЛІЄ | Ка́реле с-аꙋ Тѵпъри́ть а̂кꙋ́мъ ѧ҆тѫ́ю Рꙋмѫ-|нѣ́ще, ѧ҆ зи́леле Прѣ̀ Лꙋмина́тꙋлꙋй | До́мнь | ІѠ А̂ЛЄѮАНДРЬ ѴѰІЛА́НТЬ Воєво́дь | Кꙋ Вл҃гослове́нїѧ прѣ̀ сфн҃ци́тꙋлꙋй Ми-|трополи́ть аль Оуггровлахі́ей Ку́рь | ГРИГОРІЄ | Принь невои́нца шѝ Тѫлмъчи́рѣ, Юби-то́рюлꙋй де Дм҃незе́ꙋ Ку́рь | ФІЛАРЄТЬ | Єписко́пꙋль Рѫ́мникꙋлꙋй. ѧ҆ сфн҃та | Єпископі́є а̂ Рѫ́мникꙋлꙋй. | Ла А̂́нꙋль Дела Хс҃: ҂аѱп҃. | Де По́па Кѡстанди́нь Тѵпогра́фꙋль Рѫм: | Шѝ де По́па Кѡстанди́нь Михаⷭ҇лѡвичь Тѵп.

In-folio de 3 foi fără numerotaţie şi 143 numerotate. Tiparit în acelaş chip ca *Mineiele* precedente (V. mai sus n-rile: 395, 415, 419—422).

Versurile asupra stemei sunt altele:

Stihurĭ zéce asupra peceţiĭ pré luminatuluĭ Domnuluĭ nostru Io Alexandru Ioanŭ Ypsilantŭ Voevodŭ a toată Ţara Rumânéscă.

Crucé, cândŭ între stéle pre cerĭu luĭ Constantinŭ înpăratŭ s-au arătatŭ,
Biruinţă ĭ-au vestitŭ şi l-au proslăvitŭ luminatŭ.
Crucé, ce între lumi(nă)toriĭ ceĭ marĭ aicĭ în gura corbuluĭ să arată,
Ighemonuluĭ Ţăriĭ Rumâneştĭ, semnŭ de pravoslavie e dată,
Innălţimeĭ sale Domnuluĭ Alexandrŭ, zicŭ, Ypsilantŭ,
Celŭ cu toate darurile încununatŭ de drépta celuĭ pré înnaltŭ.
Carele prinŭ cinstita cruce, întru toate, rugămŭ să se întăréscă,
Ca cu pace şi bună oblăduire, pre norodŭ să-lŭ domnéscă.
Doamne, ce aşa bine aĭ voitŭ şi noao bunŭ Domnu ni l-aĭ dăruitu,
Intăréşte-lŭ pururé ne clătitŭ şi cu toate bunătăţile auritu.

Prefaţa episcopului Filaret, urmaşul lui Chesarie în episcopia de Râmnic, este urmatoarea:

La toată persona ce să va îndeletnicì a cetì, dându cé întru Hs. înbrăţişare,
rogŭ pre acelaşĭ dătătorĭu de harurĭ, a-ĭ dăruì toată fericiré.

De au fostŭ altă dată luna luĭ Aprilie cé maĭ pricinuitoare de veselie, pentru căcĭ fiindŭ cé de alŭ doilé a primăveriĭ, întru care înnălţându-se soarele îşĭ adaogă căldura şi îndémnă toată firé spre rodiré celorŭ de mâna Ziditorĭuluĭ sădite seminţe, darŭ pentru căcĭ nu s-au învrednicitŭ cununiĭ ceiĭ care i s-ar fi înpletitŭ de înţelepcĭuné luminătorĭuluĭ ce au apusŭ dela noĭ, — zicemŭ: pré ĭubituluĭ nostru întru Hs. frate, şi cu toată învăţătura înpodobitŭ fericituluĭ episcopŭ Chyrŭ Chesarie, — acumŭ nu i să cuvine a să înpodobì cu streine florĭ, ci cu jale să cade a-şĭ arăta mâhniré, ne priimindŭ mângâĭare, pentru căcĭ i s-au luatu myrele prinŭ carele aşteptà a i să alcătuì cununa începăturiĭ, precumŭ şi la céle lalte lunĭ, şi pentru care i să cuveniĭà a să bucurà. Darŭ fiindŭ că la acestŭ lucru alŭ tâlmăcituluĭ Minéelorŭ, şi la îndemnaré typărituluĭ lorŭ, nu numaĭ la unŭ sfatu amŭ fostŭ dinŭ începutŭ, ci şi la osârdie cu asémenéşĭ râvnă, şi maĭ vârtos poftindu-ne fericitulŭ şi la céle dupre urmă cĭasurĭ ale sfârşituluĭ vieţiĭ prinŭ însuşĭ rostulŭ său, ca să nu contenimŭ lucrulŭ, ci după putére a ne silì spre săvârşiré aceluĭ de obşte folositorĭu, şi Beséricii înpodobitorĭu lucru, pentru acéĭa, înplinindŭ frăţésca poruncă şi săvârşindŭ râvna păstorésca, pre cumŭ feri-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

citulŭ au suferitŭ ĭuţimé geruluĭ a ostenélelorŭ trecutelorŭ lunĭ de ĭarnă, aşà şi noĭ nu fugimŭ de pălicĭuné soareluĭ a lunilorŭ celorŭ de vară, ci prinŭ ajutorĭulŭ Domnuluĭ ne vomŭ silì a suferì arsura zilìĭ. Insă fericitulŭ în lunile céle trecute materie bogată au pusŭ întru predoslovìĭ, înpodobindu-le cu istorìĭ de numele lunilorŭ dela cine şi pentru ce pricină sântŭ puse, şi arătândŭ întru dânsele ce taĭne s-au săvârşitŭ şi ce folosŭ de la Ziditorĭulŭ lumiĭ întru dânsele lumé au dobânditŭ. Şi de erà să urmămŭ şi noĭ asémené istoriĭa, să cădé a vă arătà pentru luna luĭ Aprilie, că ĭaste acéĭa caré Ellinìĭ o numiĭa Tharghilionŭ, tâlmăcindu-ĭ numele dintru înfierbântaré pământuluĭ, şi pentru căcĭ încălzindu-se pământulŭ dela soare, răsare totŭ felĭulŭ de florĭ, aducé céle maĭ întâĭu florĭ ca o pârgă la Artemida şi la Apollonŭ, într-unŭ vasŭ de lutŭ, care o numiĭà Tharghilonŭ, crezândŭ, după cumŭ arată Plutarhŭ, cum că într-acĭasta lună s-ar fi născutŭ acestŭ cinstitŭ de dânşiĭ dumnezeu Apollonŭ. Şi măcarŭ că Gallìĭ o numescŭ Avrilŭ, poate dela Avrilianŭ înpăratŭ, darŭ, după cumŭ la enchyclopediĭa să aratà a fi tâlmăciré numeluĭ dela graĭulŭ «aperire», care va să zică deşchidere, maĭ bine să cuvine la cuvântulŭ limbiĭ greceştĭ ceiĭ proaste, cu care o numescŭ Anixisŭ, şi cumŭ că soarele într-acĭastă lună să află în zodiĭa tauruluĭ, pentru care arată Elianŭ la istoriĭa cé înpistratà (după cumŭ elŭ o numéşte), că de i-să va struncinà acestuĭ dobitocŭ trupulŭ cu lovituriĭ, până la moarte, însă fără de a nu i să vătămà nicĭ unŭ osŭ, şi de să va închide într-o cămară întunecoasă unde nicĭ de cumŭ vântŭ să nu intre, după treĭ zile deschizându-se, iszvorăscŭ dinŭ trupulŭ luĭ albine. Care putemŭ a o socotì foarte o minunată închipuire şi asemănare adevărată cu Mântuitorĭulŭ nostru Is. Hs., că pătimindŭ pentru noĭ şi priimindŭ lovituriĭ şi suferindŭ patimă până la moarte, fără a nu i să stricà nicĭ unŭ osŭ, după cumŭ arată Scriptura, şi îngropându-se în mormântŭ întunecatŭ, a treiĭa zi au înviĭatŭ şi au izvorâtŭ dinŭ darulŭ luĭ taberĭ de mulţimé sfinţilorŭ Apostolĭ, şi povăţuitorĭ şi dascalĭ, cariĭ, ca nişte albine încungĭurândŭ toată lumé, au adunatŭ dinŭ toate némurile, ca dinŭ nişte florĭ, miĭaré spăsenieĭ sufleteştĭ, cu care ş-au îndulcitŭ Mântuitorĭulŭ amărâcĭuné ce au suferitŭ dinŭ gustulŭ fieriĭ a păcatuluĭ strămoşescŭ. Insă noĭ socotimŭ că arŭ fi maĭ de trebuinţă decâtŭ a ne învăţà numele luniĭ după istoriĭ, de unde s-au numitŭ luna şi zodiĭa întru caré să află soarele, a ne povăţuì prinŭ céle ce vădŭ simţirile noastre la céle ce poate apricépe minté noastră şi să agonisimŭ céle ce sântŭ spre folosŭ sufletescŭ, care acĭasta ĭaste filosofiĭa cé adevărată după cumŭ marele Apostolŭ Pavelŭ arată, adică a cunoaşte pre Ziditorĭulŭ celŭ nevăzutŭ dinŭ zidirile sale céle văzute şi pre cumŭ toată firé, urmândŭ neclintită porunca stăpânuluĭ tuturorŭ în toată vrémé, înplinescŭ datoriĭa lorŭ cu cé firéscă mişcare, care maĭ aĭavé o vedemŭ întru acĭastă lună, că pământulŭ răsare roduriĭ spre hrana oamenilorŭ şi a dobitoacelorŭ; câmpiĭ să înpodobescŭ cu totŭ chipulŭ de florĭ spre mângăĭaré vederiĭ; copaciĭ înfrunzescŭ cu silinţă spre roduriĭ de îndulcirè gustuluĭ; pasările îşĭ gătescŭ fireştile lorŭ organe spre glasuriĭ de veselie pentru auzulŭ nostru; dobitoacele şi toate jigăniile şi jivìnele să silescŭ spre înmulţire după cé dinŭ tâĭu dată lorŭ poruncă pentru trebuinţa noastră. Dintru care acésté toate să proslăvéşte

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

celŭ ce véde adàncurile şi şade pre heruvimĭ; numaĭ ticălosulŭ omŭ schioapătă spre săvârşiré datorieĭ luĭ, numaĭ elŭ să arată deşertŭ înnaintè Stăpânuluĭ său, că ne cumŭ că nu are dinŭ fire vre unŭ harŭ a ajutà orĭ spre hrana vre unuĭ dobitocŭ, orĭ spre acoperemântŭ vre uniĭ firĭ dinŭ céle mişcătoare, ci maĭ vârtosŭ elŭ are acestŭ ajutorĭu dela acélè, şi încă nicĭ spre vre o frumsèţe de înpodobire lumiĭ nu ĭaste după staré cé de afară şi rămâne a să socotì tocma ca unŭ viĭarme după arătaré Proroculuĭ. Darŭ de vréme ce ĭaste până într-atâta de becisnică firé omenéscă, cumŭ s-au pusŭ înpăratŭ preste toate şi toate i le-au supusŭ suptŭ picioarele luĭ, arătându însuşĭ Ziditorĭulŭ că l-au făcutŭ după chipŭ şi după asemănaré sa, negreşitŭ că nu pentru alta, fără numaĭ pentru sufletulŭ celŭ care i s-au alcătuitŭ prinŭ suflare Dumnezeĭască, şi cândŭ sufletulŭ nu va înverzì cu umezéla izvoarelorŭ Duhuluĭ Sfântŭ, şi nu va înflorì prinŭ căldura Soareluĭ celuĭ gânditorĭu, şi nu va rodì rodurĭ de fapte bune, atuncĭ ĭaste maĭ prostŭ de câtŭ dobitoacele, maĭ nesocotitŭ de câtŭ pasările şi maĭ netrebnicŭ de câtŭ însuşĭ cèle nesimţitoare firĭ ale făpturiĭ, ale lumiĭ. Acésté de le vomŭ socolì, acésté de le vomŭ cetì în cărţile firiĭ, şi ne vomŭ învăţà dinŭ povăţuiré lorŭ, şi vomŭ proslăvì cu fapte bune pre Ziditorĭulŭ, atuncĭ cu adevăratŭ ni să va arătà fiinţa noastră, atuncĭ ni să va cuvenì graĭulŭ prorocescŭ: Că puţinŭ ne-au micşoratŭ de câtŭ Îngeriĭ, şi cumŭ că cu slavă şi cu cinste ne-au încununatŭ pre noĭ drépta celuĭ prè înnaltŭ, a căruĭa slavă şi mărire fie în vécŭ bine lăudată.

Alŭ tuturorŭ fierbinte rugătorĭu cătră Dumnezeu,

Smeritulŭ Episcopŭ alŭ Râmniculuĭ Filaretŭ.

La îndreptarea talmacirii a lucrat iaraş «Iordanu bivu velu grammaticŭ Cappadochianulŭ», după cum se spune într'o notiţa de pe ultima pagina a foilor liminare, precum în nota dela sfârşit, care glasueşte astfel:

S-au începutŭ acestŭ lucru la Dechemvrie în 9 şi au luatŭ sfârşitŭ la Ianuarie în 29.

Purtătorĭu de grijă fiindŭ typogràfieĭ clıyrŭ Ioachimŭ ieromonalıulŭ dinŭ sfânta Mitropolie.

S-au îndreptatŭ tâlmăciré acestuĭ Mineĭu din limba ellinéscă pre limba rumânéscă de dumnéluĭ Iordanŭ bivŭ velŭ grammaticŭ Cappadochianulŭ.

La acestŭ Mineĭu alŭ luniĭ luĭ Aprilie au fostu ostenitorĭu la scrisŭ cu mâna, tocmitorĭu şi aşezătorĭu slujbelor cu rânduĭala, precumŭ să véde, după izvoadele celorŭ ce au fostŭ tâlmăcitorĭ, chyru Anatolie Ierodiaconulŭ dinŭ sfânta Episcopie. Iară la typărire s-au diortlıositŭ de monahulŭ Rafailŭ dinŭ sfânta Mănăstire Hureziĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

434. Mineiul *pe Maiu,* tradus de Filaret, Râmnic 1780.

Titlul este întocmai ca la Mineiul pe Aprilie, afara de numirea lunii.

In-folio de 4 foi nenumerotate, 151 numerotate şi 1 nenumerotata la sfârşit. Tiparit în acelaş chip ca şi celelalte volume. (Vezi nr-rik 395, 415, 419 422 şi 433).

Versurile asupra stemei:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Stihurĭ optŭ poeticeştĭ spre lauda cinstiteĭ Coroane a înnălţimeĭ sale Io. Alexandru Ioanŭ Ypsilantŭ Voevodŭ.

Soarele şi luna, ce pecété Domnieĭ o înpodobéşte,
A înnălţimeĭ tale, Doamne Alexandre, stăpănire vestéşte.
Căcĭ de însuşĭ Dumnezeu Ziditorĭulŭ a toate şi înpăratŭ
Innălţimé ta eştĭ alesŭ să domneştĭ acestŭ p(r)inţipatŭ.
Să te păzéscă darŭ Domnulŭ cu pace şi viĭaţă fericită
Intru alŭ Ungrovlahieĭ înnălţatŭ scaunŭ cu Domnie slăvită.
Invrednicindu-te prinŭ putéré crucii pre totŭ vrăjmaşulŭ să birueştĭ,
Ca totŭ dé-una acestŭ norodŭ creştinescŭ cu pace să-lŭ stăpâneştĭ.

Prefaţa:

La toată persona, ce să va îndeletnicĭ a cetì, dându cé întru Hs. înbrăţişare, rogŭ pre acelaşĭ dătătorĭu de harurĭ, a-ĭ dăruì toată fericiré.

Acestŭ Mineĭu cuprinde luna luĭ Maii, care lună ĭaste a cincé a anuluĭ, socotindu-se începătura anuluĭ dela Ianuarie; ĭară socotindu-se de la Martie, cumŭ făcé odată Râmlénii, ĭaste a treilé. Numele luniĭ aceştiĭa eră pentru cinsté senatorilorŭ şi altorŭ oamenĭ marĭ aĭ cetăţiĭ Râmuluĭ, pre carii ĭĭ chiemà Maioresŭ, care va să zică maĭ marĭ, pre cumŭ şi următoaré lună s-au chiematŭ Iunie pentru cinsté celorŭ maĭ tinerĭ ce să numescŭ, totŭ pre limba latinéscă, Iunioresŭ. Iară alţiĭ vorŭ că acĭastă lună s-au numitŭ Maii după numele mumeĭ luĭ Mercurŭ ce să numiĭà Màiĭa. Râmléniĭ în zioa cé dinŭ tâĭŭ prăznuĭà târnoséla uniĭ besericĭ ce au făcutŭ Sabiniĭ la Dumnezeiĭ lorŭ ce-ĭ chiemà Laresŭ, adecă dumnezeĭ de fieşte ce casă şi familie ocrotitorĭ. Totŭ întru acéĭaşĭ zi jupânésele jărtvuĭà la buna dumnezeoaĭcă lorŭ, adecă Favia, în casa mareluĭ Archiereuluĭ lorŭ, unde nu erà slobodŭ nu numaĭ a nu să aflà nicĭ unŭ bărbatŭ, ci încă şi icoanele şi capiştile de parte bărbătéscă le învăliĭà. La a 9 zi prăznuĭà sărbătoaré de Lemuriesŭ sau Remuriesŭ din Lemuresŭ saŭ Remuresŭ, care, după cumŭ credé păgâniĭ, le socoté duhurĭ făcătoare de rău sau suflete ne astâmpărătoare ale morţilorŭ, care socotiĭà că veniĭà a supărà pre ceĭ viĭ. Decĭ pentru a astâmpărà sau, cumŭ amŭ zice, pentru a exorclisì acéle duhurĭ prăznuĭà acé zi. La 24 făcé o ţermonie ce să chiemà Reghifughiumŭ (adecă fuga înpăratuluĭ) spre aduceré aminte izgoaneĭ luĭ Tarcvinie celŭ mândru, ce s-au izgonitŭ dinŭ Râmŭ. Acĭastă lună erà făcută în chipŭ de omŭ, nicĭ tânărŭ nicĭ bătrânŭ, înbrăcatŭ cu o haĭnă largă, cu mânecile marĭ, ţiindŭ unŭ coşŭ cu florĭ în capŭ, ĭară la picĭoare avându unŭ păunŭ spre însemnaré vremiĭ. Acéste toate disidimoniĭ au fostŭ ale trecuteĭ vremĭ, cându nu să luminase lumé cu cunoştinţa adevăruluĭ, ĭarŭ acumŭ cu mila luĭ Dumnezeu sântŭ toate acésté rădicate; pentru acéĭa să lăsămŭ pre iroziĭ aceluĭ vécŭ ca pre nişte bârfitorĭ, ce nu ştiĭà să dé cuviincĭoasa cinste celuĭ ce să cade toată slava, şi în locului acelora să sărbătorimŭ adevăratele praznice ale sfinţilorŭ, ce întru acĭastă lună să cinstescŭ, şi maĭ vârtosŭ întru acĭastă creştinéscă ţară. Luna luĭ Mai e cé maĭ mare pricină de prăznuire: are pre sfinţiĭ înpăraţiĭ Constantinŭ şi Elena, care să cade a o cinstì şi a o prăznuì cu toată veseliĭa şi trupéscă, pentru căcĭ ĭaste în luna cé maĭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

pricinuitoare de bucurie, nu numaĭ pentru podoaba ce dăruĭaşte la toată faptura, ci şi pentru căcĭ ĭaste folositoare vieţiĭ, căcĭ într-acĭastă lună totŭ lăcuitorĭulŭ îşĭ aruncă semănăturĭ spre gătiré mângâeriĭ vieţiĭ la vrémé erniĭ, darŭ maĭ vârtosŭ să o sărbătorimŭ cu veselie sufletéscă toţĭ de obşte şi să ne bucurămŭ pentru prazniculŭ Sfinţilorŭ marĭ înpăraţĭ şi întocma cu Apostoliĭ Constantinŭ şi Elena, patroniĭ legiĭ creştineştĭ, începătoriĭ înpărăţieĭ noastre ceiĭ pravoslavnice, şi ocrotitoriĭ sfinteĭ Beséricĭ. Şi de vomŭ luà séma cu amăruntulŭ putemŭ cunoaşte cu adevăratŭ, că nu după întâmplaré într-acĭastă lună a luĭ Maiĭ soarele să află asupra zodiĭ gémenilorŭ, ci dinŭ pronie Dumnezeĭască pentru unimé maiciĭ Eleniĭ cu fiĭulŭ său Constantinŭ întru-o prăznuire, cariĭ ca nişte gémenĭ aĭ zodieĭ Cerĭuluĭ celuĭ gânditorĭu au désupra pre Soarele Dreptăţiĭ ce s-au răstignitŭ pre cruce pentru mântuiré noastră. Şi de să prăznuĭaşte şi în alte ţărĭ acestŭ praznicŭ alŭ sfinţilorŭ înpăraţĭ, darŭ nu aşà luminatŭ ca întru acĭastă ţară, că numaĭ aicĭ să închipuĭaşte stăpâniré creştinéscă maĭ luminată de câtŭ în toate laturile. Şi maĭ vârtosŭ acumŭ, în auritulŭ véculŭ nostru ce curge, îndoitŭ şi ıntreitŭ să cade noao a ne bucurà pentru luna luĭ Maiĭ, pentru că noao acumŭ totŭ Maiĭ ne ĭaste viaţa şi petréceré, fiindŭ că avemŭ patronĭ şi ocrotitorĭ Părinte şi Fiĭŭ, adecă pre pré sfinţitulŭ nostru Păstorĭu şi pre pré luminatulù nostru Domnŭ, cariĭ ţinŭ crucé luĭ Hs. şi oblăduescŭ ţara cu bună chibzuire şi cu toată pravoslaviĭa. Domnulŭ răvarsă milĭ înpărăteştĭ, înbogăţéşte săracĭ, râdică dinŭ gunoĭu némurĭ, mângâe scârbiţĭ, ocrotéşte sărmanĭ şi toate céle lalte darurĭ ce s-au înpărtăşitŭ, atâtŭ dela Inpăratulŭ cerescŭ câtŭ şi dela celŭ pământescŭ, milostivulŭ nostru Inpăratŭ le răvarsă în ţară, şi ca unŭ soare ne încălzéşte pre toţĭ. Păstorĭulŭ ĭarăşĭ cu ploaĭa darurilorŭ duhovniceştĭ râuréză toţĭ lăcuitoriĭ şi povăţuĭaşte toate oile sale spre păşuné sufletéscă nu numaĭ cu cuvântulŭ prinŭ învăţăturĭ duhovniceştĭ, ce şi prinŭ dascalĭ şi învăţătorĭ adapă totŭ norodulŭ, şi prinŭ cărţĭ ce să typărescŭ de totŭ folosulŭ sufletescŭ şi de mare podoabă a Besériciĭ, pre cumŭ şi cu acéste Minee, ci maĭ vârtosŭ cu însuşĭ fapta şi cu pilda vieţiĭ sale ceiĭ sfinte, a căriĭa lumină o vădŭ fiiĭ ceĭ ce nu clintescŭ ochiĭ la Soare şi proslăvescŭ pre Părintele celŭ cerescŭ. Şi linişté ce avemŭ şi orĭ ce bine altŭ dobândimŭ, nu să cade a socotì că să pricinuĭaşte de altŭ undeva, fără numaĭ dinŭ vistieriĭa bunătăţilorŭ acestorŭ doĭ oblăduitorĭ, cariĭ înblânzindŭ pre stăpânitorĭulŭ tuturorŭ cu céle de Dumnezeu bine priimite şi lăudate ale lorŭ bune fapte, ne pricinuescŭ toată fericiré. Şi de ĭaste adevăratŭ cuvântulŭ Evangelieĭ că dinŭ rodŭ să cunoaşte pomulŭ, poate fieşte care dinŭ buna urmare a oblăduitorilorŭ politieĭ a pricépe înnalta înţelepcĭune a Domnuluĭ, şi dinŭ tocmită chibzuire a purtătorilorŭ de grijă aĭ Beséricii podoabele sufleteştĭ ale mareluĭ Păstorĭuluĭ nostru, a căruĭa odraslă şi răposatulŭ Părintele Chesarie au fostŭ, care cu càte roduri sufleteştĭ au îndulcitŭ gâtlejulŭ eparhioţilorŭ săĭ, ne socotimŭ a nu puté a să tăinuì nicĭ de însuşĭ zavistniciĭ bunătăţilorŭ. Iată darŭ pricină de prăznuire în luna luĭ Maie, sărbătoaré a acestorŭ marĭ sfinţĭ, lăsândŭ céle lalte. Darŭ de mare mirare ĭaste, şi nu de puţină mâhnicĭune a vedé că, încă şi până astăzĭ, la Creştinĭ să află o rămăşiţă de acéle basne ale Ellinilorŭ, căcĭ uniĭ îşĭ înpodobescŭ casele lorŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

BIBLIOTECA MUNICIPULUI BUCUREŞTI
MINEIU PE MAIU, 1780

cu florĭ şi cu verdéţă în zioa luĭ Maie, şi eşindŭ la plimbărĭ prinŭ grădinĭ, să tăvălescŭ pre ĭarbă, care cu acĭastă faptă oareşĭ cumŭ închipuescŭ acéle sărbătorĭ ellineştĭ, măcarŭ că nu le facŭ spre cinsté cuĭvà, darŭ zicândŭ, că cine le va face acésté va fi sănătosŭ toată vara. Acestŭ graĭu cuprinde totŭ déuna pre ascunsŭ unŭ lucru de disidimonie. Maĭ totŭ acestŭ lucru ni să pare că va fi şi céĭa ce facŭ alţiĭ la sfântulŭ Gheorghie, cândŭ îşĭ înpodobescŭ pragurile uşilorŭ şi stâlpiĭ porţilorŭ cu ĭarbă vérde. Şi încă maĭ de ruşine şi de păcatŭ la Creştinĭ ĭaste sărbătoaré céĭa ce o numescŭ Ropotinŭ, ce o zicŭ încă şi sărbătoare Draculuĭ. Acĭasta să asémănă întocma cu praznicului de Lemuriesŭ, ce s-au zisŭ maĭ susŭ că o făcé păgâniĭ la a 9 zi a luĭ Maiĭ, care şi aceştĭ proştĭ şi rătăciţĭ Creştiniĭ o facŭ Marţĭ la al treilé săptămână după Paştĭ, care maĭ de multe orĭ cade la Maiĭ. Acestŭ nume de Ropotinŭ ni să pare că vine de la doao nume: Remuresŭ şi lutinŭ, care cu vremĭ s-au făcutŭ o vorbă, cumŭ să véde şi la alte cuvinte în limba noastră rumânéscă ce să trage dinŭ cé latinéscă. Remuresŭ amŭ zisŭ maĭ susŭ ce ĭaste, ĭară lutinŭ va să zică duhŭ necuratŭ, şi aĭavé să véde că urméză ticăloşiĭ cu acĭasta păgânilorŭ. Darŭ cumŭ nu să ruşinéză uniĭ ca aceşté, sau cumŭ nu să temŭ de Dumnezeu a dà cinsté diavoluluĭ, şi a prăznuì sărbătoaré draculuĭ? Au nu are sfânta Besérică mulţime de sfinţĭ pre toată zioa ca să-ĭ prăznuimŭ şi să-ĭ sărbătorimŭ? Ci darŭ să cuvine foarte la totŭ bunulŭ creştinŭ şi temătorĭu de Dumnezeu să nu maĭ prăznuĭască într-acé zi acé spurcată sărbătoare, şi babele să se părăséscă de ţesturile ce facŭ în zioa acéĭa, adecă în pofida draculuĭ, cumŭ zicŭ ĭale, pentru că pizmă ce să cade vrăjmaşuluĭ némuluĭ creştinescŭ ĭaste a voì şi a face binele la aproapele său, şi a nu face nimănuĭ rău, acĭasta ĭaste mâhnicĭuné cé adevărată în protiva diavoluluĭ. Insă noĭ pentru praznicŭ de zioa dinŭ tâĭu a luĭ Maiĭ ce făcé păgâniĭ spre cinsté dumnezeilorŭ de fieşte ce casă şi familie, cumŭ îĭ numiĭà eĭ, avemŭ a prăznui pre ceĭ adevăraţĭ Dumnezeĭ după darŭ, pre sfinţiĭ cariĭ Dumnezeu ĭ-au cinstitŭ şi ĭ-au priimitŭ mijlocitorĭ credincĭoşilorŭ. Şi în fieşte ce zi a anuluĭ avemŭ câte unulŭ şi câte doĭ încă şi maĭ mulţĭ sfinţĭ a-ĭ prăznuì, nu cu florĭ şi cu coroane veştejitoare, ce obicĭnuĭà Ellinĭĭ, ci maĭ vârtosŭ cu asemănaré noastră la faptele lorŭ céle bune spre plăcéré stăpânuluĭ tuturorŭ, cu slavosloviĭ Besériciĭ şi cu cântărĭ duhovniceştĭ; dela care sfinţĭ, usebitŭ dinŭ ajutorĭu ce căştigămŭ fieşte care după măsura credinţiĭ sale la cumplitele boale ce ni să întâmplă, şi mângâĭaré ce dobândimŭ la necazurile şi mâhnicĭunile lumeştĭ, celŭ maĭ mare folosŭ ĭaste că putemŭ (de vomŭ vré numaĭ) a fi următorĭ vieţilorŭ acestorŭ sfinţĭ, cariĭ îĭ cinstimŭ şi-ĭ prăznuimŭ, şi a ne îndemnà la faptele céle bune cu darulŭ luĭ Dumnezeu şi a ne ţiné de drumulŭ şi suişulŭ bunătăţilorŭ ce sfinţiĭ au săvârşitŭ, fiindŭ şi eĭ oamenĭ asémené noao. Şi aşà cinstindu-ĭ dinŭ totŭ sufletulŭ nostru, şi maĭ vârtosŭ sârguindu-ne pre câtŭ ne va fi prinŭ putinţă spre urmaré vieţiĭ lorŭ ne vomŭ învrednicì a fi moştenitoriĭ dăsfătăriĭ ceiĭ véclnice, şi înpărăţieĭ ceiĭ cereştĭ, în Is. Hs. Domnulŭ nostru, alŭ căruĭa harŭ şi milă să fie cu voĭ cu toţĭ, Aminŭ.

Alŭ tuturorŭ fierbinte rugătorĭu cătră Dumnezeu,

Smeritulŭ Episcopŭ alŭ Râmniculuĭ Filaretŭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

La sfârşit, dupa obişnuita formulă pentru încheierea cărţii, se zice:

S-au începutŭ acestŭ lucru la Fevruarie, în zioa dinŭ tâiŭ, şi au luatŭ sfârşitŭ la Martie în 24.

Apoi urmează ca în volumul precedent.
Pe foaia din urmă se află următoarele două rânduri:

Purtătorĭu de grijă fiindŭ typografieĭ chyrŭ Ioachimŭ ieromonahulŭ dinŭ sfânta Mitropolie.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

435. Mineiul *pe Iunie,* tradus de Filaret, Râmnic, 1780.

Titlul ca şi la cele precedente.
In-folio de 3 foi fară numerotaţie şi 135 numerotate. Tipărit în acelaş chip ca volumele precedente.
Versurile asupra stemei şi prefaţa sunt altele.

Stihurĭ patru îndoite poeticeştĭ întru mărimé strălucitĕĭ stemĭ a Mărieĭ sale înnălţatuluĭ şi bine credincĭosuluĭ Io Alexandru Ioannŭ Ypsilantŭ Voevodŭ.

Adunare a creştinilorŭ, norodule celŭ românescŭ,
Ràdică-ţĭ mâĭnile spre înnălţime şi roagă pre înpăratulŭ cerescŭ,
Ca să se dăruĭască darulŭ cerĭuluĭ celŭ pururé luminatŭ
Mărimeĭ sale Domnuluĭ Alexandru (zicŭ) Ypsilantŭ,
Carele, cu putéré Crucĭĭ şi a înţelepcĭunĭĭ ceĭĭ fireştĭ,
După lége stăpânéşte scaunulŭ Ţărĭĭ Româneştĭ,
Şi ca unŭ lucĭafărŭ luminosŭ, ce ni s-au arătatŭ dela răsăritŭ,
Inpreună cu luminoasa lună totŭ întunéreculŭ aŭ râsipitŭ.

Prefaţa:

La toată persona, ce să va îndeletnicì a cetì, dându cé întru Hs. înbrăţişare,
rogŭ pre acelaşĭ dătătorĭu de harurĭ a-ĭ dărui toată fericiré.

Acestŭ Mineĭu cuprinde luna luĭ Iunie, caré ĭaste a şaselé dela Ianuarie, şi a patra dela Martie; şi pre cumŭ amŭ arătatŭ la trecută luna luĭ Maiĭ, numele aceştiĭ lunĭ ĭaste pusŭ pentru cinsté celorŭ maĭ tinerĭ senatorĭ aĭ Râmuluĭ, cariĭ să numescŭ latinéşte Iunioresŭ, pre cumŭ a luĭ Maiĭ au fostŭ pentru cinsté celorŭ maĭ marĭ aĭ lorŭ, cariĭ să zicŭ Maioresŭ. Insă nu toţĭ asémené, cu o simfonie, dau acestŭ nume luĭ Iunie pentru acĭasta, ci sântu alţiĭ ce vorŭ a fi numită acĭastă lună cu acestu nume de la Iuno sora sau soţiĭa luĭ Iupiterŭ, pre care îlŭ socotiĭà cerĭu, ĭarŭ pre Iuno, pământŭ, şi aşà zicé: că cerĭulŭ cu căldura de susŭ, ĭarŭ pământulŭ cu umezéla de josŭ, pricinuĭà răsăriré tuturorŭ erburilorŭ şi créşteré tuturorŭ seminţelorŭ. Darŭ maĭ de credinţă ĭaste că acĭastă lună a luĭ Iunie s-arŭ fi numitŭ, după cumŭ amŭ zisŭ maĭ susŭ, pentru cinsté celorŭ tinerĭ senatorĭ aĭ Râmuluĭ, cariĭ să numescŭ latinéşte Iunioresŭ, fiindŭ că şi pre limba rumânéscă (care poate va fi fostŭ oareşĭ cândŭ râmlenéscă) tinerilorŭ le zicŭ junĭ, după pronunţiĭa Gallilorŭ, ce şi luna ĭarŭ aşà o numescŭ: junĭ. Intru acĭastă lună soarele să află în zodiĭa Carchinuluĭ, şi créşte până la 21 de zile, care zi o numescŭ şi pliostasionŭ, apoĭ încépe nesimţitŭ a scădé. Poate pentru căcĭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ĭaste soarele în luna acĭasta întru acĭastă zodie, pentru acĭasta şi umbletulŭ eĭ ĭaste ca alŭ raculuĭ, adecă până la 21 mérge înnainte crescândŭ, apoĭ să întoarce înnapoĭ micşorându-se. Acĭastă lună Ellinĭĭ o numiĭà Ecatonveonŭ, care va să zică jărtvă de o sută de boĭ, fiindŭ că întru acĭastă lună jărtvuĭà acestŭ félĭu de jărtvă spre mulţămire pentru îndestularé anuluĭ, care Athineiĭ o socotiĭà întâĭaşĭ lună. Acéste perierghiĭ sântŭ ale celorŭ vechĭ, ĭară noĭ ceĭ ce ne-amŭ lepădatŭ de acelŭ vechĭu omŭ şi ne-amŭ înbrăcatŭ în celŭ nou, vedemŭ dinŭ Istoriĭa cé sfântă, că sfinţiĭ Apostolĭ întru acĭastă lună eşindŭ dela Ierusalimŭ, s-au înpărţitŭ în toată lumé spre propovedanie, sau maĭ bine a zice, spre secerişulŭ celorŭ aleşĭ pentru moşteniré înpărăţieĭ cerĭuluĭ, care însemnându Domnulŭ nostru Is. Hs. au zisŭ cătră Sfinţiĭ Apostolĭ, că «ĭată s-au apropiatŭ secerişulŭ, râdicaţi-vă ochiĭ şi vedeţĭ holdele că s-au albitŭ». Şi într-altŭ locŭ zice, că «secerişulŭ ĭaste multŭ, ĭară secerătorĭ puţinĭ». Decĭ fiindŭ că toţĭ câţĭ s-au vânatŭ de mréja acestorŭ sfinţĭ pescarĭ, ce întru acĭastă lună au făcutŭ călătoriĭa pentru acĭastă spăsitoare vânătoare, sântŭ maĭ tinerĭ ca nişte pruncĭ aĭ véculuĭ celuĭ auritŭ alŭ spăsitorĭuluĭ, cu multŭ să maĭ cuvine a fi numită acĭastă lună pentru acestŭ félĭu de tinerĭ de câtŭ pentru tineriĭ senatorĭ aĭ Râmuluĭ. Şi aşà ni să cade maĭ cu deusebire să cinstimŭ acĭastă lună, pentru căcĭ s-au făcutŭ într-ânsa începătura propoveduiriĭ mântuiriĭ noastre şi nou epohi alŭ moşteniriĭ înpărăţieĭ ceiĭ dinŭ vécĭ gătite noao cestorŭ maĭ tinerĭ, după propoveduiré Evangheliеĭ, cariĭ nu ne fălimŭ căcĭ avemŭ tată pre Avraamŭ, ci maĭ vârtosŭ pentru căcĭ sântemŭ fiĭ aĭ însuşĭ luĭ Dumnezeu, priimiţĭ prinŭ Duhŭ şi prinŭ apă de Maĭca noastră sfânta Besérică a Răsărituluĭ. Şi fiindŭ că sfinţiĭ Apostolĭ după înviĭaré Domnuluĭ, până a nu eşi încă dinŭ Ierusalimŭ spre propovedanie, au postitŭ alcătuindu-se şi întrarmându-se cu postulŭ ca cu o armă nebiruită înprotiva némurilorŭ ce cinstiĭa pântecele ca pre unŭ Dumnezeu, pentru acéĭa şi Besérica luĭ Hs. păzéşte acestŭ postŭ neclintitŭ, ca unŭ postŭ Sfântŭ şi cu pilda fapteĭ lăsatŭ noao, şi ca celŭ maĭ dinŭ tâĭu de câtŭ céle lalte. Decĭ şi noĭ, atâtŭ pentru cinsté ce ni să cuvine a dà verhovnicilorŭ sfinţilorŭ Apostolĭ, ca unora ce întru acĭastă lună li s-au alcătuitŭ săvârşire pomeniriĭ a mucenicesculuĭ lorŭ sfârşitŭ pre vrémé luĭ Neronŭ, ne despărţindŭ nicĭ acelora lalţĭ sfinţĭ Apostolĭ prăznuiré, căcĭ după Dumnezeu ni s-au arătatŭ cu toţiĭ de obşte făcătorĭ de bine şi dascalĭ şi povăţuitorĭ, câtŭ şi pentru a putè şi noĭ a ne întrarmà cu postulŭ acesta spre a ne ferì de căderе şi a biruì pre draculŭ celŭ de amiază zi (după cumŭ zice Psalmistulŭ) prinŭ înfrânaré poftelorŭ; care duhŭ, după mărturiĭa Domnuluĭ, nu să biruĭaşte fără numaĭ cu postŭ şi cu rugăcĭune. Darŭ maĭ vârtosŭ pentru a ne arătà ucenicĭ adevăraţĭ aĭ lorŭ şi fiĭ ascultătorĭ părinteştilorŭ lorŭ povăţuirĭ, trebue să păzimŭ acestŭ sfântŭ postŭ cu maĭ multă înfrânare, ne alunecându-ne la bârfélele unora ce nu numaĭ că pre sine să înşală desfrânându-se spre îndulciré gâtlejuluĭ lorŭ şi robindŭ pânteceluĭ, ci şi pre alţiĭ îndémnă spre călcare, nesupunându-se mareluĭ Legĭuitorĭu alŭ Legiĭ ceiĭ noao, Domnuluĭ nostru Is. Hs., celŭ ce chiĭarŭ arată, că înpărăţiĭa cerĭurilorŭ nu ĭaste mâncare şi băutură, ci maĭ vârtosŭ prinŭ postŭ şi prinŭ înfrânare să căştigă; — nicĭ băgândŭ în sémă cuvintele Vasuluĭ alégeriĭ ce strigă zicându: Că nicĭ de

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

vomŭ mâncà, vomŭ prisosì cevaşĭ, nicĭ de nu vomŭ mâncà nu ne vomŭ lipsì. Incă maĭ vârtosŭ cine are ochĭ de văzutŭ poate a privì că de a pururé uniĭ ca aceşté, cariĭ calcă sfintele posturĭ cu pricinĭ de boale, nicĭ odinioară nu-şĭ vădŭ sănătate, ci totŭ ticăloşĭ şi pătimaşĭ sântŭ, fiindŭ că, după cumŭ cântă Lăuta Duhuluĭ sfântŭ: blestemaţĭ sânt călcătoriĭ de lége. Iarŭ noĭ păzindŭ hotarăle sfinţilorŭ, şi ascultândŭ pre Maĭca noastră sfânta Besérică, de vomŭ fi hrăniţĭ măcarŭ numaĭ cu erburĭ şi cu legumĭ şi cu seminţe, totŭ vomŭ fi maĭ frumoşĭ de câtŭ ceĭ ce să lăcomescŭ cu hrana cé de multe félĭurĭ. Şi să nu să témă cinevaşĭ că prostimé hraneĭ poate să aducă stricăcĭune sănătăţiĭ sau vieţiĭ noastre, că lăsândŭ mulţimé a multorŭ sfinţĭ postnicĭ, ce îndelungată viĭaţa lorŭ cu lipsă de hrană ş-au petrecutŭ, auzimŭ şi de celŭ ce ĭaste lăudatŭ de însuşĭ rostulŭ Mântuitorĭuluĭ, adecă sfântuluĭ Ioanŭ Botezătorĭuluĭ şi Mergătorĭuluĭ înnainte, că toată viĭaţa ş-au petrecutŭ numaĭ cu miĭare sălbatică şi cu vlăstărĭ, a căruĭa sfânta naştere, nu după întâmplare ĭaste întru acĭastă lună, ci dinŭ pronie, ca prinŭ prăznuiré pomeniriĭ naşteriĭ sale, să-ĭ vedemŭ şi viĭaţa, şi să-ĭ ascultămŭ şi învăţătura, pocăindu-ne cu adevăratŭ că s-au apropiĭatŭ înpărăţiĭa cerĭurilorŭ, căriĭa toţĭ să ne învrednicimŭ în Is. Hs. Aminŭ.

Alŭ tuturorŭ fierbinte rugătorĭu cătră Dumnezeu,

Smeritulŭ Episcopŭ alŭ Râmniculuĭ Filaretŭ.

La sfârşit se află numele celor cari au ajutat la tipărirea cărţii, — aceiaşi ca şi în Mineiul pe Aprilie, — şi timpul tipăririi:

S-au începutŭ acestŭ lucru la Martie în 26, şi au luatŭ sfârşitŭ la Maĭ în 16.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

436. Mineiul *pe Iulie*, tradus de Filaret, Râmnic 1780.

Titlul şi chipul de tipărire ca şi la cele precedente.
In-folio de 3 foi fără numerotaţie şi 185 numerotate.
Versurile asupra stemei:

Stihurĭ poeticeştĭ spre lauda cinstiteĭ coroane a înnălţimceĭ sale Io. Alexandru Ioanŭ Ypsilantŭ Voevodŭ.

Sémnele Românilorŭ, céle dintru începutŭ fericite,
Cu adevăratŭ dela Roma zburândŭ în Dàchiĭa sântŭ venite.
Crucé, zicŭ, pre caré ţine corbulŭ cu putéré luĭ cé dinŭ botŭ,
Ne legĭuiré luĭ Dechevalŭ au pierdutŭ de totŭ.
Iarŭ coroana domnieĭ Prinţipatuluĭ românescŭ,
Dela începutŭ acéste sémne luminatŭ o înpodobescŭ.
Şi cu adevăratŭ şi în vréme viitoare aşa ĭaste a fi
Până cândŭ soarele şi luna vorŭ strălucì:
Acestŭ corbŭ cândŭ de Iezavelŭ să izgoniĭa Ilie,
Dinŭ poruncă Dumnezeĭască l-au hrănitŭ în pustie.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prefaţa:

La toată persona, ce să va îndeletnici a cetì, dându cé întru Hs. înbrăţişare, rogŭ pre acelaşĭ dătătorĭu de harurĭ a-ĭ dărui toată fericiré.

Acestŭ Mineĭu cuprinde luna luĭ Iulie, pre caré Marculŭ Antonie în vrémé stăpâniriĭ sale au hotărâtŭ ca să nu să maĭ numéscă a cincelé după începătura anuluĭ, ce o făcé dela Martie, ci să se chiĭame Iulie, dându-ĭ acestŭ nume pentru cinsté naşteriĭ luĭ Iulie Chesarulŭ, după a căruĭa încungĭurare a anilorŭ, care pre limba ellinéscă să zice «Iulianì periodosŭ», urmându părţile apusuluĭ scotŭ aniĭ dela zidiré lumiĭ maĭ puţinŭ cu 1508, pentru care pre largŭ arată pré înţeleptulŭ Alexandru Exaporitulŭ la carté ce să numéşte Iudaică sau sfânta Istorie, câtŭ şi pré învăţatulŭ dascalŭ Sevastò la carté ce o numéşte Eortologhionŭ, de unde curge acĭastă ne asemănare cu numărulŭ velétuluĭ, ce Besérica a Răsărituluĭ au priimitŭ dintru începutŭ după a celorŭ 70 tâlmăcitorĭ aĭ Bibliel urmare, avându cursulŭ anilorŭ cu létŭ 7288 întru acestŭ anŭ, ĭarŭ nu 5540, după cumŭ ţinŭ ceĭ dela apusŭ. In zilele aceştiĭ lunĭ ale luĭ Iulie, multe disidimoniĭ avé Ellinii, pre cumŭ amŭ arătatŭ şi în trecutele lunĭ. Prăznuĭà ca o mare sărbătoare zioa a 6 a luĭ Iulie, pentru căştigaré păciĭ şi mântuiriĭ cetăţiĭ ce ş-au căştigatŭ prinŭ soţiĭa şi muma luĭ Coriolanŭ. La 12, sărbătoré cu multă pompă naşteré numituluĭ Iulie Chesarŭ, dela care are şi numele acĭastă lună, pre cumŭ maĭ susŭ amŭ arătatŭ. La 24, ca o datorie netăgăduită urmându, să obicĭnuĭà a face masă mare arhiereilorŭ. Iară dela 28 încolò, jărtvuĭà câţĭ-va câĭnĭ spre opriré mariĭ căldurĭ a luniĭ, numindŭ acéste zile şi Canicula, măcarŭ că uniĭ le numescŭ acĭaste zile ale leuluĭ, întru a căruĭa zodie să şi află soarele întru acĭastă lună. Şi alte multe asémené sărbătorĭ să obicĭnuĭà a face după a lorŭ părére şi pentru oareşĭ care întâmplătoare pricinĭ. Insă noĭ, prinŭ periergliĭa popovăţuiriĭ ceiĭ Besericeştĭ, vedemŭ că acĭastă lună a luĭ Iulie cu a luĭ Iunie trecutŭ are oareşĭ care asemănare la céle ce ne învaţă sfânta scriptură. Căcĭ în luna luĭ Iunie au sărbătoritŭ Besérica Naşteré Mergătorĭuluĭ înnainté veniriĭ ceiĭ după trupŭ a Mântuitorĭuluĭ nostru Is. Hs., adecă a Botezătorĭuluĭ Ioannŭ. Iară întru acĭastă lună prăznuĭaşte pre proslăvitulŭ Prorocŭ şi Mergătorĭulŭ înnainté veniriĭ luĭ Hs. ceiĭ de a doao, pre marele Ilie, pre care şi ceĭ dinŭ légé véchie la mare ypolipsisŭ l-au avutŭ, atâtŭ pentru căcĭ fiindŭ aprinsŭ de râvnă Dumnezeĭască au omorâtŭ pre ceĭ 70 de preoţĭ aĭ ruşiniĭ, câtŭ şi pentru căcĭ au opritŭ cerĭulŭ treĭ anĭ şi şase lunĭ pre vrémé luĭ Ahavŭ înpăratŭ, după cumŭ dinŭ Istorie vedemŭ, uscându-se de totŭ umejuné pământuluĭ; apoĭ ĭarăşĭ pentru a-lŭ proslăvì Dumnezeu prinŭ minunĭ, n-au datŭ ploae pre pământŭ fără numaĭ prinŭ rugăcĭunile sale. Darŭ şi în cé noao nu fără de laude să pomenéşte, căcĭ Besérica îlŭ numéşte îngerŭ întrupatŭ, şi rostulŭ Domnuluĭ vrându să laude pre Botezătorĭulŭ Ioannŭ, zice: «Acesta ĭaste Ilie celŭ ce va să vie». Şi ĭarăşĭ în trecuta lună amŭ auzitŭ pre sfântulŭ Apostolŭ Pavelŭ că s-au răpitŭ la cerĭurĭ, orĭ în trupŭ orĭ afară de trupŭ, zice însuşĭ că nu ştie. Intru acĭastă lună cetimŭ la Parimiile ce să zicŭ în zioa prăznuiriĭ acestuĭ prorocŭ, că cu căruţă s-au suitŭ spre cerĭurĭ. Acéste asemănărĭ au acéste doao lunĭ între dânsele. După mărturiĭa luĭ Io-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

sifŭ Istoricului întru acĭastă lună au contenitŭ şi potopulŭ, şi au datŭ de uscatŭ corabiĭa luĭ Noe la munţiĭ luĭ Araratŭ, şi poate că spre pomeniré aceştiĭ conteniri a potopuluĭ pe la luna luĭ Iulie scadŭ maĭ toate apele. Insă avemŭ şi întâmplătoare pricinĭ întru acĭastă lună de a le sărbătorì, nu ca ale Ellinilorŭ, ci maĭ cu cuviinţă şi vrédnice de toată prăznuiré. Cé dintâĭu ĭaste că întru acĭastă lună s-au adusŭ sfintele Moaşte întru acĭastă ţară ale pré cuviosuluĭ părinteluĭ nostru Dimitrie dela Basarabovŭ, cu a căruĭa umbrire s-au izbăvitŭ ţara de năprasnica boală a cĭumiĭ şi până în zioa de astăzĭ sântemŭ feriţĭ prinŭ ocrotiré sa de bântuĭala acestuĭ cumplitŭ bicĭu Dumnezeescŭ. Alŭ doilé că totŭ întru acĭastă lună au contenitŭ flacăra războĭuluĭ între înnalta Poartă şi între înpărăţiĭa Rossieĭ. Acéste doao aduceri aminte sântŭ vrédnice de marì prăznuirĭ, că şi bătaĭa cĭumiĭ şi focului războĭuluĭ atâtŭ sântŭ de simţitoare la unŭ norodŭ, încâtŭ Besérica dé pururé întru rugăcĭunile ce face pentru lume cu totŭ denadinsulŭ să roagă de a ne ferì şì de răsboĭu şi de cĭumă, care amândoao vinŭ preste oamenĭ pentru păcate, şi nu numaĭ de uniĭ să atingŭ, ci de obşte. Pentru care să cade dé pururé cu limba, ce ne ĭaste organŭ datŭ spre laudă şi proslăviré luĭ Dumnezeu, să ne rugămŭ cu toată umilinţa ca să fimŭ fericiţĭ, ĭară cu fapta să săvârşimŭ céle plăcute luĭ Dumnezeu, păzindŭ sfintele luĭ poruncĭ, carele de le vomŭ ascultà şi le vomŭ face, să făgăduĭaşte că ne va da ploae la vrémé eĭ, şi pământulŭ va da rodurile sale, şi vomŭ mâncà pâĭné noastră întru saţiu, şi vomŭ lăcuì în pământulŭ nostru fără de témere, şi ne va dăruì pace desăvârşitŭ, şi hiĭară sălbatecă, şi jigăniĭ stricătoare nu va bântuì pământulŭ nostru, şi războĭu nu va tréce prinŭ trânsulŭ, ci ne va blagoslovì şi ne va înmulţì, şi ne va fi noao Dumnezeu, şi noĭ luĭ norodŭ; ĭaru de nu-lŭ vomŭ ascultà, nicĭ vomŭ păzì poruncile luĭ, va aduce lipsă asupră-ne, şi vomŭ semănà în deşărtŭ, şi vorŭ mâncà streiniĭ ostenélele noastre, şi nu-şĭ va da pământulŭ roada sa, şi va trimite hiară sălbatece spre vătămaré vitelor noastre, şi jigăniĭ stricătoare rodurilorŭ noastre, şi va pustiì pământulŭ nostru şi de sabie vomŭ perì. Acésté sântŭ cuvinte grăite de Dumnezeu însuşĭ prinŭ Duhulŭ sfântŭ la carté Leviţilorŭ. Decĭ, înţelegândŭ noĭ că dinŭ supuneré cé cătră ziditorĭulŭ nostru, şi dinŭ paza poruncilorŭ sale izvorăscŭ toate bunătăţile, ĭară dinŭ neascultare şi călcaré poruncilorŭ Dumnezeeştĭ să răvarsă toate rélele, să lăsămŭ căile céle strâmbe şi nodoroase şi să umblămŭ pre céle drépte, ca să căştigămŭ blagosloveniĭa Domnuluĭ, şi să ne îndestulămŭ şi aicĭ întru acĭastă lume de céle pământeştĭ, şi în cé viitoare vécĭnică viĭaţă, să ne desfătămŭ de bunătăţile céle negrăite, cărora să ne învrednicimŭ toţĭ în Hs. Is. Domnulŭ nostru, căruĭa să cuvine slavă, cinste şi mărire în vécĭ. Aminŭ.

Alŭ tuturorŭ fierbinte rugătorĭu cătră Dumnezeu,

Smeritulu Episcopŭ alŭ Râmniculuĭ Filaretŭ.

La sfârşit se afla numele celor cari au ajutat la tiparirea cărţii, cari sunt aceiaşi ca în Mineiul pe Maiu, şi aratarea timpului când s'a facut tipărirea:

S-au începutŭ acestŭ lucru la Maiĭ în 18, şi au luatŭ sfârşitu la Iulie în 18.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

437. Mineiul *pe August*, tradus de Filaret, Râmnic, 1780.

Titlul şi tiparul ca şi în volumele de mai nainte.

In-folio de 3 foi nenumerotate şi 192 numerotate.

Versurile asupra stemei:

Stihurĭ 14 désupra coroaneĭ înnălţimeĭ sale pré liniştituluĭ mieu Domnŭ Io Alexandru Ioannŭ Ypsilantŭ Voevodŭ.

Acestŭ semnŭ, pre carele corbulŭ Valahilorŭ în gură îlŭ poartă,
Lesne descopere cé spre înnălţimé ta viclenire toată.
Este mulţimé ce să află întru întunéreculŭ ne ştiinţeĭ,
Lumina cărora ca o lună descopere cunoştinţeĭ.
Unŭ soare dinŭ drépta luminatŭ te închipuĭaşte
Idèa dreptăţiĭ caré tuturorŭ înpărţeştĭ.
Alexandre, pré alesule şi pré liniştite Doamne Ypsilantŭ,
Ne preţuită stema Valahieĭ ţĭ-o au datŭ
Acela ce stăpânéşte toată zidiré, şi céle lalte.
Toate văzândŭ că eştĭ vrédnicŭ a cumpănì cu dreptate,
O sabie şi unŭ buzduganŭ ţi s-au datŭ întru putére,
Lesne cu care taĭ şi vindecĭ céle réle.
Is. Hs. preste multe crugurĭ ale Soareluĭ cu putéré sa cé Dumnezeĭască
Eu mă rogŭ pururé, înnălţimeĭ tale ca să-ţĭ dăruĭască.

Prefaţa:

La toată persona, ce să va îndeletnicì a cetì, dândŭ cé întru Hs înbrăţişare, rogŭ pre acelaşĭ dătătorĭu de harurĭ a-ĭ dăruì toată fericiré.

Câţĭ poftiţĭ a vă luminà cu slava Fiĭuluĭ luĭ Dumnezeu şi a privì (pre câtŭ ĭaste cu putinţă) măriré luĭ cu caré s-au arătatŭ în muntele Thavoruluĭ cătră ceĭ maĭ aleşĭ treĭ ucenicĭ aĭ săĭ, veniţĭ să vă uĭtaţĭ în oglinda aceştiĭ lunĭ a luĭ Avgustŭ (Ӑугѹсть), unde veţĭ vedé despre o parte pre celŭ ce de îngerĭ s-au mutatŭ după pristăvire, adecă pre văzătorĭulŭ de Dumnezeu Moysì, ĭară despre altă parte pre pré slăvitulŭ Prorocŭ Ilie, care încă în trupŭ fiindŭ, cu căruţă de focŭ s-au răpitŭ de pre pământŭ spre cerĭu, pre amândoĭ, zicemŭ, plinĭ de lumină şi de strălucire. Cariĭ deprinşĭ fiindŭ cu priviré slaveĭ Dumnezeeştĭ, nu li s-au întunecatŭ vedéré, nicĭ ĭ-aŭ spăĭmântatŭ acé mare lumină, ca pre ceĭ încă neobicĭnuiţĭ treĭ Apostolĭ, Petru, şi Iacovŭ, şi Ioannŭ, ce dinŭ streina vedére a féţiĭ luĭ Is., cândŭ ş-au răvărsatŭ razele luminiĭ sale, întru acé noapte, în muntele Thavoruluĭ (zice sfânta Evanghelie) că au căzutŭ cu faţa la pământŭ. Şi învăţându-vă prinŭ graĭulŭ Beséricii de acĭastă pré slăvită taĭnă a schimbăriĭ la faţă a Domnuluĭ nostru Is. Hs. nu numaĭ patima sa cé după cruce să o crédeţĭ că au suferit-o de bună voe spre mântuiré lumiĭ, ci încă să socotiţĭ că şi a Maĭciĭ sale, pré slăviteĭ de Dumnezeu Născătoare mutaré cé de pre pământŭ la cerĭu, cu iconomie Dumnezeĭască pentru ocrotiré lumiĭ s-au făcutŭ. Acéste doao marĭ şi pré slăvite praznice ce săvârşaşte Besérica întru acĭastă lună, ne face a fi la îndoĭală cumŭ că acestŭ nume Avgustŭ nu l-ar fi căştigatŭ acĭastă lună de la Octaviĭanŭ înpăratulŭ Râmuluĭ, celŭ ce s-au numitŭ întâĭu de câtŭ toţĭ Avgustŭ, şi apoĭ dela dânsulŭ l-au luatŭ şi

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ceĭa lalţĭ înpăraţĭ şi înpărătése, pre cumŭ şi însăşĭ pré fericita Sfânta Elena, Maĭca a mareluĭ înpăratŭ şi întocma cu Apostoliĭ Constantinŭ, după cumŭ istoriĭa cé dinafară povestéşte, ci maĭ cu cuviinţă ni să pare că au rămasŭ acestŭ nume Avgustŭ alŭ luniĭ acestiĭa, păzindu-să de Besérică până acumŭ, pentru acéste doao marĭ Dumnezeeştĭ praznice, unulŭ alŭ luĭ Hs. Înpăratulŭ Înpăraţilorŭ şi Domnulŭ Domnilorŭ, şi altulŭ alŭ Născătoareĭ de Dumnezeu, ceiĭ uniĭa singure totŭ déuna Avgusteĭ. Că de arŭ fi fostŭ numită (după Istorie) dela acelŭ înpăratŭ Octavianŭ Avgustŭ, nu s-ar fi fostŭ păzitŭ până acumŭ nestrămutatŭ, căcĭ şi alte lunĭ s-au numitŭ după nume de înpăraţĭ, darŭ prinŭ puţină vréme l-au pierdutŭ numele, pre cumŭ: luna luĭ Aprilie s-au numitŭ dela Neronŭ înpăratŭ, Neronie; şi luna luĭ Maiĭ de la Clavdie înpăratŭ, Clavdiosŭ, care în puţină vréme amândoao lunile au contenitŭ de a să maĭ numì cu acéste nume. Pentru acéĭa noĭ zicemŭ, că maĭ cu cuviinţă ĭaste a fi numită luna acĭasta Avgustŭ pentru céle maĭ susŭ zise Avgustiene, adecă înpărăteştĭ praznice, care ni să cade a le prăznuì cu maĭ mare luare aminte de câtŭ toate céle lalte praznice, pentru căcĭ şi maĭ marĭ şi necuprinse de minte minunĭ să cuprindŭ întru dânsele. Insă la celŭ dintâĭu alŭ schimbăriĭ la faţă a Domnuluĭ treĭ taĭne ne învăţămŭ: Una descoperiré Domnuluĭ nostru Is. Hs., (prinŭ vedéré aceiĭ pré luminoase strălucirĭ a féţiĭ sale), că ĭaste şi Dumnezeu ĭară nu numaĭ omŭ, (şi prinŭ glasulŭ ce au răsunatŭ ca unŭ tunetŭ zicându: «Acesta ĭaste Fiĭulŭ mieu»), că ĭaste Fiĭu adevăratŭ alŭ véciniculuĭ Părinte; aldoilé adeveriré graĭurilorŭ proroceştĭ, ce de demultŭ au glăsuitŭ cu trâmbiţa Duhuluĭ sfântŭ pentru înviĭaré cé de obşte, zicându, că Dumnezeu, ĭaste Dumnezeu alŭ viilorŭ, ĭară nu alŭ morţilorŭ, fiindŭ că aĭavé au arătatŭ că sântŭ viĭ ceĭ ce să socotiĭà a fi de demultŭ prestăviţĭ; şi altreilé încredinţaré moşteniriĭ slaveĭ sale ceiĭ cereştĭ ce ne-au gătit-o din véci, prinŭ nemărginită milostiviré şi dragosté sa cé negrăită au arătat-o cătră aleşiĭ săĭ Ucenicĭ, priimindu-ĭ părtaşĭ la priviré aceiĭ luminate şi pré slăvite strălucirĭ a féţiĭ sale, şi marturĭ prinŭ însuşĭ vedéré slaveĭ sale, cu care s-au închipuitŭ în Thavorŭ. Iară la celŭ de aldoilé praznicŭ alŭ adormiriĭ Născătoareĭ de Dumnezeu, ne învăţămŭ acéste treĭ marĭ lucrurĭ Dumnezeeştĭ: Una, că s-au astupatŭ toate gurile céle hulitoare înprotiva fecĭorieĭ ceiĭ fără de prihană a pururé Fecĭoareĭ Marieĭ, cu săvârşiré minunĭi ce s-au lucratŭ atuncĭ înprotiva celorŭ ce s-au obrăznicitŭ a să atinge cu mâĭnĭ vătămătoare de pré sfântulŭ său sycriu; aldoilé, că s'au contenitŭ toate bănuelile şi îndoirile celorŭ puţinĭ în credinţă, siliţĭ fiindŭ a o mărturisì cu adevăratŭ Maĭcă a luĭ Dumnezeu, prinŭ arătaré îngerilorŭ şi prinŭ adunaré cé dinŭ toată lumé a Apostolilorŭ la una şi acéĭaşĭ vréme a pristăviriĭ sale; şi altreilé, că prinŭ mutaré sa dela céle pământeştĭ cătră céle cereştĭ, nu au părăsitŭ lumé, ci maĭ vârtosŭ s-au întăritŭ neclătita ocrotire a pământénilorŭ şi s-au întemeĭatŭ nădéjdé mareluĭ ajutorĭu a totŭ némuluĭ creştinescŭ, după cumŭ Besérica prinŭ cântărĭ ne încredinţéză. Care acĭastă unire a prăznuiriĭ Preobrajenieĭ Mântuitorĭuluĭ nostru, Soareluĭ dreptăţiĭ Hs., şi alŭ Adormiriĭ Maiciĭ sale pururé Fecĭoareĭ Marieĭ, ce săvârşaşte Besérica întru acĭastă lună josŭ pre pământŭ, şi Cerĭulŭ susŭ o închipuĭaşte prinŭ aflaré soareluĭ cestuĭ văză-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

torĭu (întru acĭastăşĭ lună) în casa zodieĭ ce să numéşte Fecĭoară. Decĭ pricepându mărimé praznicilorŭ, ce să cuprindŭ într-acĭastă lună şi lucraré cé Dumnezeĭască ce să săvârşaşte într-ânsa, să cade ca nişte fiĭ aĭ luminiĭ şi aĭ daruluĭ, sărbătorindu-le, să nu fimŭ următorĭ némurilorŭ celorŭ lipsiţĭ de cunoştinţa luĭ Dumnezeu, cariĭ întradinsŭ izvodescŭ praznice pentru a-şĭ puté înplinì întru acélé poftele lorŭ, ci să cunoaştemŭ că polìtiĭa cé creştinéscă să cade a fi următoare vieţiĭ ceiĭ îngereştĭ, şi să aşteptămŭ cu dorire praznicile céle înpărăteştĭ, pentru a ne învăţà dintr-ânsele taĭne Dumnezeeştĭ şi a ne înnălţà minté dela céle pământeştĭ spre céle cereştĭ, ĭară nu pentru a ne înpodobì cu haĭne luminoase, schimbându-ne numaĭ la înbrăcăminte, ĭară nu şi viĭaţa spre fapte maĭ bune mutându-o, nicĭ pentru a da saţiu pânteceluĭ dinŭ schimbaré bucatelorŭ celorŭ maĭ delicate, ĭară nu pentru înpărtăşiré taĭnelorŭ celorŭ Dumnezeeştĭ; nicĭ pentru trândăvire iscodindŭ sărbătorĭ ca să avemŭ pricină de nelucrare şi lenevire, ci pentru a ne îndeletnicì în sfinte scripturĭ spre cunoştinţa luĭ Dumnezeu, că aşà prăznuindŭ vomŭ adunà ca albina folosŭ dinŭ fieşte care materie a prazniculuĭ ce sărbătorimŭ, orĭ cu urmaré după putinţă, orĭ măcarŭ cu umilinţa spre pocăinţă. Şi aşà putemŭ a ne numì creştinĭ cu adevăratŭ şi fiĭ aleşĭ aĭ luĭ Dumnezeu, şi moşténĭ înpărăţieĭ luĭ ceiĭ vécĭnice, caré toţĭ să o dobândimŭ în Is. Hs. Aminŭ.

Alŭ tuturorŭ fierbinte rugătorĭu cătră Dumnezeu,

Smeritulŭ Episcopŭ alŭ Râmniculuĭ Filaretŭ.

La sfârşit se află următoarea însemnare:

Luna luĭ Avgustŭ s-au începutŭ la Iulie 23, şi au luatŭ sfârşitŭ la Septemvrie 24.

Totŭ prinŭ ostenélele celorŭ numiţĭ la céle lalte lunĭ, s-au typăritŭ şi acestŭ Mineĭu.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

438. **Mineiul** *pe Septemvrie*, Râmnic 1780.

In exemplarele văzute de noi nu se găseşte nici titlu, nici prefaţă.
Tipărit în acelaş chip ca şi lunile precedente.
In-folio de 240 de foi numerotate.
La sfârşit se află următoarea însemnare:

La toată tâlmăciré şi îndreptaré cuvintelorŭ rumâneştĭ, fiindŭ dinpreună cu pré sfinţitulŭ mieu stăpânŭ, celŭ ce însuşĭ au îndreptatŭ tâlmăciré acestuĭ Mineĭu, amŭ scrisŭ cu mâna, amŭ tocmitŭ şi amŭ aşăzatŭ slujbele praznicilorŭ înpărăteştĭ şi ale sfinţilorŭ, în ce chipŭ să véde, eu, celŭ ce sântŭ alŭ tuturorŭ smeritŭ şi gata la poruncĭ, Anatolie Ierodiaconŭ alŭ sfinteĭ Episcopiĭ Râmniculuĭ.

Iară la typărire s-au diorthositŭ de smeritulŭ între monahĭ Chyrŭ Rafailŭ Monahulŭ dinŭ sfânta Mănăstire Hureziĭ.

Pre totŭ pravoslavniculŭ cetitorĭu cu cuviincĭoasă cinste şi cu fierbinte umilinţă rugămŭ, de obşte dându înştiinţare, noĭ, ceĭ ce (dinŭ mare mila luĭ Dumnezeu) ne-amŭ învrednicitŭ a fi ostenitorĭ la acestŭ Dumnezeescŭ lucru alŭ typăririĭ acestorŭ doaosprezéce Minée, ce acumŭ s-au typăritŭ întâĭu pre limba noastră rumânéscă, unulŭ adecă fiindŭ ajutorĭu la îndreptaré

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

tâlmăciriĭ cuvintelorŭ cătră rumânie, şi cu scrisulŭ şi cu aşăzaré slujbelorŭ praznicilorŭ înpărăteştĭ şi ale tuturorŭ sfinţilorŭ, cariĭ întru acéste Minée să prăznuescŭ; — ĭarŭ altulŭ cu ne încetată ostenélă şi priveghĭare la toate Minéele diorthositorĭu, ostenindŭ pururé şi zioa şi noapté. Pentru care de toţĭ fiindŭ ştiută şi văzută acĭastă îndelungată de treĭ anĭ înnotare a acestorŭ Minée ce să vădŭ typărite, care au luatŭ încéperé typăririĭ de la Mineĭulŭ luniĭ Octovrie şi s-au încungĭuratŭ de au luatŭ sfârşitulŭ cu Mineĭulŭ luniĭ Septemvrie, dinŭ care ca dintr-unŭ lucĭu de mare eşindŭ cătră limanulŭ celŭ pré liniştitŭ, spre carele pururé sârguĭamŭ a-lŭ ajunge, — acumŭ (zicŭ) ajungândŭ la adăpostiré acestuĭ limanŭ, cu laude dela noĭ grăite dămŭ mărire luĭ Dumnezeu celuĭ negrăitŭ, carele prinŭ Dumnezeĭască putéré şi ajutorĭulŭ luĭ, au ocârmuitŭ acĭastă înţelegătoare corabie, şi prinŭ bună suflaré vântuluĭ puteriĭ sale, au întinsŭ vétrela eĭ cătră acestŭ de toţĭ doritŭ limanŭ alŭ săvârşiriĭ acestuĭ Dumnezeescŭ lucru. Darŭ, fiindŭ că acestŭ lucru (pre cumŭ amŭ zisŭ) întru îndelungată vréme s-au făcutŭ, ştimŭ că multe greşale vomŭ fi făcutŭ, unele pentru asemănările slovelorŭ, care nu să pré deusebescŭ de cătră altele, adecă: ѧ de cătră а, ѣ de cătră в, и de cătră н, ѳ de cătră с, şi altele, care unele s-au trecutŭ cu vedéré prinŭ ne băgare de sémă cetindŭ probele, pentru că acestŭ lucru cu sârguire s-au făcutŭ. Altele şi pentru supăraré nopţiĭ, căcĭ şi noapté o amŭ făcutŭ în locŭ de zi la toată curgeré acestuĭ lucru. Iară altele pentru multa ostenélă, fiindŭ firé îngreoĭată, ştimŭ că va fi trecutŭ multe greşale neîndreptate. Insă arătămŭ şi acĭasta pentru că întru multe sfinte slujbe înpărăteştĭ şi ale sfinţilorŭ dintr-acéste Minée, atâtŭ prinŭ stihirile vecernieĭ, cumŭ şi prinŭ canoane sântŭ tropare de bogoslovie, maĭ alesŭ la slavele canoanelorŭ, încă şi la troparele pré sfinteĭ Născătoareĭ de Dumnezeu, ce sântŭ la sfârşitulŭ fieşte căriĭa pésne în canoane. Pentru acésté cu smeritä râvnă a inimiĭ şi a sufletelorŭ noastre vă rugămŭ, ca orĭ unde să va întâmplà, a găsì vre-o alunecare dinŭ care să aduce hulă cătră pré sfânta Troiţă, sau Dumnezeiriĭ şi omenirĭi Domnuluĭ Is. Hs., sau Maĭciĭ sale, acolò (zicemŭ) unde să va aflà întru acestŭ lucru, ĭarăşĭ ca pre nişte bunĭ credincĭoşĭ vă rugămŭ, ca cu inimĭ bune şi suflete sănătoase întru drépta credinţă, să îndreptaţĭ, şi să ne ertaţĭ, nesocotindŭ că vomŭ fi căzuţĭ la vre-unŭ eresŭ (şi într-adinsŭ aşà, de voĭa noastră, amŭ lăsatŭ de au trecutŭ), de care pre noĭ toţĭ fiiĭ Beséricii Răsărituluĭ Dumnezeu să ne păzéscă şi să ne feréscă, atâtŭ în greşale de cuvinte (zicemŭ), câtŭ şi în glasurĭ, de să vorŭ fi greşitŭ a să pune unulŭ în locului altuĭa. Căcĭ şi noĭ oamenĭ pământénĭ sântemŭ, pururé pătimaşĭ şi fără învăţătură, şi cuprinşĭ de slăbicĭuné firiĭ, care nu lasă pre nicĭ unŭ omŭ a nu fi fără greşală, căcĭ pre cumŭ amŭ pututŭ cu osârdie amŭ lucratŭ. Ci pre toţĭ vă rugămŭ să ne ertaţĭ întru toate, ca şi voĭ să căştigaţĭ ertăcĭune de la Domnulŭ nostru Is. Hs., a căruĭa mărire ĭaste în vécĭ. Aminŭ.

Tuturorŭ plecaţĭ ceĭ maĭ susŭ numiţĭ şi cu toţĭ lucrătoriĭ typografieĭ dinpreună, până la celŭ dupre urmă.

Purtătorĭu de grijă fiindŭ typografieĭ chyrŭ Ioachimŭ Ieromonahulŭ dinŭ Sfânta Mitropolie.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

439. Penticostar (Bucureşti) 1780.

Tipărit de Mitropolitul Grigorie.

Episc. Melchisedek, *Schiţe biografice din viaţa Mitropolitului Ungr.-Vlach. Filaret II-lea 1792,* în *Biserica orthodoxă,* XI (1887—88), 8.

440. Psaltire, Blaj 1780.

Ѱ Я Л Т Й Р Ѣ | Прорóкѹвый шй Ѧпърáтѹвый | Д Я́ Е Й Д Ь | Йкѹмь â чйнчѣ ѿаръ Тѹ̈пърйтъ | Кѹ Бл҃гословéнїѧ Є҆ѵ҆елéнцїй | сáле прѣ лѹминáтѹвый шй | прѣ ѡ̂ сфйцйтѹвый Дóмнь | Дóмнѹвый | Г: Г Р Й Г О Р І́ Є҆ М Й Є҆ Р Ь | Влъдйка Фъгърáшѹвый, шй | â тóатъ Цáра Йрдѣлѹвый | â прѣ Ѧнълцáтей Кесарѡ | Крълéцїй мърймй Сфѣтникь | днь лъѹнтрѹ. | Ла Сфйта Митрополіе Ѧ Блáжь. | Йнїй дела Мжнтѹйрѣ лѹмїй, ѧ҃ѱ҃п҃.

In-8° mic de 4 foi, 485 pag. şi peste 4 foi la sfârşit.

Tipărit cu negru cu 19 rânduri pe pagină. Fără prefaţă.

Pe dosul titlului şi pe trei foi urmatoare este:

«Învăţătură cumŭ să cetéşte Psaltiré în sfântulŭ şi marele Postŭ în săptămâna dinŭ tâiŭ, a doao şi a treĭa, şi a patru, şi a şasé».

Se termină cu:

«Învăţătură cum să cetéşte Psaltiré preste saptămână».

Pe verso ultimei foi nepaginate este un clişeu în lemn cu inscripţia: Д҃вдь Пророкь.

După Psalmi, pe pag. 407 şi urm. sunt cele 8 «Cântări», «Psalmĭ aleşi», «Pashaliĭa» «Psalmiĭ, ce să cetescŭ la vréme de primejdie» şi «Psalmiĭ, ce să dau Canonŭ, celorŭ ce să mărturisescŭ».

Blaj: Biblioteca canonicului I. M. Moldovanu.

441. Psaltire, Bucureşti 1780.

Ѱ Я Л Т Й Р Ѣ | Ферничйтѹви Прорóкѹви шй Ѧпъра-|тѹви Дв҃дь. Йкѹмь ѣръши â трéмь ѡаръ | Тѹпърйтъ Ѧ зйлеѥ Прѣ лѹминáтѹви | Дóмнѹви нóстрѹ. | І҆Ѡ Я́ Л Є҆ ѯ Я Н Д Р Ъ І҆ѠА́ Н Н Ь | Ѵ Ѱ І́ Л Я Н Т Ь К О Є҆ В О Д Ь. | Кѹ Благовоскéнїѧ шй келтѹáла прѣ | сфйцйтѹви Митрополіть âль оу҃гроклáх. | Кѵ́ р ь Г Р Й-Г О Р І́ Є҆. | Ѧ сфйта Митрополіе Бѹкѹрéщилшрь ла | ѣнѹль дела Йдáмь. ѧ҃зсп҃и | Є҆-ав Тѵпърйть де Стáнчѹль: | Тѵп. Томокйчь. Бѹкѹрищѣнь.

In-4° de 8 + 217 foi. Aceste din urma numerotate. Tiparit cu negru, cu 24 de rânduri în pagina incadrată cu linii. Titlul este incadrat de o gravură pe lemn, semnată: СТѦНЧ... ТѴП. Pe verso se afla stema Ţerei Româneşti şi versurile asupra stemei, imitate dupa cele din Liturghia bucureşteană din 1747.

Pe foile următoare se afla o prefaţă tratând despre însemnătatea Psaltirei, din care estragem rândurile urmàtoare:

«Decĭ nu sântŭ eu celŭ ce grăescŭ pentru lauda eiĭ, ci ceĭ maĭ susŭ numiţĭ sfinţi. Pentru acĭasta tuturorŭ cu umilinţă mă rogŭ, priimiţi cu dragoste, şi o cetiţi cu ţelégere. Că pentru acĭasta ne-amŭ nevoitŭ de o amŭ typăritŭ maĭ chiarŭ (sic) pre limba noastră ruṃânéscă, şi totŭ în stihurĭ pentru maĭ lesnele cititorĭuluĭ şi înţelégeré cé deplinŭ...»

In restul foilor liminare se află indicaţiunile pentru citirea psaltirei.

Psalmii sunt în proză.

La f. 165 v.: Cântaré lui Moysi.

F. 179: Pentru Polyeleu.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

F. 193 : «Cinstitulŭ Paraclisŭ alŭ sfinţilorŭ şi întocma cu apostolii înpăraţi Constantinŭ şi Elena».

F. 200 «Pashaliia».

F. 213 v. : «Nume jidoveşti carele pomeneşte Davidŭ la psalmii lui, tălcuite cu Istoria lorŭ» (în ordine alfabetică).

F. 217 : «Aicé însemnaŭ psalmii ceĭ ce să cetescŭ la vreme de primejdie».

F. 217 v. : Versurile dela sfârşitul *Psaltirii* de Râmnic din 1779, fără ultimele două.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române. — Sibiiu : Biblioteca Archiepiscopească.

442. *Sentinţe a unor filosofi*, Veneţia 1780. — Greceşte.

ΓΝΩΜΙΚΑ᾽ | ΠΑΛΑΙΩ῍Ν ΤΙΝΩ῍Ν | ΦΙΛΟΣΟ῍ΦΩΝ | Ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἡμετέ-|ραν ἁπλῆν Διάλεκτον | μεταφρασθέντα. | Πρῶτον μὲν ἐν Τεργοβὺστῳ τῆς Βλαχίας | εἰς τύπον ἐκδοθέντα νῦν δὲ μετα-|τυπωθέντα εἰς κοινὴν ὠφέλειαν | τῶν φιλομαθῶν. | Καὶ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας | διορθωθέντα | Διὰ δαπάνης τοῦ Κυρίου Π. Λ. | ᾳ ψ π᾽. ἘΝΕΤΙΗ.ΣΙ. 1780. | Παρὰ Δημητρίῳ Θεοδοσίου τῷ ἐξ Ἰωάννην. | Con Licenza de' Superiori.

Sentinţe a unor filosofi vechi, traduse din elineşte în limba noastră simplă, tipărite mai întâi în Târgovişteа Ţării-Româneşti, iar acum retipărită pentru folosul obştesc al iubitorilor de învăţătură, şi îndreptate cu foarte multă sârguinţă, cu cheltuiala domnului P. L. In Veneţia, 1780. La Dimitrie Theodosiu din Ianina.

N'am văzut exemplare. Titlul de mai sus l-am găsit rătăcit în legătura unei alte cărţi.

Cartea cuprindeà, dupa cum se vede, *Maximele orientalilor*, traduse din franţuzeşte în italieneşte de Del Chiaro, apoi din italieneşte în greceşte de Ioan Avramios. Din greceşte în româneşte au fost traduse de Antim Ivireanul, care le-a tiparit în Târgovişte în 1713 (v. mai sus, n-rile 165 şi166, vol. I., p. 487 şi 489).

1781.

443. Bucvariu, Viena 1781.

Б Ꙋ К Ѣ Й Р Ю | пентрꙋ | прѣнчтїй чѣтїй рꙋмѫ- нѣцтїй кърїй съ ѣфлъ ✠ кръ | їѫ оу҆нгꙋрѣскъ, шй хотѣ- реле ѣй ✠прѣꙋнѧте | кꙋ довойрѣ стъпънитор- люрь. | G-ѧꙋ тꙋ҆пърйть ✠ Бечь ла Їѡсифь де | Кѣрцбекь Ръсърйтꙋлꙋй Тꙋ҆пографь де-|ла кѣртѣ. лѧ Ѧнꙋль 1781.

In-8⁰ mic, de 42 pagine şi 2 foi nenumerotate «pentru numere». Textul începe chiar pe verso titlului.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române. — Blaj : Biblioteca Canonicului I. M. Moldovanu.

444. Catavasier, Bucureşti 1781.

К Ѧ Т Ѧ В Ѧ С Ї Ѩ Р Ю | Кꙋ тоатѣ трѣбꙋйнчоаселе кѫн- тѣри че сѫ кѫнтъ песте тоть ѣнꙋль каре копринде ✠ сйне ка- тавасїйле рꙋмѫнѣще ши гречѣще. | Тупърйтꙋ-сѧꙋ ѫкѣмь ✠трꙋ ѫ ша-сѣлѣ ѣнь ѫ ✠тѫѫ Дмйе, ѫ прѣ | ✠нѫлцѧтꙋлꙋй шй лꙋминатꙋлꙋй | Дмнь ѫтоатѫ Цара рꙋмѫнѣскъ | Їѡ Їѡ ѦЛЄѮЙНДРѪ Їѡ ЙННЬ VѰИ-ЛЙНТЬ ЂЄѡ. | Кꙋ благословенїѫ шй тоатѫ кел- тꙋѫла прѣ сфйцйтꙋлꙋй Митрополйть ѫль О҆ггровлахїей | К V Р Г Р Й Г О Р Ї Є | ✠ сфйта Митрополіе ѫ Бѣкурѣ- шилорь: лѧ ѣнꙋль дела хс̃, ѧ҆ѱпа. | Де станчюль Поповйчь Тѵп Бѣкь.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In-8⁰ mic de 2 foi liminare şi peste 231 foi nenumerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 18 rânduri pe pagină.

Prefaţa începe chiar de pe verso titlului.

Prédoslovie.

Pré sfinţituluĭ şi prè înţeleptuluĭ Mitropolitŭ alŭ sfinteĭ Mitropolie Ungrovlahieĭ, pré cinstitŭ şi exarhu Plaĭurilor, Chyriu Chyr Grigorie, cĭa de robŭ cucérnică închinăciune.

De vreme ce toate simţirile omuluĭ cu cuvincĭoasă bucurie maĭ multŭ îşŭ are a sa priinţă către viersuitoarele cântărĭ, precumŭ şi sufletulŭ la toate céle cu ostenélă şi supărătoare patemĭ lesne poate răbdà când arŭ auzì viersuiré cântecilor, cumŭ maĭ vârtosŭ vedemŭ că şi la pruncĭĭ ceĭ micĭ şi necuvântătorĭ cu cântecele să adormŭ dinŭ plângătoaré lorŭ viersuire; şi încă şi călătorĭĭ corăbierĭĭ la ostenélile, ce le vine dinŭ truda lucrurilorŭ lorŭ, ĭarăşi cu cântecele să mângâe. Pentru acĭasta darŭ, şi eu supusŭ fiindŭ acestora cu încredinţare de adevărŭ, amŭ vrutŭ să tipărescŭ acĭastă cărticică ce se numeşte Catavasier, ca ceĭ ce vorŭ vré să se bucure în viersuire acelorŭ veselitoare cântărĭ, să nu cânte cântece curveşti şi drăceşti, ci să cânte catavasii şi irmoase de acesté ce cuprinde în sine acĭastă cărticică, pre carele sfinţiĭ Bisericiĭ noastre, dela Duhulŭ Sfântŭ fiindŭ luminaţĭ, le-au alcătuitŭ spre folosulŭ şi acelorŭ ce cântă şi acelorŭ ce ascultă. Dreptŭ acéĭa darŭ, ca una ce ĭaste bisericéscă carte şi începătoare viersuluĭ a toate canoniceştilorŭ catavasii ale sfinteĭ Bisericiĭ noastre după la stăpâneştile sărbătorĭ şi ale Maiciĭ luĭ Dumnezeŭ cu cuviinţă şi cu dreptate, să cade darŭ a să închinà ĭarăşĭ la capulŭ bisericiĭ noastre, adecă pré sfinţituluĭ şi pré înţeleptuluĭ Mitropolitŭ a toată Ugrovlahiĭa Chyrĭu Chyr Grigorie, alŭ mieu linŭ stăpânŭ şi făcătorĭu de bine.

Sfârşitul lipseşte în exemplarele văzute.

București: Biblioteca Academiei Române.

445. Cazanii, Râmnic 1781.

КАЗАНІЕ | Чѣ кънрйндѣ ѧ сйне ѣвѓлїиле тѫлкѹйте âле Дѹ-|мйнечилѡрь де прѣсте ѣнь, шй кѹ казáнїиле | сунаѯáрюлѹй прáзничилѡрь ѧпѫрхтѣць, шй âль сфйцилѡр чѣлѡр мáрй, â вї: лѹйй де прѣсте | ѣнь. Кáре âкѹмь с-ль Тупърйтъ ѧ зй|леле прѣ Лѹминáтѹлѹй Дóмнь. ’ІѠ ѦЛЄѮѦНДРѲ VѰИЛѦНТЬ ВОЄВОДЬ Кѹ Блгословéнїѧ прѣ сфйцйтѹлѹй Митрополй. | КѴР ГРИГОРІЄ | Шй кѹ тóатъ кіелтѹмáла сфйцїи сáле Ювитó-рюлѹй де Дмнезѣѹ | КѴР ФІЛѦРЄТЬ | Ѻпїскóпѹль Рѫмникѹлѹй. ѦсфйтА ѣпї-|скѡпіе â Рѫмникѹлѹй | де ла ѣнѹль мѫнтѹйрїй: ѯѱпа | с-ль тупърйтъ де Клймéнтй ’Іеромонáхѹль, | тупографѳль êпіскопіей Рѫмникѹлѹй | шй де пóпа Кѡнстандíнь Тупографѳль | сфйтей Ѳпїскопíй Рѫмникѹлѹй.

In-folio de 1 foie liminară şi peste 310 foi numerotate. Tipărit numai cu negru. Pagina e încadrată în chenare de linii.

Pe verso, se află obişnuita stema cu versurile următoare:

Semnulŭ biruinţiĭ, cu carele moarté ĭaste călcată,
Acumŭ şi corbulŭ în pecété Valahieĭ îlŭ arată,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Innălţatuluĭ Domnŭ Alexandru Ypsilantŭ,
Căruĭa stăpâniré aceştiĭ Ţărĭ i s-au încredinţatŭ,
Armă spre descoperiré a toată réoa viclenire,
A celorŭ ce să arată cu nemulţămire.
Rugămŭ darŭ pre înpăratulŭ cereştiĭ mărirĭ,
A-lŭ întărì în scaunulŭ aceştiĭ stăpânirĭ,
Ca cu pace pre norodŭ să ocârmuĭască,
Şi alŭ protivnicilorŭ vicleşugŭ totŭ să-lŭ biruĭască.

București: Biblioteca Academiei Române.

446. Ceaslov, Râmnic 1781.

N. Iorga, *Ist. lit. rom. în sec. al XVIII-lea*, II, 372, — şi *Scrisori şi inscripţii*, II, 112 şi 206.

447. Clain, *Dissertatio canonica de matrimonio,* Viena 1781.

DISSERTATIO | CANONICA | DE MATRIMONIO | Juxta disciplinam | Græcæ Orientalis Ecclesiæ | ab | Samuele Klein de Szád, | dioeceseos Fogarasiensis in Tran-sylvania præsbytero, et in seminario | generali cæsareo-regio græco-ca-tholicorum vindobonensi ad | s. Barbaram studiorum | præfecto | conscripta. | Vindobonæ. | Typis Josephi Nob. de Kurzbeck. MDCCLXXXI.

In-8° mic de 154 pag. şi 3 foi.

Din prefaţa «Ad lectorem», care se întinde pe primele 20 de pagine, estragem următoarele:

Rem utilem existimavi me facturum hanc de Sacramento Matrimonii canonicam dissertationem edendo, tum ut necessitati in nostris terris occurram, ubi raros Ecclesiae Orientalis animarum Pastores libros habent, quibus in rebus disciplinae ecclesiasticae Graecae Orientalis Ecclesiae tute fidere, ac se committere possint; nam si qui sunt, aut praegrandis molis sunt, aut valde magno pretio comparabiles. Etenim cum in usu Occidentalis Ecclesiae, apud quos typographiae florent, non sint, nonnisi semel pro aliqua Graecorum quoque disciplinae notitia editi sunt; aut sunt aliqui, qui potius ceremonias quam disciplinam describunt. Tum ut publico notam reddam disciplinam Ecclesiae nostrae Graeco-Orientalis, ex quo ad pareat quam male quidam extranei de sacra nostra disciplina scripserint, et loquantur, male utique informati vel ob defectum talium librorum, vel ob persuasionem, quam a parvis imbiberunt, apud quos quidquid est Graecum, malum est, superstitiosum audit, quasi haec essent convertibilia, mihi ipsi audire contigit anno 1767. dum praelectionem Historiae ecclesiasticae in Universitate Viennensi audirem, in scholis Professor loquens de S. Basilio Magno Oecumenico Doctore ajebat: *Sanctus Basilius, Domini mei, magnus Sanctus est, et dum ego ipsius scripta lego, acsi in Cœlis versarer; sed denique Graecus, et Graeci omnes nequam sunt.*

Primum quidem in gratiam Nationis meae Daco-Romanae lingua patria scripseram, modo vero ad publici utilitatem ex lingua Daco-Romana in Latinam verti, quantum vero fieri potuit canones et leges, quas pro suis Graeco-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Orientalis Ecclesia agnoscit, ac veneratur in confirmationem adducere non intermisi, Doctissimorum quoque, ac Canonum in Ecclesia Graeca peritissimorum Interpretum authoritatibus, ac commentariis, nec non imperialibus legibus illustravi....

In foile nepaginate dela sfârşit se află un „Index paragraphorum".

Oradea-mare: Biblioteca diecezană episcopească.

448. Minologhion, Blaj 1781.

Tipărit din porunca Vlădicăi Grigorie Maer.
Se găsesc exemplare prin bisericile din Ardeal.

N. Iorga, *Scrisori şi inscripţii,* II, 53, 55, 57, 97, 112, 125, 126, 135, 142, 151, 156, 167, 189, 192, 195, 196.

449. *Odă la moartea Mariei Tereziei,* Sibiiu 1781.

Ode | Entru pomenirja Muteri | tsei dja pururja | A | Augusztei | Marjej Theresjej. | Sibiu. | Typerit la Martin Hochmeister 1781 Aprilie 3.

In-8° de 4 foi.
Epigraf pe titlu: «Dultsi au foszt Iszvoarele Apelor Iei».
Versurile sunt semnate «supt smerenie de M.».

Braşov: Biblioteca gimnaziului evangelic luteran. (Copie în B. A. R. Mss. 394, f. 52).

450. *Prăvilioară de taina ispovedanii,* Bucureşti 1781.

ПРѢВѢЙЛЙѠЙРЪ | Къ ѧнвкцатвръ бесѣричáскх де | тáйна йсповедáнїй. Повкцви-|тóаре ѿбщїй прѣщéщй, май | кжртóсь, чéлwрь че ѧ̀ѕ ѧсѣпрхле | сáрчина дѫховничíи, ка сх цíе ѧ̀-|чéперѣ шй сквршúрѣ тáйнїй кѣмь сх | ѡ фáкх: шй ѣлте ѧнкцатврй че с-áѕ | май ѧдхwгáть спре фолóсѣль кре- цинéскѣлѣй норóдь: Йдówарх ѧкѣмь | тупхрúтх, ѧ̀ зйлеле прѣ̀ лѣминá- тѣлѣй Дóмй, Їѡ Йлѳ̆йндрѫ̆ | Їѡаннь Vѱилйнть ее: Къ благословéнїѧ шй келтѣѧла | прѣ̀ сфйцúтѣлѣй Митрополúть Кúрїѕ Кúрь: ГРИГОРІЄ: | ѧ̀ тупографíѧ сфйтей Митропо-|лíй ѧ ѳѵггровлáхїей. Лѧ ѣнѣль дела | Хс̃: ѧфйа: ѧ̀ лѣна лѣй | Йпрúле. | Де Стáнчѣль Пóповїчй Тúп: Бѣкѣрещѣнь.

In-4° de 3 foi fără numerotaţie şi 47 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 26 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află reprezentaţi S-ţii Constantin şi Elena, cu o invocaţie în proză. Pe foaia următoare se află prefaţa Mitropolitului Grigorie. care se reproduce mai jos; iar pe cea următoare şi ultimă, se arată cuprinsul.

Prefaţa:

Grigorie cu mila luĭ Dumnezeu Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Ungrovlahiĭa.

Cucernicilorŭ Preoţĭ şi Duhovnicĭ dinŭ eparhiĭa smerenii noastre, molitvă şi blagoslovenie. Iată că punemŭ înnainté cucerniciilorŭ voastre ca o masă duhovnicĭască acĭastă prăvilioară cu învăţătură besericĭască de taĭna ispovedanii, care, de o veţĭ cetì de multe orĭ ca să se înrădăcineze în inimile voastre, veţĭ puté să vă săturaţĭ de lumina cunoştinţiĭ şi să ajutoraţĭ sufleteşte pe creştiniĭ, ce îĭ aveţĭ fiĭ de ispovedanie. Iară de veţĭ fi cu lenevire, atâtŭ la citaniĭa eĭ câtŭ şi la lucraré aceştiĭ sfinte taĭne, atuncé să va cu-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

noaşte, că nu veţĭ *(sic)* să vă nevoiţĭ pentru dragosté luĭ Hs., pentru întemeeré besericiĭ, pentru folosulŭ creştinilorŭ, şi maĭ vârtosŭ şi pentru plata ce vă s-ar da dela Dumnezeu pentru ostenéla ce aţĭ face, şi de aceĭa voĭ veţĭ da séma la înfricoşata judecată a Domnuluĭ Hs. Căcĭ datoriĭa păstorésca ne facemŭ, de vă învăţămŭ câte sântŭ trebuincĭoase şi de folosŭ, care ne şi îndreptămŭ cu insuşĭ cuvântulŭ sfinteĭ Evanghelii, unde zice, la Ioannŭ în 15 capete: «De n-aş fi venitŭ şi de n-aş fi grăitŭ lorŭ, păcatŭ n-arŭ avé; ĭară acumŭ pricină n-au pentru păcatulŭ lorŭ». Dreptŭ aceĭa darŭ nu vă feriţĭ de a face ostenélă ca să scăpaţĭ de munca ĭaduluĭ, şi nu vă daţĭ lenevirii, ca să scăpaţĭ de blestemulŭ sfinteĭ Scripturĭ, care zice la Ieremiĭa, în 48 cap: «Blestematŭ cela ce face lucrulŭ Domnuluĭ cu lene». Ci vă siliţĭ în totŭ chipulŭ cu râvnă şi cu dragoste pentru spăseniĭa noroduluĭ creştinescŭ, ca să să învredniciască fieşte carele dintru voĭ a auzì glasulŭ celŭ fericitŭ alŭ dreptuluĭ platnicŭ, alŭ luĭ Hs: «Bine, slugă bună şi credincĭoasă, preste puţinŭ aĭ fostŭ credincĭosŭ, preste multe te voĭu pune. Intră întru bucuriĭa Domnuluĭ tău». Căriĭa să vă învredniciască darulŭ luĭ Dumnezeu şi cu rugăcĭunĕ şi cu blagoslovenĭia smereniĭ noatre.

La sfârşit se spune ca:

De câtŭ cé dinŭ tâĭ Prăvilioară, ce s-au typăritŭ la létŭ 1774, prinŭ indemnaré cuviosuluĭ Arhimandritŭ Delénulŭ Chyrŭ Grigorie, acĭasta ĭaste maĭ îndreptată şi maĭ bogată cu canoane dinŭ Pravilă şi cu multe învăţăturĭ, prinŭ ostenéla totŭ a cuvioşii sale.

Pentru cuprins, comp. *Învăţătura bisericească* din 17.10, 1741 şi 1774. (v. mai sus No. 158 în vol. I, 481 şi 548, şi No. 218 şi 387, vol. II, 54 şi 206.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1782.

451. Clain, *Dissertatio de jejuniis*, Viena 1782.

DISSERTATIO DE JEJUNIIS GRÆCÆ ORIENTALIS ECCLESIÆ Conscripta | Ab | Samuele Klein | de Szád, Dioecesis Fagarasiensis | in Transilvania. | Viennæ, | Typis Josephi nob. de Kurzbek. | MDCCLXXXII.

In-8° mic de 128 pag. Fără prefaţă. Pe verso titlului, estracte din Sf. Scriptură.

Oradea-mare: Biblioteca diecezană episcopeasca.

452. *Ducerĕ de mână cătră aritmetică*, Viena 1782.

Româneşte şi nemţeşte.

Al. Philippide, *Introducere.* Iaşi 1888, p. 149, No. 5-a.

453. Molitvenic, Râmnic 1782.

М҃ ЛИТВѢНИКЪ | Ꙗкѣмь ѿтрѣ вчѣсть кнпь с-аѕ Тнпѣ- рить, ѿтрѣ ѿтѫ Домніе, в прѣ Ѧѕ- минáтѣлый Дóмнѣ. | ’І Ѡ Н’ІКОЛѦЄ КОЄТѦНТИНЪ КѦРѦЦ’Ѣ КОЄВОДЪ. | Кѣ блаꙋословéнїѧ, шй кѣ тóатѣ кїѣл- тѣáла прѣ сфнцїи сáле Пхрйнтелый | Ююитóрюлый де Дмиезéе Кѵрїѕ Кѵрь | ФІЛѦРЄТЪ Єпйскѡпѣль Рѫмникѣлый. | Ѧ сфйта єпископіе в Рѫмникѣлый. | Ла анїй дела ꙁидйрѣ Лѣмїй. ꙁёч.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Йр҃ъ дела Хс̑: ѧѱгїк. Сѧ Тупкрйтъ де смерйтъль ѧнтре Іе-|ромонáхй Клймéнтъ Іеромонáхъль Тун: | Шй де Пóпа Костандйнъ Тупо-|грáфъль Ржмничáнъль.

In-4º de 4 foi nenumerotate şi peste 358 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 25 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema Ţării Româneşti (facs. 297) şi 4 versuri asupra stemei imitate după cele din *Molitvenicul* de la Râmnic din 1758.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

454. Penticostar, Bucureşti 1782.

ПЄНТИКОСТАРЇОН | Че кънрйнде ѧтръ сйне слѫжба че й сѫ | кѫвйне. | Йкѣмь ѧтр-ачéсташь кйпь Тупкрйтъ, | Ѧтръ ѧтѫ̀м Дóмніе, â мкрїй сáле прѣ | лѫминáтъльй, шй прѣ ѧнѣлцáтъльй, | Дóмнъльй нóстръ, шй ѡблѧдйтóрю â тóатѫ Цáра Рѫмжнѣскѫ | ’ІѠ ЇЛЄѠ҃ЇНДРѠ҃ ’ІѠЇНЪ ѴѰЙЛЇНТЪ ВВД | Кѫ блгословéнїѧ шй тóатѫ келтѫáла | прѣ сфйцйтъльй митрополйтъ Ѧлк ѹ҃ггро-влáхїей: Кѵ̑рїе Кѵ̑рь ГРЇГОРІЄ. | Ѧ тупографїѧ сфйтей Митрополїй ѧ бѫкърéщй. Ла ѧнїй дела зидйрѣ лѣмїи ѧзсѕ. | Де стáнчюль Попóвичь Тун: Бѫкь:

In folio de 2+217 foi. Acestea din urmă sunt numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 38 rânduri în coloană.

Sunt exemplare cu data: ѧзсѕа (7291 = Sept. 1782—Aug. 1783).

Pe verso se află stema Ţării-Româneşti şi următoarele versuri:

Stihuri politice asupra stemiĭ luminatuluĭ şi înnălţatuluĭ Domnŭ.

Arma luĭ Moysi, ce corbulŭ în gura luĭ poartă,
Lesne birueşte a înnălţimeĭ tale înprotivire toată;
Unŭ soare, celŭ dinŭ drépta arătatŭ, te închipueştĭ;
Ideĭa dreptăţiĭ, care tuturorŭ înpărţeştĭ,
Alexandre, pré înnălţate Doamne Ypsilantŭ,
Nepreţuită coroană désupra peceţiĭ ţi-o au datŭ.
O sabie şi-unŭ buzduganŭ ţi s-au datŭ întru putére,
Cu care taĭ lesne şi vindecĭ toate céle réle.
Is. Hs. întru mulţĭ anĭ cu Dumnezeeştĭ puterile sale,
Eu mă rog să te păzéscă, cu toate ramurile înnălţimeĭ tale.

Prefaţa:

Grigorie, cu mila luĭ Dumnezeu Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Ungrovlahiĭa.

Tuturorŭ celorŭ ce sântŭ fiĭ adevăraţi aĭ Beséricii.

Toate céle lalte lucruri sântŭ după materie sau după formă. Şi după materie să cinstescŭ pre cumŭ sântŭ mademurile céle ce scoate pământulŭ, adecă fierul, argintulŭ, aurulŭ şi pietrile céle scumpe. Şi acéste félĭuri de mademuri le protimisimŭ noĭ unulŭ de câtŭ altulŭ după materiĭa lorŭ. Că cu unŭ preţŭ avemŭ aurulŭ, cu altŭ preţŭ argintulŭ; darŭ nu să preţuĭaşte totŭ félĭulŭ de mademŭ, totŭ cu unŭ preţŭ, fiindŭ că să găséşte după materie şi maĭ bunŭ argintŭ şi maĭ prostŭ; aşijderé şi aurulŭ şi pietrile céle scumpe. Iarŭ după formă să cinstescŭ lucrurile céle ce săvârşaşte meşteşugulŭ, că totŭ unŭ félĭu de haĭnă lucrându-o mulţi meşteri, cé lucrată maĭ cu meşteşugŭ o zicemŭ că ĭaste maĭ bună şi o protomisimŭ. Iarŭ cărţile una de câtŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

alta-să protimisésțe și să cade a să cinstì, nu după formă, nicĭ după materie, ci după lucrurile céle ce să cuprindŭ în lăuntru. După care, acéste zise, fără de nici o greșală putemŭ arătà, că Penticostarĭulŭ să va maĭ cinstì și să va socotì maĭ pre susŭ de-câtŭ toate céle lalte cărți besericești (afară dinŭ sfânta Evanghelie), cu care alcătuimŭ sfintele slujbe céle orânduite ale Besériciĭ. Căci în Penticostarĭu să cuprindŭ și alte praznice Dumnezeeștĭ și minunate, darŭ întâĭașŭ dată să véde chiarŭ cé maĭ pre susŭ de fire și cu totulŭ minunată minune a învierĭĭ Domnuluĭ nostru Is. Hs., în care cu acestŭ felĭu de curate vorbe, și cu acestŭ félĭu de meșteșugite glasuri, ne arată aĭavé toate întâmplările ce s-au făcutŭ la acé Dumnezeĭască înviĭare. Deci cu atâta și carté Penticostarĭulŭ ĭaste maĭ pre susŭ, cu câtŭ și înviĭaré Domnuluĭ ĭaste maĭ înnnaltă de câtŭ toate minunile ce le-au tăcutŭ fiindŭ pre pământŭ. Că numaĭ cu înviĭaré acĭasta s-au arătatŭ pre sine cu totulŭ Dumnezeu adevăratŭ. Că trebue să știmŭ, că céle lalte minuni câte le-au făcutŭ Dumnezeu, să arată că le-au făcutŭ și ceĭa lalți ce au plăcutŭ luĭ Dumnezeu; că de au umblatŭ Dumnezeu pre apă, precumŭ l-au văzutŭ ucenicĭĭ, darŭ și Moysi, despărțindŭ apa, au trecutŭ. De au înviĭatŭ morți, darŭ și Eliseĭ proroculŭ au inviĭatŭ pre fiĭulŭ Sumaniténcĭĭ. De au tămăduitŭ orbi și slăbănogi, darŭ Apostolĭĭ numaĭ cu umbriré lorŭ izbăviĭa acestŭ felĭu de patimi. De au postitŭ patru zeci de zile, ĭaste asemănare viața a multora schimnici, ce au arătatŭ acestŭ felĭu de postŭ; de s-au născut fără de zămislire bărbătéscă, darŭ ar fi pututŭ zice cinevași: că cu putére Dumnezeĭască s-au făcutŭ și acĭasta, pre cumŭ și Adamŭ ĭarășŭ fără de zămislire de omŭ, cu Dumnezeĭască poruncă s-au făcutŭ peste fire. (Pentru acéĭa nici Filosofiĭ n-au pututŭ pricépe cu sémne firești zămisliré omuluĭ celuĭ dinŭ tâĭu). Iară a murì cinevași și a inviĭà însuși, nu prinŭ putéré altuĭa ci prinŭ a sa putére, nimeni, nici dinŭ ceĭ vechi, nici dinŭ ceĭ noĭ plăcuți luĭ Dumnezeu, nu s-au învrednicitŭ fără numaĭ Fiĭulŭ luĭ Dumnezeu, dinŭ caré s-au doveditŭ Dumnezeiré luĭ. De acéĭa și vrăjmașiĭ jidovi la toate céle lalte minuni ce au făcutŭ, îlŭ defăĭmà, cumŭ că le face cu putéré Veelzevuluĭ. Iar după ce au înviĭatŭ, neputândŭ găsì nici o pricină a maĭ acoperì de la ceĭ proștĭ pricéperé Dumnezeiriĭ luĭ, cuprinși fiindŭ de frică, au datŭ mari dări strejarilorŭ ca să nu zică că au inviĭatŭ, ci cumŭ că l-au furatŭ Ucenicii. Așà dară, precumu să arătă măriré sfinteĭ învieri, cu atâta să cuvine și cinsté Penticostarĭuluĭ. Deci noĭ, cumŭ nu vomŭ purtà grijă de o carte ca acĭasta, caré fiindŭ așà cinstită, ĭaste și trebuincĭoasă? Că în ce chipŭ vorŭ cinstì înviĭaré Domnuluĭ, ne avândŭ Penticostarĭu? Pentru acĭasta noĭ, după dătoriĭa ce avemu spre podoaba Besériciĭ și a Pravoslavieĭ, amŭ pusŭ de s-au typăritŭ acĭastă carte ca sa se afle la ori cine va cére. Ci vă rugămŭ, fiĭlorŭ, priĭmiți-ne sârguĭala și să fiți încredințați că nu numaĭ cu acesté ne grijimŭ pentru pravoslaviĭa voastră, ci încă sântemŭ și către Dumnezeu a pururé rugători fierbinți.

La sfârșit:

Fiindŭ îndemnătorĭu, ostenitorĭu și purtătorĭu de grijă smeritulŭ Ieromonahŭ Ierimiĭa, Iconomŭ Mit(ropolieĭ) Buc(ureștĭ).

București: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

455. Psaltire, Iaşi 1782.

Ѱ҃ЛТЇРЬ | ПРОРОКѠЛѠИ | Шѝ ⁂пхрáтѫлвй Двдь. | Кѫ Тропáре шѝ кѫ Млт҃ке Лá тóате кáдѣсмеле: Шѝ | кѫ кѫнтѣриле лв҃й Мѡѵсѣ: кѫ ѱáлми âлéши. Ши кѫ | Прин҃клеле лю҃рь. кѫ Пасхáїе: Шѝ кѫ âл дóилѣ | Параклисъ âль Прѣчистїй: Шѝ кѫ пѫцúне ⁂вѣцътѫри | спре фолóсѫль крещúннлюрь: | Кѫ Блг҃ословéнїѧ Прѣ wсф҃ицй-тѫлвй Митрополúтъ | âль Мѡлдáвїей, КѶРІѠ КѶРЬ ГАВРЇЇЛЬ | ⁂тръ â сф҃ицїи сале Тѵпографѣе ⁂ сф҃ѧта | Митрополіе, ⁂ Мшь. | ⁂ зúлеле Лѫминáтѫлвй шѝ прѣ ⁂нѫлцáтѫлвй Дóмнѫлвй | Нóстръ КѺНСТѦНТѝНЬ ДѦМѦТРІѠ | МСѺРѲЗЬ ВСѺ҃ВСѺДЬ. ⁂тръ ⁂тѫѧ | Домніе Ѧ҃ мѣрїей сáле. | ⁂ Ѧнїй де ла Ѧдáмь, зѣч. | Ѧ҃рх дела Нáціерѣ лв҃й Хс҃: ѩ҃ѱѳ҃к. | Ѳ-ѫѕ тѵпхрúть де Пóпа Михáю Стрилвúцкїй, шѝ ѣ҃дáрхь | динь Митрополїѧ Мшѫлвй.

In-4⁰ de 4+154 foi. Acestea sunt numerotate. Tipărit numai cu negru, cu 27 rânduri pe pagină.

Pe verso se află reprezentat Isus, Mântuitorul lumii, într'o gravură semnata de: «Protoierei Mihail S(t)rilb(iţchiu)». Gravura care reprezinta pe David, din faţa textului. nu e semnată. Pe f. 144 verso se află o altă gravură semnată: «Ierei Mihailu» reprezentând pe Maica Domnului.

In foile liminare se afla învăţăturile pentru citirea Psaltirii.

La sfârşit se află numele tipografilor:

Gherasimŭ Monahŭ, zăţarĭu, şi Iereĭ Costandinŭ, zăţarĭu, şi Antonŭ Monahŭ, zăţaru.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

456. Triod, Râmnic 1782.

ТРІѺДІѺН | ЧѲ Ѳ҃Ъ ЗИЧѲ | ТРѲИ КѢНТѢРИ | Чѳ а҃ре ⁂тръ сúне слѫ҃жба сф҃и-тѫлвй шѝ мáрелвй Пóстъ. | Ѩкѫмь ⁂тръ âчéсть кúпь Тѵпъ-рúть, ⁂тръ ⁂тѫѧ Домніе â | прѣ Лѫминáтѫлвй шѝ прѣ | ⁂нѫлцáтѫлвй Дóмнь ! ÎѺ НÎКОЛѦЄ КОѲСТѦНДѦ́ИНЬ | КѦРѦЏѦ Воєвод. | Кѫ блг҃ословéнїѧ шѝ тóатъ кїелтѫѧла прѣ сф҃ицїи сáле Пхрин-телвй Кѵрь ФІЛѦРѲТЬ | Ѳ҃пископѫль Рѫмникѫлвй, ⁂ | сф҃ѧта ѣ҃пископіе â Рѫмникѫлвй | Ла âнїй дела зидúрѣ Лѫмїй | ѕѣч. | Ѳ-ѫѕ тѵпхрúть де смерúтѫль | ⁂тре Іеромонáхй Клúментъ | Іеромонáхѫль Тѵ҃: | Шѝ де Пóпа Костандинь Тѵ-пографѫль Рѫмничѣнѫль.

In folio de 1+476 foi numerotate. Tiparit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloana plină. Titlul este incadrat de o gravura semnata şi datata: . . *Costandinŭ typografŭ, 178.*. Alte ornamente şi gravuri sunt semnate: *Gheorghe Pop. C.* Stema este de un model nou (facs. 304) Versurile asupra stemii nu s'au pastrat în întregime în exemplarul nostru:

Stihurĭ poetice zece asupra stemeĭ pre luminatuluĭ şi pre înnălţatuluĭ şi bine credincĭosuluĭ Domnŭ Io Nicolae Costandinŭ Caragĭà Voevodŭ.

Lumina cé în treĭ Sorĭ a Troiţeĭ ceiĭ pre îndumnezeite,
Caré de oamenĭ să laudă prinŭ treĭ cântărĭ alcătuite
In scaunulŭ Domnieĭ Ungrovlahieĭ au voitŭ a innălţà...

La sfârşit se zice:

Purtătorĭu de grijă fiindŭ Typografieĭ Chyrŭ Ioachimŭ Ieromonahulŭ, dinŭ sfânta Mitropolie.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Typăritu-s-au acestŭ sfântŭ şi Dumnezeescŭ Triodŭ prinŭ ostenéla diorthosiriĭ smerituluĭ între Ierodiaconĭ, Grigorie Ierodiaconulŭ, dinŭ sfânta episcopie a Râmniculuĭ.

Pentru care cu smerenie rogŭ pre totŭ pravoslavniculŭ cetitorĭ, care vă veţĭ întâmplà a cetì pre acĭastă carte, orĭ ce greşale veţĭ aflà, sau în cuvinte sau în slove, îndreptaţĭ cu cugetŭ blândŭ ne ponosluindu-mĭ, căcĭ omŭ cuprinsŭ de firésca slăbicĭune fiindŭ, multe voĭu fi trecutŭ cu vedérе, maĭ vârtosŭ întru cetiré prubelorŭ de noapté; ci îndreptându, ertaţĭ, şi Dumnezeu celŭ bogatŭ întru milă să vă ĭarte şi în véculŭ viitorĭu să vă învredniciască veselieĭ ceiĭ nesfârşite...

Şi s-au începutŭ acestŭ sfântŭ şi Dumnezeescŭ lucru la luna luĭ Octovrie în zile 8, şi au luatŭ sfârşitŭ la luna luĭ Aprilie în zile 14, la aniĭ dela Hs. 1782.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

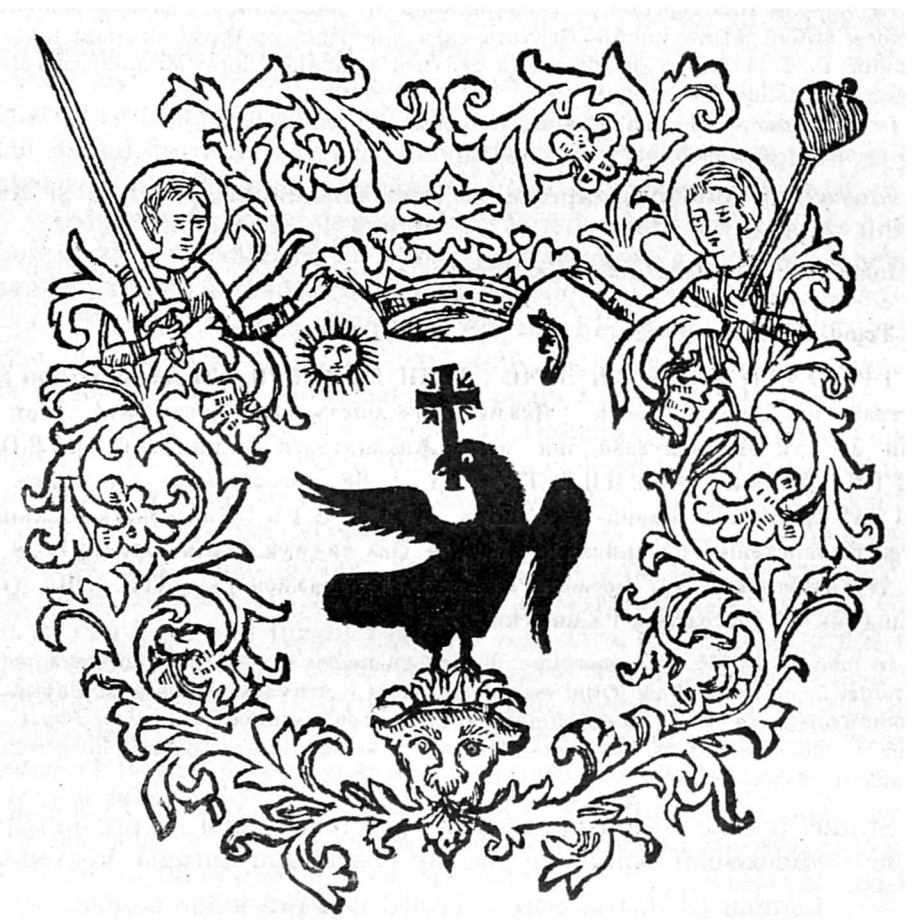

304. Stema Tarii-Romaneşti din *Triod*, Ramnic 1782.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1783.

457. *Abecedar*, Blaj 1873.

ABC | sáu | ALPHAVIT | pentru folosul si procopsálá | [sc]oálelor celor normalesci á nemului | românesc. ‖ ABC | oder | Namenbüchlein, | zum Gebrauche | der | Walachiſchen National-Schulen | Blaſendorf. | Gedruckt mit den Buchſtaben des S[eminars] 1783.

In-8° mic de peste 92 pagine.

Textul românesc e tipărit în unele părţi cu litere latine şi în altele cu cirilicc.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.—Galaţi: Biblioteca Urechiá.

458. *Abecedar*, Sibiiu 1783.

ABC | sàu | BUCAVNA | spre folosul | scolelor niamului romanesc. ABC | oder | Namenbüchlein | zum Gebrauche | der National-Schulen | in dem Großfürſtenthum Siebenbürgen. | Mit ihrer Röm. kaiſ. königl. apoſt. Majeſtät | allergnädigſter Freyheit. | Herrmannſtadt. | Gedruckt bey Martin Hochmeiſter kaiſ. königl. priv. | Buchdrucker und Buchhändler. 1783.

In-8° mic de 104 pagine. Ultima este paginată greşit: 76.

Textul românesc e tipărit numai cu litere latine.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

459. **Atanasie cel Mare**, *Sinopsis*, Râmnic 1783.

СѵНОѰІСЬ | ЙДЄКЪ КѵПРИНДЄРЄ ѦѦ ЄКѵ́РТЬ Й чѣ́й Вѣ́кй шй â чѣ́й Нóаѡ скрипт҃ѣ́рй. | Й чѣ́лвй дынтрв сфѣ́цй Пѫрынтѣлвй нóстрв ¦ Йдаиáсїе чѣль мáре Патрїáрхѵль Алеѯандрíей: | Тупѫри́тъ âкѣ́мь ѦтѫÍю Рѧмѫнѣ́це, ѦÍ зй-леле прѣ́ Лѧминáтвлвй Дóмнь: ÎЄ | НИКОЛАЄ КОСТЙНДЙНЬ | КЯРЯЦѢ҃ ВѢДЬ. Кѣ Благословéнїѧ шй тóатѣ Кїѣлтѧ́ла | прѣ́ Сфѣ́цїи сáле Ювитóрювлвй де Дúнезéѣ | Кѵрíѣ Кѵ́рь ФІЛЯРЄТЬ êпискѡ́пѧль Рѧм: | Ѧ сфѣ́та êпископíе â Рѧмникѣлвй. Ѧ- Тупографíа чѣ́ нóаѡ чѣ́ с-ле фѣкѣ́тъ кѣ кїѣл-тѧ́ла прѣ́ сфѣ́цїи сáле: | Ла Йнїй Дела Хс̃: ѦѰпг: | Є-ле тупѫри́тъ де Дúмитрїе Мúхáй По-пѡкúчй Тупографѧль Рѧмничѣкнѧль.

In-4° de 4+123 foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu. Titlul este incadrat într'o poartă gravată de Diaconul Costantin. Volumul mai cuprinde un ornament şi o gravura săpate de D(imitrie) T(ipograful). Sub această gravură se citesc versurile urmatoare:

Unuĭa Dumnezeu ce în treĭ staturĭ ĭaste proslăvitŭ,
Carele nicĭ începutŭ are, nicĭ săvârşitŭ,
Domniile céle înţelegătoare cu fricá îĭ slujescŭ,
Şi nemateriĭalnicele puterĭ neîncetatŭ ilŭ márescŭ.
Intru ale căruĭa poruncĭ toţĭ ceĭ ce bine s-au nevoitŭ,
Moşteniré desfătăriĭ cereştilorŭ bunătăţĭ au dobânditŭ,
Să i ne închinămŭ şi noĭ dinpreună cu curată credinţă,
Căcĭ că pre toată făptura dinŭ ce n-au fostŭ o au adusŭ în fiinţă.
Toate zilele noaste întru sfinţenie să-ĭ slujimŭ,
Ca în cĭata celorŭ întâĭ născuţĭ să ne învrednicimŭ.

Pe verso titlului se afla stema Ţariĭ-Româneşti şi 4 versuri imitate după *Molitvenicul* din 1758.

Prefaţa:

Prédoslovie cătră cetitori.

Pentru privirė aceştiĭ cărţĭ nu ĭaste trebuinţă de multe cuvinte, o pra-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

voslavnicule cetitorĭu, fiindŭ dinŭ însăşŭ numiré eĭ arătată, cu numele Synopsisŭ, adecă cuprindere în scurtŭ a înţelégerilorŭ sfinteĭ Scripturĭ atâtŭ a ceiĭ vechĭ câtŭ şi a ceiĭ noao, care maĭ întâĭu s-au fostŭ scosŭ de pre grecie în limba slovenéscă, apoĭ maĭ pre urmă dinŭ cé slovenéscă s-au tâlmăcitŭ întru a noastră rumânéscă. Iarŭ acumŭ cu blagosloveniĭa şi porunca şi cu toată cheltuĭala ĭubitorĭuluĭ de Dumnezeu pré sfinţituluĭ Părinteluĭ Episcopulŭ Râmniculuĭ Chyriu Chyrŭ Filaretŭ, prinŭ aduceré aminte a sfinţii-sale Protosingheluĭ episcopieĭ Râmniculuĭ, Chyrŭ Iosifŭ, s-au typăritŭ întâĭu rumânéşte. A căriĭ trebnicie şi folosulŭ vorŭ pricépe, câţĭ cu luare aminte şi cu osârdie o vorŭ cetì, urmândŭ în scurtŭ înţelégerile dinŭ tr-ânsa ca nişte folositoare şi trebuincĭoase ce sântŭ la toţĭ creştiniĭ. Cartė ĭaste mică şi îndemănatecă, ĭarŭ înţelégeré eĭ e mare şi de trebuinţă, îndreptândŭ şi cuvântulŭ şi viaţa omuluĭ întru slava luĭ Dumnezeu, Aminŭ.

De pré sfinţiĭa-sa orânduitŭ purtătorĭu de grijă alŭ Typografieĭ,

Gheorghie Nicolaovicĭ.

La sfârşit:

S-au tipăritŭ acĭastă sfântă şi folositoare de sufletŭ carte prinŭ ostenéla diorthosiriĭ pré nevrédniculuĭ între Ierodiaconĭ Grigorie Râmnicĭanulŭ. Pentru care cu smeritŭ duhŭ îmŭ facŭ datornica cérere către toată pravoslavnica obştime, cariĭ vă veţĭ întâmplà a cetì într-ânsa, ca orĭ ce greşală să va arătà înnainté ochilor voştri, atâtŭ la înţelégerile pricinilorŭ ce spune, câtŭ şi în cuvinte şi în slove, să îndreptaţĭ cu cugetŭ ertătorĭu, socotindŭ că de obşte sântemŭ însărcinaţĭ cu o firéscă neputinţă, caré nu lasă pre nicĭ unulŭ dinŭ noĭ a rămâné fără greşală. Iară ochiulŭ celŭ a toate văzătorĭu, carele ce voĭaşte face, ca unŭ pré bunŭ şi dreptŭ, să vă învrednicĭască amândurorŭ fericirilorŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

460. Pilde filosofeşti, 1783.

ПИ́ЛДЄ | ФИЛОСОФЄ́ЩИ, | скóасе дин лúмба чѣ прó-астъ гречѣскъ пре лúмба | рꙋмѫнѣ́скъ. ҂ А҃-нꙋл ҂аѱпг.

In-8° mic de 1 foaie şi 118 pagine.

La sfârşit, pe pag. 118, se citesc următoarele:

S-au jăţuit şi s-au diortosit de noĭ ceĭ maĭ jos numiţĭ, Mihail Dir Sibiĭanul şi Radul Râmnicénul.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

461. Pilde filosofeşti, Râmnic 1783.

ПИ́ЛДЄ | ФИЛОСОФЄЩИ́ | Кáре с-аꙋ Тѵпъри́ть âкꙋ́мь | â дóаѡ ѿаръ, ҂ Зи́леле прѣ | лꙋмина́тꙋлꙋй Домнь. ÎѠ | НÎКОЛА́Є Кѡстанди́нь | Караџѣ Воевóдь. | Кꙋ кїелтꙋѧ́ла Юбитóрюлꙋй | де Дм҃незéꙋ, Кѵріꙋ́ Кѵ́рь | ФÎЛА́РЄТЬ Єпископ҃: Рым: | ҂ сфн҃та Є҃пископíе â Рым: | Ла а҃нꙋль дела Хс҃: ҂аѱ҃пг: | С-аꙋ тѵпъри́ть де Пóпа Ко-станди́нь, Михáй Пóпѡ-ви́чь, Тѵп҃: Рѫмничáнꙋль.

In-8° mic de 1+140 foi numerotate.

Titlul este incadrat în fori de compoziţie tipografică. Pe verso se află stema Ţăriĭ-Româneşti cu 4 versuri imitate dupa cele din *Molitvenicul* din 1758.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Titlul pentru intrarea în materie este următorul:

Pilde filosofeşti, după limba cè proastă grecĭască tâlmăcite rumânéşte.

La sfârşit:

Typăritu-s-au acĭastă sfântă şi Dumnezeĭască carte prinŭ ostenèla diorthosirii smerituluĭ între Ierodiaconĭ Grigorie Râmnicĭanulŭ.

Orânduitŭ fiindŭ purtătorĭu de grijă alŭ Typografieĭ Gheorghie Nicolaovicĭ.

București: Biblioteca Academiei Române.

462. Şincai, *Catechismul cel mare,* Blaj 1783.

КАТЄХИЗМЪЛ | ЧЄЛ МАРЄ | къ Антрєбърй, шй Рєспънсърй | Пăкътъйт, шй Ътокмйт пентрŭ фолосъл, шй проко-|пеала тŭтŭрŏр Школелор Нормълєщй ă Нємцăскй | Романєск дє | ГЄОРГІЄ ГАЙЕРЙЛ ШИНКАЙ | Директорŭл, шй Катехетŭл Школелей чéй Нормълéщй дин Блаж, шй чкл. | Ă Блăж | Къ Тупăрюл Семинăрюлăй | ѧѱпг.

In-8° mic de 4 foi, 180 pag. şi 1 foaie pentru errata.
Pe verso titlului se află următoarea:

Aprobaţie.

Noĭ ceĭ maĭ îngĭos iscăliţĭ, cetind acest Catechism, care acum s-au alcătuit, şi făcut întâĭu într-acesta typ pentru folosul şi procopsala Şcoalelor Normăleşti a Némuluĭ românesc, şi fiindcă nu numaĭ n-am găsit nemic, ce ar fi înpotrivă Dogmelor Credinţeĭ, Deregătoriilor Creştineştĭ, şi orânduĭalelor, şi obicéĭurilor Besériceĭ Resărituluĭ, ci încă de mare folos Pruncilor, carii cércă numitele Şcoale, şi la tot Némul românesc: Dreptacéĭa îl judecăm a fi vrédnic a se typărì.

Blaj 11 Maĭu, 1783.

Stefan Sabo
Ioann Halmaghi
Theologĭ aĭ S. Mitropolieĭ Făgăraşuluĭ din Ardél, şi de ceĭ maĭ marĭ aĭ noştri orânduiţĭ Revizorĭ.

Pe foaia următoare se află prefaţa:

Cuvânt înnainte.

După ce s-au îndurat în aniĭ trecuţĭ Pré înnălţatul şi de Dumnezeu Incoronatul Inpăratul nostru Domnul Domnul Iosiv II, a porunci Crăesculuĭ său Guberniu din Marele Prinţipat al Ardéluluĭ ca, precum la alte Némurĭ, aşa şi la Românĭ se se rădice Şcoale, în care se se învéţe toţĭ Pruncii în limba sa a cetì, a scrie, a numera, sau Arithmetica, şi învăţătura Creştinéscă, ca se poată fieştecariĭ dintră dânşiĭ fi nu numaĭ bunĭ fiĭ aĭ patrieĭ sale, ci şi adevăraţĭ Creştinĭ, şi s-ar fi şi rădicat în anul maĭ de curând trecut 1782 Şcoală Normăléscă în Blaj, a căria Director fuĭu însuş orânduit dela Innălţatul Crăescul Guberniu, alta nu era înnapoĭ, fără numaĭ se mă apuc, se fac, şi se typăresc Cărţile céle poruncite pentru folosul, şi procopsala numitelor Şcoale. Dreptacéĭa ĭată m-am apucat, şi am şi făcut Catehismul acesta,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

în care, cât mi-au fost cu putinţă, am cuprins, sau se zic aşa, am strâns, şi am grămădit pe scurt la olaltă toate Dogmele şi închieturile Credinţeĭ cei adevărate, toate Deregătoriile Creştineşti, şi toate obicéĭurile Besériceĭ Resărituluĭ, care mi s-au văzut a fi Pruncilor (pentru carii s-au şi făcut acéstă Carte) maĭ de lipsă a-le învăţa, şi a-le şti; căci toate a-le înbulzì nu le-am putut, maĭ vârtos pentru acéĭa, ca nu cumva făcându-se Cartè maĭ mare, preţul încă se i se sue, şi dintr-acéĭa se se nască pricină, pentru caré ceĭ seracĭ, de cariĭ maĭ mulţĭ se află în Némul nostru, de cât bogaţĭ, se nu ş-o poată cumpăra. In caré muncă a mé m-am sârguit, cât am putut, ca dela cuvintele şi vorbele céle tocma Româneştĭ nicĭ cum se nu me abat, şi depărtez. ci se le aleg, după cum pre unele locurĭ maĭ bine vorbesc Românéşte de cât pre altele; precum am şi făcut, nu pentru altă ceva, fără numaĭ, ca prin Normă, prin caré după Pré înnalta voe a Cliesaro-Crăesculuĭ Maiestat trăbue se se sporéscă şi limba noastră, precum şi a altor Némurĭ. Dreptacéĭa tu carele veĭ cetì Carté acésta, nu me judecà pentru cuvintele, şi vorbele, care doară ţi s-or vedé noao sau streine, precum au făcut, fac, şi vor face uniĭ, cariĭ în viaţa lor nicĭ atâta n-au făcut pentru binele de obşte; ci numaĭ au zăcut şi au cârtit pre alţiĭ, pizmuindu-le numele şi lauda, care pe dreptate le-au căpătat prin lucrurile céle bune, céle făcute pentru obşte ci o ĭa, o cetéşte, şi dacă veĭ afla într-ânsa vr-o smentélă, caré se fie adevărată, o ĭartă, aducându-ţĭ aminte, că tu încă poţĭ în multe smintì. Fiĭ sănătos.

In cele 2 foi urmatoare se află: «Indexul lucrurilor, care se afla în Catehismul cel Mare».

Blaj: Biblioteca Canonicului I. M. Moldovanu.

463. Şincai, *Prima principia latinae grammatices,* Blaj 1783.

PRIMA | PRINCIPIA | LATINÆ GRAMMATICES QUÆ AD USUM SCHOLARUM VALACHICO-NATIONALIUM Propter majorem incipientium Puerorum facilita-tem, adjectâ Valachicâ Lingvâ, in hunc ordinem redegit, ac typis edi curavit GEORGIUS GABRIEL SINKAI de EADEM AA. LL. Philosophiae, & SS. Theologiæ Doctor, ac Primariæ Scholæ Nationalis Balasfalvensis Director, & Catecheta. BALASFALVÆ Typis Seminarii Diœcesani. MDCCLXXXIII.

In-8° mic de 184 gagine.

Textul este latinesc şi românesc. La paradigme se adauga şi traducerea nemţeasca şi ungurească.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

464. *Abecedar mare,* Bucureşti 1783.—Greceşte.

ΤΟ' ΜΕΓΑ | Α'ΛΦΑΒΗΤΑ'ΡΙΟΝ | Ε'ν ᾧ περιέχονται τὰ Εἰκοσιτέσσαρα Γράμματα διαφόρως γεγραμμένα, αἱ | Συλλαβαί. αἱ συντείουσαι πρὸς τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν Προσῳδίαι. ἡ ἀνήκουσα τοῖς παισὶ | Προσευχή. Τὰ ἀναγκαῖα πρὸς Σωτηρίαν, ὁ Πίναξ τῶν Λογαριασμῶν τῶν Ελληνικῶν ψηφί-ων. ὁ Πυθαγορικὸς Πίναξ. καὶ τελευταῖον αἱ κατά συντομίαν γεγραμμέναι Συλλαβαί. | Νῦν πρῶτον Τυπωθεῖσα ἐπὶ τῆς Θεοστηρίκτου

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Η'γεμονείας τοῦ Υ'ψηλοτάτου ἡμῶν Αὐθέντου καὶ | Η'γεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας ΚΥΡΙ'ΟΥ ΚΥΡΙ'ΟΥ Ι'ΩΑ'ΝΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑ'ΟΥ | ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ'ΝΟΥ ΚΑΡΑτΖΑ˜ ΒΟΕΒΟ'ΔΑ. | Α'ρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Α'γίου Οὐγ-γροβλαχίας | ΚΥΡΙ'ΟΥ ΚΥΡΙ'ΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙ'ΟΥ Ε'ν τῇ Νέᾳ Τυπογραφίᾳ ἐν Βουκουρεστίῳ Παρὰ Νικολάῳ καὶ Ιωάννῃ Λαζάρου. Ε˘τει 1783. Μαρτίου 1.

Abecedarul cel Mare, în care se cuprind cele 24 de litere, scrise deosebit, silabele, accentele care contribuesc la citirea dreaptă, rugăciunea pentru copii, cele trebuincioase pentru mântuire, tabla socotelilor cu semne greceştĭ, tabla luĭ Pitagora, şi în sfârşit silabele scrise prescurtat. Acum întâi tipărită în timpul domniei de D-zeu păzite a prea înaltuluĭ nostru stăpân şi domn a toată Ungrovlahia Domnul Domn Ioan Nicolae Constantin Caragea Voevod. Pe când păstoria pre sfântul (Mitropolit al) Ungrovlahiei Domnul Domn Grigorie. In tipografia nouă din Bucureşti. De Nicolae şi Ioan Lazăr. La anul 1783, Martie 1.

In 8° mic de 40 foi nenumerotate. Paginele sunt incadrate în chenare de linii sau de compoziţie tipografică.

Pe vorso titlului se afla stema Ţariĭ-Româneşti şi următoarea notiţă:

Ἐσυστήθη ἡ Νέα Τυπογραφία αὕτη τοῦ Ὀρθοδόξου Γένους τῶν Ρωμαίων ὑπὸ τὴν Ἔκλαμπρον Αὐθεντικὴν προστασίαν καὶ Ἡγεμονικὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Ὑψηλοτάτου καὶ Εὐσεβεστάτου ἡμῶν Αὐθέντου. Συνδρομῇ καὶ κηδεμονίᾳ τοῦ Πανιερωτάτου Ἁγίου Οὐγγροβλαχίας, διὰ νὰ τυπώνετε ἐλευθέρως, κάθε Βιβλίον χρήσιμον εἰς τοὺς σπουδαίους. εἰς τὰ σχολεία, καὶ εἰς τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας τοῦ ἡμετέρου γένου.

S'a înfiinţat această nouă tipografie a neamului pravoslavnic al Grecilor, sub strălucita ocrotire şi apărare Domnească a prea înaltuluĭ şi piosului nostru Domn, cu ajutorul şi îngrijirea prea sfântului al Ungrovlahiei, ca să se tipărească slobod orice carte folositoare celor învăţaţĭ, şcoalelor şi bisericilor ortodoxe ale neamuluĭ nostru.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1784.

465. Acatist, Râmnic 1784.

АКАѲІСТЬ | А҃ль прѣ сфн҃тей Нѫскъ-то́арей де Дм҃незе́ѹ | Ши а҃лте Рѹгъчю́ний | Ка́ре с-аѹ Типъритъ ѧ҃ зи́леле | Ѧ҃нълца́тѹлѹй Дѡмнь Іѡ̀ | МИ҃ХА҃Й КОСТА҃(Н ДИ҃НЬ | Сѹ́цѹль Воево́дь: | Кѹ Бл҃гослове́нїѧ Прѣ Сфн҃ци́-тѹлѹй Е҃пископь аль Рѫмникѹлѹ҃ | Кѵрь ФІЛА҃РЕТЬ | Ѧ҃ е҃псь: Рѫм: ла а҃нѹл ҂аѱ҃пд. | Де Дими́трїе Мих: Пѡп: Тѵп:

In-16, de 2+235+1 foi. Primele şi ultima nu sunt numerotate. Tiparit cu negru şi roşu, cu 14 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema cea mică a Ţarii-Româneşti, cu patru versuri imitate după cele din *Molitvenicul* din 1758.

Pe ultima faţa a foilor liminare şi pe f. 42 v. se afla reprezentată Maica Domnului într'o gravura pe lemn semnată: Д. Мѵх. Т. Р.

Pe foaia a doua liminară se află arătarea cuprinsului (pinaxu); iar dupa aceasta următoarea notiţă:

Fiindŭ purtătorĭu de grijă typografieĭ chyrŭ Ioachimŭ Ieromonahŭ, dinŭ sfânta Mitropolie.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

La sfârşitul cărţii:

S-au tipăritŭ prinŭ ostenéla diorthosiriĭ smerituluĭ intre ierodiaconĭ Grigorie Râmnicĭanulŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

466. Apostol, Bucureştĭ 1784.

ÂПОСТОЛ | Чѣ аре ѧ҃трѳ сйнѣ, фáщтеле шй по-слáвйле âпóстолáлорь, че сѫ читéскь ѧ҃ | бисѣрикѫ тóть дѣ҃ѳна. Йкѳмь де йз-нóакѫ тупкрйть, шй кѳ май кѳне ѧ҃-дрептѣрй дѵордосíть шй âдѫвѫíть, â-шкѯáть дѳпх ѻ҃рмáрѣ чéлѳй гречéскь. Ѧ҃ áнѳль дйнь тѫй дйнь ѧ҃тѫ҃ Домніе | â лѳмнáтѳлѳй Дóмнь. ÎѠ̃ МÎХѮИ КѠ̃СТѮНДЙНЬ СѲ̃Ц҃Ѳ ВОСВОДЬ: | Кѳ блгословéнїѫ шй кѳ келтѳ́ала прѣ Сфйцйтѳлѳй митрополíть âль Оѵ̃гро-влáхиен Кѵрíѳ Кѵ́рь: ГРЙГОРІЄ̃. | ѧ҃трѳ â дѡвазечй шй пáтрѳ де áнй | âй âрхїепксторїй Прѣ сфїницій сáле. | С-лѳ тупкрйть ла Бѳкѳрéщй ѧ҃ тупо-грáфїѫ дйнь сфйта Мйтрополіе. | Ла âнїй дела нáщерѣ лѳй Хс: ѧѱпд. | Де Стáнчѳль Θѡмóкичь Тупографѳ.

In-folio de 4+149 foi. Primele sunt nenumerotate. Tiparit cu negru şi roşu, cu 38 de rânduri în pagina plină.

Pe verso titlului se afla stema Ţarii şi versurile reproduse mai jos. Apoi o prefaţă, care de asemenea se reproduce mai jos, «prochimene şi alliluiaria şi pricésne de peste toată săptămâna», o înştiinţare «către cititoriul Apostolului», şi în fine, notiţa urmatoare:

La diorthosiré acestuĭ Apostolŭ însuşĭ Pré sfinţiĭa sa Părintele Mitropolitulŭ Sidisŭ s-au ostenitŭ. Şi amŭ fostŭ şi eu de ajutorŭ, celŭ smeritŭ între Ieromonahĭ, Ghermanò, eclisiarhul sfinteĭ Mitropoliĭ.

În faţa textului se afla o gravura mare de o pagina reprezentând «saborul Apostolilor», iar în capul textului, un ornament reprezentând Invierea, gravat de: Stanci(ul) P. T(i)p(ograful).

Versurile asupra stemei:

Stihurĭ asupra peceţiĭ pré luminatuluĭ Domnu Io Mihaĭu Constandinŭ Suţu Voevod.

Cândŭ crucé intre stele pre cerĭu mareluĭ Constantinŭ s-au arătatŭ,
Intru războĭu tare întrarmându-să s-au proslăvitŭ minunatŭ.
Acumŭ şi corbulŭ, ce ţine în gura sa cinstita cruce,
Ighemonuluĭ Mihailŭ Suţu semnŭ de pravoslavie aduce.
Carele cu stema Valahieĭ dela Dumnezeu s-au încoronatŭ,
Celŭ cu vrednice darurĭ înpodobitŭ ca să stăpânéscă acestŭ prinţipatŭ.
Cu sabiĭa şi cu buzduganulŭ, ce i s-au datŭ întru putére
Să tae şi să vindece toate întâmplările réle.
Pre Domnulŭ Dumnezeu rugămŭ întru toate neclatitŭ să-lŭ întăréscă,
Ca în mulţĭ anĭ cu pace şi cu bună oblăduire pre norodŭ să domnéscă.

Prefaţa:

Prédoslovie.

Către pravoslavniculŭ norodŭ.

Dumnezeĭasca şi înnalta vrednicie şi trépta Arhierieĭ, o pravoslavnicĭ cetitorĭ, o vedemŭ cu adevărat întru nemărginită datorie de a fi (după putinţă) cu toată silinţa osârduitoare spre céle de sufletŭ folositoare, însă nu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

numaĭ în creştineştĭ fapte, pre cumŭ e dreptaté, ĭubiré de streinĭ, milosteniĭa şi céle lalte, ci şi întru adăoginé propoveduiriĭ cuvântuluĭ luĭ Dumnezeu. Cu aceste Dumnezeeştĭ darurĭ, luminatŭ ĭaste doveditŭ, că drépta celuĭ dintru înnălţime cu Dumnezeĭască cuviinţă au înpodobitŭ pă pré sfinţitulŭ şi de Dumnezeu alesulŭ Mitropolitŭ a toată Ugrovlahiĭa Chyriu Chyrŭ Grigorie, carele face toată osârdiĭa pentru binele şi folosulŭ celŭ de obşte. Dreptŭ aceĭa avândŭ râvnă Dumnezeĭască ca să înpodobéscă Bisérica luĭ Hs. şi să luminéze pre Myrésa Myreluĭ celuĭ Duhovnicescŭ, nu numaĭ cu fapte, ce şi cu Dumnezeeştĭ cuvinte, bine au venitŭ şi de iznoavă cu a présfinţieĭsale cheltuĭală au poruncitŭ de s-au datŭ în typarĭu acĭastă de Dumnezeu însuflată carte, ce să chiamă Apostolon, întru care să coprinde faptele şi propoveduiré sfinţilorŭ Apostolĭ, carii pentru îndreptaré pravoslavniciĭ credinţe au înmulţitŭ şi au semănatŭ în toată lumé sămânţa buniĭ propoveduirĭ a cuvântuluĭ celuĭ adevăratŭ, pre cumŭ şi prorociĭa Psalmistuluĭ adeveréză, că zice: în totŭ pământulŭ au eşitŭ vestiré lorŭ şi la marginile lumiĭ graĭurile lorŭ. La care carte cu toată osârdiĭa sufletuluĭ şi noĭ dinŭ stăpânésca porunca pré Sfinţiĭ sale amŭ pusŭ silinţă de amŭ îndreptatŭ înţelégeré cuvintelorŭ pă alocuré, urmândŭ Apostoluluĭ grecescŭ, maĭ vârtosŭ înplinindŭ şi vre-o câte-va rânduri întregĭ ce lipsé dinŭ Apostolulŭ rumânescŭ, ce au fostŭ tipăritŭ până acumŭ, adecă: la doao Apostole, Marţĭ şi Vineri, dinŭ săptămâna a treĭzecĭ; i *(şi)* dela unŭ apostol, Luni a treĭ-zecĭ şi una de săptămânĭ; şi de la doao apostole, Marţĭ şi Miercurĭ, a treĭ-zecĭ şi cincĭ de săptămânĭ, şi alte greşălĭ dinŭ tr-ânsulŭ, pre câtŭ ne-au fostŭ prinŭ putinţă, amŭ îndreptatŭ, aşăzândŭ la începutulŭ cărţiĭ şi icoana sfinţilorŭ Apostolĭ. Decĭ acĭastă apostolésca carte, care sufletele cătră adevărŭ şi cătră mântuire le trage, priimiţi-o cu bucurie, ca pre unŭ odorŭ Dumnezeescŭ, şi cândŭ i să citéşte poslaniile în Bisérică la vremé slujbeĭ, să le ascultaţĭ cu mare luare aminte, ca să vă folosiţĭ de învăţăturile ce să coprindŭ întru dânsa, şi proslăvindŭ pre Domnulŭ să rugaţĭ sănătate pré Sfinţituluĭ şi Duhovnicesculuĭ stăpânuluĭ nostru, ca întru mulţĭ anĭ să i să îndelungéscă blagosloveniĭa asupra noastră, cerându-ne şi noao asemené totŭ acelaşĭ bine dela Dumnezeu, alŭ căruĭa harŭ şi milă şi ruga sfinţilorŭ Apostolĭ şi blagosloveniĭa pré Sfinţituluĭ stăpânu rugămŭ să fie cu voĭ cu toţĭ. Aminŭ.

Alŭ pravoslavieĭ voastre cătră Dumnezeu rugătorĭu,

Smeritulŭ Mitropolitŭ Sidisŭ, Grigorie.

La sfârşit se află versurile urmatoare:

Luĭ Dumnezeu, celuĭ în Troiţă slăvitŭ, i să cuvine
Mulţumită, cinste, laudă şi închinăcĭune,
Că ne-au ajutatŭ de amŭ scosŭ dinŭ tipărire
Acĭastă sfântă apostolésca propoveduire.
Cu smerenie rugămŭ pe totŭ pravoslavniculŭ cititorĭu
Să priiméscă acestŭ sfântŭ odorŭ de sufletŭ folositorĭu,
Şi unde va aflà vre-o greşală, cu blândéţe să fie ertătorĭu,
Ca şi Dumnezeu să-ĭ dé totŭ binele şi aicĭ şi în véculŭ viitorŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

467. Bob, *Cuvănt... în zioa instellației,* Blaj (1784).

КѪВѢНТЪ | Кáрелѥ Мѫріѧ сѣ Прѣѫслáвнáтѫл, шй прѣ ѡсфѣщéтѫл | **ДѺМН ÎСѾЙН БѺБ ВЛѢДИКѪЛ ФѢГѢРЙШѪЛѪИ,** шй â тóатѣ цáра Йрдѣлáвлй, шй пѣрцилwр ѣй ⸗прѣснáтѣ, л-ал âкѹт ⸗ siwa Йнстелláцiей, ăдекѣ, кжнд с-ал ⸗нълцáт, шй с-ал âшезáт ⸗ скáзнѫл сѣѫ чéл Йрхiéреск прин Домнiй Комисáреш дѥ ⸗пърѣтéскѫл Гѫбéрнiѫм рждѫйцй ⸗трѫ âдѫнáрѣ Клерѫлй, ⸗ ăнѫл Дмнѫлй, 1784. Îснiѥ, зйлѥ, 30.

[La sfârşit:] **Тѵпърйтѫ-с-ал ⸗ ВЛЙЖ** кѫ **Тѵпáрюл Сѣминáрюлй.**

In-folio de 4 foi. Ultima pagina albă.

Blaj: Biblioteca canonicului I. M. Moldovanu. — Oradea-mare: Biblioteca diecezana episcopească.

468. *Carte de ertarea greşalelor dată de Avramie Patriarhul Ierusalimului,* (Bucureşti) 1784.

Foae volanta, cu text românesc.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

469. Catavasier, Râmnic 1784.

КѪТѪВѢСІѦРЮ | Йкѣмь ⸗трѫ áчéстъ кúпь âшезáтъ шй | Тѵпърйтъ ⸗ зйлелѥ прѣ лѫминá-тѫлй шй прѣ ⸗нѣлцатѫлѣ Дѽмнь, | Їѡ **МИХѪИ КОНСТѪНДЙНЪ** | Сѣцѫлъ **БОБѢОДЪ.** | Кѫ Бáгословéнїѧ шй кѫ тоатѣ кїелтѫмла, прѣ сфѣцїи сáлѥ ювиторюлй | дѥ Дмнезéѫ | Кѵрь **ФИЛЙРѢТЪ** | Ёпископѫль Рймникѫлѣ. ⸗ сфйта | Ёпнс. â Рим: ⸗ ăнѫль дела Хс ⸗ѧѱпд: | Дѥ Димйтрїе Михáйлw Пѽпw-Бичй Тѵпографѫль Римничáнѫль.

In-8° mic, de 1 + 238 foi numerotate. Tipar roşu şi negru. 21 rânduri în pagina plină.

Pe verso titlului se afla textul troparului Naşterii în greceşte, cu litere cirilice, şi o gravură reprezentând pe Maica Domnului.

Textul este grecesc până la p. 34; slavonesc până la p. 70, apoi românesc pâna la sfârşit.

La sfârşit se află aceste notiţe:

Fiindŭ purtătorĭu de grijă Typografieĭ, Chyru Ioachimŭ Ieromonahulŭ dinŭ sfânta Mitropolie.

Typăritu-s-au acestŭ sfântŭ şi Dumnezeescŭ Catavasiĭarĭu prinŭ ostenéla diorthosiriĭ smerituluĭ între Ierodiaconĭ Grigorie Râmnicĭanulŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

470. Catehism mic, Viena 1784.— Româneşte şi nemţeşte.

КѪТИХИСЇСЪ | **МЙКЪ** | сѫ Скѫртáтѣ прáвослáвникѣ | мѣртѫрисйре â лéцїй гречéщй | неѵнйтѣ, пéнтрѫ трѣбa | Прѫнчилwрь челóрь неѵниць | рѫмънéщй, фѣкѫтъ | Шй дела Неѵнітѫль Ёпѣскопескѫль ⸗ Кáрло-кець лà Йнѫль 1774. | Цинѫтѫль Сѵнодь ⸗тѣрйтъ шй акѫмь âдоаw | wарѣ кѫ ⸗тѣрирѣ Йрхiепископѫлѫи, ши Ме-трополитѫлѫи типѣритъ. | ⸗ ⸗пѣрѣтѣска четатѥ кїенна ла Боерѫль Їѡснѳь дѥ Кѫрцбек алъ рѫсѣритѫлѫи типограф 1784.

Kleiner | Katechismus | oder | kurze, und ächte Bekenntniß der griechiſchen nicht unirten | Religion. | Zum Gebrauche der nicht unirten ſlavoniſch | ſerviſchen

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

und wallachiſchen Jugend. | Verfaſſet, und von dem im Jahre 1774. in Car=|lowiz abgehaltenen nicht unirten biſchöflichen Sy= nodus beſtättiget: und nun mit Gutheißen | des Erzbichofs und Metropoliten auf= gelegt. | W i e n. | Bei Joſeph Edlen von Kurzbeck, kaiſ. königl. Hof= buch. drucker Gross|=und Buchhändler. | 1784.

In-8° de 161 pag.
Textul românesc, în stânga cititorului, iar cel nemțesc în dreapta.

București: Biblioteca Academiei Române.

471. Ceaslov, Râmnic 1784.

ЧАСОСЛОВЪ | Кѣре кѣпрінде ѧ сінє тоатъ слѫж-|ба де зі, ші де нопте, ѣкѣмъ | ѧтрѣ ѣчестъ Кінъ ѣшезатъ ші | Тѣпкрітъ. Ѧ зілеле прѣ лѫминатѣлѣй ші прѣ ѧнжлцатѣлѣ Дѹмнь, | Їѡ МИХАИ КОНСТАНДІНЪ | Сѣцѣлъ БОЄВОДЪ | Къ Бѫгослокенїѧ ші кѣ тоатъ кїел- тѣѧла прѣ сфінцїй сале Ювитоюлѣй де Дѹмнезеѣ Кѹрь ФИЛІПЕТЪ. | Єпископѣлъ Рѹмникѣлѣ. Ѧ сфінта | Єпис. ѣ Рим: ѧ ѫнѣлъ де ла Хс ѧѱѓѣд: | Де Димітріе Міхаілѡ Пѹпѡ | Бічій Тѣпографѣлъ Рымничанѣлъ.

In-8° mic, de 8+519 foi. Aceste din urmă sunt numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 21 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului începe o prefața despre însemnatatea cărții. Pe ultimele 2 foi liminare se află arătarea cuprinsului și o gravura reprezentând pe Isus Hristos binecuvântând lumea

La sfîrșit se află numele tipografului și al corectorului:

Fiindŭ purtătoriu de grijă Typografieĭ Chyr Ioachimŭ Ieromonahŭ, din sfânta Mitropolie.

S-au tipăritŭ acestŭ Cĭasoslovŭ prinŭ ostenéla diorthosiriĭ smerituluĭ între Ierodiaconĭ Grigorie Râmnicĭanulŭ.

București: Biblioteca Academiei Române.

472. Samoil Clain, *Propovedanie... la îngropăciunea oamenilor morți*, Blaj 1784.

ПРОПОВЄДЇНІЄ | сѣѣ | Ѧ ВЪЦЪТѢРИ | ла | Ѧгропѣчѣнѣ ѣменилѡр МѠРЦИ. | Їкѣмъ де Прѣотъ Самоілъ Клінь де Сѧдъ | ФЪКѢТЄ. | Къ вѣнъ конца чѣлѡкъ Май мірй. | Тѣпкрітѣ-с-ѧѣ Ѧ БЛІЖЬ | Къ Тѣпарюль Семинарюлѣй. ѧѱѓѣд.

In-4° de 2 foi și 140 de pagine.
Pe verso titlului se află extrase din Sf. Scriptură.
Prefața:

Cătră cetitoriu.

Fiindŭ cercatŭ și îndemnatŭ de mulțĭ ĭubitorĭ de Dumnezeu creștinĭ, ca să scriu ceva de învățătură la îngropăciune oamenilorŭ, n-amŭ voitŭ a mă arătà neascultătoriu la unŭ lucru așà de mare, care hotărește toate lucrurile lumiĭ aceștiia, că totŭ lucrulŭ lumesc cu moarte să hotărește. Pentru acéĭa toată nevoința noastră arŭ trebuì să fie, că să dobândimŭ sfârșitŭ creștinescŭ vieții noastre în pace și întru pocăință, și așà să trăimŭ, ca cumŭ pururé în toată cirta de cĭasŭ amŭ avé să murimŭ, și gândulŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

morţiĭ totŭ déuna sá-l avemŭ în minte. Şi de vomŭ petréce aşà, atuncĭ ne vomŭ îndreptà bine obicéĭurile noastre şi vomŭ vieţuì cumŭ să cuvine, décă maĭ înnainte, cândŭ vomŭ *(sic)* să ne apucămŭ să facemŭ orĭ-ce lucru, vomŭ cugetà, că ne caută să murim odată, şi toate lucrurile şi faptele noastre le va aduce Dumnezeu la judecată. Acésté de le vomŭ face, avemŭ adevărată nădéjde că bine vomŭ murì. Iară ĭà sama, că de veĭ vré să lauzĭ viĭaţa cé bună a vre-unuĭ mortŭ, şi să-ĭ numerĭ faptele céle bune, poţĭ face, puindŭ acĭasta la loculŭ unde zicŭ: că acestŭ frate, sau soră s-au nevoit în faptele céle bune, şi céll.: pre cumŭ veĭ vedé în parté a doa, că ale fieşte căruĭa fapte bune a le numărà mie n-au fostŭ cu putinţă, de vréme ce unulŭ cu unele, altul cu altele strălucéşte. Să ştiĭ că acéĭaşĭ învăţătură să poate spune şi la bărbatŭ şi la muĭare, şi la orĭ-ce statŭ, după cumŭ înţélepţéşte veĭ socotì vredniciĭa, şi lipsa. Amŭ adaosŭ încă doao cuvinte foarte frumóse, şi de sufletŭ folositoare ale celorŭ întru sfinţĭ părinţilorŭ noştri Vasilie celŭ Mare şi Chirilŭ alŭ Alexandrieĭ, dinŭ care multŭ te veĭ ajutà, cândŭ veĭ vré să facĭ învăţătură la morţĭ. Maĭ pre urmă te rog să erţĭ de te va smintì cumva curgeré graĭuluĭ, că fiind că acésté maĭ mulţĭ proştĭ de câtŭ învăţaţĭ auzitorĭ vorŭ avé, nu să cădé să fie cu măestrie ritoricĭască, nicĭ cu graĭu de vorbă înnaltă şi adâncă, ci maĭ de josŭ şi maĭ prostŭ, ca şi cei proştĭ să înţelégă şi să se foloséscă, că acesta e scopulŭ şi cugetulŭ mieŭ, carele sântŭ pentru tine şi pentru ceĭ morţĭ cătră Dumnezeu rugătorĭu cu credinţă adevărată.

Samoil Claĭn dela Sad.

Pe ultima faţă se afla arătarea cuprinsului şi errata.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

473. Doroteiu, *Cuvinte,* Râmnic 1784.

КꙊВИНТЄЛЄ | ФЄРИЧИТꙊЛꙊИ | Пъри́нтелꙋй но́стрꙋ Дороѳей | Тълмъчи́те де пре ли́мба чѣ̀ про́астъ греча́скъ, шѝ ѧ҆дреп-|та́те де прѣ сфн҃ци́тꙋль Пъри́нте Кѵ́рь ФІЛА́РЄТЬ Є҆пи-ско́пꙋль Рѫ́мникꙋлꙋй: Шѝ | кꙋ а҆ прѣ сфн҃цїи сале Бл҃госло-ве́нїе шѝ кіелтꙋѧ́лъ с-аꙋ тѵ-пъри́ть, пентрꙋ фоло́сꙋль віе́цїй | че́їй де ѿбще а҆ че́лѡрь ѧ҆трꙋ Хс҃ | Фра́цй. | ѧ҆ зи́леле ѧ҆тѫ́ей | Домні́й а҆ Прѣ ѧ҆нълца́тꙋлꙋй | До́мнь, І҆ѡ̀ МИ́ХАЙ Костанди́нь Сꙋ́цꙋль Воево́дь | ѧ҆ сфн҃та є҆пископі́е а҆ Рѫ́м-никꙋлꙋй: | Ла а҆́нїй дела Хс҃: ҂аѱ҃пд: | Де Кли́менть І҆еромонах Тѵп҃:-| Шѝ де По́па Костанди́нь | Тѵпогра́фь Рѫмнича́нꙋль.

In-folio de 2 + 70 foi numerotate. Tipar negru şi roşu. 38 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema Ţării-Româneşti, şi versurile reproduse mai jos. Pe a doua foaie liminară se află scara cărţii.

Stihurĭ politice 4 asupra coroaneĭ pré înnălţatuluĭ, slăvituluĭ şi bine credincĭosuluĭ Domnŭ Io Mihailŭ Costandinŭ Suţulŭ Voevodŭ.

Gâtlejulŭ protivnicilorŭ înnălţimeĭ tale a să zdrobì
Rugămŭ pre ţiitorĭulŭ tuturorŭ a bine voì,
Izbândă făcândŭ prinŭ arma cé ne biruită,
Grăescŭ cu crucé cé în pecéte închipuită.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Ochĭuluĭ celuĭ linŭ alŭ Măriĭ tale, Doamne Mihailŭ,
Rămâe a ocroti pre alŭ Valahieĭ noul Israilŭ,
Iis. Domnulŭ păzindŭ pre Innălţimé ta întru fericire,
Evgheniĭa străluciteĭ polateĭ Mării-tale cu bună norocire.

La sfârşit:

Typăritu-s-au acĭastă de sufletŭ folositoare carte prinŭ ostenéla diorthosiriĭ smerituluĭ intre Ierodiaconĭ Grigorie Râmnicĭanulŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

474. Evanghelie, Râmnic 1784.

ЄФ҃НТЯ ШЙ ДС҃МНЄ҃ЗЄ҃ЄСКЙ | ЄѴАНГЄ́ЛІЄ | Йкѣма âлъ дѡнлѣ Тѵпѡрйтѣ, Âтрѣ | ѧтѣѫ Домнíе а прѣ лѣминáтѣлѣй шй | Прѣ Âнѣлцáтѣлѣй Дѡмнь, | ІѠ МЙХЙЙЛЬ | Кѡнстандйнь Єѣцѣлъ Коєвѡдъ: | Къ Бл҃гословéнїѧ, Шй кїелтѣѧла прѣ | Єфйцїи сáле Пѣрйнтелѣй | Кѵрь ФІЛЙРЄТЬ | Єпїскóпѣль Рѫмникѣлѣй. | Âѧ сфйтѣ Єпискѡпіе â Рѫмникѣлѣй. | Ла Йнїй дела Фáчерѣ Лѣмїи: ѧзсч҃в. | Йрѫ дє ла Хс҃: ѧѱг҃йд. | Дє Клймéнтъ Іеромонáхъ Тѵп. Рѫм. | Шй дє Пóпа Костандйнь Рѫмничан.

In-folio de 3 + 159 foi. Aceste din urmă sunt numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, incadrate în chenare de linii şi cu 40 de rânduri în coloană. Titlul este încadrat într'o poartă gravată de «Diac(onulŭ) Costandin(ŭ) typ(ografulŭ) Râm(niceanulŭ)».

Pe verso titlului se află stema Ţării Româneşti şi 5 «stihuri politice» asupra stemei, imitate după cele din *Mineiul* pe Noemvrie din 1778 (v. mai sus, p. 226). Urmează apoi viaţa s-lui Ioan de Sofronie şi alta de Doroteu; şi, în fine, în faţa textului, o gravură reprezentând pe acelaş sfânt, cu legenda reprodusă după *Evanghelia* din 1746 (v. mai sus pag. 91).

Pe f. 19 v., 50 v. şi 89 v. se află reprezentaţi Evangheliştii Mateiu, Luca şi Marcu, cu aceleaşi legende ca în *Evanghelia* din 1746. Ultima gravură este semnată: «Popa Mihaĭ Typograf(ulŭ)».

«Orânduiala lunilor» începe la f. 120.

La sfârşit, se zice:

Slavă, cinste şi închinăcĭune celuĭ în Troiţă unuĭa Dumnezeu, carele ne-au ajutatŭ după începutŭ de amŭ ajunsŭ şi sfârşitulŭ.

Typăritu-s-au acĭastă sfântă şi Dumnezeĭască Evanghelie prinŭ ostenéla diorthosiriĭ smerituluĭ între Ierodiaconĭ Grigorie Râmnicĭanulŭ. Decĭ ştiindŭ eu firésca slăbicĭune şi clătiré minţiĭ omeneştĭ, şi întru toată osârdiĭa îndeletniciriĭ ce amŭ pusŭ la cetiré prubelorŭ, ne fiindŭ încredinţatŭ cumŭ că nu să va fi trecutŭ vre o greşală, îndatoratŭ amŭ fostŭ şi silitŭ de mustraré stiinţeĭ, ca cu smerită inimă să mă rogŭ atâtŭ părţiĭ ceiĭ besericeştĭ, câtŭ şi ceiĭ politiceştĭ, orĭ-ce greşală, sau în cuvinte sau în slove, să va găsi de alégeré voastră, la uniĭ după întâmplare şi la alţiĭ dinŭ perierghie, să nu să osândéscă cu defăĭmare nevredniciĭa mé, ci socotindŭ fieşle-carele neputinţa firiĭ cu caré sântemŭ de obşte înpiedecaţĭ, şi nu lasă pre nicĭ unulŭ dinŭ pământénĭ fără de smintélă, îndreptéze greşala acéĭa cu blândéţele inimiĭ, nu întru înnălţaré duhuluĭ, ci întru smerenie şi ertăcĭune. Cunoscŭ neputinţa mé, sântŭ şi de însăşĭ stiinţa mé înbolditŭ, că sau prinŭ alunecaré vederiĭ, sau prinŭ supăraré cetiriĭ coalelorŭ de noapté, vorŭ fi trecutŭ greşale, darŭ nu dinŭ léne, sau cumŭ că în vrémé prubelorŭ cetiriĭ întradinsŭ amŭ păscutŭ minté mé prinŭ alte grijĭ, să nu fie, ci numaĭ dinŭ alunecare.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Că maĭ vârtosŭ la acĭastă sfântă şi Dumnezeĭască carte, întru care să binevestescŭ acéle pré aurite şi înfricoşate cuvinte ale luĭ Iis. Dumnezeuluĭ nostru înţelepcĭuniĭ ceiĭ necuprinse de minte, nu aş fi silitŭ pre sine-mŭ cu totŭ duhulŭ de a nu tréce câtŭ de mică greşală? Indreptaţĭ darŭ de să va fi întâmplatŭ vre-o smintélă, şi pre mine pătimaşulŭ mă ertaţĭ, ĭarŭ Dumnezeulŭ păciĭ să vă învrednicéscă ne spuselorŭ sale bunătăţĭ şi fericiriĭ ceiĭ ce va să fie întru véculŭ celŭ nesfârşitŭ.

S-au începutŭ acestŭ sfântŭ şi Dumnezeescŭ lucru în luna luĭ Ianuarie în 10, şi au luatŭ săvârşire la Martie în 22.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

475. Molitvenic, Blaj 1784.

Ѥ҃VXOЛÓГÎOH | ѣ҃дєкъ | MOЛИTBЄ́HИK | Кáрє кѵ̈прúнде ѧ сúне Рждѵ́дла | Бесѣкрéчїй Рѣсърúтѵлѵй, чє съ | кѵ̈кúне Прéщилшр â слѵ̈жѝ ла | тóатъ трѣ́ба норю́дѵлѵй | сѵ̈пт | Прѣ́ ферничúта ѧ̂пърѫцíє â Пренѣлцáтѵлѵй | ѧ̂пърáтъ âл Романúлшр, Мáрєлє ПРИНЦЙП | Йрдѣ́лѵлѵй, шй чѣ́лл: | ÎÓGИФ ЯЛ ДÓИЛЄ. Кѵ̈ вóѫ чéлшр Маĭ мáрй. | Тѵ̈пърúт âкѵ̈м â дóа ѿаръ ѧ̂тр-дчé- ста кúи ѧ БЛЙЖ лa Йнїй дела Хс̃ | ѧѱйд. Кѵ̈ Тѵ̈парюл Gемúнáрюлѵй.

In-4° de 4 foi nenumerotate, 606 pag. şi 4 foi nenum. la sfârşit. Tipărit cu negru şi roşu, cu 25 rânduri pe pagină.

Titlul este încadrat într'o gravură pe lemn, reprezentând o cunună pe care se citesc cuvintele: «Myrul Botezu, Răsărit (?) Besérecii, Tainele, Cumin. Pocăiah (sic), Maslu. Hiroton. Cununia». In faţa titlului şi pe ultima pagină se afla o gravură reprezentând pe Isus Hristos cu patimile. Pe verso titlului se află stema Austriei (facs. n° 305) şi urmatoarele:

305. — Stema împărătească din *Molitvenicul* dela Blaj, 1784.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Stihurĭ Politicesti asupra Stemeĭ Impărătesti.

Gripsorulŭ cu doao Capete înnălțatŭ:
Schiptrul, mărul cu spata înpreunatŭ:
Semnulŭ Puteriĭ Inpărătestĭ arată:
Carĕ luĭ IOSIF este încredințată,
Luĭ IOSIF celŭ Mare de némurĭ iubitŭ,
Soare de scutință noao răsăritŭ,
Domnulŭ cu pace multĭ anĭ să-lŭ trăĭască:
Și prinŭ Elŭ pre noĭ să ne fericĭască.

Pe cele 4 pag. următoare se află un «Cuvântŭ înainte», cu cuprins religios, din care estragem următoarele rânduri:

Taĭnele și rânduĭalele pravoslavniciĭ Besericiĭ noastre a Răsărituluĭ maĭ toate să cuprind întru acĭastă Carte, carĕ Evhologhion, adecă Cuvântătoare de Rugăciunĭ să zice: Decĭ văzând la multe sfinte Besĕrecĭ, și la multĭ Preoțĭ lipsă de dânsa, pentru maĭ mare folosulŭ de obște celŭ sufletescŭ ne-amŭ îndemnat de iznovŭ a o da în typariŭ, însă înbogățită cu multe slujbe, și Rugăciunĭ, care până acumŭ nu s-au fostŭ pus într-alte Molitvenice rumânestĭ...

...Dreptŭ acĕĭa tu, o Preote, ĭa aminte, și bună grije poartă ca toate sfintele Taĭne cele dela Dumnezeu date noao, și alte rânduĭale și slujbe de sfințiĭ Apostolĭ și dela sfințiĭ Părințĭ așezate, care sântŭ puse întru acĭastă Carte, cumŭ să cuvine să le săvârșestĭ, ca unŭ ispravnicŭ înțeleptŭ alŭ Taĭnelor luĭ Dumnezeu, că de nu te veĭ nevoì tu a face acĭasta, și ție perire vecĭnică, și Poporuluĭ încredințatŭ ție, foarte mare pagubă sufletéscă veĭ aduce; pentru acĕĭa darŭ foarte bine-țĭ ĭa séma la toate trebile preoțestĭ, care aicĭ a le înșirà pré lungŭ arŭ fi, dându-ne Dumnezeu viață, și pace, avemŭ grije, ca nu după multă vreme să typărimŭ carte, în carĕ toate datoriile păstoricești să se învețe. Ci fiindŭ că un lucru așé folositorĭŭ cu multă ostenélă, și cu mare înțelepcĭune, și știința Legilorŭ trebue a să face, și ceĭ ce întru acésté să nevoescŭ, și puținĭ sântŭ în némul nostru, și carĭĭ sânt, încă sântŭ părăsițĭ, și lipsițĭ de céle trebuincĭoase, ba încă și defăĭmațĭ, și dela ceĭ ce s'ar cuvenì părtinire, și îndemnare să aĭbă, că lucrulŭ celŭ bunŭ totŭdéuna și lăudătorĭ și înprotivitorĭ are. Să cade dară ca pre Dumnezeu să-lŭ rugămŭ, ca întru acéste vremĭ de înpărechére și de învăluĭală, la care păcatele noastre au adusŭ pre némulŭ nostru, să-și tinză mila sa, să ne îndrepteze pre calé poruncilorŭ luĭ, și să ne dé înțălepcĭune și cunoștință, ca precumŭ unŭ Dumnezeu și o limbă avemŭ, așé un cugetŭ, și o înțelégere întru frica luĭ Dumnezeu să avemŭ; și atuncĭ ajutându-ne Dumnezeu maĭ multe cărțĭ de multe félĭurĭ de învățăturĭ să vor da afară, că învățătura arată pre omŭ, că este omŭ, și cu câtŭ este maĭ învățatŭ omulŭ, cu atâta maĭ multŭ să osăbéște de dobitoace, și cu câtŭ este maĭ prostŭ, cu atâta este maĭ asémené dobitoacelorŭ; ĭară învățătura prinŭ adésa cetanie a cărțilorŭ să câștigă, care cărțĭ, cum amŭ zisŭ, avemŭ nădejde că cu vrĕme și în limba noastră vorŭ sporì. Decĭ până atuncĭ încă dinŭ câtŭ poțĭ te sileste, ĭară acĭastă Carte cuvântătoare de Rugăcĭunĭ o primește cu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

cuviinţă, făcândŭ rugăcĭune şi pentru noĭ ceĭ ce ne-amŭ ostenitŭ a o săvârşì, precumŭ aicĭ înainte să pune.

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

476. *Norma, adecă rânduiala veniturilor patrahirului.* Sibiu 1784.

Norma adecă rânduiala veniturilorŭ patrahirului care s-au hotărît prinŭ milostivulŭ crăescu reşcriptum, adecă poruncă înpărătiască ce s-au dat în 23 de zile a luĭ Septeamvrie anulŭ 1784 péntru lăcuitori neuniţĭ de légé grecĭască, fie cătane, fie provinţialişte, şi péntru popiĭ lorŭ.

[La sfârşit:]

La Sibiiŭ s-au tipăritŭ prin Pătru Bart.

In-8° mare, de 2 foi.
N. Iorga, *Scrisori şi inscripţii*, II, 14.

477. *Ortografie sau Scrisoare dreaptă,* Viena 1784.

Ѡ҆РѲОГРА́ФІЄ | са́ѹ | СКРИСО́АРЄ ДРѢ́ПТЪ | пентрѹ | ФОЛОСѸЛ ШКО́АЛЄЛѠР | НѢ́МНИЧЄЩИЙ. | С-аѹ типърит ѫ҆н Ѧпъръте́ска чета́те Вї-|енна прин боерю́ль І҆ѡсиф Кѹрцбек Типо-|гра́фѹл Кърцилорь Іллиричещи. | анѹл 1784.

In-8° mic de peste 12 pagine.
Fără prefaţă.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

478. Prăvilioară, Iaşi 1784.

ПРЪВИ́ЛІѠ А҆́РЪ. | Ѧ҆ ка́ре (съ) кѹпри́нде чѣ́ле ша́пте та́йне бисеричє́щи, кѹ | каре съ се депри́ндъ преѡцїй, май а҆лесь дѹхо́вничїй, | ка съ щїе ѫ҆чѣ́перѣ шѝ съвѫршѝрѣ та́йнїй кѹмь съ ѡ | фа́къ. шѝ с-аѹ май а҆да́ѡсь ѡ҆сфещанїѧ чѣ̀ ми́къ. | кѹ́мь шѝ кѫтева̀ молитве спре фоло́сѹль крещине-скѹлѹй норо́дь. | Кѹ Бл҃гослове́нїѧ Прѣ ѡ҆сфн҃цитѹлѹй Митрополи́ть | а҆ль Мѡлда́вїей КѴРІ́Ѹ КѴРЬ | ГА҆ВРІ́ЙЛЬ. | Ѧ҆трѹ а҆ сфн҃цїи са́ле Тѵпогра́фїе ѫ҆ сфн҃та | Митрополіе ѫ҆ Ѧшь. Ѧ҆ зи́леле Лѹмина́тѹлѹй До́мнѹлѹй Но́стрѹ: | А҆ЛЄ҃ѮА҆НДРѸ ВѠЄВѠДЬ, Ѧ҆трѹ ѫ҆тѫ́ѧ | Домнїе А҆ мърїей сале, | Ѧ҆ А҆нїй дела А҆да́мь, Зсч҃в | Ѩ҆ръ дела На́щерѣ лѹ́й Хс҃: А҆ѱп҃д. Ѡ҆кь. кд҃. | С-аѹ Тѵпъри́ть де По́па Мнха́ю Стрилби́цкїй. Шѝ | є҆ѯа́рхь Динь Митрополїѧ Ѧшѹлѹй.

In-4° mic de 3 + 68 de foi. Aceste din urmă sunt numerotate.

Pe verso titlului se află reprezintat Isus Hristos blagoslovind lumea, într'o gravură semnată de «Proto Iereĭ Mihail S(t)rilb iţchi)». Sunt exemplare în cari această gravură este înlocuită cu alta, a aceluiaş gravor, reprezintând pe Mitropolitul Moldovii Gavril în odăjdii şi slujind (facs. 306). Volumul mai cuprinde şi alte ornamente, dintre cari unul cu literile: M. S. (facs. 307).

Urmează apoi prefaţa, care se reproduce aici, şi scara cărţii.

Gavriilŭ, cu mila luĭ Dumnezeu Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ Moldaviĭ, cucernicilorŭ Preoti şi Duhovnici dinŭ eparhiĭa Mitropolieĭ Noastre, molitfă şi arhieréscă blagoslovenie.

Iată cărticéoa acĭasta, caré şì mică Pravilă poate să să numéscă fiindŭ trebuincĭoasă pentru luminaré ştiinţiĭ cucernicieĭ voastre, şì povăţui-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

306. — Mitropolitul Moldovei Gavril după *Prăvilioara* din Iași, 1784

307. — Semnul tipografului Mihail Strilbițchi.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

toare la cunoştinţa şi lucraré mântuitoarelor taĭne ale sfinteĭ Bisérici. Căci, ca uniĭ ce sânteţi aleşi povăţuitori a obştiĭ creştineşti, aveţi cu dédinsulŭ datorie a vă înbogăţi mintè cu ştiinţa şi înţălegiré acestoraşŭ sfinte taĭne, ca şi voĭ înşi-vă să vă luminaţi, şi pe fiiĭ voştri ceĭ Duhovniceşti să-ĭ puteţi povăţui la calé adevăruluĭ cé mântuitoare, pentru care răsplătiré ĭaste multă precumŭ zice psalmistulŭ. Dreptŭ acéĭa noĭ, după doriré ce avemŭ în totŭ chipulŭ a folosi sufletéşte pre duhovniceştiĭ fiĭ aĭ păstorieĭ noastre, amŭ voitŭ a să tipări întru a noastră tăpografie *(sic)* cărticéoa acĭasta şi să se înpărţască cucerniciĭlorŭ voastre, preoţi şi duhovnici de suptŭ a noastră păstorie. Deci cu dédinsulŭ vă poruncimŭ ca să vă îndăletniciţi adésă ori la cetiré acestorŭ folositoare învăţături, dinŭ cari povăţuindu-vă la céle ce datoriĭa preoţască şi duhovnicĭască cére, să lucraţi cu toată cuviinţa lucrulŭ Domnuluĭ ce vi-s-au încredinţatŭ, silindu-vă cu sărguinţă şi osirdie pentru a voastră şi a duhovnicéştelorŭ voştri fiĭ îndreptare şi sufletéscă mântuire, ca să scăpaţi de blestămulŭ, ce ĭaste arătatŭ la sfânta Scriptură, Ieremie, capŭ 48, stihŭ 10, unde zice: Blestămatŭ celŭ ce face lucrurile Domnuluĭ cu nepurtare de grijă. Şi să vă învredniciţi cereştilorŭ răsplătiri şi părţiĭ celorŭ aleşi, în zioa cé mare a Domnuluĭ Dumnezeu şi mântuitorĭuluĭ nostru Iis. Hs., a căruĭa Dumnezăesculŭ darŭ şi bogata milostivire rugămŭ să fie cu toţi pururé. Aminŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

479. *Prescurtă arătare pentru Dumnezeu*, Viena 1784.

Al doilea titlu, pe foaia următoare:

In 8° de 142 pagine.

Prefaţa este semnată de «Theofanŭ Procopovicĭ, Arhiepiscopulŭ Cetăţii noao dinŭ Moscva», care este şi autorul cărţii.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

480. Psaltire, Râmnic 1784.

Ѱ Л Т И Р Ѣ | Пророкъ́ глагола́вый шѝ а҃пра́тъ́ла́вый Дⷭ҃|дь, | Ꙗкоⷨ҃ѣ а҃тр-дчесташѝ Кнѧ҃зь Тупхри́тх | а҃ зѝлелє Прѣ҃ лⷭ҃мина́тъ́ла́вый До́мнь | ІѠ МИХѮЙ КОНСТѦНДИНЪ | Гⷭ҃цⷭ҃ль Воєво́дь. | Къ Блгословє́нїѧ шѝ то́атх кїелтⷭ҃а́ла | прѣ҃ сфи́цїи са́лє Ювитóрюлⷭ҃й дє Дмнєзєⷭ҃ | Кѵ́рь ФІЛѦРЄТЪ | Єпископъ́ль Рѫ́мникⷭ҃лⷭ҃й. | а҃ сфи́та і̂пископіє а̂ Рѫ́мникⷭ҃лⷭ҃й, | Ла а҃нⷭ҃ль дела зидирѣ҃ Лⷭ҃мїй, | ѯзсⷣ҃в: ѿрх дела Хс҃: ѯа҃ѱѓ҃д. | Г-дⷭ҃ тупхрить дє Климєнть Іеромонахъ Тип: | Рѫминча́н: | Шѝ дє Попа Костандин Тип. Рѫм.

In-4° de 8 foi fără număr şi 242 numerotate. Tipărit numai cu negru, cu 24 rânduri în pagina incadrată.

Pe verso titlului, deasemenea incadrat într'o poartă semnată: «Diacon Costa(ndin)», se află stema Ţării Româneşti şi următoarele versuri:

Asupra Peceţiĭ, stihurĭ poetice, a Ţăriĭ Rumâneştĭ cu bună fericire.

Amândoĭ luminătoriĭ din cerĭu bine închipuĭaşte
Că într-acĭastă vréme Valahiĭa să stăpânéşte
De Domnulŭ Mihail Costantin Suţul Voevodŭ,
Căruĭa i s-au încredinţat pravoslavnicesc norodŭ.
Asemene şi corbulŭ crucé o arată
A Innălţimeĭ sale Domniĭ întracĭastă dată.

Urmează apoi o «Prédoslovie» despre însemnătatea Psaltireĭ, învăţătura şi rânduiala pentru citirea eĭ, şi o gravură reprezentând pe David.

La sfârşitul pieselor liminare se notează: «Purtătorĭu de grijă fiindŭ Typografieĭ, Gheorghie Nicolaovicĭ».

La sfârşitul cărţii:

Tipăritu-s-au acĭastă sfântă şi dumnezeĭască Psaltire, prinŭ ostenéla diorthosiriĭ smerituluĭ între ierodiaconĭ Grigorie Râmnicĭanulŭ.

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

481. Teodor Studitul, *Cuvinte*, Râmnic 1784.

КѴВИНТЄЛЄ | ЄФѢТѴЛѴИ ПЪРИНТЄЛѴИ | нострѵ Θєо́дѡрь стѵдѵтъль. | Тълмачѣтє дє прє лѣмба чѣ҃ | прóастх грєчáскх, шѝ а҃дрєп-|та́тє дє прѣ҃ сфи́цѣтъль Пх-|рѣитє Кѵ́рь ФІЛѢРЄ҃ТЪ Є҃пи-|скóпъль Рѫ́мникⷭ҃лⷭ҃й: Шѝ | къ а̂ прѣ҃ сфи́цїи са́лє Бл҃госло- вє́нїє шѝ кїелтⷭ҃а́лх с-ѧ тѵ-|пхрѣ́ть, пентрѵ фолóсⷭ҃ль вїецїй | чѣ́їй дє ѿвцıє а̂ чѣ́лѡрь а҃трѵ Хс҃ | Фра́цй. а҃ зѝлелє а҃тѣ́й | Домній а̂ Прѣ҃ а҃нѫлцáтъ́лⷭ҃й | нострѵ До́мнь, Іѡ̀ МИ̂ХѮЙ | Костандинь Гⷭ҃цⷭ҃ль Воєво́дь. | а҃ сфи́та і̂пископіє а̂ Рѫ́м-|никⷭ҃лⷭ҃й: | Ла а҃нїй дела Хс҃: ѯа҃ѱѓ҃д: | Дє Климєнть Іеромонахъ Тип: | Шѝ дє По́па Костандинь | Типографѣ́ Рѫминча́нⷭ҃ль.

In folio de 123 foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 38 de rânduri pe pagină. Titlul este incadrat într'o gravură mare săpata de «Pop(a) Costandinŭ Typografŭ (în) 1781».

Pe verso titlului se află stema Ţării Româneşti şi versurile asupra stemei imitate după cele din *Mineiul* pe Noemvrie din 1778, dela Râmnic (p. 226).

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prefaţa:

Arătare

Cumŭ că viĭaţa cé de obşte ĭaste cé maĭ cu lesnire spăsitoare, alcătuită dinŭ învăţăturile sfinţilorŭ Părinţĭ şi Dascalĭ.

Cătră fraţiĭ dinŭ sfânta Mănăstire a Căldăroşanilorŭ, Molitvă şi Blagoslovenie.

Fraţilorŭ şi Părinţilorŭ, de vréme ce amŭ eşitŭ dinŭ lume dorindŭ viĭaţa cé îngeréscă, să cuvine după orânduĭala aceştiĭ vieţĭ să petrécemŭ viĭaţa noastră. Că de vomŭ avé numaĭ numele şi portulŭ călugărieĭ, şi ne vomŭ fălì numaĭ întru aniĭ ce amŭ petrecutŭ în zadarŭ întru acĭastă viĭaţă, ĭarŭ faptele călugărieĭ nu le vomŭ urmà, nicĭ unŭ folosŭ nu avemŭ. Noĭ pentru acéĭa ne-amŭ lepădatŭ de lume şi amŭ lăsatŭ odihna şi desfătaré trupuluĭ, ca să facemŭ faptele cinuluĭ călugărieĭ. Iarŭ de ne are lumé ca pre nişte sfinţĭ şi ne socotescŭ că săvârşimŭ céle plăcute luĭ Dumnezeu, şi noĭ facemŭ céle înprotivă, maĭ multă osândă şi maĭ mare păcatŭ pricinuimŭ sufletelorŭ noastre, după cum zice şi Domnulŭ nostru Is. Hs. în sfânta Evanghelie: «Vaĭ voao de va prisosì numele vostru maĭ multŭ de câtŭ faptele voastre». Decĭ fraţilorŭ, de vréme ce adevărulŭ aşà ĭaste, nu să cuvine să ne lenevimŭ spre înpliniré poruncilorŭ luĭ Dumnezeu, şi spre urmaré vieţiĭ călugăreştĭ. Insă să ştiţĭ, fraţilorŭ, că acĭastă viĭaţă are treĭ stărĭ: una ĭaste a celorŭ dinŭ obştejitie, alta ĭaste a celorŭ de sine-şŭ, şi cé de alŭ treĭlé ĭaste a pustnicilorŭ. Decĭ cu puţine cuvinte vă voĭu arătà céle cuviincĭoase la fieşte care viĭaţă dintru acéste treĭ. Şi întâĭu vomŭ începe cuvântulŭ pentru ceĭ din obştejitie: Aceĭa darŭ să numescŭ cu adevăratŭ şi sântŭ cu fapta călugărĭ obştejitnicĭ, carĭĭ lăsându lumé (adecă voile lorŭ céle lumeşti) priimescŭ sărăciĭa de bună voĭa lorŭ şi să gătescŭ spre toată scârba a o suferì pentru mântuiré sufletelorŭ sale, şi pentru dragosté lui Hs. să dau spre supunere până la moarte şi să ducŭ întru o mănăstire, care are toate lucrurile eĭ de obşte, şi mâncaré, şi băutura, şi haĭna, şi toate céle lalte, şi nu zice nimené, că acestŭ lucru ĭaste alŭ mieu, sau acesta alŭ tău, ci toate sântŭ de obşte ale tuturorŭ. Insă nicĭ însuşŭ voĭa sa o are cinevà slobodă, ci au unŭ povăţuitorĭu şi nastavnicŭ, a căruĭa voe şi poruncă toţĭ urméză, şi nu îndrăznéşte nimené, nicĭ să mănânce cândŭ va vré, nicĭ să facă altŭ cevaşŭ fără de blagoslovenie; orĭ unde să va trimite mérge fără de cârtire, şi fără de a maĭ îndoì cuvântulŭ, şi fără de a să înprotivì sau a să lenevì, ci puindu-şi nădéjdé întru molitva stareţuluĭ şi a celoralalţi Părinţĭ, posluşaşte cu osârdie la toată slujba mănăstiriĭ, măcarŭ şi în cale depărtată de să va trimite, măcarŭ pre mare de i să va poruncì să călătoréscă, măcarŭ şi prinŭ locurĭ de primejdie de va fi orânduitŭ să trécă, fără de nicĭ o îndoĭală săvârşaşte porunca, netemându-se nicĭ de hiară, nicĭ de focŭ, nicĭ de apă, nicĭ de vrăjmaşĭ văzuţĭ, nicĭ de nevăzuţĭ, nicĭ însuşŭ de moarte. Că precumŭ ceĭ morţĭ nu să maĭ temŭ de moarte, aşà şi călugărulŭ ca unŭ mortŭ ĭaste întru Hs. cu toate simţirile sale, şi precumŭ pre unŭ trupŭ mortŭ îlŭ poartă cinevà cumŭ îĭ ĭaste voĭa ne avândŭ putére de a să înprotivì, aşà şi călugărulŭ toate voile sale le are omorâte, şi nu să povăţuĭaşte

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

de altă voe, fără numaĭ de a stareţuluĭ său, supuindu-se întru toate ca lutulŭ suptŭ mâĭnele olarĭuluĭ, şi ca fierulŭ în mâna covacĭuluĭ. Acĭastă orânduĭală a vĭeţiĭ de obşte ĭaste cé maĭ bună decâtŭ toate céle lalte, că acĭasta urméză vieţiĭ îngereştĭ, fiindŭ-că şi îngeriĭ aşà petrecŭ în cerĭu, nimené voĭa sa nu are, ci toţĭ sântŭ supuşĭ poruncĭĭ luĭ Dumnezeu, şi nimené nu zice că eu sântŭ maĭ mare şi tu eştĭ maĭ micŭ. Acĭastă orânduĭală au avut-o şi sfinţiĭ Apostolĭ, cândŭ vieţuĭà cu Domnulŭ nostru Is. Hs. pre pământŭ; încă şi după înnălţaré Mântuitorĭuluĭ la cerĭurĭ, rămâindŭ eĭ pre pământŭ, totŭ acĭastă orânduĭală au ţinutŭ, după cumŭ ne adeveréză faptele sfinţilorŭ Apostolĭ, zicândŭ: «că erà inima celorŭ ce au crezutŭ una, aşijderé şi toate averile lorŭ înpreună le avé şi nedespărţite». După acĭastă orânduĭală au vieţuitŭ şi toţĭ sfinţiĭ Părinţiĭ ceĭ vechĭ, adecă sfântulŭ Theodosie nacĭalniculŭ obştejitieĭ, sfântulŭ Evthimie, sfântulŭ Savva, sfântulŭ Marco, sfântulŭ Isaiĭa, sfântulŭ Varsanufie, sfântulŭ Dorotheĭ, şi sfântulŭ Theodorŭ Studitulŭ şi alţĭ mulţĭ sfinţĭ Părinţĭ.

Pentru acéĭa şi până astăzĭ cine dorĕşte de spăseniĭa sufletuluĭ său, acĭastă viĭaţă să urméze, după cumŭ şi însuşŭ marele Vasilie arată, că acĭasta ĭaste calé cé maĭ umblată a mântuiriĭ. Că, măcarŭ că s-au spăsitŭ mulţĭ sfinţĭ şi cu céle lalte doao vieţĭ ce amŭ zisŭ, darŭ atuncĭ alte vremĭ erà, altă râvnă, altă fierbinţélă. Iarŭ acumŭ fiindŭ lumé cu totulŭ pornită spre răŭ, şi oameniĭ puţinĭ întru credinţă, şi slabĭ întru vitejiĭa sufletéscă, şi prisosiţĭ întru răotate, cu anevoe să va spăsì cinevà cu acéle lalte doao căĭ. Pentru acéĭa pre fieşte care sfătuimŭ şi îndemnămŭ la obştejitiile céle alcătuite întru frica Domnuluĭ să alérge, şi întru carele nu ĭaste neorânduĭală şi turburare, şi neascultare, şi nesupunere, şi maĭ vârtosŭ pungă deusebită, cé izvodită de diĭavolulŭ, întru care orĭ-ce să pune ĭaste dinŭ furtişagŭ, dinŭ viclenie şi dinŭ înşălăcĭune adunatŭ spre pierzaré sufletéscă şi trupéscă, de care să bucură vrăjmaşulŭ diĭavolulŭ, şi să mâhnéşte milostivulŭ Dumnezeu, şi să scârbescŭ sfinţiĭ luĭ îngerĭ, şi vaĭ şi chin, şi blestemŭ şi urgie Dumnezeĭască va fi unora ca acestora. Că pentru acéĭa să numéşte obştejitie, adecă viĭaţă de obşte, ca toate să fie de obşte şi nedespărţite, nu numaĭ lucrurile, ci şi însuşŭ voile alcătuite spre plăcéré luĭ Dumnezeu. Iarŭ unde lucrurile céle de trebuinţă nu sântŭ de obşte, şi nu ĭaste un cugetŭ şi o unime, după voĭa luĭ Dumnezeu, acolò nu trebue să se numéscă soborŭ de fraţĭ, ci adunare de tâlharĭ, şi uniĭ ca aceşté nu sântŭ suptŭ proniĭa luĭ Dumnezeu, ci cu părăsire despre celŭ înnaltŭ, să chivernisescŭ şi să povăţuescŭ de Satana, dupăcumŭ zice şi Proroculŭ Davidŭ: «Şi va trimite Domnulŭ pre dânşiĭ, ca să umble după izvodirile inimilorŭ lorŭ». Şi sfântulŭ marele Vasilie zice, că celŭ ce are lucru deusebitŭ întru viĭaţa de obşte, s-au despărţitŭ pre sine de Besérica luĭ Hs., şi de dragosté Domnuluĭ s-au înstreinatŭ, şi să fie nepricestuitŭ până să va îndreptà. Iarŭ de să obrăznicéşte a să înpărtăşì sfintelorŭ şi înfricoşatelorŭ Taĭnĭ, să ştie unulŭ ca acela că spre osândă mănâncă şi bé trupulŭ şi sângele Domnuluĭ, şi va avé parté luĭ cu bubosulŭ Ghiezì, şi cu vânzătorĭulŭ Iuda, şi cu ceĭa lalţĭ asémené lorŭ.

Iarŭ de slobozescŭ cinevà dinŭ Episcopĭ, sau igumenĭ, să se facă unele ca acésté, şi orânduescŭ învăţăturĭ înprotiva sfinţilorŭ Părinţĭ, vorŭ da

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

sémă în zioa judecăţiĭ întocma ca ucigaşiĭ şi ca pierzătoriĭ tâlharĭ, fiindŭ că dau pricină prinŭ nebăgaré lorŭ de sémă şi prinŭ léne, şi prinŭ călcaré praviliĭ de a să vătămà multe suflete şi a să rănì de diĭavolulŭ. Că orĭ-cine pune gândŭ ca să aĭbă cevaşŭ deusebitŭ, orĭ înlăuntru în mănăstire, orĭ afară spre neguţătorie, sau orĭ unde arŭ fi, acela să face furŭ şi tâlharĭu de ale sale, precumŭ Ananiĭa şi Sapfira. Că de vréme ce s-au lepădatŭ de sine la priimiré cinuluĭ, şi ş-au închinatŭ şi sufletulŭ şi trupulŭ cu totulŭ luĭ Dumnezeu, şi s-au făgăduitŭ înnainté îngerilorŭ şi a sfinţilorŭ a petréce întru sărăcie şi întru scârbe, cumŭ nu să arată mincinosŭ înnainté luĭ Dumnezeu, şi înşălătorĭu lui-şĭ însuşŭ, şi furŭ de céle sfinte? Pentru acéĭa cela ce cu adevăratŭ poftéşte mântuiré sufletuluĭ său, nimicŭ alŭ său să nu aĭbă fără de blagoslovenie, nicĭ voiĭ luĭ să urméze, şi cu lesnire să va mântuì întru viĭaţa cé îngeréscă a obştejitieĭ.

Iarŭ ceĭ de alŭ doilé tréptă, cariĭ sântŭ ceĭ ce vieţuescŭ de sineşĭ, au multă ostenélă şi mare grijă, căcĭ, precumŭ de toţĭ sfinţiĭ Părinţĭ cu un glasŭ ĭaste mărturisitŭ, că rădăcina tuturorŭ faptelorŭ bune ĭaste tăĭaré voiĭ, aşijderé a tuturorŭ răotăţilorŭ izvorŭ şi pricină ĭaste sloboda voe a fieşte căruĭa, adecă a nu te stăpânì altulŭ, ci orĭ ce ţi să va păré să facĭ. Acĭastă voe slobodă au ceĭ ce trăescŭ de capulŭ lorŭ deusebitŭ, pentru că de nimené nu să sfiĭaşte, de nimené nu-ĭ ĭaste grijă, nădăjduĭaşte în baniĭ săĭ şi în avéré sa (multă sau puţină ce va avé); ce i să pare, acéĭa face: cândŭ và şi câtŭ và, mănâncă; cândŭ và şi câtŭ và, bé. De nu să va sculà la rugă, pre nimené nu are să-lŭ mustre; de nu-şĭ va săvârşì canonulŭ, nimené nu-lŭ cĭartă; de-ĭ va venì ispită, n-are cine să-lŭ sfătuĭască; de i să va întâmplà scârbă, nu ĭaste cine să-lŭ mângâe; de va cădé, nu ĭaste cine să-ĭ întinză mâna după Dumnezeu să-lŭ râdice. Că nu are pre cinevà să-ĭ fie milă de sufletulŭ luĭ, nicĭ să-ĭ poarte grijă de mântuiré luĭ, şi aşà toate răotăţile să strângŭ la ceĭ ce trăescŭ de capulŭ său. Pentru acéĭa, cumŭ amŭ zisŭ, viĭaţă maĭ bună şi cale maĭ cu lesnire ĭaste la obşte.

Iarŭ celŭ ce poftéşte să petrécă calé cé de alŭ treilé, trebue să-ĭ prisoséscă ostenéla maĭ multŭ decâtŭ a tuturorŭ, adecă să vieţuĭască la unŭ locŭ singuratecŭ, liniştindu-se numaĭ însuşŭ; şi îndrăznimŭ a zice că în vrémé de acumŭ ĭaste cu neputinţă a săvârşì cinevà acĭastă viĭaţă. Au fostŭ adevăratŭ în vrémé de demultŭ uniĭ dinŭ sfinţi, cariĭ au săvârşitŭ acĭastă călătorie, precumŭ marele Antonie, marele Onufrie, şi alţiĭ, darŭ cu marĭ stradaniĭ ş-au petrecutŭ viĭaţa: uniĭ săptămânĭ întregĭ nu gustà nimicŭ; alţiĭ în toată viĭaţa lorŭ vinŭ n-au băutŭ, untŭ de lemnŭ sau péşte nicĭ cu ochiĭ nu l-aŭ văzutŭ, cu buruenĭ numaĭ să hrăniià, şi necumŭ faţă de fămée, cì nicĭ obrazŭ de omŭ nù vedé; rugăcĭuné lorŭ erà necontenită; golicĭuné lorŭ erà numaĭ cu o vechitură învălită, şi alte multe şi negrăite ostenelĭ suferiĭà, fiindŭ cu totulŭ înfocaţĭ cu dragosté luĭ Dumnezeu şi umbriţĭ de darulŭ Duhuluĭ sfântŭ, cărora în zioa de astăzĭ nimené nu poate să le urméze.

Iară viĭaţa cé de obşte ĭaste calé cé umblată, pre care mulţĭ au trecutŭ şi s-au spăsitŭ cu ajutorĭulŭ luĭ Dumnezeu, după cumŭ sfinţiĭ Părinţĭ ne

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

adeveréză. Darŭ ni să pare că întru acĭastă viĭaţă nu să cuvine a să face adunare de numărŭ peste măsură, încâtŭ nicĭ purtaré de grijă cé sufletéscă a stareţuluĭ să nu-ĭ poată cuprinde cu căzuta duhovnicĭască cercetare, nicĭ hrana cé trupéscă a să căştigà cu lesnire, nicĭ haĭna cé trebuincĭoasă spre acoperiré golicĭuniĭ a să puté agonisì fără de turburare. Că şi rucodèliĭa trebue să fie cu măsură, una pentru ca să aĭbă usebire viĭaţa cé sfântă dinŭ cé lumésca, adecă să nu supunemŭ toată viĭaţa noastră spre a slujì numaĭ pentru céle trupeştĭ, şi alta pentru ca să ne prisoséscă vréme şi pentru cugetaré celorŭ Dumnezeeştĭ, şi pentru rugăcĭunĭ, şi pentru oareşŭ-ce răpaosŭ trupescŭ, ca să nu slăbănogimŭ de totŭ şi să ne bolnăvimŭ, darŭ ĭarăşŭ să nù fie numărulŭ celorŭ adunaţĭ în obstejitie maĭ puţinŭ de doĭsprezéce, ca nu cumŭvaşĭ prisosinţa bunătăţilorŭ pământuluĭ, ce dinŭ mila luĭ Dumnezeu li să dă, să se oprésca spre desfătaré la maĭ puţinĭ, şi să nu să hrănésca maĭ mulţĭ săracĭ lipsiţĭ. Că aşà de vomŭ face, şi cu acestŭ gândŭ de vomŭ oprì adunaré, spre osândă ne va fi viĭaţa şi în zadarŭ ostenéla; cì maĭ vârtosŭ pentru ca să se poată hrănì maĭ mulţĭ, să ne fie proastă hrana, şi pentru ca să se înbrace şi alţĭ fraţĭ, să ne fie haĭna nù numaĭ de puţinŭ preţŭ, ci şi ponosită şi spartă, că aşà de vomŭ vieţuì ni să va cunoaşte dragosté cé întru Hs., şi arătândŭ noĭ îndurare către vecinulŭ nostru şi fratele celŭ întru Hs., şi Dumnezeu va vărsà milele sale céle bogate spre noĭ maĭ cu prisosŭ.

Decĭ aceştiĭ vieţĭ de obşte fiindŭ dascalulŭ celŭ maĭ iscusitŭ şi celŭ maĭ în urma celor lalţĭ sfinţĭ Părinţĭ de demultŭ, sfântulŭ Părintele nostru Theodorŭ Studitulŭ, de mare folosŭ amŭ socotitŭ a fi şi la adunaré voastră, fraţilorŭ, pouceniile sfinţiĭ sale, fiindŭ şi de însuşĭ Besérica noastră a Răsărituluĭ priimite a să cetì preste anŭ întru auzulŭ tuturorŭ. Pentru acéĭa ne-amŭ îndemnatŭ de le-amŭ tâlmăcitŭ numaĭ pentru dragosté voastră, ĭarŭ nu spre opotreblenie de obşte; însă nu dinŭ cuvântŭ în cuvântŭ, una pentru căcĭ fieşte-ce limbă are harulŭ său, alta pentru căcĭ nu amŭ găsitŭ carté sfântuluĭ cé ellinéscă, ci amŭ făcutŭ tâlmăciré după cé tâlmăcită pre limba cé proastă cé grecĭască; şi spre maĭ bună înţelégere, şi spre maĭ multă îndemnare a osârdieĭ voastre, unele dinŭ cuvinte le-amŭ scurtatŭ, altele le-amŭ prefăcutŭ, ferindu-ne la scurtărĭ şi la adăogirĭ numaĭ de céle înprotiva sfinţilorŭ Părinţĭ şi a sfinteĭ Beséricĭ. Şi acĭasta cumŭ zicemŭ, nù amŭ făcut-o spre a ne fălì cinevà de iscusiré tâlmăcirĭ, că a tâlmăcì cinevaşĭ după limba cé proastă grecĭască pre limba ĭarŭ proastă rumânéscă, nu ĭaste lucru de a să laudà cinevaşŭ, ci numaĭ pentru maĭ bună înţelégere, cumŭ amŭ zisŭ, şi îndemnaré spre buna cuviinţă a dragosteĭ voastre. Decĭ vă poftescŭ să priimiţĭ cu dragoste ostenéla noastră şi să vă rugaţĭ Domnuluĭ pentru spăseniĭa celuĭ întru multe păcate şi grozave învăluitŭ ticălosuluĭ nostru sufletŭ, ca şi voĭ să dobândiţĭ dela Domnulŭ acéĭaşŭ milă, a căruĭa putérnica dréptă să vă păzéscă de toată ispita şi de toată scârba întunéreculuĭ şi să vă povăţuĭască la pământulŭ făgăduinţiĭ. Pentru rugăcĭunile pré sfinteĭ Născătoareĭ de Dumnezeu pururé Fecĭoareĭ şi ale sfântuluĭ mareluĭ Mucenicŭ Dimitrie şi ale pré cuviosuluĭ şi mărturisitorĭuluĭ şi mareluĭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Dascalŭ sfântuluĭ Theodorŭ Studitulŭ, şi ale tuturorŭ sfinţilorŭ celorŭ ce bine ĭ-au plăcutŭ dinŭ vécĭ, Aminŭ.

Alŭ dragosteĭ voastre părinte sufletescŭ şi către Domnulŭ nevrédnicŭ darŭ fierbinte rugătorĭu şi slugă, smerituluĭ Episcopŭ alŭ Râmniculuĭ,

Filaretŭ.

La sfârşit:

Typăritu-s-au acĭastă de sufletŭ folositoare carte prinŭ ostenéla diorthosiriĭ smerituluĭ între Ierodiaconĭ Grigorie Râmnicĭanulŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

482. Iosif Misiodax, *Insemnări fizice,* Bucureşti 1784. — Greceşte.

ʼΙΩΣΗ΄ΠΟΥ ΤΟΥ˜ ΜΟΙΣΙΟ΄ΔΑΚΟΣ | Σημειώσεις Φυσιολογικαὶ, | Αἵτινες εὐθύννονται Πανυποκλιτικῶς πρὸς | ΤΟ΄Ν | Ὑψηλότατον, Γαληνότατον, καὶ Φιλομουσότατον | Αὐθέντην καὶ Ἡγεμόνα Πάσης Οὐγγροβλαχίας | ΚΥ΄ΡΙΟΝ ΚΥ΄ΡΙΟΝ | Ι΄ΩΑ΄ΝΝΗΝ ΜΙΧΑΗ˜ΛΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝ-|ΤΙ΄ΝΟΥ ΣΟΥ˜ΤΖΟΝ ΒΟΕΒΟ΄ΔΑΝ, | Λόγῳ ἁπλῶς Δοκιμίων. | Ἐν τῇ νέᾳ Τυπογραφία τοῦ Βουκουρεστίου. | ἐν Ἔτει 1784. | Παρὰ Νικολάῳ καὶ Ἰωάννῃ Λαζάρου.

Ale lui Iosif Misiodax Insemnări Fizice, îndreptate foarte plecat către prea înălţatul, prea blândul şi prea iubitorul de învăţătură stăpân şi Domn a toată Ungrovlahia, Domnul Domn Ioan Mihai Constantin Suţu Voevod, numai ca simple încercări. In Noua tipografie a Bucureştilor. In anul 1784. De Nicolae şi Ioan Lazăr.

In-4° de 8 + 35 pagine.

Pe verso titlului se află stema Ţării Româneşti. Urmează apoi o scrisoare de dedicaţie către Domn şi o înştiinţare către cititor.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1785.

483. *Alfavita cea sufletească,* Iaşi 1785.

In-8° mic de ? + 253 foi numerotate. 19 rânduri pe pagina încadrată în chenare de linii.

Titlul de «Alfavita cé sufletéscă» se află repetat la începutul celor 3 părţi ale cărţii. Dela f. 224 urmează 5 «stihoslovii».

La sfârşit:

Acĭastă Alfavită fiindŭ întâĭu slovenéscă
S-au scosŭ acumŭ în limba rumânéscă,
Cu porunca sfinţieĭ sale Iacovŭ Mitropolitulŭ,
Darŭ diorthosită de mine Evloghie smeritulŭ.
Rogu-mă darŭ voao, de obşte cetitori,
Ca să fiţĭ greşalelorŭ méle lesne ertători,
Nu numaĭ unde va fi lipsa slovelorŭ,
Ci maĭ multŭ pentru aşezaré slogurilorŭ,
Că precumŭ orbulŭ umblândŭ nu-ĭ fără poticnire,
Aşa şi celŭ neînvăţatŭ fără greşŭ la tâlcuire.

Bucureşti: în Biblioteca Academiei Române, exemplar fără început.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Gaster, *Chrestomatie*, II, 146.

Urechiă, *Ist. 'şcoalelor*, IV, 64. — Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII*, II, 383 — Picot, *Strêlbickij*, n° 6.

484. Calendar, Iaşi 1785.

КАЛЕНДАРЮ | пе рвї ани. | Скось динь мȣлте фѣлюри | де кърци. 1: | Дела фачерѣ лȣмїн. | 2: | Динь тестаментȣль ноȣ. | 3: | Динь картѣ лȣи Флоринъ. | 4: | Динь картѣ лȣи Педимонтань | дофторȣль. | 5: | Динь Календарюль лȣи Пе|тру ꙟпъратуль москвеи. | Тоате ачестѣ арътате кърци | аȣ фость пела църиле лорь: | ꙟкрединцате ши тупърите.

[La sfârşitul prefeţei :] Тупъритȣ-с-аȣ ачесть Календарю: ꙟ търгȣль яшулуи, ꙟ зилеле прѣ лȣминатȣлȣи домнь, Александрȣ Іwань Маврокордать Воеводь: 1785: Аугȣсть 8.

In-8° mic de peste 8 foi şi 273 pagine. Tipărit cu caractere ruseşti cursive. Caracterele tipografice par a fi fost turnate dinadins pentru cărţile româneşti, deoarece se întâlnesc literele ꙟ şi ȣ, cari nu se află în alfabetul rusesc modern şi cari sunt gravate în acelaş stil. (V. mai jos, facs. n° 308).

Volumul cuprinde numeroase ornamente şi gravuri. Unele din acestea din urmă reprezentând pe regenţii anilor sunt semnate de: Protoierei Mihail (şi) Policarp Strilbiţchi (facs. 309).

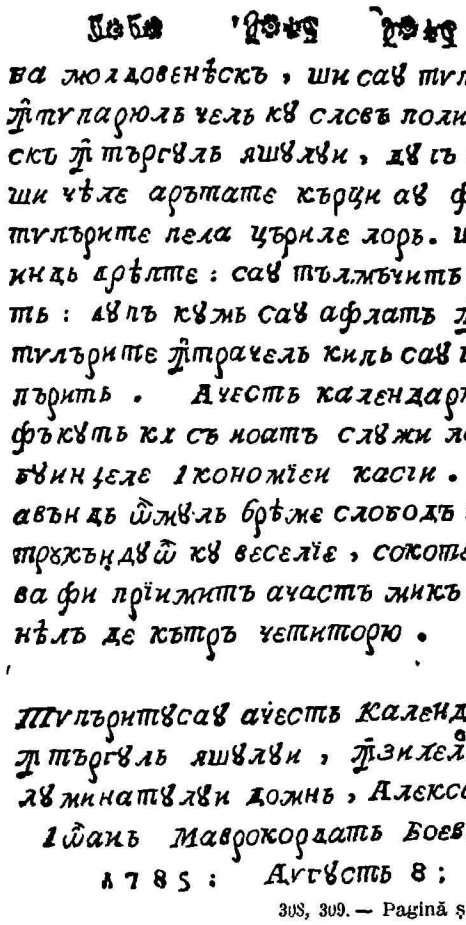
ва молдовенѣскъ, ши саȣ тупърит
ꙟтупарюль чель кȣ словъ политича
скъ ꙟ търгȣль яшȣлȣи, дȣ іъ кȣмь
ши чѣле арътате кърци аȣ фость
тупърите пела църиле лорь. ши фї
индь дрѣпте: саȣ тълмъчить дрепт
ть: дȣпъ кȣмь саȣ афлать ꙟчѣле
тупърите ꙟтрачель кипь саȣ ши ту
пърить. Ачесть календарю саȣ
фъкȣть кх съ иоатъ слȣжи ла тре
бȣинцеле 1кономїеи касіи. ши
авъндь ѿмȣль брѣме слободъ ши пе
трȣкъндȣѿ кȣ веселїе, сокотекь къ
ва фи прїимитъ ачастъ микъ ѿсте
нѣлъ де кътръ четиторю.

Тупъритȣсаȣ ачесть Календарю:
ꙟтъргȣль яшȣлȣи, ꙟзилеле. прѣ
лȣминатȣлȣи домнь, Александрȣ
Іѡанъ Маврокордать Воеводь
1785: Аугȣсть 8:

308, 309. — Pagină şi gravură din *Calendarul* dela Iaşi din 1785.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prefaţa începe pe verso titlului:

Predoslovie cătră cetitorĭu.

In multe chipuri, şi în multe féliuri omul iubéşte a cerca ştiinţele, şi céle vrédnice învăţături, cumŭ dinŭ istoriile céle vechi, aşa şi dinŭ scripturile céle noao. Mai ales şi pentru doftoriile céle cu lesnire şi fără de cheltuială ce să găsescŭ pela casele celorŭ săraci, ca să le foloséscă la vremé boalelorŭ lorŭ. Bine iaste ca să ştie omulŭ şi céle patru vremi ale anului cumŭ va purta grija la Iconomiïa casii lui. Toate acesté s-au tălmăcitŭ dinŭ cărţile ce s-au arătatŭ în dosul aceştii file, pe limba moldovenéscă, şi s-au typărit în typarĭulŭ celŭ cu slovă politicĭască în târgulŭ Iaşului, după cumŭ şi céle arătate cărţi au fostŭ typărite pela ţările lorŭ, şi fiindŭ drépte, s-au tălmăcitŭ dreptŭ, după cumŭ s-au aflatŭ în céle typărite într-acelŭ chipŭ s-au şi typăritŭ. Acestŭ calendarĭu s-au făcutŭ ca să poată slujì la trebuinţele Iconomiei casii, şi avăndŭ omulŭ vréme slobodă şi petrecăndu-o cu veselie, socote(s)cŭ că va fi priimită acĭastă mică ostenélă de cătră cetitorĭu.

Com. de G. Teodorescu-Kirileanu.
Sibiiu: Biblioteca arhiepiscopească.
Pop, *Disertaţie,* 80. — Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII,* II, 337. — Picot, *Strèlbickij,* nº 7.

485. *Carte trebuincioasă pentru dascăli,* Viena 1785.— Românește şi nemţeşte.

КАРТЄ | ТРЄБѢИНЧОАСЪ | пентрѫ | ДАСКАЛЇЙ | шко(а)лелор де жос рѡмънéщй нѣмцúте. | Ан | Кїѣсаро-Крѣщинле Цáрй де мощенúре. | ПúРТѢ ÂТЖЙ. | Кѫ вóм челóр мáй мáрй. | Ан Вїéнна | Ла Їѡсиф Нóбил де Кѫрцбек к. к. ал Кѣрцїй | Типогрáф. | 1785.

Nothwendiges | Handbuch | für Schulmeiſter | der wallachiſchen nicht unirten | Trivial-Schulen | in den | Kaiſ. Königl. Erblanden. | Erſter Theil. | Mit Erlaubniß der Obern. | WIEN, | bei Joſeph Edlen von Kurzbek, k. k. Hofbuchdrucker Groß- und Buchhändler. | 1785.

2 vol. in-8º mic de 12 foi+253 pag. şi 319 pag. Textul, ca şi titlul, este în două limbi: românește în stânga cititorului, şi nemţeşte, în dreapta.

Dăm aci prefaţa românească:

Inainte cuvântare.

A cunoaşte datoriile sale cu de amăruntul, şi a le plinì cu toată putincĭoasa râvnă, este o trebuinţă de obşte, care privéşte fieşte care stare sau cin, căruĭa cineva va să să dé.

Măcar care micu ramu a îndeletniciriĭ omeneştĭ să voĭască cineva a apucà, ispita va încredinţà cumcă este cu neputinţă a face vreun bun sporĭu întru acéĭa, când cineva să nu-ş fi agonisit maĭnainte mijlocirile sau acéle ce trebue spre săvârşiré apucării sale.

Nimic nu poate fi maĭ de stricăcĭune bineluĭ de obşte, de câtŭ purtaré diregătorieĭ, caré cade în mânile unuĭ omu neispitit şi nedestoinic. Dar încă cu atât mai puţin poate fi de folos statuluĭ şi părinţilor cultura, sau buna créştere a tinerilor, cându să să încredinţéze unuĭ învăţătorĭu nedestoĭnic, fiind că chiemaré acestuĭa are de scopos acé punere de temelie trebuitoare pe care să ţinu folosirile vieţiĭ omeneştĭ şi toate lucrările noastre.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Insă acĭastă chiemare, acest cinu, carele atât interesĕşte pe statu şi pe părinţĭ, au fostu păn acum de némul românesc aşa de puţin socotit, încât adéseorĭ au putut cineva vedé acest cin şi deregătorie în mânĭ de oamenĭ fără ştiinţă şi ispitire, încă în multe locurĭ n-au fost de a găsì nice cé maĭ mică idee de chiemaré sau tréba învăţătorilor de şcoale şi de mărimé deregătoriĭ lor.

Deşì uniĭ şi alţiĭ bine voĭtorĭ patrioţĭ au jelit întru tăcére soarté înpreună cetăţénilor, şi mulţĭ dreptu înbunătăţiţĭ părinţĭ de mult cu râvnă au dorit de a nu să aflà maĭ mult la nevoe de a-ş dà copiĭ lor pradă uniĭ réle crĕşterĭ, cu toate aceste aşà au fost rânduit, şi au trebuit numaĭ în puntul vremiĭ de acum a vedé şi pentru némul românesc în chiesaro crăeştile ţărĭ de moştenire lucru şcoaleĭ adus şi pusu la o rânduĭală maĭ bună şi maĭ temeĭnică, spre dovadă că pre îndurătoaré purtare de grijă a pre luminatuluĭ Prinţip al nostru învrednicĕşte de aruncă pre milostiva sa vedére şi cătră céle maĭ depărtate locurĭ a staturilor sale, şi cu o potrivă dragoste priveghiĭază pentru binele supuşilor luĭ, întru toate lucrurile, care potu privì acest bine.

Acestor de obşte orânduelĭ de şcoale, şi poruncilor rânduĭtoare, ce să dau adése pentru acĭasta, este datoare şi cărticica acĭasta cu fiinţa eĭ, şi este vrédnică cu atâta maĭ de multă luare aminte, cu câtu însuş ĭa este una dintru céle maĭ de frunte temeliĭ a aşezământuluĭ de şcoală, fiindcă ĭa cuprinde în sine îndreptarĭul învăţătorilor întru a formarisì pe tineriĭ şcolariĭ săĭ la trebuincĭoasele ştiinţĭ şi învăţăturĭ, şi asémené şi la bună nărăvită viaţă.

Cărticica acĭasta este înpărţită în doao părţĭ, şi o adaosătură. Şi în cé de înteĭ parte să va vorbì de dascalĭ şi proterimata sau averĭ sufleteştĭ (marafeturĭ) a lor; în cé de al doĭlé să va arătà chipul dăriĭ de învăţătură, în toate lucrurile ce sânt de învăţat, şi în adăosătură să vor orânduì chipurile spre ţinéré în bună stare a rânduelĭ de şcoală. Drept-acĭasta cu atâta maĭ mult trebue să să răcomenduĭască acĭastă cărticică spre cé de obşte sporire şi ostănitoare învăţare, cu cât numaĭ dintr-ânsa pot să să formărisésca destoĭnicĭ, de obşte folositorĭ şi adevărat trébnicĭ învăţătorĭ de şcoale.

Dar şi acĭasta este de a să pomenì că spre sporiré aceştiĭ aşà de mântuĭtoare a şcoalelor trébă, s-au maĭ tipărit încă treĭ cărţĭ, adecă: Catehismul care s-au făcutu în anul 1774 de neunitul episcopesc Săbor, ce s-au făcut în Carloviţ, Carté de cetit şi Arithmetica spre trebuinţa copiĭlor la ţară. Toate acéste cărţĭ sânt acest félĭu alcătuite, ca când învăţătoriĭ să să slujască după cum să cade de dânsele, şi de chipurile de dare de învăţătură, ce s-au orânduit într-acĭastă cărticică, în scurtă vréme să pot face creştinĭ înţălepţĭ şi râvnitorĭ, bunĭ cetăţénĭ, căsaşĭ lucrătorĭ, însuraţĭ cinstiţĭ, supuşĭ plecaţĭ, slujĭ credincĭoase; cu un cuvânt, pe cât este cu putinţă, oamenĭ de săvârşit. Domnul să întăréscă pre învăţătorĭ întru apucările lor, să blagoslovéscă ostănéla lor, şi să-ĭ învrednicĭască cu darul său, ca să să poată îndulcì odinioară cu roada îndeletniciriĭ lor.

Volumul II, sau partea a doua, nu are titlu şi tablă de materii în exemplarul nostru.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Această carte a apărut, în acelaş an şi la acelaş editor, într'o altă ediţie, în care textul german este acelaş, iar traducerea românească este alta. Am văzut însă numai volumul II, care are titlul următor:

ДЄ ЛИПСЪ | КЪРТИЧЄ | пентрꙋ | ѦВЪЦЪТОРЮ | а Неꙋни-ци́лор рꙋмънещи́лор май ми́ч шкоале | ѧ | Ѧпъръ: ши́ Кръещи́ле Църи́. | ПАРТѢ А ДОА. | Съ ви́нде нелегатъ 45 де кр. | Кꙋ Пермисꙋ челор май марй. | ѧи Вїена | Ла Іѡсиф нобжл де Кꙋ́рцбекь ѧпъръ: ши́ Кръ: | де Кꙋ́рте, а неꙋни́цилор Рꙋмжий, ши́ а | Сжрби́лор Тѵпограф, ши въизъторь де Кр҃ци. | ѧ Анꙋл 1785.

Titlul nemţesc este acelaş ca şi în ediţia cealaltă, afară de numerotaţia volumului şi de indicaţia costului.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

Iuliu Vuia, *Şcoalele româneşti bănăţene în secolul al XVIII*, studiu istoric. Orăştie 1896, 111.

486. Catihisis mic, Viena 1785. — Româneşte şi nemţeşte.

КАТИХИ́СЇСЬ | МИ́КЬ, | са́ꙋ | СКꙊРТА́ТЪ ПРАВОСЛА́ВНИКЪ МЪРТꙊРИСИ́РЄ А̂ ЛЄ́ЦЇЙ ГРЕЧЄ́ЩЙ НЕѴНИ́ТЄ, ПЕНТРꙊ ТРѢ́БА | ПРꙊНЧИЛѠРЬ ЧЕЛѠ́РЬ НЕѴНИ́ЦЙ | РꙊМЪНЕЩИ́, ФЪКꙊТЪ, | Ши́ дела̀ Неѵни́тꙋль Єпископескꙋль ѧ Ка́рло-|вець ла А̂нꙋль 1774. | Цинꙋ́тꙋль Сѵно́дь ѧтъри́ть ши́ акꙋм̀ а̂ доѡ | ѡаръ кꙋ ѧтърирѣ А̂рхїепископꙋлꙋи, ши | Метрополитꙋлꙋи типърить. | Ѧ ѧпърътѣска четате Вїенна ла Боерю́ль Їѡсифь | де Кꙋ́рцбек аль ръсъритꙋлꙋи типограф 1785.

Kleiner | Katechismus | oder | kurze, und ächte Bekenntniß der griechi-schen nicht unirten | Religion. | Zum Gebrauche der nicht unirten | wallachischen Jugend. | Verfasset, und von dem im Jahre 1774. in Carlowiz abgehaltenen nicht unirten bischöflichen Sy-|nodus be-stättiget: und nun mit Gutheißen | des Erzbischofs und Metropoliten auf-gelegt. | WIEN. | Bei Joseph Edlen von Kurzbeck, kais. königl. Hof- buchdrucker, Groß- und Buchhändler. | 1785.

In-8° de 163 pag. Textul românesc în stânga cititorului, iar cel nemţesc în dreapta.

Oradea-mare: Biblioteca diecezană episcopească.

487. Ceaslov, Bucureşti 1785.

ЧАСОСЛОВЬ | Чѐ копри́нде слꙋ́жба де зи́ ши́ де но́ап-|те, прекꙋ́мь ѧ ска́рѫ а̂ра́тѫ, ѧтрꙋ май | бꙋ́не ѧдрептѫ́рй дїѡрдоси́ть, ши́ а̂дѫѡ-ци́ть кꙋ параклі́-сꙋль а̂ль дои́лѣ а̂ль пречїс-тїй, ши́ кꙋ а̂лте ѧвѫцѫтꙋ́рй, а̂шѫзжи-|дꙋ-се ла ѧчепꙋть ши́ сфи́цитꙋль си́мволь. | Ѧ зи́леле прѣ лꙋмина́тꙋлꙋй До́мнь, | [ЇѠ МНХА́Й КОСТАНДИНЬ] СꙊЦЬ Вв. | Кꙋ благослове́нїѧ ши́ келтꙋѧ́ла Прѣ | сфи́ци-тꙋлꙋй Митрополі́ть а̂ль Оуггро-вла́хїей Кирі́ꙋ Кѵ́рь ГРИ́ГОРЇЄ | Ѧтрꙋ а̂ль кѕ: де а̂ний а̂й пѫсторіей са́ле. | С-аꙋ типѫри́ть ла Бꙋкꙋре́щй ѧ типогра́-фїѧ динь сфи́та митрополі́е. Принь | ѧдемна́рѣ ши́ ѡстенѣла Смери́тꙋлꙋй | митрополі́ть Сідїс ГРИ́-ГОРЇЄ. | Ла а̂нїй дела На́щерѣ лꙋй Хс: ҂аѱне. | Де Станчюль Ѳѡмо́вїчь Типо-гра́фꙋль.

In-4° mic de 4 foi şi 592 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, cu 26 de rânduri pe pagină. Titlul este incadrat într'un chenar săpat de «Stanci(ulu) Typogr(afulu)».

In foile liminare se afla «Simvolulu sfântului Athanasie, Patriarhului Alexandrieĭ», scara cărţii şi o gravură cu inscripţie grecească.

Versurile asupra stemei de pe verso titlului sunt urmatoarele:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Stihurĭ asupra stemeĭ pré luminatuluĭ, slăvituluĭ şi pré înnălţatuluĭ Domnŭ Io Mihaĭ Costandinŭ Suţulŭ Voevodŭ.

Milostivulŭ Dumnezeu, celŭ pré înduratŭ,
Pre Domnulŭ Mihailŭ l-au încoronatŭ
Cu domniĭa acestuĭ Prinţipatŭ,
Pre celŭ cu înţelepcĭuné maĭ înnaltŭ
Şi cu toate darurile înpodobitŭ,
Ca unŭ crinŭ bine înfloritŭ,
Pre carele Domnulŭ să-lŭ întăréscă
In anĭ îndelungaţĭ ţara să domnéscă.

La sfârşit se spune că:

Cĭasoslovulŭ acesta, ce au eşitŭ acumŭ dinŭ tiparŭ cu ajutorĭulŭ luĭ Dumnezeu, ĭaste maĭ îndreptatŭ şi maĭ bogatŭ de câtŭ celŭ până acumŭ tipăritŭ, încă şi maĭ adeogatŭ cu mejdurile cĭasurilorŭ, cu paraclisulŭ alŭ doĭlé alŭ Précistiĭ, şi cu alte învăţăturĭ trebuincĭoase, prinŭ ostenéla şi sârguinţa a însuşĭ pré sfinţiĭ sale părinteluĭ Mitropolituluĭ Sidis Chirŭ Grigorie. Insă la diorthosire amŭ fostŭ şi eu de ajutorĭu, celŭ maĭ micŭ între Ierodiĭaconiĭ sfinteĭ Mitropoliĭ, Stefanŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

488. *Curioznică arătare,* Iaşi 1785.

КУРЇОЗНИКЪ | Ши ѧскѹрть арътаре че-|лорь че юбескь ачерка вре-|дниче ѧвъцътѹри динь | ФІЗІОГНОМЇЕ. | Тълмъчитъ | Дипе лимба немцаскъ | ѧ чѣ рѹсаскъ, кѹмь ши | пе лимба ачастъ молдо- венѣскъ. | Саѹ тълмъчить ши саѹ | тупърить ѧ тупографїе | чѣ политїчаскъ, Де по-|па Михаи Стрилбицкїи | Ексархь динь митрополїе | Яшѹлѹи. 1785: Ѡктомь: | 16.

In-8° mic de 3 foi şi 134 pagine.
Tipărit cu caractere ruseşti cursive.
Prefaţa, tipărită chiar pe verso titlului, sună astfel:

Predislovie.

Către cetitorĭu, arătare în scurtŭ vrednice învăţături, nu ca să fie, sau să poată ĭa a fi deşteptare spre a créde deşărtăcĭunilorŭ ei, sau spre oareşcare îndelungate gănduri, ci numai la vremi slobode să-i poată slujì spre oareşcare veselie. Mai alesŭ la cei ce săntŭ politicoşi şi învăţaţi a le socotì şi cu supţire minte a le judeca; darŭ nu pentru cei proşti, că ori mărgăritarĭulŭ înnainté porcilorŭ, ori acĭastă carte înnainté celorŭ proşti, totŭ una să socotéşte.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

489. *Ducere de mână către Aritmetică,* Viena 1785. — Româneşte şi nemţeşte.

ДѸЧЄРЄ ДЄ МЪНА | кътръ | АРИѲМЄТЇКА | САѸ СОКОТѢЛА | пентрѹ трѣба прѹнчилорь рѹмънѣщй челорь не- ѹнїц че съ ѧвацъ ѧ шкоалеле чѣле | мич. | Съ винде фъръ легътѹръ кѹ 15 Креиц. | Кѹ довоирѣ Стъпъни-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

торилорь. | Типъритъ ѧ҆ ѧ҆пъръцитоаре четате Вїенна ла Їѡсиф | нобѫл де Кѹрцбекь де Кѹрте Тѵпографѹль ши вѫн-|зъторь де Кр҃цѝ ѧ҆ Анѹль | 1785.

Anleitung | zur | Rechenkunst. | Zum Gebrauche | der in den Trivialschulen lernenden | nicht unirten Walachischen | Jugend. | Kostet ungebunden 15 Kr. | Mit Erlaubniß der Obern. | Wien, | bey Joseph Edlen von Kurzbeck, k. k. Hofbuch-|drucker Groß- und Buchhändler. 1785.

In-8° mic de 151 pagine. Fără prefață.
Textul începe pe verso titlului și este în două limbi: în românește și nemțește

București: Biblioteca Academiei Române.

490. *Hrisovul lui Alex. I. Mavrocordat, Domnul Moldovei*, Iași 1785.

Exemplar necomplet. Titlul lipsește.
In-8° mic de 61 pagine.
Hrisovul tratează despre daniile între persoane de condițiuni diferite, despre casătoria dintre pământeni și Țigani, și altele.
La sfârșit se află pecetia mică domnească în tuș roșu, iar pe pagina următoare, această notiță:

Scrisu-s-au celŭ adevăratŭ hrisovŭ la scaunulŭ Domnieĭ méle în orașulŭ Iașuluĭ, întru cé dinŭtâĭ domnie a noastră la Moldova, de boerĭulŭ nostru Șărbanŭ logofetŭ de taĭnă. Și apoĭ s-au datŭ în stamba typografieĭ bisericești de popa Mihaĭ Strilbéțchiĭ și exarhŭ dinŭ Mitropoliĭa Iașuluĭ. Letŭ 1785, Dechemvrie 28.

București: Biblioteca Academiei Române.

491. Invățăturĭ creștinești, Viena 1785.

Ѧ҆трѹ мъриръ сфи҃тей | де | Ѡ҆ ФЇИНЦЕЙ | де | Вїацъ фъкътоа́рей шѝ недеспърци́тей тро́йце, | татълѹй, шѝ фїюлѹй, шѝ сфи́тѹлѹй дх҃ь. | Сѹ тѵпъри́ть а҆чѣ́сте ѧ҆въцъ-тѹ́рй Крещинéщй фоа́рте | де фолѡ́сь: | Скоа́се де пре ли́мба грѣча́скъ пре ли́мба | рѡмънѣ́скъ, пентрѹ фѡло́сѹль де ѿбще. | Сѹ́пть стъпѫни́рѣ ѧ҆трѹ то́ть прѣ лѹмина́тѹлѹй | ѧ҆пъра́тѹлѹй, шѝ кра́юлѹй Дм҃нѹлѹй І҆ѠСИФЬ | а҃ль до́йлѣ. Кѹ бл҃гословéнїѧ прѣ ѡ҆сфи́ци-тѹлѹй а҆рхїепїскопѹлѹй, шѝ митрополи́тѹлѹй | сла́венно сербъ́скѹлѹй шѝ рѡмънéскѹлѹй, | дм҃нѹлѹй | МѠЇСЕЙ ПѸТНИ́КЬ. | Ѩръ кѹ тоа́тъ ѡ҆сѫрдїѧ, шѝ кїелтѹѧ́ла сфи́цїéй | са́ле пъри́нтелѹй Кѡнстанти́нь Шѹбѡ́нь. Неѹ-ни́тей лéцїй гречещй преѡ́тѹлѹй, шѝ сло́-бодѹлѹй кръéскѹлѹй ѡ҆ра́шь а҃ль Те-|мишо́рїй Парѡ́хь. | Типъри́тъ ѧ҆ ѧ҆пъръцитоаре четате Вїенна ла Їѡсиф | Нобил де Кѹрцбекь де Кѹрте Тѵпографѹль ши кѫн-зъторю̀ де Кърцѝ, ѧ҆ Анѹль 1785.

In-8° mic de 6 foi, cu titlul, prefața și arătarea cuprinsului, și 258 pagine. Pag. 255 și 256 sunt numerotate greșit: 155 și 156, iar ultimele doua nu sunt paginate.
Verso titlului e alb.
Prefața:

Innainte cuvântare către cetitorĭ.

Intru acĭastă cărțulie, o ĭubițĭ cetitorĭ, nu vețĭ aflà voroave cu nevoe la înțălesŭ. Că sântŭ proaste socotéle, și învățăturĭ pre scurtŭ și lesne, carele să înțălegŭ fără ostănélă de fieșteșĭ carele. Nu sântŭ învățăturĭ de obicéĭu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

şi politiceştĭ precumŭ sântŭ acélé ale luĭ Epicticŭ şi ale altora, ci sântŭ socotéle creştineştĭ, carele privescŭ numaĭ cătră adevărulŭ celŭ evanghelicescŭ şi cătră credinţa lui Hs. Acéste socotéle nu sântŭ date numaĭ cătră ceĭ îndălungaţĭ de lume şi cătră ceĭ ce petrecŭ pururé întru rugăcĭunĭ nă încetate, ce şi cătră aceĭa cariĭ vieţuescŭ în lume şi nu cunoscŭ atâta de curatŭ taĭnele luĭ Dumnezeu. Că potŭ şi aceşté maĭ apoĭ după grijile lumiĭ, ca să o citéscă. Că cu adevăratŭ le prisoséşte puţinică vréme şi pentru mântuiré lorŭ. Dă nu o vorŭ puté să o citéscă toată într-o zi, ĭară maĭ puţinŭ vorŭ puté ca să procitéscă în fieşteşĭ care zi câte unŭ capŭ, maĭ nainte pănă ce nu începŭ grijile. Diminéţa după ce veţĭ sfârşì cé datoare şi după obicéĭu rugăciuné cătră Dumnezeu, citiţĭ unŭ capŭ; însă cu socotinţă ca să o puteţĭ înţălége bine. De nu vă vorŭ fi lăsândŭ lucrurile a cetì diminéţa, puteţĭ şi cătră séră maĭ nainte pănă nu mérgeţĭ spre patŭ. Acéste socotinţe, măcarŭ că sântŭ şi micĭ, ĭarŭ întră în sufletulŭ nostru de-lŭ pecetluescŭ ca şi pecété pre cĭară.

La sfârşit:

Iubiţilor fraţĭ, puţinŭ ajutorĭu va puté luà unŭ bogatŭ de la un săracŭ, şi puţină laudă va auzì un cinstitŭ dela unŭ neînvăţatŭ. Dreptŭ acéĭa dară, şi eu ştiindu-mĭ sărăciĭa bunătăţilor şi slăbicĭuné învăţăturiĭ, tuturorŭ cu umilinţă mă rogŭ, orĭ ce greşală veţĭ aflà, îndreptaţĭ, şi mă ertaţĭ pre mine ticălosulŭ, ca şì voĭ să aflaţĭ ertare dila lesne ertătorĭulŭ Dumnezeu.

Alta să ştiţĭ, ĭubiţilorŭ cetitorĭ, că multe gréşale să află întră slove dinŭ tiparĭu, precumŭ în multe locurĭ să smintéşte, care slove sânt asémené unele cu altele, precumŭ Вѣ́ди şi Бꙋки, Лю́ди şi А҆́зь şi altele asémené, cu umilinţă tuturorŭ mă rogŭ să fiţĭ ertătorĭ. Plecatŭ şi spre slujbă gata, celŭ maĭ susŭ numitŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

492. Molitvenic, Iaşi 1785.

Є҆ѵ҃хологіонь | а҆дє҃къ | МОЛИ́ТВЕ҃НИ́КЬ | А҆́кꙋмь ѧ҆тр-ачє́сташь ки́пь тѵпъри́ть: | Кꙋ Бл҃гословє́нїє Прѣ ѡ҆ сфн҃ци́тꙋлꙋй | Митрополи́ть а҆́ль Молда́вїей | КѴРІꙊ КѴРЬ ГА҃ВРІ́ИЛЬ. | Ѧтрꙋ а҆ сфн҃цїй са́ле Тѵ҃погра́фїє | ѧ҆ сфн҃та Митрополі́є ѧ҆ Ѧшь. | Ѧ҆ зи́леле Лꙋмина́тꙋлꙋй ши́ прѣ Ѧ҆нълца́тꙋлꙋй | Дм҃нꙋлꙋй но́стрꙋ А҆ЛЕѮА҃НДРꙊ | І҆ѠА҃НЬ ВОЄВОДЬ | Ѧ҆трꙋ ѧ҆тѫ́ѧ Домнїє А҆ мъріє́й са́ле. | Ѧ҆ А҆нїй дела А҆да́мь З҃сч҃в. | Ѧ҆́ръ дела На́щерѣ лꙋ́й Хс҃: А҆ѱ҃пє. | Саꙋ типъри́ть де По́па Михаю Стрилби́цкїй | Ши́ є҆ѯа́рхь динь Митрополїѧ Ѧшꙋлꙋй.

In-4° de 4 foi şi peste 784 pagine. Tipărit numai cu negru, cu caractere de două mărimi şi cu 22 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află reprodusă gravura din *Prăvilioara* din 1784, în care se vede Mitropolitul Moldovei Gavriil (facs. 306, p. 293).

Fără prefaţă.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

493. Ioan Molnar, *Economia stupilor,* Viena 1785.

Є҆КОНОМІ́Ѧ | СТꙊ́ПИЛОРЬ | А҆кꙋмь | ѧ҆тѫ́й и҆зводи́тъ ши́ датъ | де | І҆ѠАН МОЛНАР | Дофторꙋл де ѡ҆ки ѧ҆ мареле Принципат | а҆л А҆рдѣлꙋлꙋй. |

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Къ привилегіѧмѧл ѧпхрхтеции ший Крхеций мхриій. | ѦВѢННІ. | Ла Іѡсиф нокжл де Къцбекь ѧпхрх: ший Крх: | де Къртє, а невницилор Рѧмжний, ший а Сжр-|бйлор Тѵпографф, шй вхнзхторь де Крци. | ѦЛнѧл 1785.

In-8⁰ mic de 188 pagine şi 10 foi la sfârşit, pentru arătarea cuprinsului şi erată.

Pe verso se află, ca motto, un estract din Pildele lui Solomon. Urmează apoi scrisoarea de dedicaţie şi prefaţa:

Exelenţiĭ sale pré luminatuluĭ Domn Samoil liber baron de Brukentalŭ, al înpărăteşti crăeşti Măririĭ, al Statuluĭ din lăuntru Sfétnic, a luminatuluĭ cin al sfântuluĭ Stefan Craĭul Apostolicescŭ comendator, prinŭ mare prinţipatul Ardéluluĭ şi părţilor luĭ înpreunate Gubernator crăesc şi a înnălţatuluĭ crăesc Gubernium întâi exarh, iprocĭ; Domnuluĭ Părinteluĭ Patrieĭ, apărătorĭuluĭ bineluĭ de obşte, a ştiinţălor Patronuluĭ, şi al mieu făcătorĭuluĭ de bine.

Pré alesule şi pré luminate Doamne!

Ingăduĭaşte, patronule pré milostive, să puĭ înnainté ta interesul ostenélelor méle, care l-am agonisitŭ odinioară din pré înnalta milă a Mărireĭ înpărăteştĭ, care s-au răvărsatŭ spre mine prin ĭubiré de oamenĭ a Exelenţiĭ tale, că inima mé îmĭ zice să nu uit smereniĭa Exelenţii tale, când aĭ stătut a grăi cu mine despre sporĭul învăţătureĭ méle, şi cumŭ m-aĭ învrednicit a dobândì limanul mileĭ înpărăteştĭ, ca să mă pocĭ maĭ desăvârşit procopsì întru ştiinţa tămăduireĭ ochilor.

Dară lângă acĭastă ştiinţă, prisosindu-mĭ încă cĭasurĭ, le-am ţinut maĭ scumpe de cât să nu le fiu petrecutŭ spre folosul bineluĭ de obşte, şi le socotesc şi acum întru céle maĭ norocite ale vieţiĭ méle, pentru că le-am petrecut şi spre învăţătura economii stupilor.

Mulţămită şi mărire să fie Maiciĭ noastre înpărătésiĭ Marieĭ Therezieĭ, ceĭ pururé pomenite, căriĭa uniĭa ĭ-au descoperit duhul ştiinţălor, ca să chieme şi acĭastă ştiinţă în cetaté scaunuluĭ înpărăţiĭ sale, ca să se răverse preste toate părţile supuse schiptruluĭ înpărăţieĭ sale, de unde toţĭ ĭubitorĭĭ de albine, care s-au desfătatŭ cu dànsăle după temeirile acestuĭ method, cu adevărat au luat îndoită dobândă.

Decĭ socotind şi eu larga milostivire şi osârdiĭa, cu care te-aĭ străduit Exelenţia ta, ca un părinte al Patrieĭ, aducând multe felĭuri de ştiinţe într-ânsa, viu şi eu acum întru simţiré datoriĭ méle cu acéste foiţă, ce cuprind în sine Economiĭa stupilor, să le închin numeluĭ tău, ĭară eu ca să-mĭ arăt datornica mulţămită pentru facerile de bine ce am priimitŭ, mă voĭ nevoì spre maĭ multe folositoare Patrieĭ.

Intru atâta graţieĭ şi patroţinieĭ recomendându-mă Exelenţiĭ tale, cel maĭ mic între slujitorì,

Ioan Molnar.

Prefaţa:

Cătră cetitorĭ.

Iubite cetitorĭule! orĭ cine eştĭ, preot sau de altă vrednicie, casnicŭ, ĭubitorĭ de albine, ĭată că văzind eu şi cunoscând cum trec ţiitoriĭ de stupĭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

preste bunătaté aceştiĭ economiĭ cu ochĭ viclénĭ, şi cum ĭau eĭ albinele supt pază numaĭ pănă atuncĭ, pănă când le umplu ĭale coşniţăle de bunătăţĭ, ĭară maĭ-pe urmă le pedepsescŭ cu moarte, am simţit datorie, ca să arăt lângă alte învăţăturĭ, ce să cuvin stuparilor a ştì, o mijlocire din multe probe dovedite, cum să scoaţă albinele din coşniţa, care voĭaşte a lua faguriĭ toţĭ, afară de a omorâ albinele? Ca doară s-arŭ dezrădăcinà şi din părţile noastre acest obicéĭ fără de milă.

Şi ca să arăt cuprinsulŭ aceştiĭ învăţăturĭ maĭ dezvolt celor ce au râvnă către dânsa, am găsit cu cale să îndreptez pre unul ca acela la întrebările céle din jos cu slove micĭ, că întrebându-să printr-ânsăle cu socotélă, va lua răspunsŭ de înţălégere dela fieşte care stih din susŭ ce e cu slove marĭ.

Decĭ, te rog, cetéşte fieşte ce învăţătură adese orĭ, ca să o pricepĭ, şi ca să poţĭ deşteptà şi pre alţiĭ.

Cetéşte-o în cĭasurile céle ce-ţĭ prisosesc din slujbele tale, cu acé osârdie cu care veĭ simţì că m-am sârguit şi eu a o pune înnainté némuluĭ mieu cu râvnă.

Şi ĭarăşĭ zic, cetéşte-o pentru datoriĭa ce ţi să cuvine a avé către ceĭ neprocopsiţĭ, şi a-ĭ îndreptà, ca să se deprinză şi alţi după temeirile céle încuviinţate ale aceştiĭ desfătătoare economie şi folositoare fieşte căruĭa casnicŭ.

Că ce ĭaste cetiré fără de dulcéţa luăriĭ aminte? Şi ce ĭaste alergaré cu ochiĭu pre o carte fără de a lua folosire? Cu adevărat, nu ĭaste alt cevà, fără numaĭ un sunet ce au trecut répede preste puterile înţălégeriĭ, fără de a lăsà vre-o lucrare de folos cugetuluĭ.

Toate aceste învăţăturĭ, care le-am adunat având câte odată răgaz de trebile slujbeĭ méle, ĭubitorĭul mieu, priméşte-le şi le cugetă cu dédinsul, şi unde s-ar întâmplà să nu înţălegĭ bine, întrébă-te cu alţiĭ, că precum nu e tot déuna cu putinţă a călătorì pretutindiné fără de povăţuire, aşa şi învăţătura acĭasta nu o am putut scrie în limba noastră cât să o înţălégă toţĭ în toate laturile.

Că pre unele locurĭ să usăbéşte vorba, pentru lipsa şi scădéré cuvintelor în limba rumânéscă, şi mi-au cautat să mă ajutoresc cu cuvinte înprumutate dintr-alte limbĭ.

Iară de te veĭ folosì ceva cu acĭastă învăţătură, acĭasta va fi bucuriĭa mé.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

494. Penticostar, Râmnic 1785.

ПЄНТИКОСТАРІОН | Чє кꙋпри́нде ѧ҆трꙋ си́нє слꙋ́жба чє и҆́съ кꙋ-ви́нє: динь сфн҃та шѝ лꙋмина́та Дꙋми́-нєкъ а҆ Па́щєлѡрь, пѫ́нъ ла Дꙋми́нєка тꙋ-|тꙋрѡ́рь сфн҃цилѡрь. | Ꙗкꙋ́лъ тѵпъри́ть ѧ҆трꙋ ѧ҆тѫ́ѧ домні́є а҆-|прѣ лꙋмина́тꙋлꙋй До́мнь І҆Ѡ | МІ҆ХАИ КОСТАНДИНЬ СꙊЦꙊЛЬ Воєводь: | Кꙋ бл҃гословє́нїѧ, шѝ ѡ҆сѫрдїѧ, шѝ кꙋ то́атъ кїєлтꙋѧ́ла, прѣ Сфн҃цїиса́лє | Ювито́рюлꙋй дє Дм҃нєзє́ꙋ | Кѵрь ФІ҆ЛА́РЄТЬ Є҆ПИСКОПꙊЛЬ Рѫм: | Ѧ҆ сфн҃та Є҆пископі́є а҆ Рѫ́мникꙋлꙋй: | Ла а҆нїй дєла зиди́рѣ лꙋмїй ҂зсч҃г: | Дє Кли́мєнть І҆єромона́хъ Тѵпогра́-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

фꙋль: Ши́ | де По́па Костанди́нь Тѵп: Ӥ҆ръ дела ѧ҆чепꙋть пѫ́нъ | ла дꙋе́рна к҃: саꙋ тѵп: де Дими́трїе Тѵп: Рѫм:

In folio de 2 foi fără numerotaţie şi 250 de foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 38 de rânduri în coloană. Titlul este incadrat.

Pe verso titlului se află versuri asupra stemei imitate după cele din *Octoihul* din 1750 (v. mai sus p. 114), afară de versurile 9 şi 10 cari aci lipsesc.

Pagina următoare este albă. In faţa textului se află o gravură mare reprezentând Inălţarea, săpată de: «Gheorghie Pop. Cost. Typ. Rm.», şi cu urmatoarele versuri, datate «1785»:

Hs. mirele celŭ pré înfrumseţatŭ,
Boldulŭ morţiĭ au sfărâmatŭ,
Dinŭ groapă ca unŭ putérnicŭ înviindŭ,
Şi peceţile eĭ nevătămate păzindŭ.
Strejariĭ de frică au amorţitŭ,
Cândŭ dinŭ mormântŭ viaţa au strălucitŭ.

Volumul mai cuprinde câteva ornamente şi gravuri.

La sfârşit se zice:

Typăritu-s-au acĭastă sfântă carte, ce să chiamă Penticostarion, prinŭ ostenéla diorthosiriĭ smerituluĭ între Ierodiaconĭ Grigorie Râmnicĭanulŭ dinŭ sfânta Episcopie a Râmniculuĭ... Şi s-au începutŭ acestŭ sfântŭ şi Dumnezeescŭ lucru la luna luĭ Ianuarie în 8 zile, şi au luatŭ sfârşitŭ la luna luĭ Martie în 10 zile, la aniĭ de la Hs. 1785.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

495. *Proclamaţia lui Iosif II pentru desfiinţarea iobăgiei,* (Viena 1785).

Foaie volantă (placard) datat din Beciu (Viena), 22 August 1785 şi contrasemnat de «Grof Esterhazi Férénţ» şi de «Alixanderŭ Horvatŭ».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

496. **Şincai,** *Indreptare către Aritmetică,* Blaj 1785.

ѦДРЕПТА́РЕ | кѫ́тръ | А҆РИѲМЕ́ТИКЪ | ѦТѦ ПА́РТЕ | Алкътꙋи́тъ, ши́ ѧ҆токми́тъ пентрꙋ | фоло́сꙋл, ши́ прокопсѣ́ла тꙋтꙋрѡ́р | Шко́алелѡр Нормъле́щй а҆ Нѣ́мꙋлꙋй | Рѡмѫне́ск | де ГЕѠ́РГЇЕ ШИ́НКАИ дин ШИ́НКА | Дире́кторꙋл, ши́ Катехе́тꙋл нꙋми́телѡр Шко́але, &c. | Ѧ БЛА́Ж. | Кꙋ Тѵпа́рюл Семина́рюлꙋй | ҂А҆ѱпе҃.

In-8° mic de 3 foi şi 81 pagine, numerotate până la 77.

Fără prefaţă.

Pe foile 2—3 nepag. se află:

«Indecsul lucrurilor, care se află în întâĭa Parte a Arithmeticeĭ».

Pe pag. 77, jos: «Sfârşitul Parţeĭ ceĭ dintâiu».

Pe dosul acestei foi şi pe foile finale nepaginate: «Adaogere. Despre Tabla Ţibeti, şi Numerii cei Illyriceştĭ.»

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1786.

497. Acatist, ed. III, Blaj 1786.

АКАѲІСТЬ | Кꙋ мꙋлте ѧлѣсе рꙋ-|гъчюнй пентрꙋ ѥвла-|вїѧ фіеще кѫ-|рꙋѧ Крещин. | Кꙋ Бл҃госло-|венїѧ челѡрь ма҃ | мар҃. Акꙋм ѧ г҃ ѿаръ | Тѵпърить ѧ Тѵпо-|графїѧ Семнарюлꙋ. | Блажь. ҂аѱпѕ.

In-12 de 2 foi, 453 pagine şi încă câteva foi la sfârşit. Tipărit cu negru, cu 19 rânduri pe pagină.

Titlul este incadrat. Pe verso se află o gravură reprezentând Buna-vestire.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

498. **Antologhion,** Bucureşti 1786.

АНѲОЛѠГЇОН | Чѐ копринде ѧтрꙋ сине рѫндꙋѧла слꙋжбей тꙋтꙋрорь | Дмнезеещїлорь Празнїче. Шй ѧле сфнцилорь челорь | нꙋміцй, шй ѧле сфнцилорь де ѿбще де песте тоть ѧнꙋль. | Акꙋмь де изноавъ дать ѧ стамбъ ѧсеменѣ дꙋпъ изво-|дꙋль челꙋй типърить ла лѣть: ҂аѱоз. Дарь кꙋ май | бꙋне ѧдрептърй дїѡрдосить. ѧ ѧнꙋль динтъй дин | ѧтѫѧ Домніе ѧпрѣ Лꙋминатꙋлꙋй Домнь | ІѠ НЇКОЛАЄ ПЄТРꙊ МАВРОГЄНЇ ВОЄВОДЬ. | Кꙋ Благословенїѧ шй кꙋ келтꙋѧла прѣ сфнцитꙋ-лꙋй Мїтрополить ѧль Оуггровлахїей Киріꙋ Кирь | ГРІГОРІЄ. | ѧтрꙋ ѧ кѕ Де ѧнй ай ѧрхїнъсторіей прѣ сфнцїи сале. | Саꙋ типърить ла Бꙋкꙋрещй ѧ типографїѧ динь сфнта | Мїтрополіе. Принь ѧдемнарѣ шй ѿстенѣла смерй-|тꙋлꙋй Мїтрополить Сідїсь: ГРЇГОРЇЄ. | Ла Анꙋль дела Нащерѣ лꙋй Хс҃, Лѣть: ҂аѱпѕ.| Де Станчюль Ѳѡмовичй Типографь.

In folio de 2 foi fără numerotaţie şi peste 570 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană.

Pe verso se află stema Ţării-Româneşti, cu următoarele versuri:

Stihurĭ politice asupra peceţiĭ pré luminatuluĭ, slăvituluĭ şi blagocestivuluĭ Domnŭ Io Nicolae Petru Mavrogheni Voevodŭ.

Cinstita cruce, ce corbulŭ în gura luĭ o poartă,
Domnuluĭ Nicolae Mavroghenŭ semnŭ de pravoslavie e dată,
Carele dela Dumnezeu cu stema Valahieĭ s-au încoronatŭ,
Ca să domnéscă acestŭ lăudatŭ şi vestitŭ prinţipatŭ.
Soarele şi luna, ce în marcă sântŭ arătate,
Bine ne vestéşte de a Mării sale vrednicie şi dreptate;
Sabiĭa şi buzduganul nù în zadarŭ i s-au datŭ întru putere,
Ci ca să tae cu dânsele şi să vindece toate întâmplările réle.
Pré bunulŭ Dumnezeu să-lŭ păzéscă sănătosŭ cu viĭaţă liniştită
Intru înnălţatŭ scaunulŭ Mării sale cu domnie slăvită.
Şi asupra văzuţilorŭ şi nevăzuţĭ vrăjmaşĭ să fie biruitorĭŭ
Pre cumŭ rugămŭ pre Dumnezeu celŭ multŭ îndurătorŭ,
Şi întru toate prinŭ cinstita Cruce să-lŭ întăréscă,
Ca pre norodŭ cu pace şi cu bună oblăduire să-lŭ domnéscă.
Intru mulţĭ şi norociţĭ anĭ pururé neclătitŭ,
Că cu adevăratŭ ĭaste cu toate bunătăţile auritŭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Urmează apoi această prefaţă:

Grigorie, cu mila luĭ Dumnezeu Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Ungrovlahiĭa, pré cinstitŭ şi Exarhŭ plaĭuriloru.

Toată lucraré bună şi de folosŭ ce să face de oamenĭ ĭaste bine plăcută luĭ Dumnezeu, ĭară maĭ vârtosŭ ĭaste céĭa ce să face spre cinsté şi lauda sfinteĭ Besericĭ. Dreptŭ acéĭa şi smereniĭa noastră, de vréme ce dinŭ Dumnezeĭasca milă sântemŭ păstorĭ şi purtătorĭ de grijă aĭ aceştiĭ de Dumnezeu păzite ţărĭ a Ungrovlahieĭ, după datoriĭa darŭ cé păstoréscă, dinŭ câtŭ ne ĭaste prinŭ putinţă, ne nevoimŭ totŭdéuna pentru cuvântătoaré turmă, ce ni s-au încredinţatŭ de la Hs. Mântuitorĭulŭ, Dumnezeulŭ nostru, ca să o aducemŭ către păşune şi hrană vie. Decĭ pentru buna podoabă a Besériciĭ luĭ Hs., şi pentru folosulŭ celŭ de obşte alŭ creştinesculuĭ nostru norodŭ, amŭ poruncitŭ şi cu cheltuĭala noastră de s-au datŭ în tiparĭu acĭastă carte, ce să numéşte grecéşte Anthologhionŭ, care carte tréce ca soarele céle doaosprezéce zodiĭ ale lunilorŭ celorŭ doaosprezéce. Cu adevăratŭ toate sfintele cărţĭ bisericeştĭ sântŭ de mare cinste şi de multŭ folosŭ, dar acĭasta ĭaste ca o cunună tuturorŭ, după cumŭ şi dinŭ nume să poate cunoaşte, că Anthologhionŭ să zice rumâneşte: Alesulŭ florilorŭ. Acĭastă carte ĭaste coprinzătoare de slujbe bisericeştĭ, ale praznicilor stăpâneştĭ şi ale altorŭ sfinţĭ marĭ şi micĭ, prinŭ tr-ale cărora rugăcĭunĭ să luminéză inimile pravoslavnicilorŭ, şi sufleteşte să încălzescŭ şi duhovnicéşte să hrănescŭ, şi fieşte-care după măsura credinţiĭ sale la cumplitele primejdiĭ ce li să va întâmplà, să învrednicescŭ a dobândì mare ajutorĭu şi mângâĭare, atâtŭ sufletéşte câtŭ şi trupéşte. Ci cu osârdie o priimiţĭ, blagosloviţĭ creştinĭ, acĭastă sfântă carte, şi aveţĭ râvnă Dumnezeĭască către slujba besericĭască, fiţĭ cu frica luĭ Dumnezeu, păziţĭ poruncile luĭ, ca să vă folosiţĭ dinŭ tr-acĭastă sufletéscă grădină, şi să vă desfătaţĭ întru pré bunele mirosurĭ ale florilorŭ ce să coprindŭ într-ânsa, dândŭ slavă şi mulţumită luĭ Dumnezeu celuĭ în Troiţă proslăvitŭ, căruĭa să cuvine cinsté şi închinăcĭuné în vécĭ. Aminŭ.

In faţa textului se află o gravură mare reprezentând pe S-ţii Constantin şi Elena.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

499. *Aşezământul lui Iosif II, pentru cadastru,* (Viena) 1786.

In folio de 49 foi şi 2 planşe.

Decretul este datat din Viena, 10 Fevruarie 1786, şi este contrasemnat de «Comitu Carolu Palfi» şi de «Antonie Hadrovici».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

500. *Aşezământul lui Iosif II, pentru ţăranii din Bucovina,* (Viena) 1786.

In folio de 11 pagine. Textul este nemţesc şi românesc. Datat: Viena, 1 Noemvrie 1786. Contrasemnat: Leopoldus Comes à Kollowrat, Johann Rudolph Graf Chotek şi Johann Wenzl Freyherr von Margelik.

In fruntea primei pagine se vede vulturul imperial cu iniţialele împaratului; iar jos, aratarea preţului: «Sa vinde nelegat 3 creĭţarĭ».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

501. Ceaslov, (Blaj) 1786.

Se găsesc exemplare în bisericile din Ardeal.

Iorga, *Scrisori şi inscripţii*, II, 189 şi 193.

502. *Învăţătură creştină*, Blaj 1786.

Amintită de Iuliu Vuia în *Şcoalele româneşti bănăţene în seclul al XVIII.* Studiu istoric (Orăştie 1896), p. 102:

«Invatiatura crestină prin întrebărĭ si respunsurĭ de D. Rimnician, Blas 1786».

503. Octoih mic, Iaşi 1786.

ѠКТОИХОСЪ | âдекѧ | Ѡ Ꙋ М О Г Л Я́ Ꙋ Н И К Ъ | Йкѣмѣ .ѧтрачéсташе кѝнь тупкрúть | Кѯ Бл҃гослокéнїѧ Пре ѡсфѝщи́тѯлкй Митрополúть | âлѣ Молдáвїей | КѴРÎѠ КѴРЪ ЛЄѠНЪ | .Ѧтрѯ âсфѝщїнсáле тупографúе .ѧ сфѝта | Митрополíе .ѧ Йшь. | .Ѧ зúлеле Лѯминáтѯлкй шй прѣ .Ѧнѯлцáтѯлкй | Дóмнѯлкй нóстрѯ Я Л Ꙗ Ѯ Ѝ Н Д Р Ѡ | Î Ѡ Я Н Ъ М Я Ѥ Р О К Ѡ Р Д Я Т Ъ Ѥ О Ꙗ Ѥ О Д Ъ | .Ѧтрѯ .ѧтѫ Домнíе â мкрїи сáле. | Ла а҃нúй дела Йдáмь. ѯзсч҃г. | Йпрѫ дела нáцерѣ лкй Хс҃: ѧѱпѕ. | Сѯ тупкрúть де Пóпа Минáю Стрилбѣцкий | Îкономъ днь Митрополїѧ Йшѯлкй | Шй де фїюль сѣ҃ Поликáрпь.

In-4° mic. 2 foi nenumerotate, apoi 8 pagine; iar dela coala 2 se numerotează foile: 9 până la 98. Urmează încă câteva foi, cari lipsesc în exemplarul nostru. Tipărit numai cu negru.

Pe verso titlului încep nişte «învăţăturĭ», tipărite cu caractere ruseşti cursive:

Pildele învăţăturii cătră cetitorĭu.

Nevoĭaşte-te de învaţi învăţăturile până a nu te însura.

Nu ĭaste săracŭ cela ce n-are tată, ci cela ce n-are învăţătură şi bună pedépsă.

Invăţătura la unŭ tănărŭ este cununĭ, şi înţălepcĭuné unŭ enŭgolpiu de aurŭ.

O, cătŭ ĭaste învăţătura de folositoare la celŭ ce o are, de vreme ce ĭaste tără de preţŭ, că nimené nu o poate vinde pe bani.

Nu ĭaste altă boală mai primejduitoare de cătŭ lipsa învăţăturii.

Cei săraci să cuvine să înveţe învăţăturule, pentru ca să petrécă bine, şi cei bogaţi ca să le aibă ca o podoabă.

Faptele céle bune şi învăţătura săntŭ blagoslovenie vieţii noastre.

Veri de ce némŭ va fi omulŭ, după cumŭ va pune nevoinţă pentru ca să se arate procopsitŭ, aşa va căştiga şi cinste.

Celŭ neînvăţatŭ, cu tăceré ascu(n)de pre sine şi nu să cunoaşte ce ĭaste.

Doao felĭuri de oameni nu să îndestulézĭ nici odinioară: cei ce cĭarcă învăţătura, şi cei ce străngŭ avuţie.

Osebită învăţătură pentru paza omului.

Celŭ ce va vré să se procopsască la curté domnéscă i să cade să păzască cinci lucruri:

întăi, să îndrepteze cu dulcĭaţă măniĭa sa;

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

al doilé, să nu lasă să-lŭ biruĭască lăcomiĭa;
al treilé, să fie curatŭ şi dreptŭ întru isprăvniciĭa lui;
a patra, să nu dé voe să-lŭ înşale draculŭ în trufie;
a cincelé, să nu să turbure măcarŭ de i s-arŭ întâmpla şi cé mai mare înprotivire.

310. — Sf. Ioan Damaschin, gravat de Mihail Strilbiţchi, dupa *Octoihul* din 1786.

Fii dulce la vorbă şi la înpreunările tale, că aşa vorŭ fi şi alţii la tine.

Cei neînvăţaţi lesne priimescŭ şaderile mai susŭ, ĭară înţălepţii ce cunoscŭ cuviinţa, acĭasta nu o facŭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Celŭ ce ĭaste învăţatŭ nu să poate a fi săracŭ.

Cela ce înştiinţézĕ ţie faptele altora, să ştii că asemené va înştiinţa şi ale tale smintéle cătră alţii.

Omulŭ celŭ neînţălegătorĭu şi neînvăţatŭ, ĭaste plinŭ de mândrie.

In faţa textului se află o gravură reprezentând pe St. Ioan Damaschin, săpata de «Mihailu Strilbiţ(chi)». Acesta semnează şi într'un mic cartuş, care cuprinde stema sa (facs. 310).

Cartea aceasta a fost tipărită în două rânduri, cu o mică deosebire în caracterele cele mici din titlu şi din text, şi în acelea ale învăţăturilor, cari sunt *cursive* în unele exemplare şi *drepte* în altele. In aceste din urmă lipsesc ultimele două «învăţături». Pe lângă aceasta, foile din unele exemplare sunt paginate exact, iar numerotarea coalelor este deosebita. In aceste exemplare paginaţia merge până la 188, după care mai urmează încă două foi.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. (Exemplar dăruit de M. S. Regele în 1884).

504. *Orânduiala lui Iosif II, pentru pădurile din Bucovina*, (1786).

In folio de 76 pagine. Textul este în două limbi: nemţeşte şi româneşte.
Exemplarul nostru pare a nu fi complet.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

505. *Orânduiala lui Iosif II, pentru vânătoare*, (Viena) 1786.

In folio de 20 de pagine. Textul este în nemţeşte şi în româneşte.
Data orânduielii este: 28 Fevruarie 1786.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

506. *Preoţia sau îndreptarea preoţilor*, ed. I, Viena 1786.

N'am văzut exemplare.

In ediţia a doua a acestei cărţi se zice, la sfârşitul titlului al doilea: «... şi data în typarĭu, pentru folosulŭ şi îndreptaré Preoţilorŭ, întâĭu în Becĭ la a. 1786, iară acumŭ în Sibiĭ la a. 1789». (V. mai jos, sub acest an).

507. Psaltire, ed. VI, Blaj 1786.

Ѱ Я Л Т И Р Ѣ | Прорóкѹлвй шй Ѧ̂ѱа́- твлвй Дáкидѫ. | Йкѣ́мь а̂шасѣ ѿарѫ Тв̑- ѱарйтѫ. | [Кѹ в]лагослокéнїѧ Прѣ- .а̂нѫлцатвлвй шй Прѣѡ̑- [сфиц]йтвлвй Дóмнѹлвй | Дóмнь | [І О]Й Н Ь Б О́ Б Ь | [Вѫждйк]а Фѫгѫрашѹлѣ, їи | [а̂ тóат]ѫ цáра Йрдѣлвлвй. | Ѧ̂ ВЛЇЖЬ. | [Ѧ̂ а̂нѹль] дела зидйрѣ лѹмїй | ѯзчд. | [Йрь] дела мѫнт[ѹйрѣ л]ѹмїй | ѯаѱпѣ.

In-8° mic de 1 foaie, 415 pag. şi 11 foi nepaginate la sfârşit.
Fără prefaţă.

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

508. *Pustia dragoste*, Sibiu 1786.

Versuri tiparite cu ocaziunea nunţii tipografului Hochmeister.

N. Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII*, II, 469.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

509. Nicolae Mavrocordat, *Cuvânt contra nicotinii,* Iaşi 1786. — Greceşte.

Λ Ο Γ Ο Σ | ΚΑΤΑ ΝΗΚΟΤΙΑΝΗΣ | ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΚΑΙ, ΕΝ ΜΑΚΑ-|ΡΙΑ ΤΗ ΛΗΞΕΙ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ | ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΒ: | ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ, | Ἤδη πρῶτον ἐκδοθεὶς τύποις ἐν Ἰασίῳ | τῆς Μολδαυίας | ἐπὶ | ΤΟΥ ΥΨΗΛΟΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟ- ΜΟΥΣΟΤΑΤΟΥ ΑΥΘΕΝΤΟΥ ΚΑΙ | ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΑΛΕΧΑΝΔΡΟΥ ΙΩΑΝ-| ΝΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ, | ἐν τῇ παρὰ τοῦ παπᾶ κὺρ Μιχαὴλ Ρὼ | καὶ Κὺρ Γεωργίου χατζῆ Δήμου Τρικ-|καίου, συσταθείσῃ τυπογραφίᾳ. | 1786, Αὐγούστου 25.

Cuvânt contra nicotinii, a renumitului, fericitului şi prea înţeleptului Domn Nicolae Vv. Mavrocordat, acum întâi tipărit în Iaşii Moldovei, pe timpul prea înălţatului şi iubitorului de învăţătură stăpân şi Domn Alexandru Ioan Mavrocordat, în tipografia întemeiată de preotul chir Mihail Ro(?) şi chir Gheorghe Hagi Dimu din Trikka. 1786, August 25.

In-8° mic de 8 foi, ultima fiind albă.

Pe verso titlului se află un cartuş cu iniţialele şi stema lui Mihail Strelbiţchi (facs. 307), ceeace ne face să bănuim că «preotul chir Mihail Ro(sianul?)», ar fi chiar Strelbiţchi.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1787.

510. Ceaslov, Râmnic 1787.

ЧАСОСЛОВ | Типъри́тъ а̂къ́мъ .ѧтрѫ̀ а̂чѣ́-|стаго кѝпъ. .ѧ зи́леле прѣ | Лѫминáтѫлѫй До́мнъ: | ІѠ НІКОЛАЄ Пе́трѫ | Макрогѣ́нись Воєво́дъ: | Кѫ кѣлтѫ́ла Юбито́рюлѫй | де Дми́незе́ѫ, Кѷ́рь | ФІЛАРЕТЪ. Є̑пископ: Рым: | ла а̂нѫ́ль, ѧ҃ѱ҃ѯ҃. | Де ....

Partea de jos a titlului este ruptă. Pe verso titlului e reprezentat Sf. Nicolae.

Am văzut numai foaia cu titlu.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

511. Liturghii, Râmnic 1787.

ЄФІНТЄЛЄ ШІ ДѪМНЄЗЄ-Є́ЦІЛЄ | ЛІТѪРГІІ | Ѧ чѣ́лорь дintрѫ сфи́нци Пъри́нцилорь | нѣ́цири, а̂ лѫи Іѡа́ннъ Златоу́стъ, а̂лѫи | Васíлїе чѣ́лъ ма́ре, ши́ а̂ Пхе́ждеѱ҃ѣ́ннїи. | Я̑къ́мъ .ѧнтр'ачѣ́стъ кѝпъ са́ѫ Тѵпхри́тъ, | .ѧнтрѫ .ѧнтѫ́ла Домнíе а̀ прѣ лѫмина́ту-лѫи Дóмнь | ІѠ НІКОЛАЄ Пе́трѫ Макрогѣ́ни Воєводъ. | Кѫ благослове́нїа ши́ о҃сф҃рдїа, ши́ кѫ | тоа́тѧ кѣлтѫ́ла прѣ Сфинцїи са́ле Ю-|битóрюлѫй де Дѫмнезе́ѫ | Кѵрíѕ Кѷрь ФІЛАРЕТ Єпíскопѵлъ Рѫм: | Ѧ сфѫ́нта Єпїскопíе а̀ Рѫмникѵлѫи. | Ла а̃нии дела Зидúрѣ лѫмїи, ѯ҃сѱ҃ѣ. | Са́ѫ Тѵпхри́тъ де По́па Кѡнстандин Михаловичь | Тѵп: Рѫм. Ши де Димитрíе Брат | е̂го́ Тѵп: Рѫмничáнѫль.

In-4° de 2 foi nenumerotate şi 204 numerotate. Tipar negru şi roşu; 25 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului, stema obişnuită a Ţării Româneşti şi 4 versuri asupra stemei.

Fără prefaţă.

La sfârşit, se dă numele corectorului: «Smeritul între ieromonahi Grigorie Râmnicianul».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

512. *Poslanie,* Viena 1787.

Poslanie sau dreapta oglindă a păcii, dragostii şi unimii, prin carele cu dreapte dovedirĭ ceĭ uniţĭ să mântuescŭ de hulele carele lor li să aruncă, iară neuniţii, nicĭ iriticĭ a fi, nici shismaticĭ, maĭ ales în neamul românesc, a nu se putea aeve zice, să arată. Acum întâĭ tipărită în înpărăteasca cetate Vienna, prin cinstitul şi de neam Iosiv de Kurţbek tipograful înpărătesc, la anul de la Hs. 1787. Pentru a neamuluĭ rumănesc folos şi mângăiare.

N'am văzut cartea.
In-4⁰ de 14+174+2 pagine.
Pe un exemplar care a fost la expoziţia din Sibiu din 1905 se află următoarea notiţă manuscrisă: «Mai anteiu latinésce tipărit în Viena, în 1786; opul lui Niceta Horvát, canonicul eclesiarcu a beserici catedrale a Oradii-Mari».

Cernăuţi: Biblioteca Facultăţii de teologie (Com. Dr. K. Reifenkugel).
N. Iorga, *Scrisori şi inscripţii,* II, 16.

513. *Rânduiala judecătorească,* Viena 1787. — Nemţeşte şi româneşte.

Allgemeine | Gerichtsordnung | für | Böheim, Mähren, Schleſien, Oeſterreich ob, und unter der Ennß, | Steyermarkt, Kärnten, Krain, | Görz, Gradiska, Trieſt, Tyrol, | und die Vorlanden. | WIEN, gedruckt bey Joſeph edlen von Kurzbek. k. k. Hofbuchdrucker Groß- und Buchhändler. | 1787.

РѪНДУѦЛЪ | ЖУДЄКЪТОРѢЄКЪ | дє ѿвцıє. | пѣнтрѹ | Боχѣмїє, Моравїє, Силєсїє, Ѧвстрїє, | дє жо̀с дє Єнц, ший дє сѹс дє Єнц дин | прєзнѣх кѹ χотѫрле ей ѧпрєзнѫтѫ; | ший пѣнтрѹ Стирїє, Карінтχїє, Кар-|нїѡлїє, Гѡрица, Градиска, Трї-єстѹ ший Тѷрол. | ѧ ЕИЄННѦ. | ла Їωсиф нѡбѫл дє Кѹрцбек ѧпѫрх: ший крх: дє | кѹртє а не ѹницілор рѹмѫни, ший а сѫрбилор типографѫ, | ший вѫнзѫторѫ дє кѫрц, ѧ ѧнѹл 1787.

In-8⁰ mic de 10 foi şi 407 pagine.
In foile liminare şi află decretul lui Iosif II pentru promulgarea «rânduielii», cu data de 1 Mai 1781, şi tabla de materii.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

514. *Scurtă învăţătură,* Viena 1787.

ЄКѹРТЪ | ѦЕЪЦЪТѹРЪ | ИЪРЙНЦИЛѠРЬ | ДХѠЕНИЧЄЩЙ | * | сѧѕ тѷпѫрйтѣ ѧ Вѣчѫ | ѧ Тѷпографїа лѹй ІѠЄИФЬ дє КѹРЦЕКЪ. ла Йнѹль 1787.

In-4⁰ de 16 pag.
Oradea mare: Biblioteca vicarului V. Mangra.

515. *Slujba cuviosului Steliano,* Râmnic 1787.

Traducerea a fost făcută de Episcopul Filaret, care a şi tipărit-o.

V. ediţia din 1860 şi Gaster, *Rumän. Litt.,* p. 307.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

516. Ianache Văcărescul, *Gramatică rumânească*, Râmnic 1787.

Ѻ Б С Є Р В А́ Ц Ї И | С А́ Ѹ Б Ъ Г Ъ́ Р И Д Ъ С Ѣ́ М Ъ | А́ с ѹ́ п р а Р е́ г ѹ л е л о р ш и́ Ѻ р ѫ и д ѹ е́ л е л о р Г р а м м а́ т і - ч ї и Р ѹ м ѫ н е́ щ и, а̂ д ѹ н а́ т е ш и́ а̂ л к ъ т ѹ и́ т е а̂ к ѹ́ м ь | Ѧ̂ т ѫ́ ю, Д ъ̀ Д ѹ м н ѣ л ѹ̀ и Ꙗ Н А К Є В ъ к ъ - р е с к ѹ л ь ч е́ л д ъ̀ а̂ к ѹ́ м ь Д і к е о ф ѵ́ л а ѯ а̂ Б и с е́ р и ч ї и | Ч е́ и М а́ р и а̀ Р ъ с ъ р и́ т ѹ л ѹ и, Ш и́ м а́ р е В и с т ї е́ р ѹ | а̀ П р и н ц и п а́ т ѹ л ѹ и В а л а́ х ї е и. Ш и́ х ъ р ъ з и́ т е | д ъ̀ Ѧ̂ с ѹ ш и л а́ п р ѣ̀ Ч и н с т и́ т ѹ л ь с ф и н ц и́ т ѹ л ь, | Д ъ̀ Д ѹ м н е з е́ ѹ Ю б и т о́ р ю л ь Є̂ п і с к о п ь а̀ с ф и́ н т е и | Є̂ п і с к о п і и Р ѫ́ м н е к ѹ л ѹ и, К ѵ р ь Ф І Л А́ Р Є Т Ѹ. | Т ѵ п ъ р и́ т е к ѹ п о р ѹ́ н к а ш и́ Б л а г о с л о в е́ н ї а | С ф и н ц і е и с а́ л е, А̂ к ѹ́ м ь ѧ̂ Д о м н і а п р ѣ̀ Ѧ̂ н - и х л ц а́ т ѹ л ѹ и Ш и́ п р ѣ̀ Л ѹ́ м и н а́ т ѹ л ѹ и П р и́ н ц и п ѵ | а̀ Т о а́ т е и Ѹ̂ н г р о В л а́ х ї е и, Н Ї К О Л А Є | М А В Р О Г Є́ Н И В О Є В О Д | Ѧ̂ А̂ р х ї е р і а п р ѣ̀ С ф и н ц и́ т ѹ л ѹ и, ш и́ а̂ л е́ с ѹ - л ѹ и д ъ̀ Д ѹ м н е з е́ ѹ М и т р о п о л и́ т ѹ ш и́ А̂ р х ѥ - | п і с к о п ь а̀ ц ъ̀ р і и К ѵ р ь Г Р И Г О Р Ї Є. | Л а Л ѣ т ь ҂аѱпз. | Ѧ̂ Т ѵ п о г р а́ ф ї а С ф и́ н т е и Є̂ п и с к о п і и а̀ | Р ѫ́ м н е к ѹ л ѹ и. Д е Г е ѡ́ р г ї е С и н П о́ п а К ѡ н с т а н д і́ н ь Т ѵ п: Р ѫ м и н ч а́ н ѹ л ь.

In-4° de 1 foaie şi 151 pagine.
Pe verso titlului se află stema Ţării Româneşti.
Prefaţa:

Pré cinstitului, sfinţitului, ĭubitorĭului de Dumnezeu Episcopŭ a Sfinteĭ Episcopii Râmnecului şi Craiovei, exarhŭ Noului Severinŭ, Chyr Filaretŭ.

Şi la cine altu să cuvine a să arătaré meşteşugul cuvântuluĭ, dă câtŭ la îndreptătorul dă cuvântul adăvărului? şi la ce altŭ să poate cercà metalul aurului şi argintului dă câtŭ la piatra cé cercătoare? Dumnezeĭasca Providenţă, caré te-au povăţuitŭ spre râvna aceştii învredniciri, de a fi adică îndreptătorĭu dă cuvântul adevărului său, te-au gătitŭ mai înnainte ca pe un vasu priimitorĭu dă acestŭ mai pre susŭ dă totŭ cuvântul firescu darŭ, înpodobindu-te şi cu ştiinţa cuvântului firescu, şi sau păntru căci erai înpodobitŭ cu ştiinţa cuvântării fireşti, te-au făcutŭ îndreptătoru şi cuvântării cei pâste fire, sau păntru căci te-au alesŭ a fi îndreptătoru cuvântării cei pâste fire, te-au înpodobitŭ şi cu ştiinţa cuvântului firescu, acumŭ eşti îndreptătorĭu şi al unui cuvântŭ şi al altuĭa.

Deci unŭ bine credincĭosŭ al acestui cuvântŭ ce propovedueşti, care poate s-au amăgitŭ socotindu, că au alcătuitŭ un meşteşugŭ al cuvântului grammaticescu, prin care să să poată dobândì şi ştiinţa cuvântului firescŭ, la cine să cuvine să-l aducă, la cine să-l cérce şi la cine să-l hărăzéscă altul, dă câtŭ la cé întru toate vrednicie a ta?

Dar cândŭ şi Grammatica acésta, sau mai bine să zicu Observaţii asupra idiotizmii limbii noastre în staré ce să află acumŭ după regulile grammaticeşti, nu ĭaste dă altă limbă, ce fieşteş care nu au câte puţine grammatici, ci ĭaste de limba rumânéscă, ce nu are în staré ei nici una până acumŭ, limba patriei noastre prin care cuvântămŭ, limba cu care ne închinămŭ Marelui Dumnezeu, proslăvindu-l întru închinăcĭuné Troiţii cei dă o fiinţă, limba cu care cuvântându, petrecemŭ vieţuiré acéstă vremelnică, şi, nădăjduindŭ dobândiré acei statornice, ne străduimŭ a o câştigà.

Şi către acesté, cându urméză ca şi acéstă grammatică să-şi ĭà începutul său dân Mehedinţi şi Romanaţi, ĭarăş din eparhia sfinţeniei tale, dă unde au începutŭ a i să zămislì, au a nu firé, au pĭerzania ei, ce mai rămâne

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

să facu altu dă cătŭ la ĭubitorul dă cuvântu şi fericitul tău sufletŭ să o hărăzuescu.

Ştiutu ĭaste la stiinţa Sfinţeniei tale, că marele acela Traianu împăratorul Romanilorŭ, după ce nesuferindu a mai plăti tributŭ şi a da dajde la Craĭul Dacilorŭ, ce era atunci Craĭu al nostru, care încă dă la Dometian rămăsese în regulă, şi după ce au venitŭ aici în doao rânduri in Crăia Dacilorŭ şi au trecutŭ apa Istrului sau a Dunării pă treceré cé dă piatră, ce ese în judeţul Mehedinţilorŭ, a cărâĭa să vede rămăşiţa stâlpilorŭ şi până astăzi, la vălétu 104 dă la Hs, trecându prin ţara rumânéscă şi suppuindu-i-să ţara acésta, dă către Flacu, arhistratigul Romaniceştior puteri, după a căruia nume au luatu şi Valahia numiré (Măcar că altŭ Gheografŭ zice, că să numeşte Valahia după Ulah, numire sau nume, ce Alemanii şi Ungurii dau Romanilor), trecândŭ şi âmperatorul Traĭan au mersu în Transylvania către cetaté Cermiceghetura ce era capitale a craĭului nostru Decabal, sau Decheval, pre cumŭ arată şi alţi mulţi istornici şi mulţi gheografi, şi între toţi şi Meletie, ce zice că polìtia ce să numeşte acumŭ Varel, întru care să vădu rămăşiţe a Traianiceştii Ulpii, acésta s-au numitŭ Cermiceghetura, sau Sarmighethusa, între apa Mureşului şi a Oltului, pă care după ce au închis-o cu încungĭurări, la al doilé bătălie şi războĭu au peritu craĭul nostru Decheval, a căruĭa ĭ-au dusŭ şi capul la Roma, şi au suppusu crăia noastră la schiptrurile romaiceşti. Şi după ce s-au numitu Dacicu şi au dăosibitŭ crăia noastră în provinţii şi eparhii romaiceşti, vrândŭ a-ş statornicì stăpâniré, au cugetatŭ să facă strămutări şi să trimiţă colonii dân Italia, parté cé mai cinstită atunci din Evropa a stăpânirii romaiceşti.

Abreje hronologic, typ. la Pariş 1783.

A lui Rişer da dayia Typo:

Gramm.Gheograf. Faţea. Typ.1760. Vineţ: Tom. 2:

Buşing, Tom 8 Typ. la Lausaka 1780.

Şi cu acestŭ mijlocŭ politicescu, sau mai bine să-i zicu înţelepţescu, voindu să-ş facă stăpâniré ohabnică şi fără dă nici o îngrijare, au adusŭ mulţime dă Latini şi dă Italiani aici. Şi dântr'aceĭa cei ce s-au aşăzatŭ întru sălăşluire aici, întâĭu au cuprinsu Judeţul Romanaţilorŭ, care le poartă numele şi până acumŭ, şi din preună cu acela şi cele lalte ale creştineştii tale eparhii, apoi s-au întinsŭ şi în ceste lalte, şi în Transylvania, şi in Moldavia şi spre ţinuturile Timişvarului, şi pă mărginile Ungariei, pă apa Tisii în susŭ, în toată crăia Dacilorŭ.

Dar ce folosŭ că de au şi lăcuitu acéste frumoase eparhii, Romaniĭ au fostŭ, pre cumŭ să vede, oameni dân cei ce potŭ lesne a să mutà, adică proşti şi ţărani, şi nu cu stiinţă dă şienţă, ci şi fără de grammatică au grăitu ei latineşte şi talieneşte ca oamenii proşti. Darŭ crezu că dă la fii lorŭ au începutŭ a să şi mai dăjghinà limba, şi fiindu Dachii înpreună lăcuitori cu dânşii, Sârbii şi Bulgarii vecini, atâté limbi dăosibite şi a lor fără grammatică, ce urmà să fie altŭ la limba noastră dă cătŭ aceĭa ce vedemŭ astăzi? Căci dă ar fi fostŭ măcarŭ un dascalŭ dă grammatică, astăzi amŭ grăì toţi limba latinéscă sau talienéscă, cu carele au venit acei stăpânitori dă atuncé aicé.

Să cunoaşte adevărul arătărilor mele din doao lucruri mai cu dédinsul, cel dântâĭu dân strămutaré şi dejghinaré limbii, ne fiindŭ grammatică, cel dă al doilé, din a lipsì dân limba noastră toţi termenii ştiinţii şi câte ziceri

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

au luatu Italianii dă la Latîni, şi Latinii dân izvorul cel mai dăsăvârşitŭ, adică din limba Grecilorŭ.

Ar fi lucru dă mirare şi poate âl socoti fieşteş-cine, cumŭ în vréme dă 1601 ani nu să află vre-un omu ca să grijască să coprinză staré limbii prin mijlocul a vre-unii grammatici, şi să adune termenii filosofii prin vre-un dicţionaru, ca să poată tălmăcì cu înlesnire cărţile dă şienţă în limba rumânéscă, şi să nu mai pue în ostenélă pă lăcuitorii acestorŭ eparhii ce vorŭ pohtì să fie ştiutori dă şienţe şi dă filosofie, ca să înveţe altă limbă streină, întru care să le afle acesté. Cu toate acesté, eu pocĭu face dăzlegaré aceştiĭ mirări în oareş-ce chipu cu o chibzuire socotită dă adevărată. Toţi acei vechi lăcuitori a acestorŭ eparhii, ne avându altă limbă în urma acestorŭ strămutări care să fie înlăţită ca şi acé talienéscă, măcarŭ păntru filosofii, şi vre-o mumă dă limbi cum ĭaste acé latinéscă păntru jârtvele închinăcĭunilorŭ bisericeşti, (mai vârtosŭ după ce ne-au datŭ Botezul şi ne-au îndestulatu dă lumina credinţii şi a legii ce avemu, marele împeratoru şi sfântu Constandinŭ, pre cumŭ ne încredinţézĕ şi un istoricu adăvăratu întru toate însă la istornicile sale şi la politiceştile arătări numai) au înbrăţişatu limba sârbéscă. Şi câtu păntru acesté s-au îndestulatu dă dânsa până la anul 1688, căci să află în prejmă dascali dă acé limbă, şi s-au zămislitŭ în urmă şi aici. Iarŭ limba rumânéscă o avé numai păntru a grăire, şi păntru negoţiu şi trătăluiri politiceşti. Deci nici urmă să să aducă oameni streini denadinsu, ca să facă cele ce amŭ zisu mai susŭ, într'o limbă dă care însuş acei ce grăĭă cu dânsa nu avé trebuinţă dă dânsa. După acestu cuvântu, eu (măcar că cu catahrisis) pocĭu să zicu că limba rumânéscă dă la anul 1688 s-au începutu, măcar şi dă erà începută dă la anul 105 dă la Hristosŭ, adeca cu 1583 dă ani mai înnainte, dă cându s-au tălmăcitu în limba noastră legé veche şi legé noao, sau sfintele Biblii, dă către răpăosatul Şărbanŭ Prinţipul Cantacozinul celŭ vrednicu dă pomenire şi dă laude Domnu. Dă atunci măcar că avé Biserica aceste doao sfinte cărţi în limba rumânéscă, dar cele lalte erà totŭ sârbeşti, până în zilele fericitului Ierarhŭ, predecesorul sfinţeniei tale Damaschinŭ, cându au tălmăcitŭ Anthologhiul. Iar Mineele s-au începutu a să tălmăcì dă către cel dă mai naintè Arhieriei tale ĭubitoru dă faceri dă bine Chesarie şi s-au săvârşitu dă către cé întru toate ĭubire dă bunătăţi a tà, care după dreptate cu feronymie ţe-au trimisŭ şi numele în adevăru. Unde eu pocĭu să zicu (măcar că mă rogŭ să-mŭ dé ertacĭune veri câţi mă vorŭ auzì) că limba noastră au la 1688 au luatŭ începutul cel dă al doilé, sau acumŭ. Dă aceĭa şi cugetându să aducŭ şi acéstă limbă a noastră în systemă grammaticéscă după staré ce să află acumu, şi socotindu că au a nu firé, sau pierzania ei cé dinceputu, dân eparhia sfinţeniei tale s-au zămislitu, iubirei tale dă Dumnezeu să cuvine să o hărăzuescu. Ca ĭarăş într'acé eparhie zămislindu-se, dă acolo să i să facă şi naşteré şi creşteré în cele lalte părţi, pre cumŭ şi a ne firé după dreptate şi cuviinţă.

Volter la viaţa lui Petru

Inţelepte Părinte, am ostenitu, ostenindu, şi am obositu străduindu-mă nu ca să facu Grammatică, ci numai Băgări-dă-sémă asupra Grammaticii a limbii noastre. Un Dumnezeescu Părinte şi Dascalŭ bisericescu m-au suppus întru acéstă trudă, cu a mă face vinovatu cându nu voĭu face un

MareleVasilie.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

bine ce aş puté, întocmai ca cumŭ aş fi făcutŭ rĕul, ce ĭaste văzutu. Un filosofu latinu mi-au datu în totu momentul inemă şi coragiu, zicându-mi: Seneca.
Nici un lucru nu ĭaste cu greu a să biruì dă către lucraré îndeşită şi cu tărie, şi dă către silinţa cé cu scumpătate. Dă câte ori amŭ luatu condeĭul să scriu, dă atâté ori am şi hotărâtu să mă părăsescu dă acéstă epihirimă gré. Şi după ce amŭ sositu la acéstă stare, nu pocĭu ĭarăş să numescu Grammatică acéstă alcătuire, fără dă numai Băgări-dă-sémă asupra idiotizmii limbii noastre spre regulile grammaticeşti. Dă amŭ a cădé în vină, căci amŭ făcutŭ [ca] un omu plinŭ dă amathie şi neştiinţă acéstă îndrăznélă să scoţu acestŭ felu dă carte în vedélă, învinovăţiré'm ĭaste iubiré Patriei, a vecinătăţii şi a Rumânilorŭ, ce vorbescu cu acéstă limbă, şi sântu gata să-m ĭau dă la aceştiĭa pedépsa după vina mé. Să nu să mire sfinţenia ta dă acéstă propunere, şi să o socotéscă doarŭ ca un ritorismu. Te încredinţezu că însuş sympatrioţii miei vorŭ să-mŭ găséscă la acéstă alcătuire metahne şi greşăli. Cându însă? Dupăce să vorŭ face dântr'acésta dăstoinici, şi să-i învrednicéscă Dumnezeu prin blagosloveniile sfinţii tale. Şi atunci le voĭu da pă un filosofu latinu să le răspunză, că arhistratigul să înpărtăşază Salustie.
dă slava ce dobândescu oştaşii lui biruindu; ĭar şi dă nu vorŭ vré să-l auză, şi vorŭ pohtì ca să priimescu a fi biruitŭ, la toate sufletul mieu să mulţumeşte. Şi dă amu greşală să va dăsfăimà şi firé şi un filosofŭ grecu dân cei Thalis.
vechi, care m'au învăţatŭ să morĭu păntru patrie.

Intâmplaré şi norocul dă multe ori face aceĭa ce nu poate face timpul şi vremé. Unde putémŭ găsì duhovnicŭ ierarhŭ, ca să judece în taină şi nu dă faţă? Şi acela plinŭ dă învăţătură să poată judecà Grammatică? Şi acela episcopŭ Râmneculuì, a eparhiei dă unde s-au pierdutŭ a firé a grammaticii, care să voĭasca să-i dé începeré dă acolo? Acela dăstoinicu a-m îndreptà greşălile? Acela îndreptătorĭu la câte am trecutŭ cu vederé? Unde putém găsì vremé a unui Mitropolitu şi Arhiepiscopŭ al ţării ĭubitorĭu dă a vedé lucruri dă folosulŭ Patriei? Unde putémŭ găsì Prinţipŭ sârguitoru dă cele dă folosul Patriei? Unde putémŭ găsì fraţi boeri, carii să nu-m judecc îndrăznéla, ci să-m laude râvna? Dă aceĭa şi fericescu momenturile, ce aducu atâté îndestulări ne nădăjduite în vreme, şi de aceĭa, aducându acéstă ostenélă a mé în mâinile sfinţeniei tale, a unui judecătorĭu întocmai următorĭu numelui propriu şi înpodobitŭ şi cu toate cele ce sântu trebuincĭoase spre înfăţişaré aceştii cărţi, mă rogu întru Hs. fii sârguitorĭu a fi acésta începere dă învăţătură, ĭar nu priveliște dă trecere dă vreme. Şi eu ĭarăş mă aflu în osârdie ca să aducu, dă voĭu avé viaţă, şi un Dicţionaru la vedere, ĭar dă nu mă voĭu învrednicì, lasu clironomi şi pă fii miei ceĭ trupeşti şi pă fiĭ miei ceĭ grammaticeşti, ca să clironomiséscă dragosté, râvna şi silinţa mé cé păntru binele, cinsté şi folosul sympatrioţilorŭ şi a Patriei. 1787 Ianuarie.

Al Sfinţeniei tale, întru Hs. fiĭu smeritu şi gata slugă,
Ianache Văcărescul, Dicheofylax al Bisericii cei mari
a Răsăritului şi Marele Vistieru al Prinţipatului Valahiei.
Cu mâna mé.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Titlul pentru intrarea în materie este:

ГРАММАТІКЪ РОМЪНЪ'ѠКЪ.

La sfîrşit, după arătarea cuprinsului:

Iar dela jumătate s-au typăritŭ de Dimitrie Mihaylo Vicĭ. Typ. Râm.

București: Biblioteca Academiei Române.

517. Ianache **Văcărescul**, *Gramatica românească*, ed. II. Viena 1787.

Ѡ Б Ѳ Ѳ Р Е Й Ц Ї И | сăѕ Бъгăри дъ сѣмѧ, лесѹпра рĕгѕлелорѕ | Г Р А М М Й-Т Î Ч Î И Р О М Ъ Н Ѣ Щ И | адѕнăте ши алкътѹите дъ Дѕмнѣлѕи | И И Н Й К Ѳ Е Ъ К Ъ Р Ѳ Ѳ К О Л | Чĕл дъ âкѕм дїкеѡфѕлаѣ (sic) â Бисерічїи чĕи мări л | ръсъритѹлѕи. | ши мări Бистїĕрѕ â Принципăтѹлѕи Бълăхїеи. | Тимпъритъ âкѣм ѧтрѕ ал дѡйлѣ рѧндѕ. | ѧи Вїéнна Йѕтрїеи. | ла | Іѡсифѕ нѡбълѕ де Кѹрцбек ѧпърътескăл ши Крăес-|кăл ăл Кѹрцїй Типограффѕ, ши книлїиполѕ. | 1787.

In-8° de 1 foaie, 184 pagine şi 2 foi.
Verso titlului e alb.
Fără prefaţă.
V. numărul precedent.

București: Biblioteca Academiei Române.

518. **Ioan Geanetu**, *Refutarea tratatului lui Ocellus despre natura Universului.* Viena 1787. — Greceşte şi franţuzeşte.

Κ Α Τ Α᾽ Ω᾽ Κ Έ Λ Λ Ο Υ̓ | περὶ τῆς | Τ Ο Υ̓ Π Α Ν Τ Ο᾽ Σ Φ Ύ Σ Ε Ω Σ. πόνημα | τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος μέγα | Κλωτζιάρη | Γ Ω Ά Ν Ν Ο Υ̓ Τ Ζ Α Ν Έ Τ Ο Υ̓, ἀφιερωθὲν | τῷ | Ὑψηλοτάτῳ, Εὐσεβεστάτῳ καὶ Γαληνο-τάτῳ, Αὐθέντῃ καὶ Ἡγεμόνι πάσης | Οὐγγροβλαχίας | Κυρίῳ Κυρίῳ | Ἰ Ω Ά Ν Ν Η, Ν Ι Κ Ο Λ Α Ω, Π Έ Τ Ρ Ο Υ̓ Μ Α Υ̓ Ρ Ο Γ Έ Ν Η, | Θεωρηθὲν καὶ ἀκριβῶς διορθωθὲν | παρὰ | Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Ο Υ̓ Β Ε Ν-Τ Ο Ύ Τ Η. | Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας ᾰ̓ψπζ. | Παρὰ Ἰ Ω Σ Η Ῥ Π Ω, Β Α Ο Υ̓ Μ Ε Ι Ῐ Σ Τ Ε Ῥ Ω.

R É F U T A T I O N | DU | T R A I T É | D'O C E L L U S | DE LA | NATURE de L'UNIVERS. | Ouvrage | de Jean Zanetti Clutschiar | dédié | à Son Altesse Sérénissime | N I C O L A S M A V R O G E N E S | Prince regnant de Vallachie. | Revu et corrigé | par | Mons. George Vindoti. | Vienne d'Autriche, 1787. | Chez Joseph de Baumeister.

In-8° de 4 foi şi 302 pagine.
Prefaţa franţuzească sună astfel:

A son Altesse Monseigneur Nicolas Mavrogenes, Prince regnant de Vallachie.

Ce traité contre Ocellus ne devoit donc être achevé que sous le regne glorieux de Votre Altesse, afin que l'auteur, un de Ses plus fidèles serviteurs de tout tems, eût l'honneur de Lui en faire hommage; car ayant souvent eu le dessein d'écrire, après la composition de l'ouvrage, la lettre dedicatoire, j'en ai toujours été empêché par une puissance superieure, jusqu'au moment que la Grace de Dieu fit éclater Vos vertus, Monseigneur, dans ce poste éminent, ce livre par un de ces évenemens merveilleux et inexplicables, n'étant entierement fini, que la veille de Votre élevation.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pour ce qui est de l'utilité générale de ce Traité contre Ocellus, je crois que tout le monde en conviendra aisement avec moi. Aussi y-a-t-il réellement une matière plus importante pour le genre humain, que celle qui prouve par des argumens incontestables l'existence nécessaire du premier Moteur, et réfute par les raisonnemens les plus concluans et les plus solides, les vains systemes des anciens Philosophes sur l'éternité du Monde? Je passe sur la démonstration de la nature des êtres immatériels, sur la production de toutes le choses du néant, sur la structure de l'homme, et d'autres sujets traités dans ce livre, qui contribuent à la connoîssance de l'Univers. Les Fidèles recevront avec joie le sens vrai et sacré des opinions exposées dans cet ouvrage et confirmées par plusieurs passages divins de la Sainte Ecriture, les infidèles au contraire et ceux, qui ne peuvent s'élever à la connoîssance des oracles sublimes, inspirés par le Saint Esprit, nous demanderont des raisons pour fixer leurs idées flottantes et incertaines. C'est pourquoi étant revêtu de l'armure du St. Esprit, j'ai entrepris, sous les auspices de Votre Altesse, dont le zèle ardent pour le bien m'inspire plus de courage, de réfuter les argumens d'Ocellus sur la nature de l'Univers, persuadé que les sectateurs d'une autre réligion ne pourront réfuter l'évidence à nos argumentations, et que les Orthodoxes seront plus confirmés dans la foi, la voyant également soutenue par des démonstrations philosophiques.

Daignez donc recevoir, Monseigneur, ce Traité que je prens la liberté de Vous dédier, et ordonnez gracieusement, qu'il soit publié, non seulement pour l'utilité commune de notre nation, mais aussi pour celle de tous les hommes, qui y trouveront des maximes salutaires sous Vos auspices; car c'est la ferveur de Votre amour pour le bien, Monseigneur, Votre zèle à préférer toujours l'avantage public à l'interêt particulier, et mille autres qualités et vertus éclatantes, dont Votre Altesse est ornée, qui ont porté la Divine Providence à Vous appeller sur le Throne de Vallachie, pour defendre et gouverner cette nation, pour secourir les veuves et les orphelins, pour être le protecteur des grands et des petits, pour soulager les pauvres, pour repousser les attentats de l'injustice, et en un mot, pour être le Père commun de tous les sujets de l'état.

Rejouis-toi donc, o Vallachie, de ce que la Providence Divine t'a envoyé un tel Prince, et Vous, o Seigneurs, rejouissez-vous. Applaudissez au gouvernement sage et légitime d'un Prince, qui ne s'occupe que de la prospérité générale, qui accorde la bienveillance aux Seigneurs, et sa protection aux sujets, qui joignant beaucoup de sang froid et de réflexion à un esprit pénétrant, procure le bien public aux dépens de son intérêt particulier, qui pour l'exercice de la justice, ne craint pas de s'exposer à mille dangers, qui protege les pauvres et devient pour les riches un exemple de vertu et de bonnes moeurs, qui orne la Capitale d'édifices superbes et dispose les esprits de tous les sujets à la vertu par de sages maximes, et qui en un mot étant regardé de tout le monde comme l'auteur de la prospérité publique, inspire à tous les sujets, qui ont le malheur de tomber, la plus ferme espérance de se relever par son secours. Le bruit de tant de grandes qua-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

lités étant parvenu jusqu'au Throne de notre Auguste Souverain, l'a déterminé à Lui confier le gouvernement de cette Principauté, car le coeur des Rois est entre les mains de Dieu. Que le Très-Haut accorde donc la paix et la tranquillité à Son Empire, et des jours sereins et heureux à cette Principauté.

J'ai l'honneur d'être avec un profond respect de Votre Altesse,

le très-humble et très-obeïssant serviteur,

Jean Zanetti Clutschiar.

Urmează apoi nişte epigrame semnate Theodoros, o scrisoare-prefaţă a lui Daniil din Patmos, o înştiinţare a Mitropitului Ungrovlahiei Grigorie, din 8 Noemvrie 1786, şi în fine, introducerea. Textul începe la pag. 24.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1788.

519. Bucoavnă, Sibiu 1788. — Româneşte şi nemţeşte.

БꙊКОА҆ВНЪ | пе҆нтрꙋ҆ | ПРꙊ҆НЧИ҆ ЧЕ҆И҆ РꙊ҆-мѫне҆щїи҆ ка҆рїи҆ съ | а҆флъ ѧ҆ ма҆ре҆ При҆нци҆па҆-тꙋ҆мь А҆рдѣлꙋ҆лꙋ҆и҆. ѧ҆ СИ҆БІ҆И҆. Ла Петрꙋ Барть | Тїпографꙋль | 1788.

A B C | oder | Namenbüchlein | zum Gebrauche | der | walachischen Jugend im Großfürstenthum Sieben-bürgen. | Hermannstadt, | gedruckt bei Petrus Barth Buchdruckern, | u. k. k. privil. Buchhändlern. | 1788.

In-8° de 94 pagine.
Textul românesc e in stânga, iar cel nemţesc în dreapta cititorului.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

520. *Ducere de mână către cinste,* Viena 1788. — Româneşte şi nemţeşte.

ДꙊЧЕРѢ ДЕ МѪНЪ | кътръ чиниста шѝ дирептате | АДѢКЪ | ла копїи рꙋмꙋнѣщї'й неꙋницїй чеи | че ѧ школе чѣле мичь съ ѧ҆вацъ спре | четанїе рѫндꙋитъ | КАРТѢ. | Кꙋ довонрѣ стъпѫниторилорь. | ѧ҆и Вїенна | Ла Іѡсиф нобѫл де Кꙋ̀рцбекь ѧ҆пъръ: шѝ Кръ: | де Кꙋ̀рте шѝ а неꙋницилор Рꙋмѫний, шѝ а҆ | Сѫрбилор Тѵпограф, шѝ вѫнзъторь де Кр҃ци. | ѧ҆ Анꙋл 1788.

Exemplar necomplet; titlul nemţesc lipseşte.
In-8° mic de 263 pagine. Textul român în stânga şi cel nemţesc în dreapta.

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

521. Molnar, *Deutsch-walachische Sprachlehre,* Viena 1788.

Deutsch-Walachische | Sprachlehre. | Verfasset | von | Johann Molnar, königl. Landes Augen Arzt im Großfür-stenthum Siebenbürgen. | WIEN, | bei Joseph Edlen von Kurzbek k. k. Hofbuchdrucker, | Groß-und Buchhändler. | 1788.

In-8° de 8 foi, 445 pagine şi 40 foi.
Cartea este dedicata Contelui Gheorghe Banffi:

Dem Hochwohlgebohrnen Herrn Herrn Grafen Georg Banffi von Loosnz, Seiner kaiserl. Majestät geheimen wirklichen Dienst-Kammerer, des

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

S. Stephans Ordens Commandeur und königl. Gubernator des Grossfürstenthums-Siebenbürgen,

Meinem gnädigsten Gœnner.

Eure Excellenz

Hochgeborner Graf!

Gegenwärtiger Versuch ist ein noch zu unvollkommenes Werk, als dass er die Aufmerksamkeit Eurer Excellenz verdiente. Nur als Beweis der guten Absicht, durch Erleichterung der wechselseitigen Mittheilung, zur Verbreitung der Aufklärung und zur Beförderung des allerhöchsten Dienstes etwas beizutragen, kann er dem würdigen Gouverneur von Siebenbürgen, dem Beschützer jeder patriotischen Unternehmung, nicht unbemerkt bleiben.

Mit pflichtschuldigster Submission verharre ich in tiefstem Respekte.

Eurer Excellenz

Wien den 23 May 1788. unterthänigst gehorsamster
Johann Molnar.

Prefața:

Vorrede.

So unvollkommen, und mangelhaft gegenwärtiger Versuch einer Anleitung zur walachischen Sprache ist, so darf der Verfasser sich doch wohl mit der Hofnung schmeicheln, eine Arbeit unternommen zu haben, die der Geschäftsmann eben so wohl als der Sprachforscher bisher vermisset hat.

In Siebenbürgen, Buckowina, Banat, und auch zum Theil in Ungarn, fordern die Geschäfte nothwendig die Kenntniss einer Sprache, die die Sprache beinahe des grössten Haufens ist; und so wenig Mühe es den Eingebohrnen des Landes, Ungarn und Deutschen kostet, sich durch blosse Uibung einige Fertigkeit darinn zu erwerben; so selten ist bei dem Mangel einer zweckmässigen Anweisung, eine gramatisch richtige Kenntniss dieser. Die bisher bekannten Arbeiten und Nachrichten verschiedener Gelehrten sind zur Erlernung der Sprache theils nicht vollständig, theils nicht fasslich genug, ausser die *Elementa linguae Daco-Romanae*, diese in der That schäzbare Arbeit der Herren P. Klein und Sinkay, ist auch in der Rücksicht, walachische Wörter aus lateinischen abzuleiten, vollständiger. Herr Sulzer brauchet in seinem historisch polemischen Auszug aus dem Kleinischen Werke (in seiner Geschichte des transalpinischen Daciens B. II. S. 150, 269), Deutsche Buchstaben, das walachische Alphabet mit seiner Ausprache voraus zu schicken. Aus dieser Abschicht glaubte der Verfasser gegenwärtigen Versuches nicht nur zum Behufe der Geschäftsmänner, sondern auch überhaupt zur genauern Kenntniss des Eigenthümlichen der Sprache sich der walachischen Schriftzeichen durchaus bedienen zu müssen. Die damit verbundene Darstellung der Aussprache durch lateinische Buchstaben kann der Liebhaber der walachischen Sprache in etwas leiten; wenn derselbe durchgängig bei dem Lesen auf die mit walachischen Buchstaben und Tonzeichen gedruckten Wörter Acht haben wird. Auch hat der Verfasser zu errinnern, dass der Buchstabe ɣ welcher mit dem lateinischen Schriftzeichen *ch* bezeichnet worden ist, um dem Worte den gehörigen Ausdruck vollkommener zu geben, manchmal

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

allein durch *h* ausgesprochen werden muss, z. E. Зъхáр *Séhar* Zucker, Пъхáр *Péhar* Becher, etc. Wenn es dem Verfasser geglückt hat, damit noch vollständige, genaue, und bestimmte Regeln zu verbinden, so hat er seine Absicht ganz erreicht; und wenn seine Arbeit dadurch nach seinem Wunsche gemeinnützig ausgefallen ist, so ist dieses eine schäzbare Belohnung der Mühe, die er in den von seinen ordentlichen Berufs Geschäften erübrigten Nebenstunden mit Vergnügen darauf verwandte.

Aller historischen tiefern etymologischen Untersuchungen musste er sich enthalten, weil sie durch seinen Plan ausgeschlossen wurden. Diese schienen ihm vielmehr in eine ausführliche, gelehrte Sprachlehre zu gehören, als in einen Versuch einer populären Enleitung, deren ganzes Verdienst in Vollständigkeit und Richtigkeit der Regeln, und in Kürze des Vortrags bestehet. Indessen hat er von lezteren eine nothwendige Ausnahme gemacht in der Menge der Wörter, die als Beispiele angeführet werden.

Bei dem gänzlichen Mangel eines Wörterbuchs wäre die Sprachlehre von keinem grossen Nutzen, wenn sie nicht einigermassen die Stelle eines Wörterbuchs mit verträte. Deswegen wird man auch den Anhängen, die eigentlich zur Sprachlehre nicht gehörten, gerne ihre Stelle vergönnen, so lange, bis ein walachisches *Lexicon* und Lesebuch sie entberlich machet; zu dem Ende hat er selbige in deutschalphabetischer Ordnung mit einer Anmerkung wie, und wo solche aufzusuchen sind, hinten angezeiget.

In historischer Rücksicht können diese Zugaben dienen die Philologen zu überzeugen, dass *del Chiaro* (in seiner *Histoira delle moderne rivoluzione de la Valachia* p. 237) und sein Nachschreiber Griselini (in der Geschichte von *Temesvarer* Banat, Th. I. S. 243.) sehr seichte Nachrichten von der walachischen Sprache geliefert haben, und dass das thunmannische Verzeichniss kuzowlachischer Wörter (in den Untersuchungen über die Geschichte der östlichen europäischen Völker, S. 178.) nicht ganz ohne Abänderung für die feinere und reinere Mundart in der Walachei, Moldau und Siebenbürgen gebraucht werden könne.

Dass ich übrigens meine Anweisung deutsch geschrieben habe, bedarf wohl zu unseren Zeiten keiner Rechtfertigung; und einige Nachsicht wird der deutsche Leser dem Verfasser nicht versagen, der, ein Walache von Geburt, in seiner Jugend nie daran dachte, das Deutsche zu schriftstellerischem Gebrauche zu lernen, und nun als Augen Arzt zu Studien anderer Art verpflichtet ist.

Impărţirea gramaticei şi toate regulele sunt luate după gramatica lui Clain şi Şincai *Elem. l. daco-rom.* Vindobonae 1780.

Gramatica lui Molnar s'a mai tipărit la 1810 şi la 1823 în Sibiiu.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.
V. A. Urechiă, *Istoria scólelor*, IV, 90—91.

522. *Pravilă de obşte,* Viena 1788.

ПРА́ВИЛЪ | де | Ѡ̂БЩЄ | а̂сѹпра | Фа́нтелор рѣле, ши а̂ педепси́- рїй лор.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Типъритъ ѧ҆ Вїенна кꙋ типарюл лꙋи Іѡсифꙋ | нóблꙋ де Кꙋрцбекꙋ ѧ҆пъръте́скꙋл ши Кръе́скꙋл ал Кꙋрцїй Типографꙋ. | 1788.

In-8° de 7 foi şi 145 pagine.
In fruntea cărţii se găseşte decretul lui Iosif II din 13 Ianuarie 1787.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1789.

523. *Catechism mic*, Sibiiu 1789. — Româneşte şi nemţeşte.

КА҆ТИ҆ХИ҆СІСЬ | МИКЬ | са҃ꙋ | СКꙊРТА҆ТЪ ПРА҆ВОСЛА҆ВНИ҆КЪ МЪРТꙊРИ҆СИ҆РЕ҃ А҆ ЛЕ҃ЦІ҆И҆ ГРЕ҃-ЧЕ҃ЩИ҆ НЕ҃ОѴНИ҆ТЕ҃ | ПЕ҃НТРꙊ ТРЕ҃БꙊИ҆НЦА҆ ПРꙊНЧИ҆-|ЛОРЬ ЧЕ҃ЛОРЬ НЕ҃ОѴНИ҆ЦИ҆ РꙊМЪ-|НЕ҃ЩИ҆, ФЪКꙊТЪ, | Шѝ дела̀ Неоу҆нитꙋль Е҃піскопе́скꙋль | ѧ҆ Карлоке́ць ла А҆нꙋль 1774. Цинꙋтꙋль | Сѵно́дь ѧ҆тъ-рить шѝ кꙋ ѧ҆търирѣ | А҆рхїепїскопꙋлꙋй, шѝ Метро-политꙋлꙋй типъритъ. | Съ винде фъръ легътꙋръ кꙋ 11. креиц. | СИ҆БІ҆И҆, ла̀ Петрꙋ Бартъ Кесаро-Кръескꙋль При-вели-ге́атꙋль Типографь а̀ Кърцилорь челорь схо-|ластичещи́й неоу҆ните рꙋмънещи́й. | 1789.

Kleiner | Katechismus | oder | kurze, und ächte Bekenntniß der griechi-schen nicht unirten | Religion. | Zum Gebrauche der nicht unirten wal-|lachischen Jugend. | Verfasset, und von dem im Jahre 1774. in Car-lowiz abgehaltenen nicht unirten bischöflichen | Sinodus bestättiget: und nun mit Gutheißen | des Erzbischofs und Metropoliten aufgelegt. | Kostet ungebunden 11 kr. | Herrmannstadt, | bey Petrus Barth k. k. privil. Buchdrucker der nicht unir-ten Walachischen Schulschriften. 1789.

In-8° de 163 pag.
Textul românesc e în stânga, iar cel nemţesc în dreapta.
Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

524. *Dialoguri ruso-româneşti*, Iaşi 1789.

Дома́шнїе Разго́воры Россі́йскїе и҆ Молда́вскїе съ прїѧте́льскими комплиме́н-тами; и҆зда́ны Протоіе́реемъ Молда́вскимъ и҆ Бессара́бскимъ Михаи́ломъ Стрѣл-бѣ́цкимъ въ собстве́нной сво́ей типогра́фїи въ Ꙗ҆ссахъ. 1789.

Dialoguri casnice ruseşti şi moldoveneşti, cu complimente prieteneşti, editate de Mihail Strelbiţchi, protoiereu al Moldovei şi Basarabiei, în propria sa tipografie din Iaşi, 1789.

N'am văzut cartea.
Titlul de mai sus este reprodus de E. Picot (*Strêlbickij*, p. 20, n° 12), după Sopikov (Опытъ россійской библюграфіи, IV, nr 9442.
In prefaţa la *Adunarea numelor*, Strelbiţchi anunţă aceste dialoguri în modul următor: „Carte a vorbelor care la desăvârşită pravila limbilor moldoveneşti şi ruseşti va veni."

B. P. Hasdeu, *Cuvente*, I, 260.

525. *Inscurtă adunare a numelor*, Iaşi 1789. — Româneşte şi ruseşte.

КРАТКОЕ | Собра́нїе и҆́менъ по Глави́знамъ, | Расположе́нное Двомѧ̀ Дїа-ле́ктами, | Впо́лзꙋ Хотѧ̀щимъ оу҆читьсѧ Рꙋскаго и҆ Молда́вскаго Ꙗ҆зика̀.

Ѧ҆СКꙊРТЪ | А҆дꙋна́ре нꙋ́мелѡрь дꙋпъ Ка́петиле | че саꙋ а҆шеза́ть, кꙋ до́аѡ Ли́мби, | Ѧ҆трꙋ фолосꙋль че́лѡрь че вѡрь врѣ̀ | А҆ ѧ҆въца̀ ли́мба Рꙋса́скъ шѝ Мол-|довенѣ́скъ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Печа́тано въ Ꙗ̂ссахъ, Протопопомъ Мол-|да́вскимъ, Воло́скимъ, и̂ Бессара́бскимъ. | Михаи́ломъ Стрилбѣ́кцимъ, въ со́бстве-|нной своѐй Типогра́фїи. 1789. Года̀.

In-8° mic de 78 pagine.

Pe verso titlului se află o înştiinţare în ruseşte şi româneşte. Textul este de asemenea în două limbi, şi cuprinde vreo 1.500 de cuvinte.

Se găseşte de obiceiu legată la sfârşitul *Lecţioanelor* lui Toader Şcoleru (v. n. urm.)

Bucureşti: Arhivele Statului. — Biblioteca Academiei Române.

B. P. Hasdeu, *Cuvente,* I, 259. — Picot, *Strêlbickij,* p. 20, n. 13.

526. Toader Şcoleru, *Lecţione,* Iaşi 1789.

ЛЕКЦІ̂ѠНЕ | А̂ДЕКЪ КꙊВѪНТАРЕ, | скоасе, | Дела ѧ̂тѫе па́рте а̂ Грама́тичїй. | П. Е. Х. А. Ꙋ. | Пентрꙋ ѧ̂вѫцѫтꙋ́ра, ли́мбїй | Молдовенѐщи, шѝ Рꙋсѐщи, да́-|те ѧ̂ типа́рю, пентрꙋ фоло́сꙋль | че́лорь че вѡ́рь врѐ сѫ ѧ̂вѐци, а̂ꙋ | ѹ̂на, а̂ꙋ а̂лта, динтрꙋ а̂че́сти | до́аѫ ли́мби. | Ѧ̂ типогра́фїе чѐ Политича́скѫ, | ѧ̂ тѫ́ргꙋль Ешꙋлꙋй. | 1789. Ноѐмврїе, 8.

In-8° mic de 8+56+78 pagine.

Prefaţa începe pe verso titlului:

Către ceĭ de bunŭ nĭamŭ învăţători.

In vremile celi vechi, după cumŭ arată istoriile, ceĭ ce scriè şi învăţà îşŭ sfinţè învăţăturile sale învăţătorilorŭ săĭ, după cumŭ să arată că şi muzele n-au fostŭ nici odată aşè di ne mulţămitoare, ca să nu-ĭ încununeze cu cununi de vecĭnice laude, şi nici aşè fără de podoabă în cuvinte, ca să nu le păzască întru slava lorŭ. Aşijdire şi eu fiindŭ dişteptatŭ dinŭ închipuirile acelora, îmi sfinţăscŭ ostinelile învăţăturiĭ mele întru numele vostru cu scriere de acĭastă cărticică, şi mă socotescŭ a fi norocitŭ aflându-mă,

Alŭ blagorodii voastre, cè maĭ mică şi plecată slugă,

Toaderŭ Şcolerĭu.

La pag. 3 şi urm. se află următoarea «învăţătură»:

Invăţătură cumŭ trebue să se înveţe cărticica acĭasta.

Intăe învăţătură, celŭ ce va vrè să înveţe ori una, ori alta dintru aceste doaâ limbi, au pentru limba, au pentru cunoştinţa de orănduelile grammaticiĭ, şi vrândŭ vre-unulŭ dinŭ Rossieni ca să înveţi limba Moldovenĭască, au şi vre unulŭ din Moldoveni pentru cunoştinţa grammaticiĭ, să să apuce a luà sama întru acĭastă dintăĭ parte, de toate cele optŭ părţi a cuvântăriĭ, întăĭ pentru nume, locŭ de nume, vorbă, înpărtăşire a vorbiĭ, prepunire, agĭungire şi întrare, şi a vedè ce orănduĭală are fiişte care parte. Şi maĭ vârtosŭ pentru nume şi vorba: în nume a învăţà bine căderile şi a ştì câte plecări de nume sântŭ, şi a cunoaşte sfârşitulŭ numeluĭ în cădere, şi câte căderi are, şi de ce nĭamŭ şi numărŭ este; în vorbe a luà sama timpurilorŭ şi a feţilorŭ, şi a ţinè minte şi a vidè ce felĭu de vorbă este, cu faţă au fără faţă, făcătoare au pătimitoare. Şi după ce va învăţà bine acesti doaâ, adică numele şi vorba, să înveţi şi cele lante părţi pe câtŭ va putè, apoĭ să să apuce dĭ-a învăţà şi adunare cuvintelorŭ, ce s-au pusŭ în fundulŭ cărţulii aceştie, în a doa parte. Şi măcarŭ că acĭastă adunare de cuvinte este cu rusie înnainte, că slujeşte pentru unŭ Moldovanŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

să înveţi ruseşti, darŭ să poate zice cuvântulŭ, care îĭ va trebui, înnainte au rusescu, au moldovenescu, apoĭ prinzindŭ vre o carte a cetì moldoveniĭască, au razgovoarile[1]) ce s-au tipăritŭ de Protopopa Mihailŭ Strilbiţchiĭveţi vorbì prè bine moldoveneşti au ruseşti.

Aducire aminte pentru unŭ Rossiĭanŭ.

Uniĭ dinŭ Rossieni nu potŭ să dè adivărata zicere, adică proznoşenie, la slova ꙋ şi ѧ în cuvintele moldoveneşti; ĭarŭ cu o arătare socotescŭ că arŭ putè, şi pentru ca să zică bine, trebue la slova -ꙋ- să tie limba lipită în cerĭulŭ guriĭ, în chipŭ ca cumŭ ar zice -чѐ- ѿчень; ĭarŭ înprotivă la slova -ѧ̂- să să ţie limba în giosŭ şi gura deschisă, slobozindŭ viersulŭ în chipulŭ gemutuluĭ moldovenescŭ, şi aşè vorŭ zice -ꙋ- şi nu -же-, şi -ѧ̂нь, dar nu -и̂нь-, ridicândŭ limba la sfârşitulŭ viersuluĭ în cerĭul guriĭ, şi aşè şi întru alte locuri.

Maĭ sântŭ şi alte doaâ slove, că ĭarşile Rusiĭ nu le potŭ zice, adică -ъ- şi -ѫ- cum-ĭ în cuvântulŭ -пъмѫнть-. Aice la -ъ- trebue să ţie limba neclătită, şi de odată să deschize buzele slobozindŭ numaĭ însuşŭ viersulŭ; ĭarŭ la -ѫ- să-şi aducă aminte de zicere lui -ѧ̂- trăgândŭ viersulŭ la -е- şi aşè vorŭ zice bine: пъмѫнть, darŭ nu поми́нть au помꙋ́нть, şi cu acĭastă orânduĭală să se urmeze şi întru alte cuvinte.

Tabla de materii:

Scară de totŭ ce să află întru acĭastă carte.

Intăe parte.

Pentru orthografie. . . . . fil. 1.
pentru etimologhie. . . . . fil. 10.
pentru nume. . . . . fil. 11.
pentru locŭ de nume. . . . . fil. 25.
pentru vorbă . . . . . fil. 28.
pentru înpărtăşire . . . . . fil. 53.
pentru avorbiĭ . . . . . fil. 54.
pentru prepunire. . . . . fil. 55.
pentru agiungire. . . . . fil. 56.
pentru întrare. . . . . fil. 56.

A doa parte:

pentru adunare cuvintelorŭ ruseştĭ şi moldoveneştĭ . . . . . fil. 1.

«Adunarea cuvintelor ruseşti şi moldoveneşti» sunt tipărite cu alte caractere şi cu paginaţie nouă. In exemplarul nostru lipsesc primele 4 pagine. Vezi: *Adunarea numelor* a lui Strelbiţchi la nr precedent.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

527. Molevnic, Iaşi 1789. — Slavoneşte.

Во сла́вꙋ ст҃ыѧ є̂диносꙋ́щныѧ животворѧ́щїѧ и̂ нераздѣли́мїѧ Троици, Оц҃а и̂ Сн҃а, и̂ Ст҃а́го Дх҃а, Бл҃гословѐнїемъ Преѡсв҃щѐнныхъ Є̂пискѡпѡвъ Кѵ́ръ А̂нто́нїю Рома́нскагѡ, и̂ Кѵ́ръ Ꙗ̂кѡва Хꙋ́шскагѡ, Молда́вской митропо́лїи Намѣ́сникѡвъ, На-

[1]) Разговоръ, dialogus trigl. (Fr. Miklosich). V. mai sus, nº 524.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

печáтасѧ послѣдованїе сїе ГОСѸДАРСТВЄННЫХЪ молѣбнихъ пѣнїй сположенїемъ приконцѣ тáблѣ покоéй ѿ правлáть къ Цр҃коносл҃жéнїмхъ должествю́тъ Бе́зъ ѻу҃пѣ́сно.

Ѣлѣто ѿ сотворе́нїѧ Мі́ра ѯзсѳ. ѿ рождествáже по плóти Бг҃а слóва ѯаѱпѳ, Индúкта ѕ. мѣсѧца а҃вгѹста.

Печáтано къ Їа́сѣхъ, Протопóпомъ Молдáвскимъ, Болóскимъ, и́ Бесарáбскимъ, Михаи́ломъ Стрилбѣ́цкимъ, въ собственной своéй Тѵпографі́и.

Intru slava sfintei deofiinţă, dătătoarei de viaţă nedespărţitei Treimi, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, cu binecuvântarea Preasfinţiţilor Episcopi Domnul Antonie al Romanului şi Domnul Iacov al Huşului, vicarii Mitropoliei moldoveneşti, s'a tipărit acest îndreptar de cântări şi rugăciuni împărăteşti pentru a se sluji neapărat în slujbele bisericeşti.

In anul dela facerea lumii 7297, dela întruparea Domnului 1789, indictionul 7, luna August.

S'a tipărit în Iaşi, de protopopul Moldovei, Munteniei şi Basarabiei Mihail Strilbeţchi, în tipografia lui proprie.

In-4⁰ de 29 foi numerotate.

Pe verso titlului se află reprezentat Hristos stăpânitorul lumii, gravat de Protoierei Mihail S(t)rilb(iţchi).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

528. *Rânduială judecătorească,* Liov 1789. — Românește și nemțește.

Obştească judecătorească rânduială de criminal. Liovŭ. S-au tipărit în tipografia Pilăreştilor clironomi la anul 1789.

In-8⁰ de 12+431 pag. şi o tabelă.

Cernăuţi: Biblioteca Universităţii (Com. Dr. K. Reifenkugel).
Gaster, *Gesch. der rum. Litteratur,* 315.

529. *Preoţia sau Indreptarea preoţilor,* ed. *II,* Sibiiu 1789.

ПРѢѠЦІЇ | сѧ҃ | ѦДРѢПТАРЪ ПРѢѠЦЙЛО́РЪ | Кáрѳ с-áѕ типхрúтъ âкѹ́ма дѳ | нóѕ. Ѧ зúлеѳ Прѣ Благочéстивлавый, Мá-рлавый Монáрхлавый ши Прѣwсфúцитлавый | ши Ѧтрѕ тóть Милостивлавый Ѧпхрáтѕ-лавый Рóмїй ІѠСІ́ФЪ а҃ле доилѣ, Домнѣ Домнѣ. | Фїиндъ Гѵбернáторъ Цхрїй Ѩрдѣлавый | Ѣ҃целéнцїа Домнѹ́лавый Гєѡргїє Грáфъ Бан-фи; Ѧ врѣмѣ âчáста не фїиндъ Ѣпúскопъ Неѻ́ннить Ѧ Ѩрдѣ́ле, фїиндъ Викáрїѹшь Клé-рлавый Неѻ́ннить Ч. Іѡáнъ Попѹ́вичй Дєхон-|дóле. Ши къ благословенїѧ Ч. Конзи-стóрїѹмъ. | Ѳ-áѕ тѵпхрúть Ѧ кестита Четáтє Крѧ́скѧ | â Сѵ́вїюлавый, ла Тѵпографáлѣ Неѻ́ници-ларъ Пє́трѕ Бáрть, Ѧ Ѩнѹ́ле 1789.

Al doilea titlu:

ѦВѢЦѢТѲ́РЪ | КѢТРЪ | ПРѢѠЦЙ ШЙ ДІѦ-|КОНЙ. | Ѩдекѧ сфѧтлúре, къ́мъ сѧ кáде Прéѡтле | шй Дїáкóнле сѧ слѹжáскѧ Ѧ сфúта | Бисѣ-рикѧ, пéнтрѕ лѹкрáрѣ чѣ сфй-тъ а҃ чéй Дѧ́нлезеúй Лѵ́тлргїй. | Шй къ́мъ сѧ Ѧдрептѣ́зе Ѧтѫ́мплюриле чѣ-ле чє сѧ Ѧтѫ́мплѧ фюрѧ дє вѣ́сте, | шй Ѧдóйрѣ ла âчáстѧ сфúтѧ слѹ́жбѧ. | Тѫлмáчúтѧ дє прє лúмба словенѣ́скѧ, | шй черчетáтѧ дє прѣ сфй. Ѧтѫ́ѡ | Патрїáрхъ âле Цариградлавый, Кѵ́рїѕ, | Кѵ́рь Калинúкъ | Шй дáтѧ Ѧ тѵпáрѡ,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

пентрꙋ фолосꙋлъ | шій ѧдрептáрѣ Прѣѡцилорь. | Ѧтжю ѫ Бѣчй, лѣ ѪI. 1786. Йрх ѧкꙋмь ѫ Сйбїй | лѣ ѪI. 1789.

In-8° mic de 16 foi şi 79 pagine.

Pe verso titlului dintâiu se află autorizarea pentru tipărire, dată de consistoriul din Sibiiu. O reproducem acì.

Acĭastă sfântă carte, ce să chiamă Indreptaré preoţilorŭ, povăţuitoare spre toată gătiré sfinteĭ şi Dumnezeeştiĭ Lyturghiĭ, şi pentru toate vasăle şi odăjdiile céle trebuincĭoasă la acĭastă slujbă, şi despre toate întâmplările preoţilorŭ care în vrémé Dumnezeeştiĭ slujbe li să întâmplă, s-au cetitŭ şi revedăluitŭ prinŭ noĭ, şi ne aflândŭ nimica într-ânsa în potriva sfinteĭ credinţă, o judecămŭ a fi de mare lipsă şi folosulŭ preoţilorŭ şi vrédnică a să tipărì. S-au datŭ în Sibiĭ, dinŭ Conzistoriumulŭ Neuniţilorŭ. 9 Martie 1789.

Prinŭ noĭ,

Ioanŭ Popovicĭu, Vicariuşŭ Neuniţilorŭ.

Din predoslovia «Dascalului Radulŭ Duma, cântăreţulŭ bisériciĭ Braşovuluĭ», estragem următoarele:

Cu mare fierbinţélă sufletéscă amŭ doritŭ a mă cuprinde suptŭ braţele céle părinteştĭ şi a priimì acĭastă mică cărţulue, cumŭ au priimitŭ În. Artaxerxŭ unŭ pumnŭ de apă pentru potoliré séteĭ sale, ca cu acĭastă cărţulue să poată pré c. Conzistoriumŭ îndreptà şi a curăţì toată înpiedecaré şi călcaré de poruncă ce s-arŭ întâmpla în staululŭ celŭ cuvântătorĭu. Care lipsă a duhovniceştiĭ remediĭ ceĭ Dumnezeeştĭ văzându-o că apururé să întâmplă în beséricile noastre, şi neflindŭ povăţuire de o îndreptare ca aceasta în limba noastră părintéscă rumânéscă, m-amŭ sârguitŭ cu mare pohtă sufletéscă a o tâlmăcì dinŭ limba slovenéscă şi alŭ doilé de pre cĭà grecĭască; care carte să află într-acéste doao limbĭ şi tipărită, însă şi greşalele ce să întâmpléză în sfântulŭ Oltarĭu îndreptate, ĭară în némulŭ mieu lăsate şi neîndreptate. Dinŭ ce? Dinŭ lipsa şi dinŭ scumpété cărţilorŭ celorŭ trebuincĭoase.

Decĭ acumŭ văzândŭ linişté patriĭ şi bucuriĭa care înfloréste ca unŭ crinŭ bine mirezmitŭ întru luminaré limbiĭ rumâneştĭ cu totŭ félĭulŭ de Şcoale Normaliceştĭ, acumŭ în zilele pré osfinţituluĭ Monarhuluĭ şi Inpăratuluĭ nostru Iosifŭ alŭ doilé; şi ĭară prinŭ decretumulŭ aĭ Sale Chesaro Crăeştiĭ şi Apostoliceştiĭ mărirĭ, ocârmuiré pré c. Conzistorĭu a apărà oile céle rătăcite, céle de mulţĭ lupĭ cruntate şi învăerate, păzindŭ turma cu ajutorĭulŭ celuĭ A Totŭ Putérnicŭ, mă ţiu încredinţatŭ că acĭastă puţintică ostenélă, care cuprinde maĭ multŭ pentru îndreptaré greşalelorŭ celorŭ ce să întâmplă lucrătorilorŭ de sfinţenie la sfântulŭ Préstolŭ, şi pentru îndreptaré lorŭ cumŭ să se poată vindeca de acéle întâmplătoare rane cu dohtoriĭa cărţuluiĭ aceştiĭa, fiindŭ de mare lipsé a o avé la sine fieşte care preotŭ şi diĭaconŭ....

La sfârşit:

S-au diorthositŭ prinŭ zmeritulŭ între Dascalĭ, Gheorghie Hainesŭ, Sybiĭanulŭ.

Ediţia întâi e din 1786 şi s'a tipărit la Viena.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

530. *Scurtă învăţătură,* Viena 1789.

ϬКѮРТЪ | ꙈЕЪЦЪТѮРЪ | ПЪРИНЦИЛѺРЪ ДХ̃ОВНИЧЄЩИ | Ϭ-ѧѕ тѵпхрйтъ ⁂ Бічѣ | ⁂ Тѵпографїа ѧбй ІѺϬИФЪ дѣ КѮРЦЬЄКЬ, ла Йнѕль 1789.

In-4° de 16 pagine.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

531. Bauer, *Descrierea Valahiei.* Bucureşti 1789. — Greceşte.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗ͂Σ ΒΛΑΧΙ'ΑΣ | Περιέχουσα τὴν θέσιν αὐτῆς, τὸ εἶδος τῆς διοική-|σεως. τὰς ἐτησίους προσόδους καὶ δαπάνας, | τὴν τε ἀπαρίθμησιν τῶν Καδη-λικίων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς | χωρίων. | Ἔτι δὲ καὶ τὴν τάξιν τῶν ὀφφικίων, καὶ ἄλλα τινά.| νῦν πρῶτον μεταφρασθεῖσα ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν εἰς | τὴν ὑμετέραν ἁπλῆν ἑλληνικὴν διά-λεκτον καὶ τυπο- θεῖσα ἐν τῇ κατὰ τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν τοῦ τζεσμὲ, | Τυπογραφία ἐπὶ τῆς πανεκλάμπρου καὶ θεοστηρίκτου | ἡγεμονίας τοῦ θεοσεβεστάτου, ὑψηλοτάτου, γαληνο-| τάτου τε καὶ τροπαιούχου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης | Οὐγκρομολδοβλαχίας, Κυρίου Κυρίου Ἰωάννου | ΙΩ: ΝΙΚΟΛΑΟΫ ΠΕΤΡΟΫ ΜΑΫΡΟ-|ΓΕΝΗ ΒΟΕ-ΒΟΔΑ. | Καὶ ἀφιερωθεῖσα τῇ θεοστηρίκτῳ αὐτοῦ | ὑψηλότητι. | Παρὰ Νικολάῳ Λαζάρου τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. | ἐν Βουκουρεστίῳ 1789, Ἰουνίου 17. | Παρὰ Δημητρίῳ Τυπογράφῳ.

311. — Stema Ţării Româneşti din *Descrierea Valahiei,* 1789.

Descrierea Valahiei, cuprinzând situaţiunea ei, felul cârmuirii, veniturile şi cheltuelile anuale, înşirarea judeţelor şi a satelor din ele, de asemenea

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

şi şirul slujbelor şi alte câteva, — acum întâi tradusă din franţuzeşte în limba noastră simplă, şi tipărită în tipografia Isvorului tămăduirii de la Cişmea, pe timpul prea strălucitei şi de Dumnezeu păzitei domnii a prea cuviosului, prea înălţatului, prea blândului şi biruitorului Domn şi stăpân al Ungromoldovlahiei D. D. Ioan Nicolae Petru Mavrogheni Voevod, — şi închinată Înălţimii sale de Dumnezeu păzite, de către Nicolae Lazăr din Ianina, în Bucureşti, 1789 Iunie 17. La Dimitrie Tipograful.

In-4° de 2 foi, 140 pagine şi încă 1 foaie la sfârşit.

Titlul este incadrat în flori de compoziţie tipografică. Pe verso, se află stema Ţării-Româneşti (facs. 311) cu 4 versuri greceşti.

Scrisoarea de dedicaţie către Domnitor e semnată de Nicolae Lazăr din Ianina.

Introducerea şi textul sunt traduse după cartea generalului de Bauer intitulată:

Mémoires historiques et géographiques sur la Valachie, avec un prospectus d'un Atlas géographique et militaire de la dernière guerre entre la Russie et la Porte Ottomanne, publiés par Monsieur de B***. A Francfort et Leipsic, chez Henry-Louis Brœnner, 1778. — in-8° de 236 p.

Pe ultima foaie se află iarăş stema ţării de un model mai mic coprinsă între 7 distihuri greceşti.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

532. Manolache Persiano, *Faptele vitejeşti ale lui Mavrogheni.* Bucureşti 1789. — Greceşte.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ | Τῶν ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων τοῦ ὑψηλοτάτου, εὐσε-βεστάτου τε, καὶ τροπαιούχου Αὐθέντου ἡμῶν, | καὶ Ἡγεμόνος Πάσης Οὐγκροβλαχίας | Κυρίου Κυρίου | ΙΩ: ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΥΡΟΓΕΝΗ ΒΟΕΒΟΔΑ | Συντεθεῖσα παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου τε, καὶ ἐλλωγιμω-τάτου ἄρχοντος μεγάλου Καμινάρη κυρίου Μα-νολάκη τοῦ περσιάνου. | Ἔτι δὲ καὶ ἑτέρων ἐλλογίμων στίχοιτε καὶ λόγοι ἐγκω-μιαστικοί, συλλεχθέντες τε, καὶ εὐτάκτως | τύποις ἐκδοθέντες, | ἐν τῇ νεοσυσταθείσῃ Τυπογραφίᾳ δι' Αὐθεντικῆς | ὑπερασπίσεως, κατὰ τὴν Ζωοδόχον πηγὴν | τοῦ τζεσμέ, τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ. | Παρὰ Νικολάῳ καὶ Ἰωάννῃ Λαζάρου τῶν ἐξ Ἰωαννίνων, καὶ παρ' αὐτὼν μετὰ δουλικῆς ὑποκλί-σεως προσφωνηθέντες, τῇ αὐτοῦ | μεγαλοπρεπεστάτῃ | Ὑψηλότητι. | Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ, 1789 ἐν μηνὶ Φευρουαρίῳ. | Παρὰ Δημητρίῳ Τυπογράφῳ.

Rezumat sinoptic al faptelor vitejeşti ale prea înălţatului, prea cuviosului şi biruitorului nostru Domn şi Stăpân a toată Ungrovlahia, Domnul Domn Ioan Nicolae Petru Mavrogheni Voevod, alcătuit de prea cinstitul şi învăţatul Arhon mare căminar Domnul Manolache Persiano. Pe lângă aceasta şi stihurile şi cuvântările de laudă ale altor învăţaţi, adunate şi tipărite cu rânduială în tipografia înfiinţată de curând cu sprijin domnesc dela Isvorul tămăduirii dela Cişmea, în Bucureşti, de către Nicolae şi Ioan Lazăr din Ianina şi închinată de dânşii cu umilită plecăciune prea cinstitei sale Înălţimi, în anul mântuirii 1789, luna Fevruarie. La Dimitrie Tipograful.

In-4° mic de 4 foi, 47 pagine şi încă 2 foi.

Pe verso titlului se află stema ţării (facs. n° 311) cu 3 distihuri greceşti. Urmează apoi scrisoarea de dedicaţie a lui Nicolae şi Ioan Lazar, şi nişte versuri ale lui Matei al

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Mirelor. Pe ultima faţă a foilor liminare şi în faţa introducerii se vede o altă stemă a ţării, care se reproduce acì (facs. nº 312).

312. — Stema Ţării Romaneşti din *Faptele vitejeşti ale lui Mavrogheni*. 1789.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

Cartea cuprinde, în afară de lucrarea în versuri a lui Persiano, diferite alte stihuri compuse de Episcopul Râmnicului Filaret, biv vel comisul Alexandru Calfoglu, biv vel logofatul Ioan Geanetu, dascalul Teodor dela Sf. Sava, Gheorghe fiul biv vel vornicului Slatineanu, Scarlat Slatineanul fratele precedentului, precum şi un „engomion" compus de dascalul Dimitrie Zisu şi o scrisoare a unui biv vel postelnic Eustatiu sau Eustatiade.

In foile dela sfârşit, formând un fel de adaos se afla versuri de Dionisie egumenul şi de Mitropolitul Matei al Mirelor.

1790.

533. Bucvariu, Viena 1790. — Nemţeşte şi româneşte.

A B C | oder | Namenbüchlein, | zum Gebrauche | der | walachiſchen Jugend im Königreiche | Hungarn, und den dazu gehörigen | Theilen. | Mit Erlaubniß der Obern. W J E N, | bey Joſeph Edlen von Kurzbeck, k. k. Hofbuch- drucker, Groß- und Buch händler. | 1790.

БУКВЕ́Р І̂О | пентрѫ | ПРѢ́НЧІЙ ЧЄ́ЇЙ РѪМ҃Ж- НЄ́ЦІИ КЍ́РІИ СЪ ЙФЛЪ ⁂ КРЪ- І̀М ѺЎНГѢРѣКСКѫ, шй̀ Хотá- рєлє ей ⁂прєзнáтє. | Кѫ докойрѣ стѫпѫнитóрилѫрь. | ⁂ ВІЄННЯ | Ла Ію́сиф новѫ́л дє Кѫрцкєкь .лпхрѫ: ш. | Крѫ: дє Кѣ́ртє, а нєѫ́ницилор Рѫмѫ́ний, шй | л Сѫрбйлор Тѵ̈пографъ, шй кѫнзѫ-торь дє Кр̄ци. ⁂ Йнѫл 1790.

In-8º de 89 pagine. Textul românesc în dreapta, iar cel nemţesc în stânga.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

534. Ceaslov, Sibiiu 1790.

ЧЙСОСЛОВ | ⁂трѫ Мѫрйрѣ сфйтєй дє ѽфѵ̈йницѫ | фѫкѫтóрєй дє кѵ̈мцѫ, шй̀ недєс- пѫрцйтєй Трóиць Тáтѫлъй, | Фіѡлъй шй̀ Дх̑ѫлъй сфйть: | Кѫ ⁂гѫдзйнца Прѣ ⁂нѫлцáтѫлъй ⁂пѫрáть | І̑О̑СЙФЪ ЙЛЪ ДОЙЛѢ. | Шй̀ кѫ Бл̑гослокéнїа | Прѣкѫсфѵ̈цитѫлъй Дмнѫлъй ГЄ̑РЙСЙМЪ ЙДЙМОЕЙЧЪ Єпископ- пѫлъй Неѳ̑ницилѫрь дє лѣцѣ | Грєчáскѫ ѧлъ Йрдѣлѫлъй, | с-ѫѕ типѫрйть ⁂трѫ ⁂чéсть | кнпь. СЙКІЙ, ⁂ Кєсáрѫ Крѫмска Рѫмѫнѣска | Прикилєгѫлъйта ѧ Рѫсѫритѫлъй Тѵпографіє ѧлъй Петрѫ Бáрть, лá ѧнѫль дєла фáчєрѣ лѫмій ѧсчи: ѧрѫ | дєла Нáшєрѣ лъй Хс̄: ѧѱӵ.

In-8 mic de 4 foi şi 663 pagine.
Pe verso, Sf. Nicolae, cu o legenda în versuri.
Inştiinţarea tipografului:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Cătră Pravoslavniciĭ Cetitorĭ.

Pravoslavnice Cetitoriŭ! Dă laudă luĭ Dumnezeu că prinŭ mila Préînnălţatuluĭ şi Prémilostivuluĭ nostru Inpăratŭ Iosifŭ alŭ doilé amŭ dobânditŭ atâta slobozenie, ca să pocĭ la légé grecĭască neunită de totŭ félĭulŭ de cărţĭ a tipărì; însă pe lângă alte cărţĭ ce spre trebuinţa Şcoalelorŭ normaliceştĭ neunite amŭ tipăritŭ, m-amŭ îndemnatŭ şi acestŭ Cĭasoslovŭ a da în tiparĭu; pre care priimiţi-lŭ cu dragŭ, că după izvodulŭ celuĭ dela Râmnicŭ s-a făcutŭ, maĭ înbogăţându-lŭ cu rugăcĭunile de peste toată săptămâna, şi cu Catavasiĭle a tuturorŭ praznicelorŭ de peste anŭ.

Alŭ pravoslavieĭ voastre bunŭ voitorĭu,

Petru Bartŭ, Priveleghiatulŭ Typografŭ alŭ
Neuniţilorŭ dinŭ Ardélŭ, la Sibiĭ.

Urmează trei gravuri şi, la mijloc, scara.
La pag. 660:

Typăritu-s-au acestŭ Cĭasoslovŭ prinŭ ostenéla diorthosiriĭ zmerituluĭ între Diĭaconĭ Gheorghie Haines Sybiĭanulŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

535. *Cele şapte taine,* Timişoara 1790.

Vuia, *Scólele românescĭ bănăţene,* 102.

536. *Desvoaltele şi tâlcuitele Evanghelii,* Sibiiu 1790.

ДЕ҃ЗВОА҃ЛТЕ҃ЛЕ҃ ШИ҃ ТЪЛКꙊ҃ИТЕ҃ЛЕ҃ | Е҃ѴАНГЕ҃ЛІЙ | а҃ Дꙋ҃ми҃не҃чи҃лѡрь, а҃ Сърбъто-ри҃лѡрь, ши҃ а҃ о҃аре҃шкъроръ҃ | зи҃ле҃ | спре҃ тре҃бꙋ҃инца҃ | Ка҃те҃хе҃ци҃лѡрь ши҃ а҃ Да҃ска҃ли҃лѡрь | Не҃оуни́цй че҃ съ а҃флъ ѧ҃ Ма҃ре҃ | При́нципа҃тꙋль А҃рдѣлꙋ҃лꙋи. | При́нь Дими́трїе Е҃ѵста́ѳїовичь Директо́рюль Шкоа́ле-лѡрь Неоу҃ни́те Нацїоналичє́щй ѧ҃ ли́мба рꙋмънѣ́с-къ пꙋсе ши̂ ѧ҃токми́те. | Кꙋ Благосло́венїа Прѣѡ҃сфн҃цитꙋлꙋй До́мнꙋлꙋй Гера́-|симь А҃да́мовичь Е҃писко́пь Неоу҃ницилѡрь ѧ҃ А҃рдѣль. | Съ ви́нде фъ́ръ легътꙋръ кꙋ 14. крейцарй. | СИ҃БІ҃Й, ла Пе́трꙋ Ба́рть, Ке́саро-Кръе́скꙋль | Привилегеа́тꙋль Тѵпогра́фь а҃ Кърцилѡрь че́лѡрь | Схолас-|тичє́щй неоу҃ните рꙋмѫ́нещй. | 1790.

In-8° de 7 foi şi 178 pagine şi o tabelă.
Pe verso, un clişeu în formă de pecetie cu cuvintele: «K: K: Normalschule».
Tabela coprinde: «Tabelaricĭasca aşezare a Evanghelii în sfânta şi maré Sâmbătă» şi «Tabela anumiteĭ aşezărĭ, după methodulŭ slovelorŭ».
Prefaţa:

Innainte cuvăntare.

Evangheliĭle şi Epistoliĭle, care sântŭ rânduite a să cetì la slujba Dumnezeĭască, sântŭ pline de învăţătură şi sântŭ vrédnice de a să cercetà şi a să înţelége dela fieşte care creştinŭ, fiindŭ că Evangheliĭle şi Epistoliĭle cuprindŭ céle pré alése şi pré vestite lucrurĭ, care trebue să crédemŭ, după cumŭ să şi ştimŭ învăţăturile pentru obiciaĭurile céle bune ale noastre.

Iaste atâtŭ de folosŭ, câtŭ ĭaste şi obicĭnuitŭ, că prinŭ goală cetire şi de rostŭ învăţătură nu să poate deplinŭ a ajunge la sfârşitulŭ acesta; pentru acéĭa la îndreptaré şcoalelorŭ celorŭ naţionaliceştĭ neunite întru unŭ felĭu de

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

chipŭ s-au adusŭ aminte [1]) acéĭa care maĭ bine să cuvine la tréba acĭasta, să cuprinde întru acĭasta, ca dascalulŭ:

1. Să porunceĭască Evangheliĭa sau Apostolulŭ prinŭ ucenicĭ adunaţĭ (avândŭ toţĭ sau ceĭ maĭ mulţĭ cărţile Evangheliĭ de unŭ félĭu) înpreună rarŭ să se cetéscă; darŭ cândŭ ucenicĭĭ n-au cărţi, atuncé dascalulŭ trebue să citéscă înnainte Evangheliĭa rarŭ şi lămuritŭ, sau să lase să citéscă vre unŭ iscusitŭ ucenicŭ. După ce acestŭ félĭu de cetire înnaĭnte de vre-o câteva orĭ să va fi făcutŭ, atuncé dascalul numéşte:

2. Pre Evanghelistulŭ sau carté dintru care s-au luatŭ parté cé înnainte cetită, şi arată capulŭ cu stihulŭ înpreună, dela care incépe ştuculŭ, şi ascultă.

3. Toate acésté, aşa şi céle următoare, le scrie după methodulŭ slovelorŭ, pre tabla cé négră a şcoaliĭ, poruncéşte de vreo câteva ori să le poftoréscă, şi toţĭ înpreună să le zică apoĭ de chilinŭ câte unulŭ să le zică.

4. Aĭcé ĭară aşa păşaşte cu cuprinderé şi cu ştucurile acélé, care în Evanghelie şi în Apostolŭ maĭ alesŭ sântŭ vrédnicc de luare de sémă; ştucurile sau părţile întru care Evangheliĭa sau Apostolulŭ s-au înpărţitŭ şi s-au dezvoltŭ, le aduce înnainte, ca să le facă maĭ cunoscute suptŭ ştiute înpărţirĭ, şi îĭ învaţă totŭ déuna stihulŭ, întru carele ştucurile céle vrédnice de luare de sémă să află, asémene înnainte citéşte şi stihulŭ.

5. Invăţândŭ pruncĭĭ cuprinderé după chipulŭ celŭ pomenitŭ, le tâlcuĭaşte locurile céle pré vrédnice de luare de sémă, cărora ĭaste lipsa tâlcuiré. Toate a le tâlcuì arŭ trebuì pré multă vréme şi a ţiné pre pruncĭ, arŭ cădé cu greu. Locurile acésté le însemnéză dascalulŭ cu o slovă sau cu altŭ felĭu de sămnŭ despre o parte, ca să aducă aminte ucenicilorŭ că voĭaşte a le tâlcui, despre altă parte, ca însemnatele tâlcuiri intru thema sa (pentru că flĭndŭ învăţătura în măinĭ să poată avé) maĭ lesne să poată aflà.

6. Maĭ pre urmă dascalulŭ învăţăturile credinţiĭ şi a obicĭaĭurilorŭ celorŭ bune, care să cuprindŭ în Evanghelie sau care curgc de acolo, şi însemnéză locŭlŭ sau stihul, de unde acélé s-au scosŭ, citéşte înnainte locŭlŭ din Evanghelie; acĭasta face dascalulŭ şi la părţĭ, întru care Evanghelia s-au dezvoltŭ.

Invăţătorĭulŭ care ĭaste iscusitŭ, va şti singurŭ toate acésté să le facă, pentru că acĭasta unora ĭaste cu greu şi pentru că fieşte care cărţile céle trebuĭncioase cătră tâlcuire nu le are îndemână; pentru acéĭa să socotéşte de folosŭ a fi, Evangheliile şi Apostolulŭ după mai susŭ arătatulŭ planŭ să se dé în typariu.

Dascalulŭ bine va face, décă să va slujì cu Evangheliia cé mai mare, pentru că flindŭ de trebuinţă a arătà locurile acelé, care dela bisérică la cetiré de obşte nu sântŭ rânduite, şi înŭ acĭastă a noastră mică carte nu să află, dară în Evangheliĭa cé mare aflându-să le găséşte.

Tălcuĭalele s-au luatŭ dinŭ cărţile Invăţătorilorŭ bisericeştĭ, prinŭ multe félĭurĭ de chipurĭ de scrisoare, toate după cuviinţă s-au deschilinitŭ şi, câtŭ

---

[1]) Vezi pentru chipulu urmariĭ la Evanghelie, carté *Methodului* nostru, faţa 74 şi céle urmatoare.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

s-au pututŭ, pre scurtŭ s-au făcutŭ, ca într-unŭ cĭasŭ cuprinderé a unuĭà ştucŭ rânduitŭ pe o Duminecă, pe o sărbătoare, sau pre altă zi, să aducă ucenicilorŭ întru ţinéré de minte, şi ca să-ĭ facă să înţelégă.

Vrând în doao cĭasurĭ întru o săptămână a întrebuinţà acĭasta, poate într-unŭ cĭasŭ Evangheliĭle de Duminecĭ, darŭ într-altŭ cĭasŭ Apostolulŭ. Insă de va rândui la acĭasta numaĭ unŭ cĭasŭ, atuncé va trebui într-unŭ anŭ Evangheliĭle, şi într-altulŭ Apostolulŭ a tâlcuì. Evangheliĭle de sărbătorĭ pentru acéĭa le-au aşăzatŭ, ca cu dânsele la sărbătorĭ să se poată sluji prunci în locurile acéle unde ĭaste bisérică, de să face slujbă care o ascultă prunci.

La sfârşitulŭ acestuĭ Tractatŭ preste Evangheliĭ şi preste Apostolŭ să punŭ înnainte întru o înpreunată rânduĭală, pre o tablă, toate învăţăturile céle însemnate ale credinţiĭ şi ale obicĭaĭurilorŭ celorŭ bune, cu care întru o clipă să va putè vedé cumŭ sântŭ Evangheliĭle şı Apostolulŭ pline de învăţătură bogată; şi întru rânduitele ştucurĭ spre cetire la slujba Dumnezeĭască, vinŭ înnainte dovezile şi adevărurile céle maĭ alése şi maĭ vrédnice, care noĭ crédemŭ, şi învăţăturile céle maĭ bune, care sântŭ de lipsă la obicĭaĭurile noastre céle bune.

Unele Evangheliĭ, care nicĭ la Duminecĭ, nicĭ la alte sărbătorĭ a să cetì nu sântŭ rânduite, şi aicé s-au pusŭ şi s-au tâlcuitŭ, acĭasta ĭaste pricina, că foarte mare şi adâncă învăţătură întru credinţă şi întru obicĭaĭurile céle bune dinŭ tr-ânsele putemŭ câştigà, aşà învăţătorĭulŭ poate cândŭ va găsì prileji să dé înnainte.

La sfârşitul acestei prefeţe se citesc următoarele:

Acĭastă sfântă carte, ce să chiamă Tâlculŭ a câteva sfinte Evangheliĭ, povăţuitoare spre buna procopséla Şcoalelorŭ Naţionuluĭ neunitŭ, s-au cetitŭ şi revedăluitŭ, după pré înnalta poruncă a înnălţatuluĭ Crăesculuĭ Guberniumŭ, prinŭ Conzistoriumulŭ Neuniţilorŭ a Eparhiĭ Ardéluluĭ, şi ne aflândŭ nicĭ o smintélă sau înpotrivire sfinteĭ credinţă, ci încă de mare trebuinţă a fi o socotimŭ şi vrédnică a să tipări. Sybiĭ 1789.

Conzistoriumulŭ Neuniţilorŭ Episcopescŭ a Eparhiĭ în Mare Prinţipatulŭ Ardéluluĭ.

București: Biblioteca Academiei Române.
Iuliu Vuia, *Şcólele rom. bănăţene*, 102.

537. Învăţătură creştinéscă, Iaşi 1790. — Românește și rusește.

Ѧтрѹ Слáва ѧ ѻ҃гнѣй Дмнезѣ ѧ Трóицѣ слáвить, Кѹ Порѹнка Прѣ Лѧминáтѣлѣй Кнѣзь ГРИГОРІЄ ѦЛЄѮѦНДРОВИЧЬ ПОТЄ̃МКИНЬ ТАВРИ́ЧЄСКЬ, ѧ Мáрелѣи ХИ́ТМѦНЬ, шй дє ѿбщє ѦРХИЄТРАТИ́ГЬ, шй ѧ фѣлюри дє Ѻрдине КАВАЛЄ́РЬ.

Кѹ благословéнїѧ Прѣwсфинцúтѣлѣи Ѧрхїєпúскопь ѧ Єкатеринослáвїи, ѧ Таврúчєскѣлѣи Херсóнись, шй Цїнтóрю дє лóкѣль Ѯдархíей Молдовлахíй Кѵрíѧ Кѵ́рь ѦМВРОСІЄ с-дѧ тѣлмачúть дúнь лúмба Рwссáскѫ, ши с-дѧ дáть ѧ типáрю шй ѧ лúмба Молдовенѣскѫ ѧчáстѫ ѧвѫцатрѣрѫ Крѣщинѣскѫ пéнтрѹ фолóсѣль дє ѿбщє, шй

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

мáй âлѣсь âчѣлwрь чє кѿрк фй ѡржидзйци ⁂ крєзнь чйнь, дйнь чѣле сфиницйтє, шй бисєричѣци слѫжбє.

Типърйть ⁂нь Їйши ла âнїй дела Хс̃ ѧѱч̑ фєврзáрїє к̃. дє зйле.

In-4° de 1 foaie fără numerotaţie şi 15 foi numerotate. Tipărit pe două coloane, cu textul rusesc în stânga şi cel românesc în dreapta cititorului.

Pe verso titlului se afla următoarea înştiinţare:

Pravoslavnicule Cetitorĭu,

Câtŭ de folositoare şi trebuincĭoasă este carté acĭasta dovedeşte singură ne apărata dătorie, care are totŭ pravoslavniculŭ creştinŭ a şti dogmile credinţii şi a legii sale, ce să cuprindŭ întru acĭastă învăţătură creştinéscă, care s-au alcătuitŭ de celŭ vestitŭ cu numele şi cu învăţătura Pré osfinţitulŭ Platonŭ, Arhipăstorĭulŭ Moscvi, pe scurtŭ pentru lesniré învăţăturii a fieşte caruĭa pravoslavnicŭ creştinŭ, însă cu de agĭunsŭ cuprindere a dogmelorŭ şi a legii pravoslavnicii credinţe. Folosulŭ aceştii creştineşti învăţături, şi neapărată dătorie, ce are totŭ creştinulŭ a şti credinţa şi legĭa sa, au fostŭ îndestulată pricină a să da poruncă să se tălmăcĭască şi să se tipăréscă înpreună şi în limba moldovenéscă acestŭ pravoslavnicŭ Catihisisŭ, în vremé cândŭ pravoslavniculŭ nostru Prinţipatŭ să află suptŭ apăraré armelorŭ aceĭ pré puternice şi pravoslavnice Impărăţiĭ.

Nu rămâne darŭ îndoĭală, că toţi pravoslavniciĭ cetitori, maĭ alesŭ ceĭ de o limbă şi de unŭ némŭ, ştiindŭ neapărata dătorie şi privindŭ folosulŭ învăţăturiĭ aceştiĭa, o vorŭ priimì ca pământulŭ celŭ roditorĭu buna sămânţă, ĭară Dumnezeu să lucreze şi să arete întru inimile lorŭ rodurile ceĭ adevărate şi viĭ credinţe.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

Undolskij, Очеркъ, nº 2938. — *Biserica ortodoxă*, XVI (1892—93), 915. — Picot, *Strêlbickij*, 23, nº 15.

538. Psaltire, Iaşi 1790.

⁂тр҃ѕ Слáка â Оу҃иѕ Дмнезѣѕ ⁂ Трóицѣ слѫкйть.

Дѕпѣ милостйка Порѕйкѣ â ⁂ПЪРЪТЄЩÏИ СЯЛЄ МЪРИРИ ЄКАТЄРИНÏЙ ЯЛЄѮÏЄВНÏИ Пре Благочестйкей ⁂ПЪРЪТЄ҆СЄ â тóатѣ Россíѧ: ⁂тр҃ѕ Ферничйте зйле â Мощенитóрюлй ЄИ Бйне кредничóслвй Дóмнь шй маре(лѕ й Кнѣзь ПАВЄЛЬ ПЄТРОВИЧЬ, шй â соцíей Лѕй Бйне кредничóлсей Дмне шй Мáре Кнегйне МАРÏЄИ ѲЄѺДОРѺВНЄИ, шй â Фінлwрь Лѿрь Бйне кредничóшилор Дóмни шй мáри Кнéжи ЯЛЄѮЯНДРѪ ПАВЛОВИЧЬ шй КОНСТЯНТИНЬ ПАВЛОВИЧЬ шй â Бйне кредничóселwрь Дóмне шй мáри Кнѣжне ЯЛЄѮЯНДРА ПАВЛОВНА, ЄЛЄНА ПАВЛОВНА, МАРÏѪ ПАВЛОВНА шй ЄКАТЄРÏНА ПАВЛОВНА: ⁂ врѣмѣ кѫндѕ ⁂ПЪРЪТЄЩИЛЄ Рwссíѣци Ѻци сѫ âфлà âйчѣ ⁂ Прицинпáтѕль Мwлдóкей, сѣптъ ѿкѫрмѕйрѣ Пре лѕминáтѕлвй Кнѣзь ГРЙГѺРІЄ ЯЛЄѮЯНДРОВЙЧЬ ПОТЄМКИНЬ, â Марелвй ХЯТМЯНЬ шй дє ѿвще ЯРХЙЄТРЯТИГЬ шй â мѣлтwрь Ѻрдние Кавалéрь. Їйрѫ Бисéричїй прнпь Цинéрѣ лѿкѕлвй Єѯархíей Мwлдоклахíей êрà Ѻкѫрмѕитóрю Прѣ ѿсфйціѧ Єà ЯМВРОСÏЄ â прѣ сфйтѕлвй ⁂дрептѫтóрюлвй СѴНОДЬ Мждлáрю Ярхїепископѕль Єкатерниослáкін, шй â такрйческѕлвй Херсóнись, кѕ â кѫрѕѫ Благословéніе с-лѕ Типърйть ачáстѣ кáрте чє сѫ нѕмѣще Ѱалтйре.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Де прóто-Іерéй âлъ Молдóвей, а Еллáхїей, шй а Басарáвїей, Михаíлъ Стрѣлбѣцкїй, .Âтрѳ .Ѳсѳшь â сѣ Тѵпографíе .ѧ Їѧши. Ла âнїй дела Хс̃: ѧѱч. Октѡ́вріе, ѕ̃.

In-4⁰ de 8 foi și 414 pagine. Titlul ocupă două pagine. Tipărit numai cu negru, cu 24 rânduri pe pagină. Frontispicii, finale și litere ornate. In fața textului sa află reprezentat David într'o gravură săpată de Mihail Strelbițchi.

In foile liminare se află simbolul Patriarhului Atanasie, indicațiunile obișnuite pentru citirea Psaltirii, extrase din Sfinții Părinți, privitoare la însemnătatea ei, și următoarele versuri:

Veĭ agĭunge, cântăreţule psalmilorŭ,
Cu adevăratŭ veĭ agĭunge,
De veĭ cântà în psalmi ca Davidŭ,
Veĭ fi înpreună cu dânsulŭ înţelegândŭ.
Darŭ bine este a cântà ca să înţelegi,
Ca pe toate glasurile strunelorŭ luĭ să mergi.
Să cânţi cu mintè prinŭ lucraré gurieĭ,
Ca în puteré psalmilorŭ să te daĭ diprinderiĭ.
Că gura minţiĭ poruncéşte să fie întru o unire,
Aducându sufletuluĭ și trupuluĭ izbăvire.
Darŭ minte gurieĭ ce-ĭ poruncéşte?
Să urmézà psalmilorŭ luĭ Davidŭ îĭ hotăreşte.
Ne părăsitŭ să ne rugămŭ în psalmi și în cântări,
Ca să căştigămŭ dela Hs. darŭ și răsplătiri.

Pe ultima pagină a cărţii se află aratarea psalmilor ce se citesc la vreme de primejdie.

București: Biblioteca Academiei Române.

539. Amvrosie, *Cuvântare,* Iași 1790. — Ruseşte.

СЛОВО | Въ недѣлю трéтїю Сѵ́тагѡ постà | проповѣданное | Въ Нѣмецкомъ Вознесéнскомъ Мѵ́тырѣ, | при посѣщéнїи пáствы | Молдовлахíйскїѧ Митрополїи, | Сѵ́тѣйшагѡ Правѵ́тельствѵющагѡ Сѵ́нóда члéномъ | Ѳрхїепископомъ Ёкатеринослáвскимъ, | Херсониса-Таврíческагѡ | и Молдовлахíйской ѣ́ѯархїи | Мѣстоблюстѵ́телемъ | Ѳмвро́сїемъ, | Февралѧ ѯ́д днѧ ѧѱч́ гóда. | Печáтано въ Ѳссахъ Їюлѧ ѯ́а днѧ.

Cuvântare la a treia Duminecă a sf. Postului mare, ținută la Mănăstirea Invierii din Neamț, la vizitarea Mitropoliei moldo-valahe de către Amvrosie, membru al preasfântului Sinod administrativ, arhiepiscop al Ecaterinoslavului, Hersonesului din Taurida și locțiitor al Exarhatului moldo-valah, în 24 Fevruarie, anul 1790. Tipărit la Iași în 31 Iulie.

In-4⁰ de 1 foaie fără număr și 7 foi numerotate. Verso titlului e alb.

București: Biblioteca Academiei Române.

540. *Cercetarea creștinismului,* Iași 1790. — Ruseşte.

Изслѣдованіе Христіанства. Переводъ съ Аглинскаго. Въ Яссахъ 1790 года.

Cercetarea creștinismului. Tradus din englezește. La Iași în 1790.

In-4⁰ de 190 pagine.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In fruntea volumului se află o scrisoare de dedicaţie a traducătorului Luca Secicarev către Potemchin.

N'am văzut cartea.

Picot, *Strêlbickij,* 360 (24), nº 17.

1791.

541. Acatist, ed. IV, Blaj 1791.

АКАѲІСТЬ | Кꙋ мꙋлте а҆лѣсе рꙋ-гъчю́ни пентрꙋ є҆ѵла́-|вїѧ фіеще къ-рꙋѧ Крещи́н. | Кꙋ Бл҃госло-ве́нїѧ че́лѡр ма҃ | ма́р҃. А҆кꙋмь а д҃ ѿаръ | Тѵ҆пъри́ть ѧ҆ Тѵ҆пографїѧ Семинарюлꙋ҃. | Блажь ҂аѱча.

In 12, de 3 foi şi 467 pagine, numerotate până la 463. Tipărit cu roşu şi negru, cu 17 rânduri pe pagină. Titlul este incadrat.

Pe verso titlului şi în faţa textului se află câte o gravura ocupând pagina întreagă. Alte gravuri se mai vad pe pag. 62 (repetată pe pag. 104 şi 224), 136, 162, 281, 282, 324, 354 şi 374. Unele din ele sunt semnate de Petru P. Tipograful, ca şi incadrarea titlului.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

542. Apostol, Iaşi 1791.

In-folio de 318 foi.

Tiparirea lui se termina la 16 Ianuarie 1791

Undolĭskij, Очеркъ, nº 2972. — Picot, *Strêlbickij,* 361 (25), nº 19.

543. *Cuprindere în scurt a Bibliei,* Sibiiu 1791.

СѴНОѰІСЬ | а҆декъ кꙋприндере ѧ҆ скꙋрть | а҆чей ве́кй ши а҆че́й ноаѡ скриптꙋрй | а҆декъ а҆ Би́блїй | Спре требꙋи́нца | а҆ Шко́алелорь Неѹ҆ните Нацїоналиче́щй динь | ма́ре Принципа́тꙋль А҆рдѣлꙋлꙋй. | А҆кꙋмь ѧ҆тѫй ѧ҆ лимба Рꙋмѫнѣскъ пꙋсь ши а҆-шеза́ть принь **ДИМИТРІЕ ЄѴСТАѲІЕВИЧ**, | Дїректо́рꙋль Шко́алелѡрь Неѹ҆ни́те | Нацїоналиче́щй ѧ҆ М: П: А҆рдѣл. | Съ винде фъръ легътꙋ́ръ кꙋ 11. крейцарй. | **СИБІЙ**, ѧ҆ Кеса́рѡ Кръѧ́ска Рꙋмѫнѣскъ | Привилегълꙋи́та а҆ Ръсъри́тꙋлꙋй Тѵпогра́фїе | а҆ лꙋй Пе́трꙋ Ба́рть. 1791.

In-8º mic de 1 foaie şi 170 de pag. (pag. 154 de două ori). Fără prefaţă.

Mănăstirea Neamţului.

544. *Datoria şi stăpânirea blagocinilor şi a protopopilor,* Iaşi 1791. — Ruseşte şi româneşte.

ѧ҆трꙋ Сла́ва а҆ ѹ҆нꙋй Дм҃незе́ꙋ ѧ҆ Тро́йцъ слъви́ть, ѧ҆ зи́леле **ПРѢ ЛꙊМИНА́ТꙊЛꙊИ КНѢЗЬ ГРИГОРІЄ А҆ЛЕѮА́НДРОВИЧЬ ПОТЕ́МКИНЬ ТАВРИ́ЧЕСКЬ**, а҆ ма́релꙋй **ХА́ТМАНЬ**, ши̑ деѡ҆бще **А҆РХИСТРАТИ́ГЬ**, ши̑ а҆ фе́люри де Ордине **КАВАЛЕ́РЬ**.

Кꙋ порꙋ́нка ши̑ благословенїѧ Прѣѡсфинци́тꙋлꙋй А҆рхїепі́скопь а҆ Е҆катеринославїи, а҆ Тавричéскꙋлꙋй Херсо́нись, ши̑ Цїито́рю де ло́кꙋль Е҆ѯархіей Молдовлахій Кѵріꙋ Кѵ́рь **А҆МВРОСІЄ** с-а́ꙋ тълмъчи́ть ди́нь ли́мба Рѡсса́скъ, ши̑ с-а́ꙋ да́ть ѧ҆ типа́рю ши̑ ѧ҆ ли́мба Молдовенѣскъ а҆ча́стъ Къртичи́къ пе́нтрꙋ даторі́ѧ, ши̑ стъпъни́рѣ Благочи́нилѡрь ши̑ а҆ Протопо́пилѡрь.

Типъри́ть ѧ҆нь Ꙗ҆ши ла а҆нїй дела̀ Хс҃ ҂аѱча а҆вгꙋсть ѧ҆нь з҃ зи́ле.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In-4° de 2 foi nenumerotate şi 18 foi numerotate. Tipărit pe două coloane, cu textul rusesc în dreapta şi cel românesc în stânga. Titlul este numai în româneşte. Prefaţa, care începe pe verso titlului, este în amândouă limbile. Dăm acì pe cea românească:

Cătră Cetitori.

Cu câtŭ ne apăratŭ este de trebuinţă a să păzì curăţăniĭa şi buna cuviinţă în lăcaşurile luĭ Dumnezeu, cu atăta şi slujitorilorŭ lorŭ ne apăratŭ să cuvine ca să păzască precumŭ cé dinŭ afară cucernicie şi curăţănie, aşà maĭ cu dédinsulŭ bunile năravuri şi viĭaţa înbunătăţită, fiindŭ că précumŭ pentru ceĭ cu prihană slujitori bisericeşti, aşà şi pentru ceĭ cu prihană créştini, însuşŭ pré sfânta crédinţa noastră între ceĭ necredincĭoşi să huleşte. Dreptŭ aceĭa s-au socotitŭ a fi de folosŭ ca să să aşeze aicĭa în păstoriĭa Mitropoliĭ Moldovlahiĭ blagocini, adică privighitori pentru buna orănduĭală, a cărora în ce stă dătoriĭa şi putéré, arată cărticica acĭasta.

Nu să strică, nici să micşuréză cu acĭastă aşezare datoriĭa Protopopilorŭ. Eĭ săntŭ îndatoriţi a căutà pentru totŭ ocolulŭ protopopìi; darŭ spre uşurinţa ostenelilorŭ sale, şi pentru maĭ cu lesnire îndréptaré, pre care o cére datoriĭa Protopopilorŭ, s-au orânduitŭ blagocini. Preuţiĭ, diĭaconiĭ şi alţi ţercovnici, cariĭ să află pe la biserici, sântŭ datori adese ori a procetì cărticica acĭasta, şi după învăţătura şi povăţuiré ei, a să întocmì pre sine şi a urmà.

Cartea aceasta se publică din nou în 1808, numai în versiunea românească.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

545. *Hatişeriful din 1791*, Bucureşti.

Ѧ̑лкътꙋи́ндꙋ-се Па́чѣ ѧ̑нтре прѣ стръ- лꙋчи́та По́артъ Отоманичѣ́скъ, шѝ | ѧ̑нтре Кесаричѣ́ска Кꙋ́рте а̑ Ѧ̑ꙋстрїен, Ѧ̑- пъръци́нд прѣ Пꙋтѣ́рникꙋл шѝ прѣ Ми-|лости́вꙋл Ѧ̑пъра́ть | СꙊЛТА́Н СЕЛИ́М ѦЛ ТРЕ́ИЛѢ | Фі́юл прѣ Пꙋтѣ́рникꙋлꙋн Ѧ̑пъра́ть | СꙊЛТА́Н МꙊСТАФА ѦЛ ТРЕ́ИЛѢ | Шѝ о̑ржндꙋи́ндꙋ-се де́ а̑л до́илѣ До́мнь | Цѣ́рїи, Мъріа са̀, | МЇХАИ́Л КѠНСТАНДІ́Н СꙊЦꙊЛ ВОЕВОД. | Ѧ̑къ а̑флѫ́ндꙋ-се ла́ О̑рдꙋ́ хꙋмаи́ лѫ́н- гъ прѣ слъви́тꙋл Везѝр, | ІСꙊ́Ф ПА́ША | С-а́ꙋ фъкꙋ́т де́спре Па́ртѣ О̑бщїи кѫ́тре | прѣ Пꙋтѣ́рника По́артъ А̑рзꙋ, Черѫ́нд || Милостиви́ре пе́нтрꙋ мꙋ́лтеле Па́тими че́ | а̑ꙋ сꙋфери́т Ца́ра дни При́чина Ръзбо́юлꙋи, | Ши́ а̑тѫ́т при́и мижлочи́рѣ Мъріи са́- ле До́мнꙋлꙋи Цѣ́рїи, Кѫ́т ши́ | при́и А̑жꙋто́рюль прѣ слъви́тꙋлꙋи Ве- зи́р, А̑ꙋ Нъстъви́т До́мнꙋл Дꙋм- незеꙋ, кꙋ гѫ́ндь бꙋ́нь, Пре́ прѣ Пꙋ- тѣ́рникꙋл шѝ прѣ Милости́вꙋл Ѧ̑пъ-| ра́ть, Дѐ а̑ꙋ хъръзи́т Ѧ̑пъръці́а са́ | Цѣ́рїи, а̑че́сть Хатишъри́ф ла́ лѣ́т: | ҂аѱ҃ча: | Ка́ре с-а́ꙋ Тълмъчи́т дни Кꙋвѫ́нть ѧ̑и | Кꙋвѫ́нть, Де Дꙋмнѣлꙋ́и ІѦНА́КЄ | Въкъре́скꙋ, Шѝ с-а́ꙋ ши́ Чети́т ѧ̑и Ди- ва́нь де́ ѧ̑исꙋши Дꙋмнѣлꙋ́и, Фіи́нд Вел-|Вистіе́рю.

In-4° de 15 foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu. Titlul ocupă două pagine.
La începutul hatişerifului se află cuvintele acestea:

Mulgibìnge amèl olunà, adecă: După cum înlăuntru să cuprinde, aşa să se urméze.

Locul tungralii inpărăteşti.

Sunt exemplare în cari titlul lipseşte. In acestea, cuvintele de mai sus sunt înlocuite cu următoarele:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Tălmăcire pré înnaltului înpărătescŭ Hatişărif, pentru priveleghĭuirile Ţării ce au venitŭ la Octovrie 1791.

Aceste exemplare au numai 14 foi.

Bucureşi: Biblioteca Academiei Române.

546. Psaltire, *Sibiiu,* 1791.

ѰАЛТЇРЪ | Прорѡкѹвлвй шій .Ѧпхрáтвлвй | Дáкйд, ѩкѕм .ѧтрачестáшій кнп тчпхрйтх .ѧ вйлелє Прѣ-.ѧнхлцáтвлвй .ѧпхрáт | ЛЄ̃ОПОЛД ЙЛ ДОЙЛЪ Шій кѕ Бл҃гословéнїа Прѣwсфйцитвлвй Дмнвлвй | ГЄ̃РЙGЙМ ЇДЙМОѢЙЧ | Є̃пископѹ Неѹгнцилwр дє лѣцѣ Грє-чáскх Неѹ̈гнйтх ѩл Йрдѣлвлвй. | GЙБЇЙ. .Ѧ Кесáрw Крхмскх Рвмжнѣска Привилегїá-тх â Рвсхрйтвлвй Тчпографѣє ѩ лвй | Пётрѕ Бáрт, лд Йнвл дела фáчерѣ | лвмїй рвсчд: ѩрх дела Нáшерѣ | лвй Хс̃: рѱчл.

In-4⁰ de 4 foi şi 244 pagine. Tipărit numai cu negru, pe două coloane, cu 34 rânduri în coloană. Pe verso titlului se afla înştiinţarea tipografului, iar în faţa textului o gravură reprezentând pe David.

In foile liminare se mai află, pe lângă obişnuitele instrucţiuni pentru citirea psalmilor, predoslovia lui Chesarie, Episcopul de Râmnic, la *Psaltirea* din 1779.

Înştiinţarea tipografului:

Cătră pravoslavniciĭ cetitorĭ.

Pravoslavnice cetitorĭu! Dă laudă luĭ Dumnezeu, că prin mila prè înnălţatuluĭ şi pré milostivuluĭ nostru Inpărat Iosif al doilé, am dobândit atâta slobozenie ca să pocĭ la légé grecĭască neunită de tot félĭul de cărţĭ a tipărì; însă pe lângă alte cărţĭ, ce spre trebuinţa Şcoalelor Normalicestĭ neunite am tipărit, m-am îndemnat şi acĭastă psaltire a dà în tiparĭu. Pre care priĭmiţi-o cu drag, că după izvodul cel dela Râmnic s-au făcut, maĭ înbogăţindu-o la paraclis cu o molitvă a Précesteĭ foarte de folos.

Al pravoslavieĭ voastre bun voĭtorĭu,

Petru Bart, priveleghiatul Tipograf al Neuniţilor din Ardél, la Sibiĭ.

La sfârşit se află versurile din *Psaltirea* dela Râmnic din 1779 (v. mai sus, p. 245) şi numele tipografilor:

S-au diorthosit însuşĭ prin noĭ fecĭoriĭ Typografieĭ, care am şi zăţuit: Mihail din vestita cetate Sibiĭ, şi Radul din sfânta Episcopie a Râmniculuĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

547. *Petiţia naţiunii române din Transilvania,* Iaşi (?) 1791.

REPRAESENTATIO | ET | HUMILLIMAE PRECES | UNIVERSAE IN TRANSYLVANIA | *VALACHICAE NATIONIS* | se | pro regnicolari natione qua-lis fuit, authoritate regia declara-vi, seque ad usum omnium iurium ci- vilium, ex quo non lege, non iure, | sed temporum duntaxat iniuria cum | initio praesertim superioris saeculi | exclusa est, reponi de genu | supplicantis. | Martio MDCCLXXXXI. | Jassy 1791.

In-8⁰ de 1 foaie şi 44 pagine.

Indicaţiunea oraşului este falsă. Cartea s'a tipărit probabil la Buda.

In aceasta ediţie se afla numai petiţia naţiunii române, fără introducerea şi fără

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

comentarul care se vede în ediţia lui Eder dela Cluj sub titlul de: *Supplex libellus Valachorum Transsilvaniae.*

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

548. *Petiţia Românilor din Transilvania,* cu note istorico-critice de Eder. Cluj 1791.

SVPPLEX LIBELLVS | VALACHORVM | TRANSSILVANIÆ Iura tribus receptis nationibus communia | postliminio sibi adseri | postulantium. | Cum notis historico-criticis | I. C. E. | Civis Transsilvani. Claudiopoli. | Sumptibus et Typis Martini Hochmeister, Caes. Reg. Dicast. Typographi & pr. Bibliopolae. MDCCXCI.

In-4° de 59 pagine.
Pe verso titlului se află, ca motto, cuvintele:

Non potest videri desiisse habere, qui nunquam habuit. Reg. Iur. 208. in Digest.

Mai jos:

IMPRIMATUR. C. Eszterházi. m. p. Claudiopoli, die 10 August: 1791.

Prefaţa editorului Josephus Carolus Eder:

Praefatio Editoris.

Duplex est hominum genus, quos vel primo obtutu hic commentarius offendat: alterum eorum, qui cum ipsi alienigenae sint, ita que prope ut Valachi in hac provincia agant[1]) communem hanc caussam rati, rerumque novarum cupidi, limis nimirum oculis, quidquid ad confirmanda vetera Civium Transsilvanorum jura pertinet, intuentur. Sed his quidem fucis Patriae, si haec nostra non placeant, quid responderi, quid consilii dari possit, ut ab hac se molestia liberent, cuique promtum est. Sentiant ipsi, ut lubet, eorum morari judicia nihil attinet, neque iis haec, cuicuimodi sunt, scripta sunt.

At vero sunt alii cum exteri, tum fortasse etiam Cives hujus provinciae, quorum nimirum habenda nobis ratio. Hi quum viri boni sint atque humani, naturae suae temperamento eorum se nimirum partibus adjungunt, quos esse miseros putant, facileque sibi persuadent, eosdem, qui miseri sint, etiam injuria adfectos esse. Quod quidem judicium, quatenus ad Valachos nostros attinet, isto, de quo agimus, supplici libello vehementer confirmari oportuit; quum verisimile non sit, istam nationem, nisi evidenti caussae aequitate niteretur, preces suas ad regium adeo solium fuisse delaturam. Hac itaque veritatis specie diluenda, atque Principibus Ordinibusque Patriae meae, qui palam adeo illatae Valachis injuriae postulantur, ab hac suspicione liberandis operae nimirum pretium facturus videbar.

Res, de qua agitur, in summa haec est. Articulo sexto comitiorum anni 1744. decretum est: «Valachos nobilitari praerogativa gaudentes ei na-

[1]) Sok helyeken majd nyilván való eröszakkal élödnek a' több Nemzeteken és azoknak határin. *Approbat. Const. P. 3. tit. 5.*

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

«tioni e tribus receptis, Systema hujus Principatus constituentibus, ubi per «adeptionem bonorum Sedem fixerint, absque quartae nationalitatis erectione, «annumerari: at vero, ne Systema hujus Principatus evertatur, jura trium «illarum nationum ad plebeos Valachos extendi, aut hos itemque alios ad-«venas numerum inter nationes facere non posse». Atque hunc articulum Princeps aequissimus, legumque Patriae retinentissimus Leopoldus II. Rescripto ad Ordines Provinciae Florentia 18. Maji anni hujus, quem agimus, exarato pro Basi eorum, quae in favorem Valachorum statuenda sint, haberi imperat. Contra Valachi eundem articulum sibi injurium esse queruntur, quod olim, atque adeo ad Seculum XVII. ampliora eorum, eademque, quae Hungarorum jura fuerint. Id ergo efficiendum, ut doceatur, Valachorum Nationem inde ab Hungarorum in has ditiones ingressu neutiquam eo, quo nunc tres, systema hujus Principatus constituentes, quas receptas vocamus, nationes jure Civitatis Transsilvanae fuisse fruitam, atque idcirco articulum illum memoratum anni 1744 justum esse, citraque omnem afferendae Valachis injuriae suspicionem pro Basi legum de Valachis rogandarum, ut Princeps imperat, haberi posse.

Istuc num commentariolo isto meo praestitum sit, sensatus lector viderit. Ego quidem effecisse mihi ita cumulate videor, ut dubio locus non sit. Atque adeo redundare etiam aliqua videri possint, eritque fortassse, qui mihi inclamet: Sed nunc non erat his locus. Atqui certe, dum expendas: si perstes tamen, non jurgabor, sed orabo: aequus ut accipias, quae una obtuli parerga etiam ad Patriam pertinentia neque facile obvia.

Ceterum quum quid ante factum sit, veterum monimentorum fide disputo, quid deinceps fieri Valachorum gratia Patriae intersit, non attingo, neque id seu possum, seu volo. Et vero Proceres Patriae meae dare adeo jam operam video, ut, quatenus ex provinciae institutis fieri possit, horum hominum commoda augeant. Quod si fiat, secundis, gratulantibusque Civibus Transsilvanis universis factum iri, de me praestare, de ceteris, ut est humanitas nostrorum temporum, tuto judicare possum. Scribebam Cibinii 3. Aug. 1791.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

549. *Trepetnic de semnele omeneşti,* (Iaşi) 1791. — Ruseşte şi româneşte.

ТРЕПЕТНИКЪ О ЗНАКАХЪ человѣческихъ.	ТРЕПЕТНИКЪ ДЕ СЕМНЕЛЕ оменещи.
Переведено изъ Астрономическихъ и физическихь наукъ,	Тълмъчитъ динь Астрономичаскъ и физичаскъ .ѧвъцътуръ,
Спреобщенїемъ седми планетъ, кто подкоторою планетою родился,	Ку .ѧ̂преонарѣ ачелоръ шапте планете, чине ши суить каре планетъ сау нъскуть,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Назначено п 30. дней вгоду, которїи великіи вреди на носятъ человѣку ежели неустережется.	Сау .ѧсемпать ши 30. де зиле .ѧтрунь ань, каре адукь маре стрикъчюне омулуи де ну съ ва пъзи.

1791. Септевріе, 30.

Am văzut numai câteva foi.

Tipărit cu caractere ruseşti, pe două coloane, în stânga textul rusesc (caractere drepte), în dreapta cel românesc (cursive).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1792.

550. Acatist, Sibiu 1792.

А҃КА҃ѲІСТ | А҃л прѣ Сфн҃тей Нѫскъ-то́арей де Дм҃незе́ѹ, ши а҃л-те Акаѳи́сте ши Рѹгъчѹни́ | фо́арте де фоло́с. | Кѹ Бл҃гословенїѧ Прѣѡсфн҃-ци́тѹлѹй Дм҃нѹлѹй Д. ГЕ҃РА҃СІМЬ А҃ДА҃МОВИ́ЧЬ | Е҃пско Неѹ҃нлѡр а҃л А҃рдѣл. | СИ҃БІИ. | Ѧ҃ Тѹпографїѧ а҃лѹй Петрѹ | Ба́рт, Тѹпогра́фѹл Неѹ҃-ницилѡр. а҃нѹл ҂аѱчв.

In-8° mic, de 2 foi şi 622 pagine. Titlul şi paginele, tipărite cu negru şi roşu, sunt incadrate. Volumul cuprinde câteva gravuri pe lemn.

La sfârşit:

Luĭ Dumnezeu celuĭ în Troiţă slăvit i să cuvine
Mulţămită, cinste, laudă şi închinăcĭune,
Că ne-au ajutat de am scos din typărit
Acest sfânt şi Dumnezeesc Acathist.
Cu smerenie rugăm pre tot pravoslavnicul cetitorĭu
Să priiméscă acest sfânt odor de suflet folositorĭu,
Şi unde va afla vre-o greşală, cu blândéţe să fie ertătorĭu,
Ca şi Dumnezeu să-ĭ dé tot binele aicĭ, şi in vécul cel viitorĭu.
S-au diorthosit prin noĭ smeriţiĭ Fecĭorĭ,
Cariĭ sântem lucrătorĭ,
Mihail din vestita cetate Sibiĭuluĭ,
Şi Radul din sfânta Episcopie a Râmniculuĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române (daruit de Prof. N. Dobrescu).—Galaţi: Biblioteca Urechiă.

551. Catavasier, Iaşi 1792.

Ѧ҃трѹ слава а҃ Оу҃нѹѧ Дм҃незѹ .ѧ Тро́йцѣ Слъви́ть.

Дѹпъ милости́ва порѹ́нкъ а҃ Ѧ҃ПЪРЪТЕЩІИ САЛЕ́ МЪРИРИ ЕКАТЕРИНІИ АЛЕѮІЕВНІИ, Пре Благочести́вей Ѧ҃ПЪРЪТЕСЕ а҃ то́атъ Россіѧ: Ѧ҃трѹ феричите зиле а҃ Мощенито́рюлѹй ЕИ Би́не крединчосѹлѹй Домнь ши Маре Кнѣзь ПАВЕЛЬ ПЕТРОВИЧЬ ши а҃ соціей Лѹй Би́не крединчоасей Доамне ши маре Кнегинъ МАРІЕ ѲЕѠДОРОВНІИ, ши а҃ фіилѡрь Лѡрь Бине крединчо́шилѡрь домни ши мари Кнѐжи АЛЕѮАНДРѸ ПАѴЛОВИЧЬ ши КОНСТАНТИНЬ ПАѴЛОВИЧЬ ши а҃ Би́не

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

крединчоаселωрь Доамне шѝ Маре Кнѣжне АЛЕѮАНДРА ПАѴЛОВНА, ЄЛЕНА ПАѴЛОВНА, МАРІѦ ПАѴЛОВНА шѝ ЄКАТЕРИНА || ПАѴЛОВНА: ѧ̂ врéмѣ кѫндь а̂ѹ венить а̂йчѣ ѧ̂ пъмѫнтѹль Молдовей, Домнѹль Свéтникѹль де тайнъ шѝ Кавалéрь ГРАФЬ АЛЕКСАНДЕРЬ АНДРЕЄВИЧЬ Безбородьно, пентрѹ а̂шъзарѣ Пъчїй ѧ̂тре Поарта Аттамáнилωрь, шѝ ѧ̂тре Кѹ̀ртѣ Россїéнилωрь; ѩ̂ръ Бисéричїй принь цинéрѣ локѹлѹй Єпархїей Мωлдовлахїей ѐрà Ѻ̂кърмѹитóрю прѣωсфинцїѧ сà АМВРОСІЄ а̂ прѣ сфѫнтѹлѹй ѧдрептъторюлѹй СѴНОДЬ Мъдѹларь Архїепи́скопѹль Єкатериносла́вей, шѝ а̂ таврическѹлѹй Херсонись, кѹ а̂ къръѧ Благословéнїе с-лѹ типъ-рить а̂частъ карте че съ нѹмѣще Катавасїéрь.

Де прото Іерéй а̂ль Молдавей, а̂ Валахїей, шѝ а̂ Басарабїей Михаиль Стрѣлбѣцкїй, ѧ̂трѹ ѧ̂сѹши а̂ сà Типогръфїе ѧ̂ Ꙗши.

Ла а̂нїй дела Хс: аѱчв. Іанѹарїе ѳ̃.

In-8° mic de 4 foi, 376 pagine şi 3 foi. Tipărit numai cu negru, cu caractere de doua marimi şi cu 17 rânduri pe pagina. Titlul ocupă două pagine. In foile liminare se mai afla prefaţa care se reproduce mai jos, şi o notiţă cu «numele prosodiilor» (accente şi semne de interpunctuaţie) şi numerele cirilice. In faţa textului, gravura Protoiereului Mihail S(t)rilb(iţchi), reprezentând pe Hristos, stăpânitorul lumii.

Prefaţa:

Predoslovie acestuĭ Ermoloĭ.

Cu iscusinţa cé dinŭ toate zilele săntemŭ învăţaţi, cetitorĭule pravoslavnice, că toate jivinile dinŭ tinereţile sale să învaţă cântece în multe viersuri, unile dinŭ căntările organelorŭ, altele dinŭ musiceşti glasuri şi strune, şi diprinzindu-se cu căntări, să obicĭnuescŭ până la adânci bătrăneţe a le ţinè. Şi nu numaĭ jivinile, ce şi copăceii avăndŭ puteré creşterii cu cruzimé lorŭ, încotrò să plécă de aceĭaşŭ plecare, să ţine până în sfărşitulŭ lorŭ. Asemené şi némulŭ ome(nescŭ) cătră ce va fi plecatŭ dinŭ tinereţile lorŭ, a să învăţà în cântări sau în meşteşuguri, numai cu acéĭa rămânŭ învăţaţi până la putrede şi vechi bătrăneţe, că adeseori silindu-să cu învăţăturile să înţăleneşte în firé omuluĭ ca unŭ năravŭ cu putére. Pentru acéĭa să cade, pravoslavnice, să te păzéşti ca să nu te deprinzi cu spurcate vorbe, sau cu graĭuri de ruşine, sau multŭ vorbitorĭu cu céle deşarte, că acesté săntŭ păgubire de sufletŭ, darŭ nici la cele zădarnice înblărĭ să nu te zăbovéşti, ca să nu-ţi pierzi sămănţa cuvântului luĭ Dumnezău, ce aĭ sămănatŭ în brazdele inimii tale pravoslovnice; darŭ să te siléşti a învăţà cântări duhovniceşti, adică: Irmoasăle, catavasiile, podobiile, pricĭastnile, şi alte multe pentru podoaba bisericilorŭ şi lauda praznicilorŭ celorŭ mari şi celorŭ mici; pentru acĭasta tuturorŭ de obşte care vorŭ să învéţă, s-au tipăritŭ acestŭ Ermoloĭ ca să-ĭ poată slujì la vremi de trebuinţă; şi plata învăţăturiĭ veĭ avé dela ochĭulŭ celŭ ce véde inimile tuturorŭ; că ostenélele céle duhovniceşti să trimătŭ în susŭ şi pătrundŭ cerĭurile, şi de acolò nu să vorŭ întoarce în zădarŭ, ci îĭ pogoară daruri şi-ĭ înţălepţéşte minté, şi înfrumseţază sufletulŭ, şi inima îĭ îndulcéşte, dela însuşi izvorulŭ înţălepcĭuniĭ, veĭ căştigà, şi viĭaţa cé vécĭnică îţi voescŭ.

In foile nenumerotate dela sfârşit se află pascalia şi o rugăciune.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

552. Cazanii, Râmnic 1792.

КЇЗЇНЇИ | Чѣ Кѵпрїнд ѧн сѷне Ѻѵ҃гл҃їиле тѫлкѵйте ѧлѣ Дѵ-мїнечилор дѣ прѣсте Ѩнь, шй кѵ Казанїиле | Сѵнадѫрюлѵи Празничилор ѧпѫрхтѣѭ, Шй ѧлѣ Сфѭцилор чѣлор Мари, ѧ, ѣ҃, Лѵни дѣ прѣсте | Ѩнь. Кѫре ѫкѣм с-дѵ Тѵпѫрйт Ѧ зйлеле прѣ Лѵминатѵлѵи Домнь | Ї҃Ѡ МИХАЇЛ КѺНСТАНТІН ВѪЦѢЛ ВОѢВОД | Кѵ Благословенїѭ шй тоатѫ кіелтѵіала прѣ | сфѭцйтѵлѵи Митрополїть ѧл Ѹ҃ггровлахіен | Кѵрь ФЇЛѪРѢТ. | Ѧ Сфйта Ѣпїскопіе ѧ Рѫмникѵлѵи. | Дела Ѩнѵл мѫнтѵйрїи, ѧѱчв. | С-дѵ Тѵпѫрйт Дѣ Димїтрїе Михайло | Попо Бѵчь Тѵп. Рѫм. | Йрх дела дѵѣрна, ѣ҃з. пѫнх лѧ сфѫршйть, | С-дѵ Тѵпѫрйт дѣ Геѡргїе сын попа Кѡнстантін | Тѵп.

In folio mic (duerniuni) de 2 foi, pentru titlu şi prefaţă, şi 312 foi numerotate. 34 de rânduri în pagina încadrată în chenar de linii. Pe verso titlului se află stema ţării din *Triodul* de la Râmnic din 1782 (facs. nº 304, p. 278) şi versurile urmatoare:

Stihuri 5 asupra stemei pré luminatului, slăvitului şi blagocestivului Domnŭ Io Mihail Suţul Voevod.

Semnul biruinţii, cu carele moartĕ ĭaste călcată,
Acum şi corbul în pecétĕ Valahiei îl arată
Innălţatului Domnului nostru Mihail Voevod,
Căruĭa i s-au încredinţatŭ acest creştinescŭ norodŭ.
Armă spré descoperiré a toată réoa viclenire,
A celor ce să vor arătà cu ne-mulţămire.
Rugăm dar pre înpăratul cereştii măriri
A-l întări în scaunul aceştii stăpâniri,
Ca în pace pre ţară cu fericire să o cârmuĭască
Şi al protivnicilor vicleşugŭ tot să-l biruĭască.

Prefaţa:

Prédoslovie

Cătră pravoslavnicul cetitorĭu.

Precum trupul să ţine cu hrana, aşà şi sufletul cu Dumnezeeştile cuvinte să hrănéşte şi créşte, curăţindu-se de spinii păcatului şi înflorind rodurile céle bine plăcute celui ce ne-au răscumpărat cu sângele său din robia întunérecului. Deci de vréme ce de multe ori şi la céle din afară lucruri vedem că porniré a fieşte ce trebuinţă să pricinuĭaşte din arătaré şi îndemnaré cu cuvântul, asijderé dar, şi mai vârtos pot a sporì în céle Duhovniceşti ascultătorii cei bine credincĭoşi, când cuvântul lui Dumnezeu dépururé să trâmbiţézĕ în inimile lor, când întru îndestularé pâinii vieţii petrec. Şi atunci şi Hs. întru dânşii să sălăşluĭaşte, şi trupul să face mortŭ despre păcatŭ (pre cum zice Pavel), iar duhul vieţuĭaşte întru dreptate. Pentru acĭasta, a să propoveduì adevărul Evangheliei de cei din rânduĭala bisericĭască ĭaste cé mai mare trebuinţă; şi a-l tăcé pre acesta ĭaste cé mai mare osândă. Şi ce osândă? Osânda slugii carele au ascuns talantul Domnului său în pământŭ, şi nu l-au neguţătorit.

Dreptŭ acéĭa din porunca pré sfinţitului nostru stăpân, Chyriu Chyr Filaret, ce au stătut până după începutul typăririi cărţii aceştiĭa Episcopŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Râmnicului, ani trei sprezéce, iar acum s-au înnălțat în scaunul Mitropoliei Ungrovlahiei, — am dat în stambă acĭastă Dumnezeĭască carte, întru care să cuprind cazaniile Duminecilor preste anŭ, ce are fieşte caré în sine tâlcuiré evangheliei Duminecii pentru mai bună înțelégeré norodului de obşte.

Aşijderé acĭastă carte cuprinde atât şi alc praznicilor celor înpărățeşti cazanii, cât şi din petréceré cé înnaltă şi plină de râvnă Dumnezeĭască a unora sfinți, ce au pătimit pentru Mirele sufletelor, dela carele să şi încununară, şi fericirii ceii de véci să făcură moşténi.

A aceştii cărți fieşte care Didahie la zioa sa a cetì cu glasŭ luminatŭ întru adunaré norodului besericescŭ, datori sântem, spre înțelégeré ascultătorilor, spre deşteptaré sufletelor celor amețite de beţiĭa patimilor. Şi măcar de să şi află mulți de cei carii cu greu priimesc spre ascultare mântuitoaré propovedanie, întunecată fiind minté lor cu dulcețile trupeşti; însă pentru unii ca aceşté, mai vârtos să nu încetéze cuvântul mântuirii. Căci întru cé dé pururé învățătură de mântuiré sufletelor lor şi înfricoşaré muncilor de véci, cărora vor fi moşténi cei ce nu să părăsesc de răotăți, doară să vor deşteptà şi unii ca aceĭa spre luminaré pocăinței. Iar a nu să cetì întru adunaré Beséricii Cazania a fieşte căriĭa Dumineci şi zile ce să prăznuesc praznicele céle înpărățeşti şi sfinții cei ce s-au nevoit pentru Hs., ĭată că cu totul norodul cel prostŭ vor petréce întru întunérecul ne-ştiinței. Datorĭu ĭaste dar şi fieşte carele creştinŭ a suppune auzul său spre ascultaré Dumnezeeştii învățături şi a plinì poruncile Mântuitorĭului, carele către unii ca aceşté grăĭaşte: Fericiți sânt cei ce aud cuvântul lui Dumnezeu, şi-l păzesc pre dânsul.

Al dréptei credinței voastre următorĭu şi plecatŭ,

Grigorie Synghelŭ, Râmnicĭanul.

La sfîrşit, după arătarea cuprinsului:

Typăritu-s-au acĭastă sfântă şi Dumnezeĭască carte prin ostenéla diorthosirii smeritului între Ieromonahi Grigorie Synghelul Râmnicĭanul.

Cu smerenie dar te rog, dreptŭ credincĭosule cetitorĭu, cetind pre acĭastă carte, unde vei aflà greşală, sau în cuvinte, sau în slove, indreptéză cu blândéțe ne-ponosluindu-mi, căci omŭ pătimaş sânt şi eu, aşijderé ţinutŭ de slăbicĭuné firii, caré nu lasă nici un pământénŭ a rămâné fără greşală, ĭară cel bogat întru milă să te învrednicĭască fericirii de véci.

București: Biblioteca Academiei Române.

553. Ceaslov, Iaşi 1792.

Ѧ тр҃ѵ Слáва â Оу҃нѣ҃ Дм҃- незáѕ Ѧ трóйцъ Слъкúть. | ЧѦСОСЛОВЬ Ѩкѣ́мь Тупърúть Дѵпъ ѿръндѵáла | Чéлвй гречéскѵ, шй рѵсéскѵ, ѩ зúлеле | Прѣ лѵминáтѵлвй Дмíнь. | ѦЛЄКСѢ́НДРЪ КОНСТѦН-ДúНЬ МОРѴЗЬ БОГОДЬ. | Ѧ тр҃ѵ ѩтѣ́ѣ домніе â мърíй сáле. | Кѵ блгословéніе Прѣ ѿсфй- цúтѵлвй. | КѴРЬ ГѦВРÎИЛЬ. | Митрополúть â тóатъ молдóвл. | Шй с-ѵ типърúть де Прото Іерéй | Стъпжнúрилѿрь молдáкїй Еллáхїей шй â кисарáвїей Михáиль Стрѣлбѣцкїй ѩ- тр҃ѵ Ѧсѵшь â са Типогрѣфíе ѩ тѣргѵль | Йшѵлвй Ѧ âнѵль дела Хс̃: ѧѱч҃в. | âприлъ ќ.

In-8° mic de 3 foi, 458 pagine şi iar o foaie.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pe verso titlului se află o gravură reprezentând pe Hristos pe cruce, săpată de «Protoiereĭ Mihailŭ (Strelbiţchi)». In celelalte foi liminare se mai află trei rugăciuni, arătarea cuprinsului şi o altă gravură semnată de acelaş.

Pe ultima foaie se află:

Pravila care au dat-o îngerul Domnuluĭ mareluĭ Pahomie.

Picot, *Strelbickij*, 363 (27), nº 24.

554. *Ducere de mănă către frumoasa scrisoare*, Viena 1792.

ДꙊЧЄРѢ ДЄ МЪНЪ | кътръ | Фрꙋмоаса Скрисоаре Рꙋмѫнѣскъ | пентрꙋ | Ѧтребꙋинцаре Шко(а)лелорь че- лорь Нацїоналничи рꙋмѫнещй. | Ѧ ВІЄННА Ла ж҃. Стефань де Новаковичь | ѧ Славено сѫрбѣскъ рꙋмѫнѣскъ ши а лимбилорь ръсъритꙋлꙋй привелегиѧта тѵпографїе. | 1792.

In-8º de 8 foi şi o tabelă litografiată.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

555. **Dimitrie Eustatievici,** *Scurt izvod pentru... scrisori*, Sibiiu 1792.

СКꙊРТЬ ЙЗВОДЬ | пентрꙋ | Лꙋкрꙋрй де ѡбще шй де килинь ѧ скри-| сорй де мꙋлте кипꙋрй. | Депре Лимба словенѣскъ пре лимба Рꙋ- мѫнѣскъ | скось шй ѧтокмить, спре | фолосꙋль Прꙋнчилѡрь Неоуницй. | Принь | ДЙМЙТРІЄ ЄѴСТАѲІЄВЙЧЬ. | Директорꙋль Шкоалелѡрь Неоуните На- цїоналичещй ѧ М: П: Ардѣлꙋлꙋй. | Съ винде фѫръ легътꙋръ кꙋ 9. крейцарй. | СЙБІЙ, Ѧ Кесарѡ Кръѧска Рꙋмѫнѣскъ При- вилегїата а Ръсъритꙋлꙋй Тѵпографїе а лꙋй | П(е)трꙋ Барть 1792.

In-8º de 1 foaie şi 124 pagine.

Pe titlu se află pecetia cu cuvintele: «K. K. Normalschule».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

556. **Octoih,** ed. IV, Blaj 1792.

ѠКТѠИХЬ | Шй | Слꙋжбеле Сфнцилѡр де О(б)ще | Акꙋм апатра ѡаръ кꙋ адаѡцерѣ Вечернїилѡр | а фіеще кѫрꙋѧ Глас, Дꙋминекъ сѣра, аше- зат, шй тѵпърит, дꙋпъ рѫндꙋѧла Бесѣри- чїй Ръсъритꙋлꙋй. | Сꙋпт Стъпѫнирѣ прѣ Ѧнълцатꙋлꙋй Ѧпъра- тꙋлꙋй Рѫмлѣнилѡр Принцꙋлꙋй Ардѣлꙋлꙋй, | Йпрочи Йпрочи: Домнꙋлꙋй Домнꙋлꙋй, | ФРАНЦЙШК. | Кꙋ Благословенїѧ Мъриїй сале Прѣ лꙋминатꙋ- лꙋй, шй Прѣ ѡ Сфнцитꙋлꙋй Влъдикꙋлꙋй | Фъгърашꙋлꙋй. | ІѠАНН БОББ. | Тѵпърит ѧ Блаж, | ѧ Тѵпографїѧ Семинарюлꙋй. | Анїй дела зидире ҂зт. Ꙗръ дела Хс҃. ҂аѱчв.

In-4º de 2 foi şi 424+196 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, cu 25 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului e reprezentat Sf. Ioan Damaschin, gravat de «Dimitrie Finta».

Se gasesc exemplare în bisericile din Ardeal.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

Popp, *Disertaţie*, 48. — Iorga, *Scrisori şi inscripţii*, II, 17, 102, 130, 174, 175, 184, 190, 211.

557. **Octoih mare,** Bucureşti 1792.

ОКТѠИХЪ. | Гречеще съ кїамъ, Параклїтикй. | Аре ѧтрꙋ сине Тоатъ слꙋжба че съ каде, | Ѧкъ шй Параклисꙋль чель микь шй чель Маре | але Прѣчистїй. Шй

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Канóнѣлъ Дмнѕлвй Хс̃, шй | âлъ Йкадїствлвй, Оурмѫндъ ѧтóкма дѕпх чéлъ | Грéческъ че Йсте Тишрйтъ Лà Лѣтъ ѧ҃ѱиѳ. | Йкѣмъ ѧтѫю кѕ âчéсть фѣлѣ̀ дѣ ѿржиндѕмлх ѧ-|дрептѫндѕ-сѧ с-ѧѕ дáть ѧ тнпáрь, Л зйлеле прѣ | Лѕминáтвлвй Домнь. Iѡ МІХАЮ КОСТАНДИНЪ СУЦЪ ВОЄВОД. | Лтрѕ Йдóлѡ Домніе Й мкрíн сáле. | Кѕ блгословéнїѧ прѣ ѿсфйцйтвлвй Мнтрополітъ | Йлъ Оуигроклáхїей Кирíѕ Кýрь КОЗМЙ. | Лтрѕ ал ё. ãнь âй Пѧсторíей прѣ сфйнцíи сáле. Прнинь силйница, Келтѕмла, Шй ѧдрептáрѣ | смерйтвлвй Мнтрополіт Сíднсь Кýрь ГРИГОРІЄ. Л тнпографїѧ Днинь сфйта Мнтрополіе Й вѕ- кѕрéцинлшрь. Лà Лѣтъ ѧ҃ѱ҃чк. | Дє станчюлъ Ѳѡмокйчѣ Тнпографь.

In-folio de 1 foaie nenumerotată şi 353 foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloana.

Pe verso titlului, stema Ţarii Româneşti şi versurile acestea:

Stihurĭ politicesc̆ĭ spre lauda înnălţimeĭ sale Io Mihailŭ Constandinŭ Suţulŭ Voevodŭ.

Totŭ norodulŭ creştinescŭ dintr-acestŭ pământŭ alŭ Valahieĭ
Să dé slavă luĭ Dumnezeu şi pré curateĭ Fecĭoareĭ Marieĭ,
Că după cumplitele necazurĭ ce au pătimitŭ în răzmiriţă,
Au dobânditŭ Domnŭ pă Măriĭa-sà Mihaĭu Vodă celŭ de bună viţă,
Care de însuşĭ ziditorĭulŭ a toate şi înpărat
Innălţimé sa ĭaste alesŭ să domnéscă acestŭ Prinţipatŭ.
Dreptŭ aceĭa darŭ să cade de obşte Dumnezeu a fi rugatŭ,
Ca pre Mariĭa-sa să-lŭ avemŭ Domnŭ ne mişcatŭ,
Şi prinŭ puteré luminatuluĭ semnŭ, ce corbulŭ în gura luĭ poartă.
Să să învrednicĭască înnălţimé-sà a biruì înpotriviré toată.
Aşà, Doamne Isuse Hristoase, dărueşte-ĭ anilorŭ prelungire,
Ca să stăpânéscă ţara în pace şi cu bună norocire.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1793.

558. *Adunarea Cazaniilor,* Viena 1793.

Лтрѕ мкрйрѣ сфйтей дє ѡ фїинцéй, дє кїѧцх фхкхтоáрей, | шй нєдеспхр цитéй Троицїй, Тáтхлвй, шй Фїюлвй, шй сфйтвлвй Дѕх, | сáѕ тнпхрит кáртѣ âчáста: | Й Д Ъ Н Й Р Ѣ К Й З Й Н Ї И Л Ѳ Р | а | мѕлтѡра фѣлюри дє кѕкните ѧкхцхтоáре | дє | нхрáкѕрй вѣне, | лà Дѕмйнечй шй Схрбхтóри прхзнитоáре | Л трéй пхрцй | деѡсéбй | кѕпринѫндѕ-сѧ | Кѕ слобозéнїѧ чéлѡр мáй марй | Шй кѕ блгословéнїѧ прàкослáвникѕлвй | Йрхїепйскопѕлвй шй Мнтрополїтвлвй | Кáрловецвлвй. Лтрѕ ѧпхрхцитоáрѣ четáтѣ Бечвлвй | Л Тнпографїѧ дє вѣн нѣм Нхскѣтвлвй Стéфан дé Новáкович, лà | âнвл дела фачерѣ лѣмїй ѧ҃вта (sic), ѿр дела Наперѣ лвй Хс̃ ѧ҃ѱ҃г â Їндїктїонвлвй âі.

In-folio de 5+94+84+87 foi. Primele 5 foi nu sunt numerotate.

Titlul este tiparit cu roşu şi negru, iar textul numai cu negru.

Textul este împarţit în trei parţi, cu paginaţie deosebita.

Introducerea ocupă trei din foile liminare. Din ea extragem următoarele:

... Acest félĭu de cazaniĭ sau învăţăturĭ ĭată vezĭ, bine credincĭosule cetitorĭu, céle ce întru acéste treĭ părţĭ să cuprind, să ştiĭ că s-au adunat de-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

la sfinţi părinţi şi de la ceĭ maĭ aleşĭ vechĭ şi noĭ învăţătorĭ şi izvoditorĭ; lângă acéĭa s-au şi scurtat, ca cu lungimé sa să nu poată îngreuĭà urechile cuĭva, şi ca cu scurtaré sa să poată atrage către sine pre ascultătorĭ către auzire, ascultare şi înţelégere. S-au rânduit acéste învăţăturĭ la toată Dumineca şi la sărbătorile sau praznicele céle marĭ preste tot anul. Pentru acéĭa în ziléle acelé să să citéscă prin toate bisericile, precum în oraşe, aşà şi pă la mănăstirĭ fără tot félĭul de punere de pricină. Şi pentru acéĭa noĭ pre pré osfinţiţi Episcopĭ frăţéşte poftim şi porâncim, ca acéste cazaniĭ şi învăţăturĭ, céle ce s-au adunat şi s-au tipărit (mai nainte în Rosia, şi pentru Rosia, ĭar acum la noĭ sărbéşte pentru Sărbĭ s-au făcut, şi după limba sărbéscă s-au prefăcut în limba rumânéscă pentru Rumânĭ) prin toate bisericile, nicĭ una lăsând, şi în faţa singurĭ Episcopilor, (déca nu cumva Episcopul pentru vre-o gré pricină nu ar puté propoveduì), să să citéscă negreşit de bună sémă; dar întru protivnică întâmplare, să nu lase pre ceĭ nebăgătorĭ de sémă preoţĭ fără vrédnică pedépsă, adecă: cu opriré dela sfinta slujire, sau cu opriré dela venitурĭ, sau cu alt oareşcare chip, déca s-ar întâmplà vre unul din preoţĭ care nu ar grijì de acĭastă mare şi vrédnică datorie, în toată Dumineca şi la toată sărbătoaré prăznuitoare de a cetì pomenitele învăţăturĭ. Iar ca singuri Domni şi părinţi Arhiereĭ de acéĭa să grijască, să să nevoĭască şi să priveghieze, nu trebuĭaşte a pomenì, pentru că singură datoriĭa lor acĭasta poftéşte şi cunoştinţa cugetuluĭ siléşte.

Lângă toate acesté, aducem aminte şi acĭasta, precum prin acest félĭu de rânduĭală cetiré acestor învăţăturĭ nu dă pricină şi întâmplare preoţilor acelora cariĭ sânt învăţaţĭ, şi pot propoveduì, ca eĭ dela faceré cuvintelor propoveduitoare după învăţătura şi datoriĭa sa ar fi dezlegaţĭ şi ertaţĭ, nicĭ de cum. Pentru că singură învăţătura, cu caré eĭ sânt luminaţi de a face şi a spune cuvinte de învăţătură propoveduitoare în zilele ce să cuvine, de nu vor fi cu vre-o gré lipse înpoveraţĭ şi îngreuĭaţĭ, îĭ îndatoraşte negreşit a propoveduì. Pentru că prin acest félĭu de învăţăturĭ şi propoveduirĭ cu ostenéla lor făcute, şi talantul lor să descoapere, şi de maĭ bună cinstire să învrédnicesc la turma sa, şi la maĭ mare vrédnicie, şi la maĭ înnaltă tréptă să gătesc: «preoţi ceĭ ce bine să nevoesc, de îndoită cinste să să învrédniciască, maĭ vârtos ceĭ ce să ostenesc întru cuvânt şi întru învăţătură», după cuvântulŭ Apostoluluĭ. Învăţăturile şi propoveduirile făcute după staré vrémiĭ aceiĭa, loculuĭ aceluĭa, oamenilor şi obicéĭurilor şi năravurilor lor, pré multŭ sânt folositoare şi pot fi bine priimite. Şi pentru acéĭa niminé din preoţi ceĭ învăţaţĭ să nu priiméscă acĭastă rânduĭală a cetirii învăţăturilorŭ acestora, înlocŭ de prilej de a să părăsì de lăudata sa îndeletnicire întru faceré şi grăiré propoveduirilor prin ostenéla sa, afară de când ar avé vre-o pré mare înpiedecare, după cum maĭ susŭ s-au zisŭ. Şi aşà atuncé Cazaniĭa cé rânduilă la zioa acéĭa să fie dator a o cestì...

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

559. Catavasier, Blaj 1793.

Se mai găsesc exemplare pe la biserici.

Popp, *Disertaţie,* 48. — Iorga, *Inscripţii,* II, 293, 295.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

560. Catavasier, (Bucureşti) 1793.

КАТАВАСІЙРЮ | Йкосм ѧтрѕ ѧчєст кйп ѧшєзат шй | Тѵпхрйт ѧтрѕ ѧтжа Домшє а прѣ | Лсминатѕлѕи шй прѣ ѧнєлцатѕлѕи | Домнь | Їѡ Йлєѯандрѕ Кѡнстандїи Мѕрѕзи | БОГОРОДѢ | Кѕ Блгословенїѧ шй кѕ тоатѣ кїєл- тѕіала сфйцйтѕлѕи Митрополїть | а тоатѣ ѕгтровлахїа | Кѵр ФІЛІПЕТ. | Ѧтр-ало йа: ань: ѧл Вїєцїи прѣ | сфйцїи сале, шй ѧтжюл ань ѧл | пастороіен. | Ѧ ансл дела мжитсйрѣ лсмїи ѧѱѵг. | Де Дїмитрїе Петровїч Вск. Тѵпь.

In-8⁰ mic de 6+172 foi (numerile 166—169 sunt de două ori). Primele 6 nu sunt numerotate şi coprind: titlul, stema îndoită cu versurile reproduse mai jos, prefaţa Arhimandritului Grigorie şi o gravură pe lemn.

Versurile asupra stemei formează un acrostih cu numele «Alexandru»:

Stihuri zéce de câte doaosprezéce slomniri ale peceţii pré luminatului Domn.

*A*céste doao sémne, ce'n pecét'am pus,
*L*uminat Domnului nostru i-s-au adus.
*E*şiţi, Muse, cântând întimpinaţi-l,
*C*u flori de crin frumos încununaţi-l.
*S*lăvéscă-se şi'n mulţi să se vestéscă.
*A*lexandr' iros, în Ţara-Rumânéscă.
*N*oroade, măini, ochi să râdicaţi,
*D*e!a cerĭu fericire să-i rugaţi.
*R*aze de aur anii să-i înmulţéscă,
*U*meri protivnici să se zdrobéscă.

Din prefaţă estragem sfârşitul:

... Deci dinŭ ostenélele céle multe ale acelor Părinţi şi dascali s-au adunat aici acéste puţine cântări, pre care le numim Catavasii, pentru mai îndemânaré şi deprinderé copiilor, ce să îndeletnicesc la învăţătura cântărilor. Şi dar vă rog, priimiţi cărticica acĭasta ca o steblă de flori, pre care o întinde voao pré sfinţitul păstorĭul nostru de acum, şi cunoscând folosul ei, rugaţi pre Dumnezeu pentru întăriré sfintei Besérici şi pentru îndelungata păstorie a plinului de râvnă duhovnicĭască Părintelui Ierarh. Iar cu toţii să ne rugăm pentru îmulţiré de ani cu fericire ai pré luminatului şi pré înnălţatului şi cu toate darurile înpodobitŭ Domnului nostru Alexandru Muruzi Voevodŭ şi a tot strălucitului palatului înnălţimei sale, întru al căruĭa auritŭ vécŭ, în cel dintâĭu an al domniei Măriei-sale s-au typărit.

Tuturor plecatŭ, Smeritul Arhimandritŭ,

Grigorie Râmnicĭanul.

La sfârşit se află arătate „céle şapte pacate de moarte ca în chip de copaci, la rădacinile carora urméză alte zéce pacate".

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

561. Ceaslov, Viena 1793.

Ѧтрѕ мѣрйрѣ сфїітєн дє, | ѡ фїйицѣ шй недєспхрцйтєй | Трóйцѣ â татѣлѕй, шй â фїюлѕй шй â | сфїітѕлѕй Дхѣ, кáртѣ âчáста | ЧАСОСЛОВЪ | Ѧтрѕ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ка́ре съ кꙋпри́нде рѫндꙋ-ѧ́ла, кꙋ́мь съ кꙋки́не а̂ съ кѫнта̀ | ча́сꙋриле кꙋ тропа́реле, ши́ кꙋ а̃лтеле дꙋпъ | ѡ̂бичѣ́ю сфѫрши́тꙋрй, ш. ч. С-аꙋ дать ла | типа́рю кꙋ благословéнїѧ а̂ А̃рхїепїскопꙋлꙋй ши́ | Митрополи́тꙋлꙋй динь Ка́рловець, ѧ̂ Славено-Сѫрбѣска Рꙋмѫнѣска, ши́ а̂ Ли́мбилѡрь ръсъ-ри́тꙋлꙋй Тѵ̈пографїе. | — ѧ̂ Вїенна А̂ꙋстрїей ѧ̂ а̂нꙋль дела зиди́рѣ | лꙋ́мїй ҂з҃та (tipărit greşit ҂аз҃та) ѩ̃ръ дела на́щерѣ Дм҃нꙋлꙋй | чѣ дꙋпъ трꙋ́пь ҂аѱч҃г. їндїктꙋль а҃і. кꙋ | ѧ̂гъдꙋи́нца челѡ́рь май ма́рй.

Exemplar necomplet.
In-8⁰ de 1 foaie pentru titlu şi peste 80 de pagine.
După pagina 80 s'a adăugat, în exemplarul vazut de noi, foile cari lipsiau, dintr'o altă carte tipărită în aceeaş tipografie.
Fără prefaţă.

Galaţi : Biblioteca Urechiă.

562. Ceaslov, Blaj 1793.

Popp, *Disertaţie*, 47.

563. *Ducere de mână către cinste,* Viena 1793. — Româneşte şi nemţeşte.

ДꙊЧЕРѢ ДЕ МѪНЪ | кътръ чиниста ши дирептатѣ | А̂дѣкъ | ла копїи рꙋмѫнѣщїй неꙋницїй чей че ѧ̂ школеле чѣле мичй съ ѧ̂вацъ спре четанїе | рѫндꙋитъ | КАРТѢ. | Кꙋ довонрѣ стъпѫниторилор. | ѧ̂ ВЇЕННА, | Ла СТЕФАН де НОВАКОВИЧ | ѧ̂ Славено Сербѣска Рꙋмѫнѣска ши а̂ ли́мби-лор ресъри́тꙋлꙋй привилегїата Тѵ̈пографїе. | 1793.

Anleitung | zur | Rechtschaffenheit, | oder | das für die in den Trivial-schulen ler-nende slavonisch-servische nicht unirte | Jugend bestimmte | Lesebuch. | Mit Erlaubniß der Obern. | WIEN, | bei Stephan Edlen von Novakovics, | k. k. illyrisch- und walachischen Hofbuchdrucker | 1793.

In-8⁰ de 259 pagine. Textul românesc în stânga, cel nemţesc în dreapta.
Tabla de materii începe de pe verso titlului.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

564. *Hrisov de aşezământ al lui M. C. Suţu Vvd.,* Iaşi 1793.

ХРИСОВЬ ДѠМНЕ́СКЬ | Де а̂шъзъмѫ́нть : Кꙋ легътꙋ́ръ де | блъстѫ́мь А̃рхїере́скь, Ка ни́чй ѡ̂ди-нїѡаръ съ нꙋ́ съ май дѣ̀ да́нїе цига́ний | домне́щй, А̃декъ : Оу̂рса́рй, ши́ Лингꙋра́рй, ѡ̂рй ла чѐ ѡ̂бразь. | Кꙋ́мь ши́ де а̃лте бꙋ́не Рѫндꙋе́ле ши́ | а̂шъзъмѫ́нтꙋрй а̂ лѡ́рь Че ли с-аꙋ да́ть | а̂кꙋ́мь спре пъзи́рѣ ѡ̂бичѣ́юрилѡрь, | Ши́ а̀ проно́мїилѡрь лѡ́рь. | Тѵпъри́ть динь порꙋнка Прѣ̀ ѧ̂нълца́-тꙋлꙋй До́мнꙋлꙋй но́стрꙋ Мъріѧ са̀ | МИХА̂И́ЛЬ КОНСТАНДИ́НЬ | Сꙋ́цꙋль Воево́дь. | Кꙋ благословéнїѧ Преѡсфинци́тꙋлꙋй | Митрополить а̂ль Молда́вїей, Ши́ Еѯа́рхъ Пла́юрилѡрь Кѵрїѡ Кѵ́рь: | ЯКОВЬ. | Ѧтрꙋ а̂ преѡсфинцїи са́ле Тѵпогра́фїе | чѣ̀ динь Но́ꙋ фъкꙋтъ ѧ̂ Ꙗ̃ши. | ҂аѱч҃г. марть, кѐ. | Тѵпъри́тꙋ-с-аꙋ де По́па Михала́ке, Ши́ | де Гера́симь, Тѵпогра́фй.

In-8⁰ mic de 25 de foi nenumerotate. Titlul şi textul sunt incadrate în flori de compoziţie tipografică.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pe verso titlului se află stema îndoită (facs. 313) şi versurile acestea:

Stihurĭ politiceştĭ:

Sémnele Românilorŭ céle dintru începutŭ fericite
Cu adevăratŭ dela Roma zburându în Dachiĭa sântŭ venite.

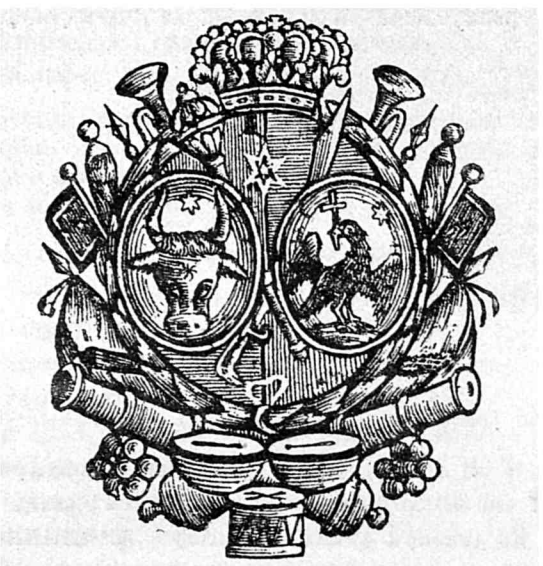

313. — Stema din *Hrisovul* dela 1793.

La sfârşitul textului hrisovului se află monograma Domnitorului şi pecetia cea mica domnească cu chinovar roşu. Urmează apoi contrasemnările logofeţilor şi condicarului, precum şi cartea de blestem a Mitropolitului Iacov şi a Episcopilor Antonie al Romanului şi Veniamin al Huşului.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

565. *Mâna lui Damaschin,* Sibiiu 1793.

МЖНЇ ѧѕй ДЯМЯСКИ́Н | а̃кѕ́м | ѧтж́й ѧтр-ачѣ́ст кѝп пє | ѧцелѣ́с âшкзáтѫ кѕ мѕ́ате | а̃ате âдáwсє ржндзѣлй | ѧкогѫцѝтѫ | шй | тупкрѝтѫ, пентрѕ фолóсѫл дє | ѿбще а̃л Православнічилωр | дє Бесѣ́рника Рѫсѫритѕ-лѕ́й. | СИБЇЙ | Лѧ а̃нѕл дела Хс̃ ѧѱчг.

In-8⁰ mic de 4 foi şi 74 pagine (numerotate exact până la p. 56; ultima e numerotată: 37) şi o foaie pentru greşeli.

Verso titlului e alb.

Din introducere estragem urmatoarele:

Cuvânt înnainte despre mâna luĭ Damaschin.

Inţelegând despre mâna luĭ Damaschin cât folos în sine cuprinde în rândul trebilorŭ Bisericiĭ noastre a Răsărituluĭ, doriĭam, în ce chip cerbul de izvoarăle apelor, ca învăţătura şi înţelesul eĭ să-l apuc. Decĭ cu vréme, după ce cu dédinsul despre dânsa am cercat, îmĭ căzù la mână niscarĭ scrisorĭ, care foarte pre scurt nicĭ pré chiar descoperiĭă acest meşteşug; puseĭ dar strădanie, mă slobozii cu ajutorĭul luĭ Dumnezeu spre înţelesul eĭ, ispitiĭ şi cărţile sfinteĭ Besericĭ, după oare ce oste-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

nélă, ajunseĭ meşteşugul mâniĭ luĭ Damaschin cu învăţătura şi cu înţelesul eĭ, şi aşà maĭ vârtos mă încredinţaĭ despre folosul eĭ cel nepreţuitŭ.

Cu învăţătura acestuĭ meşteşug, orĭ acasă, orĭ pre drum, sau orĭ unde aĭ fi, de rost şi fără carte, maĭ curând doară şi fără greşală de cât altul pre carte, despre rânduĭalele Besériciĭ noastre te poţĭ îndreptà şi încredinţà, de unde veĭ şti; că toată pashaliĭa, ce să află prin cĭasloave, prin psaltirĭ sau şi prin alte cărţĭ besericeştĭ, ĭaste alcătuită după mâna luĭ Damaschin, pentru care îndreptătoriĭ pashaliĭ şi tipografiĭ, de nu vor fi deprinşĭ întru acest meşteşug, să pot smintì, şi s-au şi smintit uniĭ întru aşăzaré rânduĭalelor celor besericeştĭ de preste anĭ, fiind şi eĭ întocma ca ceĭa lalţĭ oamenĭ cu slăbicĭuné firiĭ omeneştĭ încungĭuraţĭ . . .

Să chiĭamă acest meşteşug iscusit mâna luĭ Damaschin, căcĭ că tot meşteşugul eĭ pe mână să arată, şi tot clucĭul pashaliĭ pe mână să socotéşte de rost, şi ĭaste, precum am luat, izvoditŭ cu mare meşteşug de pré osfinţitul chyr Damaschin Episcopul Râmniculuĭ, ĭară înţelégeré eĭ ĭaste lesne celor nevoitorĭ . . .

Şi am dat în Sibiĭ, 21 Februarie, anulŭ 1793.

Al pravoslavieĭ voastre de bine voitorĭu,

Ioann Halmaghĭ, Vicareş.

București: Biblioteca Academiei Române.

566. Molitvenic, Râmnic 1793.

МЌЛИТЕВНИК | Їкѡм ѧнтрѡ ѣчѣст кінь с-áѕ Тупхрйт, ѧнтрѡ | ѧнтѫ Домніе, а прⷯ Лѕминáтѕлѕи Дóмнь | ІѠ ЇЛЄ҃ѮНДРЪ КѠНСТѦНТІН МЪРЪЗИ ЕѲЄОД. | Кѕ Блгословéнїѧ, шй кѕ тóатѫ кіелтѕіала | Прⷯ сфйцїнсáле Ювитóрюлѕи де Дмнезіѕ, | Кѵрíѕ Кѵр | НЄКТÁРÎЄ | Ёпíскопѕл Рѫмникѕлѕи. | Ѧ сфйта Ёпїскопѣ а Рѫмникѕлѕи. | Лá ѣнѕл дела Хⷭ: ѧѱѵг. | Є-áѕ Тупхрйт де Дїмйтрїе Син Пóпа Михáи | Типографѣѕл Рѫмничáнѕл. | Шй де Геѡргїе Син Пóпа Кѡнстандйн Тип. | Рѫмничáнѕл.

In-4° de 4+360 foi. Primele 4 nu sunt numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu 25 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află chipul S-lui Nicolae şi următoarele versuri:

Stihuri politice 4 închinate sfântului şi făcătorĭului de minuni Nicolae.

Ţie dintru ale tale, Ierarhe sfinte,
Acest odorŭ aducem cu sufletŭ fierbinte;
Tinde-ţi dar sfânta mână şi-l priiméşte
Şi cu rugăcĭuné ta pre toţi ne păzéşte.

La sfârşitul arătării cuprinsului:

Purtătorĭu de grijă şi chieltuitori la prefaceré typografiei şi la typăriré aceştii cărţi fiind sfinţiia-sa Chir Grigorie Irodiaconŭ, Iconomul Sfintei Episcopii.

București: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

567. Polustav, Blaj 1793.

ПОЛУСТЇВЪ | Тѵ҃пѫ: дѕпѫ рждѕѧ: | Бесѣри: Рѫсѫ: кѕ кла: | Прѣ Ѧѕѧ: шй прѣwс: | Дѧнѕлсй Д: ІѠЇННН | БѠЖЬБ Блѫди: Фѫгѫ. | ѦБлаж Їпѕ Дѧ: ѧѱ҃чг.

In-8⁰ mic de 2 foi, 723 pagine şi 4 foi. Tiparit cu negru şi roşu, cu 19 rânduri pe pagină. Titlul este incadrat într'o gravura mare sapată de Sandul; gravurile celelalte sunt sapate de Petru T(ipograful).

Nasaud: Biblioteca Cap. Marţian.

568. Psaltire, Viena 1793.

Ѧтрѕ мѫрйрѣ Сфйтей дє ѡ҃ | фїйніцѫ шй не деспѫрцйтей трой- цѫ ѧ тѧтѫлсй, шй ѧ фїюлсй шй ѧ сфйтѫлсй | Дѯ҃, кѧртѣ ѧчѧста | Ѱ ПЛТИРЬ | Ѧтрѕ кѧре сѫ кѕпрйнд, кадїсмеле, | кжнтѫриле, шй ѱѧлми ѧлёшй ѧ- прєѕнѫ кѕ ржндѕёлеле лwр, шй ч:л: с-ѕ дѧт ла типѧрю кѕ блягословёнїѧ ѧ Ѩрхїепіско-пѫлсй шй Мнтрополйтѫлсй дни Кѧрлокец, | ѧ Слѧкено-Сржбѣска Рѕмжнѣска шй ѧ Лнм-кнлwр рѫсѫрйтѫлсй Тѵпографіе. | Ѧ Вїенна Ѩѕтрїей ѧ ѧнѕл дела зидйрѣ лѕ- мїи ѧ҃зта (tipărit greşit ѧ҃зтл) ѓрѫ дела нѧперѣ Дѧнѕлсй чѣ | дѕпѫ трѕи ѧѱ҃чг. Індїктѕл ѧї. Кѕ | ѧгѫдѕйница чёлwр лай мѧрй.

In-8⁰ de 7 foi fară numar şi 179 numerotate. 28 de rânduri pe pagină.

Verso titlului alb. Urmeaza apoi o predoslovie despre însemnatatea psaltirei şi obişnuitele instrucţiuni pentru cilirea ei. In faţa textului se afla o gravura reprezentând pe David.

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

1794.

569. Apostol, Râmnic 1794.

Ѩпостолъ | Чё ѓре ѧнтрѕ сйне Фѧптеле шй Посланїнле | Сфйцилорь Ѩпóстоли. Якѣмь дё йз- нóакѫ Тупкрйть, шй кѕ мѧн кѕне ѧндреп- тѫри дїwрдосйть шй ѧдѫwрйть. | Ѧ зйлеле Прѣ лѕминѧтѫлсй, Шй прѣ | Ѧнѫлцѧтѫлсй Дóмнь ІѠ ЙЛЄѮЯНДРѲ КѠНСТЯНТІНЬ | МОРѲ́ЗИ Воєвóдь.' | Кѕ Благословёнїѧ Прѣ Сфйцйтѫлсй | Митрополіть Йлькѳггровлахіен Кѵрїѕ | Кѵ́рь ДОСЇѲЄѲ́Ѳ | Шй кѕ тóатѫ ѳсѫрдіа шй Келтѫѧла Прѣ | Сфйцїи сѧле ѭбитóрюлсй де Дѧмнезёѳ | Кѵрїѕ Кѵ́рь НЄКТЯ́РЇЄ | Єпіскопѫ Ржмникѫлсй. | Ѧ Сфйтѧ Єпископїе ѧ Ржмникѫлсй. Лѧ Йпѕль Мжнтѫйрїи ѧѱ҃чд. | Є-ѕѕ Тупкрйть де Дѧмйтріе Міхайло-Вйч Тѵп. Ржмничѣнѕль. | Шй дё Гєѽргіе Сни. Поп. Кwнстандінь. Тѵп. Ржм.

In folio de 3+151 foi. Acestea din urma sunt numerotate. Tiparit cu negru şi roşu, cu 38 de rânduri în pagina plină. Paginele sunt incadrate în chenare de linii.

Pe verso titlului se afla stema ambelor ţari (facs. 314) şi 10 «stihuri poetice» imitate dupa cele din *Cazania* dela Râmnic din 1748, cari şi ele sunt imitate după *Evanghelia* dela Bucureşti din 1723 sau dupa *Evanghelia* dela Râmnic din 1746 (v. mai sus).

In foile liminare se mai afla o prefaţa semnata de Nectarie, Episcopul Râmnicului, care însa nu este decât prefaţa Episcopului Climent din *Apostolul* dela Râmnic din 1747 (v. mai sus p 94).

In faţa textului se afla o gravura de o jumatate de pagina şi versurile acestea:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Hristos, Mirele celŭ pré înfrumseţatŭ,
Boldulŭ morţii au sfărâmatŭ.
Dinŭ groapă ca unŭ putérnicŭ inviindŭ,
Şi peceţile ei nevătămatŭ păzindŭ.
Strejarii de fricǎ au amorţitŭ,
Cândŭ dinŭ mormântŭ viaţa au strălucitu.

314. — Stema din *Apostol*, Rămnic 1794.

Apoi mai jos:

Purtătorĭu de grija fiindŭ typografiei Sfinţiĭa sa Parintele Chyriu Chyrŭ Grigorie Ierodiaconulŭ Iconomulŭ Sfintei Episcopii Râmnicului.

La sfârşit se afla rugarile de iertare pentru greşelile de tipar, în proza şi în versuri.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

570. *Bucvar slavonesc,* Dubăsari 1794.

Букварь славенскiи изданныи Молдавскимъ, Воложскимъ и Бессарабскимъ Протопереемъ Михайломъ Стрѣлбецкимъ, въ собственной типографiи. Въ Дубосарахъ. 1794 г.

In-8°.

Undolskij, Очеркъ, n° 3021. Sopikov Опытъ, I, p. 60, n° 188. Picot, *Strâlbichij*, 367 (31), n° 27.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

571. Calendar, Sibiiu 1794.

К Ъ Р И Н Д А Р Ю̆
Рꙋмънеск пе А̑нꙋл
де́ла Хс̃:
1 7 9 4.
Ка́ре съ кꙋпри́нде дин 365. де Зи́ле
Пе А̑рдѣл, ши́ пе а̑лте ѧ̑ве-
чина́те ло́кꙋрй ѧ̑токми́т.

—

А̑рътáре де чѣле че съ а̑флъ ѧ̑ къриндáрю̆.

Чѣле в̃ї Лꙋ́ни̑.
Съптъмѫ́ниле.
Дꙋми́нечиле.
Сърбътóриле.
Фѫр[т]áеле лꙋнїи кꙋ
скимбáрѣ вре́мїй.
Ръсъри́рѣ ши́ А̑пꙋ-
нерѣ Сóарелꙋй.
Еѵангéлїйле Дꙋми́-
нечилор кꙋ Глáсꙋл
ши́ кꙋ Воскрѣ́зна.
Тѫ́ргꙋриле песте а̑н.
Ѧ̑въцътꙋ́рй ши́ по-
вести́рй пентрꙋ
трѣ́черѣ дин врѣ-
ме фóарте фоло-
ситоаре ши́ чꙋда-
те.

СИ̑БІ̑Ю̑. Ла Пéтрꙋ Бáрт Тѵп: неѹни́.

In-8° de 24 foi. Tipar negru; 29 rânduri pe pagină. Titlul incadrat.

Cuprinde, în afară de materia calendaristică: târgurile din Ardeal, «invaţăturĭ politiceştĭ» şi «arătărĭ de vreo câteva meşteşugurĭ» (reţete).

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

572. Calendar, Viena 1794.

К А Л Е Н Д А Р Ю | Ла анꙋл | ДЕЛА НАЩЕРѢ ЛꙊЙ ХРІСТОС | 1 7 9 4. Кари е | П Р О С Т. | Кꙋпринзънд ѧ сине 365 де зиле. | Фъкꙋт | спре | ѧнтребꙋи́нцарѣ Нородꙋлꙋй славеносърбеск ши рꙋмѫнеск, | кари се афлъ ѧ цинꙋтꙋриле Кесарю-Креещй а лѣцїй Ръсъритꙋлꙋй. | Ѧ̑ ВЇЕННА, | Ла Славено-Сърбѣска Романѣска привилегїата Тѵпографїе. Легат | стъ кꙋ 12. Креицарй.

In-4° de 27 foi, dintre cari 5 albe intercalate în partea calendaristică pentru notiţe.

Cuprinde, în afară de materia de calendar, următoarele capitole:

Ghenealoghia sau carté naşterii a împăraţilor şi crailor cariĭ treesc acuma în Europa.

Insemnaré Arhi-Ereilor a legiĭ Răsărituluĭ în ţinuturile Chesaro-Crăeştĭ.

Insemnaré D. Arhimandriţilor.

Personale a Inălţateĭ Canţellarieĭ ungareştĭ de Curte.

Consiliu Crăire-Ungaresc Loculţineţ.

Insemnaré Tărguriilor marĭ (nundinelor) în ţinutul a Cr. împ. afară de pământul ungaresc, când se fac şi cât treesc.

Târgurile (nundinele) cariĭ se fac în Ungaria, adecă în pământul ungaresc, Banat, Srém Slavonie, şi se urmesc dupé Azbuche.

Ceĭ doĭ excessurĭ a Ameriĭ. O Istoriolă adevărată supra cele doao eşirĭ din măsură a ĭubiriĭ, tradusă de pre alte limbĭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

BIBLIOTECA MUNICIPIULUI BUCUREŞTI

Tablă pentru banii ceĭ buni de aur, carii trec.

Tablă pentru banii ceĭ buni de argint, carii trec.

Tablă pentru măreşi şi petacĭ cătă 5 într-o mănă socotind, dela 1 pănă la 10.000.

Tablă foarte folositoare pentru slugĭ, năĭmitorĭ, chirie, interes şi cele lalte ce se dau şi se primesc în căsătorie.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

573. Ceaslov, Dubăsari 1794.

Ѧтрѣ слава ѣ Оу҃нѣѡ Дмнезѣѣ ѧ Трóйцѣ слꙗвúть.

Кѣ Порѣ́нка Благочестúвей сѫнгѵрѣ стѣпѫнитóарей Мáре Дóамнеи́ нóастре ѦПЪРЪТЄ́СÎИ ЄКАТЄРÎНÎИ ѦЛЄѮÎЄВНÎИ ѣ тóатѣ Рóссїѡ: фїúндъ Наслѣ́дникѣль Ей҃ вѣ́нъ Крединчóсѣль Дóмнь Чесарéкичь шй Мáреле Кнѣ́зь ПАѴЄЛЬ ПЄТРОВИЧЬ шй ѣ соцíей сáле Бúне крединчóасей Дóамне шй Мáре Кнегúнѣ МАРÎЄИ ѲЄѠДОРѠВНÎИ, шй ѣ фíилѵрь Лѵ́рь Бúне Крединчóшилѵрь Дóмни шй Мáри Кнéжи ѦЛЄѮѦ́НДРѢ ПАѴЛОВИЧЬ шй ѣ соцíей сáле Бúне Крединчóасей Дóамне шй Мáре Кнегúнѣ ЄЛИСАВЄТЬ ѦЛЄѮÎЄВНѦ шй Бúне Крединчóсѣлый Дóмнь шй Мáреле Кнѣ́зь КОНСТѦНТИНЬ ПАѴЛОВИЧЬ шй ѣ Бúне Крединчóаселѵрь Дóамне шй Мáри Кнѣ́жне ѦЛЄѮѦ́НДРѦ ПАѴЛОВНѦ, ЄЛЄНѦ ПАѴЛОВНѦ, МАРІѦ ПАѴЛОВНѦ, ЄКАТЄРИНѦ ПАѴЛОВНѦ шй ѠЛГѦ ПАѴЛОВНѦ. Йѵ҃рь Бисѣ́річїй прúнь цúнére Єпáрхїей фїúндъ Ѡкѫрмѵнтóрю прѣѡсфѭцíѧ сѣ Кѵ́рїѕ кѵ́рь ГАВРÎИЛЬ Митрополúтъль Єкатерúнослáвїей шй ѣ Херсонúсотаврúкїей.

Є-ѧѕ типѫрúть ѣчáстѣ Кáрте че сѣ нѵмéще Часослóвь máре кѣ мѣ́лте ѳрѫндѵ́ели ѣле Бисе́річїй.

Де Прóто Їерéй ѣль стѣпѫнúрилѵрь Молдóвей, ѣ Влáхїей, шй ѧ Басарáбїей, Михаúль Стрѣлѣ́цкїй, ѧтрѣ ѣсѵши ѣ сѣ Тѵпографíе ѧ Тѫргѵ́ль Дѵѣсáри; |

Ла Йнїй дела Христóсь: ѧѱѵ҃д. Їѵ́ліе: ѧ ѕ҃.

In-4° de 4 foi şi 814 pagine. Tiparit numai cu negru, cu 23 rânduri pe pagină. Titlul ocupă două pagine. Numeroase ornamente şi gravuri. Unele sunt semnate de «Protoierei Mihail» (Strelbiţchi).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

574. *Critil şi Andronius,* Iaşi 1794.

КРИТЙЛЪ | шй ѦНДРОНÎѮСЬ. | Йкѵ́мь ѧтѫ́й тѵпърúть, ѧ зúлеле прє лѵминáтѵлый, шй | прє ѧнѫцáтѵлый Дóмнѵлый нóстрь, МÎХЙЙ҃Ю | КОНСТѦНДИНЬ Сѣ҃ѫЛЬ ВОЄВОДЬ, | Кѣ мúла лый Дмнезéѕ, Дóмнь цáрїй Молдáвїей Кѣ благословéнїѧ, шй тóатѣ келтѵ́ѧла, Прѣѡсфинцїи сáле | кѵрíѕ кѵ́рь, Йѵ҃КѠВЬ ЙрХÎЄ́ПÍСКОПЬ, шй | митрополúть молдáвїей. | Прє кѫ́ть с-ѧѕ пѵтѣ́ть тѫлмáчй нóѡѵ кáпете пѣ́нѣ ѣкѵ́мь, | де прє лúмба гречáскѫ прє лúмба нóастрѣ молдовенѣ́скѫ. | с-ѧѕ дáть ѧ тѵпáрю, ѧ тѵпографíѧ прѣѡсфинцїи сáле, чѣ | днь нóѧ фкѣ́тѫ, ѧ сфúта митрополíе, ѧ Йѵ҃шь. | Йнѵ́ль дела Хс҃, ѧѱѵ҃д. | Є-ѧѕ тѵпърúть де пóпа Михалáке Тѵпографь. | Шй де Герáсимь Єродїáконѵль Тѵпографь.

In folio de 2 foi şi 108 pagine.

Pe verso titlului se află stema ambelor ţari (facs. 313) şi «stihuri politiceşti», imitate dupa *Evanghelia* dela Râmnic din 1746 sau după *Cazaniile* dela Râmnic din 1748.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

КРИТИЛЬ

ШИ АНДРОНІУСЬ.

Акумь ѧтжи тупърить, ѧзилеле пре лумина́тулуй, ши пре ѧнълца́тулуй Домнулуй ностру, МИХАЮ КОНСТАНДИНЬ, СУЧУЛЬ ВОЕВОДЬ, Ку мила луй Дмнезеу, Домнь цѣрїй Молдавїей

Ку благословенїѧ, ши тоатъ келтуѧла, Преѡсфинцїисале курїу кѵрь, ЯКѠВЬ АРХІЕПИСКОПЬ, ши митрополи́ть молдавїей.

Пре кѫть сау путуть тълмъчи ноаѡ капете пънъ акумь, де пре лимба греча́скъ, пре лимба ноастръ молдовенѣскъ. Сау да́ть ѧтупарю, ѧтупографїѧ преѡсфинцїисале, чѣ динь ноу фъкутъ, ѧ сфнта митрополіе, ѧ Яшь.

Ануль дела Хс, ҂аѱчд.

Сау тупърить де попа михала́ке Тупогра́фь.
Ши де Гера́симь Єродїа́конь Тупогра́фь

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pe a doua foaie liminara se află o introducere care se termină în chipul următor:

Acĭastă dară minunată carte gĭudecându-o noĭ că este vrednică de a să da la lumină în stambă pre limba noastră moldovenéscă, şi că poate slujì la deşicdere ĭubitorilorŭ de ştiinţă şi înţelegătorilorŭ cetitorĭ, o amŭ gĭudecatŭ a fi de trebuinţă a să da la lumină némuluĭ moldovenescŭ.

La sfârşit, după formula de mulţumire pentru sfârşirea cărţii:

Diorthositorĭu şi purtătorĭu de grijă şi cheltuitorĭu tipografieĭ fiindŭ Chirŭ Inochentie Ermonahŭ şi Eclisia(r)hŭ Sfinteĭ Mitropoliĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

Gaster, *Chrestomatie*, II, 150.

Urechiă, în *Atheneul român*, Iaşi 1861, p. 33.— Picot, *Strêlbickij*, 365 (29), nº 26.

575. **Evanghelie**, Iaşi 1794.

Iorga, *Inscripţii*, II, 145.

576. **Evanghelie**, Râmnic 1794.

Сфѣта шй дм҃незеѣска | ЄѴАНГЄ́ЛІЄ | Ѣкѹмь ѩнтрѹ ѣчѣсть Кѵпь Тупкрйтъ, ѧ зй-леле Прѣ Дѹминáтѹлѹи, Шй Прѣ | ѧнклцáтѹлѹи Дóмнь | ІѠ ѦЛЄ́ѮѦНДРЪ КѠНСТѦ́НТІНЬ | МОРО́ѮЗИ Воєво́дь. | Кѹ Блгословéнїа Прѣ Сфѣцйтѹлѹи Митро- політъ Ѧлъ Ѹнггровлахіи Кѵрїѹ | Кѵрь ДОСІѲЄѴ | Шй кѹ тóатъ ѳсѫрдїа шй Кѣлтѹйала Прѣ | Сфѣцйи сáле ѭбитóрюлѹи дѣ Дм҃незéѹ | Кѵрїѹ Кѵрь НЄКТА́РІЄ | Ѐпїскопѹль Рѫмникѹлѹи. | ѧ Сфѣта Ѐпїскопїе ѣ Рѫмникѹлѹи. | Лá Ѧнѹль Мѫнтѹйрии. ѧѱѵ҃д. | С-дѹ Тупкрйтъ дѣ Дїмйтрїе МіхáилоЕйч Тип. Рѫм. | Шй дѣ Гєѡргїе Сйн Пóпа Кѡнстандінь Тип. Рѫм.

In folio de 4 foi nenumerotate şi 159 numerotate.

Cartea aceasta este o retipărire a *Evangheliei* dela Râmnic din 1746, tipărită în acelaş chip, cu aceleaşi versuri asupra stemei şi cu aceeaş prefaţă, semnată însă aci de Episcopul Nectarie. Gravurile şi versurile tipărite sub ele ca legende sunt deasemenea la fel.

La sfârşit, între altele, se spune că:

S-au începutŭ acestŭ sfântŭ şi Dumnezeescŭ lucru în luna lui Mai în 10 zile şi au luatŭ săvârşire la Iulie în 15 zile . . .

Typăritu-s-au în anulŭ dela mântuiré lumii 1794.

Urmează apoi versurile pentru săvârşirea tiparului, din *Evanghelia* din 1746.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

577. *Istoria a Alexandrului celui Mare*, Sibiiu 1794.

Й С Т О Р І ѦѦ

Й ЙЛЄѮЙНДРѪЛѪИ

чѣлѪй мáре дин Мακедóнїѧ,

шй ѓлѪй Дáрїе дин Пер-

сйда Ѧпкрáцилѡр.

—*

Кѣ ѩкойрѣ чѣлѡр май мáрй.

—

С-дѣ тупкрйт ѧ Типографїѧ лѪй Пётрѣ

Бáрт дин Сибїй лѧ ѓнѣл Дм҃нѣлѪй

1794.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In-8° de 9 foi, 277 pagine şi iar 4 foi.
In foile liminare se afla aprobarea pentru tiparire şi prefaţa:

Excelenţiia Ta, Grof Esterhazi, aĭ crăeştiĭ Gubernii sfétnicule şi povăţuitorĭule aĭ comisiĭ cercetătoreĭ de cărţĭ, mie milostiv D. şi voitorĭu de bine!

Din milostivă porunca Exelenţii Tale cercetând şi procetind cu destoinică luare de samă acĭastă mititică şi spre folosulŭ némuluĭ rumânesc făcută istorie, îndrăznesc a te încredinţà, că într-ânsa nimic altă nu e cuprins fără numaĭ sângură istoriia luĭ Alexandru Mare şi Darie înpăraţilor, şi cum că de alte lucrurĭ bisericeştĭ, dogmaticeştĭ sau a legilor nicĭ o pomenire nu să face, am dar nădéjde, că, neîndoindu-te Exelenţiia ta de încredinţaré mé, te veĭ milostivì a o lăsà ca să se dé şi în typarĭu afară.

Al Exelenţiĭ tale cu totul supus,

Dimitrie Iercovicĭ, a pré înnălţateĭ
Gubernii din Prinţipatul Ardéluluĭ translator.

Pe pagina urmatoare:

Fiind încredinţaré numituluĭ translator înnainté mé priimită, de care nicĭ o îndoĭală nu am, să se typărésca am învoit.

Grof Ioann Nepomuţen Esterhazi de Galanta.

Din prefaţa „Catră cetitoriul" estragem următoarele:

... Cu mare dreptate poate zice neştine, că némulŭ rumânesc prin învăţătura istoriĭ nu să poate îndreptà şi nu să poate râdica din prostiia sa, pentru că istoriile de acest félĭu nu să află în limba rumânéscă scrise şi typărite; însă o apărare una ca acĭasta aşa mi să pare că nu va puté avé îndestulat temeĭ, că eu aicé nu grăesc de ceĭ ce-şĭ chivernisesc viĭaţa sa cu sudorile câmpuluĭ şi alte lucrurĭ mehaniceştĭ, cì de ceĭ ce sânt din naşteré sa slobozĭ şi scutiţĭ de greutăţile loculuĭ celuĭ în care lăcuesc. Omuluĭ celuĭ plugarĭ destul ĭaste décă va puté învăţà din gura preotuluĭ său istoriia cé mică a bisericiĭ sale şi poruncile legiĭ, întru care să cuprinde toată ascultaré şi supuneré cătră Dumnezeu şi cătră ceĭ maĭ marĭ stăpânitorĭ. Fără care învăţătură nicĭ un preot nu poate, după cuvântul luĭ Dumnezeu celuĭ mare, turma sa bine a o păstorì.

Eu grăesc cu dinadins de învăţătura cé mică a Bisericiĭ şi de nişte poruncĭ ale luĭ Dumnezeu şi de supunere cătră stăpânitorĭ, la care chiar preoţiĭ, după cuvântul Evangheliĭ, sânt datorĭ a povăţuì şi a îndreptà pre oameniĭ săĭ, ĭară nu mă uit maĭ josŭ, că némul rumânesc, maĭ tot, nu ştie să facă o cruce în frunté sa, şi de rugăcĭuné Tatăluĭ nostru nicĭ aminte nu-şĭ aduce. Oare cu a cuĭ greşală, vină şi lenevie? Crez că veĭ pricépe cetitorĭule măcar (de) nu-ţ voĭŭ spune. Au doară nu ştiĭ, când se stânge candila în biséricâ cine e de vină? Sau doară pre mine mă vinovezĭ, că copiĭ de şase şi şapte anĭ în numele Domnuluĭ botezaţĭ, maĭ bine ştiu tâlmăcì sudălmile şi înjurăturile în protiva luĭ Dumnezeu, de cât zéce poruncĭ ale luĭ Dumnezeu? Au doară căcĭ nu să duc copii la învăţătura şcoaliĭ şi în biséricâ, birău satuluĭ ĭaste de vină? Doară gândeştĭ, că eu nu pocĭu suferì pre dascaliĭ ceĭ rumâneştĭ în sat şi în strana biséricii să cânte? Dară când să adună bătrâniĭ satuluĭ ca să tocméscă un dascăl, cine scornéşte înpărăcherĭ la

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

tocméla lor, au nu ştiĭ? Socotind tu, cetitorĭule bun, toate acésté, oare gândeştĭ, că vor înflorì vreodată şi şcoalele céle rumâneştĭ? Eu crez, crez, şi nu pré, că surduluĭ în zadar spuĭ de trăznetŭ, că el nu aude, şi când véde fulgerându, gândeşte că nu tună în cerĭu, şi orbuluĭ n-aĭ la ce-ĭ arătà fântâna, că el nu véde, şi numaĭ când s-au potignit şi s-au lovit de ceva, atuncé sâmte şi pricépe că au greşit şi au pierdut calé cé bună.

Acéstă mititică istorie numaĭ de o cercare s-au tipăritŭ, ca să vedemŭ, cu ce fierbânţală s-arŭ cuprinde de cărturarìĭ ceĭ rumâneştĭ, ĭară nu pentru vre-unŭ căştig osebitŭ; care de va avé cinsté şi va fi priimită înnaintea cărturarilorŭ celorŭ rumâneştĭ, cu bună sémă, în scurtă vréme, şi alta maĭ frumoasă şi maĭ iscusită a Ţărìĭ Muscăceştĭ, Ungureştĭ şi a altora ţărilorŭ istorie în scurtŭ, cu însemnaré anilorŭ, de întâmplaré lucrurilorŭ celorŭ vrédnice de ştiutŭ să va tipărì de acestŭ typografŭ.

Nu mă pocĭ răbda, cetitorĭule, ca să nu-ţĭ spuĭ, că măcarŭ că pentru totŭ félĭulŭ de slăbicĭune şi îndreptaré a plugarilorŭ, pré luminatulŭ şi pré înnălţatulŭ Inpăratŭ şi Craĭulŭ Iosifŭ alŭ doĭlé, fiĭulŭ celŭ ĭubitŭ alŭ pré luminateĭ Inpărătéseĭ Marieĭ Therezìĭ, maĭcìĭ noastre, dinŭ destulŭ s-au nevoitŭ, poruncindŭ ca să se afle vre-unŭ modru pentru învăţătura némuluĭ rumânescŭ; totŭ în zadarŭ i-au fostŭ ostenéla luĭ. Adevăratŭ ĭaste că şi Exelenţiĭa sa Grofŭ Gheorghie Banfi, gubernatorulŭ alŭ ţărìĭ Ardéluluĭ, şi sfétniculŭ celŭ mare înpărătescŭ, cu înprumutată sfătuire şi aflare a pré înnălţateĭ Gubernieĭ aşà de bine au fostŭ întocmitŭ voĭa pré luminatuluĭ Înpărat, câtŭ acumŭ destule şcoale rumâneştĭ s-arŭ aflà în prinţipatulŭ Ardéluluĭ, însă fără folosŭ şi fără toată înfloriré, măcarŭ că neîncetatŭ şi cu mare poftă doréşte acestŭ mare vechilŭ înpărătescŭ dinpreună cu pré înnălţata Gubernie de îndreptaré şi ascultaré némuluĭ rumânescŭ şi a şcoalelorŭ, acĭastă pré înnaltă rânduĭală şi calé de fericire. Şi pré osfinţitulŭ Domnulŭ Gherasimŭ Adamovicĭ, Episcopulŭ pravoslavnicŭ alŭ Ardéluluĭ, (care doară maĭ multŭ de câtŭ toţĭ alţĭ Episcopĭ pravoslavnicĭ dinŭ Ardélŭ pentru îndreptaré némuluĭ rumânescŭ zioa şi noapté neîncetatŭ cu învăţătura sa să nevoĭaşte în totŭ félĭulŭ) o grăbéşte şi să ostenéşte a o întemeĭà, strigându în glasŭ mare cătră toţĭ: «Ascultaţĭ, ceĭ ce aveţĭ urechĭ, că fericiré voastră a mé ĭaste, şi a mè ĭaste a voastră, şi pentru ceĭ streinĭ de cătră cuvântulŭ mieu, nu va cére séma Celŭ-de-susŭ din mâĭnile méle, că zicŭ: porniţiĭ şi plecaţĭ o dată, flindŭ încă mititeĭ la vârstă, a învăţà şi a vă supune poruncilorŭ Domnuluĭ Dumnezeuluĭ nostru şi slujitorilorŭ luĭ, că întru acésté veţĭ aflà deşteptaré cé vremélnică şi cé vécĭnică».

Destulŭ şi peste fire să ostenéşte şi Domnulŭ Dimitrie Estatovicĭ şi D. Şincaĭ, ca nişte orânduiţĭ preste acéste şicoale Directorĭ, şi să nevoescŭ despre deşteptaré şi bună créşteré copiilorŭ celorŭ rumâneştĭ. Insă măcarŭ că, precumŭ ziseĭ, aceştĭ de laudă vrédnicĭ Domnì multe cărţĭ rumâneştĭ, cu vătămaré sănătăţiĭ şi scurtaré vieţiĭ sale, pentru tréba copiilorŭ celorŭ rumâneştĭ au făcutŭ, şi în tiparĭu lumiĭ le-au datŭ, până acumŭ foarte puţintică mărturie au datŭ némulŭ rumânescŭ de învăţătura sa la pré înnălţată Gubernie. Ştiu că veĭ zice cetitorĭule, că sântŭ cuprinşĭ copii Rumânilor cu alte nevoĭ şi nu potŭ învăţà carte, însă eu la acĭasta aşa amŭ a-ţĭ răspunde, că dezvi-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

novaré unuĭa ca acesta numaĭ din prepusul omuluĭ celuĭ léneș pornéște, fiind-că învățătura școalelor chiar atuncé să dé înnainte, când nicĭ copiĭ, nicĭ părinții lor au mult lucru, și la câmp maĭ nimic de a lucrà. Așà dară cine nu va zice, că părinții copiilorŭ numaĭ cu leneviĭa și cu nebăgaré în sémă umblă a mulțămì pentru ostenéla acestorŭ bunĭ bărbațĭ? D. Molnar Doftorulŭ, preste toată ostenéla proforiĭ sale încă au făcutŭ o gramatică rumânéscă foarte frumoasă, precumŭ și alte cărțĭ de iconomiĭa stupilorŭ, însă copiĭ némuluĭ rumânescŭ nicĭ după acĭasta nu să pré batŭ, măcarŭ că multe cuvinte frumoase arŭ puté aflà într-ânsa, ci au lăsat-o la alte némurĭ, care preste puțină vréme cu maĭ bunŭ temeĭ și cu maĭ alése cuvinte vorŭ puté grăì de câtŭ Rumâniĭ rumânéște.

Rogu-mă ție, cetitorĭule celŭ bunŭ și înțeleptŭ, socotéște și judecă acumŭ ce vorŭ zice némurile céle lalte, care-șŭ proslăvescŭ în vécurile de acumŭ, prinŭ învățătură și prinŭ neîncetată cetiré cărțilorŭ celorŭ de folosŭ, nu numaĭ légé sa, ci și toate lucrurile sale céle lalte, de némulŭ nostru? Știindŭ cumŭ de tare doréște pré înnălțată Gubernie și pré osfințitulŭ D. Episcopŭ de fericiré și de îndreptaré némuluĭ rumânescŭ, mă temŭ că cu bună sémă așà vorŭ zice: «Rumâniĭ, măcarŭ că sântŭ vrédnicĭ de ascultare și măcarŭ că au capŭ bunŭ de a învățà, dară totŭ să véde că sântŭ supușĭ lenevieĭ și neascultăriĭ». Decĭ maĭ în scurtŭ vorŭ zice încă, că acésté toate nicĭ o maĭ mică mulțemită nu vorŭ aflà la némulŭ rumânescŭ, că eĭ și dintr-unŭ tâĭu au fostŭ așà ne ascultătorĭ și nesupușĭ. O jale, și multă părére de rău, cândŭ va trebuì să auză némulŭ rumânescŭ acésté dinŭ gurile altorŭ némurĭ, adăogândŭ și acĭasta încă: némuluĭ rumânescŭ stau acumŭ toate învățăturile slobode, adecă școală latinéscă, unguréscă, nemțéscă și alte meșteșugurĭ stau deschise înnainté ochilor némuluĭ rumânescŭ, și totŭ să sfiĭaște a să adăpa cu învățătura lorŭ, ci zace în leneviĭa sa, ca viĭarmele în putrigaĭulŭ săŭ.

Spune-mŭ mie, cetitorĭule, maĭ pre urmă: ce folosŭ și ce félĭu de bucurie, laudă și îndestulare va avé cĭata cé précuvioasă a Blajuluĭ, și pentru iscusiré sa în totŭ Ardélulŭ multŭ lăudată, pentru cărțile céle multe de mâna sa prinŭ multă ostenélă și răbdare spre folosulŭ de obște făcute, văzândŭ că lucrulŭ mâĭnilor sale stă și zace neîntrebuințatŭ și pusŭ în rătăcire?

Cĭata cé pré cuvioasă și cu învățăturĭ multe înpodobită nimicŭ alta nu va zice, ci supărându-să de neascultaré noastră va strigà în glasŭ mare: «Doamne, la zidiré mâĭnilorŭ tale au eșitŭ după porunca ta vestiré noastră și n-au auzitŭ glasulŭ cuvântuluĭ nostru, fie luĭ după cumŭ voeștĭ». Socotéște, cetitorĭule, ale cuĭ sântŭ acéste cuvinte? și te păzéște de osânda lorŭ, că e gré.

Așŭ avé și eŭ nișteScripturĭ moraliceștĭ, sau învățătura despre năravurile céle bune, însă văzândŭ că nicĭ acésté, care sântŭ prinŭ maĭ mare și maĭ iscusite féțe întru învățătură de câtŭ mine făcute și tipărite cărțĭ, n-au folosŭ și cinste înnainté némuluĭ nostru, nu mă îndrăznescŭ a le da în tiparĭu.

Acésté sântŭ acélé, ĭubite cetitorĭule, care eu de demultŭ amŭ fostŭ hotărâtŭ în mine să ți-le dau înnainte; văzându-le dară acumŭ, nevoĭaște-te și sfătuĭașteca unŭ bunŭ priĭatenŭ alŭ némuluĭ rumânescŭ pre toțĭ frațiĭ noștriĭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

(că toţĭ amŭ eşitŭ numaĭ dela o părechie dc oamenĭ fără nicĭ o deschilinire) ca să nu pue la uĭtare silinţa, nevoinţa, sârguinţa şi ostenéla acestor aicĭ însemnaţĭ Domnĭ, că eĭ cu bună sémă n-au încetatŭ a să nevoì spre îndreptaré şi iscusiré némuluĭ rumânescŭ, şi nicĭ nu vor încetà, numaĭ să aĭbă îndemnare şi sârguinţă dela acestŭ némŭ.

Eu ĭarăşŭ ca celŭ ce sâmte şi maĭ multe şi a le spune toate cu acĭastă mititică cuprindere nu poate, avândŭ nădéjde de maĭ bună îndemnare némuluĭ nostru, mă făgăduescŭ că în grabă despre dragosté Măriĭ sale D. Gherasimŭ Adamovicĭ Episcopŭ pravoslavnicŭ dinŭ Ardélŭ, care au arătat-o chiarŭ cu a sa cheltuĭală, şi călătorie, cătră osfinţitulŭ clerulŭ său şi némulŭ rumânescŭ o cărticică mititică îţĭ voĭ trimite, dinŭ care veĭ vedé, ce ĭaste légé firiĭ şi ce trebue făcutŭ şi ce trebue lăsatŭ, şi cumŭ poate face omulŭ céle priimite înnainté luĭ Dumnezeu, şi cumŭ să poate ferì de lucrurile céle rèle; şi cumŭ că omulŭ, lăpădându-să de faptele céle bune, ĭaste maĭ urâtŭ şi maĭ slabŭ de câtŭ unŭ dobitocŭ; şi cândŭ au pututŭ să se cunoască că e omŭ, n-au vrutŭ, ĭară cândŭ au vrutŭ, n-au pututŭ. In urmă, la greşalele mèle, de eştĭ înţelept, ştiu că nu te veĭ uĭtà cu ochiulŭ îngroziriĭ, nicĭ cu gura clevetiriĭ nu mă veĭ călcà, ci veĭ zice: de n-arŭ fi omŭ, n-arŭ puté greşì, şi gândulŭ bunŭ acopere totŭ déuna greşalele slovelorŭ şi cuvintelorŭ.

De bine voitorĭu,

Dimitrie Iercovicĭ,
alŭ crăeştiĭ dinŭ mare prinţipatŭ alŭ
Ardéluluĭ Gubernii translatorŭ.

In foile dela sfârşit se afla: «Arătărĭ de vreo câteva Doftorii şi meşteşugurĭ», arătarea cuprinsului şi următoarea notiţă:

Acĭastă carte Alexandriĭa s-au tipărit acum întâĭa oară, prin îndemnaré şi chieltuĭala dumnéluĭ chir Symeon Pantè, din Selcìoa de sus.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

578. Liturghie, Iaşi 1794.

ЛѴТѮРГÎЄ | Кáрє ѰкѮмь Ѱл дóлѧ с-лѯ Типхрйтъ | Ѧтрѯ Ѱчéсташь кѷпь. Ѧ Зѷлєлє | Прє лѯминáтѯлѯи Шѷ прє ѧнѫцáтѯлѯй | ДѮМНЬ | МЙХЙЙЛЬ КѮГТЙНДЙНЬ | ГѮЦѮЛЬ БѮЄВѮДЬ | Кѯ Ѯсѫрдїѧ. Шѷ кѯ Тóлтѫ | кєлтѯѧла Ѩ прє Ѯсфинцйтѯлѯй | МЙТРѮПѮЛЙТЬ | Ѩлѣ Мѫлдáвїєи КѴРѣѮ КѴРЬ | ЙКѮВЬ | Ѧтрѯ â сѣ Тѵпографíє, днь Нóѯ | Фѫкѯтѫ. Ѧ Сфйта Митрополíє | ѧ ЄШЙ. | Ла Ѩнíй дєла Ѱдамь ѧЗтѣ. | Йрх дєла Нѫшєрѣ лѯй Хѣ, ѧѰѱчд. | Шѷ с-лѯ Типхрйтъ, дє Пѳпа Михлáкє Типогрáфъ. | Шѷ дє Гєрáсимъ Ієродїáконъ Тѵпогрáфъ.

In folio de 10 foi, fară numerotaţie şi 164 numerotate. Foaia 2 a fost sarita Tiparit cu roşu şi negru, cu caractere de două mărimi şi cu 34, respectiv 25 rânduri în pagina incadrata în flori de compoziţie tipografică.

Pe verso titlului se afla stema îndoită (facs. nº 313) şi versurile din *Liturghia* dela Iaşi din 1759, cu o mica variantă (Buorul şi *corbul*).

In foile liminare se mai afla aratarea cuprinsului şi rânduiala vecerniei.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

La sfârşit:

Diorthositoriu, purtătoriu de grijă şi cheltuitoriu la totŭ lucrulŭ fiindŭ Ieromonahulŭ Chirŭ Inochentie, Eclisiarhŭ şi duhovnicŭ Sfinteĭ Mitropoliĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

579. Molitvenic, Bucureşti 1794.

МОЛИТВЕ҃НИК | Йкѳ́м ѧнтрѳ̀ âчéст кйпь с-аѳ Тупѫ-рйт, ѧтрѳ̀ ѧнтѫ́ла Домніе â прѣ́ | лѳминáтѳлѳи Дóмнь, | ІѠ ЙЛЄ҃ѲЙНДРЪ Кѡнстантíн Мѳрѳ̀з | Е҃воєвóд, | Кѳ́ бл҃гослокéнїѧ шй кѳ́ тóатѫ кіелтѳйáла | Прѣ́ Сфйцїи сáле Пѫрйнтелѳи Кѵрíѳ Кѵ́рь | ДОСÍѲЄѲ | Митрополíтѳлѳи Ѳгг҃рокла҃хíен. | Ѧⷯ сфйта Митрополíе â Е҃вкѳрéшилор, | Лá ăнíи дéла Хѣ̀. ѧѱч҃д. | С-áѳ Тупѫрйт де Дїмйтрıе Петрóви(ч) | Е҃вкѳрещѣ́н Тупографъ.

In-4⁰ de 8+355 foi. Acestea din urmă sunt numerotate. Tipar negru şi roşu. 25 rânduri.

Pe verso, stema dubla (facs. nº 316) şi urmatoarele versuri:

Stihuri poeticeşti asupra peceţii din coroana pré luminatului Domnŭ Io Alexandru Constantin Muruzŭ Voevod.

Doao sémne, ce-n pecéte s-au însemnat
Domnului Alexandru i-s-au încredinţat.
Unŭ semnŭ, c'au fost Domnŭ Moldoveĭ îl arată,
Alt' al Ţării-Rumâneşti acĭastă dată.
Să poată stăpâni cu bună voire,
Indelungând pre el întru norocire.

Urmeaza apoi: aratarea cuprinsului pe 3 foi şi o preţaţă a Mitropolitului Ungrovlahiei Dositeu, din care estragem urmatoarele:

...Şi déca Patriarhul Iacov, păscând oi necuvântătoare, numai pentru că avé să dé séma la oameni, petrecé noapté fără somnŭ şi răbdà prìpecul şi răcĭala vremii, ca să nu să răpue vreuna din oile acélé, cu mult mai vârtos noao carii avem datorie a purtà grijă de oile céle cuvântătoare şi a da séma la Dumnezeu de păstoria acĭasta să cade a nu ne îngreonà spre nici unŭ lucru din céle ce pot a folosì turma. Deci pentru acĭasta, după ce ne-am înnălţat la scaunul aceştii păzite de Dumnezeu Mitropolii a Uggrovlahiei, şi ne-am însărcinat cu grija păşunii a atâta turmă, cé mai întâĭu socotinţă am avut a da preoţilor mijloc de mai multă lesnire, spre a înpăcĭuì sufletele care prin trânşi cer hrana cé Dumnezeĭască, ca nu ne fiind îndestulaţi după cérerele lor, din nelesniré acelora să li să pricinuĭască bănueli şi să cârtéscă înprotivă-le cu félĭuri de păreri. Drept acéĭa dintr-acest felĭu de îndemnare şi mişcare a datoriei noastre, am dat în tiparĭu acĭastă carte ce să numéşte *Molitvénicŭ,* care cuprinde orânduĭalele a cinci taini din céle şapte, adecă a sfântului Botezŭ, a Myruirii, a Nunţii, a Maslului şi a Ispovedaniei, şi décia alte orândueli ale altor slujbe şi rugăciuni ce să lucréză prin preotŭ în vremile céle cuviincioase. Ci darŭ, acıasta ĭaste cé mai de aproape şi cé mai de slujbă carte la dregătoria preoţiei, încât face trebuinţă ca nici odată să lipséscă dela fieşte care preotŭ, pentru adésele céreri

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

sufleteşti ce caută creştinii la dânşii tocma şi în vremi fără véste, ori a boţezà pruncŭ ce ĭaste în frică de moarte, ori maslu a săvârşì cu alţi preoţi la vreunŭ bolnavŭ, sau osfeştanie a face sau alte molitve de nevoi grabnice a citì, care acésté tot enoriaşul le cére cu fierbinte evlavie de la preoţi. Şi pentru că la multe besérici débia să află o aşa carte, cu care une ori întâmplându-se a să slujì la câte o trebuinţă unŭ preotŭ, atunci într-acéĭaşi vréme să nemeréşte a să chiemà şi altul din preoţii aceiĭaşi besérici ca să săvârşască şi acela slujbă la alt enoriaşi, şi neavând Molitvénicŭ de prisos, rămâne până a isprăvì celalalt, şi aşà să face zăbavă şi urméză nebrodire de vréme, din care curge pacoste, ori smintélă sau cârtire şi bănueli între poporani, cum am zis. Voim ca fieşte care preotŭ să aibă la sine acĭastă carte, spre înpliniré trebuinţelor creştineşti, a fi gata ori în ce vréme îi vor chĭemà enoriaşii, că aşà urmând vor şi dobândì mângâĭaré ce îndemnéză Apostolul a li să face prin cuvântul ce zice: «Preoţii carii bine chivernisesc, de îndoită cinste sânt vrédnici».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

580. Nils Nyström, *Mijlociri... păntru stângeré focului*, Lemberg 1794.— Nemţeşte şi româneşte.

Neuentdeckte Mittel | Feuersbrünste | mit Zuverläßigkeit | zu löschen. | Vom | Herrn Apotheker Nils Nyström, | zu Norköping in Schweden. | Aus dem Schwedischen übersetzt. | Lemberg, | gedruckt mit Pillerschen Schriften 1794.

МЇЖЛОЧИРИ НОЛО АФЛАТЄ | пънтрꙋ | СТЖНЦЄРѢ | ФОКꙊЛꙊИ кꙋ бꙋнъ сама | дескоперѝте | дела Нѝлс Нѝщрем | Апоѳекарю̀л дин Норкепинг ⁂ Швецїа. | Тълмъчѝт дин Лимба Швецаскъ ⁂- немцаскъ, шѝ Молдовенѣскъ. ⁂ ЛЇОВ | Кꙋ типарю лꙋи Пиллер. | 1794.

In-8° de 71 pagine.

Textul nemţesc pe pagina din stânga, iar cel românesc pe cea din dreapta cititorului.

La sfârşit se află data:

Norkeping, în 21 Octomvrie 1793.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

581. *Pravoslavnică învăţătură*, Bucureşti 1794.

ПРАВОСЛА́ВНИКЪ | ⁂ВЪЦЪТꙊ́РЪ. | А̂кꙋ́м ⁂нтѫ́ю Тѵпъри́тъ пре́ Ли́мба | Рꙋмѫнѣ́скъ | ⁂ Зи́леле Прѣ́ Лꙋмина́тꙋлꙋи До́мнь | ІѠ̂ А̂ЛЄѮАНДРꙊ̀ Кѡнстандїн Мꙋрꙋ́зъ | Воево́д. | Кꙋ Бл҃гослове́нїа шѝ то́атъ кїелтꙋїа́- ла Прѣ́ Сфн҃цїиса́ле Пъри́нтелꙋи но́- стрꙋ Кѵрїꙋ ДОСЇѲЄꙊ А̂рхїепіско́- пꙋлꙋи шѝ Митрополі́тꙋлꙋи а̂ то́атъ | Ꙋггровлахїа. | Ла́ А̂́нꙋл Мѫнтꙋи́рїи ҂аѱч҃д. | ⁂ Тѵпографїа Митрополіча́скъ | ⁂н Бꙋкꙋре́щи. | Де́ Дими́трїе Петро́вичь Тѵпо: Бꙋк:

In-4° de 10+138 foi. Acestea din urmă, numerotate.

Pe verso titlului se află stema şi versurile din *Molitvenicul* descris la No. 579.

In foile liminare se mai afla «scara» cărţii, pe 9 pagine, apoi următoarea prefaţă:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Cuvăntŭ înainte cătră cei ce să vor întâmplà a cetì.

Ingrozind Dumnezeu prin Prorocul Iezechiil pre povăţuitorii norodului Israiltinescŭ cu acéste cuvinte: «Iată laptele mâncaţi, şi lâna înbrăcaţi şi ce ĭaste grasŭ junghiaţi, iar oile méle nu paşteţi, şi pre cé slăbănogită nu o aţi întăritŭ, pre cé rătăcită nu o aţi întorsŭ, şi pre cé pĭerdută nu o aţi căutat; drept acéĭa eu sânt asupra Păstorilor, şi voĭu cére oile méle din mâinile lor», au arătat, cum că să cade a avé multă grijă cei ce s-au râdicat la trépta păstoriei şi a povăţuirii, caré caută cu totul spre izbăvirė sufletelor din cursele văzuţilor şi nevăzuţilor pânditori şi a fi ca o strajă ne adormită între norodŭ, păzindu-l de lupii cei de gândŭ, carii sânt diavolii şi oamenii cei întunecaţi de păreri deşarte, cei ce răzvrătesc sfânta credinţă şi strică légé şi dreptaté.

Pentru acĭasta Domnul nostru Iis. Hs, cuvântul Tatălui, când ca unŭ omŭ s-au arătat în lume purtând trupŭ, între mijloacele mântuirii ce au descoperit némului omenescŭ, au fericit pre chivernisitorĭul cel bun zicând: «Oare cine ĭaste iconomŭ credincĭosŭ şi înţeleptŭ pre carele au pus stăpânul luĭ preste toată casa sa, ca să dé lor hrană la vréme. Ferice de sluga acéĭa, pre carele viindŭ stăpânul îl va aflà făcând aşà».

Şi măcarŭ că céĭa ce s-au zis prin Prorocul, cum şi acĭasta ce s-au grăit de însuş rostul Domnului, să cuvin de obşte la amândoao părţile povăţuitorilorŭ creştineşti, adecă la cei duhovniceşti şi la cei mireneşti; însă pentru că dregătorii bisericeşti sânt diadohi Apostolilor, şi ţin aici locul fericiţilor acelora carii au fost trimişi de Mântuitorĭul ca să întoarcă pre oameni din cărările rătăcirii la calé adevărului şi a vieţii de véci, şi usebit de acĭasta, nici sânt îndatoraţi a purtà şi sarcina grijilor lumeşti, pre cum povăţuitorii cei de afară. Drept acéĭa cu mult mai mult să cére dela dânşii acĭastă slujbă a priveghĭerii cei ce caută spre paza sufletelor. De a nù să dà locŭ fără-de-legii să se încuibéze şi sŭ se lăţéscă între credincĭoşi, ci să o descuibéze înşişi şi să o piarză cu răsunaré propoveduirii cuvântului lui Dumnezeu; ca nu pentru tăcéré lor prinzând locŭ fără-de-légé, să tragă la sine suflete întru hotărâré muncii de véci. Că aicé li sa dă a auzì ĭarăş printr-acelaş Prorocŭ înfricoşaré acĭasta: «De vei vedé viind sabie, şi nu vei bucĭumà cu trâmbiţa, şi norodul nu să va păzì, şi viind sabia va luà sufletŭ dintr-ânşiĭ, acela pentru fără de légé ĭaste luatŭ, ĭar sângele lui dinŭ mâna ta îl voĭu cére».

Decĭ pentru acest felĭu de pază, păstorii şi dascalii Beséricii noastre s-au slujit şi să slujesc cu mari chibzuiri şi sudori că să astupe gurile acelora carii, pentru a ş acoperì prihanele şi desfrânaré, nu lipsesc a samănà între creştini cuvinte bârfélnice şi defăimătoare, pricinuind la cei mai slabi răcĭală credinţei şi răznindu-i dela braţele părinteşti, spre a-i face să rătăcĭască în căi surpăcĭoase şi ne umblate, de a cădé în prăpastia hulelor şi a deznădăjduirii, precum au pătimit mulţi, carii zmulgându-se pre sine din răsadniţa cé sădită de Părintele luminilor, cé lucrată de Domnul nostru Is. Hs. şi râurată de pré sfântulŭ Duh, s-au sădit pre pământuri secăcive şi sălbatece, pentru acéĭa s-au şi veştejit şi s-au dezrădăcinat cu totul, după cum zice Mântuitorĭul: «Tot sadul, carele nu ĭaste săditŭ de

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

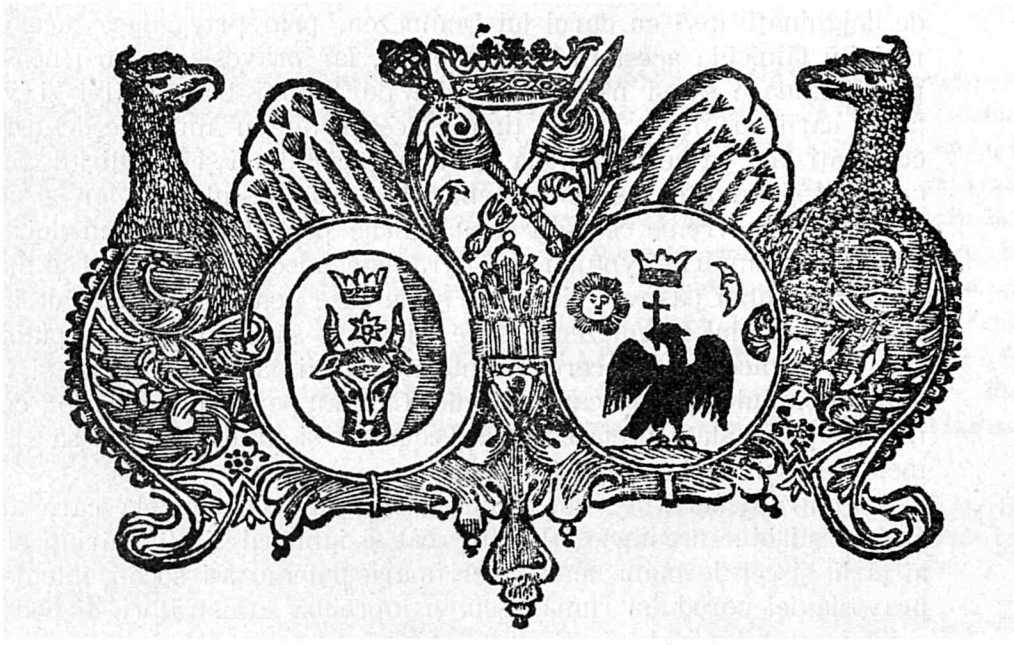

316. — Stema din *Molitvenic*, Bucureşti 1794.

Tatăl mĭeu cel ceresc̆u, dezrădăcinà-se-va». Drept acéĭa şi pré sfinţitul nostru Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Ungrovlahia, al căruĭa fericitŭ nume să păstréză şi în frunté cărţii aceştia, îngrijatŭ fiind de Dumnezeeştile porunci ce sânt date asupra Arhiereilor către paza cé cu dédinsul a turmei ceii cuvântătoare, şi auzind de multe ori pre céle de curând dejghinări şi supărări ale unor némuri, care pentru nepaza cé de aproape a Păstorilor lor şi făţarnica linguşire, au ajuns la cé desăvârşit rătăcire şi tăgăduire, cé grăită de Psalmistul: «Zis-au cel nebunŭ întru inima sa: «nu ĭaste «Dumnezeu», stricatu-s-au şi urâţi s-au făcut întru fără de legi», s-au sârguit a apucà maĭ nainte cu mijlocŭ îndămânatecŭ înbrânciré sămănătorilorŭ de neghini şi a amuţì buzele céle înpuţite ale hulitorilor celor ce mâşâescŭ în urmele începătorilor de dejghinări, carii cu coada lor au târât după sine atâté mulţimi. Şi dar la cercetaré ce au făcut către aflaré unui mijlocŭ ca acesta ne zăbavnicŭ, au găsit izvodul aceştii cărticéle a oare căruĭa dascalŭ procopsitŭ, dintr-ai Beséricii noastre ceii neclătite, tălmăcitŭ după limba cé de rândŭ grecĭască de dumnélui Dimitrache Fălcoĭanul, Biv Vel Clucerĭu. Şi au orânduit-o de s-au typărit ca o vrédnică de folosul celor ce vor ceti-o. Căci, de să şi arată mică la vedére, însă cuprinde ori-ce învăţătură a credinţei. Drept acéĭa să cunoaşte că ĭaste pârgă a înnaltei socotinţe a pré sfinţii-sale şi a bunei cugetări ce are spre a înbogăţì limba némului nostru şi de alte cărţi apărătoare de smintéle şi luptătoare în protiva urâţilor hulitori, cu a nu încetà a neguţătorì talantul ce i s-au dat, spre înmulţire de dobândă, urmând fericiţilor păstori celor ce după vremi au stătut în Ţara Rumânésca cu neadormiţi ochi către păziré staulului lor celui încungĭuratŭ de pizmaşi. Că măcar de s-au şi frământat acĭastă ţară cu schimbări de stăpâniri streine şi au ajuns la grijă din pricina a félĭuri

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

de dejghinaţi, însă cu darul lui Dumnezeu, prin priveghĭeré acelora, s-au râsipitŭ fălniciile acestora ca puzderiile, ĭar pravoslavia ţării noastre ş-au păzit seninaré sa şi n-au fost lipsită de Domni blagocestivi şi vestiţi în fapte, carii au întărit loru-şi ţinutul acesta nu cu mulţime de ostaşi, nici cu cetăţi tari, ci cu fierbinţéla cătră buna credinţă şi cu zidiri de mănăstiri, cu danii şi milostenii spre pomenire vecĭnică a sufletelor lor şi a némurilor sale. De vréme ce n-au făcut zidirile péntru potala numelui, pre cum odinioară Domnii Eghyptului făcé pyramide, adecă mormânturi cu mari încuviinţări, pentru păstraré de nume şi de oase goale, ci le-au făcut întru măriré numelui lui Dumnezeu şi spre răpaosul săracilor şi al neputincĭoşilor.

Drept acéĭa şi aduceré aminte de dânşii ĭaste cu laudă, şi blagoslovenia Domnului preste capetele sale. Că n-au perit pomeniré lor cu sunetŭ nici au putut atâté prefaceri ale vécurilor şi atâté pârjoale să ştérgă numele lor, sau să le stingă fericirile.

Pentru acĭasta de vom căutà la osârdia şi fierbinţéla caré au arătat atât aceşti bine credincĭoşi Domni, cât şi iubitorii de fii părinţi şi păstori ai ţării, şi cei de bunŭ némŭ boeri mari, putemŭ a-i socotì întemeetori ai pravoslaviei norodului rumânescŭ, şi înpreună înzăstrători ai podoabei lăcuinţei acestui pământŭ. Carii au ajutat, unii cu zidiri şi danii, alţii cu tălmăciré sfintelorŭ scripturi şi typăriré, alţii cu spitaluri şi alte faceri de bine. Chibzuim numai că de să şi cade a fi înţelése toate acésté drept un folosŭ de obşte, însă dintr-ânsele acéĭa ce caută cu mai multă întindere şi harŭ la binele tuturor ĭaste tălmăciré sfintelorŭ scripturi şi typăriré. Căci atâté cărţi eşind între noroade, să fac atâté guri propoveduitoare de adevărŭ, care deştaptă *(sic)* spre paza bunei credinţe, şi ori cum şi cum îndreptézĕ vieţuiré a multora din cei lenevoşi sau desmĭerdaţi sau furi şi ori cu ce metéhne. De vréme ce vedem, că tot omul să înduplecă mai mult la acéĭa întru care îş deprinde minté, deprinzându-se dar în cetire norodul, urméză a să şi folosì mult, după cuvântul Domnului: «Cercaţi scripturile, că într-ânsele vâ să pare a aflà viaţa de véci». Şi décă urâtorii de Dumnezeu şi slujitorii Naturii cu a înmulţì duhnitoarele lor dogme prin mijlocul typarĭului, au tras în stare jalnică pre următorii lor, cum nu mai mult povăţuitorii noştri au a să nevoì, ca cu acestaş mijlocŭ să înmulţéscă cuvântul lui Dumnezeu, carele ĭaste sabie cu doao ascuţite spre a tăià părerile céle clencĭuroase ale acelora. Deci cu adevărat păstorescŭ lucru ĭaste typăriré sfintelorŭ cărţi. Că să poate socotì ca unŭ bucĭumŭ ce răsună în staulŭ la vréme de primejdie şi ĭaste ca o hrană, cu caré în cel mai ĭute gerŭ şi viscole hrănindu-se oile céle cuvântătoare, nu pĭer.

Pentru acĭasta dar, fiind că râvna şi socotinţa pré sfinţitului Păstorĭului nostru să véde căutând mai cu dédinsul la acĭastă mai înfiinţată lucrare, cu care, înmulţind şi pre talantul Domnului, plinéşte şi dragosté aproapelui şi pre norodŭ foloséşte, urméză ca toţi să-i cérem dela Dumnezeu lungime de viaţă cu dăruire după inima sa şi tot sfatul său cel bunŭ să i-l plinéscă.

Al tuturor smeritŭ şi osârdnicŭ,

Arhimandr. Grigorie Râmniceanul.

București: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

582. Psaltire, Iaşi 1794.

ѰА̃ЛТИРѢ | ПРОРОКꙊ̃ЛꙊИ ШИ̂ ѦПЪРА̃ТЬ ДАВІДЬ † Кꙋ Тропа́ре, ши́ кꙋ Мл̃тве Ла то́ате Ка́дїсмеле, | Ши́ кꙋ Кѫнтѣ́риле лꙋ́й мѡѵсѝ, Кꙋ Ѱа́лмй | а̂ле́ший, ши́ кꙋ Припѣ́леле лѡ́рь, кꙋ Пасха́лїе, | Пе нѕ. а̃ний. Кꙋ а̂л до́йлѣ Пара́клись а̂ль прѣ́чистїй, | Ши́ кꙋ пꙋци́не ѧ̂въцътꙋ́ри спре фоло́сꙋль крещи́-нилѡрь. Ши́ кꙋ ѧ̂съмна́ре де кѫ́ци Дѡ́мни а̂ꙋ | Дѡмни́ть ѧ̂ ца́ра мѡлда́вїей. Дела дескълекарѣ е̃й. Кꙋ Благослове́нїѧ, Ши кꙋ то́атъ келтꙋѧ́ла | Преѡсфн̃ци́тꙋлꙋи Митрополи́ть а̂ль Мѡлда́вїей, | КѴРІꙊ̃ КѴРЬ ЇАКѠ̂ВЬ. | Ѧ̂трꙋ а̂ преѡсфинцїи са́ле чѣ́ динь но́ꙋ фъ-кꙋ́тъ Тѵпогра́фїе ѧ̂ Ѧши. | Ѧ̂ зи́леле Лꙋмина́тꙋлꙋй ши́ прѣ ѧ̂нълца́тꙋлꙋй Дѡ́мнꙋлꙋй Но́стрꙋ | МИ̃ХА̃Й КѠ̂НСТА̃НДИ̃НЬ СꙊ̃ЦꙊ̃ЛЬ ВѠ̂Є̃ВѠ̂ДЬ Ѧ̂трꙋ ѧ̂тѫ́ѧ Дѡмнїе а̂ мърїей са́ле ѧ̂ молдо́ва. | Ѧ̂ а̃нїй дела А̃да́мь, ҂зтв. | Ї̃Ѧръ дела Хс̃: ҂аѱч̃д. | С-аꙋ Тѵпъри́ть де По́па Михала́ке Тѵпогра́фь. | Ши́ де Гера́симь Іеродїа́конь, Тѵпогра́фь.

In-4° de 4 foi, 675 pagine şi iar 4 foi. Tipărit numai cu negru, cu caractere de trei mărimi. 17 rânduri pe pagină, cu caracterele mari şi 24 cu cele mijlocii. Caracterele cele mici se întrebuinţează la titluri şi la comentariile asupra psalmilor. Frontispicii şi litere ornate.

Pe verso titlului se afla stema ambelor ţări (facs. 313) cu cele 2 versuri dela p. 354.

In foile liminare se află instrucţiunile pentru citirea psalmilor şi o gravură reprezentând pe David.

La sfârşit, după psalmii aleşi, se află: Paraclisul Născatoarei, o «înscurtă învăţătură creştineasca», psalmii la vreme de primejdie, pascalia şi, pentru întâia oară, o cronologie a Domnilor Moldovei cu însemnarea anilor de domnie. O reproducem aci:

«Insemnare de Domnii Moldaviei, care au domnitŭ şi la ce ani au fostŭ domnĭ şi câţi ani au domnitŭ şi câte lunĭ, cumŭ arată în josŭ anume, dela Domnulŭ Dragoşŭ Voevodu ce au descălecatŭ Ţara Moldavieĭ.

La ce ani au domnitu. Létu.	DOMNI.	Şi câţi anĭ şi câte luni. Anĭ, luni
1352	Dragoşi Voevodŭ întâĭulŭ ce au eşitŭ din Ardélu	2.—
1354	Sasu Voevodŭ	4.—
1358	Laţco fiiulu luĭ Sasu Vodă	8.—
1366	Bogdanŭ Voevodu	6.—
1372	Petru Voevodu Muşatu	16.—
1388	Romanŭ Voevodŭ, fratele luĭ Petru Voevodu	3.—
1391	Ştefanu Voevodŭ	7.—
1398	Petru Voevodŭ alu doilé, fiĭulu luĭ Ştefanŭ Vvdŭ	1.—
1399	Iuga Voda fiiul luĭ Petru Vvdŭ	2.—
1401	Alexandru Vvdŭ cel Bunu fiĭulu luĭ Romanu Vvdu	32.—
1433	Iliĭaşi Vvdu fiĭulu luĭ Alexandru Vvdŭ Batrânulŭ	12.—
1445	Romanŭ Vvdu alŭ doilé fiĭulŭ luĭ Iliĭaşi Vvdu	1.—
1446	Petru Vvdŭ alu treilé fiiulu luĭ Ştefanu Vvdu	5.—
1450	Ştefanŭ Vvdŭ alŭ doilé	2.—
1452	Bogdanŭ Vvdu alŭ doilé, ce sângur de sine s-au numitu domnŭ, fiiulu luĭ Alexandru celui Batrânu	2.—
1454	Petru Vvdu alu patrulé ce-i zice şi Aronu	2 —
1456	Ştefanŭ Vvdu alu treilé celŭ Bunu fiiulu luĭ Bogdanŭ Vvdu	47.—
1503	Bogdanu Vvdŭ alŭ treilé fiiulŭ luĭ Ştefanŭ Vvdu	12.9
1516	Ştefanu Vvdu alu patrulé celu Tânăru fiĭlŭ luĭ Bogdanu Vvdŭ	9.9
1527	Petru Raleşi Vvdŭ alŭ cincilé fiĭu lui Ştefanu Vvdu	11 —

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Létŭ.	DOMNI.	Ani, luni
1538	Ştefanŭ Vvdŭ alŭ cincilé ce-i zicŭ Lăcustă	2,3
1540	Alexandru Vvdŭ Corné alŭ doilé'.	—.6
1540	Petru Vvdŭ Raleşi a doao domnie	6.
1546	Iliïaşi Vvdŭ alŭ doilé fiïulŭ luĭ Petru Voda	7.6
1554	Ştefanŭ Vvdŭ a şasălé fiïulu luĭ Petru Vvdŭ Raleşŭ	3 4
1557	Alexandru Vvdŭ alŭ treilé Lăpuşnénu	5.—
1562	Despotŭ, Iacovŭ şi Vasile întăĭu	2.—
1564	Ştefanu Vvdŭ Tomşa alŭ şaptelé	—.3
1564	Alexandru Vvdŭ Lăpuşnénulu a doilé domnie	5.—
1569	Bogdanŭ Vodă alŭ patrulé fiïulŭ luĭ Alexandru Vvdu.	1.—
1570	Ioanŭ Vvdŭ celŭ Tiranu domniïa întâiu.	6.
1576	Petru Vvdŭ a şaselé Şchiopulŭ fiïulŭ luĭ Mircé Vvdu	5.—
1581	Ianculŭ Sasŭ Vvdŭ *Luteranu*.	3.7
1584	Petru Vvdŭ a şaptelé ce-i zicŭ Cercelu	5.—
1586	Petru Vvdŭ Şchiopulŭ a doao domnie.	2.—
1591	Aronŭ Vvdŭ celŭ Rău domniïa întâĭu.	1.—
1592	Aronŭ Vvdu tiju a doao domnie	2.—
1595	Ieremiïa Moghila Vvdŭ	12.-
1607	Simeonŭ Moghila Vvdŭ.	2.—
1609	Costandinŭ Moghila Vvdu	1.
1610	Ştefanŭ Vvdŭ Tomşa a optulé.	5.
1615	Domna lui Ieremiïa Vvdŭ cu fiïulŭ sau Bogdanŭ Vvdu	1.—
1616	Radulŭ Vvdŭ celu Mare.	3.—
1618	Gavriilŭ Moghila Vvdŭ	1.—
1619	Gaşparŭ Vvdu Italiïanulu.	2.—
1621	Alexandru Vvdŭ a patrulé a luĭ Iliïaşi Vvdu	1.—
1622	Ştefanu Vvdu Tomşa a doao domnie	1.—
1623	Radulŭ Vvdŭ celŭ Mare a doao domnie	3.—
1626	Mironŭ Vvdŭ Barnovschiĭ	4.—
1630	Alexandru Vvdu alŭ cincelé fiïulu luĭ Radulu Voda.	—.5
1630	Moisi Voevodu	1.—
1631	Alexandru Voevodŭ a luĭ Iliaşu Voda alu doilé domnie	2.—
1633	Mironu Voevodŭ Barnovschie alu doilé domnie şi îndata Moisi Voda alŭ doilé domnie	1.—
1634	Vasile Voevodŭ Alvanitulu	20.—
1654	Ştefanŭ Gheorghie Voevodu, fiïulŭ lui Dumitraşcu Logoĭatu.	4.
1658	Gheorghie Ghica Voevodŭ Capichehaĭa luĭ Vasile Vodă	2.—
1660	Ştefanu Voevodu fiïulu luĭ Vasile Voda	2.
1662	Eustratie Voevodŭ Dabija	4.—
1666	Duca Vvdŭ Alvanitulŭ	(6).6
1666	Iliïaşŭ Vvdŭ fiïulŭ luĭ Alexandru Voda	2.6
1669	Duca Vvdŭ alŭ doilé domnie	3.
1673	Ştefanu Vvdŭ al unsprăzecilé Petrecıannu	1.—
1674	Dumitraşculŭ Vvdŭ Cantacozinò Ţarigradénulu	2.
1676	Antonie Vvdŭ Rosetŭ	3.—
1679	Duca Vvdŭ alu treilé domnie	5.—
1684	Dumitraşculu Vvdu Cantacozinò al doilé domnie.	1.—
1685	Costandinu Vvdŭ Cantimir.	8.—
1693	Costandinu Vvdŭ fiïulu Ducaı Voda	3.—
1696	Antohe Vvdŭ fiïulŭ lui Cantimir Voda.	5.—
1701	Constandinŭ fiiulu Ducaĭ Vodă alu doilé domnie	3.—
1704	Mihaĭ Vvdu Racoviţa.	1.—
1705	Antohe fiïulŭ (fiïu) luĭ Costandinu Cantemiru domniıa alu doile	3.—
1708	Mihaĭ Vvdŭ Racoviţă al doilé domnie	2.—

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Létu.	DOMNI.	Ani, luni
1710	Necolae Vvdŭ Mavrocordatŭ a luĭ Alexandru.	1.—
1711	Dumitraşco Vvdŭ a luĭ Costandinŭ Vodă Cantemirŭ.	—.8
1712	Necolae Vvdŭ Mavrocordatŭ al doilé domnie	4.4
1716	Mihaĭ Vvdŭ Racoviţă alŭ treilé domnie.	11.—
1727	Grigorie Ghica Vvdŭ	6.—
1733	Costandinŭ Vvdŭ a luĭ Necolae Vvdŭ Mavrocordatu	2.7
1735	Grigorie Vvdŭ Ghica al doilé domnie	6.6
1741	Costandinŭ Vvdŭ Mavrocordatŭ al doilé domnie.	1.11
1743	Ioanu Vvdŭ a luĭ Nicolae Vvdu Mavrocordatŭ.	4.—
1747	Grigorie Vvdŭ Ghica al treilé domnie	—.9
1748	Costandinu Vvdŭ Mavrocordatŭ al treilé domnie.	1.6
1749	Costandinu Vvdŭ Racoviţă alŭ luĭ Mihaĭ Vvdŭ Racoviţa . . .	3.9
1753	Mateĭ Vodă Ghica	2.7
1756	Costandinŭ Vvdŭ a luĭ Mihaĭ Racoviţă al doilé domnie . . .	1.1
1757	Scarlatŭ Grigorie Ghica Vvdŭ ; — Şi au robitŭ Tătariĭ ţara de josŭ	1.5
1758	Ioanŭ Theodorŭ Calimahŭ Vvdŭ	3.—
1761	Grigorie Vvdŭ Calimahŭ	3.—
1764	Grigorie Vvdŭ Ghica dinŭ dragomanŭ	2.9
1766	Grigorie Vvdŭ Calimahŭ alŭ doilé domnie	2.4
1769	Costandinŭ Vodă Mavrocordatŭ a luĭ Nicolae Vodă Mavrocordatŭ a patra domnie.	—.5
—	Şi îndata stăpâniré oştilorŭ moschiceşti, care au ţinutŭ de cândŭ au venitŭ până cândŭ s-au dusŭ	5.—
1774	Grigorie Vodă Ghica care s-au luatu robŭ de oştile ruseşti, dinŭ domniĭa Ţăriĭ Muntenesti şi aicé al doilé domnie	2.10
1777	Costandinŭ Vodă Moruzŭ din dragomanŭ	4.8
1782	Alexandru Vodă fiĭulŭ luĭ Costandinŭ Vodă Mavrocordatŭ . . .	2.8
1785	Alexandru Vodă fiĭulŭ luĭ Ioanŭ Vodă Mavrocordatŭ	2.—
1787	Alixandru Vodă Ipsilantŭ pre care l-au luatŭ Nemţiĭ	1.4
—	Apoĭ stăpăniré Nemţilorŭ, Hanulŭ cu Tătarâi şi cu Turcii şi Manole Vodă	—.5
1788	Şi îndată stăpăniré Moscalilorŭ care au ţinutŭ până cândŭ s-au dusŭ.	4.8
1792	Alexandru Vodă Moruzii	—.8
1793	Mihaĭ Costandinŭ Vodă Suţulŭ	—.—

Pe ultima faţă :

Slavă, cinste şi închinăcĭune celuĭ în Troiţă unuĭa Dumnezeu, carc ne-au ajutatŭ după începutŭ de amŭ ajunsŭ şi sfârşitulŭ.

Iară ceĭa ce vă veţĭ întâmplà a ceti, bucuraţi-vă în Domnulŭ şi vă rugaţĭ pentru noĭ, că fiind şi typografiĭa acumŭ dinŭ nou făcută şi uniĭ dinŭ lucrători acumŭ de abiĭa s-au deprinsŭ la acestŭ lucru, nu să poate să fimŭ scăpatŭ fără greşală...

Purtătorĭu de grijă şi cheltuitorĭu typografieĭ fiindŭ Chyrŭ Inochentie Eclisiarhŭ sfinteĭ Mitropoliĭ şi diorthositorĭu înpreună cu Ieromonahulŭ Chyrŭ Ghedeonŭ proinŭ eclisiarhŭ.

In unele exemplare alineatul al doilea prezintă nişte mici modificări de redacţiune.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

583. *Urmare... a dreptei credințe*, (București) 1794.

ꙋ̆РМАРЄ | прє́ скꙋ́рт | А҃ ДРЄПТЄИ КРЄ̃ДИНЦЄ | Дꙋ́нъ ѧ҆нтрєва́рє ши́ ръспꙋ́нсь | пєнтрꙋ лєсни́рѣ ѧ҆нцєлѣ́цєрїй | Чєтито́рилор чє́лор нє́дєцрин-ши ѧ҆н |сфи́тєлє Єкриптꙋ́рй. | Тѵпъри́тъ а҆кꙋ́м ѧ҆н зи́лєлє | Прѣ́ Лꙋмина́тꙋлꙋй До́мнь І҆ѡ́ А҃лєѯа́ндрꙋ Кѡнстандін Мꙋрꙋ́зь ВОЄВОД. | Кꙋ́ Бл҃гослокє́нїѧ ши́ кїєл-тꙋїа́ла Прѣ́ Єфи́цитꙋлꙋй | Митрополі́ть А҃ то́атъ ѹ҆ггрѡ̂влахїа кѵ́р ДОСІѲЄꙊ | ѧ҆н а҃нꙋл Мѫнтꙋи́рїи ҂аѱч҃д.

In-8° mic de 1+18 foi.
Pe verso titlului se afla reprezentați sfinții Constantin și Elena.
Textul este dispus în intrebari și raspunsuri.

București: Biblioteca Academiei Române.

1795.

584. *Bucoavnă*, Sibiiu 1795.

Бꙋкоа́внъ пънтрꙋ ѧ҆въцътꙋра прꙋнчилор.

In-8° de 64 pagine.
Tipărită la Petru Bart. O ediție noua, la 1797.

Anunțată. cu aratarea cuprinsului în: *Siebenbürgische Quartalschrift*, V, 385.

585. Calendar, (București) 1795.

КАЛЄНДА́РЮ | А҃кꙋ́м а҆до́аѡ о҃аръ | тѵпъри́ть. | Ла́ лѣ́т, ҂аѱчє.

In-8° mic de 23 foi numerotate.
Nu este un calendar propriu zis, ci un fel de prognosticon pentru câteva grupe de ani așezați după planeta care este regentul anului.

București: Biblioteca Academiei Române.

586. Dim. Cantemir, *Intâmplările cele maĭ vrednice de amintit în Valachia*, Viena 1795. — Grecește.

Δημητρίου Καντεμίρου, Ἀξιομνημόνευτα ἐν Βλαχίᾳ συμβεβηκότα, μεταφραστθέντα ἐκ τοῦ γερμανικοῦ. Ἐν Βιέννῃ 1795.

A lui Dimitrie Cantemir, Intâmplările cele mai vrednice de amintit in Valachia, traduse din nemțește. In Viena 1795.

C. Sathas, Νεοελληνικὴ Φλολογία, 541. — C. Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 164.

587. Gromovnic, ed. II, (București) 1795.

ГРОМОВНИК, | А҃л лꙋ́н И҆ра́клїє ѧ҆нпъ-ра́ть, ка́рєлє а҆ꙋ | фо́ст нꙋмъръто́рю дє | стѣ́лє. | А҃кꙋ́м а҆доаѡ́аръ | тѵпъри́т. | Ла́ Лѣ́т, ҂аѱчє.

In-8° mic de 14 foi numerotate.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Cuprinde împărţirea zilelor lunilor, începând cu luna Martie, după zodii; apoi prevestiri pentru fiecare zodie în parte, în cazul când va tunà sau va fi cutremur în zilele de sub acele zodii.

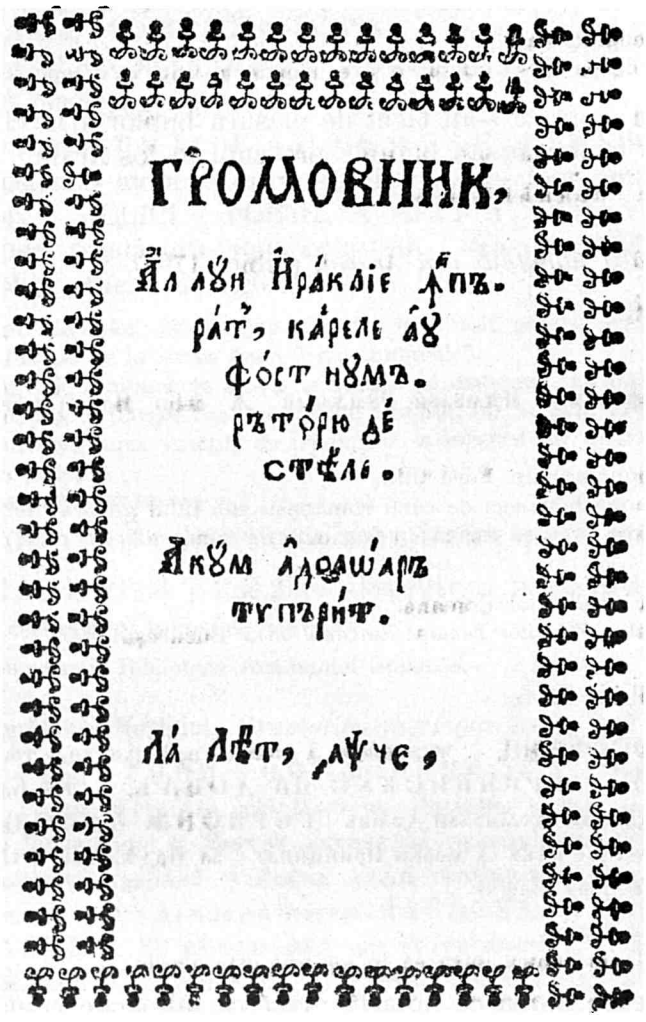
ГРОМОВНИК,

Ал лꙋн Ираклїе ѧпъ-
ратъ, кареле аꙋ
фост нꙋмъ.
ръторю де
стѣле.

Акꙋм адоаѡаръ
тупърит.

Ла лѣт, ѧѱче,

317. — Titlul *Gromovnicului* din 1795.

La sfârşit se află prevestiri pentru tot anul care urmează după Crăciun, după cum acesta va cădea într'una din cele 7 zile ale saptămânii, sub titlul:

ТВОРЕ̃НІ̃Я ѠЗДРѢ
пророка̃.
ѿ рождество Хрістóво.

(Lucrarea prorocului Esra dela naşterea lui Hristos).

M. Gaster poseda un exemplar din acest *Gromovnic* fără dată şi fară an, care poate fi ediţia I a carţii. O alta ediţie a aparut în 1817.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

Gaster, *Gesch. der rum. Litteratur*, 422.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

588. *Invăţătură pentru măsura cotului,* (Bucureşti) 1795.

Ѧ В Ъ Ц Ъ Т ѯ Р Ъ | Пѣнтрꙋ Мѫсꙋра Кѡтꙋлꙋи. | Ѧн чѣ кѷпь сѣ мѫсѡаръ Бꙋ-цн-лѣ. с-ау ѯлат фѣл де Вѣсѣ. | Ѩдѡаw ѯарѫ Тупкрѷтѫ. | Ла Лѣть ѧѱче.

In-8⁰ mic de 6 foi nenumerotate.

Textul începe chiar de pe verso titlului, şi are următorul titlu la început:

Invăţătură pentru cotul ce s-au făcut de măsura buţilor în ce chipŭ să să măsoare buţile sau tocitorile sau putinile pre cum în jos arată.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

589. *Înştiinţarea Soţietăţii filosofeşti din Ardeal,* (Sibiiu 1795).

Ѧ Щ Ї Й Н Ц Я Р Ѣ.

La sfârşit:

Соцїетатѣ Философѣскѫ â Нѣмꙋлꙋй Рꙋмжнѣск. Ѧ мáре Принципáтꙋл Ѩрдѣлꙋлꙋй.

In-8⁰ mic de 5 foi nenumerotate. Fară titlu.

Cuprinde prospectul unei biblioteci de carţi româneşti sub titlul general de: *Vestiri Filosofeşti şi Moraliceşti,* care avea să apară, în fascicule de doua coli, de câte două ori pe săptămână.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

O. Lugoşianu, *Societatea Femeilor române din anul 1815.* Bucureşti 1895.

590. Pilde filosofeşti, Sibiiu 1795.

П Й Л Д Ѣ | ФЙЛОЅОФѢЩЙ, | тупкрйтѣ Ѧ зйлеле прѣ Ѧнкліа-тꙋлꙋй шй прѣ лꙋминáтꙋлꙋй Ѧпкрáт | Ф Р Я Н Ц Й Ѕ К ѯ Ѕ Й Л Д О Й Л Ѣ. | Кѫ Благосло-кéнїѫ ѡбитóрюлꙋй де | Дѫмнезѣ Домнꙋлꙋй Дóмнь | Г Ѣ Р Я Ѕ Й М Й Д Я М О В И Ч Ѣпискóи Неоу̑нйт де лѣуѣ Грѣ-чáскѫ Ѧ мáреле Принципáт | ѯл Ѩрдѣлꙋлꙋй. | Ѕ Й Ь Î Й. Ѧ Типографїѫ лꙋй Петрꙋ Бꙋрт, ѧѱчѣ.

In-8⁰ de 1 foaie şi 112 pagine.

Verso titlului e alb. Titlul pentru intrarea în materie este acesta:

Pilde filosofeştĭ, de pe limba cé proastă grecéscă, tâlmăcite rumânéşte.

La sfîrşit:

S-au diortosit prin noĭ, care o am şi zăţuit, Mihail Dir din vestita cetate a Sibiĭuluĭ şi Radul din sfânta Episcopie a Râmniculuĭ.

Pentru celelalte ediţii, vezi indicele.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

591. *Viaţa şi pildele lui Esop,* Sibiiu 1795.

Вїѫца шй Пиладеле прѣ.рцелéптꙋлꙋй Ѳсѡп.

In-8⁰ de 7 ½ coale. Tiparit la Petru Bart.

Viaţa lui Esop ocupa primele 3 ¼ coale, iar pe celelalte se alla 111 fabule cari nu sunt toate ale lui. Dupa fiecare fabula urmeaza aplicaţiunea ei morala.

Siebenbürgische Quartalschrift, V, 384.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

592. **Dim. Caracaş,** *Poeme medicale*, Viena 1795. — Greceşte şi latineşte.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ | ΚΑΡΑΚΑΣΣΗ | ΙΑΤΡΟΦΙΛΟΣΟΦΟΥ | Καὶ Ἰατροῦ τῆς Πόλεως Βουκουρεστίου καὶ τοῦ ἐν | ταύτῃ Νοσοκομείου τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ | ἁγίου Παντελεήμονος | ΠΟΙΗΜΑΤΙΑ ΙΑΤΡΙΚΑ. | Ἅπερ ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τὴν Λατινίδα φωνὴν μέ- τήνεγκε, | ΕΝ ΒΙΕΝΝΗΤΗΣ ΑΟΥΣΤΡΙΑΣ ⁂ψε. | Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Τυπογραφίᾳ Γεωργίου Βεντότη.

DEMETRII | KARAKASSE | MEDICINAE DOCTORIS | Urbis Bukurestensis atque Nosocomii, quod in ea- dem sancti Panteleëmonis nuncupatur. | MEDICI | POEMATA MEDICA | quae idem ipse et in Latinum sermonem soluta ora- tione transtulit. | Viennae 1795. | Impressum in Typographia graeca Georgii Ventoti.

In-8⁰ de 4 foi, 246 pagine şi 2 foi la sfârşit, pentru greşeli. Inceputul paginaţiei e greşit: începe de la verso foaei 7 cu numărul 6.

Pe foile liminare se află o şcrisoare de dedicaţie către Alexandru C. Moruz Voevod.

La pag. 6 începe Πρόλογος adecă Prefaţa, iar la pag. 14 textul.

Poemele sunt însoţite de traducere latinească în proză, tipărită în faţă, pe paginele din dreapta.

La pag. 199 încep:

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ | ΠΟΙΗΜΑΤΙΑ ΕΠΙΜΙΚΤΑ | Ἢ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ.

EJUSDEM | Poemata Miscellanea | seu diversi Argumenti.

Acestea sunt numai în greceşte.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

593. **Amfilohie Hotiniul,** *Gramatica theologhicĕască*, Iaşi 1795.

ГРАМѢТѢКѦ | ѲЄѺЛОГѢЧѢѠКЪ | Єкоасѫ ѩ лимвѣ молдовенѣскѫ, | депе Бѣсловїѫ лѣй Платонь, Ѩрхїепїс- копѣлъ де москва, шѝ депе ѣлте кѫрцѝ | Бисеричѣщи. | Пентрѫ ѩкацатѣра прѣощилорь, шѝ ѫ тѣ- тѣрворь де ѿвеще православничѝ крещинѝ. | Ѩкѣмь ѩтѫѝ типѫрїтѫ ѩ зѝлеле пре | лѣминатѣлѣѝ, шѝ пре ѩнѫлцатѣлѣѝ | Домнѣлѣѝ нострѫ ѦЛЄѲѢѦНДРѢ | ІѺѦННЪ КѦЛѦѠМѦХЪ КОЄѾОДЪ. | Кѣ бѫгословѣнїѫ шѝ тѣатѫ келтѣѫла | Прѣосфи(н)цїѝй сале, кѵрїѣ кѵрь: ѦКОВЪ | Ѩрхїепїскопъ шѝ Митрополїтъ Молда- вїеѝ: ѩтрѣ ѫ прѣосфи(н)цїе сале типо- графїе, ѩ Ѧшїй. ⁂ψѵѕ. Ієнїе: 5. | Де Герасимъ Іеродїаконъ | Шѝ де Пакѫлъ Петрокъ, Типографѣй.

In-4⁰ de 4 foi şi 72 pagine.

Pe verso titlului, o gravură pe lemn, cu inscripţii româneşti.

Prefaţa:

Cuvântŭ înnainte către cetitorĭu.

Pravoslavnice cetitorĭu, Toată scriptura cé însuflată de Dumnezeu a să învăţà foarte este de folosŭ, ĭară maĭ alesŭ acĭasta, care să chiamă trâmbiţa cé bine răsunătoare a apostolilorŭ, cu care au trâmbiţatŭ în toată lumé, şi au strânsŭ pietri de mare preţŭ, de au zidităŭ beserica, cariĭa au zisŭ Mântuitorĭulŭ, că nicĭ odată uşile eĭ nu să vorŭ stricà.

Pentru acĭasta m-amŭ îndemnatŭ de a scoate acĭastă cărticică pre limba noastră moldovenéscă, pentru învăţătura pravoslavniciĭ credinţă, şi m-amŭ rugatŭ preosfinţieĭ sale părinteluĭ Mitropolituluĭ de o au datŭ în

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

typarĭu. Şi pentru uşurinţa de a să ţinè minte, amŭ arătatŭ în scurtŭ numaĭ cele dintâĭ capete de poruncĭ, care învăţîndu-le acesté bine dintru întâĭ şi întărindu-le în inimile lorŭ, ceĭ ce vorŭ învăţà, pre lesne vorŭ înţelege şi alte dovezĭ de întăriré acestoraşĭ începuturĭ, cândŭ le vorŭ învăţà maĭ pre largŭ. Şi măcarŭ că acesté totŭ creştinulŭ este datorĭu a le şti, darŭ maĭ vârtosŭ ceĭ ce voescŭ a să însărcinà cu marele darŭ alŭ preoţieĭ, negreşitŭ trebue să ştie toate acesté dintâĭ începătoare capete de poruncĭ şi să le aĭbă bine în ţineré de minte, una pentru când le vor cetì orĭ le vorŭ învăţà maĭ pre largŭ, cu uşurinţă să le înţelégă, după cumŭ s-au zisŭ maĭ susŭ; al doïlé să să slujască de răspunsŭ celorŭ ce-ĭ întrébă; alŭ treilé pentru să ştie cumŭ să înveţe pe altulŭ pravoslavnica credinţă.

Inpărţitu-s-au cărticica acĭasta în treĭ părţi: întâĭ pentru cunoştinţa de fiinţa luĭ Dumnezeu; al doilé pentru credinţa evangheliciască, şi alŭ treilé pentru cele zece poruncĭ date prinŭ table luĭ Moysì; că întru toate aceste înpărţirĭ să cuprinde credinţa, nădejdé, dragosté, dinŭ care Domnulŭ Dumnezeu să stropască în inimile pravoslavieĭ voastre picăturĭ de darulŭ său spre a voastră învăţătură.

Smeritulŭ între Arhiereĭ, Amfilohie Hotiniulŭ.

La sfârşit:

Diorthositorĭu şi purtătorĭu de grijă typografieĭ fiindŭ chyrŭ Inochente, Duhovnicŭ şi Eclisiarhŭ sfinteĭ Mitropoliĭ.

Diaconŭ Theodorŭ, zeţarĭu.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

594. Amfilohie Hotiniul, *De obşte Gheografie,* trad. după Buffier, Iaşi 1795.

Д҃Е ѠБЩЕ҃ ГЕ҃ѠГРЙФІЄ | ПЄ҃ ЛЇМБЇ МОЛДОВЕ҃НѦСКЪ | Сκо́лѕ дєпє Гєѡгра́фїє лѵ̆й Бѣ́фїєрь, дѵ̆пѣ | ѿржндѵ́ала ка́рє а҃кѣ́мь май пре о҃́рмѣ с-ѵ̆ а҃-| шѣзáть ⸓ а҃када́мїє дела Парúзй. | Йкѣ́мь ⸓тѧ́й тупѣрúтѣ. ⸓ зúлєлє | Пре́ Лѵ̆минáтѵ̆лѵ̆й, шй Пре́ ⸓нѣлцáтѵ̆лѵ̆й | До́мнѵ̆лѵ̆й по́стрѵ̆ Ѩ Л Є Ѯ Ѩ Н Д Р Ѹ | І Ѡ Ѩ Н Ъ К Ѩ Л Ѩ М Ѩ Х Ъ Е Ѣ Д Ь. | Кѵ Благослове́нїѧ, шй кѵ то́атѣ келтѵ̆ѧ-ла Прєѡсфинцúтѵ̆лѵ̆й Митрополúть а҃ то́а-тѣ Молда́вїѧ, Кѵрíѡ Кѵрь: Ѩ К О Е Ь. | ⸓трѵ̆ а҃ Прєѡсфинцїей са́лє Тупографи́ѣ, | ⸓ Сфи́та Митрополíє, ⸓ Ѩшй. | Лéть: 1795. а҃вгѵ̆ст: 22. | Є-ѵ̆ тупѣрúть дє Їєродїáконь Гєра́симь: | шй дє Па́вєль петро́вь типографи́й.

In-4° de 6 foi şi 230 pagine.

Prefaţa începe chiar pe verso titlului şi ocupa trei pagine. Urmeaza apoi o nota «pentru izvodirea Gheografiei» şi «scara» cărţii.

Prefaţa:

Cuvântŭ cătră cetitorĭu.

Vesté care au eşitŭ pentru acĭastă cărţulie cu numele de Gheografie de obşte, nu numaĭ în Franţie, unde dintru întâĭ au aşăzatŭ orânduĭala într-acestŭ felĭu, darŭ şi întru alte locurĭ şi ţărĭ s-au priimitŭ ca unŭ lucru uşorŭ pentru învăţătura Gheografieĭ, tâlcuindu-o în fiinţă fieşte care ţară pe a sa limbă, care acumŭ şi întru a noastră a să da la lumină n-au lipsitŭ, căcĭ cu adevăratŭ nu erà cu putinţă întru altŭ chipŭ a să dà o orânduĭală

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

maĭ cu uşurinţă şi maĭ cu lesnire pentru învăţătura Gheografieĭ celorŭ ce voescŭ a ştì locurile de fieşte care parte de a pământuluĭ, înpărăţiĭ, ţărĭ, cetăţĭ, munţĭ şi râurĭ, care să scriu aicé de rândŭ pentru folosinţa tinerilorŭ de a le ţine minte, care în ce parte de locŭ este şi ce nume are, pe câtŭ s-au pututŭ până acumŭ de a să cunoaşte asupra acestuĭ globŭ de pământŭ şi apă; nu după cumŭ erà întru acé maĭ denainte Gheografie, întru care să cuprinde toate numele de ţărĭ şi locurĭ, întru nişte varvare vierşurĭ de poeticie, care în loc de a avé tineriĭ agĭutorĭu şi folosŭ, eĭ să însărcinà de o greutate, câtŭ de multe orĭ întâmplându-se la uniĭ de a deprinde acesté, eĭ nu să maĭ grijé de altă rămăşiţă ce maĭ râmâné, rămâindŭ ca şi cândŭ s-arŭ luà o piatră de pe o zugrăvală mozaĭcĭască, care altă nu ar fi pututŭ să fie fără decâtŭ totŭ chipulŭ stricatŭ.

Darŭ maĭ pre urmă cu purtaré de grije şi cu ajutorĭulŭ de unŭ alesŭ mathimaticŭ şi plinŭ de alte învăţăturĭ, s-au curăţitŭ şi s-au îndreptatŭ după chipulŭ cumŭ să vede, depe care închipuire şi noĭ îndrăznindŭ amŭ tălmăcit-o (istoriceşte) depe limba italienĭască pe limba moldovenĭască, pentru însuşĭ globulŭ pământuluĭ, ĭarŭ învăţăturile cele pentru sfera ceréscă s-au lăsatŭ până la vremé, cândŭ s-orŭ îndemnà alţiĭ cu maĭ bună pricepere de a închipuì şi însuşì sfera pe acĭastă limbă.

Şi măcarŭ că întru toate învăţăturile, întâĭ să învaţă ce este maĭ uşorŭ, apoĭ să sue la cele maĭ grele, după cumŭ şi întru acĭasta, fiindŭ dintru întâĭ Gheografie, apoĭ Cozmogràfie, fiindŭ că Gheografie arată numaĭ pentru pământŭ, ĭarŭ Cozmografie pentru toată lumé, şi pentru acĭasta întâĭ să să înveţe o parte, apoĭ toate părţile.

Decĭ, ĭubite cetitorĭu, priimeşte acestŭ puţinŭ şi te învaţă, că pe urmă veĭ ştì şi celŭ multŭ. Şi te lasŭ cu pace, că eu sântŭ de apururé rugătorĭu către Dumnezeu pentru folosulŭ pravoslavieĭ voastre.

Smeritulŭ între Arhiereĭ, Amfilohie Hotiniulŭ.

Titlul pentru intrarea în materie este:

Г Є Ѡ Г Р А̃ Ф Î Є

молдовенѣскъ.

In afară de partea propriu zis geografică, cartea mai cuprinde şi următoarele:

Arătaré pentru numărulŭ arăpescŭ, care să politiceşte acumŭ, înpreună cu numărulŭ moldovenescŭ...

Insemnare de Domniĭ Moldavieĭ.

Iar la sfârşit se află capitolul despre Moldova, din Geografia lui Francisc Schmideg. Pe ultima pagină, numele corectorului şi tipografilor:

Diorthositorĭu şi purtătorĭu de grije Typografieĭ fiindŭ Ieromonahulŭ Chyrŭ Inochente, duhovnicŭ şi eclisiarhŭ sfinteĭ Mitropoliĭ.

Diaconŭ Theodorŭ şi Ioanŭ, aşăzătorĭ slovilorŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

595. Biblia, Blaj 1795.

Б И́ Б Л І А
ЙДЕ́КЪ
ДУ҃МНЕЗЕ́ѠСКА СКРИПТУ́РЪ
Й ЛЕЦІ́И ВЕКІ́Й ШИ́Й Й ЧЕ́ІИ НО́ВѠ
ТОЙТЕ
Каре сас тхлмхчи́тъ де пре лимба Е́линѣ́скъ пре ·ц҃ѣлѣ́сасъ лимбі́и Рωмжнѣ́цій.
Йкъмъ ·ѧтжю́ сас тѵ̀пърѝтъ рωмжнѣ́ще сѣ́пть стхпжнйрѣ Прѣ ·ц҃нхлцатъсалй Ц҃нхра́тъ а̂ Рωмі́ннлωрь
ФРЙНЦИЙСКЪ ЙЛЬ ДОЙЛѢ
Краюлй Цпостωлнчѣ́скъ Ма́ре Прйнципь йлъ Йрдѣклъсалй. шй чѣлѣ лі́лте:
Къ Благословенїѫ Мхрійй сале Прѣ лъминатъсалй шй Прѣ сфѣцйтъсалй
Дѻмнъсалй Дѻмнь
ІѠАННЬ БѠБЬ
Блхдйкъсалъ Фхгхра́шъсалй
·ѧ Бла́жь ла Митрополі́е
Йнъсалъ дела На́шерѣ лъй Хс̃.
·аѱ҃ѵ҃е.

In folio de 10 foi şi 894+246 pagine. Tiparit în genere pe două coloane, cu caractere de trei mărimi şi cu 63 de rânduri în coloană

Verso titlului e alb.

In foile liminare se afla înştiinţarea «catră cetitoriu» a lui Samuil Clain, care se reproduce mai jos, un «Cuvânt înnainte la S. Scriptura», «însemnaré rânduluĭ cărţilorŭ Sfinteĭ Scripturĭ», o introducere în cărţile lui Moise, «însemnaré apostoliloru şi evangheliiloru Dumineciloru, a sărbatoriloru, a morţiloru şi a masluluĭ», şi, în fine aratarea greşelilor de tipar, precedată de înştiinţarea de mai jos.

Prefaţa:

Către cetitoriu.

Scriptura sfântă, carè cu cuvânt elinesc şi Bibliïa să zice, de pre limba elinéscă din izvodul celorŭ şépte zecĭ de dascalĭ, românéşte tălmăcită, la anulŭ 1688 în Bucureştĭ s-au fost typărit, darŭ cu foarte întunecată şi încurcată aşezare şi întocmire a graĭuluĭ românesc, şi mult osibit de vorba cè de acum obicĭnuită şi maĭ ales de graĭul şi de stilul cel din cărţile besericeştĭ, care în toate beséricile româneştĭ să cetesc, şi pentru acéĭa pretutindinè tuturorŭ şi de toţĭ ĭaste cunoscut şi înţelesŭ; cât acè tălmăcire aceiĭ Bibliĭ maĭ pre multe locurĭ ne plăcută urechilorŭ auzitorilorŭ ĭaste şi foarte cu anevoe de înţeles, ba pre altele locurĭ tocma fără de înţeles ĭaste, care lucru cu mare pagubă sufletéscă erà némuluĭ şi Besériciĭ Românilorŭ. Afară de acĭasta acéle vechĭ Bibliĭ atâta s-au înpuţinatŭ, cât foarte rarŭ, să nù zic bun credincĭos creştin, ci preot ĭaste la carele să află, şi nicĭ cu foarte mare preţŭ făr de mare trapăd şi ostenélă nu să află, ca să-şĭ poată neştine cumpărà. Acĭastă pricină au fost îndemnat şi pre pré luminatul şi pré sfinţitul Domnŭ Petru Pavel Aaron, Arhiereulŭ Făgăraşuluĭ şi Vlădica a totŭ Ardélul, şi a părţilorŭ ţărĭĭ ungureştĭ, câtŭ toată S. Scriptură pre limba românéscă însu-şĭ o au tălmăcitŭ, ci încă maĭ lipsindu-ĭ mâna şi îndreptaré cè maĭ de pre urmă, Tatăl cerescŭ bine au voit a-l

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

chiemà la vécînica odihnă; şi aşé acé tălmăcire numaĭ pre nişte hârtiĭ scrisă nesăvârşită şi ne dată la lumină au rămasŭ; dintre care hârtiĭ după acéĭa, pentru multele mutărĭ din loc în loc, unele s-au pierdut. Decĭ, ca stilul şi aşezaré graĭuluĭ întru acéĭaşĭ Biblie să nu fie osibit, puindu-se unele dintru acé tălmăcire, altele dintru a altuĭa, s-au socotit, ca toată Bibliĭa de unul cu asémené stil şi aşezare a graĭuluĭ să se tălmăcéscă. Decĭ având eu îndeletnicire, m-am îndemnat să mă apuc de atâta lucru şi să îndreptez graĭul Biblieĭ ceiĭ maĭ dinainte românéşte typărită. Ĭară maĭ vârtos întru adevăr pociu să zic, că maĭ ales Testamentul cel vechĭu maĭ mult de nou de pre cel elinescŭ a celorŭ şépte zecĭ de dascalĭ l-am tălmăcitŭ. Care lucru al mĭeu Mărĭĭa sa pré luminatulŭ şi pré sfinţitulŭ Domnŭ Ioannŭ Bobb Vlădica a toată ţara Ardéluluĭ şi al părţilorŭ ţărĭĭ ungureştĭ şi al Făgăraşuluĭ Episcopŭ, ĭară alŭ mieu pré bun părinte, nu numaĭ l-au ajutat şi l-au ocrotit, ci bine au voit şi ţla sine a-l luà, şi ca un bun păstorĭu pururé priveghitorĭu în pregĭurul turmeĭ şi cu dédinsul străduitorĭu şi grijitorĭu de mântuiré sufletelorŭ celorŭ dela marele şi întâĭulŭ Arhiereu Hs. Dumnezeu luĭ încredinţate, bine ştiind că cé maĭ mare şi maĭ întâĭa detorie a păstorĭuluĭ sufletescŭ ĭaste propoveduiré cuvântuluĭ luĭ Dumnezeu, pentru acéia şi Mărĭĭa sa pré sfinţitul Arhiereu, ca celuĭ ce nimicŭ maĭ ĭubit şi maĭ dorit nù ĭaste decât înmulţiré cunoştinţăĭ Dumnezeeştĭ şi mântuiré sufletelor, şi binele cel de obşte al Besériciĭ şi folosul némuluĭ şi al patrieĭ, a căruĭa temeĭul şi créşterė ĭaste adevărata cunoştinţă a luĭ Dumnezeu, caré în Sfânta Scriptură să cuprinde, şi de acolò să învaţă. Decĭ vrând ca maĭ fierbinte şi maĭ desăvârşit să-şĭ plinéscă şi acĭastă mare detorie a chiemărĭĭ sale, bine au voit ca să dé la lumină acĭastă Sfântă Scritură, ca aşé la toţĭ şi pretutindiné să se vestéscă şi să se propoveduĭască cuvântul şi cunoştinţa luĭ Dumnezeu. Insă maĭ înnainte cu multă a sa luare de samă şi ostenélă şi singur bine socotindu-o, şi şì cu bărbaţĭ învăţaţĭ, cu amăruntul, şi cum să zice, dinŭ firŭ în părŭ cercându-o şi cernându-o, şi cu cé elinéscă a celorŭ şépte zecĭ de dascalĭ şi cu cé vechĭe românéscă alăturându-o, unde au trebuit, o au îndreptat, ca întru toate să fie asémené şi întocma izvoduluĭ elinescŭ a celorŭ sépte zecĭ de dascalĭ. Incă pentru maĭ bun înţeles o au luminat pre unele locurĭ şi cu note şi însemnărĭ de desupt puse şi pre de laturĭ cu paraléle sau însemnaré locurilorŭ unde în S. Scriptură despre acelŭ lucru să maĭ află scris; pre cum şi la începutul fieşte căruĭ capŭ, cu tâlc, care pre scurt spune ce să cuprinde întru acelaşĭ cap, şi la fieşte ce carte cu cuvânt înnainte, care arată pre scriĭtorĭu şi vrémé şi scoposulŭ şi pricina cărţiĭ, şi céle înprotivă le înprăştie, afară de acésté şi la începutul Biblieĭ maĭ înnainte cu frumoase prolegomena o au înzăstrat şi o au înbogăţit, care toate mare lumină şi învăţătură dau cetitorĭuluĭ. Intru acestŭ chip isprăvită în typografiĭa Seminarĭuluĭ dieţezan al Episcopieĭ sale pentru folosul Besériciĭ a tot némul românesc a să tipărì au poruncit.

Ĭară, o ĭubite cucérnice cetitorĭu, am voit a-ţi aduce aminte că doară şi acum întru unele locurĭ ţi să va păré întunecatŭ graĭul, ci pentru acéĭa să nu te sminteştĭ, nicĭ să te pripeştĭ a vinovăţi şi a defăĭmà lucrul, că întunecaré acĭasta şi dintru acĭasta vine, că noĭ nicĭ pentru maĭ luminat înţeles

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

nu am vrut dela noĭ nicĭ măcar un cuvânt cât de mic să băgămŭ în S. Scriptură, ci ne-au fost voĭa ca întru toate să rămâe întru curăţenĭia sa şi întru totŭ adevărulŭ său, după cum ĭaste în cé elinéscă. Acĭasta ĭaste pricina întunecărĭĭ întru unele locurĭ, că foarte anevoe ĭaste luminatŭ şi cu chiĭarŭ înţeles de pre o limbă a tălmăci pre altă limbă nicĭ un cuvânt adăogând, şi ţiind idiotismiĭ limbiĭ ceiĭ din tâĭu, că fieşte-care limbă are osibiţĭ aĭ săĭ idiotismĭ. Ci tu, cucérnice cetitorĭule, toate le ĭa in parte bună şi te foloséste cu acĭastă a noastră ostenélă spre maĭ mare laudă a luĭ Dumnezeu şi a sfinteĭ Beséricĭ créştere, şi a sufletuluĭ tău mântuire, că acesta ĭaste scopul ostenéliĭ méle, carele sânt al tău cătră Dumnezeu rugătorĭu, smeritul întră Ieromonaşĭ.

Samuil Claĭnŭ,
din Mănăstirea sfinteĭ Troiţă dela Blaj.

Inştiinţarea tiparitorului:

Cătră cetitorĭu.

Mulţĭ multe asemănărĭ ale neputinţiĭ aducŭ spre mântuinţa sa pentru intâmplaré greşélelorŭ typarĭuluĭ; pre aceştė şi noĭ i-amŭ puté urmà, insă mie nu mi să véde a fi de lipsă acumŭ despre acélė a cuvântà, fără numaĭ să te rogŭ pre tine, ĭubitorĭule de Hs cetitorĭu, ca socotindu-ţĭ bine lucrurile tale, şi de veĭ aflà a fi greşitŭ şi tu vreodată doară în lucru maĭ uşor decât în îndreptaré typarĭuluĭ, să nu te grăbeştĭ a osândi sau a judecà că pentru leneviré sau ne băgaré în sémă s-au intâmplatŭ acéste greşéle, ci îţĭ ado aminte de alunecaré ochilorŭ, socotindŭ şi acĭasta, că de pre izvodŭ limpede typăritŭ a typări făr de nicĭ o greşélă o carte ca acĭasta, batărŭ şi prinŭ îndreptaré a maĭ multorŭ ochĭ, e lucru vrédnicŭ de mare laudă; dar acĭasta s-au typăritŭ de pre izvod scrisŭ cu mâna; care măcarŭ că bine s-au plătit izvoditorĭuluĭ, ca limpede scris să se dée, de atâtė îndreptărĭ şi ştersăturĭ era plin, câtŭ pre multe locurĭ abiĭa cu mare luare aminte să puté ceti, şi numaĭ prin îndreptaré aceloraşĭ doĭ ochĭ, carii lezne să puté alunecà şi pentru a jeţarilor sau a culegătorilor de slove multe greşéle, că aceştė până acumŭ n-au fost procopsiţĭ în culégeré de pre scrisoare. Decĭ orĭ ce smintélă veĭ aflà de cėle maĭ lezne trecătoare în typărit sau în schimbaré slovelorŭ, în ocsii sau în come, îndreptézà cu duhulŭ blândéţelorŭ, nădăjduindŭ şi tu ertare dela Dumnezeu, ĭară cėle maĭ marĭ, care pentru maĭ bună îndreptaré ta le-amŭ însămnatŭ aicĭ, le îndreptézà precum îndreptaré lorŭ pre rândŭ urmézà: 1 in ce carte, 2 în al câtulé cap, 3 în alŭ câtulé stihŭ, 4 ce greşélă ĭaste, 5 cumŭ să se îndreptéze.

Şi s-au typăritŭ acĭastă Sfântă Scriptură în Blaj, cu toată chieltuĭala Typografieĭ Seminariumuluĭ, începându-să în anul dela zidiré lumiĭ 7301, ĭară dela Hs. 1793, Noemvrie 1, şi s-au săvârşitŭ în anul 7303, dela Hs. 1795, Noemvrie 1[illegible], diorthosindu-să prin mine smeritulŭ întră Ieromonaşĭ Ghermanŭ dela Mănăstirea Sfinteĭ Troiţe.

La sfârşitul Testamentului vechiu se zice:

Mulţămimŭ vécĭniculuĭ şi prė putérniculuĭ Dumnezeu, care dinŭ bună voinţa sa ne-au învrednicitŭ după începutŭ de amŭ ajunsŭ şi sfârşitulŭ aceştiĭ Sfinte Scripturĭ, adecă a Testamântuluĭ celuĭ vechĭu.

Testamentul nou începe cu paginaţie noua.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

596. Amfilohie Hotiniul, *Elementi arithmetice,* Iaşi 1795.

ЄЛЄМЄНТЙ | ЇРЇѲМЄ̃ТЇЧЄ̃ ЇРЪТЇТЄ̃ | ФЇРЄ̃ЦЇЙ | Якѣмь ѧтѫй тупкрйтѫ, ѧ зйлелѣ | Пре Лѣминáтѣлѣй, шй Пре і Ѧнѫлцáтѣлѣй Дѣмнѣлѣй нѣстрѣ ЙЛЄ̃ѮЇНДРѢ̃ ІѠЇНЬ КЙЛИМЙХ | ЕВДЬ. | Къ Блгословенїе Прпсфинцйтѣлѣй | Митрополйтъ âлъ Молдáвїей, | Кѵрїѡ Кѵрь ЇѠКОВЬ, ѧтрѣ â | Прпсфинцїей сâле тупографїе ѧ | сфѫнта митрополіе, ѧ Їѡшй. | лл лѣтъ ѧѱчѣ декем: аї. Є-дѣ тупкрйтъ Де Герáсимъ Їерѡ- дїáконъ, шй де Пáкелъ петрóкъ.

In-4° de 4 foi şi 168 pagine (ultimele 4 paginate greşit).
In foile liminare se află prefaţa, care începe pe verso titlului, şi «scara».
Prefaţa:

Către ceĭ dinŭ darulŭ sfântuluĭ Duhŭ fiĭ sufleteştĭ a sfinteĭ Bisericĭ cetitorĭ.

Iubiţilorŭ, câtŭ de vechĭu şi maĭ dintâĭ de câtŭ toate învăţăturile voeşte ca să fie acestŭ măritŭ şi lăudatŭ meşteşugŭ şi învăţătură a numărăriĭ, că Eliniĭ l-au numitŭ Arithmetichĭ, adecă ştiinţa numărăriĭ, după cumŭ să poate vedè şi a să înţelege dinŭ sfintele Scripturĭ, cumŭ că acĭasta să arată a fi dinŭ începutulŭ lumiĭ, apoĭ însuşĭ Dumnezeu fiindŭ unulŭ, ĭată numărulŭ unulŭ; şi cu a sa bună voire născândŭ pre al său fiĭu să numì faţa a doaâ: ĭată că să făcù şi alŭ doilé numărŭ; şi suflându Dumnezeu dintru a sa ştiinţă şi înţelegere suflaré cĭa sfântă a sa, să făcù şi al treilé numărŭ. Decĭ ĭată încredinţaré este ştiinţă de numărare, că într-altŭ felĭu noĭ n-amŭ putè să tâlcuimŭ. Şi după acĭasta să maĭ zice în sfintele Bibliĭ, cumŭ că Dumnezeu au făcutŭ lumé în 6 zile, care numărŭ de 6 este celŭ maĭ iscusitŭ între arithmetice, ajungându-să încă şi alŭ 7. numărŭ, că de Siriĭanĭ să chĭamă Savva şi de alţiĭ Savvato, ĭară de noĭ Sâmbătă, că să închipueşte o zi de odihnă. Vine încă acestŭ numărŭ pomenitŭ şi în sfânta Scriptură acĭastă noaâ unde zice Domnulŭ nostru Iis. Hs. acele cuvinte către Apostolulŭ Petru: «Nu-ţĭ zic ţie de 7 orĭ, ci de 7-zecĭ de orĭ câte 7». Iată şi numărulŭ înmulţitŭ, care maĭ de săvârşitŭ să poate numì arithmetică. Zice şi Origheně în carté Numerilorŭ la cuvântulŭ alŭ 28, întărindŭ şi Tertuliĭanŭ, că Enohŭ nu numaĭ că au fostŭ prorocŭ, darŭ cumŭ că ar fi şi scrisŭ numărulŭ de stele şi planete şi pentru a lorŭ depărtărĭ şi întoarcerĭ, lucrurĭ, că cu adevăratŭ este fără de putinţă a să face fără de arithmetică. In carté Facerĭi, la capŭ 5, arată Evreiĭ cu încredinţare, cumŭ că Dumnezeu ar fi datŭ luĭ Adamŭ în grădina de Edemŭ o carte de 21 de file, unde erà scrisŭ totŭ ceĭa-ce erà să se întâmpleze cu acĭastă facere a lumiĭ până la sfârşitŭ. Scriu şi Araviĭ şi maĭ multŭ Suĭda, unde zice, că Adamŭ ar fi lăsatŭ multe cărţĭ scrise de dânsulŭ fiĭuluĭ său Avelŭ, întru care arătà totŭ ceĭa ce i să descoperişă dela Dumnezeu, scriindŭ şi chipurile de Astronomie şi de alte meşteşugurĭ, unde să vede câtŭ să fie de vechĭu şi maĭ înnainte de toate acestŭ meşteşugŭ şi învăţătură de Arithmetică, fiindŭ arătată şi scrise de însuşĭ mâna luĭ Dumnezeu.

Şi pentru acĭasta văzândŭ noĭ bunătaté şi măriré aceştiĭ cărţĭ, amŭ silitŭ dinŭ toată prosţiĭa ştiinţiĭ mele de amŭ tâlcuit-o şi amŭ aşezat-o după alŭ nostru obiceĭu de numărare şi în limba noastră moldoveneĭască, fiindŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

atâta de trebuincĭoasă în toate trebile vieţiĭ noastre, căcĭ nimica nu să poate face, unde să nu între acestŭ meşteşugŭ, că de vom vré să căutăm pentru lucrurile cereştĭ, au poate-să fără de acĭasta? Asemené cândŭ să căutămŭ şi pentru a pământuluĭ şi a sa înpărţire, cumŭ şi pentru chivernisire şi apărare de toate cele înprotivitoare, au putè-vomŭ fără a pune maĭ înnainte toate în orânduĭală, că arătatŭ să vede întru facere de neguţitorie, a cumpărà si a vinde, că fără de acĭasta nu să poate. Meşteşugŭ şi învăţătură cu adevăratŭ întru toate folositoare dela cariĭ ne vine toată cĭa bună stăpânire şi chivirnisire, că fără de acĭasta noĭ amŭ petrece o viĭaţă întunecată şi încurcată, neştiindŭ nicĭ cumŭ şi nicĭ câte să fie lucrurile.

Dară cu acĭasta să dă orânduĭală şi tocmală la toată fapta omenĭască şi la fieşte care altŭ lucru; acĭasta este aceĭa care alege binele dela rău, şi noaptè dinŭ zi, şi clătire dela linişte; cu acĭasta chivirnisescŭ înpăraţiĭ şi domniĭ înpărăţiile, ţerile şi răpublicile; cu acĭasta arhistratijiĭ pun oştile la orânduĭală (şi într-un cuvânt) maĭ că toate lucrurile câte sântŭ în lume. Decĭ la acĭasta întru întâĭulŭ locŭ vi să cade voaâ să puneţĭ silinţă, de a vă învăţà, căcĭ acĭasta să poate face, darŭ altele fără de acĭasta nu să potŭ.

Că eu sântŭ alŭ vostru celŭ de bine voitorĭu spre alŭ vostru folosŭ.

Smeritulŭ între Arhiereĭ,

Amfilohie Hotiniulŭ.

La sfârşit:

Purtătorĭu de grijă typografieĭ fiindŭ Ieromonahulŭ Chyrŭ Inochente, Duhovnicŭ şi Eclisiĭarhŭ sfinteĭ Mitropoliĭ.

Diaconŭ Theodorŭ şi Ioanŭ, aşezetorĭ slovilorŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1796.

597. *Alègere din toată Psaltirè,* Sibiiu 1796.

А҆ЛѢЦЕ҆РЕ҆ | дӣн тоа҆тъ | ѰАЛТИ́РѢ | Ка́рѣ с-аꙋ ⷭ҇токмит ⷭ҇ лимба Єлинѣс-къ де прѣ ⷭ҇квъца́тꙋл Да́скал Ки́р | НЕ҆ОФѴТ ПЕ҆ЛОПОНИ́СІОС, ѿр а҆́кꙋм с-аꙋ тълмъчи́т рѡмѫнѣще, шѝ | с-аꙋ тѵпъри́т прин ѡ҆сѫрдїа че́лѡр че | с-аꙋ ⷭ҇демпа́т а҆ съ ѡ҆стенѝ, ка съ фїе | пентрꙋ фоло́сꙋл | Нѣмꙋлꙋй Ромѫне́ск. | Кꙋ Слобозе́нїѧ Ѧнълца́тꙋлꙋй Кръескꙋлꙋй | Гꙋбе́рнїй а҆ то́ть А҆рдѣлꙋлꙋй. | СИ҆БІ҆И. Ла Пе́трꙋ Ба́рт. 1796.

In-12° de 8 foi şi 92 pagine. Tipărit cu negru şi roşu.

In primele 8 foi se află titlul. scara cărţii şi o predoslovie. In faţa textului se afla o gravură reprezentând sfânta Treime, cu inscripţiuni româneşti.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

598. *Alfavitŭ sau Bucoavnă,* Blaj 1796.

А҆ЛФАВИ́ТЬ | са҆ꙋ | БꙊКѠА҆ВНЪ | Пентрꙋ фолѡ́сꙋль шѝ прокѡпса́ла Шко́а-лелѡрь нѣмꙋлꙋй Рꙋмѫне́скь. | Тѵпъри́тъ ⷭ҇ Бла́жь. Кꙋ Тѵпа́рюль | Семина́рїꙋмꙋлꙋй А҆нꙋл Дм҃нꙋлꙋй | ҂аѱчѕ.

In-8° de 40 pagine.

Primele elemente (silabisirea) şi rugaciunile sunt în patru limbi: latineşte, nemţeşte, ungureşte şi româneşte. Bucaţile de citire sunt în româneşte şi în nemţeşte sau ungureşte. Urmeaza apoi numerile în cele patru limbi şi tabla înmulţirii numai în nemţeşte.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

599. *Carte domnească pentru Ţiganii domneşti.*

Carte domnească (peciu gospod) pentru dările Ţiganilor domneşti, dată de Alexandru Ioan Calimah Voevod, Domnul Moldovei, în 23 Octomvrie 1796.

Foaie volantă tipărită.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

600. Samuil Clain, *Theologhiïa moralicïască,* Blaj 1796.

ѲЄѠЛѺГІѦ МОРАЛИЧАЄКЪ | Сѵѕ | Богословіѧ, карѣ къпрінде ⁘къцътъра нравоученілоръ чі-|лоръ бжіе, шіи ⁘ вїецїй крещінещій, дінъ Є: скрипътъръ, шіи дінъ сфінцїй пърінцій кълѣкъ, шіи ⁘трачістъ кінъ | ⁘шезатъ дѵпъ рждѧла Є: Бесѣричїй рѧкърітвлвій, | Сѵпъ стѧпжнірѣ Прѣ ⁘нѣлцатвлвій ⁘Апърать ⁘ль Рѡ-|манілоръ | ФРѢНЦЇШКЪ ЇЛ ДѺЙЛѢ | Кѵ | Благословенїѧ Мърій сале, Прѣ лѵмінатвлвій, шіи | Прѣ сфінцитвлвій Дмнвлвій Дмнь | ІѺЙНН БѺБЪ Влъдікъль Фѣгъраш-влвій. | Йкѵмь ⁘тжѣ Тупърітъ ⁘ Бла́ж. | Йній дела Хс҃ ѧѱѵѕ.

2 vol. in-4° de 2 foi şi 303 pagine + 1 foaie şi 370 pagine.
Vol. II are titlul următor:

КѢРТЪ Ѧ ДОѦѺ | Ѧ Ѳеолоґіей Мора-|личещій, карѣ къпрінде ⁘къцътъра. | Деспре Контрактърій, шіи ѽсебіте детворій ⁘ фіеще кървій | стать, шіи деспре дарвль лѵй Дмнезеѕ, шіи Тѧінеле | сфітей Бесѣричій, шіи чѣлѣ лалте. | Тупърітъ ⁘ Бла́жь, | ѧѱѵѕ.

Prefaţa:

Cuvăntŭ înnainte.

Mântuitorĭul nostru Is. Hs., cumŭ cetim în S. Evang(hel)ie la Mattheĭu, Cap. 13, stihŭ 45, asamănă înpărăţiïa cerĭurilorŭ negoţitorĭuluĭ celuĭ ce căută mărgăritarĭu bunŭ, carele aflându unŭ mărgăritarĭu de multŭ preţŭ, mergându au vândutŭ toate câte au avutŭ şi l-au cumpăratŭ. Negoţitorĭulŭ acesta ĭaste fieşte carele omŭ în lumé acĭasta, ca prin credinţă adevărată şi viĭaţă cu fapte bune să agoniséscă mărgăritarĭulŭ celŭ scumpŭ, caré ĭaste înpărăţiïa cerĭurilorŭ. Iarŭ viĭaţa cé cu fapte bune, prinŭ caré să agoniséste înpărăţiïa cerĭurilorŭ, fărde ştiinţa legiĭ şi a poruncilorŭ luĭ Dumnezeu nu să poate petréce, pentru acéĭa légé şi poruncile luĭ Dumnezeu încă să numescŭ maĭ bune decâtŭ aurul şi argintul şi decâtŭ piĭatra scumpă, după cumŭ arată Psalmistul, unde zice: «Bună e mie légé gurii tale decâtŭ miĭ de aurŭ şi de argintŭ, pentru acĭasta amŭ ĭubit poruncile tale maĭ mult decât aurul şi topaziïa». Psalm: 118.

Acéstă carte, caré să zice Theologhiïa vieţiĭ creştineştĭ, şi ĭaste alcătuită după SS. scripturĭ şi canoanele sfintelorŭ săboară şi învăţătura sfinţilorŭ părinţĭ, chiĭarŭ şi luminatŭ tâlcuĭaşte şi pune înnainte légé şi poruncile luĭ Dumnezeu, şi arată ce fieşte cine ĭaste detorĭu să facă şi de ce trebue să se feréscă şi învaţă toată mijlociré prinŭ carè să cumpără mărgăritarĭul celŭ scump, şi-l povăţuĭaşte pre calé legiĭ, pre carè umblând şi în lumé acĭasta să dobândéscă linişte cunoştinţăĭ sufletuluĭ, caré ĭaste o fericire cu totul mare, ĭarŭ în céĭa laltă lume să moştenéscă înpărăţiïa cerĭurilorŭ, caré ĭaste sfârşitul fieşte căruĭ omŭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Dreptŭ acéĭa tuturorŭ şi fieşte căruĭ creştinŭ ĭaste foarte de lipsă, ĭarŭ maĭ vârtosŭ preoţilorŭ şi păstorilorŭ sufleteştĭ, ca celora ce s-au încredinţatŭ (cumŭ zice Marele Vasilie în cuvântul înnainte la hotărârile céle scurte) slujba cuvântuluĭ, şi sânt detorĭ în toată vrémé să fie gata şi grabnicĭ a învăţà şi a îndreptà sufletele şi, şi de obşte înnainté a toată Besérica şi şi de osebĭ a mărturisì şi a răspunde tuturorŭ la toate cele ce sânt spre întregimé credinţăĭ şi spre îndreptaré vieţiĭ ceiĭ după Evangheliĭa Domnuluĭ nostru Is. Hs., că pre preoţĭ ĭ-au pusŭ Dumnezeu strajérĭ înpregĭurul turmeĭ sale, cumŭ zice Duhulŭ S. la Ezechiilŭ, Capŭ 33, 7: «Şi tu fiĭulŭ omuluĭ străjérĭu te-amŭ pusŭ pre tine casiĭ luĭ Israilŭ şi veĭ auzì dinŭ gura mé cuvântŭ, şi veĭ vestì lorŭ dela mine. Déca, cândŭ voĭu zice eu celuĭ păcătosŭ, cu moarte veĭ murì, şi nu veĭ grăì, ca să se păzască celŭ necredincĭosŭ dela calé luĭ, şi célŭ făr-de-lége întru făr-de-légé sa va murì, sângele (adecă sufletul) luĭ dinŭ mâna ta îlŭ voĭu cére». Fiindŭ dară că aşé ĭaste lucrulŭ preoţilorŭ, foarte de lipsă erà o carte ca acĭasta, dinŭ care preoţiĭ să poată învăţà deregătoriïle şi detoriïle creştineştĭ, ca apoĭ acélé să învéţe pre toţĭ aceĭa a cărora grije şi răspunsŭ asupra sa au luatŭ, aşé câtŭ, de va perì sufletul vre-unuĭa dintru aceĭa dinŭ nepropoveduiré şi dinŭ neştiinţa luĭ, caré au venitŭ dintru acĭasta că nu s-au nevoitŭ destulŭ, ci s-au lenevitŭ a învăţà şi a şti toată légé luĭ Dumnezeu, preotulŭ însuşĭ să-şĭ piĭarză sufletulŭ său, care lucru cugetându-l S. Ioanŭ Hrizostom, nu s-au îndoitŭ a zice: «Nu socotesc cum că mulţĭ preoţĭ să mântuescŭ, ci cumŭ că cu mult maĭ mulţĭ pierŭ». Cuvânt 3, în tâlcul Fapt. Apostolilorŭ.

Decĭ şi Măriïa sa Pré luminatul şi Pré sfinţitul nostru Arhipăstorĭu Ioann Bobbŭ, Vlădica Făgăraşuluĭ şi a toată ţara Ardéluluĭ, căruĭa Părintele luminilorŭ de susŭ i-au încredinţatŭ cuvântătoaré sa turmă, dela începutulŭ păstorieĭ sale ceiĭ arhiereştĭ, ne încetatŭ zioa şi noapté cugetà, cumŭ să poată maĭ bine face ca toţĭ şi fieşte carele să poată cunoaşte légé luĭ Dumnezeu şi să-şĭ ţie creştinésca detorie, de care la judecata cé maĭ depre urmă să va întrebà, şi acestŭ păstorescŭ cugetŭ alŭ Măriiĭ-sale m-au îndemnatŭ şi pre mine, de pentru maĭ mare măriré luĭ Dumnezeu şi folosulŭ sufletescŭ m-amŭ apucatŭ şi amŭ alcătuitŭ acéstă carte, ca fieşte cine maĭ lezne să poată cunoaşte poruncile legiĭ luĭ Dumnezeu şi detoriïa cé creştinéscă şi să ştie umblà pre calé, caré duce la viĭaţa cé de véckĭ. Acĭastă carte Măriïa sa maĭ susŭ numitŭ Arhiereulŭ şi Stăpânulŭ nostru, maĭ întâĭu văzindu-o şi ispitindu-o, o au adeveritŭ şi au poruncitŭ ca întru acestŭ chipŭ, cumŭ aicĭ să va pune să se dé în typarĭu. Decĭ, ĭubiţilor, priĭmiţi-o cu bucurie şi cu dédinsul o cetiţĭ, şi toată viĭaţa şi faptele voastre după légé luĭ Dumnezeu, care acéstă carte vi-o pune înnainte, le întocmiţĭ, ca să puteţĭ agonisì mântuiré sufletelorŭ voastre, caré şi eu dintru adânculŭ inimiĭ vi-o poftescŭ, şi sânt cătră Dumnezeu pentru voĭ rugătorĭu.

Smeritulŭ între Ieromonaşĭ,
Samuilŭ Clainŭ, dinŭ Mănăstiré S. Troiţe dinŭ Blajŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

601. *Istoriĭa a Alexandruluĭ celuĭ Mare,* Movilău 1796.

ИСТОРІ҃А | Ѧ ѦЛЄ҃ѯНДРѪЛѪЙ | чѣлѵй мáрє днь Макєдóнїѧ. | шѝ ѣлѵй Дáрїє днь Пер-сúда ѣ Ѧпѫрáцилѡрь. | Сѧѵ типѫрúть ѧ типогрѫ-фíѧ чѣ Бóлникѫ; ѣ-|Протопóпѵлѵй МИХАЙЛЪ | Стрѣлбúцкїй, ѧ тѫргѵль | Мовилѧ́ѵлѵй, ѧтрє хотá-|рюль Рóссїей, шѝ ѧтрє ѣль | Молдóвїей, ѧ ѣнѵль дела | Хс̃: ѧѱѵѕ: Генáрїє, ѳ̃і.

In-4° mic de 4 foi şi 277 pagine şi încă 3 pagine la sfârşit.

Pe verso titlului se află următoarele sfaturi pentru copii:

Paza casiĭ de obşte, fără neorănduĭală.

De va fi în casă neorănduĭală despre slugi, văzându şi auzindu, îndată părinţilor săĭ să cade să le spue, şi nici unu felĭu de prietinie cu slugile sale să n-aibă, că prinu acéle prietiniĭ, tălhărie şi răsipulu casiĭ să nu să pricinuĭască, şi la mare mila sa să nu-ĭ apropie, păzindu-te de vicléşugulu lor celu dinu fire, câtu şi de zavistiĭ, ce-lu au asupra stăpânuluĭ lorŭ, ĭară maĭ la urmă, aşà sântu datori copiĭ pe părinţiĭ lorŭ a-ĭ socotì, cumŭ însuşi eĭ dela copiiĭ lorŭ voescu a avé cinste.

In foile următoare se află arătarea cuprinsului şi următoarele versuri:

Acĭastă istorie,
Ce-ĭ numită Alexandrie,
Pentru Alexandru înpăratŭ,
Celŭ mare, minunatŭ,
Cu frumséţé luminatŭ,
Toată lumé au luatŭ.
Bătut-au înpăraţi şi craĭ,
Pre toţi ceĭ ce era maĭ mari;
Au luatŭ baniĭ şi avuţiile
Dela toate înpărăţiile,
Dară în zădarŭ s-au înnălţatŭ,
Că odată au picatŭ,
Ca unŭ copaci înnaltŭ şi mare,
Ce răsună foarte tare.
Iară elŭ văzând pre sine,
Eşindŭ dintr-acĭastă lumé,
Făcé la toţi rugăcĭune,
Cerându-şŭ luĭ ertăcĭune.
La acestŭ lucru folositorĭu
Fost-amŭ noĭ ostenitori,
Care l-amŭ şi zăţuitŭ
Şi l-amŭ şi diorthositŭ.

Rugămŭ dară pre totŭ pravoslavniculŭ cetitorĭu să fie greşalelorŭ noastre lesne ertătorĭu, ca şi Dumnezeu să-ĭ dé totŭ binele, aici şi în véculŭ celŭ viĭtorĭu.

Pe cele 3 pagine nenumerotate dela sfârşit se află nişte indicaţiuni pentru recunoaşterea morţilor sub titlul: «semne arătate înnainté morţii».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

602. *Oare care secreturi ale lucrării pământului,* (Bucureşti) 1796.

Ô А́ Р Є К А Р Є | СЄКРЄ́ТꙊРИ | А҆ле лꙋкрѫ́рїи Пѫмѫ́нтꙋлꙋи | ши́ а҆ле мещешꙋ́гꙋлꙋи сѫди́-|рїи, Тѫлмѫчи́те динтрꙋ ѡ҆ | ка́рте а҆ ꙋ҆нꙋи да́скаль вести́ть | ши́ и҆скꙋси́ть ѧ҆н мещешꙋ́-гꙋль лꙋкрѫ́рїи де пѫ-мѫ́нть, а҃декѫ | а҆ль плꙋ́гꙋлꙋи. | Тѵпѫри́тѫ ла́ а҃нꙋль 1796. | ѧ҆н лꙋ́на лꙋи ѻ҆ктѡв. а҃. | Де́ Дими́трїе Тѵп. Рѫм.

In-8° mic de 1+27 foi. Prima şi ultima nu sunt numerotate. Titlul şi paginele sunt incadrate în chenare de compoziţie tipografică.

Pe verso titlului se află stema Ţării-Româneşti.

Prefaţa:

Cuvăntŭ înnainte.

De multe ori firé, ajutorându-se de meşteşugŭ, au făcut minuni. De ar auzì cinevà, cum că un plugarĭu iscusitŭ, gătindu-şi mai nainte ţarina şi sămânţa cu o înţelepcĭune alésă şi sămănându-o în vréme cuviincĭoasă, ar face la o chilă de sămânţă o sută de chile de grâu, i s-ar păré cu adevăratŭ o mare minune. Şi însă acĭasta ĭaste adevărată, că cercaré ne-au arătat de multe ori nişte săvârşiri ca acésté ale firii, când să ajută de isteţimé omenéscă.

Scrie istoria cum că în vrémé luĭ Neron ĭ-au trimis ispravnicul unii eparhii din Africa o tufă de grâu, caré avé trei sute patru zeci de spice răsărite numai dintr-unŭ grăunţŭ de grâu.

La Slezia unŭ plugarĭu ĭubitorĭu de ostenélă făcuse dintr-un grăunte de orzŭ de eşise o tufă de doaozeci şi patru de spice pline de o mulţime de grăunţe, pre caré o au dus la Becĭu de o au arătat Imperatorului ca unŭ lucru minunatŭ, care dă a pricépe, cât poate meşteşugul' şi ostenéla.

Chyr Doart, carele erà o parte din înpărătésca Acadimie a ştiinţelor şi pré vestitŭ pentru multa învăţătură a sa, făcând gândire de înmulţiré grâului prin meşteşugŭ, tâlcuĭaşte socotéla sa cu descoperiré ne-număratelor răsaduri, ce are fieşte care grăunţŭ de grâu, şi zice aşa: «In multă vréme credém cum că un graunţŭ de grâu nu puté să nască mai mult de cât unŭ spicŭ, însă am văzut doao tufe, din care una avé o sută de spice şi céĭa laltă şaĭzeci, născute fieşte caré din câte un grăunţŭ de grâu. Acela care mi-le-au adus, mi-au spus, cum că au făcut o zémă şi într-acéĭa au pus de s-au muĭat acéle doao grăunţe, până a nu le sămănà. Drept acéĭa au crescut rodiré lor cé firéscă, pentru că au deşchis acéle cărări nenumărate, ce să cuprindé înlăuntrul acelor grăunţe. Şi într-acest chipŭ având şi pământŭ lucratŭ bine şi gras, şi găsind acolo pre toată acé hrană, caré erà trebuincĭoasă, s-au ajutorat acéle doao graunţe ca să scoaţă la lumină pre toată vistieria ce cuprindé în lăuntrul lor». Acestaş Doart spune încă pentru unŭ altŭ felĭu de grâu, a căruĭa bună rodire ĭaste vrédnică de mirare. Eu, zice, am văzut în casa lui Chyr Gamvonou o tufă de grâu înpărţită în trei ramuri, care avé 320 de spice şi noao mii şapte sute noao zeci şi doao de grăunţe născute numai dintr-un grăunţŭ de grâu ce s-au sămănat. Şi cu adevărat când firé să ajutoréză cu nevoinţa şi isteţimé ĭubitorilor de ostenélă, nu ne lasă ca să ne îndoim la vistieriile ei. Şi ce nu face buna lucrare şi gătiré mai nainte a ţarinilor prin mijlocul meşteşuguluĭ? Acĭasta face ca să ne dé rodurile bogăţie ne-numărată; pomii să nască noao o pré mare

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

rodire, sadurile să facă săvârşiri minunate şi pre flori a ne pricinuì mare uimire, când să ajutoréză de putéré firii şi a meşteşugului.

Insă plugarii noştri nu au nici o ştiinţă la meşteşugulŭ lor, nu vor să găséscă aflări şi alte mijloace de folos, ci urméză numai acéĭa care au învăţat în satele lor dela cei de locŭ, şi acĭasta ĭaste pricina de nu pot ca să înmulţéscă sămănăturile şi roadele lor. Alte némuri nu să mulţămesc numai într-acéĭa ce au obicĭnuit, ci să silesc să afle şi alte mijloace de a face şi alte ajutorinţe, urméză şi altor némuri, care au meşteşuguri mai bune şi mai de folos la lucraré pământului, şi în scurt, să silesc a învăţà pre toată acéĭa caré vrémé, ca unŭ pré înţeleptŭ Dascalŭ al' oamenilor, au aflat şi au învăţat pre lăcuitorii a tot pământulŭ. Noi însişi aici în ţara noastră nu ştiĭam mai nainte ce félĭu era porumbul', nici năutul', nici anasonulŭ, nici alte atâté roduri şi poame, pre care naşte locul' nostru în zioa de astăzi şi sporéşte mai bine de cât alte locuri. Deci de am aflà şi alte felĭuri de mijloace, cum să créscă roadele noastre şi pomii noştri, nu ar fi mai bine oare? şi laudă némului nostru?

Pentru acéĭa dar acĭasta ĭaste pricina, caré m-au îndemnat şi pre mine, ca pre unŭ ĭubitorĭu al' némului mieu şi răvnitorĭu al' folosului vostru, de am adunat acéste minunate secreturi atâta de folositoare pentru sămănături, pentru roduri, şi pentru flori, şi le-am scos în limba némului nostru şi cu typarĭul. Deci nu sânt la îndoĭală că le veţi priimi ca pre unŭ darŭ, carele de şi ĭaste micŭ la vedére, însă la felĭurime ĭaste de mult preţŭ, şi după ce cu ajutorĭul lui Dumnezeu va începe ĭubiré voastră de ostenélă ca să le pue în lucrare, veţi pricépe cu cercaré ce plătéşte o pré mică carte, care pricinuĭaşte mari vistierii la cei de un némŭ şi nemărginită bucurie şi veselie la săvârşirile ei.

La sfârşit, pe ultima pagină:

Cu acéste secreturi, ce am pus într-acĭastă cărţulie, nădăjduesc că să va îndemnà isteţimé oamenilor celór iscoditori a aflà şi altele cu nevoinţa lor, fiind că firé ĭaste unŭ noĭanŭ, şi meşteşugul' ĭaste o comoară ne-sfârşită.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

603. Psaltire, Bucureşti 1796.

Ψ Λ Λ Τ Η Ρ Ѣ | Προρόκъλъви шй Λпѫрáтъλъви Дв҃д. | Λкъ́м Λнтрачéсташи Кúпь Тупѫрúтѫ. | Λтрѫ̀ ѧ̀ дóѧw Домніе ѧ̀ Прѣ̀ Λѕ-|мнѧ́тъλъви Домнь, | Ї Ѯ̀ Λ Ѳ-Ѯ Λ Н Д Р Ѫ̀ Ѵ Ѱ І Λ Λ Н Т Ѣ о є Ѣ о д | Кѣ́ Благословéніа шй Тóатѫ Кїел-|тъіáла Прѣ̀ Сфѣцисáле Пѫрúнтелъви | Кýр Д О Ѳ Ї Ѳ Ѳ И Митрополітъ | ѧ̀ Тóатѫ Ѯнгроклáхіа. Λ Сфѣ̀та | Митрополіе. | Λá ѣ̃нъль Делá Хс̃. ѧѱ҃ѕ. | Сáѕ Тупѫрúтъ Дé Димúтрїе Михаúло-Ѣчь Типографѣ́ль Рѫмничáнъль.

In-4° de 8 foi nenumerotate şi 242 numerotate. Tipărit numai cu negru, cu 24 rânduri în pagina încadrată în chenar de linii.

Prefaţa şi textul sunt reproduse după Psaltirea Episcopului Chesarie dela Râmnic din 1779.

Pe verso titlului se află versurile şi stema din Molitvenicul din 1794 (v. mai sus p. 366 şi facs. n° 316).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

604. Psaltire, Movilău 1796.

Ѧ҆трꙋ сла́ва а҆ Оу҆нꙋѧ Дм҃незе́ꙋ ѧ҆ Тро́йцъ слъви́ть.

кꙋ Порꙋ́нка Благочести́вей сѫ́нгꙋръ стъпѫнито́арей Ма́ре До́мней но́астре, ѦПЪРЪТЕСІЙ ЕКАТЕРІНІИ АЛЕѮІЕВНІИ а҆ то́атъ Ро́ссїѧ, Фїи́ндь Наслѣдникꙋль Е҆И҆, кꙋ́нь Крединчо́сꙋль До́мнь Чесаре́вичь шѝ Ма́реле Кнѣ́зь ПА́ѴЕЛЬ ПЕТРОВИЧЬ, шѝ а҆ соціе́й са́ле Би́не Крединчо́асей до́мне шѝ Ма́ре Кнеги́нъ МА́РІЕИ ѲЕОДОРѠВНІИ шѝ а҆ Фіилѡрь Би́не Крединчо́шь, До́мни шѝ Ма́ре Кнѣ́жь, АЛЕѮАНДЕРЬ ПАѴЛОВИЧЬ, шѝ а҆ соціе́й са́ле Би́не Креин(ч)о́асей До́мне шѝ Ма́ре Кнѣги́нъ Е҆ЛІСА́ВЕ́ТЬ АЛЕѮІЕВНА шѝ Би́не Крединчо́сꙋлꙋй До́мнь шѝ Ма́ре Кнѣ́зь КОНСТА́НТИ́НЬ ПАѴЛОВИЧЬ ‖ шѝ а҆ соціе́й са́ле Би́не Крединчоасей До́амней шѝ Ма́ре Кнеги́нъ, АННІЙ ѲЕѠ́ДОРОВНІИ, шѝ а҆ Би́не Крединчо́аселѡрь До́амне шѝ Ма́ри Кнѣ́жне АЛЕѮА́НДРА ПА́ѴЛОВНА́, Е҆ЛЕНА ПА́ѴЛОВНА, МА́РІѦ ПА́ѴЛОВНА, ЕКАТЕРИ́НА ПА́ѴЛОВНА: шѝ АННА́ ПА́ѴЛОВНА.

Шѝ кꙋ Благослове́нїѧ Прѣ ѡ Сфн҃ци́тꙋлꙋй ши ѧ҆дрептъто́рюлꙋй СѴНОДЬ Шѝ а҆ сфн҃ціе́й са́ле Кѵ́рїꙋ кѵ́рь Епи́скопꙋль ІѠАНИ́КІЕ: Брацла́вꙋлꙋй шѝ а҆ Ка́меннѡ Подо́лꙋлꙋй.

Сау типъри́ть Ка́ртѣ а҆ча́стъ Ѱалти́ре, де Про́то Іере́й а҆ль Молдо́вей, а҆ Вала́хїей, шѝ а҆ Бассара́бїей, Михаи́ль Стрилби́цкїй, ѧ҆трꙋ ѧ҆сꙋши а҆ са̀ Тѵ҆погръфіе ѧ҆ тѫ́ргꙋль Мовилѫ́ꙋлꙋй, ка́ре ѧ҆сте ѧ҆тре Хота́рꙋль Ро́ссїей шѝ а҆́ль Молдо́вїеи, ѧ҆ а҆́нꙋль дела Христо́сь ҂аѱч҃ѕ. ѧ҆ лꙋ́на лꙋй Іꙋ́нїе, кѝ.

In-4° de 8 foi şi 433 pagine. Tipărit numai cu negru, cu 22 rânduri pe pagina.

Titlul ocupă două pagine.

In faţa textului se află o gravura semnata do Mihailu (Strilbiţchi). Litere ornate, frontispicii şi ornamente. Printre acestea se afla şi semnul tipografului (v. facs. n° 307, p. 293).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1797.

605. *Acatistul Născătoarei de Dumnezeu,* Sibiiu 1797.

Mănăstirea Dobrovaţ.

Iorga, *Inscripţii din bisericile României,* II, 211.

606. Bucoavnă, Buda 1797.

A B C | sáu | BUCAVNA | spre folosul | Scolelor niamului romanesc. ‖ A B C | oder | Namenbüchlein, | zum Gebrauche | der | Nazional-Schulen in dem | Königreiche Ungarn | und den | damit verbundenen Staaten. | Kostet ungebunden 6 kr. ‖ OFEN | gedrucht mit königl. hung. Universitäts Schriften. | 1797:

In-8° de 103 pagine.

Pe verso titlului şi pe pagina urmatoare se află privilegiul reprodus mai jos.

Urmează apoi alfabetul şi un şir de cuvinte şi de propoziţii despărţite în silabe, in nemţeşte şi în româneşte, cu litere latine, şi nişte «Cuvéntari scurte».

La sfârşit, un vocabular de «cuvinte românesti unguresthi şi nemtiesthi» şi cele trei rugăciuni fundamentale.

Reproducem acì, ca probă de ortografie, oraţiunea dominicala:

Tátal noſtru, quárele eſthi în Ceriuri, Sfinţièſca ſe numele tau, vie împeratiea tá, fie voiá tá prequum în Ceriu, ſi pre pamênt. Pânea nóſtra cea

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

de purerea daneo nòa áſtazi. Si ne iarta nòa gresálele nòſtre, prequum ſi noi ertàm greſitilor noſtri. Si nu ne duce pre rei (sic) în iſpita; ci ne mântuièſte de cel reu. Amin.

«Privilegiul» tipografiei:

Privilegium.

Nos Maria Theresia Dei gratia Romanorum imperatrix vidua, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae &c. Sclavoniae &c. Regina Apostolica, Arhi-dux Austriae; Dux Burgundiae, Magna Princeps Transylvaniae, Dux Mediolani, Mantuae, Parmae &c., Comes Habsburgi, Fiandriae, Tyrolis &c. Vidua Dux Lotharingiae & Barri, Magna Dux Hetruriae &c., memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod postea quam primis statim fundatae Universitatis olim Tyrnaviensis annis Patres abolitae Societatis, qui eandem providebant Typographiam Academicam erexerunt, atque in eadem quosvis Scholasticos Libros non interrupta serie in usum tam eiusdem Universitatis quam & aliarum in Regno nostro Hungariae attunc quoque existentium Academiarum & publicarum Scholarum procudi fecerunt, insuperque super aliis etiam uti signanter corporis Juris Hungarici privative edendis Benigna Privilegia nostra ita dicta exclusiva procurarunt, atque penes eadem Privilegia nunc etiam postquam Universitas Regia Tyrnavia Budam translata, & Typographia Academica quoque hoc loco collocata est, eadem Typographia Excusionem cum primis Scholasticorum Librorum continuat; pro maiori nihilominus stabilitate & securitate Nomine praefatae Typographiae & respective ipsius Universitatis Regiae Budensis, ad quam eadem Typographia Academica optimo iure pertinet, Maiestati nostrae supplicatum extitit humillime, quatenus saepestatam Typographiam benigno Privilegio nostro Regio eum in modum, ut nemo sive spiritualium, sive Laicorum, sive Nobilium sive Ignobilium eruditorum, vel rudium Bibliopolarum, Bibliopaegorum aut Typographorum, denique quorumcunque Institorum & Veteratorum memoratos cuiuscunque generis Libros scholasticos in usum Academiarum, Gymnasiorum ac quarumvis Scholarum publicarum per Regnum nostrum Hungariae eoque pertinentes Provincias Authoritate nostra Regia, quocunque tempore praescribendos, seu in toto, seu per partes in compendio vel quocunque demum formato Typis denuo exprimere, vel in exteris provinciis excusos in Regna & Provincias nostras Haereditarias cumprimis Hungariam eidemque adnexas Partes sine eiusdem Typographiae praescitu, & annuentia invehere, & vendere ausit, clementer munire dignaremur; Unde nos ex clementissima reflexione, quod Fundus Typographiae partim pro intertentione & conservatione Bibliothecae Universitatis, sed & aliarum ad Academias Regias, reliquaque publica Scholarum Instituta pertinentium, partim pro remunerandis eruditis Lucubrationibus destinatus sit, partim denique in alios optimos fines deservire debeat, praecipue vero, quod hac etiam ratione noviter constitutum Systema Litterarium confirmare, atque promotionem Rei Litterariae quoquo modo adiuvare velimus, id eidem Typographiae de Regiae potestatis nostrae plenitudine & gratia speciali clementer annuendum & concedendum

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

esse duximus, quatenus eadem Typographia praedeclaratos scholasticos Libros libere & privative imprimi, divendi & distrahi facere, hocque benigno indultu & annuentia nostra, generatim autem omni eo Jure, quod prius Typographia penes Universitatem Tyrnaviensem collocata habuit, in perpetuum uti, frui, & gaudere possit ac valeat, ea tamen lege & conditione ut omnes eiusmodi Libros ante eorum impressionem legali atque in Systemate quoque litterario praescriptae Censurae praefata Typographia submittere teneatur, e contra nemini sive spiritualium sive Laicorum, sive Nobilium sive Ignobilium eruditorum vel rudium Bibliopolarum, Bibliopaegorum aut Tipographorum denique quorumcunque Institorum aut Veteratorum rementionatos scholasticos Libros, vel in toto, vel per partes, in compendio, vel quocunque alio formato interpolare Typis denuo exprimere, vel alibi impressum in Regna nostra haereditaria, atque Hungariam imprimis eidemque adnexas partes sine eiusdem Typographiae scitu & annuentia invehere & vendere palam, vel occulte sub poena confiscationis eiusmodi Librorum ac praeterea decem Marcarum Auri puri in una Fisco nostro Regio, in altera vero medietate eidem Typographiae applicandarum licitum sit, aut permissum.

Prouti clementer annuimus & concedemus ac serio & firmiter inhibemus praesentium per vigorem. Quocirca universis & singulis, cuiuscunque status, Gradus, Honoris, Officii & praeeminentiae fidelibus nostris, ubivis in praerepetitio Regno nostro Hungaria, partibusque eidem adnexis constitutis & commorantibus signanter vero Comitatuum quorumcunque Supremis & Vice Comitibus, Judlium & Jurassoribus ac totis Universitatibus, prouti Regiarum ac Liberarum Civitatum nostrarum, aliorumque locorum privilegiatorum Judicibus, Juratis Civibus & Senatoribus, ac ipsis communitatibus Praesentium nostrarum notitiam quoquo modo habituris harum serie benigne committimus & mandamus, quatenus mentionatam Typographiam Universitatis Regiae Budensis in impressione & distractione praememoratorum scholasticorum Librorum nullatenus turbare, aut impedire praesumatis vel sitis ausi modo aliquali, quin potius eandem hacce benigna concessione & indultu nostro Regio in perpetuum libere & absque omni impedimento uti, frui, & gaudere permittere, alios vero, qui eosdem libros imprimere vel aliunde inducere, sicque divendere attentarent, ab eiusmodi impressione inductione & distractione serio, & sub paena supranotata prohibere, Authoritateque etiam magistratuali ipsi Typographiae hoc in passu toties quoties necessum fuerit assistere modis omnibus debeatis & teneamini secus non facturi. Praesentibus perlectis Exhibenti restitutis. Datum in archi Ducali Civitate nostra Vienna Austriae, die quinta Mensis Novembris, Anno Domini Millesimo. Septingentesimo, Septuagesimo Nono, Regnorum nostrorum Hungariae, Bohemiae & reliquorum anno quadragesimo.

Maria Theresia m.p.

(L. S.)

C. Franciscus Eszterhazy m.p.

Adamus Csathó m.p.

Comunicat de d. Ilie Constantinescu, din Craiova.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

607. Bucoavnă, ed. II, Sibiiu 1797.

БꙊКОАВНЪ | пе̃нтрꙋ | **ПРꙊНЧІЙ** | **ЧЕЙ РѠМѪНЕЩИ**, | ка̃рїй сѫ а̃флъ | ѧ̂ ма́реле принци́пат | а̃л | А̃рдѣлꙋлꙋй. | Акꙋ́м а̂до́аѡ ѡ̂аръ тѵпъри́тъ, шѝ ѧ̂дрепта́тъ. | Саꙋ тѵпъри́т ѧ̂ Сибїю̀ ѧ̂ Тѵпографїѧ лꙋй | Пе́трꙋ Ба́рт, кꙋ прив. Ѧпъръте́щ. | Кръе́щ. Мъри́рй. | 1797.

In-8° de 69 pagine. Text românesc, cu litere cirilice. Ediţia dintâi e din 1795.

La sfârşit, pecetia cu cuvintele: «K. K. Normalschule», şi arătarea preţului: «Să vinde legată cu 10 creïţarĭ».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

608. Calendar, Sibiiu 1797.

Tipărit la Petru Bart.
Dare de seamă amănunţită asupra lui în:

Siebenbürgische Quartalschrift, V, 376 şi urm.

609. Ceaslov, Iaşi 1797.

ЧАСОСЛОВЬ | Кꙋ̃ А̃цꙋ̃торю̀ль лꙋ̃й Дмнѣ̃зе̃ꙋ̃ | А̃кꙋ́мь ѧ̂трꙋ а̂че́сташь ки́нь | ѧ̂тѫ́й тѵпъри́ть, | Ѧ̂ зи́леле Лꙋмина́тꙋлꙋй, Шѝ Пре ѧ̂- нълца́тꙋлꙋй До́мнꙋлꙋй но́стрꙋ **АЛЕѮАНДРꙊ ІѠАННЬ КАЛИМА̃ХЬ** | ВВД: | Ѧ̂трꙋ ѧ̂тѫ́ѧ домнїе а̂ мъри́їй са́ле, | Кꙋ Благослове́нїѧ, шѝ кꙋ то́атъ кел- тꙋѧ́ла, Преѡсфн̃ци́тꙋлꙋй Митропо- лить а̂ль Молда́вїей | Кѵріѡ Кѵ́рь Ꙗ̃КОВЬ. | Ѧ̂трꙋ а̂ преѡсфинци́їй са́ле тѵпогра́фїе | динь но́ꙋ фъкꙋ́тъ, ѧ̂ сфн̃та Ми- трополїе а̂ Е̃шꙋлꙋй. | А̃ннїй дела А̃да́мь ҂зте̃. Ꙗ̃ръ дела Хс̃ ҂а̃ѱчз, | саꙋ Тѵпъри́ть де Гера́симь Іеродїѧ́конь Тѵпогра́фь. | Шѝ де Па́вель Клопота́рюль Тѵпогра́фь.

In folio mic de 2 foi şi 624 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, cu caractere de două marimi. Paginele sunt incadrate. Titlul de asemenea.

Pe verso, o gravură mică, reprezentând pe Maica Domnului, gravată de Simion, cu o legendă în proză.

La sfârşit:

Diorthositorĭu, cheltuĭtorĭu şi purtătorĭu de grijă typografieĭ au fostŭ Iermonahulŭ Chyrŭ Inochentie, Duhovniculŭ şi eclisiĭarhulŭ sfinteĭ Mitropoliĭ.

Iară aşăzetorĭ slovelorŭ Diĭaconulŭ Theodorŭ şi Ioanŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

610. Liturghii, Bucureşti 1797.

СФ̃НТЕЛЕ Шѝ ДꙊМНЕЗЕ- ЕЩИЛЕ | **ЛИТꙊРГІИ** | А̂ че́лор ди́нтрꙋ Сфн̃ци Пъри́нцилор | но́штри, а̀ лꙋи Іѡа́нн Златоꙋ́ст, а̀ лꙋи | Васі́лїе че́л ма́ре, шѝ а̀ Преждесще́нїи. | Са́ꙋ тѵпъри́т ѧ̂нтрꙋ а̀ до́аѡ До́мнїе | а̀ Прѣ̀ Лꙋмина́тꙋлꙋи До́мнь | **ІѠ А̂ЛЕѮА̂НДРꙊ ѴѰІЛАНТЬ ВОЕВОДЬ.** | Кꙋ̀ Благослове́нїа шѝ кꙋ То́атъ Кїел- тꙋѧ́ла Прѣ̀ Сфн̃цїи са́ле Пъри́нтелꙋи | Кѵ́р **ДОСІ̂ѲЕИ** Митрополіть | а̀ То́атъ Ꙋнгровла́хїа. Ѧ̂ Сфн̃та Митроп. | Ла́ а̃нꙋль дела́ Хс̃. ҂аѱчз. | Де́ Дими́трїе Михаи́ло Вѵч, | Тѵпогра́фꙋль Рѫмнича́нꙋль.

In-4° de 2 foi nenumerotate şi 204 numerotate Tipărit cu negru şi roşu, cu 25 rânduri pe pagină.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pe verso titlului se află stema şi versurile din Molitvenicul din 1794 (v. mai sus, p. 366 şi facs. nº 316).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

611. Metastasio, *Ahilefs la Schiro*, trad. de Iordache Slătineanu, Sibiiu (1797).

А҆ХИ҆ЛЕ҆ФС | ЛА҆ СКИ҆РО. | ФА҆ПТА҆ ЛꙊИ҆ КИ҆Р МЕ҆ТА҆СТАЗІЄ | Кесарическꙋлꙋи поетик. | А҆кꙋ́м ѧтъю тълмъчитъ депе | ГРЕ҆ЧІЕ҆ де кътръ дꙋмнѣ́лꙋи ІѠРДАКЕ СЛЪТИНѢН, | Вел. Пъхарник. | Ѧ Бꙋкꙋрещїи Църїи Рꙋмꙋнещи ла А҆. 1797. І҆а҆ръ | Ла сфършит саꙋ адъꙋгат И҆стѡрїа лꙋи | СОФРОНИ҆М Грека Ноаѡ. | Саꙋ типърит ѧ Сибїю ѧ҆ типографїѧ лꙋи Мартин | Хохмаистер, кꙋ прик. ѧперетещ. Кръещ. мърири.

In-8º de 5 foi şi 120 pagine. Cu 4 ilustraţiuni tiparite pe foi deosebite.
Prefaţa:

Către ĭubitoriĭ de citanie.

Limba elinéscă cum că au stătut cé din tăĭu care au răvărsat în toată lumé cele bune meşteşuguri şi ştiinţe, şi cum că dintr-ănsa ca dintr-un izvor nedeşertat, toate némurile să adapă dapururé, pricini de felurimi de alcătuiri nu se află nimené nici a vorbì înpotrivă, nici a o necunoaşte.

Acĭastă faptă s-au scos ĭarăşi dintr-ânsa de către Abate Metastaze, care au alcătuit talieneşte, s-au adus apoĭ în limba cé obicĭnuită grecéscă, care şi aceĭa n-are mai puţine daruri decât muma-sa Elinida. Şi la cé după urmă vrănd drept petrecere din vréme a singurăteţii méle la ţară a cheltuì acele minuturi a vieţii méle întru citănii veselitoare, am tălmăcit-o în limba mé cé părintéscă, drept mângăeré celora ce ca şi mine petrece căt-odată afară din turburaré politicĭască.

Iaste mică adevărat, dar coprinde mari moraliceşti pilde, ce privescu spre înbunătăţiré şi porniré celor doao repezi pătimi, de care să băntueşte inima omenéscă, a dragostii şi a ĭubirii de slavă. La care aflăndu-vă fericiţi, aduceveţi aminte asupra citănii şi de tălmăcitor. Fiţi sănătoşi.

La p. 97 se află titlul adaosului:

А҆ичи ѹ҆рмѣзъ И҆сторꙗ лꙋи Софрони҆м, Грѣка ноаѡ.

Traducere tot de Iordache Slatineanu.
O recensiune, în foaia ardeleană contimporana: *Siebenbürgische Quartalschrift*, VI (Hermannstadt, Martin Hochmeister, 1798), 86 şi urm.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

612. Radu Tempé, *Grammatică românéscă,* Sibiĭ 1797.

ГРАММАТИКЪ
РѠМѪНѢСКЪ
а҆лкътꙋ҆итъ
де
РАДꙊ ТЕ҆МПѢ
Директорꙋл Шко́лелѡр Неѹ҆ни́те

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Нацїωналичéщй прин Мáре-
ле Принципáт âл Ар-
дѣлѹлѹй.
Кѹ Слобозéнїѧ чéлωр май Мáрй.
СЙБІЙ
Ѧ Тѵпогрáфїа лѹй Пéтрѹ Бáрт.
1797.

In-8° de 8 foi, 218 pagine şi încă 1 foaie la sfârşit.

Verso titlului e alb. In foile liminare se află prefaţa, care se reproduce mai jos, şi arătarea cuprinsului.

Prefaţa:

Cuvântare înnainte.

Vrând cineva o măestrie a învăţà, are maĭ întâĭu trebuinţă a să chivernisì de unéltele acelé prin care să potă aduce lucrul său la buna săvârşire. Tote ştiinţele aşà sânt unele cu altele legate, cât una fără de alta, buna şi temeĭnicĭosa săvârşire nicĭ într-un chip nu pote dà. Ştiinţa astronomicĭască fără de cé mathematicĭască, nicĭ într-un chip nu să pote învăţà cu adevăr întemeĭat; atât şi cé mathematicĭască fără de cé arithmeticĭască. Ştiinţa doftoriĭ fără de Fysică, şi Fysica fără de învăţătura firéscă, ĭarăş nu pote luà drépta eĭ săvârşire. Invăţătura filosoficĭască fără de retorică, şi retorica fără de măestria grammaticĭască a să învăţà nu să pote. De unde vezi, ĭubite cetitorĭule, precum măestria grammaticĭască este începeré şi poveţuiré spre tote céle lalte măestriĭ şi ştiinţe înnalte. Acésta dirept aceé este cheé care dintru întunerecul necunoştinţiĭ ne deşchide uşa prin caré venim la lumina înţelepcĭuniĭ, spre care de mult am fi avut trebuinţă de a venì. Insă măhnire întru adevăr! căcĭ lipsindu-ne acĭastă maĭ întâĭu trebuincĭosă măestrie, ce au putut alta a naşte fără decât dezrădăcinaré maĭ întâĭu a limbiĭ nostre româneştĭ (care au fost cé véche râmlenéscă), după aceé lipsa cărţilor de măestriĭle şi ştiinţele céle înnalte, apoĭ înbezniré minţiĭ, înnecaré de tot în prostie şi neştiinţă? şi ĭată acum sântem ce ne vedem cu ochiĭ, şi ne simţim pre noĭ inşi-ne!

Pricina însă a scăderiĭ nostre au fost şi nestatornicia stăpâniriĭ. Până când au stat Dachia (cu leghionele râmleneştĭ care Inpăratorul Troĭan le-au adus in Dachia) supt ţeptrul Inpărăţiĭ râmleneştĭ, Româniĭ romaneşte sau râmleneşte au vorbit. Iară îndată ce Inpăratul Constandin Pogonat pre la anul dela Hs. 669, au supus ţara stăpâniriĭ luĭ, am început a ne nevoì a şti limba bulgăréscă (ca una ce era maĭ de trebuinţă pre vremé aceĭa) şi aşà limba nostră s-au amestecat cu a Bulgarilor.

Adevărul priciniĭ aceştia prin noĭ înşine Româniĭ cariĭ ne aflăm acum prin Ardél, Bânat şi Ugroflahia, adecă Ţara-Românéscă, şi şi prin alte ţărĭ lămurit să descopere. In Ardél fiind Româniĭ amestecaţĭ cu Ungurĭ şi Nemţĭ, ceĭ de prin Varmeghiĭ au amestecat limba lor maĭ mult cu cé unguréscă, zicând: *tistaş,* în loc de *curat*, *chedveş* în loc de *voios*. *duhan* în loc de *tabac;* şi ĭară unde sânt amestecaţĭ cu Nemţiĭ, în Scaunele săseştĭ, au amestecat limba cu cé nemţéscă zicând: *şlofmiţă* în loc de *căciulă de nopte* (Schlafmütze)

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

halţbindel în loc de *măframă de grumaz*, (Halsband) şi altele. In Ţara-Românéscă, unde sânt amestecaţĭ cu Greciĭ şi învecinaţĭ cu Turciĭ, améstecă limba românéscă cu grecĭască, zicând: nu mă *piraxi* în loc de nu mă *năcaji* sau *supără*, să mă *pliroforiseştĭ* în loc de să mă *facĭ cunoscut* sau *luminat*; s-au luat la *ipolipsis* în loc de s-au luat la *mare cinste* sau *tare înnainte*. In ţara Bânatului fiind amestecaţĭ cu Sârbiĭ, aŭ amestecat-o cu sârbéscă, zicând: *istina* în loc de *adevărat*, *bogda proste* în loc de *Dumnezeu să-ţĭ priĭmésca* (богдати прόсти), *pohvală* în loc de *pompă*, şi altele.

După pomenitul Constandin Copronim, la 800 de anĭ creştinându-se la Ţarigrad Inpăratorul Mihail, fiĭul Inpăratoruluĭ Theofil, s-au tălmăcit şi cărţile bisericeştĭ de pre limba grecĭască în slovenéscă; şi având noĭ în limba nostră lipsă de cărţĭ bisericeştĭ, am căutat a priĭmi cele sloveneştĭ, de unde lămurit să vede că din pricina acĭasta ne-au căutat a priĭmi şi slovele sloveneştĭ. Şi aşà limba nostră stricându-să, ba maĭ de tot înţelenindu-să, au pierdut şi măestria grăiriĭ, care ne având părinţiĭ noştriĭ grijă de a o iscusì, totă neştiinţa şi varvaria au cuprins pre némul nostru şi au căzut în mare prostie.

Târziu după aceĭa am avut norocire de uniĭ înţelepţĭ omenĭ spre fericiré nostră răvnitorĭ, care au început a deşteptà limba românéscă, măcar că de nu cu măestria grammaticiĭ, încă tot cu întorceré oreş-cărora cărţĭ bisericeştĭ în limba nostră. După cum am putut aflà pănă acum, cel maĭ vechĭ au fost *Ghenadie*, Metropolitul românesc al Prinţipatuluĭ Ardéluluĭ, care la anul 1580 au typărit în limba românéscă întăiu în *Braşov* Cazaniĭ. După aceĭa maĭ găsim Cărţile luĭ Moysiĭ Prorocul: Faceré, Apoc. şi alt. la anul 1583, în *Orăştie*. La anul 1675 prin săbornicéscă poruncă a Savveĭ Metropolituluĭ românesc al Pr: Ard: s-au poruncit preoţilor a încetà de a maĭ sluji sfintele tainĭ în limba străină slovenéscă, ci în limba părintéscă românéscă. Indată după acéĭa Molitvelnicul şi Cĭaslovul s-au typărit româneşte. Iară la annul 1651, în zilele luĭ Symeon Stefan Metropolituluĭ românesc al Pr: Ard: s-au typărit Psaltiré de pre jidovie pre românie în *Bălgrad*. La anul 1642 s-au typărit Cazaniĭ la *Govora*. La anul 1652, Pravila în *Târgovişte*. La anul 1668 în Târgovişte Biblia românéscă. Iară cé maĭ mare parte a cărţilor bisericeştĭ s-au tălmăcit de Damaschin Episcopul Râmniculuĭ la 1730, cu stil şi graĭu forte luminat, dar amestecate cu multe cuvinte sloveneştĭ, puind *vreme* în loc de *timp*, *slugă* în loc de *serv*, *pricină* în loc de *cauză*, şi altele.

Urmând dară după stilul acesta şi vestitul Chesarie Episcopul Râmniculuĭ şi următorĭul luĭ Filaret în întorceré celor duosprezece Minee, s-au obicĭnuit pănă în zioa de astăz atât în tote cărţile bisericeştĭ cât şi în vorba nostră de obşte a să întrebuinţà.

Cu greu este şi va fi direpţ aceé a aduce limba acĭasta în cureţenia şi orighinalul eĭ, adecă în limba veche romanéscă sau râmlenéscă, căcĭ de ar aducĭ-o cineva în curăţenie ar fi tocma latinéscă şi italienéscă, şi cel ce ar învăţà româneşte aşà limpede, care nu este Român, cărţile bisericeştĭ nu le-ar puté înţelége, nicĭ vorba obştéscă de acum obicĭnuită. Românul neînvăţat încă socotesc că ar zice că-ĭ schimoseştĭ limba părintéscă. Măcar că Parimieriul româneşte typărit în Moldova la annul dela zidiré

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

lumiĭ 7191 şi Viaţa Sfinţilor Apostolĭ, ĭar în Moldova la annul dela Hs. 1682 de Dosotheĭ Metropolitul Moldoviĭ, maĭ mult sânt întocmite întru asemănaré orighinaluluĭ limbiĭ nostre de cât céle lalte cărţĭ bisericeştĭ, cum au urmat şi dumnéluĭ Ienacă Văcărescul aceia cu Observaţiile grammaticeşti.

Domnul Ioan Molnar, Doftor şi Professor de tămăduiré luminiĭ ochilor, în carté sa Economia stupilor şi în Grammatica nemţĭască românéscă, ĭară maĭ vârtos dintru a sa Retorică ce cât de curând va eşi din typarĭ, şi C. Păr. Samuil Clain dela Sad cu dezslușiré Bibliĭ româneştĭ, cu Theologhia Moralicĭască, cu Ius Nature (direptaté firiĭ) cu Grammatica Daco-Romană, în Vienna, sânt aceia cariĭ au adus şi aduc acuma rode şi mlădiţe limbiĭ româneştĭ, curăţind prin multele cărţĭ, care le-au dat şi le dau la lumină, totă neghina ce cuprinsese limba nostră, silindu-să şi de acum înnainte, din cât va fi putinţa a o apropia de orighinalul eĭ. Insă aşa ca şi cărţile bisericeştĭ bine să le înţelegem. Dumnezeu după direptaté sa să-ĭ întăréscă! spre a puté aduce şi Lexiconul românesc care l-au început (cu multă stradanie) la deplina săvârşire, din ale cărora izvoră mult m-am adăpat şi eu întru alcătuiré Măestrieĭ grăiriĭ româneştĭ.

Vedé-veĭ, ĭubite cetitorĭule, chipul înpărţiriĭ aceştiĭ Grammaticĭ. Am întocmit-o după systema normalicĭască, din care pre lesne totă cuprinderé eĭ în tabellă pre o faţă în scurt să pote arăta ucenicilor, din care maĭ multă deslușire şi înlesnire la alte învăţăturĭ le va venì. Aşijderé după chipul întocmiriĭ aceştia, după ce ucenicĭĭ în scurtă vreme vor dobândì temeĭnica măestrie, orĭ grammatica latinéscă, orĭ ghermanicĭască (nemţĭască) cu alésă deşteptare vor puté a o pricepe, şi folosinţa spre care sfârşit o învaţă a o dobândi, fiind că la fieşte care parte şi cap al aceştiĭ Grammaticĭ am adăogat şi terminurile latineştĭ, ca când ar începe orĭ ce Român a învăţà limba latinéscă maĭ bine şi maĭ cu lesnire să potă pricepe şi învăţà.

Nicĭ să te miriĭ, ĭubite cetitorĭule, căcĭ am schimbat sau scurtat unile cuvinte, care până acum într-alt chip s-au răspuns, căcĭ în orighinalul limbiĭ nostre maĭ întâĭ aşa s-au răspuns, trăgându-să dela Latin: în l: d: pild: *sore* (latin: Sol) în loc de *soare*, *omenĭ* (lat: homines) nu *oameni*, *duo* (lat.: duo) nu *doao*, şi alt.

Nu pot zice tocma precum acĭastă alcătuire ar avé deplina eĭ săvârşire, ci aflându-se vre un răvnitorĭu, de binele némuluĭ său a adăoga céle ce încă ar lipsì sau ce va fi greşit, cu sănătosă luare aminte a îndirepta, să va odihnì sufletul al mieu!

După ce dară veţĭ învăţà fundamentum cetiriĭ din Bucovnă, priimiţĭ acĭastă ostenélă a mé şi vă folosiţĭ, spre maĭ marĭ învăţăturĭ gătindu-vă.

Şi aşa după ce veţĭ eşì dela întunerec la lumină, veţĭ vedé şi raĭul.

Sibiĭ in 4 zile a luĭ Dechemvrie 1797.

Radul Témpe.

Pe foaia nenumerotată dela sfârşit se află greşelile de tipar şi următoarea însemnare:

Cu cheltuĭala Cinst: Radu Verzé, Paroh Satuluĭ Lung din Săcelé.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

613. Const. Ucuta, *Noua Pedagogie.* Viena 1797. — Aromâneşte.

ΝΕΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ
ἤτοι
ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ
ΕΥ̓ΚΟΛΟΝ
τοῦ μαθεῖν τὰ νέα παιδία τὰ ῥωμανο-βλά-
χικα γράμματα εἰς κοινὴν χρῆσιν τῶν Ρω-
μανο-βλάχων.
ΝΥ̓Ν ΠΡΩΤΟΝ
Συνετέθη καὶ ἐδιορθώθη
παρὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου ἐν ἱερεῦσιν
κυρίου κυρίου
ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ̓
του Οὐκοῦτα, Μοσχοπολίτου, Χαρτοφύλακος
καὶ πρωτοπαπᾶ ἐν τῇ Ποσνάνια τῆς
μεσημβρινῆς Προυσίας.
Καὶ δι'αὐτοῦ χάριν ἐδόθη εἰς τύπον διὰ
καύχημα τοῦ Γένους.
Ε'Ν ΒΙΕ'ΝΝΗ, 1797.
Τύποις τῶν Μαρκίδων Πούλιου.

Nouă Pedagogie sau Abecedar uşor spre a învăţà pe copiii tineri cartea aromânească, în deobşte întrebuinţare la Aromâni. Acum întâia dată s'a întocmit şi îndreptat de către prea cuviosul în cele preoţeşti Domnul Domnul Constantin al lui Ucuta, Moscopoleanul, Hartofilax şi protopop în Posen din Prusia meridională. Şi mulţumită lui s'a dat la tipar pentru gloria Neamului. In Viena, 1797 In imprimeria Marchizilor Pulĭu.

In-8° mic 2 + 28 foi nepaginate. Tipărit cu caractere greceşti. Paginele sunt încadrate în chenare de compoziţie tipografică.

In faţa titlului se află o gravură reprezentând Sf. Treime, cu inscripţia urmatoare:

Αγησιτε, αγησιτε, αγησιτε έσσ'τη θώαμνε σαβαὸθ, τζέρρου σσ'οι λόκλου εστε μ'πλήνὸυ θε δόξα ατὰ ὡσανὰ τήνε θεα νάλτου. — ασουσέανα τήνε τζη έσσ'τη ανάλτου, αλαβθάτὸυ. — έσσ'τη τήνε τζη βηνήσσ' πρε νούμα α θόμνουλουη.— Τρέἠ σ'ου'ντου ατζέλλ'ὸ τζη μαρτηρησέσκου 'ν τζέρὸυ, τάταλὸυ γκρεάηλου, σσ' αγἠλου θούχὸυ, σσ' τρ'εἠλλ' πήσστζοι ούνα σούντου. ηοάν. τρου Ε, κάπ. σσ' 7.

(Avisite, avisite, avisite eşti doamne sabaoth, ţerru şî loclu este mplinŭ de δoxa atà osanà tine de-analtu. — asusea-nă tine ţi eşti analtu, alăvdátŭ. eşti tine ţi viniş pre numa a dómnului. — Trei sunt aţél'ĭ ţi mărtirisescu n-ţerŭ, tatălŭ, greáilu ş-ávilu duhŭ, ş-treil' aiştîună suntu. Ioan tru E. çap. ş. 7).

(Sfânt, sfânt, sfânt eşti Doamne Sabaot, cerul şi pământul este plin de slava ta; osanà ţie celui de sus. — Scapă-ne tu ce eşti sus lăudat. — Tu eşti care venişi în numele Domnului. — Trei sunt acei ce mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul şi Sfântul Duh, şi toţi trei una sunt. Ioan, în V. cap. ş. 7).

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Introducerea:

Α Γκιουβᾳσητόρρουἠ. [1])

Ασστέαπτᾳο λουμ'ύνα αήστα πουτζᾴνα, τρᾳ φηλησήρεα α φουμέλλ'λορὸυ ανοστρόρὸυ, κᾳ (πηστηψέσκου) θε μούλτου τζὸι ερὰ θόρὸυ σε ο βέθζὸι αήστᾳ άρχηζμᾳ τρου φάρα ανωάστρᾳ· τζη κου εφκολήλλ'ε σε κηκᾳσεάσκᾳ φουμέλλ'λε ανώαστρε, ατζεὰ τζη κου μούλτᾳ ζᾳμάνε, σσ κου μούλτᾳ ζαχμέτε ο κηκᾳσέσκου πρε άλτᾳ λήμμπα· Κᾳ 'νᾳν'τε 'νᾷντε σε αγκᾳρσσοὶ λήμμπα ανώαστρᾳ, σσ' νοὺ μα λήμμπα, μὰ σσοι δόγματελε α πήστηλλ'υ. Κᾳ θζοίτζε δαβήδ (σε μηστηκάρᾳ κου αλάντε πλᾴσὴ σσοι 'ν βητζάρᾳ λούκᾳρρᾳ αλόρὸυ) Τρα τζεὰ θε κᾴτὸυ που τ'ουμι κουπουσήμ τρᾳ αλφαβητάρεα αήστᾳ, θε κᾳτὸυ κου ξήγησεα θε πρε Γκρετζεάσκᾳ, καμα 'ν σούσὸυ κου ουἠθη σήρεα α Γράμμελορὸυ, σσοι α γκρεάερλορὸυ πᾳν σε λε ασστέρᾳμ τρου στάμμπᾳ, τρᾳ φουμέλλ'λε ανωάστρε. Κᾳ (ήτζηθο άρχηζμᾳ εστε κου ζαχμέτε) νημάλο εστε κᾴτὸυ σε σστήμπᾳ κρησστ'ην'λου σε ν' κλλ'ύνᾳ θόμνουλὸυ αλούη κου λήμμπα ατζεὰ τζη σε φεάτζε θε μούμα αλούη. Κᾳ σκρήε απόστολλου πάβλου λα κορηνθηάνἠ, τρου, α: πηστολήε τρου, ιδ: θε καπ: βέρσσᾳ, ις: Σε φούρε κᾳ με ν' κλλ'ύνὸυ κου λήμμτιᾳ (sic) κᾳσεάνᾳ, σούφλετλου μ'ὺ σε ν' κλλ'ύνᾳ, μα μη'ντεα μ'έστε φᾳρᾳ καρπό· τρου, ις: θζοίτζὲ, κᾳ τρᾳ τζή; Βόη σὲ με ν' κλλ'ύνὸυ σσ κοὺ σούφλετλου, σσ κου μ'ην'τεα· Βόκ (sic) σε ψουλησέσκου σσ κου σούφλετλου, σσ κου μ'ην'τεα. Τρα τζεὰ φητζσόρλλ'υ ληψέα σστε καν σέαμνελε α πήστηλλ'υ σε σστήμπᾳ· σσ νοὺ έλλ'ὺ τζή νού σσ τηὸυ τζηβὰ, μα σσάτζελλ'ὺ τζη σστήου νᾳχεάμᾳ, ληψεάσστε σε γγιουβᾳσέασκᾳ μ'αν' σουσὸυ τρου, 13· θε βέρσσᾳ, καπ, ιδ: Κᾳ θζ'οιτζε

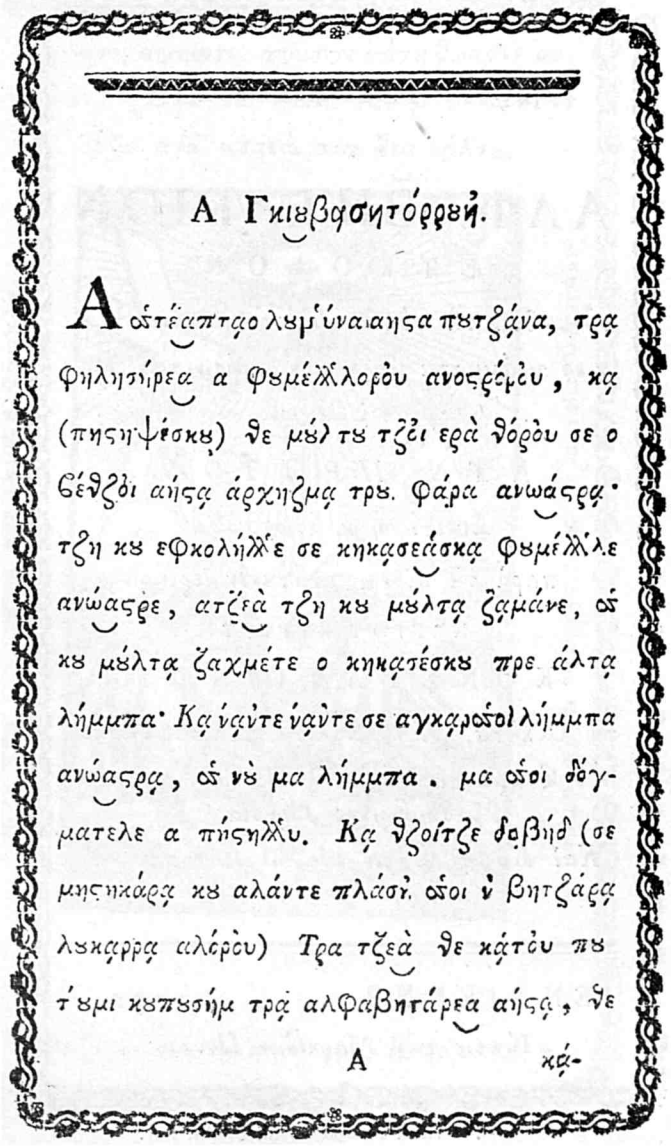

Α Γκιȣβᾳσητόρρȣἠ.

Α σ̆τέ̆απτᾳο λȣμ'ύνα αηςα πȣτζᾴνα, τρᾳ φηλησήρεα α φȣμέλλ'λορὸυ ανοςρόρὸυ, κᾳ (πηςηψέσκȣ) θε μȣ́λτȣ τζὸι ερὰ θόρὸυ σε ο βέθζὸι αήςᾳ άρχηζμᾳ τρȣ. φάρα ανωάςρᾳ· τζη κȣ εφκολήλλ'ε σε κηκᾳσεάσκᾳ φȣμέλλ'λε ανώαςρε, ατζεὰ τζη κȣ μȣ́λτᾳ ζᾳμάνε, σ̆ κȣ μȣ́λτᾳ ζαχμέτε ο κηκᾳσέσκȣ πρε άλτᾳ λήμμπα· Κᾳ νᾲντε νᾲντε σε αγκᾳρσ̆οὶ λήμμπα ανώαςρᾳ, σ̆ νȣ̀ μα λήμμπα. μα σ̆οι δόγματελε α πήςηλλ'υ. Κᾳ θζοίτζε δαβήδ (σε μηςηκάρᾳ κȣ αλάντε πλάσὴ σ̆οι ν̀ βητζάρᾳ λȣκᾳρρᾳ αλόρὸυ) Τρα τζεὰ θε κᾴτὸυ πȣ τ'ȣμι κȣπȣσήμ τρᾳ αλφαβητάρεα αήςᾳ, θε

Α κᾴ-

318. — Pagină din *Pedagogia* lui Ucuta, 1797.

[1]) ȣ este transcris prin ου, dublu σ [=ş] prin σσ şi ς prin στ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Πάβλ · ατζέλὸυ τζη γγιουβᾳσέασστε πρε λήμμπᾳ καᾳσέανᾳ λα σε παλᾳκαρσέασκᾳ θουμνηθζᾳ σελλ'ὺ θὰ σστ'ήρε, τρα σε λε σπούνᾳ πρε λήμμπα αλούη· θε κᾳ κουμ σσ νόη λοὺ παλᾳκαροήμ (sic) θόμνουλόυ σε νᾳ θὰ φότησε, σε λε σπούνεμ πρε ανωάστρᾳ λήμμπᾳ. Μα, τρου αήστᾳ αχιουρχήρε σε φούρε κᾳ άφλη σφάλμᾳ, η θε νε σστηρε, η θε νε ούηθησήρε πρε λήμμπᾳ, σε αβέμ λλ'υρτατζσούνε, κᾳ νού ο φάτζεμ τρᾳ βλασφημήε, μα τρᾳ δόξα αλ θουμνηθζά. Σ'σοι σε νού ωαη τρᾳ ρρσσάνε κᾳ τρᾳ τζη λομ Γράμμελε α έλλημ'λορού, η κᾳ τρᾳ τζη νᾳ μ' πρᾳμουτάμού θε αλτᾳ λήμμπᾳ, κᾳ τούτε λήμμπηλε τζη σούν'του τρου έτᾳ σεμ' πρᾳμουτεαθζᾳ ουνᾳ θεαλάντᾳ · κᾳ θε έλλημ'ν' κωὰ σε μ' πρᾳμουτάρᾳ τούτε πλάσηλε, σσ κου γράμμε, σσ κου ζμπωαρρᾳ, σσ τζηνηβὰ νού πωατε σε ωαρνησεάσκᾳ αήστᾳ, κᾳ λᾳ σε βέθού σσοι γράμμελε, σσ λα (sic) σε κηκᾳσέσκου σσοι ζμπώαρρᾳλε (κα σσ νόη) Καθε κᾳκουμ θζσου κάμ θε λόκού, σσ θε τρου πατρήδᾳ νᾳ μηστηκάμ κου άλτε σόη σσ αλᾳξήμ σσοι ζμπωαρρᾳλε κα τρου αμηρᾳρήλλ'λε τζη μπᾳνάμ. Νὰ ιου Γράμμελέ σούντου κουνουσκούτε τρᾳ πάσπρᾳγην'γητζὸι, σσ θεα τζήα ν' σούσὸυ ν' θζημηνάμ νᾳσκάν'τε σήμφονε σε ούμπλεμ ρρᾳμᾳνέασκα · σσ ᾳτζεάλε κου μπώατζε λε σσουτζοίμ πρε ανώαστρε γκρεάερη, θε κᾳκουμ λε βέθζὸι σκρηεάτε θουπᾳ φράν'θζᾳ. Τρα σε λε γγιουβᾳσέασκᾳ καε τζηθὸ σσ φαρᾳ σπούνερε, Σε παλᾳκαρσεάσκᾳ πρε λήμμπα αλούη ατζεὰ τζη νᾳ ουρσέασστε μπᾳσεάρηκα ανωάστρᾳ ατζεὰ βαρτόσὸυ λουμμπρησήτα, τζη μουτρεάσστε θεη (sic) τρᾳ ιου λουτζεάσστε σώαρρᾳ α ν' θρηπτάτελλ'υ, Χρησστόλλου θουμνηθζάλλὸυ ανόστρου . ατζέλὸυ τζη τότζὸι νὸη νᾳ λουμ'υνεάθζᾳ.

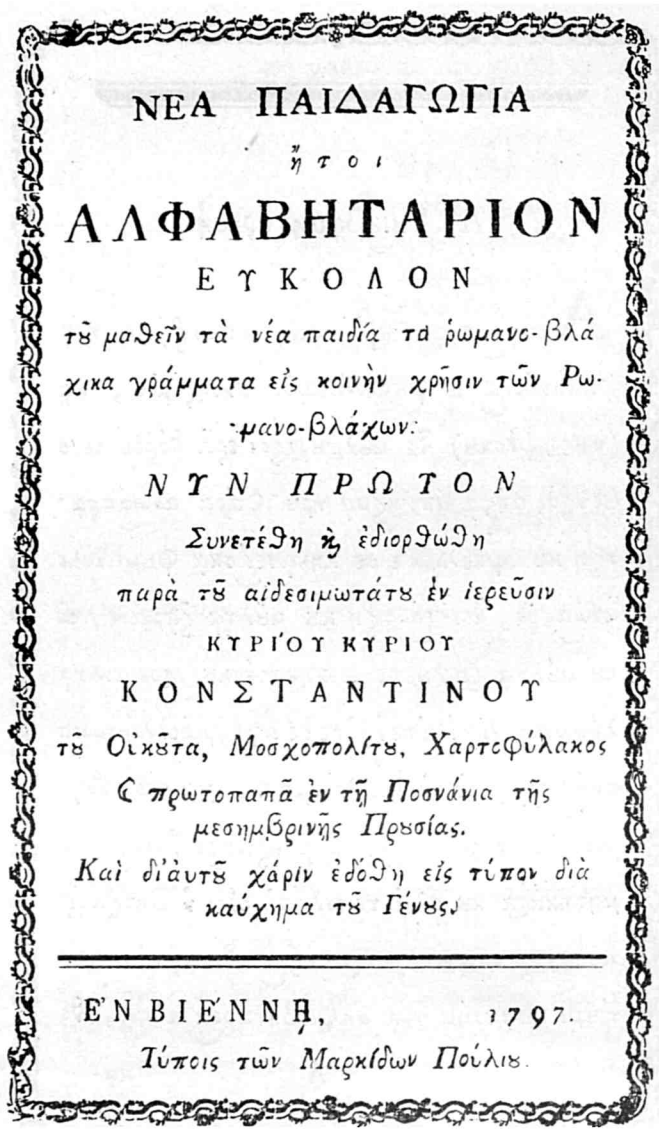
ΝΕΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ

ἤτοι

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ

ΕΥΚΟΛΟΝ

τῦ μαθεῖν τὰ νέα παιδία τὰ ῥωμανο-βλάχικα γράμματα εἰς κοινὴν χρῆσιν τῶν Ρωμανο-βλάχων.

ΝΥΝ ΠΡΩΤΟΝ

Συνετέθη τε καὶ ἐδιορθώθη

παρὰ τῦ αἰδεσιμωτάτυ ἐν ἱερεῦσιν

ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

τῦ Οἰκῦτα, Μοσχοπολίτυ, Χαρτοφύλακος καὶ πρωτοπαπᾶ ἐν τῇ Ποσνάνια τῆς μεσημβρινῆς Πρυσίας.

Καὶ δι'αὐτῦ χάριν ἐδόθη εἰς τύπον διὰ καύχημα τῦ Γένυς.

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ, 1797.

Τύποις τῶν Μαρκίδων Πούλιυ.

319. — Titlul *Pedagogiei* lui Ucuta, 1797.

A g'uvăsitórruĭ.

Aşteaptă-o luńina aista puţăna, tră filisirea a fumel'lorŭ anostrórŭ, că (pistipsescu) de multu ţî erá dorŭ se o veḑî aistă árh'izmă tru fara anoastră; ţi cu efcolil'e se kicăsească fumel'le anoastre, aţeá ţi cu multă zămane, ş-cu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

multă zahmete o kicăsescu pre altă limbă. Că nănte nănte se agărşî' limba anoastră, ş-nu ma limba, ma şi δόγmatele a pístil'i. Că ḑiţe Δaviδ (se misticară cu alante plăsĭ şî nviţară lúcărră alórŭ). Tra ţea (= tr-aţeá) de cătŭ putu*m*, cupusím tră alfavitarea aistă, de cătŭ cu xivisea de pre Greţească, cama nsusŭ cu uĭdisirea a grámelorŭ, şi a greáerlorŭ păn se le aşter[r]ăm tru stambă, tră fumel'le anoastre. Că (íţido árh'izmă este cu zahmete) nimalo este cătŭ se ştibă crişţinlu se ncl'ină domnulŭ alúĭ cu limba aţeá ţi se feaţe de muma alúĭ. Că scrie apóstollu Pavlu la Corinθiánĭ, tru α: pistolie tru, ιδ: de cap: verşă, ις: Se fure că me ncl'inŭ cu limbă căseană, súfletlu-ńĭ se ncl'ină, ma mintea-ńĭ este fără carpó; tru, ις: ḑiţe, că tră ţi? Voĭ se me ncl'inŭ, ş-cu súfletlu, ş-cu mintea. Voĭ se psulisescu ş-cu súfletlu, ş-cu mintea. Tr-aţeá fičorl'i lipseaşte can seámnele a pístil'i se ştibă; ş-nu el'ĭ ţi nu ştiŭ ţivá, ma ş-aţél'ĭ ţi ştiŭ năh'amă, lipseaşte se g'uvăsească ma nsusŭ tru 13. de verşă cap, ιδ: că ḑiţe Pavl[u]: aţélŭ ţi g'uvăseaşte pre limbă căseană la[s] se pălăcărsească Dumniḑă se-l'ĭ da ştire, tra se le spună pre limba alúĭ. De căcúm ş-noĭ lu pălăcărsím domnulŭ se nă da fótise, se le spunem pre anoastră limbă. Ma, tru aistă ah'urh'ire se fure că afli sfalmă, i de neştire, i de neuĭdisire pre limbă, se avém l'irtăcune, că nu o faţem tră vlasfimie, ma tră δoxa al Dumniḑă. Şî se nu o-aĭ tră rrşănc că tră ţi lom grámele a Elińlorŭ, i că tră ţi nă mprămutămŭ de altă limbă, că tute límbile ţi suntu tru etă se mprămuteaḑăună de-alantă: că de Eliń[i]-ncoa se mprămutară tute plăsile, ş-cu γrame,

320. — Gravură din *Pedagogia* lui Ucuta, 1797.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ş-cu zboarră, ş-ţinivá nu poate se o-arnisească aistă, că lă se vedŭ şî γramele, ş-lă se kicăsescu şî zboárrăle (ca ş-noĭ). Că de căcúm ğucăm de locŭ, ş-de tru patriδă nă misticăm cu alte soĭ ş-alăxím şî zboárrăle ca tru amirăril'le ţi bănăm. Na ĭu γrámele suntu cunuscute tră pásprăvínviţî, ş- de-aţia nsusŭ nḑiminăm născănte símfone se umplem rrămăneasca: ş-aţeale cu boaţe le şuţî'm pre anoastre greáeri, de căcúm le veḑî scrieate după frănḑă. Tra se le g'uvăseascâ cáeţido ş-fără spúnere. Se pălăcărseascâ pre limba alúĭ aţeá ţi nă urseaşte băseárica anoastră aţeá vărtósŭ lumbrisită, ţi mutreaşte de [că]tră ĭu luţeaşte soarră a ndriptátel'i. Hriştollu Dumniḑăllu anostru, aţélŭ ţi toţî noĭ nă luńineaḑă.

Traducere:

Cătră cititor.

Primeşte lumina această puţină, spre folosul copiilor noştri, căci cred că de mult îţi erà dor să vezi acest început pentru neamul nostru, ca uşor să priceapă copiii noştri aceea ce cu pierdere de multă vreme şi cu greutate o pricep în altă limbă. Căci cu mult înainte a fost uitată limba noastră, şi nu numai limba, ci şi dogmele credinţei. Căci, zice David: se amestecară cu alte neamuri şi învăţară lucrele [=treburile] lor. Pentru aceea, cât puturăm ne-am trudit pentru acest Abecedar, cu tălmăcirea din greceşte, şi mai ales cu întocmirea slovelor şi a vorbelor până să le aşternem la tipar pentru copiii noştri. Căci (orice început este cu greu) destul este să ştie creştinul să se închine Domnului lui în limba ceea în care se născù de mama lui. Căci scrie apostolul Pavel către Corintieni în epistola I, cap. 14, v. 16: dacă m'aş închinà în limba străină, sufletul mi se închină, dar mintea îmi este fără frupt; la 16 zice, că de ce? Voiu să mă închin şi cu sufletul şi cu mintea. Voiu să cânt şi cu sufletul şi cu mintea. Deaceea copiii trebue cel puţin semnele credinţei să ştie: şi nu ei (numai), cari nu ştiu nimica, dară şi acei ce ştiu puţin, trebue să cetească mai sus în v. 13, cap. 14, căci zice Pavel: acel care ceteşte pe limbă străină, las' să roage pe Dumnezeu să-i dea ştirea (priceperea), ca să spue pe limba lui. Precum şi noi îl rugăm pe Domnul să ne dea lumină, ca să o spunem în a noastră limbă. Dară, dacă în acest început ar fi să afli greşeală, să ne fie cu iertare, căci nu o facem spre blasfemie, ci spre gloria lui Dumnezeu. Şi să nu consideri de ruşine, de ce ne împrumutăm din altă limbă, căci toate limbile ce sunt în lume se împrumută una dela alta; căci dela Eleni încoace se împrumutară toate neamurile şi cu slove şi cu vorbe, şi nimeni nu poate să nege aceasta, căci li se văd şi slovele şi li se pricep şi cuvintele, după cum şi cu noi (se întâmplă). Fiecare, după cum ne mişcăm din loc şi din patrie, ne amestecăm cu alte rasse şi schimbăm şi cuvintele după împărăţia în care trăim. Iacă unde literele sunt cunoscute în (număr) de douăzeci şi patru, iară de colo în sus combinăm câtevà consoane, ca să umplem românească; iară pe cele cu voce (vocalele) le întoarcem, le prefacem în cuvinte de ale noastre, precum le vezi scrise după foaie. Pentru ca să le cetească oricine şi fără spunere (arătare). Pentru ca să se roage (fiecare) în limba sa. despre ceeace ne porunceşte Biserica noastră acea foarte strălucită,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

care priveşte din cotro luceşte soarele dreptăţii, Hristos, Dumnezeul nostru, acel care pe noi toţi ne luminează.

Urmează apoi expunerea sistemei ortografice făurite de autor pentru scrierea limbii aromâneşti.

Transcripţiunile şi traducerile de mai sus sunt făcute de D. Per. Papahagi.

Cartea s'a reprodus în întregime în publicaţiunea :

Per. Papahagi, *Scriitori aromâni în sec. XVIII*, Bucureşti 1909.

Bucureşi : Biblioteca Academiei Române.

1798.

614. *Ducere de mână către cinste*, Buda 1798.

ДѢЧЄРѢ ДЄ МѪНѢ | КѢТРѢ ЧИНСТИ ШИ ДИРЄПТАТѢ | ЙДѢКѢ лă копїи рѣмѫнѣцїй чейче ѧ школеле чѣ-ле мичй сѫ ѧвацѫ спре четанїе рѫндѹитѫ КЙРТѢ. | * | Не легатѫ кѹ 18 кр: | Кѹ довонрѣ стѫпѫнїторилор. | ѦБѪДЙ. Тѵпѫритѫ лă Крѣмска Vнївєрсїтéцїй | Тѵпографїе. | 1798.

Anleitung | zur | Rechtſchaffenheit, | oder | das für die in den Trivial-| ſchulen ler-|nende wallachiſche Jugend beſtimmte | Leſe-Buch. | Koſtet ungebunden 18. kr. Mit Erlaubniß der Obern. | OFEN, | gedruckt mit königl. Univerſitätsſchriften, 1798.

In-8° de 261 pagine.

Textul, ca şi titlul, este în două limbi : româneşte pe pagina din stânga şi nemţeşte pe cea din dreapta.

Pentru alte ediţii, vezi Indicele.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

615. Liturghie, Sibiiu 1798.

ѠФѺНТЙ | шй | ДѺНЄЗЄѦСКЙ | Л V Т Ѹ Р Г І Є, | Ѧтрѹ Мѫрйрѣ Ѡфїтей дєѡфїйнцѫ дє кїѧцѫ фѫ-кѫтóрей, шй недєспѫрцйтей Трóицѫ, Тá-тѫлѹй, шй Фїюлѹй, шй Ѡфйтѹлѹй Дѫ. | Ѧкрѣмѣ Прѣѡсфйцйтѹлѹй Ѧпѫрáтѹлѹй | Ф Р Й Н-Ц И Є К Ѹ Є Й Л Дѫ Ѹ Є Ѻ Й Л Ѣ. | Фїйнд Гѹбєрнáтор Цѫрїй Йрдѣлѹлѹй Ѯдєлéницă сă Дóмнѹл Грóф | Г Є О Р Г І Є Б Й Н Ф І Й. | Кѹ слобозéнїѧ Ѧнѫлцáтѹлѹй Крѫéскѹлѹй Гѹбéрнїѹм. | Сѫѹ тѵпѫрйт ѧ Сибїй ѧ Тѵпографїѧ лѹй Пéтрѹ Барт. | 1798.

In-4° de 2 foi şi 336 pagine. Tiparit cu negru şi roşu, cu caractere de două mărimi şi cu 24, respectiv 35 de rânduri pe pagină.

Verso titlului e alb. Fără prefaţă.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

616. Ioan Molnar, *Retorica*, Buda 1798.

Р Є Т Ѻ Р И К Ъ | ЙДЄКЪ | ѦВѢЦѢТѸРЙ | шй | ѦТОКМЙРѢ ФРѸМОЙ-СЄИ КѸВѢНТѢРЙ. | Йкѹм | ѧтѫю йзкодйтѫ не лймба ромѫнѣскѫ. | Ѧподобйтѫ шй ѧтемеáтѫ кѫ пйлделе кѣкилор | Филосóфй, шй Дáскалй бисеричéцй. | Ѧ ВѸДЙ. | Сѫѹ типѫрйт ѧ крѫмска Тѵпографїе Орїенталичáскѫ, | ѫ Vнївєрсїтáтеи Пéцїи | 1798.

In-8° de 296 pagine.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prefaţa:

Tuturor de alésă vrednicie ĭubitori de ştiinţă dela Dumnezeu toate darurile îndurărilor.

Iată, ĭubiţilor, că pun înnainté voastră învăţătura graĭuluĭ frumos şi a vorbeĭ înpodobite, ce să iveşte acum întâĭadată în limba românéscă, ca un odor purtătorĭu de folos părţiĭ politiceştĭ şi propoveduitorilor cuvântuluĭ luĭ Dumnezeu, ca să fie puternicĭ în cuvăntare.

In cât şi scolasticilor învăţătorĭ le ĭaste de lipsă, că prin canoanele eĭ trag inimile tinerilor spre îndreptare; măcar de ar fi şi tari la inimă, o moae, şi cu osărdie o dumereşte să-ş plăngă faptele greşalelor sale céle ne încuviinţate, şi-l deştéptă să să prefacă într-un om nou şi bine plăcut luĭ Dumnezeu. Că ce poate să fie maĭ de folos de cât acĭasta?

Deci, iubiţilor, deprindeţi-vă intru învăţăturile eĭ, şi sporiţi in mergeré înnainte spre lauda Părinteluĭ în cerĭurĭ şi a creşterii bineluĭ de obşte.

Al tuturor de bine voitorĭu,

Autorul.

Scris în cetaté Sibiĭuluĭ în 13. zile Iulie 1797.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române..

617. Triod, Bucureşti 1798.

ТРІѠДІОН | Чє сѫ Зи́че, | ТРЄИ КЪНТЪРИ | Чє а̑ре ѧ҆нтрꙋ си́не слꙋ́жба Сфн҃тꙋлꙋи | ши́ Ма́релꙋи По́сть. | А̑кꙋ́м ѧ҆нтрꙋ а̑чест ки́п Тѵпѫри́ть, | Ѧ҆трꙋ̀ ѧ҆тѫ́ꙗ Домні́є А Прѣ Лꙋмина́тꙋлꙋй | ши́ Прѣ Ѧ҆нѫлца́тꙋлꙋй До́мнь, | ІѠ КѠНСТАНТІН ГЄѠРГІЄ ХАНЦЄРЙ ВОЄВОД | Кꙋ̀ Благослове́нїꙗ ши́ то́атъ Кїелтꙋꙗ́ла | Прѣ Сфн҃ци́тꙋлꙋи Митрополи́т а̑л Ꙋг-гровла́хїей, КѴР ДѠСІѲЄЙ. | ѧ҆н Тѵпогра́фїꙗ Сфн҃теи Митрополі́и ѧ҆н | Бꙋкꙋрє́щи. А̑нїи дела́ Хс҃, ѧѱчи. Дє́ Дими́трїє Михайловичь Тѵпогра́фꙋль | Ши́ дє́ Геѡ́ргїє си́н Дими́трїє Тѵп. Рѫм.

In-folio de 6 foi nenumerotate şi 474 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană.

Pe verso titlului se află stema Ţării-Româneşti cu următoarele versuri:

Stihuri poetice zéce cătră stema pré luminatului şi pré înnălţatului şi bine credincĭosului Domnŭ Io Constantin Gheorghie Hangeri Voevodŭ.

Lumina cé în trei sori a Troiţii ceii pré îndumnezeite,
Caré de oameni să laudă prin trei cântări alcătuite,
In Scaunul Domniei Ungrovlahiei au voit a-l întărì
Pre Domnul nostru Io Constantin Gheorghie Hangerì;
Şi prin semnul cinstitei Cruci ce în pecéte sau însemnat
Stăpâniré creştinescului norodŭ i-au încredinţat;
Prin Soare cu buzduganul dreptăţii îl intăréşte,
Iar prin Lună, sabiĭă spre îngroziré făcătorilor de réle îi dăruĭaşte.
Păzéscă-l Domnul întru bună şi întrégă fericire,
Dându-i şi în vécul viitorĭu cu drepţii sălăşluire.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prefaţa:

Pré cinstite, pré sfinţite, alesule de Dumnezeu şi al nostru milostiv Stăpân, pré sfinţia ta, Părinte Mitropolite a toată Ungrovlahia, pre cé de slugă plecată închinăcĭune aduc cu smerenie pré Sfinţii tale.

Cum că ĭubiré de înţelepcĭune şi de multă ştiinţă ĭaste la om un dar al dumnezeeştii Providenţii, vederat să cunoaşte; şi acĭasta au pus aripi minţii omeneşti ca să zboare până la sfera cé cu mulţime de stéle, şi o au învitat ca să iscodéscă mărimé luminătorilor, câtăţimé stélelor celor nerătăcitoare, şi pre cé cu puţin număr însoţire a planitelor, şi staré lor, ţinéré, orânduĭala, depărtaré, mişcările, încungiurările, întocmiré şi frumséţé lor; ĭ-au descoperit pre un pol la amiază noapte şi pre altul la amiază-zi; ĭ-au arătat întoarcerile soarelui, pre cé de vara şi pre cé de ĭarna. Insă cu toate acésté nu s-au îndestulat minté omenéscă, ci pogorându-se dela céle de sus au orânduit pământului cu însemnare brâne, délniţe, vârste, lăţimi, lungimi şi alte măsuri asémené; au deosebit felĭurimile sadurilor, soĭurile dobitoacelor, cât pământ ĭaste lăcuit şi cât nelăcuit, râuri, ĭazere, mări şi ochianuri. Acĭastaş minte ĭarăş cufundându-se cu o iscodire nelinişlită până şi în aşternutul mării, pătrunzând şi céle mai din lăuntru sânuri ale pământului, acolò adecă au aflat pre cât au putut felĭurimé celor înnotătoare, naşteré lor, créşteré şi înmulţiré. Iar aici aŭ scormonit atâté metaluri şi au scos la ivélă atâté vistierii, încât au deşchis nenumărate negoaţe şi au înpistrit pre céle patru părţi ale lumii cu tot félul de podoabe.

N-au obosit nicĭ acìa, au zburat ĭaraşi în văzduh ca un vultur, au înnotat în noianul atmosferii, i-au găsit trépete, au osebit aburii din cĭaţă, şi au zărit norii cei umezi şi cei uscaţi, pre unii cum că suflă o adiere lină şi dulce, ĭar pre alţii cum că slobod uneori vifore, alte ori grindină şi zăpadă, ĭar alte ori fulgere, tunete, trăsnete şi altele asémené de mirare, câte să săvârşesc prin nori din înnălţimé atmosferii.

Cu acĭastă iscodire făcându-se omul şi ceresc şi pământesc şi de supt pământ, şi al mării şi al văzduhului, au aşezat orândueli, îndreptări, şi potriviri. Dintr-acĭasta dar sânt cunoştinţele cerĭului, învăţăturile a tot rătundul pământului, ştiinţe filosofeşti şi mathimaticeşti, table de gheogràfie, punsule de corăbii, ochianuri mari, ochianuri mici, măestrii şi meşteşuguri de tot félĭul. Şi mai în scurt a zice, printr-acĭastă iscodire şi ĭubire de înţelepcĭune au cunoscut omul pre Ziditorĭul a toate şi strigă cu uimire: «Cât s-au mărit lucrurile tale, Doamne, toate întru înţelepcĭune le-aĭ făcut».

Noi cetim în Sfânta Scriptură şi vedem că vestitul acela Solomon, care s-au înnălţat în scaunul lui David, tătâne-său, tânăr încă fiind de optsprezéce ani, după ce au încununat créştetul său cu coroana înpărăţiei şi au priimit în drépta sa schiptrul stăpânirii preste atâté ţări, câte erà şi neamuri, după ce au gustat slava aceii măriri şi i s-au închinat tot Israilul, n-au cerut dela Dumnezeu nici lungime de zile, nici bogăţie, nici biruinţă înprotiva vrăjmaşilor, ci au cerut înţelepcĭune. «Dă-m (zice), Doamne, înţelepcĭuné caré şade pre scaunele tale, Tu, carele cu înţelepcĭuné ta ai zidit pre om ca să stăpânéscă preste făpturile céle făcute de tine». Deci l-au

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ascultat Dumnezeu la acĭastă cérere, şi nu numai că l-au ascultat, ci l-au şi lăudat zicându-i: «Pentru că ai cerut dela mine graĭul acesta, şi nu ţĭ-aĭ cerut zile multe, şi n-ai cerut bogăţie, nici ai cerut sufletele vrăjmaşilor tăi, ci ţĭ-ai cerut înţelégere, ĭată am făcut după graiul tău, ĭată am dat ţie inimă înţeléptă».

Dintr-acésté dar, şi din alte graĭuri ale Sfintei Scripturi, ne adeverim că ĭubiré de înţelepcĭune şi de multă ştiinţă ĭaste, după cum am zis mai sus, un dar al dumnezeeştii purtării de grijă, pentru slava Ziditorĭului şi lesniré folosurilor némului omenesc. Insă să zice de Scriptură fără alégeré locurilor şi oamenilor.

Iară Gheografii despre altă parte, după ce arată pre céle patru părţi ale lumii în Gheografiile lor, voesc ca să povestéscă şi însuşirile céle firești ale fieştecăria părţi, ei zic cum că oamenii Evropei au minte ascuţită, sânt nepregetători şi vitéji; şi cum că într-ânsa s-au născut atâţé înţelepţi, atâţé puitori de pravile, doftori, rìtori şi voevozi aleşi, carii au dumestnicit, au învăţat şi au biruit pre toate céle lalte némuri ale lumii cu putéré minţii lor, a limbii şi a mâinii; cum că într-ânsa au stătut céle doao vestite înpărăţii, a Ellinilor şi a Râmlénilor; într-ânsa au înflorit şi înfloresc ştiinţele, meşteşugurile, bunele obicéĭuri şi buna nemuire; şi cum că ĭaste cu cuviinţă ca acĭastă Evropă să se numéscă podoaba lumii.

Eu luând séma acestor socoteli ale Gheografilor, mă îndemnez a arătà mai jos, pentru ce pricină oare acéle însuşiri firești ce dau ei la Evropa, nu fac şi la noi pre toate acéle săvârşiri câte fac la alţi Evropeni.

Ştiut ĭaste pré Sfinţii tale, că Ţara Rumânéscă, caré să socotéşte de Mathimatici la trépta a 47 a meridianului şi a 45 a ecvatorului, să află într-o alésă parte a Evropei, trage un aer sănătos şi supţire, să vecinéşte şi cu némuri care să laudă şi să răsfaţă în ştiinţe filosofeşti, toate acésté, mijloace lesnicĭoase de a râdicà şi pre fiii Patriei aceştiĭa la tréptele laudelor de multe ştiinţe ale celora lalţi Evropénĭ, dar ĭar cu toate acésté, lăcuitorii Rumâni ai aceştii păzite de Dumnezeu ţări nu s-au abătut a sŏ zăbovì ceva într-acélé. Ei de când au priimit lumina dréptei credinţe, din zilele Marelui şi Sfântului Constantin Inpărat, s-au îndeletnicit mai mult cătră întemeĭaré credinţei în ţara lor, după cum mărturisesc nu numai létopiseţele isprăvilor acestui ném, ci şi multele félĭurĭ de hrisoave ale fericiţilor Domni ai aceştii ţări.

Mulţi tineri, aprinzându-se de râvna folosului Patriei aceştiĭa, au mers cu mari osteneli şi primejdii la ţări depărtate, ca să învéţe în şcoale vestite, nu măestrii, nici măsuraré pământului şi a înnălţimii, nici Astronomie, ci numai cât să cuveniĭà la apăraré şi întăriré sfintei creştinătăţi; carii întorcându-se nu arătà alte lucruri mai cu fierbinţélă de cât tălmăciré dumnezeeştilor cărţi, propoveduiré Evangheliei şi bunele orândueli ale sfintei Besérici, pre care, ca cum adună albina miĭaré, aşa le adună ei dela alte părţi şi le clădiĭà într-acest loc. Cuvântul mieu acesta să dovedéşte din dieţile mănăstireşti, din tălmăcirile ce să văd a atâté cărţi, şi din păstraré daniilor celor mişcătoare şi nemişcătoare.

Zidirile sfintelor lăcaşuri, care înpodobesc acĭastă grădină a Ţării Ru-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

mânești, măcar neînsufleţite şi fără glas, însă sânt destule a mărturisi cum că Rumânii au cu darul lui Dumnezeu o deosebită alégere şi înduplecare la înbrăţişaré lucrurilor ce caută către părtiniré bunei credinţe. Ei cunoscând în faptă, cum că frica lui Dumnezeu luminézĕ ochii şi înţelepţéşte pre prunci, n-au atâta atârnare şi trebuinţă de înţelepţia cé dinafară, de a înplini toate însuşirile ce dau Gheografii la Evropa, ci să razimă totdéuna de braţul cel nebiruit al dumnczeeştii purtării de grijă.

Pré Sfinţia ta, ca un păstoriu bland al cuvântătoarelor acestora oi, şi ca un părinte duios de copiii săi, ai lăcrămat cu durére la primejdiïa aceji gréle foameţi din anii trecuţi; şi plângând de ticăloşiïa sufleteştilor fii ai pré Sfinţii tale, le-ai mângâiat obida cu toate acéle mijloace câte poate să găséscă o inimă părintéscă, caré simte întocma durére la umileniïa celor ce o cunosc că pătiméşte înpreună.

Ai văzut cu mirare şi iarăşi ai plâns, însă de bucurie, când ai priimit înştiinţări de afară, cum că din cuvântătoarele acésté oi ale staulului pré Sfinţii tale, măcar în primejdia lipsii de păşuné cé vremélnică, dar céle mai multe ca despre parté tuturor, au arătat doao sémne vrédnice de cuvântare, adecă datornica mulţămită către cé păstoréscă purtare de grijă ce au cunoscut de către pré Sfinţia ta, şi staré cé neclătită din teméele sfintelor aşăzământuri.

Iată dar cunoştinţa înrădăcinării bunei credinţe ce au săvârşit ostenélele acelora câţi s-au nevoit, nu la măestrii ale înţelepţiei ceii dinafară, ci la înmulţiré şi puneré în faptă a cuvântului lui Dumnezeu.

Vécurile trecute, după ce s-au sămănat aici cuvântul evanghelicesc şi au crescut, au văzut în ţara acïasta mari săvârşiri ale dréptei celui Pré înnalt, şi cine va vré să le ştie pre amăruntul, cercetéze-le în létopiseţe, şi le va găsi, nu numai într-ale noastre, ci şi într-ale altora streini.

Vécurile céle mai dincoace şi până la noi au simţit în ograda ţării aceştiïa o privire jalnică: o au văzut-o făcută maidan de războae, zbor de oşti, şi acoperită cu nori de lacrămi. Dar ïarăş putéré Celui dintru înnălţime o au uşurat, o au curăţit şi i-au dăruit liniştire pacïnică.

Deci, cu un cuvânt a zice, vedem că după toate ploile necazurilor, după toate potoapele câte s-au pornit ca să o înnéce, s-au aflat ïarăş la staré sa cu darul lui Dumnezeu, şi s-au asemănat unii pietri de caré scrie Plinie istoricul, cum că de să va aprinde odată în foc, nu să va mai stinge nici odinioară, măcar de ar turnà pre dânsa toată apa unui râu.

Dar lângă ţinéré pravoslavnicii credinţe păzesc Rumânii şi datoria supunerii ceii ne-mincinoase către stăpânitorii lor. Şi acïasta ïaste o descoperire a dumnezeeştii purtării de grijă, pentru apăraré liniştirii lor şi ocrotiré îngrădirii fleşte căruïa.

Ei fără a nu învăţà felïurimi de ştiinţe, ca alţi Evropeni, fără a nu să pedepsi de dascali meşteşugareţi, ci numai cu céle dése luori aminte la prefacerile stărilor omeneşti, şi cu suppuneré lor, au aflat pricinile de care trebue a să ferì şi cu care să cade a să slujì. Şi s-au deprins la mijloacele care au putére să tragă pre libovul celor procopsiţi. Noi vedem şi ne mirăm, cum din toate părţile năzuesc totdéuna aici streini

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

de să sălăşluesc, să chivernisesc, şi să fac o alcătuire cu Rumânii. Deci dintr-acĭasta urméză a chibzui lesne ori cine, că acest ném carele într-atâta sumă de ani supt nenumărate primejdii au păzit pravoslòvia ne clintită, au arătat dépururé toată suppuneré cătră stăpânitorii săi, au priimit cu braţe deşchise pre toţi câţi au năzuit a să sălăşlui într-acest pământ, să cunoaşte că ĭaste umbrit de putéré cé nevăzută, ĭaste mişcat de înţelepcĭuné cé cuprinzătoare a toate, ĭar nu de cé lumésckă, cu caré mulţi fălindu-se s-au abătut din calé cé de umblat.

Acestui Némŭ Rumânescŭ eşti Pré Sfinţia ta acum păstorĭu, nu fără luare aminte fiind alesŭ, nici fără cé cu dédinsul băgare de sémă a alegătorilor, ci cu vréme îndelungată cercatŭ şi lămuritŭ ca aurul în topitoare.

La Pré Sfinţia ta s-au adunat multe daruri vrédnice de laudă, şi preste céle fireşti ţi s-au adaos încă cu multă îndestulare céle căştigate.

Moşiĭa în caré ai văzut soarele întâĭu ĭaste acéĭa preste caré au înpărăţit odinioară Pyrr, fecĭorul viteazului Ahillevs, după luaré Troadei, şi Elen cel înţelept, fecĭorul lui Priĭam, în urma lui, aproape de coloniile care în părţile Ipirului s-au tras preste câtăva vréme din némul nostru.

Isteţimé duhului Pré Sfinţii tale te-au vestit încă aflându-te în şcoala cé lăudată din oraşul Ioannina, cum că într-o vréme vei să ajungi la trépta in care eşti. N-au rămas greşiţi aceia de carii am auzit cum că au făcut acĭastă sămuire pentru Pré Sfinţia ta, că încă fiind în floaré vârstei ai trecut tréptele învăţăturilor limbii ellineşti, ai întrat în clirosul besericesc şi te-ai ales a fi povăţuitorĭu, — lucru care cu adevărat să întâmplă foarte rar. Neajungeré vârstei Pré Sfinţii tale n-au oprit atunci cunoştinţa celor ce te-au ales de ocărmuitorĭu unii mănăstiri întru o ţară depărtată şi într-un oraş mare şi plin de ochi priveghitori, cum sânt Bucureştii, ci te-au trimis aici, de unde cu vestiré petrécerii ceii bune şi cinstite caré ai arătat, şi cu osàrdia ce ai avut de ai uşurat mănăstiré dintr-atâté gréle datorii în care o găsiseş, te-ai făcut în puţină vréme pricină de laudă la multe părţi ale Ipirului, şi deosebit ai pătruns cu iscodiré cé firéscă obiceĭurile acestui loc şi năravurile céle bune ale celor mai aleşi stătători înnainte. Drept acéĭa te-ai cunoscut vrédnic a te socoti ca o parte a trupului Ţării noastre. Şi mai vârtos după ce ai încungĭurat multe locuri, ai văzut multe oraşe, multe ciudèsii, multe măestrii, atât politiceşti cât şi mihaniceşti, ai avut întimpinare cu înnalte persoane, cu vestite obraze, şi te-ai vânturatŭ în privélişté aceştii lumi, precum să vântură grâul în arie. Apoi în vréme orânduită şi cuviincioasă vredniciei şi haractirului Pré Sfinţiei tale te-ai înnălţat la trépta Episcopiei Buzăului. Si acĭasta, după cum în faptă s-au văzut. au fost o iconomie a dumnezeeştii Providenţii, ca să te afli acolo în frunté ţării, ca unŭ ochĭu deşteptŭ la vréme de strejuire şi ca unŭ tată al săracilor şi al lipsiţilor.

De acolò ĭarăş, în altă vréme care au avut trebuinţă de Pré Sfinţia ta, te-ai râdicat în Scaunul Mitropoliei a toată Ungrovlahia, orânduitŭ fiind (socotesc) din amerinţare dumnezeĭască, ca unŭ altŭ Iosif, spre a hrăni în vrémé foameţii ceii gréle pre săracii norodului, şi ca un alt Moysì blând, spre a-i mângâĭà la primejdia cé groaznică a cĭumei.

Eu, Pré Sfinţite Stăpâne, ştiind că sufletul cel smerit al Pré Sfinţii tale

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

nu priimĕşte nici de cum laude, las de a spune pre amăruntul facerile de bine şi isprăvile céle vrédnice de cuvântare, câte ai arătat până a nu fi Episcop, şi până a nu priimi toiagul cel păstoresc al Scaunului Ungrovlahiei, şi voesc a scrie numai puţintéle, câte socotesc că pot a învitá pre cei din urma Pré Sfinţii tale, ca să urméze spre a înpodobì şi a întări şi a drége lucrurile céle încredinţate lor. Deci arăt că cé mai întâĭu şi pré trebuincĭoasă săvârşire caré ai făcut la Episcopia Buzăului ĭaste că, găsind scrisorile céle aflerositoare şi hrysoavele, şi toate cărţile de moşii, de danii, şi de întăriri, nepuse în rânduĭală, neadunate cum să cădé, ci supt primejdie de a să stricá, sau a să răpune, te-ai silit de le-ai strâns şi ai grijit de s-au făcut acolò acé mare Codică cu mijlocul căriĭa să pot păstrà de aici înnainte teméele daniilor şi ale pomenirilor, fără témeré şi periculul în care până atuncé să aflà. Nu te-ai strâmtorat la acĭastă ispravă nici de grélele chieltueli ale aceii vremi ĭuţi, nici de pornirile silniciilor răzmiriţii, când fleşte carele să grijiĭà numai cum îş vré cruţà viĭaţa.

Dar încă lângă acĭasta ai adaos ĭarăş într-acé vréme de războae şi zidiré beséricii ce ai făcut la viile Episcopici, unde cu adevărat, pentru adunaré la sfintele slujbe, a creştinilor înprejuréni de acolò, urmà a fi trebuinţă mai mult de beséricá de cât de casele céle de lăcuinţă, pre care le-ai zidit lângă acé casă de rugăcĭune, şi de cât alte zidiri şi înprejmuiri ce ai mai făcut. Mai pre scurt a zice, te-ai mutat şi te-ai înnălţat la Scaunul Mitropoliei Ţării, şi acĭastă mutare şi rădicare n-au stătut pricina de alt, fără numai ca să facă mai cunoscute şi mai vestite vredniciile Pré Sfinţii tale şi râvna şi libovul şi inima cé ĭubitoare de îndreptări.

Tăĭaré ne lesnirii suişului la Mitropolie şi lesniré drumului carele mainainte erà mare piĭadecă, ĭaste pârga ostenințelor duhului Pré Sfinţii tale. Şi de atunci până acum n-ai încetat, odată înnoind chiliile céle vechi, altădată zidind de iznoavă altele, une ori dregând înprejmuirile céle stricate, ĭar alte ori făcând de nou; şi acésté nu numai aici, ci şi pre la metoaşe.

Dar oare puté-va cineva să îndrăznéscă a zice cum că Pré Sfinţia ta având atâté griji, lucruri, trebi, în céle besericeşti şi în céle politiceşti, în céle din lăuntru şi în céle din afară, nu vei fi ajuns a grijì şi pentru typărire de cărţi? Nu va puté nimené, fiind că în zilele păstoriei Pré Sfinţii tale în Scaunul Ungrovlahiei, măcar că au fost toate lucrurile scumpe, măcar că foameté despre o parte şi cĭuma despre altă parte au făcut mare zăticnélă, dar ĭar cu toate acésté, în vréme numai de patru ani, s-au typărit şase rânduri de cărţi, adecă Molitvélnice, Cĭasosloave, Psaltiri mari, Liturghii, Pravoslavnica învăţătură, şi acum Triodul.

Deci fiindcă acest Triod ĭaste carté acéĭa caré s-au alcătuit din florile céle mai alése ale Sfintei Scripturi, şi caré rănind pre sufletŭ cu săgĭata doririi cătră céle cereşti şi aromindu-l cu dulcile viersuri despre zburdările céle trecătoare, îl trage ca cu o undiţă la limanul cel dumnezeescŭ, să cădé cu adevărat ca în capul cărţii aceştiĭa, ca într-un liman, să se odihnéscă oareş cum osârdia duhului Pré Sfinţii tale, ce arăţi cătră némul nostru, căruĭa eşti păstorĭu.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Şi încă de n-ai fi avut acé adâncă smerenie, caré nici de cum nu sufere să se vădéscă bunătăţile şi vredniciile ce ai, nici priiméşte laudele omeneşti, eu cu adevărat ca o slugă îndatorată cu multe faceri de bine ce am cunoscut dela Pré Sfinţia ta, şi ca un fiĭu al Patriei aceştiĭa, aş fi fost silit ca să vestesc mai multe din darurile câte sânt clădite în cămara sufletului Pré Sfinţii tale. Insă datoria acĭasta, de-m va hărăzi Dumnezeu viĭaţă, rămâne a să înplinì de mine şi în alte dăţi, fără a aduce turburare la ĭubiré sa de smerenie. Că de nu să va urmà prin typarĭu, să va săvârşì şi prin condeĭu, pentru ca să vădesc mai curat şi mai limpede mulţămita ce păzesc cătră făcătorii de bine mie, şi să arăt, că déca vieţuitoarele céle ne-cuvântătoare, şi une ori şi hiarăle céle mai sălbatece, răsplătesc cu félĭuri de sémne facerile de bine, cu cât mai vârtos omul cel cuvântătorĭu.

Nu sânt ne-ştiute de Pré Sfinţia ta şi istoriile şi pildele cu câte să siliĭà şi cei vechi ca să typoséscă în minté oamenilor acĭastă datorie a mulţămirii. Intre care spune oare cine, cum că la oraşul Pàtrele al Ahaiei, un copil au cumpărat un puĭu de bălaur, şi-l hrăniĭa cu mare nevoinţă, îi vorbiĭà ca cum erà auzind, şi-l învârtiĭà ca pre o jivină duméstnică, îl avé lângă dânsul tot déuna, şi-l răsfăţà fără nici o fricà. Cu acésté toate au crescut bălaurul înpreună cu copilul şi s-au făcut groaznic acel şarpe, încât temându-se cei de oraş ca să nu vatăme pre cinevà, l-au slobozit în pădurile din prejur. Dar nu după multe zile întorcându-se acel tânăr dela un zbor, au întimpinat pre nişte tâlhari. Deci aceĭa vrând a-i face rău, ĭar el strigând de fricà, au înţeles bălaurul acela glasul tânărului, şi, slobozindu-se de unde erà, au răsipit pre tâlhari şi au scăpat pre tânărŭ.

Eu lăsând asupra plăsmuitorilor acĭastă închipuire de mulţămità, rog mai nainte de toate pre milostivul Dumnezeu, ca să lungĭască anii Pré Sfinţiei tale şi să te învredniciască ca lângă alte mari isprăvi să adaogi şi aceĭa pre caré doresc cei ĭubitori de vechile priveleghĭuri, cu a mijlocì încă în vréme cuviincĭoasă, de a să face o cumpănire întocmità, acolò unde s-au atârnat pré mult la o parte, fiind că potriviré cé de măsură spânzură numai la lucraré a celui aflătorĭu duh, carele înpodobéşte pre Prea Sfinţia ta.

Al Pré Sfinţii tale pré plecat şi îndatorat slugă,

Grigorie Arhimandrit.

București: Biblioteca Academiei Române.

1799.

618. Croce, *Bertoldo şi Bertoldino*, Sibiiu 1799.

ВÎѦЦЯ | лѣй | Б Є Р Т О Л Д О, | шй ѣлѣй | Б Є Р Т О Л Д Й Н О | Фѣчорѣлѣй лѣй; | Дйнпрѣѣнѫ шй ѣлѣй | К Й К Й Є Й Н О | Нѣпотѣлѣй лѣй. | Йкѣм ѧтѫ́ю кѣлѣєх дни кѫрцй Исто- ричѣцй фóарте десфѫ- тѫтóаре. | ЄЙБÎЙ, ѧ Типографїѫ лѣй Пéтрѣ Бáрт. | 1799.

In-8° mic de 3 foi şi 44 pagine.

Prefaţa:

Istoria acestuĭ romant.

Maĭ mult decât doao sute de anĭ sânt, de când némul italienesc să desfătéză cu dulcĭaţa cetiriĭ acestuĭ romant mic comicesc; toţĭ, cariĭ ştiu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

cetì, cu dédinsul cetesc viĭaţa acestuĭ Bertoldo, prunciĭ îl ştiu maĭ de rost: doĭcile şi femeile céle de casă povestesc celor ce nu pot cetì, şi ceĭ ce nu l-au cetit, din auzul altora învaţă multe pilde şi învăţăturĭ ale acestuĭ om minunat şi le ţin minte; şi ce să zic multe? fără pocĭu zice, că Bertoldo în Italia este maĭ vestit şi vrédnic de cinste decât Blobart în Ţara Frâncĭască, de vréme ce viaţa, cuvintele şi pildele luĭ să asamănă învăţăturiĭ şi istorieĭ esopiceştĭ, sau să poate asămănà cu povestirile scrise în Sanhopanca.

Viaţa luĭ Bertoldo s-au ivit către sfârşitul al şaĭsprăzécelé sută de anĭ într-o cărticică foarte rău typărită, în care să află multe lucrurĭ, care luĭ Bertoldo nice aminte nu i-au venit să le grăĭască. Insă orighinalul din care s-au cules acéste foĭ până astăzĭ are trécere în cetăţĭ, în oraşe, şi prin ţară să vinde.

Scriitorĭul acestii micĭ istoriĭ este Iulius Chesar Croce, care dela lira, românéşte numindu-să Cobză, au luat polecra sa, pentru că el aşà ĭ-au pus numele ticăloaseĭ cobză, care o bătè pre uliţile ceteţiĭ Bononieĭ, asămănându-să cu cântăreţiĭ poduluĭ celuĭ nou din Paris. Să zice că acesta întâĭ ar fi cântat viaţa luĭ Bertoldo în stihurĭ, după aceĭa scriindu-să maĭ pre larg au avut trécere.

In aniĭ ceĭ maĭ de pre urmă a vieţiĭ sale au adăogat Croce la viaţa lui Bertoldo şi adoao parte, care cuprinde viaţa luĭ Bertoldin fecĭoruluĭ luĭ, dară acĭasta nu-ĭ aşa desfătătoare ca cé dintâĭu. După moarté luĭ Croce, Camil Scaligher dela Fratta au scris şi a treĭa parte, ce cuprinde istoria luĭ Cacasino fecĭorul luĭ Bertoldin. Acĭastă a treĭa parté este lipită de adoa parte, şi s-au vândut una cu alta, ĭar parté, care cuprinde viaţa luĭ Bertoldo véste mare au avut totdéuna în Italia, încă şi într-alte ţărĭ s-au vândut cu mare folos.

O ediţie nouă apare în Bucureşti la 1836.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

619. *Carte folositoare de suflet*, (Bucureşti) 1799.

КА́РТЄ ФОЛОСИ́ТОАРЄ ДЄ СУ́ФЛЄТ. | Деспърци́тъ ѧ҆н тре́и пъ́рци. Ди́нтрꙋ ка́ре | **ЧѢ ДИНТЪЮ КꙊПРИНДЄ** | Ѧ҆нвъцътꙋ́ръ къ́тръ Дꙋхо́вник. | **А҆ ДОАѠ** | Каноа́неле Сфи́тꙋлꙋи Іѡа́нн По́стникꙋлꙋи | **ЙР А҆ ТРЄЙ** | Сфътꙋи́ре къ́тръ че́л че́ съ̀ и҆споведꙋѩ́ще. | Тълмъчи́тъ ди́н ли́мба чѣ́ гречаскъ. | А҆́кꙋм ѧ҆нтрꙋ а҆ до́аѡ Домні́е а҆ Прѣ́ лꙋмина́тꙋлꙋи | Дм҃нꙋлꙋи Но́стрꙋ І҆ѡ А҆ЛЄѮА́НДРꙊ | **КѠНСТА́НТІН МꙊРꙊЗ ВОЄВОД** | Ди́н Порꙋ́нка Прѣ́ Сфи́цїеи са́ле Кѵрі́ꙋ | **ДОСІѲЄИ** Архїепі́скопꙋль Шѝ Митрополи-тꙋль А҆ то́атъ Ꙋнгровла́хїѧ. Кꙋ Акъ́рꙋѧ Благослове́ніе шѝ Келтꙋѩ́лъ са́ꙋ ши́ Тѵпъ-ри́т спре́ фоло́сꙋл че́л де о҆́бще. | Ла̀ а҆́нꙋль ҂аѱчѳ. | Де Ста́нчꙋ Поп. Тѵп. | Де Дими́тріе Петро́вичь Тѵп.

In-4° de 12 foi nenumerotate şi 145 numerotate.

Pe verso titlului se află stema ţării (facs. 290, p. 98) şi versurile din Psaltirea dela Bucureşti din 1796.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prefaţa:

Prè sfinţitului, pré cinstitului şi de Dumnezeu alesului Mitropolit a toată Ungrovlahiïa Chyrio Dositheïu, al nostru pré milostiv stăpânŭ, pre cé de slugă, după datorie, până la pământ plecată închinăcïune aducem.

Vrând Mântuitorĭul nostru după înviïarè sa să încredinţéze Dumnezeescului Petru pre purtaré de grijă a oilor celor cuvântătoare, i-au zis lui: «Sìmone al lui Ionà, ïubéşte-mă? Paşte oile mèle. Şi dragosté cé fierbinte, caré ziceai că ai cătră mine, cât să şi mori pentru mine, acum o arată prin a purtà grijă de oile mèle, pentru care sângele mieu pre cruce am vărsat». Cu florile dragostii aceştiïa, caré ïaste vârful faptelor celor bune, aflând Dumnezeu după inima sa înpodobit pre pré sfinţiïa ta, te-au înnălţat pre acest sfinţit scaunŭ al Ungrovlahiei, ca să păstoreşti şi să ocârmueşti nu norodŭ ne supus şi înprotivitorĭu, ci credincïos şi Dumnezeescului jugŭ plecat, nu prostŭ şi fără de iscusinţă, ci cu înţelepcïune şi cu ştiinţă, pre cum oare unde şi prin prorocul Ieremia zice: «Şi voïu da voao păstori după inima mé şi vă vor paşte pre voi, păscându-vă cu ştiinţă» (3, 15). Că bine ştiind pré sfinţiïa ta, că la acïastă păstorie duhovnicéscă nu ïaste din destul numai arşiţa zilii şi gerul nopţii, ci trebuïaşte şi ştiinţă păstorésceă, ai urmat şi la acïasta Patriarhului Iacov, păstorĭului celui înţeleptŭ. Şi pre cum acela prin cé dela Dumnezeu meşteşugire a înpestricïunii toïagelor au înmulţit dobitoacele sale, aşa şi pré sfinţiïa ta prin Dumnezeïască înpestricïune a faptelor celor bune ale pré sfinţii tale, aduci arhipăstorĭului Hs. oile lui céle cuvântătoare, chipŭ însufleţit şi cu faptele céle bune înpestriţit făcându-te, după cum zice Apostolul, (1. Tim. 4. 12), tuturor celor de supt pré sfinţiïa ta, cu cuvântul, cu petréceré, cu dragosté, cu duhul, cu credinţa, cu curăţeniïa, luând aminte tot-déuna la cetiré Dumnezeeştilor scripturi, la mângâïaré celor necăjiţi, la învăţătura celor ce au trebuinţă de sfătuire, la apăraré celor ce să nedreptăţesc, la ajutorĭul văduvelor şi al sirimanilor, la ocrotiré săracilor, la întemeïaré şcoalelor, şi în scurt să zicem, la folosul a toată turma.

Dară fiind că acésté folosesc numai pre cei ce sânt de fată şi aproape, nu s-au îndestulat înţelepcïuné cè păstorésceă a pré sfinţiei tale, ca folosul ce să face dela pré sfinţiïa ta numai întru aceşté să se cuprinză, ci au aflat oare carele chipŭ nou, ca şi cătră cei ce nu sânt de faţă, ci sânt departe să se dé. Iară aceasta ïaste râvna pré sfinţiei tale, cătră tălmăciré cărţilor celor sfinte şi de sufletŭ folositoare şi typăriré acestora. La acïasta fiind pornitŭ, nu atâta din grija dării de sémă sau din nădéjdé luării de plată, cât din dragosté cé cătră Dumnezeu şi cătră aproapele, întru care toate să spânzură. Drept acéïa şi acum, aflând pré sfinţiïa ta acïastă prăvilioară, plină fiind de mult folos, ca céïa ce poate folosì şi pre cei ce sânt ai oltarĭului, şi pre cei ce sânt afară din oltarĭu, pre aceïa adecă, ca céïa-ce îi învaţă pre dânşei în ce chipŭ să cuvin să dé fieşte căruïa la vréme măsura de grâu a cuvântului. Iară pre aceştè, ca céïa-ce îi sfătuïaşte pre dânşii cu ce felĭu de mai nainte gătire să cuvine să o priiméscă pre acïasta, ca să nu cază în deşărt graĭurile cèle grăite spre folos, ne-aï poruncit noao slugilor

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

pré sfinţiei tale tâlmăciré aceştiĭa din limba cé grecéscă întru a noastră cé rumânească, întru care şi lumină a dobândì prin typogràfie ai hotărât. Şi acum ĭată s-au înplinit porunca pré sfinţiei tale cé de Dumnezeu ĭubitoare şi s-au săvârşit hotărâré cé de suflet mântuitoare. Priiméşte-o dară pre acĭasta, pré sfinţite al nostru stăpâne, cu cé obicĭnuită a pré sfinţii tale bunătate, întrarmându-ne pre noi cu céle sfinte şi pré putérnice rugăcĭunile pré sfinţiei tale, ca şi de acum înnainte, prin acésté înputernicindu-ne să ne învrednicim să slujim şi la altele ca acésté stăpâneşti porunci ale pré sfinţiei tale, precum şi la cuvintele pré cuviosului părintelui nostru Symeonŭ, noul Bogoslovŭ, şi la Chyriacodromion a pré sfinţitului Arhiepiscopŭ al Astrahanului Chyr Nichìfor Theotochi, care ĭarăş din porunca pré sfinţiei tale le-am tâlmăcit, şi luminând şi pre acésté prin typărire a le vedé nădăjduim, după râvna cé fie(r)binte şi scoposul pré sfinţiei tale şi după dorinţa cé de obşte a tuturor. Iară Dumnezeu, dătătorĭul bunătăţilor, să dăruĭască pré sfinţiei tale toate céle bune şi de mântuire întărind pe pré sfinţiĭa ta întru toată cinsté cé arhieréscă şi slava cé fără de moarte, pre scaunul cel păstoresc al pré sfinţii tale până la adânci bătrânéţe spre folosul cel deobşte al turmei ceii încredinţate pré sfinţiei tale dela dânsul.

Ai pré sfinţiei tale pré plecate slugi,

Gherontie şi Grigorie.

Cartea aceasta se tipareşte din nou în anul următor 1800.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

620. Evanghelie, Buda 1799.

EVANGELIILE | la tóate | DUMINECSELE | si | SZERBETORILE preszte tót anul, | karele | ku | éndemnarêa prêa csinsztitej si szlévitej Doamnej Konziliarisiczej | MARGARITEJ TOMEJAN | pre limba raemlenêaszké au telmécsit, si | drept veszelia jej csêa szufletêaszke | ku ortografie ungurêaszké la | tiparju au dat | Périntele [D]avid Biro | Szfaentul Petru [den rendul piarisz]tilor | LA [BUD]A | Al doilêa prêa kitit [...]ezat Tiparju. Tipérit | én Tipografia Universzitatei Kréjesty | 1799.

In-8° de 127 pagine. Tipărit cu litere latine, cu ortografie ungurească.
Ediţia I s'a tipărit la Kolocza în 1769.
Pe verso se află o prefaţă şi o rugăciune.

Præfatiuncula ad Lectionem Evanghelii.

En dragostêa csêa éntru Hrisztosz adunaczi si ku szaengsele csel prea szkump részkumpéraczi Krestini Evangelia csêa pre asztézi raenduité szkriszu-au Szfaentul Evangelisztul Luka la doaozecsi si unu de kapete, la doaozecsi si csincsi de sztihuri, kare pre Limba Rumaenêaszké asa szau télmécsit, aszkultaczi ku friké Dumnezejaszké.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

621. Paul Iorgovici, *Observaţii de limba rumănéscă,* Buda 1799.

ОБСЕРВАЦЇЙ | де | ПИМБА РУМЪНѢСКЪ | прии ПАУЛ ЇОРГОВИЧ фекуте. | Ѧ Буда | Сау тѵпърит ла Кръѧска Ѵниверси-тъцїй Тѵпографїе. | 1799.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In-8° de XVI+93 pagine şi la sfârşit o foaie nepaginată.
Pe dosul titlului este tipărit:
«Tu, in agendo bonos, in loquendo sequere peritos. — *Horatius*».
Pe foile 2—5 este dedicaţia următoare:

Illustrissimuluĭ şi Innalt Préosvinţituluĭ Domnuluĭ Domn: Iosif Ioannovicĭ de Şacabent, Pravoslavniculuĭ Episcop al Verşeţuluĭ, Caransebeşuluĭ, Logojuluĭ, Orşavo-Mehadieĭ, ş. a. Prémilostivuluĭ Arhi-Ereu, şi Patron a seu, dedică carté acĭasta în cé maĭ adăncă umilinţe, Auctoru.

Prémilostive Domnule!

Pentru a poté dopă cuviinţe numera virtutele cele cerescĭ, cu care Tu, Illustrissime, strelucescĭ icĭ jos în negura pămăntuluĭ, unde Tu dintr-o applecăcĭune a inimiĭ ceĭ marĭ ţie înnascută, pre tot omu fer uĭtaré la Naţie. sau la Relighie, care numaĭ trebue ajutorĭu tău, acoperĭ, rogacĭunele celor mişeĭ asculţĭ şi ne ostenit umbliĭ ca pre aceia din mişeliĭa lor să-ĭ redicĭ, de care eu însumĭ doĭ annĭ şi jumetate bucuroase marturie am fost; pentru a poté descriĭa aşa precum eu în mine sămt, priveghieré ta la buna stare acelora ce ţie sunt încredinţaţĭ: portaré de grije, ne prerupta ostenélă, şi nenumeratele supărerĭ, care Tu din nespusa ĭubire de om aĭ suferat, pentru a aşeza în Eparhia Ta scamn Sciinţelor spre luminaré minţiĭ a Tinerilor ca cănd va ceteţeniilor folositorĭ a Patriĭ: pentru a face conoscute atăté şi aşa virtute; aş trebui cuvăntaré celor maĭ elocventĭ: căcĭ poteré me e mică, şi opul (carté) acesta, care eu din fiasca dragoste în semnul mulţemiriĭ pentru facerile tale de bine, de care şi pre mine prin ceĭ a meĭ partaş aĭ fecut, nomeluĭ Teu am dedicat, e maĭ imperfect, decăt ce ar poté respunde splendoreĭ mareluĭ nomeluĭ Teu acestuĭa.

Îns spre detoriile necletite ce eu am atins în carticica acĭasta stă gĭura Ta, care me obligă a conosce pre tine ca pre cel ce se grijesce de fericiré Naţiĭ şi a şcolelor, cătră care şi eu am cutezat a areta ardorea me. Decĭ primesce carticica acĭasta ca fructuriĭ ceĭ maĭ din tăĭu a înveţeturilor mele sub acoperemăntul Teu cel dulce, cu care tu pre toţĭ, ceĭ ce se serguesc în sciinţe, acoperĭ: ca să fie mie mila Ta spre aintaté şi îndemnaré cătră cele ce sunt spre folosul Patriĭ şi a Naţiĭ. Că tu escĭ Ecsemplaru Toleranţieĭ, şi a ĭubiriĭ de om, acoperitorĭul celor mişeĭ, şi sprijinitorĭul celor asupriţĭ. O firé-ĭ Tu spre buna stare a Naţiĭ, maĭ bătrăn între toţĭ Arhi-Ereĭ!

Al Inalt Préosvinţii vostre cel maĭ mic, Auctoru.

Pe foile 6—8 (p. XI—XVI) este următorul cuvânt:

La cetitorĭu.

În carticica acĭasta, Cetitorĭule binevoĭtor! veĭ vedé cuvintele limbiĭ nostre Romanescĭ, ca neşte remeşiţe a limbiĭ uneĭ Naţiĭ, care au numerat cănd va mulţĭ puternicĭ Împeraţii: dintre care pre Iĭuliĭu Chesarĭu şi Avgust Împeratu, şi acuma prin lunele de pre nomele lor aşa numite Iĭulie, Avgust în tote Calendarele Romanescĭ, precum şi în mineĭu Romanesc de tote lunele, adeche mineĭu de obşte, spre vecĭnica laude pomenim.

Precum cuvintele care vorbim, şi nomele care portem, ne merturi-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

sesc pre noĭ a fi urmetoriĭ Naţiĭ Romanescĭ; aşa şi staré noastre a rumănilor de acuma ne arate chiar, că aşa de parte am căzut din floré Sciĭnţelor şi a limbiĭ, căt acuma cuvintele de Sciĭnţe, care s-au întrebuinţat în redecina limbiĭ care noĭ o vorbim, se par noo în staré acĭasta a fi streine.

Iar tu cititorĭule binevoitor, dache veĭ deschide ochiĭ minţi tale, şi veĭ strebate la redecina cuvintelor a limbiĭ nostre, adeche de veĭ judeca de limba nostre nu dope parere, ci dope fiinţa limbiĭ; te veĭ încredinţa, că cuviĭntele cele de lipse în limba nostre pentru sciĭnţe, se cuprind înveluite în redecina cuvintelor a limbiĭ nostre, şi pentru aceia s-au zeuĭtat din limba nostre, pentru că sciĭnţele ca pricina a cuvintelor acelora, s-au vescezit în limba nostre una cu staré Naţiĭ.

Decĭ dache te attinge cătva lauda nomeluĭ Romanesc, stă cu dedinsul de cultura limbiĭ Romanescĭ, scuture a tot cuvăntuluĭ redecina, şi de acolo trage atăté cuvinte, pre căt se pote întinge poteré vorbeĭ de redecină. Spre aşa sverşit dacă va poté ţie slujì ecsemplurile de mine în carté acĭasta alcătuite, me voĭ socoti omul cel maĭ fericit în lumé acĭasta.

Calé cătră lucru, la care eu te îndemn, e ne umblată şi e pline de spinĭ şi de rugĭ împlicaţĭ; îns ĭa duce la o cămpie lată înfrumseţată cu multe felĭurĭ de florĭ, din care albinele serguitore sug sucu şi fac din trănsu aşa gătiture, care trece preste poteriile minţiĭ omenescĭ. Acestora Serguinţe şi tu urméze, şi din cuvintele limbiĭ Romanescĭ ceiĭ de redecină suge cu acu minţiĭ tale ca albina din florĭ cuvinte spre înfrumseţaré limbiĭ nostre.

La acĭasta eu ca un fiĭu a Naţiĭ pre toţiĭ iubitori de Naţie învit, şi comunicănd cu toţĭ cugetele mele de spre înfrumseţaré limbiĭ, rog pre toţĭ ca ce nu s-au potut doplini din neagĭungeré minţiĭ mele spre capetaré porniriĭ, să facă bine a adaoge din ceĭa lor, şi lipsele ce le vor descoperi în opul (carté) meu să nu le respandésche spre împedecaré folosuluĭ Naţii, care este porniré me, ci să mi le communice cu mine: eu nu numaĭ me voĭ serguì a le îndrepta aşa lipse, dache le voiu conosce adeverate, ci încă voĭu mulţemi aceluia care m-au îndreptat.

Tot însul să aduche căt poate la folosu commune: îns pentru a agĭunge la aşa svărşit, se cuvine a lesa la o parte toate împedecherile: Căcĭ sunt uniĭ omenĭ care fiind înveţatĭ a scriĭa, a vorbi întrun felĭu, nu vreu să créde, că întraceĭaş limbe şi altmintrelé să poate scriĭa şi vorbi bine: sunt uniĭ şi de acelaném, care toată Sciinţa sa o înteresc cu Auctoritaté altuĭa de la care eĭ au înveţat: şi nu vreu să créde că altu întralt mod aceĭaş înveţănd, şi acelaş pote înveţa ceva adeverat; ci maĭ necletiţĭ întracela cuget fer temeiu stau, că ce altu adeverat, sau bine réu spune, aceĭa cu dedinsul réu trebuì să purcéde din gura, sau scriptura înveţetorĭuluĭ lor. La acestia cred a fi destul a spune din regula aceia (a) filosofieĭ: în judecaré orĭ de fie ce adevăr a nu se uĭta, numaĭ la caracteru aceluĭ ce scrie adeverul acela, ci la pricinele care scrietorĭu urméze în descoperiré accluĭaş adevăr. Iar maĭ vărtos în materia acĭasta, la care eu învit, să se pune înnaintè ochilor porniré care eu am, adeche folosul tuturor, de la care să nu cumva abată pre cineva vro deşerteciune sau vro invidie.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Cartea este împărţită precum urmează:

Secţia I. Observaţiĭ de limba rumanéscă (p. 1—33).
Secţia II. Ecsemplurile (p. 34—80).
Secţia III. Reflecţiĭ de spre staré Romaniilor (p. 81—93).

Pe o foaie la sfârşitul cărţii se află:

Patroniĭ

Ceĭ ce din dragosté cé fer de asemenare către Naţia Romanéscă, ca neşte aşezetorĭ întăĭu de temeĭu spre fericiré fiitore a Naţiĭ acestiĭaş au îndemnat, şi au ajutorat către typăriré cărticicheĭ acestiĭ Naţionale, precum:

Domn: Vichentie Lustina, arhimandritu a Monastiriĭ Mesicĭuluĭ a C. Consistorieĭ Eparhiĭ Verşeţuluĭ, şi a Sl. Comitat a Timişoriĭ Assessor.

Dom: Hagi Kyrila Radulovicĭ, Negoţitorĭu şi Ceteţanu a Bisericiĭ Albe.

D. N. Nobile de Jumanca din Ciclova, Locumtenente Superior (Oberlaĭtenant) şi Commendantu securiteţiĭ în Ţinutu Direcţiĭ Montane a Banatuluĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. — Blaj: Biblioteca Cipariu.

622. *Logica,* Buda 1799.

ЛО́ГИКА | а̂декъ: | ПА́РТѢ ЧѢ КУВѪНТЪТО́АРЕ | а̂ | ФИЛОСОФЇЕЙ. ѦѢ БУ́ДА: | Саꙋ типъри́т ѧ Кръѧска Тѵпогра́фїе | О̂рїенталича́скъ а̂ Ѵ̂нїверсїта́тей Пе́щїй. | 1799.

In-8° de 205 pagine.
Traducerea este făcută de Clain în anul 1781 după Baumeister.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.
Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII,* II, 412—13.

623. Psaltire, Sibiiu 1799.

ѰАЛТИ́РѢ | Проро́кꙋлꙋй | ши̂ | Ѧ̂пъра́тꙋлꙋй | ДАВИ́Д. | Тѵпъри́тъ ѧ зи́леле прѣ лꙋмина́тꙋ-лꙋй, ши̂ прѣ ѧнълца́тꙋлꙋй | Ѧ̂пъра́т | ФРАНЦИСКУС А̂Л ДУѠЙЛѢ. | СИ̂БІЙ. | Ѧ Тѵпогра́фїа лꙋй Пе́трꙋ Ба́рт, дела На́щерѣ лꙋй Хс: ҂аѱчѳ.

In 12 de 1 foaie şi peste 354 pagine. Tipărit numai cu negru, cu 26 rânduri pe pagină.
Pe verso titlului se află reprezentat David într'o gravură pe lemn. La p. 334 se află o altă gravură reprezentând pe Maica Domnului, cu o invocaţie în proză.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1800.

624. *Carte folositoare de suflet,* ed. II, (Bucureşti) 1800.

КА́РТЕ ФОЛОСИТОАРЕ ДЕ СУФЛЕТ | Деспъри́тъ ѧ трей пърци | Динтрꙋ ка́ре | ЧѢ ДИНТѪЮ КУ̂ПРИНДЕ | Ѧ̂въцътꙋ́ръ кътръ Дꙋхо́вникъ. | А ДОА́Ѡ | Кано́анеле Сфи́тꙋлꙋй Іѡа̂ннъ По́стникꙋлꙋи. | ІА́РЬ А ТРЕѦ Сфътꙋи́ре кътръ че́ль че съ и̂споведꙋѧ́ще | Тълмъчи́тъ динь ли́мба чѣ греча́скъ, А̂кꙋм ѧтрꙋ а̂ до́аѡ Домніе а̂и̂чѣ а̂ Прѣ лꙋмина́-тꙋлꙋи Домнꙋлꙋ̂ Ио́стрꙋ І̂ѡ АЛЕѮАНДРУ | КѠИСТАНТІН МУРУЗ ВВД. | Динь Порꙋ́нка Прѣ Сфи́цїей са́ле Кѵрі́ꙋ | ДОСІѲЕИ Архїепіскопꙋль Ши Митрополі-тꙋль А то́атъ Ꙋнгровла́хїѧ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Кѫ а кѣрѕѫ | ѣрхшнъ Благословеніе шій Келтѕѧлх шій ѧ дол | wѣрх сѧѕ тѵпхрйтъ сирє фолосѕлъ чѣлк дє ѻбщіє. | Ла ѣнѕлъ ѧw. | Дє Стѧничѫ Поп. Тѵп.

In-4° de 12 foi nenumerotate şi 157 numerotate. Tipărită în acelaş chip ca şi editia din 1699, cu aceleaşi versuri şi stemă, cu aceeaş prefaţă semnată de Gherontie şi Grigore, şi cu aceeaş introducere. Deosebirea consistă numai în numarul de pagine şi în faptul că ediţia din 1800 are textul incadrat într'un chenar de compoziţie tipografică.

Textul este deasemenea acelaş. In prefaţă se află o mică schimbare: *typărire* în loc de *typografie*; iar la stihuri: *Moldaviei* în loc de *Moldovii*.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

625. Clain, *Legile firei sau Filosofia cea lucrătoare.* Traducere după Baumeister. Sibiiu 1800.

ЛЄЦИЛЄ ФЙРЄЙ, | ЙѲИКѢ ШЙ ПОЛИТИКѢ | сѧѕ | ФИЛОСОФІѦ | ЧѢ ЛѪКРЪТѺЯРЄ, | ѧ пѧтрѫ пѣрцй ѧпхрцйтх, шй ѧ-трѫ ѧчѣст кйи ѧшхзѧтх прє лйм-ба рwмжнѣскх. | ПЯРТѢ ѦТЪѦ. | *

СЙБІЙ, | ѧ Тѵпографѣѧ лѧй Пєтрѫ Бѧрт. | 1800.

[Partea II:] ФИЛОСОФІѦ | ЧѢ ЛѪКРЪТѺЯРЄ | ѣ рхндѫѧлелwр Дрєптѵлѧй Фйрей. | ПЯРТѢ Й ДОСЮЯ. | * | Кѫ слобозєнїѧ ѧнхлцѧтѵлѧй Крхєскѵлѧй Г'ѵбєрнїй.

СЙБІЙ, | ѧ Тѵпографѣѧ лѧй Пєтрѫ Бѧрт. | 1800.

In-8° de 428 pagine, împărţite în două părţi: § 1—60, p. 1—176 şi § 61—178, p 177—428.

La începutul celor două parţi se află indicaţia: *Cuvânt înnainte,* deşi se intră deadreptul în materie.

V. Popp *(Disertaţie,* 32) spune că ar fi apărut 4 părţi.

Cartea aceasta se cunoaşte în istoria literaturii româneşti sub titluri felurite: *Filosofia cè lucrătoare* (Popp), *Dreptul firei sau legile firesti* (Tempea, Bianu, Philippide, Iorga) şi *Ithică* (Iorga).

Clain însuş o numeşte: *Legile firesti* (Cipariu, *Archivu,* 276) şi pe latineşte: *Jus naturae (Instrucţiunea publică,* 1861, p. 72).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

626. Millot, *Istorie universală,* tom. I. Trad. de Molnar. Buda 1800.

ІСТѺРЇЄ | ѲѴНИѢЄРСѦЛЪ | ЙДЄКЪ | ДЄ ѺБЩЄ | Кѣрє | кѵпрйндє ѧ сйнє, ѧтжмпхрилє | кѣкѵрилор кѣкй ѧтокмйтх | прйн | СИГНЇОР МЙЛОТ | Коммємбрѵм Якадѣмїй | фрхнчѣщй дйи Лїон. | Йрх | ѧкѵм ѧтжмдѣтх тхлмхчйтх | ѧ лймба ромжнѣскх. | Томѵл ѧтжй.

Ѧ БѢДѦ, | Сѧѕ типхрйт ѧ Крхѧска Типографїє Ѻрїенталичѧс-кх ѣ Оѱинкерситатей Пєщїй. | 1800.

In-8° de XXXII + 436 + XXII pagine.

In primele pagine se află precuvântarea care se reproduce mai jos şi «însemnaré materiilor care urméză în acest tom I.». In cele dela sfârşit, o «Tabellă gheograficĭască veche pentru a uşura înţelegeré ţărilor şi a cetăţilor, care vin înnainte în Istòria acĭasta».

Volumul acesta cuprinde istoria veche şi aceea a Grecilor, până la Filip al Macedoniei.

Prefaţa:

Cuvântare înnainte.

Toată staré omenéscă ajungând la vârsté priceperiĭ, stăpânéşte un îndemn firesc, a cercà înştiinţare de lucrurĭ, care s-au întâmplat în vécurile

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

trecute ale vremilor. Însaş Administraţia politicéscă şi a clirosuluĭ scot din izvorul istorii ceĭ adevărate slăvite rânduelĭ spre chivernisiré omenéscă.

Ramurile negoţitorieĭ înfloresc prin mijlocirile eĭ; prin îndemnul acestiĭ ştiinţe călătoresc negoţitoriĭ pre luciul Măriĭ, şi să întorc încărcaţĭ de vistieriile bunătăţilor negoţitoreştĭ, ca albinele îngrecate de nectarul florilor. Incă şi darurile meşteşugurilor, care aduc hrană vieţiĭ omeneştĭ, ar fi în scutecele zătignireĭ apestind, dară deşteptându-le ştiinţa istorésca, s-au polĭit şi să polièsc până în zioa de astăzĭ.

Toţĭ ceĭ ce aruncă ochiĭ cu inimĭ simţitoare în istoriĭ, văd între vécurile linişteĭ şi ale păciĭ nişte vremĭ înpletite cu întâmplărĭ triste varvariceştĭ, să spăimântă de străjnicia mişelelor timpurĭ varvare; încă şi părinţiĭ cu inimĭ înţelenite de îndărătniciĭ să închipuesc în orăşenĭ cuvioşĭ.

Fii urméză glasuluĭ ascultăriĭ, es pildă creştinătăţiĭ, şi cresc în supuneré legiĭ luĭ Dumnezeu şi a Stăpânireĭ.

Cu un cuvânt istoria descopere şi învaţă, după mărturisirea lui Ţiţeron, chipul a vieţuì drept şi bine plăcut tuturor.

Spre acest sfârşit au rădicat Infantul Don Ferdinand Arhiducul în Parma, scaonul învăţăturiĭ istoriceştĭ, şcoala adevăruluĭ, a simţireĭ, şi a înţelepciuniĭ, după ce au văzut Înnălţia Sa istoria acestuĭ hronograf Milot eşìtă în tiparĭu; toţĭ ceĭ ce o cetesc, o aşază pre culmé pomenireĭ şi a laudeĭ.

Acĭastă istorie să iveşte acum şi în limba românéscă, urmând la tălmăciré eĭ, din adins a-ĭ da înţelesul cel încuviinţat, cu care au însufleţit şi istoricul Milot orighinalul său. La aşezaré acestiĭ istoriĭ am înprumutat şi cuvinte dela maica noastră limba latinéscă, că în unele părţĭ şi ţinuturĭ sânt lăcuitoriĭ deprinşĭ cu ele, ĭară pe alte locurĭ nu sânt obicĭnuite; pentru acéĭa le-am tâlcuit cu cuvinte de obşte înţelegătoare, ca să respunza folosuluĭ şi bineluĭ preste-tot maĭ cu sporĭu.

Scrisă în cetaté Sibiĭuluĭ în Iulie 1800.

Ioann Molnar de Millershaim, Profesor public în Academia Clujuluĭ şi Doctor de ochĭ în Marele Prinţipat al Ardéluluĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

627. Penticostar, Bucureşti 1800.

ПЄНТИКОСТАРІОН | Чє кѵпрйнде .ѧтрѳ сйне слѣжба чє й сѫ | кѵвйне, днинь сфйта шй ѧмината дѵмй-нєкѫ â Пáцилорь, пѫнѫ ла дѵмйнєка | Тѵтѵрóрь сфйцилорь. | Якѣмь бѫхшй Тѵпърйть .ѧтрѳ â долш Дом-ніе âйчѣ, â прѣ ѧминáтѵлвй нóстрѳ Дóмнь | Їш ѦЛЄѲѢЙНДРѢ КѠНСТАНТІНЬ ЛѢРѢЗЬ КВД. | Кѵ Бл҃гословéнїѫ, шй тóатѫ кїелтѵѧла | Прѣ Сфйцитвлвй Митрополíть â тóатѫ | Ѹнгровлáхіѫ | КѴРÎѢ КѴРЬ ДОСÎѲЄИ. | .Ѧ тѵпографáфїѫ Сфйтей Митрополíй .ѧ | Бѵкврéщй. Ла Ѩнѣль дела Хс̃ ѧлш. | Дє Стáнчюль Ѳшмовйчѣ Тип. Бѵк.

In folio de 2 foi fara numerotaţie şi 220 numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe doua coloane şi cu 38 de rânduri în coloana. Gravuri şi ornamente.

Pe verso titlului se afla stema ambelor ţari cu versurile asupra stemei din Psaltirea dela Bucureşti din 1796.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prefața:

Dositheos, cu mila luĭ Dumnezĕu, Arhiepiscopŭ și Mitropolitŭ a toată Ungrovlahiĭa, tuturorŭ cetitorilorŭ celorŭ ce sântŭ adevărațiĭ fiĭ aĭ besericiĭ, milă, pace și mântuire dela Domnulŭ a totŭ țiitorĭulŭ.

Maĭ nainte légé cé véche pogorându-să neputinții, Iudeilorŭ porunciĭa de pre tutindiné să se adune eĭ în Ierusalimŭ, și acolò să prăznuĭască pomeniré facerilorŭ de bine ale luĭ Dumnezeu. Și nu erà lorŭ slobodŭ întru altŭ locŭ, nicĭ la răsăritŭ, nicĭ la apusŭ, să săvârșască praznicŭ alŭ azimilorŭ, sau alŭ săptămânilorŭ, sau alŭ corturilorŭ. Dreptŭ acéĭa și siliții fiindŭ eĭ oarecându de Varvarĭ să cânte Cântaré Domnuluĭ, nu s-au supusŭ, zicându: «Cumŭ vomŭ cântà Cântaré Domnuluĭ în pământŭ streinŭ?» Incă și ceĭ treĭ coconĭ în Vavylonŭ aflându-să robiții, grăiĭà: «Nu ĭaste locŭ a aduce jărtvă înnainté ta și a aflà milă». Măcarŭ că erà acolò locŭ multŭ, dară însă fiindŭ-că besérica nu erà, petrecé eĭ acolò, nicĭ jărtvă aducându, nicĭ sărbătoare prăznuindŭ. Iară acumŭ, după ce au trecutŭ umbra legiĭ și au strălucitŭ lumina cé înțelegătoare a daruluĭ și a adevăruluĭ, în toate părțile pământuluĭ și ale măriĭ, și ceĭ de pre uscatŭ, și ceĭ de prinŭ ostroave luminându-să la minte, de obște săvârșescŭ praznicile luĭ Dumnezeu și Mântuitorĭuluĭ nostru, în totŭ locului stăpâniriĭ luĭ bine cuvântându-lŭ pre elŭ. Și în toate politiile și satele să rădică besericĭ și lăcașurĭ sfinte Dumnezeuluĭ tuturorŭ. Și prăznuimŭ, măcarŭ despărțițĭ cu locului, dară uniții cu duhulŭ, fiindŭ-că acélésĭ slavosloviĭ, întru acéĭași vréme, aceluĭași Dumnezeu și stăpânŭ înnălțămŭ, și jărtvele céle de taĭnă cu o unire și cu unŭ cugetŭ luĭ le aducemŭ. Pentru acĭasta și pe potriva sfinteloru lăcașurĭ trebuință ĭaste și de uneltiré sfinteloru cărțĭ, a celorŭ ce cuprindŭ laudele și slujbele céle ce aducemŭ luĭ Dumnezeu. Dreptŭ acéĭa văzându noĭ că besericile Eparhieĭ aceștiĭa, ce ni s-au încredințatŭ noao dela Dumnezeu, orĭ dinŭ tréceré vremiĭ, orĭ dinŭ răzmiriții și nevoile céle ce adése orĭ s-au întâmplatŭ aicé, sântŭ lipsite de unele ca acésté de nevoe cărțĭ, și dintru acĭasta și de laudele céle ce să cuvinŭ luĭ Dumnezeu, nu amŭ încetatŭ, după datoriĭa noastră cé păstorésca, a da în typarĭu unele ca acésté cărțĭ. Pre cumŭ și acumŭ, măcarŭ de și pré cu multe chieltuĭale ne aflămŭ însărcinații, darŭ însă la podoaba besericiĭ și la celŭ ce dintru acĭasta să pricinuĭaște folosŭ alŭ creștinilorŭ căutându, amŭ datŭ în typarĭu acestŭ Penticostarĭu, pré de nevoe fiindŭ, și decâtŭ toate célelalte de laudă Dumnezeĭască cuprinzătoare cărțĭ cé maĭ intâĭu aflându-să, ca céĭa ce cuprinde întru sine biruințele céle minunate și slăvite ale Dumnezeescului și mântuitorĭuluĭ praznicŭ alŭ învieriĭ ceiĭ purtătoare de lumină a biruitorĭuluĭ Iis., pentru carele toate célelalte praznice și sărbătorĭ s-aŭ făcutŭ, și la care toate să aducŭ. Pentru că întru acesta Domnulŭ nostru pre totŭ némulŭ, și pre ceĭ ce au muritŭ, și pre ceĭ ce sântŭ viĭ, și pre ceĭ ce de acumŭ să vorŭ naște oameni, au mântuitŭ. Și pre céle cereștĭ înpreună, și pre céle pământeștĭ prinŭ unire le-aŭ înpodobitŭ, și de lumină pre toate le-au umplutŭ. Pentru acĭasta și pre voĭ pre toții, ca pre niște fiĭ ĭubiții aĭ noștri în Domnulŭ, părintéște vă sfătuimŭ, și păstorésțe vă îndemnămŭ, ca priimindŭ acĭastă sfințită

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

carte, cu dragoste să prăznuiţĭ acéste sfinte praznice ale Domnuluĭ, nu în ospéţe şi în beţiĭ, şi în jocuri urâte, nu în privirĭ de râsurĭ şi în priveliştĭ de comèdiĭ, pre cumŭ némurile céle ce nu cunoscŭ. pre Dumnezeu, ca nu în zilele céle ce Domnulŭ nostru Iis. Hs., cu moarté sa pre moarte omorândŭ, pre noĭ dinŭ moarte ne-aŭ izbăvitŭ, voĭ unele ca acésté lucrândŭ maĭ multŭ să vă omorâţĭ, ci în psalmĭ şi în laude şi în cântărĭ duhovniceştĭ, pre cumŭ să cuvine creştinilorŭ celorŭ adevăraţĭ, adése orĭ la besérică mergândŭ, şi Domnuluĭ cântândŭ şi mulţămindŭ, pentru că ne-au izbăvitŭ pre noĭ din robiïa vrăjmaşuluĭ. Ca aşa cu înţălepcĭune făcândŭ, să dobândiţĭ şi bunătăţile céle făgăduite înpreună cu toţĭ aleşiĭ luĭ, căruïa slavă în vécĭ. Aminŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

628. Penticostar, Iaşi 1800.

Iorga, *Inscripţii*, II, 145.

629. Triod, Blaj 1880.

Т Р И Ѡ Д І Ѡ Н. | **Їкѣмь â дѣлw ѿарѫ âшєвáть,** | **шù Тѵ̑пѫрйть, дѣпѫ рѫнд҃ѣáла** | **Бєсѣрничій Рѫсѫрйтѣлѣй.** | **Сѣпт Стѫпѫнйрѣ Прѣ Âнѫлцá-тѣлѣй Âпѫрáть â Романíлwрь.** | **Ф Р Ѣ Й Н Ц Й С К Ь Ѣ Л Д О Й Л Ѣ** | **Крáюлѣй Їпостолическ Мáрє Прин-цйп âл҃ Їрдѣлѣлѣй, шù чѣллáлтє:** | **Кѣ Блаґословéнїѫ Мѫрйїй сáлє** | **Прѣ лѣмінáтѣлѣй, шù Прѣ Сфй-цйтѣлѣй Дóмнѣлѣй Дóмнь.** | **Î Ѡ Й Н Н Б Ѡ Б Ъ.** **Блѫдйкѣл Фѫґѫрáшѣлѣй** | **.Ѫ Блáж лл Мйтрополйє.** | **Їнѣл дєла Нáшєрѣ лѣй Хс҃ ѧ҃ѡ҃.**

In-folio de 1 foaie pentru titlu şi 630 pag, cu negru şi roşu pe două coloane, cu câteva frontispicii şi ilustraţiuni mici. Titlul este încadrat într'o gravură cu portretele mai multor sfinţi, cu insignile celor 4 evanghelişti, în cele patru colţuri, şi jos o scena reprezentând Bunăvestirea. Gravura poartă însemnarea: «De Petru Papavici, Typografu Râmnicĭanŭ»; iar celelalte gravuri, ca şi cea din dosul titluluĭ, reprezentând iarăşi Bunavestirea, numai numele: *Petru T.*

Pe ultima faţă se afla o erata, precedata, pe foaia dinainte, de obişnuiţa formula asupra greşelelor de tipar.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. — Galaţi: Biblioteca Urechia.

630. Gheorghe R. Golescu, *Atlas de tabele geografice*, Viena 1800. — Greceşte.

Ἄ Τ Λ Α Σ ἢ Χ Α Ρ Τ Η Σ περιέχων καθολικοὺς γεωγραφικοὺς πίνακας τῆς ὑδρογείου σφαίρας κατά τε τὴν ὀρθὴν, παράλληλον καὶ πλαγίαν αὐτῆς θέσιν τήν τε παραλληλόγραμμον καὶ ἀλλοιότροπον γενικὴν καταγραφὴν τῆς ὑδρογείου σφαίρας καὶ ἡμικύκλιον περιέχον παλαιῶν τόπων ὀνομασίας κατὰ Διονύσιον τὸν Περιηγητὴν, καὶ μερικὸν πίνακα τῆς Βλαχίας, πρὸς δὲ τά τε συστήματα καὶ τὰς σφαίρας καὶ τοὺς πλανήτας καὶ σχήματ'ἄττα τὰς τῆς σφαίρας θέσεις δεικνύοντα καὶ τοὺς ἀνέμους καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς γενικὴν εὐδησιν γεωγραφίας καὶ ἀστρονομίας συντείνοντα. Πονηθεὶς χάριν τῶν φιλομαθῶν ὑπὸ Γ ε ω ρ γ ί ο υ ὑοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἄρχοντος μεγάλου Βορνίκου Ῥ α δ ο υ κ ά ν ο υ Γ ο λ έ σ κ ο υ, οὗ καὶ ἀναλώμασι τύποις ἐξεδόθη. ᾳώ. ΧΙΙΙΙΙΗΗ. 1800.

Atlas sau Hartă cuprinzând tabele geografice depline a sferei uscatului şi apei după poziţia dreaptă, paralelă şi oblică şi descrierea generală pe paralelogram şi într'alt fel a sferei uscatului şi apei, precum şi un semicerc cuprinzând numirile vechi ale localităţilor după Dionisie Periegetul şi o

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

tablă parţială a Valahiei; pe lângă acestea, sistemele şi sferele şi planetele şi diverse tabele arătând situaţiile sferei şi vânturile, şi multe altele tinzând la învăţarea generală a geografiei şi astronomiei, lucrat pentru iubitorii de învăţătură de către Gheorghe, fiul prea renumitului arhon mare vornic Răducanu Golescu, cu ale cărui cheltueli s'a şi tipărit. 1800.

Hartă de $0^{m},95 \times 1,22$.

In afară de titlul de mai sus, se mai găseşte un alt titlu scris in versuri cu acelaş cuprins scrise de Ştefan Commitas.

In partea ornamentală de printre hărţi se afla portretul lui Alexandru Moruz, cu inscripţia:

Εἶδος 'Αλεξάνδρου Μαρουζάων ὄχ ἀρίστου, ἀμφοτέρων Δακέων φερτάτου Ἡγεμόνος.

Chipul lui Alexandru celui mai bun dintre Moruzeşti, celui mai distins Domn al celor două Dacii.

In partea de jos se afla următoarele două însemnări:

'Εχαράχθη ὑπὸ Καρόλου Σχίνδελμαϋερ ἐν Βιέννῃ.

S'a gravat de Carol Schindelmayer în Viena.

'Επιστασίᾳ καὶ διορθώσει 'Ανθίμου 'Α. Γαζῆ Μηλιώτου.

Cu îngrijirea şi îndreptarea lui Antim A. Gazi Meliotul (sau din Melos).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române (dăruit de G. Bengescu).

1801.

631. Barac, *Arghir şi Elena*, Sibiiŭ 1801.

І Є Т О Р І Є
де҃спре
А Р Г И Р
чел фрꙋмос,
ши҃ де҃спре҃
Є Л Є҃ Н А
чѣ фрꙋ҃мосъ, ши҆ пꙋ҃стїи-
тъ кръѧсъ.
А҃декъ:
Ѡ҆ ѧ҆кнпꙋи́ре сꙋ́пт ка́ре съ ѧ҆целе́-
це лꙋа́рѣ цѣ́рїй А҆рдѣлꙋлꙋй прин
Траѧ́н Кеса́рюл Рѡма́нїей.

Кꙋ слобозе́нїѧ че́лѡр май ма́рй.
СИБЇИ҆, ѧ҆ Тꙋпогра́фїѧ лꙋй Петрꙋ Ба́рт.
1801.

In 12 de 2 foi şi 104 pagine.

Prefaţa lui Barac:

Innainte cuvântare.

Mulţĭ cetesc Istoriĭa luĭ Arghir cé în limba ungurescă scrisă, fără de a socotì alt ceva lucru într-ânsa de cât o prostă poveste: însă altă maĭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

adâncă înţălégere să tâlcuïaşte supt acïastă poveste. In vremé de demult stăpânè Ardélul un nèm putérnic anume Dachï. Aceştiïa avé în vécul al doïlé un Craïu anume Dechebal, care răzbind pre Domitian Chesarïul Romaniï l-au silit ca Romaniï ceï puternicï să plătéscă Dachilor dajde pre tot anul. Insă s-au schimbat norocul în zilele luï Traïan Chesarïul Romiï, care in duo rânduri venind asupra Ardéluluï, în urmă l-au [cuprins?] şi l-au supus puteriï Romanilor. Acesta este înţelesul lucruluï. Insă să mai adaogă şi acïasta, cum că viïaţa lui Traïan întru acest prilej era în mare primejdie pentru că la marjiné ţăriï Mesieï (acum Bulgaria şi Serbia) îl căută niște Assasseni (adecă ucigătorï întru ascuns) ca să-l piarză pre el, pre cariï aflându-ï ï-au omorât.

Intru acïastă poveste să înţălége supt Arghir, Traïan; ïară supt fecïora pustiïtă cé cu păru de aur să înţelége Ardélul pentru băile luï céle de aur, care de mult au fost vestite. Numaï întru al doilé rând pote Arghir, ca şi Traïan Ardélul, să-ş dobândéscă pre Elena, care cu morte pedepseşte pre sluga sa care l-au înpiedecat, ca şi Traïan pre înpiedecătoriï săï.

Ioan Popovicï Bărac,
Dasc. norm. neunit în Avrig.

Istoria este în versuri.

Popp *(Disertaţie*, 32), pune această carte printre cele tipărite în 1800.

Ediţia a doua s'a tiparit la Braşov în 1809.

Bucureşti: Biblioteca Dr. C. I. Istrati.

632. Chyriacodromion, Bucureşti 1801.

КѸРІАКОДРОМІОН | Чє кѕпрйнде ѧтрѕ сйне тѫлкѹйрѣ тѵтѣрирѣ | Ѳѵѳлїилирѣ | Й дѧмйнечилирѣ чѣлирѣ дє прєстє ѻнь, | Шй дѧнѫ фіеще кáрѣ тѫлкѹйре â Ѳѵанґелїєй шй | ѡсєбйть кѵкѫнть пéнтрѕ ѧкхцѧтѣра нхрáкѣрилирѣ, | Йлкятѵйть дє прѣ Сфинцйтѵль Йрхіепíскопь âль | Йстраханѵлуй Кѵ́рь НІКИФОРЬ, Йрх âкѣмь Тѫлмѫчйть дѧпре чéль гречéскь ѧтрѕ â дóлw | Домніє âйчѣ â Прѣ Лѵминáтѵлуй Нóстрѕ Дóмнь | ІѠ ЙЛѲѯЯНДРѯ КѠНСТЯНТÎН | МѯРѯЗ ВОѲВОДЬ, | Дйнь Порѯнка Прѣ Сфинцйтѵлуй Йрхіепíскопь | Шй Митрополіть Й тóатѫ ѯнгроклахїѫ | КѵРІѯ КѵРЬ ДОСІѲЄЙ. | Кѕ Йкáрѫ Благослокéніє шй Келтѵѧлѫ сѧѕ шй | Тупирйть спре фолóсѵль чéль дє ѳбще ѧль нѣмлѧ Рѫмжнéскь, Ѧтрѕ âль ѿптѵлѣ ѻнь âль Пѫсторіей Прѣ сфинцієй сáле, | ѦТипографїѫ сфйтей Митрополій Ѧ Бѫкѵрещй. | Лà âнѵль дела Хѣ ѧâwа: Ѧ Лѵна луй Їанѵáріе, | Дє Стáнчѯ Ѳѡм. Тип.

In-folio de 4 foi nenumerotate, 248 numerotate şi iar 3 foi nenumerotate.

Pe verso titlului se afla stema amânduror ţarilor reprodusa dupa *Liturghierul* din Bucureşti din 1747 (facs. 290, p. 98), cu versurile asupra stemei imitate dupa *Evanghelia* dela Râmnic din 1746 (p. 89).

Urmează apoi aceste două prefeţe:

Pré sfinţituluï, pré cinstituluï şi de Dumnezeu alesuluï Mitropolitŭ a toată Ungrovlahiïa Chyrio Dositheï, alŭ nostru pré milostivŭ stăpânŭ, pre cé de slugă, după datorie, până la pământŭ închinăcïune aducemŭ.

Erà, precumŭ să véde, Pré Sfinţite alŭ nostru stăpâne, în zilele întru care Pré Sfinţiïa ta povăţueştï cârma aceştiï duhovniceştï corăbiï, să se deş-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

chiză oilorŭ celorŭ cuvântătoare lângă célé lalte şi uşa acestiĭ pururé înverzite grădinĭ, ce erà încuĭată, şi să se râdice pecété acestuĭ pururé curgătoriu izvorŭ, ce era pecetluitŭ, zicemŭ adecă a aceştiĭ de sufletŭ folositoare cărţĭ, ce să numéşte Chyriacodromionŭ, ca să se desfătéze de rodulŭ celŭ pré dulce alŭ pomilorŭ celorŭ bine înfloriţĭ, ce sântŭ într-ânsa, şi să se răcoréscă cu darurile céle duhovniceştĭ ale curgerilorŭ celorŭ pururé curgătoare, ce curgŭ dinŭtr-ânsa, nù numaĭ ceĭ ce să păstorescŭ de Pré Sfinţiĭa ta, ci şi ceĭ de pretutindené, câţĭ să slujescŭ cu limba acĭastă rumânéscă, nù numaĭ în vremile acéste de acumŭ, ci şi în céle viitoare, în némŭ şi în némŭ, spre slava cé fără de moarte a numeluĭ Pré Sfinţieĭ tale şi spre plata cé vécinică de la Hs., începătoriulŭ păstorilorŭ. Căcĭ fiindŭ că bine aĭ ştiutŭ Pré Sfinţiĭa ta, că multe fiindŭ chipurile păstoriuluĭ celuĭ adevăratŭ şi carele nu minte numele, celŭ maĭ întâĭu şi maĭ adevăratŭ ĭaste cuvântulŭ, pentru carele şi în légé véche, cu închipuire au poruncitŭ Dumnezeu luĭ Aaronŭ, celuĭ ce întâiŭ au fostŭ Arhiereu, ca să facă clopoţeĭ de aurŭ pre marginé haĭniĭ înprejurŭ, ca întrândŭ elŭ întru céle sfinte înnainté Domnuluĭ şi eşindŭ, auzitŭ să fie glasulŭ, ca să nu moară; ĭară grăitoriulŭ de Dumnezeu Pavelŭ Apostolulŭ arătatŭ au zisŭ, că: «Vaĭu mie, de nu voĭu bine vestì». Pentru acĭasta, de când s-au încredinţatŭ pré Sfinţieĭ tale acĭastă cuvântătoare turmă, fiindŭ că pentru grijile céle multe şi pré de nevoe ale obştimiĭ cu care eştĭ înpresuratŭ, nu ĭaste cu putinţă Pré Sfinţieĭ tale a-lŭ grăi pre elŭ dinŭ gură cătră norodŭ, nu aĭ încetatŭ de a purtà grijă totŭ déuna pentru typăriré luĭ şi a-lŭ da tuturorŭ celorŭ de suptŭ Pré Sfinţiĭa ta, une orĭ pre céle ce maĭ nainte s-au typăritŭ şi de vrémé céĭa ce pre toate le strică s-au cheltuitŭ înnoindu-le, ĭarŭ alte orĭ pre célé ce încă nu s-au tâlmăcitŭ, şi în limba noastră lumină a dobândì sârguindu-te, nicĭ de întâmplările vremilorŭ celorŭ protivnice oprindu-te, nicĭ cheltuĭalele céle marĭ şi multe ce să facŭ întru acéste vremĭ cruţindu-le, numaĭ ca să nu încetéze câtŭ despre parté Pré Sfinţieĭ tale glasulŭ flueruluĭ celuĭ păstorescŭ, vestindŭ fieşte-căruĭa ca să se întoarcă dela căile sale şi arătândŭ tuturorŭ totŭ sfatulŭ luĭ Dumnezeu. Că nesuferindŭ sufletulŭ Pré Sfinţieĭ tale celŭ ĭubitoriu de Dumnezeu şi ĭubitoriu de turmă, a vedé oile céle cuvântătoare ale Pré Sfinţiĭ tale prinŭ prăpăstiile neştiinţiĭ rătăcindu-se, şi de foame topindu-se, — nu de foame de pâĭne, ci de a auzì cuvântulŭ luĭ Dumnezeu, nu le-au lăsatŭ pre ĭale întru nepurtare de grijă, ci cu râvnă Dumnezeĭască aprinzându-te, în totŭ chipulŭ lucrezĭ sporiré lorŭ la céle maĭ bune, şi toate facĭ céle ce privescŭ cătră povăţuiré sufleteloră şi buna podoabă a biséricilorŭ. Dreptŭ acéĭa şi acumŭ înpreună cu célélalte, şi pre tâlmăciré aceştiĭ cărţĭ noao, pré plecaţilorŭ slugĭ ale Pré Sfinţieĭ tale aĭ poruncitŭ, — şi la lumină prinŭ typărire a eşì aĭ orânduitŭ, — cariĭ, cu osârdie de lucru apucându-ne, ne întoarcemŭ pre cumŭ porumbiţa oarecândŭ în vrémé luĭ Noe, săvârşită aducându-o pre acĭasta ca pre o stâlpare de maslinŭ, carè vestéşte încetare de patimĭ, şi pace duhovnicéscă tuturorŭ celorŭ ce o vorŭ cetì pre ĭa. Decĭ întinzându, Pré Sfinţite alŭ nostru Stăpâne, pré sfinţita drépta Pré Sfinţieĭ tale, pre acĭasta cu bucurie priiméşte-o, ĭară pre noĭ stăpânéşte ne blagoslovéşte, întărindu-ne cu rugăcĭunile Pré Sfinţieĭ tale. céle

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

bine priimite luĭ Dumnezeu, ca şi de acumŭ înnainte la acestŭ felĭu de Dumnezeu ĭubitoare de sufletŭ folositoare poruncĭ, precumŭ nădăjduimŭ, să putemŭ a slujì. Iară începătorĭulŭ păstorilorŭ, Domnulŭ nostru Iis. Hs., să păzéscă pre Pré sfinţiĭa ta în viaţa acĭasta, adecă întru toată buna norocire şi dulıovnicésca bucurie pre pré sfinţitulŭ scaunŭ alŭ Pré Sfinţieĭ tale până la adâncĭ bătrânéţe spre povăţuiré turmeĭ ceiĭ numite cu numele luĭ Hs, la păşunĭ de sufletŭ hrănitoare şi mântuitoare, ĭară după mutaré de aicé, să te învrednicéscă cereştiĭ înpărăţiĭ, ca să te bucurĭ înpreună cu purtătoriĭ de Dumnezeu păstorĭ şi dascalĭ, cariĭ bine au plăcutŭ luĭ, indulcindu-te de bunătăţile céle nestricăcĭoase şi vécĭnice. Aminŭ.

Aĭ Pré Sfinţieĭ tale pré plecate slugĭ,

Gherontie şi Grigorie.

Dositheos.

Cu mila luĭ Dumnezeu Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Ungrovlahiĭa, tuturorŭ cetitorilorŭ celorŭ ce sântŭ adevăraţĭ fiĭ aĭ Bisériciĭ, milă, pace şi mântuire dela Domnulŭ a totŭ ţiitorĭulŭ.

Iubitorĭulŭ de oamenĭ Dumnezeu, carele pentru bunătaté sa au ziditŭ pre omŭ, purtare de grijă pentru dânsulŭ avându, după céle multe pricinĭ de mântuire care ĭ-au datŭ luĭ, şi după felĭurĭ de facerĭ de bine, cu care l-au chiematŭ pre elŭ, ĭ-au datŭ luĭ şi Dumnezeeştĭ scripturĭ spre ajutorĭu, prinŭ care nù numaĭ Dumnezeu să cunoaşte, şi calé voiĭ luĭ fără de poticnire să săvârşaşte, ci şi semnele credinţiĭ noastre ceiĭ curate şi fără de prihană să păzescŭ, şi cuvântulŭ nostru şi viaţa să îndreptéză, şi cu unŭ cuvântŭ să zicemŭ, toate lucrurile céle bune să săvârsăscŭ. Pentru acéĭa şi Domnulŭ nostru zicé cătră Iudeĭ: «Cercaţĭ scripturile, că voao vi să pare întrânsele a avé viaţă vécĭnică, şi acélé sântŭ céle ce mărturisescŭ pentru mine». Incă şi cu lucrulŭ arătându folosulŭ celŭ mare ce să pricinuĭaşte dinŭ scripturĭ, cându îl ispitiĭà pre elu Satana în pustie, dinŭ scripturĭ l-au biruitŭ. De care văzându noĭ că turma cé cuvântătoare acĭasta, ce ni s-au încredinţatŭ noao dela Dumnezeu dinŭ întâmplările vremiiorŭ celorŭ ne pacĭnice, ĭaste lipsită, şi aşa după urmare de atâta şi de acestŭ felĭu de folosŭ, ce să pricinuĭaşte dinŭ trânsele depărtată, nu amŭ încetatŭ după datoriĭa noastră cé păstorésca félĭurĭ de cărţĭ typărindŭ, şi de slujbile bisériceştĭ cuprinzătoare şi de năravurĭ învăţătoare, precumŭ şi acumŭ în totŭ chipulŭ silindu-ne, la lumină amŭ adusŭ pre acestŭ Chyriacodromionŭ, socotindŭ pre elŭ a fi foarte folositorĭu, ca cela ce dela Sfinţiĭ Părinţĭ şi dascalĭ aĭ Biséricii, ca dinŭ oarecare izvoară ĭaste adunatŭ şi ca unŭ raĭu foarte frumosŭ alcătuitŭ, carele cu totŭ félĭulŭ de viersurĭ ale paserilor celorŭ gânditoare şi de Dumnezeu purtătoare cântă la urechile noastre. Pentru acĭasta dară şi pre voĭ părintéşte vă sfătuimŭ, ca priimindu-lŭ pre acesta cu bucurie, să vă îndeletniciţĭ întru dânsulŭ totŭ déuna, ca să cunoaşteţĭ carė ĭaste voĭa luĭ Dumnezeu cé bună şi bine plăcută, şi după scopusulŭ aceluĭa să vă îndreptaţĭ viaţa voastră, necheltuindu-vă vrémé îndeşărtŭ la célc nefolositoare, fiindŭ că veţĭ să daţĭ cuvântŭ pentru acĭastă piĭardere a vremiĭ înzadarŭ, ci toate făcându pentru vĭaţa céĭa ce va să fie, pre caré să fie

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

a o dobândì noĭ toţĭ întru Hs. Iis. Domnulŭ nostru, alŭ căruĭa daru şi milă să fie cu voĭ cu toţĭ. Aminŭ.

Pe două foi dela urmă se află arătarea cuprinsului, iar pe cea dela sfârşit o erată. La sfârşitul textului se află o tabelă criptografică cu numele lui Gherontie şi Grigorie.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

633. Clain, *Acathist*, Sibiu 1801.

A C A T H I S T
SĂU CÁRTE
CU MÚLTE RUGATSÚNI
PENTRU EVLAVIEA
FIESTEQVARUI CRESTIN.
Acum
într'acest chĭp ashezata dela Parintele
SĂMUIL KLĂIN delá Szád,
Jeromonach din Monastirea SSS. Tróitze
din Bláju.

SIBII,
cu Typariul luĭ MARTIN HOCHMEISTER,
Typographul Chaes. Craiesco-Dicast. 1801.

In-12° de XVII pagine, 5 foi, 197 pagine şi 1 foaie.
Introducerea cuprinde principiile scrierii limbii române cu litere latine:

Catra cetitoriu.

Ce Romanii chiáma litere, slovénnii zic slove. Literele dára, sáu slovele, cu qváre delá o vréme incoace se slugésc Romanii céi din Dáchia, sint slovenésti: Iár céle véchi parintésti litere ále Romanilor din Dáchia, precum ále Romanilor célor din Itáliea, sint cele latinésti. Deci voind a urmá mái bine pre Parintzii, shi pre mái márii neámului nostru, de qvat pre céi straini, shi cu bun adevér cunoscend, qve máre shi intru invatzatura spóriu, shi intru politíe folós, shi intra álte neámuri invatzáte láuda vom dobandi dintru áceásta', que eáresh vom luoa literele noástre céle véchi, shi parintesti, cu qváre toate neamurile, (macár straine de neámul Romanilor), céle iscussíte, shi invatzáte se folosésc, ám judecát, qva noi céi ce sintem Romani se púnem intra ceásta carticica literele noastre céle véchi, shi parintésti. Shi socotim, que fiesteqvarui adeverát Roman intzelept shi cu mínte búna, mai placéivá céle parintésti, deqvat céle straine, qváre pre neámul nostru lá máre barbárie láu adus.

Poate, qve vor fi unii prosti, shi qvárii mái voésc á se tavali în gunóiu, deqvat a se redicá lá frumoase, shi polite, qvárii vor zice, qve sáu nici decum, sáu anevoe se poate cu slove latinésti exprimaluí cuvintele romanésti, qvum acum le pronuntzeluim: Ci unii cá ácestea se púna pre un om, qvat de invatzát, qvárele nu au invatzát á ceti unguréste, shi vá vedea, qvum acéla va ceti cárte ungureásca, sau pre un ungur, qvárele nu au invatzát latinéste se-l fáca se ceteásca latineste, shi sel ásculte. Ci vá zice,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

qve ungurii, macár de scriu cu slove latinésti, dár dáu neste indreptari, shi reguli, cum fiesteqvárea litera se pronuntzie. Ashá zic shi eu, pentru ácéea shi eu aici púiu înáinte neste indreptari, shi regule. qváre aráta putérea, shi pronuntiatiea fiesteqvarii litere, qváre reguli de le vá luá bine ámínte, fieste cíne lesne, shi ushor vá putea ceti. Dreptácea aici mái anteiu púiu literele latinésti, shi supt éle céle slovenésti, qváre lá cei mái multzi Romani de ai nostri sint cunoscute: Ashá fie:

A, a. B, b. C, c. D, d. E, e. F, f. G, g. H, h. I, i. L, l. M, m.
А, а. Б, б. К, к, ч. Д, д. Є, є. Ф, ф. Г, ґ. Х, х. Ї, и. Л, л. М, м.
N, n. O, o. P, p. Qv. qv. R, r. S, s. T. t, U, u. X, x. Z, z. J, j.
Н, н. О, о. П, п. К, к. Р, р. С, с. Т, т. Оу, ѕ. Ѯ, ѯ. З, з. Ж, ж.
V, v. Sh, sh. Sht, st. Sc.
Ѣ, ѣ. Ш, ш. Щ. щ.

Diftongi sint:

Aa. Au. Ea. Ei. Eo. Ia. Ie. Ii. Io. Oa. Ua.
Аа. аѕ, ѡ. Ѣ, ѧ. Єи, їи. Єо, ѿ Ꙗ. Їє. Їи. Ю. Оа. Ѹа.

Acéste litere, qvand ashá se inchíe, qvat din doao se fáce un son, sáu un glás, qvá cum nu doao: ci numái o litera ár fi, se zic Diftóngi: E. g. *Au tu, au el:* Аѕ тѕ, аѕ ел, саѕ ѡ тѕ, ѡ ел, *Umblaa*, оумбла, *Lunaa*, лѕна, &c. *Muiere*, Мѕжре, *Alearga*, алѣргѫ, *Doamnei*, Доамнеи, sáu Доамнїи. *Tei duce*, тіі дѕче. *Te oi vedeá*, те он вѣдѣ, саѕ eo se zice qvácum zic ungurii ö. *Iár*, іар. *Ieu*, їеѕ. *Io fác.* їѡ фак. *Iute*, ютє. *Oameni*, Оамений. *Cu alui*, кѕ алѕй, саѕ кѕ алѕй. &c.

Jár de éste glásnica dintaiu insemnáta cu accént, atúnci nu fáce diftong v. g.; *céi* чей, marturie, Avutie, mie, scrie. &c.

Luari áminte despre pronuntiatiea unor litere.

A. Trei sónuri, sáu glásuri are, *1mo* qvá а, *2do* qvá ѣ, *3tio* qvá ж.

Lá inceputul cuventului totdeaunà, se zice qvá *a*. Iár lá mìsloc, shi in sfarshit numái qvand áre áccentul cél ascutzit, sáu Apostroful.

Iár de urmeaza dupa *a n*, atúnci *an* se zice qvá жн totdeunà, numái átunci nu, qvand *an* are áccentul, ádeqve án, sáu sint doi *n*, ádeqve ann. Iár de este *a* lá mislocul, sáu in sfarshitul cuventului, shi nici accent, nici Apostrof nu áre, se zice qvá ѣ. v. g. *Ara*, Яръ. *Mancatura*, мжнкѣтѕръ. *Aritami, cása' angerului*, Яратѣмй кáса ѧгерѕлѕй. *An*, ан. *Cána*, канъ. *Pannura*, пѣнѕръ. *Lance*, ланче. *Lántz*, ланц. &c.

aa. Sáu doi *a* totdeuna se zic qvá *i* v. g. *Umbla*^{a}, оумбла. *Araa*, арá. *Caraa*, кѣрл. *Lunaa*, лѕна. *Doamnaa*, Доамна. &c.

Cum am zis de *an* ashá tzine shi de *en*, qve se zice qvá жн. v. g. *Fen*, фжн. *Sent*, сънт. *Venát*, вжнат. *Curent*, кѕкжнт. *Pament*, пѣмжнт. &c. Dár de urmeaza dupa *e* doi *n*, sáu *nn*, se zice qvá ен. v. g. *Iennin*, кеннн. *Sennin*, сеннн. &c.

In, Imb, Imp. lá inceputul cuventului totdeunà se zice qvá ѧ. v. g. *Imbarbatát*, ѧбѣрбѣтат. *Imbatáre*, ѧбѣтаре. *Imperát*, ѧпѣрат. *Impacáre*, ѧпѣкаре. *Intra*, ѧтръ. *Incep*, ѧчеп. *Indáta*, ѧдатѣ. &c. Altadáta se zice qvá ї, и. v. g. *Parintele*, пѣринтеле. *Lin*, лин Anca shi lá inceputul cuventului se zice: ин, ádeqva, qvand dói *n* urmeaza, v. g. *Inn*, инн. &c.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

I. dupa *r*, aorea se zice qvá ѫ, shi átunci bine se poate *í* insemna cu circumflex, adeqve cu semnul acestá ^, *î*. v. g. *Rîe*, рѫе *Urît*, оурѫт. *Rîs*, рѫс. *Rîu*, рѫѹ. *Rîma*, рѫмъ. &c. Anca shi *a* shi *e* inainte de *r* aore se zice qvá ѫ ci shi atunci, *a* sáu *e* sese insámne cu Circumflex. v. g. *Sfêrshit* сфѫршит. *Cárma*, кѫрмъ. *Pêra*, пѫръ.

C. Se zice tocma cumul zic Talieánii, v. g. Ináinte de *e i* qvá ч áltadáta qvá к. v. g. *Cine ce fáce*, чине че фаче. *Chiar cum cáuta*, кіар кѹм каѹтъ. *Crúce*, крѹче. &c. Shi ináinte de *en* se zice qvá кѫ. v. g. *Facend*, фъкѫнд. *Zicend*, зикѫнд. &c.

Qv totdeuna se ceteste qvá к. qváre, quand, каре, кѫнд.

G. Se zice cumul zic shi Talieanii v. g. Ináinte de *e*, *i* qvá ц, áltadáta qvá г adeqve: *Ger*, жер, *Giamen*, жїамън. *Géme*, жеме. *Ginere*, жинере. *Gingée*. жинцее &c. *Gárd*, гард. *Gorun*, горѹн. *Gúra*, гѹръ. *Glás*, глас. *Grindine*, гриндине. *Ghinde*, гинде. &c.

Qvand dupa *e* urmeaza álta Sillába cu *e* átunci *e* cel din taiu, de éste lung se zice qvá ѣ, ꙗ, ѧ. v. g. *Éste*, ꙗсте. *Muére*, мѹꙗре. *Vedére*, ведѣре. *Mêrgere*, мѣрцере. *Mestec*, мѣстек. &c.

Ti dupa Regula de obste se ceteste qva ти e. g. *Tinde*, *patima*, *cetit*, *gatit*, *a pofti*, *a plati*. Тинде, патимъ, четúт, гътит, а пофти, а плътú.

Iár de vá mai urma o glasnica se zice qva цú. E. g. *tie*, *fratie*, *Imperatie*.

Inse de va fi inainte de *tie S* atunci tzine sunetul cel firesc. E. g. *Stie*, *Vistierie*. щїе, кистїерїе

Sau de vá fi *ti* peurma cuventului ori in Declinatii in Nro plurali, ori in Conjugatii in ádoa persona Amenduror numerilor, atunci pentru ushurarea invatzaturei Declinátiilor shi a Conjugatiilor ar trebui se se ceteásca ци. E. g. *Drept*, *drepti*. дрепт, дрепцй. Iár pentru ushurarea Cetirei se poate adauga shi *z*. E. g. *Dreptzi*, *cantátzi*. дрепцй, кѫнтàцú.

Me Particeoa, sáu Pronomen ori lá inceputul, ori lá sfarshitul cuventului fíe, se zice qvá мъ. v. g. *me rog*, мъ рог. *Rogume*, рогѹмъ. *Auzime*, *shi me milueste*. Аѹзимъ, ши мъ милѹꙗще. &c.

Este, *esti* se scrie ori *este*, ori eshte, cum cui pláce. v. g. *milueste*, sáu *milueshte*. милѹꙗще. *Omeneste*, sáu *omeneshte*, оменѣще. *Numesti*, sáu *numeshti*, нѹмещú. &c.

Si macár qve in cuvintele, qváre vin din latinie de sáu scris latineste cu *si*, romaneste se zice ши. Ci pentru qve nu totzi shtiu, qváre cuvinte vin din latinie qváse nuse fáca cevá confuzie unde trebue se se zica ши, se se scrie cu *sh*, macár qve shi cu *si* ár fi bine v. g. *si*, *shi* ши. *Credinciosi*, *credincioshi*, крединчоши. *Mosie*, *moshie*, мошїе. *Rusine*, *Rushine*, рѹшине. *Rosiul*, *Roshul*, рошѹл &c. Ci pentru qve de multeori *si* se zice qvá сú, mái bine ши sese scrie cu *shi*. Si ináinte de *n* în cuvintele, qváre vin din latinie mái dupa regula sár scrie cu *e*, v. g. *Pe sene sengur senul* qve cum sáu zis *en* se zice qva ѫн shi ashá sár zice пе сѫне, сѫнгѹр, сѫнѹл &c. Ci qvá se nu fie confuzie scriese ori *singur pre sine* ori sengur pe sene tot bine vá fí, noi aici numái pentru oare ce stiintza insemnam.

Sh. Totdeuná se zice qvá ш. v. g. *Shátra*, шатръ. *Shopêrla*, шопѫрлъ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Sherpe, шарпе. *Shoarece*, шоарече. &c. Inse sár putea scrie shi *siatra* sioarece, serpe. &c.

Sce, sci se pot foarte bine shi dupa regula ase zice, qvá ste, shti sáu ще, щи, v. g. *Sciintza, shtiintza.* щїи́нцъ. *Miluésce, milueshte*, милꙋѩще. &c. Ashá dár qvand vei aflá scris: *maréste*, sáu mareshte, se shtii, sáu se scii, qve tot atatá éste.

J se zice qva ж, cumul zíc shi Francii. v. g. *Jói*, жой. *Júde*, жꙋде. *Jertva*, жертвъ. *Jivina*, живинъ. *Jupan*, жꙋпѫн. *Joc*, жок. *Jug*, жꙋг.

I, shi *u* in sfârshitul cuventului, qváre nu este numái de o sillába abiea se aude cevá, de nu este insemnát cu accent. v. g. *Oámeni búni fáceti mári lúcruri*, ѡамени бꙋни фачеци мари лꙋкрꙋри. *M'au adusu se moriu*, маꙋ адꙋсꙋ съ морю̆. &c.

Iar de cumva *i*, sáu *u* are accent, se zice cu glásul intreg v. g. *Facú*, фъкꙋ. *Dormí*, дорми́. Asha shi qvand cuventul este numái de o sillába. v. g. *Nu, fu*, нꙋ, фꙋ. *Zi*, зи́. &c.

De Apostróf.

Apostrof éste, qvand un cuvent se sfarsháste cu glásnica, shi cel urmatóriu cuvent incépe delá glásnica. v. g. *Nu am fost* &c. Lá o intempláre qvá aceásta cuventul cel dintêiu perde glásnica cea depre urma, shi in locul ei se púne deasúpra semnul ácesta , qváre se zice Apóstrof. Ashá in loc de *nu am fost* se scrie *n'am fost*. Ashá nominá, sáu numele, qváre se sfarshesc cu *a*. v. g. Doamna, Luna, Vita &c. qvand eáu arthiculul cel hotaritóriu, ar trebui sese scrie *Doamnaa, Lunaa, Vitaa:* iár cu Apostrof se scriu *Doamna' Luna' vita'* &c. Shi *a*, lá qváre este pus Apostroful se zice qvá *á*, pentru qva Apóstroful fáce qvá ancha un *a*.

Iár qvand cuventul cel dintêiu se sfarsháshte cu glásnica, dár cel indáta urmatóriu incepe cu *in*, atúnci nu glasnica' cea de preúrmă din cuventul cel dintêiu, cí *i* cel dinnáinte delá cuventul cel dupa acéea se perde, shi langa *n* dináinte se púne Apóstroful. v. g. *Delá incepút, se se indreptéze* cu Apóstrof áshál vei scríe: *Delá 'ncepút sese 'ndreptéze, ne 'ntinát, nu 'ntrá* in loc de ne intinát, nu intrá. &c.

Iár de se sfarshéste cuventul cel din taiu cu *e*, sáu cu *i*, shi cel urmatóriu incepe cu *a*, atunci din *e*, sáu din *i*, a cuventului celui dinnáinte, shi din *a* a cuventului celui urmatóriu se fáce diftóng. v. g. *Neudát*, in loc de *ne au dát. Neaspúne*, in loc de ne a spúne, неꙋдат, не спꙋне. &c.

Iár de se sfarsheste cuventul cel din taiu cu *e*, shi cel alált incepe cu *o*, átúnci din *e*, shi din *o* se face diftongul *eo*, shi se zice, cum zic ungurii *ö*, v. g. *Te oi báte*, se scrie *Teoi báte*, sáu cum scriu Ungurii Töibáte. &c.

Eá ámínte, qve Apostroful poate se fie, sáu se nu fíe, shi óri cu Apóstrof, óri farde Apostrof se se scríe, shi sese cetésca, tot bine éste, óri se zici: *nu am*, óri: n'am tot bine éste. Inse in vorba foarte máre loc are Apóstroful.

Am zis, qve *a* farde áccentul cel ascutzit lá mislocul cuventului se zice qva ъ. Ci ori cu cu accent insemnát, óri farde áccent cel ce este bun Roman shtíe qvand *a* se zice qvá *a*, sáu qvá ъ, sáu qvá ѫ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Ashá se shtie shi *Ti*, qvand se zice тн, shi qvand цн, óri cum fie scris. Ci despre ácéste áltadáta mái multe.

In foile nepaginate cari urmează, se află un calendar şi pascalia pe scurt. Pe cele două pagine dela sfârşit se află indicele sau scara carţii.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

634. Clain, *Theologhie dogmatică şi moralicĭască despre Taĭne preste tot*, Blaj 1801.

ѲЄ̃ОЛѠГІ̂Є | ДѠГМѢ́ТѢ́КЪ, ШІ̆ МОРѢ́ЛѢ́ЧѢ́ѠКЪ | деспре Та́йне Прєсте тѡ́т, дѹпѣ ѧ҃ѣѣцатѣ́ра вѣ́нилѡр | креди́нчѡшій Да́скалй ѧ҃тѣкмѝтѣ кѣ мѫртѣрїй дин Сфѝта Скрипті́рѣ, ЄС: Пѫрѝнцй, шѝ дин трѣ- да́нїѧ Бисѣ́кричїй ѧ҃тѫрѝтѣ спре ѧ҃ѣѣцатѣ́ра | Клі́рѹлй чѣ́лй Тѫнѫр Рѹмѫнєск | ѧ҃шезѫ́тѣ, шѝ Тѫ̆пѫрѝтѣ. | Сѣ́нт стѣпѫнѝрѣ Прѣ ѧ҃НЪЛЦѢ̃ТѢ̃ЛѢ̃Й | ѧ҃пѫрáт ѧ҃л Рома́нилѡр. | ФРѢ̃НЦІЙШК ЙѦЛ ДОЙЛѢ̃. | Кра́юл Йпостолнчѣ́ск, ма́ре Прѝнцип ѧ҃л Йрдѣ́лѹлй, шѝ чѣ́лѣ лалте. | Кѣ Блаґослѡвкеніѧ Мѣ́рїй са́ле Прѣ Лѹмина́тѣ-|лй, шѝ Прѣ Сфѣ̃цѝтѹлй | Дѹ́мнѹлй Домн. | ІѠЙ̃ННБѠББ. | Блъдѝкѹл Фъгъра́шѹлй, | ѧ҃ Блаж ла Митрополіе, а̃нѹл ҂а̃ѱа. 1801. | Кѣ Тѫ̆парюл Семина́рюлй.

In-4° de 1 foaie, 10+102 pagine şi iar 3 foi. Tipărit pe două coloane. Titlul este încadrat în flori de compoziţie tipografică. Verso titlului e alb

Pe pagina 1 se află următoarea înştiinţare:

Typ(o)graful.

Înţelegându-să de obşte, că prin strădaniïa şi ostănéla Theologilor noştri, şi maĭ vârtos a Pré Luminatuluĭ şi Pré Osfi(n)ţituluĭ Domnuluĭ Vlădiculuĭ Ardéluluĭ Ioann Bobb, s-ar fi aşezat după sânătoasa învăţătură a Pravoslavniceĭ Bisériciĭ Thelòghiïa Dogmatică şi Moraliciĭască, de céle şépte Taĭne cu dovediriĭ din sfânta scriptură, şi SS: Părinţi întărită pre limba românéscă, am năzuit la Măria sa cerând, ca aciĭastă învăţătură să ni-o dée, ca să o typărim pentru folosul de obşte, care au fost şi sfârşitul ostenélelor. Deciĭ Măriïa sa bine au voit, nu numaĭ a o dà şi a ne blagoslovì, ci încă şi cu chieltuĭală la tipăriré eĭ dintru al său a ne ajutà. Pentru acéïa şi noĭ cu multă bucurie apucându-ne de lucru, ne-am silit după pricéperé şi putinţa noastră a o tipărì şi a o diorthosì; ci ştim, că în multe vom fi greşit la orthogràfie, pentru care ne rugăm de cetitoriĭ, ca cu Duhul blândéţelor să le îndreptéze, şi maĭ vârtos înţelesul învăţăturiĭ să-l ĭa aminte de cât întocmiré slovelor.

Urmează apoi un «Cuvant innainte cătră iubitoriĭ de învăţătură theologhiciĭască», şi aratarea cuprinsului.

In foile nepaginate dela sfârşit se afla ca «adaugere», predoslovia Episcopului Damaschin dela Râmnic la cartea despre *Şapte Taine* tipărită în 1724 (v. mai sus, p. 22).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

635. Clain, *Taĭna Botezuluĭ*, Blaj 1801.

ѲЄ̃ОЛѠГІ̂Є | ДѠГМѢ́ТѢ́КЪ, ШІ̆ МОРѢ́ЛѢ́ЧѢ́ѠКЪ | деспре Та́йна Ботєзѹлй, etc.

Restul titlului este întocmai ca la *Taĭne preste tot* (n° 634).

In-4° de 1 foaie, 6+109 pagine. Tipărit în acelaş fel ca *Taĭnele preste tot*.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In primele 6 pagine se află un alt «cuvănt înnainte către ĭubitoriĭ de învăţătură theologhicĭască» şi arătarea cuprinsului, (neterminata în exemplarul nostru).
Vezi n° precedent, cele următoare şi n° 648.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

636. Clain, *Taĭna Myruluĭ,* Blaj 1801.

Ѳ Є̃ О Л Ѡ Г І̂ Є̃ | ДѠГМА̃ТИ̃КЪ, ШИ̃ МОРА̃ЛИ̃ЧА̃СКЪ | деспре Та́йна Му̂рꙋлꙋй, etc.

Urmează întocmai ca la *Taĭne preste tot* (n° 634).
In-4° de 11 (recte: 13) + 30 pagine.
In primele pagine se află introducerea şi arătarea cuprinsului.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

637. Clain, *Taĭna Pocăĭanieĭ,* Blaj 1801.

Ѳ·Є̃ О Л Ѡ Г І̂ Є̃ | ДѠГМА̃ТИ̃КЪ, ШИ̃ МОРА̃ЛИ̃ЧА̃СКЪ, | деспре Та́йна Покѫѧнїей, etc.

Urmează ca la cele de mai sus.
In-4° de 1 foaie şi 30 + 287 pagine. In primele 30 se afla introducerea şi arătarea cuprinsului.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

638. Clain, *Taĭna Masluluĭ,* Blaj 1801.

Ѳ Є̃ О Л Ѡ Г І̂ Є̃ | ДѠГМА̃ТИ̃КЪ, ШИ̃ МОРА̃ЛИ̃ЧА̃СКЪ | деспре Та́йна Ма́слꙋлꙋй, etc.

Urmează ca la cele precedente.
In-4° de 6 + 41 pagine.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

639. Clain, *Taĭna Preoţieĭ,* Blaj 1801.

Ѳ Є̃ О Л Ѡ Г І̂ Є̃ | ДѠГМА̃ТИ̃КЪ, ШИ̃ МОРА̃ЛИ̃ЧА̃СКЪ | деспре Та́йна Преѡцїей, etc.

Urmează ca la cele precedente.
In-4° de 1 foaie şi 13 + 104 pagine

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

640. Clain, *Taĭna căsătorieĭ,* Blaj 1801.

Ѳ Є̃ О Л Ѡ Г І̂ Є̃ | ДѠГМА̃ТИ̃КЪ, ШИ̃ МОРА̃ЛИ̃ЧА̃СКЪ | деспре Та́йна кѫсѫторі́ей, etc.

Urmează ca la cele de mai sus.
In-4° de 1 foaie şi 14 + 266 pagine.
In primele 14 foi se află precuvântarea şi aratarea cuprinsului (neterminata în exemplarul nostru).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

641. Psaltire, Sibiiu 1801.

Ѱ Л Л Т Й Р Ѣ | Прорóкъ вслвй | шй | Ѧпкрáтвслвй | Д Л Е Й Д. | * | СѦБѢЙ, | тупкрйтѫ лѧ Пе́трѫ Бáрт, | 1801.

In-12⁰ de 1 foaie şi 382 pagine. 22 rânduri pe pagină.
Fără prefaţă.
Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

642. *Slujba cuviosului Dimitrie dela Basarabov,* ed. II, Bucureşti 1801.

С Л У Ж Б А | Къкїѡсвлвй Пкрйнтелвй нóстрѫ Димйтрїе | дела Басарабóвь, Кáреле сѫ прѣзнꙋáцѥ ѧ кз: дѥ | зйле âле Лѣнїй лвй Ôктѡмврїе, | Йлкѣтвйтѫ дѥ прѣ Сфѣцїѧ сà Пкрйнтеле Мѣ́рѥшнь | Кѣр Фїлáрет, âфáрѫ дѥ Канóане шй дѥ | Тропáреле дела Хваліте. | Лѣнгѫ кáрѣ сѫ âдáвсѫ âкѣмь, шй Пѣтимйрѣ | сфйтвлвй Мѵченйкь Іоáннь Рѫмжнвль. | Шй слѫжба сфйтвлвй Мѵчнкь Їоáннь дела Сочáвѫ. | Ѧкѫ шй минѣнѣ Йрхáнгелвлъ Гакрїиль днь Йдиннь. | Тупкрйтѫ ѧтрѫ âчéсть кйпь, ѧ зйлеле Прѣ | Лѣминáтвлъ шй прѣ Ѧнѫцáтвлвй Домнвлъ нóстрѫ | Ї Ѡ Й Л Ѳ Ѯ Й Н Д Р Ѫ Ѵ К Ѡ Н Ѕ Т Й Н Д Ї Н Ь | М Ѯ Р Ѫ Ѵ З Ь К В О Ѳ В О Д Ь | Къ Бл҃гословéнїѧ шй къ тóатѫ кїелтвáла прѣ | Сфйцйтвлвй Митрополíтъ âль Ѵгровлáхїей К Ѵ Р І Ѫ Ѵ К Ѵ Р Д О Сй-Ѳ Ѳ Ѯ Ю | ѦѦ Сфйта Мутрополíе â Бѣкѫрéщилшрь. | Ла âнвль мѧнтвйрїй ѧаwа: ѧ лѣна лвй Ôктѡм: | Дѥ Стáнчвль Тѵп. Бѣкѫрещѣи.

In-4⁰ mic de 40 de foi numerotate.
Pe verso titlului se află stema ţărilor româneşti (facs. nº 290 p. 98) şi următoarele versuri:

Stihurĭ asupra stemiĭ Prè luminatuluĭ şi prè înnălţatuluĭ Domnŭ Ioannŭ Alexandru Constandinŭ Muruzŭ Voevodŭ.

Doao semne, ce sântŭ maĭ susŭ arătate,
Dela Hs. Mărieĭ Talc sinchinate (sic),
Bourul că aĭ fostŭ domnŭ Moldavieĭ te arată,
Iarŭ corbulŭ Valahieĭ încă şi într-acéstă dată.
Preste care aĭ şi semne de biruinţă
Cruce, buzduganŭ, spată, ĭarŭ maĭ multŭ credinţă.
Ci o, Iisuse Dumnezeule înpărate,
Intăréşte-lŭ cu pace şi zile îndelungate,
Să poată stăpâni Ţara Rumânéscă
Nebântuită de toată năvăliré tyrănéscă.

La sfârşitul precuvântării lui Filaret, Mitropolitul Miralichiei, se zice că:

Acĭastă slujbă a cuviosuluĭ Dimitrie, maĭ typărindu-să odată aicé în Ţara Rumânéscă, s-au typăritŭ şi acumŭ a doaoară, adăogându-se lângă dânsa şi altele, precumŭ să véde:

Pe cele trei foi dela sfârşit se afla:

Însemnare aluĭ Serafimŭ Thyĭpolitulŭ, carele au fostŭ la anulŭ 7056 şi celŭ maĭ întâĭu dinŭ Părinţiĭ Sfântuluĭ Munte, pentru minuné ce s-au făcutŭ de Arhanghelulŭ Gavriilŭ...

Ediţia I este din 1779.
Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1802.

643. *Acathistul şi Paraclisul sf. Crucĭ,* Sibiiu 1802.

А҆КАѲИ́СТꙊЛ ШЍ ПАРАКЛИ́СꙊЛ | сфи́тей | КРꙊ́ЧИ. | Тълмъчи́т ди́н ли́мба Є҆ли́нѣскъ ѧ҆ Рѡмѫнѣ́скъ де Дꙋмнѣлꙋ́й | Геѡргі́е Никола́ꙋ, дин Брашо́в. | Шѝ а҆кꙋ́ма ѧ҆тъѧшда́тъ да́т ѧ҆ Тѵпа́рю̀ | кꙋ келтꙋѧ́ла Домнїе́й-са́ле ХАЦІ́ꙊЛ КОНСТАНДИ́Н ПОПП.

СИБІ́Й, | ѧ҆ Тѵпогра́фїѧ Ромѫнѣ́скъ а҆лꙋ́й Іѡа́нн Ба́рт. | 1802.

In-4° de 4 foi, 40 pag. şi 1 foaie.

Ca prefaţă, două scrisori semnate de Gheorghie Nicolau şi de Radu Témpé, reproduse mai jos. Gravura pe arama cu inscripţie grecească şi românească, semnata: *N. P. S.*

Pré cinstite Chyrie Chyr Hagi Constandin Popp!

Toţĭ aceĭa cariĭ alcătuesc vreo carte, sau tălmăcesc depre o limbă pre altă limbă, să obicĭnuesc după isprava cărţiĭ, a o aduce la vreun obraz mare, ca un prinos a ostenéliĭ lor, atât pentru măriré cărţiĭ aceĭa, cât şi pentru cinsté aceluĭa, către care să aduce. Drept aceĭa urmând şi eu numiţilor celor de sus, ĭată că mă arăt către Domniĭatà cu acĭastă cărticică, la stat mică, dar în numire mare, fiind că cuprinde slujba Acathistuluĭ, şi a Paraclisuluĭ cinstiteĭ Crucĭ a Domnuluĭ nostru Is. Hs., carele s-au răstignit în Ierusalim pentru noĭ păcătoşiĭ, unde şi Domniĭatà aĭ fost, aĭ umblat şi téĭ închinat acelor sfinte locurĭ.

Carté din îndemnaré unuĭ creştin sau tălmăcit după putinţă de mine păcătosul depre limba elinéscă spre înţelégeré limbiĭ româneştĭ, cu voĭa luĭ Dumnezeu.

Şi am socotit că este cu cuviinţă a o aduce Domniĭtale pentru darurile céle de sus dăruite, de vréme că eştĭ înpodobit cu bunătăţile sufletuluĭ, cu dreptaté, cu milostenĭe, cu blândéţele, cu urmaré slujbeĭ, şi podoabeĭ Biséricii (căriĭa téĭ invrednicit ales tytor, şi cu cuvântul, şi cu fapta), cu cuceria caré aĭ către sfânta Cruce, de unde izvoresc şi bunătăţile de afară, némul cel bun cu rudeniĭ cinstite, némul drepţilor să va blagoslovì, — negustorĭu mare, cu fiĭ procopsiţĭ, din roadă să cunoaşte pomul, nume bun şi cinstit, şi maĭ vârtos numele sfântuluĭ mareluĭ Constandin Inpărat căruĭa sau arătat pă ceriŭ semnul cinstiteĭ Crucĭ închipuit cu stéle, şi maĭ luminat decât soarele, cu care acest nume eştĭ înpodobit şi numit.

De unde sânt bine încredinţat că veĭ priĭmì acĭastă cărticică, pentru evlaviĭa cé mare care hrăneştĭ, (precum maĭ sus am zis) către sfânta Cruce, caré este dé pururé ajutoare la toată blagoslovita aluĭ Avraam cinstita casa Domniĭtale, la negustorie, şi în toate lucrurile, şi pentru buna voinţă caré aĭ către toţĭ creştiniĭ, maĭ vârtos către mine sluga Domniĭtale cé maĭ mică.

Eu de multă vréme hrănind către Domniatà o dragoste mare, şi silindu-mă în tot chipul a dovedì aceĭa ce hrăniĭam în inima mé, neavând mijlocire, mare har am găsit dela Dumnezeu acĭastă cărticică spre tălmăcire (însă după putinţă) ca să o aduc semn şi cunoştinţă a plecăcĭuniĭ méle către cinstit obrazul Domniĭtale, cărua rămâĭ,

Braşov în 15 Iulie 1801.

Slugă maĭ mică,
Gheorghie Nicolau.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pré cinstite Domnia-tă! Hagiule Popp Constandine!

Constandin marele Inpărat al Romeĭ ceĭ vechĭ şi ceĭ noao, prin semnul Sfinteĭ Crucĭ caré pre cerĭu i s-au arătat, au biruit la annulŭ după naşteré luĭ Hs. 312, în 14 Septemvrie, pre protivnicul luĭ Maxentie. Prin acĭastă biruinţă au înflorit, şi au întemeĭat pravoslávia; cât: până în zioa de astăzĭ Crucé este şi să ţine armă şi biruinţă creştinilor, semnul Creştinăţăţiĭ, şi putéré celor slabĭ.

Drept acéĭa cetind eu acĭastă mică carte cu amăruntul, am aflat întru dânsa, lapte hrănitorĭu de suflet, şi dréptă adevărată laudă, şi cinste semnuluĭ aceluĭa pre care Is. Hs. Fiĭul luĭ Dumnezeu, s-au răstignit pentru păcatele noastre, şi izbăviré din strămoşescul nostru păcat.

Céle întrânsa aflate, să numesc pre scurt, Acathistul şi Paraclisul sfinteĭ Crucĭ, carele până acuma în limba noastră românéscă necum în typarĭu, ce nice întors nu au fost. Acuma dară eşind la limbă, hrana cé sufletéscă maĭ însus arătată ce creştinătăţiĭ va pricinui, din însuş cuvintele cărţiĭ lesne să poate vedé.

Şi la cine dară altul poate evlaviosul tălmăcitorĭu spre luaré sfârşituluĭ aceştia în typarĭu a năzui? decât la acela, care şi în faptă, şi în cuvânt să străluceşte creştinătăţiĭ noastre hrănit, şi însufleţit de pravoslavnica credinţă!

Maĭ însus pomenitul tălmăcitorĭu Dumnéluĭ Gheorghie Nicolau, au hărăzit-o cu dreptul pravoslavniculuĭ tău nume, despre care şi eu mă încredinţez; precum Domnia-tă din pravoslavnica râvnă, nu veĭ lipsì a o dă în typarĭu spre hrana cé sufletéscă a creştinilor pravoslavnicĭ. Fiĭ sănătos! Iară eu sânt al Domnieĭ-tale, spre slujbă gata,

Radul Témpé, al Şcoalelor Neunite Naţionalicestĭ
prin marele Prinţipat al Ardéluluĭ Director.

Sibiĭ în 11 Martie 1802.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. — Oradea-Mare: Biblioteca V. Mangra.

644. **Apostol,** Blaj 1802.

ꙗ П О Ꙍ Т О Л Ъ | Їкѣм âдѡлw ѽáрх âшезáт, шй Тѵ̑-|пхрйт, дѧпх рждѧáла Бесѣрничїй Рх-скрйтѧлѧй. | Ꙋѧпт Ꙋтхпжнйрѣ Прѣ .ѓнхлцáтѧлѧй | Âпхрáт âл Романилwр. | Ф Р Ѣ Н Ц Ѣ Й С К Ѣ Л Д О Й Л Ъ | Крáюл Ѣпóстоличск, Мáре Принцйп âл Ѣрдѣлѧлѧй, шй чѣлѣлáте: | Кѣ Благословéнїѣ Мхрйтй сáле Прѣ | Лѧминáтѧлѧй, шй Прѣ Ꙍфйцйтѧлѧй | Дóмнѧлѧй Дóмн. | Ї Ѡ Ѣ Н Н Б Ѡ Б Ъ, | Елждйкѧл Фхгхрáшѧлѧй. | Â Блáж лa Митрополйе. | Ѣнѧл дела Нáмерѣ лѧй Хс̃ жwк. | [Кѣ Тѵ̑пáрюл Ꙗеминáрюлѧй.]

In folio de 1 foaie şi 258 pagine. Tiparit cu negru şi roşu, cu 42 rânduri pe pagina.

Titlul incadrat într'o gravura mare cu inscripţii româneşi, gravată de *Sandul Tipografu*. Pe verso se află chipul Evanghelistului Luca.

Pe ultima pagină se cere iertare pentru greşelile de tipar.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

645. *Bucoavnă de liturghie,* (Sibiiu) 1802.

Popp, *Disertaţie*, 33.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

646. Calendar, Sibiiu 1802.

КАЛЄНДАРЇ | РѠМѪНЄСК | кѣкї ѣлѣї Ю҃лі҃ан | пѣ ѣнѣл дѣла Хс̃ 1802. | Кáрє сѣ кѣпрйндє дни 365 дє зйлє. | Пѣ Йрдѣл шй пѣ ѣлтє ѣкечинáтє лóкѣрй ѣтокмйт, | лѣнгѣ кáрє сáѣ май ѣдѣwгáт Календáрюл | Нóѕ Немцéск ѣлѣй Грегорїáн.

СИБІЙ. | ѣ Кесарw Крємска прикилегїйта Типографїѣ ѣлѣй Іwáнн Бáрт.

In-4⁰ de 14 foi şi o copertă.

Pentru a se vedea cuprinsul Calendarului, reproducem aci sumarul tipărit pe verso copertei, la începutul paginei:

1. Socotéla anuluĭ.
2. Arătarea Pashaliĭ.
3. Hronologhicĭască arătare.
4. Céle 12 lunĭ după calendarĭul românesc şi nem'esc.
5. Stihurĭ fieştiĭ care lunĭ.
6. Săptămânile.
7. Duminecile.
8. Sărbătorile Românilor şi a Nemţilor.
9. Fărtal. luniĭ cu schimbaré vremiĭ.
10. Evangheliĭle Duminecil. cu glasul şi voscrésna.
11. Răsărir. şi apuner. sorel.
12. Invăţăturĭ moraliceştĭ şi înţelepţitore la tótă luna.
13. Regule saniteţiĭ la lunĭ.
14. Târgurile din Ardél, Ţara Ungurésca şi Banat.
15. Gâcitorĭ la tótă luna.
16. De patru timpurĭ ale anuluĭ.
17. Reţept pentru lungiré vieţiĭ omeneştĭ.
18. O tabellă care arată înparţala veniturilor şi a cheltuelelor peste tot anul

Afară de aceasta se mai află, pe pagina întâi, explicarea semnelor, iar pe cea din urmă, fabula cu pielea ursului din pădure, în versuri, sub titlul: «[Urs]ul şi Puşcaşul».

Pe ultima paginĕ a copertei se afla: «Insemnaré cărţilor româneştĭ ce sa afla în Vyvlio[pol]a luĭ Ioann Bart» şi «Desluşiré ghicitorilor» din text.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române (dar dela Aurel Pop, preot în Ghiriş).

647. Catavasier, Blaj 1802.

Popp, *Disertaţie,* 48.

648. Clain, *Taĭna Evharistieĭ,* Blaj 1802.

ѲЄѺЛѠГЇЄ | ДОГМЯТЇКЪ, ШЇ МОРЯЛЇЧЯСКЪ | Деспре Тáйна Ѥѵхаристїей, etc.

Urmează ca la n^rile^ 634—640.

In-4⁰ de 1 foaie şi 24 + 448 pagine.

Exemplarul nostru nu este complet, dacă cumva cartea a fost terminata.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

649. *Istoria Syndipiĭ Filosofuluĭ,* Sibiiu 1802.

ІѺТѺРІЯ | ѴНДИПІЙ | ФИЛОЅѺФѪЛѢЙ | Кáрє май ѣтжй сáѣ ѣтóрс дни | лймка Персáскѫ, ѣ Ѥлинѣскѫ. | Йрѫ âкѣмл | дни лймка Ѥлинѣскѫ прєфѫ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

кȣ̀тъ ѧ҆ Рѡмѫнѣ́скъ. | Да́тъ ѧ҆ Тѵпа́рю̀ кȣ келтȣѧ́ла лȣ́й Сѵмеѡ́н Па́нтѣ | дин Са́тȣл Сълчїѡа̀ депе А҆́рїа́ший.

СИ҆́БІЙ, | ѧ҆ Тѵпогра́фїа лȣ́й І҆ѡа́нн Ба́рт. | 1802.

In-8° mic de 2 foi şi 140 de pagine.
In primele 2 foi se află titlul, un «cuvânt înnainte» şi arătarea cuprinsului.
Ediţie posterioară: Sibiu 1834.
Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

650. Liturghii, Iaşi 1802.

Iorga, *Inscripţii,* II, 189.

651. Dosithei Obradovici, *Sfaturile a înţeléjerii ceĭ sănătoase*, traduse de *D. Ţichindél*. Buda 1802.

СФАТȢРИЛЕ | А | ѦЦЕЛѢЖЕРІИ | ЧЕЙ | СЪНЪТОАСЕ | прин бине ѧцелептȣл | ДОСИѲЕЙ ОБРАДОВИЧ | ѧтокмите. | Ꙗръ | акȣма ѧтѫѧ датъ ѧтоарсе депре лимба | Сербїаскъ, ши ѧтрȣ ачест кип ѧ | лимба Дако-Романїаскъ | ашезате.

Ѧ҆ БȢДА, | Саȣ тѵпърит ѧ Кръѧска Тѵпографїе Орїентали-часкъ а Оѵнїверсїтатїй Пещїи | 1802.

In-8° de XVI+154 pagine.
Pe verso titlului se află următoarele epigrafe:

Cela ce pofteşte a fi înţelept, totdéuna sese îndeletnicĭască întru fapte bune, şi se urască, şi de nimica să ţie pre toate acéle, care sânt faptelor celor bune înprotivitoare.

Dosith. Obradovicĭ, în Sobrania veşteĭ, faţa 201, rând 2-lé.

Omule!
Năravurile tale înbunătăţeşte-le
Şi întru însuş potéré lor întăréşte-le.
Intrebuinţéză ale tale darurĭ,
Spre folositoare învăţăturĭ,
Şi sporĭul sufletuluĭ
Intru cercaré adevăruluĭ.

Urmează apoi aceste două prefeţe:

Patronii.

Ceĭ ce dintru dragosté cé negrăită, şi din râvna cé fără de asemănare către folosul, şi luminaré némuluĭ, nu numaĭ acestuĭ de acum, cii şi aceluĭ fiitorĭu Daco-Romanesc, au îndemnat, şi au ajutorat către tipăriré cărticicheĭ acestii folositoare, adecă:

Précinstitul Gheorghie Petrovicĭ, Protopresviterul Hasiaşuluĭ, carele tot ce poate fi pruncilor spre învăţătură acéĭa poftéşte, şi acum se grijeşte, ca se aşeze în Protopopiatul seu o şcoală pentru luminaré minţii acelor ce poftesc de acum înnainte a fi preoţĭ.

Părin. Petru Murgulovicĭ, Paroh în Berecsov, acest mare însufleţit, şi de laudă vrednic preot, încă când eram eu învăţătorĭu tinerimi în Berecsov, înnălţat fiind la faptele cele bune, din destul pruncilor celor ce erau

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

în şcoală cu toate céle ce era lor de lipsă, ca un milostiv îndurătoriu, şi de grije pentru folosul lor purtătoriu, s-au arătat. Norocire ar fi, când am avé noï un număr mare de preoţï precum e acesta.

Părint: Vasilie Gheorghievicï, Paroh în Ţernithaz, a căruia ostănélă pentru luminaré pruncilor maï desăvârşit am conoscut atuncïa, când eram dela Cr. Direcţie pentru vizitaţia şcoalelor rânduit. Şi deprins fiind întru ostănélele de obşte folositoare, au făcut maï mult decât s-ar fi potut cére dela sfinţenia sa ca se facă (şi acïasta în rândul militeresc) pentru care un semn de vécïnica mulţemită şi laudă A lor Mărire Franţ al II-ilea adecă o colaïnă medial pre lanţ de aur a-ï cinstì bine au voit.

J. Rista Luca, negoţitoriul din Grabaţ, osebit şi ales ïubitoriu de folosul naţieï noastre.

O, voï, fericite de bine făcătoare suflete, care vă ostăniţï pentru folosul cel de obşte al némurilor voastre, întindeţï, lăţiţï şi înmulţiţï ne încetat înprejurul vostru norocire! Că cine nu va zice că voï nu aţï venit în lumé acïasta pentru alta, ci numaï ca se pricinuiţï dulţaţă, bucurie şi mult bine se faceţï némurilor voastre? Ah! în mare odihnă veţï slobozi voï duhul vostru cel fericit, fiind încredinţaţï că moarté va deschide voao uşa nemuriri. Iară când vor vedé următori voştri nomele vostru, aşa veţï fi lor de ïubiţï, ca când aţï vieţuì înpreună cu eï, simţind mare bucurie în inimile lor, şi orï când îş vor aduce aminte, şi vor pomenì nomele vostru, vor suspina dela inimă după voï, căcï acésté simţiriï se nasc din mulţămiré acéïa, care singur Dumnezeu au turnat-o în sufletul cel cuvântăreţ!

O, Dumnezeule! Ţie (strigă, naţio, înpreună cu mine) încredinţem nomele céle pré cinstite ale celor de obşte făcătorï de bine aï naţieï noastre; fiind că numaï Tu, Doamne, poţ se daï adevărata plată pentru faptele céle bune, dă-le lor plata aceia, care am fi noï bucuroş să o dăm lor, înse nu potem!

Aşijderé şi voao, fiitoarelor némurï şi următorï aï noştri, încredinţem nomele lor, pomeniţï şi voï pre dânşii în locul nostru, şi păziţï ca se nu zeuïtaţï nomele lor.

Prefăcătoriu.

Innainte cuvântare!

Pentru ca se poată rămâné omeniré, şi pentru ca se-şi poată ţiné vredniciile eï de săvârşit, maï întâïu îï ïaste de trebuinţă ca se aïbă regulă sau îndreptare întru fapte, pre care înplinindu-o norocoasă în vécï să poată fi.

O regulă sau îndreptare ca acïasta singur Dumnezeu adânc în firé noastră o au pus, şi firé prin minté noastră o arată şi o dă noaă, şi acéia ïaste însuş fapta bună sau faceré de bine, căcï acïasta ne face pre noï norocoşï în cujet, aduce în sufletul nostru, dulce şi formoasă desfătare trupuluï senetate, şi toate vredniciïle sufletuluï şi ale trupuluï le păzéşte, înnalţă, înfrumseţéză, şi le înmulţéşte.

Aşa dară după leja firi sau după regula care o dă noaă minté noastră a vieţui, şi orï întru ce întâmplare în adins a o înplini, şi toate aplecăciunile noastre céle bune a le supune negreşit datorï sântem.

Toţï oameni datoria lor ar putè înplini fiind că Dumnezeu au dat tuturora suflet înţelept, carele le-ar arăta şi înnainte le-ar pune lor regulele faceri

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

de bine, sau a faptelor bune, însă mâhnire! că poteriile acéle ale sufletuluĭ în pălămida şi în mărăciile neştiinţii au crescut!

Decĭ scriitori, şi prefăcători de cărţĭ din pricina acĭasta, şi cu socotinţa acĭasta întrebuinţéză, şi îş deşartă ostenélele lor spre folosul cel de obşte, pentru ca să poată inimile oamenilor, céle pline de nebunii, şi de credinţă deşartă curăţi, şi ĭubiré de oamenĭ, dragosté, şi adevărul întrânsele a turna şi a înrădăcina.

Eu socotesc a fi mie de mare cinste a-ţ face de ştire, ţie ĭubite al mieu cetitorĭule! ca să nu lapezĭ din mâna ta cărticica acĭasta când veĭ ceti dintru început acéia care cătră materie nu mérje. Insă nimica maĭ puţin, căcĭ veĭ ajunje la aşa materii, care preste toate se întinde şi să cuvine, care pre mine însuş cătră prefaceré lucruluĭ (cărticicheĭ) acestuia m-au deşteptat.

Râvna şi ne adormitele ostănélele acelor de înnaltă cinste vrednicilor făcătorilor de bine aĭ mieĭ puse, şi cătră luminarea némurilor şi a următorilor lor pornită, mi-au dat povaţă mie a preface cărticica acĭasta. Şi pentru ca să nu fie aşa ostănéle zeuĭtate, ci pururé să rămâe în minté acelora pre care maĭ tare ĭ-au ĭubit eĭ, şi pentru acărora norocire, şi luminare s-au grijit, şi s-au ostănit, şi tot folosul cel bun le-au poftit.

Noao aicĭa în Bănatul Timişoarcĭ, care sântem afară de alte noroade întru ştiinţe, şi întru conoştinţa datoriilor noastre ceĭ maĭ din urmă au strălucit razele luminări cu care Solomon, Socrat, Pitagor, luminaţĭ şi umbriţĭ au fost.

Dumnezeiré bine au voit a trimite noao, maĭ vârtos încă preoţimeĭ noastre, luminaré cé trăbuincĭoasă, şi izbăviré de nebunii şi de credinţĭ deşarte prin Précinstitul înnalt învăţat Pavel Chenghelaţĭ, Arhimandritul Monastirieĭ S. Gheor. şi Doctor de sfânta Theologhie în rezidenţia episcopiască a Timişoari. Acesta din destul vrédnic de laudă bărbat din dumnezeĭasca grădină au cules florile, acéle pre care proroci şi apostoli, şi ceĭ maĭ slăviţĭ aĭ tuturor noroadelor învăţătorĭ cu înţelepcĭuné lor le-au sădit; ĭară noao spre buna mirosire a faptelor bune, şi spre luminaré minţii printră noĭ le sădéşte, şi ni le înpărtăşeşte.

Iară adoa prin mult făcătorĭul de bine Mihail Martinovicĭ tâlcuitorĭul Theologhii în rezidenţia episcopiască a Timişori. Acest ĭubitorĭu de folosul naţii sale la anul 1776, au prefăcut Normalul depre limba serbiască în limba daco-romaniască, carele prin maĭ mare parte a Bănatuluĭ în şcoalele céle daco-romaneştĭ înrădăcinat ĭaste. Decĭ la anul 1784 duao cărţĭ de suflet folositoare, care le vedem typărite cu chieltuelele sfinţii sale Părin. Protopr. C. Şuboni, atuncĭa fiind paroh cetăţi Timişori. Iară acuma ca o albină înţeléptă, zburând prin grădina dumnezeeştilor cuvinte, au adunat tot bincle din florile céle alése, şi îndulcindu-ne pre noĭ cu mieré învăţături sale.

Şi pre aceştĭ doĭ învăţătorĭ luminaţĭ, cu cât maĭ mult îĭ ascultam, cu atâta maĭ mult mulţemesc luĭ Dumnezeu, celuĭ ce au dat noaă pre aşa grădinarĭ, care curăţesc inimile noastre de pălămida neştiinţii, şi a înşertateĭ credinţiĭ, şi toarnă întrânsa adevărul credinţii ceĭ adevărate, şi înrădăcinéză ĭubiré de oamenĭ.

Urmând dară şi eu aceluĭ de bun ném Domn Grigorie Obradovicĭ, Di-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

rectoruluĭ de şcoalele milităreştĭ de prin Bănat, carele mult să ostenéşte cu o negrăită râvnă pentru luminaré némuluĭ daco-romanesc; fiind eu dară desăvârşit încredinţat, ĭubite al mieu cetitorĭule, că orĭ carele, care ştie preţui luminaré minţii aşa precum se cuvine, ĭubeşte şi ĭĭ plac faptele céle bone, şi pofteşte, ca să scie adevărul cu mare poftă, şi cu bucurie va cetì cărticica acĭasta, întru care va afla acéle îndreptărĭ, prin carele ne potem apropia la înfrumseţatele năravurile céle alése şi bune.

Ce să atinje de limbă, bine învăţatul Paul Iorgovicĭ, în Observaţiile sale despre limba daco-romannéscă, dintru o negrăită dragoste către folosul cel de obşte al naţii sale foarte înţelept au descoperit cuvintele limbi noastre ceĭ daco-romaneştĭ, arătând cum am puté a aduce limba noastră la orighinalul eĭ cel adevărat. Fiind dară că materiile care să coprind în cărticica acĭasta sânt pentru tot omul, care pofteşte să-ş înfrumseţiaze năravurile sale, pentru acéĭa eu am rămas la cuvintele acéle tuturor conoscute, pentru ca să poată desăvârşit înţéleje aceia care nu sânt desevârşit procopsiţĭ întru adevărurĭ.

Am lăsat nişte sémne precum ` ^ ~ ' căcĭ acésté numaĭ Slavenilor sânt de trebuinţă, ĭară nu noao. Aşijderé şi nişte slove s-au lăsat, şi maĭ sânt unele care se-ar puté lăpăda din limba noastră, înse acelé numaĭ pentru cărţile bisericeştĭ le maĭ potem încă o vréme întrebuinţa în limba dacoromaniască.

Cu greu e formos, şi cu bună înţeléjere a scria, şi a preface cărţĭ. Numaĭ aceia sciu, care au cercat; acelora dară să şi cuvine să prejudece carté, dară nu fieştecăruia care poartă pălărie, şi căciulă, căcĭ zavistia nu ştie cinsti céle de folos.

Primieşte dară cărticica acĭasta ĭubite al mieu cetitorĭule! Şi întru cetiré eĭ urméză albini ceĭ ĭubitoare de ostănélă, şi atuncĭ veĭ conoaşte că dulcĭ sânt gâtlejuluĭ nostru rodurile pre însuş holdele noastre crescute! Culéje din trânsa trandafirĭ mirositorĭ, şi în véc neputrăzitorĭ, şi-ţĭ înpodobéşte cu dânşii inima, minté, şi sufletul tău, şi aşa făcându-ţĭ staré sau statul tău maĭ desăvârşit veĭ fi norocos, şi fericit. Şi mulţăméşte auctoruluĭ cărţi aceştia, şi învăţătorilor mieĭ, care m-au dat povaţă către lucrul acesta, precum şi celor ce bine au voit a ajutora către tipăriré cărţi aceştia. Iară pre mine să mă aĭ în dragoste, căcĭ eu te ĭubesc; aşa dară poftesc acéĭa însuş dela tine, adecă ca să mă ĭubeştĭ. Poftindu-ţĭ din toată inima buna sănătate, rămân,

Al tău de bine voitorĭu
Dimitrie Ţichindél,
Invăţătorĭu Naţionalnic.

În Becĭcherecul cel mic, în 2 Iunie 1802.

București: Biblioteca Academiei Române.

652. *Prăvilioară adecă Molitvenicŭ în scurtŭ*, Iaşi 1802.

ПРЪКЙАЇѺЙРЪ, | Йдекѫ | МОЛЙТѢѲНЙКЪ ѦѦ ѲКѪРТЪ | Нéнтрѳ ѳ-шѯрúница прéѡцилѡрь дє áсѫ нѯртà. | Йкѯмь ѧтрѳ ѧчéсташь кúпь тупкрúть ѦѦ зúлеле Ѧѳминáтѳлѕй, Шй Пре | ѧнѣлцáтѳлѕй Дóмнѳлѕй нóстрѳ | ЙЛѲѮЙНДРѪ

НИКОЛАЄ СѪЦѪЛЬ ЄВДЬ. | Ѧтрѕ ѧтѫ Домніе â мкрїей Сăле. | Кѕ блгословенїе, шй кѕ тоатѫ | келтѫлла, Прєwсфїцйтѫлѕй Мит-рополйтъ âль Молдăкїей | Κυρίω Κύρь ЙКОВЬ, | Ѧтрѕ â прєwсфїцією сăле тупогра-фїе ѧ сфйта митрополіе ѧ | Єшй. | Ла Йнїй дела Хс: ѧЙѿв. Мăртїе кї. | Сăѕ Тупкрйтъ де Іермонăхѫль Кѵрь Макăрїе, | Дѫхóкникъ Сфйтей Митрополіи. | Шй де Пăкель Клопотăрюль Тупографъ.

In-4° mic de 1 foaie şi 198 pagine.

Pe verso titlului se află o gravură a lui Simion, reprezentând pe Maica Domnului.

La sfârşitul textului, pe pag. 197:

Diorthositoriu, cheltuitoriu şi purtătoriu de grijă typografieĭ fiindŭ smeritulŭ între Iermonaşĭ Chyrŭ Macarie, Duhovnicŭ Sfinteĭ Mitropoliĭ; ĭară aşăzetoriĭ slovelorŭ Dimitrie Popovicĭ şi Mihailŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

653. **Psaltire,** Iaşi 1802.

ѰЙЛТЙРЪ | ПРОРОКѪЛѪЙ ШЙ ѦПЪРЙТЪ ДѪВЙДЬ. | Кѕ тронăре шй кѕ молйтве ла тоатє Кăдїсмеле, | Шй кѕ кѫнтăриле лѫй Мѡйсй. Кѕ Ѱăлмй âлéшй, шй кѕ прнпéлеле лѡрь, кѕ пасхăлїе пє ăг. ăнй. | Кѕ âл дóйлѣ Параклисъ âль прéчистїй, Шй кѕ пѫцйне | ѧкѫцтѫрй спре фолóсѫль крєщйнилѡрь. Шй кѕ ѧ-|сѫмнăре де кѫцй Дѡмнй âѕ Дѡмнйтъ ѧ цăра Мол-дăкїей, дела дескълекăрѣ ĕй. | Кѕ Благословéнїѫ, Шй кѕ тоатѫ келтѫлла Прєw-|сфїцйтѫлѕй Митрополйтъ âль Молдăкїей. | КѴРІЄ КѴРЬ ЙКѠВЬ: | Ѧтрѕ â Прєwсфинцією сăле Тупографїе ѧ Йшй. ѧ зйлеле Лѕминатѫлѕй, Шй пре ѧнхлцатѫлѕй | Дѡмнѕлѕй Нóстрѕ | ЙЛЄѲЄЙНДРѕ НИКѠЛАЄ | СѪЦѪЛЬ ЄѠѲЄВѠДЬ: | Ѧтрѕ ѧтѫ Дѡмніе â мкрїей сăле. | ѧ ăнїй дела Ядăмь ѧтї. | Йрх дела Хс ѧѡв. | Сăѕ Тинкрйтъ де Іермонăхѫль Кѵрь Макăрїе, Дѫхóкникъ Сфйтей | Митрополій. | Шй де Пăкель Клопотăрюль Тупографъ.

In-4° de 3 foi, 365 pagine şi iar 3 foi. Tipărit numai cu negru, cu caractere de 3 mărimi, cu 19 rânduri pe pagină.

Fără prefaţă.

La sfârşit se află pascalia şi o «însemnare de Domnii Moldaviei».

Pe ultima pagină, după cererea iertării pentru greşelile de tipar, se zice:

Purtătoriu de grijă şi cheltuitoriu typografieĭ fiindŭ smeritulŭ între Iermonaşĭ Chyrŭ Macarie Duhovnicŭ Sfintei Mitropolii. Iară aşăzetori slovelorŭ Preotulŭ Vasilie şi Dimitrie Popovicĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

654. **Daniil,** *Învăţătură introducătoare,* (Veneţia?) 1802.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ | ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Περιέχουσα Λεξικὸν Τετράγλωσσον τῶν τεσσάρων κοι-|νῶν Διαλέκτων, ἤτοι τῆς ἁπλης Ρωμαϊκῆς, τῆς | ἐν Μοισίᾳ Βλαχικῆς, τῆς Βουλγαρικῆς, | καὶ τῆς Ἀλβανιτικῆς. | Συντεθεῖσα μὲν ἐν ἀρχῇ χάριν εὐμαθείας τῶν Φιλολόγων ἀλ-λογλώσσων νέων παρὰ τοῦ Αἰδεσιμωτάτου, καὶ Λογιωτάτου Δι-δασκάλου, Οἰκονόμου, καὶ Ἱεροκήρυκος Κυρίου Δανιὴλ τοῦ ἐκ | Μοσχοπόλεως. Καλλυνθεῖσα δὲ καὶ ἐπαυξηνθεῖσα τῇ προ-σθήκῃ τινῶν χρειωδῶν καὶ περιεργείας ἀξίων, καὶ εὐλα-βῶς ἀφιερωθεῖσα τῷ Πανιερωτάτῳ. καὶ Λογιωτάτῳ | Μητρο-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

πολίτῃ Πελαγωνείας, Ὑπερτίμῳ, καὶ Ἐ-ξάρχῳ πάσης Βουλγαρικῆς Μακεδονίας Κυρίῳ Κυρίῳ Νεκταρίῳ | τῷ ἐκ Μουντανίων | Οὗ καὶ τοῖς ἀναλώμασι τύποις ἐκδέδοται δ:' ὠφέλειαν τῶν Ἐπαρχιωτῶν αὐτοῦ εὐλαβῶν Χριστιανῶν. | Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳωβ'. 1802.

Invăţătură introducătoare. Cuprinde vocabular în patru limbi al celor patru obişnuite dialecte, adecă al limbii romaice simple, al românei din Mesia, al bulgarei şi al albanezei. Intocmită la început de prea respectatul şi prea învăţatul dascăl, econom şi predicator chir Daniil Moscopolcanul, spre a servì de uşor învăţământ tinerilor cărturari de alte limbi. Imbunătăţită şi adăugită prin întroducerea (adaosul) unor lucruri folositoare şi demne de curiozitate, şi închinată respectuos prea sfântului şi prea învăţatului Mitropolit al Pelagoniei, prea cinstitului şi Exarhului a toatei Macedoniei bulgăreşti, chir chir Nectarie din Montania, cu a cărui cheltueală s'a şi tipărit, spre folosul cuvioşilor creştini, eparhioţi ai săi. In anul mântuirei 1802.

In-4⁰ de 4 foi şi peste 88 pagine. (Exemplarul din Biblioteca Academiei nu este complet).

Pe verso titlului se afla nişte versuri ale lui Mihail Schina închinate Mitropolitului Nectarie al Pelagoniei (Bitolia); apoi, în celelalte foi liminare: dedicaţia către acelaş Mitropolit, semnată: Ὁ ὑποκλινέστατος καὶ πιστὸς αὐτῆς δοῦλος Οἰκονόμος καὶ Ἱεροκῆρυξ Δανιὴλ Μιχάλη Ἀδάμη Χατζῆ ὁ Μοσχοπολίτης (Cel mai supus şi credincios servitor, econom şi predicator Daniil Mihali Adami Hagi, Moscopoleanul); în sfârşit, diferite versuri şi o însemnare despre însemnătatea vocabularului.

Textul se compune din 2 parţi: *Vocabularul* (p. 1—36) tiparit pe patru coloane, câte una pentru fiecare limbă (Ῥωμαΐϊκα, Βλάχικα, Βουλγάρικα şi Ἀλβανίτικα), şi o Invăţatura creştinească, urmată de noţiuni elementare de fizică, concepte şi formulare de scrisori şi de acte, noţiuni de aritmetica, precepte pentru şcolari, noţiuni de calendaristica, etc.

Reproducem aci două din bucăţile liminare:

Στίχοι ἁπλοὶ κατὰ ἀλφάβητον ανεπίγραφοι.

Ἀλβανοὶ, Βλάχοι, Βούλγαροι, Ἀλλόγλωσσοι, χαρητε,
Κ' ἑτοιμασθῆτε ὅλοι σας, Ῥωμαῖοι νὰ γενῆτε,
Βαρβαρικὴν ἀφήνοντες γλῶσσαν, φωνὴν, καὶ ἤθη,
Ὅποῦ στοὺς Ἀπογόνους σας νὰ φαίνωνται σὰν μυθοι
Γένη σας νὰ τιμήσετε, ὁμοῦ καὶ τὰς Πατρίδας,
Τὰς Ἀλβανοβουλγαρικὰς κάμνοντες Ἑλληνίδας
Δὲν εἶναι πλέον δύσκολον, νὰ μάθετε Ῥωμαΐκα,
Καὶ νὰ μὴ βαρβαρίζετε μὲ λέξεις πέντε δέκα
Ἔχετε εἰς τὰ χέρια σας, συχνὰ καὶ μελετάτε,
Τὸ νεοτύπωτον αὐτὸ βιβλίον ὅπου πατε.
Ζητήματα νὰ εὕρετε ὅσα ἐπιθυμεῖτε,
Τὴν γλῶσσαν την Ῥωμαϊϊκην καλὰ νὰ γυμνασθῆτε.
Πτον ἀναγκαιότατον νὰ ἐκδοθῇ εἰς τύπον,
Τα γένη σας νὰ τιμηθοῦν μὲ τοῦτο καθὼς εἶπον.
Θερμῶς λοιπὸν προσέχετε εἰς τὴν ἀνάγνωσίν του,
Μὴ ἀκριβολογούμενοι γιὰ τὴν ἀπόκτησίν του.
Ἰδέας ν' ἀποκτήσετε πραγμάτων διαφόρων
Τὸν νοῦν σας καταστήνοντες γόνιμον καρποφόρον.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Κλέος νὰ προξενήσετε ὅλοι στὸν ἑαυτόν σας,
Ἐν μέσῳ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν, καὶ τῶν ὁμογενῶν σας.
Λαοὶ οἱ πρὶν ἀλλόγλωσσοι, ἀλλ' εὐσεβεῖς τὰ θεῖα,
Ῥωμαίων ν' ἀποκτήσετε γλῶσσαν καὶ ὁμιλίαν.
Μεγάλως ὠφελούμενοι εἰς τὸ ἐπαγγελμά σας,
Κ' εἰς ὅλα τὰ ἐμπορικὰ ἐπιχειρήματά σας.
Νέοι Βουλγάρων χαίρετε, Ἀλβάνιτων, καὶ Βλάχων,
Διάκονοι, Πρεσβύτεροι μεθ' Ἱερομονάχων.
Ξυπνίσατε ἀπ' τὸν βαθὺν ὕπνον τῆς ἀμαθείας.
Ῥωμαίικια γλῶσσα μάθετε, Μητέρα τῆς σοφίας.
Ὁ μοισιόδαξ Δανιὴλ ἔντιμος Οἰκονόμος,
Τὴν βίβλον ἐξεπόνησεν, ὢν Ἱερεὺς ἐννόμως.
Πελαγωνείας δ'ὁ καλὸς ποιμὴν καὶ Ἱεράρχης,
Τύποις αὐτήν ἐξέδωκεν, ὡς θεῖος ποιμενάρχης.
Ῥωμαίικια γλῶσσα θέλωντας τοὺς πάντας νὰ διδάξῃ,
Καὶ τὰ Βουλγαραλβάνικα ἤθη νὰ μεταλλάξῃ.
Στολίζωντας τοὺς τόπους σας, καί συνιστῶν Σχολεῖα,
Καὶ μὲ Ρωμαῖκα γράμματα γυμνάζων τὰ παιδία.
Τοῦτον λοιπὸν τὸν Ζηλωτὴν καλὸν Ἀρχιερέα,
Νεκτάριον τὸν Βυθυνόν μ' εὐγνωμοσύνης χρέα,
Ὑμεῖς π' ἀπολαμβάνετε διηνεκῶς τὰ δῶρα,
Πρέπει ναὐχαριστήσετε προθύμως πάσῃ ὥρᾳ.
Φυλάττοντες ὑποταγὴν εἰς τὰ προστάγματά του,
Καὶ σέβας, καὶ εὐλάβειαν εἰς τὰ ἐντάλματά του.
Χάριτας νὰ γνωρίζετε εἰς τὴν ποιμαντορίαν,
Ποῦ σᾶς ἠξίωσ' ὁ Θεός, τὴν ὄντως σεβασμίαν.
Ψυχῶν τὴν σωτηρίαν σας, θεόθεν ἐξαιτοῦντες,
Καὶ τὰ εὐάρεστα αὐτοῦ τῷ νεύματι ποιοῦντες.
Ὠφέλειαν βιωτικὴν νὰ εὕρητε μεγάλην,
Καὶ ἀγαθὰ, αἰώνια εἰς τὴν ζωὴν τὴν ἄλλην.

Versuri simple în ordine alfabetică.

Albanezi, Români, Bulgari, de altă limbă, bucuraţi-vă
şi pregătiţi-vă toţi, să deveniţi Romei,
Lăsând limba barbară, vocea şi obiceiurile,
ca să pară strănepoţilor voştri ca fabule.
Veţi onorà neamul şi patriile voastre,
prefăcându-le elineşti din albano-bulgăreşti.
Căci nu mai este greu romaiceşte să 'nvăţaţi,
şi să nu vă mai barbarizaţi cu vreo cinci-zece cuvinte.
Aveţi în mânile voastre, şi des să studiaţi,
ori unde vă duceţi, cartea aceasta de curând tipărită.
Chestiuni să găsiţi oricâte doriţi,
şi 'n limba romaică bine să vă deprindeţi.
Erà necesar la tipar să se editeze
pentru ca neamurile voastre să se cinstească cu ea, precum am zis.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Călduros deci fiţi cu luare aminte la cetirea ei.
Şi nu fiţi scumpi la vorbă pentru câştigul ei.
Ca să vă însuşiţi idei despre lucruri diferite
şi mintea-vă să o prefaceţi producătoare, roditoare.
Strălucire să vă pricinuiţi vouă înşivă, în mijlocul neamurilor [celorlalte şi
în mijlocul consângenilor voştri.
Popoare, înainte de altă limbă, dar respectoase de cele divine,
însuşiţi-vă limba şi vorbirea Romeilor.
Mult folosindu-vă în ramura voastră,
şi în toate întreprinderile voastre negustoreşti.
Bucuraţi-vă, tineri ai Bulgarilor, Albanezilor şi Românilor,
Diaconi, Presbiteri şi Ieromonahi.
Deşteptaţi-vă din adâncul somn al neştiinţei.
Invăţaţi limba romaică, mama înţelepciunei.
Mesiodacul Daniil, cinstitul econom,
fiind preot legalmente, a elaborat cartea.
Iar bunul păstor şi ierarh al Pelagoniei
a dat-o la tipar, ca un divin arhipăstor.
Dorind să înveţe pe toţi limba romaică,
şi să preschimbe obiceiurile bulgaro-albaneze.
Impodobind tipurile voastre, şi făcând şcoale,
şi cu carte romaică deprinzând pe copii.
Acestui zelos şi bun arhiereu aşà dară,
lui Nectarie din Bitinia,
Dela care voi daruri fără întrerupere primiţi,
se cade (călduros) binevoitor în orice minut să-i mulţumiţi cu [recunoştinţă,
Păstrând supunere la poruncile sale,
şi respect şi cuviosie la ordinele sale.
Şi să priviţi ca mulţumire păstoria sa respectabilă,
cu care v'a învrednicit Dumnezeu,
Mântuirea sufletelor voastre, dela Dumnezeu cerând,
şi făcând la semnul lui tot ce este bine.
Ca să găsiţi folos de viaţă dătător
şi bunuri eterne în cealaltă viaţă.

Σημείωσαι, ὅτι τὸ παρὸν τετράγλωσσον Λεξικὸν συνετέθη μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ συνηθίσουν οἱ τῶν Μοισιοδάκων παῖδες τὴν 'Ρωμαΐτικην γλῶσσαν, ἀφ' οὗ γυμνασθοῦν δι' αὐτοῦ διακεκριμένως τὴν κάθε λέξιν. ὅθεν ἂν ἐμπεριέχηται ἐν αὐτῷ ἡ ἔννοια ποταπή, ἡ λέξις χαμερπὴς, ἂς μὴ ταράττεται ὁ φιλόκαλος 'Αναγνώστης, καθ' ὅ, τι ὁ σκοπὸς τοῦ Συγγραφέως ἦτον νὰ δώσῃ μόνον εἰς τοὺς ἀπειρογλώσσους νέους μίαν ἁπλῆν ἰδέαν της σημασίας τῶν λέξεων, καὶ ὄχι νὰ κάμῃ διδασκαλίαν τῶν πρακτέων. 'Ιμποροῦσαν δέ νὰ διορθωθοῦν καὶ νὰ ἔμβουν εἰς ὀρθωτέραν τάξιν τὰ ἐν αὐτῷ νοήματα, ἂν εἴμεθα εἰδήμονες καὶ τῶν ἐν αὐτῷ λοιπῶν Διαλέκτων.

Iea aminte, că vocabularul de faţă în patru limbi a fost întocmit numai şi numai, ca copiii Mesiodacilor să se deprindă cu limba romaică, după

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ce se vor indeletnici în mod ales, prin ajutorul lui, cu fiecare cuvânt; să nu se tulbure bunul cetitor, dacă vocabularul conţine înţelesuri josnice, sau cuvinte comune, căci scopul scriitorului a fost numai şi numai să deà tinerilor de altă limbă o idee simplă despre înţelesul cuvintelor, iar nu să facă învăţătură. Iar înţelesurile dintr'insul puteau fi îndreptate şi întroduse în ordine mai dreaptă, numai dacă suntem cunoscători şi ai celorlalte dialecte dintr'insul.

O ediţie mai veche se pare a fi fost tipărită la Moscopole cam pe la 1770.

Ediţia din 1802 nu are locul tipăririi. Unii s'au pronunţat pentru Veneţia, alţii pentru Viena. Prima presupunere este mai probabilă, judecând după litere şi după felul tipăririi.

Traducerile de mai sus sunt făcute de Per. Papahagi.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

Leake, *Researches in Greece*, London 1814, 381 şi urm. — Fr. Miklosich, *Rumunische Untersuchungen*, Wien 1881, I, 2, 43 şi urm. — Gustav Meyer, *Albanesische Studien*, IV, 1.— Per. Papahagi, *Scriitori aromâni*, passim.

655. *Teatru politic*, tradus de N. Mavrocordat, ed. III. Veneţia 1802.— Greceşte.

ΘΕΑΤΡΟΝ | ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ | Μεταγλωττισθὲν | ἐκ τῆς Λατινικῆς εἰς τὴν Ἡμετέραν | ἁπλὴν διάλεκτον. | Παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου, καὶ σοφοτάτου | Αὐθέντου τῆς Οὐγγροβλαχίας, | ΝΙΚΟΛΑΟΥ τοῦ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ. | Νῦν | ἐκ τρίτου τύποις ἐκδοθέν. | ᾳωβ΄. ΕΝ ΕΤΙΗ,ΣΙ 1802. | Παρὰ Πάνῳ Θεοδοσίου τῳ ἐξ Ἰωαννίνων. | Con licenza de' superiori.

Teatru politic, tradus din limba latină în limba noastră simplă de către prea înaltul şi prea înţeleptul Domn al Ungrovlahiei Nicolae Mavrocordat. Acum a treia oară tipărit. 1802. In Veneţia 1802. La Panu Teodosiu din Ianina. Cu învoirea celor mai mari.

In-8⁰ de 4 foi şi 504 pagine.

Ediţiile precedente sunt tiparite în Lipsca în 1758 şi 1776.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1803.

656. *Alfavita sufletéscă*, Sibiiu 1803.

Ѧтрѕ | сла҃вѣ сфѝтѣ҃й чѣ҃й дх҃ ѡ҃ фі҃ѝнцѣ | шѝ҃ недеспѣрцѝтеѝ҃ Трої҃це, | Тѧ҃тклѣ҃ѝ шѝ Фі҃ѝѕлѣ҃ѝ шѝ Сфѝтѣ҃слѣ҃ѝ Дх҃.

ЙЛФЯВЙТЯ | СѢ҃ФЛЁТѢСКЪ, | Кáре сáѕ тунърúт ѧ҃ зúлеле прѣ ѧ҃нѫлцáтѕлѣ҃ѝ | Ѧ҃пѫрáт âл Рωмáнилωр, | ФРЯНЦЙСК ЙЛ ДѢ҃ѠЙЛѢ. | Фїúнд Гѣбернáтор Цáрїй Ѯрдѣ҃клѣ҃ѝ Ёделéнцїа | сà Д. Д. Грóф | ГЄѠРГІЄ БѮНФІЙ. Кѕ блαгослокéнїа чинстúтѕлѣ҃ѝ Конзистóрїѣ҃мѕлѣ҃ѝ | ѣл неѹнúцилωр. | Фїúнд Викáрїш Клéрѕлѣ҃ѝ | ІѠѦННПОПОВЙЧ | Де Хóндол.

СЙБІЙ, | Ѧ҃ Кéсарѡ Крєáска прикилегїáта Типографїѫ | âлѣ҃ѝ ІѠѦННБЙРТ. | 1803.

In-4⁰ de 8 foi şi 267 pagine.

In primele 8 foi se afla: titlul, o gravura reprezentând pe Maica Domnului, învoirea pentru tiparirea cărţii dată de Ioann Popovici, arătarea cuprinsului şi o introducere.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

657. Athanasie al Alexandriei, *Intrebări şi răspunsuri bogoslovești,* Iaşi 1803.

Ѧ ТРѢБЪРЙ ШЙ РЪСШЂНСЂРЙ | ѠПРѢ КЙРѢ БОГОСЛОВЕЩЙ | Й Л Ѣ СФНТЂЛХИ ЙѲЙНЙСІѢ | Тълмачіїте днвь лимка ѣлин-нѣскъ, Ѧтрѣ ѣ доѧѡ домніе ѣйчѣ | ѣ прѣ лѧминатѣлѧй нѣстрѣ домнь | ІѠ Й Л Ѣ Ђ Ѧ Н Д Р Ъ К Ѡ Н С Т Я Н Т І Н Ь | М Ъ Р Ъ З Ь Б О Ѣ В О Д Ь. | Днь порѣнка прѣ ѡ сфиницитѣлѧй | Ярхіепіскопь шй Митрополіть | ѣтѣатъ Молдакїѧ | КѴРІЂ КѴРЬ ВѢНІЙМІНЬ | Къ ѣкѣрѣѧ Благословѣніе шй кіел-тѣѧлъ сѧ дѧть шй Ѧ тупарю, | спре фолѣсѣлъ чѣль де Ѡбще, | Ѧ типографїѧ сфіітей Митро-|полій Ѧ Йшій, | Ла ѧнѣлъ дела Хс ѧѡг. | Де Герасимь Іеродїакон· Тип.

In-4° mic de 2 foi şi 43 pagine.

Pe verso titlului începe prefaţa lui «Gherontie şi Grigorie, din sfânta Manastire Némţului», cari au făcut şi traducerea.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

658. Calendar, Sibiiu 1803.

К Л Ѣ Н Д Я Р Й | Ромжнеск кекй ѣ лѣй Іѡлиан пъ Йнѣл | дела Хс 1803. Каре сѧ къпрінде дин 365 де зйле. | Пъ Ярдѣл ши пъ алте Ѧнкечинѧте лѣкѣрй Ѧтокмйт, лжнгѧ каре сѧ май адѧѡгат Календарѣл нѣѡ немцеск ѣ лѣй Грігорїан. СИБІЙ. | Ѧ Кесарѡ Крежска привилегіата Тѵпографїѧ а лѣй Іѡанн Барт.

«In-4° mic, 18 pagini tipărite şi 14 albe intercalate.

«Pe 11 din aceste pagine (dintr'un exemplar din biblioteca lui Bariţiu) şi-a scris Ioan Bobŭ, Episcopul Fagărașului cu reşedinţa în Blaj, cursul vieţii sale dela naştere până când a fost hirotonit şi instalat.

«Pre lângă lucrurile uzitate a se pune şi în zilele noastre în toate Calendarele, are şi acesta dela 1803 destule alte invaţături, precum şi anecdote şi gaciliuri (cimilituri) destinate pentru distracţiunea lacuitorilor.

«Pe pagina de nainte luneï Ianuariu dă o poesioara titulată Anul nou şi se începe:

Păsăruica cea spârlită
Când se vede năpârlită
Innoita s-au simţitu,
Ce se facă mai nu ştie
De atâta bucurie,
Că-i pare că s-au sfinţitu, etc.

«Are 21 strofe de câte 3 versurele.

«Pe pagina verso are alta poesioară din patru strofe tot de câte trei versurele, care sunt:

Acuma ni se arată
O ivire luminată
Cu zăpada strălucind.
Şi se 'ntoarce cu albéţĭa
Luna din buroasa céţĭa
. . . . . .

«Pe pagina din urma se află şi o bibliografiă adecă catalog de 20 carţi bisericeşti scolastice, numai cea din urmă este: Istoria lui Arghir şi a Elenïĭ. Titlul

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

acestui catalog este : «Insemnarea cărţilor româneşti ce se află în Vivliopola lui Ioann Bart».

(Notiţă de G. Bariţiu, B.A.R. Mss. rom. 980, p. 12).

Philippide, *Introd. în ist. l. şi lit. rom.*, 158.

659. Catavasier *grecesc şi românesc*, Sibiiu 1803.

КАТАВАСІЄРЙ · Грчєск | шй ¦ Рωмънеск, | Якѣм тупърйт ✠ зйлѣле Прѣ ✠нълцатѣлѣй ✠пъратѣлѣй | нострѣ | ФРАНЦЙСК ЙЛ ДѢЄЙЛѢ. | Прин слобозе́нїа чинстйтѣлѣй Конзистóрїѣм | âл Неоунйцилωр.

СЙБЇИ, ✠ Тупографи́ѣм лѣй Іωа́нн Ба́рт. | 1803.

In-8⁰ de 3 foi şi 232 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, cu 27 rânduri în pagina plină. Pe verso titlului se află reprezentat Sf. Nicolae.

Textul grecesc este pe pag. 3—43.

La sfârşit, după pascalie, se află o rugăciune la blagoslovenia colivei şi cântecul de stea şi oraţiile din *Catavasierul* dela Râmnic din 1747. (V. mai sus, nº 252, p. 96).

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

660. Dimitrie, Mitropolit al Rostovului, *Apologhia*, Iaşi 1803.

ЙПОЛОГЇЯ | Йдекѣ рѣспѣнсь де мънгъ́ре кѣ-трѣ че́ль скърбйть. | Че слѣ âлкѣтѣйть де че́ль ✠трѣ сфи́ц пърйн-теле нóстрѣ ДЙМЙТРЇЄ Мйтрополи-|тѣль Ростовѣлѣи. | Тѣлмѣчйтѣ дйнь лймба слокенѣскѣ ✠ чѣ | рѣмъньскѣ. Йрѣ âкѣмь ✠трѣ âче́сть кйпь | тупърйтѣ, ✠трѣ â доáw домніе | âйчѣ â прѣ лѣминáтѣлѣй нóстрѣ | Дóмнь, ІѠ ЙЛЄѲѲЙНДРѢ КОНС-ТЙНТІНЬ МѢРѢЗЬ ВОЄВОДЬ. | Кѣ благослове́нїѣ шй келтѣа́ла прѣ | wсфи́ицйтѣлѣй Йрхїепископь, шй | Митрополітъ â тоáтѣ Молдáкїѣ | Кѵрíѣ Кѵ́рь ЕЄНЇЙМІНЬ. ✠ тупографи́ѣм сфйтей Митрополíй ✠ йшй. | Ла âнѣль дела Хс̃: ѧ̃г. | Де Герáсимь Іеродїáконь Тип.

In-4⁰ mic de 64 pagine.

Pe verso titlului se află reprezentat Sf. Gheorghe cu o invocaţie în proză.

Fără prefaţă.

La sfârşit :

Şi s-au tălmăcitŭ dinŭ limba slavenéscă, şi s-au diorthositŭ la typărire de Ierodiaconŭ Ştefanŭ, dinŭ sfânta mănăstire Némţulŭ.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

661. *Învăţătură... pentru faceré răvaşelor*, Sibiiu 1803.

✠ВѢЦЪТѢРЪ | ФОЙРТЄ ФОЛОСНТОЙРЄ | пентрѣ | Фáчерѣ Рѣкáшелор слѣ Скрисóарелор, | Йнщáнцїйлор, Контрáктѣрилор, Дїе-цилор слѣ Тестамéнтѣрилор, шй | дáрѣ Титѣлелор фїéце кáрѣа | Стáт, шй âлтеле.

СЙБЇЙ, | ✠ Тупографи́ѣм âлѣй Іωа́нн Ба́рт. | 1803.

In-8⁰ mic de 1 foaie şi 124 pagine.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

662. Neofit, *Înfruntaré Jidovilorŭ,* Iaşi 1803.

.Â Ф Р Ѹ Н Т Ѣ Й Р Ѣ | ЖЇДОВИЛОРЪ | Їѣ҃спра лѣ҃ѵїй, шй҃ а҃ ѿвичеюрилорь лю҃рь, Кѕ доведи́рй дйнь сф҃йтд, шй҃ дмнезе́ска скрипт҃ѣрѫ | Ѧтжтъ дйнь чѣ кѣкѣ, кжтъ шй҃ дйнь чѣ нóдш. | Їкѣ́мь .Âтжю. .Âтрѕ а҃чѣ́сташй кйпь | тупѫри́тѫ | .Â зйлеле пре лѕминáтѕлѕй, шй҃ пре .Â- нѫлцáтѕлѕй Дóмнѕлѕй нóстрѕ | Ѧ Л Є Ѯ Ѧ Н Д Р Ѯ К О Н- Ѕ Т Ѧ Н Д Й Н Ь | М О Р Ѯ З Ъ Б Ѣ Д Ь. | .Âтрѕ а҃дóдш Домнїе а҃ мѫрїей сáле | .Â молдáвїе. | Кѕ благослове́нїѧ, шй҃ кѕ тóатѫ кел-|тѕáла Прѣсфиницїей сáле Кѵрíѕ Кѵ́рь Їѡ К О В Ь, Мнтрополи́тъ а҃ тóатѫ Молдáвїѧ, .Â їшй. | Ла а҃нїй дела Хс҃: ѧ҃Ѳг: Фе- врѕаріе: и. | Сáѕ Тупѫри́тъ де Іерѡмонáхѕлъ Кѵ́рь Макáрїе, Дѕ- хокникь Сф҃йтеи Мн- трополи́й | Шй҃ де Герасимь Іе҃рѡдїáконь: Тупографи́й.

In-4° de 1 foaie şi 290 pagine.

Pe verso titlului se află stema ambelor ţari (facs. 313) şi nişte versuri asupra stemei, imitate după cele din *Cazania* dela Râmnic din 1748 (n° 363).

Urmează apoi o Predoslovie a «celuĭ maĭ micu între monahĭ Neofitu», din care estragem urmatoarele:

... Aşa şi eu nevredniculŭ până la verstă de treĭzecĭ şi optŭ de anĭ, acoperitŭ fiindŭ cu întunereculŭ necunoştinţiĭ, şi avândŭ boala sufletuluĭ, de vreme ce eramŭ în rătăciré cé jidovéscă, şi ne avândŭ omŭ ca să mă ducă la scăldătoaré oilorŭ, adecă: la apa botezuluĭ, amŭ începutŭ a strigà înpreună cu Davidŭ, şi amŭ zisŭ: «Luminà-veĭ întunereculŭ mieu Doamne», şi ĭarăşĭ: «Descopere ochiĭ mieĭ, şi voĭu cunoaşte minunile dinŭ legé ta».

Şi Domnulŭ m-au auzitŭ, şi la apa odihniĭ m-au hrănitŭ: (Adecă, la apa botezuluĭ) şi sufletulŭ mieu l-au întorsŭ dinŭ gura ĭaduluĭ.

Că de nu ar fi ajutatŭ mie Domnulŭ, s-arŭ fi sălăşluitŭ în ĭadŭ sufletulŭ mieu ...

... Acestuĭa soare au poruncitŭ Hs: ca să-mĭ răsară mie de doao orĭ spre stăpâniré ziliĭ ceiĭ de mântuire.

Intâĭ căcı amŭ priĭmitŭ credinţa cé pravoslavnică, care să numeşte soarele dreptăţiĭ, şi n-amŭ priĭmitŭ vreo osăbită credinţă ereticĭască.

Iară aldoĭlé că amŭ priĭmitŭ şi sfântulŭ chipŭ alŭ călugărieĭ.

Iară pentru Jidovĭ ascultă (ce) zice Solomonŭ la înţelepcĭuné sa: «Rătăcit-amŭ dară dela calé adevăruluĭ, şi lumina dreptăţiĭ nu ne-au strălucitŭ noao, nicĭ soarele nu ne-au răsăritŭ noao. Şi pentru căcĭ m-au miluitŭ Hs. de au biruitŭ la mine nevredniculŭ rânduĭala firiĭ, şi m-au scos dela întunerecŭ la lumina soareluĭ, ca să-ĭ aducù mulţămită mântuĭtorĭuluĭ mieu.

Şi amŭ scrisŭ cărticica acĭasta, mică la vedere, dară socotescŭ a fi folositoare pravoslavnicilorŭ ĭubitorilorŭ de ştiinţă, şi răvnitorilorŭ Creştinătăţiĭ, căcĭ sântŭ scrise într-ânsa, câteva taĭne marĭ a Jidovilorŭ spre înfruntaré şi ruşinaré lorŭ, care dela răstigniré Mântuitorĭuluĭ şi până acumu de niminé deplinŭ n-au fostŭ descoperite. Şi o amŭ aşăzatŭ în patru capete, în numele sfinţilorŭ patru evangheliştĭ, Matheĭ, Marco, Luca, şi Ioannŭ. Pre cariĭ i-au văzutŭ proroculŭ Iezechiilŭ ın chipŭ de omŭ, în chipŭ de leu, în chipŭ de viţelŭ, şi în chipŭ de vulturŭ. Eu carele maĭ înnainte amŭ fostŭ învăţătorĭu întru jidovime, ĭară acumŭ prinŭ mila Domnuluĭ mieu Is. Hs. mă aflu creştinŭ pravoslavnicŭ,

Celŭ maĭ micŭ întru monahĭ,
Neofitŭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

La sfârşit:

Măcar că şi în capul cărţiĭ scrisŭ este pentru mine, (Psalm 39, stih 11), însă mă îndĭamnă inima ca să scriu şi aicé numele mieu prin stihurĭ poetice.

Nu este cu putinţă cinevaşĭ să se mântuĭască
Evréu fiĭndŭ, sau altă credinţă ereticĭască.
O, Doamne, cine să va mântuì
Fără numaĭ creştinulŭ pravoslavnicŭ, de să va pocăì.
Inimile si sufletile noastre să ne smerimŭ foarte
Tot dĭa-una să ne aducemŭ aminte de moarte.
Mă rog, Doamne, ca ertare de păcate să mi să dăruĭască,
Orbiré şi rătăciré cé de maĭ înnainte să nu să maĭ pomenĭască.
Nu sântŭ încă cu totulŭ acumŭ ne-greşitŭ
A căştigà îndreptare desăvârşitŭ,
Ci **H**s. fiĭul luĭ Dumnezeu m-au priimitŭ,
După ce rătăciré cé jidovască am părăsitŭ.
Aminŭ.

Apoi:

Iereĭ Vasilie Prubarĭu.

Această carte s'a retipărit într'o altă ediţie cu aceeaş dată de an şi chiar de zi, însă cu caractere nouă şi cu ortografia simplificată (fără ѣ). Alte deosebiri mai sunt următoarele: La titlu este alt chenar, se suprimă cuvintele *atât-cât*, şi se adauge: «In typografĭia sfinteĭ Mitropoliĭ». «Predoslovia» se numeşte «Innainte cuvântare». La versurile dela sfârşit se îndreptează eroarea dela versul 11: *Ci Hs.* Numele «prubariului» este altul, şi anume: Dimitrie Antonovicĭ.

In sfârşit se află un al treilea fel de exemplare, cu textul ca şi în cele dintâi, însă în locul stemei şi a versurilor, pe dosul titlului, se află chipul lui David.

O ediţie posterioară apare în 1839, Ianuarie 10, iar o traducere grecească în 1818 (v. mai jos).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

663. *Invăţătură a vindeca boala sfrantului*, Sibiiu 1803.

Ѩкѵцатѳрѫ адекѫратѫ прескѳрт а киндека Болла сфранцѵзѵй. Сивіѳ ла Петрѳ Барт. 1803.

Popp, *Disertaţie*, 33.

664. Chiriacodromion, Bucureşti 1803. — Greceşte.

Κυριακοδρόμιον ἤτοι ἑρμηνεία καὶ μετ' αὐτὴν ὁμιλία εἰς τὸ κατὰ Κυριακὴν ἐν τᾶς ἁγίαις τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησίας ἀναγινωσκόμενων εὐαγγελίων. Ἐν Βουκουρεστίῳ 1803.

Chiriacodromion sau explicarea şi cu ea omiliĭ la Evangheliile ce se citesc Duminica în sfintele biserici ale Ortodoxilor. In Bucureşti 1803.

In-folio.

Scrierea este a lui Teotochi. Ediţia întâi a apărut la Moscva în 1794.

Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 168.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

665. Zenobie C. Pop, *Metrica.* Viena 1803. — Greceşte.

ΖΗΝΟΒΙΟΥ Κ. ΠΩΠ, | ΜΕΤΡΙΚΗ˜Σ | ΒΙΒΛΙΑ Β˙. | Ἐν Βιέννῃ | 1803.

Zenobie C. Pop, Metrică, două cărţi. Viena 1803.

In-8° de 8 foi şi CXXV + 515 + 62 pagine.
Epigraf pe titlu:

«Est quadam prodire tenus, si non datur ultra. — Q. Hor. Flac. Epist. Lib. I. I. V, 32».

In faţa titlului se află portretul lui Lambru Fotiade, gravat de C. R. Schindelmayer, cu inscripţia următoare:

Λάμπρος Φωτιάδης ἐξ Ἰωαννίνων, τοῦ ἐν Βουκουρεστίοις ἡγεμονικοῦ γυμνασίου διδάσκαλος. Ἐτῶν ν˙.

Lambru Fotiade, din Ianina, profesorul gimnaziului domnesc din Bucureşti, de 50 de ani.

Sub portret se află nişte versuri din Pindar.
Pe titlu şi pe pag. LXXXVI, LXXXVII, CXVIII, 236, 366—368, 373, 378, 380, se afla mai multe medalioane gravate tot de C. R Schindelmayer.
Cartea este dedicată lui Lambru Fotiode:

Τῷ Σοφολογιωτάτῳ Διδασκάλῳ τοῦ ἐν Βουκουρεστίοις Ἡγεμωνικοῦ Γυμνασίου κυρίῳ μοι κυρίῳ ΛΑΜΠΡΩ ΦΩΤΙΑΔΗ ΤΩ ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΠΑΤΡΙ, ΕΥΕΡΓΕΤΗ, τὸ περὶ Μετρικῆς σύνταγμα Ἰσοβίου εὐγνωμοσύνης τεκμήριον ταπεινῶς ἀνατίδησιν.
Ὁ ἐν μαθηταῖς εὐγνώμων, Ζηνόβιος Κωνσταντίνου Πώπ.

Marelui literat, profesorului la gimnaziul din Bucureşti, Domnului meu Domn Lambru Fotiade din Ianina, părintelui, binefăcătorului, scrierea despre Metrică cu supunere i-o închină ca semn de recunoştinţă veşnică, Zenobie Constantin Pop.

Scrisoarea de dedicaţie este datată din Viena 1803 luna Martie, iar introducerea din Bucureşti 1802 Martie.
La sfârşit, cu o paginaţie nouă, se află:

Παράρτημα περὶ ἔπους, ἐλεγείου, ἰαμβικοῦ καὶ ἐπιγράμματος.

Apendice despre epopee, elegie, iambi şi epigramă.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1804.

666. *Catechism mic*, Cernăuţi 1804. — Româneşte, slavoneşte şi nemţeşte.

КАТИХИСІС МИК | сѧ | Перелѣнис православнічій Мѫрτѵрисирй Лѣцїй гречѣщй ѫ соборничѣщїй | шй | ѫпостолѣщїй | весѣричїй рѫсхрйτѵлѧй, спре ѫтре-вѧницаре неунйцилор тйнерй | славїенй ши молдовѣнй. Кѫре де сфйцйτѵлѧ неѵнйτѵлѧ Єпїскопеск Сѵнѻд | ѫ Карловецѣ. ла ѧнѣ лѧ 1774. сѧ ѫтхрйт | шй | ѫкѵм кѵ позволенїе ѫналтеславкйτѵлѧй Скаѵн | ѫ цѫрїй прин ѫналтѵлѧ гѵберніѵѧмичёскѵлѧ Де-крет дин 17. септѣмврїй 1802. Ирс 27111 | шй кѵ Дїѡрѳосйре шй префачере ѫ лймба | цѫрїи прин пѵртаре де грижѫ шй ѫтокмйре ѫ | Консїсторїѵмѵлѧй к. к. Вѵковинїй де йзволѫ | сѧ тупхрит. | ѪЧерніѫцй, | ла Тупографіе лѧй Петрѵ Єкард. 1804.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

КАТИХИСІС | МІЛЫЙ | йлй | сокращённое православное й спокѣданіе | Грєчєскагw закона соборной | й апостолской | цркви восточной, ко оупотрєблєніе | неуніτскїм | славено-йллирическїм | й молдавскїм кностн, | йже ѿ сτагw неуніτскагw єпископскагw Оу-|нода вх Карловцѣ 1774. лѣта | поτкерєждєнъ, | Нынѣже сх дозволєніємх высокославнагw | правлєніа земль чрєзх вьісочайшїй гвберні-|алный дєкретх ѿ 17. септємврїа 1802. | года Нро. 27111. старанїємх Консїсτорїи | к. к. Бвкокйны й справленх, й на зємскїй | языкх прєведєнх, й къ ново печати прєданъ, | Въ Τυпографїи Петра Єкарда въ Черновцахх | 1804. лѣта.

Der Kleine | Katechismus | oder | Grundlage zu dem rechtkglaubigen | Bekentniſſe der griechiſchen | Religion | der allgemein= apoſtoliſch= morgenländiſchen | Kirche | zum Gebrauche der moldauiſch= und ſlaviſch= nicht | unirten | Jugend, | welcher von dem Hoch=würdig nicht uuirten bi-|ſchöflichen Sinodus zu Karlowitz im Jahre | 1774. beſtättiget, | und | izt mit Bewilligung der hochlöbl. Landesſtelle mitteſt | hoher Verordnung vom 17. Sept. 1802, Zahl 27111. | mit Verbeſſerung und Ueberſetzung in die Landes=|ſprache unter Aufſicht, und Fürſorge des Konsiſto-|riums der k. k. Bukowina, neuerdings gedrukt wor-|den. | Czernowitz 1804, | gedrukt bei Petrus Eckhardt, Buk. Kreis-Buchdr.

In-8° mic de 319 pagine şi 2 foi pentru errata. Titlul este pe 3 pagine, în ordinea de mai sus. Textul este românesc şi slavonesc pe pagina din stânga cititorului, pe două coloane, şi nemţesc pe pagina din dreapta.

La sfârşit, p. 319, se zice că:

Acest deiznoavă tipărit Catihisis s-au tălmăcit şi s-au diorthosit prin Stefan Athtanasievicĭ, întâĭul slavenesc şi moldovenesc cantţilist al Consistoriumuluĭ K. K. Bucovinii.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

667. *Catechismul cel mare*, ed. III. Blaj 1804.

Аѣъцътѣръ крѣщйнѣскъ | сах | катѣхйсмѣл чѣл мйрѣ | къ атрєкърй, шй рєспѣнсърй. | Йлкхтвйт шй атокмйт, шй акѣм | атрїм ѿарх прин Протопшпвл Нострв | ш Дирѣктшрвл Школалшр Нормаличе-|шй Бйсйлѣ нѣмѣш де нов âшезат | шй къ стїхърн дин Сфйта Скриптърх | âдѣсх атърйт, шй рхвндхвйт къ Бла-гослшвенїм Ѣдѣлѣнцїй сале Прѣ Âсминатвлвй, шй Прѣ Осфйцйтвлвй Д: Д: | Іѡйнн Бѡб | Елхдйквлвй Фхгхрашвлвй, шй âл Кѣ-сарѡ Крхєщй Мхрймй Сфѣтникvлвй | дин лхвнтрв. Тѣпърйт. | Â БЛЙЖЬ. | Къ Тѣпарюл Схминарюлвй. | ѧwд.

In-8° de 2 foi şi 150 pagine.

Arătarea cuprinsului începe pe verso titlului, urmează pe foaia a doua şi se termină pe ultima faţă nepaginată a cărţii.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. - Cernăuţi: Biblioteca Facultăţii de Teologie.

668. Mineiu mare, Buda 1804—5.

Минєюл лѣнїй лѣй сєптємврїє. Карєле май âтжю сав фост тупърйт тхлмхчйт прин некойнцеле Прѣ Осфйцйцилор Єпїскопй â Рѫмникvлвй Кєсарїѣ шй Филарєт. Йрх âкѣм âдолш одрх дѣпх йзкодвл чел âдевърат âл Минєюлвй чєлвй Маре дат ла тупарю Â зйлеле прѣ Âнхлцатвлвй Âпърат âл Ро-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ма́нилор ши̑ А̂постоличе́ск Кра́й ФРАНЦИСК ал До́илѣ. Кꙋ Бл҃гослове́нїѧ Єѯеле́нцїй Са́ле Прѣ Осфи́цитꙋлꙋй Доми СТЕФАН СТРАТІМИРОВИЧЬ, А̂рхїепископꙋл ши̑ Метрополитꙋл Бисеричїй Рѫсѫри́тꙋлꙋй дни Карловѫц.

Ѧ̂ БꙊДА. Саꙋ тѵпѫри́т ѧ̂ Крѫѧ́ска Тѵпогра́фїе а̂ О̂ѵниверситѫцїй дни Пе́ща. Ла А̂нꙋл дела Хс҃ ҂аѡ҃д.

N'am văzut exemplare. Titlul ne-a fost comunicat de d. Al. Creciunescu, preot în Chinez (Banat).

Este de sigur ediţia pentru Ardeal şi Ţara Ungurească a Mineiului descris mai jos sub anul 1805 (nº 681).

Tot în 1804 s'au tipărit, după cum ni se comunică, şi lunile Martie, Aprilie, Maiu, Iunie, August, Octomvrie şi Noemvrie. Mineele pe Dechemvrie, Ianuarie, Fevruarie şi Iulie s'au tipărit în 1805.

669. M. Neustädter, *Ultuirea vărsatului*, Sibiiu 1804.

Кꙋвѫнт пескꙋрт деспре оѵлтꙋирѣ вѫрсатꙋлꙋй де вакѫ спре ѧтѫрирѣ нинмій пентрꙋ тоцй Пѫрницій дни А̂рдѣл, ашезат де Михаил Найщетер Протомедикꙋл ѧ Мареле Принципат ал А̂рдѣлꙋлꙋй. Ла Іоанн Барт, 1804.

Popp, *Disertaţie*, 33.

670. Octoih mic, Cernăuţi 1804.

Ѡ̂КТОИ́ХОС | а̂́декѫ | Ѡ̂СМОГЛА̂́СНИ̂К | Є̂ѯтракти́в дни о̂ктои́хосꙋл чел ма́ре | А̂ СФ҃НТꙊЛꙊЙ ІѠА́Н ДАМАСКИ́Н, | Каре прин Благословенїе Прїимирїи | Сфи́тей | Соборничє́щїй ши̑ А̂постоле́щїй | Бесѣричй а̂ Рѫсѫри́тꙋлꙋй | кꙋ сфице́нїе ѧ̂тѫрит фїи́нд, | А̂кꙋм де и̂зноавѫ са́ꙋ тѵпѫрит | Ѧ̂ А̂нꙋл дела А̂да́м ҂зтв҃ї. | Ꙗ̂рѫ дела На́щере Мѫнтꙋнто́рюлꙋй Христос. ҂Аѡд҃. | Ѧ̂ Тѵпогра́фїе К: К: Бꙋкови́нїй | Ла ЧЕРНЪꙊЦЙ | При(н) Тѵпографꙋл Петрꙋ Є̂кард.

In-4º mic de 2 foi, 162 pagine şi 1 foaie. Tipărit cu negru şi roşu.

Pe verso titlului încep: «Pildele învăţăturiĭ către cetitorĭu», urmând pe pagina următoare, unde se mai afla o «Osebită învaţătură pentru paza omuluĭ». Pe ultima pagină a foilor liminare, adica în faţa textului, se află reprezentat Sf. Ioan Damaschinul într'o gravură semnată: M. F.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

S. Fl. Marian, *Inscripţiuni de pe manuscripte şi cărţi vechi din Bucovina*, I (Suceava 1900), 34.

671. Octoih mic, Iaşi 1804.

ОКТѠЙХОСЬ | а̂́декѫ | Ѡ̂СМОГЛА̂́СНИ̂КЬ | А̂кꙋ́мь ѩ̂рѫшй тѵпѫри́ть Ѧтрꙋ А̂ доа́ѡ Домніе а̂и́чѣ | а̂ прѣ лꙋмина́тꙋлꙋй ши̑ прѣ ѧ̂нѫлца́-тꙋлꙋй но́стрꙋ До́мнь | А̂ЛЄ̂ѮА̂НДРꙊ̂ КѠНСТА̂НТІ̂Н | МꙊ̂РꙊ̂ЗЬ ВОЄ̂ВОДЬ. Кꙋ Благослове́нїѧ ши̑ кꙋ тоа́тѫ кїел-тꙋѧ́ла Прѣ ѡ̂сфи́цитꙋлꙋй Митропо-лі́ть а̂ль Молда́вїей | КѴРІꙊ̂ КѴРЬ ВЄ̂НІА̂МІНЬ. | Ла̀ а̂́нꙋль дела на́щерѣ лꙋй Хс҃: ҂аѡд. | Ѧ̂ Сфи́та Митрополіе ѧ̂ ѩ̂ши̑. | Де Гера́сїмь І̂еродїа́конь Тѵп.

In-4º de 1 foaie, 188 pagine şi 4 foi. Tipărit numai cu negru, cu 21 rânduri.

Pe verso, o gravură de *Simion* reprezentând pe Maica Domnului.

In foile nepaginate dela sfârşit se află irmoasele şi axioanele în greceşte, tipărite cu litere cirilice. In unele exemplare axioanele lipsesc.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

672. **Psaltire,** Sibiiu 1804.

Ѱ Я Л Т Й Р Ѣ | Прорóкъ лъй | шй ⸗Апкрáтъ лъй | Д Я В Й Д | тупкрйтѫ, | ⸗ зйлеле прѣ лъминáтъ лъй, шй | прѣ ⸗анклцáтъ лъй | ⸗Апкрáт | Ф Р Ѧ Н Ц Й С К Ѹ С | Ѧ Л | Д Ѹ С Ѡ Й Л Ѣ.

С Ѧ В І Ѧ, | ⸗ Тупографíа лъй Іωáнн Бáрт. | 1804.

In-8° mic de 286 pagine. 28 de rânduri. Pe verso titlului se află chipul lui David.

București: Biblioteca Academiei Române.

673. **Şincai,** *Epistola ad Ioannem de Lipszky,* Buda 1804.

EPISTOLA | GEORGII SINKAI de EADEM | ad | Spectabilem | et | Clarissimvm Virvm | IOANNEM de LIPSZKY, | Capitanevm Caesareo-Regii Regiminis | Eqvestris Hvngarici, Qvondam | Vécseyani, nvnc Hasso-Hombvrgensis, | Mappae Geographicae | Prouinciarum ad S. Coronam Regni Hungariae | pertinentium Elucubratorem. | *BVDAE,* Typis Regiae Vniversitatis Pestanae. | 1804.

In-8° mic de VI + 9 pagine şi o tabelă.

Titlul pentru intrarea în materie este acesta:

TABELLA | docens modum scribendi | Valachice, litteris tam Cyrillianis,| quam Latinis.

Prefaţa:

Spectabilis, et Clarissime Vir!

Quod desudans in Opere, cuius merces erit gloria sempiterna, me TIBI vix de nomine antea notum accesseris, consuluerisque, qualiter Valachica Ciuitatum, Oppidorum, Pagorum, Praediorum, aliorumque locorum nomina, ad Popularium meorum captum, litteris Latinis exaranda putarem? pro eo ac debui, condescensionem TVAM maximi aestimaui, ceu qui in perficienda eadem natione Valachica a triginta, et pluribus annis pariter desudo.

Inter reliquos meos labores, quos ab anno 1774. Romae, Viennae, in Transyluania, et hic Budae ac Pestini collocaui in eruderandis, colligendis, et concinnandis Annalibus vniuersae Nationis Valachicae (quos intra biennium Orbi litterato spectandos daturum me, spero) non defui, media quaerere, quibus Morum, et Ingenii cultura inter Valachos tanto facilius prouehi queat.

Propterea anno 1780. quo Viennae morabar Iussu Altissimo, Grammaticam Daco-Romanam tunc primum inceptam a Cl. P. Samuele Klein de Szád, locupletaui, atque in ordinem reduxi, typisque edi curauimus, dein Altissimo Iussu immortalis memoriae Augustissimi quondam Imperatoris Iosephi II. Libros pro Scholis Valachicis partim verti, partim proprio marte composui.

In qua mea occupatione non tam pruritu aliquo res nouas introducendi, sum quippe antiquitatis obseruantissimus, quam necessitate adactus, quò Grammaticam Valachicam componere queam, sedulo inquisiui in corruptelam Linguae Valachicae a materna Latina, et sororia Italica, litterasque auitas, Latinas nempe, ad analogiam Inclytae Nationis Croaticae, aliarumque

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

in vsum Ciuilem solum (nam in Ecclesiasticis retinendas esse Cyrillianas, quis non videt?) reducere studui eo fine, quò facilius Grammatica ad certas, paucioresque regulas exigi possit, quod cum Cyrillianis characteribus obtineri nequaquam potest.

Pro cuius asserti maiori euidentia ad TVVM, SPECTABILIS, ET CLARISSIME VIR! postulatum sequentem adnecto Tabellam.

La pagina 6:

E mille veroscribentibus ad amussim scribentem vix vnum nominare queo, est enim Cl. Pater Samuel Klein, quantum iudicare possum, inter modo viuentes apprime gnarus linguae Valachicae, est Reuerendissimus Episcopus Argiensis in Valachia Transalpina (quos Cl. Dominus Ioannes Molnar de Müllersheim Menelogii Maioris emendatores prae caeteris elegit) sane bonus Valachus, ast et hi ambo summi inter Valachos nominis viri (mihi parcant) in suis emendationibus quot non commiserunt errores orthographicos? non ob inscitiam, aut ignorantiam, sed ob difficillimam litteris Cyrillianis scribendi methodum.

La sfârşit se află semnat:

Georgius Sinkai de Eadem, AA. LL. Philosophiae, et SS. Theologiae Doctor, emeritus Scholar. Director, et actualis Corrector Typi Valachici penes R. Typographiam Universitatis Pestanae.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

674. Strastnic, ed. III, Blaj 1804.

СТРАСТНІКЪ | Йкѣм атрѣа ѿарх ѣшезат | ѹі Тѵпхрит, дѣпх ржндѣжла | Бесѣричїй Рхсхрйтѵлѵй. | Сѣпт Стхпжнйрѣ Прѣ Ѧнхл-цатѵлѵй Ѧпхрат â Романилор | ФРЙНЦИСК ЙЛ ДОЙЛѢ | Кралѵлѵй Ѧпостоличѣ: Маре принцп ал Йрдѣлѵлѣ, шй чѣле лалте. | Кѣ Бѣлакенїа Ѣдсѣленцїй сале | Прѣ лѵминатѵлѵй, ѹі прѣ Сфй-цитѵлѵй Дѣмнѵлѵй Дѣмн | ІѠ ЙНН БѠББ. | Блхдйкѵл Фхгхрѣшѵлѵй | Ѧ Блаж ла Митропшліе. | âнѵл дела Нацерѣ лѣ Хс̃ хшд. | (Кѣ Тѵпѣрюль Семинѣрюлѵй).

In-folio de 1 foaie şi 218 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 42 de rânduri. Titlul încadrat într'o gravură cu compartimente. Pe verso titlului o altă gravură semnată: *J. E.*

Fără prefaţă.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

675. *Teologhie dogmatică*, trad. de Dimitrie Caian şi alţii, I—III. Blaj 1804—11.

ѲЄѠЛОГІѠ | ДОГМЙТЙКЪ | Дѣпх Ѧвхцхтѵра бѵнилор крєдйнчо-шй Дѣскалй Ѧтокмйтх, кѣ мхртѵ-рїй дин с: скрипт̃ѵрх, шй дин сс: | Пхринцй Ѧтхрйтх спре Ѧвхцхтѵра | Клерѵлѵй чѣлѵй тжнр Рѵмжнѣск âшх-зѣтх шй Тѵпхрйтх. | Кѣ Благослокенїа Ѣдсѣленцїй сѣле | Прѣ Лѵминѣтѵлѵй, шй прѣ Ѡсфй-цйтѵлѵй Дѣмнѵлѵй Дѣмн. | ІѠ ЙНН БѠББ. | Блхдйкѵл Фхгхрѣшѵлѵй. шй â Прѣ | Ѧнхлцѣтей

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Кєсáрw Крхєцїй Мхрúмй | Сфѣтник дин лхѕнтрѕ. | Кáртѣ .ѧтжє. | Л Блáж лa Митропwлíє âнѕл ѧдѡд. | Кѕ Тупарюл Сминарюлѕй.

3 vol. in-8° mic de câte 1 foaie pentru titlu şi 471, 402 şi 478 pagine. La vol. II şi III lipseşte numerotaţia volumelor. La vol. III se adaugă la titlul Mitropolitului: «a mărit ordinului al II Leopold Comendator».

Prefaţa este tipărită şi în fruntea volumului II. Din ea extragem următoarele:

Cuvânt înnainte.

Nu trebue a ne mira de acéïa, fraţilor, că Dumnezeu au oprit pre ceï lenevoşï întru agonisiré ştiinţiï, în légé véche, să nu între întru Sfânta Sfintelor, (la Ozeïa, cap 4, stih 6), fiindcă a clericilor deregătoriï acéïa fire au, cât nu ïaste cu putinţă să le plinéscă, de nu vor înpreuna cu evlaviïa şi ştiinţa. Că nu ïaste destul, ca cu sângură evlaviïa şi ne vinovăţiïa numaï să fie spre pildă luminoasă în Beséricâ, şi prin rugăcïunï şi jârtfe să cïară darurï dela Dumnezeu; ci ïaste de lipsă fără de acéïa, ca pre norodul şie-ş încredinţat să-l învéţe sfintele Taïne şi céle lalte dogme ale credinţeï a le cunoaşte, cu un cuvânt toată pravoslavnica légе a o tâlcuì; le ïaste de lipsă ştiinţa maï vârtos, când vor şedé pre scaunul cel de judecată, ca dréptă judecată să facă celuï ce să pocăïaşte, ca nu cumva înpotrivindu-să a lor judecată sfinteï Scripturï şi sfintelor Canoane, spre a sa şi a altora perire să fie. Gréle sânt acésté cu adevărat, dară încă maï la multe să îndatoréşte clericul că primind statul preoţieï, să face ca un privighitorïu strădalnic în Beséricâ; de pururé dară trebue să priveghiïaze, ca să nu să facă Besériciï ceva scădére schimosându-să adevărata credinţă, sau stricându-să năravurile céle bune a pravoslavnicilor. De aciïa cât nu trebue să se lupte cu făţarniciï aceïa cariï tot întru micşoraré şi scădéré Besériciï şi a credinţeï să străduesc? Iară spre acïasta câtă ştiinţă nu le ïaste de lipsă?...

Acïastă mare lipsă a ştiinţeï bine cunoscându-o şi Exsellénţiïa sa, pré luminatul şi pré osfinţitul al nostru Episcop şi stăpân pré milostiv, şi de pururé fiindu-ï în inimă scrise cuvintele S. Pavel Apostolul (cătră Tit. cap. 1, stih 7), ca să rânduïască preoţï prin sate, cariï să fie destoinicï a dogenì şi a învăţà, el însuş cu a sa nespusa sârguinţă n-au pregetat a aşăzà învăţătura despre Taïne şi cu a sa chieltuïală în anul 1801, spre folosul cleruluï rumânesc a o tipărì; ïară după acéïa, văzând a fi de lipsă ca batăr pe scurt învăţătura şi despre céle lalte dogme ale credinţeï în limba rumânéscă să să tipăréscă, părinţéşte s-au milostivit a încredinţa şi a porunci acest lucru Preotuluï Dimitrie Caïan cel tinăr, profesoruluï Theologhieï, care cu toată sârguinţa apucându-să de lucru, şi cu ajutorinţa altora au şi plinit după a sa putinţă acé milostivă poruncă spre binele de obşte dată. Drept acéïa, cariï năzuiţï la trépta preoţiï, luaţï în nume de bine acïastă puţintică stredanie, şi vă siliţï a învăţà céle pusă înnainte, ştiind că şi voao şi noroduluï pravoslavnic sânt de lipsă şi de folos.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1805.

676. V. **Aaron,** *Patimile şi moartea a Domnului şi Mântuitorĭului nostru Is. Hs.*, Braşov 1805.

П Ѝ Т И М И Л Є,
шѝ
М Ѡ Ѝ Р Т Ѣ
а Дмнѕлсѝ, шѝ Мѫнтѕи-
тѡрюлсѝ нѡстрѕ
Ї с̃ Х с̃.
†
Л Стихѕрѝ алкѧтѕѝте де Васи́лїе
Ѝ а р о н Ѝдкокáт жѕрáт .ѧ. М.
Принц. ал Ѝрдѣлсѝ.
Кѕ Слобозе́нїѧ че́лѡр мáй мáрѝ.
Тупѣрѝте кѕ тóатѫ кїелтѕѧ́ла Д. Кѵ́рїѕ
К о стандѝн Б о гѝч.
БРѬШѠВ.
Л Тупогр. лсѝ Геѡргїе де Шѡ́кел.
Прин Михаи́л Дѵ́р.
1805.

In-8⁰ mic de 2 foi şi 432 pag.

Prefaţa «către cetitorĭu» e semnată de Vasilie Aaron, procurator, şi datată: Sibiu 29 Octomvrie 1804.

Scrierea este în versuri de 7—8 silabe, rimând câte două.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

677. **Ioan Bobb,** *Carte de învăţăturĭ creştineştĭ.* [Partea I—III], Blaj 1805—1806.

К Ѝ Р Т Е̃ | Дс̃ Л КѢЦЪТѢ̃РЙ КРѲЦИНЕ̃ЦЙ, | Де́спре дешертѫчúнѣ лѧмїй, шѝ даторїѧ ѿмслсѝ .ѧ. фїе́це че | стáт дин GG. Скриптѣ́рй кслѣсе, шѝ .ѧтѫрѝте пре | скѣ́рт пентрѕ лáй лéснѣ .ѧцхлѣцерѣ, | шѝ прокопсѣ́ла, пре лѝмба | Рѕмѫнѣ́скѫ а- шезáтѫ де | Прѣ Ѡсфинцѝтсл, шѝ Прѣ лсминáтсл Дóмн | Е̃дѣлéницѧ сл | І Ѡ Ѝ Н Н Б О Б Б. | Клхдѝкѕл Фхгхрáшслсѝ, шѝ а Прѣ Ѧнáлтей Кесáрѡ | Крхéцй Мхрѝмй Сфѣтник дин Лхѕнтрѕ. | Тѵпѫрѝтѫ .ѧ. Блáж ла Митропѡлíе. | Ѝнпсл дела Хс̃ лаѵ̃е. Кѕ кїелтѕѧ́ла, шѝ Тѵпáрюл Семинáрюлсѝ.

3 vol. in-4⁰ de: 4 foi, 451 pagine şi încă 3 pagine pentru partea I; 4 foi, 418 pagine şi încă 1 foaie pentru partea II, şi 4 foi, 451 pagine şi iar 3 pag. pentru partea a treia.

Partea II este tiparită în 1806, iar a treia are însemnat pe titlu anul 1805, ca şi partea I.

Pe verso titlului câte un epigraf. In celelalte foi liminare, aratarea cuprinsului.

In fruntea parţii I este urmatoarea prefaţă:

Către cetitorĭ.

Măcar că maĭ pre la toate bisĕrecile să află căzaniĭ vechĭ cu învăţătură pe toate Duminecile şi sărbătorile peste ann aşăzate, dintru acărora cetanie mult poate învăţà norodul bun credincĭos; totuşĭ, fiind că acélé învăţăturĭ sânt maĭ lungĭ, cât, când aude partĕ din dărăpt, cé dintâe e uĭtată, dară şi almintrilé acélé învăţăturĭ după modrul oratorilor, cu rumânic

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

maĭ iscusită, aşa sânt alcătuite, cât mulțĭ nu înțăleg spre doritul folos; şi socotind ca fieşte care să se foloséscă, lângă acélé am vrut şi noĭ a aşăzà învățăturĭ maĭ scurte, şi cu temeĭurĭ din sfânta scriptură întărite despre deşărtăcĭuné lumiĭ şi datoriĭa omuluĭ, în fieşte care stat, înpărțindu-le în treĭ părțĭ, şi în fieşte care parte câte o sută de capete, carele orĭ cine sau auzindu-le sau cetindu-le lezne să le înțălégă şi să le cuprindă, şi aşa célé folositoare sufletuluĭ său să învéță. Drept acéĭa, precum noĭ căutând numaĭ la folosul vostru cel sufletesc, întră alte multe lucrurĭ ale Păstoriĭ noastre ne-am sârguit a întocmì şi aşezà acésté învățăturĭ, aşà şi voĭ spre folosul vostru le cetițĭ şi le ascultațĭ, şi aşa dintrânsăle vă luațĭ sufletelor folosâtoare şi mângăitoare învățătură.

Al vostru de bine voĭtorĭu Părinte,

Vlădica Ioann Bob.

București: Biblioteca Academiei Române.

678. Bucoavnă, (Braşov) 1805.

Bucoavnă pentru învățătura pruncilor. Tipărită cu cheltuiala dumn. Kiriu Boghicĭ Costandin. Tipografia luĭ Gheorghie de Şobel. 1805.

In-8° de 5 coale, cu litere cirilice.
J. Gross, *Kronstädter Drucke,* 102.

679. Ceaslov, Sibiiu 1805.

ЧЇѦ ѺѺ ѺѦѺ́Ѣ | âкѕм | ⸗трѕ âчестáшй кйп | тупхрйт: | ⸗ Зйлеле прѣ лѕминáтѕлѕй, шй | прѣ ⸗нялцáтѕлѕй | ⸗Апхрáт | ФРЇЙНЦЇѺКЎѺ | ЇЙЛ | ДЎѺЇЙЛѢ. ѺЇЙБЇЙ, | ⸗ Тупографіа лѕй Їѡáнн Бáрт. | 1805.

In-8° mic de 2 foi şi 365 pagine. Tipărit cu caractere de două mărimi, cu 19, sau 29 de rânduri pe pagină. Pe verso titlului e reprezentat Sf. Nicolae.

București: Biblioteca Academiei Române.

680. *Datorințele a subdaților către Monarhul lor,* trad. de Grigorie Obradovici. Buda 1805.

ДѦТОРЙНЦѺЛѺ | Ѧ | ѺЎБДЙЦИЛѺР ЙДѺКЪ ѺЎПТПЎШИЛѺР, | кътрх | МОНЙРХЎЛ | ЛѺР. | Спре ⸗трѣбЎинцáрѣ ⸗ шкоáлеле чéле | романéцкй нацїѡнáлниче. | ТрадЎсе де пре лймба чѣ немцѣскх шн кѕ | неще âдáѡцерй мáй дирѣсе прйн, | ГРИГÓРЇѺ ОБРЙДОВИЧ, | â шкóâл: | нацїѡн: милитърéцкй ⸗ Бхнáт | Дїрéктор.

ЛЯ БЎДЯ, | ⸗Â Крхмѯска Тупографіе â Оу̑ниверситъцїй | Оу̑нгѕрéцкй 1805.

In-8° mic de 3 foi şi 53 pagine. Pe verso titlului se citeşte următorul epigraf:

Daţi pruncilor dojănire!
Spre a înnaltelor privire,
Spuneți-le datorințele!
Ca să-şĭ pună silințele!
De a le înplinì cu voire
Către însaşĭ buna-norocire.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Urmează apoi:

Prologul.

Precum nu poate stumahul fără de mâncare, peştele fără de apă, omul fără de văzduh şi creşterile fără de agreabila căldură a soareluĭ, la ţelul său să soséscă, aşa nu poate nicĭ soţia omenéscă, fără de stăpânire să pestéscă. Fiĭnd dară, că noĭ bine vedem, şi iscusinţa cé de toate zilele cliiĭar ne dovădeşte, precum că fără de stăpânire şi fără de diregătorie nicĭ un bine nu să poate iscodi, nicĭ ĭară bunanorocire să poate îndrept ţiné; căcĭ amară şi cu multă nesiguraţie ĭaste viĭaţă omenéscă întră noroade varvare şi sălbatece, unde nu poate omul zice: «Acésta e al mieu» şi unde cel maĭ puternic poate face răŭ şi violenţie numaĭ de va vré. Acesté toate arată precum stăpâniré şi diregătoriĭa spre folosul şi binele cel de obşte hotărite şi întemeĭate sânt. Drept acéĭa datorĭ sântem noĭ aşi cinstì stăpâniré, a fi ei plecaţĭ şi cu toată inima a o ascultà şi a înplinì poruncile eĭ, căcĭ ĭa priveghéză neîncetat pentru bunul şi siguraţia noastră, luând pildă şi oglindă aplecăcĭuniĭ pre învăţătorĭul cel ceresc şi mântuitorĭul, ce zice: «Daţĭ Chesarĭuluĭ ale Chesarĭului, şi ale luĭ Dumnezeu luĭ Dumnezeu».

Pe pagina nenumerotată de la sfârşit:

Observaţie.

Pricina luăriĭ a zicerilor streine, care le-am vârât eu întru cărticica acésta, să va vedé întru un slovarĭu (Wörterbuch) mic, care voĭu eu încă în anul acesta, în limba cé nemţéscă, serbéscă şi cé românéscă, pentru şcoalele céle militărceştĭ să dau în tiparĭu.

Obradovicĭ.

Vezi şi sub anul 1806.
Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

681. Mineiu mare, I-XII, Buda 1805.

МИНЕЮ | ЛУНІЙ ЛУЙ ЄЄПТЄ́МВРІЄ | Кáрелѥ мáй нáйнте сѧ фо́ст тѵпѫри́т тѫлмѧчи́т прин | wсѫрдїѫ шй кѣтѫмáлѫ ѡбитóрюлуй де Дмнезéѕ Єпї-скóп âл Рѫмникулуй | ФИЛАРЄ́Т. | Йрх âкѹм кѫ вóѫ шй Блгословéнїѫ прѣ сфйци-тѫлуй | Митрополи́т âл Оу҃ггровлáхїей | КѴРІѲ КѴР ДОЄІѲЄЙ | сѧ мáй ·ѧдрептáт лѣ тѫлмѧчи́рѣ де мѣлте грешáле, | ·ѧ зи́леле Мѫрiей сáле Домнулуй Цѫрїй Рωмѫнещй | ІѠАННН КОНЄТАНДИН ВАЛЄѲѦНДРѲ | ѴѰИЛАНТ ВОЄВО́Д. | прин | Wсѫрдїѫ смерúтулуй Єпископ âл Йрпшулуй | КѴР ІѠЄИ́Ф. ·Ѧ БѲДА. | Сѧ тѵпѫри́т ·ѧ Крѫ́ска Тѵпографи́ѣ â Оу҃ниверсите́-|цїй дни Пѣцıа лѧ Йпѧл дела Хс҃ ѧ҃ѩ҃ѳ.

12 vol. in-folio Tipărite cu negru şi roşu, pe două coloane, cu caractere de doua mărimi şi cu 41 sau 48 de rânduri în coloană.

Volumele poartă o numerotaţie dela 1 la 12, însa nu pe titlu, ci numai în forma de signatură a coalelor din fiecare volum, începând cu luna Ianuarie.

Mineele dela Octomvrie la Fevruarie au în titlu numele Episcopului Filaret; iar cele dela Martie la Septemvrie pe al Episcopului Chesarie.

Ianuarie are 4+221 foi; Fevruarie 6+140; Martie 4+126; Aprilie 4+120; Maiu 4+127+3; Iunie 3+105+1; Iulie 3+150; August 4+147+4; Septemvrie 6+205+4; Octomvrie 3+175; Noemvrie 3+191; Dechemvrie 3+193.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Din această carte cunoscută sub numelé de Mineiul din Buda, s'au tipărit două rânduri de exemplare, unul pentru Ardeal şi Ţara Ungurească (v. mai sus nº 668) şi altul pentru Ţara Românească, numele suveranului şi al Mitropolitului fiind deosebite.

Ca bază a acestei ediţii s'a luat Mineiul dela Râmnic a Episcopilor Chesarie şi Filaret, introducându-se schimbările arătate în «Inştiinţarea» Episcopului Iosif al Argeşului, care se reproduce mai jos, după volumul pe Septemvrie. In ediţia dela Râmnic prefaţa volumului pe Septemvrie lipseşte în toate exemplarele văzute. O reproducem aci. Celelalte prefeţe sunt reproduse după ediţia din Râmnic.

Innainte cuvântare.

Când soarele, ochĭul zidirilor, în luna acĭasta vine asupra zodieĭ cumpeniĭ şi potrivéşte zioa (cu) noaptè, ce bucurie nu pricinuĭaşte la toţĭ de obşte? Pentru căcĭ fiind cé maĭ întâĭu a toamneĭ, şi maĭ înpodobită şi maĭ bogată de tot félĭul de roade, îndestuléză pre toţĭ, şi îĭ face a uità ostenélele zădufuluĭ verĭĭ trecute, şi îndémnă a să apucà de ale anuluĭ viitorĭu cu bună nădéjde.

Acĭastă lună, ce ĭaste a şéptè dela Martie, la Evreĭ, maĭ nainte de robiĭa Vavilonuluĭ, să zicé Athanim, ĭară după robiĭa Vavilonuluĭ Tier, întru carè, în tot anul după adunaré roadelor pământuluĭ, făcé eĭ praznicul corturilor, mulţemind luĭ Dumnezeu. Şi acĭastă prăznuire o făcé pentru aduceré aminte a petréceriĭ în pustie în patru zecĭ de anĭ, şi pentrucă prin multe scârbe şi ostenéle au întrat în pământul făgăduinţeĭ.

Vrédnică de însemnare erà la dânşiĭ şi pentru acĭasta, căcĭ avé ştiinţă din sfânta Scriptură, că întru acĭastă lună corabiĭa luĭ Noe după încetaré potopuluĭ, au stătut pre Munţiĭ Ararat.

Şi pentru căcĭ Marele Proroc Moysi în zilele eĭ, după ce au priimit al doilé tablele legiĭ, pogorându-se din Munte, au avut faţa proslăvită, de nu au putut eĭ să caute spre dânsul.

Incă şi pentru căcĭ întru dânsa s-au început Cortul mărturii în muntele Sinaĭ. Şi pentru căcĭ în zilele eĭ Arhiereul cel mare odată în an întrà în Cortul cel maĭ din lăuntru, care să numiĭà sfânta sfintelor, şi aducé jărtvă maĭ întâĭu pentru sine, apoĭ pentru norod, care întru acĭastă lună să adunà în Ierusalim, şi să curăţiĭà de păcatele atot anul: şi aducé arderé cé de tot Domnuluĭ.

Şi pentru căcĭ întru dânsa s-au sfinţit pré luminata, şi pré slăvita Besérica luĭ Solomon, şi Sycriul legiĭ s-au adus întrânsa.

Asémené şi pentru căcĭ dela dânsa să încépe numărul ce să tindé până la cincĭ zecĭ de anĭ, după porunca Domnuluĭ, că numărând şépte săptămânĭ de anĭ, din care să adună patru zecĭ şi noao, prăznuĭà anul al cincĭ zecile, care să numiĭà la dânşiĭ Iovileos.

Iar de cătră Romanĭ, luna acĭasta s-au numit September, carè va să zică a şapté dela Martie, dela a căriĭa zi din tâĭu Avgust Chesarĭul au pus încéperé indictionuluĭ pentru pricina dăjdilor dela supuşĭ, precum arată istóriĭa. Iară la Grecĭ de cătră Machidonénĭ s-au numit Gorpieos şi de cătră Athineĭ, Memactiriòn, pentrucă în zilele eĭ făcé sărbătoaré, pre caré o numiĭà Memactiria, întru cinsté lui Dios (Iupiter), băsnind eĭ că acest Dumnezeu al lor améstecă şi turbură pământul.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Iar la noĭ ĭaste cinstită luna acĭasta pèntru sfintele praznice, care să săvârşesc, nu întru cinsté luĭ Dios celuĭ băsnuit de Ellinĭ, ci întru slava adevăratuluĭ Dumnezeu, făcătorĭuluĭ tuturor, carele, numaĭ căutând spre pământ, îl face de să cutremură.

Precum şi Indictionul, nu pentru căcĭ s-au legĭuit de Avgust Chesarĭul îl priimim, ci pentru căcĭ Domnul nostru Iis. Hs., în zioa acĭasta (caré să prăznuĭa şi de Romanĭ) au întrat în synagoga Evreilor şi au cetit cuvintele Isaieĭ Proroculuĭ, care s-au înplinit întru dânsul, precum scrie Luca Evanghelistul. Care prăznuire a Indictionuluĭ s-au aşezat de sfântul sobor cel din tâĭu dela Nichea, ca o epohì de slobozeniĭa Creştinilor, după ce Marele Constantin au biruit pre Maxentie tyranul şi au luminat lumé cu buna credinţă; întru a căruĭa înpărăţie prin sfânta Elena, maĭcă-sa, s-au aflat şi cinstita cruce, a căriĭa înnălţare cu bună potrivire s-au făcut în luna acĭasta a zodieĭ cumpeniĭ, de vréme ce şi cinstita cruce au fost cumpăna dreptăţiĭ între doĭ tâlharĭ, ce au fost răstigniţĭ cu Hs.

Dela acest sfânt Sobor al Nicheiĭ până maĭ nainte de cădéré înpărăţieĭ Creştineştĭ, din véc în véc s-au pus în bună orânduĭală slujbele sfinteĭ Beséricĭ, de sfinţiĭ făcătoriĭ de Canoane şi scriitoriĭ de cântărĭ ale Praznicilor Stăpâneştĭ şi Domneştĭ şi ale pomenirilor sfinţilor, ale celor ce maĭ nainte de lége, şi în lége au bine plăcut luĭ Dumnezeu, şi ale celor ce după veniré Fiĭuluĭ luĭ Dumnezeu la noĭ, l-au priimit pre dânsul, şi după înnălţaré luĭ la Cerĭurĭ au mărturisit Numele luĭ înnainté tyranilor. Şi cu un cuvânt ale tuturor celor ce în multe chipurĭ au strălucit întru bunătăţĭ, acărora slavă ce vor să aĭbă în vécul viitorĭu, pre cât au fost cu putinţă firiĭ omeneştĭ a suferì, o au arătat Domnul nostru celor treĭ Ucenicĭ cu schimbaré féţiĭ în Muntele Thavoruluĭ; apoĭ şi în sfintele Evangheliĭ zicând: «Atuncé dreptiĭ vor străluci ca Soarele, întru înpărăţiĭa Părinteluĭ lor», şi ĭarăş pentru slugile céle înţelépte: «Că-ĭ va pune să şéză, şi trecând va slujì lor», şi cătră Apostolĭ: «Că vor şedé la masa luĭ întru înpărăţiĭa luĭ şi pre doaosprezéce scaune, judecând celor doaosprezéce seminţiĭ ale luĭ Israil». Asémené şi grăitorĭul de Dumnezeu Apostol zice: «Au nu ştiţĭ că sfinţiĭ vor să judece lumé?»

Iară cumcă să cuvine noao să cinstim pre Sfinţĭ, arătat să face din cuvintele Proroculuĭ, şi înpăratuluĭ David, carele zice: «Iar mie foarte îmĭ sânt cinstiţĭ priĭateniĭ tăĭ, Dumnezeule», şi propoveduind stăpâniré lor asupra dracilor, a trupuluĭ, a lumiĭ, şi a stihiilor, adaoge zicând: «Foarte s-au întărit stăpâniile lor». Iară pèntru mulţimé lor zice: «Număra-voĭu pre dânşiĭ şi maĭ mult de cât năsipul să vor înmulţi». Iar cum să cuvine noao să-ĭ cinstim, ne învaţă sfântul Cuviosul Părintele nostru Ioann Damaschin, cel maĭ ales dintre sfinţiĭ făcătoriĭ de Canoane, zicând: «Să cuvine să cinstim pre sfinţĭ ca pre nişte priĭatenĭ aluĭ Hs., ca pre nişte fiĭ şi moştenitorĭ aluĭ Dumnezeu». Şi după altele multe, adaoge zicând: «Câte aĭ fi făcut ca să afli ajutorĭu, carele să te ducă pre tine la Inpăratul cel muritorĭu, şi pentru tine cuvânt să pue cătră dânsul? Dar pre apărătoriĭ némuluĭ omenesc, pre ceĭ ce fac rugăcĭunĭ pentru noĭ cătră Dumnezeu, oare să cuvine să-ĭ cinstim? Aşà cu adevărat, să cuvine să-ĭ cinstim, Beséricĭ râdicând luĭ Dumnezeu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

BIBLIOTECA MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 1905

întru numele lor, daruri aducându-le, pomenirile lor cinstindu-le, și întru dânsele duhovnicéște veselindu-ne, ca veseliia să se facă cuviincioasă celor ce ne-au chiemat pre noi, ca nu vrând noi să-i cinstim, înprotivă să-i mâniem. Că cu céle ce Dumnezeu să cinstéște, de acélé și robii lui să vor veseli, iar de céle ce Dumnezeu să mâhnéște, și ostașii lui să vor mâhni. In psalmi și în laude, și în cântări duhovnicești, și în umilință și milostenie cătră ceĭ ce au trebuință, noi credincioșii să cinstim pre Sfinți, cu care mai vârtos Dumnezeu să cinstéște».

Până aici sânt cuvintele sfântului Ioann Damaschin, din care ne învățăm, că nu sfinții au trebuință de cinstiré noastră, ci noi avem trebuință de ajutoriul lor, și cum că nu să cuvine a face pomenirile Sfinților cu mâncări și cu băuturi preste măsură, din caré să naște curviia, nici cu alăute și cu alte organe, și cu cântări necuvioase, și jocuri, ca nu în loc de a priimi vre un folos din pomeniré lor, mai mult să ne osândim. Căci cinsté sfinților iaste urmaré viețiĭ lor.

Deci după Praznicele stăpânești mai întâiu cinstim ale pré sfinteĭ Stăpâneĭ noastre de Dumnezeu Născătoareĭ și pururé Fecioareĭ Marieĭ (din care al pré cinstiteĭ Nașteriĭ eĭ iaste întru acĭastă lună, ca o începere a mântuiriĭ noastre). Apoi ale fiește căruia sfânt în toate zilele preste an, cu ale cărora vitejiĭ, isprăvi și nevoințe Besérica ca cu niște stéle nerătăcite așezate pre tăriia eĭ cé înțelegătoare, luminat strălucéște, și cununa de doaosprezéce luni a anului, ca cu niște florĭ bine mirositoare din Raĭul cel înțelegătoriu, pré frumos să înpodobéște, și făcătoriul vremilor și al anilor, cel ce iaste minunat întru Sfinții săĭ, dupre zisa Proroculuĭ întru sfaturile lor, să și proslăvéște și de cătră toată suflaré să închină și să laudă.

Deci de vréme ce am pomenit la început pentru prăznuiré Corrilor, ce să făcé la Evreĭ, și pentru înnoiré Besériciĭ luĭ Solomon, că întru acĭastă lună au fost, întru care și ale Besériciĭ Sfinteĭ învieriĭ luĭ Hs. cu cuviință s-au așezat a să săvârși, datorie avem ca și noi să ne aducem aminte de înnoirile duhovnicești, și spre mai bine să ne schimbăm din zi în zi, până ne aflăm întru acĭastă viiață pré scurtă. Că nu atât numai pentru Besérica cé zidită din pietri și din lémne ne însuflețite, s-au orânduit a să face pomeniré înnoirilor, cât mai mult pentru îndemnaré înnoiriĭ duhovnicești a fiește căruia creștin, carele după cuvântul Apostolesc iaste Besérică însuflețită a Dumnezeuluĭ celuĭ viu, precum poate vedé fiește cine cuprinderé slaveĭ dela Hvalitele slujbeĭ înnoirilor la treĭsprezéce zile, cum să cuvine a să înnoi omul.

Așà dar să ne înnoim, dezbrăcându-ne, după cuvântul Apostoluluĭ, de omul cel vechĭu, prin pocăință și prin mărturisire curată, și să ne înbrăcăm în cel nou, prin lucraré faptelor bune, ca eșind din viiața acĭasta îndreptați și gătiți, dupăce să vor stricà corturile noastre (adecă trupurile ce purtăm). și după ce iarăși să vor râdicà prin glasul trâmbiții ceiĭ de apoi, să ne învrednicim a priimì rodurile ostenélelor noastre: prăznuind nu odată în an, ci fără încetare, nicĭ în corturĭ și colibĭ stricăcioase ca Evreiĭ, ci în lăcașurile céle nefăcute de mână, ale celor întâiu născuți. Cu darul și mi-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

lostiviré luĭ Dumnezeu celuĭ în Troiţă slăvit, că numaĭ luĭ să cuvine slava, cinsté, şi închinăcĭuné, acum, şi întru nesfârşiţĭ vécĭ aĭ vécilor: Amin.

Inştiinţare.

Iar pentru tălmăciré Minéelor acestora pre limba românéscă şi pentru întâĭa typărire a lor, îndatorim pre fieşte carele a vedé înnainte cuvântările lunilor Octovrie, Noemvrie şi Aprilie, făcute de ceĭ întru vécĭnica odihnă maĭ nainte mutaţĭ episcopĭ aĭ Râmniculuĭ, Chyr Chesarie şi Chyr Fylaret (carele şi Mitropolit Ungrovlahieĭ au stătut), cariĭ în vremile păstorieĭ lor au pus înnainté oilor celor cuvântătoare ale némuluĭ românesc acĭastă duhovnicéscă hrană, lăsându-şĭ şi după moarte nemuritoare pomenire. Cărora următorĭu făcându-se cu râvna şi cu osârdiĭa şi Dumnéluĭ, Domnul Ioann Molnar, Profesor al Academieĭ Clujuluĭ şi Doftor de ochĭ în Marele Prinţipat al Ardéluluĭ, ĭ-au pus în lucrare typăriré de al doilé a acestor cărţĭ, pentru care am lăudat lucrul cel bun al bărbatuluĭ.

Dar fiind că multe greşale s-au întâmplat la typăriré din tâĭu, l-am sfătuit ca maĭ întâĭu să facă îndreptaré acestora, şi aşa să fie lucrul ostenéliĭ sale desăvârşit, şi, ascultându-ne, ne-au rugat, ca cu orĭ ce mijloc vom socotì să se săvârşéscă acĭastă mare trebuinţă ĭarăşĭ aicĭ, de unde şi tălmăciré şi typăriré din tâĭu s-au făcut. Şi aşa noĭ, cu voĭa şi blagosloveniĭa pré osfinţituluĭ nostru stăpân, Mitropolituluĭ Ungrovlahieĭ Chyriu Chyr Dositheĭ, puind în lucrare prin oamenĭ cu ştiinţa amândurora limbilor, ellineştĭ şi româneştĭ, şi maĭ mult prin ostenéla unuĭ pré cuvios părinte, ce au stătut şi ucenic al acelor doĭ fericiţĭ arhiereĭ, s-au îndreptat greşalele céle maĭ marĭ, cât s-au putut, atât céle din tălmăcire, cât şi céle din typărire, însă acĭastă lună şi cu alte treĭ, Martie, Maiĭ şi Avgust au fost apucat de s-au typărit până a ni se vesti. Dar pentru a să şti că s-au cercetat şi acésté, s-au pus la sfârşitul lor greşalele şi îndreptările. Din care céle maĭ micĭ să pot îndreptà şi acum, ĭar céle lalte să vor îndreptà la a treĭa typărire.

Drept acéĭa, ceĭ ce vă veţĭ întâmplà a ceti cu luare aminte, văzând oare care cuvinte nepotrivite cu céle dintâĭu typărite la Râmnic, să nu socotiţĭ întralt chip, ci că cu scopos blagocestiv s-au făcut îndreptaré acĭasta, pre cât s-au putut, osebit numaĭ de oare care cuvinte, ci s-au schimbat la unele locurĭ de dior(tho)sitoriĭ ce au fost la acĭastă typărire de al doilé, care nu sânt prin ştiré noastră, precum ĭaste мѫри́т şi мѫри́тъ, înloc de слъви́т şi слъви́тъ, şi .ѧ҃тръ inloc de .ѧ҃тре, şi altele pré puţine după idiotismos al vorbiriĭ ţăriĭ Ardéluluĭ, ĭar nu vătămătoare la dogma credinţiĭ ceiĭ pravoslavnice.

Să maĭ fie înştiinţă şi acĭasta, că unele slujbe ale unora din sfinţĭ, ne fiind la Minéele céle greceştĭ, nu s au cercetat, precum ĭaste slujba sfântuluĭ Visarion întru acĭastă lună, a sfinteĭ cuvioaseĭ Parascheviĭ la Octovrie şi canonul al doilé al sfântuluĭ Grigorie Decapolit la Noemvrie, şi altele. Ci de s-ar aflà întrànsele greşale, nu vom fi supt grăire de rău, căcĭ noĭ am urmat numaĭ izvoduluĭ grecesc cu îndreptările tălmăciriĭ şi ale typăririĭ.

Fiţĭ dar sănătoşĭ în Domnul şi priimiţĭ cu bucurie acĭastă ostenélă a

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

acestuĭ răvnitorĭu osârdnic, carele pentru folosul némuluĭ românesc şi pentru podoaba sfintelor besericĭ le-au înnoit cu a doao typărire, şi întru sfintele rugăcĭunĭ, nu uĭtaţĭ şi pre ceĭ maĭ nainte numiţĭ părinţĭ arhiereĭ, şi pre ceĭ ce s-au ostenit cu îndreptaré. Şi maĭ pre urmă de toţĭ şi pre mine, carele cât am putut m-am atins şi eu cu dégetul cel mic de ostenélele acestora, care să poate socotì ca o picătură de apă cătră noĭanul măriĭ. Insă nădăjduesc că Dumnezeu milostiv fiind, priiméşte şi pre cel maĭ mic dar, după proèresis al fieşte căruĭa, precum au priimit ceĭ doĭ banĭ aĭ văduveĭ ceiĭ sărace, caré numaĭ atâta au avut. Al căruĭa dar să fie cu pravoslaviĭa voastră.

Smeritul Episcop al Argeşuluĭ,
Iosif.

București : Biblioteca Academiei Române.

682. Gr. Obradovici, *Aritmetica,* Buda 1805.

Показаніе | катрѣ | Ариѳметика Сокотеи | слѣ | АРІѲМЕТИКѢ | спре | требѣинца Школелор челор Романещ | прин | ГРИГОРІЕ ѠБРАДОВИЧ, | а Школелор Дїректор.

Ла БѢДѢ, | Ѧ Краѣска Типографіе а Оуниверситацїй | дин Пещ. 1805.

In-8° mic de peste 90 de pagine.
Pe titlu, marca tipografiei Universităţii ungureşti.
In foile liminare se află tabla cuprinsului şi prefaţa lui Obradovici.

Inştiinţaré.

Socotind de câtă mare trébă ĭastă întru vieţuiré cé de commun învăţătura socoateĭ, care nu numaĭ ce întru nenumărate chipurĭ de soţialnica neguţătorie, în măestrii, în lucruri economiceşti, ci şi însului plugarĭu, păcurarĭu şi celuĭ mai pregetat casnic de mare trébă iastă. Cătră acĭasta încă ia luminézĕ simţirile, ascute duhul şi face capacilă de toată judecaré lucrurilor înţălegeré şi minté pruncilor. Pentru acĭasta tare am priveghét şi pururé priveghezi ca învăţătura acĭasta să se aducă de învăţătorĭ şcoalelor acurat cu buna procopsélă şi cenuflucsie înnainte. Care eu şi binişor am ajuns, prefăcându-o încă la începutul diregătorii mele ceii de şcoale de pre limba cé nemţască şi învăţând pre învăţătorii ceĭ mie încredinţaţi într-ânsa, şi printrânşiĭ să înparte tinerimei. Insă neavând încă cărţi tipărite despre acéĭa, din scrisori cu mâina foarte greu şi chintinel am lucrat. Pentru de a dobândì scoposul cel în commun dorit, cu inimă fierbinte am pohtit ca să pociu şi acĭastă de folos cărticică da în tipariu; însă, neputând eu din însa mé mijlocire a face acĭasta, am fost silit a lăsà lucrul acesta jos până astăzĭ.

Descoperind eu mai nainte de vre o câte va zile gândul şi dorinţa mé Domnului Pavel Ruja, unterlaĭtenant înpărătesc a reghimentului acestuĭa mărginatu valaho-illyricescu, me-au dat curajuita nădéjde, ca numai să lucru eu, apoi dumnélui nu mă va lăsà în lipsă, întru toate ce sânt de spre folosul naţiei.

O înbucurare ca acĭasta de la un patriot spre binele şi înfrumuseţaré naţiei sale aplecat au pricinuit tipăriré cărticichei aceştia, pentru caré mul-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ţămęşte, ĭubita a mé tinerime, zisului bun şi milostiv patron, fiind încredinţată, că ori-ce vei dobândi de acuma înnainte de la mine, inimii lui cei ce iubęşte némul său pricinuire a da veĭ avé.

Obradovici Director.

Galaţi: Biblioteca Urechiă.

683. Octoih mic, (Braşov) 1805.

Cele opt glasurĭ sau Octoihul cel mic. Tipărită cu cheltuiala D-lui kiriu Costandin Boghicĭ. Tipografia luĭ Gheorghie de Şobel 1805.

In-8° de 200 p., cu caractere cirilice.

J. Gross, *Kronstädter Drucke,* 102.

684. *Orthographia latino-valachica,* Cluj 1805.

ORTHOGRAPHIA
LATINO
VALACHICA
*
CLAUDIOPOLI
Impress. Typis Coll. Reformatorum
Anno 1805.

In-8° de 1 foaie, pentru titlu, şi 10+38 pagine.

Titlul pentru intrarea în materie este acesta: «Recta ratio litteris latinis valachice scribendi».

După regulele şi observarile gramaticale, urmează, cu o paginaţie nouă, o povestire intitulată astfel:

LUNTREa de ANTEa
intórsa
dòpa
GESNER
in
Romanie
pr' in
S. Ch.

Pe verso acestui titlu se află următoarea prefaţa:

Romane!

Vediand quôt de chiár, inált, si sulléget extralucesce acest Nome, dòpa ce l'am desbraccát d'in flócce le lui Cyrilla, si l'am imbraccát in vestmente romanesci; indégna te a pòrtà acest Nome spre addeverátà tà láuda: deprende te a òrmà pássi ei acellui popor, in quôt te lássa a tá le împregiorstari, quáre pr'in fácte le sa le neadjuns miráte, 'au implut Lume a co acest in vécc nepresussit laúdát Nome: deprende te ti a questigà no nomái scutu l Carne ei: ci si pre a anim' ei pascere, de no mái mult in quálete nomái o partïcélla a viuaçi' ei intórce: d'in quáre ti uá adjunge, de no mái mult o 'óra, quá se cetesci si Chartïcicà acéstà: iár no quà un judecatorio,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ce mái vertuos qua un benevollitorio a Romaní lor. Valeto: In Clus. Ann. 1805, dí a 26. a lui Máio.

Atribuită lui Samuil sau Ştefan Körösi.

Blaj: Biblioteca Cipariu. — Oradea-mare: Biblioteca diecezană episcopească.
Dr. Siegescu, *A román Helyesirás története*, Budapest 1906, p. 199.

685. Penticostar, Sibiiu 1805.

ПѢНТИКОѢТЇЙРЇОН, | Чє кѕприйнде ѧтрѕ сйне слѣжба чє їєх кѕ-| кйне: дин сфйта шй Ѧѕминáта Дѕ-мйнекх â Пáщилор, пхнх ла Дѕ-|мйнека тѕтѕрор сфйцилор. | âкѕм | ѧтрѕ âчесташй кйп | тупхрйт: | ѧ Зйлеле прѣ лѕминáтѕлѕй, шй прѣ ѧнхлцатѕлѕй | Ѧнхрат | ФРЇЙНЦИѢКЏѢ | âл | ДЏЎЙЛѢ. | Кѕ слобозéнїа Ч. Конзистóрїѕм неоунйт дин Ѩрдѣл.

ѢЙБЇЙ | ѧ Тупографїа лѕй Їωáнн Бáрт. | 1805.

In-folio de 1 foaie şi 362 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu caractere de două mărimi şi cu 41 de rânduri în coloana plină, cu caracterele mari, şi 50 de rânduri cu cele mici. Diferite gravuri cu inscripţii româneşti. Cea din fruntea titlului are semnătura, cu caractere latine: *G. F. Sc.*

Verso titlului e alb.

Fără prefaţă.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

686. Psaltire, Sibiiu 1805.

Ѱ Я Л Т Й Р Ѣ | Прорóкѕлѕй | шй | Ѧпхрáтѕлѕй | ДЯВЙД | âкѕм | â доαωαρα тупхрйтх | ѧ зйлеле прѣлѕминáтѕлѕй, шй прѣ-|ѧнхлцáтѕлѕй | Ѧпхрáт ФРЇЙНЦЇѢКЏѢ | Й Л | ДЏЎЙЛѢ.

ѢЙБЇЙ, | ѧ Тупографїа лѕй Їωáнн Бáрт. | 1805.

In-4° de 4 foi şi 230 de pagine. Tipărit numai cu negru, pe două coloane, cu 34 rânduri.

Pe verso titlului se află următoarea înştiinţare a tipografului:

Cătră Pravoslavnicii Cetitori.

Dobândind încă răpăosatul mieu Părinte P(etru) B(art) dela Préînnălţatul, şi Prémilostivul nostru Inpărat Iosif Al Doilé, slobozenie spre tipăriré Cărţilor rumâneştĭ la Légĭa Grecĭască Neunită, au dat în typarĭu şi Psaltiré cé mare, maĭ înbogăţindu-o cu o Molitvă foarte folositoare la Paraclis. Din care pré înnaltă Îngăduinţă şi eu, ca următorĭul în locul Părinteluĭ mieu Typograf, văzind pe lângă altele lipsa aceştiĭ Psaltirĭ, m-am îndemnat acuma de a doaoară a o typărì; Pre caré priimiţi-o cu drag, căcĭ după Izvodul cel dela Râmnic ĭaste făcută.

Al Pravoslavieĭ voastre bun voitorĭu,
Ioann Bart
Priveleghiatul Typograf.

Urmează apoi prefaţa lui Chesarie la *Psaltirea* dela Râmnic din 1779, învăţăturile pentru citirea Psaltirii şi o gravură reprezentând pe David.

V. mai sus n° 423, p. 244 şi n° 546, p. 342.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

687. Şincai, *Elementa linguæ daco-romanæ,* Buda 1805. — Latineşte.

ELEMENTA
L I N G V Æ
DACO-ROMANÆ
SIVE
VALACHICÆ
EMENDATA, FACILITATA, et IN MELIOREM ORDINEM REDACTA
PER
GEORGIUM SINKAY
de EADEM,
AA. LL. Philosophiae, & SS. Theologiae Doctorem
Scholarum Nationalium Valachicarum in
Magno Transylvaniæ Principatu primum,
atque emeritum Directorem, nunc penes
Regiam Universitatis Pestanæ Typographiam Typi Correctorem.
BUDAE
Typis Regiæ Universitatis Pestanæ
1805.

In-8° de 110 pagine.
Prefaţa:

Præfatio ad lectorem.

Gentem, quæ una eademque Lingua, corrupta nempe Romana, sive Latina, diversa tamen ab Italica, Gallica, atque Hispanica, proxime autem accedente ad Vallicam, ac Italicam, utitur, placuit non mihi soli, sed aliis etiam, communi nomine *Daco-Romanam* propterea appellare, quod eadem diversas Regiones, ac Provincias incolens, diversam quoque Nomenclaturam ab iis, aut earum partibus sortita sit.

Ita illi, qui Valachiam Transalpinam incolunt, inter sese, et ab aliis quoque, *Munténi,* Montani audiunt; qui Moldaviam et Bucovinam, *Moldovéni,* Moldavi; qui Transylvaniam, communiter quidem, *Românі*, Romani, at specifice: Carpati accolae, *Marginéni,* Marginales, montium vero Abrudbanyensium, Torotzkoiensium, Bánffi-Hunyadiensium, ac interjacentium plagarum, *Mocáni,* Mokányones; qui Banatum Themesvariensem, *Frathiuti*, Fraterculi; qui demum respectu antiquæ Daciæ Trans-Istrianas inhabitant Provincias uno nomine *Cintiári*, Graecis Κšξο, sive Κοτξο-Βλάχοι, Claudi Valachi appellantur.

Qui omnes posterioribus temporibus (de prioribus quippe sæculis, quando iidem jam Pacinacæ, jam Comani, jam aliis nominibus compellati fuere, disserui in *Dialogo,* et uberius disseram in Annalibus Daco-Romanis) a Græcis Βλάχοι, ab aliis Europæis Vlachi, vel Valachi dicti sunt.

Daco-Romanæ hujus Gentis (Gentem namque Transylvanis quibusdam, quam Nationem, Valachos Transylvaniam incolentes nominare præplacet, crediderim propter nimiam eorum inibi multitudinem) extensionem opinione multorum ampliorem esse, isthinc patet, nimirum quod dilata sit per totam

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

veterem, sive *Trajani* Daciam, quam usque, dum Annales Daco-Romanos edidero, placet definire: Ponto Euxino, sive *Mari nigro,* Flumine Tyra, nunc *Nistro*, monte Carpato, fluminibus Tybisco, ac Istro, sive Danubio.

Didita pariter sit per novam, sive *Aureliani* Daciam, quæ partes: Mœsiæ inferioris, nunc *Bulgariæ*, Mœsiæ superioris, nunc *Serviæ,* et Dardaniæ, nunc *Albaniæ*, complectitur. Quid, quod post unitum cum Bulgaris Blachorum Imperium didita est per totam Bulgariam, montes Hæmum, et Pindum, Moglenam Thessaliæ provinciam, Macedoniam, Thraciam, Crimeam, Podoliam, Pocutiam, ut taceam Pestinum, Agriam, Miskoltzinum, aliaque Hungariæ mihi Budæ scribenti Cis-Tybiscana Emporia, Viennam Austriæ, Venetias, pluraque cum Europæ, tum Asiæ Emporia, in quibus Daco-Romani Quæstores adeo multiplicati sunt, ut publicas, easque splendidissimas erexerint Ecclesias.

E tanta Daco-Romanæ Gentis extensione quis non videt, usum Linguæ illius summe necesarium fore iis, quibus sive quæstum exercendi, sive munia aliqua capessendi, gerendique, sive solum peregrinandi, conversandive gratia ad Daco-Romanos olim accedendi fuerit animus? Næ hoc omnes, qui vel levissime de merito hujus quæstionis cogitaverint, quam facillime perspicere poterunt. Quapropter tales linguæ etiam cognitionem sibi familiarem reddere anhelent, oportet. Sed quibus mediis?

Nos quidam Daco-Romani, qui linguam nostram addiscere cupientes voti sui compotes reddere nunquam non studuimus, studuimus etiam media quærere, quibus tam proficuus finis quo facilius obtineri possit.

Enimvero ego, et Reverendissimus D. *Samuel Klein* de Szád. Consistorialis Episcopatus Fogarasiensis, et Revisor Librorum, cujus multifaria præclara opera non pridem recensuit Clarissimus, et de literaria Republica quam qui optime meritus Vir D. *Michael Tertina* in lectu dignissima Orodiade Cl. Viri D. *Ladislai Nagy* de Peretsen, nos, inquam, anno 1780. primi edidimus Grammaticam Daco-Romanam, cujus exemplaria adeo sunt distracta, ut venalia amplius reperiantur nulla. Post octennium, anno videlicet 1788. eandem nostram Grammaticam recensens, atque locupletans Cl. D. *Joannes Molnár* de Müllersheim linguis germanica, et valachica Viennæ typis edi curavit. Magnificus, et Cl. D. *Joannes Budai,* alias *Deleán*, Consiliarius Fori Nobilium de Regno Galliciae, composuit Dictionarium Valachicum, Latinum etc. sed ad quem perfectionis gradum deduxerit, necdum mihi constat. Alterum Dictionarium composuit prælaudatus Reverendissimus *Klein,* quod in quatuor linguis, h. e. Valachica, Latina, Germanica, et Hungarica brevi lucem aspiciet.

In priori nostra Daco-Romana Grammatica conati sumus corruptionem Linguæ Daco-Romanæ ex Latina quoquo modo comprobare, simulque Eos, qui Latinam ex asse noverunt, Valachicam longe faciliori methodo, breviorique via edocere, cujus nostri conatus scopum utrum assecuti simus, judicent alii; per Regulas quippe latinis literis scribendi valachice, quas in eadem Grammatica statueramus, parum abfuit, quin Linguam Daco-Romanam, quoad scribendum, et legendum similem Gallicae reddiderimus.

A compluribus igitur sollicitatus, ut eandem Daco-Romanam Gramma-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ticam a me ipso emendatam, atque faciliorem scribendi, ac legendi methodum redactam secundis typis edi curem, præmisi in Epistola, quam nuperrime ad Spectabilem, et Cl. Virum, D. Equitum Magistrum *Joannem de Lipszky* dedi, typisque vulgavi *Tabellam* docentem modum scribendi valachice litteris tam Cyrillianis, quam Latinis, quam Tabellam, quum venalis prostet, facilique negotio, ac pretio comparari possit, isthic non repeto, verum in emendata hac Daco-Romana Grammatica, omissis penitus litteris Cyrillianis, iisque scribendi modo, vel potius rejectis ad Grammaticam Illyrico-Valachicam, quam etiam continuare intendo, si Cl. DD. Censores Illyrici suum mihi hac in re auxilium non denegaverint, omissis, inquam, Cyrillianis Litteris, de solis Latinis, qualiter nempe iis uti debeamus, tractabo, ita expositis omnibus regulis, quæ perfectam quidem, succinctam tamen Grammaticam constituunt, atque docent, ut, qui Latinam, quemadmodum dixi, Linguam ex asse noverit, iis ad amussim, praesertim ubi de corrumpendis latinis in valachicas voces tractavero, observatis, quam facillime intra brevissimum tempus Linguam Valachicam addiscere possit.

Tu benevole Lector! hunc meum laborem æqui bonique consulito, Grammaticam Daco-Romanam in sequentem redactam ordinem faventer amplectitor, et valeto.

De obiceiu, la sfârşitul acestei cărţi se află legată Epistola către Lipszky (v. nº 673).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

688. Teofilact, *Tâlcuire la cele patru evanghelii*, Iaşi 1805.

Ѧ ΛѪИ ΘЄΟΦѴΛЇΚΤЬ | ЯΡΧΙЄΠΪЄΚΟΠѪΛ ЕѪΛΓЯΡΪЄИ ТЖ Л К Ѫ Й Р Є | ЛЇЙ ЧѢЛѢ ПѦТРѪ ЁѴЇЙНГЁЛІЙ | Диньı Лúмва Ёллинѣскъ Тѫлмачúтъ, шй къ ѧсемнáрй | ѡарекáре дела ЁѴΘѴМЇЄ ЗѴГЇДЙНОЄЬ ѧдъшúтъ. | Їйрх âкѣмь ѧтжй Тупърúтъ ѧтрѣ âдоáw Домніе âйчѣ | Ѧ прѣ Лѣминáтѣлъй шй прѣ ѧнълцáтѣлъй нóстрѣ Дóмнь | ЯЛЁѮЯНДРѪ КѠΝЄΤЯΝΤÍΝЬ ЍѪРЌЗИ ЕВД: | Къ Благослокéнїѧ шй тоáтъ кїелтѣѧла Прѣ ѡ Єфйцúтѣлъй | Йрхїепúскопь шй Митрополúть â тóатъ Молдáвїѧ | КѴРЇѪ КѴРЬ ВЄΝІЯМÎΝЬ | Ѧтрѣâлъ трéилѣ Йнь âлъ Йрхїепїскопúей Прѣ ѡ Єфйцїей сáлѣ. Ѧ Тупографúѧ чѣ днь Їйшй â сфйтей Митрополúй | ла Йнѣлъ ѧЙѡѣ: | Дѣ Гераснмь Іеродїáконь тип: | шй дѣ Кѡстáкй Пóничю.

In folio de 6 foi şi 708 pagine, numerotate până la 707. Tiparit cu negru, cu o gravură după cele două prefeţe, reprezentând pe Sf. Gheorghe.

Pe verso titlului se afla două steme, una a Moldovei şi alta a Ţarii-Româneşti (facs. nº 321), cu următoarele versuri:

Vezĭ cetitorĭule, acéste sémne ce în pecéte sântŭ însemnate
Pre Alexandru Muruzĭ, Domnŭ Creştinŭ şi preste Creştinĭ domnind îlŭ arată.
Dumnezeu dară, celŭ Atotŭ putérnicŭ, întru mulţĭ anĭ să-lŭ păzéscă,
Ca şi supuşiĭ Innălţimeĭ sale de acĭastă pace de acumŭ pururé să se în-
[dulcéscă.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

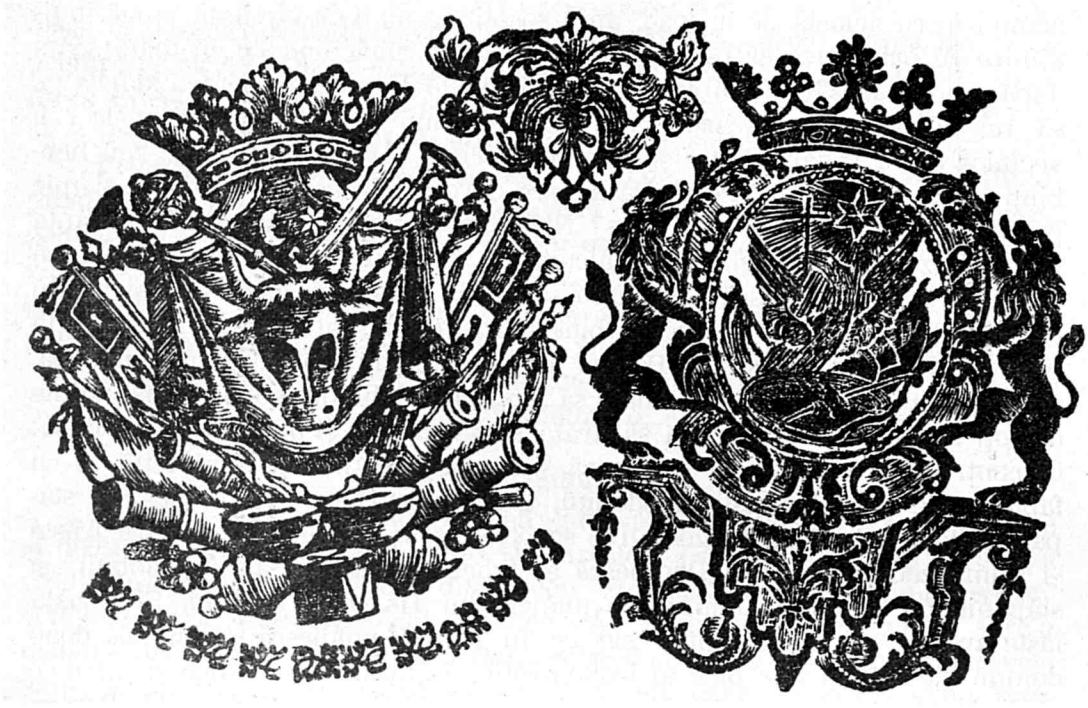

321.— Stemele Moldovei şi Ţării-Româneşti din *Tâlcuirea evangheliilor*, Iaşi 1805.

Urmează apoi aceste două prefeţe:

Pré blagocestivuluĭ, Luminatuluĭ şi pré Innălţatuluĭ oblăduitorĭu a toată Moldaviĭa, Domnuluĭ nostru Alexandru Constantinŭ Muruzi Vvd. sănătate, viaţă îndelungată, pace, şi mântuire dela Dumnezeu rugămŭ.

Marĭ cu adevăratŭ şi nenumărate sântŭ iconomiile céle pentru omŭ, pre care pré înţăleptulŭ şi pré bunulŭ Dumnezeu încă dintru începutŭ dela zidiré lumiĭ spre folosulŭ luĭ le-au făcutŭ. Iară cé maĭ întâĭ de câtŭ toate şi maĭ mare şi firiĭ omeneştĭ pré de nevoe ĭaste, că dinŭ însăşĭ firé cé omenéscă pre ceĭ maĭ bunĭ şi cariĭ maĭ multŭ cu vredniciĭa şi cu isteţimé de ceĭalalţĭ să deosebescŭ, preste lucrurile şi făpturile sale în loculuĭ său ĭ-au pusŭ, şi cetăţĭ să ocârmuĭască, şi noroade să povăţuĭască, şi cu osârdiĭa şi silinţa cé fără de pregetŭ de aceşté să poarte grija după asemănaré luĭ ĭ-au rânduitŭ. Pentru acéĭa precumŭ eĭ către toţĭ ceĭ de suptŭ dânşiĭ prinŭ daré celorŭ bune cu bine să arată, aşa şi ceĭ de suptŭ dânşiĭ, pré cu dreptate ĭaste şi după Lége, ca către dânşiĭ ĭarăşĭ cu bine să se arate, aducându unuluĭ unele şi altuluĭ alte sémne ale buneĭ cunoştinţe, şi toţĭ înpreună pre mulţămiré cé pentru toate céle dela dânşiĭ. Decĭ cu o datorie ca acĭasta pré după Lége, a mulţămiriĭ ceiĭ cu bună cunoştinţă către Innălţimé ta, căriĭa dela Dumnezeu stăpâniré i s-au încredinţatŭ, cuprinsŭ şi eu flindŭ, nu maĭ multŭ pentru acĭastă încredinţată Mărieĭ tale stăpânire, pentru caré şi toţĭ ceĭ de suptŭ Măriĭa ta datorĭ sântemŭ spre toată mulţămiré, de câtŭ şi pentru céle multe faceri de bine care de osebĭ prinŭ Innălţimé ta amŭ dobânditŭ şi maĭ nainte întru cé dinŭ tâĭ aicé domnie a Mărieĭ tale, şi

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

acumŭ întru acĭastă de a doao, amŭ socotitŭ a nu fi cu cuviinţă lângă mulţămiré cé prin gură cătră Măriĭa ta, şi lângă rugăcĭuné cé în toată viaţa după datorie netrecută cătră Atotŭ putérniculŭ Dumnezeu pentru Măriĭa ta, să nu adaogŭ şi oarecarele daru spre semnŭ alŭ mulţămiriĭ méle céiĭ véc'nice cătră Innălţimé ta, şi spre mărturie a râvneĭ Mărieĭ tale ceiĭ fierbinţĭ cătră céle Dumnezeeştĭ. Dară oare care ar fi acesta, ca să fie şi mie potrivitŭ şi Mărieĭ tale cuviinc'os? Nicĭ unulŭ cu adevăratŭ, afară de sfânta şi Dumnezeĭasca Evanghelie cé tâlcuită de fericitulŭ Theofylactŭ, caré după amelinţare Dumnezeĭască pre cumŭ să véde, pentru acĭasta s-au şi păzitŭ ca să se typăréscă întru acéste bine norocite zile, întru care Innălţimé ta povăţueştĭ cârma stăpânirиĭ. Pentru acéĭa şi acumŭ dinŭ typarĭu ivindu-să, cu strălucitŭ numele Mărieĭ tale a să înpodobì să filotimiséşte, şi maĭ nainte de toţĭ înnainté Mărieĭ tale a să arătà să sârguĭaşte şi nu fără de cuviinţă: Ci pentrucă pre Măriĭa ta te ştie că şi cu blagocestiĭa eştĭ strălucitŭ, şi cu faptele céle evangheliceştĭ înpodobitŭ, şi cu lucrurile céle cuviinc'oase stăpânitorilorŭ celorŭ cu blagocestive socotéle încuviinţatŭ, pentru care acésté şi Dumnezeu cu Coroană Domnéscă şi Ighemonicéscă te-au înpodobitŭ, şi stăpânitorĭu la norodŭ numitŭ cu numele luĭ Hs. te-au arătatŭ. Şi acĭasta ĭaste arătată nu numaĭ dinŭ céle ce în Ţara Rumânéscă întru céle doao domniĭ ale Mărieĭ tale bine aĭ iconomisitŭ, ci şi din céle ce aicé şi întru cé dinŭ tâĭ, şi acumŭ întru cé de a doao maĭ vârtosŭ bine aĭ rânduitŭ. Pentru că Măriĭa tà numaĭ, sau înpreună cu puţinĭ, numaĭ atâté de multe şi marĭ bunătăţĭ celorŭ supuşĭ aĭ izvorâtŭ, şi până acumŭ ca unŭ izvorŭ pururé curgătorĭu izvorăştĭ. Că îndată ce întru cé de aicé domnie acumŭ te-aĭ mutatŭ, sau maĭ bine a zice ca la cé părintéscă apoĭ şi a Mărieĭ tale te-aĭ întorsŭ, maĭ întâĭ de toate célé lalte pentru uşuraré supuşilorŭ de dăjdiile céle preste măsură, şi pentru aduceré apeĭ atâtŭ aicé în Iaşĭ, câtŭ şi în Focşanĭ aĭ grijitŭ. Pre care amândoao ca unŭ Părinte ĭubitorĭu de fiĭ şi Domnŭ cu mare cuviinţă minunatŭ le-aĭ isprăvitŭ. Una adecă, că dăjdiile céle de silă şi preste putinţă ca pre nişte desfrânărĭ tyraniceştĭ le-aĭ urâtŭ şi le-aĭ lepădatŭ, şi în loculŭ lorŭ pre céle cu cuviinţă şi după putinţă aĭ rânduitŭ; ĭară pre alta, că fântânĭ cu neîncetate şi frumoase curgerĭ prinŭ multe locurĭ dinŭ nou aĭ ziditŭ, ĭară prinŭ une locurĭ aĭ şi înnoitŭ. Apoĭ bine ştiindŭ câtŭ de folositoare la viaţa omenéscă ĭaste învăţătura, pentru că prinŭ acĭasta şi năravurile oamenilorŭ să înpodobescŭ, şi sufletulŭ maĭ la săvârşire vine, aĭ bine voitŭ şi şcoale de învăţăturĭ prinŭ multe locurĭ aicé de aĭ întemeĭatŭ. Iară după toate acésté, nicĭ greotaté vremiĭ socotindŭ, nicĭ chieltuĭalele céle multe şi marĭ cruţindŭ, ci toate al doĭlé puindu-le, acumŭ şi case Domneştĭ pré frumoase şi marĭ din temelie rădicĭ; sémne toate cu adevăratŭ pré arătate ale dragosteĭ ceiĭ părinteştĭ cătră supuşĭ, şi scrisoare ca pre stâlpŭ véc'nică a mareĭ cuviinţeĭ ceiĭ domneştĭ. Pentru care cumŭ nu sântemŭ datorĭ bunătăţiĭ Mărieĭ tale cu véc'nice mulţemirĭ? Lasŭ încă a zice şi pre râvna Mărieĭ tale cé înfocată cătră céle bisericeştĭ, pre dreptaté cé minunată întru judecăţĭ, pre milosteniĭa cé bogată cătră ceĭ scăpătaţĭ, pre milostiviré cé cu ĭubire de oamenĭ cătră ceĭ greşiţĭ, pentru care icoană a fapteĭ bune ceiĭ domneştĭ de toţĭ te socoteştĭ, şi bunătate de

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

obşte şi norocire a toată Moldova te propovedueşti, caré pentru acésté cu o unire şi cu unŭ glasŭ cătră Dătătorĭulŭ Dumnezeu strigă grăindŭ: Datumi-aĭ mie Doamne pre celŭ ce domnéşte întru dreptate, nu să va maĭ auzì aicé nedreptate, zidi-mă-voĭu întru pricéperé stăpânitorĭuluĭ mieu.

Priiméşte-o dară pre acĭasta, pré Luminate Doamne, ce să aduce Innălţimeĭ tale ca pre unŭ daru micŭ adecă la vedére, dară mare la înţălégere, pentru că cuvinte ale vieţiĭ véciínice cuprinde întru sine, alŭ cărora Începătorĭulŭ ĭaste însuşĭ Dumnezeu, ĭară sfârşitulŭ, mântuiré oamenilorŭ. Iară Domnulŭ să întăréscă domniĭa Mărieĭ tale în pace, şi să o ţie în némŭ şi în némŭ, adăogândŭ lângă stăpâniré cé pământéscă şi dobândiré înpărăţieĭ ceiĭ cereştĭ.

Alŭ Innălţimeĭ tale cătră Dumnezeu fierbinte rugătorĭu,

Veniaminŭ, Mitropolitulŭ Moldavieĭ.

Cătră cetitorĭulŭ.

Multe cu adevăratŭ dumnezeeştĭ şi de sufletŭ folositoare cărţĭ, în multe şi deosebite vremĭ, de mulţĭ sfinţĭ şi purtătorĭ de Duhŭ bărbaţĭ, şi de ceĭ ce au fostŭ în lége şi de ceĭ după lége, spre folosulŭ nostru s-au scrisŭ. «Că toate, zice dumnezeescŭlŭ Apostolŭ, câte maĭ nainte s-au scrisŭ, spre a noastră învăţătură s-au scrisŭ». Dară cé maĭ întâĭ de câtŭ toate, şi preste toate, şi pricina la caré să aducŭ toate, şi dela caré izvorăscŭ toate, ĭaste dumnezeĭasca Evanghelie: Nu numaĭ pentru că céle maĭ nainte de dânsa, scriĭa umbră alŭ adevăruluĭ celuĭ dinŭ trânsa, ĭară céle după dânsa au izvorâtŭ toate dinŭ trânsa, ci şi pentrucă întru acélé, precumŭ zice dumnezeesculŭ şi marele Vasilie, prinŭ slugĭ cu noĭ au grăitŭ, ĭară în Evanghelie însuşĭ Stăpânulŭ de faţă cu noĭ au vorbitŭ. Pentru acĭasta şi decâtŭ toate célélalte maĭ deosebitŭ daru celorŭ ce o au dăruĭaşte. Că nu numaĭ negura necunoştinţiĭ de Dumnezeu dela ceĭ ce o cetescŭ cu blagocestie o râsipéşte, şi viaţă véciínică le pricinuĭaşte, ci şi, pre cumŭ adeveréză sfântulŭ Ioannŭ Gură de aurŭ, dinŭ casele întru care să află, pre duhurile céle necurate le gonéşte. Pentru acĭasta, pre cumŭ unulŭ ĭaste soarele între stéle şi trandafyrulŭ între florĭ, aşa una ĭaste Dumnezeĭasca Evanghelie între célélalte sfinte cărţĭ. Dară fiindŭ că multe să cuprindŭ întrânsa maĭ taĭnice şi de foarte puţinĭ inţălése, acelaşĭ Dumnezeescŭ Duhŭ, carele au mişcatŭ pre grăitoriĭ de céle dumnezeeştĭ Evangheliştĭ de o au scrisŭ, au mişcatŭ şi pe ceĭ după dânşiĭ purtătorĭ de Dumnezeu Părinţĭ de o au tâlcuitŭ maĭ pre largŭ şi maĭ descoperitŭ. Dintru cariĭ unulŭ ĭaste şi Dumnezeesculŭ acesta Părinte Theofylactŭ Arhiepiscopulŭ Vulgarieĭ, carele pré deplină tâlcuire la toată Evangheliĭa au făcutŭ, urmândŭ intru toate dumnezeesculuĭ Ioannŭ Gură de aurŭ. De caré lipsiţĭ fiindŭ ceĭ ce să slujescŭ cu limba acĭasta, erà lipsiţĭ după urmare şi de înţălégeré cé cu dédinsulŭ a Evangelieĭ. Pentru acĭasta dará Pré osfinţitulŭ nostru stăpânŭ, Arhiepiscopulŭ şi Mitropolitulŭ Moldavieĭ Chyrŭ Veniaminŭ, încă fiindŭ episcopŭ alŭ Iluşuluĭ, socotindŭ folosulŭ celŭ mare ce să pricinuĭaşte dinŭ tâlcuiré sfinteĭ şi Dumnezeeştiĭ Evangheliĭ, după ce au văzutŭ că cu ajutorĭulŭ luĭ Dumnezeu o amŭ săvârşitŭ de tâlmăcitŭ, dinŭ limba cé ellinéscă, pre înţălesulŭ limbiĭ noastre, ardé cu inima ca unŭ ĭubitorĭu de folosulŭ celŭ de

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

obşte alŭ Patrieĭ, ca să o vază şi în obşte dată prinŭ typărire, pentru care şi nu puţine chipurĭ au metahirisitŭ încă şi maĭ pre urmă, după ce au fostŭ mutatŭ în episcopiĭa Romanuluĭ. Iară acumŭ, după ce Dumnezeĭasca Pronie, caré maĭ nainte au ştiutŭ râvna Pré-osfinţieĭ sale spre folosulŭ Patrieĭ şi podoaba bisériciloră şi mântuiré sufletelorŭ, l-au înnălţatŭ pre scaunulŭ sfinteĭ Mitropoliĭ, măcarŭ că trebuinţa ceré a să tipărì şi alte cărţĭ, dară Pré osfinţiĭa sa au socotitŭ că ĭaste maĭ cu cuviinţă, ca acĭasta, ca céĭa ce ĭaste maĭ întâĭ cu rânduĭala, să fie şi cu typăriré, şi ca céĭa ce ĭaste capulŭ tuturorŭ, să povăţuĭască şi maĭ nainte de toate. Şi ĭată că au înplinitŭ Dumnezeu sfatulŭ celŭ bunŭ alŭ inimiĭ Pré osfinţieĭ sale, au umplutŭ întru bunătăţĭ dorinţa sa. Decĭ toţĭ ceĭ ce voiţĭ să vă faceţĭ fiĭ aĭ ziliĭ şi aĭ luminiĭ, şi să nu umblaţĭ întru întunéreculŭ neştiinţiĭ; toţĭ ceĭ ce voiţĭ să aveţĭ viaţa Domnuluĭ, ca o oglindă înnainté ochiloră voştri celoră sufleteştĭ, şi după dânsa să urmaţĭ; toţĭ ceĭ ce voiţĭ să ştiţĭ taĭnele întrupăriĭ Domnuluĭ, şi dogmele credinţiĭ noastre, ca să puteţĭ dà răspuns după cuvântulŭ Apostoluluĭ, pentru credinţa cé întru voĭ; toţĭ ceĭ ce voiţĭ să vă povăţuiţĭ la calé mântuiriĭ, şi să nu vă poticniţĭ în prăpăstiile pierzăriĭ, priimiţi-o cu bucurie, şi o cetiţĭ cu osârdie, şi mulţămindŭ luĭ Dumnezeu, celuĭ ce au iconomisitŭ de au dobânditŭ şi Némulŭ nostru acĭastă vistierie, rugaţi-vă ca să înmulţéscă aniĭ ceĭ de obşte folositoriĭ aĭ Pré osfinţieĭ sale, pomenindu-ne şi pre noĭ la rugăcĭunile céle cătră Dumnezeu, cariĭ nu puţinŭ ne-amŭ ostenitŭ la acĭasta.

Gherontie şi Grigorie,
dinŭ sfânta Mănăstire Némţulŭ.

Tot în foile liminare se află «Viaţa Evanghelistului Mathei» şi indicele «capetelor».

Pe pagina 707 se află o tabelă criptografică care se citeşte, plecând din centru şi mergând în spre unul din cele patru colţuri, pe ori ce drum, la stânga sau la dreapta, în linii verticale sau orizontale: *a lui Gherontie ĭaste tâlmăcirea,* pentru partea de sus, şi *a lui Grigorie ĭaste tâlmăcirea,* pentru partea de jos (v. facs. nº 322).

Pe ultima faţă nepaginată, se află următoarele versuri:

Multŭ doresc ŭ cu adevăratŭ ceĭ învăluiţĭ pre mare de furtună
Ca să dobândéscă linişte bună;
Dară fără de asemănare au typografiĭ maĭ multă dorire
De a ajunge la a cărţiĭ săvârşire.
Pentru care şi noĭ lăudămŭ neîncetatŭ
Pre véc ĭniculŭ Inpăratŭ,
Că ne-au ajutatŭ de amŭ scosŭ dinŭ typărire
Acĭastă Evanghelicéscă tâlcuire.

Apoi, dupa cererea de iertare pentru greşelile de tipar, numele tipografuluĭ şi al zeţarului:

Gherasimŭ Ierodiaconŭ, typografŭ.
Costachi Pònicĭu, aşăzătorĭu slovelorŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

322. — Tabelă criptografică din *Tâlcuirea Evangheliilor*, 1805.

1806.

689. *Adplausus... Samueli Vulkán,* Buda 1806.

Adplausus | quo | Illustrissimo ac Reverendissimo | Domino Domino Samueli Vulkán | Græco-catholico Episcopo | Magno-Varadinensi etc. etc. In Exordio Pastoralis suæ Dignitatis | Omnigenam Felicitatem | precantur Sui | Tribus Linguis | valachica, hungarica et latina.

Budaæ, | Typis Regiæ Universitatis Hungaricæ. | 1806.

In-4° de 8 pagine.

Cuprinde: «două poezii în limba română, cu litere latine, de *G. S. de S.* (Șincai) una: *Ad Daco-Romanos* și alta: *Ad Illustrissimum Dominum Episcopum.*

«O felicitare pentru S. Vulcan, în versuri ungurești, subsemnată în numele tinerimei dela Universitatea ungurească din Pesta de Stefan Pap Marzsinai inginer. sau cu cuvintele din text: a' Pesti magyar Universitasban tanuló Ifiuság' nevében Marzsinai Pap István, Földmérõ.

«O felicitare în exametre și pentametre latine de: Constantinus Farkas. Jur. Auditor emeritus.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

«Dar atât poezia maghiară cât şi cea latină, după caracterul şi forţa ideilor se par a fi mai mult operele lui Şincai decât a lui Stefan Pap şi Constantin Farkas».

N. Densuşianu, *Inventar de documente privitoare la istoria şi literatura română.* Mss. în B.A.R. nº 371, p. 39.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

690. Antologhion, Iaşi 1806.

[А҆НѲ]ОЛОГІѠН | ЧЄ СЪ ЗИЧЄ | ФЛОА́РѢ КѸВИ́НТЄЛѠРЬ | Ка́реле кѹпри́нде ѧ҆ си́не Рѫндѹѧ́ла Дм҃не-зеє́щилѡрь Пра́зниче, а҆ле сфн҃цилѡрь нѹ-ми́цй, ши̂ а҆ле сфн҃цилѡрь де О҆́бще: че | съ пръзнѹє́скь ѧ҆ вї. Лѹ́ни а҆ле А҆́нѹлѹй. | А҆́кѹмь а҆до́а ѿаръ тѵпъри́ть а҆и́чѣ ѧ҆ Мол-да́вїѧ. ѧ҆ зи́леле Прѣ́ Лѹмина́тѹ-лѹй ши̂ Прѣ́ ѧ҆нълца́тѹлѹй До́мнь. | СКАРЛА́ТЬ А҆ЛЄ́ѮАНДРѸ | КАЛЛІМА́ХИ ВВОД: | Кѹ Благослове́нїѧ, ши̂ то́атъ кїелтѹѧ́-ла Прѣѡ҆сфн҃ци́тѹлѹй Митрополі́ть | а҆ль Молда́вїей | КѴРЇѠ КѴРЬ ВЄНІА[МИНЬ] | ѧ҆ Тѵпогра́фїѧ Сфн҃тей Митрополі́й ѧ҆ Ꙗ҆́шь. [ѧ҆ А҆́нѹль] дела Хс҃: ҂аѿѕ. Лѹна лѹй О҆ктѡ́мврїе.

In-folio de 4 foi nenumerotate şi 399+167+12 foi numerotate. Tiparit numai cu negru, pe doua coloane, cu caractere de doua mărimi şi cu 37 sau 50 de rânduri în coloana.

In foile liminare se afla: titlul, stema Moldovei cu versurile în onoarea Domnului, o scrisoare de închinare către Mitropolitul Moldovei Veniamin şi, în faţa textului, o gravură reprezentând pe Sf. Gheorghe, semnată: P. S. şi cu un distih.

Prefaţa:

Pré osfinţituluĭ şi de Dumnezeu alesuluĭ Arhiepiscop şi Mitropolitŭ atoată Moldaviĭa Kyriu Kyrŭ Veniaminŭ, alŭ nostru pré milostivŭ Stăpânŭ, şi de obşte Arhipăstor, pre cé de slugă plecată închinăcĭune aducemŭ.

Nu ĭaste altă faptă bună maĭ înnaltă de câtŭ rugăcĭuné. Căcĭ toate célélalte bunătăţĭ, adecă postulŭ, priv(e)ghiaré, strădaniĭa, înfrânaré, fecĭoriĭa, milosteniĭa, şi totŭ celalaltŭ bine intocmitŭ danţŭ, şi cu ceréscă înpletire şirŭ alŭ Dumnezeeştilorŭ bunătăţĭ, măcarŭ de sântŭ următoare luĭ Dumnezeu, măcarŭ de sântŭ averĭ nefurate şi podoabe nemuritoare ale sufletuluĭ, dară acéstė nu unescŭ pre omŭ cu Dumnezeu. Iară sfânta rugăcĭune numaĭ singură unéşte, numaĭ singură înpreunéză pre omŭ cu Dumnezeu, şi asémene pre Dumnezeu cu omulŭ, şi-ĭ săvârşaşte pre amândoĭ una: Căcĭ ĭaste o înpreunare fără mijlocire, şi o strânsă legătură a Ziditorĭuluĭ cu zidirile céle cuvântătoare. Precumŭ o adeveréză marele Lucéfărŭ, şi iscusitulŭ lucrătorĭu alŭ rugăcĭuniĭ, Dascalulŭ Thesaloniculuĭ, şi alŭ Biséricii luĭ Hs., Grigorie, zicândŭ: Inpărtăşiré cé prinŭ fapte bune pentru asemănare gătéşte pre lucrătorĭulŭ eiĭ destoĭnicŭ spre priimiré luĭ Dumnezeu, dară nu-lŭ şi unéşte. Iară putéré rugăcĭuniĭ, acĭasta sfinţéşte, şi desăvârşitŭ face întinderé şi uniré omuluĭ spre Dumnezeu, legătură fiindŭ a zidirilorŭ celorŭ cuvântătoare cătră Ziditorĭulŭ. (Cuvântŭ pentru rugăcĭune, Capŭ 1). Şi dint(r)u acĭasta unire a omuluĭ cu Dumnezeu, pre caré o face sfânta rugăcĭune, care înnalte darurĭ? ĭară maĭ vârtosŭ a zice, care izvorŭ alŭ darurilorŭ nu să răvarsă în omulŭ celŭ unitŭ cu Dumnezeu? Dintru acĭasta să naşte cunoştinţa adevăruluĭ dinŭ mincĭună, descoperirė taĭnilorŭ celorŭ ascunse ale firiĭ, maĭ nainte vedéré şi cunoştinţa celorŭ ce vorŭ să fie, dragostė cė spre Dumnezeu, şi cu unŭ cuvântŭ, dintru acĭastă unire să naşte,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

acé de toţĭ cerută şi dorită, dară pré de rarĭ dobândită, precumŭ zice sfântulŭ Isaacŭ: Indumnezeire a omuluĭ (cuvântŭ alŭ 2.), cé cu anevoe a să socotì şi a să grăì şi a să dobândì. Şi ĭarăşĭ, nu ĭaste altă bunătate maĭ de trebuinţă de câtŭ sfânta rugăcĭune: Căcĭ câtă nevoe şi trebuinţă are omulŭ de ajutorĭulŭ luĭ Dumnezeu, atâta asémene are trebuinţă şi de rugăcĭune, caré pricinuĭaşte ajutorĭulŭ luĭ Dumnezeu. Decĭ, fiindŭ că fără de ajutorĭulŭ luĭ Dumnezeu nu poate omulŭ a face nicĭ o bunătate: Fără de mine nu puteţĭ face nimicŭ (Ioannŭ, capŭ 5); cu adevăratŭ nicĭ fără sfânta rugăcĭune nu poate face nicĭ o bunătate. Pentru acĭasta cu cuviinţă ĭaste fieşte carele a să rugà, şi prinŭ rugăcĭune a cére ajutorĭulŭ luĭ Dumnezeu, şi cândŭ are a grăì ceva de folosŭ sufletescŭ, şi cândŭ are a face vre unŭ lucru plăcutŭ luĭ Dumnezeu. Şi de vréme ce (cu unŭ cuvântŭ a zice) are trebuinţă omulŭ de rugăcĭune, şi la începutŭ, şi la mijlocŭ, şi la sfârşitulŭ fieşte căruĭa lucru alŭ său, pre cumŭ au zisŭ grăitorĭulŭ de Dumnezeu Grigorie: Rânduĭală pré lăudată ĭaste la celŭ ce începe totŭ cuvântulŭ şi lucrulŭ, dela Dumnezeu să încépă, şi întru Dumnezeu să se odihnéscă. Dreptŭ acéĭa, cândŭ să pune rugăcĭuné înnainte la toată fapta, toate lucrurile să înlesnescŭ, toate curgŭ cu îndemânare, toate să lucréză spre folosŭ. Aşa mărturiséste şi Dumnezeesculŭ Zlatoustŭ: Sau ĭubitorĭulŭ de fecĭorie, sau celŭ ce să nevoĭaşte a cinstì întréga înţălepcĭune a nunţiĭ, sau a stăpânì mâniĭa, şi a petréce în blândéţe, sau a fi curatŭ de zavistie, sau orĭ ce altŭ de céle cuviincĭoase a face, de va pune rugăcĭuné înnainte, caré curăţéşte acestŭ drumŭ alŭ vieţiĭ, va avé călătoriĭa pravoslavieĭ lésne şi uşoară. Şi cumŭ că cu totulŭ ĭaste preste putinţă a petréce niştine în fapta bună fără rugăcĭune, socotescŭ a fi tuturorŭ cunoscutŭ. Căcĭ cumŭ poate a să nevoì cineva întru bunătăţĭ, neapropiindu-să, şi necăzindŭ *(sic)* adésă la Dătătorĭulŭ acestora? Acĭasta adeveréză şi sfântulŭ Isaacŭ grăindŭ: Că fără neîncetată rugăcĭune nu să poate apropiĭà nimene cătră Dumnezeu. Şi cumŭ că rugăcĭuné să cére dela totŭ sufletulŭ creştinescŭ, cu acéste cuvinte o încredinţéză limba ce cântătoare şi bine grăitoare a mareluĭ Zlatoustŭ, zicândŭ: Lucrătorĭu cu mâĭnile eştĭ? şăzindŭ *(sic)* cântă: şi de nu voeştĭ cu gura a cântà, cu gândulŭ fă acĭasta. Asémene şi Domnulŭ nostru Iis. Hs. în sfânta Evanghelie, sfătuindŭ poruncéşte: «Priveghiaţĭ, şi vă rugaţĭ, ca să nu cădeţĭ în ispită». După acéste dară poruncĭ sfinte, şi sfătuirĭ a celorŭ de Dumnezeu înţălepţiţĭ Părinţĭ, urmândŭ maĭca noastră şi sobornicésca Bisérică a Răsărituluĭ, ca o albină neobositoare adunândŭ dinŭ cé véchie şi dinŭ cé noao scriptură, cuvintele dumnezeeştĭ, ca pre nişte florĭ pré bine myrositoare, cu bună întocmire au alcătuit sfinte rugĭ, şi cântărĭ de séra şi de diminéţa spre măriré şi lauda a celuĭ în treĭ féţe proslăvit Dumnezeu, şi spre cinsté sfinţilorŭ, carii bine au plăcutŭ luĭ, ce preste anŭ să prăznuescŭ, şi au întocmitŭ acĭastă carte, caré să numéşte *Anthologhionŭ*, ca o înfloritä adunare, din livezile sfintelorŭ scripturĭ, şi s-au rânduitŭ de dumnezeeştile Soboară a fi şi acĭasta una dinŭ cărţile sfinteĭ Bisericĭ céle alcătuite spre slujba şi lauda, şi buna eiĭ rânduĭală. Şi fiindŭ că pre cumŭ ĭaste obicéĭu la stăpânirile célé politiceştĭ a învăţà pre supuşiĭ lorŭ la totŭ félĭulŭ de datorie, spre a-ĭ aduce întru buna norocire cé de afară,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

maĭ cu dédinsul ĭaste datorie la unŭ păstorĭu adevăratŭ, a să silì cu mare priveghiare spre a aduce sufletele pravoslavnicilorŭ, ce sântŭ încredinţate, la cunoştinţa adevăruluĭ, şi a-ĭ trage în totŭ chipulŭ spre dragosté sfintelorŭ slujbe bisericeştĭ prin bune rânduelĭ, vărsândŭ în inima lorŭ adevărata umilinţă spre călătoriĭa mântuiriĭ, la care cu atâta maĭ multă silinţă avândŭ Pré osfinţiĭa tà, cu cât maĭ multŭ ochĭulŭ celŭ mare alŭ cerĭuluĭ, soarele, strălucéşte între célélalte planite, toată vrémé vieţiĭ spre acĭastă bună voinţă, plăcută luĭ Dumnezeu a o chieltuì aĭ alesŭ. Şi dregătoriĭa Arhipăstorieĭ şi putéré nu o socoteştĭ spre altŭ sfârşitŭ, fără numaĭ a înpodobì sfintele luĭ Dumnezeu lăcaşurĭ, nebăgândŭ sémă câtŭ de puţinŭ mulţimé chieltuĭalelorŭ pentru lauda luĭ Dumnezeu şi pentru mântuiré oilorŭ staululuĭ pré osfinţieĭ tale, nicĭ odinioară luândŭ saţĭu spre acĭasta, orĭ ce lipsă, pricină de a o înplinì după datorie o numerĭ. Pre cumŭ şi lipsa aceştiĭ cărţĭ, ce să numéşte *Antologhionŭ*, adecă Floare a cuvintelorŭ, socotindu-o a fi netăgăduită datorie ca să se dé în typarĭu, şi a să înpărţì cu îndestulare pre la toate biséricile eparhiilorŭ aceştiĭ de Dumnezeu păzite ţărĭ, toate chieltuĭalele întru nimicŭ puindu-le, aĭ poruncitŭ noao smeritelorŭ slugĭ, ca să o typărimŭ. Caré cu voinţa luĭ Dumnezeu, ĭată după doriré Pré osfinţieĭ tale, şi sfârşitŭ au luatŭ. Căcĭ pre cumŭ la soare urméză lumina, şi la myrŭ buna myrosire, aşa şi ajutorĭulŭ luĭ Dumnezeu, carele face voile celorŭ ce să temŭ de dânsulŭ, ĭaste dépururé nedespărţitŭ, îndreptândŭ, înlesnindŭ şi ¡bine po'văţuindŭ faptele Pré osfinţieĭ tale. Prinŭ care şi la stepena arhipăstoresculuĭ acestuĭa scaunŭ flindŭ înnălţatŭ, toată osârdiĭa şi doriré sufletuluĭ celuĭ plinŭ de toate bunătăţile alŭ Pré osfinţieĭ tale, la altŭ pravăţŭ nu privéşte, fără numaĭ ca pre toţĭ supuşiĭ şi duhovniceştiĭ fiĭ aĭ Pré osfinţieĭ tale a-ĭ aduce la cé de săvârşitŭ norocire sufletéscă, nu numaĭ cu cuvântulŭ, ci cu fapta maĭ vârtosŭ învăţindu-ĭ. Că lăsând nevoinţa şi ne băgaré de sémă a marelorŭ chieltuelĭ ce s-au făcutŭ cu zidirile şcoalelorŭ, şi cu hrana cé de pe toată zioa a sirimanilor ce sântŭ adunaţĭ spre învăţăturĭ, pentru rădicaré stăriĭ preoţeştĭ, văzutŭ flindŭ de toţĭ, de vomŭ voì a povestì céle ce de osebĭ faceri de bine nu să potŭ numărà. Căcĭ cine au venitŭ cerândŭ ajutorĭu, şi neajutoritŭ s-au întorsŭ ? Sau cine ca să se miluĭască, şi s-au scosŭ afară deşărtŭ? Câţĭ tinerĭ, sirimanĭ flindŭ, să hrănescŭ de Pré osfinţiĭa ta? Câte fămeĭ văduve laudă şi propoveduescŭ sprijinéla ce o au? Ceĭ dinŭ întristare avându-te mângâĭare: Ceĭ ce să nedreptăţescŭ, ajutorĭu: Ceĭ răniţĭ la sufletŭ, doftorŭ pré minunatŭ. Făcându-te cătră toţĭ toate, ca pre toţĭ să-ĭ dobândeştĭ. Dreptŭ acéĭa şi toţĭ cu o rugă, ne adormitŭ sprijinitorĭu te mărturisescŭ, şi părinte iubitorĭu de fiĭ te numescŭ. Pre cariĭ cu pilda îndumnezeitelorŭ bunătăţĭ sufleteştĭ întărindu-ĭ, şi prinŭ acésté ca unŭ bunŭ păstorĭu cu pravoslaviĭa hrănindu-ĭ, şi cu meşterşugire duhovnicéscă adăpându-ĭ, iĭ păzeştĭ ne supăraţĭ şi ne vătămaţĭ de pornirile nevăzuţilorŭ vrăjmaşĭ céle a totŭ pierzătoare. Acésté dinŭ céle multe puţine, (căcĭ a povestì toate câte una, ĭaste lucru alŭ vre uniĭ dumnezeeştĭ Muse), flindŭ, o Pré sfinţite Stăpâne, céle ce înpodobescŭ sufletulŭ Pré osfinţieĭ tale! Cumŭ nu ni s-ar cădé acĭastă carte a Floareĭ cuvintelorŭ Pré osfinţieĭ tale numaĭ a să afierosì, şi a să aduce cu cucerie? Nu streinŭ prinosŭ cu adevăratŭ, ci dinŭ livezile mărimiĭ a pré înbunătă-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ţituluĭ sufletŭ alŭ Pré osfinţieĭ tale, cu a căruĭa bună voinţă şi chieltuĭală s-au şi typăritŭ. Şi cu mare bucurie năzuĭaşte a-şĭ aşăzà duhovnicésca miĭare în sânurile floriĭ ceiĭ de săvârşitŭ a faptelorŭ celorŭ bune a pré înnalteĭ bunătăţiĭ Pré osfinţieĭ tale, c-acela ce Pré osfinţiĭa ta eştĭ floaré dumnezeeştilorŭ cuvinte, şi myrézma buneĭ creştinătăţiĭ. Şi măcarŭ că nevredniciĭa noastră nu ĭaste destoĭnică a să întinde după vrednicie spre deşluşiré înnălţimiĭ acestuĭ lucru, dară pentru ne asemănată blândéţa Pré osfinţieĭ tale, şi bunătaté, căzindŭ înnainté păstoresculuĭ scaunŭ alŭ Pré osfinţieĭ tale cu adâncă evlavie, şi până la pământŭ închinăcĭune, aducândŭ carté acĭasta, o afierosimŭ. Căcĭ orĭ nicĭ unuĭa dinŭ toţĭ, sau numaĭ Pré osfinţieĭ tale să cuvine afierosiré aceştiĭa. Carele ca unŭ începătorĭu izvorŭ fiindŭ, prinŭ carele curge apa credinţiĭ şi a fapteĭ bune ceiĭ cereştĭ şi vieţuitoare, adapă şi veseléşte oile céle cuvântătoare ale Fiĭuluĭ şi Cuvântuluĭ luĭ Dumnezeu, şi cu îndestulare dinŭ trânsulŭ bândŭ, înpărăţiĭa ceréscă le arvunéşte. Priiméşte-o dară, Pré osfinţitule Stăpâne, cu blândéţa cé obicĭnuită în părinteştile braţe, căcĭ pre cumŭ pe hierŭ îlŭ trage magnitulŭ, aşa şi acĭasta suptŭ a Pré osfinţieĭ tale ocrotire alérgă. Iară aniĭ Pré osfinţieĭ tale să fie dela Domnulŭ Dumnezeu înmulţiţĭ cu toate fericirile.

Aĭ Pré osfinţieĭ tale, pré plecaţĭ slugĭ:
Antonie şi Claudie.

Pe verso f. 399 a parţii întâi se află cereri de iertare pentru greşelile de tipar, în versuri şi în proză, semnate de:

Sylvestru Monahŭ, Mihalache Purcescu (şi) Chyricŭ Savinŭ, aşăzătorĭ slovelorŭ.

După sfârşitul «slujbelor celor de obşte», s'au adaus, cu paginaţie nouă: «Slujba Sfântuluĭ mareluĭ mucenicŭ Ioannŭ celŭ Nou dela Socĭava». Iar la f. 9 v. se află:

Inştiinţare pentru moaştele Sfântuluĭ mareluĭ mucenicŭ Ioannŭ celŭ Nou dela Socĭavă, cu ce pricină s-au luatŭ dela Moldova şi la acĭastă vréme unde să află.

Această înştiinţare se termină astfel:

Acésté au fostŭ alaĭurile Sfântuluĭ în drumurile sale:

Intâĭ s-au adusŭ dela Cetaté albă în Socĭava, cu alaĭu domnescŭ şi cu arhiereĭ şi boerĭ dinŭ Moldova.

Adoa s-au dusŭ în Ţara leşască de Mitropolitulŭ Dositheĭ cu alaĭu crăescŭ fiindŭ Craĭu Ioannŭ Sobeţskie.

A treĭa râdicându-să dinŭ Ţara leşască dela Cĭolkovŭ şi trecându-să preste graniţă s-au adusŭ în Socĭavă cu alaĭu înpărătescŭ.

Iară şedéré sfintelorŭ Moaşte în Ţara leşască au fostŭ 74 de anĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

691. Calendar, Buda 1806.

КАЛЕНДАРЮ | пе | А҆нꙋл дела Хрїстос | 1806. | Каре съ кꙋпринде 365 де зиле | ѧ҆токми́т | Пе Гра́дꙋриле, шѝ Кли́ма Цѣ́рїй Оу҆нгꙋрещй, | шѝ а҆ Принципа́тꙋлꙋй А҆рдѣлꙋлꙋй, Цѣ́рїй-Рѡмѫне́щй, шѝ а҆ Молдо́вей. | АРАТЪ | Зи́леле, Дꙋ-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

мѝнечиле, Сѫрбѫто́риле, шѝ Сѫ-птѫмѫ́ниле Календа́рюлꙋй ве́кю̆, шѝ а̂ челꙋй | ноꙋ. Тимпꙋриле Анꙋлꙋй, Скимба́рѣ шѝ | плини́рѣ Лꙋ̆нїй, шѝ Тѫ́ргꙋриле, ла ка́ре сѫ а̂да́ѡгѫ шѝ неще пи́лде. | Май пре оу̑рмѫ кѫтва дин Істо́рїа Ромѫ́ни-лѡр, карѣ ѧ̂ то́т а̂нꙋл а̂ша ѧ̂ рѫ́нд | май наи́нте ва оурма. | *

Ѧ̂ БꙊДА, | Тупѫри́т ѧ̂ Крѫѧ́ска Тупогра́фїе а̂ Оу̑нивер-ситѫ́цїй Пе́щюлꙋй.

Exemplar necomplet.

Ca un adaus la acest calendar s'a tipărit, cu paginaţie deosebită, partea I şi primele 5 paragrafe din partea a doua din *Istoria, lucrurile şi întâmplările Românilor* de Samuil Çlain (v. mai jos nº 695).

Blaj: Biblioteca Cipariu.

692. *Cărticică care cuprinde multe lucruri spre folos.* Trad. de Gavriil Vineţchi, (Bucureşti) 1806.

А̂ча́стѫ Кѫртичи́кѫ, че а̂кꙋ́мь ѧ̂тѫѧ́шй да́тѫ саꙋ типѫри́ть, Шѝ саꙋ тѫлмѫчи́ть дꙋпѫ ли́мба Леша́скѫ, пре ли́мба Рꙋмѫнѣ́скѫ, Каре кꙋпринде ѧ̂трꙋ си́не, мꙋлте лꙋ́крꙋри спре фоло́сꙋль а̂ то́атѫ ѿбщѣ а̂тѫ́ть ѿа́менилѡрь, кѫ́ть шѝ добито́ачелѡрь, кѫ́ть шѝ пентрꙋ чѣ́ѧ че сѫ ворь сили́ кꙋ то́атѫ и̂нима, а̂ ѧ̂вѫца́ вре ꙋ̑нь мещешꙋ́гь Ка́ре лꙋ́крꙋрй ѧ̂тѫ́й сѫ́нть черка́те, шѝ а̂но́й тѫлмѫчи́тѫ, шѝ типѫри́тѫ дꙋпѫ кꙋ́мь сѫ ве́де.

Шѝ саꙋ типѫри́ть а̂кꙋ́мь ла Лѣть ҂аѡѕ.

In-4º de 7 foi şi 79 pagine.

Pe verso titlului începe aceasta prefaţa:

Cătră pré luminatulŭ şi multŭ milostivŭ, Stăpânulŭ mieu şi Domnŭ alŭ aceştiĭ de Dumnezeu păzitorĭu Ţăriĭ Valahieĭ Io Costantinŭ Alexandru Ipsilantŭ VV.

Pré Innălţate Doamne,

Toţĭ aceĭa, cariĭ alcătuescŭ vre-o carte sau o tâlmăcescŭ de pre o limbă pre altă limbă, să obicĭnuescŭ, după isprava cărţiĭ, a o aduce la vre-unŭ obrazŭ mare, ca unŭ prinosŭ ostenéliĭ lorŭ, atâtŭ pentru arătaré cărţiĭ aceĭa, câtŭ şi pentru cinsté aceluĭa, cătră care să aduce. Dreptŭ aceĭa urmândŭ şi eu numiţilorŭ celorŭ de susŭ, ĭată că mă arătŭ cătră Măriĭa ta cu acĭastă cărticică, la cătăţimé eĭ mică, darŭ intru numire şi întru folosulŭ celŭ de obşte mare, fiindŭ că cuprinde întru dânsa multe folosurĭ ale oamenilorŭ şi ale dobitoacelorŭ.

Şi s-au tâlmăcitŭ după putinţă de mine plecatulŭ, sluga Măriĭ tale, de pre limba leşască spre înţelégeré limbeĭ rumâneştĭ, cu voĭa luĭ Dumnezeu, şi amŭ socotitŭ că ĭaste cu cuviinţă a o aduce Măriĭ-tale, carele stăpâneştĭ acĭastă ţară a Mareluĭ Prinţipatŭ alŭ Valahieĭ, înpodobitŭ fiindŭ cu dreptaté, cu milostivirile, cu blândéţile şi cu înfocata râvnă spre typăriré bisériceştilor, politiceştilorŭ cărţĭ, purtândŭ şi numele celŭ bunŭ alŭ sfântuluĭ şi mareluĭ înpăratŭ Constantinŭ. De unde sântŭ bine încredinţatŭ că veĭ priĭmì acĭastă cărticică, pentru osârdiĭa cé mare, care hrăneştĭ în inima Mărieĭ tale, spre folosulŭ ţării aceştiĭa şi cătră mine sluga Măriĭ tale cé maĭ mică. Că şi eu vrând a dovedi acéĭa ce hrănescŭ în inima mé, adică o dra-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

goste mare spre toate céle mie poruncite de cătră Măriïa ta slujbe, n-amŭ găsitŭ altŭ mijlocŭ, ce să aducŭ şi să închinŭ Mării Tale, de cât acĭastă cărticică tâlmăcită de mine, ca unŭ semnŭ şi cunoştinţă a plecăcĭunii méle, cătră Innălţimé Ta, căruïa rămâĭu cé maĭ mică şi plecată slugă,

Gavriilŭ Vineţchĭ, Avgì Başa.

O ediţie nouă în 1826.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

693. Ceaslov, Braşov 1806.

ѠРОЛОГІѠН | âдѣкъ, | ЧАСОСЛОВ | БОГОРОДИЦ. | Йкѵм ѧтцѣй Типъри́т ѧ лимва Ромъ-нѣскъ ѧ зйлеле прѣ ѧнълцáтълъвй | Ѧпхрáт âл Йѵстрїй ФРѢНЦѢСКѵС ЧѢЛ ДИН ТѪИ. | Кѵ Блъгословéнїѧ чинстйтълъвй Конзистóрїѵм | âл Православнічїи лéци не ѻ҃ниτε дин | мáреле Принципáт âл Йрдѣлъвй, Кѵ тóатъ Келтъ́ла Дмнѣлор Фрáцилор Кѵрї: | КОНСТѦНДИН шй ІѠѦННЪ БОГИЧ. | Типъри́т ѧ Привилегїáта Типогрáфїе дин Брашов. | 1806.

In-4º de 4 foi şi 616 pag. Tiparit cu roşu şi negru, cu 29 rânduri.

Verso titlului e alb. In foile liminare se află prefaţa reprodusă mai jos, arătarea cuprinsului şi o gravura pe lemn reprezentând pe Isus Hristos, cu o legendă de patru versuri. Volumul coprinde mai multe gravuri.

Prefaţa:

Innainte cuvântare.
Cătră pravoslavnicĭ cititorĭ.

Văzând eu foarte în multe chipuri cĭasosloave de céle mari, tipărite cu multă ostenélă şi cheltuială a celor ĭubitori de Dumnezeu vrednici de laudă pravoslavnicĭ osârduitori, care pentru lauda lui Dumnezeu, şi sporiul pravoslaviei şi hrana sufletéscă s-au ostenit cu laptele cel sufletesc a hrăni sufletele celor ĭubitori de Dumnezeu, atâta a părţiĭ cei duhovniceştĭ, cât şi cei politiceşti, adecă mireneşti, — însă la céle maĭ multe tocma Acathistul Domnuluĭ Dumnezeului şi Mântuitorĭului nostru Is. Hs. şi Acathistul Adormireĭ pré sfinteĭ Stăpâniĭ noastre Născătoareĭ de Dumnezeu şi Acathistul sfântului Arhiereu Nicolae nu l-au aşezat a să tipări. Care Acathiste foarte trebuincĭoase şi de suflet folositoare sânt celor osârduitorĭ mântuinţeĭ sufleteştĭ.

Nu am pregetat a rugà pe Domnialor de bun ném născuţiĭ Chìrii Constandin şi Ioann Boghici, ca pe uniĭ cariĭ în multe felurĭ de chipurĭ bine a face lipsiţilor n-au încetat, săracilor mână de ajutorĭu a da n-au întârzĭĭat, ci cu râvnă călduroasă a credinţeĭ, ce este înflorită în inima cé creştinéscă a Domniilor sale, zioa şi noapté, fără întârziere cu dragoste din creştinesc suflet cu drag au slujit şi au ajutat pe mulţi atât în faptele céle sufleteşti cât şi în céle trupeşti, cum cunoscut este fieşte căruïa şi maĭ ales înnaltelor stăpâniri a ţăriĭ dovedit şi ştiut. Pre cariĭ acuma rugându-i pentru acest Cĭasoslov ca să să tipăréscă în tipografiïa domnieĭlor sale încredinţată a Braşovuluĭ, adăogând şi céle maĭ sus pomenite trei Acathiste, care sânt foarte trebuincĭoase celor bisericeşti şi celor călătorĭ. Cu drag au priimit şi fără nici o prelungire a vremiĭ au pornit a să tipări şi s-au şi isprăvit, după cum să véde. Făgăduindu-să mai încolò, precum că şi de acì înnainte,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

fără nice o îndoĭală orĭ-ce carte ar fi de lipsă cu toată dragosté va mulţămì pe fieşte care întru céle sufleteşti, nu pentru vre un folosŭ a său sau câştig, ci numaĭ pentru a înpărţì şi înmulţì talantul cel încredinţat, iar nu a-l îngropà, după cum învăţătura cé sănătoasă a legiĭ porunceşte.

Priĭmiţi-o dară, cu dragoste întru întrebuinţaré şi lauda celui în Troiţă slăvit Dumnezeu, a o cetì cu luare aminte, cu credinţă dréptă, plăcută lui Dumnezeu, ca să dobândiţi acé fericire vécĭnică, şi făgăduită celor aleşi, care înplinesc poruncile şi voĭa lui, ca cu toţiĭ înpreună să ne învrednicim înpărăţieĭ ceĭ vécĭnice, că a luĭ este slava şi putéré în véci. Amin.

Al tuturor zmerit şi plecat,
Ierei Ioann Stefanovici,
Paroh Biséricii din Braşov.

La sfârşit se citesc următoarele versuri:

In ce chip soarele a privì nu poate
Ca să luminéze unghĭurile toate,
Ci rămân supt umbră multe neajunse
Supt nişte perdéle de dânsul ascunse:
Diorthositorĭul din ochĭ aşa tréce,
Neputând spre toată slova să să pléce.
Slova supt perdéua ochĭuluĭ s'ascunde,
Care cu vedéré nu poate pătrunde,
Şi aşa rămâne greşala în carte,
Căcĭ noĭ oamenĭ sântem, de îngerĭ departe.
Aşa dar' ne rugăm de toţĭ cetitoriĭ,
Ca să fim crezuţĭ noĭ diorthositoriĭ,
Şi unde am greşit, să să îndreptéze,
Cu Duh de blândéţe să să luminéze,
Şi să ni să créză toată ostenéla
Caré au ocolit cât putù greşala.

Ioann Stefanovici Paroh Bolgarseghĭuluĭ
ca diorthositorĭu.

Bucureşti: Biblioteca d-lui D. A. Sturdza. — Mănăstirea Putna (Com. de D. Dan).

694. Ceaslov, Bucureşti 1806.

ЧА҃СЛОВЬ | А҆кꙋ́мь А҆трача́сташи Ки́пь Тѵпъри́ть | А҆трꙋ А҆тѫ́ѧ Домніе а҆ Прѣ Лꙋ-мина́тꙋлꙋй До́мнь. | ІѠ҃ КОНСТА҃НТИ́НЬ А҃ЛЕ҃ѮА҃Н-ДРꙊ ѴѰІ-ЛА҃НТЬ ВОЕ҃ВОД. | Кꙋ Благослове́нїа ши̑ То́атъ Кїе-лтꙋѧ́ла Прѣ Сфн҃цїей са́ле Пъри́-|нтелꙋй Кѵрі́ꙋ Кѵр ДОСІ́ѲЕИ | Митрополи́ть а҆ То́атъ Ꙋнгровла́хїа А҆ Сфн҃та Митрополі́е. | Ла а҆́нꙋл Дела Хс, ҂а ѕ. | Де Станчю Тѵп. Бꙋк.

In-4° de 4 foi şi 540 pagine (numerotate până la 539). Tiparit cu negru şi roşu.

Pe verso titlului se află stema amânduror ţărilor şi versuri asupra stemei.

In foile liminare se află «Simvolul Sfântuluĭ Athanasie», arătarea cuprinsului şi o gravură pe lemn reprezentând Sfânta Treime.

La sfârşit, înaintea cererilor de iertare pentru greşelile de tipar, se spune că:

Cĭaslovulŭ acesta, ce au eşitŭ acumŭ din tiparŭ cu ajutorĭulŭ luĭ Dumnezeu, ĭaste maĭ îndreptatŭ de câtŭ celŭ până acumŭ tipăritŭ. Diorthositorĭu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

fiindŭ eu celŭ maĭ micŭ între preoţĭ Popa Ioanŭ Duhovnicu Sfinteĭ Mitropoliĭ, Craiovénul.

București: Biblioteca Academiei Române.

695. Samuil Clain, *Istoria Românilor*, Buda 1806-7.

Ї С Т О Р Ї Я
ЛѢКРѢРИЛѠ, шѝ ѦТѪМПЛЪРИЛѠ
Р Ѡ М Ѫ Н И Л Ѡ Р
Пре скѹрт
Ѯпиезáтѣ, шѝ дин мѣлцй Еѣкй шѝ Нóй Скрїитóрй кѹлѣсѧ шѝ скрúсѧ
Дє
Пѣринтєлє
СѦМѢИЛ КЛѦИН, дє СѦД
Їєромонахѹл
Дин Мънăстúрѣ Сфйтей Трóйцѣ
Дела Блаж.
Йрѣ âкѣм
Ѧ Бѣда ла Крăáска Тупографíє â Оу̑ниверситѣцíй дин Пеща, Цензор, шѝ Рекúзwр Кѣрцилwр Рwмънéцй.

*

ЛѦ БѢДѦ,
Ѧ Крăáска Тупографíє â Оу̑ниверситѣцїй дин Пéцѣ.

—

1806.

Tipărit ca adaus la Calendarele din Buda pe 1806 şi 1807.

In 8° de 3 foi şi 72 pagine. Primele 3 foi şi 34 pagine se cuprind în Calendarul pe 1806, iar pag. 35—72 în cel pe 1807.

Pe verso titlului se afla ca motto, versurile următoare:

Gradivusque Parens, atque Urbis Romulus Author
Cernent adhuc superesse mea de gente Nepotem
— — — — Romani Nominis hæres

Fortia magnanimos prœbentes colla Valachos
Qui referunt prisca Romanam ab origine Gentem.
Alexander Cortesius de laudibus Matthiæ Corvini.

Urmează apoi această prefaţă:

Cuvânt înnainte. Cătră Românĭ!

Socotind zisa acéĭa a Filosofuluĭ, carele au zis, că urât lucru ĭaste Elinuluĭ să nu ştie elinéşte, adevărat şi Românuluĭ bine să poate zice, că urât lucru ĭaste Românuluĭ să nu ştie începutul său, să nu ştie némul său, pre maĭ mariĭ săĭ, şi Istòriĭa némuluĭ său; că vedem, cumcă toate némurile céle iscusite au scris lucrurile şi întâmplările maĭ marilor săĭ. Şi să cuvine

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

acĭasta omuluĭ cuvântătorĭu, carele are minte; că istoriĭa ĭaste dascalul tuturor lucrurilor, şi a celor besericeştĭ, şi a celor politiceştĭ; că ĭa nu numaĭ cu cuvinte ci şi cu pilde adeveréză céle ce învaţă. Acest lucru cugetându-l eu, am socotit, ca acum maĭ întâĭu să dau încaĭ pre scurt oarece cunoştinţă a némuluĭ mieu celuĭ românesc, de vréme ce mulţĭ sântŭ, carii pănă acum doar nicĭ atâta cunoştinţă de némul său nu au.

Poate că să vor aflà uniĭ cu simţire tocma dobitocĭască, de vor zice: ce folosĕşte a şti céle ce au fost şi au trecut? Uniĭ ca aceşté sânt tocma dobitoace, că numaĭ dobitoacele nu ştiu lucrurile şi întâmplările maĭ marilor săĭ. Ci să las acum pre neşte neînţelegătorĭ ca aceşté, cariĭ nu văd, că însuş Dumnezeu au poruncit luĭ Moysiĭu şi la alţĭ bărbaţĭ sfinţĭ să scrie istoriĭa némuluĭ lor celuĭ jidovesc.

Decĭ tu, o cuvântătorĭule Române, priiméşte acĭastă puţintică, dară cu multă ostenélă şi priveghiĭare adunată Istorie a némuluĭ tău, caré cuprinde începutul şi statul Romanilor celor dintâĭu, apoĭ descălecaré lor în Dachia şi întâmplările şi staré lor până în vremile noastre. Şi de poţĭ, au tu te nevoĭaşte, au de nu poţĭ, încaĭ îndémnă şi ajută pe alţiĭ cariĭ pot, ca maĭ pe lung şi maĭ pre larg lucrurile şi întâmplările némuluĭ românesc să le scrie şi la tot némul cunoscute să le facă, ca ceĭ bunĭ să se laude şi să se urméze, ĭară ceĭ răĭ şi nevrédnicĭ să se ruşinéze şi să încépă a lăpădà simţiré cé dobitocĭască şi a fi oamenĭ şi Romanĭ, adecă de plin şi întregĭ, şi să nu să tăvăléscă tot jos, ci să se rădice, şi să privéscă „micşoraré şi călcaré némuluĭ „nostru cel românesc, carele odată şi el să numărà întră putérnicile némurĭ, „şi întră oameniĭ ceĭ tarĭ, şi întră înţelepţĭ şi învăţaţĭ; ĭar acum atâta de „supus şi de ocărât ĭaste, şi cu atâta prostie încărcat, cât nicĭ învăţătură, „nicĭ ştiinţă, nicĭ armă, nicĭ legĭ, nicĭ orânduĭală bună întru tot némul, care „să zice astăzĭ Român, nu ĭaste, ci ca neşte nemérnicĭ şi orbĭ într-un labirint „învârtindu-se şi înfăşurându-se dela streinĭ şi dela varvàrĭ doară şi dela „vrăjmaşiĭ némuluĭ nostru cer şi să înprumutéză şi de carte, şi de limbă, şi „de învăţătură. O gré şi duroasă întâmplare". Sânt acésté cuvintele Mitropolituluĭ Târgovişteĭ Theodosie în Cuvântul cătră Şerban Vodă la anul 1680, tipărit în Bucureştĭ.

Acésté fieştecine privindu-le, i să va face jéle de micşoraré cé de acum, şi căutând la bun némul şi măriré părintéscă cé de demult, să va nevoì prin învăţătură şi prin meşteşugurĭ şi prin alte mărite şi de laudă fapte, cu care părinţiĭ aceĭa aĭ noştri au strălucit, a dobândì dintru acéĭaşĭ, ca dintru o moşie părintéscă, câtuşĭ decât, că mult ĭaste a fi născut Roman! Cum învăţăm dela însuş Pavel Apostol, carele, măcarcă era născut din semânţă Jidov, tot să lăudà şi cinste îşĭ ţiné, că cu numiré ĭaste născut Roman. (Fapt. Apost. Cap. 22).

Că cu adevărat a să naşte din sânge Roman mult ĭaste!
Atque equidem Romano nasci sangvine multum est.
Inquit Alexander Cortesius de Laudibus Matthiæ Corvini.

Titlul pentru intrarea în materie este acesta:

Гкѕ҃ѵтѫ кѕнѡцинцѣ а Історіѣи Рѡмѫнилѡр.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Samuil Clain moare în 13 Mai 1806. Istoria sa este continuată în Calendarul pe 1807 de Gheorghe Şincai, după cum se vede din următoarea notiţă dela pag. 36:

...Pre vremile de acum încă se află, şi se sapă destule comoare în Ardél, maĭ vârtos în ţânutul Haţeguluĭ, în care au fost şi Sarmiseghetuza, ĭară nu unde ĭaste acuma Hinedoara, precum voĭu arătà maĭ încolò, în céle ce voĭu scrie despre Românĭ, care ĭarăşĭ în paragrafĭ (§§) le voĭu înpărţì, ca să se lovéscă cu céle ce au scris răposatul Părintele Clain, şi să se poată culége de prin Cărindare şi legà la o laltă, ca cu vréme să se aĭbă toată Istoria Românilor întypărită. Acĭasta să va plinì cam târziu, şi nu în viaţa celor ce sânt de vârstă; căcĭ toată Istoriĭa Românilor ĭaste lungă, şi viaţa noastră scurtă; cì nu va stricà nimică, de se va gătì de typărit şi maĭ târziu, batăr pre viitoaré vréme a nepoţilor sau a strănepoţilor, numaĭ să se vază odată întypărită, căcĭ socotéşte, cât bine n-am avé noĭ, décă ar fi lucrat aşà moşiĭ şi strămoşiĭ noştri.

Ca se nu se întâmple se morĭu, şi prin moarté mé să se înpédece typăritul Istorieĭ, caré de-acì înnainte trebue se vinà, m-am socotit, se las cuprinderile, fără de care pocĭu fi, şi se mă apuc se fac un Estract din Istoriĭa cé ce pre larg o am scris în l[imb]a letinéscă despre Românĭ, apoĭ acela [să-l] dau Typografieĭ ceiĭ crăeştĭ, care nu l[...] ca dintr-ânsul în tot anul să se typăréscă atâta cât va încăpé pre doao coale, după cum şi acì urméză.

Tot acì se îndreptează o greşală de tipar dela pag. 31 (§ 5 în loc de § 6).

Şincai va avea să urmeze istoria Românilor, publicată în acelaş chip, adică ca adaus la Calendarele dela Buda (v. mai jos), deşì ar fi vrut să o tipărească mai repede, după cum se vede din următoarea notă dela pag. 72:

Istoria acĭasta a Românilor décì înnainte după anĭ scrisă va eşì în tot anul pre câte doao coale. Inse, de se vor aflà oamenĭ ca aceĭa, carĭĭ maĭ nainte se mă încredinţéze prin iscăliturile sale, că dupăce se va typărì, o vor cumpărà, mă leg, că în cursul de doĭ anĭ o pot avé.

Pe aceeaş pagină, jos, se află cuvântul Хроника. cu care avea se înceapă pagina următoare. Aceasta dovedeşte că *Istoria* se termină acì, şi că *Cronica* lui Şincai, care urmează în Calendarul pe 1808, este o urmare a *Istoriei*.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

696. Clain, *Prospect pentru dicţionarul latin-român-german-unguresc.* Buda 1806.

Din notele comunicate de d. Iorga asupra prospectului acestuia estragem următoarele:

Poarta titlul de «Inştiinţare» şi este tipărit în mod elegant, în româneşte şi nemţeşte. Este dat în numele Tipografiei editoare (a Universităţii din Buda) şi se fixează sfârşitul lui Mai, ca ultim termin al subscrierilor. Printre persoanele citate cu strângerea lor se găsesc: Corneli, vicarul Ioan Para din Făgăraş, Chiril Ţopa, Molnar, protopopul D. Vaida, tipograful C. Boghici, Petre Maer şi alţii.

Titlul:

Samuelis Klein monasterii Ss. Trinitatis Reg. fundat. Balasfalvensis in Transilvania hieromonachi, episcopatus fogarasiensis consist. adsessoris et typogr. regiæ Universitatis hungaricæ censoris et correctoris, *Dictionarium latino-valachico-germanico-hungaricum* in genere suo novissimum, et usui

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

cujuslibet accommodatum. Budæ, typis et sumptibus typogr. regiæ Universitatis Hungaricæ 1806.

Urmează un specimen al dicţionarului.

In coala a 2-a se află înştiinţarea următoare, pe două coloane, în text nemţesc în cea dintâi şi românește în cea de a doua.

Lipsa cea de mult prea-simţită a unui dicţionariu lătinesc, românesc, nemţesc şi unguresc au îndemnat pre vestitul şi ales întru ceale ce sânt spre folosul şi podoaba prea-vestitului neamului românesc, pre prea cinstitul domnul P. Samuil Clain, ca şi munca aceasta, măcar că iaste foarte grea, în sine se o ia şi se o isprăvească. Cartea aceasta, carea e scrisă cu mâna o şi are cel mai în gios iscălitul crăesc inştitut, se va tipări cât mai curând cu toată sârguinţa şi îndreptarea, după formatul aici adăogat, care numai pentru probă în hârtie de tiparĭu acum să înparte; însă ca să se poată şti câte exemplariuri vor fi de lipsă a se întipări şi la doritul scop pre scurt şi mai curând a ajunge, subscripţia celor ce vor vrea se aibă acest dicţionariu ne va învăţa. Pentru aceaia pre toţĭ aceia carii vor voi a avea această carte, cu bună cuviinţă îi poftim, până în sfârşitul lunei lui Maiŭ acum viitoare, despre numele, caracterul şi locul unde lăcuesc se nu preagete a înştiinţa, sau pre mai sus numitul crăescul inştitut a căruia titulatură iaste: la Crăeasca tipografie a Universităţeĭ ungureştĭ din Peştea în Buda, sau pre oricare dintre Domniĭ carii aicĭ la sfârşit se vor numì, ca să se poată la începutul cărţiĭ şi aceasta întipări. Partea sau tomul cel dintâiŭ va fi ca de 80 de coale; al doilea, care şi osibit de cel d'întâiu se va vinde, ca de 30. Şi cartea se va vinde acelora carii se vor iscălì maĭ nainte de termin cu 3 cr.(?), iară altora mai scump.

Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII*, tom. II, 174 şi 285.

697. Ioan Damaschin, *Descoperire . . . a pravoslavnicii credinţe*, Iaşi 1806.

Ѝ ЧЄѦЪЙ | Ѧ ТРЪ ЄѲНЦЙ ПЪРИНТЄѦЪЙ НОЄТРЪ ІѠЙННЪ ДѦМѦЄКИННЪ | Дескоперире къ Ѧмѣрѣнтѣлъ | Ѝ православнічіи крединце | Тѣлмѣчитъ днинъ лимба ѣлинѣскѣ ѣкѣмъ | Ѧтрѣ ѣдоѧw Домніе ѣнчѣ ѣ прѣ Ѧсминатѣ-|лѣй шѝ прѣ Ѧнѣлцатѣлѣй нóстрѣ Дóмнь, | ЙѦЄ҃ѦНДРЪ КѠНЄТѦНТІНЪ | МУРѢЗИ ЕВД. | Днинъ порѣнка прѣѡсфйцитѣлѣй Йрхїепископъ | шѝ Митрополіть ѣ тоатѣ Молдáкїѧ, | КѵРІЄ҃ КѵРЬ ЕЄНІѦМІНЪ: Къ ѣ кѣрѣѧ Благослокéніе шѝ кїелтѣѧлѣ сѣ | дáть шѝ Ѧ Тупáрю спре фолóсѣль де Обще: | Йдѣwгѧндѣсѣ ла сфѧршйть шѝ ѡарекáре ! Ѧсемнѣрй. | Ѧ Тупографїѧ сфйтей Митрополій, Ѧ Йшй. | Ла ѣнѣль, ѧws. Лѣна лѣй Ішніе.

In-4⁰ de 10 foi şi 564 pagine.

Pe verso titlului, stema îndoită (facs. 313, p. 354) şi versuri asupra stemei.

Urmează apoi cele două prefeţe reproduse mai jos, arătarea cuprinsului, „cununile de laudă“ pentru Sf. Ioan Damaschin, apoi în faţa textului şi pe o foaie deosebită gravura lui Mihail Strilbiţchi din *Octoihul* din 1786 (facs. 310, p. 314) reprezentând pe acest sfânt, din care însă s'a tăiat stema şi numele gravorului.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.“; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prefețele:

Pré osfințituluĭ și de Dumnezeu alesuluĭ Arhiepiscopŭ și Mitropolit a toată Moldaviĭa Kyriu Kyrŭ Veniaminŭ, alŭ nostru pré milostivŭ Stăpânŭ și de obște Arhipăstorĭu, pre cé de slugă plecată închinăcĭune aducemŭ.

Oare cine ĭaste iconomulŭ celŭ credincĭosŭ și înțăleptŭ, pre carele va pune Domnulŭ preste slugile sale, ca să dé în vréme măsura de grâu? Acésté sântŭ cuvintele Domnuluĭ, Pré Osfințite Stăpâne, cu care închipuĭaște pre păstorĭulŭ celŭ adevăratŭ, carele întru acéĭașĭ dată să cuvine a fi și credincĭosŭ cătră Stăpânulŭ, și înțăleptŭ cătră iconomiĭa sufletelorŭ, în ce chipŭ vedemŭ pre Pré Osfințiĭa Ta, icoană vie a cuvintelorŭ acestora. Că îndată ce de dumnezeĭasca Pronie pre pré osfințitulŭ scaunŭ alŭ sfinteĭ Mitropoliĭ, ca pre unŭ maĭ înnaltŭ sfeșnicŭ te-aĭ înnălțatŭ, ca de aicé pre toțĭ cu lumina faptelorŭ bune să-ĭ luminezĭ, păzindŭ credința cé adevărată cătră Stăpânulŭ, nu încetezĭ a metahirisì și toate chipurile de iconomie céle ce potŭ a folosì turma cé cuvântătoare. Căcĭ care din céle ce facĭ Pré Osfințiĭa Ta, nu privescŭ spre folosulŭ turmeĭ? sau maĭ bine să zicemŭ, care dinŭ céle ce privescŭ spre folosulŭ turmeĭ, nu facĭ Pré Osfințiĭa Ta? Pre carele altulŭ aicé acumŭ au văzutŭ soarele cu atâta râvnă aprinsă pentru podoaba bisericilorŭ, cu atâta grijă ne adormită pentru mântuiré sufletelorŭ, cu atâta silință fără de pregetŭ pentru folosulŭ Patrieĭ, precum te-aĭ arătat Pré Osfințiĭa Ta, celŭ ĭute de a pricépe céle bune și maĭ ĭute de a le săvârși, celŭ dulce la cuvântŭ și maĭ dulce la obicéĭu? Pentru care și ca magnitul pre hierŭ, pre toțĭ îĭ tragĭ spre dragoste și sfiĭală, cariĭ nicĭ pentru dragoste slăbescŭ sfiĭala, nicĭ pentru sfiĭală tâmpescŭ dragosté, ci ca pre unŭ părinte de obște cu adevăratŭ și stăpânŭ toțĭ cu sfiĭală te ĭubescŭ. Iară céĭa ce acumŭ aĭ făcutŭ, pre toțĭ și spre minune îĭ aduce. Că în pământŭ secŭ și fără de apă, în limba noastră, zicemŭ, cé până acumŭ însetată, aĭ izvorâtŭ apă vie și spre viață vécĭnică săltătoare. Că nu numaĭ Școală de Theologhie în Mănăstiré Socoliĭ aĭ întemeĭatŭ, ci și Theologhiconŭ acesta alŭ sfântuluĭ Ioannŭ Damaschin dinŭ limba ellinéscă aĭ poruncitŭ de l-am tâlmăcit și prin typarĭu lumină aĭ rânduitŭ de au dobânditŭ. Pentru care acésté, ctitor alŭ limbiĭ noastre toțĭ pretutindiné propoveduindu-te, mulțămescŭ luĭ Dumnezeu, că în vrémé foameței de a auzì cuvântulŭ luĭ Dumnezeu, după graĭulŭ Proroculuĭ, au păzitŭ dătătorĭu de grâu tare și putérnicŭ, carele la vréme dă fiește căruĭa măsura de grâu. Pentru acéĭa fericită ĭaste Moldova pentru buna norocire ce au dobânditŭ în vrémé acĭasta; fericiți sântemŭ și noĭ, cariĭ suptŭ acestŭ félĭu de stăpânŭ ne-am învrednicitŭ a fi, și la acestŭ felĭu de poruncĭ a slujì. Ci Domnulŭ începătorĭulŭ Păstorilorŭ să păzéscă pre Pré Osfințiĭa Ta întru mulțĭ și fericiți anĭ până la adâncĭ bătrânețe întăritŭ pre pré osfințitulŭ scaunŭ, pre carele dumnezeĭasca luĭ Pronie te-au înnălțatŭ, ca în viața acĭasta să strălucești întru dregătoriĭa cé păstoréscă, povățuindŭ turma și oile céle încredințate Pré Osfințieĭ Tale la pășunile céle de sufletŭ folositoare și mântuitoare ale dogmelorŭ celorŭ evangheliceștĭ și părinteștĭ: Iară după sloboziré cé de aicé să te învrednicești a fi înpreună

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

cu Hs., priimindŭ dela dânsulŭ cununa dreptăţiĭ cé gătită Pré Osfinţieĭ Tale, şi îndulcindu-te de bunătăţile luĭ céle vécĭnice.

Aĭ Pré osfinţieĭ tale pré plecate slugĭ,

Gherontie şi Grigorie,
dinŭ sfânta Mănăstire Némţulŭ.

Cătră Cetitorĭulŭ.

Mare lucru cu adevăratŭ şi minunatŭ, şi vieţiĭ omeneştĭ pré de folosŭ ĭaste şi Filosofiĭa: Pentru că prinŭ acĭasta cunoaşte omulŭ, pre câtŭ ĭaste cu putinţă, céle de pre pământŭ, privéşte céle de pre cerĭu, ştie céle trecute, semuĭaşte céle viitoare. Dară multŭ maĭ mare şi maĭ minunatŭ lucru, şi oamenilorŭ pentru mântuire pré de nevoe, măcarŭ de şi nu toată tuturorŭ, ĭaste Theologhia. Pentru că prinŭ acĭasta cunoaşte taĭnele luĭ Dumnezeu, ajunge la vârfulŭ doririlorŭ, pentru carele zice Davidŭ: Sătura-mă-voĭu cândŭ mi să va arătà slava ta; dobândéşte fericiré cé vécĭnică, că acĭasta ĭaste viaţa cé vécĭnică, hotăraşte Domnulŭ, ca să te cunoască pre tine unulŭ adevăratulŭ Dumnezeu, şi pre carele aĭ trimis în lume pe Iis. Hs. Şi ca să zicemŭ în scurtŭ: Pre câtŭ céle dumnezeeştĭ sântŭ maĭ înnalte de câtŭ céle omeneştĭ, pre atâta ştiinţa cé theologhicéscă covârşaşte pre cé filosofésca. Pentru că acéĭa să îndeletnicéşte pentru Dumnezeu şi pentru céle dumnezeeştĭ, ĭară acĭasta pentru céle ce sântŭ dela Dumnezeu şi după Dumnezeu. Pre acĭastă dară ştiinţă a Theologhieĭ, caré atâta de multŭ ĭaste maĭ înnaltă de câtŭ a Filosofieĭ, pré osfinţitulŭ nostru Stăpânŭ, ca unŭ ĭubitorĭu de folosulŭ Patrieĭ şi râvnitorĭu de céle dumnezeeştĭ, pré de nevoe socotindŭ a fi ca să o dobândéscă némulŭ nostru şi în limba sa, şi să fie cunoscută nu numaĭ celorŭ învăţaţĭ în limba ellinéscă, ci şi celorŭ ce se slujescŭ cu limba cé părintéscă, după ce au aşăzatŭ şcoală pentru dânsa în mănăstiré Socoliĭ, ne-au poruncitŭ de amŭ tâlmăcitŭ şi pre acestŭ dogmaticescŭ Theologhiconŭ alŭ sfântuluĭ Ioannŭ Damaschinŭ, carele şi ellinéşte maĭ nainte aicé în Iaşĭ s-au typaritŭ[1]). Pentru că dumnezeesculŭ acesta părinte pre céle ce de ceĭalalţĭ sfinţĭ theologhi şi purtătorĭ de Dumnezeu dascalĭ semănate în multe şi deosebite cărţĭ s-au scrisŭ, în scurte şi puţine capete cuprinzindu-le, la bună rânduĭală le-au aşăzatŭ, întru câtŭ ceĭ ce vorŭ cetì numaĭ pre acesta, pentru toate céle dumnezeeştĭ potŭ a avé ştiinţa cé cuviincĭoasă. Iară la sfârşitulŭ cărţiĭ amŭ adaosŭ şi oarecare însemnărĭ, unele spre maĭ multă luminare, avându-le dela dascaliĭ noştri, cândŭ ne-amŭ paradositŭ; ĭară altele pentru vre o ne-abătută înţălégere, adunându-le din cărţile sfinţilorŭ şi apărătorilorŭ dogmelorŭ celorŭ drépte ale Bisériciĭ Răsărituluĭ. Decĭ rugămŭ pre mulţămitoriĭ cetitorĭ, ca unde noĭ vre unŭ cuvântŭ potrivitŭ nu vomŭ fi nemeritŭ, sau întunecosŭ vomŭ fi tâlmăcitŭ, eĭ maĭ bine nemerindŭ, şi acéĭaşĭ râvnă spre înpliniré lipsiĭ noastre arătându, pre céle ne nemerite să le îndreptéze, ĭară pre céle întunecate să le luminéze, pomenindu-ne la rugăcĭunile lorŭ şi pre noĭ, cariĭ la céle pré osfinţite şi de obşte folositoare poruncĭ, pre câtŭ ne-au fost putéré, nu amŭ pregetatŭ ostenéla.

Tâlmăcitoriĭ.

---

[1]) In 1715. Vezi mai sus, nº 174, vol. I, p. 501.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pe ultima pagină, cererile de iertare pentru greşelile de tipar sunt semnate de:

Costachi Pònicĭu, Gherontie Monahŭ, aşăzătoriĭ slovelorŭ (şi) Athanasie Drugarĭulŭ, cu tovarăşiĭ săĭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

698. *Datorinţele supuşilor către monarhul lor,* Buda 1806.

ДАТОРИ́НЦЕЛЕ | СУППУШИЛѠР | кътръ | МОНА́РХУЛ ЛѠ́Р | пéнтру фолóсул | Шкóалелѡр Рѡмѫнéщй | чéлѡр дин | Цѣ́ра Оу̂нгурѣ́скъ, | ши́ дин Пъ́рциле е̂ій ѧ̂преуна́те. | Ку милости́ва ѧ̂гъдуи́нцъ а̂ Ѧпъръте́щїй, | Кесарѡ-Кръéщїй, ши́ А̂постоличéщей Мъри́рй. | * | Нелегатъ ку 10 Крей.

Ѧ̂ БУДА | Тѵпъри́тъ ку келтуѣ́ла Кръéщей Тѵпогра́фїй | а̂ Оу̂ниверситъ́цей Оу̂нгурéщй. 1806.

In-8° mic de 59 pagine. Pe titlu se află stema Ungariei peste pajura împărătească. Prefaţa:

Cuvânt înnainte.

Precum roĭul, perindu-ĭ matca, a custà nu poate, — căcĭ nebunindu-se albinele şi neştiindu-se pre sine sângure ocârmui, unele trag într-o parte, altele într-alta, până când încet, încet, şi maĭ pre rând toate pier, — aşà şi soţietăţile oamenilor fără de stăpânire îndelung a petréce nu pot, pentrucă, precum esperiénţia ne nvaţă şi arată, întrânsele vre-o orânduélă întemeĭată a se face, sau a se ţâné nu se poate fără de stăpânire; căcĭ fiind toţĭ asémené, adecă fără stăpânire, toţĭ vor şi porunci, şi nicĭ unul va plinì. De unde cu adeverat urméză, că în staré în carè toţĭ ar avé întocma putére, nicĭ o săcuritate se poate avé; ci toate stau în puternicie aşa, cât, carele va fi maĭ tare, când va voì, toate le poate stricà, călcà sau cuprinde fără nicĭ o stare încoantră, ca şi în varvaria cé dedemult. Dreptacéĭa s-au aşezat stăpânirĭ în toate soţietăţile, ca fieştecaré soţietate omenéscă de céle maĭ sus zise réle mântuită şi fericită se fie prin stăpâniré eiĭ, despre caré în capetele următoare cu cuviinţă voĭu cuvântà.

O altă ediţie e publicată in 1805.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

699. Evanghelie, Sibiiu 1806.

Sfânta şi dumnezeiasca Evanghelie, în zilele împăratului Francisc II. Sibiu, tipografia lui Ioan Bart. 1806.

In-folio de 178 foi.

Popp, *Disertaţie*, 33.— *Buciumul romanu* (Codrescu) I, 191.— Iorga, *Inscripţii*, II, 262.

700. *Invăţătură creştinească*, Buda 1806.

Ѧ̂ВЪЦЪТУРЪ КРЕЩИНѢ́СКЪ, | сау | КАТЕХИСМУЛ ЧЕЛ МАРЕ | ку ѧ̂требърй ши Ръспунсурй | а̂лкътуит, ѧ̂токмит, ши́ а̂ку́м | пéнтру фолóсул | Шкóалелѡр Рѡмѫнéщй | чéлѡр дин | Цѣ́ра Оу̂н-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

гꙋрѣскъ, | шѝ дин Пѫрциле ѥ҆ѝй ꙗ҆преꙋнáте. | Кꙋ милостúва ꙗ҆гъдꙋúнцъ а҆ Ꙗ҆пъръте́щїй, | Кесарѡ-Кръе́щїй, шѝ А҆постоличе́щей Мъри́рй. | * | Нелегáт кꙋ [. .] Крей.

Ꙗ҆ БꙊДА | Тѵпъри́т кꙋ келтꙋѣла Кръе́щей Тѵпогра́фїй | а҆ Оу҆ниверситѫ́цей Оу҆нгꙋре́щй. 1806.

In-8° mic de 4 foi şi 176 pagine.
In foile liminare se află arătarea cuprinsului.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

701. *Povăţuire către aritmetică*, Buda 1806.

ПОВЪЦꙊИ́РЕ | кѫ́тръ | А҆РИѲМЕ́ТИКЪ | саꙋ | Ꙗ҆въцътꙋ́ра Нꙋ́мерилѡр | спре фолóсꙋл | Шкóалелѡр Рѡмѫнéщй | че́лѡр дин | Цѣ́ра Оу҆нгꙋрѣскъ, | ши дин Пѫ́рциле ѥ҆й ꙗ҆преꙋнáте. | Кꙋ милостúва ꙗ҆гъдꙋúнцъ а҆ ꙗ҆пъръте́щей, шѝ | Кесарѡ-Кръе́щїй, шѝ А҆постоличе́щей Мъри́рй | * | Нелегатъ кꙋ 12 Крей.

Ꙗ҆ БꙊДА | Тѵпъри́тъ кꙋ келтꙋѣла Кръе́щей Тѵпогра́фїй а҆ Оу҆ниверситѫ́цей Оу҆нгꙋре́щй. 1806.

In-8° mic de 102 pagine.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

702. *Povăţuire către economia de câmp*, Buda 1806.

ПОВЪЦꙊИ́РЕ | кѫ́тръ | Е҆КОНОМІ́А де КѪ́МП | пентрꙋ фолóсꙋл | Шкоалелѡр Рѡмѫнещй | че́лѡр дин | Цѣра Оу҆нгꙋрѣскъ, | шѝ дин пѫ́рциле ѥ҆й ꙗ҆преꙋнáте. | Кꙋ милостúва ꙗ҆гъдꙋúнцъ а҆ ꙗ҆пъръте́щїй, шѝ | Кéсаро-Кръе́щїй, шѝ А҆постоличе́щей Мъри́рй. | * | Нелегáтъ кꙋ 30 Крей.

ЛА БꙊДА, | Ꙗ҆ Кръѧ́ска Тѵпографіе а҆ Оу҆ниверситѫ́цїй | Оу҆нгꙋре́щй. 1806.

In-8° mic de 223 pagine pentru text şi 15 pagine nenumerotate pentru indice.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

703. Psaltire, Bucureşti 1806.

Iorga, *Inscripţii*, II, 295.

704. Psaltire, Sibiiu 1806.

Iorga, *Scrisori*, II, 77.

705. *Regulele şcolasticeşti*, Buda 1806.

РЕ́ГꙊЛЕЛЕ | ШКОЛАСТИЧЕЩЙ, | кáре сѫ́нт ѡ҆рѫндꙋúте, шѝ а҆шезáте пен-трꙋ цѫнѣ́рѣ, шѝ ѹ҆рокопсѣ́ла | Шкоáлелѡр Рѡмѫнéщй | че́лѡр дин | Цѣ́ра Оу҆нгꙋрѣскъ, | шѝ дин пѫ́рциле ѥ҆ѝй ꙗ҆преꙋнáте. | Кꙋ милостúва ꙗ҆гъдꙋúнцъ а҆ Ꙗ҆пъръте́щїй, | Кесарѡ-Кръе́щїй, шѝ А҆постоличе́щей Мъри́рй. | * | Нелегатъ кꙋ 5 Крей.

Ꙗ҆ БꙊДА | Тѵпъри́тъ кꙋ келтꙋѣла Кръе́щей Тѵпогра́фїй | а҆ Оу҆ниверситѫ́цей Оу҆нгꙋре́щй. 1806.

In-8° de 32 pagine.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prefaţa:

Cuvânt înnainte.

Regulele acésté, care sânt orânduite şi aşezate pentru ţinéré şi procopséla şcolasticilor celor româneştĭ, pentru acéĭa s-au făcut aşa pre scurt, ca prunciĭ cu cât maĭ lezne şi maĭ curând le vor învăţà, cu atâta maĭ stătornicéşte se le poată ţâné aminte. Iară în patru părţĭ sau capete, pentru acéĭa s-au înpărţit, ca Dascaliĭ îndată la începutul şcoalelor întru atâté septemânĭ să se sârguéscă a deprinde prunciĭ întru ĭale. Drept-acéĭa a Dascălilor datorinţă va fi, precum măduha şi înţelesul regulelor a-l tâlcuì pruncilor, aşà a pune întrebărĭ dendămână, numaĭ cu întrebările pre şcolasticĭ (ucenicĭ, şcolarĭ) se nu-ĭ îngreuéză, se le învéţe din cuvânt în cuvânt, sau dérostul.

Ca Dascalilor maĭ uşor se le vină, întrebările se vor pune dedesuptul regulelor, ca şi in limba sirbéscă.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

706. *Slujba Sf. Nifon,* Sibiiu 1806.

СЛУЖБЪ, | Ла | поменирѣ чѣлꙋй ѧ҆трꙋ сфи҃цй Пѫри́нтелꙋй но́стрꙋ | НИ́ФѠН | Патрїа́рхꙋл Цариграда́дꙋлꙋй. | Ка́рѣ а҆кꙋ́м саꙋ тѫлмѫчи́т дꙋпре Є҆ллиніе пре ли́мба рꙋмѫнѣ́скѫ, | шѝ саꙋ да́т ѧ҆ Тѵпа́рю· | Прии ѡ҆сѫрдїѧ шѝ кїелтꙋѧ́ла смери́тꙋлꙋй | Є҆піскоп | а҆л А҆рѵешꙋлꙋй | Кѵ́р | І҆ѠСИ́Ф. | Ла а҆нїй дела Хс҃: ҂аѡ҃ѕ.

СІБИ́Й, | ѧ҆ Тѵпографіа лꙋй І҆ѡа́ни Ба́рт. | 1806.

In-4° de 2 foi, 56 pagine şi iar 4 foi.
Verso titlului e alb.
Prefaţa:

Innainte cuvântare.

In ştiinţă să fie ĭubitorilor de Hs. cetitorĭ, că aicĭ întru acĭastă sfântă Mănăstire a Argeşuluĭ, care s-au cinstit în scaun de Episcopie la anul 1793. să află cinstitul cap şi o cinstită mână a celuĭ întru sfinţĭ Părinteluĭ nostru Nifon, Patriarhul Ţarigraduluĭ. Carele, pentru că aŭ fost maĭ pre urmă de sfintele soboară şi după ce înpărăţiĭa creştinéscă au căzut, nu să află trecut la Minologhion; şi măcar că şi alţĭ mulţĭ sfinţĭ să află netrecuţĭ la Minologhion, însă au slujbe de usebite la prăznuirile lor, ĭar pentru sfântul Nifon, măcar că la istoriĭa vieţiĭ sale să arată cum că fericitul Négoe Vodă, ctitorul acestuĭ sfânt lăcaş, după ce ĭ-au adus sfintele moaşte aicĭ în Ţara Rumânéscă, văzând multele minunĭ ce să făcé, au adunat sobor al loculuĭ, şi ĭ-au alcătuit slujbă prin ştiré şi voĭa soboruluĭ Besériciĭ ceiĭ marĭ, dar poate că din multele şi adésele nestatorniciĭ ale loculuĭ acestuĭa, să va fi pierdut, ne fiind dată în typarĭu, ca să maĭ rămâe undeva. Şi să cinstiĭà acéste sfinte moaşte numaĭ cu ştiinţa că sânt ale acestuĭ sfânt, până în trecuţiĭ anĭ când igumeniĭà la acest sfânt lăcaş pré cuviosul răposatul Chyr Parthenie Arhimandritul, carele scriind la sfânta Mănăstire a luĭ Dionisie la sfântul Munte al Athonuluĭ, unde să află célelalte părţĭ de sfinte moaşte, i s-au trimis atât slujba elinéşte, cât şi Istoriĭa vieţiĭ pre limba cé proastă grecĭască, pre carè găsindu-o eu tâlmăcită am pus silinţă pentru maĭ bună îndreptare la cuvinte în limba rumânéscă, şi pentru a să cunoaşte şi din

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

uncle stihirĭ şi tropare, că şi aicĭ să află din sfintele luĭ moaşte. Iar Istoriĭa vieţiĭ fiind foarte îndelungată, pentru ca să nu să îngreoĭaze ascultătoriĭ, am întocmit din trânsa Synaxar pre scurt, precum să véde. Şi pentru ca nu după vremĭ să se piĭarză ĭarăşĭ acĭastă slujbă, cu blagosloveniĭa pré sfinţituluĭ nostru Mitropolit Chyriu Chyr Dositheĭ, o am dat şi în typarĭu ca să fie pentru folosul de obşte celor ce vor voi ca să aĭbă pre sfântul ajutătorĭu, să-ĭ cinstéscă zioa prăznuiriĭ, şi maĭ ales lăcuitoriĭ aceştiĭ ţărĭ, (usebit de datoriĭa sfinteĭ Episcopiĭ, ce are cinstitele moaşte, unde s-au zidit şi paraclis întru cinsté Sfântuluĭ); căcĭ măcar că toţĭ creştiniĭ cinstesc şi prăznuesc pre toţĭ sfinţiĭ, ca pre nişte plăcuţĭ luĭ Dumnezeu şi rugătorĭ pentru dânşiĭ, dar deosebită evlavie au către sfinţiĭ cariĭ, orĭ că să trag deném din ţara sau oraşul lor, sau că au mărturisit acolo pentru Hs. în vremile tyranilor, sau că au stătut dascal credinţiĭ sau arhiereu, sau pentru că au pustnicit acolò; aşa şi noĭ maĭ multă datorie avem să cinstim pre sfântul Nifon, ca pre unul ce au stătut luminătorĭu şi dascal al nostru, şi în vremĭ ca acélé, când şi în locurile întru care maĭ nainte au strălucit oamenĭ înbunătăţiţĭ şi sfinţĭ, erà pré înpuţinat numărul unora ca acestora. Fiţĭ dară sănătoşĭ în Domnul, şi cinstind şi prăznuind zioa pomeniriĭ Sfântuluĭ acestuĭa cu credinţă şi cu dragoste, aduceţi-vă aminte şi de ceĭ ce întâĭu au alcătuit slujba acĭasta ellinéşte, şi de cel ce o au tâlmăcit rumânéşte, şi maĭ pre urmă şi de ceĭ ce s-au trudit după putinţă de o au dat în typarĭu, ca să aflăm milă în zioa judecăţiĭ ce va să fie, şi înpreună cu toţĭ să ne învrednicim înpărăţieĭ cerĭurilor, prin rugăcĭunile sfântuluĭ Părinteluĭ nostru Nifon, cu darul Domnuluĭ nostru Is. Hs., căruĭa să cuvine toată cinsté slava şi măriré, întru nesfârşiţiĭ vécĭĭ vécilor, amin.

Al pravoslavieĭ voastre cu totul doritorĭu de amândoao fericirile, smeritul Episcop al Argeşuluĭ,

Iosif.

In cele 4 foi dela sfârşit se află nişte tropare «catra sfântul Nifon» şi «catra pre sfânta Nascatoare de Dumnezeu».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

707. Mihail Cantacuzino, *Istoria Țării-Românești,* editată de fraţii Tunusli. Viena 1806. — Greceşte.

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΒΛΑΧΙΑΣ
Πολιτικὴ καὶ Γεωγραφικὴ
ἀπὸ της ἀρχαιοτάτης αὐτῆς καταστάσεως ἕως
τοῦ 1774 ἔτους.
Νῦν πρῶτον φιλοτίμῳ δαπάνῃ ἐκδοθεισα
τῶν
τιμιωτάτων καὶ φιλογενῶν αὐταδέλφων
ΤΟΥΝΟΥΣΛΗ˜.
Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας.
Παρὰ Γεωργίῳ Βενδότῃ 1806.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Istoria politică şi geografică a Ţării Româneşti din aşezarea ei cea mai veche până la anul 1774. Acum pentru întâia oară publicată cu cheltueala prea cinstiţilor şi de neam iubitorilor Fraţi Tunuslì. In Viena Austriei, la Gheorghe Vendoti 1806.

In-8⁰ mic de VIII+367 pagine.

Motto pe verso titlului: Τάχ' αὔριον ἔσσετ' ἀμείνω.

Autorul acestei *Istorii* era necunoscut pe la 1863, când G. Sion dedea o traducere românească a ei. D. N. Iorga o atribue lui Mihail Cantacuzino şi crede că a fost scrisă la 1776, cel mai curând. Amândouă aceste presupuneri se adeveresc acum prin titlul de mai jos, pe care-l aflăm în fruntea uneia din cele două còpii manuscrise ale acestei *Istorii*, intrate de curând în Biblioteca Academiei Române şi cari au făcut parte din Biblioteca răposatului D. A. Pappasoglu.

Περὶ Βλαχίας σύνοψις.

Ἀπὸ τίνος παλαιόθεν ἐξουσιάζετο καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν ἐν νῦν ἐν τῇ Βλαχίᾳ κατοικούντων λαῶν, ἡ ἀρχὴ τῆς ἐξουσίας τῶν αὐθεντειῶν καὶ ἡ χρονολογία αὐτῶν μετὰ τῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ἑνὸς ἑκάστου συμβάντων, αἱ παλαιαὶ συνήθειαι σὺν ταῖς κατὰ καιροὺς μεταβολαῖς καὶ καινοτομίαις, καὶ τίνι τρόπῳ ἤδη ἐξηκολουθοῦντο εἰς τὸν ἔσχατον τοῦτον αἰῶνα, ἡ ὑποταγὴ τῆς τζάρας εἰς τὴν ὀθωμανικὴν πόρταν καὶ μὲ τί χαράτζι, καὶ ἡ προσθήκη τοῦ χαρατζίου, τὰ τῆς τζάρας σύνορα, ἅμα καὶ τὰ ὀροθέσια Μπραΐλας, Γυργέβου, Τούρνου καὶ Βεζίρ Κισλασὴ καὶ ἄλλα τινὰ χρήσιμα εἰς εἴδησιν συναχθέντα εἰς τοῦτον τὸν κώδικα ὑπὸ Μηχαὴλ Καντακοζινοῦ ἐξ ἀρχαίων ἱστορικῶν, χρυσοβούλλων τε παλαιῶν καὶ ἐκ τοῦ τῆς τζάρας χρονογράφου καὶ τοῦ τῶν γειτνιαζόντων, καὶ ἐκ τῶν διαταγῶν συνηθειῶν τῶν ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι γνωστῶν καὶ πολιτενομένων προσέτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐκστράκτου καδδηλικίων, ἐπαρχιῶν, μοναστηρίων, πολιτειῶν, καπετανειῶν, πλαγίων, ἤτοι περασμάτων εἰς Οὐγκαρίαν, βαδούρων, ἤτοι περασμάτων εἰς Τουρκίαν, τῶν ποταμῶν ὅλων ὁποῦ εἰσρέουσιν εἰς τὴν τζάραν καὶ διαπερῶσι δι' αὐτῆς καὶ τῶν χρησιμοτέρων ὁδῶν (περιγραφομένου καὶ τοῦ τῶν ὡρῶν διαστήματος), συνεγράφησαν ἐν ἔτει 1776 Ἰαννουαρίου 30.

Rezumat despre Ţara-Românească.

De către cine era stăpânită în vechime şi începutul neamurilor cari locuesc azi în Valahia, începutul domniilor şi cronologia lor împreună cu întâmplările din zilele fiecăruia, obiceiurile vechi cu schimbările şi înnoirile de pe timpuri şi cum mai dăinuiau în veacul acesta din urmă, supunerea ţării către Poarta Turcească şi cu ce haraciu, şi sporul haraciului, hotarele ţării precum şi aşezările Brăilei, Giurgiului, Turnului şi Câşlei Vizirului, şi alte lucruri folositoare adunate spre ştiinţă în această carte de *Mihail Cantacuzino* din istorici antici, din hrisoave vechi şi din cronica ţării şi a vecinilor, şi din legile şi obiceiurile cunoscute şi întrebuinţate în veacul de acum. De asemeni şi din estractul judeţelor, plăşilor, mănăstirilor, oraşelor, căpitanatelor, plaiurilor, adică a trecătorilor în Ungaria, a vadurilor, adică a trecătorilor în Turcia, a tuturor râurilor cari intră în ţară şi curg prin ea, şi a drumurilor mai de seamă (arătându-se şi distanţa în ceasuri). S'a alcătuit în anul 1776, Ianuarie 30.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

Traducere: *Istoria politică şi geografică a Ţerei Românesci* de la cea mai veche a sa întemeere pană la anul 1774. Dată mai antaiu la lumină în limba grecéscă la anul 1806 de Fraţii Tunusli, tradusă de *George Sion*. Buc. 1863,—8⁰, VI+II+192 p.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

N. Iorga, *Cronicele muntene*, în *Anal. Ac. Rom.* XXI, p. 410 şi urm.— *Ist. lit. sec. XVIII*, II, 128 şi urm.—Cf. Cipariu, *Archivu*, (1869), 296-7, 531-539.—Alex. Lăpĕdatu, *Episcopia Strehaii şi tradiţia scaunului bănesc de acolo*. Studiu istoric. Buc. 1906, p. 15, n. 3.

708. Chiriacodromion, trad. în limba bulgară de Episcopul Sofronie din Vraţa. Râmnic 1806.

КѴРІАКОДРОМІОНЪ | Сирéчъ: | **НЕДѢЛНИКЪ.** | **ПОУЧЕНІЕ.** | На всѣхъ Недѣлѧхъ въ Православнихъ Цр҃квахъ | Прочитаемаѧ Еѵг҃лїѧхъ въ всегѡ Лѣта съ | Толкѹванїемъ и справоѹченїе, и на Вели-кихъ Гс҃пдкихъ Праздницѣхъ, и на ст҃ыхъ | Празднѹемыхъ Сказанїе дѹшеполезнаѧ. | Преписанный ѿ Словéскаго и ѿ Грéческаго | Глѹбочайшаго ѧзыка на Болгарскїй простый | ѧзыкъ ѿ Смирéннаго Вратчанскаго Еп҃скопа | **СОФРОНІА**, кразѹмѣнїю простомѹ народѹ. Позволенїемъ **ДОСІѲЕА** Мѵтрополита | Оуггровлахїйскаго, Помощїюже Еп҃скповъ, и Бл҃гочестивыхъ Хрс҃тїанъ нынѣ Издадесѧ | въ Тѵпографїй оу Рымнической Еп҃скпїй. | При Еп҃скпѣ **НЕКТАРІЙ.** | Въ лѣто ҂аѿѕ.

Напечатасѧ и Право ѡписасѧ, ѿ Дїмитрїа | Мїхаилѡ Поповичь и ѿ Геѡргїа сн҃ъ егѡ Тѵп: рым.

Chiriacodromion, adecă Nedelnic. Invăţătură, pentru toate duminecile în bisericele ortodoxe, la evangheliile ce se citesc peste tot anul, cu tâlc şi cu dreaptă învăţătură, şi la marile sărbători Impărăteşti şi la sărbătorile sfinţilor, cazanie folositoare de suflet. Tradusă din limba slovenească şi din limba grecească prea adâncă pe limba proastă bulgărească, de către smeritul episcop din Vraţa Sofronie, spre înţelesul noroduluĭ celui de rând, cu învoirea lui Dositeiu Mitropolitul Ungrovlahiei şi cu ajutorul episcopilor şi al cuvioşilor creştini, şi s'a scos acum în tipografia episcopiei de Râmnic, pe vremea episcopului Nectarie, în anul 1806. S'a tipărit şi s'a corectat de Dimitrie Mihailo Popovici şi de Gheorghe fiul lui, tipografi din Râmnic.

In folio de 1+6 foi nenumerotate, 265 numerotate şi iar 1 foaie nenumerotată. Tiparit cu negru, cu 36 de rânduri în pagina încadrata în chenar de linii.

Pe verso titlului se află o gravură de o pagina înfăţişând pe sf. Ioan Teologul. Urmează apoi tabla de materii pe trei pagine şi prefaţa Episcopului de Vraţa Sofronie.

In faţa începutului textului se află o gravură cu inscripţie româneasca: «Dumineca tuturorŭ sfinţilorŭ».

Pe ultima foaie nenumerotată a cărţii se află notiţa aceasta:

Въ Славѹ ст҃ыѧ Единосѹщныѧ и нераздѣлимыѧ Тройцѣ, оц҃а, и сн҃а, и ст҃го Дх҃а. Иже изначала помогнѹлъ есть намъ та достигохме и конца.

Люботрѹднымъ тщанїемъ, и со испытнымъ прилѣжанїемъ, исписахъ сїю книгѹ Недѣлное еѵг҃лское Толкованїе, и ст҃ыхъ Великыхъ Гс҃пдскихъ и Бг҃ородичныхъ Праздникѡвъ, и ст҃ыхъ оугодникѡвъ Бж҃їйхъ на всегѡ лѣта Празднѹемыхъ: И приведохъ ихъ ѿ Словенскагѡ и ѿ Грéческагѡ глѹбокагѡ и пространнагѡ ѧзыка на Болгарскїй простый и краткїй ѧзыкъ: Къ разѹмѣнїю и оувѣдѣнїю Болгарскомѹ простомѹ народѹ, дѹшевныѧ ихъ ради пользы. И въ совершенїе доспѣ:

Начасѧ печатати Апрїллїа кд, и совершисѧ Ноемврїй ке. Въ лѣто ѿ Рождства по Плоти Бг҃а Слова. ҂аѿѕ. Ноемврїй, ке.

А иже бѹдите читати на сїю ст҃ѹю и Бж҃ственнѹю Книгѹ Радѹйтесѧ, къ Гс҃дѣ, имолитесѧ ѡнасъ грѣшныхъ. Ищо погрѣшенїе бѹдете найсти въ словѣ, или въ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

дѹ́ми, є̀ дѹ́хѣ кро́тости ѿпрáвите, небо́рзайте бла̀ дѹмáти нáсъ рáди, понѣ́же и҃мы чл҃цы пáдостни є̂смы, и̂ ѣ́стествѡ слáбо не мо́жемъ ѿстáти нѝ коегѡ̀ ѿстáти бе́зъ погрѣ́шенїѧ. Понѣ́же какво́тъ невозмо́жно ѣ́сть Нёо ѿстáти безъ о҃блацы, тáкожде тѷпографѳ́ невозмо́жно ѣ́сть ѿстáти бе́з погрѣ́шенїѧ.

Какво́тъ цѝ плы́катъ помо́ре и̂ бі҃ютсѧ ѿ талáзы мо́рскїѧ, и̂ желáютъ достѝгнѹти на Лиманѣ тихованїй Тáкожде и҃мы желáѭхмо достѝгнѹти до конца̀ кни́гѹ сі҃ѧ.

Θеѡ́доръ Стоа́новичъ ѿ Ви́динъ ѹ҃ченикъ Сѡфро́нїа Е҃пс҃кпа Вратча́нскїй.
Дими́трїа Никола́ювичъ и̂ Ка́лчѳ Нїко́лае По́пьвичъ.

Intru slava sfintei uneia şi nedespărţitei Treimi a Tatălui şi a Fiului şi a sfântului Duh, care dela început ne-a ajutat nouă şi am ajuns la sfârşit.

Cu zel şi dragoste de muncă şi cu râvnă mare am scris această carte Tâlcuirea Evangheliilor duminicale şi a sfintelor marilor praznice domneşti şi ale Născătoarei de Dumnezeu şi ale sfinţilor plăcuţi lui Dumnezeu ce se serbează pe tot anul. Şi le-am tradus din limbile sloveneasca şi din profunda şi răspândita grecească pe scurta şi simpla limbă bulgărească, pe înţelesul şi cunoaşterea poporului bulgar de jos spre folosinţa sufletelor lor, şi am ajuns la sfârşit.

S'a început a se tipări în Aprilie 24 şi s'a sfârşit în Noemvrie 25, în anul dela Naşterea şi întruparea Cuvântului lui Dumnezeu 1806, Noemvrie 25.

Şi cei ce veţi citì pe această sfânta şi dumnezeiasca carte, bucuraţi-vă întru Domnul şi vă rugaţi pentru noi păcătoşii. Şi ce greşală veţi găsì în litere sau cuvinte, cu duhul blândeţii îndreptaţi, nu vă grăbiţi a gândì rău despre noi, pentrucă şi noi suntem oameni păcătoşi, şi firea slabă nu lasă pe nimeni fără greşală; căci precum cerul e cu neputinţă a rămâne fără nouri, aşijderea tipografului e cu neputinţă a rămâne fără greşală.

Ca şi cei ce plutesc pe mare şi se bat de talazurile mării şi doresc a ajunge la limanul liniştit, aşijderea şi noi am dorit a ajunge la sfârşitul cărţii aceştia.

Theodor Stoianovici din Vidin, ucenicul Episcopului Sofronie din Vraţa.
Dimitrie Nicolaiovici şi Calciu Nicolae Popovici.

In unele exemplare numele acestuia din urma lipseşte.

In faţa titlului se află o foaie pe care s'au tipărit numele subscriitorilor:

Помáнѝ нáсъ Гд҃и, є̂гдá прїи́деши ко Цр҃ствїй твоѥ́мъ. Здѣ́ пи́шемъ цѝ́ста помо́гнали за тáѧ кни́га. Затѵпо́санїе.

	Грош.
Досѳе́й Мѵтрополи́тъ Бокорещ҃ь.	ѧ҃ (500).
Їωси́фъ Е҃пїскопъ а҃рдишъ	с҃ (200).
Констáнтїа Е҃пїскопъ Бозѣ́	т҃ (300).
Нїко́димъ а҃рхїмандри́тъ.	н҃ (50).
Григо́рїа дри́ста	н҃ (50).
Нїко́лае Логофѣ́тъ.	ѯ҃ (30).
Їгна́тїа ѵ҃гѵме́нъ	н҃ (50).
Хрїсѡ́сь Їере́й	к҃ (20).
Сто́йно ѿ Но́вое село̀	н҃ (50).

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Дїми́трїа А҆рма́шъ . . . . . р҃ (100)
Геѡ́ргїа кастри́чꙋ. . . . . и҃ (50).
Ѳеѡдо́сїа покло́никъ ѿ Га́бровꙋ . . . . . ф҃ (500).
Нео́футъ ѹ҆гꙋме́нъ. . . . . м҃ (40).
Ѹгꙋме́нъ ста́ѹропо́леѡсъ . . . . . л҃ (30).
А҆́ндре́й Попови́чъ. . . . . м҃ (40).
Пе́тко покло́нникъ ѿ Копри́щица. . . . . к҃ (20).
Костантїнъ ѿ Бобо́щица . . . . . р҃ (100).
Нїко́лае Саѧци́. . . . . с҃ (100).
Сѡфро́нїа ѹ҆гꙋме́нъ . . . . . к҃ (20).
Гаврїи́ль ѹ҆гꙋме́нъ. . . . . л҃ (30).
Па́но Сте́рїю . . . . . і҃ (10).
Пе́нко ѿ Ко́тель. . . . . ї҃ (10).
Ꙗ҆на́ки покло́нникъ . . . . . и҃ (50).
Пе́трь покло́нникъ . . . . . и҃ (50).
І҆ѡва́нь а҆лмали́. . . . . л҃ (30).
І҆ѡва́нь ѿ Казанлїкъ. . . . . п҃ (80).

И҆настоѧ́тел. быст. Ѳеѡ́доръ Стоѧ́новичъ ѹ҆ченикъ Сѡфро́нїа Е҆пс҃кпа Братчанскагѡ Сїѧ̀ и҆́мена словополага́телы бы́ша Дими́трїа Нїкола́евичъ ѿ Софїѧ и҆ Калчꙋ По́пь Нїколо́вичъ ѿ Дрѧ́ново.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

1807.

709. Vasile Aaron, *Piram şi Tisbe*, Sibiiu 1807.

Пери́рѣ а҆ до́й Ю҆ви[ци́] | а҆декъ: | Жа́лника .ꙗ҆тѫмпла́[ре] | а҆лꙋ́й ПИ́РАМ ши́ ТИ́СБЕ, | къро́ра саꙋ а҆деога́т ма́й пе ѹ҆́рмъ непо-трики́та ю҆би́ре а҆лꙋ́й | Е҆́КХО кꙋ НАРЦИС | Скри́се .ꙗ҆ ве́рсꙋри́, | при́н | ВАСИ́ЛІЕ А҆́АРОН, | Жꙋра́т .ꙗ҆ Ма́реле Принципа́т а҆́л А҆́рдѣлꙋлꙋ́й | Прокꙋра́тѡр а҆лкътꙋи́те, ши́ а҆кꙋ́м .ꙗ҆тѫѧ-да́тъ кꙋ а҆ а҆челꙋѧ́ш Келтꙋѧ́лъ типъри́те. | Кꙋ слобозе́нїа че́лѡр ма́й Ма́рй. | Съ а҆́флъ де кѫндꙋт ла пꙋми́тꙋл Прокꙋра́тѡр .ꙗ҆ Сибїй.

Сибій | Ѫ҃ Тѵпогра́фїа лꙋй Іѡа́ни Ба́рт 1807.

Exemplar necomplet.
In 8° mic de 52 pagine.
Prima coală lipseşte în exemplarul văzut.
Oradea-mare: Biblioteca diecezană episcopească.

710. Acatist, Buda 1807.

А҆КАѲИ́СТ | кꙋ | мꙋлте а҆лѣ́се | РꙊГЪЧЮНИ́Й | пентрꙋ | Еѵла́вїѧ фїещекъ́рꙋѧ Крещи́н: | Кꙋ | Благослове́нїѧ че́лѡр май Ма́рй | а҆кꙋ́м .ꙗ҆тѫ́ѧ ѿаръ.

Ѫ҃ БꙊДА | Тѵпъри́т .ꙗ҆ Кръѧ́ска Тѵпографіе а҆ | Оу҆ниверситъ́цїй Оу҆нгꙋре́щй, ла | А҆́нꙋл ҂аѿз.

In-12°, de 3 foi, 469 pagine numerotate şi alte 3 pagine nenumerotate. Tiparit cu negru şi roşu, cu 20 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului: Maica Domnului cu Copilul Isus, cu sceptru şi cu glob. Urmează apoi arătarea cuprinsului, şi, in faţa textului, o gravură pe aramă.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

711. Acatist, Sibiiu 1807.

ѪКѪѲІЄТ | Ѫл | прѣ Сфѣтей | Нѫскѫтѡарей де Дѫнезѣѕ, | шй ѫлте | Ѫкаѳдисте шй Рѕгѫчѣнй | фѡлосте де фолѡс.

СѪБІЙ, | Ѧ Тѵпографіѫ лѕй Іѡѧнн Бѫрт. | 1807.

In-12°, de 2 foi şi 499 pagine. Tipărit cu negru şi roşu, cu 20 de rânduri pe pagină. Pe verso titlului: Sf. Nicolae. Urmează apoi scara cărţii. La sfârşit, o «paslialie».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

712. Calendariu pe 1807, Buda.

Titlul ca pentru 1806.
V. mai sus n° 691 şi 695.

Blaj: Biblioteca I. M. Moldovanu.

713. *Carte de mână pentru economie,* trad. de Gr. Obradovici, Buda 1807.

КѪРТЄ ДЄ МѪНѢ | пентрѕ | Бине Орѫндѕнта | ЄКѺНОМІЄ, Ѧѕкрарѣ кѫмпѕлѕй | шй | пентрѕ плѫмѫдирѣ шй пѫндирѣ ѫ ките-лор шй ѫ пасърилор челор касниче, | Єпре маре трѣбѫ | ѫ | Плѕгарилор челор Рѡмѫнещй; Традѕсѫ депре лимба чѣ Сербѣскѫ | прин | Григѡріе Обрадовичь, | ѫ Шкѡалелор Дїректор | ла Ѫнѕл 1805.

ЛѪ БѪДѪ, | Ѧ Кръмскл Тѵпографіе ѫ Оѵниверситѫцїй Оѵнгѕрещй. | 1807.

In-8° mic, de 12 foi şi 168 pagine.
Prefaţa-dedicaţie:

De bun ném născutuluĭ Domnuluĭ Thomiĭ, nobilu de Fogoraşĭ, promerituluĭ Oberchinez a crăesculuĭ Scaun de cămară în Lipova, Patronuluĭ mieu, şi a cărţiĭ aceştiĭa întru umilinţă dediĭată.

De bun ném născute, Domnule de Fogoraşĭ!

De nu aşĭ fi eu prin multa conversaţie, caré dela începutul norociteĭ a méle cunoştinţă a casiĭ şi a féţiĭ Domnieĭ sale pururé am avut, însul ispitit, şi prin priveghetoare iscusinţă, despre osăbirile cèle virtuoase a inimiĭ şi a sufletuluĭ sale, celuĭ spre binele şi folosul cel de commun (de obşte) plecat, nu m-aşĭ fi încredinţat; nu aşĭ puté nimica nicĭ grăi de dânsele. Insă fiindŭ eu prin a mé cé de oare când nemernicie în Lipova aşezat, putut-am ca un străin ĭubiré de oamenĭ şi blândéţele, precum a multora Lipovenĭ aşa şi Domnieĭ sale (la carele tot déuna patron, svătuitorĭu, spre bine îndemnătorĭu şi pavăză acoperemântuluĭ de cătră toate laţurile răilor am aflat) cunoaşte, şi ca ne îndoitoare mărturie, pocĭu să mă şi încumeţesc a mărturisì deosebirile céle înnalte Domnieĭ sale, dela Tatăl Cerĭurilor dăruite.

Cunoscând eu dară aplecăcĭuné cé cu totul spre folosul şi păşiré înnainte a naţieĭ jertvită, a sufletuluĭ celuĭ mare al Domnieĭ sale, îndreznesc dar a-ţĭ dediĭà carté acĭasta *plugarilor şi tuturor casnicilor* de folos, a căriĭa prin sârguitoare îndurare patron te-aĭ făcut, căcĭ că ştiu eu bine, cât te ostăneştĭ precum întru chivernisćla Domnieĭ sale a ţiné şi a aduce Economia cé bună, aşa şi celor de un ném (ca un suflet de viĭaţă a bunuluĭ casiĭ ce ĭastă) a o întemeĭa.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Nimica altă dorind, fără numaĭ ca să să învrednicéscă lucrul şi ostănéla acĭasta a mé, acoperemântuluĭ şi buneĭ voinţe a Domnieĭ sale, rămâĭu al Domnieĭ sale nefăţarnic omenitorĭu,

Obradovicĭ, Director.

In Caransebişĭ 1. Iannuarie 1806.

Prefaţa cătră cetitor:

Doritule cetitorĭu!

Nimica nu ĭastă inimiĭ ceiĭ simţitoare maĭ jalnic şi cu înpreună durére a privi şi cu lacrămĭ suspinând a căută, de cât la ne ajungeré, sărăciĭa şi ticăloşiĭa a plugarĭuluĭ celuĭ românesc. Având el pământ din destul şi lucrând neprerupt, nu poate nicĭ de cum să scape de sărăcie, caré l-au încălecat şi nu pogoară de pre el: face bucate, ţine oĭ, vacĭ, caĭ şi porcĭ, apoĭ tot e sărac şi aşa de neajuns, cât preste vară cumpără bucate dela vecinĭĭ săĭ, dela Nemţĭ şi dela Serbĭ. — Cine? Românul! Dar de ce? Ia ascultă de ce: Românĭĭ nu samănă toţĭ grâu şi de tot félĭu de hrână; cunoscut e că Românĭĭ ceĭ ce lăcuesc în déluri şi în munţĭ nu samănă grâu, orz şi ovăs, ci numaĭ cucuruz, sădesc prunĭ şi plămădesc dobitoace; dar carele şi samănă grâu, aceluĭa e grâul pururé săcăros, rar, neghinos, cu tăcĭune, plin de pălămidă, de bucinişĭ, de neghină şi de alte erbotinĭ. Décĭ de să şi face, mulţĭ îl vând şi cumpără cucuruz, zicând: că e mălaĭul maĭ cu saţĭ de cât pâné. Românul sémănă maĭ cu bună sémă cucuruz, apoĭ de rodéşte, dă năvală la el cu caĭ, cu boĭ, cu porciĭ şi cu oarăle; dară ce e maĭ de pradă: Muerile fac jaf în cotarca cu cucuruzul dând ţigancelorŭ pre fusă, pre linguri, pre descântece, ghicituri şi pre alte mincĭunĭ. Décĭ de nu rodéşte cel nou, apoĭ e foameté gata înnainté uşiĭ, căcĭ nu-şĭ păstréză bucate de doĭ sau de treĭ annĭ să aĭbă. Românul ţine grămadă de vacĭ cu lapte, şi oĭ; apoĭ nu are unt dindestul nicĭ să se ungă pre cap, dar decum să-şĭ dirégă oala cu bucatele. De face brânză, dau năvală cu toţĭ la dânsa până ĭastă. Décĭ vara sépă şi coséşte cu mălaĭul săc, şi cu ştir şi lobode ţine porcĭ, dar slănină nu are altul nicĭ până la pogorâré Duhuluĭ sfânt (până la Rusale) şi aşa e totdéuna sărac şi neajuns.

Ce pricinuĭaşte neajungeré acĭasta la Românĭ? Neştiinţa şi nepriceperé în Economie, şi nepăstréla celor chivernisite; căcĭ având dobitoace nu grijaşte de hrana şi scutéla lor preste ĭarnă, ci le lasă de flămânzesc şi dégeră de ger; apoĭ în primăvară mor şi să izidesc (aicé în părţile acesté am văzut eu în ĭarna acĭastă trecută, că uniĭ oamenĭ au gătat fânul încă în Iannuarie, şi aşa cu tufă şi cu mugure au hrănit dobitoacele lor în câmp limpede, neavând nicĭ grajdĭ, nicĭ barem şopru pentru dânsele; şi aşa în primăvară au păgubit altul câte treĭ părţĭ din vitele sale). Iată dară sărăciĭa şi mişăliĭa în casă. — Altă pricină a sărăcieĭ ĭastă léné (păcatul de moarte). Décĭ ascultă din ce vine de e némul cel românesc maĭ lénos şi maĭ moale de lucru de cât alte noroade: acéĭa izvoraşte din pré multă păstorie a oĭlor, porcilor, mieilor şi alt., căcĭ Românul trimite dopă 5 sau 6 porcĭ un prunc, la oĭ altul, la mieĭ altul; cariĭ la vite nu au alt lucru fără numaĭ să doarmă, şi de mic să îngraşe léné în oasele luĭ, să vorbéscă nimicurĭ, să învéţe a

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

suduì şi a viclenì, şi încă a fura poame, bucate şi câte vre un miel. Aşa dară să strică preste ann, să zic maĭ puţin, la un sat numaĭ câte 50 sau 60 de pruncĭ, cariĭ ar puté, de ar pune eĭ păstorĭ de obşte, precum fac Nemţiĭ şi Serbiĭ, până la vârsta cé de lucru, să mérgă la şcólă să să învéţe a cetì, a scrie, creştinătaté şi légé luĭ Dumnezeu întru caré să cade luĭ să vieţuĭască pre lumé acĭasta. Incă maĭ îngraşă léné la parté cé fămeĭască (măcar de şi sânt Românele maĭ bărbate de lucru decât bărbaţiĭ lor) sărbătorile céle idoleştĭ ce le ţin ĭale preste ann, precum: Sărbătorile lupuluĭ, a ursuluĭ, a pasărilor, a caĭlor lui Sâmtoader, Todorusalele, Ghermaniĭ, Armindeniĭ, Joĭle dela Paştĭ până la pogorâré Duhuluĭ sfânt, Marţile încuĭate, sfintele maĭce Vineri şi alte multe zile, care ĭale dela vre-o vrăjitoare a le ţiné însărcinare au; de care mincĭunĭ şi nimicurĭ, din mare orbire a minţiĭ, din credinţă îndeşartă şi din preĭudiţie, spre mare ruşinare a Evangheliei şi spre mare ocară a légiĭ noastre ceiĭ pravoslavnice a Răsărituluĭ, nu să pot descruşnà . . . . . La şcoală fétele! la şcoală! barem ĭarna, şi la besérică să le ducă maĭcele de mână, de micĭ să le adape cu învăţătura creştinéscă, cu ĭubiré de fapte bune, de direptate şi de Dumnezeu; apoĭ aşà fiind şi ĭale maĭce odată, vor aduce rod, şi creştere luĭ Dumnezeu bine plăcută.

Precum că e Românul nostru maĭ moale decât alte némurĭ, şi îĭ e urât plugul şi sécera, adeveréză şi acĭasta, căcĭ maĭ pretutindené în sate nemţeştĭ şi serbeştĭ sânt purcariĭ, văcariĭ, pânditoriĭ de caĭ, de viĭ şi de coşniţĭ Românĭĭ; de e birtaş Românul, de e dărăbanţĭ, gornic şi cocişĭ Românul, până ce în Bacĭca şi în Srem am văzut eu cu ochiĭ mieĭ birtaşĭ şi păstorĭ Românĭ, dară din ce pricină? De urâtul munciĭ îşĭ lasă sălişté, priĭateniĭ, vecinii, apoĭ să duce în streinĭ. Dar la ce? Să becheréscă, dar nu să boeréscă; nu să adune vreun meşteşug şi ştiinţă bună şi de folos, apoĭ să vină să-şĭ înbunătăţéscă némul său cu dânsa; ci să-şĭ petrécă ticăloasa viaţă întru negrijire şi cu sudoaré sa să înbogăţéscă pre alţiĭ. Oh stare de plângere şi de suspinare vrédnică!

Cetitorĭule ĭubite! fie de ce stare veĭ fi: preot, învăţătorĭu, domn, diregătorĭu, negoţătorĭu, maistor, sau şi plugarĭu,— te rog cu inimă fierbinte şi cu lacrimĭ te jur, adună pre lângă tine pre seteniĭ şi vecinii tăĭ Dumineca şi în zile de sărbătoare. Décĭ le cetéşte câte ceva din carté acĭasta, şi le tâlcuĭaşte maĭ pre larg, cum veĭ puté; îndémnă-ĭ spre ĭubiré de ostenélă, spre direptate şi spre îndestulare cu céle căştigate prin sudoaré sa: îndémnă-ĭ încă să încépă a lucrà maĭ bine pământul, şi să caute cum trăesc vecinii luĭ Nemţiĭ şi Serbiĭ; cum eĭ ĭarăşĭ plugarĭ fiind, să hrănesc, să adapă, să înbracă şi lăcuesc maĭ bine; să deşchiză ochiĭ să vază alcătuiré şi hotărâré bunuluĭ făcătorĭu, întru orânduĭala firiĭ ceiĭ bogate, caré lucrătorĭuluĭ celuĭ neostănit sudoaré luĭ cu prisosinţă plătéşte.

Nu la cârcĭmă Dumineca şi în zile de sărbătorĭ, nu! ci la svătuirĭ bune şi înţelépte. Adunaţi-vă la un loc câte câţva vecinĭ, sau supt nescarĭ copacĭ la umbră, pre ĭarbă vérde, unul să vă cetéscă ceva, dar ceĭa laltĭ ascultaţĭ; décĭ de vi să uraşte cetaniĭa svătuiţi-vă. — Dar ce să ne svătuim? va întrebà cineva. Ia ascultaţĭ ce! nu vă vorbireţĭ de răul şi greşala altuĭa; nu spre

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

clevetiré, batjocura şi spre ucideré numeluĭ celuĭ bun a fratelui vostru; nu de mueré acutăruĭa şi de portul eĭ; nu de pizmuirĭ, nu de apucărĭ, nu de curviĭ şi de vorbe de nimica; ci vă vorbiţĭ şi vă svătuiţĭ: cum veţĭ dirége şi îngrăşà câmpurile voastre, cum veţĭ înfrumseţà şi înbunì dobitoacele voastre; cum veţĭ abate vreo apă, caré vă înnécă câmpurile şi casăle; cum veţĭ zidì şi după care formă veţĭ face casele voastre, ca să vă fie maĭ vederoase, şi sănătăţiĭ maĭ pasnice; cum veţĭ îndreptà şi curăţì uliţile şi avliĭle voastre; cum veţĭ trage şanţurĭ predenainté caselor voastre, şi veţĭ umplé cu prund şi cu năsip uliţile şi drumurile voastre; cum veţĭ sădì predinainté caselor voastre duzĭ, şi cum să vor învăţà fămeile şi fétele voastre a ţiné viermĭ cariĭ fac mătasa, şi cu dânsa vor înbunătăţiĭ pânzele şi ţeseturile lor; cum veţĭ săcà bălţile céle de nicĭ o trébă, care sânt pre lungă şi prin sate, şi care cu vapura lor cé înputită otrăvesc şi cu epidimie încintă aerul, din care să scornesc şi izvorăsc boale multe şi ucigătoare oamenilor şi dobitoacelor, şi cum veţĭ înbunătăţiĭ întru toate Economia casiĭ voastre. Décĭ după acĭasta să vă svătuiţĭ cum veţĭ dirége portul vostru, a fămeilor voastre, ca să pasă maĭ bine pre trup, şi să-l apere de cătră asprimé friguluĭ şi de cătră arderé soareluĭ; maĭ pre urmă să vă voroviţĭ şi despre înbunătăţaré minţiĭ, a înţelégeriĭ şi a sufletuluĭ: cum veţĭ face şcoale bune pentru pruncĭ şi pentru féte, cum veţĭ face plată bună şi lirană pentru învăţătorĭ bunĭ, şi să daţĭ pruncii şi fétele la şcoală; décĭ cum veţĭ face şi înfrumseţà besérica luĭ Dumnezeu, bine a o îngrădì şi a o cercetà; cum veţĭ dobândì preot bun şi învăţat, şi cum veţĭ înbunătăţì plata şi omeniia luĭ.

Acesté sânt svaturĭ şi vorbe despre care trebuĭaşte să vă voroviţĭ, şi déca v-aţĭ vorovit a le face să vă apucaţĭ!

Lăsaţi-vă, oamenilor! de vorbe slabe şi scunde, care aveţĭ obicéiu de ziceţĭ: «Aşà au trăit bătrâniĭ noştriĭ, aşà vom să trăim şi noĭ», căcĭ aceşté sânt vorbe ale oamenilor celor proştĭ, întunecaţĭ la minte, celor sălbatecĭ, varvarĭ, celor lénoşĭ, şi acelor ce tot ce pute le amiroasă; cărora să cuvine ziceré a Cântăreţuluĭ Inpărat David: «Şi omul în cinste fiind, n-au priceput; alăturatu-s-au cu dobitoacele, céle ce nu au pricépere, şi s-au asămănat lor». Psalm 48, viers 12.

Cinstiţilor preoţi! şi voĭ bine înţelepţilor învăţătorĭ! Pre voĭ vă rog eu cu lacrămĭ, pre voĭ vă îndemn cu inimă fierbinte, pre voĭ vă deştept eu dintru dormitaré cé pagubnică, spre lucraré vieĭ ceĭ de Dumnezeŭ sădită: deşteptaţi-vă şi vă sculaţĭ la lucrul cel de Dumnezeŭ bine plăcut! înbărbătaţi-vă, staţĭ, lucraţĭ şi vă osteniţĭ, a învăţà turma cé vouă încredinţată; în besérică, în şcoală şi întru toate adunările, nu contenireţĭ a bine cuvântà pre Domnul Dumnezeŭ înplinind voĭa luĭ cé sfântă: învăţaţĭ, îndreptaţĭ şi deşchideţĭ minţile oamenilor întru crederé de Dumnezeŭ, întru dragoste şi fapte bune, întru gândire şi facere de direptate, întru ĭubiré de ostenélă, întru îndestularé cu staré şi chivernisitele sale. Voĭ sânteţĭ sculele, prin cariĭ numaĭ să fac oameniĭ bunĭ, direpţĭ şi ĭubitorĭ de ostenélă. Voĭ puteţĭ face maĭ mult bine întru un sat şi obşte. Voĭ sânteţĭ păstoriĭ turmeĭ ceii cuvântăreţe, şi numaĭ dela voĭ înşivă atârnă, ca să fiţĭ bunĭ şi să vă puneţĭ sufletele pentru oĭ; dela voĭ va cére stăpânul turmeĭ oĭle céle pierdute; pre

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

voĭ vă va întrebà el la dreptul judeţ despre paguba turmeĭ sale ceiĭ ĭubite, pentru caré ș-aŭ vărsat scump sângele său; décĭ dela voĭ atârnă, déca vreţĭ să auziţĭ glasul cel dulce cătră sluga cé bună: «Slugă bună şi lucrătoare, preste puţin aĭ fost credincĭos, preste maĭ mult te voĭu pune: întră întru bucuriĭa Domnuluĭ tău».

Vremé ĭastă, cetitorĭule ĭubite, ca să săvârşesc eu înnainte cuvântaré acĭasta a mé, dintru caré putuşĭ vedé, ce gând şi scopus am eu cu carté acĭasta: Aşà dară numaĭ dela tine însuţĭ atârnă ca să ĭaĭ ceva folos dintrânsa; care făcând veĭ înplini pohta şi voĭa mé întru toate.

Obradovicĭ, Director.

Intre cele două prefeţe se află următoarele versuri:

A plugarĭuluĭ viĭaţă ĭastă fericită,
Maĭ dintru întâĭu în lume orânduită.
Indepărtat de bântuĭala altora stărĭ,
întru vieţuire simplă află îndestulărĭ.
Ară pământurile şi răstoarnă brazdele,
A părinţilor săĭ — cu dobitoacele sale.
Cu puţin să îndestuléză şi bine trăeşte,
de are pruncĭ mulţĭ foarte să veselésțe.
Pohtele céle réle rodiré Demonuluĭ,
Nu smintéşte odihna cé dulce a plugarĭuluĭ.
Fericită viĭaţă de mulţĭ alţĭ dorită.
în casa plugarĭuluĭ ĭastă sălăşluită.

București: Biblioteca Academiei Române.

714. *Carte de pravilă*, Partea I-II. Cernăuţi 1807.

КНРТЄ | ДЄ | ПРАВИЛЪ | Че кѣпрїнде лецеле | Їсѹпра | Фантѣлор Рхлѣ шй а Кѣлкърїлор грєле | Де Полиціе. | * | Партє .Ѳтжй.

ЧЄРНЪЖЦЙ. | Сас тупхрйт ла Петєр Єкхард прйкилегїет | тупографѣ а Бѣкокйнїй, ла анѣл | 1807.

[Partea II:] КНРТЄ | ДЄ | ПРАВИЛЪ | Їсѹпра | Грєлилор кѣлкърй а политичещилор | Ѡржндѣелй атйнгхтоаре | Де Полиціе. | * | 2. | Партє а доажѳ.

ЧЄРНЪЖЦЙ. | Сас тупхрйт ла Петєр Єкхард прйкилегїет | тупограф а Бѣкокйнїи ла анѣл | 1807.

2 vol. 8° de 6 foi, 362 pagine, o tabelă şi 3 foi, pentru vol. I; 1 foaie, 235 pagine, şi încă 3 pagine, pentru vol. II.

In fruntea vol. I se află un decret de promulgare al împăratului Francisc II.

București: Biblioteca Academiei Române.

715. *Catihis mic*, Braşov 1807.

Catihis mic sau scurtă pravoslavnică mărturisire a legii greceşti neunite, pentru trebuinţa puncilor celor neuniţi româneşti. făcută şi dela unitul episcop în Carlovăţ, la anul 1774 ţinutul sinod întărit, şi cu întărirea Arhie-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

piscopuluĭ şi Mitropolituluĭ tipărit, cu toată cheltuiala dumnialor Constantin şi Ioan Boghicĭ, în privilegheta tipografie din Braşov, 1807.

Biblio-hronologie română, în *Buciumul Romanu* (Codrescu), I (Iaşi 1875), 431.

716. Ceaslov, Sibiiu 1807.

Iorga, *Scrisori*, II, 57.

717. D. Covaci, *Carmen,* Oradea-Mare 1807.

C A R M E N | illustrissimo, ac reverendissimo | Domino | S A M U E L I V U L K Á N | Dei gratia | E P I S C O P O | Magno-Varadinensi | graeci ritus catholico, | Dum ex auspicatissima sui inauguratione | ad suam sedem episcopalem rediret, | a | D E M E T R I O K O V Á T S | secundum in annum SS. Theologiae | auditore | Graeci-ritus catholico | In perpetuam grati animi tesseram | Dicatum:

Anno, quo | GaLLICa DIspersos reLeVabant arMa PoLonos: | PLangebant DoMIto PrVssICa Castra soLo. Sumptibus F. B.

Magno-Varadini, | Typis Antonii Gottlieb Maramarosiensis.

In 4° de 8 pag.

Oradea-mare: Biblioteca diecezană episcopească.

718. *Floarea darurilor*, Braşov 1807.

ФЛОА̑РѢ | ДА̑РꙊРИЛѠР | Фо́арте фолоситоа́ре фі́еще кѣ́рꙋѧ | Крещи́н, а̂тѫ́та сꙋфлете́ще, | кѫ́т ши̂ трꙋпе́ще. | А̑кꙋ́м а̂до́ѡа ѡ̂аръ Тѵпъри́тъ Ромѫне́ще | ҂ зи́леле: | Ѧнълца́тꙋлꙋй Ѧ̂пъра́тꙋлꙋй но́стрꙋ | ФРАНЦИШКꙊС а̂л ДОИЛѢ. Фїи́нд Гꙋберна́тор Е̑ѯцеле́нцїѧ са̀ | ГРОФ БА̑НФИ ГЕѠРГІ̂Е | Кꙋ Благослове́нїѧ прѣ̀ чинсти́тꙋлꙋй | Конзисто́рїꙋм не̂ оу́ни́т дин Ма́ре | Принци̑па́тꙋл А̑рдѣ́лꙋлꙋй. | Кꙋ то́атъ Келтꙋѧ́ла Дм̑нѣл̑р Фра́цилѡр | КОНСТ. ши̂ ІѠА̑НН БОГИЧ. ҂ Привилегїѧ́та Тѵпогра́фїе дин БРАШОВ. | Прин Тѵпогра́фꙋл іѡа́нн Хеннинг. | 1807.

In-8° mic, de 4 foi, 173 pagine şi încă 2 pagine pentru arătarea cuprinsului.

Prefaţa:

Prédoslovie

Către pravoslavniciĭ cetitorĭ.

Aflând acĭastă carte, ce să chiamă Floaré Darurilor, după greceşte pre limba românéscă întoarsă, typărită din vechĭ în Snégov, încă şi întralte limbĭ să află, ĭarăşĭ typărită, însă româneşte foarte arar şi în puţine locurĭ să află, pentru caré îndată am făcut cérere către Domnélor fraţilor de bun ném născuţĭ Chyrii Constandin şi Ioann Boghicĭ, rugându-ĭ să bine voĭască a poruncì ca în typografiĭa Domnélor încredinţată a să typărì acĭastă folositoare carte; cariĭ ca nişte răvnitorĭ şi poftitorĭ sporĭuluĭ şi bineluĭ şi folosinţeĭ ceĭ sufleteştĭ şi trupeştĭ aĭ obştesculuĭ bine, cu bucurie şi cu dragoste, prin îngăduinţa, ţensura şi slobozeniĭa înnalteĭ stăpânirĭ, fără prelungire au lăsat a să typărì. Dintru caré fieşte care pravoslavnic creştin şi cetitorĭ, atâta sufleteşte cât şi trupeşte, a să îndulcì cu acéstă nepreţuită doftorie, cu dovedire din dumnezeĭasca Scriptură şi a tuturor dascalilor şi

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

filosofilor politicești; căcĭ fieşte care cap din aceste 35 de capete întrânsa aflătoare, are învățătură maĭ întâĭ moralicéscă, al doĭlé filosoficéscă, şi al treĭlé istoricéscă, din caré fieşte care doftoriĭa şi nectarul (adecă dulcĭața nepreţuită), atâta sufleteşte cât şi trupeşte, poate a să folosì, şi a suge, şi vindecare patimilor sale a dobândì, căcĭ după cum la boale, osebite doftoriĭ, şi lécurĭ sânt orânduite a să întrebuința, aşà şi la acĭastă carte, în fieşte care cap osebite folosurĭ şi tămăduirĭ ale patimilor să află, numaĭ cel ce citeşte să fie cu luare aminte, şi să urméze învățăturiĭ şi sfătuiriĭ întru dânsa cu îndestulare aşezate, ca albina caré zboară cu mare ostenélă, şi cu sănătoasă înțelepcĭune, şi luare aminte preste câmpurĭ şi livezĭ şi grădinĭ, din floare în floare, agoniseşte cĭ-ş hrană folositoare, alegând numaĭ céle maĭ bune florĭ care sânt spre întrebuințaré eĭ cé cu folos, pre caré toţĭ ceĭ înțelepţĭ o aduc înnainte, în învățăturile sale, pentru pildă, ca şi noĭ să urmăm bărbăţieĭ ceĭ cu înțelepcĭune şi cu mare ostenélă a eĭ, adecă: a ne osârduì şi silì, în toată viața noastră ca să facem a pururé acel félĭu de fapte care sânt spre cinsté, lauda şi folosul nostru, şi următorilor noştrĭ; înplinind tot déuna cu tot sufletul nostru porunca luĭ Dumnezeu, caré zice: să ĭubeştĭ pre Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, şi pre vecinul tău ca însuşĭ pre tine; către care cale şi acĭastă mică carte ce să chémă Floaré Darurilor ne va povățuì, ca să putem cu lesnire a dobândì maĭ sus pomenitul folos, numaĭ să urmăm şi să înplinim cu fapta învățătura întrânsa cuprinzătoare.

Dirept aceĭa cuprìndeţi-o, pre acĭastă mică cu bun miros floare, în sânul dragosteĭ ceĭ creştineştĭ, ca prin cetire îndeletnicindu-vă, şi cu fapta a urmà şi înplinì învățătura cé adevărată a eĭ să vă înpărtăşiţĭ roduluĭ şi dulceluĭ miros, (atâta sufletesc cât şi trupesc), carele din trânsa veţĭ culege întru blagosloveniĭa trupéscă şi fericiré vecĭnică sufletéscă.

Al tuturor smerit plecat,

Iereĭ Ioann Stefanovicĭ.
Pàroh bisericiĭ din Bolgarseg(hiul) Braşovuluĭ.

La sfârşitul textuluĭ se arată că şi corectura (diortosirea) cărții a fost făcută de acelaş paroh.

Cartea aceasta se tipăreşte şi în anul următor 1808, tot la Braşov, însă de alt tipograf.

București: Biblioteca Academiei Române.

719. G. Haines, *Verşuri la statua lui Iosif II,* Viena 1807.

VERSCHURY | de laude en limba Romaneaske | la | statua | a INPERATULUY | JOSEPH II. | Kare la Anno | 1807. | en tsetate Vienna la Josephplatz sau aschezat. | VIENNA.

[Pe verso:] Sau fakut prin | GEORGIE HAINES, | Proto-Presviter la Districtul Coroni de religia gretsaske ne-unite, schi fostul Capelan de oaste la Benjovsky al 31. Infanterie Regement de linie dela Transilvania.

2 foi.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Versurile se termină astfel:

Se primeschty, me rog, en nume de bine
Atseste verschury de la mine,
Dela un vechy Roman adeverat
Kredintsos rob la al seu Inperat.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

720. N. Horga Popovici, *Oglindă arătată omului înţelept,* Buda 1807.

ѠГЛИ́НДЪ | а̂рътáтъ | Ѡ̂мꙋлꙋй ҂ц҃елéпт | кáрѣ | Кꙋпри́нде ҂ си́не вéкиле ҂тѫмплѫ́рй | кꙋ пи́лдъ а̂дꙋ́съ, | Кꙋ́мꙋй де ли́псъ ѿмꙋлꙋй а̂се кꙋнóаще | шй Чéлꙋй де а̂прóапе ҂гъдꙋи́т а̂ фѝ дин ҂-целепчю́нѣ сà. | Скри́сꙋсаꙋ Нѣ́мꙋлꙋй Пентрꙋ мѣ́рцерѣ ҂наи́нте, | при́н НИКÓЛАЄ ХѠ́РГА | а̂лми́нтриле | ПОПОВИЧ. | Грекѡ не оу̂ни́тей лéцй Парохꙋл Селеꙋшꙋ-лꙋй ҂ слъви́тъ Вармегі́а А̂рáдꙋлꙋй | Аннꙋл дела Хс̃ 1801.

ЛА ВꙊДА | ҂ Кръѧ́ска Тѵпогрáфїе а̂ Оу̂ниверситѫ́цїй | Оу̂нгꙋрéщй. Анꙋл 1807.

In-8° de 9 foi şi 158 pagine.
Scrisoarea de dedicaţie:

Mărituluĭ, vrédniculuĭ şi pré osfinţituluĭ Domnuluĭ Domn Pavel Avacumovicĭ, Pravoslavniculuĭ de légé grecĭască Creştinătăţieĭ Beséricii Răsărituluĭ Episcopul Araduluĭ, a Orăzieĭ-Marĭ, Ienopolieĭ-Halmagĭuluĭ şi părţilor către acéşté cuprinzătoare, ş. c. l. Domnuluĭ sfinţitorĭuluĭ mieu milostivuluĭ părinte;

Aşijderé cinstituluĭ, luminatuluĭ şi înfrumseţatuluĭ cu vrednicie Domnuluĭ Sighismund Edlşpacher de Ghioroc, înnălţateĭ chesaro-crăeştĭ şi apostoliceştiĭ Mărirĭ sfétnic, aurituluĭ vitéz şi slăviteĭ Varmeghieĭ Araduluĭ întâĭuluĭ Viţişpan, ş. c. l.; de înpreună Invăţătorilor întru acéşte părţĭ îndemnătorĭ; o închină Afară dădătorĭul.

Pré Osfinţite şi mărite vrédnice Domnule Episcope şi cinstite, înluminate, mărite Domnule Viţişpan, Domnilor, mie milostivĭ!

Cu acĭasta a mé carte numită Oglindă silindu-mă, nu pentru ca să-mĭ agonisăsc cevaşĭ laudă şi véste numeluĭ mieu, ci tocma ca prin vrédnice măritele voastre nume să-mĭ ĭau raze şi strălucitoare zare întră noroade, supt mărite oblăduitoarele voastre nume am poftit a o slobozì la vedéré a tot cetitorĭul, maĭ vârtos pentru ca să vază şi acest ném al nostru numele oamenilor celor marĭ, cariĭ şi maĭ înnainte de noĭ au fost cu multă înţelepcĭune înpodobiţĭ şi ĭarăşĭ cariĭ până acum cu obicĭnuite cinstirĭ stau.

Pre lângă păstorésca mé datorinţă apucându-mĭ vréme, când şi când, din cetiré cărţilor le-am cules şi le-am strâns la olaltă, şi după a mé pricépere în mămésca limbă, pentru înţelégeré noroduluĭ, o am alcătuit românéşte, ca prin obĭcĭnuite purtărĭ cu cinste după năravurile şi lucrurile céle bune tare să priveghiem, şi cetindu-o, înnălţatuluĭ Inpărat credincĭoşĭ şi blânzĭ ţărénĭ să-ĭ créscă. Aşijderé şi eu sârguindu-mă către urmaré slugilor celor chiemate, cariĭ au înmulţit talantul fieştecarele după putinţa sa, cărora luându-le stăpânul séma, fieşte căruĭ bun străduitorĭu, au zis: Bine, slugă bună

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

şi credincĭoasă, de puţin aĭ fost credincĭos, preste multe te voĭu pune; întră întru bucuriĭa Domnuluĭ tău, ş. c. Math: Cap. 25, stih. 14—, întru acĭasta a mé poftire şi ceĭ mie următorĭ să fie şi luĭ Dumnezeu, şi poruncilor înpărăteştĭ credincĭoşĭ, şi cu toată supuneré şi plecăcĭuné

Rămâind umilită şi credincĭoasă slugă, Văditorĭul sus numiteĭ cărţĭ.

Prefaţa:

Innainte cuvântare.

Insămnând acĭasta, cumcă némul nostru cel românesc, carele cu Bulgărimé unguréscă la o însoţire întru olaltă înnălţatuluĭ oblăduitorĭu, încoronatuluĭ Inpărat Franţisc I-lé, Domnuluĭ nostru şi pré lăudatuluĭ mareluĭ Părinte, nedespărţit bunătăţilor îndăluitorĭu, aşijderé mérgerilor înnainte poftitorĭu, de înpreună milostivitoarelor orânduelĭ gânditorĭu şi însuşĭ plinitorĭu, şi eu despre o pildă cu sârguinţă fiind ĭubituluĭ mieu ném spre hăsnuire şi netezire aceştiĭaşĭ izvodite omeneştĭ trebuincĭoase Oglinzĭ, sau despre o parte cu adevărat credincĭoasă omuluĭ învăţat cărticică spre acĭastă săvârşire afară vadindu-o o am poftit, ca acum după înnălţatele milostivitoarele orânduelĭ prin mijlociré fericitelor toleranţiĭ, acéste învăţăturĭ pământeştĭ sugătorilor celor micĭ m-aşĭ străduì prin învăţăturĭ folositoare, după cum s-au alcătuit în limba românéscă a le dà, pentru agonisiré înţelepcĭuniĭ şi a buneĭ pricéperĭ; ba încă şi fraţilor parohiĭalnicilor preoţĭ, cariĭ afară de maternica sa limbă nu ştiu, foarte-ĭ de folos, fiind culésă din maĭ multe limbĭ, cu a mé puţină ostenélă adunându-o românéşte, întocma ca şi albina cé mică din multe florĭ strânge miĭare spre dulcéţa la tot trupul.

Dela acésté îndemnându-mă şi eu, îmĭ dau ajutorĭu, toĭag în mână, cu carele maĭ vârtos mă îndemn cătră gândiré sufleteştilor frăţietăţĭ cu libov bun şi cu părinţéscă îndreptare.

Iară grozăviile şi răotăţile céle urâte, cătră tărsire să le aducă şi alte înblânzirĭ, înlocând ţăriĭ noastre, agonisind la înpărăţie linişte, la ceĭ stăpânitorĭ îngăduinţă, şi dela supuşĭ plecăcĭune, înnaltelor predatelor poruncĭ priimire, şi celor deosebĭ greotăţĭ totdéuna ascultare, şi cu a lor purtare mergere înnainte sârguitorĭ, străduitorĭ, maĭ vârtos tinerimé, deprinzându-să cu alinată rădicare spre acĭastă urmare, creştinéşte vieţuind.

Fiind că cu adevărat acest ném, adecă Româniĭ, cu învăţătură nu ĭaste pătruns, dară de s-ar dedà pre încet, după cum pré înnălţatul Inpăratul nostru poflеşte, cu adevărat în urmaré altor némurĭ cu toate învăţăturile ar fi înpodobită, şi mergerĭa cătră fericire ş-ar îndreptà, îngăduitorĭ cu inima după céle trébuincĭoase ar fi, la meşteşug deprinzătorĭ, la neguţătoriĭ ispititorĭ şi la cătănşag credincĭoşĭ, şi orĭ carele s-ar învăluì în ceva deregătorie, el, încât ıĭ slujaşte firé, întratâta îşĭ şi face datorinţa, tocma de-ĭ şi plugarĭu, dar tot işĭ înţelége meşteşugul său; atâta cât nu s-ar rădica maĭ curând oamenĭ pricepuţĭ de cât dintru eĭ, ar puté trăì ca macar cine dintru alt ném, că Româniĭ adevărat dela Roma îşĭ trag numele său şi loza; acuma dară încă supt înnalta stăpânire să află întru plecăcĭune şi bună ascultare; să află uniĭ dintru eĭ întregĭ şi având fisonomie frumoasă, la trup curaţĭ, graĭul limbiĭ limpede pretinos atâta, cât încă întră puţine némurĭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

să află aşa prieteşug; priimitorĭ de goştĭ; întâmplările maĭ dinainte le pomenesc adése orĭ, şi légé foarte tare o ţiné; pre înţeles întru acest ném toate să află, la toate trebile şi staturile s-ar puté aplicălui; cu amăruntul îĭ place toate lucrurile a ispiti, şi cu lungime de vorbe bucuros s-ar împărtăşi; întâmplându se la vre unul dintră eĭ vre-o pedépsă pentru cevaşĭ vină, aceĭa încă şi la a şasa viĭaţă să înpută, maĭ vârtos pruncilor unuĭ făcătorĭu de rău ca acela. Acest ném, tocma de şi greşesc uniĭ înprotiva altor, eĭ întră sine lesne să împacă, şi nenorociré de aproapeluĭ său nu vor bucuroşĭ a o descoperi. Pentru acéĭa putem înţelége, cumcă şi întră Românĭ, ca întră alte némurĭ, să află némurĭ de trébă şi statornicĭ; numaĭ acĭasta îĭ lipséşte, că nu are învăţătură moralicéscă din pruncie.

O de aş avé norocire, ca în viĭaţa mé să văd némul românesc trudindu-să după rodurile céle cuviincĭoasă în cercetaré înţelepţilor, tot déuna următorĭ luĭ Ghelert, numitul scriitorĭul nemţesc, carele era foarte iscusit, atâta cât pre mulţĭ i-au înţelepţit cu ale sale învăţăturĭ. Cu o mijlocire ca acĭasta va fi acĭastă cărticică, maĭ vârtos celor blânzĭ întru cetire va prisosi; ĭară din parté mé cu puţină slugire îmĭ ţiĭu sloboziré unor cuvinte ca acésté, care din multe locurĭ le-am cules dintru ale altora înţelepţĭ învăţăturĭ (fiindcă după mărturisiré luĭ Horaţius nimica nu ĭaste, care să nu fie fost, sau prin care-vaşĭ rămăşiţă n-ar vrut fi scris). Acĭasta eu, cu cé maĭ de aproape ĭubire în dragosté ĭubituluĭ mieu ném aş hăznui, făcându-ĭ păşire omeneştilor ţinérĭ.

Scris-am în slăvita Varmeghiĭa Araduluĭ, în satul Seleuş, afară dădătorĭul şi izbăvitorĭul sus numiteĭ cărţĭ, umilitul preot,

Nicolae Horga sau Popovicĭ, paroh neuniteĭ legĭ al Seleuşuluĭ.

Povestirile morale sunt întrerupte uneori cu povestiri istorice şi de alt soiu. Dintre acestea citĕm:

Povéste pentru cetaté Vilagoşuluĭ.

Arătaré unor locurĭ bătrâne care să cunosc până astăzĭ (Bancota, Boroş Ineu, Orod).

Jalnice versurĭ pentru răpăosaré înnălţateĭ Crăiţeĭ Alexandra Pavlovna, Doamna Palatinuluĭ Ţăriĭ ungureştĭ, care s-au făcut în annul 1801.

Arătaré întâmplăriĭ féteĭ luĭ Bogdan, fostuluĭ Voevod Ţăriĭ Moldoviĭ, din annul dela Hs. 1346.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

721. Liturghii, Blaj 1807.

Д҃МНЄЗЄ҃ЩИЛЄ | ЛІТ҃РГІЙ | Й҃ чѣлwр динтрѳ сфѝцй Иѥрѝницилwр нѡщрїй, | Іѡа́нн Златоу́ст, Васи́лїе чѣл Маре, шй ⸗ а҆ Прежде сщіе́нній. ЙКЗ҃М | Й҃ трі́ѧ ѿаръ тѵ҃пърйте: Сѣпт стъпжнйрѣ | Прѣ ⸗Аѫнълцатѳлвй ⸗Апъра́т | ФРЙНЧЙСК Й҃Л ДОЙЛѢ | Краю́лвй Йпостwлнчѣск: Ма́ре Прйниц а҆л | Йрдѣлвлвй, шй чѣлелалте. | Кѳ Благословкенїа Ѯ҃елéницїей сáле Прѣ Лѳминáтѳлвй, шй Прѣ Сфіщйтѳлвй | Дóмнѳлвй Дóмн | ІС҃Й҃НН БГ҃ОБ҃ | Влъдйкѳл Фъгърáшѳлвй. | ⸗А҆ Блáж ла Митрополиѥ. | Й҃нѳл дела Нáщтерѣ лвй Хс҃ ѧ҃ѕ. (Кѳ Тѵ҃пáрюл Семнáрюлвй).

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

In-4° de 2 foi și peste 204 pagine. Tipar negru și roșu.
Pe verso, Isus Christos binecuvântând, într'o gravură semnată: Petru P. T.

Blaj: Biblioteca arhiedecezană; Biblioteca I. M. Moldovanu. — București: Biblioteca Academiei Române.

722. Molebnic, Iași 1807.

МѠЛЕБНИ́КЪ | А҆́декъ | Ка́рте кꙋ рѫндꙋѧ́ла Рꙋгъчꙋ́нелѡрь пентрꙋ ѧ҆-пъра́тꙋль, Кꙋ́мь съ се оу҆рмѣ́зе ла Вече́рнїе, ла | Ѹ҆́тренїе, ши́ ла Лїтꙋ́ргїе, ѧ҆наи́нте де Єванге́лїе ши́ дꙋпъ Єуанге́лїе, ши́ рѫндꙋѧ́ла Па-|раклисꙋрилѡрь ѧ҆пъръте́щй, ла На́щерѣ Лꙋй, | ла Сꙋи́рѣ ѧ҆ Ска́ꙋнꙋль ѧ҆пъръте́скь, а҆ то́атъ | Россїѧ, ши́ ла ѧ҆корона́цїе, ши́ ѧ҆ крѣ́ме | де бирꙋи́нцъ. Кꙋмь ши́ ла то́атъ Фами́лїѧ | ѧ҆пъръте́скъ. Дꙋпъ кꙋ́мь а҆ра́тъ ѧ҆ Та́блъ, | ла сфѫрши́тꙋль а҆че́щїй Филѫ́зй. ѧ҆ фїеще | ка́рѣ Лꙋ́нъ ши́ зи́. А҆ша́ то́ть Кли́росꙋль | бесѣриче́скь, съ а҆́йбъ а҆ оу҆рма́ негрещи́ть. | Саꙋ тѵпъри́ть динь порꙋ́нка Прѣ ѡ҆ сфинци́-тꙋлꙋй Митрополі́ть а҆ то́атъ Молда́вїѧ, | КѴРІѠ КѴРЬ ВЕНІА҆́МІНЬ. | ѧ҆ Тѵпогра́фїѧ Сфи́тей Митрополі́й ѧ҆ Ꙗ҆́шй. | Ла А҆́нꙋль ҂А҃ѿз. І҆анꙋа́рїе кз.

In-4° mic de 1 foaie pentru titlu și 40 de foi numerotate.
Pe verso titlului se află stema împărătească rusească, având la picioare stemele țarilor românești, și cu un extras din psalm. 17 (facs. No. 323).

București: Biblioteca Academiei Române.

723. *Pannyhidă și litiĭa mică,* Iași 1807.

ПА҆́ННѴХІДЪ | ѧ҆ПРЕѸ́НЪ ШИ ЛІ́ТІѦ МИ́КЪ.

Ка́рѣ кꙋпри́нде ѧ҆си́не то́атъ Рѫндꙋѧ́ла пентрꙋ че́й мо́рцй. Че съ фа́че Ви́нериле, дꙋпъ вече́рнїе, престе то́ть а҆́нꙋль. Кѫ́ндь нꙋ́ ꙗ҆сте ѧ҆наи́нте Пръзнꙋи́ре, Пра́зникь, саꙋ дꙋпъ Пра́зникь, саꙋ сфи́ть кꙋ Полѵеле́ꙋ, саꙋ кꙋ Славосло́вїе.

ѧ҆ ка́рѣ саꙋ а҆да́ѡсь ши́ Рѫндꙋѧ́ла, Панагїей.

ѧ҆преѹ́нъ ши́ а҆ръта́ре пе́нтрꙋ А҆́ртось, кꙋ́мь съ ка́де а҆ оу҆рма́ престе то́атъ съптъмѫ́на чѣ́ Лꙋмина́тъ.

А҆кꙋ́мь ѧ҆трꙋ а҆че́сташь ки́пь, ѧ҆тѫ́й Тѵпъри́тъ. Кꙋ благослове́нїѧ Прѣ ѡ҆ сфинци́тꙋлꙋй Митрополі́ть А҆ то́атъ Молда́вїѧ.

КѴРІѠ КѴРЬ ВЕ҆НІА҆́МІНЬ.

ѧ҆ тѵпогра́фїѧ Сфи́тей Митрополі́й, ѧ҆ Ꙗ҆́шь. Ла А҆́нꙋль: ҂А҃ѿз.

In-4° mic de 1 foaie pentru titlu și 28 foi numerotate.
Pe verso titlului este reprezentat Sf. Gheorghe.

București: Biblioteca Academiei Române.

724. Polustav, Buda 1807.

ПОЛꙊСТАВЬ | Тѵпъри́т дꙋпъ рѫндꙋѧ: | Бесѣр: Ръсъ: кꙋ ѧ҆гъдꙋ́инца челѡр май марй. | ѧ҆ БꙊДА. | ѧ҆ Кръѧ: Тѵпо: а Оу҆ни-|верситъцїи Оу҆нгꙋрещй. | 1807.

In-8° de 2 foi, 683 pagine și iar 4 foi. Tipărit cu negru și roșu, cu caractere de 2 mărimi. Titlul este gravat. Pe verso celor două foi liminare se afla câte o gravură, una reprezentând Bunăvestirea și alta pe Isus Stăpânitorul lumii. La sfârșit, Pascalia și instrucțiuni pentru citirea evangheliilor.

Oradea-mare: Biserica ortodoxă. — Sibiiu: Biblioteca Mitropoliei.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

725. *Propemticon honoribus Samuelis Vulkán,* Oradea-Mare (1807).

PROPEMTICON | Honoribus | Illustrissimi, ac Reverendissimi Domini | SAMUELIS VULKÁN | Episcopi | Magno-Varadinensis graeci ritus | Catholici, cum solemnen sui consecrationem | ab | Excellentissimo, Illustrissimo, ac Reverendissimo | Domino JOANNE BABB | Episcopo Fogarasiensi, S. C. R. et Apost. Mattis. | intimo status consiliario, | Die VII Junii M.DCCC.VII. | Balásfalvae suscepturus, | in Transylvaniam proficisceretur, Debita cum veneratione | Dicatum | A. T. P. V. C. | Magno-Varadini | Typis Antonii Gottlieb Maramarosiensis.

In-4° de 8 pagine.
In versuri.

Oradea-mare: Biblioteca diecezana episcopeasca.

726. **Psaltire,** Braşov 1807.

ѰАЛТИРЪ | ФЄРИЧИТѢЛѢИ ПРОРОК | шй ѦИѫрат | ДАВИД. Къ Молйтвеле ла тоате Кадйсмеле, шй къ Кжнтъ-рнле лѣй Мwусй, Къ Ѱалмй ѣлѣшй, шй къ Прнпѣ-леле лѡр: къ Параклйсѣа Прѣчистїй: шй къ Пасхалїе. | Якѣм ѧтжй Тупърйтъ, | ѧ зйлеле прѣ лѣминатѣлѣй, шй прѣ ѧнѫцатѣлѣй | ѦИѫрат ѣл Йѣстрїй | ФРЪНЦИСКѢС ЧЄЛ ДИН ТЖИ. | Къ тоатъ Келтѣѣла Дѡ-нѣлwр Фрѣцилwр Кѵрїї | КОНСТЪНДИН шй ІѠЪННН БОГИЧ. | ѦИ Прикилеґїѣта Тупографѣе дин БРЪШОВ. | Прин Тупографѣа Іwѣнн Хєннинг. | 1807.

In-4° de 4 foi şi 320 de pagine. Tipar negru, cu 28 de rânduri pe pagina.

Verso titlului e alb. Pe foile liminare se afla instrucţiunile pentru cetirea Psaltirii şi, în faţa textului, o gravura reprezentând pe David, cu următoarele versuri, ca legendă:

Când am în tot locul
Pre David Prorocul,
Aşa mă învaţă
Să cânt cu dulcĭaţă:
Fericit bărbatul
Ce nu umblă în sfatul
Cu necredincĭoşiĭ
Şi cu păcătoşiĭ.

La sfârşit, dupa aratarea psalmilor ce se citesc în vreme de primejdie, se citesc urmatoarele:

Prin ostenéla diorthosiriĭ zmerituluĭ între preoţĭ iereĭ Ioann Stefanovicĭ, paroh din Braşov, şi Ioann Bărac, dascal norm.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

727. **Psaltire,** Mănăstirea Neamţului 1807.

Iorga, *Inscripţii,* II, 57.

728. *Salutatio Sam. Vulkán,* Oradea-Mare 1807.

SALUTATIO | Qua | Illustrissimum, ac Reverendissimum | DOMINUM, SAMUELEM VULKAN, | Divina Providentia | Magno-Varadinensem

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Graeco-catholicum | EPISCOPUM, | Ipsa festivae praesuleae inaugurationis celebritate | humillime venerabatur | Iuventus regio-episcopalis domestici Seminarii. | Anno MDCCCVII. mense Iunio, die (29-a v. s) | Magno-Varadini, Typis Antonii Gottlieb Maramarossiensis. | 1807.

In-4° de 8 pag.

Salutaţia este în versuri (exametre şi pentametre) şi este precedată de o scrisoare de dedicaţie în proză.

Oradea-Mare: Biblioteca diecezană episcopească.

729. *Tâlcuirea celor şapte taine,* Iaşi 1807.

Тълмъчи́тꙋсаꙋ а̂ча́стъ сфн҃тъ ши̇ мꙋ́лть фолоситóаре ка́рте че съ нꙋмѣ́ще Тѫлкꙋи́рѣ че́лѡръ ша́пте сфн҃ци́те Та́йне а̂ле бисѣ́ричїй.

Ѧ҆ Зи́леле прѣ Лꙋмина́тꙋлꙋй, ши̇ прѣ Ѧ҆нълца́тꙋлꙋй До́мнꙋлꙋй но́стрꙋ.

КѠНСТА́НТІНЬ А҆ЛЕѮА́НДРꙊ ѴѰИ́ЛА́НТЬ ВВД.

Тълмъчи́тъ дин ли́мба Е҆ллинѣ́скъ де ѧ҆сꙋши̇ Преѡ сфн҃ціѧ са̀ Пъри́нтеле А҆рхїепіскопꙋль ши̇ Митрополі́тꙋль а̂ то́атъ Молда́вїѧ,

КѴРІѠ КѴРЬ ВЕНІА́МІНЬ.

Ка́рѣ кꙋ благослове́нїѧ ши̇ келтꙋѧ́ла Прѣ ѡ҆ сфн҃цїей са́ле саꙋ ѧ҆ндрепта́ть кꙋ дѣди́нсꙋль, ши̇ саꙋ да́ть ши̇ ѧ҆ тѵпа́рю спре фоло́сꙋль че́л де Обще а̂л Молдове́нилѡр. А҆дъѡгѫ́ндꙋсъ пре ѹ҆́рмъ ши̇ ѡ҆ ѧ҆въцътꙋ́ръ пре скꙋ́рт, ши̇ Сѵмво́лꙋль Креди́нцїй тѫлкꙋи́ть.

Ѧ҆ тѵпогра́фїа сфн҃тей Митрополі́й, Ѧ҆ Ꙗ҆ши̇: Ѧ҆ а̂нꙋль. ҂А҆ѿз.

In-4° de 4 foi nenumerotate.

Pe verso titlului se află stema ambelor ţări (facs. n° 313) şi versuri în cinstea lui C. Ipsilant, imitate după cele din Molitvenicul din Bucureşti dela 1794 (p. 366).

Prefaţa:

La toată persona ce să va îndeletnicì a ceti, dându-ĭ cé întru Hs. duhovnicéscă sărutare, rogŭ pre acelaşĭ dătătorĭu de harurĭ a-ĭ dărui toată fericiré.

Văzut-au proroculŭ Zaharia unŭ sféşnicŭ de aurŭ care avé şapte făcliĭ. Videniĭa acésta a proroculuĭ acestuĭa poate adecă a să tâlcui şi întraltŭ félĭu, darŭ maĭ alesŭ, şi maĭ chiarŭ, şi maĭ potrivitŭ, să tâlcuĭaşte că pre céle şapte Taĭne ale sfinteĭ Biséricii noastre ceiĭ pravoslavnice le închipuĭaşte, care curăţescŭ dupre amândoao pre omŭ, de păcatulŭ luĭ Adamŭ, ĭarŭ maĭ bine să zicu, de toate păcatele îlŭ spală, cu chipŭ de lumină îlŭ facŭ, cu Dumnezeu îlŭ unescŭ, fiĭu alŭ luĭ dupre daru îlŭ facŭ, şi arvona înpărăţieĭ cerĭurilorŭ, şi a vieţiĭ vécĭnice de aicé, şi nădéjde încredinţată iĭ dăruescŭ, şi întru dânsulŭ punŭ. Darŭ ce folosŭ că sântŭ de atâta de mare folosŭ pricinuitoare, şi atâta de nevoe, şi de trebuinţă mântuiriĭ omuluĭ? Că văzându-le urâtorĭulŭ de binele şi de mântuiré luĭ, şi tare zavistuindu-le, în totŭ chipulŭ s-au silitŭ, şi dé pururé să siléşte prinŭ multe félĭurĭ de mijlocirĭ, prinŭ necunoştinţă, zicu, prinŭ neştiinţă, prinŭ prostime, prinŭ nebăgare de samă, şi prinŭ lenevire, a nu să lucrà desăvârşitŭ unele dinŭ trânsele, care-sŭ maĭ de nevoe asupra Creştinilorŭ, ca să aĭbă Viclénulŭ întrare în lăuntru la sufletŭ. Că ştie măestrulŭ pierzătorĭu şi amăgitorĭulŭ de suflete, că botezulŭ şi ungeré cu sfântul Myrŭ au putére să facă pre sufletulŭ celuĭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ce să botéză orĭ cu totulŭ neplecatŭ spre celŭ răŭ, orĭ ne lésne plecatŭ: dupre sfântulŭ Symeonŭ noulŭ bogoslovŭ. Şi acesté aşa făcându-se, elŭ nu poate să se apropie de unŭ suflet ca acesta aşa de bine întrarmatŭ cu acéste arme tarĭ. Pentru acĭasta s-au silitŭ, zicu, să le cĭuntéscă, ca prinŭ lipsiré şi nesăvârşiré lorŭ, să afle întrare înlăuntru în sufletulŭ omuluĭ creştinŭ, şi în locŭ de cu totulŭ neplecatŭ sau ne lésne plecatŭ spre celŭ răŭ, să-lŭ facă cu totulŭ plecatŭ şi lésne povârnitŭ spre răutate. Céĭa ce o vedemŭ cu ochiĭ noştri. Decĭ pentru acĭasta la câtŭ adâncŭ de neştiinţă, şi de necunoştinţă a lucrărĭĭ şi a săvârşirĭĭ Dumnezeeştilorŭ Taĭnelorŭ acestora, văzândŭ pre némulŭ rumânescŭ dinŭ pricina lipsiĭ Dumnezeeştilorŭ scripturĭ celorŭ învăţătoare pentru acesté,—ne-amŭ sârguitŭ a tălmăci înşi-ne acĭastă cărticică, caré cuprinde întru şineşĭ tâlcuiré sfintelorŭ Taĭnelorŭ acestora, alcătuită pré cu înţelepcĭune şi pré adâncŭ de nişte pré înţeleptĭ bărbaţĭ, zicŭ, adecă de Gavriilŭ Arhiepiscopul Filadelfieĭ ceiĭ dinŭ Monemvasia a luĭ Sivyrŭ, şi de Iovŭ păcătosulŭ, ca pre o pré de nevoe la mântuiré creştinilorŭ, şi cu multă sârguinţă o amŭ şi typăritŭ, necruţindŭ nicĭ ostenéla, nicĭ chieltuĭala, şi preste toate nelesnirele câte potŭ să se întâmple la lucrurile céle bune trecându, o amŭ pusŭ înnainté tuturorŭ voao ĭubitorilorŭ de Hs. cetitorĭ. Maĭ adăogându lângă tâlcuiré sfintelorŭ Taĭne, şi o scurtă învăţătură, şi tâlcuiré Symvoluluĭ Credinţiĭ creştineştĭ, care prinŭ întrebărĭ şi răspunsurĭ s-au alcătuitŭ. Şi nu puţinŭ ajutorĭu dă la ştiinţa învăţăturiĭ credinţiĭ noastre ceiĭ pravoslavnice. Decĭ priimiţi-o cu dragoste, ca pre o făclie luminoasă, caré luminéză întru întunérecŭ, şi vă arată calé caré vă duce cătră mântuire, dupre cela ce zice: «Făclie picĭoarelorŭ méle ĭaste legé ta, şi lumină cărărilorŭ méle». Şi cetiţi-o cu sârguinţă, şi cu toată luaré aminte, nu numaĭ odată, şi de doao orĭ, sau şi de treĭ orĭ, ci de multe orĭ, atâta câtŭ şi de rostŭ de s-arŭ puté să o învăţaţĭ. Că aşa veţĭ puté şi maĭ bine să o înţelégeţĭ, că ĭaste şi camŭ gré dinŭ fire, fiindŭ că dogma cuprinde întru sineşĭ, şi înţelegându-o, şi pre alţiĭ să puteţĭ a-ĭ învăţà, şi pre noĭ a ne cunoaşte fierbinţĭ osârduitorĭ spre totŭ folosulŭ celŭ cătră mântuiré pravoslavieĭ noastre. Fiţĭ sănătoşĭ şi blagosloviţĭ.

Alŭ pravoslavieĭ voastre de totŭ bincle fierbinte poftitorĭ,

Veniaminŭ, Mitropolitŭ a toată Moldaviĭa.

La sfîrşit, numele tipografilor:

Silvestru Monahŭ şi Dimitrie Iliĭavicĭ Bucovinénulŭ, aşăzătoriĭ slovelorŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

730. *Versuri veselitoare întru cinsté . . . D. Samuil Vulcan,* Sibiiu 1807.

Кереѕрй кеселитоаре .ѧтрѕ чинстѣ прѣлѧминатѧлѧй ши прѣwсфѣщитѧлѧй Доми Самѧил Вѧлкан Епископѧлѧй Греко-кадолическ ал Орѫдіей марй, кѫнд ла ан. 1807 .ѧн лѧна лѧй Маю прин Ѣѣеленціа са Іwанн Кwвѣ, Епископѧл Фгѫрашѧлѧй сѧѕ сфинцит Епископ .ѧ Блаж. Сивію .ѧ Типографіа лѧй Іwанн Барт. 1807.

Alte broşurĭ latineşti s'au tipărit, cu acelaş prilej, la Oradea-mare (v. mai sus nº 725 şi 728).

Popp, *Disertaţie,* 33.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

731. *Viețile Sfinților din luna Septemvrie*, Mănăstirea Neamțului 1807.

Ѧтрꙋ сла́ва Сфн҃тей | чеі́й де ѡ̂ фі́инцъ де вїа́цъ фъкъ-то́аре шѝ не деспър-ци́тей Тро́ицъ, | а̂ ТАТЪЛꙊИ а̂ ФІЮЛꙊИ шѝ | а̂ СФНТꙊЛꙊИ ДХ҃Ь | Ѧ зи́леле прѣ ѧнълца́тꙋлꙋй шѝ прѣ благочес-ти́вꙋлꙋй шѝ де Хс҃ ю̀бито́рюлꙋй си́нгꙋрꙋлꙋй стъпѫнито́рюлꙋй ма́релꙋй Ѧпъра́ть | А҃ЛЕѮАНДРꙊ̂ ПА́ВЛОВИЧИ | а̂ то́атъ Россіѧ. | Кꙋ Бл҃гослове́нїѧ шѝ ма́рѣ а̂жꙋтори́нцъ а̂ прѣ | ѡ̂ сфн҃цїнса́ле | КѴРІ̂Ꙋ КѴРЬ ВЕНІ̂АМИ́НЬ | А҃рхїепі́скопь шѝ Митрополи́ть а̂ то́атъ Молдавїѧ | шѝ а̂ а҃лтѡрь ю̀бито́рй де Хс҃ Патрїѡцй.

Саꙋ тѵ̀пъри́ть а̂ча́стъ сфн҃тъ шѝ прѣ фо-лоситоа́ре Ка́рте че кꙋпри́нде ѧтрꙋ си́не кїе́-циле Сфн҃цилѡрь динь Лꙋ́на лꙋй Септе́мврїе. | Ка́ре а̂кꙋмъ ѧтѫ́й саꙋ тѫлмъчи́ть динь лимба | словенѣ́скъ ѧ чѣ̀ Рꙋмѫнѣ́скъ, спре че́ль де | о҃бще фоло́сь: Ѧ сфн҃та Мънъсти́ре Нѣ́мцꙋль | ѧтрꙋ ѧсъш̀ а̂са̀ тѵ̀пографїе. | Ѧ врѣ́мѣ кꙋвїо-шіей са́ле Кѵ́рь ДОСИ́ѲЕИ, | І̂ерѡсхїмона́хꙋль шѝ Ста́рецꙋль Сфн҃телѡрь | Мъ-нъсти́рй Нѣ́мцꙋлꙋй шѝ Се́кꙋлꙋй. | Ѧ а҃нїй дела мѫнтꙋи́рѣ лꙋ́мїй, ҂аѿз. | Лꙋ́на І̀ꙋлїе д҃.

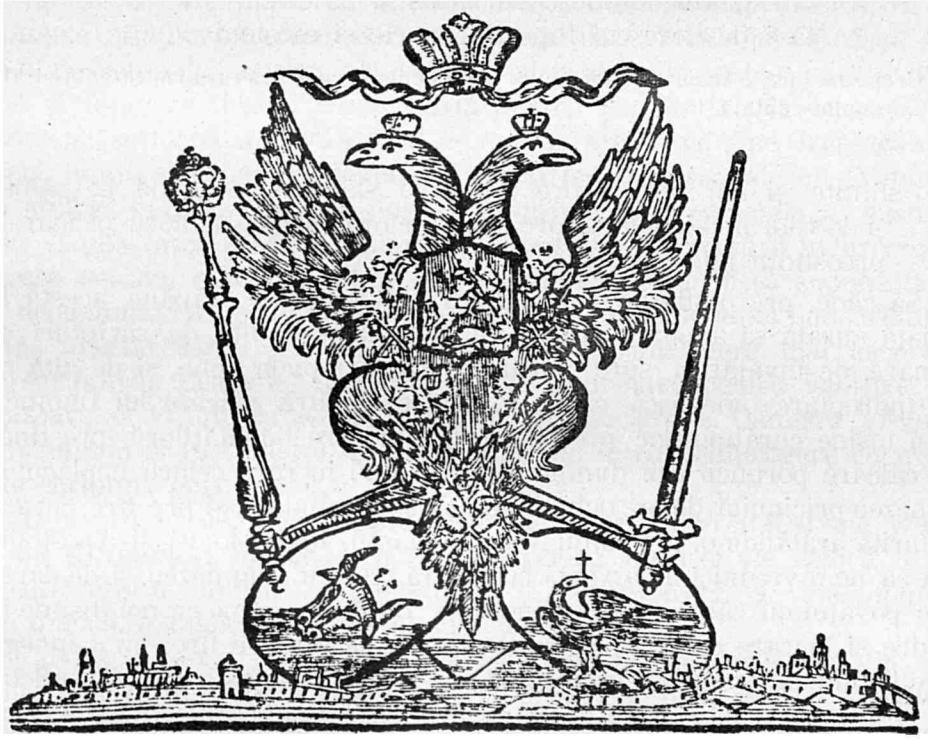

323.— Stema din *Viețile Sfinților*, Man. Neamțului 1807.

In-folio de 12 foi, 40 pagine și 253 foi numerotate.

Deși se spune în titlu că cartea a fost tipărita la Neamțu, din prefața Mitropolitului Veniamin, reprodusă mai jos, reiese că ea a fost tiparită la tipografia Mitropoliei din Iași.

Pe verso titlului se află stema împaratească ruseasca, cu stemele țarilor românești la picioare (facs. nº 323) și următoarele versuri:

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Stihurĭ 8 asupra stemiĭ pré înnălţatuluĭ şi pré blagocestivuluĭ Alexandru Pavlovicĭ întâĭuluĭ Inpăratŭ a toată Rossiĭa.

Gripsorulŭ, corbulŭ şi bòurulŭ înpreună,
Schiptrulŭ cu spata spre laudă s'adună.
Acéstĕ Inpărate-ţĭ înpletesc stemă intrumseţată,
In locŭ de părinţĭ blagocestiĭa şi pravoslaviĭa ţi să arată,
Luminătorĭu că te-aĭ născutŭ alŭ némuluĭ Moldo-Valahieĭ,
Pré vrédnicŭ stăpânitorĭu a ţărilorŭ şi alŭ politieĭ.
Corbul, carele au hrănitŭ pre flămândulŭ Ilie,
Ţe-aduce Inpărate cu crucé putére şi tărie.
Intinde-te ca gripsorul, pre tote stăpânéşte,
Cu schiptrulŭ şi cu spata pre vrăjmaşĭ ĭĭ muncéşte,
Pre ceĭ văzuţĭ şi nevăzuţĭ, cu mare biruinţă,
Precumŭ rugămŭ pre Dumnezeu cu multă umilinţă.
Să te întăréscă minunatŭ întru înpărăţie slăvită,
Cu pace, cu linişte, cu viaţă bine norocită.
Şi 'ntr-al său dumnezeescŭ lăcaş şi fericire,
Să-ţĭ dé Cerescul Inpăratŭ, parte şi moştenire.

Urmează apoi o foaie cu mai multe ornamente şi cu o gravură reprezentând «Inaltarea Domnului» datată 1807.

Prefeţele:

Pré o sfinţite şi alŭ nostru pré milostive stăpâne, cé până la pământŭ şi de robĭ închinăcĭune, pré o sfinţitelor şi apostoleştilorŭ picĭoarelorŭ préosfinţii tale aducemŭ.

Să cădé, pré o sfinţite şi alŭ nostru pré milostive stăpâne, acestŭ fĕlĭu de viaţă curată să avemŭ, câtŭ să nu avemŭ trebuinţă de scripturĭ spre luminare, de învăţăturĭ spre povăţuire cătră faptele bune, şi de altă oare carĕ îndreptare omenéscă cătră mântuire şi cătră plăcérĕ luĭ Dumnezeu. Ci noĭ înşine curăţindu-ne pre sine prinŭ lucrarĕ bunătăţilorŭ, pre tina cé dinŭ călcarĕ porunciĭ ceiĭ dumnezeeştĭ, şi dinŭ lucrarĕ celorŭ neplăcute luĭ Dumnezeu pricinuită, de pre ochĭulŭ minţii scuturându-o, şi pre fire curată şi nefelĭurită arătându-o, pre cumŭ Noe. Avraamŭ, Iovŭ, Moyĭsì şi Apostoliĭ, ca aceĭa să ne învrednicimŭ a vorbì faţă cătră faţă cu Dumnezeu, şi de dânsulŭ să ne povăţuimŭ cătră céle cuviincĭoase. Dară de vréme ce noĭ înşi-ne prin leneviré şi lucrarĕ celorŭ nelegĭuite amŭ stricatŭ pre fire, amŭ înnegritŭ pre sufletulŭ nostru, amŭ întunecatŭ pre minte, carĕ ĭaste ochĭulŭ sufletuluĭ, şi de totŭ l-amŭ orbitŭ cu patimile, pentru acĭasta nevrédnicĭ ne-amŭ aşezatŭ de o dumnezeĭască vorbire ca acĭasta, şi întru nevoĭa şi trebuinţa sfintelor scripturĭ ne-amŭ făcutŭ. Şi aşa pré bunulŭ Dumnezeu, celŭ grabnicŭ întru ajutorĭu şi nemărginitŭ întru milostivire, n-au lăsatŭ pre némulŭ omenescŭ lipsitŭ şi de acestŭ ajutorĭu alŭ scripturilorŭ, ci milostivindu-să spre zidiré mâĭnilorŭ sale şi nelăsându-o să se prăpăstuĭască întru întunéreculŭ celŭ desăvârşitŭ alŭ neştiinţiĭ şi alŭ necunoştinţiĭ de Dumnezeu, pre unele adecă prinŭ văzătorĭulŭ de Dumnezeu Moyĭsi, ĭară pre altele prin prorociĭ săĭ, ĭară pre altele şi prin sineşĭ, cândŭ cu trupŭ omenescŭ s-au înbrăcatŭ, şi cu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

oamenii au petrecutŭ; pre altele prin sfinţii săi ucenicĭ şi Apostolĭ, însă şi prinŭ sfinţii părinţĭ şi dascalĭ diadohiĭ acestora, multe şi pré folositoare, şi cătră mântuiré sufletelorŭ povăţuitoare, îndemnătoare, şi de răvna cé după Dumnezeu aprinzătoare. Dintru care unele adecă sântŭ tâlcuitoare, ĭară altele de năravurĭ îndreptătoare, şi de fapte bune învăţătoare, ĭară altele sântŭ istorisitoare. Şi céle tâlcuitoare adecă sântŭ la sfintele scripturĭ céle vechĭ şi la céle noao, întunecate fiindŭ, şi celorŭ maĭ mulţĭ nedescoperite şi neînţelése. Iară céle învăţătoare sântŭ dregătoare de năravurĭ, descurcătoare de patimĭ, depărtătoare de răutăţĭ, întorcătoare cătră pocăinţă, povăţuitoare cătră fapta bună, şi cătră săvârşiré eiĭ aducătoare. Iară céle istorisitoare sântŭ acélé care istorisesc pătimirile sfinţilor mărturisitorĭ, muncile, întrebările tiranilorŭ, răspunsurile mărturisitorilorŭ, şi toate célélalte cazne ale lorŭ. Istorisescŭ vieţile şi petrécerile céle înbunătăţite ale sfinţilor Părinţĭ, Dascalĭ şi Arhiereĭ, vieţile sfinţilor cuvioşĭ, cariĭ uniĭ adecă prinŭ munţĭ, prinŭ pustietăţĭ şi prinŭ prăpăstiĭ au petrecutŭ, ĭară alţiĭ prin mănăstirĭ şi vieţĭ de obşte. Care fiindŭ că sântŭ istoriĭ, şi istoriile cuprindŭ întru sine nevoinţele sfinţilorŭ, cumŭ uniĭ adecă era daţĭ şi vânduţĭ şi duşĭ, după cuvântul Domnuluĭ nostru, la înpăraţĭ şi la domnĭ pentru numele luĭ, şi cumŭ să luptă cu tiraniĭ, cumŭ răbdă pentru numele luĭ Hs. toate félĭurile de muncĭ, cumŭ până la răsuflaré cé maĭ de pre urmă ţiné credinţa nevătămată, cumŭ suferiïă totŭ félĭulŭ de morţĭ pentru dragosté luĭ Dumnezeu. Iară alţiĭ să depărtă fugindŭ, după Psalmistulŭ, şi să sălăşluïă în pustietăţĭ, cumŭ vieţuïă întru toată înfrânarè, întru curăţie, în postŭ şi în priveghierĭ de toată noapté, cumŭ să uniïă cu Dumnezeu, cumŭ li să supuné fiarăle céle necuvântătoare, şi le slujiïă; şi cumŭ totŭ félĭulŭ de fapte bune săvârşiïă. Pentru acĭasta sântŭ şi maĭ lesnicĭoase şi spre înţelégere maĭ uşoare, de câtŭ scripturile célélalte, şi cătră răvnă şi urmaré celorŭ istorisite maĭ trăgătoare şi de inimile ascultătorilorŭ maĭ apucătoare. Oamenii vremiĭ de acumŭ fiindŭ şi maĭ multŭ întru prostime şi întru neînţelégeré celoralalte sfinte scripturĭ pogorâţĭ.

Decĭ pre acésté, zicŭ, ca pre nişte maĭ potrivite vremiĭ şi maĭ priimite auzuluĭ şi inimilorŭ ascultătorilorŭ, ale celorŭ marĭ şi ale celorŭ micĭ, a bărbaţilorŭ şi a fămeilor, a monahilorŭ şi a mirenilorŭ, a cetăténilorŭ şi a ţăranilorŭ, a înţeleptilorŭ şi proştilorŭ, maĭ dulcĭ.

Cuviosulŭ părintele nostru Paisie, viindŭ dinŭ Sfântul Munte alŭ Athonuluĭ cu câţva dinŭ părinţĭ, şi priimitŭ fiindŭ de blagocestiviĭ stăpânitorĭ în blagocestiva acĭastă ţară, şi în Mănăstiré Dragomirna sălăşluitŭ, apoĭ şi în Seculŭ şi în Némţŭ, unde şi până acumŭ petrécemŭ noĭ ne vrédniciĭ uceniciĭ luĭ,—vazindŭ pre némulŭ rumânescŭ: blagocestivŭ adecă cu sufletulŭ, darŭ lipsitŭ de céle cătră blagocestie; pravoslavnicŭ, adecă cu credinţă, darŭ golŭ de armele credinţiĭ; priimitorĭu de streinĭ adecă, darŭ săracŭ de céle ce ajută cătră priimiré de streinĭ; milostivŭ adecă, darŭ orĭ de pré puţinĭ, orĭ de nimene ne însemnatŭ, ci maĭ de sineşĭ şi de légé firiĭ povăţuitŭ; — s-au sârguitŭ maĭ întâĭu ca pre cinulŭ monahicescŭ să-lŭ înbogăţéscă cu cuvântulŭ luĭ Dumnezeu, carele ĭaste şi înplinéşte toate céle de maĭ susŭ arătate. Că nu numaĭ sfinţiïa sa sârguïă întru tâlmăciré cuvân-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

tuluĭ luĭ Dumnezeu, ci și pre uceniciĭ săĭ au pusŭ pre uniĭ adecă să prescrie, ĭară pre alțiĭ să învéțe grammatica și alte învățăturĭ elinești, ca să poată a tâlmăci cuvintele și învățăturile sfinților Părinți, care lucru s-au și făcutŭ. Decĭ după ce s-au tâlmăcitŭ camŭ de ajuns cărțile sfinților Părinți, céle învățătoare de viața monahicĭască, nu au stătutŭ până aicé, ci pre ucenicii săĭ i-au făcutŭ să îndrăznéscă a tâlmăci și alte scripturĭ bogoslovești și tâlcuitoare la sfintele scripturĭ céle vechĭ și la céle noao; și carii era știutorĭ și de limba slovenéscă, să se apuce a tâlmăci și dinŭ limba acĭasta, care arŭ fi fostŭ de nevoe. Dintru aceșté erà unulŭ și răposatulŭ părintele Stefanŭ Ierodiaconulŭ, pre carele l-au pusŭ să tâlmăcéscă viețile sfinților de pre limba slovenéscă, ca pre niște de obște învățătoare și potrivite la toată viața, și călugăréscă, și mirenéscă, și politicéscă, și țărănéscă, și tuturorŭ înțelése, céĭa ce și maĭ susŭ s-au zisŭ. Că arŭ fi voitŭ și pré ar fi poftitŭ cuviosulŭ părinte să le tâlmăcéscă dinŭ cé ellinéscă, după cumŭ au făcutŭ și Sloveniĭ, și dintru acelașŭ izvorŭ să scoatemŭ și noĭ, că maĭ aproape de izvorŭ ar fi fostŭ, și nu s-arŭ fi pré depărtatŭ de întâiulŭ chipŭ, dară îndestulatŭ fiindŭ de lipsă și de toată neîndemânaré, n-au pututŭ.

Pentru acĭasta, — știindŭ că și viețile slovenești cu multă cercare, cu multă luare aminte, cu multă sârguință, cu mulți dascalĭ iscusiți și știutorĭ de amândoao limbile, de cé ellinéscă, zicŭ, și de cé slovenéscă, încă și de cé latinéscă, în multă vréme și în multe rânduri s-au tâlmăcitŭ și s-au îndreptatŭ, — cu sfatŭ de obște au bine voitŭ să se tâlmăcéscă de pre slovenie, maĭ vârtosŭ că sântŭ și așezate cu bună rânduĭală. Lângă acĭasta încă sântŭ adăogate și viețile sfinților sloveni, care de nu s-arŭ fi tâlmăcitŭ de pre slovenie, rămâné acélé ne tâlmacite, și rămâindŭ, să înputină folosulŭ, minunate fiindŭ și acélé și în tocma folositoare. Decĭ avândŭ maĭ susŭ numitulŭ Părinte și firéscă răvnă cătră acestŭ lucru bunŭ și placutŭ luĭ Dumnezeu și de sufletŭ folositorĭu, și maĭ îndemnându-lŭ și blagosloveniĭa și porunca părinteluĭ său celuĭ duhovnicescŭ, cătră carele multă dragoste și evlavie și credință avé, încă și spre rugăcĭunile luĭ nădăjduindŭ că-lŭ va întări, și ĭĭ vorŭ ajutà și spre a-lŭ săvârși, — s-au apucatŭ de tâlmăcitŭ. Și după ce au sporitŭ oare ce parte dinŭ viețile luniĭ luĭ Martie, că de acolo au începutŭ întâĭu, atuncé darŭ, atuncé viindŭ pré osfințiĭa ta la mănăstire și pre acestŭ lucru plăcutŭ luĭ Dumnezeu lucrându-să văzindu-lŭ, ca unŭ iconomŭ alŭ daruluĭ și păstorĭu adevăratŭ, carele te sileștĭ a urmà păstorilorŭ celorŭ adevărați, cariĭ ș-au pusŭ sufletele lorŭ pentru turmele sale, și în totŭ chipulŭ te îngrijeștĭ de mântuiré turmeĭ pré o sfinții tale și cu fapta și cu cuvântulŭ. Cu fapta adecă, prinŭ lucraré faptelorŭ bune, a milostenieĭ, a blândețiĭ, a smereniei, a îndreptăriĭ trebilorŭ celorŭ politicești, a povățuiriĭ celorŭ duhovnicești; ĭară cu cuvântulŭ, prinŭ vorbiré celorŭ de folosŭ și de mântuiré fiește căruĭa ce vine cătră préosfințiĭa tà, prin tâlmăciré sfintelorŭ scripturĭ și prinŭ typăriré lorŭ, mergândŭ înnainté turmeĭ préosfinții tale, și calé cătră mântuiré eiĭ și cătră săvârșiré fapteĭ bune și cătră înpărățiĭa cerĭurilor deschizindu-ĭ.

Decĭ pre acestŭ lucru plăcutŭ luĭ Dumnezeŭ, după ce aĭ venitŭ la Mănăstire, văzindu-lŭ lucrându-să, și cunoscându-lŭ a fi de mare și de multŭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

folosŭ sufletescŭ, nu numaĭ cinuluĭ monahicescŭ, ci la totŭ norodulŭ şi némulŭ rumânescŭ, l-aĭ sineşitŭ, şi, ca şi aşa să zicŭ, l-aĭ iothetisitŭ préosfinţii tale; şi nu numaĭ, ci şi pre tâlmacitoriu cu préosfinţiĭa tà luându-lŭ la puţină vrémе, l-aĭ încălzitŭ cu céle de nevoe, l-aĭ căutatŭ, l-aĭ îndemnatŭ, şi cu cuvântulŭ şi cu lucrulŭ l-aĭ ajutoratŭ, şi toată lesnirе către tâlmăcire i-aĭ făcutŭ; nu numaĭ câtŭ l-aĭ ţinutŭ lângă prė o sfinţiĭa tà, ci şi după ce l-aĭ slobozitŭ la mănăstire. In scurtŭ, pre numitulŭ maĭ susŭ tâlmăcitoriu ţiindu-lŭ préosfinţiĭa tà dė drépta, şi cuviosulŭ părintele nostru dė stânga, oriĭ, ca să zicŭ aşà, cuviosulŭ Părintele nostru dė drépta, şi préosfinţiĭa ta dė stânga, aşa de amândoĭ ajutorindu-să şi răzămându-să şi proptindu-să, au călătoritŭ către săvârşiré tâlmăciriĭ. Care lucru ĭată că la sfârşitŭ bunŭ şi vrédnicŭ pré sfintelorŭ rugăcĭunilorŭ şi sârguinţelorŭ şi doririĭ préosfinţii tale şi aĭ cuviosuluĭ părinteluĭ nostru au eşitŭ, că Vieţile Sfinţilorŭ s-au tâlmăcitŭ, şi némulŭ rumânescŭ cu dânsele s-au înbogăţitŭ, şi limba rumânéscă cu istoriĭ sfinte, frumoase şi de sufletŭ folositoare s-au înpodobitŭ, şi încă şi de dânsele dinŭ parte acumŭ s-au îndulcitŭ.

Cu toate acésté préosfinţiĭa ta nu aĭ stătutŭ până aicé, nicĭ te-aĭ odihnitŭ cu atâta, ştiindŭ că lucrulŭ celŭ nesăvârşitŭ şi jumătăţitŭ, nu atâta bucură şi veseléşte cu începutulŭ, câtŭ mâhnéşte cu nesăvârşiré; şi cumŭ că nu celŭ ce începe numaĭ, ci celŭ ce şi sfârşaşte ĭaste lăudatŭ. Că şi Domnulŭ nu zice: «Că celŭ ce va răbdà până la o vréme, până la zéce, sau doaozecĭ, sau cincĭ zecĭ, sau şi o sută de anĭ, de ar fi trăitŭ cinevà atâţé anĭ, ci celŭ ce va răbdà până în sfârşitŭ, acela să va mântuì». Decĭ acésté ştiindu-le, nu te-aĭ odihnitŭ cu atâta, ci şi în tyĭparĭu voindŭ a le vedé date, şi de urechile tuturorŭ auzite, aĭ poruncitŭ noao nevrédnicilorŭ robilorŭ préosfinţii tale ca să le dămŭ în typarĭu. Pre care ĭată că ĭarăşĭ de pré sfinte rugăcĭunile şi ajutorĭulŭ préosfinţii tale, şi alŭ ĭubitorilorŭ de Hs. pravoslavnicĭ creştinĭ, proptindu-ne şi răzămându-ne, că într-altŭ félĭu n-am fi pututŭ face nimica, neharnicĭ fiindŭ, şi de céle trebuincĭoase către lucrulŭ acesta lipsiţĭ, amŭ isprăvitŭ luna luĭ Septemvrie, pre caré ca pre o pârgă, sau ca pre ceĭ doĭ banĭ aĭ văduveĭ, sau ca pre pumnulŭ de apă alŭ ţăranuluĭ, o aducemŭ préosfinţii tale.

Decĭ priiméşte-o, o pré sfinţite stăpâne, precumŭ Arhiereulŭ legiĭ vechĭ pârgile fiilorŭ luĭ Israilŭ, ca Domnulŭ pre ceĭ doĭ banĭ aĭ văduveĭ ceiĭ sărace. Iară de nu, apoĭ priiméşte-o ca Inpăratulŭ acela pumnulŭ de apă alŭ ţăranuluĭ. Şi pre cumŭ acela cu îndestulate daruri, pentru bună voiré luĭ şi oserdiĭa, i-au răsplătitŭ, aşa şi pré osfinţiĭa ta, cu sfintele rugăcĭunĭ întăréşte-ne, ca să putemŭ a săvârşì şi céĭalaltă călătorie a drumuluĭ celuĭ pusŭ înnainte, că lungă ĭaste, şi vârtuté noastră ĭaste slabă, nu ajunge să-lŭ săvârşimŭ maĭ nicĭ până la jumătate, de nu Domnulŭ, pentru pré sfinte rugăcĭunile pré osfinţii tale, va iconomisì céle maĭ bune dupre scoposulŭ nostru. Priiméşte-o, şi prinŭ préosfinţiĭa ta să-şĭ câştige îndrăznélă înnainté tuturorŭ, că noĭ proştĭ fiindŭ, şi josŭ aflându-ne cu staré, şi locŭ lăcuindŭ oare cumŭ prostŭ şi neştiutŭ, şi decâtŭ ceĭ mulţĭ aflându-ne maĭ de pre urmă, să nu cumvà prostiĭa şi nimicniciĭa noastră să-ĭ întunece slava. Că măcarŭ de şi ĭa ĭaste slăvită prinŭ sineşĭ, şi cuprinzătoare de multe comorĭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

de multŭ şi mare preţŭ, dară déca dela noĭ proştiĭ fără de mijlocire va eşì în lume, fricâ ĭaste nu cumvà prostiĭa noastră să-ĭ cĭuntéscă slava, şi cinsté şi evlaviĭa.

Iară déca prinŭ lumina cé pusă pre sfĕşnicŭ va strălucì lumiĭ, şi ĭa să va mărì, şi slava i să va créşte, şi comorile eiĭ înnainté tuturorŭ şi le va descoperì, şi pre toţĭ îĭ va înbogăţì, şi de bunele mirézme ale sale îĭ va umplé, că bună mirézmă ĭaste ĭa, dupre Apostolulŭ, celorŭ ce să mântuescŭ. Şi încă şi pre pré osfinţiĭa ta te va proslăvì, şi arătatŭ tuturorŭ te (va) face, şi mare făcătorĭu de bine la totŭ némulŭ rumânescŭ, nu numaĭ la cestŭ dinŭ patrie, ci şì la celŭ de preste munţĭ şi la celŭ dinŭ Valahiĭa te va descoperì. Şi nu numaĭ acésté, ci şi cu sfinţiĭ ceĭ ce să cuprindŭ întrânsa, şi încă şi cu ceĭ întru célelalte toate câte urméză dela acĭasta înnainte, te va înprietenì, şi pré de aproape ĭubitŭ te vor avé, şi prinŭ trânşiĭ, şi cu pré sfânta de Dumnezeu Nascătoaré şi pururé Fecĭoara Maria, şi prinŭ trânsa, cu Dumnezeu celŭ proslăvitŭ întru dânşiĭ, că face voĭa eiĭ, ca a uniĭ Maĭce adevărate şi ĭubite aĭ luĭ şi aĭ sfinţilorŭ luĭ, şi proslăvéşte cu dumnezeĭască putéré sa pre ceĭ ce ĭubescŭ buna podoabă a casiĭ luĭ. Aminŭ.

Aĭ préosfinţii tale, pré plecaţĭ şi nevrédnicĭ robĭ,

Dositheĭ Ieroschimonahulŭ şi nevrédniculŭ stareţŭ alŭ sfintelorŭ Mănăstirĭ Némţuluĭ şi Seculuĭ, dinpreună cu totŭ soborulŭ celŭ dintru dânsele.

Prefaţa cătră cititori:

La toată persoana, ce să va îndeletnicì a cetì în cărţile acéste cuprinzătoare de céle doaosprezéce lunĭ, dându-ĭ duhovnicésca şi cé întru Domnulŭ sărutare, rugămŭ pre acelaşĭ dătătorĭu de harurĭ să-ĭ dăruĭasca toată fericiré.

Nu ar fi greşitŭ cinevà, nicĭ departe de adevărŭ ar fi stătutŭ, de ar fi numitŭ cărţile acésté, care cuprindŭ întru sineşĭ vieţile sfinţilorŭ celorŭ ce să cuprindŭ întru céle doaosprezece lunĭ ale anuluĭ, raĭu înpodobitŭ cu totŭ félĭulŭ de pomĭ, cu frumoase şi dulcĭ şi de viĭaţă făcătoare roade, cu totŭ félĭulŭ de erburĭ mirositoare şi de toată boala şi neputinţa tămăduitoare. Că pre cumŭ acélé îndulcescŭ simţirile, veselescŭ ochiĭ, îndulcescŭ gustulŭ, facŭ veselŭ pre sufletulŭ privitorĭuluĭ, aşa şi acésté înbărbătéză pre celŭ deznădăjduitŭ, mângâe pre celŭ necăjitŭ, pre celŭ păcătosŭ cătră pocăinţă îlŭ întorcŭ, pre celŭ vârtosŭ la inimă îlŭ moae şi umilinţă îĭ dăruescŭ, pre celŭ rătăcitŭ îlŭ întorcŭ, pre celŭ neplecatŭ îlŭ p'écă, pre simţirile sufletuluĭ céle amărâte cu amărâcĭuné păcatuluĭ le îndulcescŭ, şi pre omŭ din vechĭu îlŭ facŭ nou şi dinŭ mortŭ viu; îlŭ deştéptă dinŭ somnulŭ nesimţiriĭ şi alŭ leneviriĭ, şi cătră lucraré faptelorŭ bune îlŭ zădărăscŭ, cătră urmaré nevoinţelorŭ sfinţilorŭ îlŭ aprindŭ, şi cătră calé céĭa ce duce cătră înpărăţiĭa cerĭurilorŭ îlŭ povăţuescŭ. Nicĭ de le-ar fi numitŭ cinevà cerĭu, că pre cumŭ cerĭulŭ cuprinde întru sineşĭ pre stéle, aşa acésté pre vieţile sfinţilorŭ. Că vieţile şi laudele sfinţilorŭ să asémănă străluciriĭ stélelorŭ; că precumŭ stélele sântŭ aşezate şi întărite pre cerĭu şi luminézâ pre toată cé desuptŭ cerĭu, acéĭaşĭ caré să véde de Indianĭ, nu să ascunde de Schithiĭ şi caré să véde de ceĭ dela răsăritŭ, nu să tăĭnuĭaşte de ceĭ dela apusŭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Pământulŭ îlŭ strălucescŭ, maré o luminézĕ, pre ceĭ ce înnoată cu corăbiile îĭ îndreptézĕ; alŭ cărora numele deşi nu-lŭ ştimŭ, pentru mulţimé lorŭ, însă de frumséţé străluciriĭ lorŭ ne minunămŭ. Intracestŭ chipŭ ĭaste şi străluciré vieţilorŭ sfinţilorŭ: pre sufletŭ îlŭ strălucescŭ, pre minte cu chipŭ de lumină o face, cu istoriĭ de sufletŭ folositoare o înbogăţéşte, pre trupŭ cu aşăzare bună şi liniştită îlŭ întocméşte. Că ĭale fieşte caré întréce una pre alta cu străluciré şi cu slava, şi cu frumséţé, şi cu staré, şi osebiré: că sté de sté, zice Apostolulŭ, să deosebéşte cu slava. Deciĭ precumŭ stările sfinţilorŭ, unele sântŭ întrunŭ félĭu, altele întraltŭ félĭu, însă totŭ pricinuitoare de veselie şi de bucurie vécĭnică; aşa şi vieţile lorŭ să află unele maĭ lungĭ, ĭară altele maĭ scurte, însă totŭ de multŭ folosŭ sufletescŭ pricinuitoare cetitorilorŭ şi ascultătorilorŭ. Care acumŭ s-au scosŭ dinŭ limba slovenéscă pre a noastră cĭastă rumânéscă, pentru care voimŭ a te înştiinţà cu démăruntŭlŭ pre tine, o pré ĭubite cetitorĭule, spre maĭ multă încredinţaré, evlaviĭa şi răvna cătră dânsele: cine adecă dinŭ tâĭ le-au izvoditŭ, şi unde, şi cândŭ, şi cine maĭ pre urmă la unŭ locŭ le-au adunatŭ, şi cine le-au maĭ scurtatŭ, lungĭ fiindŭ şi pré pre largŭ maĭ nainte, şi cine în limba slovenéscă le-au tâlmăcitŭ, şi cine la acĭastă rânduĭală bună le-au pusŭ, şi cine în limba moldovenéscă le-au tâlmăcitŭ? Că voimŭ pentru toate acésté a te încredinţà, şi toată îndoĭala şi totŭ prepusulŭ dinŭ inima ta a-lŭ zleì. Deciĭ noĭ adecă începem, ĭară tu ascultă.

Vieţile sfinţilorŭ, unele adecă precumŭ ale mucenicilorŭ, s-au scrisŭ cândŭ şi pătimirile şi mărturisirile lorŭ s-au făcutŭ, notariĭ fiindŭ de faţă, şi privindŭ muncile lorŭ, şi auzindŭ întrebările şi răspunsurile lorŭ. Sântŭ încă şi dintre ale mucenicilorŭ unele, care şì maĭ pre urmă s-au scrisŭ de dascalĭ: Aşa am fi zisŭ şi pentru ale Apostolilorŭ. Iară ale sfinţilorŭ dascalĭ şi arhiereĭ, de ucenicĭĭ lor şi de priĭatenĭ. Aşijderé şi ale sfinţilor părinţĭ cuvioşĭ şi cuvioase, s-au scrisŭ şi de ucenicĭĭ lorŭ, şi de alţĭ oamenĭ vrédnicĭ de credinţă şi credincĭoşĭ, deosebĭ fieşte carĭĭ prin locurile unde s-au întâmplatŭ de s-au sfârşitŭ. Că nu la unŭ locŭ, ci uniĭ în Roma, alţiĭ în Ţarigradŭ, alţiĭ în Eghypetŭ, alţiĭ în Ierusalimŭ, alţiĭ în Thesalonicŭ, alţiĭ prinŭ alte locurĭ şi cetăţĭ, alţiĭ prinŭ pustietăţĭ, alţiĭ prinŭ mănăstirĭ. Că după ce sfinţiĭ Apostolĭ ca nişte caĭ, dupre proroculŭ Avvacumŭ: «Şi aĭ suitŭ la mare caiĭ tăĭ, ape multe turburându. Deciĭ după ce ca nişte caĭ au alergatŭ şi au străbătutŭ prinŭ lume, şi sămânţa cuvântuluĭ luĭ Dumnezeŭ o au sămănatŭ, şi cunoştinţa de adevăratulŭ Dumnezeulŭ nostru pre la margenile pământuluĭ o aŭ presăratŭ, credinţa o au propoveduitŭ şi pre némurĭ le-au luminatŭ, şi toată lumea s-au umplutŭ, dupre Proroculŭ, de a cunoaşte pre Domnulŭ». Şi nimene nu maĭ zicé priĭatenuluĭ său: cunoaşte pre Domnulŭ, că toţĭ îlŭ cunoşté. Atuncé prinŭ toate ţările, prinŭ toate cetăţile şi satele să făcé sfinţĭ. Deciĭ pre orĭ unde să făcé, pre acolò şi viaţa i să scriĭà de ceĭ credincĭoşĭ, şi rămâné aşa pre acolò râsipite, şi toţĭ prinŭ acélé locurĭ să cinstiĭà ca nişte sfinţĭ de credincĭoşiĭ ceĭ ce îĭ ştiĭà, şi vieţile lorŭ să păstrà, şi încă şi în biserică, şi în adunărĭ să cetiĭà, dupre cumŭ poruncéşte şi canonulŭ alŭ 24, şi alŭ 47, alŭ Soboruluĭ dinŭ Carthaghenŭ.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Așa s-au ținutŭ, și s-au păstratŭ, și s-au cinstitŭ, și s-au celitŭ viețile sfinților câtă vréme au ținutŭ goanele asupra creștinilorŭ.

Iară după ce au încetatŭ goanele, și liniște în toată lumé s-au făcutŭ, și creștiniĭ de pre la închisorĭ s-aŭ slobozitŭ, și biericĭ pretutindené s-au ziditŭ, și închinăcĭuné adecă a idolilorŭ scădé și să înputină, ĭară credința creștinéscă să tindé, creșté și să lățé, atuncé Evsevie Pamfilŭ, pre carele îlŭ numéște sfântulŭ Vasilie și alțiĭ, ĭubitorĭu de adevărŭ, au scrisŭ o samă de viețile sfinților mucenicĭ dinŭ Palestina, carii au pătimitŭ în vremile păgânilorŭ înpărațiĭ Dioclitianŭ și Maximianŭ, care și acumŭ să află întru scripturile luĭ. După acéĭa au cerutŭ dela sfântulŭ Constantinŭ Inpăratulŭ, ca dinŭ toate locurile stăpâniriĭ Romiĭ, să se scrie faptele mucenicilorŭ și pătimirile, și la dânsulŭ să i le trimiță. Care lucru după porunca înpăratuluĭ făcându-să, și la elŭ aducându-să, au făcutŭ dintru dânsulŭ noao alcătuire, și l-au numitŭ adunare de vechĭ cuvântărĭ mucenicești, și l-au așăzatŭ în doaosprezéce, ĭară dupre socotéla altora în unsprezéce cărțĭ, întru care au scrisŭ pătimirile sfinților mucenicĭ, ale episcopilorŭ, ale mărturisitorilorŭ, ale muerilorŭ, și ale sfintelorŭ fecĭoare, care s-au făcutŭ întru toate provințiile înpărăției Romiĭ. Insă acestŭ lucru nu s-au păzitŭ întregŭ până în zilele noastre.

Iară mai pre urmă după alŭ zécelé vécŭ, înpărățindŭ în Țarigradŭ Constantinŭ Porfiroghenitulŭ, în zilele înpărăției luĭ, între alte lucrurĭ vrédnice de laudă ce au făcutŭ întru stăpâniré luĭ, au făcutŭ și acestŭ lucru vrédnicŭ de pomenire: Că au poruncitŭ pré înțeleptuluĭ său mareluĭ logofătŭ, fericituluĭ Symeonŭ Metafrastŭ, să adune, câtŭ îĭ va fi cu putință, toate viețile sfinților, și mărturisitoarele cuvântărĭ céle vechĭ, și să le așéze dupre rânduĭală pre lunile care să cuprindŭ preste totŭ anulŭ. Carele nu atâta pentru porunca înpăratuluĭ, câtŭ pentru osebită a sa răvnă cătră cinsté și slava sfinților, au priimitŭ asuprăși acĭastă ostenélă de multŭ sufletescŭ folosŭ pricinuitoare, și luĭ, și tuturorŭ celorŭ de atuncé până acumŭ. Și nu numaĭ le-au adunatŭ, și pre lunĭ le-au așăzatŭ, ci pre unele le-au și maĭ luminatŭ cu alte cuvinte, tâlcuindu-le pre unde erà maĭ întunecate. Și pre altele le-au maĭ scurtatŭ care erà de prisositŭ, pentru care și Metafrastŭ s-au poreclitŭ. Și viețile acésté ale sfinților care s-au adunatŭ de fericitulŭ Symeonŭ Metafrastŭ, pentru căcĭ sântŭ maĭ bune, și maĭ vrédnice de credință s-au cetitŭ în bisérica Grecilorŭ. Și întracestŭ chipŭ au fostŭ începutulŭ scurtăriĭ istoriilorŭ celorŭ pentru viețile sfinților în bisérica Grecilorŭ. Care maĭ nainte pré pre largŭ erà scrise de scriitoriĭ lorŭ, câtŭ nu puțină întunecare și îngreoĭare, așĭ fi zisŭ că și multă pregetare, cetitorĭuluĭ înpreună și ascultătorĭuluĭ pricinuĭà. Decĭ sfântulŭ Symeonŭ Metafrastŭ, au izbăvitŭ și au ușuratŭ de toate greotățile acésté pre cetitorĭu.

Iară pentru tâlmăciré viețilorŭ în limba slovenéscă nu să știe, nicĭ dinŭ oarecare istoriĭ, nicĭ dinŭ alte oare are dovezĭ cine le-au tâlmăcitŭ. Fără decâtŭ sămuimŭ, că după ce némulŭ slovenescŭ au priimitŭ credința creștinéscă, și s-au luminatŭ cu sfântulŭ botezŭ, precumŭ toate cărțile céle pentru slujba bisericiĭ, așa și céle ce slujescŭ cătră povățuiré sufletuluĭ, s-au tâlmăcitŭ de Dascaliĭ vremiĭ de atuncé. Iară cândŭ și în ce vréme, nu să

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ştie. Să arată însă oare ce pré puţină dovadă 'dintru unŭ Litopiseţĭ, cumŭ că în vremile mareluĭ Cnézŭ Vladimirŭ, şi ale fiĭuluĭ său Iaroslavŭ multe cărţĭ s-au tâlmăcitŭ. Pre acésté, care nu să ştie cândŭ, şi unde, şi de cine s-au tâlmăcitŭ, înpreună cu toate célélalte, Batie înpăratulŭ tătărăscŭ, în aniĭ 1230 dela mântuiré lumiĭ, năvălindŭ asupra Rossieĭ cu şase sute de miĭ de ostaşĭ, au biruitŭ adecă şi au ucisŭ pre creştiniĭ Cnéjĭ, au supusŭ pre toate cnejiile ruseştĭ suptŭ stăpâniré luĭ, au arsŭ sfintele biserecĭ şi cărţile sfinţilorŭ părinţĭ, înpreună cu care şi sfintele vieţĭ ale sfinţilorŭ, débiĭă rămâindŭ unde şi unde câte o rămăşiţă dintru dânsele. Pre care pré osfinţiĭa sa Macarie Mitropolitulŭ Moscveĭ, carele au înfloritŭ pre la aniĭ 1549, dela naşteré Domnuluĭ nostru Iisusŭ Hristosŭ, avândŭ răvnă dumnezeĭască în sufletulŭ său pentru folosulŭ şi mântuiré turmeĭ sale ceiĭ cuvântătoare, şi nu numaĭ pentru folosulŭ turmeĭ sale, ci şi pentru totŭ folosulŭ a totŭ némuluĭ slovenescŭ, ca unŭ adevăratŭ păstorĭu şi nu năĭmitŭ, puindŭ multă silinţă şi nevoinţă, ca pre nişte spice de grâu ce rămânŭ pre urma secerătorilorŭ, au adunatŭ dinŭ vieţile sfinţilorŭ céle scăpate unde şi unde nearse, şi adunându-le le-au prescrisŭ cu multă luare aminte, şi încă şi îndreptându-le pre unde să aflà ziceriĭ vechiĭ, şi luminându-le, şi lămurindu-le pre unde tâlmăciré erà întunecată, le-au pusŭ la acĭastă stare şi rânduĭală dupre cumŭ să vădŭ, pre care şi Mineĭu Cetiĭ le-au numitŭ. Pentru care scrie însuşĭ în predoslovieia sa cea făcută la Cetiĭu Mineĭu aşa: «Şi amŭ scrisŭ eu sfintele acésté, şi marele cărţĭ ale vieţilorŭ sfinţilorŭ, în maré cetate a Novograduluĭ, cândŭ amŭ fostŭ Arhiereu acolo, şi le-amŭ scrisŭ, şi le-amŭ adunatŭ, şi la unŭ locŭ le-amŭ înpreunatŭ, aşa dupre cumŭ să vădŭ, în doĭsprăzéce anĭ, cu multe cheltuĭale, şi cu mulţĭ scriitorĭ, necruţindŭ baniĭ, şi toată altă cheltuĭală, şi dândŭ fieşte căruĭa toată cinsté: Maĭ alesŭ încă şi multe ostenéle şi nevoinţe suferindŭ, pentru îndreptaré oare cărora cuvinte vechĭ şi streine de limba slovenéscă, şi la firé limbiĭ aducându-le, şi célelalte». Şi aşa prescrise numaĭ au rămasŭ.

Amŭ zisŭ maĭ susŭ, că vieţile sfinţilorŭ înpreună cu alte cărţĭ s-au arsŭ de Tătarĭ, şi cumŭ că ca nişte spice de grâu rămase pre urma secerătorilorŭ, aşa s-au aflatŭ unde şi unde câte una, care erà şi învechite, şi de molĭi mâncate, şi pre la céle maĭ multe locurĭ greşite şi stricate de vechime, şi pre la altele şi ne nemerite de tâlmăcitorĭ, şi cetindu-se prinŭ bisericĭ, după obicéĭulŭ creştinescŭ, şi după rânduĭala bisericiĭ şi a pravelilorŭ, întru auzulŭ creştinilorŭ pentru folosulŭ, pentru prélungimé şi pentru greşalele céle pre la multe locurĭ, şi pentru nenemeréla tâlmăcitorilorŭ, rămâné maĭ cu totulŭ neînţelése. Decĭ pre acésté care rămăsése de Macarie Mitropolitulŭ Moscveĭ neadunate, văzindu-le maĭ pre urmă pré osfinţitulŭ Mitropolitŭ alŭ Kievuluĭ Petru Moghila, deşteptulŭ păstorĭu alŭ turmeĭ sale ceiĭ cuvântătoare, au pusŭ gândŭ în minté sa ca să izbăvéscă pre turma sa de acĭastă întunecare şi stricare şi neînţelégere. Şi trimiţindŭ la Sfântulŭ Munte alŭ Athonuluĭ au cerutŭ cărţile sfântuluĭ Symeonŭ Metafrastŭ, şi dobândindu-le, s-au apucatŭ a le îndreptà, şi întru drépta şi adevărata înţelégere a le aduce. Ci întâmplaré cé după puţină vréme a morţiĭ luĭ au curmatŭ lucrulŭ. Insă după dânsulŭ aflându-să întocma cu dânsulŭ la răvnă,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

spre a aduce acestŭ lucru de sufletŭ folositoriu la sfârşitŭ, cuviosulŭ Inochentie Ghizelŭ, Arhimandritulŭ sfinteĭ Lavre a Pecerschiĭ, carele multŭ s-au truditŭ şi s-au sârguitŭ pentru săvârşiré scrisoriĭ vieţilorŭ sfinţilorŭ, şi mulţĭ scriitorĭ au uneltitŭ, şi au trimisŭ încă şi la înpărătésca cetate a Moscveĭ, rugându-să pentru vieţile sfinţilorŭ, maĭ multe fiindŭ scrise acolo în Mineile Cetiĭ: Ci şi aceluĭa stându-ĭ înprotivă şi vremĭ cumplite, şi războae adése orĭ, şi nevoĭ şi scârbe, maĭ pre urmă şi moarte întâmplându-i-să, au rămasŭ acestŭ lucru blagocestivŭ neisprăvitŭ. Apoĭ după acesta făcându-să arhimandritŭ sfinteĭ Lavre a Pecerschiĭ Varlaamŭ, acesta urmându răvniĭ şi sârguinţiĭ celorŭ maĭ nainte de dânsulŭ, şi căutându cu oserdie unŭ omŭ înţeleptŭ şi cu bună ştiinţă, carele ar fi pututŭ aduce la sfârşitŭ unŭ lucru bunŭ şi de sufletŭ folositoriu ca acesta, pre care multă vréme atâţa bărbaţĭ sârguitorĭ, cu atâté cheltuĭale, cu atâté ostenéle ce s-au ostenitŭ la dânsulŭ, a-lŭ săvârşì n-au pututŭ, Dumnezeu căutându la buna răvnă şi oserdie a luĭ, au trimisŭ întru acĭastă lavră, spre a vieţuì înpreună întru dânsa, pre înţeleptulŭ propoveduitoriu alŭ cuvântuluĭ luĭ Dumnezeu, zicŭ adecă pre pré cinstitulŭ Ieromonahŭ Dimitrie, igumenulŭ Mănăstiriĭ sfântuluĭ Nicolae ce să numéşte Krupiţca Baturina, asupra căruĭa erà toată încredinţaré şi vestiré că să va înplinì cé scrisă de sfântulŭ Ioannŭ cuvântătoriulŭ de Dumnezeu: Că luĭ Dimitrie s-au mărturisitŭ dela toţĭ, şi dela singurŭ adevărulŭ. Decĭ acestuĭa ca unuĭ pré iscusitŭ şi în cuvântŭ şi în lucru, propoveduitoriu alŭ cuvântuluĭ luĭ Dumnezeu, carele în Lavra acĭasta petrecé, căruĭa şi însuşĭ adevărulŭ îĭ mărturisé, cu sfatŭ de obşte i-au încredinţatŭ lucrulŭ acesta sfântulŭ, ca doară după atâta vréme, după atâté ostenéle, după atâté cheltuĭale şi sârguinţe ale altora maĭ denainte, îlŭ va isprăvì desăvârşitŭ, şi în typariu s-ar fi datŭ. Văzindŭ dreptŭ acéĭa Dimitrie nevoĭa cé de trebuinţă a Bisericiĭ luĭ Dumnezeu, şi cătră acĭasta ascultându cuvântulŭ celŭ pusŭ înnainte de fericitulŭ Symeonŭ Metafrastŭ: Că de o potrivă ĭaste răulŭ, şi a grăì céle necuviincĭoase, şi a tăcé pre acélé care sântŭ cinstite şi folositoare: Că precumŭ vatămă minţile ascultătorilorŭ cela ce grăĭaşte céle necinstite, aşa cela ce tace lucrurile céle bune ale sfinţilorŭ, lipséşte pre ceĭ blagocestivĭ de folosŭ. Decĭ văzindŭ, zicŭ, sfântulŭ Dimitrie nevoĭa cé de trebuinţă a Bisericiĭ luĭ Dumnezeu, deşì după ce de multe orĭ s-au lepădatŭ pentru smereniĭa, nevrednicŭ pre sineşĭ de unŭ lucru ca acesta mare, şi cu greu de isprăvitŭ socotindu-să: Cu toate acésté, cunoscându şi folosulŭ ce va să se pricinuĭască patrieĭ, şi némuluĭ slovenescŭ, şi celénchĭulŭ ce vré să i să dăruĭască pentru isprăviré luĭ, aducându-şĭ aminte şi de cuvintele Apostoluluĭ ce zice: Răvniţĭ darurile céle maĭ marĭ, şi cunoscându că şi lucrulŭ alŭ dragosteĭ ĭaste, şi dragosté ĭaste maĭ mare decâtŭ toate faptele bune, s-au datŭ pre sineşĭ la acestŭ lucru, şi au începutŭ a le urmà şi a le îndreptà, avându şi Mineile luĭ Macarie Mitropolituluĭ Moscveĭ, ce să numescŭ Cetiĭ, şi pre însuşĭ izvorulŭ şi întâĭulŭ chipŭ, pre scriitoriulŭ lorŭ, pre sfântulŭ, zicŭ, Symeonŭ Metafrastŭ lângă sineşĭ. Şi dinŭ toate acésté făcându îndreptaré lorŭ, şi pre céle adecă scurtate de sfântulŭ Symeonŭ Metafrastŭ, pentru care şi însemnatŭ ĭaste la margene cu acestŭ cuvântŭ: Dela Metafrastŭ în scurtŭ, sfântulŭ Dimitrie nu

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

le-au maĭ scurtatŭ: Iară pre célé ce n-au fostŭ scurtate, şi i s-au părutŭ că prisoséşte ceva, sau vre o acéĭaşŭ cuvântare, sau vre unŭ cuvântŭ nepotrevitŭ, sau vre o istorie de prisositŭ întrânsele, pre acélé le-au scurtatŭ, şi sântŭ acélé la care nu au însemnatŭ nimicŭ la margene. Şi aşa cu ajutorĭulŭ luĭ Dumnezeu sfârşindu-le de îndreptatŭ, s-au datŭ în typarĭu, dupre cumŭ să vădŭ. Ci pentru acésté socotimŭ că destulŭ, şi câtŭ au fostŭ de trebuinţă s-au zisŭ, să zicemŭ acumŭ şi pentru cine le-au tâlmăcitŭ în limba noastră cé rumânéscă.

Cuviosulŭ Paisie, stareţulŭ şi Arhimandritulŭ sfinţelorŭ Mănăstirĭ Némţuluĭ şi alŭ Seculuĭ, viindŭ dela Sfântulŭ Munte cu câţva dinŭ părinţĭ ucenicĭ Moldovenĭ şi Slovenĭ, şi priimitŭ fiindŭ de pré blagocestiviĭ stăpânítorĭ aĭ vremiĭ aceiĭa, atâtŭ politiceştĭ, câtŭ şi bisericeştĭ, — şi sălăşluindu-să maĭ întâĭ în sfânta mănăstire Dragomirna, apoĭ în Seculŭ, după acéĭa şi în Mănăstiré Némţuluĭ, unde şi până acumŭ petrecŭ ucenicilĭ luĭ,—şi văzindŭ pre blagocestivulŭ némulŭ acesţa rumânesculŭ, lipsitŭ de cuvântulŭ luĭ Dumnezeu şi de învăţăturile sfinţilorŭ părinţĭ şi dascalĭ aĭ Bisericiĭ noastre, care învaţă pentru viĭaţa şi petréceré monahicéscă, pentru îndreptaré năravurilorŭ, pentru descurcaré patimilorŭ sufletuluĭ şi ale trupuluĭ, şi pentru biruiré lorŭ, pentru a supune pre trupŭ sufletuluĭ, şi pentru uniré sufletuluĭ cu Dumnezeu, — s-au sârguitŭ maĭ întâĭu cuvioşiĭa sa a tâlmăci cuvinte de ale sfinţilorŭ părinţĭ; apoĭ şi pre ucenicilĭ săĭ, pre uniĭ dintre dânşiĭ să tâlmăcéscă dinŭ célé ellineştĭ, ĭară pre alţiĭ şi dinŭ célé sloveneştĭ. Dintru cariĭ au fostŭ unulŭ şi acesta ce le-au tâlmăcitŭ, pre carele ca pre unulŭ ce era şi camŭ de limba slovenéscă şi ştiĭà maĭ bine limba, l-au pusŭ să le tâlmăcéscă. Şi avândŭ răvnă firéscă cătră lucrurile célé sufleteştĭ şi înbărbătându-să cu oserdiĭa cătră célé de folosulŭ obştiĭ şi patrieĭ, s-au apucatŭ de acestŭ lucru pré de multŭ folosŭ sufletescŭ pricinuitorĭu, pre care văzindu-lŭ noĭ tâlmăcindu-să, şi cunoscându-lŭ a fi de mare folosŭ sufletescŭ pricinuitorĭu, nu numaĭ monahilorŭ, ci şi mirenilorŭ, nu numaĭ celorŭ marĭ, ci şi celorŭ micĭ, nu numaĭ bărbaţilorŭ, ci şi fămeilorŭ, nu numaĭ cetăţénilorŭ, ci şi ţăranilorŭ, nu numaĭ înţelepţilorŭ, ci şi proştilorŭ. Pentru acĭasta l-amŭ sineşitŭ, şi ca să zicemŭ aşa, l-a iothetisitŭ noao, şi déciĭa pre numitulŭ tâlmăcitorĭu, dupre putére, l-amŭ ajutoratŭ cu célé de nevoe, l-amŭ îndemnatŭ, ĭ-amŭ făcutŭ toată lesniré ca să le poată tâlmăci cu lesnire. Care lucru ĭată că şi după doriré şi pofta noastră şi a cuviosuluĭ Paisie Stareţulŭ, la bunŭ sfârşitŭ au eşitŭ, că vieţile acumŭ s-au tâlmăcitŭ, şi némulŭ celŭ săracŭ de cuvintele sfinţilorŭ părinţĭ şi de vieţile lorŭ s-au înbogăţitŭ şi celŭ golŭ de podoabe duhovniceştĭ cu istoriĭ frumoase şi sfinte s-au înpodobitŭ. Ce-ĭ maĭ lipséşte? Ce altŭ? De câtŭ să se scrie cu condeĭu de hierŭ, după cumŭ să roagă şi Iovŭ, cine va da, zicândŭ, să se scrie cuvintele acésté cu condeĭu de hierŭ, adecă să se dé în typarĭu. Acĭastă lipsă voindŭ ca să se înplinéscă, amŭ datŭ poruncă la Mănăstiré Némţuluĭ ca să se încĭapă a o da în typarĭu. Şi fiindŭ că Mănăstiré ĭaste lipsită de cheltuĭală, nu poate răspunde la o atâta cheltuĭală, încărcată şi ingreoĭată fiindŭ cu ale sale cheltuĭale, noĭ cu sfatulŭ şi cu voĭa părinţilorŭ, amŭ luatŭ şase lunĭ aicé, ca în typografiĭa sfinteĭ Mitropoliĭ să se typărésca, ca şi vieţile sfinţilorŭ maĭ curândŭ să

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

ĭasă, şi némulŭ rumânescŭ maĭ degrabŭ să se foloséscă, şi Mănăstiré de jumătate cheltuĭală şi supărare să se izbăvéscă. Iară célélalte socotimŭ că ĭale, adecă cărţile lunilorŭ prinŭ sineşĭ să se typăréscă, adecă typărindŭ părinţiĭ o carte a uniĭ lunĭ, să o vânză celorŭ ce vorŭ vré să le cumpere, dându preţulŭ pentru dânsa, ca cu acela, adecă cu baniĭ aceiĭa lunĭ, să să poată a să typări alta, şi cu aĭ aceiĭa alta, şi aşa până să vorŭ sfârşi toate céle şase. Şi acumŭ sfârşindu-să de typăritŭ luna luĭ Septemvrie, o aducŭ Dumilorvoastre ca o pârgă a ostenélelorŭ lorŭ, şi o punŭ înnainté Dumilorvoastre ca pre unŭ odorŭ cinstitŭ şi scumpŭ, şi ca pre o comoară de multŭ preţŭ, şi caré are întru sineşĭ de totŭ félĭulŭ de pietri scumpe şi de juvairurĭ.

Decĭ priimiţi-o, o pré ĭubiţĭ şi pré blagocestivĭ cetitorĭ, cu toată oserdiĭa şi evlaviĭa şi dragosté, şi maĭ întâĭu faceţĭ dupre cumŭ s-au zisŭ maĭ susŭ, adecă daţĭ preţulŭ deplinŭ, ca să poată a typări şi pre célélalte, şi le veţĭ luà de plinŭ, nu numaĭ pre céle şase dela dânşiĭ, ci şi pre célé lalte care să typărescŭ de noĭ. Nu vă scumpiţĭ la célé ce-sŭ cătră folosulŭ sufletuluĭ, cătră înbrăcăminté, cătră podoaba, cătră hrana luĭ. Că precumŭ să hrănéşte trupulŭ cestŭ stricăcĭosŭ şi muritorĭu, dinŭ bucatele céle stricăcĭoase şi simţite, aşa să hrănéşte sufletulŭ cu cuvântulŭ luĭ Dumnezeŭ, cu istoriile céle sfinte şi cu vieţile sfinţilorŭ. Şi pre cumŭ trupulŭ ne mâncându bucatele céle potrivite luĭ la multă vréme, nu poate fi viu, ci moare, aşa şi sufletulŭ care nu să hrănéşte cu cetiré dumnezeeştilorŭ scripturĭ, cu a vieţilorŭ sfinţilorŭ, şi cu cuvântulŭ luĭ Dumnezeŭ, nu poate fi viu nicĭ de cumŭ, ci ĭaste mortŭ. Dară poate va zice cinevà, aicé înprotivindu-să: Eu văzŭ că nu maĭ cetescŭ nicĭ unŭ cuvântŭ alŭ luĭ Dumnezeu, şi trăescŭ, văzŭ că nu maĭ morĭu; decĭ neadevărate sântŭ acélé care le zicĭ, şi mincinoase. Cătră carele răspundemŭ: O omule, acéĭa ce viezĭ, ĭaste viaţă trupéscă, şi trupulŭ nu foloséşte nimicŭ. Căcĭ cându tu nu pofteştĭ, nicĭ îţĭ ĭaste dragŭ să ceteştĭ cuvintele céle învăţătoare de fapte bune, sufletulŭ tău ĭaste mortŭ de cătră fapta bună acĭasta. Cându sufletulŭ tău nu să smeréşte, nu să umiléşte, nu să căĭaşte de păcatele céle făcute de tine, cându nu te părăşeştĭ de răotăţĭ, cându nu cercetezĭ bolnaviĭ, cându nu milueştĭ pre săraculŭ cu ce-ţĭ dă mâna, cându nu ĭubeştĭ pre aproapele ca pre sine-ţĭ, cându zavistueştĭ sporiré aproapeluĭ, cându nu numaĭ nu milueştĭ pre săracŭ, ci şi ce are îĭ răpeştĭ, — atuncé sufletulŭ tău ĭaste mortŭ cu totulŭ de spre faptele bune acésté, care prinŭ cetiré dumnezeeştilorŭ scripturĭ să lucréză, şi să crescŭ, şi să adaogŭ. Pentru acĭasta vă rugămŭ şi vă îndemnămŭ, înbrăţişaţi-o şi cetiţi-o, nu odată, nicĭ de doao orĭ, ci de multe orĭ; nu ziceţĭ că o amŭ cetitŭ odată sau de doao orĭ, şi ne ĭaste destulŭ, că mântuiré sufletuluĭ ĭaste întru multŭ sfatŭ, zice Ecclisiastulŭ. Déca de multe orĭ o veţĭ cetì cu evlavie, şi cu credinţă dréptă, şi cu luare aminte, sufletulŭ Dumilorvoastre cătră urmaré celorŭ bune să va deşteptà, minté să va luminà, ochiĭ să vorŭ face doao râurĭ, sau doao ĭazere de lacrămĭ. Atuncé să va dà dela Dumnezeŭ putére sufletuluĭ spre lucraré faptelorŭ celorŭ bune şi spre urmaré celorŭ cetite. Atuncé veţĭ cunoaşte milostiviré luĭ Dumnezeŭ, bunătaté, facerile de bine céle cătră omŭ. Atuncé veţĭ cunoaşte

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

câtă dragoste au arătatŭ sfinţiĭ cătră Dumnezeŭ ziditorĭulŭ său, câtŭ uniĭ adecă pre trupurile lorŭ nu şi le-au cruţat, ci tiranilorŭ spre muncĭ le-au datŭ, pentru dragosté luĭ, ĭară alţiĭ cu postŭ şi cu toată pătimiré ré şi le-au topitŭ. Decĭ înbrăţişaţi-o, baniĭ aceĭa cariĭ îĭ cheltuiţĭ rău la joculŭ cărţilorŭ, la bencheturĭ şi la alte cheltuĭale nefolositoare, şi de sufletŭ pierzătoare, pentru care, o! câtŭ veţĭ să fiţĭ întrebaţĭ în zioa judecăţiĭ, daţi-ĭ la cumpărarė cărţilorŭ acestora, şi veţĭ avé plată dela Dumnezeŭ, şi laudă căcĭ nu i-aţĭ cheltuitŭ rău. Vrémé acéĭa pre caré o cheltuiţĭ la joculŭ panţaroliĭ, şi alŭ lotuluĭ şi a altorŭ deşărtăcĭunĭ, cheltuiţi-o întru fapta bună a cetirĭĭ cărţilorŭ sfinţilorŭ părinţĭ, şi veţĭ scăpà de acéle multe vorbe deşarte ce vorbiţĭ jucându-vă. Pentru care multă schingiuire veţĭ avé înnainté înfricoşatuluĭ şi ne mitarniculuĭ judecătorĭu, carele zice: Că pentru totŭ cuvântulŭ deşertŭ vorŭ să dé oameniĭ sémă în zioa judecăţiĭ. Dară veţĭ zice, că noĭ putemŭ şi să cetimŭ cărţile sfinţilorŭ şi câte odată pentru ingligé să ne şi jucămŭ în panţarola, că ce stricăcĭune ĭaste? Nu, ĭubiţilorŭ, nu ziceţĭ aşa că acĭastă zicere ĭaste a sufletuluĭ celuĭ necredincĭosŭ şi care nicĭ o grijă de mântuire nu are, ĭaste a sufletuluĭ celuĭ încropitŭ, că omulŭ celŭ ce cu o mână zidéşte şi cu alta răsipéşte, ce au folositŭ? Au nu s-au ostenitŭ îndeşertŭ? Aşa cu adevărat. Pentru acĭasta vă rugămŭ, şi vă poftimŭ, şi vă îndemnămŭ, ca părăsindu-vă de nişte nefolositoare ca acésté, ĭară maĭ bine să zicemŭ de sufletŭ pierzătoare, prinŭ cetiré vieţilorŭ sfinţilorŭ, să vă apucaţĭ de lucrarė faptelorŭ bune, şi cătră răvna şi urmarė sfinţilorŭ să vă întindeţĭ, ca şi înpreună cu dânşiĭ să vă sălăşluiţĭ întru înpărăţiĭa Cerĭuluĭ. Şi pentru noĭ să vă rugaţĭ, ca şi noĭ să aflămŭ milă în zioa judecăţiĭ înnainté luĭ Dumnezeŭ. Aminŭ.

Alŭ pravoslavieĭ voastre de amândoao fericirile doritorĭu şi cătră Dumnezeŭ fierbinte rugătorĭu,

Veniaminŭ,
Arhiepiscopŭ şi Mitropolitŭ a toată Moldaviĭa.

La sfârşitul indicelui alfabetic al materiilor se află cererile de iertare pentru greşelile de tipar:

Iară dumnavoastră cariĭ vă veţĭ îndeletnici a ceti acĭastă carte a Vieţilor sfinţilorŭ, bucuraţi-vă întru Domnulŭ, şi orĭ ce greşale veţĭ găsi, nu grăbiţĭ a ne osândì, ci cu duhulŭ blândéţelorŭ le îndreptaţĭ, că precumŭ nu ĭaste cu putinţă omuluĭ nicĭ odinioară a nu păcătui, aşa şi typografiĭ la typărire a nu greşi. Pentru acéĭa cu plecate genunche şi cu zdrobite inimĭ ne rugămŭ să ne învredniciţĭ doriteĭ ertăcĭunĭ, ca şi dumnavoastră acĭastaşĭ să o câştigaţĭ dela milostivulŭ Dumnezeŭ, şi acumŭ şi în véculŭ ce va să fie.

Tuturorŭ pré plecaţĭ,

Ignatie şi Gherontie Monahĭ, dinpreună cu ceĭalalţĭ părinţĭ şi fraţĭ, cariĭ de sfântă ascultare sântemŭ rânduiţĭ la lucrulŭ acesta.

Celelalte luni au fost publicate în chipul urmator: Octomvrie în 1809; Noemvrie şi Decemvrie în 1811; Ianuarie şi Fevruarie în 1812; Martie, April, Mai şi Iunie în 1813; Iulie şi August în 1815.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1808.

732. **Vasilie Aaron,** *Patima şi moartea Mântuitoriului,* ed. II, Sibiiu 1808.

ПАТИМА | шй | МОАРТЕ | Домнслй шй Мжнтсйторюслй | нóстрс ІГСЧС ХРІГТОГ | де | ЕЂГІАІС ЙПРГЭН | .ѧ | Мáреле Прнниципáт ăа Йрдкслслй | Жсрáт Прокврáтwр | .ѧ | Ершсрй âлкктсйтк, де нóс прин âчéлаший .ѧдрептáтк, шй âкóм â дóаw ѿарк | кс â май мсáтwра Келтсéле | тункрйтк.

ЄНЕІЙ, | .ѧ Типографїа лсй Іwáнн Бáрт. | 1808.

In-8°, de VIII+360 pagine.

In faţa titlului se vede o gravură reprezentând «îngroparé luĭ Hristosŭ», gravata de Ioan Popovici (facs. n° 324). Inlăuntrul textului se mai află şi alte gravuri nesemnate (v. facs. n° 325), ocupând câte o pagină întreagă şi cu legende în versuri.

Pe verso titlului se citesc versurile următoare:

Păcătoasă fire! Stăĭ şi socotéşte
Necuprinsa taĭnă, care să gătéşte.
Cel ce au făcut cerĭul şi pământul
Si orĭ câte sânt, numaĭ cu cuvântul,
Mérge să priméscă moarte gré pre cruce,
Voind ca pre tine din foc să te-apuce
Şi să te rădice sus la fericire,
De unde căzuşĭ cândva cu cumplire.

Pe cele trei pagine urmatoare se află această prefaţa:

Către cetitorĭu.

Câţĭ-va ĭubitorĭ de folosul némuluĭ şi procopsiré limbeĭ româneştĭ, în maĭ multe rânduri povestindu-mĭ, precum Carté prin mine în verşurĭ alcătuită, cu titulă: *Patima şi Moarté Domnuluĭ nostru Isus Hristos*, typărită în aniĭ trecuţĭ, aşa de tare s-ar fi trecut şi vândut, maĭ vârtos în Ţara Românéscă şi în Moldova, cât maĭ nu s-ar maĭ află de vândut, batăr că în Bănat, în Ţara Unguréscă, în Maramurăş, ba încă şi în Ardél nice numele pe multe locurĭ încă până acum ĭĭ ĭaste cunoscut; ĭară de altă parte, pe unde s-au tâmplat de să află câte un exemplarĭu, nu numaĭ afară în deosebite locurĭ, ci şi în bisérică, Dumineca şi în sărbătorĭ, maĭ ales în postul Paştilor, cu foarte mare a norodului credincĭos plăcére şi mângăére s-ar celĭ,—pretinéşte m-au poftit, ca fiind că dânşiĭ ar vré acĭastă carte cu ale sale cheltuéle de nou a o typărĭ, să nu-mĭ préjet, precum o am alcătuit-o dintru început, aşa a o şi îndreptà şi cu tot dédinsul a priveghé, ca în cât va fi cu putinţă, fără greşéle să ĭasă afară din typarĭu, sârguindu-mă şi într-acéĭa, ca cât stările împrejur şi alcătuiré verşurilor ar îngăduì, toate cuvintele céle stráine, care ca neghina în grâul cel curat să văd multe a fi în limba românéscă vârâte, să le las afară şi să întrebuinţez în locul lor altele adevărate româneştĭ.

Vrédniceĭ de toată lauda râvnă a acestora voitorĭ de bine vrând a face destul, cĭasurile céle puţintéle, care îmĭ prisosé dela alte ale méle trebĭ, m-am lipsit cu atâta maĭ tare a le jirtfi spre scopul maĭ sus

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

numit, cu cât, de cumvà (pre cum în verşurí foarte lesne să întâmplă) ar fi eşit pomenita carte cu zmintéle şi greşită, mulţi, doară s-ar fi aflat, cariĭ pre mine m-ar fi vinovăţit, că n-aş fi bine procopsit în măestriĭa poeticéscă. Şi aşà, ĭată, ĭubite cetitorĭu, că cu ajutorĭul luĭ Dumnezeu s-au şi typărit de nou acĭastă carte cu 11 icoane înpodobită.

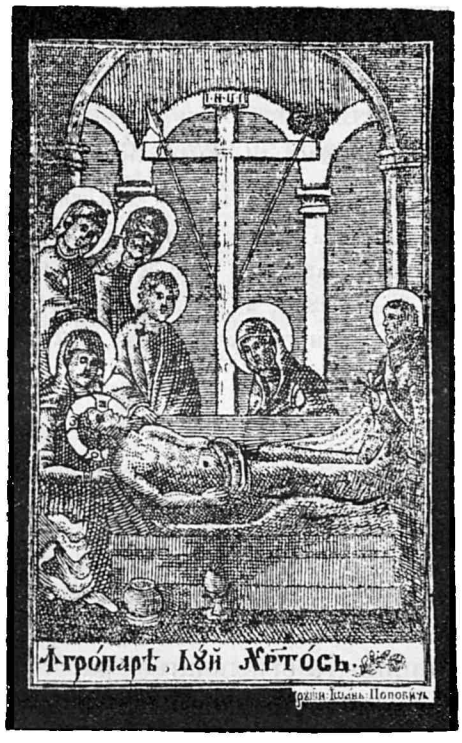

324. 325. — Gravuri din V. Aaron, *Patima şi Moartea Mântuitorului*, 1808.

A adăogà sau a cuvântà ceva despre frumséţa şi alcătuiré cé cu temeĭu a verşurilor me-ar fi cu totul ruşine, fiind că fieşte care lucru pe sine însuşĭ pentru săvârşirile sale să laudă. Iară acĭasta cu îndrăznélă pocĭu zice: că de vom socotì materia cărţiĭ aceştiĭa, ca acĭasta încă n-au eşit afară pănă acum în limba românéscă din fabrica măestrieĭ poeticeştĭ. Că cuprinde în sine Moartea luĭ Iisus Hristos, Fiĭuluĭ omenesc, cela ce ĭaste Fiĭu luĭ Dumnezeu, taina Intrupăriĭ, lucrul răscumpărăriĭ némuluĭ omenesc, lucrul cel mare şi necuprins al înţelepcĭuniĭ ceĭ Dumnezeeştĭ, — lucrul spre care toată faceré dela începuţ atârna, care toate jirtfele şi umbrele Legiĭ ceĭ vechĭ îl însemnà, toţĭ prorociĭ îl prorocé, — lucrul în care toată scriptura să razimă, lucrul care e temeĭul şi capul credinţeĭ noastre.

Nu veĭ găsì întrânsa, ĭubite cetitorĭule, ceva din poveştĭ prostatice adăogat: toate câte s-au scris, sânt culésă din Sfânta Scriptură şi din istoriĭ sfinte; poate drept acéĭa tot creştinul să o cetéscă şi să cérce întrânsa hrană sufletéscă.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Una am pe voitorĭul de bine cetitorĭu a-l înştiinţà: în multe locurĭ într-acĭastă carte în loc de ѫ stă 'н, p. p. Ѡ Чєрѣскѹлє 'нпъра́тє! în loc de Ѡ Чєрѣскѹлє Ѧпъра́тє! Aşijderé de multe orĭ sillava cé maĭ de pre urmă a cuvântuluĭ s-au lăsat afară puindu-se în locul eĭ semnul ' p. p. Пѣнтр' а҆чѣѫ Ѡ пъринтє! în loc de: пѣнтрѹ а҆чѣѫ şi cel. Insă acĭasta nu trebue să socotéscă cineva greşélă sau smintélă, că firé poezieĭ poftéşte şi aduce cu sine ca în toate limbile asémené sorbirĭ de sillabe şi schimbărĭ în verşurĭ să se facă.

Scriém Sibiĭ. 25 Martie 1808.

Vasilie Aaron, jurat procurator.

Ediţia întâi e din 1805.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

733. I. Bobb, *Înştiinţare despre râdicarea capitulumului în Blaj,* Blaj (1808).

Ѧ Щ І Й Н Ц Й Р Ѳ | Кѵрѣ а҆ѳ. фѫкѣт Ѳеѳєлѣнїцѫ сѣ прѣ Ѧѳ-минѧтѳл шй прѣ ѽсфѣщитѳл Дм҃нѳл | І Ѡ Й Н Н Б Ѡ Б Б | Блѧдѧка Фѵгрѧшѳлѣй, ѧл Кєсарѡ Крх-єцїй Мхрймй Сфѣтник дин лхѣнтрѳ, | Чинстйтѳлѣй сѣѳ Клѣр дєспрє рѫдкѵрѣ | Канйтѳлѳмѳлѣй Ѧ Блаж, ла Йнѳл лѡѵ. | л. зй Іѣлїє, ѧдхѡгѫнд шй дѣаѡ Кѣкжнтѣрй. | Дєспрє Прєѡцїє, шй дєспрє Дх҃ѳл чѣлѣй | бѣн, шй ѧчѣлѣй рѣѳ Пѣстѣрѣ сѣфлє-тѣск. | Тѵпхрйтѫ Ѧ Блаж. | Кѣ Тѵпа́рюл Сємінаріюлѣй.

In-8° de 1 foaie şi 80 de pagine.

Pe verso, ca motto, extrase din Sf. Scriptură.

Cuprinde, în afară de «Înştiinţarea» lui Bobb, arătată în titlu, cuvântarea lui «Stefan Costa consiliarĭul de gubernie, ca Installator comisarius» (p. 14), aceea lui Bobb (p. 21) şi aceea a lui Dimitrie Caĭan cel bătrân, cu prilejul instalaţiei canonicilor (p. 29). Urmeaza apoi un «Cuvânt de preoţie» al lui Efrem Sirul (p. 42) şi un alt «Cuvânt a unuĭ cucérnic preot despre Duhul celuĭ bun, şi a celuĭ rău pastorĭu sufletesc» (p. 55).

Din cele dintâi estragem următoarele date interesante:

Fraţilor protopopĭ, fiilor inşpectorĭ, administratorĭ, notareşĭ, parohĭ şi preoţĭ, dar voao şi pace dela milostivul Dumnezeu, ĭară dela noĭ arhierésca blagoslovenie.

Intru vécĭnică pomenire În. Înparat Leopod întie, făcându-i-să milă de statul bisericesc al nostru, cu înpreună înţălégeré măritelor statuşurĭ din Marele Prinţipat al Ardéluluĭ, părinţéşte s-au milostivit a înzăstrà şi acĭasta a noastră Episcopiĭa Făgăraşuluĭ cu bunumurĭ în distrîctu Făgăraşuluĭ şi varmeghiĭa Solnoculuĭ din lăuntru, cu dominiumul Gherliĭ. După acéĭa următorĭul său, de pururé pomenitul În. Înpărat Carol, văzând că cu mult maĭ cu folos ar fi Episcopuluĭ lângă sine şi residenţiĭa sà a avé, şi dăruita zéstre, aşijderé înţălepţéşte socotind, cum că Arhiereul sângur o Episcopie aşé mare şi cu atâta norod, fără ajutorĭu nu o ar puté ocârmui, milostivéşte au rânduit ca zéstré prin lăudatul maĭ sus Inpărat Leopold daruită, să să schimbe cu dominiumul Blajuluĭ, întru care din pré înnalta milă şi răpăosaţiĭ în Domnul Episcopiĭ noştriĭ Inochentie Clain, Petru Pavel Aron, Athanasie Rédnic, Grigorie Maer au lăcuit, şi noĭ acum cu mila luĭ Dumnezeu vieţuim, şi aşé fiindcă despre o parte nu era oamenĭ de aşé în cler, despre alta nu lăsà stările înprejur, ca să să fundăluĭască Capitulum după rânduĭala sa, cum ĭaste pe lângă alţĭ episcopĭ, s-au milostivit a porunci ca tot

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

venitul acestuĭ dominium în doao să să înpartă, și aşé jumătate l-au rânduit spre chivernisiré episcopuluĭ, și jumătate au fundăluit unsprezéce călugarĭ din cinul S. Vasilie cel mare și doaozecĭ de alumni. Aceĭa ca Arhiereuluĭ să-ĭ fie de ajutoriu întru toate lucrurile și grija Episcopiĭ; pe norod, în cât le va ajunge putința, să-l învéțe, pe preoțĭ să-ĭ îndrépte și pe tinerĭ în școale întru învățăturĭ să-ĭ deprindă; ĭară aceşté ca pe rând învățând céle trebuincĭoase, să se facă și să ĭasă harnicĭ păstorĭ sufleteștĭ, orĭ carii ar voi să primėscă acel stat și pré înnaltă tréptă, pentru a cărora lăcuință au și făcut a să zidì Mănăstiré cu bisérica lângă sine, care până astăzĭ sânt, supt hramu sfinteĭ Troiță.

După acéĭa răpăusatul în Domnul, Pré osfințitul Episcop Petru Pavel Aron, întru acest scaun arhieresc sezătoriu, cu totdédinsul sâlindu-să întru procopsiré preoților, și prin acéĭa, a noroduluĭ, șie-șĭ spre păstornicie duhovnicéscă dela Inpăratul ceresc Hs. încredințat, pentru înmulțiré preoților învățațĭ trăgându-ș, aşé zicând, maĭ și célé de lipsă. dară și cu ajutorința cleruluĭ cu adevărat, au maĭ fundăluit oare câțĭ-va alumnĭ.

Acésté toate bine știindu-le, și ca o Maică cu adevărat duhovnicéscă întru fericita pomenire În. Înpărătésă Mariĭa Thereziĭa, văzând că spre folosul cel duhovnicesc a noroduluĭ nu-ĭ destul ca numaĭ lângă arhiereu să fie oamenĭ bine învățațĭ, ci și în cleru de mir prin popoară, și cum că spre acĭasta n-ar fi destul fundațiile aicĭ în Blaj puse și aşé rânduite, maĭ încolò ș-au întins înpărătésca sa milă de au maĭ fundăluit unsprezéce alumnĭ în înpărătésca sa cetate Vienna pe sama acestiĭ episcopiĭ a Făgăraşuluĭ a să țâné, dintră cariĭ câte doĭ și astăzĭ acolò să țân și să învață, noao cu plata sa să țân aicĭ la scaunul arhieresc în Seminarium, pentru maĭ bună procopséla tinerilor au poruncit, ca amândoao fundațiile, cé înpărătéscă și, aşé zisă, a răpăusatuluĭ vrédniculuĭ de pomenire Vlădiculuĭ Petru Pavel Aron, să să adune la un loc, pentru a cărora lăcuință și casă deschilinită au rânduit a să întocmi, și fiind că și preoțiĭ și norodul nostru ĭaste neputincĭos și ne harnic a-șĭ procopsi pruncii întru învățăturile de lipsă pentru ceva ajutorință și acestora au rânduit în școalele Blajuluĭ șésă sute de găléte de bucate a li să da pe an, din venitu acestuĭ dominium și a Seminarĭuluĭ.

După acéĭa înțelegând pururé pomenitul În. Înpărat Iosif al doĭlé, cum că în fundațiile de aicé din Blaj, care maĭ vârtos pentru procopsiré cleruluĭ sânt făcute, mulțĭ s-ar ținé cariĭ n-au nicĭ o chiemare la statul preoțieĭ, milostivéște au rânduit și poruncit ca de acì înnainte numaĭ sângur aceĭa să să ĭae în fundație, cariĭ ș-ar alége a fi preoțĭ, și să să ocârmuĭască chivernisindu-să prin prefectușĭ din preoțiĭ de mir, și aşé toate fundațiile s-au aşezat cu rânduĭală bună și desăfârșit.

Acésté toate aşé dăruindu-le, rânduindu-le și aşczându-le Înnăltațiĭ Înpărațĭ și păstoriul cel bun, Episcopul Petru Pavel Aaron, cât au inceput a să înmulți părințiĭ călugărĭ, îndată din vréme în vréme și cu Arhiereiĭ și sângurĭ vizităluind dieţezişu, mult rod duhovnicesc au adus în norod și în preoțĭ ...

Aşé dară noĭ de la începutul vlădicieĭ noastre .... am fundăluit 24 de alumnĭ în fundațiile școalelor de aicĭ din țară, am râdicat besérică în Cluj

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

cu căsĭ, şi pentru preotul loculuĭ, şi pentru odihna Arhiereuluĭ venind acolo; asijderé besérică de piĭatră în oraşul Vaşarhéĭu, putem zice, cu marĭ cheltuĭalĭ; am ajutorat cu multe miĭ alte besériciĭ şi căsĭ popeştĭ, am plinit lipsa a multor preoţĭ, cât am socotit şi am putut, care toate acum nu-ĭ de lipsă a le numărà şi a le aduce înnainte... Nu numaĭ părinţéşte s-au milostivit (Inălţatul Inpărat Franţisc întâĭu) a ne întări cerutul capitulum, ci încă pentru maĭ mare întărire încă fără tacşă a ne da şi obicĭnuita diplomă şi collaţionaliş supt iscălitura sa fleşte căruĭa canonic, carĭĭ cu numele sânt acesté: Dimitrie Caĭan cel bătrân, Arhi-Présbiter sau Prepozitus, Avram Mehéşi, Arhidiacon sau Léctor; Ioann Para, Primiţerius sau Cantor; Vasilie Filipan, Eclesiarha sau Custos; Ioann Nobilì, Scolastic; Dimitrie Vaĭda, Cartofilax sau Canţelarius; Dimitrie Caĭan cel tinăr, al şéptelé Canonic Theolog.

Acĭastă umilită cérere deplin şi cu toate întărită dobândindu-o din mila În. Înpărat ca să să facă obicĭnuita installaţie şi a acestuĭ capitulum al nostru, cu umilinţă şi deplină încredinţare m-am rugat de Exselenţiĭa sa Groful Gheorghie Banfi Gubernatorul Ardéluluĭ să să milostivéscă din Exselenţiĭle şi Măriĭ sale Consiliarĭ În. C. Gubernium a ne trimite spre zisa installaţie, s-au şi milostivit a rândui şi a ne trimite pe Măriile Sale Stefan Costa Consiliarĭul şi David Vaĭna, Secretarĭul C. Gubernium. Carĭĭ venind in zioa din tie a luniĭ luĭ Iulie a. t. în Bisérica cé mare, după ce am slujit s. lyturghie, prin Canţelista sa au cetit înpărătésca diplomă spre întărirea capitulumuluĭ dat şi pe rând collaţionalul al fleşte căruĭa canonic, şi aşé i l-au dat în mână, şi zicând şi Măriĭa Sa Domnul Consiliarĭu Stefan Costa cătră noĭ, cătră cler şi Canonicĭ, înpodobita cuvântaré sa, s-au isprăvit instelaţiĭa... Blaj, 1 Iulie 1808.

Al vostru de bine voitorĭu părinte,
Vlădica Ioann Bobb.

Din cuvântarea lui Dimitrie Caĭan cel batrân, prepozitul:

Astăzĭ acĭastă foarte mare episcopie, prin tine având in theologhie bine procopsiţĭ parohĭ, să laudă, şi fiindcă după numărul parohiilor, care sânt la 1115, aşa învăţaţĭ puţinĭ ar fi, ca în tot modrul putincĭos să să câştije spăsăniĭa sufletelor, pre ceĭ numaĭ cu carte rumânéscă, rumânéşte *Theologhiia dogmatică şi moralicéscă*[1]) a să învăţà aĭ facut, şi pre ceĭ, carĭĭ pentru sărăciĭa sa şi lipsa celor de traĭu, nu putè sta la învăţătură, dintru al tău aĭ făcut a să ajutorà pentru folosul acestora şi învăţătura ţie încredinţatuluĭ norod insuşĭ cu mare ostenélă *Theologhia dogmatico moralicéscă*[2]) în patru şi *Cartea de deşertăciune*[3]) in treĭ dărabe de cărţĭ de pe limba latinéscă o aĭ tălmăcit pe limba rumânéscă şi le-aĭ făcut a să typări...

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

---

[1]) Vezi mai sus: Clain, *Theologhia dogmatica şi moralicéscă*, Blaj 1801
[2]) *Theologia dogmatică*. Blaj, 1804 1811.
[3]) *Carte de invăţaturi creştineşti*. Blaj 1805–1806.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

734. **Bucoavnă,** Sibiiu 1808.

БꙊКОАВНЪ | пéнтрꙋ | ѧ҆вѫцѫтꙋ́ра ПРꙊНЧИЛѠР. | Че кꙋпри́нде ѧ҆трꙋ си́не рѫндꙋѧ́ла Вечéрнїй, ши̂ а̂ Оу̂тренїей | ши̂ а̂ Сфи̂телѡр Лꙋтꙋргій, кꙋ | Причѣснеле де прéсте сѫптѫмѫ-нѫ, ши̂ ла Прáзниче ѧ҆пѫрѫтещй, | Гречѣще ши̂ Рѡмѫнѣще. Ши̂ | чѣле Зѣче Порꙋ́нчй а̂ле | лꙋ́й Дꙋмнезéꙋ, ши̂ а̂л-те ѧ҆вѫцѫтꙋ́рй Би-серичéщй.

СИ̂БІЙ, | ѧ҆ Тꙋпогрáфїа лꙋ́й Іѡáнн Кáрт. | 1808.

In-8° mic de 64 pagine şi 2 foi.

Textul începe chiar de pe verso titlului.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

735. **Calendar,** Buda (1808).

КАЛЕНДАРЮ | пе | Анꙋл дела Хрїстос | 1808. | Кáреле е висéкт, ши̂ сѫ кꙋпри́нде | дин 366 де зи́ле | ѧ҆токми́т | Пе Грáдꙋриле, ши̂ Кли́ма Цѫрїй Оу̂нгꙋрéщй | ши̂ а̂ Принципáтꙋлꙋй Ардѣ́лꙋлꙋй, Цѫрїй | Рѡмѫнéщй, ши̂ а̂ Молдóвей. Аратѫ | Зи́леле, Дꙋми́нечиле, Сѫрбѫтóриле, ши̂ Септѫмѫ́ниле Календáрюлꙋй вéкю̂, ши̂ а̂чéлꙋй | нóꙋ. Тѫмпꙋриле Анꙋлꙋй, Скимбáрѣ ши̂ | плини́рѣ Лꙋ́нїй, ши̂ Тѫ́ргꙋриле. | Май пре оу̂рмъ кѫ́тва дин Хрóника Рѡмѫ́ни-лѡр, кáрѣ ѧ҆ тóт а̂нꙋл ашá ѧ҆ рѫнд | май наи́нте ва оу̂рмá.

ѧ҆ БꙊДА, | Тѵпѫри́т ѧ҆ Крѫѧ́ска Тѵпогрáфїе а̂ Оу̂нивер-ситѫ́цїй Оу̂нгꙋрéщй.

In-8° de 20 de foi şi 40 de pagine. Aceste din urmă cuprind începutul Cronicii lui Şincai (v. mai jos, n° 751).

Pe ultima foaie a Calendarului se află: «Insemnaré cărţilor care se află de vândut în crăïasca Typografie».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

736. *Datoriïa şi stăpânirė blagocinilor şi a protopopilor,* Iaşi 1808.

ѧ҆трꙋ слáва а̂ оу̂нꙋй Дмнезéꙋ ѧ҆ Трóйцѫ Слѫки́ть. а̂ Тáтѫлꙋй, ши̂ а̂ Фіюлꙋй, ши̂ а̂ сфи̂тꙋлꙋй Дх҃ъ,

Кꙋ порꙋ́нка ши̂ Благословéнїѧ А̂прѣ Сфи̂тꙋлꙋй ѧ҆дрептѫтóрюлꙋй Сꙋнóдь, ши̂ а̂ль а̂чéлꙋѧшь Члéнь ши̂ Е̂ѯáрхъ, ѧ҆ Молдáвїѧ, Валáхїѧ, ши̂ Басарáбїѧ, а̂ Прѣ ѡ̂сфинци́тꙋлꙋй Митрополи́ть, ши̂ Кавалéрю Кѵрїꙋ Кѵ́рь Гаврїи́ль.

Саꙋ тълмѫчи́ть динь ли́мба Рѡсáскѫ, ши̂ саꙋ дáть ѧ҆ Тѵпáрю ѧ҆ ли́мба Рꙋмѫнѣ́скѫ а̂чáстѫ Кѫртичи́кѫ пентрꙋ Даторіѧ ши̂ Стѫпѫни́рѣ Благочи́нилѡрь, ши̂ а̂ Протопóпилѡрь.

Тѵпѫри́ть ѧ҆ Ꙗ̂шй, А̂нꙋль дела Хс҃: ҂аѿи. Ноéмврїе, кг.

In-4° de 2 foi nenumerotate şi 10 foi numerotate, cu greşeli. Tipărit pe două coloane.

Pe verso titlului se află reprezentat Sf. Gheorghe.

Textul este o retipărire a versiunii româneşti din ediţia dela 1791 (v. mai sus, n° 544, p. 340).

Şi prefaţa este aceeaş, cu mici modificări:

Dreptŭ acéïa s-au socotitŭ a fi de folosŭ ca să se aşeze în păstoriïa Mitropolieĭ Moldaviĭ, Valahiĭ şi a Basarabiĭ Е̂ѵтаѯій, sloveneşte Blagocinĭ. . . .

La sfârşit se adaugă această hotărâre:

Să dă spre înştiinţare că măcarŭ că până acumŭ s-au obicĭnuitŭ aicé

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

în Eparhiïa Mitropoliï Moldaviï şi în celélalte eparhiï ale acestorŭ ţerï Moldaviï, Valahiï şi Basarabiï, de globé protopopiï la unele întâmplărï pre ceï ce să aflà vinovaţï cu vre-o faptă necuvioasă, ştiindŭ şi arhiereiï eparhiilorŭ, pre cumŭ au fostŭ şi ponturï în scrisŭ date dela proinŭ mitropolitŭ Veniaminŭ, la care pricină ce să ïa. Iară noï socotindŭ că gloabele acesté aducŭ necinste judecătorilorŭ bisericeştï, şi le dau chipŭ spre a-şï arătà necuviincïoasa plecare spre jafurï, amŭ hotărâtŭ ca gloabele acesté de acumŭ înnainte să se tae de totŭ, şi acéle punturï ce s-au făcutŭ pentru gloabe la care pricină ce să ïa, le stricămŭ şi oprimŭ obicéiurile acesté, de vréme că dinŭ fapte s-au dovedit câte jafurï nedrepte s-au făcutŭ, totŭ cu apăraré acelorŭ ponturï, şi în loculŭ lorŭ să se metahirisascà canonisire, sau şi pedépsă după pravelile Sfinţilorŭ Părinţï, arătândŭ céle maï marï pricinï la Consistorie, sau şi la Noï.

Iară pentru ostenéla şi slujba protopopilorŭ, deosebitŭ că sântŭ cinstiţï cu maï mare cinŭ bisericescŭ şi scutiţï de toată dajdiïa, să vorŭ multămi şi să vorŭ mângâïà cu alte chipurï, după buna socotélă păstoréscă, avândŭ şi buna nădăjduire de deplină răsplătire dela milostivulŭ Dumnezeu, pentru credincïoasa slujba lorŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

737. Ceaslov, Blaj 1808.

Popp, *Disertaţie*, 47.

738. *Epitomul sau Scurte arătări pentru Sânta Besérică,* trad. de Dim. Ţichindeal. Buda 1808.

Є П И Т О М Ѹ Л | сaѕ | СКѸРТЄ | ЯРЪТЪРЙ | Пентрѕ Сжнта Бєскрикѫ, пентрѕ вєсминтєле ѣй, ши | пентрѕ Домнєзєѥска Лїтѹргїє, карє сє | свѫршаще .Ѳтржнса. Ѧшиждерѣ ши | пентрѕ Прєѡтѹл ши сложиторюл | лѹй Домнєзєѕ. | Прин скѹртє .Ѳтребѫрй ши рѫспѹнсѹрй. | Дє | фолос ши дє требѹинцє слѹжиторилѡр дє чѣлє | сфинтє, Прєѡцилѡр шй Дїаконилѡр, ши | тѹтѹрор чєлѡр чє гжндєск лчѣстѣ дерегѫ- торїй прє сине ѳ лѹд. | Прин Пѫринтєле | ДИМИТРЇЄ ЦИКИНДѢЛЛ | [Парок]ѕл Бєчкерекѹлѹй мик традѹсє.

.Ѧ БѸДѦ, | Ла крѫжска Тѵпографїє ѳ Оѵнїверситѫцїй Оѵн- гѹреций. | 1808.

In-8° de 8 foi şi 80 de pagine.

In foile liminare se afla scrisoarea de dedicaţie şi o «înnainte cuvântare», reproduse mai jos.

Exelenţieï sale pré luminatuluï şi pré osfinţituluï Domnuluï Domn Stefan Avvacumovicï, pravoslavniculuï Episcop al Ţemişori, Lipovi, Becïchereculuï mare, şi altele; a Pré înnalteï înpărăteştiï, chesaro-crăeştiï şi apostoliceştiï Măriï svétnic din lăuntru, milostivuluï Arhiereu şi patron.

Exelenţïa-ta, Milostive Domnule,

Cuï altuïa se cuvine acïastă mică, însе de suflet folositoare ostenélă a mea, maï cu drept a dedicà, decât Ţie făcătorïule de bine al meu? cuï altuïa zic, carté acïasta pentru Sancta Besérică, pentru vestmintele eï şi

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

pentru Domnezeĭască lyturghie a o pune înnainte, de nu Ţie, carele Besérica luĭ Hristos îndreptezĭ şi pre cé Ţie supusă turmă cuvântătoare cu sfatul duhovniceştilor învăţăturĭ cu linişte la calé mântuirĭĭ aducĭ?

Aş avé eu la acĭasta şi alte maĭ multe cauze; ci fiindcă ale tale céle marĭ întru acésté şi accstor asémene facerĭ de bine, covârşirile darurilor sufleteştĭ şi céle maĭ alése cvaliteturĭ, care Innalteĭ Pré-osfinţieĭ tale se covin, sunt lumiĭ ceĭ marĭ aşa de conoscute, cât laudele mele nu trebuesc.

Cărticica acĭasta dară, caré să află tipărită în limba serbiască, de multe orĭ procetindu-o, văzând folositoare într-ânsa învăţăturĭ şi vrând a urma celor bine credincĭoşĭ întocmitorĭ, ĭară Ţie, milostive făcătorĭule de bine al meu, în semn a fierbinteĭ mulţemirĭ pentru graţia cé mie vărsată cu îndurărĭ orĭ ce (de şi nu după vrednicie) a aduce, am socotit dară că şi celor de o limbă cu mine cu traduţia în lingva românéscă, încredinţat fiind precum tuturor de comun drept credincĭoşilor luĭ Domnezeu portătorilor de grije, bine cuviinţaţilor preoţĭ asémene folos voĭu aduce şi voĭu înpărtaşi.

Primésce-o dară Exelenţia ta, în semnul gratitudiniĭ şi datoareĭ reverenţii méle cătră tine, bine voĭasce şi între alte cu lina protécţie a mă acoperĭ şi cu graţia Ta a mă întărĭ, ca se arăt umilinţa inimi méle măreireĭ sufletuluĭ Tău cuvioasă.

Al Exelenţieĭ tale umilită slugă,
Dimitrie Ţichindéll, Parocul Becĭchereculuĭ mic.

Innainte cuvântare.

Lucru bon şi de folos a fi acésté prin scurte întrebărĭ şi răspunsurĭ pentru Domnezeĭasca Besérică, pentru sancta Jărtvă, adecă Lyturghie, care întrânsa cu cuviinţă se sevârşaşte, pentru vasele şi veşmintele la acĭastă sanctă slujbă dela Sancţiĭ Părinţĭ rânduite, precum celor ce vor să se diaconéscă, aşa şi diaconilor şi preoţilor, a pune înnainte am socotit.

Se véde din ecsperienţia cé de toate zilele în ce întunérec şi în ce orbire şi neştiinţă mare despre lucrurile céle ce sunt foarte de lipsă a şti, nu numaĭ tot némul, ci şi tot clerul cel de Besérica Răsărituluĭ e cufundat.

Cunoscut e că noĭ ne lăudăm numaĭ cu credinţa creştinéscă pravoslavnică şi poate fi că ni se pare a fi noĭ creştinĭ adevăraţĭ cu petréceré şi săvârşiré celor predinafară ţeremoniĭ a sânteĭ lyturghiĭ, că cunoştinţă despre mărturisiré creştinéscă poţină avem, că încă până acuma nicĭ cărţĭ în limba maĭcĭĭ noastre, care ne duc cătră credinţa cé creştinéscă şi pravoslavnică mărturisire nicĭ avem alta, fără de *Cathehisis*, de unde întră înţelepcĭuné sfintelor cărţi celor scrise am poté căştiga înţelégeri, cătră adâncul dărilor înnainte ale sfinţilor părinţilor să potem venì.

Nu e locul aicé a pune pricina, care până acuma la aşa ştiinţe şi la cé dréptă luminare, la care stau noroadele, care ne încungĭoră pre nooĭ a venì nu am putut nicĭ e putinţă de astă dată pre rând a număra céle multe pricinĭ a număratelor înpedecărĭ de luminare maĭ vârtos a rânduĭaleĭ preoţeştĭ, céle multe zic, chipurĭ, care opresc luminaré cleruluĭ de Besérica Răsărituluĭ, de nu poate fi aşa de săvârşit; că ĭa are proprietăţile eĭ, precum Domnezeu şi singură chiemaré eĭ cére, precum în *Pastoral Theologhie* maĭ

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

pre larg se va arătà, de să va typări cândva. Inse ĭarăşĭ pot zice atâta, că némul nu e pricina, că doară nu va să se învéţe, că e marturia vie, când eram la anul 801 în şcoala clericala la Theologhie în Temişoara de bonă voe adunaţĭ.

Nu las eu a nz-aduce aminte aceluĭ mare la număr ĭubituluĭ némuluĭ mieu, şi maĭ vârtos preoţilor, că e vrémé odată pentru Domnezcu să deşchidem şi nooĭ ochiĭ minţiĭ şi a inimi noastre şi să dezbrăcăm de credinţa deşartă, zavistele şi goanele, că acésté sunt izvoarăle răotăţilor şi nenorocirile a tuturor noroadelor. La vremile şi ţircumştanţiile acestuĭ véc să căutăm şi maĭ vârtos preoţiĭ Domnezeuluĭ celuĭ viu, păstoriĭ turmeĭ luĭ Hristos cu scump sângele luĭ răscumpărată şi străjariĭ caseĭ luĭ Israil, învăţătoriĭ sfinteĭ legĭ şi mărturisirĭ creştineştĭ de bine vestitorĭ cătră întemeĭaré sfinţilor spre lucrurĭ, spre slujbă, spre zidiré trupu(lu)ĭ luĭ Hristos, mijlocitorĭ între oamenĭ şi între Domnezeu, luminătorĭ inimilor omeneştĭ, apostolĭ adevăruluĭ, bine vestitorĭ Evangheliеĭ dreptăţiĭ, şi nu numaĭ pre lângă Catihisis şi povăţuiré cu mâna se rămânem, că până atuncé totdéuna cu vârsta şi maĭ îndeparte nu ne vom întinde, până atuncé totdéuna ne va trebuì povaţe cu mâna, până la săvârşitul vieţiĭ noastre, almintrile nooĭ suntem dăruiţi cu înţelégere sănătoasă şi a ne povăţuì cu mâna, fiind oamenĭ desăvârşit cu vârsta, ĭară cu mintè pruncĭ şi nu desăvârşit, ĭară cu răotăţile şi cu zavistiile, cu neştiinţa desăvârşit.

Ci alte, care cătră săvârşiré şi luminaré noroadelor celor ce curg după acésté se urmăm şi cătră luaré înnalteĭ maĭ marilor cărţĭ să ne apropiem, şi aşa sancta pravoslavnica credinţă întru curăţie vom păzì, Besèrica vom întărì, şi vistieriĭa cé nepreţuită dela sfinţiĭ Părinţĭ noao întru întregimé spre ţinére se o păzim, şi la oltarĭul cinsteĭ se venim, şi aşa strănepoţilor véčinică pomenire să lăsăm.

Cărţĭ cătră întăriré şi petréceré cé tare în pravoslavie şi în drépta creştinătate cătră cunoaştera legiĭ şi datoriilor noastre celor preoţeştĭ, cătră ştiré celor maĭ nainte trecute întâmplărilor Besèriciĭ noastre, care ne ar duce pre nooĭ, acéste următoare gândesc şi mi să văd a fi, maĭ vârtos celor ce să gătesc cătră rânduĭala preoţéscă, precum pentru până cé de toate zilele, cătră ţinéré vieţiĭ netrecut ĭaste de nevoinţă, aşa şi de acéste învăţăturĭ, care voĭu înştiinţa sont de trebuinţă celor ce vréu să se preoţéscă, adecă:

Dogmathicĭasca Theologhie sau Cuvântare de Dumnezeu a pravoslavniceĭ mărturisirĭ a Răsărituluĭ.

Pastorésca Theologhie sau învăţătură pentru datoriile preoţeştĭ.

Istoria besericéscă sau poveştĭ a Besèriciĭ de mărturisiré Răsărituluĭ.

Toate acésté, numaĭ de se vor arăta aşa număr de preoţĭ, cariĭ ar voì a le avé în limba daco-romanéscă, ca să se poată da la tiparĭu, le pot avé, şi când ne vom întâlni altă dată, voĭu spune că maĭ trebue se avem Tâlcul faptelor Apostolilor, Măestria în cuvântaré minţiĭ sau Filosofia, adecă regulĭ a şti bine judecà şi drept a gândì.

Istoria firéscă.

Homilia.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Canoanele Soboarălor a toată lumé.

Că a ne arăta lumiĭ numaĭ cu veşmintele şi cu nomele, că sântem preoţĭ, nu e maĭ mult decât oamenĭ proştĭ, de nu ne vom osebì nooĭ cu învăţătura, cu râvna cătră învăţătura norodului, că chiemaré nu înfrumseţéză pre om, ci omul înfrumuseţéză pre chiemare.

Şi a săvârşì domnezeĭasca liturghie numaĭ prin înbrăcaré si dezbrăcare, prin ziceré Evangheliilor, deşchideré şi închideré dverilor, eşiré la oamenĭ, arătaré şi întraré în altarĭu, şi prin alte ţeremoniĭ, neştiind ce însemnéză şi pentru ce fac aşa, ĭară nu almintrile; şi ce e maĭ mult şi de jale vrédnic, a lăsà sfânta liturghie fără de predicaţie sau învăţătură la norod, a nu semănà şi sălăşluì cuvântul luĭ Domnezeu în inimile oamenilor, atuncĭa stânta săvărşita liturghie cu toate ţerimoniile eĭ ĭaste ca o bucată foarte frumos gătită, înse nicĭ cât serată. Lyturghia fără învăţătură ĭaste ca mâncaré fără sare.

Va zice cineva: cum am putut preoţĭ a fi fără de cărţĭ până acuma, potem şi de acuma, şi e destul décă ştiu ceti şi scrie.

Lase se zică: că capul luĭ cel mare nu au simţit alta fără aburul de vin bătrân.

Poate fi preot, că noĭ vedem că sânt încă câţĭ, înse nu sunt spre acel sfârşit, spre care sunt chiemaţĭ. Şi oare tocma aceĭa, cariĭ aşa zic, dare-ar eĭ oile sale céle necuvântătoare să le păzéscă un păstorĭu, care numaĭ traĭstă mare are, mâncă, bé şi se odihnéşte bine, dar nicĭ le păzéşte, nicĭ ştie unde ĭaste păşune bună, nicĭ are cănĭ, ba ce e maĭ mult, le-au tuns mulţĭ, le-au belit şí le-au înnecat; şi, se sponă drept, dare-ar el simbrie la un păstorĭu ca acesta? Heĭ! tot omul poate vorbì ce ĭĭ place; că a vorbì e lesne, numaĭ se ĭae sama ce vorbéşte, că Domnezeu e désupra noastră.

Că a şti cetì şi scrie se cuvine la tot omul, dar preotuluĭ maĭ mult; că de ar şti preotul numaĭ ca omul şi ar face ca un om creştin, e popă de jos, dară de nu face ca un popă, e şi maĭ de jos decât omul.

Şi oare lăsa-s-ar cineva a se vindecà de un doctor, care nu pricépe mediţina şi nu ştie vindecà? Ba aceluĭa nicĭ calul său nu l-ar da se-l vindece, necum trupul! dar sufletul?

Şi da-ş-ar cinevà haĭnele sale să i-le coase unul, care are ac şi foarfecĭ şi cot, dar nicĭ ştie croì, nicĭ coase? Ba i-ar da cotul pre spate.

Priméste dar acest Epitom sau Scurtaré lucrurilor celor marĭ, care ţi-l pun înnainte, cu gând ca să ne deşteptăm tocma la acé adevărată a acestor scurtate pre larg cunoştinţe, adecă la cărţile acéste maĭ sus numite, că întru acĭastă carte vom afla mare folos sufletuluĭ nostru, văzând prin întrebărĭ şi prin răspunsurĭ, ce ĭaste Besérica, şi care puterĭ şi însemnare are liturghia cé sfântă, care întrânsa se săvârşaşte, de care şi célele îngerilor se cutremură, şi nu căta cine,—ci ce te-au svătuit, ţe-au zis şi aminte ţe-au adus. Ca şi cumpărătoriĭ de mărgăritarĭu, nu spre găocile din care se naşte, ci spre luciré şi preţul luĭ a căutà s-au obĭcĭnuit. Fiĭ sănătos şi te roagă pentru cel ce s-au ostenit.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

La sfârşit:

Şi s-au tipărit acĭastă carte cu chieltuĭala jupânuluĭ Hristofor Duca (Luca?), neguţitorĭuluĭ din Grabaţ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

739. **Evhologhion,** Bucureşti 1808.

ЕѲХОЛОГІОN | Сѧѕ тиⷯрѝтъ ѧкѣмь, ⷭ зѝлеле Прⷶ ⷭнѧл-цáтвлвй, шѝ прⷶ благочестѝквлвй, шѝ дⷣ | Хⷴ ѭбитóрюлвй, сѝнгврь стѧпѫнитóрю-лвй мѝрелвй ⷭпѯрáтъ. | ѦЛЄ҃ѲѦНДРЪ ПѦВЛОВѦЧѦ | Ѧ тóлтѫ Россіѧ | Кѣ Благовловéнїѧ шѝ тóлтѫ кїелтвѧ́ла Прⷶ | Сфѝщіей сѧле | Кѵрі́ѣ Кѵрь ДО-СѦѰѲЄ́Ѧ | Ѧрхїепіскопь шѝ Мѝтрополѝтъ ѧ тóлтѫ ѻ҃н-гровлахіѧ ⷭ Сфѝйта Мѝтрополіе ѧ Бѣквре́-цилшрь. ѧкѣмь адошарѫ слѧ Тиⷯрѝтъ. | Ла ѧнїй дела Хс ѧ҃ѵ҃н. | Дⷣ Стáнчюль Ѳóмовичй. Тѝп. Бѣк.

In-4° de 4 foi nenumerotate şi 360 numerotate cu greşeli. Tipărit cu negru şi roşu, cu 25 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului, stema împărătească rusească, cu stema Ţării-Româneşti la mijloc şi cu versurile următoare:

Stihurĭ 5 asupra stemiĭ pré înnălţatuluĭ şi pré blagocestivuluĭ Înpăratŭ Alexandru Pavlovicĭ întâĭulŭ Inpăratŭ a toată Rosiĭa.

326.

Gripsorulŭ şi corbulŭ înpreună,
Schiptrulŭ cu spata spre laudă să adună,
Acesté înpărăteştĭ înpletescŭ stemă înfrumuseţată
In locu de părinţĭ blagocestiĭa şi pravoslaviĭa să arată.
Corbulŭ carele au hrănitŭ pre flămândulŭ Ilie
Ţe-aduce, Inpărate, cu crucé putere şi tărie,
Pre ceĭ văzuţĭ şi nevăzuţĭ vrăjmaşĭ surpă-ĭ cu marc biruinţă,
Pre cumŭ rugămŭ pre Dumnezeu cu multă umilinţă.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Şi într-alŭ său Dumnezeescŭ lăcaşŭ şi fericire
Să-ţĭ dé ceresculŭ Inpăratŭ parte şi moştenire.

La sfârşit:

Cucérniculŭ între preoţĭ, Popa Ioanŭ, duhovniculŭ Sfinteĭ Mitropoliĭ, Craiovénulŭ.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

740. *Floarea darurilor,* Braşov 1808.

Ф Л О Й Р Ѣ | Д Й Р Ѫ Р И Л Ѡ Р | Фóарте фолоситóаре фíеште кăрцѧ | Крещíн, âтѫта сѫфлетéще, | кѫт шй трѫпéще. | Якѣм âдéwа wарѫ Типѫрúтѫ Ромѫнéще | .Â зйлеле: | Лнѫлцáтѫлуй Лпѫрáтѫлуй нóстрѫ | Ф Р Я Н Ц И С К Ѫ С âл Д О И Л Ѣ. | Фĭйнд Гѫбернáтор Ѣ̃делéнцĭѧ сà | ГРОФ БЙНФИ ГЄѠРГІЄ | Кѫ Благословéнїа прѣ Чинстúтѫлуй | Конзистóрїѫм не Оу̃нúт дни Мáре | Принципáтѫл Прдѣлáвуй. | Кѫ тóатѫ Келтѫмла Дмнѣлwр Фрáцилwр | КОНСТЯНДЙН шй ЇѠЙННН БОГЙЧ. | Â Привелегїáта Типографíе дни | БРЯШОВ. | Прин Типографѫл Фрíдрїхй Хéрфѫрт. | 1808.

In-8° de 4 foi, 172 pagine şi încă 1 foaie pentru arătarea cuprinsului.

Prefaţa este reprodusă întocmai după cea din ediţia dela 1807 (n° 718) şi semnată de «Iereĭ Ioan Stefanovicĭ, paroh bisericiĭ din Bolgarseghĭul Braşovuluĭ».

La sfârşitul textului se arată că corectura s'a făcut de acelaş paroh.

Pentru alte ediţi, v. mai sus vol. I, p. 395.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

741. *Învăţătură creştinească,* Iaşi 1808.

Âтрѫ слáва â Ѳ̃нзй Дмнезéй | .Â Трóйцѫ слáвúть, â Тáтѫлуй, | шй â Фíюлуй, шй â сфйтулуй Дх̃ъ. | Сѫ тупѫрúть âчáстѫ .Âкѫцѫтѫрѫ | крещинѣскѫ: спре фолóсул тѫтѫ-рѫрь де ѿцще. | Йрѫ май âлéсь пентрѫ чéй днинь тáгма Бисерúчáскѫ. | Кѫ благословéнїѫ шй тóатѫ келтѫмла | Прwсфиницй сáле Кѵрíѫ Кѵрь | Гаврйíль Митрополúть, шй âль сфй-тѫлуй .Âрхиепѫскóпуй Сѵнóдь Члéнь: | шй Ѣ̃дáрхь, âль Молдáвїей, âль Блáхїей, | шй âль Бласáрáбїей. | Йнзль. ѧйѿн. Септéмврїе. кд. | .Â сфйта Митрополíе, .Â Йшь.

In-4° mic de 1+8 foi, numerotate afară de prima şi ultimă. Tipărit pe două coloane. Pe verso titlului se află o scurtă prefaţă tratând despre însemnătatea catehismului.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

742. G. Lazăr, *Versuri la logodirea împăratului Franz I cu Ludovica,* Viena 1808.

V E R S U R Y
DE LAUDE IN LIMBA DACO ROMANEASKE
LA
L O G O D I R E A
PREA ENELTZATULUY NOSTRU MILOSTIV IMPERAT, STEPEN,
SCHI TAYKE
F R A N T Z I.
KU
L U D O V I C A

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Prea Eneltzata Milostiva Impereteasse, Stepene
schi Mayka noastre.
Kary la annul
1808.
Zmerit asse alketui sau indreznit.
VIENNA.
Szau typerit ku slovele lui Girold.

[Pe verso:] Prin
GEORGIE LAZAR
askultetoriul S. S. Theologiy intral dojlea ann, despre partea Cleruluy romanesk ne unit din M. Principat al Transylvaniy, in prea vestita Universitate de la Vienna.

In 4° de 7 pagine.

Versurile formează un acrostih împătrit, după cum arată şi autorul prin aceste cuvinte:

Szlovele tseale mary deprin capetile ve(r)surilor, schi tseale mary deprin milslok trebue de osseby se se tseteaske in dsoss. *Litterae majores deorsum legendae.*

Acrostihurile sunt în trei limbi, latineşte, nemţeşte şi ungureşte:

Vivas Austriae Imperator ac Avguste Francisce, cum tua electa consorte Ludouica laetissime.

Es lebe der Kaiser Franz und die neue Kaiserinn.

Élien a felséges Császár urunk Ferentz sokáig.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

Dr. Ilarion Puşcariu, *Documente pentru limbă şi istorie*, I (Sibiiu 1889), 30.

743. *Legi pentru graniţa militărésc*ă, Buda 1808.

ФѪНДАМЄНТАЛНИЧЄ | ЛЄЦЙ | ПЄНТРѪ | ГРАНИЦА | МИЛИТЪРѢЄСКЪ | ал | Карлстáдскій, Карлсдинскій, Банáлскій, | Славóнїей, шй â Бкнатскій.

ЛА БѪДА. | Ѧ Крѧáска Тупографíе â Оѱниверситѣцїй Оѱнгрíей. | 1808.

In-folio de 60 de pagine şi 1 foaie.

Textul legii, cuprinzând 155 paragrafe, este precedat de decretul lui Francisc I din 7 August 1807.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

744. **Dos. Obradovici,** *Adunare de lucruri moraliceşti*, trad. de Dim. Ţichindeal. Buda 1808.

ѦДѪНЙРЄ | ДЄ | ЛѪКРѪРЙ | МОРАЛИЧЄЩЙ | Дє фолос | шн | спрє веселїє | прин | ДОСѢѲЄЙ ОБРАДОВИЧ | ѧтокмитѫ. | Йрѫ | Ѧкѵм ѧ лимба Дако-Романїаскѫ традѵсє прин | Пѫринтеле ДИМИТРЇЄ ЦѢКИНДѢЛЛ Пароχѵл | Кечкерекскій мик. | Партѣ ѧтжй.

Ѧ БѪДА | Ла Крѧáска Тупографíе â Оѱнїкерситѫцїй Оѱн-гѵрецій. 1808.

In-8° de 12 foi şi 104 pagine.

Pe verso titlului, un motto de Socrat.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Scrisoarea de dedicaţie:

De bon ném născutuluĭ şi innalt învăţatuluĭ Domnuluĭ Domn Grigorie Obradovicĭ, şcoalelor de supt diştrictul Timişori, Directoruluĭ creesc honoratŭ.

Domnule!

Eu nu conosc maĭ mare cerere a unuĭ om bon, decât a fi în câmpul acela unde poate neimpedecat lucrà pentru folosul omenireĭ, patrieĭ şi naţieĭ sale. Tot omul, care si caută cale de a venì la stat a lucrà pentru interesul public, pentru binele comun, simte datoria acĭasta a unuĭ om bon. Numaĭ încă nu e destul a o simţì, ci a o şi implinì. Cu durere căutà Naţia Romanèscă în timpurile trecute, şi suspinà aducându-şĭ aminte de vitregĭ, cărora au fost încredinţată informaţia pruncilor eĭ. Cu aşteptare astăzĭ rădică ĭa inimele sale cătră un om, căruĭ se au împlinit pofta luĭ cea maĭ fierbinte a se maĭ adaoge câmpul activitatei cătră dilecta Naţia sa Romaniască. Din faptele Tale spre cultura Directoratuluĭ a slăvituluĭ reghement Valahiş-Illiriş divinézà ĭa în Tine omul cel de demult aşteptat; în Tine ia nădăjduiaşte un tălmăcitorĭu a tuturor abuzuri, şi în Tine ia ţine a fi găsit când va un om, a căruĭ nome se nu-ĭ pice îndelung din inimă, ci cu bucurie tot déuna se-l recolescă.

Inse nădejdea nu are încă realitate, nicĭ stâmpără poftele inimi, până ce nu pune în înplinire. De aceĭa dă-mĭ libertate a arătà simţirile mele de Tine, ca de un om în a căruĭ cunoştinţe a întrà totdeuna voios me-am îndemnat, căcĭ am cunoscut în Tine om deplin, şi de manuducerea îndreptări pruncilor bine învăţat. Nu mă îndoesc eu a mă pone chizeş pe(n)tru toate lucrurile acélé, a cărora nădéjde îmbucură Naţia Romaniască, căcĭ conosc a fi aplecarea Ta cătră ea maĭ mare de cât ar poté a se teme, ca se nu se întoarcă nedejdea în deşertăcĭune.

Inse Tu îndeamnă-te la toată ostencala şi prinde toate mijlocirile bone a satisface nădejdeĭ Naţieĭ, aprinde cu exemplul Tău şi inimile altora, ca mână de ajutorĭu Ţie se înpreuneze, şi adu cândva şi unirea capetelor luminate, ca cu poterĭ comune se se aducă poporul cest neglect în calé culturi maĭ departe, se fie de o lature celor lalte naţiĭ, care luĭ încă sunt datoare mulţemire pentru lumina, cu carea ele lucesc, şi aşa veĭ reporta mulţemiré tuturor Românilor.

In semnul ĭară nespuseĭ dragosteĭ mele cătră Tine, şi a preţuireĭ personeĭ Tale, primesce cărticica acĭasta, caré e fructul unchiuluĭ Tău şi pre care în limba Daco-Romanĭască traduse eu honoruluĭ Său devovez, întrebuinţéze-o în folosul Naţieĭ; primieşte dedicaţia acĭasta ca o mărturie a umilinţii mele cătră un om, în care eu mult sunt încrezut.

Ţichindéll.

Urmează apoi o «înnainte cuvântare» şi un cuvânt «catră cetitorĭu». Pe acesta din urmă îl reproducem acì:

Cătră cetitorĭu.

Eu mă bucur, ĭubite cetitorĭu, că ştiu serbéşte, maĭ tare pentrucă pocĭu înţelége cărţile Domnuluĭ Dositheĭ Obradovicĭ, şi mulţemesc luĭ Domnezeu că sum născut în tâmpurile cărţilor luĭ: Acest slăvit şi mare lumi-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

nătorĭu al némuluĭ seu, ca o albină iubitoare de ostenélă, toată dulcĭaţa şi esenţia înţeleptelor dulceţurĭ din limbile cele maĭ învăţate a lumiĭ aceştiĭa marĭ o au supt, şi ĭubituluĭ némuluĭ său spre luminaré minţiĭ, spre înbonătăţiré inimi, spre înmulţiré şi întăriré faptelor bone, şi spre gloria omeniri, prin dulcĭaţa cuvintelor sale o au înpărtăşit-o, şi aşa florĭ în véc neveştejitoare, de înţelepţiĭ lumiĭ în ţarina Tatăluĭ ceresc sădite, le-au cules, şi le-au adunat, pentru acéĭa se şi chiamă carté acĭasta *Adunare de Lucrurĭ*, adecă de lucrurĭ înţelépte, şi pre ceĭ de o limbă cu sine spre mirosiré dragostiĭ şi a faptelor bone cu dânsele a-ĭ înpodobì bine au voit.

Iată că pon ţie înnainte acéste florĭ pre holda inimi tale, care, de ĭubeştĭ adevărul şi faptele bone, educaţia, sau créşteré tinerilor şi podoaba omeniri, le înrădăcinéză, că în voĭa ta stă. De te veĭ sârguì şi veĭ vărsà pre florile acésté apa ostenélelor, le veĭ ţiné în fundamentul dragosteĭ şi iubiri de oamenĭ, îţĭ va aduce desfătare sufletuluĭ, şi mirosul şi dulcĭaţa raiuluĭ în tine, că înpărăţia Cerĭuluĭ în voĭ ĭaste.

Grăescu-ţĭ adevărul? şi plăce-ţ va ţie? şi făcut-am eu cu ostenéla mé vre un folos? Proceteşte-o cu atenţie, judecă, nu te îndestulà numaĭ cu acéĭa ce ţie se spone, că ĭaste formoase şi înţeléptă carte; ci cércă, cetéşte-o cu bonă luare de sémă, de vezi ĭaste aşa precum ţi se spone, că nu-s toate de folos; décă te veĭ îndestulà cu laudele ce coprinde carté acĭasta, şi nu cu mijlociré cetiri nu veĭ fi încredinţat.

Am despărţit carté acĭasta în doao părţĭ, neputând de odată a o întipări, că nicĭ parté dintâĭu nu o aş fi putut da la lume, de nu s'ar fi îndurat acel vrédnic de ĭubire a toa(tă) naţieĭ noastre, negoţiatorul din Grabaţ, jupânul Hristofor Luca, carele din nespusa dragoste, şi din aprinsul foc al râvneĭ către luminaré némuluĭ nostru întipăriré cărţi aceştia a o plătì. Acestuĭa laude şi mulţemite dela nooĭ, şi dela nepoţiĭ noştri în véc a i se da se cade; ĭară mie îmĭ va fi destul décă voĭu fi încredinţat că te-aĭ folosit cu ostenéla mea, şi de acéĭa mă voĭu bucurà, şi către maĭ mare ostenélă pentru folosul tău mă voĭu deprinde.

Priméşte dară, ĭubite cetitorĭule, acĭastă carte, caré nu e cu mâna, ci cu înţelepcĭune lucrată, cu aşa bucurie care ţi-o dau eu, sârguĭaşte în înţelepcĭune şi în fapte bone: spre lauda némuluĭ, spre binele patrieĭ, spre gloria Făcătorĭuluĭ celuĭ ce te-au zidit.

Prefăcătorĭul.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

745. Octoih mic, Sibiiu 1808.

Iorga, *Scrisori*, II, 109 şi 128.

746. Penticostar, Blaj 1808.

ПЕНТИКОСТА́РІОНЬ | А҆́кꙋ́м а до́аѡ ѿ҆аръ дꙋ́нъ рѫндꙋѧ́-ла Бесѣ́ричїй Ръсъри́тꙋлꙋй, Сꙋ́пт | стънѫни́рѣ Прѣ̀ ѧ҆нълца́тꙋлꙋй | ѧ҆нъра́т а҆́л А҆́ꙋстрїей, ѡ҆ Ма́релꙋй | При́нц А҆рдѣ́лꙋлꙋй Дм҃нꙋлꙋй Дм҃н | ФРА́НЧИ́СК А҆́Л ДОИ́ЛѢ | Кꙋ бл҃гослове́нїѧ Е҆ѯелѣ́нцїей са́ле | Прѣ̀ ѡ҆ сфи́цитꙋлꙋй Дм҃н | І҆ѠА́НН БѠБ |

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Єпископѹл Фгнхрáшѕлѧй, шй ѣл | Прѣ Ѧнхлцáтей Кесарѡ Крхéцй | Мхрíмй Сфѣтник дни лхѕитрѕ. | Тѵ̈пхрíт .ѧ. Блáж лá Митропо-|лíе кѕ Тѵ̈пáрюл Семинáрюлй. | Йнѕл ѧмѫ̃н.

In folio de 1 foaie pentru titlu şi 212 foi numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană. Titlul incadrat într'o gravură mare. Pe verso se află reprezentat Hristos pe cruce, într'o gravură mică.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

747. Polustav, Blaj 1808.

П О Л Ѹ С Т Я Е Ь | Тѵ̈пх: дѕпх рждѕѧ: | Бесѣри: Рхсх: кѕ Бла: | Ѯ҃дсел: сáле Прѣ ѡ̈ с: | Дмӥнлѧй Д. І Ѡ Я Н Н | Б Ѡ Б Ѣ Блхд, Фгнх: | .ѧ. БЛЯЖ Йнѕ: Дм̈: ѧмѫ̃н.

In-8° mic de 2 foi, 683 pag. numerotate, 4 pag. nenumerotate, şi iarăşi 12 pag. numerotate. Tipărit cu negru şi roşu, cu caractere de două mărimi; cu 19 rânduri pe pagină, cu caracterele mari, şi 23 cu cele mici.

Titlul este incadrat ca şi Polustavul din 1793, şi are aceleaşi gravuri.

Oradea-Mare: Biblioteca diecezană episcopească. Rodna (in biserică).

N. Iorga, *Scrisori şi inscripţii*, II, 162.

748. *Povăţuire către sporire stupilor,* Sibiiu 1808.

Покхцѕире кѕ прáксис кътрх спорирѣ Стѵпилор. Сибію 1808.

Publicată de Molnar.

Popp, *Disertaţie*, 34. — Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII*, tom II, 280.

749. Psaltire, Buda 1808.

.Ѧтрѕ Мхрúрѣ Сфúтей чёй де ѡ | фúницх, шй недеспхрцúтей Троúцх, | â Тáтѫлй, шй â Фíюлй, шй â | сфúтѫлй Дх̃.

Ѱ Я Л Т Й Р Ѣ, | .Ѧтрѕ кáрѣ се кѕпрúнд Кадíсмеле, | Кѫнтхрúле, шй Ѱáлмїй чéй âлéший дни-|прéзнх кѕ рждѕѧлеле лшр, ш. ч. л. | Кѕ .Ѧгхдúница чéлшр май Мáрй. | Нелегáтх кѕ 1. Фло. 30. де Крéй:

.Ѧ. Б Ѹ Д Я | Тѵпхрúтх кѕ кїелтѕѧла Крхéцїй Тѵпогра-|фúй â Оѵ̂никерситхцїй Оѵ̂нгрéцúй: лá | Йнѕл дела Хс̃ 1808.

In-8° de 8 foi nepag. şi 224 foi numerotate. In faţa titlului o gravură pe arama: *Binder sc.*

Prefaţa este reprodusă după aceea a Episcopului de Râmnic Chesarie (n° 423).

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române. — Galaţi: Biblioteca Urechiă.

750. *Rânduială cumŭ să cuvine a cântà ceĭ doĭsprezéce psalmĭ deosebì,* Măn. Neamţul 1808.

Р Ж Н Д Ѹ Ѧ Л Я Кѕмь сх кѕвúне â кѫнтà чéй дóй спре зѣче Ѱáлмй де ѡ̂сéбй.

Ѧжигх кáрѣ сѧ âдáшсь шй ѡ̂рекáре рѳгхчю̀ний тѫлмхчúте днь лúмба êлинѣскх. Шй с(л)ѫжба Дѕмúнечїй лхсáтѫлй сéкь де кáрне, .ѧтрѕ кáрѣ сх фáче поменúрѣ венúрїй лѧй Хс чёїй де â дóлш. Шй ѣлтеле сѧ май âдáшсь.

Йкѕмь тѵпхрúтх кѕ Блгословéнїѧ прѣ wсфúцúтѫлй Митрополúт â тóатх

Молдáкїа Кꙋрîѕ Кир ЕѲНІ҃ІМІН ⁘ врѣмѣ кѵкїѡшіей сáле Кирь ДОСІѲЕИ стáрецѵль сфѝтелѡрь Мхй: Нѣмцѵлѵй шй Сéкѵлѵй. ⁘ Сфѝта Мхнхстúре Нѣмцѵл. ⁘ а҃нѵль ,а҃ѳи.

In-8° mic de 2+126 foi. Aceste din urmă sunt numerotate.

Pe verso titlului, extrase din evanghelia lui Mateiu. In faţa textului se află reprezentat Hristos, stăpânitorul lumii, într'o gravură semnată: *Protoierei Mihailŭ* (şi) *Policarp* Strelbiţchi).

Sinaxarul începe la p. 103.

București: Biblioteca Academiei Române

751. G. Şincai, *Hronica Românilor,* Buda 1808.

ХРОНИКА
РОМЖНИЛѠР
шй
Я МЯЙ МѪЛТѠР НѢМѪРЙ,
⁘кѫт
Ѧѵ фóст ѳа҃ле âшà де âместекáте кѵ Рѡмѫнíй,
кѫт лѣкрѵрнле, ⁘тѫмплáрнле шй фáптеле
оу҃нѡра фхрѫ де âле а҃лтѡра нѣсе пóт скріе
нре ⁘целéс, дин май мѪлте мíй де Ѧнтóрй,
⁘ кѵрсѵл де 34. де а҃ний кѵлѣсх, шй дѪшх
Ѧнїй дела Нáщерѣ Дмнѵлѵй нóстрѵ
Іс Хс âлкхтѵйтх
де
ГЄѠРГЇЄ ШИ́НКЯИ дин ШИ́НКЯ
Дóкторѵл Философíей, шй âл Ѳеѡлогíей, фóстѵл Дирéктор âл Шкóлелѡр Нацїѡнáлниче ⁘ тóатѣ Цáра Ѧрдѣлѵлѵй:
шй
Дїѡртоситóрюл Кѣрцилѡр ⁘ Крхмска Тупографíе
â Оу҃ниверситѣцїй оу҃нгѵрéцій дин Пéщ.
⁘ БѪДЯ.
Кѵ кїелтѵмла май сѣс нѵмúтей Тупографíй а҃
се тупѣрй а҃ѵ ⁘чепѪт ла Ѧнѵл 1808.

In-8° de 80 pagine (neterminat).

Tiparit ca adaos la Calendarele de Buda din 1808 (p. 1-40, anii 86-169) şi 1809 (p. 41-80, anii 174-264).

Pe verso titlului:

Tantæ molis erat Romanam condere gentem!
Virgilius.

Acĭasta erà întâĭu de a se face pentru Românĭ.
Vlădica Maer,
vorbind cu Saul Serdarĭul.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Titlul pentru intrarea în materie:

Hronica Românilor, caré încépe din anul 86, după naşteré Domnuluĭ Hs., şi să va săvârşì în anul 1808, în carele au început a se typărì.

V. mai sus, n° 695.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

752. *Sinopsis a Bibliei*, Sibiiu 1808.

СѴНОѰІС | а҃декъ | КѸПРИНДЕРЕ ѦѦ СКѸРТ | а҃чéй вéкй шѝ ачéй нóаѡ Скриптѹ́рй | а҃декъ а҃ | БИ́БЛЇЙ.

СИ́БІЮ, | ѦѦ Тѵпографі́ѧ лѹ́й Іѡа́н Ба́рт, 1808.

In-8° mic de 1 foaie şi peste 167 pagine.
Exemplarul nostru nu e complet.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Română.

753. G. C. Roja, *Cercetări asupra Românilor de dincolo de Dunăre,* Pesta 1808.—Nemţeşte şi greceşte,

Untersuchungen | über die | Romanier | oder | sogenannten Wlachen, | welche jenseits der Donau wohnen; | auf alte Urkunden gegründet | von | Georg Constantin Rosa | Zuhörer der Physiologie und Geburtshülfe auf | der medizinischen Universitäts-Fakultät | zu Pesth in Hungarn.

'ΕΞΕΤΑ'ΣΕΙΣ | περὶ τῶν | 'ΡΩΜΑ'ΙΩΝ | ἢ τῶν | ὀνομαζομένων Βλάχων | ὅσοι κατοικοῦσιν ἀντιπέραν τοῦ Δουνάβεως, ἐπὶ πα- λαιῶν μαρτυριῶν τεθεμελιωμέναι | παρὰ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 'ΡΟΖΙΑ | 'Ακροατοῦ τῆς Φυσιολογίας, καὶ Μαμμικῆς ἐν τῷ τῆς 'Ιατρικῆς Σχολείῳ, μέρει τοῦ ἐν τῇ κατ' ΟΥγγαρίαν | 'Ελευθερουπόλει Πέστῃ κειμένου Πανδιδακτηρίου.

Pesth, | gedruckt bey Mathias Trattner. | 1808.

In-8° de 159 pagine şi încă una pentru erată.
Textul, ca şi titlul, este în două limbi: nemţeşte în stânga cititorului, şi greceşte în dreapta.
Reproducem aci prefaţa nemţească:

Vorrede.

Die Absicht, welche ich mir bey Abfassung dieses Werkleins vorsteckte, war, allen denen, welche von den jenseits der Donau wohnenden Romaniern keine Kenntniss haben, vorzüglich aber selbst den Romaniern eine kurze Beschreibung zu liefern, um, in wie fern es mir möglich ist, anschaulich zu machen, was dieses Volk ehedem war, und was es heute ist. Indessen bitte ich, nicht zu glauben, der Zweck dieses Geschäftes wäre: ein Werk zu schreiben, welches ich mit den vortefflichsten Werken der gelehrtesten Männer vergleichen wollte. Gar nicht. Ich fühle sehr lebhaft alle Unvollkommenheiten meiner gegenwärtigen Schrift; grosser Männer Schriften habe ich mir zum Muster vorgestellt.

In wie fern ich meine Absicht erreicht habe, überlasse ich dem Urtheile erfahrner, und billig denkender Richter, welche ich zugleich bitte, sie möchten übrigens meine Sätze prüfen; sind sie ungegründet, so wünsche ich aus Liebe zu der Wahrheit Belehrung. Den ein unverdientes Lob ver-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

bessert nie; wohl aber gegründeter Tadel. Manchen wird es vielleicht anstössig seyn: weshalb auch griechischer Text? Um den Nationalisten in Ungarn, dann in der Türkey und in den angränzenden Ländern, endlich allen andern die Sache verständlich zu machen. In der romanischen Sprache nicht aus Unmöglichkeit nicht, sondern weil man nicht nur den Romaniern, sondern auch allen andern, welche nur gemein griechisch verstehen und lesen, dienen will.

Dela pag. 150 înainte se află lista subscriptorilor.

O traducere românească a apărut mai târziu: Sergiu Hagiadi, *Cercetări despre Românii de dincollo de Dunăre,* tradusse din limba grécă... Craiova 1867,–8°, XV+61 p.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

754. **Heineccius,** *Elemente de filosofie, logică şi etică,* traduse de Vornicul Grigore Brâncoveanu. Viena 1808. — Greceşte.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ | τῆς | ΛΟΓΙΚΗΣ καὶ ΗΘΙΚΗΣ | ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ | ὧν προηγεῖται | Ἱστορία Φιλοσοφίας | συγγραφέντα μεν εὐμεθόδως | ὑπὸ | ΙΩ ΓΟΤΤΛ. ΑΪΝΕΚΚΙΟΥ | τοῦ περικλεεστάτου νομικοῦ καὶ ἐν Ἄλλῃ σχολαρ-χήσαντος. | Μεταφρασθέντα δὲ φιλοπόνως ἐκ τῆς Λατινίδος εἰς τὴν | Ἑλλάδα φωνὴν | ὑπὸ | τοῦ εὐγενεστάτου | Ἄρχοντος μεγάλου βορνίκου κυρίου | ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΒΡΑΓΚΟΒΑΝΟΥ ΒΑΣΣΑΡΑΒΑ | οὗ καὶ φιλοτίμῳ ἐκδοθέντα δαπάνῃ, νέμονται δωρεὰν πᾶσι τοῖς | φιλομαθέσι. | ΕΝ ΒΙΕΝΝΗι τῆς Ἀουστρίας | ἐν τῇ τυπογηραφία Γεωργίου Βενδώτου. | 1808.

Elemente de Filosofie, Logică şi Etică precedate de o Istorie a Filosofiei, compuse cu metodă de Ioan Gottlieb Heineccius, renumitul jurisconsult şi fost profesor la Halle, traduse cu sârguinţă din latineşte în greceşte de prea cinstitul Arhon mare vornic Grigorie Brâncoveanu Bassarab, cu a căruĭ cheltuială fiind date la lumină, se împart gratis tuturor iubitorilor de învăţătură. In Viena Austriei, în tipografia lui Gheorghe Vendotis, 1808.

In-8° mic de 2 foi, κή+330 pagine.

Pe primele două pagine se află scrisoarea de dedicaţie a traducatorului către tatal său Manole Brâncoveanu. Urmează apoi o prefaţă către cititor a editorului carţii, N. Duca, şi introducerea autorului.

Cartea aceasta a fost tradusă în româneşte de Eufrosin Poteca şi a apărut la Buda în 1826. V. mai jos.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

327.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

CĂRŢILE DESCRISE IN TOMUL II.

Anul	CARTEA	Limba	Locul	Pag.
1717	177. Formular pentru scutiri	românește	(Bucureşti)	1
1719	178. N. Mavrocordat, *Despre datorii* .	grecește	Bucureşti	„
1720	179. Octoih	românește	„	2
1722	180. D. Cantemir, *Sistema religiunii mahometane*	rusește	Petersburg	4
„	181. N. Mavrocordat, *Despre datorii* .	grec. şi lat.	Lipsca	19
1723	182. Evanghelie	românește	Bucureşti	21
„	183. Acolutia S-lor Neofit şi Maxim .	grecește	„	22
1724	184. Catavasier	românește	„	„
„	185. Damaschin, *Invăţătură despre şapte taine*	„	(Râmnic)	„
1725	186. Psaltire	„	Râmnic	23
„	187. Taina sf. Botez	„	Târgovişte	„
„	188. N. Mavrocordat, *Despre datorii* .	grec. şi lat.	Londra	„
1726	189. Antologhion	românește	Iaşi	„
„	190. Cathechism	„	Sâmbăta mare	27
„	191. Octoih	„	Iaşi	28
„	192. Octoih	„	Bucureşti	29
„	193. *Intâia învăţătură pentru tineri* . .	slav. şi rom.	Râmnic	„
„	194. *Slujba Sf. Andrei*	românește	(Bucureşti)	32
„	195. *Triodul săptămânei mari*	„	„	33
1728	196. Liturghie	„	Bucureşti	35
„	197. Hristofor, *Manual despre purcederea Sf. Duh*	grecește	„	„
„	198. Manual despre superioritatea Ierusalimului	„	„	„
1729	199. Molitvenic	românește	„	36
1730	200. Molitvenic	„	Râmnic	„
1731	201. Ceaslov	slavonește	(Bucureşti)	41
„	202. Octoih	românește	Bucureşti	„
„	203. Psaltire	slavonește	Iaşi	42
„	204. Triod	românește	Râmnic	„
1732	205. Chiriacodromion	„	Bucureşti	45
„	206. *Invăţuri preoţeşti despre Taine* .	„	Iaşi	48
1733	207. Calendar	„	Braşov	„
„	208. Liturghie	„	Râmnic	„
1734	209. D. Cantemir, *Istoria Imperiului Otoman*	englezește	Londra	„
„	210. Catavasier	românește	Râmnic	49
1735	211. Psaltire	„	Bucureşti	„

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	C A R T E A	Limba	L o c u l	Pag.
1736	212. Antologhion	românește	București	50
»	213. Octoih	»	»	51
»	214. Acolutii (Sf. Haralambie, Matrona din Hio și Spiridon)	greceşte	»	»
1737	215. Antologhion	românește	Râmnic	52
1739	216. N. Mavrocordat, *Despre datorii* .	nemțește	Ausbach	54
1740	217. Carte de ertare a păcatelor . .	slavonește	(București)	»
1741	218. Antim, *Învățătură bisericească*, ed. II.	românește	București	»
»	219. *Intrebări bogoslovești*	»	»	»
»	220. Liturghie	»	»	55
»	221. Molitvenic	»	»	»
1742	222. Catavasier	»	»	56
»	223. Cazaniile lui Ilie Miniat	»	»	57
»	224. Evanghelie	»	»	60
»	225. Hrisovul lui Const. Mavrocordat	»	Iași	61
»	226. Liturghie	»	București	»
»	227. Octoih	»	Râmnic	62
1743	228. Acatistul Născătoarei	»	Buzău	64
»	229. Apostol	»	București	»
»	230. Apostol	»	Buzău	65
»	231. D Cantemir, *Istoria Imperiului Otoman*	franțuzește	Paris	66
»	232. Penticostar	românește	București	70
»	233. Penticostar	»	Râmnic	73
»	234. Psaltire	»	Iași	76
1744	235. Bucoavnă	românește	Cluj	79
»	236. Catavasier	»	Rădauți	»
1745	237. Antologhion	»	Râmnic	80
»	238. D. Cantemir, *Istoria Imperiului Otoman*	nemțește	Hamburg	84
»	239. Carte de ertare a pacatelor . . .	românește	(București)	»
»	240. Ceaslov	»	Râmnic	»
»	241. Ceaslov	»	Rădauți	85
»	242. Invățături preoțești despre șapte Taine	»	Iași	87
»	243. Liturghia Sf. Ioan Gură-de-aur. .	»	Radăuți	»
»	244. *Pravoslavnica mărturisire*	»	București	»
»	245. Psaltire	slavonește	»	88
1746	246 Evanghelie	românește	Râmnic	»
»	247. *Învățătură bisericească pentru șapte Taine*	»	»	92
»	248. *Mărgăritare*	»	București	93
»	249. Octoih	»	»	»
»	250. Psaltire	»	Râmnic	94
1747	251. Apostol	»	»	»
»	252. Catavasier	»	»	96
»	253. Ceaslov	»	București	98
»	254. Liturghie	»	»	»
»	255. Liturghie	»	Iași	99
»	256. Liturghie	»	Râmnic	»
»	257. Molitvenic.	»	București	»

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	CARTEA	Limba	Locul	Pag.
1747	258. Molitvenic	românește	Buzău	100
»	259. Molitvenic	»	Râmnic	101
»	260. Sinopsis	»	Iași	102
»	261. Triod	»	București	»
»	262. Triod	»	Iași	»
1748	263. Cazanii	»	Râmnic	105
»	264. Psaltire	»	București	107
1749	265. Bucoavnă	»	Râmnic	»
»	266. Carte pentru iertarea păcatelor .	slavonește	(București)	108
»	267. Ceaslov	»	București	109
»	268. Molitvenic	românește	Iași	»
»	269. Octoih	»	»	»
»	270. *Preoția*	»	Râmnic	110
»	271. *Prescurtare de rug. din Psaltire* .	grecește	București	111
1750	272. Canonul Sf. Spiridon	românește	Iași	112
»	273. Catavasier	»	Râmnic	»
»	274. Ceaslov	»	Iași	»
»	275. Evanghelie	»	București	113
»	276. *Floarea Adevărului*	»	Blaj	»
»	277. Octoih	»	Râmnic	»
1751	278. *Adunare de rugăciuni*	»	Iași	119
»	279. *Adunarea a celor șapte Taine* . .	»	»	»
»	280. Psaltire	»	Râmnic	120
1752	281. Antologhion	»	»	»
»	282. Psaltire	»	Iași	121
»	283. Târnosanie	»	»	»
1753	284. *Adunare de multe învățături* . . .	»	»	»
»	285. *Carte osebită* a Sf. Grigorie Decapolitul	»	Râmnic	»
»	286. Catavasier	»	»	122
»	287. Catechism mare	»	Blaj	123
»	288. Ceaslov	»	Râmnic	»
»	289. Penticostar	»	Iași	»
»	290. Strastnic	»	Blaj	126
1754	291. Molitvenic	»	Iași	»
»	292. Psaltire	»	București	»
1755	293. Antologhion	»	Iași	»
»	294. *Bucvar*	»	»	131
»	295. *Gramatică slavonească*	slavonește	Râmnic	132
1756	296. Apostol	românește	Iași	»
»	297. D. Cantemir, *Istoria Imperiului Otoman*	englezește	Londra	133
»	298. Hrisovul lui Const. Racoviță pentru vădrărit	românește	(Iași)	134
»	299. *Învățătură creștinească*, ed. II . .	»	Blaj	»
»	300. Liturghie	»	»	»
»	301. Psaltire	»	București	135
»	302. N. Mauroeides, *Mreaja Apostolică*	grecește	Iași	137
1757	303. *Doctrina christiana*	latinește	Blaj	»
»	304. Hrisovul lui Const. Racoviță pentru văcărit	românește	(Iași)	139

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	C A R T E A	Limba	L o c u l	Pag.
1757	305. Iacov, Mitrop. Moldovei, *Adunare de multe învățături*	românește	Iași	139
„	306. Molitvenic	„	Blaj	141
„	307. Psaltire	„	Iași	„
1758	308. Molitvenic	„	Râmnic	142
„	309. Psaltire	„	București	143
„	310. *Teatru politic*, trad. de N. Mavrocordat	grecește	Lipsca	„
1759	311. Ceaslov mic	românește	București	144
„	312. Iacov, Mitrop. Moldovei, *Despre lemnul sfintei Cruci*	„	(Iași)	„
„	313. Liturghie	„	Iași	145
„	314. Liturghie	„	Râmnic	146
„	315. *Păstoriceasca datorie*	„	Blaj	147
„	316. *Slujba Sf. Visarion*	grecește	București	„
1760	317. P. P. Aaron, *Păstoriceasca poslanie sau Dogmatica învățătură* .	românește	Blaj	148
„	318. Gherontie Cotore, *Carte pastorală*	„	„	149
„	319. Evanghelie	„	București	„
„	320. *Lafsaicon*	„	„	150
„	321. Nil, Arhiepiscopul, *Carte sau Lumină*	„	Râmnic	152
„	322. Octoih	„	Blaj	„
„	323. *Votiva apprecatio*	latinește	„	„
1761	324. P. P. Aaron, *Adevărata mângâere*	românește	Blaj	154
„	325. P. P. Aaron, *Epistola consolatoria*	latinește	„	155
„	326. Triod	românește	Râmnic	156
„	327. Pravilă de rugaciuni pentru sfinții sârbești	slavonește	„	157
1762	328. P. P. Aaron, *Soborul dela Florența*	românește	Blaj	„
„	329. P. P. Aaron, *Exordium Synodi florentinae*	latinește	„	158
„	330. Evanghelie	românește	Iași	159
1763	331. Acatistiar	„	Blaj	160
„	332. Ceaslov	„	Iași	„
„	333. Joannis Damasceni, *Opera philosophica et theologica*	latinește	Blaj	„
„	334. Octoih	românește	Râmnic	161
1764	335. Apostol	„	(București)	162
„	336. Grigorie Mitropolitul, *Învățături pentru ispovedanie*	„	„	„
„	337. Molitvenic	„	București	„
„	338. Molitvenic	„	Iași	„
„	339. Psaltire	„	Blaj	„
„	340. Psaltire	„	Râmnic	163
1765	341. Cazanie	„	(București)	„
„	342. Evanghelie	„	Blaj	164
„	343. *Indreptarea păcătosului*	rom. și slav.	Temișoara (Iași)	„
„	344. Simeon, Arhiepiscopul, *Voroavă de întrebări și răspunsuri*	românește	București	166
1766	345. Antologhion	„	Râmnic	170

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	CARTEA	Limba	Locul	Pag.
1766	346. Orologhion	românește	Blaj	170
»	347. Psaltire	»	Iași	171
1767	348. Apostol	»	Blaj	172
»	349. Ceaslov	»	București	»
»	350. Liturghie	»	Râmnic	173
»	351. Penticostar	»	»	»
»	352. Psaltire	»	Buzău	174
»	353. Slujba Sf. Nicodim	»	Râmnic	175
»	354. *Mărturisirea ortodoxă*	grecește	București	176
1768	355. Catavasier	românește	Buzău	»
»	356. Cazanii	»	București	177
»	357. *Indreptarea păcătosului*	»	Iași	179
»	366. Liturghie	»	Buzău	192
»	358. Molitvenic.	»	Râmnic	182
»	359. Penticostar	»	București	183
»	360. *Invățătura creștinească*	gr. și turc.	»	184
»	361. Chrisant al Ierusalimului, *Manual despre superioritatea Ierusalimului*	grecește	»	188
»	362. Neofit Ierodiaconul, *Comentar la Gramatica lui Teodor*	»	»	190
»	363. Scrisoarea Patriarhului Paisie .	slavonește	»	191
1769	364. Catavasier	românește	Blaj	»
»	365. Evanghelie	»	Kolocza	»
»	367. Triod	»	București	192
»	368. Neofit, *Alegere din toată Psaltirea*	grecește	»	193
»	369. Meletie Pigas, *Invățătură ortodoxă*	»	»	»
1770	370. *Invățătură creștinească*	românește	Iași	194
»	371. Octoih	»	Blaj	»
»	372. Proclamația lui Rumianțov, către Valahia	»	Iași	»
»	373. Kavaliotis, *Intâia învățătură* . .	grecește	Veneția	»
1771	374. Bucvar	românește	Viena	195
»	375. D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*	nemțește	Frankfurt și Leipz.	196
»	376. *Invățătură arhierească*	românește	Iași	197
»	377. Proclamația lui Rumianțov catre Moldova	»	»	»
»	378. Samuil Ravvi Jidovul, *Alcătuire înaurită*	»	»	»
»	379. Slujba Sf. Alexandru, Arhiepiscop. Constantinopolei	grecește	Veneția	200
1773	380. Invățătura Ecaterinii II	românește	Iași	201
»	381. Polustav	»	Blaj	203
»	382. Strastnic	»	»	»
1774	383. Acatistiariu	»	»	»
»	384. Apostol	»	București	204
»	385. Catechism.	sârb. r. și n.	Viena	205
»	386. Hatișerif	românește	(București)	206
»	387. Antim, *Invățătură bisericească* . .	»	»	»
»	388. Octoih	»	București	»
1775	389. *Capete de poruncă*	»	»	210

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	C A R T E A	Limba	L o c u l	Pag.
1775	390. Evanghelie	românește	București	211
»	391. Liturghie	»	Blaj	212
»	392. Macarie Egipteanul, *Omilii* . . .	»	București	»
»	393. Psaltire	»	»	213
1776	394. Evanghelie	»	Blaj	214
»	395. Mineiul pe Octomvrie	»	Râmnic	215
»	396. Octoih	»	»	217
»	397. *Teatru politic*, trad. de N. Mavrocordat	grecește	Lipsca	»
1777	398. Antologhion	românește	București	218
»	399. *Arhieraticon*	»	Blaj	219
»	400. Aritmetica	»	Viena	»
»	401. Bucoavnă	»	Blaj	»
»	402. Bucvar	»	Viena	»
»	403. Cartea Mariei Tereziei pentru incorporarea Bucovinei	»	(Viena)	»
»	404. Catavasier	»	Blaj	220
»	405. Catechism mic	»	Viena	»
»	406. *Catihisis*	»	Iași	»
»	407. Ceasoslov	»	București	221
»	408. Ceasoslov	»	Iași	»
»	409. *Ducere de mână către cinste* . .	rom. și nemț.	Viena	222
»	410. Triod	românește	Râmnic	»
»	411. *Adunare de poezii encomiastice* . .	grecește	Lipsca	223
1778	412. Catavasier	românește	Iași	224
»	413. Ceasoslov	»	Blaj	225
»	414. Ceasoslov	»	București	226
»	415. Mineiul pe Noemvrie	»	Râmnic	»
»	416. Orânduiala lui Gav. Gr. Maer .	»	Blaj	228
1779	417. Ceasoslov	»	Râmnic	229
»	418. Clain, *Carte de rogacioni* . .	»	Viena	»
»	419. Mineiul pe Dechemvrie . . .	»	Râmnic	231
»	420. Mineiul pe Ianuarie	»	»	233
»	421. Mineiul pe Fevruarie	»	»	237
»	422. Mineiul pe Martie	»	»	241
»	423. Psaltire	»	»	244
»	424. *Slujba cuv. Dimitrie dela Basarabov*	»	București	245
1780	425. Alexandru Ipsilanti, *Mic manual de legi*	rom. și grec.	»	246
»	426. Carte de bir pentru țiganii domnești	românește	(București)	249
»	427. Carte de preoție	»	Râmnic	250
»	428. *Catechizmul cel mare pentru învățătura tuturora*	»	Buda	»
»	429. *Catechizmul pentru învățatura tinerilor*	»	»	»
»	430. Clain-Șincai, *Elementa linguae daco-romanae*	latinește	Viena	251
»	431. *Intrebări și răspunsuri despre Unire*	românește	Blaj	253
»	432. Liturghii	»	București	»

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	C A R T E A	Limba	L o c u l	Pag.
1780	433. Mineiul pe Aprilie	românește	Râmnic	254
„	434. Mineiul pe Maiu	„	„	256
„	435. Mineiul pe Iunie	„	„	260
„	436. Mineiul pe Iulie	„	„	262
„	437. Mineiul pe August	„	„	265
„	438. Mineiul pe Septemvrie	„	„	267
„	439. Penticostar	„	(București)	269
„	440. Psaltire	„	Blaj	„
„	441. Psaltire	„	București	„
„	442. *Sentințe a unor filosofi.*	grecește	Veneția	270
1781	443. Bucvariu	românește	Viena	„
„	444. Catavasier	„	București	„
„	445. Cazanii	„	Râmnic	271
„	446. Ceaslov	„	„	272
„	447. Clain, *Dissertio canonica de matrimonio*	latinește	Viena	„
„	448. Minologhion	românește	Blaj	273
„	449. Oda la moartea Mariei Tereziei	„	Sibiiu	„
„	450. *Prăvilioară de taina ispovedaniei*	„	București	„
1782	451. Clain, *Dissertatio de jejuniis* . . .	latinește	Viena	274
„	452. *Ducere de mână catră aritmetică*	rom. și nemț.	„	„
„	453. Molitvenic	românește	Râmnic	„
„	454. Penticostar	„	București	275
„	455. Psaltire	„	Iași	277
„	456. Triod	„	Râmnic	„
1783	457. *Abc sau Alphavit*	rom. și nemț.	Blaj	279
„	458. *Abc sau Bucavna*	„	Sibiiu	„
„	459. Atanasie cel Mare, *Sinopsis* . .	românește	Râmnic	„
„	460. *Pilde filosofești*	„	?	280
„	461. *Pilde filosofești*	„	Râmnic	„
„	462. Șincai, *Catechismul cel mare* . .	„	Blaj	281
„	463. Șincai, *Prima principia latinae grammatices*	latinește	„	282
„	464. *Abecedar mare*	grecește	București	„
1784	465. Acatist	românește	Râmnic	283
„	466. Apostol	„	București	284
„	467. Bob, *Cuvânt în zioa instellației* .	„	Blaj	286
„	468. Carte de iertare a greșalelor . .	„	(București)	„
„	469. Catavasier	„	Râmnic	„
„	470. Catehism mic	rom. și nemț.	Viena	„
„	471. Ceaslov	românește	Râmnic	287
„	472. Clain, *Propovedanie la îngropăciunea oamenilor*	„	Blaj	„
„	473. Doroteiu, *Cuvinte*	„	Râmnic	288
„	474. Evanghelie	„	„	289
„	475. Molitvenic	„	Blaj	290
„	476. *Norma, adecă Rânduiala venitu-rilor patrahirului*	„	Sibiiu	292
„	477. *Ortografie sau Scrisoare dreaptă* .	„	Viena	„
„	478. *Prăvilioară*	„	Iași	„
„	479. *Prescurtă arătare pentru Dumnezeu*	„	Viena	294

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	CARTEA	Limba	Locul	Pag.
1784	480. Psaltire	românește	Râmnic	295
»	481. Teodor Studitul, *Cuvinte* . . .	»	»	»
»	482. Iosif Misiodax, *Insemnări fizice* .	grecește	București	300
1785	483. *Alfavita cea sufletească*	românește	Iași	»
»	484. Calendar	»	»	301
»	485. *Carte trebuincioasă pentru dascăli.*	rom. și nemț.	Viena	302
»	486. *Catihisis mic*	» »	»	304
»	487. Ceaslov	românește	București	»
»	488. *Curioznică arătare din Fiziognomie.*	»	Iași	305
»	489. *Ducere de mână către Aritmetică.*	rom. și nemț.	Viena	»
»	490. Hrisovul lui Alex. I. Mavrocordat.	românește	Iași	306
»	491. *Invățături creștinești*	»	Viena	»
»	492. Molitvenic	»	Iași	307
»	493. Ioan Molnar, *Economia stupilor* .	»	Viena	»
»	494. Penticostar	»	Râmnic	309
»	495. Proclamația lui Iosif II pentru desființarea iobăgiei	»	(Viena)	310
»	496. Șincai, *Indreptare către aritmetică.*	»	Blaj	»
1786	497. Acatist	»	»	311
»	498. Antologhion	»	București	»
»	499. Așăzământul lui Iosif II pentru cadastru	»	Sibiiu	312
»	500. Așăzământul lui Iosif II pentru țăranii din Bucovina	»	(Viena)	»
»	501. Ceaslov	»	(Blaj)	313
»	502. *Invățătură creștină*	»	Blaj	»
»	503. Octoih mic	»	Iași	»
»	504. Orânduiala lui Iosif II pentru pădurile din Bucovina	»	(Viena)	315
»	505. Orânduiala lui Iosif II pentru vânătoare	»	»	»
»	506. *Preoția sau Indreptarea preoților.*	»	Viena	»
»	507. Psaltire	»	Blaj	»
»	508. *Pustia dragoste*	»	Sibiiu	»
»	509. N. Mavrocordat, *Cuvânt contra nicotinei*	grecește	Iași	316
1787	510. Ceaslov	românește	Râmnic	»
»	511. Liturghii	»	»	»
»	512. *Poslanie sau Dreapta oglindă a păcii*	»	Viena	317
»	513. *Rânduială judecătorească*	nemț. și rom.	»	»
»	514. *Scurtă învățătură părinților duhovnicești*	românește	»	»
»	515. Slujba cuv. Steliano	»	Râmnic	»
»	516. Ianache Văcărescul, *Gramatica rumânească*	»	»	318
»	517. Ianache Văcărescul, *Gramatica rumânească*, ed. II-a	»	Viena	322
»	518. Ioan Geanetu, *Refutarea tratatului lui Ocelus despre natura Universului*	grec. și fran.	»	»

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	CARTEA	Limba	Locul	Pag.
1788	519. Bucoavnă.	rom. şi nemţ.	Sibiiu	324
„	520. *Ducere de mână către cinste* . . .	„ „	Viena	„
„	521. Molnar, *Deutsch-walachische Sprachlehre*	nemţeşte	„	„
„	522. *Pravilă de obşte*	româneşte	„	326
1789	523. *Catihisis mic*	rom. şi nemţ.	Sibiiu	327
„	524. Dialoguri ruso-româneşti	rus. şi rom.	Iaşi	„
„	525. *Inscurtă adunare a numelor* . . .	„ „	„	„
„	526. Toader Şcoleru, *Lecţione*	româneşte	„	328
„	527. Molebnih	slavoneşte	„	329
„	528. Rânduiala judecătorească	rom şi nemţ.	Liov	330
„	529. *Preoţia sau Indreptarea preoţilor*	româneşte	Sibiiu	„
„	530. *Scurtă învăţătură părinţilor duhovniceşti*	„	Viena	332
„	531. Bauer, *Descrierea Valahiei* . . .	greceşte	Bucureşti	„
„	532. Manolache Persiano, *Faptele vitejeşti ale lui Mavrogheni*	„	„	333
1790	533. Bucvariu	nemţ şi rom.	Viena	334
„	534. Ceaslov	româneşte	Sibiiu	„
„	535. Cele şapte Taine	„	Timişoara (?)	335
„	536. *Desvoaltele şi tâlcuitele Evanghelii.*	„	Sibiiu	„
„	537. *Invăţătură creştinească*	„	Iaşi	337
„	538. Psaltire	„	„	338
„	539. Amvrosie, *Cuvântare*	ruseşte	„	339
„	540. *Cercetarea Creştinismului*	„	„	„
1791	541. Acatist	româneşte	Blaj	340
„	542. Apostol	„	Iaşi	„
„	543. *Sinopsis adecă Coprindere în scurt a Bibliei*	„	Sibiiu	„
„	544. *Datoria şi stăpânirea blagocinilor şi a protopopilor*	rus. şi rom.	Iaşi	„
„	545. Hatişerif	româneşte	Bucureşti	341
„	546. Psaltire	„	Sibiiu	342
„	547. *Petiţia naţiunii române din Transilvania*	latineşte	Iaşi (?)	„
„	548. *Petiţia Românilor din Transilvania*	„	Cluj	343
„	549. *Trepetnic de semnele omeneşti* . .	rus. şi rom.	(Iaşi)	344
1792	550. Acatist	româneşte	Sibiiu	345
„	551. Catavasier	„	Iaşi	„
„	552. Cazanii	„	Râmnic	347
„	553. Ceaslov	„	Iaşi	348
„	554. *Ducere de mână către frumoasa scrisoare*	„	Viena	349
„	555. Dim. Eustatievici, *Scurt izvod pentru scrisori*	„	Sibiiu	„
„	556. Octoih	„	Blaj	„
„	557. Octoih mare	„	Bucureşti	„
1793	558. *Adunarea Cazaniilor*	„	Viena	350
„	559. Catavasier	„	Blaj	351
„	560. Catavasier	„	(Bucureşti)	352
„	561. Ceaslov	„	Viena	„

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	C A R T E A	Limba	L o c u l	Pag.
1793	562. Ceaslov	românește	Blaj	353
„	563. *Ducere de mână către cinste* . . .	rom. și nemț.	Viena	„
„	564. Hrisovul lui M. C. Șuțu Vv. . .	românește	Iași	„
„	565. *Mâna lui Damaschin*	„	Sibiiu	354
„	566. Molitvenic	„	Râmnic	355
„	567. Polustav	„	Blaj	356
„	568. Psaltire	„	Viena	„
1794	569. Apostol	„	Râmnic	„
„	570. Bucvar slavonesc	rusește	Dubasari	357
„	571. Calendar	românește	Sibiiu	358
„	572. Calendar	„	Viena	„
„	573. Ceaslov	„	Dubăsari	359
„	574. *Critil și Andronius*	„	Iași	„
„	575. Evanghelie	„	„	361
„	576. Evanghelie	„	Râmnic	„
„	577. *Istoria a Alexandrului celui Mare.*	„	Sibiiu	„
„	578. Liturghie	„	Iași	365
„	579. Molitvenic	„	București	366
„	580. Nils Nyström, *Mijlociri pentru stingerea focului*	nemț. și rom.	Lemberg	367
„	581. *Pravoslavnică învățătură*	românește	București	„
1794	582. Psaltire	„	Iași	371
„	583. *Urmare a dreptei credințe*	„	(București)	374
1795	584. Bucoavnă	„	Sibiiu	„
„	585. Calendar	„	(București)	„
„	586. D. Cantemir, *Intâmplările cele mai vrednice de amintit în Valachia* .	grecește	Viena	„
„	587. *Gromovnic*	românește	(București)	„
„	588. *Învățătură pentru măsura cotului.*	„	„	376
„	589. *Înștiințarea Soțietății filosofești din Ardeal*	„	(Sibiiu)	„
„	590. *Pilde filosofești*	„	Sibiiu	„
„	591. *Viața și pildele lui Esop*	„	„	„
„	592. D. Caracaș, *Poeme medicale* . . .	grec. și lat.	Viena	377
„	593. Amfilohie Hotiniul, *Gramatica theologhicească*	românește	Iași	„
„	594. Amfilohie Hotiniul, *De obște Gheografie*	„	„	378
„	595. *Biblia* (Clain)	„	Blaj	380
„	596. Amfilohie Hotiniul, *Elementi arithmetice*	„	Iași	383
1796	597. *Alegere din toată Psaltirea* . .	„	Sibiiu	384
„	598. *Alfavit sau Bucoavnă*	„	Blaj	„
„	599. Carte domneasca pentru țiganii domnești	„	(Iași)	385
„	600. Clain, *Teologhia moralicească* .	„	Blaj	„
„	601. *Istoria a Alexandrului celui Mare.*	„	Movilau	387
„	602. *Oarecare secreturi ale lucrării pământului*	„	(București)	388
„	603. Psaltire	„	București	389
„	604. Psaltire	„	Movilau	390

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	CARTEA	Limba	Locul	Pag.
1797	605. *Acatistul Născătoarei*	românește	Sibiiu	390
„	606. *Abc sau Bucavnă*	rom. și nemț.	Buda	„
„	607. *Bucoavnă*	românește	Sibiiu	393
„	608. Calendar	„	„	„
„	609. Ceaslov	„	Iași	„
„	610. Liturghii	„	București	„
„	611. Metastasio, *Ahilefs la Schiro* . .	„	Sibiiu	394
„	612. Ř. Tempea, *Gramatica românească.*	„	„	„
„	613. C. Ucuta, *Noua Pedagogie* . . .	aromănește	Viena	398
1798	614. *Ducere de mână cătră cinste* . . .	rom. și nemț.	Buda	403
„	615. Liturghie	românește	Sibiiu	„
„	616. Ioan Molnar, *Retorica*	„	Buda	„
„	617. Triod	„	București	404
1799	618. Croce, *Bertoldo și Bertoldino.* . .	„	Sibiiu	410
„	619. *Carte folositoare de suflet*	„	(București)	411
„	620. Evanghelie	„	Buda	413
„	621. Paul Iorgovici, *Observații de limba românească*	„	„	„
„	622. *Loghica*	„	„	416
„	623. Psaltire	„	Sibiiu	„
1800	624. *Carte folositoare de suflet* . . .	„	(București)	„
„	625. Clain, *Legile firei sau Filosofia cea*			
„	*lucrătoare*	„	Sibiiu	417
„	626. Millot, *Istorie universală*	„	Buda	„
„	627. Penticostar	„	București	418
„	628. Penticostar	„	Iași	420
„	629. Triod	„	Blaj	„
„	630. G. R. Golescu, *Atlas de tabele geografice*	grecește	Viena	„
1801	631. Barac, *Arghir și Elena*	românește	Sibiiu	421
„	632. Chiriacodromion	„	București	422
„	633. Clain, *Acathist*	„	Sibiiu	425
„	634. Clain, *Theologhie dogmatică și moraliciască despre Taine preste tot* .	„	Blaj	429
„	635. Clain, *Taina Botezului*	„	„	„
„	636. „ *Taina Myrului*	„	„	430
„	637. „ *Taina Pocăianiei*	„	„	„
„	638. „ *Taina Maslului*	„	„	„
„	639. „ *Taina Preoției*	„	„	„
„	640. „ *Taina Căsătorici.*	„	„	„
„	641. Psaltire	„	Sibiiu	431
„	642. *Slujba cuv. Dimitrie dela Basarabov*	„	București	„
1802	643. *Acathistul și Paraclisul sf. Cruci* .	„	Sibiiu	432
„	644. Apostol	„	Blaj	433
„	645. *Bucoavnă de liturghie*	„	(Sibiiu)	„
„	646. Calendar	„	Sibiiu	434
„	647. Catavasier	„	Blaj	„
„	648. Clain, *Taina Evharistiei*	„	„	„
„	649. *Istoria Syndipii Filosofului* . .	„	Sibiiu	„
„	650. Liturghii	„	Iași	435

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1802	651. Dosithei Obradovici, *Sfaturile a înțelejerii ței sănătoase*	românește	Buda	435
„	652. *Prăvilioară adecă Molitvenic în scurt*	„	Iași	438
„	653. Psaltire	„	„	439
„	654 Daniil, *Invățătură introducătoare* .	grecește	(Veneția)	„
„	655. *Teatru politic*, trad. N. Mavrocordat	„	Veneția	443
1803	656. *Alfavita sufletească*.	românește	Sibiiu	„
„	657. Athanasie al Alexandriei, *Intrebări și răspunsuri bogoslovești* . .	„	Iași	444
„	658. Calendar	„	Sibiiu	„
„	659. Catavasier.	grec.și rom.	„	445
„	660. Dimitrie, Mitrop. al Rostovului. *Apologhia*	românește	Iași	„
„	661. *Invățătură pentru facerea răvașelor*	„	Sibiiu	„
„	662. Neofit, *Infruntarea Jidovilor* . . .	„	Iași	446
„	663. *Invățătură a vindeca boala sfrantului*	„	Sibiiu	447
„	664. Chiriacodromion.	grecește	București	„
„	665. Zenobie C. Pop, *Metrica*	„	Viena	448
1804	666. *Catihisis mic*	r. sl.și nemț.	Cernăuți	„
„	667. *Catechismul cel mare*.	românește	Blaj	449
„	668. Mineiu mare.	„	Buda	„
„	669. M. Neustädter, *Ultuirea vărsatului*	„	Sibiiu	450
„	670. Octoih mic	„	Cernauți	„
„	671. Octoih mic	„	Iași	„
„	672. Psaltire	„	Sibiiu	451
„	673. Șincai, *Epistola ad Ioannem de Lipszky*	latinește	Buda	„
„	674. Strastnic	românește	Blaj	452
„	675. *Teologhie dogmatică*	„	„	„
1805	676. V. Aaron, *Patimile și Moartea a Domnului*	„	Brașov	454
„	677. Ioan Bobb, *Carte de invățături creștinești*	„	Blaj	„
„	678. Bucoavna.	„	(Brașov)	455
„	679. Ceaslov	„	Sibiiu	„
„	680. *Datorințele a subdaților către Monarhul lor*	„	Buda	„
„	681. Mineiu Mare, I-XII	„	„	456
„	682. Gr. Obradovici, *Aritmetica*. . . .	„	„	461
„	683. Octoih mic	„	Brașov	462
„	684. *Orthographia latino-valachica* . . .	latinește	Cluj	„
„	685. Penticostar	românește	Sibiiu	463
„	686. Psaltire	„	„	„
„	687. Șincai, *Elementa linguae daco-romanae*.	latinește	Buda	464
„	688. Teofilact, *Tâlcuire la cele patru evanghelii*	românește	Iași	466
1806	689. *Adplausus Samueli Vulkan*	latinește	Buda	471

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	C A R T E A	Limba	L o c u l	Pag.
1806	690. Antologhion	românește	Iași	472
»	691. Calendar	»	Buda	475
»	692. *Cărticică care cuprinde multe lucruri spre folos*, trad. Vinețchi .	»	(București)	476
»	693. Ceaslov	»	Brașov	477
»	694. Ceaslov	»	București	478
»	695. Clain-Șincai, *Istoria Românilor* .	»	Buda	479
»	696. Clain, *Prospect pentru dicționarul latin-român-german-unguresc.* . .	»	»	481
»	697. Ioan Damaschin, *Descoperire a pravoslavnicei credințe*	»	Iași	482
»	698. *Datorințele supușilor către Monarhul lor*	»	Buda	485
»	699. Evanghelie	»	Sibiiu	»
»	700. *Învățătură creștinească*	»	Buda	»
»	701. *Povățuire către Aritmetică*	»	»	486
»	702. *Povățuire către Economia de câmp* .	»	»	»
»	703. Psaltire	»	București	»
»	704. Psaltire	»	Sibiiu	»
»	705. *Regulele școlașticești*	»	Buda	»
»	706. Slujba Sf. Nifon	»	Sibiiu	487
»	707. M. Cantacuzino, *Istoria Țării-Românești*, ed. Tunusli	grecește	Viena	488
»	708. Chiriacodromion	bulgărește	Râmnic	490
1807	709. V. Aaron, *Piram și Tisbe*	românește	Sibiiu	492
»	710. Acatist	»	Buda	»
»	711. Acatist	»	Sibiiu	493
»	712. Calendar	»	Buda	»
»	713. *Carte de mână pentru Economie*, trad. Gr. Obradovici	»	Buda	»
»	714. *Carte de pravilă.*	»	Cernăuți	497
»	715. *Catihis mic*	»	Brașov	»
»	716. Ceaslov	»	Sibiiu	498
»	717. D. Covaci, *Carmen.*	latinește	Oradea-Mare	»
»	718. *Floarea darurilor*	românește	Brașov	»
»	719. G. Haines, *Versuri la statua lui Iosif II*.	»	Viena	499
»	720. N. Horga-Popovici, *Oglindă arătată omului înțelept*	»	Buda	500
»	721. Liturghii	»	Blaj	502
»	722. Molebnic	»	Iași	503
»	723. *Pannyhidă și litiia mică*	»	»	»
»	724. Polustav	»	Buda	»
»	725. *Propemticon honoribus Samuelis Vulcán*	latinește	Oradea-Mare	504
»	726. Psaltire	românește	Brașov	»
»	727. Psaltire	»	Măn. Neamțului	»
»	728. *Salutatio Sam. Vulkán.*	latinește	Oradea-Mare	»
»	729. *Tâlcuirea celor șapte Taine* . . .	românește	Iași	505
»	730. Versuri veselitoare întru cinstea D. Sam. Vulcan.	»	Sibiiu	506

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Anul	C A R T E A	Limba	L o c u l	Pag.
1807	731. *Viețile Sfinților din luna lui Septemvrie*	românește	Măn. Neamțului	507
1808	732. V. Aaron, *Patima și Moartea Domnului*, ed. II.	»	Sibiiu	520
»	733. I. Bobb, *Inștiințare despre rădicarea Capitulumului în Blaj* . . .	»	Blaj	522
»	734. Bucoavnă	»	Sibiiu	525
»	735. Calendar	»	Buda	»
»	736. Datoriia și stăpânirea blagocinilor și a protopopilor	»	Iași	»
»	737. Ceaslov	»	Blaj	526
»	738. *Epitomul sau Scurte arătări pentru Sânta Beserică,* trad. D. Țichindeal	»	Buda	»
»	739. Evhologhion.	»	București	530
»	740. *Floarea darurilor*	»	Brașov	531
»	741. *Invățătură creștinească.*	»	Iași	»
»	742. G. Lazăr, *Versuri la logodirea Impăratului Franz I cu Ludovica* .	»	Viena	»
»	743. Legi pentru granița militarească .	»	Buda	532
»	744. Dos. Obradovici, *Adunare de lucruri moralicești.* Trad. *Țichindeal.*	»	»	»
»	745. Octoih mic	»	Sibiiu	534
»	746. Penticostar	»	Blaj	»
»	747. Polustav	»	»	535
»	748. *Povățuire către sporirea stupilor*	»	Sibiiu	»
»	749. Psaltire	»	Buda	»
»	750. *Rânduială cum să cuvine a cânta cei doisprezece psalmi deosebi* .	»	Man. Neamțului	»
»	751. Șincai, *Hronica Românilor* . . .	»	Buda	536
»	752. *Sinopsis a Bibliei*	»	Sibiiu	537
»	753. G. C. Roja, *Cercetări asupra Românilor de dincolo de Dunăre* . .	nemț. și gr.	Pesta	»
»	754. Heineccius, *Elemente de filosofie, logică și etică*	grecește	Viena	538

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

PAGINE, GRAVURI ŞI ORNAMENTE REPRODUSE ÎN FACSIMILE

Numărul		Pagina
283.	Frontispiciu din *Antologhion*, Iaşi 1726	1
284.	Stema Moldovei şi a Ţării-Româneşti din *Cartea despre datorii* a lui Nic. Mavrocordat, Bucureşti 1719	2
285.	Sf. Nicolae, după *Molitvenicul* dela Râmnic 1730	43
286.	Final din *Antologhion*, Râmnic 1737	61
287.	Stema din *Octoih*, Râmnic 1742	62
288.	Gravură din *Ceaslovul* dela Rădăuţi, 1745	86
289.	Stema din *Pravoslavnica mărturisire*, Bucureşti 1745	88
290.	Stema din *Liturghia* dela Bucureşti, 1747	98
291.	Stema din *Molitvenicul* dela Râmnic, 1747	100
292.	Stema din *Triodul* dela Iaşi, 1747	103
293.	Final din *Molitvenicul* dela Iaşi, 1749	104
294.	Stema din *Penticostar*, Iaşi 1753	123
295.	Stema din *Antologhion*, Iaşi 1755	126
296.	Mănastirea dela Blaj, gravată de Vlaicu	141
297.	Stema din *Molitvenic*, Râmnic 1758	142
298.	Stema din *Liturghie*, Iaşi 1759	145
299.	Stema din *Lafsaicon*, Bucureşti 1760	150
300.	Gravură cu stema Mitropolitului Petru Pavel Aaron, din *Votiva apprecatio*, Blaj 1760	153
301.	Gravură cu cifra lui Gavriil, Mitropolitul Moldovei, din *Catavasier*, Iaşi 1778.	224
302.	Două pagine din *Cartea de rogaciuni* a lui Clain, Viena 1779	229
303.	Titlul *Manualului de legi* al lui Alexandru Ipsilant	248
304.	Stema Ţării Româneşti din *Triod*, Râmnic 1782	278
305.	Stema împărătească din *Molitvenicul* dela Blaj, 1784	290
306.	Gravură reprezentând pe Gavriil, Mitropolitul Moldovei, în *Prăvilioara*, Iaşi 1784	293
307.	Semnul tipografului Mihail Strelbiţchi	»
308.	Pagină din *Calendarul* dela Iaşi din 1785	301
309.	Gravură tot de acolo	»
310.	Sf. Ioan Damaschin, gravat de Mihail Strelbiţchi, în *Octoihul* din Iaşi 1786	314
311.	Stema Ţării Româneşti din Bauer, *Descrierea Valahiei*, Bucureşti 1789	332
312.	Stema Ţarii Româneşti din Manolache Persiano, *Faptele vitejeşti ale lui Mavrogheni*, Bucureşti 1789	334
313.	Stema din *Hrisovul* dela 1793	354
314.	Stema din *Apostol*, Râmnic 1794	357
315.	Titlul cărţii: *Critil şi Andronius*, Iaşi 1794	360
316.	Stema din *Molitvenic*, Bucureşti 1794	369
317.	Titlul carţii: *Gromovnic*, 1795	375

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Numărul		Pagina
318.	Pagină din *Pedagogia* lui Ucuta, Viena 1797	399
319.	Titlul aceleiaş cărţi	400
320.	Gravură, tot de acolo	401
321.	Stemele Moldovei şi Ţării Româneşti din *Tâlcuirea evangheliilor*, Iaşi 1805	467
322.	Tabelă criptografică din aceeaş carte	471
323.	Stema din *Vieţile Sfinţilor*, Măn. Neamţului 1807	507
324.	Gravură din V. Aaron, *Patima şi Moartea Mântuitorului*, Sibiiu 1808	521
325.	Altă gravură, tot de acolo	»
326.	Stema din *Evhologhion*, Bucureşti 1808	530
327.	Final din *Vieţile Sfinţilor*, Măn. Neamţului 1807	538
328.	Alt final, tot de acolo	554

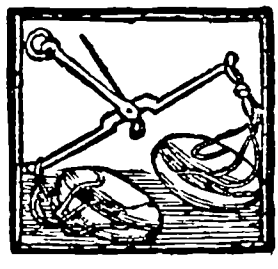

328.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

INDICE ALFABETIC

— Titlurile cărţilor sunt tipărite cu litere cursive. —

Aaron (Vasile), *Patimile şi Moartea a Domnului şi Mântuitoriului nostru Isus Hristos*, Braşov 1805 : 454.—*Perirea a doi iubiţi, adecă Jalnica întâmplare a lui Piram şi Tisbe*, Sibiiu 1807 : 492. — *Patima*, ed. II, Sibiiu 1808 : 520 ; 522.

Aaron, Vlădica Făgăraşului, — v. Petru Pavel Aaron.

Abc sau Alphavit, Blaj 1783 : 279.

Abc sau Bucavnă, Sibiiu 1783 : 279. — *Id.* Buda 1797 : 390.

Abcdar, — v. *Bucoavnă* şi *Bucvar*.

Acatist, Blaj 1786 : 311. — Blaj 1791 : 340.— Sibiiu 1792 : 345. — (Clain) Sibiiu 1801 : 425.—Buda 1807 : 492.—Sibiiu 1807 : 493.

Acatistiar, Blaj 1763 : 160.— Blaj 1774 : 203.

Acatistul Născătoarei, Buzău 1743 : 64. — Râmnic 1784 : 283. — Sibiiu 1797 : 390.

Acatistul şi Paraclisul Sf. Cruci, Sibiiu 1802 : 432.

Acolutia Sf. Neofit şi Maxim, Bucureşti 1723. greceşte : 22.

Acolutii ale Sf. Haralambie, Matrona din Hio şi Sf. Spiridon, Bucureşti 1736. greceşte : 51.

Adamovici (Gherasim), Episcop neunit al Ardealului : 334, 335, 342, 345, 363, 365, 376.

Adplausus Samueli Vulkán, Buda 1806 : 471.

Adunarea Cazaniilor, Viena 1793 : 350.

Adunarea celor şapte Taine, Iaşi 1751 : 119.

Adunare de multe învăţături, Iaşi 1753 : 121.

Adunare de rugăciuni, Iaşi 1751 : 119.

'Ακολουθία τοῦ ἁγίου Νεοφύτου καὶ Μαξίμου, Bucureşti 1723 : 22.

'Ακολουθία τοῦ 'Αλεξάνδρου 'Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, Veneţia 1771 : 200.

'Ακολουθία τοῦ Βησσαρέωνος, Bucureşti 1759 : 147.

'Ακολουθίαι τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους, etc. Bucureşti 1736 : 51.

Alcătuirea înaurită (Samuil Ravvi Jidovul), Iaşi 1771 : 197.

Alegere din toată Psaltirea, Sibiiu 1796 : 384.

Alexandra Pavlovna, soţia Palatinului Ungariei : 502.

Alexandria, — v. *Istoriia Alexandrului celui Mare*.

Alexandru, Arhiepiscopul Constantinopolei : 200.

Alexandru-cel-Bun, Domnul Moldovei : 252.

Alexandru-cel-Mare, al Macedoniei ; 231, 361, 362.

Alexandru Pavlovici, Impăratul Rusiei : 507, 508, 530.

Alfavita sufleteasca, Iaşi 1785 : 300. — Sibiiu 1803 : 443.

'Αλφαβητάριον (Τὸ μέγα), Bucureşti 1783 : 282.

Alfavitŭ sau Bucoavnà, Blaj 1789 : 384.

Amfilohie Hotiniul, *Gramatiça theologhiciască*, Iaşi 1795 : 377 ; 378. — *De obşte Gheografie*, Iaşi 1795 : 378 ; 379.—*Elemente arithmetice*, Iaşi 1795 : 383 ; 384.

Amvrosie, Arhiepiscop al Ecaterinoslavii, etc. : 337, 338. — Слово въ недѣлю трéтїю ст҃áгѡ постà, Iaşi 1790 : 339 ; 340, 346.

Anania, Mitropolit al Chesariei Palestinei : 55, 56.

Anatolie, ierodiacon la Râmnic, corector : 217, 223, 233, 244, 245, 256, 267.

Anghelina (Maica) : 157.

Antim Ivireanul (Mitropolitul), *Invăţătură besericiască*, ed. II, Bucureşti 1741 : 54. — *Id.*, (Bucureşti) 1774 : 206. — *Capete de poruncă la toată ciata besericiască*, Bucureşti 1775 : 210. 270.

Antologhion, Iaşi 1726 : 23.—Bucureşti 1736 : 50. — Râmnic 1737 : 52. — Râmnic 1745 : 80.—Râmnic 1752 : 120. Iaşi 1755 : 126.— Râmnic 1766 : 170.—Bucureşti 1777 : 218.— Bucureşti 1786 : 311.—Iaşi 1806 : 472.

Anton, monah, zeţar : 277.

Antonie : 475.

— Episcop al Romanului : 329, 330, 354.

— Mitropolit al Sucevei : 42.

Apostol : Bucureşti 1743 : 64.—Buzău 1743 : 65.—Râmnic 1747 : 94.—Iaşi 1756 : 132.—

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

(Bucureşti?) 1764 : 162.—Blaj 1767 : 172.— Bucureşti 1774 : 204. — Bucureşti 1784 : 284. — Iaşi 1791 : 340. — Râmnic 1794 : 356. — Blaj 1802: 433.
Apostoli (Mihail) : 191.
Arghir şi Elena, — v. Bărac.
Arhieraticon (Slujba arhiereasca), Blaj 1777 : 219.
Aritmetica, rom. şi nemţ. Viena 1777 : 219.— Viena 1785 : 305. — (Şincai), Blaj 1785 : 310.—V. şi *Povăţuire* şi *Ducere de mână*.
Arsenie (Sf.) : 157.
Atanasie, drugar : 485.
Atanasie cel mare (Sf.) : 54, 157.—*Sinopsis*, Râmnic 1783 : 279, 444.
Atanasie Rădnic, Vladica Făgăraşului : 164, 522.
Atanasievici (Ştefan) : 449.
August, Impăratul : 227, 231, 414.
Avacumovici, — v. Pavel şi Ştefan.
Avramie, Patriarhul Ierusalimului, *Carte de iertare a greşalelor*, Bucureşti 1784 : 286.
Avramios (Ioan) : 270.

Baccow (Adolphus Nicolaus l. B. de) : 155, 158.
Bacov (Ivan), gravor : 51, 65.
Ballard, tipograf : 70.
Bánffy de Losoncz (Contele Gheorghe), guvernator al Ardealului : 324, 330, 363, 403, 443, 498, 524, 531.
Bărac (Ioan Popovici), dascal în Avrig ; *Istorie despre Arghir şi Elena*, Sibiiu 1801 : 421, 422, 504.
Barbu Bucureşteanul, tipograf : 98, 113, 126, 135, 136.
Barbu Craiovescul (Banul) : 122.
Barois fiul, librar : 69.
Barth (Ioan), tipograf şi librar : 434, 435, 443-445, 450, 451, 455, 463, 485, 487, 492, 493, 506, 520, 525.
— (Petru), tipograf : 324, 327, 330, 334, 335, 340, 342, 345, 349, 361, 376, 384, 393, 395, 403, 410, 416, 417, 421, 431, 432.
Batie, Hanul tătăresc : 515.
Bauer, Περιγραφὴ τῆς Βλαχίας, Bucureşti 1789 : 332.
Baumeister, *Loghica*, trad. de Clain, Buda 1799 : 416.
— (Joseph de) tipograf : 322.
Becicherechi, — v. Betskereki.
Bergler (Stephanus) : 20.
Bernhard (Johann Balthasar) : 54.
Bertoldo şi Bertoldino, — v. Croce.
Bessarion, cardinal : 191.
Betskereki (Mihail), tipograf : 79, 134, 137.
Bezborodno (Contele Alexandru Andreevici) : 346.
Biblia (Clain), Blaj 1795 : 380.
Binder, gravor : 535.
Biro (Pater David), din ordinul Piariştilor : 191, 413.
Bistriţa (Manastirea), din Ţara-Românească : 122.
Blaj (Capitulumul din) : 522.
Bo (?), istoricul : 234.
Bobb, — v. Ioan Bob, Vladica Fagarăşului.
Bogdan, Domn al Moldovei : 502.
Boghici (Constantin) : 454. 455, 462, 477, 481, 498, 504, 531.
— (Ioan) : 477, 498, 504, 531.
Bornemiszsza (Ignatie Iosif), l. B. de Kaszon : 138.
Bortoli (Anton), tipograf : 194.
Bosie (Ştefan), camaraş de izvoade : 119.
Brâncoveanu (Constantin Vv.) : 65, 147, 227.
— Manole : 538.
— Vornicul Grigorie, Στοιχεία τῆς Λογικῆς καὶ Ἠθικῆς φιλοσοφίας, trad. Vornicului Gr. Brâncoveanu, Viena 1808 : 538.
Breitkopf (Bernard Christophor), tipograf : 217, 223.
— (Joh. Gottlob Emmanuel), tipograf : 144.
Broenner (Henry-Louis) : 333.
Bruckenthal (Samuil Baron de) : 308.
Bucoavna : Cluj 1744 : 79.—Blaj 1777 : 219.— Sibiiu 1788 : 324. — Sibiiu 1795 : 374. Sibiiu 1797 : 393 Braşov 1805 : 455. Sibiiu 1808 : 525.—V. şi *Alfavit* şi *Bucvar*.
Bucoavnă de liturghie (Sibiiu) 1802 : 433.
Bucvar : Iaşi 1755 : 130.—Viena 1771 : 195. Viena 1777 : 219. — Viena 1781 : 270. — Viena 1790 : 334.
Budai (Joannes), alias Delean : 465.
Buffier, *De obşte Gheografie*, trad. de Amfilohie Hotiniul, Iaşi 1795 : 378.
Букваръ славенскій, Dubasari 1794 : 357.
Buliandra (Ion), drugar : 85.
Busching : 197.

Caian (Dimitrie) cel batrân, *Theologhie dogmatică*, I III, Blaj 1804-11 : 452, 453, 524.
— — cel tânar : 524.
Calciu Nicolae Popovici, tipograf : 491, 492.
Calendar : Braşov 1733 : 48. Iaşi 1785 : 301. Sibiiu 1794 : 358. — Viena 1794 : 358. (Bucureşti) 1795 : 374. Sibiiu 1797 : 393. - Sibiiu 1802 : 434. Sibiiu 1803 : 444. —

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Buda 1806 : 475. — Ibid. 1807 : 493.—Ibid. 1808 : 525.
Calfoglu (biv vel Comisul Alexandru) : 334.
Caliani (I. Silvestru), revizor al cărţilor : 203.
Calimah (Alexandru Ioan Vv. Mold.) : 377, 378, 383. — *Carte domnească pentru Ţigani* (Iaşi 1796) : 385. 393.
— Grigorie Ioan Vv Mold. : 159, 160, 179.
— Ioan Teodor Vv. Mold. : 145.
— Scarlat Alexandru Vv. Mold. : 472.
Calinic, Patriarh al Ţarigradului : 330.
Calnochi (Ieronim), canonic şi revizor al cărţilor : 212.
Canonul Sf. Spiridon, Iaşi 1750 : 112.
Cantacuzino (Ioan), vel Vistier, fiul lui Iordache vel Logofat : 197, 199.
— Matei, fiul precedentului : 200.
— Mihail, Ἱστορία τῆς Βλαχίας, ed. Tunusli. Viena 1806 : 488 ; 489.
— Şerban Vv. : 320.
Cantemir (Dimitrie), Книга Сустіма или Состояніе мухаммеданскія Религіи, Petersburg 1722 : 4 ; 7, 10. — *The History of the Othman Empire*, London 1734-35 : 48.—*Histoire de l'Empire othoman*, Paris 1743 : 66. — *Geschichte des osmanischèn Reichs*, Hamburg 1745 : 84. — *The History of the Othman Empire*, ed. II, Londra 1756 : 133, 134. — *Beschreibung der Moldau*, Frankfurt u. Leipzig 1771 : 196 ; 197, 252. — Ἀξιομνημόνευτα ἐν Βλαχίᾳ συμβεβηκότα, Viena 1795 : 374.
Capete de poruncă la toată ciata besericească, Bucureşti 1775 : 210.
Caracaş (Dr. Dimitrie), Ποιημάτια ἰατρικά, *Poemata medica*, Viena 1795 : 377.
Carageà (Nicolae Constantin Vv) : 274, 277, 279, 280, 283.
Carol, Imparatul Austriei : 52, 522.
Carte de bir pentru Ţiganii domneşti (Alexandru Ipsilant), (Bucureşti) 1780 ; 249.
Carte de iertare a păcatelor, 1740 : 54. — Bucureşti 1745 : 84. — 1749 : 108. — (Avramie, Patriarhul Ierusalimului) (Bucureşti) 1784 : 286.
Carte de mână pentru bine orânduita Economie, trad. Gr. Obradovici. Buda 1807 : 493.
Carte de pravilă, I-II, Cernauţi 1807 : 497.
Carte de preoţie (hirotonisire) (Filaret, Episcop de Râmnic), Râmnic 1780 : 250.
Carte folositoare de suflet, (Bucureşti) 1799 : 411. *Id.* 1800 : 416.
Carte osebită a Sf. Grigorie Decapolitul, Râmnic 1753 : 121.
Carte trebuincioasă pentru dascăli, Viena 1785 : 302.
Cărticică care cuprinde multe lucruri spre folos, trad. de Gavriil Vineţchi, (Bucureşti) 1806 : 476.
Castriciu (Gh.) : 492.
Catavasier : Bucureşti 1724 : 22. — Râmnic 1734 : 49.—Bucureşti 1742 : 56.—Rădăuţi 1744 : 79. — Râmnic 1747 : 96. — Râmnic 1750 : 112.—Râmnic 1753 : 122. — Buzău 1768 : 176.—Blaj 1769 : 191. — Blaj 1777 : 220. — Iaşi 1778 : 224. — Bucureşti 1781 : 270. — Râmnic 1784 : 286. — Iaşi 1792 : 345.—Blaj 1793 : 351.—(Bucureşti) 1793 : 352. — Blaj 1802 : 434. — Grec. şi rom. Sibiiu 1803 : 445.
Catechism, Sambăta-Mare 1726 : 27. — Iaşi 1777 : 220.—V. şi *Învăţătură creştinească* şi *Catihis.*
Catechism mare, Blaj 1753 : 123.
Catechism mic : Viena 1777 : 220.—*Id.* ibid. 1784 : 286. — *Id.* ibid. 1785 : 304. — Sibiiu 1789 : 327.
Catechism sârbesc, românesc şi nemţesc, Viena (1774) : 205.
Catechismul cel mare (Şincai), Blaj 1783 : 281. — *Id. pentru învăţătura tuturora*, Buda 1780 : 250.
Catechismul pentru învăţătura tinerilor, Buda 1780 : 250.
Catihis mic, Braşov 1807 : 497.
Catihisis mic, Cernăuţi 1804 : 448.
Cavalioti,—v. Kavalliotis.
Cazanii : Râmnic 1748 : 105. — (Bucureşti) 1765 : 163.—Bucureşti 1768 : 177.—Râmnic 1781 : 271. — Râmnic 1792 : 347. — Viena 1793 : 350. — V. şi *Chiriacodromion* şi *Adunarea Cazaniilor.*
Ceaslov : (Bucureşti) 1731 : 41. — Rădăuţi 1745 : 85. — Râmnic 1745 : 84. — Bucureşti 1748 : 98. — Bucureşti 1749 : 109. Iaşi 1750 : 112. — Râmnic 1753 : 123. — Iaşi 1763 : 160.—Blaj 1766 : 170.—Bucureşti 1767 : 172.—Bucureşti 1777 : 221. — Iaşi 1777 : 221. — Blaj 1778 : 225. — Bucureşti 1778 : 226. — Râmnic 1779 : 229. — Râmnic 1781 : 272. Râmnic 1784 : 287.— Bucureşti 1785 : 304.—(Blaj) 1786 : 313.— Râmnic 1787 : 316. — Sibiu 1790 : 334. — Iaşi 1792 : 348. Blaj 1793 : 353. — Viena 1793 : 352. — Dubăsari 1794 : 359. — Iaşi 1797 : 393. — Sibiiu 1805 : 455. — Braşov 1806 : 477.—Bucureşti 1806 : 478.—Sibiiu 1807 : 498. — Blaj 1808 : 526. V. şi *Polustav.*

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Ceaslov mic, Bucureşti 1759 : 144.
Cehan (Const. Hagi Gheorghe) : 224.
Cezar (Iuliu) : 263.
Chengelaţi (Arhimandritul Pavel) : 437.
Chesarie : 170.—Protosinghel : 193.—Episcop al Râmnicului : *Mineiul* pe Octomvrie, Râmnic 1776 : 215, 216, 217, 222. — *Id.* pe Noemvrie, Râmnic 1778 : 226, 227, 229. — *Id.* Dechemvrie, 1779 : 231, 232.— *Id.* Ianuarie, 233.— *Id.* Fevruarie : 237, 241.— *Id.* Martie : 241, 243, 244, 254, 258, 320, 342, 389, 396, 456, 457, 460, 463, 535.
Chiriacodromion, Bucureşti 1732 : 45. – Bucureşti 1801 : 422. — Trad. bulgară de Sofronie, Episcopul de Vraţa, Râmnic 1806 : 490.—V. şi *Cazanii*.
Chiril al Alexandriei : 157.
Chotek (Johann Rudolf Conte) : 312.
Chrisant al Ierusalimului, Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς κατ' εὐξοχὴν ὑπεροχῆς τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ, Bucureşti, 1768 : 188.
Ciru, Impăratul Perşilor : 232.
Clain : *Carte de rugăciuni*, Viena 1779 : 229.— *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae*, Viena 1780 : 251. — *Dissertatio canonica de matrimonio*, Viena 1781 : 272 —*Dissertatio de jejuniis graecae orientalis Ecclesiae*, Viena 1782 : 274.—*Propovedanie sau Învăţături la îngropăciunea oamenilor*, Blaj 1784 : 287, 325. — *Biblia*, Blaj 1795 : 380, 382.— *Theologhiia moraliciască*, Blaj 1796 : 385, 386, 397. — *Loghica*, Buda 1799 : 416.—*Legile Firei sau Filosofia cea lucrătoare*, Sibiiu 1800 : 417.— *Acathist*, Sibiiu 1801 : 425. — *Theologhie dogmatică şi moraliciască despre Taine preste tot*, Blaj, 1801 : 429 — *Taina Botezului*, ibid. : 429 — *Mirul* : 430.— *Pocăiania*, — *Maslul*, — *Preoţia*, — *Căsătoria* : ibid.—*Evharistia*, Blaj 1802 : 434. — 451, 452, 465, 476. — *Istoria lucrurile şi întâmplările Românilor*, Buda 1806-7 : 479, 481. — *Prospect pentru Dicţionar*, Buda 1806 : 481, 482.
Claudiu : 266, 475.
Clemens XI (Papa) : 139.
Climent, Episcopul Râmnicului : 52, 53, 62, 63, 73, 75, 80, 81, 89, 91, 92, 94, 96, 99, 101, 105, 356.
— Ieromonahul, tipograful din Episcopia Râmnicului : 215, 271, 275, 277, 288, 289, 295, 309.
Clopotariul,—v. Pavel Clopotariul.
Comnen (Doctorul Ioan, apoi Ieroteu, Mitropolit al Silistrei) : 2.
Comnên Papadopol (Nicolae) : 35.
Constantie, Episcop de Buzău : 491.
Constantin al lui Gheorghe X. din Sotiro-Zagora, al doilea logofăt : 51, 52.
— Atanasievici (Popa), tipograf râmnicean, fratele lui Popa Mihai : 107, 110, 121, 123, 142, 146, 152, 156, 161, 222, 231, 244, 254.
— cel Mare, Impăratul : 167, 234, 433, 458, 514.
— Diaconul, tipograf şi gravor : 114, 170, 173, 244, 289, 295.
— (Ierei), zeţar : 277.
— din Boboştiţa : 492.
— Mihai Popovici (Diaconul), tipograf Râmnicean (sau Mihailovici, sau Mihailo Popovici) : 163, (Popa) 182, 204, 206, 212, 213, 215, 233, 254, 280, 288, 289, 295, 310, 316.
— (Popa), tipog. şi gravor Râmnicean : 120, 170, 175, 178, 271, 275, 277.
— Porfirogenetul : 514.
— ucenicul dascăl. Iordache, tipograful : 192.
Coriolan : 263.
Corneli : 481.
Cortesius (Alexander) : 479, 480.
Cosmà, Episcop al Buzăului : 174, 177, 192.
— Ieromonah, Vlahul, corector : 125.
Costa (Ştefan), consilier : 522, 524.
Cotore (Gherontie), *Carte pastorală*, Blaj 1760 : 149.
Covaci (D.), *Carmen Samueli Vulkan Episcopo dicatum*, Oradea-Mare 1807 : 498.
Cozmà Ieromonahul, eclesiarhul Mitropoliei din Bucureşti : 136.
— Mitropolitul Ungro-Vlahiei : 350.
Critil şi Andronius, Iaşi 1794 : 359.
Croce (Iuliu Cezar), *Viiaţa lui Bertoldo şi a lui Bertoldino*, Sibiu 1799 : 410, 411.
Csató (Adam) : 392.
Curioznică arătare din Fiziognomie, Iaşi 1785 : 305.

Daguesseau, Cancelarul Franciei : 69.
Damaschin,—v. Ioan Damaschin (Sf.).
— Diacon, zeţar : 162, 166, 171, 179. Episcop de Râmnic, *Învăţătură despre şapte Taine*, (Râmnic) 1724 : 22, 44, 53, 81, 72, 73, 74, 76, 85, 92, 93, 101, 227, *Mâna lui Damaschin* : 354, 355. 396.
Daniil din Patmos : 324.
— Mitropolitul Ţării-Româneşt:i 1, 2, 21-23, 32, 33, 35, 36, 41.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

BIBLIOTECA MUNICIPIULUI BUCUREŞTI

Daniil Moscopoleanul (Mihali Adami Hagi), Εἰσαγωγικὴ Διδασκαλία Λεξικὸν τετράγλωσσον, (Veneţia) 1802 : 439, 440.
Daponte (Constantin) : 51.
Dariu : 361, 362.
Datoria şi stăpânirea Blagocinilor şi a Protopopilor, Iaşi 1791 : 340 —Ibid. 1808 : 525.
Datorinţele a subdaţilor către Monarhul lor, trad. Gr. Obradovici. Buda 1805 : 455.
Datorinţele supuşilor către Monarhul lor, Buda 1806 : 485.
Decamilis (Ioan Iosif), Episcopul Sebastului, Muncaciului, etc. : 27.
Decebal : 227, 228, 234, 251, 319, 422.
Del Chiaro : 270, 326.
Descoperire cu amăruntul a pravoslavnicii credinţe (Sf. Ioan Damaschin), Iaşi 1806 : 482.
Desmoletz : 66, 70.
Despilly, librar : 69.
Desvoaltele şi tălcuitele Evanghelii (Dimitrie Eustatievici), Sibiiu 1790 : 335.
Dicheval, v. Decebal.
Διδασκαλία χριστιανική, (greceşte şi turceşte), Bucureşti 1768 : 184.
Dietrich (Frid. Wilh. B-on de) : 138.
Dimitrie Antonovici, prubariu : 447.
— Armaş : 492.
Dimitrie dela Basarabov (Sf.) : 245, 246, 264.
— gravor : 42.
— (Hagi) : 246.
— Ieromonahul, egumen rus : 516.
— Iliavici Bucovineanul, zeţar : 506.
— Mihai sau Mihailo Popovici, sau Mihailovici, tipograf şi gravor Râmnican, fratele lui popa Constantin Mihailovici : 226, 229, 231, 279, 283, 286, 287, 316, 322, 347, 355, 356, 361, 389, 393, 404, 490.
— Mitropolit al Rostovului, *Apologhia adecă răspunsu de mângăiare către celu scârbitu*, Iaşi, 1803 : 445.
— Nicolaiovici, tipograf : 491, 492.
— Petrovici Bucureşteanul, tipograf şi corector : 211, 218, 221, 226, 352, 366, 367, 411.
— Popovici, tipograf şi gravor : 226, 439.
— tipograf : 64.
— tipograf râmnican : 310, 388.
Dimu (Gheorghe Hagi), din Trikka : 316.
Dio Cassiu : 227, 234.
Diocletian : 231, 232, 514.
Dionisie cel Mic : 232.
— Egumenul : 334.
— Ieromonahul, tipograf : 3.
Dir (Mihail), tipograf în Sibiiu : 280, 376, 454.
Doart : 388.
Dobromirskij (Vasilie), gravor : 149.
Doctrina christiana, Blaj 1757 : 137.
Domiţian : 227, 422.
Doroteiu, *Cuvinte*, Râmnic 1784 : 288.
Dositeiu, Episcop de Rădăuţi : 134.
— Mitropolitul Ungro-Vlahiei : 356, 361, 366, 367, 374, 389, 393, 404, 411, 412, 416, 418, 419, 422, 424, 431, 456, 460, 478, 488, 490, 491, 530.
— Stareţul Măn. Neamţul şi Secul : 507, 512, 536.
Dosofteiu, Mitropolitul Moldovei : 397, 475.
Duca (N.) : 538.
— Sotiriovici, tipograf : 76, 77, 78, 99, 102, 104, 110, 112, 113, 119, 121.
Ducere de mână către Aritmetică, Viena 1782 : 274.—*Id.* Viena 1785 : 305.
Ducere de mână către cinsta şi direptate, Viena 1777 : 222.—*Id.* ibid. 1788 : 324.—*Id.* ibid. 1793 : 353.—*Id.* Buda 1798 : 403.
Ducere de mână către frumoasa scrisoare rumânească, Viena 1798 : 403.
Dudescu (Constantin) vel Vornic : 150, 151.
Duma (Dascălul Radu), cântăreţ : 331.
Dumitrache (Medelnicerul) : 206.
Dumitru Râmniceanul, tipograf : 134, 313.
Dyr,—v. Dir.

Ecard, — v. Eckhardt.
Ecaterina II Alexievna, Impărăteasa Rusiei : 197, 201, 206, 338, 345, 359, 390.
Eckhardt (Petru), tipograf : 448-450, 497.
Economie, — v. *Carte de mână*, Obradovici şi *Povăţuire către Economie*.
Edebali : 4.
Eder (Josephus Carolus) : 343.
Edlspacher de Ghioroc (Sigismund) : 500.
Efrem, Patriarhul Ierusalimului : 176, 188, 190, 193, 200.
Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς ὑπεροχῆς τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ... Bucureşti 1728 : 35.
Elena, mama Impăratului Constantin : 266.
Endredi (Diaconul Ioanichie), tipograf şi gravor : 152, 155.
Enoh : 383.
Epictet : 8.
Epitomul sau Scurte arătări pentru Sânta Besérică, trad. D. Ţichindeal. Buda 1808 : 526.
Ermoloi, — v. Catavasier.
Esop, *Viiaţa şi pildele prea înţeleptului*... Sibiiu 1795 : 376.
Esra, prorocul : 375.
Eszterházi (Contele Francisc) : 310, 343, 392.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Eszterházi de Galanta (Contele Ioan Nepomucen): 362.
Eugeniu Bulgarul: 191.
Eustatievici (Dimitrie), Directorul şcoalelor neunite: *Desvoaltele şi tâlcuitele Evanghelii*, Sibiiu 1790: 335. — *Synopsisu adecă Cuprindere în scurt a Biblii*, Sibiiu 1791: 340. — *Scurtu izvodu pentru scrisori*, Sibiiu 1792: 349, 363.
Eustatiu (biv vel Postelnicul): 334.
Evanghelie: Bucureşti 1723: 21. — Id. 1742: 60.—Râmnic 1746: 88.—Bucureşti 1750: 113. — Id. 1760: 149. — Iaşi 1762: 159. — Blaj 1765: 164. — Kolócza 1769: 191. — Bucureşti 1775: 211. — Blaj 1776: 214.— Râmnic 1784: 289. — Iaşi 1794: 361. — Râmnic 1794: 361. — Buda 1799: 413. — Sibiiu 1806: 485.
Evanghelie învăţătoare şi *Ev. tâlcuite*, — v. *Cazanii* şi *Chiriacodromion*.
Evhologhion, — v. *Molitvenic*.
Evloghie, corector: 300.
— monah, corector: 139, 146, 160, 162, 166, 171, 182.
Evsevie Pamfil: 514.

Fabriccius (Joh. Albertus): 20.
Fălcoianul (Dimitrache), biv vel Clucer: 369.
Farkas (Const.): 471, 472.
Ferdinand (Infantul Don), Arhiduce în Parma: 418.
Filaret, Arhimandritul Mitropoliei din Bucureşti: 206 209, 212. Episcop de Râmnic: 250. *Minium* Aprilie, Râmnic 1780: 254. 256. *Id.* pe Mai, ibid. 1780: 256. 259. *Id.* pe Iunie: 260; 262.—*Id.* pe Iulie: 262; 264. *Id.* pe August, ibid: 267. 271, 274, 277, 279, 280, 283, 286-289, 295, 300, 309, 316. *Slujba cuv. Steliano*, Râmnic 1787: 317. 318, 334, 456, 457, 460. — Mitropolit al Ungro-Vlahiei: 347, 352.
Mihalitzes, Mitropolit al Ungro-Vlahiei: 135, 147, 148, 150, 151.
— Mitropolit al Mirelor sau al Miralichiei: 221, 224. — *Slujba cuviosului Dimitrie dela Basarabov*, Bucureşti 1779: 245. 431.
Filipan (Vasilie): 524.
Fiziognomie, v. *Curioznică arătare*.
Floarea adevărului, Blaj 1750: 113.
Floarea cuvintelor, v. Antologhion.
Floarea darurilor, Braşov 1807: 498. Ibid. 1808: 531.
Flor Ierei Hartofilax: 170.
Florin: 301.
Fogoraşi (Toma de): 493.
Fotiade (Lambru), profesor la gimnaziul din Bucureşti: 448.
Francisc II, Imparatul Austriei: 349, 376, 380, 385, 403, 416, 420, 429, 433, 443, 445, 450-452, 455, 463, 477, 485, 498, 501, 502, 504, 524, 531, 534.
Fritschius (Toma): 19.
Fritzsch (C.): 84.
Ganeau (Louis-Etienne), librar la Paris: 66, 68-70.
Gavriil, Arhiepiscopul Filadelfiei, *Tâlcuirea celor şapte sfinţite Taine*, trad. Mitrop. Veniamin, Iaşi 1807: 505, 506.
— egumen: 492.
— Grigorie Maer, Vladica Fagaraşului şi a toată ţara Ardealului: 214, 219, 220, 225. — *Orânduială pentru rugăciuni în vederea războiului*, Blaj 1778: 228, 269, 522, 536.
Mitropolitul Moldovei: 159, 160, 162, 165, 171, 179, 197, 201, 202, 220, 221, 224, 277, 292, 307, 348, 359, 525, 531.
Gazes (Teodor, Andronic şi Dimitrie): 191.
Gazi (Antim A.) din Melos: 421.
Geanetu (Ioan), clucer: Κατὰ Ὠκέλλου περὶ τῆς τοῦ Παντὸς Φύσεως, Viena 1787: 322, 324. Biv vel Logofat: 334.
Gerold: 532.
Gesner: 462.
Ghedeon ieromonah, corector: 373.
Ghenadie, Mitropolitul Ardealului: 396.
— Scholarul, Patriarhul de Constantinopole, Σύνοψις εὐχῶν ἐκ τοῦ Ψαλτῆρος, Bucureşti 1749: 111. — *Adunare de rugaciuni*, Iaşi 1751: 119.
Gheorghe Atanasievici Râmnicean (Popa), tipograf: 120, 173, 183.
— Constantin din Ianina: 176, 186-189.
— Dascalul, din Trapezunt, profesor la Şcoala domneasca din Bucureşti: 1, 2.
— Mitropolitul Moldovei: 24, 27, 28.
Nicolaovici, tipograf: 280, 281, 295.
sin Dimitrie Mihailo Popovici, tipograf: 404, 490.
sin Popa Constantin, gravor şi ti-

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

pograf: 310, 318, 347, 355, 356, 367.
Gheorghe Stoianovici, tipograf: 147.
— zeţar: 146.
Gheorghievici (Vasile), paroh în Ţernithaz: 436.
Gherasim, monah, zeţar: 277, 353. Ierodiacon tipograf: 359, 365, 371, 377, 378, 383, 393, 444, 445, 450, 466, 470.
Gherman Ieromonah, corector, Blaj: 204, 212, 214, 382.
Ghermanò, eclesiarhul Mitropoliei Bucureşti: 284.
Gherontie: 413, 417, 424, 425, 444. Din Măn. Neamţului: 470, 484. Monah, zeţar: 485, 519.
Ghica (Alexandru Scarlat Vv.): 172-175, 177, 178, 182-188, 192, 200.
— Grigorie Vv.: 42, 49, 102, 105, 109, 112-114, 120.
— Grigorie Alexandru Vv.: 162, 171, 190, 192, 193, 221.
— Matei Grigorie Vv.: 120, 121, 126-128.
— Scarlat Grigorie Vv.: 121, 139, 146-150, 152, 156, 170.
Ghinea diaconul Stoicovici, tipograf: 174, 177.
Ghyrie (P.), gravor: 192.
Girold, — v. Gerold.
Glykis (Nicolae), tipograf: 36, 101, 201.
Γνωμικὰ παλαιῶν τινῶν φιλοσόφων, Veneţia 1780: 270.
Golescu (Gheorghe R.), Ἄτλας ἢ Χάρτης, Viena 1800: 420, 421.
Gottlieb (Antonius), tipograf: 498, 504, 505.
Gramatică slavonească, Râmnic 1755: 132.
Grigorie al Dristei: 491.
— Arhimandrit: 352, 410.
— Decapolitul (Sf.), *Carte osebită*, Râmnic 1753: 121.
— Deleanul: 246, 274.
— Râmniceanul: 370.
— ierodiaconul dela Râmnic, corector: 278, 280, 281, 284, 286, 287, 289, 300, 310, 316. Economul Episc. Râm.: 355, 357.
— ieromonah, corector: 173, 176. Tipograf: 192, 193. Econom al Mitropoliei: 206. Gravor: 211.
— Episcop de Râmnic: 106, 107, 110, 112, 113, 117, 118, 120-123, 142, 146, 152, 156, 157, 161, 163.
— Mitropolit al Ţării-Româneşti: 149, 162. — *Învăţături pentru ispovedanie* (Bucureşti) 1764: 162; 163, 166, 169, 172, 174, 177, 178, 183-185, 190, 192, 193, 200, 204, 206, 210-213, 215, 216, 218, 221, 226, 231, 245-247, 253, 254, 269, 270, 271, 273, 275, 283-285, 304, 311, 312, 318, 324.
Grigorie Mitropolit Sidis: 304, 305, 311, 350.
— Singhelul, corector: 348.
— Stan Braşoveanu sau Stanovici, tipograf şi gravor: 85, 126, 127, 132, 133, 139, 142, 145, 159, 160, 162, 166, 171.
— tipograf: 85, 113.
— — (tovarăşul lui Gherontie): 413, 417, 424, 425, 444, 470, 484.
Griselini: 326.
Gromovnic, ed. II (Bucureşti) 1795: 374.

Hadrovici (Antonie): 312.
Haines (Gheorghe), dascăl, corector: 331. Diacon: 335. — *Verschury de laude la statua a Inperatuluy Joseph II*, Viena 1807: 499.
Halmaghi (Ioan): 281. Vicar: 355.
Hamid (Sultanul): 206.
Hangerì (Constantin Gh. Vv.): 404.
Haralambie (Sf.): 51.
Hatişerif: Hamid (Bucureşti 1774): 206. — Selim III, Bucureşti 1791: 341.
Heineccius (Ioan Gottlieb), Στοιχεῖα τῆς Λογικῆς καὶ Ἠθικῆς Φιλοσοφίας, trad. Vornicului Gr. Brâncoveanu, Viena 1808: 538.
Heliade (Manasse): 152.
Henning (Ioan), tipograf: 498, 504.
Herăstrău: 223, 224.
Herfurt (Friedrich), tipograf: 531.
Herold (Christian): 84.
Heuman (G. D.) gravor: 84.
Hochmeister (Martin), tipograf: 273, 279, 315, 343, 425.
Horga-Popovici (N.), *Oglinda arătată omului înţelept*, Buda 1807: 500. 502.
Horvat Alexandru: 310.
— Niceta: 317.
Hrisov de aşăzământu (M. C. Suţu), Iaşi 1793: 353.
Hrisos, ierei: 491.
Hristofor Emborocomitu: Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, Bucureşti 1728: 35.
Huart, librar: 69, 70.

Jacov, Episcop al Rădauţilor: 87. — Mitropolit al Moldovei: 119, 121, 123,

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

124, 126, 127, 130, 131, 132, 134, 139. — *Adunare de multe învățături*, Iași 1757 : 139. 141. — *Despre lemnul Sf. Cruci*, (Iași 1759) : 144. 145.
Iacov, Episcop de Huși : 229, 330. — Mitropolit al Moldovei : 330, 353, 354, 359, 365, 371, 377, 378, 383, 393, 439, 446.
Ianache, al doilea Postelnic : 54, 72.
Ianachi : 492.
Iaroslav : 515.
Ieremia Atanasievici, tipograf : 36, 45.
— Ieromonah, economul Mitropoliei din București : 276.
— Marco, tipograf și gravor : 24, 29, 109.
— Simeon, tipograf : 24, 27, 28. 42.
Iercovici (Dimitrie), translator gubernial : 362, 365.
Ieroteu, Mitropolit al Silistrei, — v. Comnen.
Ierusalim : 35.
Ighisip, istoricul (Hegesippus) : 238.
Ignatie, egumen : 491.
— Monah în Man. Neamțului : 519.
Ilie dela Cernavoda, tipograf : 29.
— din Ohrida, zețar : 150, 151. 166, 171.
Indreptarea păcătoșilor, Iași 1768 : 179.
Indreptarea pacătosului, Timișoara, (Iași) 1765 : 164.
Inflorirea cuvintelor, — v. *Antologhion*.
Infruntarea Jidovilor (Neofit), Iași 1803 : 446.
Inochentie, Episcopul Râmnicului : 36, 41, 42, 44, 48, 49.
— Episcop de Huși : 134.
Ghizel Arhimandrit al Pecerscăi : 516.
— Ieromonah, eclesiarh și duhovnic al Mitropoliei din Iași : 361, 366, 373, 378, 379, 384 393.
Inscurtă adunare a numelor, Iași 1789 : 327.
Intrebări bogoslovești, București 1741 : 54.
Intrebari și răspunsuri despre Unire, Blaj (1780) : 253.
Invățătură a vindeca boala sfrantului, Sibiiu 1803 : 447.
Invățătură arhiereasca, Iași 1771 : 197.
Invațătură besericiască, (București) 1774 : 206.
Invățătură bisericiască pentru șapte Taine, Râmnic 1746 : 92.
Invățătură creștina, Blaj 1786 : 313.
Invățătură creștinească, ed. II, Blaj 1756 : 134.—*Id.* Iași 1790 : 337. *Id*, ibid. 1808 : 531. — v. și *Catechism*.
Invățatură creștinească sau Catechismul cel mare, Blaj 1804 : 449.—*Id*, Buda 1806 : 485.
Invățatură creștinească pentru cei cari voesc a lua vreun cin, Iași 1770 : 194.
Invățătura despre șapte Taine, (Râmnic) 1724 : 22.
Invățătura Ecaterinii II (pentru o) *noao Legiuitoare Condică*, Iași 1773 : 201.
Invățătură foarte folositoare pentru facerea răvașelor, Sibiiu 1803 : 445.
Invățătură pentru măsura cotului (București) 1795 : 376.
Invățătură pentru tineri (Intâia), Râmnic 1726 : 29.
Invățături creștinești, Viena 1785 : 306
Invățaturi preoțești despre șapte Taine, Iași 1732 : 48. — *Id.*, Iași 1745 : 87.
Ioachim, ieromonah, tipograf : 205, 211, 213, 214, 218, 229, 234, 268, 277, 283, 286, 287.
Ioan Alexievici, Imparatul Rusiei : 44.
— Bob, Vladica Fagarașului și a toata țara Ardealului : *Cuvânt în zioa instellației*, Blaj (1784) : 286-315, 349, 356, 380, 381, 385, 386, 420, 429, 433, 444, 449, 452, 453. — *Carte de învățături creștinești*, I-III, Blaj 1805-6 : 454. 455, 502, 504, 506.—*Inștiințare despre rădicarea Capitulumului în Blaj*, (1808) : 522. 524, 534, 535.
— cel-Nou (Sf.), dela Suceava : 130, 431, 475.
Craioveanul (Popa), duhovnicul Mitropoliei din București : 531
— Damaschin (Sf.), *Opera philosophica et theologica*, Blaj 1763 : 160. — *Descoperire cu amăruntul a pravoslavnicei credințe*, Iași 1806 : 482, 483, 484.
— drugar : 85.
— Ghiali Alimetlu Gheorghios Constantin : 186.
— Gura-de-Aur (Sf.) : 93, 232.
— Marcu (Popa), zețar : 182,
— monah, corector : 182.
— Râmniceanul, tipograf : 164.
— Românul (Mucenicul) : 431.
— (Sfântul) fost Despot sârbesc : 157.
— Simeonovici, diacon, tipograf ardelean : 123, 126.
— Stoicovici, tipograf : 64, 65.
— zețar : 379, 393.
Ioanichie, Episcop al Brațlavului, etc.: 390.
— — al Romanului : 134.
Iordache Stoicovici tipograf : 149, 150, 156, 166, 170, 172.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Iordan, biv vel Gramatic Capadochianul: 244, 256.
Iorgovici (Paul), *Observaţii de limba romînească*, Buda 1799: 413. 438.
Iosif II, Impăratul Austriei: 281, 290, 291, 306.—*Proclamaţie pentru desfiinţarea iobăgiei* (Viena 1785): 310.—*Aşezămînt pentru cadastru*, Sibiiu 1786: 312.—*Aşezămînt pentru ţăranii din Bucovina*, (Viena) 1786: 312.—*Orînduială pentru pădurile din Bucovina*, (Viena) 1786: 315.—*Orînduială pentru vînătoare*, (Viena) 1786: 315. — *Rînduiala judecătorească*, Viena 1787: 317.—*Pravilă de obşte asupra faptelor rele*, Viena 1788: 326.—327, 330, 334, 335, 363, 451, 499.
— Episcop de Argeş: 456, 457, 461, 487, 488, 491.
— Ierodiaconul din Mănăstirea Neamţului: 85.
— Ioannovici de Şacabent, Episcop al Verşeţului, etc.: 414.
— Misiodax, Σημειώσεις Φυσιολογικαί, Bucureşti 1784: 300.
— Protosinghelul Episcopiei Rîmnicului: 280.
Iov: 506.
Iovan: 492.
Ipsilant (Alexandru Ioan Vv.): 204, 206, 211-213, 215, 217, 218, 221-223, 226, 227, 229, 231, 233, 237, 244, 245.—Συνγατμάτιον νομικόν, Bucureşti 1780: 246, 247. — Carte de bir pentru ţiganii domneşti, (Bucureşti) 1780: 249. 253, 254, 257, 260, 262, 265, 269 271, 273, 275, 389, 393.
— Constantin Alexandru Vv.: 456, 476, 478, 505
Isaac (Rabinul): 1 9, 200.
Istoria Syndipii Filosofului, Sibiiu 1802: 434.
Iraclie Imparatul: 374.
Irimia, ierodiacon, tipograf: 253.
Istoriia a Alexandrului celui Mare, Sibiiu 1794: 361. — *Id.*, Movilau 1796: 387.
Isuf Paşa: 341.
Iuliu Cezar: 414.
Ivan Fagaraşanul (Popa), corector: 42.
Изслѣдованіе Христіанства, Iaşi 1790: 339.

Jianul (Paharnicul Stan): 206.
Joncquières (de): 66.
Jumanca (N. nobil de): 416.

Kavalliotis (Teodor Anastasiu), Προτοπειρία, Veneţia 1770: 194.
Kavsokalybites (Neofit ieromonahul): 191.
Keul: 54.
Knapton (James, John şi Paul), tipografi: 49.
Kollowrat (Leopoldus Comes a): 312.
Kolonitz (Cardinalul), Primat al Ungariei: 139.
Kommitas (Ştefan): 421.
Kõrõsi (Samuil sau Ştefan): 463.
Kovats,—v. Covaci.
Kretschmer: 197.
Kurzbeck sau Kurzboeck (Iosif Laurentie de), tipograf: 195, 222, 229, 251, 270, 272, 274, 286, 287, 292, 294, 302, 304, 306, 308, 317, 322, 324, 327, 332, 334.

Lafsaicon, Bucureşti 1760: 150.
Lavrentie Ieromonah Dimitrievici, dela Măn. Hurezii, corector: 52, 53, 63, 75, 80, 83, 92, 94, 96, 98, 99, 101, 107, 110, 112, 118, 121, 123, 143. 147, 161.
Lazăr (Gheorghe), *Versury la logodna Impăratului Frantz I*, Viena 1808: 531, 532.
Lazar (Nicolae şi Ioan), tipografi: 283, 300, 332, 333.
— (Sf.) Cneaz: 157.
Le Clerc, tatal şi fiul, librari: 69, 70.
Lecţione adecă Cuvîntare scoase dela întăe parte a Gramaticii (Toader Scoleru), Iaşi 1789: 328.
Legi pentru graniţa militărească, Buda 1808: 532.
Leon, Mitropolitul Moldovei: 313.
Leopold: 342, 344, 522.
Lipszky (Joannes de): 451, 466.
Liturghia Sf. Ioan Gură-de-Aur, Rădăuţi 1745: 87.
Liturghii: Bucureşti 1728: 35. — Râmnic 1733: 48. — Bucureşti 1741: 55. — Bucureşti 1742: 61.—Bucureşti 1747: 98.—Iaşi 1747: 99.—Râmnic 1747: 99. — Blaj 1756: 134. — Iaşi 1759: 145. — Râmnic 1759: 146.—Râmnic 1767: 173. — Buzău 1768: 192. — Blaj 1775: 212. — Bucureşti 1780: 253. — Râmnic 1787: 316. — Iaşi 1794: 365. — Bucureşti 1797: 393. — Sibiiu 1798: 403. — Iaşi 1802: 435. — Blaj 1807: 502.
Loghica (Clain, după Baumeister), Buda 1799: 416.
Luca (Hristofor), din Grabaţ: 436, 530, 534
Ludovic XIV, Regele Franciei: 68.
Ludovica, Impărateasa Austriei: 531, 532.
Lustina (Vichentie): 416.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Macarie cel Mare, Eghipteanul, *Omilii*, Bucureşti 1775 : 212.
— Duhovnic al Mitropoliei Moldodovei : 439.
— Ieromonah din Măn. Dragomirna, corector : 210, 213, 214.
— Mitropolit al Moscvei : 515, 516.
Maer (Mitropolitul G. Grigorie),—v. Gavriil Grigorie Maer.
— Petre : 481.
Mâna lui Damaschin, Sibiiu 1793 : 354.
Manastirea Sf. Sava din Bucureşti : 55, 61.
— Sf. Troiţă din Blaj : 134, 137, 141.
— Tuturor Sfinţilor din Bucureşti : 1, 2.
Mandacaş (Toma), doctor în medicină şi filosofie : 197, 198, 223.
Mărăş (Lupul), pilcar : 85.
Marcu Antoniu : 263.
Mărgăritarele lui Ioan Gură-de-Aur şi alţii, Bucureşti 1746 : 93.
Maria Terezia, Impărăteasa Austriei : 84, 134, 164, 172, 203, 212, 214.—*Carte pentru incorporarea Bucovinei*, (Viena) 1777 : 219. — 273, 308, 363, 391, 392, 523.
Martinovici (Mihail) : 437.
Mateiu al Mirelor : 333, 334.
— Vv. Basarab : 227.
— Corvin : 479, 480.
Matrona din Hio (Sfânta) : 51.
Mauroeides (Nicolae), Τὸ ἀποστολικὸν δόκτιον, Iaşi 1756 : 137.
Mavrocordat (Alexandru), Exaporitul : 20, 263.
— Alexandru Constantin Vv. : 292
— Alexandru Ioan Vv. : 301.—*Hrisov*, Iaşi 1785 : 306. — 307, 313, 316.
— Constantin Nicolae Vv. : 41, 45, 50, 51, 55, 61, 80, 87-89, 93, 94, 96, 98-101, 106, 112, 135, 142, 144.
— Ieromonahul Iacob : 190.
Ioan Alexandru Vv. : 1.
Ioan Nicolae Vv. : 76, 77, 85, 87.
— Nicolae Alexandru Vv. : Περὶ τῶν καθηκόντως ζώντος, Bucureşti 1719 : 1.—2, 3.— *Id.* Lipsca 1722 : 19. 20-22. — *Id.* Londra 1725 : 23. — 33, 35, 36, 41, 47. — *Id.*, traducere nemţească, Ansbach 1739 : 54. — 79. — Θέατρον πολιτικόν, Lipsca 1758 : 143.—144, 189.—*Id.* Lipsca 1776 : 217.—Λόγος κατὰ νηκοτιάνης, Iaşi 1786 : 316. — Θέατρον πολιτικόν, Veneţia 1802 : 443.
Mavrogheni (Nicolae Petru Vv.) : 311, 316, 318, 322, 332, 333.
Maxentie : 433, 458.
Maxim Arhiepiscopul (Sf.) : 157.
— Mărturisitorul : 22.
Maximian : 514.
Mehesi (Avram) : 524.
Meletie Gheograful : 234, 236, 319.
Metastasio, *Ahilefs la Schiro*, trad. de Iordache Slătineanu, Sibiiu (1797) : 394.
Metaxopulos (Ieromonahul Partenie) : 185, 193.
Metodie, Episcopul Buzăului : 65, 100.
Mihai Atanasievici (Popa), sau M. Atanasie Popovici, gravor şi tipograf din Râmnic : 48, 52, 62, 73, 80, 89, 92, 94, 96, 99, 101, 105, 112, 114, 289.
— Braşoveanul, tipograf : 222.
Mihaïl din Sibiiu, tipograf şi corector : 342, 345.
— tipograf : 439.
Mihalache (Popa), tipograf : 353, 359, 365, 371.
Mihalitzes (Ioan), mare Şătrar : 147, 148.
Millar (A.) : 133.
Millot, *Istorie universală*, trad. Molnar, Buda 1800 : 417, 418.
Milutin (Sf.), fost rege sârbesc : 157.
Mineiu mare, Buda 1804-5 : 449. — *Id.* ibid. 1805 : 456.
Mineiu de Râmnic : *Octomvrie* (Chesarie), 1776 : 215. — *Noemvrie*, 1778 : 226. — *Dechemvrie*, 1779 : 231. — *Ianuarie* : 233. — *Fevruarie* : 237. — *Martie* : 241. — *April* (Filaret), 1780 : 254.—*Maiu* : 256.—*Iunie* : 260.—*Iulie* : 262.—*August* : 265.—*Septemvrie* : 267.
Miniat (Ilie), *Cazanii de prăznuire*, Bucureşti 1742 : 57.
Minologhion, Blaj 1781 : 273.
Moise Petrovici, Mitropolit al Belgradului : 29, 30, 37, 38.
— Putnic (Mitropolitul) : 306.
Molebnicŭ adecă Carte cu rânduiala rugăciuneloru pentru Impăratul, Iaşi 1807 : 503.
Молебникъ (Госдарственный), Iaşi 1789 : 329.
Molitvenic : Bucureşti 1729 : 36. — Râmnic, 1730 : 36. — Bucureşti 1741 : 55. — Bucureşti 1747 : 99. — Buzau 1747 : 100. — Râmnic 1747 : 101. — Iaşi 1749 : 109. Iaşi 1754 : 126.—Blaj 1757 : 141.—Râmnic 1758 : 142. Bucureşti 1764 : 162. — Iaşi

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

1764: 162.—Râmnic 1768: 182.—Râmnic 1782: 274.— Blaj 1784: 290.— Iași 1785: 307. — Râmnic 1793: 355. — București 1794: 366. — București 1808: 530.
Molitvenic în scurt,—v. *Prăvilioară*.
Molnar de Müllersheim (Ioan), profesor și doctor: *Economia stupilor*, Viena 1785: 307, 308. — *Deutsch-walachische Sprachlehre*, Viena 1788: 324, 325.—364, 397.— *Retorică adecă Învățătura și întocmirea frumoasei cuvântări*, Buda 1798: 403. — *Istoria universală* (Millot), Buda 1800: 417.—418, 452, 460, 465, 481.— *Povățuire către sporirea stupilor*, Sibiiu 1808: 535.
Moruz (Alexandru Constantin Vv.): 348, 352, 355, 356, 361, 366, 367, 374, 377, 411, 416, 418, 421, 422, 431, 444-446, 450, 466, 467, 482.
— Constantin Dimitrie Vv.: 224, 225, 277.
Müller (G. F.): 197.
Murgulovici (Petru), paroh în Berecsov: 435.
Mușat Logofatul, corector: 57.

Nagy de Peretsen (Ladislau): 465.
Naișteter,—v. Neustädter.
Neagoe Vv.: 487.
Nechifor,—v. Nichifor.
Nectarie, Episcop de Râmnic: 355, 356, 361.
— Mitropolit al Pelagoniei (Bitolia), etc.: 440.
— Patriarh al Ierusalimului: 176.
Necula, zețar: 85.
Nemeș (Vasilie), protopop și director: 449.
Nenadovici (Pavel): 132.
Neofit, Ἐκλογὴ τοῦ Ψαλτηρίου παντὸς, București 1769: 193.
— de Crit sau Criteanul, Mitropolit al Ungro-Vlahiei: 55, 56, 58, 60, 62-65, 70, 71, 73, 80, 87-89, 93, 94, 96, 98-101, 105, 112, 113, 117, 118.
— Diaconul: 143.
— Egumenul: 492.
— Ierodiaconul, Θεοδώρου Γραμματικῆς εἰσαγωγῆς... București 1768: 190.— 193, 194, 384.
— Martirul: 22.
— Monahul, *Înfruntarea Jidoviloru*, Iași 1803: 446, 447.
Nerone: 266.
Neustädter (M.), *Cuvânt pescurt despre ultuirea vărsatului de vacă*, Sibiiu 1804: 450.
Nichifor Calist: 238.
— Ieromonah: 197-199.
— Peloponesianul, Mitropolit al Moldovei: 76, 79, 85, 87, 102, 109, 112.
Nichifor Teotochi, Arhiepiscop al Astrahanului: 413. — *Chiriacodromion*, București 1801: 422.
Nicodim, Arhimandrit: 491.
— Sfântul: 175.
Nicola (Popa) din Prund, fost protopop al Bucureștilor: 32, 33.
Nicolae Logofăt: 491.
Nicolau (Gheorghe): 432, 433.
Nifon (Sf.), Patriarhul Țarigradului: 487, 488.
Nil, Arhiepiscopul Solunului, *Carte sau Lumină*, Râmnic 1760: 152.
Nișterm, — v. Nyström.
Noailles (Contele de): 66, 70.
Nobili (Ioan): 524.
Norma adecă Rânduiala veniturilor patrahirului, Sibiiu 1784: 292.
Novacovici (Ștefan de), tipograf: 349, 350, 353.
Numa Pompiliu: 234, 237.
Nyon, tatăl și fiul, librari: 69.
Nyström (Nils), *Mijlociri noao aflate păntru stângerea focului*, Lemberg 1794: 367.

Oarecare *secreturi ale lucrării pământului*, (București) 1796: 388.
Obradovici (Dositeiu), *Sfaturile a înțelejerii cei sănătoase*, trad. D. Ținchindeal. Buda 1802: 435. — *Adunare de lucruri moralicești*, trad. D. Ținchindeal, Buda 1808: 532, 533.
— Grigorie: 437. — *Datorințele a subdaților către Monarhul lor*, Buda 1805: 455. 456. — *Povățuire către învățătura socoatei sau Aritmetica*, Buda 1805: 461, 462. — *Carte de mână pentru bine orânduita Economie*, Buda 1807: 493, 494, 497, 533.
Ocellus: 322, 323.
Octavian August: 265, 266.
Octoih: București 1720: 2 —București 1726: 29.—Iași 1726: 28.—București 1731: 41.— București 1736: 51.—Râmnic 1742: 62.— București 1746: 93. — Iași 1749: 109. — Râmnic 1750: 113. — Blaj 1760: 152. — Râmnic 1763: 161. — Blaj 1770: 194. — București 1774: 206.—Râmnic 1776: 217.— Blaj 1792: 349. — București 1792: 349.
Octoih mic: Iași 1786: 313.—Cernăuți 1804: 450. — Iași 1804: 450 — (Brașov) 1805: 462. — Sibiiu 1808: 534.
Ode pentru pomenirja Marjej Theresjej, Sibiiu 1781: 273.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Omilii, ale lui Macarie cel Mare, Eghipteanul, Bucureşti 1775 : 212.
Origen: 383.
Orologhion, — v. *Ceaslov*.
'Ορθόδοξος ὁμολογία, Bucureşti 1767 : 176.
Orthographa latino-valachica, Cluj 1805 : 462.
Ortografie sau scrisoare dreaptă, Viena 1784 : 292.
Osman I. (Sultanul) : 4.
Osmoglasnic, — v. *Octoih*.
Ovidiu : 237.

Paisie din Măn. Dragomirna, apoi Neamţul : 509, 517.
— Patriarhul de Constantinopole : 188.— *Scrisoare pentru ajutorul Sf. Mormânt*, Bucureşti 1768: 191.
Palfi (Contele Carol) : 312.
Pamperis (Ambrosie) : 223.
Panaghiotachi(Paharnicul Dimitrache): 224.
Pandovici (Dimitrie), tipograf: 52, 56, 64.
Pannyhida împreună şi litiia mică, Iaşi 1807 : 503.
Pantea (Simeon) : 365, 435.
Pap Marzsinai (Stefan), inginer : 471, 472.
Para (Vicarul Ioan), din Fagaraş : 481, 524.
Paraclitichi, — v. *Octoih*.
Partenie, Arhimandritul: 487.
— Episcopul Râmnicului : 170, 173, 175, 176, 182.
— Patriarhul Constantinopolului: 176.
— — Ierusalimului : 54, 108.
Păstoriciasca datorie, Blaj 1759 : 147.
Pavel Avacumovici, Episcop al Aradului, etc. : 500.
— Clopotariul, tipograf: 439.
— Nenadovici. Arhiepiscop de Carloviţ : 157, 164.
— Petrovici, marele Cneaz rusesc, fiul Ecaterinei II : 206-208.
Pedimontant (Doftorul) : 301.
Pegas (Meletie), Patriarhul Alexandriei, 'Ορθόδοξος διδασκαλία, Bucureşti 1769 : 193-194.
Penco, din Cotel: 492.
Penticostar: Bucureşti 1743: 70 — Râmnic 1743 : 73. Iaşi 1743 : 123.—Râmnic 1767 : 173. — Bucureşti 1768 : 183. — (Bucureşti) 1780 : 269.—Bucureşti 1782 : 275. – Râmnic 1785 : 309. — Bucureşti 1800 : 418. — Iaşi 1800 : 420. — Sibiiu 1805: 463. - Blaj 1808 : 534.
Περιγραφὴ τῆς Βλαχίας (Bauer), Bucureşti 1789 : 332.
Persiano (Manolache), mare Căminar, Συνοπτικὴ περίληψις τῶν ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων τοῦ Νικ. Π. Μαυρογένη, Bucureşti 1789 : 333.
Petco : 492.
Petrov (Pavel) : 377, 378, 383.
Petrovici (Gheorghe), protopresviterul Hasiaşului : 435.
Petru : 492.
— cel Mare : 4, 301.
— Moghilă, Mitropolitul Kievului : 515
— Pavel Aaron dela Bistra, Vlădica Făgăraşului : 134, 137, 147. — *Păstoriceasca poslanie*, Blaj 1760 : 148. 149, 152. — *Adevărata mângâere*, Blaj 1761 : 154.—*Epistola consolatoria*, Blaj 1761 : 155.—*Soborul dela Florenţa*, Blaj 1762 : 157. 158. – *Exordium Synodi florentinae*, Blaj 1762 : 158-160, 522, 523.
— Papavici sau Popovici Râmniceanul, tipograf: 164, 170, 172, 203, 212, 214, 219, 220, 226, 340, 356, 420, 503.
— Sibiianul, tipograf: 146, 152.
Pilde filosofeşti. 1783 : 280. — Râmnic 1783 : 280. — Sibiiu 1795 : 376.
Piller, tipograf: 367.
Piscator, tipograf în Hamburg : 84.
Pissideios (Serafim): 144.
Platon, Arhiepiscop de Moscva : 338, 377.
Policarp, — v. Strelbiţchi.
Politianos (Anghel) : 191.
Polustav, Blaj 1773: 203. — Blaj 1793 : 356 — Buda 1807: 503. Blaj 1808 : 535. — V. şi *Ceaslov*.
Poniciu (Costache), tipograf: 466, 470, 485.
Popovici (Andrei) : 492.
— de Hondol (Ioan), vicar : 330, 331, 443.
— Ioan, gravor : 520
Pop (Zenobie Constantin) : Μετρικῆς διολία β', Viena 1803 : 448.
Popp (Hagi Constantin) : 432, 433.
Poslanie sau Dreapta oglindă a păcii, dragostii şi unimii, Viena 1787 : 317.
Poteca (Eufrosin) : 538.
Potemkin (Cneazul Grigorie Alexandrovici) : 338, 340.
Povăţuire către Aritmetică sau Invăţatura numerilor, Buda 1806 : 486.
Povăţuire către Economia de câmp, Buda 1806 : 486.
Povăţuire către sporirea stupilor, Sibiiu 1808 : 535.
Pravilă de obşte asupra faptelor rele, Viena 1788, 326.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Правила Молебнам, Râmnic 1761 : 157.
Prăvilioară adecă Molitvenic în scurtu, Iaşi 1802 : 438.
Prăvilioară de taina ispovedanii, Bucureşti 1781 : 273.
Prăvilioară (Şapte Taine bisericeşti), Iaşi 1784 : 292.
Pravoslavnica mărturisire, Bucureşti 1745 : 87.
Pravoslavnica învăţătură, Bucureşti 1794 : 367.
Preoţia, Râmnic 1749 : 110.
Preoţia sau Indreptarea preoţilor : Viena 1786 : 315.—Sibiiu 1789 : 330.
Prescurtă arătare pentru Dumnezeu, Viena 1784 : 294.
Propemticon honoribis Samuelis Vulkán, Oradea-Mare (1807) : 504.
Prupie : 232.
Psaltire : Râmnic 1725 : 23.—(Slavonă) Iaşi 1731 : 42.—Bucureşti 1735 : 49.—Iaşi 1743 : 76.—Bucureşti 1745 : 88.—Râmnic 1746 : 94.—Bucureşti 1748 : 107.—Râmnic 1751 : 120. — Iaşi 1752 : 121. — Bucureşti 1754 : 126. — Bucureşti 1756 : 135. — Iaşi 1757 : 141. — Bucureşti 1758 : 143. — Blaj 1764 : 162. Râmnic 1764 : 163.—Iaşi 1766 : 171.—Buzau 1767 : 174.—Bucureşti 1775 : 213.—Râmnic 1779 : 244. Blaj 1780 : 269. — Bucureşti 1780 : 269. — Iaşi 1782 : 277. — Râmnic 1784 : 295. — Blaj 1786 : 315. — Iaşi 1790 : 338.—Sibiiu 1791 : 342.—Viena 1793 : 356. — Iaşi 1794 : 371. — Bucureşti 1796 : 389.— Movilau 1796 : 390. — Sibiiu 1799 : 416.—Sibiiu 1801 : 431.—Iaşi 1802 : 439.—Sibiiu 1804 : 451.—Sibiiu 1805 : 463. — Bucureşti 1806 : 486. Sibiiu 1806 : 486.—Braşov 1807 : 504 — Mân. Neamţului 1807 : 504.—Buda 1808 : 535. — V. şi *Alegere din toata Psaltirea.*
Ptolemeu : 238, 239
Purcescu (Mihalache), zeţar : 475.
Puliu (Marchizii), tipografi : 398.
Pustia dragoste, Sibiiu 1786 : 315
Putnic, v. Moise.

Racoviţă (Constantin Mihail Vv. Cehan) : 119, 121, 123, 124, 126, 132, 133.—*Hrisov pentru vădrărit*, Iaşi 1756 : 134, 137. — *Hrisov pentru desfiinţarea văcăritului*, Iaşi 1757 : 139. 141, 191.
— Ianica, fiica lui Radu biv vel Logofat : 221.
— Mihai Vv. 24, 28, 55-58, 60, 62-65, 70, 71, 73, 124.
Ştefan Mihai Vv. : 163, 166, 167.
Rădnic, — v. Atanasie.
Radu, din Episcopia Râmnicului, corector şi tipograf : 280, 342, 345, 376.
— logofatul Iacovici, tipograf : 41, 50, 51, 60, 72.
— Negru Vv. : 227, 228, 236.
Radulovici (Hagi Kyrila) : 416
Rafail monahul, dela Hurezii : 161, 163, 233, 244, 245, 256, 267.
Rânduială cum să cuvine a cânta cei doisprezece psalmi deosebi, Măn. Neamţului 1808 : 535.
Rânduiala judecătorească, Viena 1787 : 317.—Id., Liov 1789 : 330.
Razul (Constantin), vel Vornic : 112.
Rednic, — v. Atanasie.
Redslob (Joh. Ludwig) : 197.
Regulele şcolasticeşti, Buda 1806 : 486.
Rein, gravor : 196.
Repraesentatio et humillimae preces universae in Transilvania Valachicae Nationis, Iaşi (!) 1791 : 342.
Rista Luca (J.) — v. Luca (Hristofor).
Ro (Mihail) : 316.
Roja (G. C.), *Cercetari asupra Românilor de dincolo de Dunăre* (nemţeşte şi greceşte), Pesta 1808 : 537
Romanos, Impărat din Bizanţ : 144.
Romulus : 242.
Rönnagel : 54.
Rugaciuni, — v. *Adunare de r.* şi Ghenadie Patriarhul.
Ruja (Pavel) : 461.
Rumianţov (Contele Petru Alexandrovici) : *Proclamaţie către cnejia Valahiei*, Iaşi 1770 : 194.—Id. *către cnejia Moldovei*, Iaşi 1771 : 197. — 201, 206.

Sabo (Ştefan), revizor de carţi : 281.
Saiagi (Nicolae) : 492.
Sainson : 68, 69.
Salticov (Generalul Petru) : 246.
Salutatió qua Samuelem Vulkán venerabatur, Oradea-Mare 1807 : 504.
Samuil Ravvi Jidovul, *Alcătuire înaurită*, Iaşi 1771 : 197. 200.
Sandul, tipograf şi gravor : 85, 87, 101, 109, 126, 127, 132, 133, 146, 160, 164, 172, 203, 214, 356, 433.
Şapte taine, Timişoara 1790 : 335.—V. şi *Adunare, Invăţătură, Prăvălioară* şi *Tâlcuire.*
Saugrain : 69.
Sava, ieromonah, egumen al Mănăstirii tuturor Sfinţilor din Bucureşti, tipograf : 2, 3.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co.”; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Sava, Mitropolit al Ardealului: 396.
Savin (Chyric), zeţar: 475.
Savoye, librar: 70.
Scaligher (Camil): 411.
Schina (Mihail): 440.
Schindelmayer (Carol R.), gravor: 421, 448.
Schmideg (Francisc): 379.
Schniebes (Joh. Georg): 20.
Schobel (Gheorghe de): 454, 455, 462.
Scurtă învăţătură părinţilor duhovniceşti, Viena 1787: 317.—*Id.* ibid. 1789: 332.
Secicarev (Luca): 340.
Selim III (Sultanul): 144.—*Hatişerif*, Bucureşti 1791: 341.
Serafim Thypolitul: 431.
Şerban Vv. Basarab: 227.
— Logofat de taină: 306.
Sever, Impăratul Romanilor: 227.
Sfântul Mormânt: 35.
Silvestru, monah, zeţar: 475, 506.
— Patriarh al Antiohiei: 84.
Simeon, Arhiepiscopul Tesalonicului, *Voroavă de întrebări şi răspunsuri întru Hristos*, Bucureşti 1765: 166, 167-170.
— Metafrast: 514-516.
— noul Bogoslov: 413.
— Ştefan, Mitropolitul Ardealului: 390
Simion, gravor: 393.
— Mirotovici, rege sârbesc: 157.
— pilcar: 85.
Simon, fostul rege sârbesc Ştefan: 157.
Şincai (Gheorghe Gavriil), *Elementa linguae daco-romanae sive valachichae* Viena 1780: 251. — *Catechizmul cel mare*, Blaj 1783: 281.—*Prima principia latinae grammatices*, Blaj 1783: 282. — *Indreptare către Aritmetică*, Blaj 1785: 310. — 325, 363. — *Epistola ad Ioannem de Lipszky*, Buda 1804: 451, 452. — *Elementa linguae dacoromanae*, Buda 1805: 464. — 471, 472. — *Istoria, lucrurile şi întâmplările Românilor*, Buda 1806-7: 479. — 481, 525. — *Hronica Românilor*, Buda 1808: 536.
Sinesie, Episcop al Aradului, etc.: 157.
Sinopsis, Iaşi 1747: 102. — V. şi *Adunarea celor şapte Taine*.
Sinopsis adică Adunare de multe învăţături, Iaşi 1757: 139.
Sinopsis adecă Cuprindere în scurt a Scripturii Râmnic 1783: 279.—V. şi *Synopsis*.
Slatineanu (Gheorghe): 334, 394.
— Scarlat: 334.
Slujba cuviosului Dimitrie dela Basarabov, Bucureşti 1779: 245. *Id.* ibid. 1801: 431.
Slujba cuviosului Steliano, Râmnic 1787: 317.
Slujba osebită a Sf. Nicodim, Râmnic 1767: 175.
Slujba Sf. Andreiu, (Bucureşti) 1726: 32.
Slujba Sf. Nifon, Sibiiu 1806: 487.
Şoanul (Dascălul Petcu), dela Braşov: 48.
Şobel, — v. Schobel
Sobiecki (Ioan), Regele Poloniei: 475.
Sotiriovici, — v. Duca Sotiriovici.
Sofronie, egumen: 492.
— din Vraţa (Episcopul), Кѵріакодромюнъ, Râmnic 1806: 490. 491, 492.
Soţietatea Filosofească a Neamului Rumânesc, *Inştiinţare*, (Sibiiu 1795): 376.
Souchay: 68.
Spiridon (Sf.), Episcopul Tritimundiei: 51. *Canonul S-lui Spiridon*, Iaşi 1750: 112.
Stanciul Popovici sau Tomovici, tipograf: 245, 253, 269: 270, 273, 275, 284, 304, 311, 350, 411, 417, 418, 422, 431, 478. 530.
Ştefan Avacumovici, Episcopul Temişoarei: 526.
— (Sf.), fost rege sârbesc: 157.
— — fost Arhiepiscop sârbesc: 157.
— Ierodiaconul din Mănăstirea Neamţului: 445.
— — din Mitropolia Bucureşti: 305.
— Ieromonahul, egumenul mănăstirei Govora: 30.
— Mitropolit al Ungro-Vlahiei: 45, 47, 49-51.
— posluşnic: 85.
Ştefanovici (Ierei Ioan), paroh în Braşov: 478, 499, 504, 531.
Steriu (Pano): 492.
Stoica Iacovici (Popa), tipograf: 2, 21, 22, 32-36, 41, 42, 45, 50-52, 54-56, 60, 70, 72, 87, 88, 93, 111.
Stoino: 491.
Strastnic, Blaj 1753: 126. Ibid. 1773: 203.— Ibid. 1804: 452.
Stratimirovici (Stefan), Mitropolit în Carlovaţ: 450.
Strelbiţchi Ierei Mihail): 137, 160. (Protoierei, gravor şi tipograf): 220. (Exarh Mitropoliei): 221, 224, 225, 277, 292, 301. *Curioznică arătare din Fiziognomie*, Iaşi, 1785: 305, 306, 307. (Iconom): 313, 315, 316.—(Protoierei al Moldovei şi Basarabiei) Домашнїе Разговоры россійскїе ї молдавскїе, Iaşi 1789: 327.—*In scurtă adunare a numelor*, Iaşi 1789: 327, 328-330 — (Protoierei al Moldovei, al Valahiei şi al Basarabiei): 339, 346, 348, 349, 359, 387, 390, 482, 536.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Strelbiţchi Policarp, fiul precedentului, gravor: 301, 313, 536.
Stupi, — v. *Povăţuire*.
Sturdza (Ioan Sandu Vv.): 134.
Subon (Constantin), paroh în Timişoara: 294, 306, 437.
Suida: 383.
Sulzer (Franciscus Iosephus): 252, 325.
Supplex libellus Valachorum Transilvaniae (I. C. Eder), Cluj 1791: 343.
Suţu (Alexandru Nicolae Vv.): 438, 439.
— Mihail Constantin Vv.: 283, 284, 286-289, 295, 300, 304, 305, 309, 341, 347, 350. — *Hrisov de aşezământu*, Iaşi 1793: 353. — 359, 365, 371.
Συλλογὴ διαφόρων Ποιηματίων ἐγκωμαστικῶν, Lipsca 1777: 223.
Syndipa Filosoful: 434.—v. *Istoria S. F.*
Synopsisŭ adecă Cuprindere în scurtŭ a Bibliei, Sibiiu 1791: 340. — Ibid. 1808: 537.
Συνταγμάτιον νομικόν, (Alex. Ipsilant), Bucureşti 1780: 246.

Taina sfântului Botez, Târgovişte 1725: 23.
Tâlcuiré celorŭ Şapte sfinţite Taine, trad. Mitropolitului Veniamin, Iaşi 1807: 505.
Tamerlan: 66.
Tărnosanie, Iaşi 1752: 121.
Tarquiniu: 257.
Tekeld (Petru), tipograf: 154.
Tempé (Radu), *Gramatică românească*, Sibiiu 1797: 394, 397, 433.
Teodor Balsamon, Patriarhul Antiohiei: 143.
— dascălul dela Şcoala domnească din Bucureşti: 224, 334.
— Diaconul, zeţar: 378, 379, 384, 393.
— Stoianovici din Vidin, tipograf: 491.
— Studitul, *Cuvinte*, Râmnic 1784: 295. 299.
Teodosie din Gabrova: 492.
— Impăratul: 238.
— Mitropolitul din Târgovişte: 480.
— zeţar: 182.
Teodosiu (Dimitrie), din Ianina: 270.
— Panu, tipograf: 443.
Teofan, monahul: 160.
Teofilact, Arhiepiscopul Vulgariei, *Tâlcuire la céle patru evanghelii*, Iaşi 1805: 466, 469.
— Arhimandritul, rectorul şcoalelor din Moscva: 4, 11.
— biv vel Logofat za Visterie: 145.— (biv vel Clucer): 150, 152.
Teologhie dogmatică. trad. de Dimitrie Caian şi alţii, I-III, Blaj 1804-181: 452.
Teotochi, Κυριακοδρόμιον, Bucureşti 1803: 447.
Tertina (Mihail): 465.
Tertulian: 383.
Theodoros: 324.
Theophan Procopovici, Arhiepiscopul Cetăţii nouă din Moscva: 294.
Theophylactus, — v. Teofilact.
Theostirict, monahul: 136.
Ţichindeal (D.), *Sfaturile a înţelejerii cei sănătoase* (Dositeiu Obradovici), Buda 1802: 435, 438.— *Epitomul sau Scurte arătări pentru Sânta Besérică*, Buda 1808: 526. 527.—*Adunare de lucruri moraliceşti* (Dos. Obradovici), Buda 1808: 532, 555, 556.
Tindal (N.): 48, 133.
Tipografia şcoalei Văcăreştiler: 54, 55, 61.
— domnească din Bucureşti: 93.
Toader Şcoleru, *Lecţione adecă Cuvântare scoase dela intăe parte a Gramaticii*, Iaşi 1789: 328.
Toma al 2-lea Logofăt: 197, 201.
Tomeian (Margareta): 191, 413.
Ţopa (Chiril): 481.
Traian: 227, 234, 251, 319, 422.
Trattner (Mathias): 537.
Trepetnic de semnele omeneşti, (Iaşi) 1791: 345.
Triandafilidi (Const.): 147.
Tricupa Cosmischi (Gheorghe): 194.
Triod: Râmnic 1731: 42.—Bucureşti 1746: 102.—Iaşi 1747: 102.—Râmnic 1761: 156.—Râmnic 1777: 222.—Râmnic 1782: 277.—Bucureşti 1798: 404.—Blaj 1800: 420.
Triodul săptămânei mari, (Bucureşti) 1726: 33.
Tudorache (Diaconul), zeţar: 162.
Tunusli (Fraţii), Ἱστορία τῆς Βλαχίας (Mih. Cantacuzino), Viena 1806: 488, 489.
Tyroff (Mart.): 84.

Ucuta (Constantin), Νέα Παιδαγωγία ἤτοι Ἀλφαβητάριον, Viena 1797: 398.
Urmare pre scurt a dreptei credinţe, (Bucureşti) 1794: 374.
Uroş (Sf.), fost ţar sârbesc: 157.
Ursul, zugrav, gravor: 21, 204.

Văcărescu (Ioan, Ianache sau Ienăchiţă): 200, 201.—*Observaţii sau Băgări de seamă asupra regulelor şi orânduelelor Gramaticii rumâneşti*, Râmnic 1787: 318, 321,— *Id.* ed. II, Viena 1787: 322. 341, 397.
Văcăreşti (Mănastirea): 189, 190.
Vaida (Protopopul D.): 481, 524.
Vaina (David): 524.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)

Din Publicaţiunile Academiei Române.

L. B.

Cantemir, Principele Dimitrie, Operele:

Tom. I. — Descriptio Moldaviae. 1872. *(Sfârşit).*

Tom. II. — Descrierea Moldovei, tradusă din textul original latinesc. 1875 . . 4.—

Tom. III, IV. — Istoria Imperiului Otoman, creşterea şi scăderea lui. Cu note foarte instructive. Traducere română după ediţiunile engleză, franceză şi germană, de *Dr. Ios. Hodoş.* 1876, 1883. 2 vol. . . . . 18.—

Tom. V. — Partea I. *Evenimentele Cantacuzinilor şi Brâncovenilor din Ţara-Muntenească*, traduse după versiunea grecească de *G. Sion.* — Partea II. *Divanul sau gâlceava înţeleptului cu lumea*, cu glosar şi prefaţă de *G. Sion.* 1878 . . . . . 3.—

Tom. VI. — Istoria ieroglifică. — Compendiolum universae logices institutionis. — Encomium in B. Von Helmont et virtutem physices universalis doctrinae eius. Cu facsimile şi stampe lucrate de Cantemir. 1883. *(Sfârşit).*

Tom. VII. — Vita Constantini Cantemyrii cognomento senis Moldaviae Principis. — Collectanea orientalia. 1883 . . . . . 2.—

Tom VIII. — Hronicul vechimii a Romano-Moldo-Vlahilor, publicat de pe originalul autorului de *Gr. G. Tocilescu.* Cu un portret şi două facsimile. 1901 . 12.—

Catalogul manuscriptelor româneşti din Biblioteca Academiei Române, întocmit de *Ioan Bianu.*

Tom. I. — No. 1-300 . . . . . 8.—

» *II*, fasc. 1, 2. No. 301-568 . . . . . à L. 1 . . . 2.—

Catechismul calvinesc impus clerului şi poporului românesc sub domnia Principilor Gheorghe Rákoczy I şi II; transcris cu litere latine după ediţiunea tipărită în anul 1656, însoţit de o escursiune istorică şi de un glosariu, de *Georgiu Barţiu.* Sibiiu 1879. *(Sfârşit).*

Codicele Voroneţean, cu un vocabular şi studiu asupra lui, de *Ioan Sbiera.* Cu 4 stampe. Cernăuţi 1885 . . . . . 10.—

Coresi Diaconul, Psaltirea publicată româneşte la 1577, de *B. Petriceicu-Hasdeu.* Tomul I. Textul, cu 66 pagine facsimilate. . . . . 15.—

Costin Miron, Opere complete, cu variante şi note, de *V. A. Urechiă.*

Tom. I. — Recensiunea codicelor scrierilor lui Miron Costin. Documentele privitoare la Miron Costin şi la familia lui. — *Cartea pentru descălecatul dintâiu a ţerii Moldovei. — Letopiseţul ţerii Moldovei.* 1886. *(Sfârşit).*

Tom. II. — Opera minora. 1888. *(Sfârşit.)*

Dosofteiu, Mitropolitul Moldovei (1671—1686), Psaltirea în versuri. Publicată de pe manuscriptul original şi de pe ediţiunea de la 1673 de Prof. *I. Bianu.* Cu 6 stampe facsimile. 1887 . . . . . 10.—

Mardarie Cozianul, Lexicon slavo-românesc şi tâlcuirea numelor, din 1649 Publicate cu un studiu, note şi indicele cuvintelor româneşti de *Grigorie Creţu.* Cu facsimile. 1900 . . . . . 5.—

Pravila bisericească numită cea mică, tipărită la 1640 în mânăstirea Govora, publicată acum în transcripţiune cu litere latine. 1884. *(Sfârşit).*

Psaltirea Scheiană (1482. Mss. 449 B. A. R.). Publicată de Prof. *I. Bianu.* Tom. I. Textul în facsimile şi transcriere, cu variante din Coresi (1577). 1889 . 15.—

Preţul 25 Lei.

BDD-B352-2 © 1903, 1910, 1912–1936, 1944; 2012 Atelierele Grafice „Socec & Co."; Tipo Moldova
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.7 (2025-08-26 03:18:33 UTC)